Aaret Rundt

Maanedsskrift for Hjemmet.

Udkom 1889-91.

Skønlitterære bidrag indekseret på Dansk Forfatterleksikon:

https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p102104.htm

Udarbejdet 2024 af Niels Jensen

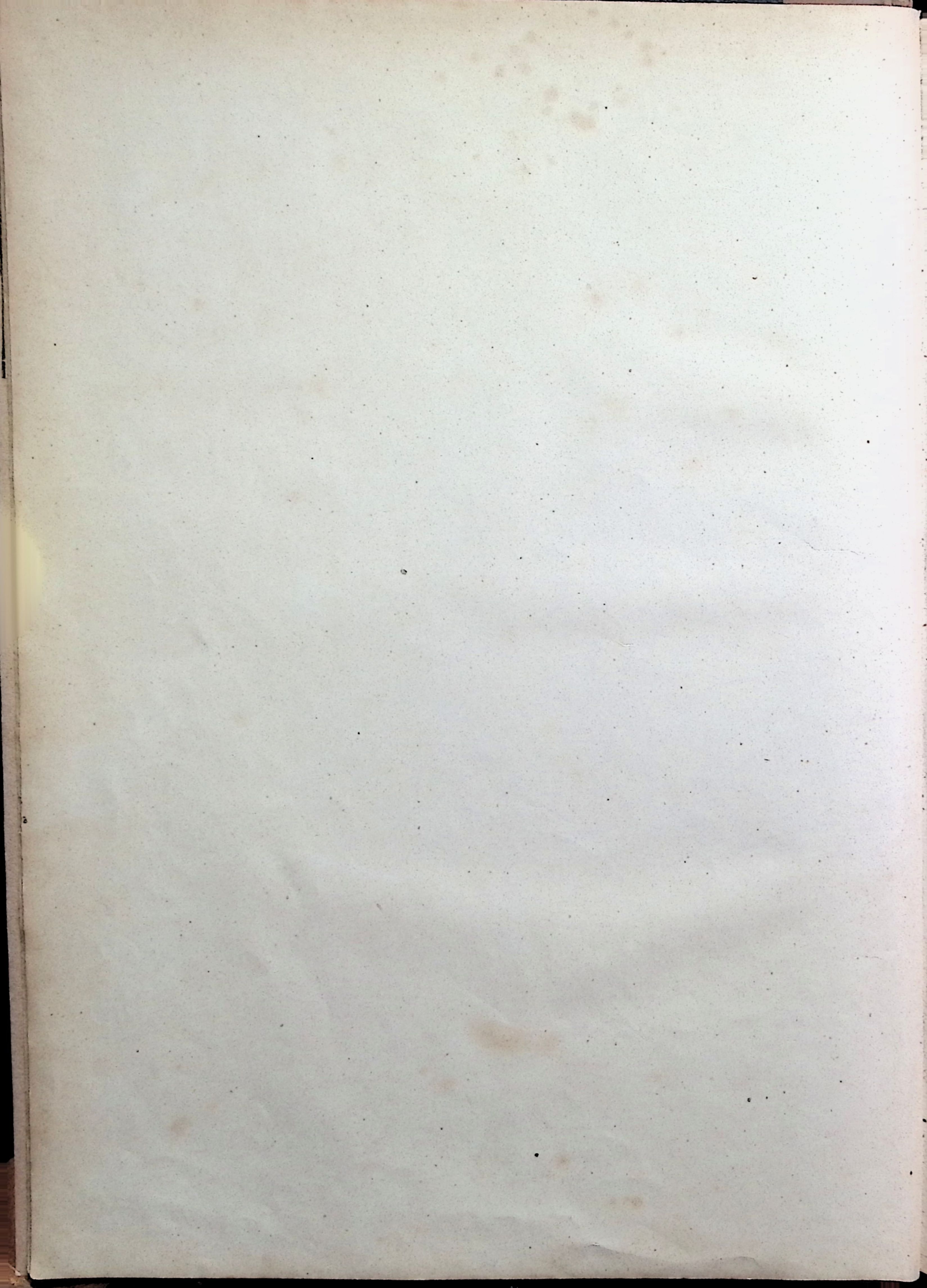

Ingeniør Gunnarson.

~~Til Henriette~~
~~givet til Kirstine Jacobsen~~
~~efter Fannis Død~~

~~1. 2. 3. Del~~

Alice Berg

AARGANG 1890

AARET RUNDT

MAANEDSSKRIFT FOR HJEMMET

REDIGERET AF AL. SCHUMACHER

KJØBENHAVN

MARTIUS TRUELSENS FORLAG OG TRYK

1890.

INDHOLD.

DIGTE.

Sophus Bauditz: Skovriderens Vise (med Forf. Portrait) 179
Christopher Boeck: Landsbykroen (med Tegning af Carl Carlsen) 118
— St. Hansnat i Dyrehaven 276
Ludvig Bødtcher: April (med Billede efter Maleri af Hans Friis) 161
Erik Bøgh: Tre Skrivelser paa Vers 319, 385
Nicolaj Bøgh: Carl Bloch (med Portrait) 145
Alfred Ipsen: Aaret rundt (med Frise af Gerh. Blom) 1
— Blomsterfilosofi (med Tegning af Jos. Stauffacher) 257
Alfred Ipsen: Den hele, store Verden 337
Ad. Langsted: Større Ting 264
Ernst v. d. Recke: Romance (med Frise af Carl Carlsen) 38
— Lykkeblomsten (med Randtegning af Gerh. Blom) 193
Al. Schumacher: Nissen og Kattene (med 2 Tegninger af K. Hansen-Reistrup) 48
— Adja 190
C. Schütz: Bondepigens Sang (med Melodi og Forf. Portrait) 336

ROMANER.

Ossip Schubin: Majorens Niece 10, 79, 136, 146, 195, 251, 294, 338, 386, 436, 483
Robert Louis Stevenson: David Balfours Hændelser (med Illustr. af W. Hole) 39, 55, 104, 181, 234, 277, 330, 368, 413, 461, 505

FORTÆLLINGER OG SKITSER.

Jac. Ahrenberg: Lodsen 433
Chr. B.: Hvordan Lulle fik sit første Juletræ.. 19
Sophus Bauditz: Paa Jagt i Rhinbjergene (med 2 Tegn. af Ch. Jensen og R. Christiansen) 3
Carl Bernhard: En Dag i det Grønne (med Forf. Portrait og 2 Tegninger af R. Christiansen) 63, 109
Eusebio Blasco: Barnekongens Dagværk (med 5 Illustrationer af Toussaint og Adrien Marie) 289
Blinkó: Mikkel paa Jernbanen (med Tegning af Ch. Jensen) 350
Henri de Bornier: Ridder Bayards Saar (med 2 Illustrationer af E. Bayard) 218
C. W. Cable: Pastor Jones 320
W. Carstensen: Et Øvelsestogt (med Forf. Portrait og Billede) 49
P. Deming: Hatties Kjærlighedshistorie (med Vignet) 175
— Johns Prøvelse 267
P. Deming: Lille Annie 494
Camilla Eegholm: Inden Døre 120
Carit Etlar: Hofbal paa Troldbjerg 25
Augustin Filon: Allehelgensaften 361
Gaston Guesviller: Et Paaskeæg (med Illustration) 227
Koloman Mikszáth: Min Søsters Gravsten 502
Nina Moe: Gertrud (med Tegning af L. M. Moe) 273
Nada: En Sammensværgelse 398
Nicolai: Hvorledes Fortællingen »Sverre Præst« blev til (med Forf. Portrait) 223
Henrik Pontoppidan: En Erindring 180
Poul v. Schönthan: Automatisk 403
Henrik Sienkiewicz: Lille Michael 69
André Theuriet: Varulven (med 5 Illustrationer) 168
A. v. Winterfeld: Et kongeligt Eventyr .. 405, 450
Henrik Wranér: Da Morten Skomager saae Kongen (med Forf. Silhouet af E. Ljungh og Tegning af R. Christiansen) 21

BIOGRAPHIER OG CHARACTERISTIKER.

Nicolaj Bøgh: Carl Bloch (med Illustrationer) 209, 241
*** Bismarcks Efterfølger (med Portrait af Caprivi) 189
René Delorme: Michael Munkacsy (med Billede: I Atelieret) 457
L. H. Gade (med Kostumebillede) 232
L.: »Parti ved Raad og Domhuset« af M. Rørby 384
Koloman Mikszáth: »Generalen« (med Portrait af Tisza) 165
—n.: Niels Simonsen (med Portrait) 448
— Christen Købke (med Portrait efter Radering af J. Roed) 481
Hans Olrik: Om Henrik Olriks Liv og Kunst (med Portrait og 4 Illustrationer) 313, 353
V. Ø.: C. F. Sørensen (med Portrait og Tegninger af Ch. Jensen) 265
— Carl Locher (med Portrait) 422

FRA FREMMEDE LANDE.

Paul Dobert: Den virkelige Historie om »Pigen fra Orléans« (med 2 Illustrationer efter Deruet og H. Chapu) 285
Gustav Freytag: Kvinderne i Løwenberg (med Vignet og »Landsknegte« af W. Diez) 129
Henrik Scharling: Heliopolis (med 2 Illustrationer efter Originalphotographier) 33
H. M. Stanley: I det mørkeste Afrika. Ved Al. S. (Med 9 Illustrationer) 377, 425, 475 516
Ernst v. Hesse-Wartegg: Et Besøg paa Kaffe-Haciendaen El Palmar (med Vignet) 97

NATUR OG VIDENSKAB.

A. Rau: Om Dyrenes Sandser 162

FORSKJELLIGT.

Af Ludvig Bødtchers Dagbog 174, 312
Marie v. Ebner-Eschenbach: Prometheus 350
Carit Etlar: Tanker 208
Sydn. B. Griffin: Da Tom Trick mødte en Bjørn (8 Billeder) 239
Jonathan: Amerikansk Humor 456
A. Oberländer: Aa, de Elephanter 191

Skakopgave 47, 144, 178, 231, 335, 432, 447
Rebus 47, 96, 108, 178, 226, 317, 384, 432, 447

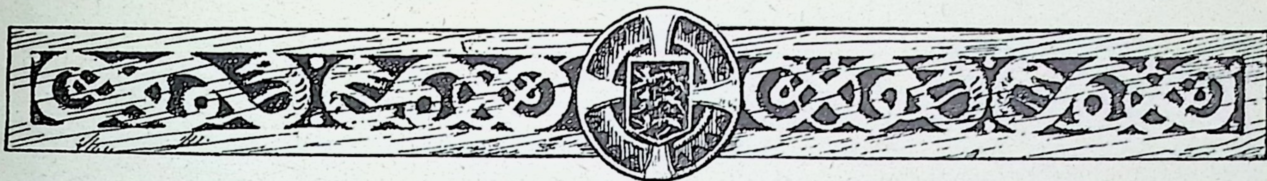
ILLUSTRATIONER

(uden Text.)

Alb. Artigue: En Prøve 17
Otto Bache: Et Blad af Skizzebogen 65
Carl Bloch: I et Album 217
Rudolf Cronau: Fra Kysten af Florida 320
Fr. Defregger: Madonna 9
N. Gysis: Græsk Forlovelsesfest 81
K. Hansen-Reistrup: Et Ægtepar fra Berberiet 250
K. Hansen-Reistrup: Dragoner ride ud fra Nestved 401
Ludvig Knaus: Ungdom 337
Claus Meyer: Skole for Smaabørn 121
Hj. Munsterhjelm: Ved Kukkio Sø 433
L. Perrault: Sovende Amor 405
Alma Tadema: Sappho 41
B. Vautier: En galant Professor 497

KUNSTBILAG.

A. Andersen-Lundby: Bøgeskov ved Vintertid . Titelb.
Otto Bache: Efter Vildsvinejagten 63
G. Rump: Parti fra Skovdammen ved Skodsborg 97
Carl Bloch: Christian den Anden i Fængsel 145
— En fattig Kone 209
C. F. Sørensen: Jyllands Vestkyst med Farringe Kirke 265
H. Olrik: En Brud pyntes af sin Veninde 313
M. Rørby: Parti af Raad- og Domhuset (1832). 384
Carl Locher: Frisk Kuling paa Atlanterhavet 422
Niels Simonsen: Episode af Træfningen ved Sankelmark 448
Chr. Købke: En Sommermorgen paa Østerbro 481

Aaret rundt.

(Under nordlig Bredde).

Her, hvor Bøgen og Birken binde os Sommerens Krans,
susende Løv over alt det korngule Land,
her, hvor Solen stakket træder paa Sletten sin Dans,
medens de store Bølger rulle de store Sange mod Strand,
ligger vort Hjem, en Rede yderst mod Vandet,
flettet af Lyng og Straa, af Tidselens tjørnede Blad,
over den stryger Stormen, Havskummet, Flyvesandet,
hvori dog Lærken slynger sit piblende Kvad.

Naar Vaaren da rækker dets Kyst, og Snelaget smelter,
naar Strømmen bryder sit Løb i Isens knudrede Bro,
naar Bølgen vælter sig blaa gjennem Sund og Belter,
og vaagnende Vindpust bryde Taagernes dorske Ro,
aander det op paany fra det snetunge Vinterleie,
Fiskeren skyder sin Baad ud paa den fraadende Sø,
Kjølstriben drager atter de gamle, skumhvide Veie,
den gamle, fortrolige Kurs fra Ø og til Ø.

Saa nærmer Somren sig, over Bøgenes Stræbepiller
slænges atter det lyse, hastig kniplede Tag,
ind mellem de mægtige Stammer Sollysets Straale spiller,
glider i vildende Dans over Mossets glinsende Lag.
Luften er fyldt med Sus af svirrende Fuglevinger,
ned over Skrænten styrter Vandet i drønende Fald,
snart fra de bugnende Enge Høstleernes Messe klinger,
og Kvæget drives aarle ud fra den lune Stald.

Alt er det Midsommertid. Sin guldgyldne Krone
omskifted Løvetanden længst mod en frøhvid Kalot.
Skoven har svøbt sig ind i en Dis, i en blaahvid Tone,
et hvidligt Skjær over Marken lover for Høsten godt,
og dog, skjøndt Himlen flimrer i Lys foroven,
skjøndt intet Vindpust har splittet Frøduskenes hvide Fnug,
gaaer der ved Aftentid et dæmpet Sus gjennem Skoven,
en ængstlig spørgende Hvisken, et sommerligt Suk.

Thi snart er Somren forbi. Fra Markernes Stubber
gaber den øde Tomhed, hvor Kornet bølgede nys,
og Blomsterstilken svajer for Vinden med nøgne Dupper,
mens Bladene fældes til Hvilen med sagte Drys.
Hvor Sommervinden klimpred' mildt paa sin lille Lyre
og samled de viltre Lokker under sin frodige Krans,
der spiller Stormen nu op en larmende Ouverture
og feier de falmede Smykker bort i en hvirvlende Dans.

Snart staaer en afbladet Skov, en Skov med forrevne Laser,
rødbrune Blade seile ned ad den svulmende Aa,
kun Rønnebærtræet pranger endnu med de røde Klaser,
et festlig prangende Rødt mod Himlens falmende Blaa.
Høit i den tynde Luft, der ruger en anende Stilhed,
det er, som de larmende Pulse tilsidst har banket sig træt —
et Stilhedens Øieblik før Stormens vaagnende Vildhed,
hvor alting synes at lytte med standsende Aandedræt.

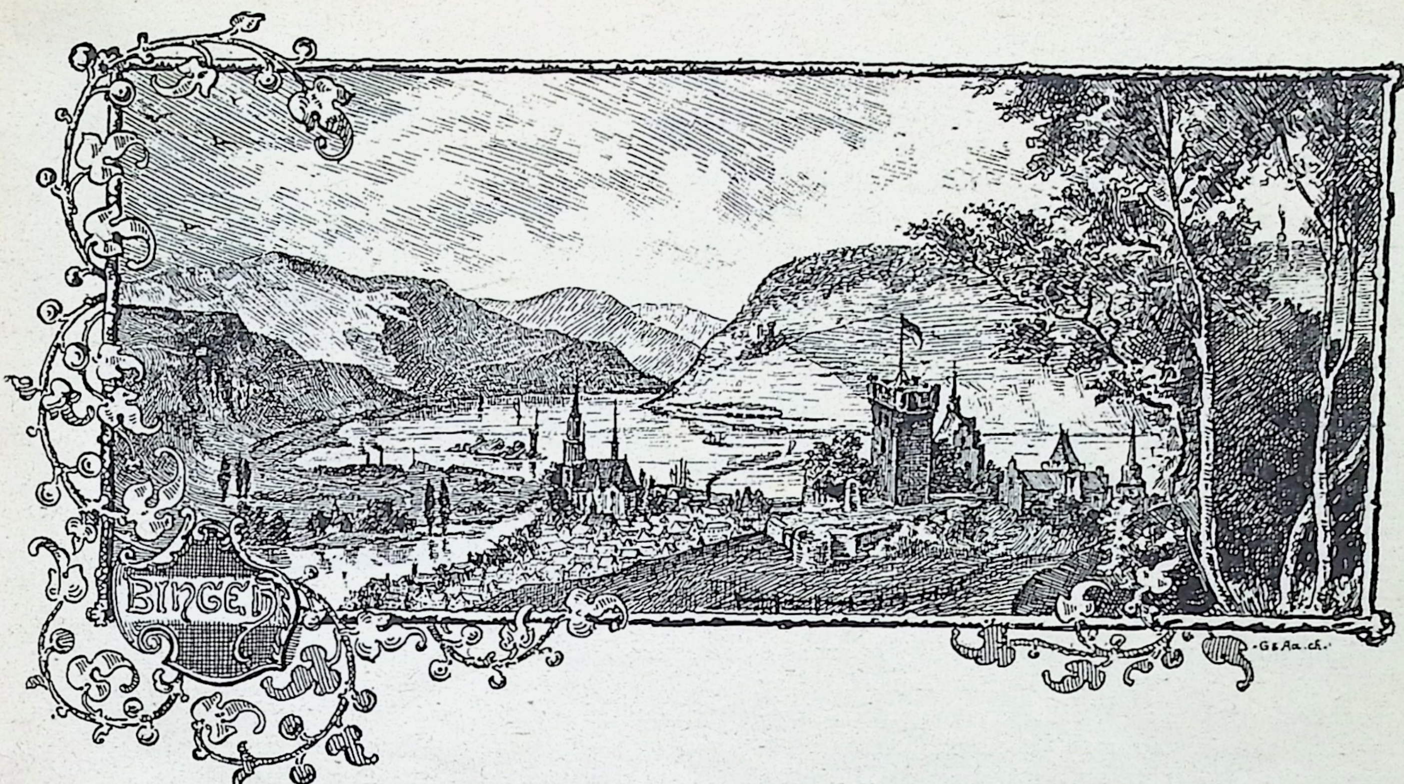

Til pludselig en Morgen Sneskyen Soldet ryster
og fylder hele Rummet med sine skinnende Dun,
og Stormen giver efter for sine kaadeste Lyster
og støder af fulde Lunger i Hvirvelvindens Basun.
Der trædes Elvedans i flagrende Gevandter,
vildt hvirvle de sig i Luften — en feiende Brudefærd —
til Morgensolen falder paa frostblaa Krondiamanter
og spiller med blege Straaler imellem pudrede Trær.

Og da er Julen nær. I de tause Skove
hører man skarpe Øxers gjaldende Hug,
den gamle, dagtrætte Ravn faaer ei Ro at sove,
den skræmmes op af de faldende Graners Suk.
Da holdes der Julefest, i de mørke Dage,
da tændes der Lys i de duftende Graners Hang,
mens Stormen hvirvler høit over Taarn og Tage,
vandrer Aaret til Ro under Børnenes Sang.

Alfred Ipsen

PAA JAGT I RHINBJERGENE.

(Med Illustrationer af Ch. Jensen og R. Christiansen.)

Vi gjorde Poenitentse ved et af Rhinbadestederne, og more os gjorde vi saamænd ikke. Saa faldt der en skjønne Dag som et Blad fra Himlen ned til os: det var en Indbydelse til et Par Dages Jagt oppe i Bjergskovene, hvor der baade var Vildsvin, Kronhjort, Raavildt og utallige andre Herligheder. Indbydelsen kom fra Fabrikeier Weidmann, en Bekjendt og Forretningsven af min Reisefælle, og vi betænkte os selvfølgelig ikke et Øieblik paa at tage imod den, puttede en Natskjorte og en Tandbørste i Skuldertasken — alt Andet sørgede Weidmann for — og næste Morgen dampede vi ned ad Rhinen.

En Rhintur i smukt Sommerveir og godt Selskab er jo altid yderst fornøielig; man lægger idelig til, snart ved den ene og snart ved den anden Bred, hører uafbrudt saa kjendte Navne som Johannisberg, Rüdesheim og Assmannshausen — det er næsten, som man løb et Vinkort igjennem i Bremer Rathskeller — og Turisttrafiken her paa den deilige Flod har jo virkelig, *mutatis mutandis,* Noget af den samme *festivitas* og myldrende Travlhed som en Aften paa Paris' Boulevarder. Man maa blive i godt Humeur her — selv om man ikke har Udsigt til at komme paa Vildsvinejagt — og man seer glad og velvillig paa hele Tilværelsen — endogsaa paa Niederwald-Monumentet. Man kan som Dansk beklage de Begivenheder, det er reist til Minde om, og man kan finde, at det er mere kolossalt end egentlig smukt, men man skal vistnok forgjæves i den hele, vide Verden lede om et nationalt Monument, der ved sin Beliggenhed virker i den Grad imponerende.

— Naa, nu ere vi allerede langt fra Niederwald og lægge til ved vort foreløbige Maal — det kan være Læseren det Samme, om det er Bacharach, Bingen eller St. Goar: alle de smaa hyggelige Rhinbyer ligne jo hinanden. Paa Landjorden føler man først rigtig Varmen — det er nok 29 Grader R. — og i en noget opløst Tilstand naa vi Weidmann's statelige Bolig. Et stort Kjøretøi — en Mellemting mellem en Char-à-banc og en Høstvogn — holder udenfor, og Herren og Kusken ere i Færd med at lange den ene Kasse med Drikkevarer efter den anden op i Vognen, saa det varer en Stund, inden jeg kan blive præsenteret for den mig ganske ubekjendte Jagtherre, men da det endelig lykkes, modtages jeg som en gammel Bekjendt. Snart sidde vi tre Jægere paa Vognen, Schweiszhunden »Treff« ligger ved vore Fødder, og afsted gaaer det hen over den toppede Stenbro.

»Dér ligger min Fabrik«, siger Weidmann og peger paa et helt Bygningskomplex, »og derovre, paa den anden Side af Torvet, har jeg mine Lagere«. Det er allerede temmeligt imponerende, men da han lidt efter viser mig en ny Skolebygning og siger: »Det er min Skole, d. v. s. jeg har bygget og oprettet den for mine Arbeideres Børn«, er jeg fuldstændig paa

det Rene med, at han maa være en anden »Kannitverstan«, Konge i sin lille Rhinby. Og det viser sig da ogsaa at være Tilfældet paa hele Kjørselen gjennem Byen: alle Mennesker hilse ham, og han nikker igjen eller raaber et Par gemytlige Ord til Venner og Bekjendte i de aabne Vinduer. -- »Men det er dog en ugudelig Varme!« udbryder han pludselig, og inden jeg veed et Ord af det, har han kastet Frakke og Vest og skilt sig af med Flip, Halstørklæde og Manschetter. »Gjør De blot som jeg«, vedbliver han, »ellers er det ikke til at holde ud«. Vi komme med nogle Indvendinger — temmelig svage forresten — og foreholde ham, at det dog neppe gaaer an at vise sig saaledes paa aaben Gade, men Indvendingerne hjælpe ikke: han haler selv Tøiet af os, og i meget let Kostume kjøre vi videre, uden at Nogen synes at blive forargede. I Udkanten af Byen holde vi ved en Villa, og her skulle vi have Weidmanns Ven, Hr. Rentier Rheinländer med, eftersom han er Medforpagter af Jagtdistriktet oppe i Bjergene. Det varer et Par Minuter, inden han viser sig; Weidmann bliver utaalmodig, knalder med Pisken og giver Ondt af sig over at have maattet vente, da Rheinländer endelig viser sig i Døren, ledsaget af sin Ægtehalvdel. Han er en aldrende, korpulent Herre af den Type, der oftest fremstilles i »Fliegende Blätter« som Stamgjæst paa en Kneipe med varme Pølser og et tomt Krus foran sig; det viser sig senere, at han taler overordentlig lidt og da altid brummende temmelig uforstaaelig i Skjægget, men i Øieblikket er han veltalende nok, da han netop nu er i Færd med at udfægte en lille Familiefeide med sin bedre Halvdel: hun vil nemlig have, at han skal tage sin nye Jagthat paa, men han forsikrer, at den gamle er mere end god nok, og at den nye er alt for varm. Striden ender — naturligvis — med, at han kjønt maa tage den nye paa, og saa komme vi endelig afsted.

Opad, bestandig opad gaaer det; Hestene puste, og Rheinländer sveder — jeg har aldrig seet et Menneske svede som han — Veiens Støv ryger som Mel ud fra Hjulene, og Solen bager som — ja, som jeg veed ikke hvad. Inde bag Murene, der hegne Veien paa begge Sider, er Vinhave ved Vinhave, imellem med fritstaaende Abrikostræer, hvor den gulrøde Frugt tynger Grenene helt ned til Jorden. Rheinländer brummer en Beklagelse over, at de forbandede Drenge nylig havde stjaalet en Kurv fuld af hans bedste Abrikoser, men paa mit Spørgsmaal om, hvordan det da senere paa Aaret gaaer med Druerne, der jo overalt i disse Egne hænge ud over Murene, forsikre baade han og Weidmann, at dem kunde det ikke falde noget Menneske ind at røre, de ere fredhellige, fredhellige som en Kornmark hjemme hos os, hvor det dog heller ikke godt kunde falde den mest uvorne Dreng ind at skyde Gjenvei gjennem Sæden.

Nu ere vi oppe paa et Høidepunkt, og dybt, dybt under os have vi Rhinen med dens Dampere og dens flydende Vandmøller, med venlige Smaabyer og kneisende Borgruiner. Men det er kun en kort Glæde, vi svinge atter ind i Landet, atter opad, og nu synes Varmen, da Udsigten til Floden har lukket sig bagved os, om muligt endnu mere smeltende end før. — Dér ligger en stor Landsby med hele to Kirker, den ene protestantisk, den anden katholsk — det er saa hjemligt: det minder om Ordrup — og hvor tarvelige de graagule Huse af raat tilhugne Sten end kunne være, staaer der dog næsten foran hver Dør blomstrende Nerier, og i de aabne Vinduer er der en hel broget Pragt af Nelliker, Balsaminer og Gyldenlakker; det seer baade kjønt og venligt ud, og dog har Byen formodentlig ingen Forskjønnelseskomitee. Et Par Steder pranger Skiltet »*Weinwirthschaft*«, men skjøndt Lokalet ikke seer mere indbydende ud end en dansk »Beværtning«, saa er der dog en anden Klang i det fremmede Navn: det lugter ikke af Fusel og sure Ølslatter, og man mindes om, at man er i et Vinland. — »Dér boer den værste Vildttyv paa hele Egnen!« siger Weidmann og peger paa en lille Rønne. »Han skød paa en Revierjæger for nogle Aar siden og er nylig kommen ud af Tugthuset. Ja, kunde man være saa lykkelig at gjøre den Karl kold, inden man selv gaaer hen og døer, saa havde man da ikke levet forgjæves!« tilføier han, og den ellers saa godmodige Fabrikherre bliver formelig hidsig ved den blotte Tanke, mens Rheinländer knurrende giver sin Collega Ret. Det er i Grunden allerede karakteristisk for den almindelige Opfattelse hernede, at det paa Tydsk altid hedder »Vildttyv«, medens vi nøies med den ulige mere uskyldige Betegnelse »Krybskytte«, men Forholdet er da ogsaa paa de større Jagtdistrikter i Tydskland i Reglen saaledes, at naar en »*Wilderer*« og en Grønkjole mødes med Bøssen i Haanden, saa gjælder det blot om, hvem der kan komme til at skyde først, thi skydes skal der; her til Lands hører man jo i det Høieste om et Par Krybskytter, der i broderlig Enighed slaa en Skovfoged halvt ihjel med Bøssekolberne — og det er der jo ikke Synderligt at risikere ved, thi man tør vel nok paastaa, at det herhjemme er den billigste Adspredelse, man har, at slaa sagesløs Mand halvt eller helt fordærvet: maaske en Advarsel, høist en Bøde, kort sagt, vil en glad Sjæl have sig en glad Aften med ringe Bekostning, saa kan han ikke gjøre noget Bedre end overfalde den Første den Bedste, han

møder, med »Stavshug og Steenshug og Beenshug og Nævehug og Haargreb og Jordskuf«, som der staaer i gamle Christian den Femtes Lov — det er da een af de Paragrapher, man aldrig glemmer!

Stadig opad i stadig stigende Varme. Thermometret holdt jo nede ved Rhinen sine 29 Grader, men heroppe føle vi det idetmindste ti Grader varmere, og da vi endelig efter et Par Timers Kjørsel standse i Udkanten af skudt en Vildkat — han viser os senere Bælgen af den — og om Morgenen har der været tre Vildsvin — »*grobe Sauen*« — inde at rode op mellem Kartoflerne uden for Skoven. Det vækker vore slumrende Livsaander, og fuldstændig restituerede blive vi efter at have nydt, jeg veed ikke hvor mange Glas af en iskold Kilde, der i rigelige Strømme springer ud lige foran Huset. Vældet har dannet et helt, kjedelformet Bassin, og i dette kølige Bassin an-

Ved Jægerhuset.

Skoven foran et Jægerhus, er vor Temperatur paa Kogepunktet.

Vi modtages af Thüringeren Friedrich, Skytte og »*Wildmeister*« paa Revieret. Sommer og Vinter lever han heroppe i sit ensomme Bo; en Mils Vei eller mere har han til de nærmeste Mennesker, og dog kan han sjelden holde ud at blive mere end en Dag eller høist to nede i Byen: saa længes han igjen op til sin Bjergskov og sit tarvelige Ungkarlehjem. Høi og slank, med et stort, brunt Fuldskjæg, skarpt Blik og alvorligt Udtryk er han en fuldblods Type paa en tydsk »*Grünrock*«. Han byder sit Herskab Velkommen og maa strax aflægge Rapport: Aftenen i Forveien har han bringes et utroligt Antal af de medbragte Drikkevarer; Udvalget er rigeligt og i høi Grad lovende: smækre, langhalsede Flasker ere selvfølgelig de dominerende, men der er ogsaa tykmavede do. med Staniol om Prop og Hals, ikke at tale om imponerende Øldunke og naturligt Mineralvand. Det er en Nydelse efter at have tilfredsstillet sin Tørst at ligge i Græsset foran Jægerhuset og se ud over de skraanende Skove, ned i de fjerne Dalstrøg, hvor slanke Kirkespir dirre i Varmetaagen, og langt over paa den anden Side, ind i Pfalz' blaanende Bjerge. Men Hvilen bliver ikke lang, thi Weidmann maner til Opbrud: det er sent paa Eftermiddagen, og vi skal ud at »blade«. Hver af os

vælger sin Bøsse — der er nok at tage af — og saa gaaer det afsted, ind i Skoven To og To, jeg følger med Friedrich. — »Men De maa selvfølgelig kun skyde Bukke, i alt Fald ingen gammel Raa!« raaber Weidmann efter os.

Det er en lang Vandring gjennem endeløse, mandshøie Egepurrer, af og til afbrudte af en mørk Gran eller en lys Birk; Sti er her ikke, og mangen Gang er det svært nok at arbeide sig gjennem Tykningen. Endelig giver Friedrich mig Tegn til at standse; jeg dækker mig bag en busket Eg, og han gaaer en Snes Skridt bort og begynder at »blade«.* Jeg er nu mere end opløst af Varme; den lange, anstrengende Vandring, har bragt Blodet i en Bevægelse, som jeg vistnok aldrig før eller siden har kjendt, Tøiet klæber til Kroppen, det hagler ned ad mit Ansigt, og Myggene og Fluerne sidde fast. Og under alt det staaer jeg med alle Sanser spændte og med Bøssen i Færdigstilling, thi der kan jo springe en Buk naarsomhelst! — Det gjør der imidlertid ikke, og da Friedrich med Mellemrum har bladet en halv Times Tid, bryde vi op og gaa til en anden Post — atter en lang, lang Vei, gjennem en ligesaa monoton Kratskov.

Men er Veien uden Interesse, saa er til Gjengjæld den Udsigt, jeg har fra min nye Post, noget af det Skjønneste, man kan tænke sig. Jeg staaer lige paa Randen af en steil, kratklædt Skraaning, og nedenunder er der, saa langt Øiet rækker, eet bølgende Hav af mørke Skove, der ruller sine bløde Bølger ud i det ubekjendte Fjerne. Skumringen falder paa; der kommer intet Vildt, Friedrich har sat sig paa en Sten og opgivet Jagten, Aftenbrisen, der nys hviskede gjennem Skoven, er døet hen, og nu er Alt stille — ikke en Lyd, ikke en Bevægelse. Aldrig i mit Liv har jeg følt Skovensomheden som nu, aldrig før har jeg saaledes forstaaet Goethes vidunderlige

Ueber allen Gipfeln
Ist Ruh;
In allen Wipfeln
Spürest du
Kaum einen Hauch;
Die Vöglein schweigen im Walde.
Warte nur, balde
Ruhest du auch.

— Det er, som Digtet var undfanget her og blevet til i denne Aften.

»Pang — pang!« lyder det pludselig langt borte; Ekkoet gjentager Lyden af Skuddene i det Uendelige, og jeg kaldes med eet tilbage til den reale Verden. — »Hvem mon det var, der skød?« spørger jeg — »Det maa have været Hr. Weidmann eller Deres Ven,« lyder Svaret, »for Hr. Rheinländer er paa en helt anden Kant.« Og saa skynde vi os tilbage; det bliver mørkere og mørkere, men min Fører gaaer saa støt og sikkert, som om det var en aaben Vei, vi bevægede os paa, og omsider skimte vi Lys mellem Træerne: nu ere vi ved Jægerhuset.

Friedrich havde Ret: Weidmann og min Ven ere paa Pletten ifærd med at brække et Dyr op, men Rheinländer er endnu ikke kommen. — »Hvem har skudt den Buk?« spørger jeg. — »Det har Deres Kamerat,« svarer Weidmann, men min Kamerat siger, underligt nok, Ingenting. Jeg tager en Lygte og holder den hen til Dyret for at se Opsatserne, men de ere allerede savede af og Hjernen taget ud for at serveres sammen med Lever og Hjerte; Friedrich faaer Ordre til at stege Jægerretten, men det forekommer mig, at han seer noget underlig paa Bukken, inden han gaaer. — Nu kommer Rheinländer, og han er vred: han er gaaet vild i Mørket og har været meget nær ved at falde i en dyb Kløft, han har Intet havt paa Skud og er rasende over den nye Hat, der er saa tung og saa varm som en Pelshue. Saa er han ogsaa sulten og tørstig — ligesom vi Andre ikke vare det! — og for at komme hurtigere til Aftensbordet er han dog saa velvillig at holde Lygten, mens Weidmann hænger Bukken op paa en Grangren. Pludselig maa Rheinländer imidlertid have opdaget Noget i Lysstrimen fra Lygten, thi til Trods for Weidmanns Protest gaaer han længere bort, bøier sig ned og kommer tilbage med en rund, flad, haaret Tingest i Haanden, spadserer uden at sige Noget hen til Bukken, prøver sit Fund paa dens afsavede Pande — og se: Stykket passer fuldstændigt — den Buk har aldrig havt Opsatser, for det er en gammel Raa! Weidmann og min Ven ere nær ved at briste af Latter, jeg stemmer i med, men Rheinländer er arrig, dels over at Raaen er skudt, dels over at være bleven narret; han begynder at give lydelig ondt af sig og forsikrer, at det er ham umuligt at forstaa, hvordan noget Menneske, der har Øine i Hovedet, kan gaa hen at skyde en gammel Raa, men saa bliver Weidmann hidsig for Alvor og lader sin Collega vide, at han hundrede Gange har gjort det, der er tusind Gange værre, fortæller, at det var halvmørkt, da min Ven skød, saa at han virkelig har nogen Undskyldning, og ender med at sige, at man da i alt Fald skylder en Gjæst, der oven i Kjøbet er fra et fjernt Land, saa meget Hensyn, at man ikke bliver ubehagelig imod ham: »men jeg kjender Dem, De gamle Philister, og derfor vilde jeg have udslettet alle Spor af Forbrydelsen, derfor savede jeg nok saa pænt »Opsatserne« af »Bukken«, og der var Ingen, der bad Dem

* For Ikke-Jægere bemærkes, at dette bestaar i at efterligne den Lyd, hvormed Raaen kalder paa Bukken; naar man »blader«, har man altsaa Udsigt til at faae en Buk paa Skud.

om at hente dem!« — »Ja, det er en net Buk!« brummer Rheinländer, men da Friedrich i det Samme høist beleiligt melder, at Aftensmaden er serveret paa Bordet uden for Huset, falder Rentier'en i Ro, og vi nyde i Fred og Gemytlighed Souper'en — først og fremmest da Jægerretten — der smager os herlig. Drikkevarerne, der have ligget i Kildebassinet, forekomme os næsten som iskølede, og vi drikke — ja, Gudbevares, hvor vi drikke: Rüdesheimer og Assmannshäuser, Seltersvand med Cognac, Øl og Bordeaux! Da Hungeren endelig er tilfredsstillet, komme Piberne frem, og med dem et Par Flasker »Sect.« Ja, Champagne er og bliver den tydske »*Schaumwein*« aldrig, men brillant smager den en varm Sommeraften, og saa har den een særdeles behagelig Egenskab: man kan drikke saa utrolig meget af den! Vinen løser Tungebaandene, og selv Rheinländer bliver fidel og brummer med, da vi Andre synge:

»*Ein Leben wie im Paradies*
Gewährt uns Vater Rhein.«

Den ene Vise følger efter den anden — vi behøve jo ikke at frygte for at forstyrre Nogens Nattero heroppe i den ensomme Bjergskov — og Historierne gaa Slag i Slag, den ene mere utrolig end den anden. Snart er det Friedrich, der fortæller om fjendtlige Sammenstød med Vildttyve, snart er det Weidmann, der søger at imponere os to Danske ved skrækindjagende Fortællinger om anskudte Vildsvin, der have gjort Front mod Skytten og sprættet Ben eller Mave op paa ham med Hugtænderne, ja, tilsidst giver endogsaa Rheinländer sit Bidrag til den almindelige Underholdning ved at berette om, hvorlunde han forrige Aar skød »*einen kapitalen Sechszehnender*« her paa Revieret — »men det er nu rigtignok Løgn,« betroer Friedrich mig senere.

Det er bleven Midnat, og Weidmann mener, at vi dog skulle tage os et Par Timers Søvn; Lamperne, der hænge paa Træerne, slukkes, og vi gaa ind i Huset. Det rummer kun een Stue og et Kjøkken, men i Stuen er der langs de tre Vægge en bred Bænk med Hynder paa, der byder Liggeplads for os Alle, og det varer derfor ikke længe, inden vi have indtaget Natstillingen. Jeg hører Rheinländer mumle Noget om, at han alligevel ikke kan begribe, hvordan noget Menneske med Øine i Hovedet kan gaa hen at skyde en gammel Raa, men Weidmann paabyder energisk Taushed, og et Øieblik efter er Alt stille, d. v. s. stille med Modifikation: Rheinländer snorker nemlig, og ligesom jeg aldrig har seet noget Menneske svede som han, saaledes har jeg aldrig hørt Nogen snorke i den Grad *con amore*. Han holder mig vaagen mindst en Time, og da jeg endelig falder i Søvn, drømmer jeg, at der kommer en gammel Vildbasse lige ind paa mig; jeg klemmer til den, men Bøssen klikker, Bæstet løber mig overende, og jeg føler dets tunge Corpus hvile som en Mare paa mig. I det Samme vaagner jeg og seer, at Schweiszhunden »Treff« har indrettet sig et mere originalt end egentlig mageligt Leje ovenpaa min Ringhed, og Friedrich viser sig med en Lygte i Haanden i Færd med at purre ud overalt. Klokken er nemlig To, og vi skulle være paa Posten før Solnedgang, om vi ellers ville vente at se »*Schwarzwild*«.

Halv søvndrukne rave vi gjennem den bælgmørke Skov; hvert Øieblik snuble vi over en Rod eller en skarp Sten, og Grenene svippe En i Ansigtet, naar de have sluppet deres Tag i Formanden. Saa lydløst som muligt sættes Skytterne af; jeg er den sidste. — »Her er Deres Post,« hvisker Weidmann. »De skal paa *Hohestand.*« — »Paa hvad for Noget?« — »Paa *Hohestand.* Op paa den *Kanzel*!« svarer han og peger opefter. En primitiv Stige er støttet til den mægtige gamle Eg, der rager op som en Kæmpe over Kravlet; jeg entrer med Bøssen over Skulderen op ad de ru Trin, og da jeg er naaet en Snes Alen tilveirs, viser der sig en Platform med Hul i Midten. Jeg kryber gjennem Hullet og sætter mig til Rette paa Bræddegulvet, og efterat have paalagt mig kun at bruge Patroner med Rendekugler, hvis der skulde komme *Schwarzwild*, forsvinder Weidmann.

Endnu er det saa mørkt, at jeg knap kan skimte Jorden under mig, men snart melder det første, graa Dagskjær sig, og jeg seer, at jeg befinder mig i Udkanten af Skoven; foran mig har jeg en Kartoffelmark — det er aabenbart dér Vildbasserne have rumsteret igaar Morges. Spændingen voxer med Daggryet, og da jeg pludselig inde fra Tykningen hører Lyden af Noget, der langsomt baner sig Vei, er jeg selvfølgelig forberedt paa Alt. Men i det Samme »smæler« en Buk inde i Underskoven — det var ingen Vildbasse! — og skjøndt jeg sidder saa stille som en Mus, vil den dog ikke frem, men jeg hører den lidt efter vende tilbage i den Retning, hvorfra den kom. En Hare morer sig med i længere Tid at holde Morgentoilette lige neden for mig, og en stor Høg seiler ud over Marken — ellers seer jeg intet Levende.

Nu er det høilys Dag, og Weidmann kommer og henter mig ned. De andre Skytter have heller ikke havt Skud til Noget, og lidt nedstemte vandre vi ad Jægerhuset til for at indtage Morgenkaffen — Klokken er bleven Halvfem. — »De maa tage til Takke med Anretningen, som den er«, siger Weidmann og rækker mig et Kræmmerhus; »vi holde ingen Sukkerskaal

heroppe«. Den dampende Mokka dufter i høi Grad indbydende, og jeg tager en ordentlig Slurk, men jeg maa formodentlig have sat et noget betænkeligt Ansigt op efter det, for Weidmann spørger, om der er Noget i Veien med Kaffen. — »Ja, jeg veed ikke, hvad det er«, svarer jeg, »men jeg synes rigtignok, den smager lidt aparte«. Følgen af dette mit Svar er, at alle de brave Jægere som paa Kommando sætte Kopperne for Munden og ligeledes tage sig en ordentlig Slurk — blot for at forvisse sig om, hvorvidt Kaffen virkelig smager underlig — men neppe har Rheinländer faaet sin Dosis til Livs, før han farer op som stukken af en Bremse og raaber: »Det er jo Salt, Menneske!«. Han har Ret, vi Andre le, men den gode Rheinländer er ikke langt fra at betragte det Hele som en personlig Fornærmelse, og da vi længere hen paa Morgenstunden — mellem Sex og Syv — gaa ud for atter at »blade«, har han endnu ikke forvundet sin saltede Kaffe.

Jeg følger med Weidmann og min Ven men er atter uheldig — der springer ingen Buk for mig — og glubende tørstige og smeltede af Varmen, der er mindst lige saa stærk som den foregaaende Dag, vende vi tilbage til Jægerhuset.

Vi have hørt to Skud, og lidt efter kommer Friedrich ganske rigtig slæbende med et Stykke Vildt. — »Men hvad i al Verden er det!« brøler Weidmann allerede i Afstand. »Det er jo ogsaa en gammel Raa!« — »Ja, det er saa«, svarer Friedrich trist og ryster misbilligende paa Hovedet. »Har Rheinländer—?« — »Ja!« — »Saa skal han da ogsaa — hvor er han henne?« — »Han kommer vist strax, men han bad mig gaa i Forveien med Dyret, for at den første Storm kunde være stillet af, inden han viste sig«. Men havde den gode Rheinländer haabet paa det, saa havde han rigtignok forregnet sig! Neppe kom nemlig den massive Rentiers Corpus til Syne mellem Stammerne, før Weidmann foer ind paa ham og modtog ham med et: *»Sie, ungehängter Spitzbub!«*, hvilket efterfulgtes af en saadan Strøm af verbale Injurier, at det varede længe, inden den uheldige Skytte kunde faae afleveret en kjøn Fortælling om, at han virkelig havde holdt til en Buk, men i Skuddet maatte Raaen være sprungen foran. — »Aa, De gamle Misdæder!« tordnede Weidmann. »Har De ikke Dødssynder nok paa Deres Samvittighed! Vil De oven i Kjøbet besmitte Dem med en dundrende Løgn, som selv »Treff« generer sig ved at høre paa! — Vil De se, hvor den lusker afsted med Halen mellem Benene! — Og det var Dem, der igaar ikke kunde forstaa, at man i Hastværket kan se feil af en Buk! Men ved høilys Dag, saa har man maaske Lov til det!« — »Giv mig Noget at drikke«, stønner Rheinländer, »jeg er ved at forgaa af Tørst. Det forbandede Salt!« — »Ja, det har De godt af, De graahærdede Synder! De fortjener ikke at læskes!«

Naa, Noget at drikke faaer Manden naturligvis — og vi Andre med! Det er ligefrem utroligt, hvor vi tørste! Varmen gjør Sit, Lysten mangler ikke, og saa faaer Saltet forresten Skyld for hver ny Flaske, der bliver taget Hul paa. Et Par Timers Siesta i Hængekøie om Formiddagen gjør godt, og da Gemyterne ere faldne i Ro, vover jeg at spørge Rheinländer om, hvad han ellers har skudt til, for der faldt jo to Skud. — »Aa, det var til en Buk«, svarer han. — »Af samme Slags som den første?« spørger Weidmann, men uden at værdige Denne noget Svar fortsætter Rheinländer, henvendt til mig: »Men det var med Kugle — venstre Løb af Weidmanns Büchsflint, og det duer ikke«. — »Hvad for Noget!« — »Nei, det veed De jo godt, der er Ingen, der kan ramme med det!« — Inden Nogen af os rigtig er bleven klar over, hvad han vil, har Weidmann snappet Rheinländers deilige nye Hat, der ligger paa Bordet, og hængt den op paa en Gren en 150 Alen borte. Saa lader han Büchsflinten, giver den til min Ven og siger: »Aa, gjør mig den private Tjeneste at vise det Individ dér, at Bøssen ikke feiler Noget!« — Skuddet falder, og Hatten med det: der er et rigtig pænt Hul i Pullen. Rheinländer seer surt til det og mumler Noget om Slumpeskud. — »Saa!« svarer Weidmann. »Ja, saa er den anden danske Herre ogsaa nok saa god at indskyde Büchsflinten yderligere for mig!« — Og dermed rækker han mig den paany ladede Flint, et Skud til, og saa har Rheinländers nye Hat to Luftventiler i Pullen. — »Nu er den vist ikke mere saa varm at have paa Hovedet«, siger Weidmann og giver velvillig Hovedbedækningen tilbage til Eiermanden, »er den vel?« — Men Rheinländer svarer Ingenting og slukker sin Harme i et stort Glas Sect.

— Ja, Rheinländers Hat, det var egentlig det Eneste, jeg skød paa den Vildsvinejagt, og saa en Turteldue, der senere kom trækkende over Hovedet paa mig ved et Vandløb nede i Dalen, men dog var det med en vis Sorg, jeg saae Alt gjøres istand til Opbruddet om Eftermiddagen, saae de to »Bukke« — den sidste havde naturligvis ogsaa faaet Panden savet af, for at man ikke, som Weidmann sagde, skulde være til Skandale i Byen — læsses paa Vognen, der mødte til aftalt Tid, og tog Afsked med den brave Friedrich.

Saa rullede vi afsted — det gik rigtignok betydelig hurtigere *bergab* end *bergauf* — og en god Timestid efter sagde vi Farvel til Rheinländer. Han var allerede halvt inde ad sin Dør, da Weidmann raabte efter ham, om han ikke vilde have Opsatserne med af den Buk, han selv havde skudt, men det vilde Rheinländer formodentlig ikke, for han svarede slet Ingenting,

Madonna.

Efter Maleri af Franz Defregger.

og saa kjørte vi videre for lidt efter at dampe hen ad Rhinen til vort mere civiliserede men mindre fornøielige Badested.

Et Par Dage senere læste jeg i en eller anden stedlig Avis en Bekjendtgjørelse fra Jagtforeningen dér paa Egnen, hvori ogsaa Ikke-Medlemmer indstændig opfordredes til at meddele vedkommende Forenings Præsident alle Overtrædelser af Jagtlovgivningen, og navnlig anmodedes man om at gjøre Anmeldelse, hvis man skulde have erfaret, at der paa noget Revier var skudt en gammel Raa. Det kunde jeg ikke staa for, men næstefter en Tak for alt Godt skrev jeg til Weidmann og spurgte ham, hvor meget han vilde give mig for at lade være med at melde de to Bukke fra forleden til Præsidenten.

Hans Svar kom pr. omgaaende og lød saaledes:

»Melden Sie man weg! — Der Präsident, der bin ich!«

MAJORENS NIECE.

Roman af Ossip Schubin.

I.

Krupitschka, faaer vi Regn idag?« raabte Major von Leskjewitsch til sin forhenværende Oppasser og nuværende Tjener. Majoren laa i et Vindue i sit smukke, vinløvbedækkede lille Slot og røg en Tschibuk; Krupitschka stod nedenfor i Haven og samlede, forsynet med et hvidt Forklæde og en Champagneflaske, flittigt spanske Fluer af Hyldebuskene. Hans Herres Spørgsmaal foranledigede ham til at fæste Blikket opmærksomt paa et Par Smaaskyer, som tilsyneladende temmelig raadvilde flakkede om i Horizonten. »Ja, jeg veed ikke . . . kan gjerne være . . . har maaske ingenting at sige«, bemærkede han, hvorpaa han med et behændigt Tag strøg tre spanske Fluer paa engang af et Blad og lod dem vandre ned i den lange Hals paa sin Flaske. Han havde nylig sluttet en meget fordelagtig Aftale om en Leverance af spanske Fluer til Apothekeren i den nærmeste Kredsstad.

»Æsel! Har Han maaske taget Timer hos det delphiske Orakel?« raabte Majoren til ham, idet han trak sig tilbage fra Vinduet.

Ved Ordene »delphisk Orakel« spidsede Krupitschka Øren. Det irriterede ham, naar Herskabet brugte Udtryk, som han ikke forstod, og det var hans Agt at kjøbe en Fremmedordbog for Udbyttet af sin Cantharidehøst. Imidlertid skrev han samvittighedsfuldt alle for ham fremmede Talevendinger op i en stor, medtagen Lommebog, i hvilken han ogsaa nu hurtigt kradsede ned: »delphinisk Rakl«. »Hvad mon det kan være?« tænkte han.

Da han ikke havde faaet nogen ordentlig Veirspaadom af den forsigtige Krupitschka, raadførte Majoren sig med Barometeret. Men dette viste, ligesom i de sidste fjorten Dage, paa »Foranderligt«.

»Fæhoved!« brummede Majoren og rystede Barometeret lidt, for at vække det af dets Lethargi, hvorpaa han satte sig ved Flygelet for at dundre et Musikstykke, som under Navn af »Majorens Triumphmarsch« var bekjendt i hele Omegnen. Det var ogsaa bekjendt, fra hvilken Tid dette virkningsfulde Opus skrev sig — fra Foraaret 1866.

Dengang havde Majoren komponeret Marschen, ovenikjøbet i den patriotiske Hensigt at dedicere den til den seirrige Feltherre Benedek. De sørgelige Begivenheder under det korte Sommerfelttog betog ham Lysten dertil, og Marschen blev aldrig offentliggjort; men engang imellem spillede Majoren den for sig selv, til sin egen høieste Tilfredshed og til Skræk for sin musikalske Hustru.

Denne, en blond, værdig udseende nordtydsk Dame, bredte sig i en amerikank Gynge-

stol og studerede det sidste Nummer af et illustreret Blad, medens hendes Mand drev sit musikalske Uvæsen.

Majoren hamrede mere og mere heftigt løs paa Tangenterne. En sort Pudel, som i raadvild Fortvivlelse var krøben ind under Klaveret, hylede ynkeligt.

»Aa, Paul!« sukkede Fru v. Leskjewitsch, idet hun lod Bladet synke ned i Skjødet, »vil Du da absolut lade mit Flygel undgjælde for, at I have tabt Slaget ved Königgrätz?«

»Hvorfor har Du ogsaa et udenlandsk Flygel?« var det patriotiske Svar og Majoren tærskede videre.

»Du gjør Morl ulykkelig«, forestillede Fru v. Leskjewitsch ham, »Pudelen er saa musikalsk«.

»Nerveust Bæst ... en ægte Damehund!« brummede Majoren haanligt og lod sig ikke forstyrre.

»Din Marsch er ligefrem utaalelig!« udbrød Baronesse Leskjewitsch endelig med stigende Mishag.

»Den skulde blot være af Richard Wagner ...« henvendte Majoren betydningsfuldt til sin Hustru, »men det er jo en bekjendt Sag, at I Wagnerianere ikke anerkjender nogen anden Componist ved Siden af eders Afgud«.

Dermed forlod han Flygelet, stak Tommelfingrene i Ærmegabene paa sin Vest og begyndte tankefuld at gaa op og ned i Værelset.

Der var Plads nok dertil, da Værelset var stort og Meublerne kun faa. Intetsteds løb han Fare for at snuble over et Plüschbord belæsset med Nipssager eller over en lav Dvergfauteuil eller en hvilkensomhelst anden moderne Salonprydelse. Husets ikke uvæsentlige Samling af Rariteter, bestaaende af udmærkede Figurer og Grupper af Ludwigsburger, Meissener og gammelt Wiener Porcellain, af Rococovifter og ubrugeligt Krimskrams af Elfenben eller Sølv, var lukket inde i to gammeldags Glasskabe, som stode henne i saa mørke Hjørner, at man ved høilys Dag maatte tænde Lys for at tage deres Indhold i Øiesyn.

Baronesse Leskjewitsch hadede, som hun udtrykte sig, alt, hvad der er unyttigt, som samler Støv og staaer i Veien.

Svarende til Udstyrelsens strenge Stil, herskede der ogsaa overalt den punktligste Orden, kun paa en Lænestol befandt der sig en Gjenstand, som stod i en skrigende Modsætning til det rundtom herskende Pedanteri, — en brun Arbeidstaske af Størrelse som en lille Haandkuffert. Træt og modløs laa den paa Siden ligesom et strandet Skib.

Smilende betragtede Majoren Kurven, saa kunde han ikke modstaa Fristelsen til at undersøge dens Indhold.

Hans Hustru paastod altid om ham, at han var en Pottekiger — maaske havde hun Ret.

»Ah!« udbrød han, idet han drog et paabegyndt Broderi paa Javakanavas frem for Lyset, »det første Udkast til en Trøster ... den syttende er det jo min Fødselsdag; her en lille rød Bog ... *Maximes de Larochefoucauld* ... kjender ikke det Menneske — og her ... ih, vil man bare se«, — han fremtog en tyk Pakke, omviklet med et blaat Baand — »et Manuskript! Det lader til, at Zdena har lagt sig efter at skrive ... hm ... hm ... Naar en ung Pige som vor Zdena giver sig til at skrive, saa betyder det gjerne, at hun føler sig tvungen til vidtløftigt at betro Papiret Ting, som hun ellers ikke vilde betro til noget levende Menneske ... hm ... jeg er virkelig nysgjerrig efter at vide, hvad der foregaaer i det capricieuse Barnehoved ...«

»Mine Memoirer«, — Majoren skjød de blaa Baand, som holdt Pakken sammen, lidt tilside — »et Motto, to Motto'er, en stor Rigdom paa Motto'er«, mumlede han og stavede derpaa høit:

»Gift Dig eller gift Dig ikke —
Du vil fortryde begge Dele.
Plato«.

Endvidere:
»Den, som plager sig med Ægteskabet,
Har truffet et daarligt Valg.
Lermonton«.

»L'amour c'est le grand moteur de toutes les bêtises humaines.
George Sand«.

»Det var aldrig faldet mig ind, at vor Zdena allerede grubler saa meget over Ægteskabsproblemet«, mente han, idet han smilede fornøiet til den med en stormægtig og kjæk Haandskrift nedskrevne Visdom, »der lader dog til at foregaa mere i det lille Menneske, end vi have drømt om. Hør engang, Rose, vor Zdena skulde da vel aldrig have en *faible* for Harry?«

»Hvor kan det falde Dig ind!« svarede Baronessen. Hun var aabenbart lidt ærgerlig, for det Første, fordi hendes Mand havde vækket hende af en blid Slummer, eller snarere i Læsningen af en Artikel om græske Udgravninger, og for det Andet, fordi han havde kaldt hende Rose. Hun hed nemlig Rosamunde, hvoraf hun var stolt, og kunde efter næsten tyve Aars Ægteskab endnu ikke finde sig i, at hendes Mand lemlæstede dette poetiske Navn.

»Hvor kan det falde Dig ind!« udbrød hun derpaa temmelig ærgerlig. »Jeg har forresten tænkt paa et helt andet Parti for hende«.

»Jeg spurgte Dig ikke om, hvilke Planer Du har havt med Zdena«, bemærkede Majoren spydig, »det kan jeg nemt regne ud. Jeg spørger blot, om Du ikke under vort Ophold i Wien skulde have mærket, at Zdena har en Tilbøielighed for ...«

»Aa, Zdena er altfor fornuftig og — hvis jeg ikke tager meget feil — tillige for ærgjerrig

til at tænke paa en Forbindelse med Harry. Hun veed, at Harry ved et Giftermaal med hende vilde miste alle sine Formuesudsigter«, forsikkrede Fru v. Leskjewitsch. »Man kan ikke leve af Luft og Kjærlighed«.

»Der gives dog endnu stadig Mennesker, som forsøge dette, skjøndt Umuligheden rigtignok forlængst er bleven bevist baade i Theori og Praxis«, brummede Majoren.

»Og bortseet fra alt andet, passer Harry jo slet ikke til din Niece«, vedblev Fru Rosamunde. »Hun er i aandelig Henseende usædvanlig udviklet for sin Alder. Og han . . . han er jo et rigtigt net Menneske, — jeg har ikke det Mindste at indvende imod ham, men . . .«

»Et rigtigt net Menneske . . . jeg gad nok vide, om Du kunde nævne mig En, der var nettere!« udbrød Majoren. »For det Første er han meget smuk . . .«

»Som om Skjønheden havde noget at sige hos en Mand«, sagde Fru v. Leskjewitsch overlegen.

Uden at ændse denne Bemærkning vedblev Majoren, i et stigende heftigt Crescendo at opregne sin Yndlings Fortrin. »Han rider som en Centaur!« skreg han, — og denne Lignelse behagede ham saa vel, at han gjentog den to Gange efter hinanden — »ja, som en Centaur, — han har taget sin Officiersexamen som en Leg, ja han bliver ligefrem betragtet som en af de dygtigste og mest begavede Officierer i Armeen. Han er nok en Smule heftig, men han har det bedste Hjerte af Verden; han har været indtagen i Zdena fra Barn af, og hun . . .«

»Hvis jeg turde raade Dig til at dæmpe din Stemme en Smule«, bemærkede Fru Rosamunde, idet hun stod op og gik hen til det aabne Vindue, som hun lukkede i.

»Narrestreger!« brummede hendes Mand.

»For mig gjerne. Hvis Du vil bringe Zdena i Folkemunde, staaer det Dig jo frit for. Egentlig vilde jeg raade Dig til at drøfte denne Sag udførligt med Din intime Ven Krupitschka. Han maa desuden aabenbart have hørt hvert eneste Ord af din høirøstede Tale. Da jeg kastede et Blik ud ad Vinduet, stod han just og stirrede med aaben Mund op i Luften, og alle de spanske Fluer krøb ud af Flasken og op ad hans Ærme«.

Med disse Ord og med et værdigt, straffende Blik forlod Fru Rosamunde Værelset.

»Hm, maaske tager jeg feil!« mente Majoren, »i saadanne Tilfælde ere Kvinderne mere drevne end vi. Jeg vilde saamænd ønske, at jeg tog feil . . . jeg vil vædde om det høire Forben af min Fux; — naa . . .« han rystede paa Hovedet og betragtede endnu en Gang Manuscriptet, »vi faae at se«, mumlede han og tog Værket med ind i sit Rygeværelse, hvorhen han begav sig for at stoppe sin Tschibuk paany.

* * *

II.

Major Paul v. Leskjewitsch, Eier af Godserne Lanschitz og Zbirkow i det sydvestlige Böhmen, havde været pensioneret i tyve Aar og var en gemytlig Landmand. I forrige Tider havde han været en gemytlig Officier, den mest solide i hele Regimentet — altid ved Kasse og sjelden plaget af Tømmermænd.

Kjærlighedens »*Fogel blå*« havde nok omsvævet ham flere Gange i hans Ungdom, men fordetmeste havde han først mærket det bagefter.

»Jeg har dog været en Æsel!« pleiede han undertiden elegisk at sukke til sin Fætter, Ritmester Hans Leskjewitsch, naar de to Herrer nemlig efter Bordet vare blevne særlig meddelsomme ved en Flaske god Bordeaux. Tanken om hans uoplevede Kjærlighedshistorier tyngede haardt paa den brave Riddersmand.

I hans Regiment, de nu forsvundne østerrigske »Braunschweiger-Kyrasserer«, havde han havt mange gode Venner, men han havde dog ikke været saa fortrolig med nogen af dem som med sin Oppasser Krupitschka. Efter sikkert Forlydende skulde Majoren, inden han friede til sin nuværende Hustru, en Frøken v. Basedow fra Pommern, først have rettet det Spørgsmaal til sin Famulus: »Hør Han, Krupitschka . . . hvad mener Han? Skal vi tage os en Kone!«

Til alt Held fik den knibske unge Dame intet at vide om denne Raadslagning, som var stridende imod al Etikette; hun havde ellers derved kunnet føle sig forpligtet til at sige Nei til Majoren, hvilket havde været Skade.

I lykkelig Uvidenhed om det ovennævnte Intermezzo gav hun ham sit Jaord, efterat hun først forsigtig havde betinget sig otte Dages Betænkningstid, og tre Maaneder efter førte Baron Leskjewitsch Bruden til Alteret.

Naturligvis følte han sig meget ulykkelig under de vidtløftige Bryllupsceremonier og i alt Fald ubehagelig tilmode i Hvedebrødsdagene, som han, efter den traditionelle Uskik, tilbragte med sin Hustru i Jernbanecoupeer, Hoteller, Kirker, Gallerier og saa videre. Han kjedede sig grundig, hjalp sig udover de lange Pauser, som usømmelig ofte afbrød Samtalerne med hans unge Hustru, ved at studere Reisehaandbogen, forkjølede sig i Colosseum og — var synlig lettet, da han, efterat have overstaaet Bryllupsreisens belærende Strabadser, nu med sin unge Hustru kunde tage Ophold paa sit smukke lille Zbirkow-Slot.

Nu bleve Leskjewitschs i hele Omegnen omtalte som et Mønsterægtepar. Grevinde Zelenitz paastod endogsaa dristigt, at Leskjewitschs vare det mindst ulykkelige Ægtepar, som hun kjendte, og saaledes ydede de det Høieste i deres Kunst. Dermed mente hun den svære Kunst at komme ud af det sammen.

Som hvert Musikstykke har sit særlige

Tempo, efter hvilket det afvikler sig fra Begyndelsen til Enden, det ene i en lystig hoppende Trefjerdedels-, det andet i en snart lyrisk smægtende, snart igjen gracieus drillende Sexottendedelstakt og saa fremdeles, saaledes bevægede Ægteparret Leskjewitsch sig ubetinget i en magelig og langsom Firefjerdedelstakt.

Herren dyrkede foruden Landvæsenet og sit gudsjammerlige Klaverspil en Smule Hypochondrien, beskjæftigede sig ivrigt med Farven af sin Tunge, og da han trods alle sine ængstelige Bestræbelser alligevel ikke var istand til at opdage nogen Lækage ved sit Helbred, brugte han hvert Aar en ny Præservativkur.

Fruen dyrkede den skjønne Literatur, spillede lidt og vaagede tillige omhyggeligt over Ordenen og Properheden i sit Hus.

Det eneste, som Leskjewitsch tog hende ilde op, var hendes Forkjærlighed for Wagner og hendes dermed forbundne Uretfærdighed imod hans eget Compositionstalent; hun derimod kunde ikke lide hans Fortrolighed med Krupitschka og med Jagthundene. Det var Bagateller. Det eneste, virkeligt ømme Punkt i dette Ægteskab bestod deri, at det var forblevet barnløst.

Hvorledes Skjæbnen ogsaa holdt disse to Mennesker skadesløse derfor ved at sende dem en nydelig lille Husfælle i Skikkelse af en Niece til Majoren, turde bedst fremgaa af den unge Dames Optegnelser, i hvis Studium Majoren imidlertid høist indiscret havde fordybet sig.

Mine Memoirer.

1.

Det regner, — aa, hvor det regner, den ene Draabe efter den anden, store Draaber, som klaskende falde ned i Vandpytterne paa Gangene i Haven, — —! Intetsteds en Solstraale, som vilde male en Regnbue over det mørke Skyvæv, intetsteds en Aabning i det ensformige Skifergraa! Den ene Draabe efter den anden, — i lange, hvidlige Snore falde de ned fra Himlen. Det er, som om Himlen ikke kunde græde sig træt over, at Livet er saa kjedeligt! — — Det bliver ved . . . det bliver ved!

Jeg har forsøgt alt Muligt for at adsprede mig lidt, jeg har brændt Krøller i Fidos Pels, jeg har spillet Chopinske Mazurka'er, indtil det løb rundt for mig, ja tilsidst er jeg gaaet op paa Loftet, derhen, hvor jeg vidste, at Ingen kunde høre mig, og mellem en gammel Stumtjener, paa hvilken Onkels sidste Lieutenantsuniform hang, og to rustne Kakkelovnsrør har jeg deklameret den store Monolog af Pigen fra Orleans.

»Aa, jeg kunde rende Panden imod Væggen«, som Valentin siger. Jeg har nylig læst Faust — jeg har siden i Foraaret faaet Lov til at læse alle vore Klassikere — og Faust interesserede mig ogsaa meget, især Prologen i Himlen og den første Monolog, og saa Spadseretouren. Aa, hvor den Spadseretour er vidunderlig deilig! Men Elskovsscenerne syntes jeg ikke om. Grete er altfor ydmyg overfor Faust. »Du gode Gud! Hvad dog en saadan Mand for Tanker har! Alting han veed og kan.«

Jeg har en meget høi, fyldig Stemme og, efter hvad jeg troer, overhovedet et betydeligt Talent som Skuespillerinde. Jeg har flere Gange tænkt paa at gaa til Theatret for at bringe en Afvexling i min Tilværelse, for — ja det maa frem — for endelig at finde Leilighed til at vise mig for Verden, lade mig beundre. Miss O'Donnel forsikkrer mig altid, at jeg er skabt til at blive beundret. Det troer jeg med. Men hvad nytter det mig? — Naa, jeg kan ogsaa tænke mig allehaande, men jeg har ingen, jeg kan udtale mig for, især siden Miss O'Donnel er reist. Hun lod ialtfald, som om hun hørte paa mine Improvisationer, og engang imellem sagde hun: »*Child, you are a wonder!*« Det morede mig. Men sidste Lørdag reiste hun for at besøge sine Slægtninge i Milano. Hendes Niece uddanner sig der til Sangerinde. Siden hun er borte, har jeg ikke længer nogen, jeg kan passiare med og betro mig til. Jeg holder rigtig meget af Onkel Paul og Tante Rosamunde, langt mere end af Miss O'Donnel, men hvad mit Hoved er fuldt af, kan jeg ikke skrifte for dem. De vilde heller ikke forstaa det, naar jeg skriftede for dem — ligesom de jo overhovedet ikke kunne forstaa, at man i min Alder stiller andre Fordringer til Livet, end naar man er fyrretyve eller halvtreds. Naa ja . . .

Det regner endnu, regner stadigt! Da jeg ikke har andet at more mig med, saa vil jeg idag begynde paa at skrive mine Memoirer!

Det lyder noget dristigt — Memoirer af en ung Pige, hvis Tilværelse bevæger sig imellem Zbirkow og Komaritz. Men:

»Greift nur hinein ins volle Menschenleben
Und wo ihr's packt, da ist's interessant—«

det vil sige, saa godt jeg evner det; naar En har Mod til simpelt og sanddru at nedskrive sine personlige Iagttagelser, saa er det altid Umagen værd.

Jeg vil være ganske oprigtig; hvorfor skulde jeg ikke det, siden jeg kun skriver for mig selv!

Hm! det er en falsk Bevisførelse; thi hvor mange Mennesker foregjøgle sig ikke noget til deres egen Tilfredsstillelse og bestikke deres Samvittighed med Sophismer. Men min Samvittighed sover trygt, uden Morfin; den har egentlig slet ikke været tagen i Brug, troer jeg. Jeg kan være oprigtig, fordi jeg ikke har noget at tilstaa. — Hver Paaske før Skriftemaalet bryder jeg min Hjerne for dog at samle et Par vigtige Synder sammen og finder intet andet end: Møder ikke præcis i Kirken, holder ikke

Tand for Tunge og — længes altfor meget efter verdslig Tant. —

Saa! Og nu uden videre Omsvøb til mine Memoirer! De fleste Mennesker begynde deres Memoirer med at fortælle om deres Bedsteforældre, mange med deres Bedsteforældres Bedsteforældre, ja, jo høiere de kunne klattre op i deres Stamtræ, desto mere vigtige og fornemme føle de sig. Jeg begynder simpelthen med »*Mine Forældres Historie*«.

Mine Forældre have giftet sig af Kjærlighed — de have aldrig fortrudt deres Giftermaal og ere dog begge gaaede til Grunde derved!

Min Fader var af god Familie — min Moder ikke. Pariserinde og Datter af en ubemidlet underordnet Embedsmand, havde hun været glad over at opnaa en Plads som Boutiksjomfru i et af de store Modemagasiner i Paris. Stakkels kjære Mama! Jeg bliver hel elendig tilmode, naar jeg tænker paa, hvorledes hun maatte plage sig, pakke ind og pakke ud, krybe omkring paa Stiger og taale impertinente Bemærkninger af lunefulde Damekunder, som kun ville kjøbe det, som man netop ikke har, — alt i den sløvende og trykkende Boutiksluft og — for at tjene sit sparsomt tilmaalte Brød.

Intet i Verden krænker mig saa meget, som naar Folk begynde at hviske i min Nærværelse og derved se medlidende paa mig og ryste paa Hovedet. Jeg har skarpe Øren og veed meget godt, at de saa tale om min stakkels lille Moder. De beklage mig, fordi min Fader har giftet sig med en Boutiksjomfru. Saa er jeg altid tilmode, som om jeg skulde kvæles af Harme. Skjøndt jeg mistede hende saa tidlig, staaer hun dog tydelig for min Erindring som det yndigste Væsen, jeg overhovedet har truffet paa i mit unge Liv.

Høi, næsten overdrevent slank, men uden Stivhed, med smaabitte Hænder og Fødder, et Par store, sørgmodig forundrede Øine i et fint lille Rococoansigt, lignede hun en Alf, som ikke rigtig kan fatte, hvorfor den er fordømt til at gaa omkring med et af Ømhed og Tungsind overfyldt Menneskehjerte i Brystet. Jeg veed, at jeg ligner hende, og er stolt deraf. Naar man præsenterer mig for en af mine tohundrede Tanter, som jeg er fordømt til efterhaanden at stifte Bekjendtskab med, saa udbryde de hvergang: »Aa, hvor hun ligner Oskar —, det er Oskar op ad Dage!« Men jeg undlader aldrig at svare dem: »Aa nei, jeg ligner snarere Moder; det siger alle, som har kjendt hende;«.

Saa gjøre Tanterne sure Miner og finde mig ubeskeden.

Uagtet jeg neppe var sex Aar gammel, da Onkel Paul hentede os i Paris, husker jeg alligevel godt mit Hjem der. Det laa i en steil Gade ved Montmartre, meget, meget høit oppe paa fjerde eller femte Sal i et stort Hus. Solen faldt i lange, brede, hvide Lysflader gjennem de høie Vinduer ind i vore Værelser, langs med hvilke der løb en Jernaltan. Alting hos os var meget smukt, meget nydeligt, kun noget fattigt. Papa passede ikke dertil; jeg veed ikke, hvorpaa jeg mærkede det, men jeg mærkede det, saa lille jeg var. Stuerne forekom mig for lave, hvergang han reiste sig fra sin Gyngestol, i hvilken han holdt mest af at sidde, og rettede sig i sin fulde Høide. Men alligevel holdt han Hovedet oppe og bøiede det aldrig ydmygt for at rette sig efter sin beskedne Bolig.

Hans indskrænkede Formuesomstændigheder, som, efter hvad jeg senere hørte, skyldtes hans uforsigtige og imod Forældrenes Villie indgaaede Ægteskab, forekom ham aabenbart som en god Spøg eller i værste Tilfælde som en forbigaaende Ubehagelighed. Han bevarede altid sit gode Humeur, ligesom en fornem Herre, der paa en Udflugt, overrasket af et Uveir, har maattet søge Ly i en ussel Landsbykro.

Undertiden strakte han Armene ud, som om han vilde maale, hvor lille hans Leilighed var, og lo. Men Mama slog bedrøvet de store Øine ned — saa tog han hende i Favn, kyssede hende og kaldte hende sin Lykke. Men jeg krøb frem af Krogen, hvor jeg legede med mine Dukker, og trak ham skinsyg i Ærmet. Jeg vilde have min Part af hans Kjærlighed.

I Erindringerne fra min tidligste Barndom — Erindringer, der uden tydelige Omrids kun gjemmes som en smuk, dæmrende Drøm i mit Hjertes Lønkrog — er alt lyst, alt varmt, alt kun Lys og Kjærlighed.

Papa er næsten altid sammen med os i vor lille, sollyse Rede. Jeg seer ham endnu tydelig for mig, aa, saa tydelig, lænet tilbage i sin Gyngestol, blond, med et noget stolt og dog saa godmodigt venligt Smil, og saa megen barnlig Overgivenhed i Blikket. Jeg mindes enhver Enkelthed i hans Ydre. Han ryger en Cigarette og læser Avisen og synes ikke at have nogetsomhelst andet at bestille end at glæde sig over Livet, og alt Lys i det lille Værelse gjør et Indtryk paa mig, som om det udgaaer fra ham.

De første fire Aar af mit Liv flyder i min Erindring sammen til en eneste lang Sommerdag, paa hvis blaa Himmel der ikke viser sig den mindste Sky.

Jeg husker meget godt det Øieblik, da en ubehagelig Følelse for første Gang i mit Liv forstyrrede min Barnelykke. Det var en Følelse af Angst. Hidtil maatte jeg sagtens have sovet bort fra al Mørke, thi da jeg engang pludselig vaagnede i Mørke, blev jeg hel ude af mig selv over det trykkende Sorte, som hvilede paa mig, og skreg høit. Saa mærkede jeg, at Moder knælede ved Siden af min lille Seng og hulkede. Hendes Graad havde sagtens vækket mig. Hun tændte Lys for at berolige mig og fortalte mig

en Historie. Midt under min opmærksomme Lytten spurgte jeg hende; »Hvor er Fader?«

Saa vendte hun Hovedet bort og sagde: »Ude i Verden!«

»I Verden . . .« Var det Maaden hvorpaa hun sagde det, eller noget andet, men Ordet »Verden« havde for mig siden en ganske anden Klang, som om det derved dreiede sig om noget Forfærdeligt eller Storartet.

Saaledes gjorde jeg den Opdagelse, at der gives Nætter, og at ogsaa voxne Mennesker kunne græde.

Kort efter blev det Vinter, Nætterne bleve længere, Dagen tog mere og mere af, og egentlig lyst blev det aldrig mere hos os — Solen var borte.

Det var koldt og Træerne i Haverne høit oppe paa Montmartre, hvor vi gik vore daglige Toure, bleve nøgne og hæslige.

Engang spurgte jeg Moder: »Mama, bliver Træerne ikke grønne igjen?«

»Jo, til Foraaret«, svarede hun.

»Og bliver der saa igjen lyst hos os?« spurgte jeg ængstelig.

Men dertil svarede hun intet, og hendes Blik blev pludseligt saa sørgmodigt, at jeg sprang op paa hendes Skjød og kyssede hende paa begge Øinene. —

Fader var nu meget sjeldent hjemme, han havde taget Solskinnet bort fra vor Rede, det var jeg dengang aldeles overbevist om.

Naar han med lange Mellemrum endelig engang spiste sammen med os, saa blev der et Røre, som om der ventedes Fremmede. Moder var ivrig beskjæftiget i Kjøkkenet, hvor hun hjalp Kokkepigen, som tillige var min Barnepige. Hun dækkede selv Bordet og pyntede det med Blomster. Det lille hvide Bord forekom mig da altid saa storartet, jeg følte mig hel høitidelig berørt af denne uvante Pragt!

En Dag havde vi Besøg af en meget smuk Dame i en Fløielskaabe med bred Zobelbesætning, — at det maatte have været Zobel, udfandt jeg siden — og med en graa Hat. Hatten husker jeg meget nøie, fordi jeg syntes saa godt om den Fugl, som var anbragt derpaa. Hun fandt alt hos os henrivende, saae sig gjennem sin Lorgnet om til alle Sider, væltede tre smaa Tabouretter med sit Slæb, kyssede mig flere Gange og udtalte Ønsket om meget snart at se Mama hos sig. Hun var en Cousine til Fader, en Grevinde Jatinsky, den Samme, som Papa, medens hun endnu var en ung Pige og han en elegant Attaché, havde viist om i Paris, og i Selskab med hende og hendes Moder havde han kjedet sig under deres vidtløftige Indkjøb i *Bon Marché,* hin skjæbnesvangre Eftermiddag, paa hvilken han forelskede sig i min blege, udslidte lille Moder.

Da Grevinden var gaaet, græd Mama bitterligt. Om hun har gjengjældt Visitten, veed jeg ikke, men Grevinde Jatinsky kom aldrig mere til os; jeg har kun seet hende engang siden, og det var i Bois de Boulogne, hvor jeg just spadserede med Moder. Hun sad i en aaben Landauer — Fader ved Siden af hende. Paa Forsædet sad en gammel Mand og krøb sammen, han saae saa tvær ud og lod til at fryse, skjøndt han var indsvøbt i en tyk Pels og Veiret var helt varmt.

De fik Øie paa os langt borte, Grevinden hilste med Haanden og smilede, Papa blev meget rød og løftede Hatten med stiv Holdning og forlegent Udtryk.

Jeg veed, at det var mig høist paafaldende — hvor kunde det falde ham ind at hilse os saa formelt som to Fremmede?

Mama skyndte sig ud af Bois og satte sig med mig ind i den første Omnibus, som hun kunde finde. Paa hele Hjemveien klappede jeg hendes Hænder eller trak hende i Kjolen. Jeg følte, at der var tilføiet hende en Sorg, uden at jeg kunde sige hvilken.

* * *

Dagene blive mørkere og mørkere, og dog er det blevet Foraar. Har Solen virkelig ikke skinnet i hin April og Mai, eller forekommer det mig kun saadan i Erindringen.

Imidlertid ere Træerne blevne grønne, og de første blege Foraarskirsebær staa paa vort tarvelige Bord. Vi have længe ikke seet noget til Papa. Han er i Besøg paa et Slot i Nærheden af Paris . . . kun for et Par Dage.

Det er en lummer Eftermiddag, i Begyndelsen af Juni — jeg veed det bestemt, da man senere har meddelt mig, naar Ulykken skete. Blomsterne paa Altanen udenfor vore Vinduer, de ildrøde Nelliker og duftende Resedaer, ere visne, fordi Mama har glemt at vande dem, og Mama selv seer ligesaa afkræftet ud som Blomsterne. Bleg og elendig slæber hun sig fra det ene Meubel til det andet, ligesom naar de første Tegn paa en haard Sygdom lammer Lemmerne paa En. Hendes smukke Kjole, af mørkeblaat Stof med hvide Prikker — jeg kan se den saa tydelig — hænger løst om hendes afmagrede Legeme; hun ordner Forskjelligt og opgiver det igjen og kan ikke blive færdig med noget. Saa faaer hun fat i et hvidt Silketørklæde, som Papa undertiden om Morgenen pleiede at bære kastet løst omkring Halsen, og som er blevet hængende paa en Vindueskrog. Hun lader Haanden glide henover Tørklædet og holder det op mod sine Kinder . . .

Saa — er det ikke en Vogn, som holder udenfor vort Hus? Jeg løber ud paa Altanen, men kan ikke se, hvad der foregaaer nede paa Gaden. Vi bo for høit oppe. Men jeg seer, at Folkene i Husene ligeoverfor komme hen til Vinduerne, at Fodgjængerne nede paa Gaden blive staaende

og gabe, tale sammen, hviske, gaa frem og tilbage. Den uhyggelige Støi stiger opad Trappen — nærmer sig os. Tunge Trin af Mænd, som snuble under Vægten af en tung Byrde.

Mama staaer der ligesom rodfæstet, saa river hun Døren op og gaaer udenfor — det er Fader, som bliver baaren ind, ligbleg, indhyllet i gullige Flonelstæpper, hjælpeløs som et Barn. — —

Det var skeet derude i en Allee, i Nærheden af Bellefontaine, det Slot, som Grevinde Jatinski havde leiet for Sommeren. Papa havde ledsaget hende paa en Ridetour. Han red paa en slem, lunefuld Hest, der interesserede ham paa Grund af dens vanskelige Temperament. Da man advarede ham imod den, lo han kun, — han skulde nok tæmme den Krakiler, paastod han. Men han fik den ikke tæmmet. Efter hvad man siden fortalte mig, maa Hesten have trimlet sig med Rytteren, da den ikke kunde faae ham kastet af. Han blev liggende bevidstløs under den. Da han i Slottet Bellefontaine, hvor man havde baaret ham hen, vaagnede af sin Besvimelse, og Lægen paa hans direkte Spørgsmaal ikke vovede at dølge for ham, hvor daarligt det stod til med ham, forlangte han at komme hjem — vilde tilbage til *de* Mennesker, som han holdt mest af her i Verden.

I Begyndelsen modsatte man sig hans Ønske; Grevinde Jatinski vilde have, at man skulde sende Bud efter os, Mama og mig. Man forestillede ham, at Transporten vilde forværre hans Tilstand.

Forværre . . . han lo kun derad. Han vilde dø i sin kjære, lille Rede i Paris — og Døende have jo som bekjendt den ene store Forret, at man opfylder deres Ønsker.

Jeg har ikke talt om det til Nogen, men jeg har tidt og mange mange Gange tænkt paa vor gamle Sorg, paa den Skygge, som saa pludselig faldt ind i min Barndom og slukkede Solskinnet.

Jeg har ogsaa meget ofte hørt Folk hviske derom, naar de troede, at jeg ikke lyttede efter. Men jeg lyttede — lyttede uvilkaarlig, som man lytter efter Ord, som man siden vilde have givet alt for ikke at have hørt. Og naar de spidsfindige Bemærkninger trængte som Dolkestik ind i mit Hjerte, saa var det mig en Trøst at kunne sige til mig selv: »Det var jo altsammen kun legende Tidsfordriv — hans Hjerte var ikke med i Spillet«. Det var mig en Trøst at kunne sige, at Mama sad ved hans Seng, da han laa for Døden, at hans Haand hvilede i hendes, da han døde!

Hvor længe hans Sygdom, eller rettere hans Dødskamp, varede, kan jeg ikke mindes. Men jeg husker det Øieblik, da man kaldte mig ind til ham.

Jeg seer endnu den Dag idag Værelset for mig, Spanden med Isstykker, paa hvilke Eftermiddagssolen glitrede, det blodige Lærred paa Gulvet, henslængte Klædningsstykker, hele Uordenen derinde — og henne i den store Himmelseng, hvis brogede Omhæng ere dragne tilside saa meget som muligt for at skaffe den Døende Luft, ligger Fader . . . Hans Kinder ere røde og hans blaa Øine straale, og idet jeg træder hen til hans Seng, smiler han. Jeg kan slet ikke fatte, at han skal være syg. Mama sidder ved Hovedgjerdet, hun har sin smukkeste Kjole paa, og hendes deilige Haar hænger i hele dets lysebrune Fylde tungt og silkeblødt ned over de slanke Skuldre. Hun smiler ogsaa, men det er et Smil, ved hvilket det løber mig koldt ned ad Ryggen.

Han seer paa mig med et langt, kjærligt Blik, tager min lille Haand i sin og fører den til sine Læber. Saa gjør han Korsets Tegn paa min Pande. Jeg stiller mig paa Taaspidserne for at kunne kysse ham. Saa omfavner jeg ham med mine fem Aars hele Styrke. Mama drager mig tilbage. »Du gjør ham jo Fortræd«, udbryder hun, han smiler kun, men som en tapper Mand smiler ad sine Smerter. Han smiler til alt, — jeg har kun en eneste Gang seet ham alvorlig — kun en eneste Gang . . . Mama brister i Graad.

»Men Minette, hvor kan man være saa feig! — Jeg vil se Dig smuk«, siger han. Disse Ord husker jeg saa tydeligt.

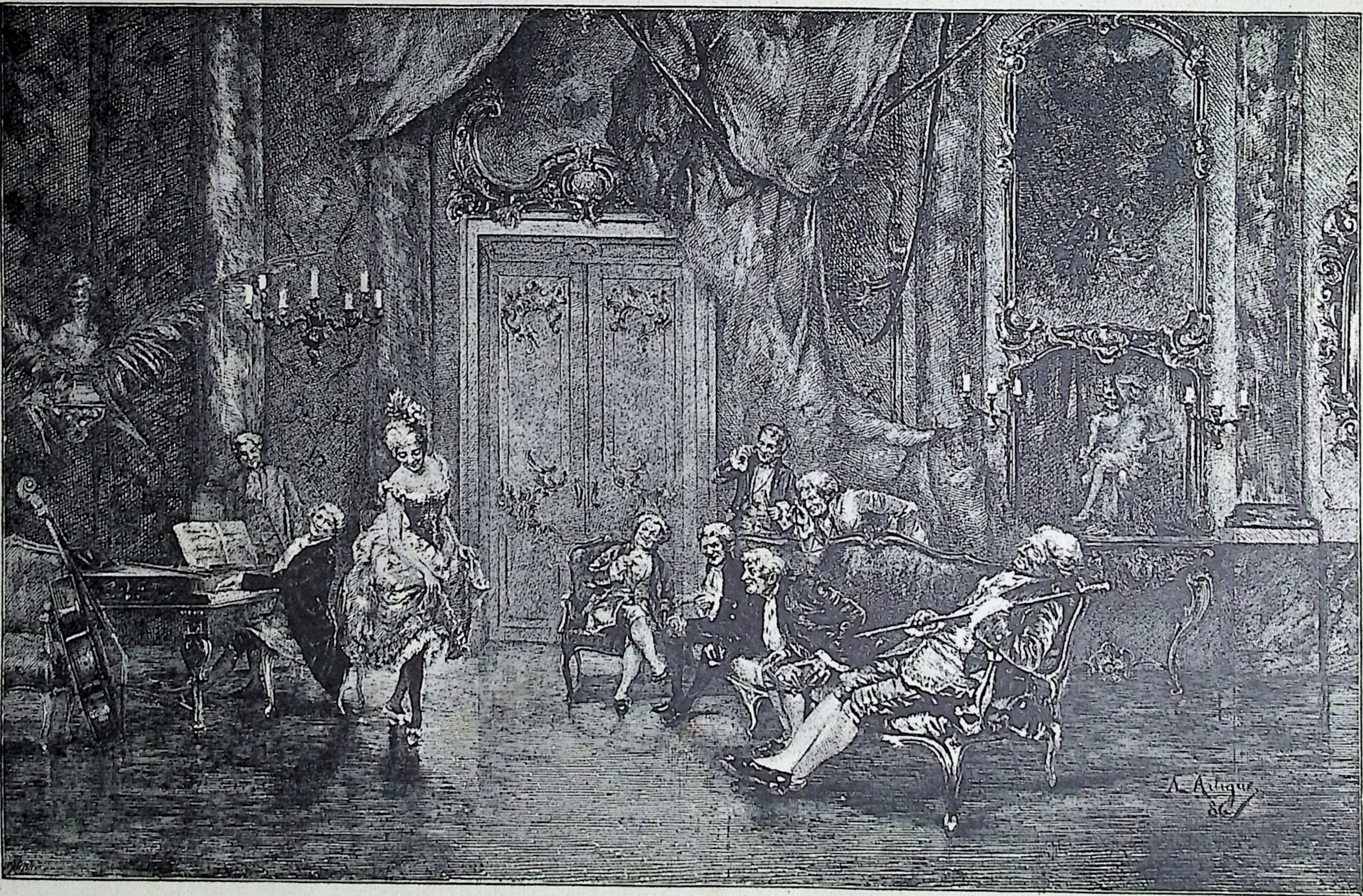
Ja, han har villet se hende smuk, for sidste Gang! —

Jeg bliver sendt ud af Værelset; henne i Døren vender jeg mig om, seer, hvorledes Papa klapper Mamas deilige Haar med sin smalle, trætte Haand, langsomt — tøvende.

Saa sidder jeg i Kjøkkenet hele den lange Sommereftermiddag. I Begyndelsen fortæller vor Tjenestepige mig Historier. Saa maa hun gaa ud for at besørge nogle Ærinder. Jeg er alene i Kjøkkenet og sidder paa en Træskammel og stirrer ud i Luften. Ved Siden af mig paa Flisegulvet ligger Dukken, som jeg ikke leger med. Kobbertøiet paa Væggen skinner og flimrer i Eftermiddagssolens Straaler, som falde mere og mere skraat; tykke, blaaglinsende Fluer krybe omkring, stryge Benene mod hinanden, slaa summende Hovedet mod Loftet.

En stønnende, ensformig til- og aftagende Lyd trænger ud fra mine Forældres Værelse. Jeg bliver bange, men kan ikke røre mig af Pletten. Jeg er som fastvoxet til min lille Træskammel. Den hæse Stønnen lyder mere og mere uhyggelig.

Tusmørket daler ned fra Loftet, stiger op fra Gulvet, Kobbertøiet paa Væggen synes at flyde ud, kun hist og her flimrer endnu en smal rødglinsende Plet gjennem det tætte Graa, alt opløser sig i Skygge. I det Fjerne høres de drævende Toner af en Lirekasse, som spiller Malborough-Visen.

En Prøve. Efter Maleri af Alb. Artigue.

Jeg har siden aldrig kunnet taale at høre den Melodi. — Den stønnende Lyd tiltager mere og mere; jeg bøier Hovedet ned imod mine Knæ, holder for mine Øren. — Hvad er det? — Et gjennemtrængende kort Skrig — saa er alt stille!

Langsomt lister jeg mig hen til mine Forældres Værelse — Døren staaer aaben; jeg seer derind, Mama bøier sig over Papa, hun kysser og kjærtegner og rusker i ham — hun er ikke længer bange for at volde ham Smerte! —

Den paafølgende Nat tilbragte jeg hos en Naboerske; da jeg fik Lov til at komme ind i vor Leilighed igjen, var Papa lagt i Kisten.

Smal og lang laa han der i sin sorte Kiste, omgiven af rødlig flagrende Lys, i et formørket Værelse.

Det forekom mig, at han var voxet. Hans Ansigt havde et Udtryk af vidunderlig Høihed! Det var den eneste Gang, jeg har seet ham alvorlig!

Mama løftede mig op til ham, for at jeg kunde kysse ham. Noget Koldt slog imod mit Ansigt og pludselig grebes jeg af en Følelse, som jeg ikke er istand til at beskrive — et grænseløst Mishag, den samme Angst, kun tifold stærkere, som havde knuget mig dengang, da jeg pludselig var vaagnet om Natten og bleven forskrækket over Mørket. Med et Skrig rev jeg mig løs fra Moder og løb ud af Værelset.

Og Majoren tørrer Taarerne af sine Øine og læser videre.

Mama søgte endnu i nogen Tid at blive boende i Paris, at fortjene vort Livsophold ved smaa Haandarbeider, i hvilke hun var meget dygtig — men . . . hvor meget hun end anstrengte sig, lod det sig dog ikke gjøre. Pigen blev sagt op, — det blev mere og mere tomt omkring os, og mere end engang laa jeg om Aftenen i min Seng og græd af Sult.

I November besøgte Onkel Paul os og tog os med til Böhmen. Vor Reise husker jeg ikke længer, men derimod desto tydeligere vor Ankomst, den lange Kjørsel fra Stationen over den snavsede Chaussee mellem lave Blommetræer eller høie smalle Popler, dernæst gjennem Skoven, hvor Blæsten raslede med det tørre Løv og et Par rødbræmmede Tusindfryd ved Veikanten blomstrede uskyldige og livsglade midt i den brune Ødelæggelse, — forbi de morsomme, langstrakte Landsbyer med deres smaa Hytter, hvis sorte Straatage vare bedækkede med smaragdfarvet Mos og med Blomster bag de matte Ruder i de smaa Vinduer; — forbi de store Møddinger, paa hvilke Høns i broget Mylder skrabe og kagle — og forbi de grønlige Ailepøle, i hvilke ravfarvede Svin ligge og gasse sig.

Med høi ivrig Gjøen fare Hundene ud fra Hytterne, løbe efter vor Vogn; en Hærskare af stumpnæsede, barbenede Skolebørn komme ud fra Skolen og raabe efter os: »Lovet være Jesus Christus!«

Et Ryk — vi ere kjørte gjennem Porten ind i Slotsgaarden. Krupitschka kommer ud fra Slottet og aabner Vogndøren. Paa den første Trappeafsats staaer en høi Dame i Sorg med majestætisk Holdning og et venligt Aasyn, — — jeg seer Mama blive bleg, skjælve — — jeg husker intet mere. — —

Paa det Punkt, da mine Erindringer atter blive tydelige, er jeg allerede bleven hjemmevant i Zbirkow og er næsten ligesaa fortrolig med Onkel Paul og Tante Rosa, som om jeg havde kjendt dem hele mit Liv.

Det er blevet Vinter, aa, hvilken deilig Vinter, saa straalende klar, med saa megen ren hvid Sne. Jeg kjører i Kane med Onkel Paul, jeg laver en Snemand sammen med Krupitschka — en Munk i en lang Kutte, fordi vi ikke kunne komme ud af det med den projecterede Soldats Ben, og jeg hjælper Krupitschkas Kone med at lægge Deig i et stort Kar med Jernbaand. Hvor behagelig syrlig lugter ikke den gjærende Deig, medens den hæver sig langsomt, og hvor det er deiligt at kunne drive om i de lange murstensbelagte Gange, at have saa megen Plads, saa meget Lys, saa megen Luft. Og da Onkel Paul en Dag spørger mig: »Hvad synes Du saa bedst om, Paris eller Zbirkow?« saa svarede jeg uden at betænke mig: »Zbirkow«.

Onkel Paul leer hel stolt, men Mama seer bedrøvet paa mig — jeg føler, at jeg har saaret hende.

Af og til tænker jeg paa Papa, især om Aftenen, inden jeg falder i Søvn. Saa spørger jeg mig selv, om Sneen ligger ligesaa høit paa hans Grav paa Kirkegaarden i Montmartre, og om han fryser nede under Jorden. Stakkels Papa . . . han holdt saa meget af Solen! — Og saa seer jeg hen paa Mama, som sidder tætved min Seng ved Lampen og syer paa noget, og bliver forskrækket over, at Taarerne igjen trille nedad hendes Kinder!

Stakkels Mama! Hun blev Dag for Dag mere bleg, mager, tilbageholdende, skjøndt Onkel og Tante gjorde alt for hende.

Hvis jeg husker ret, saa kom hun næsten kun til Maaltiderne sammen med dem, ellers holdt hun sig strengt inde paa de to Værelser, som vare blevne anviste os.

Hun gjorde sig altid Umage for at være til Nytte, at udføre et eller andet for Tante Rosa, og Tante kunde ikke noksom beundre hendes sjeldne Fingerfærdighed.

Henad Foraaret lod hun tidt Hænderne synke ned i Skjødet, tiere og tiere, og da Solen havde forvandlet Sneen til snavsede Masser, og alt var i Oprør udenfor, kunde hun i hele Timer sidde i den dybe Vinduesnische, hvor

hendes Sybord stod, og ikke foretage sig andet end stirre ud imod Vest — stirre, stirre . . .

Den snavsede Sne var forsvunden, Vandet drev fra Tage og Træer, alt var brunt og nøgent. Et Tryk hvilede paa alt. I et Par Dage skjælvede hele Naturen og hulkede og vred sig, — saa kastede Foraaret sin duftende Blomsterklædning over den.

Det var det første Foraar, jeg tilbragte paa Landet, og jeg husker endnu tydeligt den studsende Glæde, hvormed jeg hver Morgen hilsede de Overraskelser, som vare forberedte i Løbet af Natten. Jeg vidste ikke, hvad jeg mest skulde glæde mig over: Fuglene, Blomsterne eller Sommerfuglene. Fra Morgen til Aften drev jeg om derude i den milde Luft mellem det fremspirende Grønne.

Og om Aftenen var jeg saa træt, at jeg faldt i Søvn, næsten inden det sidste Ord af min lille Aftenbøn var kommet over mine Læber. Aa, hvor sov jeg godt!

Men en Nat vaagnede jeg pludselig. Det var, som om en blød Haand var faret henover min Kind — Papas Haand. Jeg foer op, saae mig om — der var Ingen. Foraarsvinden havde listet sig ind til mig, det var det Hele. Hvordan skulde han vel ogsaa have fundet Vei til mig?

Det var Fuldmaane, og Værelset, hvori jeg sov, var helt opfyldt med et hvidligt Lys, som syntes paa engang at belyse og tilsløre alle Gjenstande. Tung om Hjertet satte jeg mig overende og opdagede nu, at Mamas Seng stod tom. Jeg blev bange. »Mama, Mama!« udbrød jeg i en grædende Tone.

Forgjæves — intet Svar! Jeg sprang ud af min Seng og løb ind i det tilstødende Værelse, hvis Dør stod aaben.

Der stod Mama ved Vinduet, som vender mod Vest, og stirrede ud. Vinduet stod aabent. Vore Værelser, som laa i den bageste Del af Slottet, vendte ud til Frugthaven. De mægtige gamle Æbletræer vare helt indhyllede i rødhvide Blomster, og ved deres Fødder blinkede Duggen i det fine, unge Græs, og langsmed Duggen og mellem Blomsterne strøg sagte Foraarets hede Aande og sukkede og hulkede ligesom en længselsfuld tryglende Menneskerøst, og Mama strakte Armene langt ud i Natten og hviskede kjærlige Ord, men kun halv forstaaelige, ligesom Ord, der klinge frem mellem Kys og Suk. Hun bar den samme Kjole, i hvilken hun havde siddet ved Papas Seng paa hans Dødsdag — dengang, da han havde villet se hende smuk til Afsked. Hendes Haar hang opløst ned over Skuldrene. En kvælende Følelse af Angst greb mig. Jeg klyngede mig til hendes Arm og udbrød: »Mama, Mama!« Hun vendte sig om imod mig, vilde næsten vredt støde mig bort, da hun pludselig begyndte at græde ligesom et Barn, der er revet op af sin Søvn, og krøb rystende og skamfuld ind i vort Soveværelse igjen. Hun lagde sig paa sin Seng uden at klæde sig af, og jeg dækkede hende til, saa godt jeg kunde.

Jeg sov ikke mere den Nat, og bestandig hørte jeg hende klynke og græde, med Hovedet begravet i Puderne.

Næste Morgen kunde hun ikke staa op. Hun var angreben af en heftig Nervefeber.

Og ti Dage efter døde hun.

De bragte mig Dødsbudskabet lidt efter lidt, sagde først, at hun var reist bort, og dernæst, at hun var hos Vorherre, — jeg gjættede, at hun var død! —

Jeg vidste jo allerede, hvad det betyder!

(Fortsættes).

HVORDAN „LULLE“ FIK SIT FØRSTE JULETRÆ.

De første Appelsiner og de første Snefnug vare forlængst komne. Marken var hvid som Dugen paa Julebordet, og Husene laa gjemte som Sukat i Julekagen. Paa de frosthaarde Veie, der gave en dump Gjenlyd, kunde man med lidt god Villie høre Julen, der kom kjørende i det Fjerne med ranglende Bjælder og raslende under Vægten af tusende Sager.

Inde i Byen sad Fader og Moder i Dagligstuen en Aften før Jul i Skumringen og saae ind i Kakkelovnsilden; det var unge Folk, og de havde kun været gifte et Par Aar. De havde lige drøftet Julepresenterne til Familien og endelig efter megen Søgen udfundet, at gamle Tante Lene skulde have et nyt Halsbaand til Moppen, da Fader reiste sig og gik henimod Døren til Sovekammeret.

»Hvor skal Du hen?« sagde Moder.

»Ind at se, om Lulle sover«, sagde Fader.

»Herregud, skal Du nu vække ham igjen?« sagde hun.

»Vække ham«, svarede den værdige Fader, »hvor kan det falde Dig ind; men jeg synes, han ligger saa underlig stille«.

»Ja, det kan Du aldrig taale«.

Han aabnede Døren og listede sig sagte ind i Sovekammeret, der var svagt oplyst af en Natlampe; paa varsomme Fjed nærmede han sig Vuggen, da snublede han over et Par Sko, og den slumrende Lulle vaagnede med et Skrig. Nu kom Moder farende ind og udbrød harmfuld:

»Du skal altid vække Børnene, naar de sover!«

Moder sagde tidt »Børnene« om Lulle.

Han listede sig ud, og hun vuggede, til Lulle igjen var slumret ind.

Da hun atter kom ind i Stuen, havde Fader tændt Lampen og faaet Ild i Piben. Hun tog fat paa Lysdugen til Bedstemoder.

»Nu skal Du høre, hvad jeg har udfundet«, sagde han, »Lulle maa have Juletræ!«

»Javist skal Børnene have Juletræ!« sagde hun.

»Ja«, fortsatte han, »og saa beder vi dine og mine Forældre herhen Juleaften«.

»Ja det er udmærket«.

»Ja i Grunden er Lulle jo lidt lille endnu?«

»Aa, veed Du hvad«, sagde hun, »han fylder et halvt Aar Juleaften«.

»Ja det gjør han jo rigtignok; men mon han kan have nogen rigtig Fornøielse af at se Juletræet?«

Hun saae forbauset op fra Lysdugen:

»Men hvor vil Du hen? En Dreng paa et halvt Aar, han er da ikke saa lille. Og han er virkelig meget fremmelig af sig«.

»Ja det er han«.

»Du skulde have seet ham, da han fik Ranglen igaar; hans Øine lynede«.

»Lynede de?«

»Ja voldsomt, og saa greb han med begge Hænderne efter den«.

»Ja fremmelig er han«.

»Ja det er han«. Hun vedblev: »Han vil naturligvis le frygtelig, naar han seer Træet«.

»Det vil han naturligvis«.

»Og det er jo vort eneste Barn«.

»Ja«, svarede Fader og tog et langt Drag af Piben, »det er han, og han skal ogsaa have Juletræ«.

»Ja, veed Du hvad«, sagde hun, »hos dine og mine Forældre bliver der ingen Juletræ«.

»Nei, det har Du Ret i, og saa skal vi sidde enten hos dine eller mine Forældre om et kjedeligt Julebord, — nei, jeg kan rigtignok ikke tænke mig Juleaften uden Juletræ«.

»Nei«, sagde hun, »det var jo rædsomt«.

Derpaa udraabte de begge paa een Gang: »Lulle skal have Juletræ!«

De respektive Familier bleve altsaa indbudte, og Juleaften kom. — Lulle sov hele Dagen. »Og det er godt«, sagde Moder, »for saa er han bedre oplagt til i Aften«.

De to store Børn, Fader og Moder, havde meget travlt med at pynte Træet; de satte Lys i, slyngede Guirlander om Grenene, strøede Flitterguld paa Grannaalene og fæstede en Guldstjerne i Toppen. Endelig var alt færdigt; Gaasen brasede i Kjøkkenet, og Bordet var dækket.

Paa Slaget 5 kom Gjæsterne, det var *hans* Forældre: Prokuratoren med Frue og dennes Søster, Tante Lene, samt *hendes* Forældre: Kontorchefen med Frue — alle belæssede med Pakker.

Gjæsterne bleve førte ind i Faders Værelse, da de andre Stuer vare optagne. Fader underholdt dem, og Moder løb ud og ind ad Døren, forat se til Gaasen, der gjennem den aabne Dør hørtes at vende sig paa den anden Side med en brasende Lyd, der bragte Selskabets Tænder til at løbe i Vand.

En stor Pragt var udfoldet i Dagens Anledning; den svære rødmussede Prokurator var iført sort Kjole med hvidt Halstørklæde, og i et lignende Kostume saaes den høie statelige Kontorchef, fra hvis Bryst en Diamantnaal straalede. Den jevne Prokuratorfrue var besat med Baand af alle Farver og paa alle mulige Steder, medens en regnbuefarvet Silkekjole omfattede hendes smækre Skikkelse; og Kontorchefens fine Frue bar en sort Silkekjole, besat med Kniplinger. Tante Lenes væsentligste Pryd var en sort Ulden og et symmetrisk Antal Hængekrøller ved hvert Øre; paa Kappen havde hun lange nedhængende Baand, der, hver Gang hun gik, flagrede som Vimpler.

Endelig kom man til Bords. Og da man havde stillet den første Hunger, slog Prokuratoren paa Glasset, reiste sig og sagde: »Det var en brillant Idee af Jer at bede os; men det er nok Lulle, vi kan takke for Festen, lad os saa drikke hans Skaal«.

Moder gik ind at hente Lulle, der allerede i det Fjerne tilkjendegav sin Glæde ved høie hvinende Skrig.

»Sikken en Røst, han har«, sagde Prokuratoren, »den kan trænge igjennem, han kan blive en god Auktionsholder«.

Nu kom Moder med Lulle, der ved Synet af Selskabet blev ganske ustyrlig.

»Aa det søde Lam«, udbrød begge Bedstemødrene og Tanten, »lad mig faae ham«.

Men et Forsøg paa at overlevere ham til en af Damerne, blev mødt med en saa energisk Protest, at Forsøget blev opgivet.

»Ja han er jo lidt uvant med Situationen«, sagde Kontorchefens Frue.

»Vist er han«, sagde Prokuratorens Frue, »han har jo heller aldrig oplevet en Juleaften før«.

»Det skulde da have været i hans Præexistens«, bemærkede Kontorchefen tørt.

»Ja han kommer sig nok, naar han seer Træet«, sagde Prokuratoren og benyttede sig af den almindelige Forvirring til at hilse paa sig selv i et Glas Rødvin.

Lulle blev bragt ud igjen. — Kagen blev fortæret, saa nød man Kaffen i Faders Værelse, og Moder gik ind for at tænde Træet. Dørene aabnedes! Der stod Juletræet i Glans midt paa Gulvet i Dagligstuen. Saa dansede man om det! Og alle Damerne udbrøde: »Nu skal Lulle ind!«

Moder gik, og man stod i spændt Forventning.

»Se nu er han bleven stille«, sagde Prokuratorfruen.

Nu kom Moder med Lulle. Da han saae Træet, tav han først; men saa udsendte han med eet et alt gjennemtrængende Hvin, der skar i Alles Øren og jog gjennem Stuen. Nu blev Alt forsøgt; Prokuratoren sagde dikkedik og hystede den Lille mod Loftet, Kontorchefen lod sit Uhr repetere; Prokuratorfruen tog Lulle paa Armen og sagde: »Kan han se, hvad dér hænger oppe til ham — hvad? — vis — vis —, det skal han have at lege med!« Kontorchefens Frue bar ham varsomt hen til Julebordet og pegede paa en lang Gjenstand og sagde: »Se den, dér ligger, skal Lulle have!« Men intet hjalp, og han græd nu saa forfærdeligt, at Moder skyndsomst bar ham ud igien.

Da hun atter kom ind i Stuen, var Stemningen nedslaaet.

»Han lagde ikke Mærke til noget«, sagde Kontorchefens Frue; »han ikke saa meget som saae til min deilige Kjæphest«, — »heller ikke til min Tromme«, sagde Prokuratorfruen, »eller til min Pisk«, sagde Tante Lene.

»Nei det tror jeg nok«, sagde Kontorchefen, »hvad vil I forlange af et Barn paa et halvt Aar«?

»Jo«, sagde Prokuratoren, »jeg holder med Damerne; han kunde meget godt være kommen ind i Spidskjole med Hat i Haanden, have bukket for Selskabet og i velvalgte Ord takket for den smukke Fest«.

Disse Ord bragte atter Stemningen i det rette Spor, og Gaverne uddeltes nu. Og Fruerne og Tanten kyssede hverandre gjentagne Gange under Udraab som: »Nei det har jeg netop ønsket mig«, »det var rigtignok nydeligt«, »det er virkelig for meget« o. s. v. Saa fik Herrerne et Glas varm Punsch, og Prokuratoren sagde:

»Lad os nu drikke et Glas for de to store Børn, der fik den udmærkede Idee, at Lulle skulde have Juletræ. Naar han engang bliver stor, saa kan I fortælle ham om Jeres Snedighed og om, hvordan Lulle fik sit første Juletræ«.

Chr. B.

DA MORTEN SKOMAGER SAAE KONGEN.

EN ERINDRING FRA CARL DEN FEMTENDES REISER I SKAANE.

(Med Forfatterens Portrait, efter Silhouet af Ernst Ljungh, og Tegning af R. Christiansen).

Ja, det er da soleklart, at »Kyllingen« skal ind til Byen og se Kongen!« sagde Morten Skomager og klappede sin tiaarige Datter Ingrid paa det hørgule Haar. »Kan vi ikke faae anden Befordring, maa Du sætte Dig i Trillebøren og spænde Grisen for: enhver kjører efter sin Stand, seer Du, min Kylling! sa'e Møllersvenden, da han hængte sig i Møllevingen«.

Jeg glemmer aldrig den første Gang jeg saae Kongen: det var Carl den Femtende! Forresten har jeg seet baade ham og Kong Oscar flere Gange.

Hvordan det gik til? Det skal jeg gjerne fortælle; det er forresten en morsom Historie!

Jo, Kongen havde været i Ystad en Dag og seet paa Havnen og danset med Byens Frøkener, saa Skomagerne stode paa eet Ben af bare Glæde. Og derefter var han taget ud til en af Greverne

paa en af de store Herregaarde, og vi havde hørt, at han skulde komme forbi Korsveien ved Nöbbelöf ved Middagstid Dagen efter. Og jeg havde været inde hos Moster og spurgt hende om alt muligt angaaende Kongen, men hun vidste ikke synderligt andet, end at han spiste Risengrød hver Aften, og at den var kogt i Smør og at han dyppede den i Smør. Da jeg spurgte, om han kunde spise saa megen Kartoffelgrød han vilde med Sirup i Hullet, saa mente hun, at det var for simpelt for ham, men Papegøier og Paafugle og Svaner, dem kunde han nok lide. Han havde en Tjener, som altid gik bagefter ham, og som blev kaldt for Kammerherre: han havde Lommerne fulde af Rosiner og brunt Sukker, og der stak Kongen Haanden ned og tog sig en Haandfuld engang imellem. Om han ikke spiste Svedsker? spurgte jeg. Det troede hun ikke, idetmindste kunde det aldrig falde hende ind at gjøre det, hvis hun var Konge, sa'e Moster, thi hun havde faaet saa forskrækkelig ondt i Maven af Stenene en Gang, da en Kræmmer paa Kiviks Marked havde budt hende en hel Haandfuld Svedsker for et Kys. Hun sa'e naturligvis nei, men eftersom han tog Kysset alligevel, tyktes hun, at hun ligesaagodt kunde tage Svedskerne.

Da jeg vaagnede om Morgenen tidlig, sad Far overende i Sengen og ruskede i Mor. Og da han havde faaet hende vaagen, sagde han til hende:

»Gaa ud i Dragkisten og tag Kirkeklæderne, baade Drengens og vore! Vi vil hen og se Kongen i Dag; han skal komme forbi Nöbbelöf«.

Den der blev glad, det var nok mig! Jeg skulde med!!

»Der er jo en hel Mil derhen — og det er saa varmt«, indvendte Mor.

»Det var ogsaa noget at tale om! Den som sidder og slider Buxerne blanke paa Skomagerstolen Aar ud og Aar ind, kan nok trænge til at røre Benene engang imellem«.

»Far! Jeg mente Du skulde hen til Per Trueds og sy idag«.

»Røgteren mener eet og Kreaturet noget andet!« sa'e Far.

Se, han brugte gjerne saadanne Ordsprog — og det er vel efter ham, at jeg har faaet den Vane.

»Men saa ligger her et helt Læs Trætøfler fra Per Ers og en Bunke Seler fra Stenkil Måns paa Ljungen. Og Stenkils maa Du besørge; det er det eneste Sted i Byen, hvor En kan faae en Taar Mælk engang imellem!«

»En er ikke født til Træl, skjøndt man ikke er kommen til Verden med en Gaard i Lommen. Kanske jeg aldrig mere faaer en Konge at se; Du har ikke seet andre end Carl Johan, og Drengen derhenne er ni Aar gammel og har aldrig seet sin Øvrighed, hvor tidt han end har læst Forbønnen for ham om Søndagen. Vi *skal* gaa!«

Saa tav Mor jo stille — som hun gjerne pleiede, naar Far sa'e, at saadan *skulde* det være.

Da Far saa skulde skille Haaret i Panden paa mig og lave Hanekam, sa'e jeg:

»Kongen gaaer vel aldrig med Trætøfler?«

»Det troer jeg neppe, at han har behov!« sa'e Far og lo. »Min gamle Mester sa'e, at Kongen har aldrig et Par Støvler mere end en eneste Dag, uden hver Dag kjøbes der et nyt Par, og saa faaer Skomageren dem igjen Dagen efter og sælger dem til de Fornemme. Jeg beklager ellers Kongen: at træde nye Støvler ud er ikke Mors bedste Mad«.

»Faaer han dem betalt to Gange?«

»Ja—a! de sige, at han fortjener en Tønde Guld om Aaret!«

»Det var dog forskrækkeligt! Kan en saa rig Skomager komme ind i Guds Rige? Der staaer jo: »Det er lettere, at en Kamel gaaer igjennem« — — --«

»Dømmer ikke, saa skulle I ikke dømmes!« sa'e Far alvorlig.

Jeg tav en Stund. Jeg kunde se paa Far, at han ikke havde syntes om Spørgsmaalet.

»Kan Kongen gjøre alt hvad han vil?«

»Han er ikke almægtig: det er kun En, det veed Du«.

»Men maa han gjøre alt hvad han kan?«

»Ja, det maa han«.

»Maa han ta'e Per Anders Gaard fra Per Anders og gi'e den til os?«

»Ja, det maa han, men han gjør det ikke. Han maa ikke gjøre Uret mod sine Undersaatter, for det er til ham man skal gaa, naar man ikke kan faae Ret paa anden Viis.* Du kommer vel i Hu, at Præstebonden gik til Kongen i Fjor og vandt sin Sag med Præsten?«

»Gaa de saa lige til Stockholm? Der er jo 60 Mil«.

»Det er det Sikkreste, for saa kunne de tale med Kongen selv«.

Saa gav Mor mig Kraven paa.

»Hvordan gaar det til, naar de se Kongen?« spurgte jeg hende.

»Mandfolkene bukke og Fruentimmerne neie helt ned til Jorden, og saa strø de Blomster paa Veien — Du husker, hvordan der staaer de gjorde ved Frelserens Indtog i Jerusalem«.

Det løb rundt i Hovedet paa mig; det var ligesom jeg gik i Søvne, medens jeg blev klædt paa; jeg glemte ovenikjøbet hvor ondt det gjorde, da Mor gned mig bag Ørene og sæbede hele mit Ansigt ind. Det sved i Øinene, saa jeg var ligeved at græde, men jeg holdt Taarerne tilbage, for Kongens Skyld. Vi vare rigtig fine: og Mor tog Vielsesringen, som altid laa i Læddiken,

---

* »At gaa til Kongen« betyder i Sverrig at appellere til Høiesteret.

undtagen naar hun gik til Alters — saa havde hun den jo altid paa.

Da vi saa vare færdige, tog Far sit Psalmodikon frem og saa sang vi Nr. 300 i den svenske Psalmebog. Der blev altid sungen Psalmer hjemme om Søndagen og ved andre høitidelige Leiligheder. Mor græd, da vi kom til tredie Vers:

»Ifra Din kongelige Stol
Dit Aasyn, Drot, lig Herrens Sol,
Skal Lys og Glæde sprede«.

Jeg mindes endnu den Dag i Dag hvordan Verset begynder. Og da Mor græd, maatte jeg gjøre Selskab: det hængte ved mig saa længe jeg var hjemme — længe efter, at jeg baade havde gaaet til Præsten og været Soldat.

Jeg gik ud i Haven paa den nordre Side. Solen varmede, der var ikke en Sky paa Himlen og Svalerne fløi saa høit, saa høit. Jeg havde aldrig seet en saadan Morgen — jeg kunde ikke lade være at smaanynne for mig selv. Hvor jeg skulde bukke dybt for Kongen! Jeg tog Kasketten af og gjorde flere Forsøg for at øve mig. Blot jeg havde havt nogle Blomster at strø! Men vi havde ikke andet end Lavendler, et Par Busknelliker og Primuler, men de vare afblomstrede, en Rosenbusk, men der var kun grønne Lus paa, og saa »Solsikken«.

»Solsikken!« der foer en stor Tanke igjennem min Hjerne. Den var saa dristig, at jeg for selve dens Umuligheds Skyld maatte tænke den en Gang til.

De skal nemlig vide, at jeg engang havde faaet et Par Frø af en »Solsikke« henne hos Ingar i Enggaarden, og dem havde jeg faaet Lov til at saa udenfor Vinduet mod Nord. Der var nu ikke mere end et, som kom op, men som jeg var glad over den Blomst, det kan ingen tænke sig: hver Morgen, saasnart jeg vaagnede, stod jeg op i Slagbænken og saae efter om den var voxet noget om Natten. Jeg havde ikke andet at sysle med, for jeg havde ingen Sødskende. Men den Blomst blev baade Broder og Søster for mig: jeg talte med den, vandede den, pillede visne Blade af den, lagde Jord omkring den nederste Del af Stammen, satte Pilekviste som Støtte for den. Den værste Bekymring voldte Mosters Gris mig: han havde nappet i den to Gange, saa at naar Grisen var ude, turde jeg ikke være inde for nogen Pris. Og blot han vendte sig til den Side, saa var jeg der strax og gjennede ham bort.

Den Tanke, som faldt mig ind, var simpelthen at tage min deilige, gule Blomst, der var saa stor som en Tallerken, nu da den stod i sin bedste Flor, og kaste den til Kongen. Det tyktes mig, at jeg aldrig kunde bringe det over mit Hjerte at tage den, men alligevel løb jeg ind efter Brødkniven: det var ligesom jeg vilde se, hvorvidt jeg var istand til at gjøre det. Da jeg stod der med Kniven i Haanden foran Blomsten, kom jeg til at tænke paa Billedet, som staaer i Bibelen: Abraham ofrer sin Søn Isak. Ligesom i Vildelse gjorde jeg et rask Snit, svøbte Blomsten ind i mit Lommetørklæde og stoppede Pakken ned i Brystlommen paa min flaskegrønne Trøie. Far og Mor skulde ingenting vide. Jeg mærkede, at mine Øine vare fulde af Taarer, men jeg fortrød ikke et Øieblik hvad jeg havde gjort.

Vi spiste Frokost og saa gik vi. Vi havde med os en ordentlig Madpose, som Far og Mor skiftedes til at bære.

»Man behøver da ikke at gaa og sulte, naar En skal have en Festdag!« sa'e Far. »Det er en Fest at se Landets Fader, men det mætter ikke. Herligt for Øiet, men ingenting for Tanden!«

Henad Nitiden kom vi til Korsveien. En forskrækkelig Mængde Vogne vare kjørte forbi os paa Veien: Hestene vare blanke og skinnende som om de havde været ferniserede, og Seletøiet straalede som Guld og Sølv. Og paa Mødestedet var der en forfærdelig Mængde Mennesker: det var ligesom et Marked eller et Remontemøde eller en Kirkeindvielse. Der var to Kagekoner og en, som solgte Pølse og Kallun, Æg og stegte Sild; og der var en, som solgte Viser og viste »Lykkens Stjerne«, og der var den blinde Spillemand fra Komstad. Gamle Stålhammar, den afdankede Husar, den Tosse, var naturligvis ogsaa med. Han havde allerede en »lille En« paa, og gik og broutede med sin Medaille og opvartede med tossede Historier om hvordan det var gaaet til, dengang han var ude med Carl Johan og kløede »Napolomen«. Han havde vadet og var reden over Søer, som vare flere Mile brede; klattret op ad Mure, der vare ligesaa høie som Kirketaarnet; taget en hel Eskadron tilfange ganske alene, og det var soleklart for Enhver, at Carl Johan aldrig havde kunnet kløe »Napolomen«, hvis ikke Stålhammar havde været med.

Saa henad Middag saaes Kongens Forridere i Frastand, og Lensmanden fik Hastværk med at drive Folkene hen til den ene Side af Veien, saa at der blev fri Passage. Mange fik ikke Plads paa Veien, men rykkede ind paa Ærtemarken.

Saa kom Kongens Vogn. En god Stund inden han naaede Korsveien, sagtnede Kusken Farten, og da han kom nærmere, kjørte han i Skridt. Der opstod et forskrækkeligt Røre blandt Folkemængden: de trængte paa og puffede til hinanden, og stakkels Mor skubbede de ned i Veigrøften, saa hun hverken kunde se eller høre noget, det lille Menneske. Men hun havde naturligvis faaet Lommetørklædet frem og førte det op til Øinene alligevel.

Stålhammar havde trængt sig frem i første Række; han svingede sin gamle Husarhue og raabte Hurra, og nogle stemte i af og til, men

Da Morten Skomager saae Kongen.

der var ingen Forslag i det. Kongen nikkede til alle Sider, gav Stålhammar en Sølvdaler, og alt som Vognen kom frem, bukkede Folkemængden sig op og ned aldeles som naar det blæser godt i en Rugmark.

Saa kom Kongen hen til det Sted, hvor vi stode. Far svingede med sin høie Hat, løftede mig op paa sine stærke Arme for at jeg skulde kunne se over Mængden; jeg mindes som i en Drøm, at jeg rystede som et Espeløv, fik Pakken med »Solsikken« op af Trøielommen, men vår saa konfus og rystede saadan, at jeg ikke kunde faae Lommetørklædet løst rigtigt op, men kastede i sidste Øieblik hele Pakken. Under Farten gik Lommetørklædet op og »Solsikken« ramte Kongen lige i Brystet, saa at det gule Blomsterstøv stod som en Guldkrans omkring ham, aldeles som der pleier at være omkring Jomfru Marias Hoved paa tydske »Kistebreve«.

Far havde nok seet, at jeg kastede noget, men han vidste jo ikke hvad det var. Jeg har aldrig seet ham se saa bleg ud: Læberne dirrede paa ham, da han satte mig ned paa Veien, og han tog mig haardt i Armen, da han hviskede:

»I Jesu Navn, det var da vel ikke Æggekagen?«

Jeg var ligeved at le, skjøndt jeg var tummelumsk i Hovedet.

»Nei, det var Solsikken!« sa'e jeg. Og saa mindes jeg ikke andet end at Lensmanden kom hen til mig, tog mig i Armen og førte mig hen til Kongens Vogn. Saa fik jeg mit Lommetørklæde.— men hvor det kom fra, »maa Gud vide, sa'e Tryde Præst« — og da Vognen var borte, havde jeg en Rigsdalerseddel i den anden Haand. Og Mor græd og kyssede mig, og Far sa'e, at Kongen havde klappet mig paa Hovedet og spurgt om hvad jeg hed, og Politibetjenten havde svaret, og Kongen havde holdt min »Solsikke« i Haanden da han kjørte, og en fin Herre havde ogsaa seet paa den og holdt den og blæst det gule Støv af paa Folkene. Selv saae jeg ingenting.

Mintro jeg var en Helt paa Hjemveien! Der var ikke en Sjæl, som saae paa Stålhammars Medaille eller hørte paa hans Historier, skjøndt han fortalte om, at han engang var gaaet alene ind i »Napolomens« Telt og havde taget hele hans Krigskasse, som indeholdt fjorten Tusind Millioner Billioner Trillioner foruden Halvanden-Styvere, som der var flere Tønder af. Efterhaanden som han fik flere Snapse, blev han mere galho'edet paa mig og omsides sa'e han rent ud, at det var »Supornationsforbrydelse« at kaste Bylter med Mælketidsler paa Herrens Salvede, og strengt taget skulde jeg »erkebuseres«, for det stod udtrykkeligt i Krigslovene og Reglementet. Tilsidst vilde han ruske mig i Haaret, saa at Far maatte holde Styr ham.

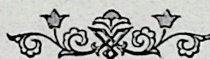
Men den, som om Aftenen med foldede Hænder læste rigtigt med da Mor i Aftenbønnen kom til Stedet: »Bevar og velsign vor elskelige Konge« — det var nok mig.

Og ud paa Natten, da Mor troede at jeg sov, kom hun hen til Slagbænken og faldt paa Knæ, og da hun gik, klappede hun mig sagte paa Hovedet.

Far gav mig aldrig »Huskesedler« efter den Dag.

Og hvis De vil se Seddelen, saa ligger den i Mors Læddike endnu. Gaa ud »min Kylling« og hent den! Vil De se, den er ligesaa pæn, som om den var bleven trykt igaar! Og den skal altid gaa som et Klenodium i Arv i vor Slægt. Den skal Du have i Psalmebogen, »min Kylling«, den Dag Du staaer Brud! Bliv nu ikke saa rød i Hovedet for det, »min Kylling«: »Den Vei skulle vi alle!« som Kjællingen sa'e, da hun kom forbi Mergelgraven, hvor hendes Mand havde druknet sig«.

Henrik Wranér.

HOFBAL PAA TROLDBJERG.

EN FORTÆLLING FRA 1836.

Det som her skal fortælles er kun en Hverdagshistorie, et af de smaa Dramaer, der lykkeligvis foregaa upaaagtede, undertiden endog uden ret at forstaaes selv af dem, som deltage deri. Lykkeligvis, siger jeg, fordi de i Almindelighed kun indeholde en trøstesløs Moral, idet Beskueren stilles overfor et Billede af feilslagne Haab, Blomster, der ikke bære Frugt, en trættende Vei, paa hvilken vi søge Deltagere og kun fandt Tilskuere, en Vei, vi ikke kunne vende tilbage fra, ikke standse eller hvile paa, og hvis Maal ikke gjemmer

anden Løn, end Graven eller Forglemmelsen. Vi ere dernæst alle mere tilbøielige til at føle Interesse for Livets end for Hjertets Kampe, fordi Enhver af os har havt sin Del i de første og fordi Livets Kampe gaa ud paa at beseire, Hjertets derimod som oftest kun paa at udholde, lide og dølge.

En Efteraarsaften sad to Herrer og talte sammen, begge ældre, alvorlige Mænd, hvoraf den Ene var en høi og mager Skikkelse, hvis Ydre Skuffelser havde tegnet med deres Rynker. Han støttede begge Arme til Bordet og stirrede frem for sig med det sløve og aandsfraværende Blik, der glider hen over alt, uden at fæste sig paa noget Bestemt. Samtalen gik fra hans Side flere Gange istaa. Det var da den Anden, som atter bragte den i Gang og ved sine Spørgsmaal fornyede og ledede den i en bestemt Retning.

»Fortæl saa videre«, sagde han, efterat en længere Pause igjen havde fundet Sted, »kom frem med et fuldstændigt Skriftemaal, Du veed, hvor stor Pris jeg sætter paa Dig, jeg vil vide Grunden til den mærkværdige Forandring Du lider under, siden vi To sidst sade lige overfor hinanden. Du ligner Dig jo ikke mere selv. — Jeg forlod en frisk og livsglad Student, der jublede saa lang Dagen var, og som mente at kunne bære den hele Verden paa sine Skuldre; jeg møder igjen en taus og indesluttet Mand, der har glemt at smile og falder hen i Grublerí og mørke Tanker som en Trapistmunk. — Tal og betro mig, hvad der er gaaet Dig imod«.

»Jeg har kun lidet lysteligt at berette«.

»Det faaer at være, husk paa, at det er din gamle Kammerat, Du betroer Dig til. Hvor to Hjerter dele en Sorg sammen, er der altid fire Hænder til at bære den«.

»Naa, saa lad mig da tale: — Vi skiltes altsaa, Du som Læge, jeg Pædagog, den ene af os fik en hel Verden til Skueplads for sine Bedrifter, den Anden en Skolestue. Lykken har mange Veie, Du! det gjælder blot om at finde den rette. Aaret efter at vi havde forladt hinanden, lærte jeg en ung Dame at kjende, Datteren af rige Forældre, som havde sendt hende over til Kjøbenhavn, for at hun skulde gjennemgaa et Kursus i — jeg veed ikke hvad.

Hun var smuk, meget smuk, jeg har ingensinde set to Øine udtrykke større barnlig Fromhed og Uskyld end hendes. Der hvilede over den hele Person noget saa roligt og behersket, at man kunde antage hende for kold og uden dybere Interesse, hvis ikke den varme Begeistring, der i enkelte ubevogtede Øieblikke pludselig lyste fra hendes mørke Øine, havde vidnet om et indre Liv, en dyb og levende Følelse, som Frygt for at blive misforstaaet dulgte under denne Roligheds Maske. Vi forlovede os da hun rejste tilbage til Hjemmet. Derefter tilskrev jeg hendes Fader, Raadmand Birk, bad om hans Samtykke, og modtog nogle Dage efter et meget forstaaeligt og vel affattet Svar, hvori han tilkjendegav sin Misfornøielse over at Marie havde vovet at forlove sig uden hendes Faders Vidende, — der havde været Tilbud nok for hende i Hjemmet — han var den Mand, som sad i en saadan Stilling, at hans Datter ikke behøvede at gaa barbenet fra sit Hjem, naar han engang vilde være af med hende, dermed havde det forresten ingen Hast, Marie var kun atten Aar, hans salig Kone henved de fyrre, da han gjorde hende lykkelig. — Hvad mig angik, saa fandt han, at Skolemester var en jammerlig Stilling, hvad skulde det blive til? ovre hos ham løb de i Flokkevis og trompetede i alle Blade for at faae Elever. Han var Medlem, man kunde gjerne sige Formand i Kommunalbestyrelsen, han sad i alle Komiteer, og det han nikkede til, var der Ingen som skulde ryste paa Hovedet af. — Fornylig havde der været en ledig Lærerplads i Kommunen, da den blev opslaaet til Besættelse, indfandt der sig næsten ligesaa mange Supplikanter, som der var Fattigbørn i Skolen, de tiggede og de bad og krummede Ryg og gjorde sig lækre for ham. saa han tilsidst maatte lukke sin Dør og lade Butikssvenden sige at Raadmand Birk var ikke at faae itale. Imidlertid skulde han nu skrive til Kjøbenhavn og høre sig for, hvad Folk sagde om mig, saa kunde jeg jo i Ferietiden komme et Par Dage over til ham, indtil den Tid frabad han sig alle Skriverier til Marie, det havde han selv aldrig brugt, og Kjærlighedsbreve var et tosset Fjanteri, som ikke ledede til Noget.

Saaledes lød Raadmandens Brev og det fandt jeg meget betegnende. Jeg fik et Billede af Hr. Birk, som han senere svarede fuldstændig til.

Nogle Dage før Ferien kom der et nyt Brev, hvori Manden indbød mig til at møde hos ham den 26de samme Maaned, saa skulde han træffe sin Bestemmelse angaaende Marie og mig. Han paalagde mig til Slutning at gaa hen i en Boglade og kjøbe sig det Hefte af en Industritidende eller et Varelexicon, som handlede om at sætte Malurt paa Brændevin og det, hvori der stod Forklaring om at lave Stearin, da han gik og spekulerede paa at gjøre Forretning i disse Sager.

Jeg kjøbte begge Hefter og reiste.

Efterat jeg havde klædt mig om i Gjæstgivergaarden, gik jeg ud for at opspørge Raadmandens Bolig. Paa Gaden blev jeg standset af en Person, der laa med Overkroppen lænet ud af et aabentstaaende Vindue, og røg af en lang Ypsilantipibe. Han udstødte et Hyl idet jeg gik forbi, men som en Fremmed troede jeg

ikke det gjaldt mig, og vedblev at gaa. Mennesket kom ilende ud af Gadedøren og standsede mig ved at lægge sin Haand paa min Skulder.

Det var en lille, fed Herre med et solbrændt, kuglerundt Ansigt, der forskjønnedes af en Skov af lyseblonde Haar, en bred og tyklæbet Mund med afstumpede Tænder og et rødt Kindskæg, som gik sammen under Hagen. Han var iført en kort Lærredsjakke, som stod aaben med iturevne Knaphuller over den fyldige Bug, og hvis talrige Striber og Blækpletter lod formode hans Bestilling paa en Skriverstue. Paa Fødderne havde han et Par store Tøfler af ituskaarne Støvler. Medens jeg gjorde disse interessante Opdagelser, glattede Personen sit Haar ned over Panden, lo over hele Ansigtet og udbrød:

»Kjender De mig ikke, min gamle Ven? Jeg er Polsen, Sivert Polsen, det var jo os der kjørte sammen paa den lumske Kaffemølle, som løb løbsk fra Klampenborg, medens jeg var ovre og læste til Examen. Vi mødtes ogsaa der, hvor jeg spiste til Middag, hos Fru Kallesen, husker De ikke, den fede Fru Kallesen, og den smukke Mille, hendes Datter? Nu er jeg groet fast her, som Fuldmægtig paa Byfogedkontoret, Fuldmægtig og Auktionsholder, forbandet kjedeligt for en Fyr, som er født til noget Bedre, men saa opliver man sin melankolske Tilværelse paa Klubben«.

Først nu erindrede jeg ham og bevidnede med en Hverdagstalemaade min Glæde over Gjensynet, derefter spurgte jeg ham, hvor Raadmand Birk boede. Polsen saae paa mig og smilede, han trak de hvide Øienbryn iveiret og lovede selv at føre mig derhen. Det nyttede ikke, at jeg undslog mig for at modtage hans Tilbud, idet jeg lod mine Øine glide hen over hans Paaklædning. Hr. Polsen forstod hvad jeg mente, smilede atter medens han slog Ild til sin Pibe, og stak derpaa gemytlig sin Arm under min.

»Her i Byen ta'er vi det ikke saa nøie med Stadsen,» sagde han. »Jeg er Byfogdens Fuldmægtig, og har de fleste af Borgerne i min Lomme«.

Saa gik vi. Af og til kigede et nysgjerrigt Ansigt ud efter os gjennem de smaa Vinduer, en Anden kom frem i Gadedøren for at se, hvem Hr. Polsen gjorde sig saa fortrolig med. En drev endog sin Videlyst saa vidt, at han vinkede Skriveren over til sig og spurgte: »Hvem er Den der?«

»Det er Frieren til Mie Birk«, var Svaret. Begge lo og vi gik videre. Hr. Fuldmægtigen fandt mig vist meget ordknap, og indledte igjen Samtalen med det Spørgsmaal, om jeg ikke vidste hvorledes det var gaaet med Mille Kallesen, Spiseværtens Datter? — »Hun holdt rædsomt af mig, medens jeg boede der i Huset, men hvad skulde det blive til? Inden jeg reiste tog jeg hende for og forklarede hende, at hun ikke maatte gjøre sig nogen Forhaabning om mig, saa græd hun sine modige Taarer, det Skind, og svor paa, at hun ikke kunde opleve at skilles fra mig. Jeg gad nok vidst om hun siden forvandt sin Sorg, eller hvordan hun sidder i det«.

Jeg var ikke istand til at give ham nogen Trøst, og vi vandrede videre gjennem en lille Gyde, som førte til Raadmand Birks Have. Her forlod Polsen mig for at tale med en ny Bekjendt, og jeg blev viist igjennem den aabenstaaende Laage. Lidt indenfor laa en Pige og lugede. Hun bemærkede mig først, da jeg stod ved Siden af hende. Ved at se mig foer hun op, udstødte et Skrig og blev blodrød i Ansigtet, derpaa bøiede hun sig hurtig forover, idet jeg hilste og bad hende vise mig op til Hr. Birk. Medens vi forlode Haven vedligeholdt hun sin foroverbøiede Stilling; det saae ud som om hun gik og neiede, og jeg opdagede først idet hun steg op ad Trappen, at hun havde taget sine Sko og Strømper af og gik med blottede Fødder. Hun aabnede en Dør, forsvandt skyndsomst og lod mig alene i et hvidkalket og fugtigt Værelse, hvis Ruder mørknedes af en utallig Mængde Fluer, som en tam Skade gjorde Jagt efter, medens den hoppede omkring i Karmen. Ved Synet af mig standsede den, slog med Vingerne og gjentog ret tydeligt og bestandig i høiere Toner: »Gamle Tyveknægt! Gamle Tyveknægt!« Lidt efter kom Pigen fra Haven tilbage med et Vidskeklæde, aftørrede Kommode og Bord og berettede, at Hr. Raadmanden var gaaet til Licitation paa Raadstuen, men at de ventede ham hvert Øieblik. Under denne Forklaring foretog hun en nøiagtig Mønstring af min Person, forsvandt igjen og lod mig alene. Døren gik atter op og Marie kom ind. Hun strakte mig begge Hænder imøde, hilste stille og hjerteligt og fremstammede nogle Ord, der kvaltes af Taarer. Jeg betragtede hende med den dybeste Forbauselse. Hvor havde dog den korte Tid siden vi sidst saaes, forandret hende. Der var noget ubeskriveligt kummerfuldt og forsagt i alle hendes Træk, som jeg ikke tidligere havde kjendt, en Smerte, som var bleven hendes Mester, og som hun forgjæves søgte at skjule. Hun saae op paa mig med et taknemmeligt Blik, medens jeg lagde min Haand paa hendes Hoved og søgte at trøste hende. — Nu var jeg her jo, alt skulde blive godt, jeg bad hende om at betro sig til mig, jeg vilde dele hendes Sorg, hvorfor græd hun? — Jeg kjendte dette bløde lille Væsen, der hellere lyttede end talte, jeg havde længtes saa meget efter hende, — længes! veed Du hvad det vil sige, at længes? — Alt hvad jeg sagde hjalp ikke, der laa en

Hemmelighed til Grund for de blege Kinder, for hendes Tungsind, for Taarernes Veie, de dybe Furer under Øinene, for det trætte og sløvede Udtryk som manglede Ord og gjorde mig bedrøvet. Jeg spurgte og frittede, men fik kun undvigende Svar. Hun havde ikke befundet sig vel i den sidste Tid, det var Glæde, Længsel efter at se mig igjen, — det var Intet af alt dette. — Den Trøst jeg kom med nyttede ikke, de opmuntrende Ord jeg sagde, bleve desuden hvert Øieblik afbrudte af et Butiksmenneske eller en Tjenestepige, der gjorde sig et Ærinde ind i Værelset og betragtede os med Nysgjerrighed, der er saa behagelig for den, der ønsker at være uforstyrret.

Pludselig hørte vi en Person træde ind i Sideværelset, smække Døren i efter sig og melde sin Nærværelse ved nogle Befalinger i en bydende og fortrædelig Tone. Marie foer sammen, hendes Ansigt blev endnu blegere end før, hun tog min Haand og hviskede bønligt:

»Vær skaansom og overbærende, der er manske noget i min Faders Adfærd, som Du ikke vil synes om, jeg beder Dig, find Dig deri for min Skyld.« Med disse Ord ilede hun ud af Værelset.

I det Samme gik en anden Dør op og Hr. Birk traadte ind.

Det var en lille, bredskuldret Mand paa nogle og halvtresindstyve Aar. Hans graalige Haar skjultes paa Issen af en Paryk, der af Ælde faldt lidt i det rødlige. Ansigtet havde samme Farve, blot i en anden Nuance. Kinderne vare indeklemte af store, stive, opstaaende Flipper. Han bar en blaa Kjole med blanke Knapper og snevre Benklæder, der viste hans Legemes fyldige Omrids. Den sammenknebne Mund, de smalle Læber og dybtliggende Øine, gav ham et bestemt og determineret Udtryk.

»Naa, saa De er Frieren til Mie«, udbrød han og rakte mig Haanden, »ja, jeg har allerede hørt af Sivert Polsen at De var arriveret. Vær saa god, tag Plads. Hvad er det nu de hedder, jeg har glemt Deres Navn.«

Jeg nævnede det.

»Rigtig, saa tag dog Plads, naar jeg siger det. Vi Borgerfolk ere ikke vante til mange Dikkedarer. Undskyld at jeg gjør mig det lidt mageligt.«

Han trak sin blaa Kjole af og ombyttede den med en graa Shirtings Frakke, som hang paa Dørstolpen. Derefter kaldte han paa Pigen med de blottede Fødder. »Aa Jomfru, hæng mig den Kjole ind i Skabet, men glem ikke som sidst at svøbe Papir om Knapperne.«

Skaden hoppede imidlertid omkring paa Gulv og Stole. Idet Raadmanden viste sig, fordoblede den sine Skrig og vedblev at gjentage sit »gamle Tyveknægt« i Toner, som Gjensynets Glæde bestandig gjorde fyldigere og mere gjennemtrængende. Hr. Birk saae op paa mig om jeg tilstrækkelig beundrede hans Yndling, han tyssede forgjæves paa Fuglen, som slog med Vingerne og gjentog sin Lektie. Tilsidst blev Herren kjed deraf, stampede i Gulvet og kaldte igjen paa Pigen.

»Hør, Jomfru! hvor tidt skal jeg sige hende, at hun skal lukke Claus ud i Pakkamret, mens jeg er borte, jeg kommer dog engang til at dreie Halsen om paa det Asen.« Da Jomfruen og Skaden forsvandt, tog Hr. Birk Plads paa Sofaen og klappede paa Puden, som Tegn til at jeg skulde tage Plads ved hans Side.

»Naa, Frier!« udbrød han i et mildere Tonefald, »hvordan staaer det sig nu i Kjøbenhavn, det er forskrækkeligt saa jammerligt blege og magre I unge Mennesker derovrefra se ud. I føre vist et net Liv, — I! — — Ja, vor Marie kunde saamænd være vel anbragt mange Gange, hvis jeg havde villet. Der er ingen Mangel paa Liebhavere og det uden Fortrydelse sagt, ganske anderledes Karle end De. Jeg siger det ikke for at sætte ud paa Dem, den ene Stand kan jo for saa vidt være lige saa god som den anden, men der er dog Forskjel, og hvad skal det blive til med hele det lærde Kram, der gaaer og snuser om efter Embede? Deres bedste Aar drive de hen som Ansøgere og tjene min Sjæl ikke saameget som jeg giver en af mine Svende. Naar man hænger en Kommenskringle i en Snor ud af Vinduet, kommer der strax en halv Snees forsultne Studenter og bide paa. — Hvad nu Dem angaaer, saa har jeg skrevet over og forespurgt mig, De blev ret godt omtalt, og vi vil nu se Tiden an, gefalder De mig, saa er Mie Deres, jeg er Mand for at kunne give Jer baade til Æde og Drikke, gefalder De mig ikke, skal Pigen have Byfogdens Sivert Polsen, enten hun saa synger eller piber. Nu veed De min Mening.«

Saaledes blev Hr. Birk ved, uden at jeg fik Leilighed til Svar; han havde forladt sin Plads i Sofaen og gik op og ned ad Gulvet, troede udentvivl at læse Sympathi og Beundring i mit Ansigt, thi han smilede selvtilfreds, gav mig et Klask paa Skuldren og lo af og til ret hjerteligt af det han sagde.

Det var Indledningen til mit Bekjendtskab med Manden, den lovede ikke synderlig, jeg begyndte at fatte Aarsagen til Maries sørgmodige Ansigt. Lidt efter blev der kaldt tilbords. Jeg fik Plads mellem Hr. Birk og en af hans Butikssvende, en undselig og ordknap Herre med store, blaarøde Hænder og sort Haar, redt glat ned over Panden og klippet rundt som efter en Spølkum, saaledes at det i Frastand tog sig ud, som om han havde Hue paa Hovedet. Han stirrede uafbrudt ned i sin Tallerken, og svarede, naar Hr. Birk talte til ham, med Eenstavelsesord og et dybt Buk.

Marie saae jeg ikke meget til, hun vartede op og tog derefter Plads nederst ved Bordenden, hvor hun blev underholdt af sin Broder Søren, en lille rundrygget Fyr med kridhvidt Haar, hvide Øienbryn og brune Tænder, der uafbrudt kom tilsyne, fordi han sad og lo af hvad han selv sagde.

»Det var ellers rart, at De netop kom idag Frier,« bemærkede Hr. Birk, — »hvad er det nu De hedder? jeg kan ikke huske Deres Navn. Vi skal have Hofbal iaften ude paa Troldbjerg, saa kan De faae Lov at være Mies Kavaller.«

»Hofbal«, gjentog jeg forundret.

»Netop Hofbal. To af de Kongelige komme. Herremandens Søster er herovre i Besøg. De har maaske hørt hende omtale i Kjøbenhavn. Hun var Strygejomfru hos Enkedronningen, og blev gift med Sønnen hos den rige Jens Kaspersen, han har havt Lykken med sig den Fyr og tjener nu som Hoffoureer hos Majestæten. — Det er til Ære for de To Ballet skal være. Var De kommen et Par Dage før, kunde De have skrevet os en kjøn, lille Sang til Ære for de to Hoffolk, det var De da vel Mand for? — Nu er det for silde at faae den trykt. Lille Søren prøvede paa at sætte et Digt sammen, men han kunde ikke faae det til at rime rigtigt, den Tossepeer! Han skrev dog en retskaffens Sang til Fugleskydningen ifjor.«

»Det gjorde jeg!« raabte Søren, »Herre Jesus! hvor de grinte, da den blev sungen! De vare som gale nede paa Aviskontoret efter at faae den trykt og sat i Bladet«.

»Det gjorde de, min Dreng!« forsikrede Raadmanden, »men jeg var nok ikke saa tosset at betale dem fire Rigsdaler for at rykke den ind og saa rev vi Tingesten i Stykker. — Hvad jeg vilde sige, Søren, er Du bleven enig med Spillemændene. Hvormeget forlangte de?«

»To Bankdalere Personen«.

»To Bankdalere,« gjentog Birk og hamrede oprørt med sin Kniv paa Bordet, »de skulde ske Allandsens Ulykker, de Gavtyve! Det gik Du da ikke ind paa?«

»Jeg var nok ikke gal,« svarede Drengen med et fiffigt Smil. »Jeg blev enig med ham der blæser Tværfløiten om en Daler, hans Arbeide er det sværeste, den Anden som spiller Fiol skal have sine fire Mark og et halvt Pund af de havarerede Kaffebønner, saa spiller jeg selv paa Basfiolen, det er rene fire Mark fortjent«.

»Det lader sig høre«, sagde Birk med et kjærligt Nik, »men kan Du ogsaa tumle Basfiolen, Du rare, lille Dreng, Du har jo aldrig havt Buen i din Haand«.

»Det siger Ingenting, Fatter, det er jo blot en Secundo, der skal files ud paa den. Naar jeg øver mig bravt i Eftermiddag, før vi tage ud til Troldbjerg, tænker jeg nok det gaaer«.

Birk tilnikkede atter den rare lille Dreng sit Bifald, og henvendte sig derpaa til mig:

»Frier har vel taget noget pænt Tøi med sig herover, i den Tingest De der har paa, kan De min Sjæl ikke gaa paa Bal, den ligner jo hverken Kjole eller Frakke og seer ud som en Slagterkofte. Hele Selskabet vil glo paa Dem, naar De kommer saaledes til Dansen«.

Jeg lovede ham, at min Dragt ikke skulde vække Forargelse hos Nogen, skjøndt jeg var i Tvivl om hvad jeg burde tage paa, eftersom den Tingest, som vakte Mandens Mishag, i Virkeligheden var min mest klædelige og bedste Kjole.

»Hvor tog De hen, da De kom her til Byen?« spurgte han lidt efter.

»Til Gjæstgivergaarden«.

»Det var dumt gjort, De skulde have taget lige ned til mig, der er ikke en Kat i Byen, uden den jo veed, hvor Raadmand Birk boer, jeg kan da nok holde Dem med Kost og Logi, mens De er her. — Mie! spring ud og siig til Jørgen, at han strax kommer ind, han skal op til Mads Kamp efter Frierens Tøi«.

Karlen traadte frem paa Hosesokker og modtog Besked af Birk.

»Maaske De vil erindre at tage min Reisekappe med«, tilføjede jeg, »den blev liggende i Spisestuen da jeg kom«.

Karlen gik; han var neppe ude af Døren, för jeg blev overfalden af en ny Byge.

»Hvad Djævelen er det? Jeg troer De siger De til Karlen. Vær saa god at sige Du, hertillands ere vi ikke vante til at gjøre Dikkedarer for vore Tjenestefolk«.

Søren lo, Marie græd, jeg tav. — Saaledes gik det til ved Middagsbordet.

Medens Birk, som sædvanlig, tog sig en Middagslur, fik jeg Leilighed til at blive nogle Øieblikke alene med Marie. Hun fortalte mig alt hvad der var foregaaet siden vi skiltes i Kjøbenhavn. Uden at være forstaaet, uden en eneste Veninde, levede hun her i et Selskab, med hvilket hun ikke stemte, hendes Sorg mødte Spot, hendes Taarer ingen Deltagelse, hendes bedre Natur gik tilgrunde. Hvad der endnu gjorde denne Tilstand pinligere, var Erindringen, som bestandig fremmanede Modsætningen mellem en saadan Tilværelse og det fredelige Familieliv, hun havde tilbragt i Kjøbenhavn. De visnede efterhaanden alle de Blomster, som Haab og Tillid til en lykkelig Fremtid havde fremkaldt derovre. Den Trøst jeg kunde bringe hende, var kun ringe, hun smilede sørgmodig og vantro til de lyse Billeder jeg fremmanede, lænede træt sit Hoved mod min Skulder og anede udentvivl, hvad der ventede os.

Da Birk lidt efter ved et gjennemtrængende

Raab om Kaffe tilkjendegav, at han var vaagnet, flygtede Marie tilbage til Kjøkkenet, hendes sædvanlige Opholdssted, og jeg gik op paa det anviste Kvistkammer, der var saa lavt, at jeg neppe kunde staa opreist under Loftet. Medens jeg valgte min bedste Dragt, dundrede det paa Døren med Bud om, at jeg maatte skynde mig at blive paaklædt, da Hr. Birk som Balinspekteur havde adskilligt at ordne inden Festens Begyndelse. Jeg klædte mig saa omhyggeligt som muligt, vexlede den omtalte Kjole med en ældre, der havde temmelig spidse og lange Skjøder, og var færdig til Præsentation, medens jeg hørte hans sonore Stemme nedenfor raabe paa Tørklæde, Sko og andre Nødvendigheder. Da jeg lidt efter kom ned i Dagligstuen, fandt jeg Kjøbmanden i Baldragt. Hans hvide Bomuldsstrømper og blankbørstede Sko, besatte med store Sløifer, toge sig pyntelige ud paa de brede, fladtrykte Fødder. Skjøderne paa hans sorte Kjole, vare saa spidse som en Syl og skiltes i en bestemt Takt efter ethvert Skridt. Kraven sad oppe i Nakken og et Par vældige opstaaende Skulderstykker forøgede det Antike i Formen. Mandens Benklæder forekom mig lidt korte og snevre, de naaede ham ikke længere end til Anklen, og af en velbegrundet Frygt for at de skulde krybe endnu høiere tilveirs, havde han strammet dem ned mod Fødderne med et Par Remme, saaledes at man saae en Haandsbred af de hvide Strømper. Hele Personen, Stuen indbefattet, duftede stærkt af Lavendel- og Krusemyntevand. Idet jeg traadte ind, stod Hr. Birk for Speilet, smilede til sig selv og søgte at frisere sin Paryk efter de bekjendte Billeder af Christian den Fjerde, med den Forskjel, at han istedenfor Marelokken, var ifærd med at anbringe to smaa Favoriter paa begge Tindinger. Lille Søren viste sig pyntet i samme Smag, forskjønnet ved at have malet sine hvide Øienbryn kulsorte. Han stod i et Hjørne af Stuen, aflokkede en gammel Basfiol de mest uharmoniske Toner og betragtede Faderen med et andægtigt Blik. Det var Storheden, han her beundrede paa nært Hold, en lille Generalprøve paa Hofballet, der endnu fandt to Tilskuere udenfor den halvaabne Dør, hvorfra en Butikssvend og en fed Tjenestepige listede sig til at kige ind og delte Sørens Beundring. Hr. Birk blev staaende foran Speilet da jeg kom, slog blot ud med Haanden til Tegn paa at jeg skulde holde mig taus, og vendte sig derefter til Søren.

»Det gaaer jo prægtigt, min Dreng, vi maa klemme en Gang til paa Tyroleren. Nu synger jeg, saa passer Du paa dine tre Strøg, hvergang der kommer en Pause, hør nu efter.« Hr. Birk sang:

»Smukke Pige med det sorte Haar,
se lidt paa mig!«

»Bum, bum, bum,« svarede Basfiolen.

»Kom og føl, hvordan mit Hjerte slaaer,
jeg elsker Dig!«

»Bum, bum, bum,« gjentog det rasende Instrument.

Dermed var Prøven endt, Birk lod særdeles tilfreds med den, han dreiede sig paa Hælen og begyndte at mønstre min Dragt. Kjole, Vest og Halsklæde vandt hans Bifald, men idet han saae ned paa mine Benklæder, udbrød han med en Skoggerlatter: »Hvad er det for noget? skal det kaldes Benklæder — til at knappe foran, ligesom paa smaa Børn. Undskyld Hr. Frier, saadan kommer vi ikke til Bal iaften, Folk vilde le Dem ud, de faaer min Sjæl ikke en anstændig Pige til at danse henover Gulvet med Dem. Veed De hvad, skynd Dem op paa Deres Kammer før min Datter seer Dem, saa skal jeg laane Dem et Par ordentlige Buxer.«

Mine Indvendinger hjalp ikke, Manden vedblev vexelvis at skjænde og le, trofast understøttet af lille Søren, der imidlertid vedblev at file som en Rasende frem og tilbage paa Basfiolen. Jeg gik da op paa mit Kammer, skiftede Tøi og slap heldigvis for Laanet af det tilbudte Klædningsstykke. Saa kaldte Birk paa Marie, der viste sig i en tarvelig men smagfuld hvid Kjole, vi stege tilvogns, og kjørte til Troldbjerg, som ligger en lille Fjerdingvei udenfor Byen.

Jeg havde haabet under Kjøreturen at faae Leilighed til at tale uforstyrret med Marie, men Raadmanden hindrede det og befalede mig at tage Plads paa den forreste Agestol ved hans venstre Side, medens Marie og Søren sad bag os, Drengen med sin Basfiol mellem Knæene og saa begeistret for den, at vi neppe vare komne igjennem Gaderne, før han skød Søsteren over i Hjørnet af Sædet, greb Buen og begyndte igjen at gnide frem og tilbage paa Strengene, stærkere og stærkere og blandede af og til nogle gjennemtrængende Frydeskrig i den rædsomme Musik han frembragte.

Udenfor Byporten gaaer Landeveien i to Retninger, den ene ned til Havnen, den anden fører ud til den gamle Herregaard. I Skjællet mellem disse to Veie var der reist en høi Pæl, som endte i en stor, pyntelig Messinglygte. En Mand havde sat en Stige op til Pælen, og var i Begreb med at pudse Glassene i Lygten, da vi kom forbi. Raadmanden lod holde, kaldte paa Manden og vinkede ham hen til sig.

»Naa, Jens Vægter«, raabte han, »kan Han faae os hende rigtig blank til iaften?«

»Jeg tænker ja, Hr. Raadmand,« svarede Vægteren med Huen i Haanden.

»Tænd hende kun, saasnart Solen er gaaet ned, og lad hende blive ved at brænde til det gryer ad Dag igjen. Jeg giver Olie. — Jens Vægter veed vel nok, at det er mig, der

har kostet Lygten, sidste Gang vi havde Hans Majestæt, Kong Frederik den Sjette her i Byen.«

»Ja, aa ja!« svarede Vægteren.

»Magistraten mente, det vilde koste for meget — sikke Kegler! — vi skulde maaske hellere have ladet staa til, saa Majestæten kunde dumpe ned i Grøften og knække sin Hals, naar han tog ud til Skibet i Mulm og Mørke; men jeg sagde nei, jeg, Birk! — saa fik vi Lygten for mine Penge, den skinnede og lyste som den klare Dag, og der var min Sjæl nogle som paastod, at Majestæten lod holde for at see paa den, da han kjørte forbi, men det vides ikke med Bestemthed. — Puds den nu rigtig blank til iaften, lille Jens Vægter, og lad den skinne, saa de Karle faae ondt i Øjnene ved at se paa den. Imorgen kan Jens komme hjem til mit og lade Krambodkarlen skjænke sig en Pægel, som Belønning.«

Manden svingede med Huen og forsikrede, at Alt skulde ske efter Raadmandens Ønske.

Da vi kjørte videre, vendte Birk sig om mod mig og udbrød: »Man har sin Nød med de Mennesker oppe paa Raadstuen. Der er ingen Flugt i dem, Ingenting veed de, og ikke ere de istand til at følge en høiere Idee eller Intelligensens Tankegang. — Som nu med den Lygte, — de sagde nei, men jeg sagde Pinedød jo, og saa stod den der, da Allerhøistsamme besøgte os. Nedenfor havde jeg ladet male et stort Transparent og et Digt af Overlæreren. Det kostede en Dunk Ansjoser, — to Linier, — hvad synes De?«

»Fatter satte selv to rare Linier til,« bemærkede Søren med stor Ivrighed.

»Det gjorde jeg, og det var ikke de værste. Hør blot:

> Til Majestætens Hæder og Ære
> skal denne Lygte antændt være.

Det var for Ansjoserne. Nu kommer mine to:

> Raadmand Birk den selv bestilte,
> da ingen af de andre vilte.«

»Vilde,« rettede Søren.

»Snak Dreng! der maa staa vilte, ellers rimer det jo ikke paa bestilte. — Vi tale ikke mere om den Sag.«

»Vilde, vilde, vilde,« sang Søren og strøg paa Basfiolen saa rasende, at Hestene lagde Ørene tilbage og steilede. Folk standsede paa Veien, og jeg kastede et medlidende Blik over paa Strengene for at se hvorledes de slap fra dette morderiske Overfald. »Forresten var Majestæten kisteglad over al den Stads vi gjorde af ham,« vedblev Raadmanden. »Da han kom ombord, vendte han sig om, slog ud med Haanden og takkede os for al den Uleilighed, vi havde havt for hans Skyld. Aa, Fanden med Uleiligheden, svarede jeg, det var værre med Bekostningen.«

Efter nogle Øieblikkes Taushed optog han Samtalen paany og udbrød:

»Jeg sidder her og grubler over, hvad Gavn det egentlig er til, at Folk lægger sig efter Studeringer, vide de bedre Besked om nyttige Sager end vi, eller komme de maaske bedre frem i Verden? — Lad mig for Løiers Skyld examinere Frier lidt og høre hvad De forstaaer Dem paa. Kan De til Exempel forklare mig, hvorledes den vigtige Handelsvare Soda frembringes?«

Jeg tilstod min Uvidenhed, Raadmand Birk brast i Latter og vendte sig mod Drengen. »Kan da Du, lille Søren, som først skal gaa til Præst og konfirmeres til Oktober, fortælle os lidt om Soda.« Søren dæmpede Basfiolens Toner, medens han fremplaprede følgende:

»Soda er kulsurt Natron, et Metal, sølvglinsende, lettere end Vand, men tungere end Stenolie. Naar det forbindes med en vis Luftart, — der staaer ikke i Bogen hvad den hedder, — fremkommer et hvidt Pulver, naar dette forbindes med Kulsyre, fremkommer Soda.«

»Godt svaret, min Dreng!« raabte Birk, idet han saae paa mig med et ringeagtende Smil, »rigtig godt svaret! — Spil væk igjen. — Det lader til, at Friers Lærdom endda ikke er stort bevendt, naar saadan en lille Knægt kan stikke Dem, — hvad? Lad os tage fat paa et Landvæsens Spørgsmaal. Jeg sætter nu, jeg har saaet Rug i en Mark iaar, Byg i en anden og Havre i en tredie, hvad mener De da, jeg skal saae til næste Aar, der hvor Rugen stod, hvad i den, hvor der stod Byg, og hvad i den, hvor der stod Havre?«

Jeg maatte for anden Gang tilstaa min Uvidenhed.

»Aa Søren! hold lidt op med at spille og lad os høre, om Du kan besvare mit Spørgsmaal.«

Søren saae paa mig, snøftede, brast i Latter og svarede, som om han læste op af en Bog: »Den Mark, der var Rug i, skal besaaes med Byg, i den der var Byg, skal der saaes Havre, enten Havre alene eller i Forbindelse med Kløverfrø, den der var Havre, i kan man pløie op til Kartofler, de rense Jorden.«

»Ganske rigtig! fornuftig svaret,« raabte Birk: »Spil væk igjen, det gaaer overmaade godt. — Naa Frier, hvad synes De? det lader næsten til at vi Jævne og Enfoldige dog ikke staa saa langt tilbage for de Lærde.«

Jeg var træt af at høre mere paa de Taabeligheder og vilde give Manden et affærdigende Svar, da jeg mødte Maries bange og bønfaldende Øine. Jeg tav, lod Birk tale og saaledes gik Kjøreturen til Troldbjerg. Henimod Aften var den gamle Herregaard fyldt med et overgivent og støiende Selskab klædt i de mest fantastiske og spraglede Dragter, uden Smag, uden Hensyn til det Klædelige, enhver

især begavet med en glubende og fremherskende Lyst til at vække Opsigt og gjøre sig bemærket. Raadmand Birks melodiske Røst overdøvede alle Øvriges. I den ene Ende af Salen, havde han faaet oprejst en Tribune for Musikanterne, lige overfor thronede, paa en lille Forhøining, to Personer, en Herre og en Dame: Hoffoureren og hans Hustru, Æresgjæsterne for hvem Ballet blev gjort. Den førstnævnte var indpint i en Slags Tjeneruniform, hans Dame i en lys, lilla Kniplingskjole, begge to Gjenstand for Artigheder, Smil og Hilsener fra den tætte Kreds som omgav deres ophøiede Sæde.

Blandt Spillemændene fik lille Søren Plads med sin Basfiol. Hans Instrument gjorde en overordenlig effektfuld Virkning. I Begyndelsen af Ballet, medens Tonerne lød mere dæmpet, lod det sig endda høre, men da Drengen kom i Hede, strøg han stærkere til, der var ikke længere Tale om Accompagnement, Basfiolens Brummen og Skratten overdøvede de øvrige Instrumenter, desuagtet fandt man Musikken fortræffelig, Enhver kjendte Melodierne og dansede med Hjertenslyst.

Marie og jeg vare de eneste der kjendte Polka. Flere af hendes Veninder opfordrede os til at danse den og efter nogen Forhandling med Orchestret fik vi det til at spille et Stykke der omtrent havde de samme Takter som almindelig Polkamusik. Vi dansede Salen rundt, da der paa engang hævede sig en vældig Stemme og Hr. Birk kom ilende hen til os, først vendte han sig om mod Spillemændene, hævede Stemmen og udbrød: »Vi skal ikke have mere af den Musik! Søren, faae dem til at tie deroppe«. Derefter greb han mig temmelig ublidt i Armen og hviskede, medens hans hulde Ansigt antog en dyb mørkerød Farve: »Maa jeg bede Dem om at vi blive fri for saadan en uanstændig og gemeen Dans. Jeg holder ikke af, at min Datter skal blive udskregen som et Spektakel i Byen, fordi hun danser Polsk med Dem. I det Hele taget maa jeg sige Dem Frier, at De vist gjør klogest i at se Dem om efter en anden Kjæreste. De har lige fra det Øieblik De kom til Byen opført Dem saa upassende, at jeg er kjed af at sætte Dem i Rette. Jeg vil nu stille mig hen i en Krog og give Agt paa, hvad De fremdeles i Aftenens Løb begaaer og tage min Bestemmelse derefter«.

Efter disse Ord forlod han mig og Dansen, der var bleven afbrudt ved dette lille Mellemspil, begyndte paany. Lidt efter kom jeg hen til Stedet hvorfra Raadmanden gjorde sine Iagttagelser. Idet jeg dansede forbi raabte han til mig: »To nye Dumheder«. Et Kvarter senere var Antallet steget til sex og næsten hvergang jeg kom forbi ham vedblev han at tælle: »syv, otte, ni!« — Ved Tallet ti sprang han op og raabte:

»Nu kan det være nok. Lad os saa komme tilbords, mine høistærede Herrer og Damer.« Han tog Marie ved Haanden, satte sig selv med hende oppe ved Bordenden ved de to fremmede Æresgjæster og lod mig vælge den Plads jeg selv vilde. Efterat vi havde spist og nogle vældige Punscheboller vare bragte ind istedetfor de borttagne Tallerkener og Fade blev der udbragt en Skaal for de to fremmede Æresgjæster, Hoffoureren og hans Frue; dernæst reiste Raadmand Birk sig og tog et fyldt Glas, rømmede sig og udbrød idet han smilede spottende over til det Sted, hvor jeg sad:

»Mine høistærede Herrer og Damer! Maa det være mig tilladt i denne Høitidsaften at udbringe en anden Skaal for to Nyforlovede: Min Datter Marie og Hr. Fuldmægtig og Auktionsholder Sivert Polsen paa Byfogedkontoret«.

Disse Ord vakte en almindelig Bevægelse blandt alle Tilstedeværende. Herrerne lo, Damerne saae paa hverandre og bede i deres Lommetørklæder. Marie blev siddende paa sin Stol bleg som et Lig og tilsyneladende følesløs for det hele Optrin. Under den almindelige Klinken og en Mængde begeistrede Hurraraab, lagde man først Mærke til at hendes Hoved var sunket ned paa Brystet. Hun var besvimet. Jeg tog strax efter bort. — Saaledes, min Ven, endte Hofballet paa Troldbjerg.

Her tav Fortælleren, lagde sit Hoved ned paa Bordet og blev siddende en Stund med Ansigtet skjult i begge Hænder.

»Du holder af hende endnu?« spurgte hans Tilhører.

»Endnu?« gjentog den Anden.

»Det er elleve Aar siden.«

»Maaske, jeg har ikke regnet Tiden efter Dage, men efter hvad jeg følte for hende.«

Carit Etlar

HELIOPOLIS.

»FLUGTEN TIL ÆGYPTEN«.

(Med to Illustrationer efter Originalphotographier.)

Vi kom til Kairo i en glødende Hede Torsdagen d. 28. Februar. Chamsinen, den hede Ørkenvind, blæste med al sin Magt. Ude paa Jernbanen mellem Alexandria og Kairo gik det endda an, her var Luften lettere at indaande henover de store Sletter langs Nilflodens Arme, men i Kairo, hvor man var stængt inde mellem Huse og Mure, var der utaaleligt. Da vi vare ankomne til vort Logis og havde udhvilet os noget, prøvede jeg en lille Vandring rundt om Esbekieh-Pladsen. Men jeg kom snart hjem fra den, det var som en glødende Bagerovn, Thermometret viste paa henved 30° R. og man tabte hurtig al Lyst til at røre sig.

Næste Morgen var Luften friskere, og man indaandede nu med Behag Ægyptens milde Solluft paa en tidlig Foraarsdag. Min første Gang var til en god Ven, en dansk Maler, som i nogle Maaneder havde opholdt sig i Kairo, og om hvem det var blevet mig fortalt, at han malede et bibelsk Emne. Jeg var længselsfuld efter at gjense Maleren under disse fremmede Omgivelser og spændt paa at se hans nye Arbeide. Efter at være bleven viist rundt gjennem nogle snævre og krogede Gader, i hvilke det vrimlede med Kameler, Æsler og turbanklædte Arabere, fandt jeg omsider op til hans Værelse paa anden Sal i et stort og rummeligt Hus. Maleriet stod paa Staffeliet lige indenfor Døren, saa jeg kunde strax tage det i Øiesyn. Efter at de første Hilsener vare udvexlede, tog jeg Plads paa en Stol foran det, for i Ro at kunne betragte det.

Billedet var i høi Grad eiendommeligt. En Deel af det golde og nøgne Mokattambjerg ved Kairo saaes i et glimrende Lys fra den nedgaaende Sol; paa dets Top laa en faldefærdig Moskee, ovenover hvælvede en dunkelblaa Himmel sig. I Forgrunden var en lille, nydelig udført Gruppe af Arabere, en Mand, der trak et Æsel, hvorpaa sad en Kvinde med et lille Barn, længer tilbage saaes enkelte spredte Figurer.

»Ja det skal vel være »Flugten til Ægypten«?« spurgte jeg.

»Ja«.

Men jeg maatte tilstaae, at den »Flugt« var ikke efter mit Hoved. En Madonna, der rider overskrævs paa et Æsel, saaledes som Araberinderne gjøre i vore Dage, vilde slet ikke smage mig. Maleren paaberaabte sig, at man skulde netop male de bibelske Æmner udaf vore Dages østerlandske Folkeliv, thi dette be-

Obelisken i Heliopolis.

væger sig i uforandrede Former fra Oldtiden af. Jeg bestred dog dette og mente, at saa maatte man i hvert Fald gjøre Skridtet fuldt ud og lade Konen baade bære Barnet og trække Æslet, medens det var Manden, som fri og frank red derpaa, thi saaledes pleie vor Tids Arabere at ordne Forholdet. Og hvorledes der allerede paa Christi Tid kunde have ligget en Moskee oppe paa Mokattambjerget, det kunde jeg aldeles ikke forstaae. Maleren mente imidlertid, at den Slags smaa Anachronismer kunde man nok tillade sig.

Discussionen var varm og fortsattes ved følgende Besøg. Den endte dog tilsidst med et Forlig, idet det bibelske Navn blev slettet og Stykket kom til at hedde: »Solnedgang ved Kairo«. Hermed var jeg veltilfreds; Stykkets maleriske Fortrin anerkjendte jeg gjerne, særlig glædede jeg mig over den Finhed og Ynde, hvormed den omtalte lille Gruppe var udført.

Men nu var der et andet Æmne, som fremkaldte en ny Menings-Udvexling mellem os: det var det vilde Ørken-Landskab, som var fremstillet paa Billedet. Det førte vore Tanker hen paa det Dobbeltsidige, som der er i Ægyptens Natur: paa den ene Side det Vilde, Golde og Nøgne, som navnlig Landets Ørkener og Klipper frembyder, paa den anden Side det overordentlig Frugtbare, næsten Yppige, som viser sig langs Nilflodens Bredder, og som, seet i det klare og deilige Sollys, kan have en forunderlig, Sind og Hjerte betagende Magt. Vor Samtale dreiede sig da om, hvilket af disse to saa vidt forskjellige Landskaber, der bedst vilde egne sig til en malerisk Fremstilling af »Flugten til Ægypten«. Det var typeligt, at Maleren vilde foretrække den vilde og golde Ørken, jeg den rige, skjønne og idylliske Natur.

»Men siig mig engang, har Du været i Heliopolis?« afbrød jeg Samtalen.

»Nei endnu ikke.«

»Saa lad os tage derud sammen. Der skal Du faae en frodig og rig, næsten dansk Sommernatur at see. Desuden veed Du vel, at Heliopolis er Stedet, hvortil den kirkelige Tradition henlægger den hellige Families Hvile under Flugten til Ægypten, saa det kan jo være meget passende at tage i Øiesyn.«

Han var strax villig dertil og vi aftalte at gjøre Touren en Eftermiddag i Forening med et Par Landsmænd, med hvilke vi vare trufne sammen i Kairo.

Heliopolis eller Solstaden laa en Mils Vei Nord for Kairo. Dens ægyptiske Navn var *An* og som *On* nævnes den oftere i det gamle Testamente. Dens Navn og dens Glands rækker op i en fjern Oldtid; den var helliget Soldyrkelsen og særlig bekjendt for sine mange Obelisker, der reiste sig parvis udenfor de mægtige Pyloner, som førte ind til Templerne, og vare Symboler paa Solstraalerne. Den nævnes i Patriarchernes Historie, thi her opholdt Joseph sig og erholdt Asnath til Ægte, en Datter af den ægyptiske Solpræst Potiphere, og med hende fik han Sønnerne Manasse og Ephraim (1. Mos. 46, 20). Men allerede længe før dette skete, var On en stor og glandsfuld Stad, i hvilken Konger af det tolvte Dynasti henved tre tusind Aar før Christus havde grundlagt det navnkundige Soltempel. Staden var dog ikke alene berømt for sine pragtfulde Templer, men nød stor Ry for sin Lærdom; den var, om man saa tør sige, en Slags Universitetsby for det gamle Ægypten, hvor navnlig det medicinske Studium dyrkedes med Iver efter hine Tiders Kaar. Endnu i langt senere Tider bevarede Staden sit gamle Lærdomsry, de videbegjærlige Grækere besøgte den og indsamlede med Ærefrygt den ægyptiske Visdom. Baade Pythagoras og Plato skal have studeret her, og Herodot erholdt mange Oplysninger om Ægypten hos Præsterne i Heliopolis. Endnu paa Christi Tid stod Staden i fuld Glands med sine Templer og Obelisker, men de sidste vakte Romernes Begjær, og de lode flere af dem føre over Middelhavet for at smykke Verdensstaden ved Tiberfloden, paa hvis Torve og offentlige Pladser de kneise endnu den Dag idag. Først i det syvende Aarhundrede eft. Chr., da Araberne anlagde anlagde Kairo, gik Heliopolis heelt til Grunde, thi den benyttedes uden Videre som Stenbrud for den nye arabiske Hovedstad, idet man brød de gamle Templer og Paladser ned forat benytte Materialet tit Opførelse af

nye Bygninger i Kairo. Og saa grundigt er dette Nedbrydningsarbeide blevet besørget, at der af Oldtidens Herlighed nu kun er en eneste Obelisk tilbage, der kneiser i ensom Majestæt paa de øde Marker.

Hvor den pragtfulde »Solstad« før stod, staaer nu en lille arabisk Landsby, Makarieh, med venlige Haver. Men til en af disse knytter den fromme Legende et Minde, der ganske har fordunklet Ægyptens gamle Herlighed. Her skal nemlig efter Sagnet den hellige Familie have taget en kort Hvile, da Joseph og Marie maatte flygte til Ægypten forat unddrage Jesusbarnet Kong Herodes' grumme Efterstræbelser. Denne Tradition er sagtens som saa mange ligeartede i Palæstina først opkommen paa Korstogenes Tid, da den fromme Phantasi var i en saare livlig Bevægelse for til Punkt og Prikke at kunne eftervise hvert enkelt Sted, hvor Frelseren havde sat sin Fod. Men »Marietræet« har nu ligefuldt vundet Hævd som et af Traditionens hellige Steder.

— Efter Aftale samledes vi en Eftermiddag og fik nogle Æsler fat forat tiltræde Reisen til Heliopolis eller Makarieh, som man vel snarere burde sige. Saadanne Æsler staae opsadlede rundt om paa alle Kairos Gadehjørner og benyttes som almindeligt Befordringsmiddel. Med dem følger en stor eller lille Æselsdreng, der afgiver den bevægende Kraft — det vil sige, sørger for, at Æslet uafbrudt holdes i muntert Trav eller lystig Galop. Disse Drenges Udholdenhed er aldeles utrolig: de kunne løbe i Timevis under stadige Tilraab til Dyrene, uden at deres Lunger eller Ben trættes. Ogsaa Æslerne ere iøvrigt af et livligt Naturel og kunne slet ikke sammenlignes med deres træge og dorske Colleger, som vi kjende hos os. Æslet er et Sydens Dyr, der trænger til stærk Sol og stærk Varme for at blive livligt og muntert.

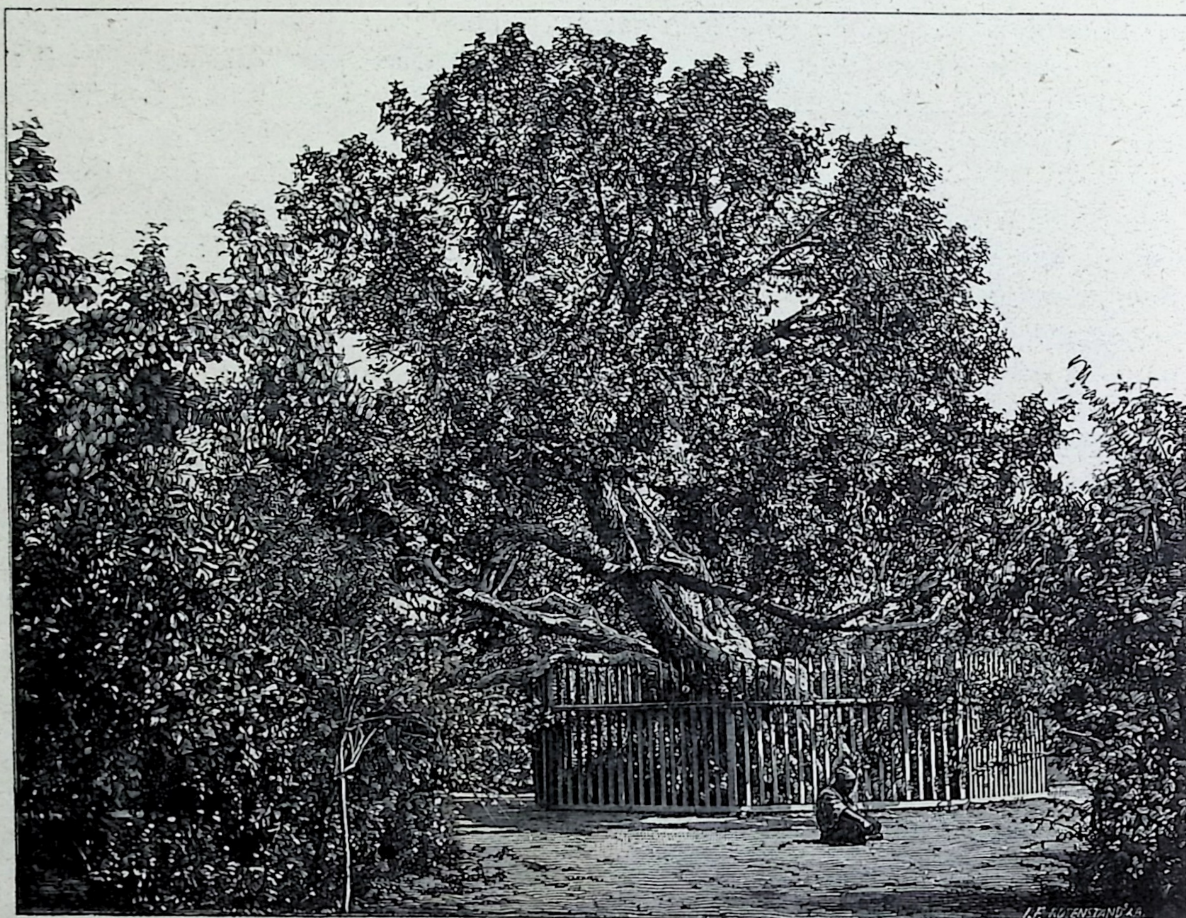
I et rask Trav rede vi ud af Byen gjennem den lange Route de l'Abbasieh, hvis Huse ligesom dens Navn ere en underlig Blanding af fransk og ægyptisk Byggestil. Derefter gik vor Vei ud i det Fri, forbi Haver og veldyrkede Marker; saa kom vi forbi et stort ægyptisk Slot, der nu benyttes som Kaserne, udenfor hvilken Soldaterne exercerede i snorlige Rækker. Dette militære Skue egnede sig vel som Forberedelse til den store Valplads, som vi snart efter ride hen over, og paa hvilken den franske Tapperhed og Krigskunst viste sig i det mest glimrende Lys overfor Østens sammenløbne Skarer. Her, i Nærheden af Heliopolis, slog Marschal Kléber i Aaret 1800 en tyrkisk-ægyptisk Hær, der var fem Gange saa stor som hans egen.

Efter henved to Timers Ridt naaede vi frem til Landsbyen Makarieh. Vi stege af vore Æsler og gik ind i en stor Have, hvor det gik overmaade lystigt og fornøieligt til. Det var Grækere som feirede en af deres mange Kirkefester med Dands og Sang. De havde smykket sig med Krandse af duftende Orangeblomster og opførte Runddandse i store Kredse under muntre Tilraab til hinanden. Et saare livligt Skue afgav disse mange glade og bekrandsede Mennesker, Mænd og unge Kvinder og Børn mellem hverandre: det var som et Stykke Grækenland, der pludselig var blevet flyttet ned under Ægyptens Palmer og Sykomorer.

Midt i Haven staaer »Marietræet«, en prægtig Sykomore med en tyk Stamme, hvorfra adskillige Grene skyde ud. Da Keiserinde Eugenie i Aaret 1869 besøgte Ægypten forat overvære Festlighederne ved Suezkanalens Aabning, var den daværende Khediv, Ismail Pascha, saa galant at forære hende Haven og det af Traditionen helligede Træ. Den ivrig katholske Fyrstinde har sikkert sat høi Pris paa Gaven og lod det gamle Træ sikkre ved at anbringe et Rækværk udenom det, hvad der nok kunde gjøres Behov, efterdi Englændere og andre driftige Reisende havde begyndt at skrælle Barken af, forat hjembringe Erindringer derfra. Træet er et Par hundrede Aar gammelt og skal have afløst et andet gammelt Træ, til hvilket Traditionen knyttede sig. Kan der nu end neppe tillægges denne synderlig historisk Paalidelighed, saa har den dog her som saa ofte i Palæstina viist stor digterisk Skjønsomhed ved Valget af Stedet. Det herlige Træ giver Skygge og Læ og indbyder til Hvile under sine løvrige Grene, og Haven,

som omgiver det, er gjennemstrømmet af et Kildevæld og rigt bevoxet med allehaande Planter. Stedet i sin nuværende Skikkelse afgiver en fredsæl Idyl, og Phantasien udmaler sig gjerne i disse Omgivelser Billedet af den hellige Familie, som her finder Fred og Hvile efter den besværlige og angstfulde Reise gjennem Ørkenen.

Fra »Marietræet« gik vi hen forat see fortræffelig bevaret, alle fire Sider ere dækkede med Hieroglypher, skarpt indhuggede og tydelige at se, kun noget forulempede ved, at vilde Bier have bygget Celler i en Deel af dem. Indskriften meddeler med sædvanlig ægyptisk Pomp, at Usurkesen, »elsket af Aanderne, Solens Søn, Hersker over Øvre- og Nedre-Ægypten, den evigt Levende etc.« har reist denne Sten. Denne Pharao er en

»Marietræet.«

Obelisken, det Eneste, som nu er tilbage af »Solstaden«s fordums Herlighed. Efter et lille Kvarters Gang kom vi hen til den: der stod den og kneisede i ensom Majestæt. Dens Tvillingbroder, thi Obeliskerne reistes altid parvis, er forlængst forsvunden, begge stode de foran Pylonerne, som førte ind til Solgudens stolte Tempel, berømt over hele Ægypten, men nu er Alt borte. Men hin ene Obelisk har overlevet al Ødelæggelsen og staaer nu som en Gravsten over den henfarne Stad. Den er af rød Granit og af Kongerne af det 12te Dynasti, og hans Levetid sættes til omtrent 2800 Aar f. Chr.

Hvilken fjern Oldtid føres vi tilbage til! Da »Flugten til Ægypten« fandt Sted, stod Obelisken der allerede som Vidne fra en Tid, der var endnu fjernere fra hin Begivenhed, end denne er fra os! Den stod der allerede, da Moses førte Israels Børn ud af Ægyptens Land — den stod der, da Joseph kom som Fremmed til Ægypten og ægtede Ypperstepræstens Datter i Solstaden — ja fra Joseph skulle vi gaa endnu et Aarhundrede

tilbage i Tiden, altsaa til et Tidspunkt, der laa ligesaa fjernt fra Joseph, som Gorm den Gamle og Jellingehøiene ligger fra os!

Den nedgaaende Sol kastede sine Straaler over Obelisken og viste den i et gyldent Lys. Vi vandrede stille omkring den, medens vore Tanker søgte tilbage til de længst henfarne Tider, Menneskeslægtens Barndomsperiode, der, seet i Lyset af de bibelske Fortællinger, for vor Bevidsthed smelter underligt sammen med Stemninger og Anelser fra vor egen Barndom.

Og saa bestige vi atter vore Æsler og ride tilbage til Kairo. Solen gik ned, og Skyggerne lagde sig over Markerne. Lette Taager hævede sig, Luften var mild og frisk og paa Himlen stode gyldenrøde Skyer, det var som en deilig Juniaften hjemme hos os.

Jeg henvendte mig til Maleren og spurgte: »Er Du tilfreds med Udflugten og hvad siger Du til denne ægyptiske Idyl? Kunde den ikke være en ypperlig Staffage for »Flugten til Ægypten«?«

Han rystede paa Hovedet og sagde: »Den er altfor dansk.«

Nu ja, derom kunde man vel have forskjellige Meninger. Men netop fordi Stemningen var saa dansk, netop derfor forekom den mig at passe saa godt til hint Æmne. Og ligesom der er noget Almeen-menneskeligt, som træder os i Møde selv i de os fjernest staaende Racer og Folkestammer, og lader os fornemme det fælles-Broderskab, som sammenknytter hele Menneskeslægten — paa samme Maade kan der maaske opstilles noget Almeen-Naturligt, der paatrykker de fjerneste Landskaber et Fællespræg og lader os smage Hjemmets Sødme selv i Egne, der ligge langt borte fra Fædrelandet. Dette Almeen-Naturlige vil da kunne gjøre ypperlig Fyldest som malerisk Indklædning for saa almeen-menneskelige Æmner som de bibelske ere.

Nogle Dage senere aflagde jeg et Besøg i den gamle koptiske Mariekirke i Gammel-Kairo. Den ligger midt inde i Kopterkvarteret og Adgangen til den er ikke let at finde. Gjennem meget trange Gyder føres man til den gamle, smudsige og brøstfældige Kirke, der antages at være fra det niende Aarhundrede. Atter her mindes vi om Flugten til Ægypten, thi her i denne Kirke var efter den koptiske Legende det Hus, hvor Joseph og Marie boede med Jesusbarnet under deres Ophold i Ægypten. Her er altsaa ikke Tale om en kortere Hvile, som under »Marietræet« i Heliopolis, men om et længere Ophold. Kirken er efter Kopternes Vis delt i flere Rum, som ved Trægittere ere skilte fra hinanden. Ogsaa fandtes der adskillige Billeder, deriblandt et Par, som fremstillede Flugten til Ægypten. De vare udførte i den byzantinske Stil med de bekjendte stive Figurer med keitede Bevægelser og kantede Foldekast i Klædningen — i dem var Stemningen ikke dansk. Ei heller kunde man med Føie reise den Beskyldning mod dem, at de gik Naturen og Virkeligheden for nær ind paa Livet, saaledes som ofte er Tilfældet med den moderne Kunst. Men derfor afgive de jo rigtignok ikke et Exempel til Efterlignelse.

Henrik Scharling.

Romance.

(Af et utrykt Drama.)

Spørg ei Blomsten, som dig møder
Nyfødt i den unge Vaar,
Spørg ei Rosen, hvi den gløder,
Hvi dens Duft din Vei forsøder,
Spørg ei Fuglen, hvi den slaaer.
Heller drik den Strøm, der gaaer,
Mild, med Sundhedskraft, som læger,
Fra det fulde Blomsterbæger,
Nyd det Syn, som Øiet kvæger,
Og den Klang, som Øret naaer!

Vid, den Purpurglød, som ulmer
Gjemt i Knoppens dunkle Vraa,
Længslen, den, som Intet dulmer
I et Sangfuglsbryst, der svulmer,
De vil ei sig selv forstaae;
Nei: som det, der ukjendt laa
Bag vort eget Hjertes Skranke,
Som med Eet vi føle banke,
Hige de foruden Tanke
Ud at dufte, gløde, slaae!

Fra den grønne Løvsals Buer
Lyder det i freidigt Chor,
Og fra Blomsterne, som luer
Høit paa Gren og lavt paa Tuer,
Til det mindste Græs, der groer,
Klinge tyst de samme Ord:
Vi vil fryde, vi vil frydes,
Ikke tyde eller tydes;
Vi vil blomstre, vi vil brydes
Og forgaae som Alt paa Jord!

Ernst v. d. R.

DAVID BALFOURS HÆNDELSER.

Roman af **Robert Louis Stevenson**.

Med Illustrationer af W. Hole.

FØRSTE CAPITEL.

Jeg begiver mig paa Vei til min Onkel.

Jeg vil begynde Fortællingen om mine Hændelser med en Morgen i Begyndelsen af Juni Maaned i det Naadens Aar 1751, da jeg for sidste Gang tog Nøglen af Døren til min Faders Hus. Solen kastede sine første Straaler paa Toppen af Bakkerne, da jeg gik nedad Veien, og da jeg var naaet hen til Præstegaarden, fløitede Droslerne i Hyldetræerne i Haven, og Taagen, som i Dagbrækningen havde hvilet over Dalen, var begyndt at lette og forsvinde.

Mr. Campbell, Præsten i Essendean, ventede paa mig ved Havelaagen, den gode Mand! Han spurgte, om jeg havde spist Frokost, og da han hørte, at jeg ikke trængte til noget, tog han min Haand i begge sine og stak den ind under sin Arm.

Vi gik, først tause; saa sagde han: »Gjør det Dig ondt at forlade Essendean?«

»Hvorfor, Sir?« sagde jeg, »vidste jeg blot hvor jeg skulde hen, eller hvad der skal blive af mig, skulde jeg ærligt sige Jer det. Essendean er virkelig et rart Sted, og jeg har følt mig meget lykkelig her; men jeg har heller aldrig været andre Steder. Nu da begge mine Forældre ere døde, er jeg ikke mere knyttet til Essendean end til Kongeriget Ungarn; og for at være ærlig, hvis jeg havde Udsigt til at høste nogen Gavn, der hvor jeg kom hen, saa gik jeg med Glæde«.

»Ja saa?» sagde Mr. Campbell. »Saa er det bedst, at jeg fortæller, hvad der venter Dig, saavidt jeg formaaer det. Da din Moder var død og din Fader, den brave Mand, laa paa sin Sotteseng, gav han mig et Brev i Forvaring og sagde, at det var din Arv. ‚Naar jeg er død,‘ sagde han, ‚og Huset er rømmet og Bohavet solgt‘ (hvilket alt, David, er bleven gjort) ‚giv saa min Søn dette Brev og lad ham gaa til Shaws-House, i Nærheden af Cramond. Det er det Sted, jeg kom fra,‘ sagde han, ‚og min Søn skal vende tilbage dertil. Han er en rask Dreng,‘ sagde din Fader, ‚og en dygtig Fodgjænger; jeg tvivler ikke om, at han vil komme derhen i god Behold, og at de vil synes om ham, der hvor han kommer hen‘«.

»Shaws-House!« udbrød jeg. »I hvad Forbindelse stod min stakkels Fader med Shaws-House?«

»Ja, hvem kan sige det med Vished«, sagde Mr. Campbell. »Men Navnet paa den Familie, David, er det samme Du bærer — Balfours af Shaws, en gammel, hæderlig, anseet Slægt; nu maaske mindre betydelig end i forrige Tider. Din Fader var ogsaa en kundskabsrig Mand, som det sømmede sig i hans Stilling, en dygtigere end han har neppe forestaaet i en Skole; i Væsen og Tale lignede han heller ikke en almindelig Landsbyskolelærer, men, som Du selv vil mindes, var det mig altid en Glæde at have ham i Præstegaarden, naar der var fornemme Gjæster; og Mændene af min egen Slægt, Campbell af Kilrennet, Campbell af Dunswire, Campbell af Minch og andre, alle velbekjendte Adelsmænd, havde megen Fornøielse af hans Selskab. For nu at forelægge Dig alt, hvad der vedrører denne Sag, saa er her selve det omtalte Brev, forsynet med vor hensovede Broders egenhændige Udskrift«.

Han gav mig Brevet, som bar følgende Udskrift: Til Ebenezer Balfour, Esquire, af Familien Shaws, i Shaws-House. Afleveres i hans egne Hænder af min Søn, David Balfour«. Mit Hjerte slog stærkt ved den glimrende Udsigt, som pludselig aabnede sig for en Dreng paa sexten Aar, Søn af en fattig Landsbyskolelærer i Ettrick-Skoven.

»Mr. Campbell«, fremstammede jeg, »hvis I var i mit Sted, gik I saa derhen?«

»Naturligvis«, sagde Præsten, »det vilde jeg, og uden Tøven. En rask Fyr som Du kan gaa til Cramond (der ligger tætved Edinburgh) paa to Dage. Om galt skulde være, og dine fornemme Slægtninge (jeg kan ikke antage andet, end at de maa være af din Familie) skulde kaste Dig paa Porten, kan Du jo gaa tilbage igjen paa to Dage og banke paa Præstegaardens Dør. Men jeg vil snarere haabe, at Du bliver vel modtagen, som din stakkels Fader har ventet, og efter alt hvad jeg kan dømme, bliver til en stor Mand med Tiden. Og nu David«, tilføiede han, »ligger det nært for mig at benytte denne Leilighed til at advare Dig mod Verdens Farer«.

Han saae sig om efter et Sæde og tog Plads paa en stor Kampesten under en Birk ved Veikanten, sad der med alvorlig, tankefuld Mine, og da Solen skinnede ned paa os gjennem Grenene, bredte han sit Lommetørklæde over sin opkrammede Hat, for at beskytte denne. Derefter, med opløftet Pegefinger, advarede han mig først mod et betydeligt Antal Kjætterier, til hvilke jeg ikke følte nogensomhelst Tilbøielighed og paalagde mig at bede mine Bønner og læse flittig i Bibelen. Efter at have gjort det, udkastede han et Billede af det store Hus, jeg var knyttet til, og hvorledes jeg skulde opføre mig overfor dets Beboere.

»Vær beskeden og tilbageholdende, David«, sagde han. »Husk vel paa, at skjøndt Du er af ædel Byrd, har Du kun nydt en tarvelig Opdragelse. Gjør os ikke Skam, min Dreng, gjør os ikke Skam! I det store Hus, med alle de mange Tjenere, maa Du være høflig, agtpaagivende, hurtig til at opfatte, men langsom til at tale. Især overfor Lairden* — husk vel paa at han er Laird; jeg siger kun: Ære den, som Ære bør. Det er en Fornøielse for de Unge at adlyde en Laird, eller burde være det«.

»Ja vel, Sir«, sagde jeg, »det er nok muligt, og jeg lover Jer, at jeg skal gjøre mit Bedste«.

»Det kan jeg lide«, svarede Mr. Campbell i en hjertelig Tone. »Men for nu at tale om noget andet. Jeg har her en lille Pakke, som indeholder fire Ting«. Idet han talte, tog han den med nogen Vanskelighed frem af Inderlommen paa sin Frakke. »Af disse fire Ting, er den første din retmæssige Eiendom, nemlig den lille Pengesum, der er indvunden ved Salget af din Faders Bøger og Eiendele, som jeg selv har kjøbt i den Hensigt at sælge dem igjen med Fordel til den nye Lærer. De andre tre ere Gaver fra Mrs. Campbell og mig. Den første Gjenstand, som er rund, vil sagtens glæde Dig mest i Begyndelsen; men, David, den er kun en Draabe i Havet; den vil kun hiælpe Dig en stakket Stund og forsvinde som Morgenduggen. Den anden, som er flad og firkantet og med Skrift paa, vil staa Dig bi i hele dit Liv, som en god Støttestav paa din Vandring og en blød Pude for dit Hoved i Sygdomstilfælde. Og den sidste, der er tærningformet, vil se Dig, dette er mit inderlige Ønske, i en bedre Verden«.

Dermed stod han op, tog sin Hat af, og i kjærlige Ord bad han en Bøn for en ung Mand, som skal drage ud i Verden. Saa tog han mig pludselig i sine Arme og trykkede mig fast til sit Bryst; saa holdt han mig ud fra sig i Arms Længde, saae paa mig med et Udtryk af dyb Bedrøvelse, og, idet han raabte Farvel til mig, foer han afsted i et Slags Trav, samme Vei tilbage som vi vare komne. Enhver anden vilde maaske have funden hans Adfærd latterlig, men jeg var ikke oplagt til at le. Jeg saae efter ham, saa længe han var at se; men han standsede ikke en eneste Gang i sit Løb eller blot saae tilbage. Saa gik det op for mig, at det var Sorgen over min Afreise; og jeg gjorde mig selv Bebreidelser, fordi jeg var saa henrykt over at komme bort fra den fredelige Landsby, hen til et stort Herresæde og leve blandt rige og ansete Adelsmænd af min egen Slægt.

»David, David«, tænkte jeg ved mig selv, »har der nogensinde existeret en saa sort Utaknemmelighed? Kan Du glemme gamle Glæder og gamle Venner for den blotte Lyd af et Navn? Fy Dig an, Du skulde skamme Dig!«

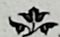
Og jeg satte mig paa den Sten, som den brave Mand nys havde forladt og aabnede Pakken, for at se hvad den indeholdt. Det han havde kaldt tærningformigt, havde jeg ikke været i Tvivl om; det var sikkert nok en lille Lommebibel. Det han havde kaldt rundt, opdagede jeg var et Shilling-Stykke; og det tredie, der skulde være mig til saa vidunderlig Gavn, baade som karsk og syg, i alle mine Levedage, var et lille Stykke grovt, gult Papir, hvorpaa der var skrevet med rødt Blæk:

At tilberede Lilieconval-Vand. — Tag Lilieconvalblomster og destilleer dem med Sect, og drik en Skefuld eller to alt efter Leilighed. Det gjengiver Mælet til dem, som have Slagflod. Det hjælper imod Gigt; det styrker Hjertet og opfrisker Hukommelsen. Og naar Du kommer Blomsterne paa en Flaske, og sætter den, vel tilproppet ned i en Myretue i en Maaned, og saa tager den op igjen, vil Du finde en Vædske, som hidrører fra Blomsterne; den opbevares i en Phiole og er god baade for Syge og Sunde, for Mand og Kvinde«.

Og Pastoren havde egenhændig tilføiet:

»Ligesaa mod Forstuvelser, gnid det ind; og mod Kolik, en stor Skefuld, hver Time«.

De kan være vis paa, at jeg loe derad; men det var en Latter der dirrede i Graad; og jeg var glad over at kunne anbringe min Bylt paa Enden af min Stok og sætte over Vadestedet og gaa op ad Bakkerne paa den modsatte Side, og da jeg stod paa den grønne Markvei, som løber tværs over Heden, kastede jeg et sidste Blik paa Kirk Essendean, paa Træerne omkring Præstegaarden og de mægtige Asketræer paa Kirkegaarden, hvor mine Forældre laa begravede.

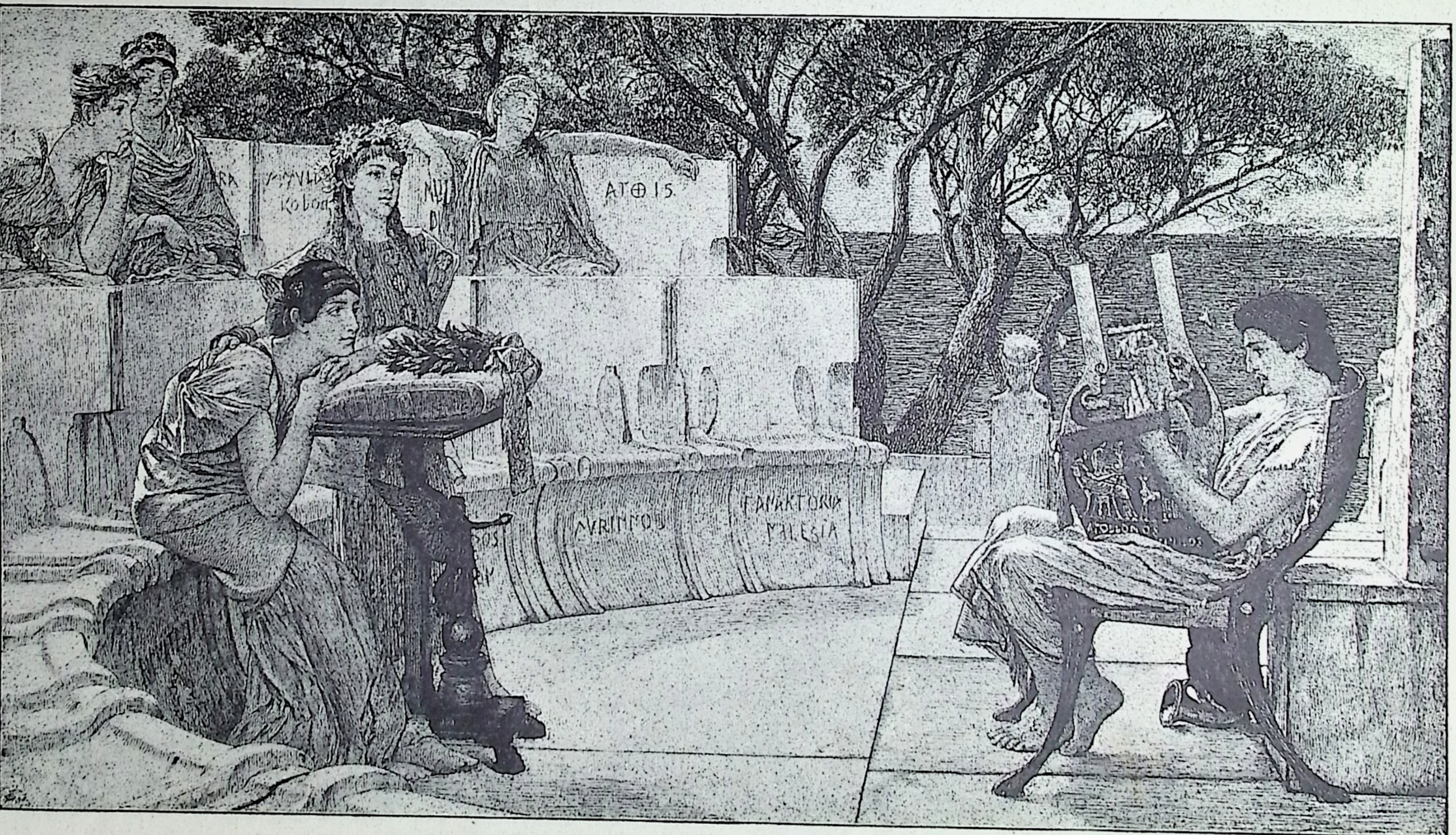

ANDET CAPITEL.

Jeg kommer til mit Bestemmelsessted.

Den næste Dags Formiddag, da jeg kom til Toppen af en Bakke, saae jeg hele Egnen foran mig skraane nedimod Søen, og midt paa denne Skraaning, henad en lang Høideryg, laa Byen Edinburgh, rygende ligesom en Tørreovn. Der flagedes fra Slottet og Skibe seilede eller laa for Anker i Bugten; uagtet den lange Af-

* *Laird*, skotsk Betegnelse for en Godseier.

Sappho. Efter Maleri af Alma Tadema.

stand kunde jeg tydeligt skjelne det Hele, og Synet heraf greb mig dybt.

Lidt efter kom jeg til et Hus, som beboedes af en Faarehyrde, og fik af ham en tvær Oplysning om den Vei jeg skulde følge; og saaledes, ved at spørge mig frem, kom jeg tilsidst ud paa Landeveien til Glasgow. Her mødte jeg, til min store Glæde og Overraskelse, et Regiment, som marscherede til Musik af Tværfløiter, hver Fod i Trit; i Spidsen for Grenadererne red paa en graa Hest en gammel General med et rødt Ansigt. Mit Bryst svulmede af Glæde over Livet ved Synet af Rødkjolerne og ved at høre den livlige Musik.

Kort efter underrettede man mig om, at jeg var i Cramond Sogn, og jeg spurgte nu om Vei til Shaws-House. Dette var et Ord, som lod til at overraske alle dem, jeg spurgte om Vei. I Begyndelsen antog jeg, at mit tarvelige Ydre og min Landsbydragt, tilstøvet som den var, kun daarlig svarede til det Sted, hvor jeg agtede mig hen. Man efterat to, tre Personer havde tilkastet mig samme Blik og givet mig samme Svar, begyndte jeg at faae en Anelse om, at der maatte være noget Besynderligt ved selve Familien Shaws.

For at berolige denne Frygt, ændrede jeg Formen for mine Spørgsmaal; og da jeg opdagede en ung Mand, der kom kjørende henad Veien, spurgte jeg ham, om han kjendte et Herresæde, som hed Shaws-House.

Han holdt stille og stirrede paa mig, ligesom alle de andre.

»Jo,« sagde han, »hvad det?«

»Er det en stor Eiendom?« spurgte jeg.

»Ja vel,« svarede han, »det er en stor, rummelig Bygning.«

»Naa,« sagde jeg, »men nu Folkene som bo der?«

»Folkene?« udbrød han. »Er I tosset? Der boer ingen, som kan kaldes Folk.«

»Hvad?« sagde jeg, »men Mr. Ebenezer da?«

»Jo naturligvis,« sagde den unge Mand, »der er Lairden, det er sandt nok, hvis det er ham I søger. Med Forlov, hvad vil I der?«

»Man har sagt mig, at jeg maaske kunde faae en Plads der,« sagde jeg, med en saa beskeden Mine, som jeg var istand til.

»Hvad?« udbrød han i en saa skarp Tone, at hans Hest blev sky, og derpaa tilføiede han: »ja, det kommer jo ikke mig ved, men I lader til at være en skikkelig Fyr og hvis I vil følge mit Raad, saa holder I Jer borte fra Shaws.«

Den Næste jeg mødte, var en livlig lille Mand med en smuk hvid Paryk. Jeg saae strax, at det var en Barber, som var paa Vei til sine Kunder, og da jeg vidste, at Barberer pleie at lade Munden løbe, spurgte jeg ham rent ud, hvad Mr. Balfour af Shaws var for et Menneske.

»Han!« udbrød Barberen, »det er intet Menneske, han staaer udenfor Menneskeslægten;« og han begyndte at udspørge mig om mit Ærinde; men jeg var ligesaa dreven som han, og han blev ikke en Smule klogere end han forud havde været.

Jeg kan ikke beskrive hvilket Slag dette tilføiede mine Illusioner. Jo mere ubestemte Anklagerne vare, desto mindre holdt jeg af dem, fordi de aabnede et større Spillerum for Phantasien. Hvad Slags Hus kunde det være, som fik alle Sognets Beboere til at fare op og studse, naar de bleve spurgte om Vei til det? Eller hvad kunde det være for en Herremand, der havde et saa slet Rygte? Hvis en Times Gang kunde have bragt mig tilbage til Essendean, saa havde jeg opgivet det Hele og var vendt tilbage til Mr. Campell. Men naar jeg allerede var kommen saa langt, kunde jeg ikke trække mig tilbage, det forbød alene Agtelsen for mig selv. Jeg maatte udføre mit Hverv. Og hvor ilde det jeg hørte end klang i mine Øren og hvor langsomt jeg end gik, saa kom jeg dog bestandig nærmere hen til Stedet, idet jeg stadig spurgte mig frem.

Henad Solnedgang mødte jeg en kraftig, mørk Kvinde med et bistert Udtryk, der kom gaaende nedad en Bakke. Da jeg havde fremsat mit sædvanlige Spørgsmaal, vendte hun om i en Fart, fulgte mig op paa Toppen af den Bakke, hvorfra hun var kommen, og pegede paa en Samling Bygninger, der stode frit paa en grøn Plads i Dalen nedenfor. Omgivelserne vare smukke; Terrainet bestod af lave Bakker, gjennemskaarne af Vandløb og bedækkede med Skovstrækninger, og Sæden paa Marken stod, efter hvad jeg kunde se, sjelden godt; men selve Bygningen lignede en Ruin; ingen Vei førte op til den; ingen Røg steg op fra nogen af Skortenene; saavidt jeg kunde se, var der heller ikke nogen Have. Mit Mod sank.

»Er det Shaws-Hause?« udbrød jeg.

Kvindens Ansigt fik et hadefuldt Udtryk. »Ja, det er Shaws-House!« udbrød hun, »Blod byggede det, Blod standsede Opførelsen af det, Blod skal lægge det øde. Se her!« vedblev hun, — »jeg spytter paa Jorden og forbander det. Hvis I seer Lairden, fortæl ham saa, hvad I har hørt; siig ham, at dette er den tolvhundrede og nittende Gang, at Jennet Clonston har nedkaldt Forbandelsen over ham og hans Hus, Folk og Fæ, Herre og Gjæst, Hustru og Barn — Fordærvelsen ramme dem alle!«

Og Kvinden, hvis Stemme havde hævet sig til en Slags monoton, uhyggelig Sang, vendte sig hastig om og var borte. Jeg blev staaende hvor hun havde forladt mig; Haaret reiste sig paa mit Hoved. I de Dage troede

Folk endnu paa Hexe og skjælvede over en Forbandelse; og denne var ligesom et Varsel, en Formaning om at betænke mig vel, inden jeg udførte mit Forsæt; den tog fuldstændig Modet fra mig og lammede mine Kræfter.

Jeg satte mig ned og stirrede paa Shaws-House. Jo mere jeg saae, desto smukkere forekom Egnen mig, tæt besat, som den var, med blomstrende Hvidtjørnhække; Faar gik og græssede paa Marken; en Flok Raager fløi gjennem Luften; alle Tegn paa gode Jorder og et sundt Klima vare tilstede, og midt i al denne Herlighed laa den øde, forfaldne Bygning.

Folk kom hjem fra Marken, medens jeg sad paa Grøftekanten, men jeg var ikke oplagt til at sige Godaften til dem. Endelig gik Solen ned, og derpaa saae jeg en Røgstribe aftegne sig mod den gule Baggrund, ikke meget tykkere, forekom det mig, end Røgen af en osende Tane, men den var der dog, som et Tegn paa Ild og Varme og Virksomhed og paa levende Væsener. Synet heraf styrkede mig vidunderligt — mere, det er jeg overbevist om, end en hel Flaske af det Lilieconval-Vand, som Mr. Campbell satte saa stor Lid til.

Saa gik jeg videre, henad en lille Sti i Græsset, som førte til Huset, Den var dog altfor ubetydelig til at kunne være den eneste Vei til et beboet Sted; men jeg saae ingen anden. Den førte mig hen til to Stenpiller, med en Portnerbolig uden Tag ved Siden af dem, og Vaabenskjolde paa Toppen: Begyndelsen til en storartet Indgang, som aldrig var bleven fuldendt; istedenfor en Gitterport af Smedejern, var anbragt et Par Risknipper, sammenknyttede med Halmreb, og eftersom der ikke fandtes en Havemur eller Spor af Allee, fortsattes Fodstien, som jeg fulgte, paa høire Side af Pillerne, og løb i Slyngninger henimod Huset.

Jo nærmere jeg kom dette, desto mere øde viste det sig at være. Det lignede den ene Fløi af et Hus, som aldrig var blevet færdigt. I de øverste Stokværk af Midterfløien ragede Trapper og ufuldendt Murværk op i Luften. Mange af Vinduerne manglede Ruder og Flagermus fløi ind og ud, ligesom Duer ad et Dueslag.

Mørket var begyndt at falde paa, da jeg kom hen til Huset, og tre af de nederste Vinduer, som sade meget høit oppe og vare forsynede med Jernstænger, oplystes af et flagrende Ildskjær.

Var dette Paladset jeg skulde til? Fra min Faders Hus i Essendean skinnede det klare Lys en Mil ud i Landet og Døren blev aabnet, naar en Tigger bankede paa.

Jeg gik forsigtig nærmere, og jeg hørte Nogen rasle med Fade derinde, og en tør, skarp Hoste, som kom stødvis, men ingen Lyd af Stemmer og ikke en Hund gjøede.

Døren var, saavidt jeg kunde se i den svage Belysning, dannet af svære Plankerog overalt beslaaet med Jernnagler. Med frygtsomt Sind løftede jeg Haanden og bankede paa. Saa blev jeg staaende og ventede. En Gravstilhed hvilede over Huset; der gik et helt Minut, og der rørte sig intet, undtagen Flagermusene, som strøg henover mit Hoved. Jeg gjentog min Banken og lyttede spændt. Mine Øren vare nu blevne saa vante til Stilheden, at jeg kunde høre Uhrets Tikken indenfor; men ellers hørtes ikke en Lyd. De, som vare derinde, maa have holdt deres Aandedræt tilbage.

Jeg var et Par Gange paa Nippet til at løbe min Vei, men min Ærgrelse fik Overhaand, og istedenfor begyndte jeg at sparke og dundre løs paa Døren og raabe høit paa Mr. Balfour. Jeg var i fuld Virksomhed, da jeg hørte Hosten lige over Hovedet paa mig, og da jeg sprang tilbage og saae op, opdagede jeg Hovedet af en Mand, med en høi Nathue paa og den brede Munding af en Muskedonner i et Vindue over Døren.

»Den er ladt,« sagde en Stemme.

»Jeg har et Brev til Mr. Ebenezer Balfour af Shaws,« sagde jeg, »Er han tilstede?«

»Fra hvem er det!« spurgte Manden med Muskedonneren.

»Det kan jo være ligemeget,« sagde jeg, for jeg var bleven ærgerlig.

»Godt!« lød Svaret, »læg det saa paa Dørtrinet og gaa Jeres Vei.«

»Jeg agter ikke at gjøre nogen af Delene,« udbrød jeg. »Jeg skal aflevere det til Mr. Balfour personlig, det er blevet mig paalagt. Det er et Anbefalingsbrev.«

»Et hvad for noget?« raabte Stemmen skarpt.

Jeg gjentog, hvad jeg havde sagt.

»Hvem er I selv?« var det næste Spørgsmaal, efter en længere Pause.

»Jeg behøver ikke at skamme mig ved mit Navn,« siger jeg. »Jeg hedder David Balfour.«

Derved bragte jeg aabenbart Manden til at studse, thi jeg hørte Muskedonneren rasle imod Vindueskarmen; og det var efter en lang Pause og med en mærkelig Forandring i Stemmen, at han fremsatte det næste Spørgsmaal:

»Er din Fader død?«

Jeg blev saa overrasket, at jeg ikke strax kunde svare, men stod og stirrede.

»Ja vist,« gjentog Manden, »han maa være død, det er der ingen Tvivl om; og det maa være Grunden til at Du kommer og banker paa min Dør.« En ny Pause, og derpaa sagde han, ligesom udfordrende: »Nuvel, jeg vil lukke Dig ind;« og han forsvandt fra Vinduet.

TREDIE CAPITEL.

Jeg gjør Bekjendtskab med min Onkel.

Strax efter hørte jeg en Raslen med Kjæder og Slaaer, og Døren blev forsigtig aabnet og smækket i igjen, ligesaa snart jeg var kommen indenfor.

»Gaa ud i Kjøkkenet og rør ikke ved Noget«, sagde Stemmen; og medens Manden i Huset var ifærd med at stænge Døren igjen, famlede jeg mig frem og kom ind i Kjøkkenet.

Ilden blussede klart og oplyste det mest øde Rum jeg nogensinde har seet. Et halvt Dusin Fade vare opstillede paa Rækken; paa Bordet stod Aftensmaden, en Skaal med *Porridge** og et Krus tyndt Øl. Foruden det jeg har nævnt, fandtes der i det store, hvælvede, tomme Rum ikke andet end nogle jernbeslagne Kister anbragte langs Væggene og henne i et Hjørne stod et Skab forsynet med en stor Hængelaas.

Efterat den sidste Kjæde var anbragt, kom Manden ind til mig. Han var af Middelhøide, duknakket, smalskuldret og med et lerfarvet Ansigt; hvad hans Alder angik, maatte han være noget imellem halvtreds og halvfjerds. Hans Nathue var af Flonel og af samme Stof var den Kofte, som han bar istedenfor Frakke og Vest. Han havde ikke været barberet i lang Tid, men hvad der stødte mig mest og endog gjorde mig lidt bange, var, at han ikke havde Øinene fra mig og dog undgik at møde mit Blik. Hvad han var, enten af Fødsel eller Bestilling, formaaede jeg ikke at udgrunde, men han lignede mest en gammel, afdanket Tjener, som var bleven ladt tilbage her for at have Opsyn med den store Eiendom.

»Er Du meget sulten?« spurgte han og skottede i Retning af mit Knæ. »Du kan spise den Skefuld Porridge«.

Jeg sagde, jeg var bange for, at det var hans egen Aftensmad.

»Aa«, sagde han, »jeg kan saa godt undvære den. Saa drikker jeg Øllet, for det linder min Hoste«. Han drak Kruset omtrent halvt ud og holdt stadig Øie med mig medens han drak. Saa strakte han pludselig Haanden ud. »Lad mig se Brevet,« sagde han.

Jeg sagde, at Brevet var til Mr. Balfour, ikke til ham.

»Hvem anseer Du mig for?« sagde han. »Giv mig Alexanders Brev!«

»I kjender min Faders Navn?«

»Det skulde være sært andet,« svarede han, »eftersom han var min kjødelige Broder, og hvor lidt Du end tykkes baade om mig og mit Hus og min gode Porridge, saa er jeg alligevel din kjødelige Onkel, David, og Du min kjødelige Neveu. Giv mig saa Brevet og sid ned og spis.«

Hvis jeg havde været nogle Aar yngre, vilde jeg bestemt være bristet i Graad af Skam, Ærgrelse og Skuffelse. Nu lod jeg mig nøie med at give ham Brevet og tog fat paa Porridgen, med saa ringe Madlyst, som et ungt Menneske vist sjeldent har havt.

Imidlertid sad min Onkel, bøiet over Ilden og vendte og dreiede Brevet i sine Hænder.

»Veed Du, hvad det indeholder?« spurgte han pludselig.

»I kan jo selv se, at Seglet er urørt,« svarede jeg.

»Naa ja,« sagde han, »men hvad er Du da kommen her for?«

»For at aflevere Brevet,« sagde jeg.

»Naa ja. Men Du har sagtens gjort Dig Forhaabninger, hvad?«

»Jeg indrømmer,« sagde jeg,« at da det blev sagt mig, at jeg havde velhavende Slægtninge, gjorde jeg mig virkelig Haab om, at De vilde hjælpe mig. Men jeg er ingen Tigger, jeg modtager ingen Almisse af Eders Haand og ønsker Intet, som ikke er ydet frivilligt. Thi, hvor fattig jeg end synes, saa har jeg dog Venner, som med Glæde ville hjælpe mig.«

»Naa, naa!« sagde Onkel Ebenezer, »bliv

* *Porridge* (udt. por'rij), en Slags Melvælling, kogt i Vand. *O. A.*

ikke saa opfarende. Vi ville være gode Venner. Og hvis Du ikke vil have mere Porridge, David, saa vil jeg tage mig en Skeluld. Ja,« vedblev han, efterat have fordreven mig fra min Stol og Skaalen, »det er en sund, kraftig Føde — Porridge er en deilig Mad.« Han mumlede en lille Bordbøn og gav sig ivrig ifærd med Maden. Din Fader var saa forgabet i den Ret, husker jeg; han var en god, men ingen overdreven Spiser, men jeg, for min Part, har aldrig kunnet andet end stikke til Maden.« Han tog en Slurk af sit tynde Øl, hvorved han sagtens blev mindet om sine Pligter som Vært, thi hans næste Ord vare: »Hvis Du er tørstig, saa staaer der Vand henne ved Døren.«

Derpaa svarede jeg intet, men stod og saae paa min Onkel med alt andet end blide Følelser. Han, for sit Vedkommende, spiste med Hast, som en Mand, der har travlt, idet han stadig sendte Øiekast, snart til mine Sko og snart til mine hjemmestrikkede Strømper. Kun engang, da han havde fordristet sig til at se lidt høiere op, mødtes vore Blikke, og ingen Tyv, som er greben med Haanden i en anden Mands Lomme, kunde have viist mere levende Tegn paa Forfærdelse. Dette bragte mig til at tænke paa, om ikke hans Frygtsomhed skrev sig fra, at han saa længe havde været uvant til menneskeligt Selskab, og maaske efterhaanden vilde fortage sig og Onkel blive til et helt andet Menneske. Hans skarpe Røst rev mig ud af disse Tanker.

»Har din Fader været død længe?« spurgte han.

»Tre Uger,« svarede jeg.

»Han var en taus Mand, var Alexander,« vedblev han, »en taus, stille Mand. Han sagde ikke meget da han var ung. Han har vist aldrig talt om mig?«

»Jeg har aldrig vidst, at han havde en Broder, før I sagde mig det.«

»Nei dog, nei dog!« udbrød Ebenezer. »Og bestemt heller ikke om Familien Shaws!«

»Ikke saa meget som Navnet,« sagde jeg.

»At tænke sig det!« sagde han. »Et besynderligt Menneske!« Han lod til at være yderst tilfreds, om med sig selv, eller med mig, eller over min Faders Opførsel, var mere end jeg kunde tyde. Sikkert var det imidlertid, at han lod til at have forvunden den Ærgrelse eller Uvillie, som min Person i Begyndelsen havde fremkaldt hos ham, thi han stod strax op, gik over Gulvet om bagved mig og slog mig paa Skulderen: »Vi ville være gode Venner!« udbrød han. »Jeg er glad over, at jeg lukkede Dig ind. Følg nu med, at Du kan komme i Seng.«

Til min Overraskelse tændte han hverken Lampe eller Lys, man gik ud i den mørke Forstue, famlede sig frem opad en Trappe, og standsede foran en Dør, som han lukkede op. Jeg var fulgt i Hælene paa ham saa godt jeg kunde, og han bad mig gaa derind, for det var mit Værelse. Jeg gjorde som han sagde, men standsede, efter at være kommen et Par Skridt indenfor og bad om et Lys til at gaa i Seng ved.

»Naa, naa!« sagde Onkel Ebenezer, »det er jo deiligt Maaneskin«.

»Der er hverken Maane eller Stjerner, men bælgmørkt,« sagde jeg. »Jeg kan ikke se Sengen.«

»Naa naa, naa naa!« sagde han. »Jeg holder ikke af at have Lys i Huset. Jeg er altfor bange for Ild. God Nat, lille David.« Og før jeg fik Stunder til at komme med en yderligere Protest, havde han lukket Døren efter sig, og jeg hørte ham skyde Slaaen for udvendig, og saaledes lukke mig inde.

Jeg vidste ikke, om jeg skulde le eller græde. Værelset var saa koldt som en Brønd, og Sengen, da jeg havde funden Vei til den, saa fugtig som en Tørvemose; men heldigvis havde jeg taget min Bylt og min Plaid med op, og indsvøbt i den sidste, lagde jeg mig ned paa Gulvet i Læ af det store Sengested og faldt hurtig i Søvn.

Ved det første Dagskjær aabnede jeg mine Øine og saae, at jeg befandt mig i et stort Værelse, beklædt med Tapeter af presset Læder, udstyret med smukke, polstrede Møbler og oplyst af tre høie Vinduer. For ti eller maaske for tyve Aar siden havde dette været det behageligste Sovekammer, man kunde ønske sig, men Fugtighed, Smuds, Mus og Edderkopper havde gjort deres Bedste i den forløbne Tid. Mange af Vinduesruderne vare desuden itu; og dette var virkeligt noget saa Almindeligt i dette Hus, at jeg antager min Onkel engang maa have udholdt en Beleiring af sine fortørnede Naboer — maaske under Anførsel af Jennet Clouston.

Imidlertid skinnede Solen udenfor, og da det var meget koldt i det usle Rum, bankede og raabte jeg, indtil min Slutter kom og lukkede mig ud. Han førte mig om bag Huset, hvor der fandtes en Brønd, og sagde, at jeg, »hvis jeg vilde, kunde vaske mit Ansigt der;« og da dette var gjort, begav jeg mig tilbage til Kjøkkenet, hvor han imidlertid havde gjort Ild paa og var ifærd med at lave Porridge. Bordet var dækket med to Skaale og to Hornskeer, men der stod kun et Krus tyndt Øl. Maaske fæstede jeg Blikket lidt overrasket paa det enlige Krus og maaske min Onkel opdagede det, thi ligesom til Svar paa min Tanke spurgte han mig, om jeg drak Ale — saaledes kaldte han det nemlig.

Jeg svarede jo, men at han ikke skulde gjøre Ophævelser for min Skyld.

»Naa, naa,« sagde han, »jeg vil ikke nægte Dig noget, som er ret og billigt.«

»Han tog et andet Krus ned fra Hylden, og derpaa, til min store Overraskelse, istedetfor at hente mere Øl, heldte han nøiagtig Halvdelen

fra det ene Krus i det andet. Der var noget Storslaaet i dette, som fik mig til at studse; var min Onkel en Gnier, saa var han det i den Grad, at man føler en vis Agtelse for Lasten.

Da vi havde endt vort Maaltid, trak Onkel Ebenezer en Skuffe ud og fremtog en Lerpibe og en Rulle Tobak, som han skar et Stykke af, inden han lagde den ned i Skuffen igjen. Saa satte han sig hen i Solen ved et af Vinduerne og røg i Taushed. Af og til kredsede hans Øine hen til mig og han kom med et Spørgsmaal. En Gang var det: »Og din Moder?« og da jeg havde sagt ham, at hun ogsaa var død: »Ja, hun var sandelig en smuk Pige!« derpaa, efter en ny lang Pause: »Hvem er de Venner Du har talt om?«

Jeg sagde ham, at det var forskjellige Herrer af Familien Campbell, skjøndt der i Virkeligheden kun var een, nemlig Pastoren, som nogensinde havde taget den ringeste Notits af mig; men jeg begyndte at nære en Formodning om, at Onkel kun havde ringe Tanker om min Stilling, og da jeg var helt alene med ham, ønskede jeg ikke at han skulde antage mig for hjælpeløs.

Han lod til at grunde over dette. Saa sagde han: »Lille David, Du gik ikke feil, da Du kom til din Onkel Ebenezer. Jeg sætter stor Pris paa min Familie og skal gjøre for Dig Alt hvad jeg kan, men medens jeg tænker mig lidt om, hvad der vilde være det Bedste for Dig — om at lade Dig studere til Prokurator eller Præst, eller faae Dig ansat i Armeen, hvilket nok er det unge Mennesker holde mest af — saa vilde jeg ikke synes om, at Balfours bleve stillede i Skygge af disse Høilændere til Campbells, og jeg raader Dig derfor til at holde Tand for Tunge. Ingen Breve, ingen Budskaber, ikke et Muk til nogen levende Sjæl, ellers — der er Døren.«

»Onkel Ebenezer,« sagde jeg. »Jeg har ikke Grund til at antage andet, end at I mener det godt med mig. Ikke desto mindre vilde jeg have, at I skulde mærke, at jeg er stolt. Det var ikke med min Villie, at jeg opsøgte Jer; og hvis I een Gang til viser mig Døren, tager jeg Jer paa Ordet.«

Han lod til at føle sig krænket. »Naa, naa,« sagde han. »Det har vel ingen Hast. Vent en Dag eller to. Jeg er ingen Troldmand, at jeg kan finde en Skat til Dig paa Bunden af en Skaal Porridge, men giver Du mig Frist en Dag eller to, og ikke ytrer et Ord til Nogen, skal jeg, saa sikkert som jeg sidder her, nok finde paa Noget til Dig.«

»Godt,« sagde jeg, »saa taler vi ikke mere om den Sag. Hvis I agter at hjælpe mig, er der ingen Tvivl om, at jeg vil være glad over det, og Ingen vil vise Jer større Taknemmelighed.«

Det forekom mig (desværre, altfor forhastet), at jeg begyndte at faae Bugt med min Onkel, og jeg ytrede derfor, at jeg maatte have Sengen og Sengklæderne udluftede og lagde ud i Solen; thi intet skulde faae mig til at ligge i den Sylte.

»Er det mit Hus eller dit?« sagde han i den vante Tone, men tog sig pludselig i det. »Naa, naa,« fortsatte han, »jeg mener det ikke saa slemt. Hvad der er mit, er dit, lille David, og hvad der er dit, er mit. Blodet er tykkere end Vand, og der er ikke andre af det Navn end Du og jeg.« Og saa begyndte han at tale om Familien og dens fordums Storhed, og at hans Fader var begyndt at udvide Huset, men at han selv havde standset Arbeidet, som en syndig Ødselhed; og dette indgav mig Tanken om at bringe ham Jennet Cloustons Budskab.

»Den Landstrygerske!« udbrød han. »Tolv hundrede og nitten — det er Dagene der er gaaede siden jeg lod den Landstrygerske sætte ud! Ja, David, jeg vil have hende lagt paa den gloende Rist, det vil jeg! En Hex — en virkelig Hex. Jeg vil strax gaa hen og tale med Overretssecretairen.«

Og dermed aabnede han en Kiste og fremtog en meget gammel, men vel vedligeholdt blaa Kjole og Vest, og en temmelig god Filthat, altsammen uden Borter. Dette iførte han sig i en Fart, tog en Stok ud af Skabet, men lukkede alt af igjen, og skulde just til at gaa, da en Tanke holdt ham tilbage.

»Jeg kan ikke lade Dig være alene her i Huset,« sagde han, »Jeg maa lukke Dig ud.«

Blodet steg op i mit Ansigt. »Hvis I lukker mig ud,« sagde jeg, »saa er det sidste Gang, at I seer mig som Ven.«

Han vendte sig om, meget bleg, med sammenbidte Læber. »Det er ikke Maaden,« sagde han og kastede et vredt Blik hen i et Hjørne af Gulvet — »det er ikke Maaden til at vinde mit Venskab, David.«

»Herre,« sagde jeg, »med al Ærbødighed for Eders Alder og vort Slægtskab, saa agter jeg ikke at kjøbe Eders Venskab saa dyrt. Jeg er bleven opdragen til at have gode Tanker om mig selv, og selv om I var den eneste Slægtning og den eneste Støtte jeg havde i hele Verden, vilde jeg ikke kjøbe Eders Venskab for en saadan Pris.«

Onkel Ebenezer gik hen til Vinduet og saae en Stund ud af det. Jeg bemærkede, at han rystede over hele Kroppen, ligesom et Menneske der lider af Apoplexi. Men da han vendte sig om, laa der et Smil paa hans Ansigt.

»Godt, godt,« sagde han, »vi maa taale og tilgive. Jeg gaaer ikke; det er alt, hvad der er at sige til den Ting.«

»Onkel Ebenezer,« sagde jeg, »jeg kan ikke tage mig det til Indtægt. I behandler mig som en Tyv; I hader at have mig i Jeres Hus, I lader mig mærke det, i hvert Ord og ved enhver Lejlighed, jeg kan aldrig tro, at I

har noget tilovers for mig; og, hvad mig angaaer, har jeg talt til Jer, som jeg aldrig har tænkt, at jeg skulde tale til noget Menneske. Hvad er Jeres Mening med at holde paa mig? Lad mig gaa min Vei, — lad mig gaa tilbage til de Venner jeg har, og som holde af mig?«

»Naa, naa; naa, naa,« sagde han, meget alvorlig. »Jeg holder rigtig meget af Dig, vi skal nok komme godt ud af det sammen; og mit Huses Ære forbyder mig at lade Dig gaa herfra. Vent nu rolig, saa er Du en god Dreng; vent bare rolig her en lille Tid og Du skal se, Du bliver nok tilfreds med mig.«

»Godt«, sagde jeg, efter at have overtænkt Sagen i Stilhed. »Jeg bliver foreløbig. Det er mere rimeligt, at jeg bliver hjulpen af mine Egne end af Fremmede; og hvis vi ikke kommer godt ud af det sammen, saa skal det ialtfald ikke være min Skyld.«

FJERDE CAPITEL.

I Fare.

Af en Dag at være der var begyndt saa slet, forløb den temmelig godt. Vi fik kold Porridge til Middag og varm Porridge til Aften; Onkel levede af Porridge og tyndt Øl. Han talte kun lidt og paa samme Maade som tidligere: efter en lang Pause rettede han pludselig et Spørgsmaal til mig; og naar jeg søgte at lede Samtalen hen paa min Fremtid, brød han den strax af igjen. I et Værelse ved Siden af Kjøkkenet, hvor han tillod mig at gaa ind, fandt jeg en Mængde Bøger, baade paa Latin og Engelsk, som vare mig til megen Adspredelse hele Eftermiddagen. Imidlertid gik Tiden saa hurtig i dette gode Selskab, at jeg næsten begyndte at blive forsonet med mit Ophold i Shaws-House; og kun Synet af min Onkel og hans Øine, der legede Skjul med mine, opvakte atter min Mistro.

En Ting opdagede jeg, som indgjød mig nogen Tvivl. Dette var en Bemærkning paa Vedhængsbladet af en Historiebog, smukt skreven med min Faders Haand og saalydende: »Til min Broder Ebenezer, da han fyldte fem Aar«. Hvad der forbausede mig, var, at eftersom Fader naturligvis var den yngre Broder, maatte han enten have gjort sig skyldig i en mærkelig Feiltagelse, eller ogsaa maatte han, førend han var fyldt fem Aar, have kunnet skrive en udmærket, tydelig og fast Haandskrift.

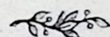
Jeg søgte at slaa dette ud af Hovedet, men uagtet jeg tog ned mangfoldige interessante Autores, baade gamle og nye, Historie, Poesi og Krønikebøger, heftede denne Bemærkning, skreven med min Faders Haand, sig ved mig, og da jeg endelig vendte tilbage til Kjøkkenet og igjen gav mig i Lag med Porridge og tyndt Øl, vare de første Ord jeg henvendte til Onkel Ebenezer et Spørgsmaal om min Fader havde været meget flink til Bogen.

»Alexander? Nei!« var Svaret. »Jeg var langt flinkere, da jeg var ung. Jeg kunde læse ligesaa tidlig som han«.

Dette gjorde mig endnu mere forvirret; en Tanke opstod hos mig, jeg spurgte, om han og min Fader havde været Tvillinger.

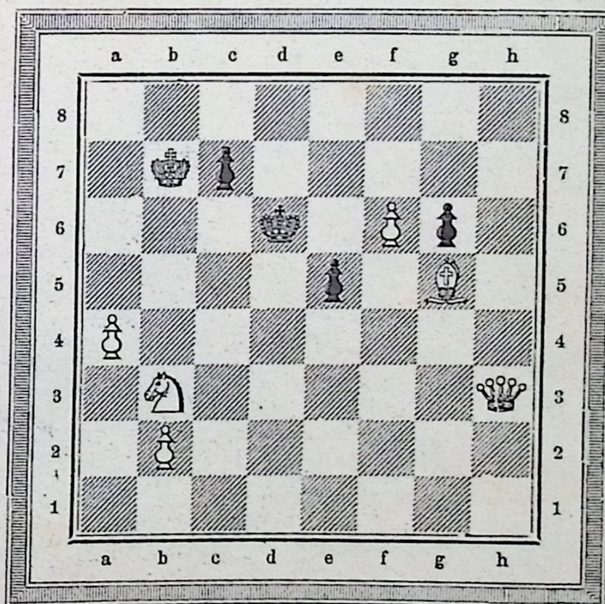
Det gav et Sæt i ham og Hornskeen faldt ud af Haand og ned paa Gulvet. Hvorfor spørger Du om det?« sagde han, greb mig i Brystet af min Jakke og saae mig denne Gang lige ind i Øinene: hans, der vare smaa og lyse, og klare ligesom en Fugls, blinkede besynderligt.

(Fortsættes).

Skakopgave.

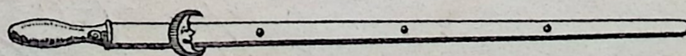
SORT.

HVID.

Hvid begynder og gjør mat i 3 Træk.

Rebus.

NISSEN OG KATTENE.

Tegninger af K. Hansen-Reistrup.

Hr. Nis han sidder med Pølsemad,
en paa Gaffel, en anden paa Fad.

Men Kattene, de ere altid paa Spil,
først kom den Graa, saa den Hvide til.

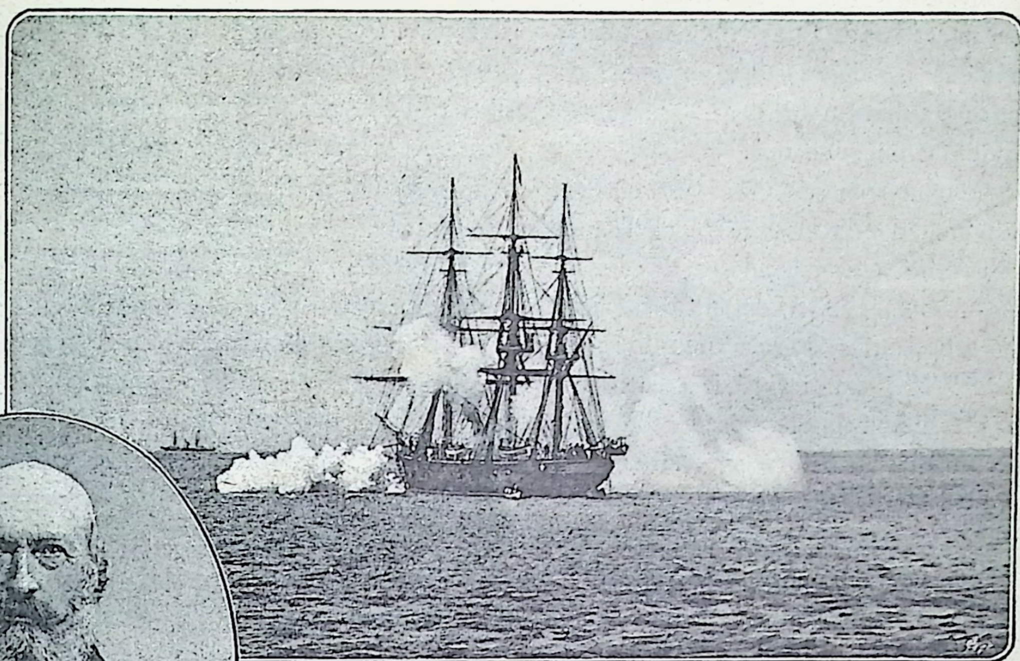
»Du troer maaske Du skal Pølse ha'e?
Nei Mis, hold bare din Pote derfra.

Lugt saa meget Du vil, — men dele! —
Nei — jeg kan magelig spise det Hele.« —

»Saa skulde da osse! — Ja, vent din Rad —
Aa!!« — Nu sad Nis ved det tomme Fad.

Al. Schumacher

ET ØVELSESTOGT.

Med Forf.s Portrait og Illustration:

Øvelseskorvetten Dagmar staaer ud fra Hâvre (Efter Øjebliksphotographi).

Enhver større Sømagt har sin Øvelsesescadre, der stundom er ude hele Aaret rundt, og sine Uddannelsesskibe; men den overveiende Del af dens udrustede Orlogsmænd færdes ofte aarevis i fremmede, baade nærmere og fjernere Farvande for at støtte Moderlandets Stilling under vexlende politiske Forhold, for at række dets Repræsentanter en hjælpsom Haand, fremme dets Handelsinteresser og beskytte dets Undersaatter. Smaafolk som vi maa derimod sætte Tæring efter Næring: vore knapt tilmaalte Midler maa benyttes til saavidt muligt at skabe brugbare Besætninger til det i Forhold til Landets Kyststrækning saa beskedne Antal Skibe, hvorover vi raade, og derfor er ethvert lidt større Orlogsskib, der udrustes hos os, i langt høiere Grad, end selv hos andre mindre Sømagter, et Øvelsesskib, Naar undtages et Par Fartøier, som have det Hverv at værne os imod fremmede Fiskeres Overgreb, og enkelte Kanonbaade, som anvendes til Farvandenes Opmaaling, ere alle de Orlogsmænd, som drage paa Togt hos os, bestemte til Øvelse og Uddannelse for vore Befalingsmænd og deres Undergivne, og selve Togterne ere saa korte, som det er muligt at gjøre dem, naar man skal have et blot nogenlunde Udbytte af dem.

Dog, det er Livet ombord, som Sømanden savner, naar han bindes altfor længe til Landjorden, og, af hvad Art Togtet end er, glæder han sig ved at komme i Virksomhed — ikke at tale om, at Opholdet iland Dag ud og Dag ind tynger ham med Bevidstheden om, at hans praktiske Uddannelse staaer stille, og piner ham ved at stille Fordringer til ham, som ofte staae i en knugende Modsætning til hans tarvelige Indtægter. Der er derfor ogsaa en ikke ringe Spænding iblandt Flaadens Officerer, naar Vinteren begynder at vige og dermed »Udcommandoerne« — Fordelingen til de forskjellige Skibe — daglig kunne ventes. De ældre Officerer søge at udregne, om det kan falde i deres Lod at faae en af de faa Chefsposter, medens de yngre, der næsten alle ere sikkre paa at »komme ud« — som det til dagligt Brug kaldes — ere nysgjerrige efter, om de faae en kortere eller længere Tour, om de blive førte sammen med afholdte eller mindre tiltalende Kammerater, og om de komme paa et større eller mindre Skib; thi jo mindre Skibet

er, jo høiere staae de i Rækkefølgen blandt Befalingsmændene og desto større bliver Selvstændigheden og Ansvaret i den Virksomhed, der skal udvikle og modne dem.

Det at komme tilsøs, er vel Hovedsagen for de fleste; men der er dog en Slags Togter, som Alle helst ville udcommanderes til, og det er dem, der foretages med de større af vore ældre Skrueskibe, hvis Former og Reisning minde om den Tid, der forsvinder; men som netop fordi de kunne bruges baade som Seilskibe og Dampskibe og tillige ere skikkede til at færdes i alle Verdenshavene, saa udmærket egne sig til den sømandsmæssige Deel af Uddannelsen og desuden kunne benyttes til at vise vort Orlogsflag i de fremmede Havne, hvor vore Handelsskibe endnu ikke have ladet sig fortrænge af andre Folkefærds. Deres Udrustning kræver et baade langsommere og mere omfattende Arbeide, end Pandserskibenes, da disse kun have nogle lette Signalmaster, hvorimod de ældre Skibe i godt som ondt Veir skulle bruge deres høie og slanke, men stærke Reisninger til at udspile Skibets Vinger, naar det i gunstigt Veir farer hen over Havene, og til at føre dets Stormseil, naar det i haardt Veir og Søgang skal dulmes og dæmpes i sine Bevægelser.

Men ikke blot Forberedelsen til et Togt, hvor der hovedsagelig skal bruges Seil, er rigere og fyldigere; thi selve Togtet frembyder en langt større Afvexling end Dampskibets maskinmæssige Farter, da der bestandig skal holdes Øie med Veirets og Vindens Luner, for at man kan drage Nytte af ethvert gunstigt Tilfælde og være fuldt forberedt, hvis tiltagende Kuling skulde true Seil og Reisning med ilde Medfart. Besætningen paa disse Skibe tæller desuden forholdsvis flere befarne Folk end paa Fartøier uden Reisning, og ogsaa dette bidrager til at give dem et mere sømandsmæssigt Præg. Det er derfor ved et Øvelsestogt med slige Skibe, og særlig ved Grundlaget for det, nemlig Forberedelsen til det, at vi her ville dvæle.

Den Uindviede gjør sig næppe noget Begreb om, hvormange Penne, hvormange Arme og Hænder der sættes i Bevægelse ved Udrustningen til et saadant Togt. Endnu medens Skibet med sine »nøgne Master« ligger fortøiet imellem Pælene i Flaadens Leie, ere adskillige af Forberedelserne i fuld Gang. Indledningen til dem er det interessante Nummer af »Kundgjørelse for Søværnet«, der bringer Budskab om Udcommandoerne; Chefen har omtrent samtidig faaet sit Udnævnelsesdocument, og fra nu af bringer omtrent hver Dag ham en ny Sending Breve med Oplysninger, Meddelelser og Paalæg fra Ministeriet, med Underretninger, Forespørgsler og Lignende fra Orlogsværftet. Det vigtigste af de Papirer, han saaledes modtager fra Ministeriet, er: »*Bemandings-Reglementet*«, en Fortegnelse over, hvormange af de i tjenstlig Henseende forskjellig stillede Mennesker Besætningen skal omfatte. Til Bevis paa, hvor rig en Afvexling en saadan Opskrift frembyder, behøver man kun at anføre, at denne Liste over Bemandingen indeholder — de forskjellige Officeers- og Underofficeersgrader iberegnede — henved halvfjerdsindstyve Arter. Fortegnelsen til et større Skib begynder saaledes med: »*Commandeur . . . 1*«, »*Capitainer . . . 2*«, og den slutter med »*Lærlinge*« af forskjellig Art og i vexlende Antal. Man finder her alle de Virksomheder anførte, som man har Brug for i en Orlogsmand, ikke blot vedrørende Skibets Skrog, dets Reisning, dets Artilleri og Torpedovæsen, men ogsaa til Varetagelse af dets Belysning, Vedligeholdelse og Istandsætning, til Bespisning og Lægehjælp. Enkelte af Betegnelserne have en for Lægmanden noget uvant Klang, saaledes Udtrykkene »*Koks*- og *Bagersmather*«, idet Søsproget ofte betegner en Medhjælper som »*Math*«. Andre Udtryk ere lidt vildledende, saaledes »*Dagvagt*«, idet den anbetroede befarne Mand, som bærer denne Titel, aldrig gjør Vagt, men baade Dag og Nat skal være rede til som Baadsmandens Befuldmægtigede at vaage over det Gods, denne har Ansvaret for. Atter et vildledende Udtryk er »*Vandmanden*«, thi vel har denne anbetroede Person særligt Tilsyn med Vandbeholdningen, men hans Hovedvirksomhed bestaaer dog i, som Medhjælper hos en af Skibets høiere Matrosunderofficerer, »*Skibmanden*«, at være Førstemand ved Ordningen, Fordelingen og Forstøtningen af alt det Gods, der opbevares i Lasten, og som skal være saaledes »henstuvet«, at man med kort Varsel Dag og Nat kan faae udleveret, hvad man har Brug for af Stort og Smaat. Blandt de vildledende Betegnelser kan man ogsaa anføre »*Mesterkokken*«, hvorved forstaaes en privat forhyret Kok, som besørger Madlav-

ningen for Chef og Officerer, men som ingenlunde er en Mand, der altid er Mester i Kogekunsten. Mere end vildledende, ja heelt uforstaaelig for Lægfolk er Betegnelsen »*Hulgast*«, og dog er denne Functionair kun Dagvagtens Sidestykke paa Artilleriets Omraade, da det er ham, der vaager over Kanonerens Forraad af Farve, Olie, Pudsegjenstande og Artillerigjenstande. Forøvrigt har den nyere Tid medført mere forstaaelige Betegnelser for et Par fra et dyrevenligt Standpunkt lige vigtige Medhjælpere, nemlig Sygepasseren og Kreaturpasseren. Den førstnævnte af disse Tillidsmænd, der nu faaer en omhyggelig Uddannelse paa Hospitalerne iland, kaldtes tidligere »*Krankevægter*« og var stundom en »stor Vægter« i sin Gjerning — den Sidstnævnte kaldtes Plyndergreve. Om denne Benævnelse var en Afledning fra det Hollandske, ere vi ikke ganske paa det Rene med; men vist er det, at Manden baade med sin ældre og sin nyere Benævnelse valgtes og endnu vælges blandt de »søllesten« af Folkene — det er ogsaa derfor nogle sølle, magre Høns, man beværtes med ombord i Skibene, naar man har været længe tilsøs. Betegnelserne »heelbefarne og halvbefarne Matroser« efterfølges af store Tal, der vidne om, at der paa Togtet skal seiles mere, end der skal dampes.

Fra de indledende Skrivelser glider man over i den praktiske Gjerning. Et Par Uger før den til Commandoens Heisning bestemte Dag overtages Skibet af dets Officerer, som i Forening med de tilcommanderede Underofficerer og nogle af de vigtigste Folk skulle staae i Spidsen for dets Udrustning eller, for at bruge det tilvante Udtryk, dets Ekvipering. Den ledende Haand under dette omfattende Arbeide er Næstcommanderende; han modtager vel sine Forholdsordrer fra Chefen, men fra Værftsklokkens Lydning om Morgenen, indtil dens Aflydning om Eftermiddagen, er det ham, der ordner, anviser, retter, opmuntrer og befaler. Kun, hvad der vedrører Maskinen, overlader han aldeles til Maskinmesteren, og for Reisningens Vedkommende lader han, som det hør og bør sig, Takkelbaadsmanden have temmelig frie Hænder. Takkelbaadsmanden er nemlig en af Værftets mest anbetroede høiere Underofficerer, der i sin Ungdom har været med til selv at udføre alt vigtigt Arbeide tilveirs, der senere paa Takkelloftet har ledet Forfærdigelsen af Takkelagen til forskjellige Skibe og desuden nu og da paa kortere eller længere Togter har virket som Skibets mest anbetroede Matrosunderofficer. Han ved derfor paa en Prik, hvordan alt Riggerarbeide lettest og hensigtsmæssigst udføres. Han kan med et eneste Blik skjønne, om et Stykke Tougværk, en Tallie eller en Gie har den rette Styrke til det Arbeide, man byder den, og saa kjender han tilbunds alle de praktiske Smaakneb, hvorved Arbeidet lettes og fremmes. Mange af de Arbeider, der forefalde under Skibets Tiltakling, ere desuden af den Beskaffenhed, at Liv og Lemmer vilde sættes paa Spil, naar der ikke uophørligt holdtes et vaagent Øie med dem, og Næstcommanderende har en saadan Mangfoldighed af spredte Virksomheder at tage Vare paa, at han umulig Dag ud og Dag ind kan lade sig binde af et enkelt Arbeide. Ikke blot skal han tilsee Tømrere, Snedkere og Malere, snart være nede i Skibet, snart inde paa Bolværket eller ovre i et af Magasinerne, men han skal tillige saa jevnlig tale med forskjellige Autoriteter og, hvad der ikke er mindst vigtigt, han maa hyppigt give veiledende Vink til den Officer og de Underofficerer, som ere beskjæftigede med »Rullerne« i et eller andet Locale, han har faaet tillaans i Nærheden af Skibet.

Rullerne! Hvad er nu det? Det er hverken mere eller mindre end Grundlaget for hele Besætningens Sammenslyngning til et fast og ensartet Hele, hvori hver enkelt Mand faaer sin Betydning ved at møde og virke paa rette Sted og paa rette Maade ligesom Tænderne i et Hjulværk. I det improviserede Contoir arbeides der foreløbig kun med Nummere: hele den i Bemandings-Reglementet opførte Besætning er en Nummer-Besætning, hvori Nr. 1 angiver Chefen og det høieste Tal den sidste Mand i Rækken. Alle disse Numre indordnes nu efter et bestemt System i de forskjellige Fordelinger, som Livet og Virksomheden ombord medføre, og derefter udfærdiges for hvert Nummer en Seddel, hvori Navnet staaer blankt, men som forøvrigt indeholder en nøiagtig Optegnelse af den Plads, Sedlens vordende Eier skal indtage under alle forudseelige Forhold. Naar Skibet da har faaet sin fulde Besætning, blive Navnene tilførte, og hver een af Folkene veed, hvor han skal sove,

med hvem han skal spise, hvornaar han skal have Vagt og hvor han skal møde til Arbeide og Øvelser — og igjennem alle Fordelinger gaaer der det Princip, at man foreløbig skal kunne klare sig med høist Halvdelen af Mandskabet, for at man saavidt muligt kan undgaae at forstyrre de øvrige Folk i deres Hvile- og Spisetid.

Ja, Næstcommanderende har sandelig nok at tage Vare paa, og, hvor godt han end lægger Alt tilrette, undgaaer han dog sjeldent Smaasorger og Ærgrelser. Urimelige Veirforandringer tvinge ham ofte til at opgive et paabegyndt Arbeide, pludselige Regnbyger afslikke og udtvære den Maling, der i Tillid til et høit Barometer er bleven paastrøget; hist væltes en Tjærepøs, her en Oliekande, og med et dybt Suk tænker han paa, hvor svært det vil blive at faae Dækket saa pletfrit og hvidt, som det sømmer sig for en Orlogsmand. Det er derfor ogsaa med et Befrielsens Suk, at han hilser den sidste Dag før Commandoens Heisning, hvis han, naar Klokken lyder til Arbeidets Ophør, kan sige til sig selv: »Alt er i Orden, hver Ting paa sin Plads, og Skibet er saa rent, som det efter den første almindelige Rengjøring kan blive det.«

Medens Skibet er blevet ekviperet og dets Proviantering besørget, har man i de Skibe, hvor det indkaldte Mandskab kaserneres, været beskjæftiget med at udtage dets Folk, som baade Chef og Næstcommanderende gjerne kaste et Blik paa, før det endelig afgjøres, om de skulle med paa Togtet. I Exerceerskibet kunne de se Lægsrullefolkene, i Vagtskibet de Befarne. Ved Udtagelsen af Lægsrullefolkene have baade de Officerer, der skulle aflevere dem, og de, der skulle modtage dem, Vanskelighed ved at tilfredsstille alle Begjæringer, da saare mange ønske at komme paa de Togter, »hvor man faaer seet sig om«. Især ere de mere udviklede og dannede, Studenter, Kunstnere og Forretningsmænd, meget ivrige for at komme med, medens Landboerne synes temmelig indifferente, Officererne have paa deres Side en lille indre Kamp at bestaae: den første Slags Folk ere livlige, villige og tage Livet fra den gemytlige Side; men Landboerne og Arbeiderne have gjennemgaaende større Legemsstyrke at tye til. De befarne Folk have derimod et saa ensartet Præg, at man iblandt dem kun søger at fritages for de Enkelte, hvis Helbred synes svagt, eller hvis Ydre tyder paa, at de have pleiet en altfor fortrolig Omgang med baade Udlandets og Hjemmets Kipper og Kneiper.

Den Dag Commandoen skal heises, ligger altsaa Skibet fuldt færdigt ved Bolværket. De udtagne Folk komme ombord med deres Randsler, som indeholde deres Tøi, disse anbringes paa deres Pladser, Folkene faae deres Fordelingssedler, de hente saa deres Køier i Magasinet, hvor de ligge færdige med Nummeret paa, bringe dem ombord og stuve dem ned i de lange smalle Rum øverst paa Rælingen, hvor hver Køie hele Togtet igjennem, Nat og Dag, skal ligge, naar dens Eiermand har Tjeneste. Køiepladserne og Kistebænkene anvises, og derefter afholdes der en Mønstring over hver Mand, der skal være i Skibet. Naar dette er besørget, heises Flag og Vimpel: dermed har Chefen overtaget Ansvaret for Skib og Besætning, saalænge Vimplen vaier. Fra nu af er det altsaa ham, der skal sørge for hele Skibets Husholdning, og derfor tændes der ogsaa paa Kabyssen. Denne Gjerning er et Afsnit i Overgangen fra Udrustningen til selve Toget, der faaer sit officielle Præg ved, at der umiddelbart derefter indsendes til Ministeriet en fuldstændig Liste over hele Besætningen med Betegnelsen: »Kjøkkenets Tændelses-Rulle«. Denne Rulle føres nemlig i Protocollen for hver Dag, idet den er Grundlaget for hele Besætningens Bespisning. Efter indhentet Tilladelse hos Værftschefen kastes Fortøiningerne løs, og under Udvexling af Hilsner med Standsfæller inde paa Bolværkerne glider Skibet i sit pyntelige Skrud ud paa Rheden. — Dermed betragtes Togtet som begyndt!

Chefen, der har faaet sin Seilordre, veed jo, hvilke Farvande han skal færdes i, hvilke Havne han skal anløbe; men han veed ogsaa, at man er bedst tjent med ikke at stikke i Søen, førend Mandskabet under et Par Dages ihærdigt Arbeide er blevet gjort en Smule bekjendt med den Mangfoldighed af Touge og Redskaber, der skal arbeide med, og som mange af Folkene ere fuldstændig fremmede for. Denne indledende Undervisning i Søsprogets vigtigste Benævnelser og i Meningen af de vigtigste Commandoer offres der et Par Dage paa; men Mange foretrække strax at fjerne sig lidt fra Kjøben-

havn, da Hovedstadens umiddelbare Nærhed drager Tanken bort fra Arbeidet og ofte paa forskjellige Maader bringer Forstyrrelse i de mangfoldige Mønstringer og indledende Øvelser, som skulle foretages. Men, selv om man strax gaaer lidt nordpaa og lægger sig ved Humlebæk eller Vedbæk, strømmer det under dette lille Ophold i Nærheden af Hovedstaden ganske livligt ind med Breve og Smaapakker især til de Forlovede og de Gifte, hvis »ubundne« Kammerater skjule deres Misundelse ved drillende Smaabemærkninger. Enkelte uforbederlige Pebersvende blive ligeud ærgerlige over denne de sidste Dages Udvexling af Breve og Erindringer, saa at man i deres misfornøiede Mumlen ved Postens Ankomst og Afsendelse kan opfange Ord som: »Føleri«, »Skaberi«, »Væmmelig Forelskelse« o. s. v., — ja, havde de Magten, kunde de sikkert lade sig friste til at forbyde alt Samkvem med Land, al Udvexling af Breve. Heldigvis varer dette Ophold, som sagt, kun et Par Dage, og saa drager man afsted.

Hvorhen Reisen nu gaaer, det afhænger jo af Seilordren; men i denne Skildring have vi ikke Stunder til at dvæle ved de forskjellige Farvandes, Landes og Byers Eiendommeligheder; vi maae nøies med i al Almindelighed at fremhæve enkelte Træk af Besætningens Virken og Væren paa Øvelsestogter.

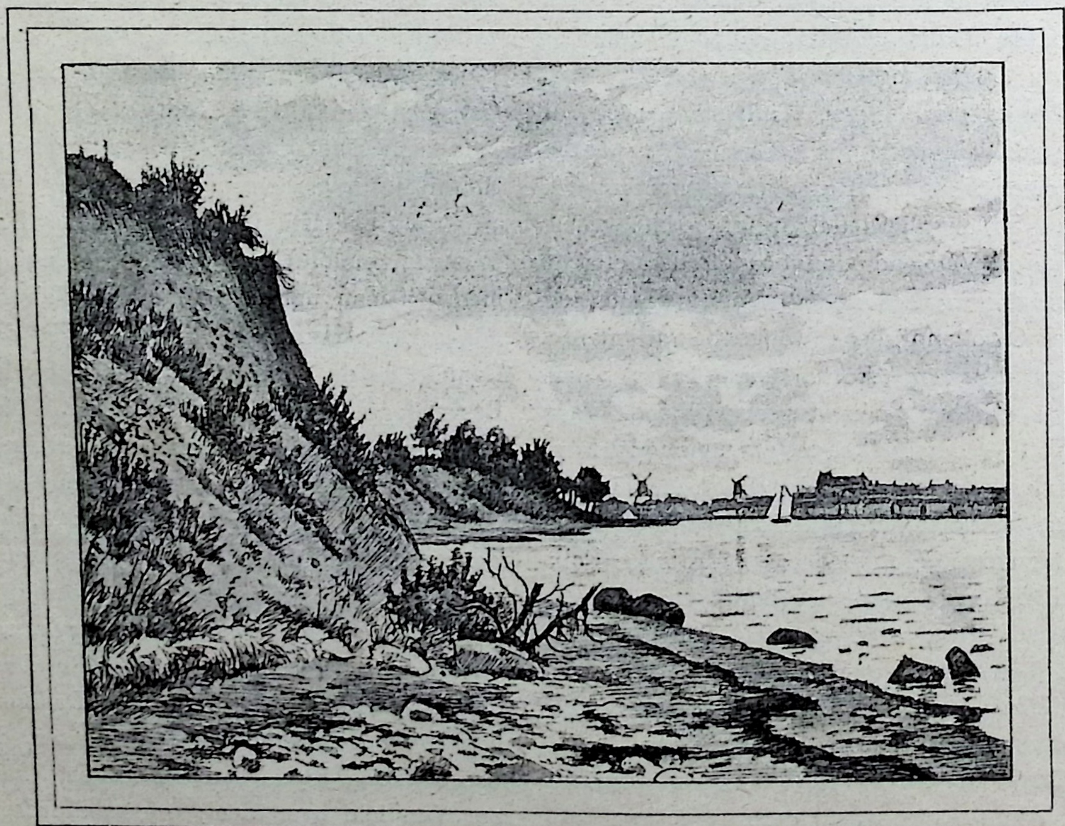
Saalænge man ligger tilankers, have Alle ombord trods Mønstringer, Exercits og andre Øvelser mere Fred og Ro, end naar man er i Søen, da kun en Fjerdedel af Mandskabet, »et Skifte«, gjør Vagt ad Gangen, og da det kun er ganske undtagelsesvis, at Veirets Luner og tilfældige Omstændigheder bevirke, at man i Hviletiden eller om Natten maa kalde »Alle Mand op«. I Søen derimod gaae Folkene »Vagt om Vagt« — det vil sige, at henimod Halvdelen af dem skal være rede til alt Arbeide og til at besætte de forskjellige Poster Nat og Dag. Ikkun Dagvagten, Hulgasten og andre slige Folk med særlige Hverv — de saakaldte Frigængere, som ofte paa Grund af deres ved Opholdet nede om Læ fremkaldte blege Hudfarve kaldes »de Underjordiske« — gjøre ikke regelmæssig Vagt; men commanderes der »Alle Mand op!« om Natten, maa de møde paa de dem anviste Steder.

Seiladsen paa de Togter, vi her omtale, begynder somoftest ad den bekjendte Vei over Kattegattet og Nordsøen, igjennem den engelske Canal til Atlanterhavet. Stundom gaaer man til Vestindien, stundom til Middelhavet, og ikke sjeldent nøies man med at besøge en eller anden Havn ved Atlanterhavets Kyster. Døgnets tjenestelige Inddeling gaaer efter et med alle Hensyn til Arbeide og Hvile omhyggelig udarbeidet Skema, og, naar Veiret tillader det, skrider Uddannelsen fremefter Dag for Dag med en maskinmæssig Nøiagtighed, der kunde blive lidt ensformig og trættende, naar der ikke var sørget for Afvexling i Øvelserne, og naar ikke Vind, Veir og alle Slags Tilfældigheder bragte lidt Adspredelse ind i den ensformige Lyd af Exercitsens Commandoord, af al den Hoppen, Trampen og Løben, som »de forberedende Øvelser« føre med sig, al den Faren omkring, Klapren, Sliden og Tumlen, som fremkaldes af Øvelserne med Haandvaaben og Kanoner. Men Veir og Vind tage ikke det ringeste Hensyn til den fastslaaede Ordning, de melde sig med ubetinget Krav paa at komme i Betragtning, og derfor afhænger det Indtryk, som de Usøvante modtage af Togtet, først og fremmest af dem. Dog, gjælder dette i Almindelighed, saa gjælder det især om den første Deel af Touren, der omfatter Seiladsen i Kattegattet, Nordsøen og Canalen, og det ikke blot af den bekjendte Grund, at de første Indtryk ere de varigste, men ogsaa af andre Aarsager, som vi nu til Slutning skulle berøre.

Det er en let Sag at komme Kattegattet igjennem under Damp, i stille og sigtbart Veir; men, er man under Seil, og er Veiret uroligt, har man sin Hyre med at gaae fri af de mange Grunde og de modgaaende Seilere, og det koster Besætningen baade Slid og Slæb. Men Søen er forholdsvis rolig, og Skibets Bevægelser saa ringe, at de nye Folk endnu kunne staae fast paa Benene. Det er noget heelt Andet, hvis man, naar man kommer ud i Nordsøen, hilses af en af de hyppige vestlige Storme; thi da vækkes der hos de Usøvante Indtryk, som kun langsomt forvindes: under Skibets Duven og Rullen synes det dem, som om Dækket viger bort under deres Fødder; Braadsøerne, der med susende Brag bryde henover Skibet, kaste sig som Vandfald over dem; gjennemblødte af de evige Søstænk, forvildede og fortumlede af Vin-

dens Hylen, af Skibets Skjælven under Bølgeslagene, af den hyppige Trasken frem og tilbage paa den gyngende Grund, mellem det forræderiske Tougværk, hvori deres Fødder forvilde sig, slæbes de af Officerer og Underofficerer fra Arbeide til Arbeide, villieløse og forpinte. Kommer saa Søsygen til, ja, saa er Evret opgivet: de ere magtesløse Stakler, der gjerne gav Alt, hvad de eie, for blot et Øiebliks Ro, Hvile og Fred. Varer Stormen i flere Dage, da vænne de sig vel lidt efter lidt til det Ukjendte; men med hver Dag blive de mere medtagne af den evige Uro, af den kvalmende fugtige Luft nede om Læ, af al den Væde, der hænger i Klæderne. Derfor er ogsaa en Storm ved Togtets Begyndelse den haardeste Prøve for det nye Mandskab. For de Commanderende er derimod Taagen, som man hyppigst træffer i Canalen, det Uhyggeligste paa hele Togtet: Denne Seilads i Blinde, hvor trods al Aarvaagenhed og Dygtighed et Feilgreb fra et andet Skibs Side kan føre til ødelæggende Sammenstød, maa man kjende for ret at forstaae den Glæde, hvormed Alle hilse en »Klaring« i Taageveir. Dog Storm og Taage ere ikkun Slagskyggerne, som faae Lyssiderne i det freidige Friluftsliv til at træde fyldigere frem, og, efterhaanden som det altfor korte Togt svinder hen, voxer Livslysten og Styrken hos Besætningen, der samtidig seer og føler, at den med Lethed kan udføre Arbeider, som ved Commandoens Heisning vilde have forekommet den uoverkommelige. Den har voxet sig sammen og levet sig ind i Skibet langt hurtigere, end det skeer i andre Landes Mariner, og Bevidstheden derom gjør, at den med berettiget Stolthed seer tilbage paa den travle og stundom anstrængende Tid, naar Vimplen hales ned til Tegn paa, at Togtet er tilende.

W. Carstensen

Fra „**Dansk Kunst**", Mappe Nr. 1. Tegning af Carl Carlsen.

DAVID BALFOURS HÆNDELSER.

Roman af **Robert Louis Stevenson.**

Med Illustrationer af W. Hole.

(1. Fortsættelse.)

»Hvad skal det betyde?« udbrød jeg, meget rolig, thi jeg var langt stærkere end han og lod mig ikke skræmme saa let. »Tag jeres Haand bort. Det ligner ingenting.«

Min Onkel syntes at gjøre Vold paa sig selv.

»Ja, lille David,« sagde han. »Du skulde ikke tale til mig om din Fader. Det er deri Feilen stikker.«

Han sad en Stund og rystede krampagtigt, medens han stirrede ned i sin Tallerken. »Han var min eneste Broder«, ytrede han, men der var ingen Følelse i hans Stemme. Derpaa tog han sin Ske op af Gulvet og begyndte at spise, men rystede endnu.

Denne sidste Hændelse, denne læggen Haand paa mig og pludselige Forsikkring om Kjærlighed til min afdøde Fader, gik saa fuldstændigt over min Forstand, at det indgjød mig baade Frygt og Haab. Paa den ene Side begyndte jeg at antage, at min Onkel maaske var sindsforvirret og kunde være farlig; paa den anden Side kom jeg pludselig i Tanker om en Ballade, jeg havde hørt Folk synge, der handlede om en fattig Dreng, som var den rette Arving og en nedrig Slægtning, som søgte at berøve ham hans retmæssige Eiendom. Hvorfor skulde min Onkel spille den deltagende overfor en Slægtning, der kom til hans Dør, næsten som en Tigger, med mindre han havde nogen Aarsag til at frygte ham?

Ved denne Tanke, hvis Berettigelse jeg ikke helt vilde indrømme, men som alligevel beherskede mig, begyndte jeg nu at efterligne hans lønlige Øiekast, saa at vi sade ved Bordet ligesom en Kat og en Mus, den Ene stjaalent iagttagende den Anden. Han sagde ikke et Ord til mig, men sad og overveiede Noget i sit stille Sind; og jo længere vi sade og jo mere jeg saae paa ham, desto mere overbevist blev jeg om, at dette Noget ikke var til mit Bedste.

Da han havde vadsket Tallerkenerne af, stoppede han en Pibe, ligesom om Morgenen, vendte en Stol om henne i Skorstenskrogen, og sad en Stund og røg, med Ryggen til mig.

»David«, sagde han endelig, »jeg har tænkt paa en Ting;« saa gjorde han en Pause og gjentog Ordene. »Det er angaaende et Par Skilling, som jeg lovede Dig, inden Du blev født,« vedblev han, »lovede din Fader. Ikke noget juridisk Løfte, forstaaer Du, men saaledes som man kan give det, naar man sidder i et gemytligt Lag. Naa, disse Par Skilling har jeg lagt tilside — det var en stor Ødselhed, men et Løfte er et Løfte — og nu ere de voxede til et Beløb af akkurat — akkurat« — her hakkede han i det og gik i Staa — »af akkurat fyrretyve Pund« ... De sidste Ord udstødte han med et skottende Blik over Skulderen; og derefter tilføiede han, næsten med et Skrig: »Skotsk!«

Et skotsk Pund svarer til en engelsk Shilling, denne Tilføielse gjør altsaa en betydelig Forskjel; jeg kunde desuden se, at hele Historien var en Løgn, opfunden i en Hensigt, som det var mig umuligt at gjætte; og jeg gjorde intet Forsøg paa at dølge den spottende Tone, i hvilken jeg svarede:

»Tænk Jer rigtig om, Herre! I mener vist Pund Sterling!«

»Ja, ja vist,« svarede min Onkel. »Jeg mente Pund Sterling. Og hvis Du vil gaa udenfor et Øieblik og se hvordan Veiret er, skal jeg tage Pengene frem til Dig og kalde Dig ind igjen.«

Jeg opfyldte hans Ønske, smilende ved Tanken om, at han troede jeg var saa let at føre bag Lyset. Det var en meget mørk Aften, med nogle faa Stjerner nede ved Horizonten; og medens jeg stod derude, hørte jeg Vinden sukke hult ovre mellem Bakkerne. Jeg sagde til mig selv, at der var Torden i Luften og Forandring i Veiret; jeg anede kun lidet, af hvilken umaadelig Vigtighed dette skulde blive for mig, forinden Aftenen var tilende.

Da jeg blev kaldt ind igjen, talte Onkel syv og tredive Guldguineaer op i min Haand; Resten laa i hans Haand, i mindre Penge: men Modet svigtede ham og han stoppede Smaapengene ned i sin Lomme.

»Der,« sagde han, »tag dem! Jeg er et besynderligt Menneske og underlig overfor Fremmede; men mit Ord er mig en Lov, og der har Du et Bevis paa det.«

Naa, Onkel saae saa ynkelig ud og jeg blev saa maalløs over denne pludselige Gav-

mildhed, at jeg ikke kunde finde Ord til at takke ham.

»Ikke et Ord!« sagde han. »Jeg vil ingen Tak have. Jeg gjør min Pligt; jeg siger ikke, at Enhver vilde have gjort det; men skjøndt jeg er meget forsigtig af mig, er det mig en Fornøielse at gjøre Ret og Skjel imod min Brodersøn; det er mig en Glæde at tænke paa, at vi nu ville forliges som saa nære Slægtninge skulle«.

Jeg gav ham til Gjengjæld saa pæne Ord, som jeg var istand til, medens jeg dog var nysgjerrig efter at høre, hvad der nu vilde komme og Grunden til, at han havde skilt sig ved sine kostbare Guineaer; thi den Grund han havde angivet, vilde ikke engang et Barn have taget for gode Varer.

Lidt efter skottede han hen til mig.

»Og saa,« sagde han, »Noget for Noget.«

Jeg sagde ham, at jeg var rede til at vise min Taknemmelighed paa enhver rimelig Maade, og ventede saa paa, at han skulde komme med et eller andet uhyre Forlangende. Og dog, da han endelig fik Mod til at tale, var det blot for at sige, at han begyndte at blive gammel og affældig, og at han ventede, at jeg vilde hjælpe ham med Huset og den Stump Have.

Jeg sagde, at det skulde glæde mig, hvis jeg kunde være ham til nogen Nytte.

»Godt,« sagde han, »saa begynde vi med det Samme.« Han tog en rusten Nøgle op af Lommen. »Der,« sagde han, »det er Nøglen til Trappetaarnet i den anden Ende af Huset. Du kan kun komme derind udenfra, da den Del af Huset ikke er bygget færdig. Gaa derind og op ad Trappen og hent mig den Kiste, som staaer øverst oppe. Der er Papirer i den,« tilføiede han.

»Kan jeg faae et Lys?« sagde jeg.

»Nei,« sagde han og blinkede forslagen. »Intet Lys i mit Hus.

»Godt,« sagde jeg, »er Trappen god?«

»Den er ganske udmærket,« sagde han, og da jeg gik, tilføiede han: »Hold Dig ind til Muren, der er intet Rækværk. Men ellers er Trappen solid.«

Jeg gik ud i Mørket. Vindens klagende Suk hørtes endnu i det Fjerne, men ikke et Vindpust mærkedes i Nærheden af Shaws-House. Mørket var tættere end ellers, og jeg maatte famle mig frem langs Muren, indtil jeg endelig naaede hen til Taarndøren i den anden Ende af den ufuldendte Fløi. Jeg havde stukket Nøglen i Døren og just dreiet den om, da, uden et Vindstød eller Torden, et stærkt Ildskjær pludseligt oplyste Himlen; saa blev alt mørkt igjen. Jeg maatte holde Haanden for mine Øine, for at vænne mig til Mørket igjen, men jeg var allerede helt blændet, da jeg traadte ind i Taarnet.

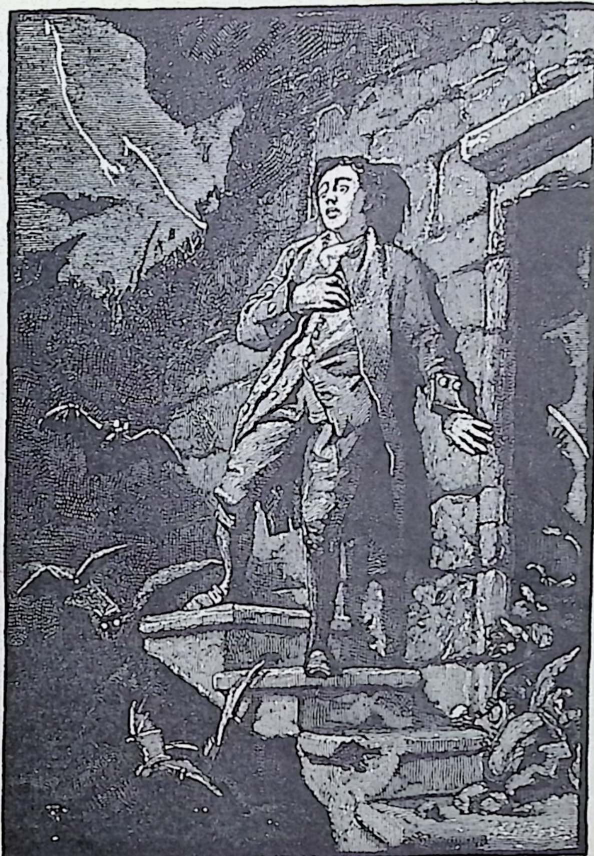
Der var bælgmørkt; det syntes at et Menneske neppe kunde trække Veiret derinde; men jeg følte mig for med Hænder og Fødder, og min Haand rørte strax ved Muren og min Fod stødte mod det nederste Trappetrin. Muren var opført af glat tilhugne Sten, Trinene, skjøndt noget steile og smalle, vare af poleret Murværk og regelmæssige og faste at træde paa. Ihukommende min Onkels Ord om Rækværket, holdt jeg mig tæt ind til Muren og famlede mig med beklemt Hjerte frem i det tætte Mørke.

Shaws-House var henved fem Stokværk høit, foruden Loftet. Da jeg kom høiere op, forekom det mig, at Luften blev friskere og Mørket mindre tæt. Jeg undrede paa hvad der kunde være Aarsagen til denne Forandring, da et nyt Kornmod kom og forsvandt. Naar jeg ikke udstødte et Skrig, var det fordi Skrækken sammensnørede min Strube, og naar jeg ikke styrtede ned, skyldtes dette mere Forsynets Naade end min egen Kraft. Ikke alene faldt Lysglimtet ind gjennem Aabninger paa begge Sider af Muren, saa jeg syntes at klattre høit oppe paa et fritstaaende Stillads, men det samme flygtige Glimt viste mig, at Trinene vare af forskjellig Længde og at min ene Fod i dette Øjeblik kun var to Tommer fra Dybet.

Det var den udmærkede Trappe! tænkte jeg, og ved denne Tanke blev jeg greben af et Slags harmfuldt Mod. Min Onkel havde aabenbart sendt mig herop for at udsætte mig for Fare, maaske for at dø. Jeg lovede, at han skulde faae dette »maaske« betalt, selv om jeg skulde knække Halsen derved; jeg kravlede videre paa Hænder og Fødder, og idet jeg følte mig for Tomme for Tomme og prøvede Fastheden af enhver Sten, fortsatte jeg Opstigningen saa langsomt som en Snegl. Mørket syntes, ved Modsætningen til Lysglimtet, at være bleven dobbelt saa tæt som før, desuden blev jeg helt fortumlet af den øredøvende Støi af Flagermusene i den øverste Del af Taarnet, og idet disse hæslige Dyr fløi nedefter, baskede de tidt mod mit Ansigt og Legeme.

Taarnet var firkantet, og ved hver Omdreining bestod Trinet af en stor Sten af forskjellig Form for at forbinde Afsatserne. Naa, jeg var naaet hen til en af disse Afsatser, da, idet jeg som sædvanligt følte mig for, min Haand gled ud over Kanten og ikke fandt andet end Tomhed udenfor denne. Trappen var ikke ført høiere op, og at opfordre en Fremmed til at gaa op ad den i Mørke, var det Samme som at sende ham i Døden; og skjøndt jeg, takket være Lysglimtet og mine Forsigtighedsregler, var i god Behold, fik den blotte Tanke om den Fare, hvori jeg havde svævet, og den forfærdelige Høide fra hvilken jeg vilde være falden ned, Sveden til at sprække ud af mine Porer og Knæene til at ryste under mig.

Men jeg vidste nu hvad jeg vilde gjøre, vendte om og famlede mig ned igjen. Da jeg omtrent var halvveis nede, kom der et pludseligt Vindstød, ruskede i Taarnet og lagde sig igjen; saa begyndte det at regne, og da jeg var kommen til Foden af Trappen, skyllede det ned med Spande. Jeg fik Hovedet udenfor og saae henimod Kjøkkenet. Døren, som jeg havde lukket efter mig da jeg gik, stod nu aaben, og en svag Lysstribe faldt ud igjennem den; og det forekom mig, at jeg saae en Skikkelse staa ude i Regnen, ganske stille, ligesom et Menneske der lytter. Saa kom der et blændende Lyn, som viste mig min Onkel tydeligt, netop der hvor jeg havde antaget at han stod, og lige ovenpaa Lynet fulgte et vældigt Tordenskrald.

Naa, hvorvidt min Onkel antog Skraldet for at være Lyden af mit Fald eller i det fornam Guds anklagende Røst, vil jeg overlade til Læseren at gjætte. Sikkert er det ialtfald, at han blev greben af en Art panisk Skræk, løb ind i Huset og lod Døren staa aaben efter sig. Jeg listede mig bagefter ham, og da jeg var kommen ind i Kjøkkenet, stod jeg og gav Agt paa ham.

Han havde faaet Tid til at lukke Hjørneskabet op og tage en stor Straaflaske med Akvavit ud deraf; nu sad han ved Bordet med Ryggen til mig. Atter og atter foer en heftig Gysen igjennem ham og han stønnede høit, saa satte han Flasken for Munden og tog sig en ordentlig Slurk af den.

Jeg traadte nærmere, kom helt hen til Stedet hvor han sad, og idet jeg pludselig lagde begge Hænder paa hans Skulder, udbrød jeg: »Aha!«

Min Onkel gav et afbrudt Skrig fra sig, ligesom et Faars Brægen, fægtede med Armene i Luften og styrtede saa om paa Gulvet, ligesom død. Jeg blev noget forskrækket derover, men jeg maatte først og fremmest tænke paa mig selv, og betænkte mig ikke paa at lade ham ligge der hvor han laa. Nøglerne stak i Hjørneskabet, og det var min Agt at forsyne mig med Vaaben, inden Onkel kom til sig selv igjen og kunde pønse paa ny Ondskab. I Hjørneskabet stod nogle Flasker, af hvilke et Par tilsyneladende indeholdt Medicin; desuden laa der en Mængde Regninger og andre beskrevne Papirer, som jeg gjerne vilde have undersøgt nærmere, hvis jeg havde havt Tid dertil, og desuden nogle Gjenstande, som i Øieblikket ikke var mig til nogen Nytte. Derefter undersøgte jeg Kisterne. Den ene var fuld af Mel, den anden af Pengeposer og sammenrullede Papirer; i den tredie, som indeholdt mange forskjellige Ting (for Størstedelen Klæder), fandt jeg en gammel rusten skotsk Dolk uden Skede. Denne gjemte jeg indenfor min Vest og vendte derpaa tilbage til min Onkel.

Han laa, som han var falden, helt sammenkrøben, med det ene Ben op under sig og den ene Arm udstrakt; hans Ansigt havde en forunderlig blaa Farve og han syntes ikke at drage Aande. Jeg begyndte at frygte for, at han skulde være død, derfor hentede jeg Vand og stænkede ham i Ansigtet; derved lod han til at komme lidt til sig selv igjen, han mimrede med Munden og trak paa Øielaagene. Endelig fik han Øinene op og saae mig, og hans Blik fik et Udtryk af dyb Rædsel.

»Kom, kom,« sagde jeg, »reis Jer op.«

»Er Du levende?« gispede han. »Menneske, er Du levende?«

»Det er jeg,« svarede jeg. »Men det er ikke Jeres Skyld!«

Han begyndte at drage Aande, tungt og med Besvær. »Den blaa Phiole,« sagde han — »i Skabet — den blaa Phiole.« Hans Aandedræt blev atter langsommere.

Jeg løb hen til Hjørneskabet og fandt ganske rigtig der en blaa Medicinflaske med en vedheftet Seddel, hvorpaa Dosis var angivet, og gav ham Medicinen saa hurtigt jeg kunde.

»Det er min Svaghed,« sagde han, efterat

være kommen lidt til sig selv, »jeg har en Svaghed, David. Det er Hjertet.«

Jeg fik ham anbragt paa en Stol og holdt Øie med ham. Jeg tilstaaer, at jeg følte en vis Medlidenhed med en Mand, der saae saa elendig ud, men jeg var tillige opfyldt af retfærdig Harme, og jeg opregnede alle de Punkter, om hvilke jeg ønskede Forklaring: hvorfor han løi for mig i hvert Ord; hvorfor han var bange for, at jeg skulde forlade ham; hvorfor han ikke holdt af Hentydningen til, at han og min Fader vare Tvillinger. — »Er det fordi det er Tilfældet?« tilføiede jeg —; hvorfor han havde givet mig Penge, paa hvilke jeg var overbevist om ikke at have noget Krav, og endelig, hvorfor han havde søgt at dræbe mig. Han hørte hele Tiden paa mig uden at mæle et Ord; og derpaa bad han mig med brudt Stemme om Lov til at gaa i Seng.

»Jeg skal fortælle Dig det Hele imorgen,« sagde han; »det skal jeg ligesaa sikkert som Døden.«

Og saa ussel var han, at jeg ikke kunde andet end føie ham. Desuagtet lukkede jeg ham inde paa sit Værelse og stak Nøglen i Lommen; og da jeg var vendt tilbage til Kjøkkenet, tændte jeg et saadant Baal, at dets Mage ikke var seet der i mange Aar, svøbte mig ind i mit Plaid, lagde mig ovenpaa Kisterne og faldt snart i Søvn.

FEMTE CAPITEL.

Jeg gaaer til Qeensferry.

Det havde regnet stærkt hele Natten og om Morgenen blæste der en bidende, vinterlig Vind af Nordvest, som jog sønderrevne Skyer henover Himlen. Desuagtet, og endnu før Solen var begyndt at bryde frem eller den sidste Stjerne forsvunden, gik jeg udenfor og tog mig en Dukkert i et dybt Vandhul. Glødende hed efter Badet vendte jeg tilbage og satte mig ved Siden af Ilden, som jeg havde faaet til at blusse op igjen, og begyndte alvorligt at tænke over min Stilling.

Der var nu ingen Tvivl om min Onkels fjendtlige Sindelag eller om, at jeg holdt mit Liv i min Haand, og at han ikke vilde lade noget Middel uforsøgt til at faa mig ryddet af Veien. Men jeg var ung og modig og ligesom de fleste Drenge, der ere opdragne paa Landet, nærede jeg store Tanker om min Forslagenhed. Jeg var kommen til hans Dør ikke stort bedre end en Tigger og næsten kun et Barn, han havde modtaget mig med Forræderi og Vold; det vilde være en sand Triumph at tage Magten over ham og drive ham afsted ligesom en Flok Faar.

Jeg sad der ved Ilden, klappede mine Knæ og smilede ved Tanken om, at jeg efterhaanden fik opsnuset alle hans Hemmeligheder og derved blev denne Mands Herre og Mester. Folk sagde, at Hexen i Essendean havde lavet et Speil, i hvilket man kunde se Fremtiden; dette maa have været dannet af et andet Stof end brændende Kul; thi blandt alle de Skikkelser og Billeder, som jeg sad og stirrede paa, fandtes der hverken et Skib, en Sømand med en lodden Kabuds, en svær Knippel til mit enfoldige Hoved eller det mindste Tegn til alle de Elendigheder, som forestod mig.

I Øieblikket var jeg helt opblæst af Indbildning, og jeg gik nu op ad Trappen og løslod min Fange. Han bød mig et venligt Godmorgen og jeg gav ham det ligesaa venligt tilbage, smilende overlegent til ham fra min Indbildskheds Høider. Snart sade vi ved Frokosten, ligesom den foregaaende Dag.

»Naa,« sagde jeg i en spottende Tone, »hvad har I saa at sige mig?« Og da han ikke gav noget forstaaeligt Svar, fortsatte jeg: »Det er paa Tiden, at vi lærer at forstaa hinanden. I antog mig for at være en Bondeknold, der ikke besad mere Omløb eller Mod end en Gjærdestav. Jeg antog Jer for at være en hæderlig Mand, eller i altfald ikke værre end de Fleste. Det lader til at vi begge have taget feil. Hvad Grund har I til at frygte mig, til at forgribe Jer paa mig — —«

Han mumlede noget om en Spøg, og om, at han holdt af at gjøre lidt Løier; og da han saae mig smile, forandrede han Tone og forsikkrede, at han skulde fortælle mig alt, saasnart vi havde spist Frokost. Jeg kunde se paa ham, at han ikke havde nogen Løgn parat, skjøndt han var i fuld Virksomhed med at lave en; og jeg var lige ved at sige det til ham, da vi bleve afbrudte af en Banken paa Døren.

Idet jeg bad min Onkel om at blive hvor han var, gik jeg hen for at lukke op og saae en halvvoxen Dreng i Sømandsdragt staae udenfor. Han havde aldrig saasnart faaet Øie paa mig, før han begyndte at danse nogle Trin af en Hornpipe, (som jeg aldrig før havde hørt tale om, langt mindre seet), knipsende med Fingrene i Luften, og han dansede rigtig bravt. Desuagtet var han blaa af Kulde, og der var noget i hans Ansigt, et Udtryk mellem Graad og Latter, som virkede i høi Grad rørende og kun ilde svarede til hans muntre Optræden.

»Hvordan gaaer det, Kammerat?» sagde han i en seig Tone.

Alvorlig bad jeg ham om at komme frem med sit Ærinde.

»Med Fornøielse,« sagde han og begyndte derpaa at synge:

»For det er min Fryd, i den lyse Nat
at staa paa de gyngende Planker.«

»Hvis I ikke har noget Ærinde,« sagde jeg, »vil jeg være saa uhøflig at lukke Døren igjen.«

»Stop, Broder!« udbrød han. »Kan I da ikke forstaa Spøg, eller vil I skaffe mig en banket Trøie? Jeg har her et Brev fra gamle Heasy-oasy til Mr. Belflower.« Dermed gav han mig et Brev. »Og jeg vil sige Jer, Kammerat,« tilføiede han, »jeg er morderlig sulten.«

»Kom med indenfor,« sagde jeg, »saa skal I faae en Bid Mad, om det saa skal svie til mig selv.«

Jeg lod ham følge med ind og sætte sig paa min egen Plads. Han kastede sig graadigt over Resten af Frokosten, idet han af og til blinkede til mig og gjorde saa mange Grimacer, som det stakkels Skrog vist antog for at være mandige. Imidlertid havde min Onkel læst Brevet og sad og grundede; derpaa sprang han pludseligt op med stor Livlighed og trak mig hen i den fjerneste Krog af Værelset.

»Læs,« sagde han og stak mig Brevet i Haanden.

Herrer det; jeg har det liggende foran mig medens jeg skriver dette.

»Kroen »Tjørnehækken« i Queensferry.

Herre! — Jeg ligger for Anker her og sender min Skibsdreng for at høre Besked. Hvis I har nærmere Ordre, vil det idag være den yderste Frist, da Vinden er gunstig. Jeg vil ikke fragaa, at jeg har havt Vrøvl med Eders Sagfører, Mr. Rankeillor; og hvis Sagen ikke hurtigt bliver bragt i Orden, maa I forberede Jer paa at lide Tab. Jeg har vedlagt min Regning og forbliver, Herre, Eders ærbødige Tjener

Elias Hoseason.«

»Du seer heraf, David,« begyndte min Onkel, saasnart han saae at jeg havde læst Brevet tilende, »at jeg har Forretninger med denne Mand, Capitain Hoseason, Fører af Briggen »Enigheden« af Dysart. Hvis Du og jeg nu fulgte med Knægten der, kunde jeg besøge Kapitainen i »Tjørnehækken« eller maaske ombord paa »Enigheden«, hvis der var nogle Papirer, som skulde underskrives; og ved samme Leilighed kan vi se ind til Prokuratoren, Mr. Rankeillor. Efter hvad der er passeret, vil Du være utilbøielig til at tro mig paa mit Ord, men Du vil tro Mr. Rankeillor. Han er Forretningsfører for de fleste Godseiere her paa Egnen, en gammel Mand, meget anseet, og han har kjendt Din Fader.«

Jeg stod en Stund og tænkte mig om. Jeg skulde hen til en Havneplads, hvor der udentvivl boede mange Folk, og hvor Onkel neppe turde gjøre Forsøg paa Vold, og selv Skibsdrengens Selskab var mig til en vis Beskyttelse. Var jeg først der, skulde jeg nok sætte Besøget hos Prokuratoren igjennem, selv om min Onkel nu kun foreslog det paa Skrømt; og dertil kom vel ogsaa, at jeg nærede et inderligt Ønske om at se Søen og Skibe paa nærmere Hold. De maa huske paa, at jeg havde levet hele mit Liv mellem Bakkerne inde i Landet, og for to Dage siden første Gang seet Firthen ligge som en blaa Flade, bedækket med talrige Seilere, ikke større end Legetøisskibe. Det ene mod det andet, jeg slog til.

»Godt,« sagde jeg, »vi gaaer til Queensferry.«

Onkel tog Hat og Frakke paa og spændte en gammel, rusten Hirschfænger om Livet; saa slukkede vi Ilden, stængede Døren og tiltraadte vor Vandring.

Vi havde Vinden, der kom fra Nordvest, næsten lige imod os paa hele Veien. Det var i Juni Maaned; Græsset var helt hvidt af Gaaseurter og Træerne stode i Blomst; men at dømme efter vore blaa Negle og smertende Haandlede, kunde det snarere have været Vinter og de hvide Blomster December-Rimfrost.

Onkel Ebenezer traskede henad Veien, slentrende fra den ene Side til den anden, ligesom en gammel Pløiemand, der kommer hjem fra Arbeide. Han sagde ikke et Ord hele Veien, og jeg var henvist til at tale med Skibsdrengen. Han fortalte mig, at han hed Ransome, og at han havde været tilsøes siden sit niende Aar, men kunde ikke sige, hvor gammel han var, da han havde glemt naar han var født. Han viste mig tatoverede Mærker, idet han blottede sit Bryst i den bidende Vind, til Trods for mine Indvendinger, da jeg mente det var nok til at slaa ham ihjel; han bandte gyseligt hver Gang han kom i Tanker om noget, men mere som en dum Skoledreng end en Mand; og pralede af mange nedrige Gjerninger, som han havde bedrevet: Tyveri, falske Beskyldninger, ja, selv Mord, men alt med en saadan Mangel paa Sandsynlighed i Enkelthederne og et saa usselt og taabeligt Praleri i Fremstillingsmaaden, at jeg var mere tilbøielig til at ynke ham end fæste Lid til hans Ord.

Jeg udspurgte ham om Briggen (hvilken han erklærede for at være det skjønneste Skib som foer paa Søen) og om Capitain Hoseason, over hvem han holdt en ligesaa begeistret Lovtale. Heasy-oasy (thi saaledes kaldte ham bestandigt Skipperen), var, efter hans Beretning, en Mand, som hverken ændsede Døden eller Djævelen; grov, heftig, samvittighedsløs og raa; og alle disse Egenskaber havde den stakkels Fyr lært sig selv at beundre som noget Mandigt og Sømandsagtigt. Han vilde kun indrømme een Feil hos sin Afgud. »Han er ingen Sømand,« tilstod han, »det er Mr. Shuan, som styrer Briggen; han er den flinkeste Sømand i hele Handelsflaaden, blot til at drikke; og I kan tro mig! Se bare her;« og efter at have krænget sin Strømpe ned, viste han mig et friskt, gabende, rødt Saar, som fik det til at løbe mig koldt ned ad Ryggen. »Det har han gjort —

det har Mr. Shuan gjort,« sagde han med en stolt Mine.

»Hvad!« udbrød jeg, »finder I Jer i saadan en raa Behandling? I er da ingen Slave, at I behøver at taale sligt!«

»Nei,« sagde det stakkels Fjols og forandrede pludselig Tone, »og det skal han ogsaa faae at mærke! Se her;« og han viste mig en stor Kniv, som han foregav at have stjaalet. »Aa,« vedblev han, »lad ham blot prøve paa det! jeg udfordrer ham til det; jeg skal gjøre det af med ham! Aa, han er ikke den Første!« Og han bekræftede dette med en sølle, tosset, styg Ed.

Jeg har aldrig følt en saadan Medlidenhed med Nogen i den hele vide Verden, som jeg følte overfor denne halvfjollede Skabning; og det begyndte at gaa op for mig, at Briggen »Enigheden« (uagtet dens smukke Navn) ikke var stort bedre end et Helvede paa Søen.

»Har I ingen Slægtninge?« spurgte jeg.

Han sagde, at han havde en Fader i en eller anden engelsk Havn, jeg husker ikke hvilken. »Det var en Stads Mand,« sagde han, »men han er død.«

»I Himlens Navn,« udbrød jeg, »kan I da ikke faae en ordentlig Beskjæftigelse paa Landjorden?«

»Nei,« sagde han og blinkede forslagent. »De vilde sætte mig til et Haandværk. Men det skulde jeg ikke have noget af.«

Jeg spurgte ham, hvilket Haandværk der kunde være værre end den Vei han var slaaet ind paa, hvor han aldrig var sikker paa sit Liv, ikke alene udsat for Søens Farer men ogsaa for sine Herrers Grusomhed. Han sagde, at det var meget sandt; men strax efter begyndte han at holde Lovtaler over Sømandslivet og fortælle, hvilken Fornøielse det var at gaa i Land med Penge paa Lommen og give dem ud som en Mand, og kjøbe Æbler og spille Herre og faae Landkraberne til at tabe Næse og Mund. »Og det er heller ikke saa galt, som det seer ud til,« sagde han, »der er dem, som ere værre farne end jeg: Der er Tyve-Pundigerne. Aa! I skulde bare se hvordan de skaber dem. Jeg har seet en Mand, der var ligesaa gammel som I — (i hans Øine var jeg gammel) — aa, og han havde endda Skjæg, og dengang da vi stod ud af Firthen, naada, hvor han skreg og teede sig! I kan tro jeg gjorde godt Nar af ham! Saa er der ogsaa Smaafolk, aa, smaa i Forhold til mig! Dem holder jeg Skik paa. Naar vi have Smaafolk ombord, har jeg en Tovende til at muntre dem med«. Saadan blev han ved, indtil det gik op for mig, at dem han kaldte Tyve-Pundigere vare hine ulykkelige Forbrydere, der bleve sendte som Slaver til Nordamerika, eller de langt mere ulykkelige Uskyldige, som vare bortførte eller trepanerede (som Talen gik) i privat Interesse eller af Hævn.

I det Samme naaede vi Toppen af Bakken og saae Færgestedet og Havnen ligge foran os. Firth of Forth (som jo er velbekjendt) indsnevrer sig paa dette Sted til en middelstor Flod, hvorved der dannes et bekvemt Overfartssted. Lige midt i Indsnevringen ligger en lille Ø med nogle Ruiner; paa den sydlige Bred er der bygget en Anløbsbro til Brug for Færgen; og for Enden af denne, paa den modsatte Side af Veien, ved en smuk Have af Christtorn og Tjørn, laa den Kro, som blev kaldt »Tjørnehækken«.

Byen Queensferry ligger længer mod Vest; det var derfor temmeligt øde omkring Kroen paa denne Tid af Dagen, da Færgen nylig var afgaaet nordpaa med Passagerer. Nede ved Broen laa dog en Baad med nogle Søfolk henslængte over Tofterne. Ransome oplyste mig om, at det var Briggens Baad, som ventede paa Capitainen, og han viste mig selve »Enigheden«, som laa henved en halv Fjerdingvei derfra, alene ude paa Rheden. Der herskede Travlhed ombord, Ræer bleve svingede paa Plads, og da Vinden kom fra den Kant, kunde jeg høre Folkenes Opsang medens de halede i Tovene. Efter Alt hvad jeg havde hørt underveis, betragtede jeg dette Skib med dyb Afsky og beklagede oprigtigt alle de stakkels Sjæle, som vare fordømte til at seile med det.«

Vi vare alle Tre naaede op til Toppen af Bakken; nu skraaede jeg over Veien og tiltalte min Onkel. »Jeg anseer det for rettest at sige Jer, Herre,« sagde jeg, »at ingen menneskelig Magt skal faae mig til at gaa ombord paa »Enigheden«.«

Han syntes at vaagne op af en Drøm. »Naa!« sagde han, »hvad er det?«

Jeg gjentog det endnu en Gang.

»Ja, ja,« sagde han, »som Du vil. Men hvad staa vi her for. Det er bidende koldt; og hvis jeg ikke tager feil, ere de ifærd med at gjøre »Enigheden« klar til at stikke i Søen.«

SJETTE CAPITEL.

Hvad der hændte i Queensferry.

Saasnart vi kom til Kroen, førte Ransome os op ad Trappen og ind i et lille Værelse, hvori der stod en Seng; det var ophedet ligesom en Bagerovn af et stort Kulbaal. Ved et Bord tæt op til Kaminen sad en høi, mørk Mand og skrev. Til Trods for den kvælende Hede bar han en Pijækkert, knappet helt op i Halsen, og en stor laadden Kabuds trukken ned over Ørene; men jeg har aldrig seet en Mand, ikke engang en Dommer i Retten, med et mere

koldt Udtryk, eller mere alvorlig og rolig end denne Skibscapitain.

Han stod strax op, traadte henimod os og rakte sin store Haand til Ebenezer. »Jeg er stolt over at se Eder, Mr. Ebenezer,« sagde han med en smuk, dyb Stemme, »og glad over at I er her i dette Øieblik. Vinden er gunstig og Ebben ved at gaa: vi vil faae Ilden fra den gamle Kulpande paa Øen May i Sigte inden Natten falder paa.«

»Capitain Hoseason,« svarede min Onkel, »I har det forfærdeligt varmt inde hos Jer.«

»Det er en Vane jeg har, Mr. Balfour,« sagde Skipperen. »Jeg er af Naturen en kold Mand; jeg har koldt Blod, Herre. Hverken Pelsværk eller Flonel eller et hedt Rum kan faae mig varm. Det Samme er Tilfældet med de fleste Mænd, der ere blevne ristede, som de kalde det, i de tropiske Have.«

»Ja, ja, Capitain,« svarede Onkel, »vi maa alle følge vor Natur.«

Men denne Capitainens Vane skulde blive en medvirkende Aarsag til mine Ulykker. Thi uagtet jeg havde lovet mig selv ikke at tabe min Slægtning af Syne, var jeg baade saa utaalmodig efter at se Søen paa nærmere Hold og saa ilde tilpas af den kvælende Luft derinde, at da han opfordrede mig til »at gaa lidt udenfor og se mig om«, var jeg dum nok til at tage ham paa Ordet.

Jeg forlod derfor de to Mænd, som sade ved en Flaske og en Mængde Papirer, skraaede over Veien foran Kroen og gik ned til Stranden. Med den Vind skyllede kun smaa Bølger, ikke meget større end jeg havde seet dem paa en almindelig Indsø, ind paa Land. Men Planterne vare nye for mig, nogle grønne, nogle brune og lange og nogle med smaa Blærer, som sprang itu mellem mine Fingre. Selv saa langt oppe i Fjorden var Lugten af Søvandet overordentlig salt og frisk; desuden var »Enigheden« ifærd med at ryste Seilene ud, som hang sammenbundne paa Ræerne; det Hele satte mig i en Stemning, der førte mine Tanker hen paa Reiser og fremmede Steder.

Jeg kastede tillige et Blik paa Folkene i Baaden — kraftige, brune Skikkelser, nogle i Skjorter, nogle i Trøier, nogle med kulørte Tørklæder om Halsen, en med et Par Pistoler i Bæltet, to, tre af dem bevæbnede med Knipler, men alle forsynede med Knive. Jeg talte med En, der saae mindre forsoren ud end hans Kammerater, og spurgte ham om, naar Briggen skulde seile. Han sagde, at de vilde lette Anker saasnart Ebben gik, og tolkede sin Glæde over at komme bort fra en Havn, hvor der hverken var Kneiper eller Spillemænd; men alt krydret med saa fæle Eder, at jeg skyndte mig at komme bort fra ham.

Dette førte mig tilbage til Ransome, der syntes at være den mindst gudsforgaaende af hele Banden, og han kom løbende ud fra Kroen og hen til mig, idet han forlangte en Bowle Punsch. Jeg sagde, at jeg ikke vilde give ham noget af den Art, da hverken han eller jeg var gamle nok til slige Ting. »Men I skal faae et Glas Ale,« sagde jeg. Han vrissede og vrængede Mund og skjældte mig ud, men var alligevel glad over at faae Øllet; og lidt efter sade vi ved et Bord i det forreste Værelse i Kroen og spiste og drak begge med god Appetit.

Allerbedst som jeg sad, kom jeg i Tanker om, at da Værten var der fra Egnen, vilde jeg handle klogt i at gjøre mig gode Venner med ham. Jeg bad ham gjøre os Selskab, saaledes som det var Skik i de Dage, men han var altfor stor en Mand til at bænke sig hos saadanne Stakkarle som Ransome og jeg, og han stod just i Begreb med at gaa ud af Stuen, da jeg kaldte paa ham, for at spørge om han kjendte Mr. Rankeillor.

»Ja, vel gjør jeg det,« svarede han, »og det er en meget hæderlig Mand. Forresten,« vedblev han, »var det Jer, der kom sammen med Ebenezer?« Og da jeg havde bekræftet det, spurgte han: »I er vel ikke i Slægt med ham?«

Jeg svarede nei, jeg var ikke.

»Det tænkte jeg nok,« vedblev han, »og alligevel er det mærkeligt saa I ligner Mr. Alexander.«

Jeg sagde, det lod ikke til, at Ebenezer var velseet der paa Egnen.

»Nei, han er ikke,« sagde Kromanden. »Han er et ondt gammelt Menneske, og der er Mange, som helst saae ham klynget op i et Reb: Jennet Clouston og mange flere, som han har jaget fra Hus og Hjem. Og dog har han i sin Tid været en flink ung Mand. Men det var forinden Rygtet gik om Mr. Alexander, det gjorde ham til et helt andet Menneske.«

»Og hvad var det?« spurgte jeg.

»Aa, at han var slaaet ihjel,« sagde Kromanden. »Har I aldrig hørt tale om det?«

»Men hvorfor slog de ham ihjel?« spurgte jeg.

»Hvorfor? For at faae Eiendommen, begribeligvis,« sagde han.

»Eiendommen?« udbrød jeg. »Shaws-House?«

»Ja, jeg kjender ingen anden.«

»Er det virkelig Tilfældet?« sagde jeg. »Var min — var Alexander den ældste Søn?«

»Ja, vel var han det,« sagde Kromanden. »Hvad skulde de ellers have slaaet ham ihjel for?«

Og dermed gik han sin Vei, som det havde været hans Agt lige fra Begyndelsen af.

Naturligvis, jeg havde gjættet det for længe siden; men det er een Ting at gjætte, og en

anden at have Vished. Jeg sad helt fortumlet over min Lykke og kunde neppe tro, at den samme fattige Dreng, som for ikke to Dage siden havde trasket fra Ettrick-Skoven, nu var en af Jordens Rigmænd, eiede et Hus og udstrakte Jorder og, hvis han blot forstod at ride, imorgen kunde bestige sin egen Hest. Alle disse fornøielige Ting og tusinde andre tumlede sig i min Hjerne, medens jeg sad og stirrede ud ad Krovinduet uden at give Agt paa hvad jeg saae; jeg husker blot, at mit Blik faldt paa Capitain Hoseason, som stod nede ved Broen omgiven af sine Folk og talte med en vis Myndighed. Og lidt efter kom han gaaende op imod Kroen, uden Spor af Sømandens Kluntethed, men bærende sin smukke, høie Skikkelse med en mandig Holdning og stadigt med det samme rolige og alvorlige Udtryk i sit Ansigt. Jeg spurgte mig selv, om det var muligt at Ransomes Historier kunde være sandfærdige og nærede halvveis Tvivl derom; de svarede saa daarligt til Mandens hele Udseende. Men i Virkeligheden var han hverken saa god, som jeg antog ham for at være, eller fuldt saa slet, som Ransome gjorde ham til; thi han var i Virkeligheden to Mænd og lod den bedre Del blive tilbage, saasnart han havde sat Foden paa Dækket af sit Skib.

Saa hørte jeg min Onkel kalde paa mig og traf Parret staaende ude paa Veien. Det var Capitainen, der henvendte sig til mig med en ærbødig Alvor, som var høist smigrende for en Knægt paa min Alder.

»Herre,« sagde han, »Mr. Balfour har holdt store Lovtaler over Eder, og jeg for min Part synes godt om Eders Ydre. Jeg vilde ønske, at jeg kunde blive her længer, saa at vi kunde blive nærmere bekjendte, men vi ville bringe det mest Mulige ud af den Tid der staaer til vor Raadighed. I skal komme ombord paa min Brig og blive der indtil Ebben gaaer og tømme en Bowle med mig.«

Naa, jeg længtes efter at se det Indvendige af et Skib, mere end Ord kan udsige det, men jeg var ikke oplagt til at udsætte mig for Fare og sagde, at min Onkel og jeg skulde hen til en Prokurator.

»Ja vel,« sagde han, »han lod et Ord falde derom til mig. Men Baaden dernede skal sætte Jer i Land ved Byens Havn, og det er kun et Stenkast fra Rankeillors Hus.« Idetsamme bøiede han sig ned og hviskede til mig: »Giv Agt paa den gamle Ræv, han har Ondt i Sinde. Følg med ombord, at jeg kan faae talt et Ord med Jer.« Og idet han derpaa stak sin Arm ind under min, vedblev han høit, paa Veien ned til Baaden: »Hør nu, hvad skal jeg tage med til Jer fra Carolinerne? Enhver Ven af Mr. Balfour kan befale over mig. En Rulle Tobak? Indiansk Fjerpynt? Skindet af et vildt Dyr? En Lerpibe? Spottefuglen, der miaver ligesom en Kat? Kardinalfuglen, der er saa rød som Blod? — træf et Valg og siig, hvad I ønsker.«

Vi vare nu naaede ned til Baaden og han hjalp mig i den. Jeg tøvede ikke et Øieblik, jeg tænkte, at jeg havde fundet en god Ven og Støtte og glædede mig til at se Skibet. Saasnart vi Alle havde taget Sæde paa Tofterne, blev Baaden stødt fra Land og begyndte at bevæge sig henover Vandet, og min Glæde over den uvante Bevægelse og min Overraskelse over at sidde saa nær ved Vandet, Udsigten indover Land og Synet af Briggens voxende Størrelse, idet vi nærmede os den, alt dette gjorde, at jeg neppe hørte, hvad Capitainen sagde og maa have svaret hen i Taaget.

Saasnart vi vare naaede hen paa Siden af Skibet — jeg blev ordentlig forbauset over dets Høide og sad og stirrede opad det, medens jeg hørte Vandets stærke Skvulpen mod dets Sider og Søfolkenes livlige Raab ved deres Arbeide — yttrede Hoseason, at han og jeg maatte gaa først ombord og gav Ordre til at kaste et Tov ned fra Storraaen. I dette blev jeg firet tilveirs og sat ned paa Dækket, hvor Capitainen stod og ventede paa mig og strax stak sin Arm ind under min. Der stod jeg en Stund, en Smule fortumlet af Travlheden rundtom, maaske ogsaa lidt ængstelig og dog saa overmaade fornøiet ved Synet af alle disse fremmede Ting, af hvilke Capitainen udpegede de mærkeligste og oplyste mig om deres Navn og Anvendelse.

»Men hvor er min Onkel?« udbrød jeg.

»Ja, se det er just Knuden,« svarede Hoseason med en pludselig Barskhed i Stemmen.

»Jeg følte, at det var ude med mig. Med al min Magt rev jeg mig løs fra ham og løb hen til Rælingen. Ganske rigtigt, der seilede Baaden ind ad Byen til, med min Onkel siddende i Agterenden. Jeg udstødte et gjennemtrængende Skrig: »Hjælp, hjælp! Mord!« saa det lød vidt ud over Vandet og min Onkel vendte sig om, hvor han sad, og viste mig et Ansigt, der bar et Udtryk af Grusomhed og Frygt.

Det var det Sidste jeg saae. Stærke Hænder havde allerede revet mig bort fra Rælingen; nu var det, som om jeg blev ramt af en Tordenkile, det gnistrede for mine Øine og jeg sank bevidstløs om.

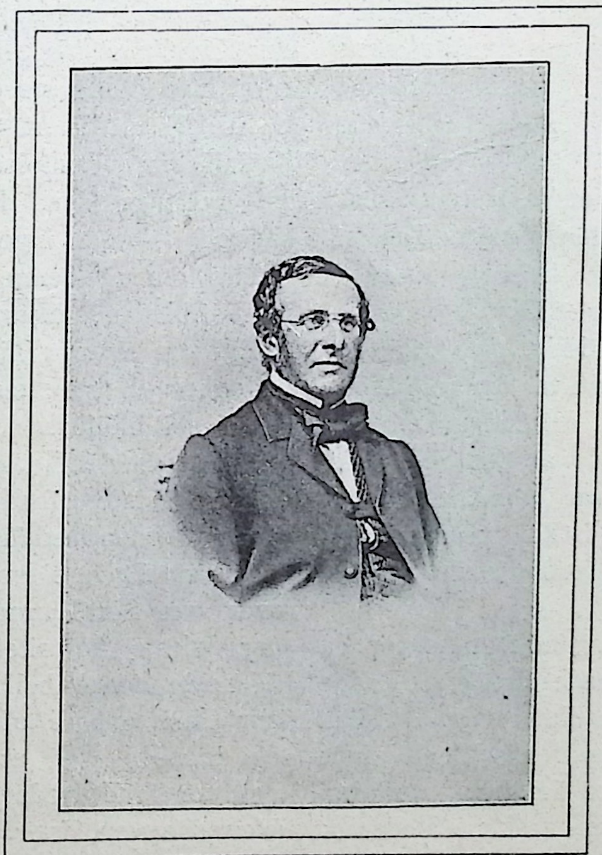
(Fortsættes).

EN DAG I DET GRØNNE.

En utrykt Novelle af Carl Bernhard (A. de Saint-Aubain).
Med Forf.s Portrait og Tegninger af R. Christiansen.

Af sære Børn bliver som oftest sære Voxne. Men Særhed ligger egentlig ikke i Barnenaturen, den skyldes vel Forældre eller ydre Forhold, og at Carl Vinge var en sær Dreng, det var aabenbart ikke hans Skyld. Hans Fader var død i hans tidligste Barndom, Moderen levede i indskrænkede Kaar, hun var en stille, indesluttet Character, men en hjertensgod Kone og religiøs, maaske dog noget vel meget i Form af den separatistiske Sekt, hvortil hun havde sluttet sig. Hun arbeidede flittigt, talede kun sjeldent, og naar hun engang imellem sang, saa var det aldrig nogen lystig Sang, som kunde glæde og opmuntre Barnehjertet, men en trist og langtrukken Psalme. Hvor skulde saa Drengen kunne blive Andet end stille og sær.

A. de Saint-Aubain.

Han sang vel ikke Psalmer, men han taug for det Meste, som om Munden var groet til paa ham, legede kun lidt, da han Ingen havde at lege med, og hang over sin Bog til han faldt isøvn over den. Men han var en god Dreng, kjærlig paa sin Viis imod Moderen, velvillig og tjenstagtig mod alle Mennesker naar der var Leilighed dertil, uden at han for Resten gav sig af med dem. At han kom i Skole mellem lystigere Kammerater forandrede ikke det Mindste, han tog ikke Del i deres Lege, kom ikke til nogen af dem og fulgtes ikke med nogen af dem til og fra Skolen; men hvor han kunde hjælpe dem med Et og Andet, enten ved at gjennemgaa Lektier med dem eller skrive en Stil for dem, var han altid villig, og han gjorde det forsvarligt, thi han var flittig og en af Skolens femeste Elever.

Saaledes svandt hans Barndom, og saaledes svandt hans Ungdom, medens han

studerede og glædede sin Moder ved at hjembringe den ene gode Examenscharacter efter den anden, indtil han tilsidst var færdig med dem alle. Og hun tog det paa sin stille Maade, glædede sig derover i Taushed eg sang maaske en extra Takkepsalme, og saa blev der ikke talt mere derom, men det var ogsaa nok for dem Begge.

Hans Rektor, der ikke havde glemt sin flittige Elev og havde fulgt hans videre Fremskridt med Interesse, skaffede ham Ansættelse i et kongeligt Contoir — som det dengang hed, nu vilde man sige: i et af Ministerierne. Forretningerne vare ingenlunde oplivende, de bestode for Størstedelen i Beregninger af Tabeller og lignende Ting, der udfordrede stor Nøiagtighed; men Carl Vinge kastede sig alligevel over dem med sin sædvanlige Flid og stille Udholdenhed. Hans Medarbeidere i Contoiret opdagede snart den Fordeel de kunde drage af hans Flid og Tjenstvillighed, de skubbede deres Sager hen paa hans Pult, og naar han var færdig med sine egne, tog han trøstig fat paa deres og arbeidede dem igjennem, den ene Pakke efter den anden, som efter en stiltiende Overenskomst, medens de Andre passiarede, stangede Tænder og skar Negle til, læste Aviser og skreve private Breve i den korte Tid, de vare tilstede. Han gik derfor tidligt paa Contoiret og kom seent derfra, han var der hele Eftermiddagen, naar ingen af de Andre kom, og det var hans stille Glæde at Contoiret altid var à jour og at han var den Eneste, som var fuldstændigt inde i Forretningerne og kunde besvare ethvert forefaldende Spørgsmaal.

Dyden belønnes, siger man jo, og da adskillige Aar vare gaaede paa denne Maade blev han udnævnt til Kammerraad. Han var ikke ærgjerrig og denne Titel havde derfor ingen Tillokkelse for ham, men derimod destomere for hans fromme Moder og hendes gamle Tjenestetyende, der med Stolthed saae op til »vor Søn Kammerraaden«. Men han stod dog nu som Kammerraad paa et Vendepunkt i sit Liv, nemlig forsaavidt som han nu havde opnaaet Saameget i Gage, at han kunde tænke paa at sætte Foden under sit eget Bord. Han havde et Par Aar i Stilhed elsket en ung Pige, hvis Moder var en nøie Bekjendt af hans Moder, og han havde elsket hende med den trofaste og dybe Kjærlighed, som maaske kun saadanne stille Gemytter i deres Indesluttethed ere istand til. Men de stille Elskere maa som oftest staa tilbage i de unge Pigers Gunst for deres Modsætninger, og da det kom til Stykket blev Kammerraaden afspist med Agtelse og Venskab, medens hendes Hjerte tilhørte en letsindig og meget talende Lieutenant, med hvem hun ogsaa senere blev gift, men som snart balancerede mellem de to sædvanlige Yderligheder, ikke at kunne forsørge sin Familie, eller ikke at kunne afbetale sin Gjæld, og, uenig med sig selv om Valget, foretrak at gjøre ingen af Delene, men at forsøge sin Lykke i Spil, hvorved han, til Kammerraadens meget store Sorg, temmelig snart gik aldeles tilgrunde.

Det var ved anstrængt Arbeide, i en taus Kamp med sig selv, at Carl Vinge søgte Trøst mod denne store Gjenvordighed. »Det er en Bjørn til at arbeide«, sagde hans Medkolleger i Contoiret, »og som han sluger det kjedelige Tøi! Det er ogsaa et Liebhaveri!« — men ingen af dem havde nogen Anelse om at denne »Arbeidsbjørn« sled med et blødende Hjerte, for at dulme en dyb Sorg i en streng Pligtopfyldelse. Saaledes bedømme vi som oftest hverandre i vor egenkjærlige Blindhed.

Paa denne Tid døde hans Moder, efter længere Tids Svaghed, og han stod nu ganske alene i Verden med den gamle Pige, som snart vidste at tiltage sig et saadant Herredømme over »vor Søn Kammerraaden«, at hun blev den høieste Autoritet i Huset. For at vedligeholde denne behagelige Stilling aflurede hun ham enhver af hans smaa Svagheder og dannede, ved at fremelske og befordre dem, en Tryllekreds om ham, som bestandig blev snevrere, især efter at det var blevet ham klart, at hans fordums Elskede var ulykkelig og endogsaa ofte udsat for Mangel, en Sorg, som han nok kunde afhjælpe ved materielle Midler, som han paa forskjellige Maader forstod at yde hende, men som nagede ham stærkt.

Han blev saaledes et fuldkomment Vane-

Otto Bache: Et Blad af Skizzebogen.

dyr, som man til bestemte Tider kunde træffe paa bestemte Steder, og som aldrig kom udenfor disse Baner. Hans eneste Adspredelse var en Spadseregang i Kongens Have, som han boede i Nærheden af, og, naar han havde god Tid, ud til Søndermarken, som dengang endnu var en afspærret Skov; her saae man ham lukke sig ind igjennem en lille Laage og forsvinde i de tættilgroede, skyggefulde Gange, der passede bedst med hans Sindsstemning.

Udenfor nogen af de andre Porte havde han ikke været i umindelige Tider; han fulgte aldrig Lig og havde altsaa intet at gjøre udenfor Nørreport, og Østerports Omegn var for ham et *terra incognita*, hvor han ikke havde været i over tyve Aar.

Mennesket kan være sært, men Lykken er dog endnu særere. Carl Vinge havde hvad han kunde leve af, og endnu Noget tilovers til gode Gjerninger, som Ingen havde nogen Anelse om. Han havde ingen Planer eller Ønsker, og dog smilede Lykken til ham, medens den nægtede mangen Høisttrængende den mindste af sine Solstraaler.

Han havde en Onkel, som aldrig havde bekymret sig det Allermindste hverken om hans Moder eller om ham. Denne Onkel var en formuende Mand, som ikke gav Noget bort, men bestandig lagde Daler til Daler, det var nu hans Passion. For at dupere Folk gav han sig ofte Mine af, at rundelige Gaver til forskjellige veldædige Øiemed, som vare indkomne under Bogstavmærker, vare fra ham, og han slog paa, at hans Testamente engang vilde vise Verden, at han havde tænkt mere paa sine Medmennesker, end de paa ham. Herved var det virkelig lykkedes ham at have Fred for Overhæng og at gaa og gjælde for en Mand, af hvem det Offentlige engang kunde vente noget klækkeligt. Men der er En, som ikke lader sig skuffe. Døden forraskede ham en Nat, som han troede sig allersikkrest for en saadan Overrumpling, han vaagnede i et apoplektisk Anfald, vendte Øinene mod sit kjære Chatol, og trak Veiret for sidste Gang. Den rige Mand havde talt om Døden men ikke tænkt paa den; der fandtes intet Testamente efter ham, der kunde forbause Verden, Kammerraad Carl Vinge var hans nærmeste Arving, og til dennes egen store Forundring tilfaldt den Afdødes betydelige Formue ham.

Det rygtedes snart at han havde arvet og der blev talt derom i Contoiret. »Saadan en døvstum Pebersvend,« sagde Contoirchefen, for hvem Vinge havde arbeidet i mange Aar, »saadan en Drønnert skal have saadan en Lykke! Ja, det er som Ordsproget siger: de skulle have det, som hverken kunne læse eller skrive.« — Contoirbudet, som var tilstede lo, men bemærkede dog, at Kammerraaden kunde da i det Mindste skrive, han gjorde saamænd ikke Andet fra Morgen til Aften, og det baade Hverdag og Helligdag. Der blev spottet hjerteligt over Kammerraaden, men da han kom ind i det Samme, blev han modtaget med en Venlighed, hvortil han slet ikke var vant. Han lagde ogsaa efterhaanden Mærke til at Mange hilsede ham paa Gaden, som før havde ladet ham gaa uden at vedkjendes ham, og at han i det Hele taget var bleven en Gjenstand for Folks Opmærksomhed, efterat han havde arvet.

Men paa Ingen mærkede han dette tydeligere end paa en Slags Neveu, der aldrig før havde taget Notice af den ensomme Onkel, men nu opsøgte ham med stor Iver og gjorde sit Slægtskab gjældende med en Gemytlighed, som var noget ganske Usædvanligt for Kammerraaden. Og da det kom til Stykket og Slægtskabet skulde undersøges, viste det sig, at den unge Embedsmand Hr. Jungdal virkelig var en nær Slægtning af Carl Vinge, og maaske hans nærmeste.

Det er en underlig Følelse hvormed en ensom Mand betragter sin nærmeste og maaske eneste Frænde, der kommer under saa særegne Omstændigheder og aldrig før har tænkt paa at melde sig. Men Kammerraaden var en godmodig Mand i al sin Særhed, han tog venlig imod denne paatrængende Slægtning, uagtet han vel indsaae hvad der nærmest havde drevet ham til disse Familiefølelser, ja han beviste endogsaa i Gjerningen at han anerkjendte Slægtskabet, ved flere Gange at laane ham Penge, hvortil Hr. Jungdal altid trængte, uagtet han havde en god Gage, hvormed han og Kone med en halv-

voxen Datter godt kunne komme ud af det, naar han ikke vilde leve over sine Evner og sin Stilling.

Neveuen besøgte jevnlig Onkelen, men denne havde endnu ikke sat sin Fod hos sin nye Frænde, og havde aldrig seet hans Familie. Hr. Jungdal bebreidede Kammerraaden denne Ligegyldighed i de hjerteligste Udtryk og saa ofte, at han omsider pressede det Løfte af ham, at han en Søndag vilde besøge ham i hans Hjem. Kammerraaden trak et dybt Suk ved Tanken om dette afpinte Løfte, som dog engang maatte opfyldes, og deri kan man vel ikke fortænke ham, naar man hører, at Neveuen laa paa Landet, som han kaldte det, ude paa Strandveien, og ikke langt fra Charlottenlund Skov, en Egn, som Onkelen kun havde en høist dunkel Forestilling om, da han i mere end tyve Aar ikke havde sat sin Fod udenfor Stadens østre Port.

Hvad der nogenlunde formildede for ham dette Brud paa hans Vaner var den Omstændighed, at han ansaae det for en Pligtsag at gjøre dette Besøg, forat lære disse hans nærmeste Slægtninge at kjende og bedømme deres Vandel; syntes han at de fortjente det, vilde han nemlig ikke være utilbøielig til allerede i levende Live at skjænke dem en Del af den Formue, Skjæbnen saa besynderligt havde tildelt ham, og som efter hans Død dog maatte tilfalde dem, som de Nærmeste efter Loven. Og derfor behøvede han jo ikke at have mere med dem at gjøre, det vilde endogsaa være sandsynligt, at han kunde vinde større Frihed derved, da han vel sagtens vilde blive fri for Neveuens stadige Besøg, naar han engang for Alle indtil videre havde affundet sig med ham for en rund Sum; thi det er Altsammen Handel i denne syndige Verden, meente han, og Penge er det eneste sikkre Middel baade til at lokke til sig og fjerne fra sig.

Dagen blev altsaa aftalt, det skulde være den første Søndag i August Maaned, i den stadigste Sommertid, og den kjære Onkel maatte helst komme saaledes, at han kunde tilbringe hele Dagen i det Grønne, men under ingen Omstændigheder senere end til Middag Klokken tre. De forskjellige Befordringsmidler, hvoraf der stod en hel Del til Raadighed, foruden den mest anbefalelsesværdige at tage egen Befordring, bleve omtalte med megen Vidtløftighed. Altsaa paa Søndag, Familien vilde fryde sig hele Ugen igjennem til denne glade Dag.

Søndag Morgen stod Kammerraaden tidligt op med det hemmelige Ønske, at det maatte skylregne og saaledes være en Umulighed at tænke paa en Landtour i det Grønne. Men det var det deiligste stille Veir, der var ikke en Sky paa Himlen og han maatte tilstaae, at skulde det endelig være, saa kunde det ikke træffe paa en skjønnere Dag.

Ved Morgenkaffen rykkede han frem med den uhørte Tilkjendegivelse, at han ikke spiste hjemme til Middag, han tog ud idag.

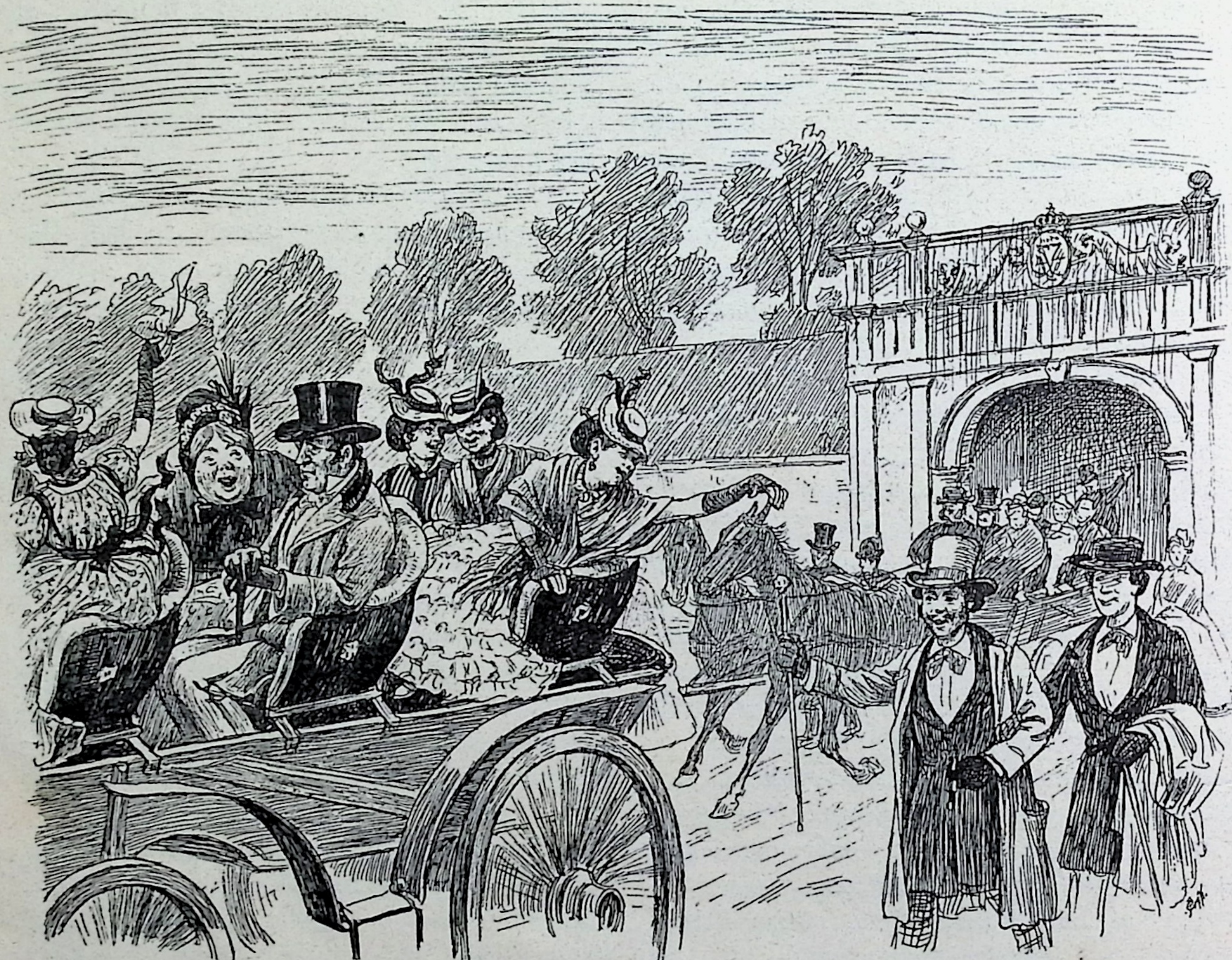
Ih, Du forbarmende milde Gud og Fader, det var da til at tabe Forstanden over. Paa en Søndag ovenikjøbet, da de skulde have Kjødsuppe. Nei, nu havde Maren Bremer aldrig før hørt saa galt i sine Levedage, det kunde umuligt være Alvor. Og hvor skulde Kammerraaden vel hen, om hun maatte spørge? — Paa Strandveien. — Naa, Du naadige Forsoner for Alverdens Synder, Du min Jesus, paa Strandveien! Der kom han jo aldrig, det var jo uhørt om han vilde tage ud paa Strandveien. Og til hvem skulde det vel være, om hun maatte spørge? — Til Hr. Jungdal, som han havde lovet sig til. — Hellige Guds Moder i Himmerig, til denne selvgjorte Fætter, som løber her paa Dørene for Pengenes Skyld, og som man aldrig har hørt det Allermindste om i salig Fruens Tid. Nei, det er jo rent utænkeligt. Og i det Veir!

Kammerraaden mente at det var det deiligste Veir, man kunde tænke sig. — Ja, men vi faae Regn, om ikke før, saa i Eftermiddag. Morgenrøde er Aftenbløde, det veed man nok. Den Gigt, Maren Bremer havde i sit høire Knæ, den havde nu i to Dage varskoet om Regn, det slog aldrig feil, vi fik Regn og Kulde, saa sandt som o. s. v. og naar Regnen hængte over Hovedet maatte man være en stor Daare, naar man vilde tage ud paa Strandveien, langt fra Byen.

Havde hun end mangen Gang sat sin

Villie igjennem ligeoverfor hendes Herres, dennegang hjalp alle hendes fromme Eder og Indvendinger hende ikke, Kammerraaden blev ved sin Beslutning, som han havde forpligtet sig til, uagtet denne Modsigelse havde gjort ham endnu kjedere af Touren, og Maren surmulede og saae ud som hun var krænket i sine helligste Rettigheder.

Præcis Klokken tolv stod Kammerraaden ogsaa var for varmt til lukket Vogn, og blev der lukket op gav det strax en utaalelig Træk. Han vilde altsaa forsøge det med de aabne og gik henimod Østerport, hvorhen det syntes ham at hele Kjøbenhavns Befolkning strømmede for at komme i Skoven. Her kom en Mængde Kudske ham paa det venligste imøde med de bedste Tilbud om at befordre ham selvtolvte paa en støvet og

paaklædt til denne Udflugt, med rene hvide Strømper i Ankelskoene og Stok i Haanden, i et Sommerkostume, som han længe ikke havde havt nogen Anledning til at iføre sig. Enhver der blot saae ham med et halvt Øie kunde se, at det var en pæn gammel Herre, der var opsat paa en Skovtour. Nu skulde han til at søge en af de mange Befordringer, Neveuen havde rost.

De første Forsøg vare ikke heldige, i Omnibusserne vare alle Pladserne optagne; han trøstede sig da med at Veiret maaske tilsølet Vogn med to magre Ralliker af Heste, i en lynende Fart, som de udtrykte dem, ud til Skoven. Vognene holdt i Klynger, Kudskene trak og slede i de Forbigaaende af al Magt, for at føie denne til deres Overtalelser. Kjøbenhavnerne lode dem overmande, og paa denne Maade bleve de fleste Vogne forsynede med et Par Passagerer, som saa maatte vente i en uendelig Tid paa at faae Reiseselskab, istedetfor at det kunde have gaaet langt hurtigere, naar en Vogn var bleven fuldtbesat paa engang; men saa praktiske

have Hovedstadens Beboere endnu ikke lært at være, uagtet de hvert Aar hele Sommeren igjennem praktisere ud ad denne Landevei.

Alt dette havde en vis Nyhedens Interesse for Kammerraaden, som endnu stod paa det samme Standpunkt som i hans Studenterdage, da adstadige Selveiere af smaa blaamalede Bøndervogne, de saakaldte Kaffemøller, i Sommertiden søgte Fortjeneste ved at befordre Folk til Skoven og tilbage igjen, det Samme som de nuværende saakaldte Kaperkudske gjøre, men paa en hel anden anden Maade end disse forsorne Gaster.

Omsider var een Vogn besat, Kudsken raabte: en enkelt Passageer endnu, saa kjøre vi strax! — og Kammerraaden fulgte dette tillokkende Raab. Vognen var fuld af lutter unge Damer, tre paa hvert Sæde, kun paa det midterste thronede en midaldrende Person af Kvindekjønnet, der var saa tyk, at hun maatte betale for To; ved Siden af hende fik Kammerraaden sin Plads, og nu kjørte Vognen afsted.

Det var et lystigt Selskab, han var kommen til at age med, de lo og spøgte, den føre Dame tyssede paa dem og gjorde Undskyldninger for deres Overgivenhed, som syntes at være uudtømmelig. De gjorde høirøstede Bemærkninger over de Forbigaaende, som undertiden førte til hurtige Svar og Gjensvar, og tiltrak sig saamegen Opmærksomhed hos den lange Vognrække, som Kudsken bestræbte sig af og til for at kjøre forbi, at det næsten kunde kaldes en Skandale, meente Kammerraaden, der omsider havde faaet Øinene op for, at han ikke var kommen i Selskab med den respectableste Del af det smukke Kjøn. Dette blev ham i Længden uhyggeligt. Paa Halvveien foregav han at have naaet sin Bestemmelse og vilde stige af. Den tykke Dame gjorde atter Afbigt for sin kaade Ungdom og sagde: »Det er ligesom et Hønsehus, den ene kagler i Munden paa den anden. Vær nu stille, Putter! Ja Herren maa undskylde dem, de ere saa unge.« — Vognen holdt, Kammerraaden steg af og hilsede høfligt paa sit Reiseselskab, og dette udbrød enstemmigt i et skingrende: »Farvel, gamle Herre, farvel!« og svingede Tørklæderne. Men den gamle Herre, som skammede sig for de andre Veifarende, der vare Vidner til denne Scene, luskede ind paa Fodstien og fordømte i sit Hjerte de nymodens Skikke, »der bringer En i Berøring med alle Slags Janhagel.«

(Sluttes).

LILLE MICHAEL.

Af en Huslærers Erindringer.

Fortælling af Henrik Sienkiewicz.

Skjøndt Lampen var skruet ned, vækkede dens Skjær mig dog oftere, og mere end een Gang saae jeg Michael sidde ved sit Arbeide Klokken to, tre om Natten. Hans svagelige, lille Skikkelse, som kun var iført en Skjorte, sad bøiet over Bogen, og i Nattens Stilhed hørte man hans dæmpede, halv sovende Stemme mechanisk mumle græske eller latinske Conjugationer, i samme ensformige Rhytmus, med hvilken man i Kirken aflirer Litanierne.

Paa hans lille, fine og regelmæssige Ansigt viste sig Træthedens Rødme, og han havde Møie med at holde Øinene aabne. Naar jeg saa sagde, at han skulde slukke Lampen og gaa i Seng, svarede Drengen med klagende Stemme: »Men jeg kan ikke min Lectie endnu, Hr. Waginkiewicz!«

Fra Kl. 4 til 8 om Aftenen, og fra Kl. 10 til Midnat gjennemgik jeg hans Lectier med ham, og jeg gik aldrig i Seng, førend jeg havde overtydet mig om, at han kunde alle sine Lectier og var færdig med sine skriftlige Opgaver; men jeg maa tilstaa, at dette Arbeide var altfor besværligt: saasnart Drengen kunde sin sidste Lectie, havde han allerede glemt den første, og Latin og Græsk, Gammelslavisk,

Russisk, Navnene paa de forskjellige moskovitiske Gouvernementer frembragte et saadant Chaos i hans lille Hjerne, fremkaldte en saadan febrilsk Overanstrengelse, at han ikke kunde falde i Søvn. Saa listede han sig op af Sengen, tændte Lampen og satte sig i bar Skjorte hen ved sin Pult. Naar jeg skjændte paa ham, brast han i Graad. Jeg burde maaske ikke have tilladt ham at anstrenge sig saaledes over Evne . . . men hvad kunde jeg gjøre derved? Han maatte jo dog for enhver Pris kunne sine Lectier, ellers vilde man jo havde jaget ham ud af Skolen, og Gud skal vide, hvilket Slag dette vilde have været for Madame Marie, der som Enke med de to Faderløse havde sat hele sin Lid til lille Michaels Hoved.

I Virkeligheden havde det Hele ingen Udsigt til at lykkes, thi jeg forudsaae tydeligt, at denne aandelige Overanstrengelse undergravede Barnets Helbred og endog kunde koste hans Liv. Man skulde have ladet ham gjøre Gymnastik, gaa lange Toure eller ride. Men hvordan skulde man faae Tid dertil? Ethvert Øieblik, som Adspredelser, Helbredet, Livet fordrede, var forud optaget af »Opgaverne«. Om Morgenen, naar jeg pakkede Drengens Tornyster og mærkede, hvorledes hans magre Skuldre bøiede sig under disse byzantinske Bøger, skar det mig i Hjertet. Og hvor tidt bebreidede man mig ikke, at jeg forvænnede denne Vildkat, at jeg forkjælede ham, at man godt saae, at Michael arbeidede altfor lidt hjemme, at han havde en daarlig Udtale af det Russiske og at han strax stak i at flæbe for den mindste Bagatel.

Da jeg selv var brystsvag, alene og bitter, forgiftede disse Bebreidelser mig Livet. Hvem vidste bedre end jeg, hvor flittig Michael var!

Han havde kun et jevnt Nemme, men var (trods sin Blødhed) saa udholdende og besad en saadan Villiestyrke, at jeg blandt Børn i hans Alder aldrig har truffen paa hans Lige. Den Lille hang med lidenskabelig Kjærlighed ved sin Moder, og da man havde sagt ham, at hun ikke alene var meget ulykkelig, men ogsaa svagelig, saa at et uheldigt Udfald af hans Studeringer let kunde volde hendes Død, levede han i en stadig Angst for denne Mulighed og plagede sig hele Nætter med sine Bøger for at han ikke skulde gjøre sin Moder Sorg! Fik han daarlige Characterer, kunde han ikke holde sine Taarer tilbage, men det faldt ikke et Menneske ind at spørge om Grunden til disse Taarer og hvilket forfærdeligt Ansvar han følte i saadanne Øieblikke; hvem brød sig om det? . . . Han havde en daarlig Udtale af det Russiske, det var det Hele! Hvad mig angaaer, saa forvænnede og forkjælede jeg ham ikke; jeg forstod ham kun bedre end de Andre, og naar noget mislykkedes for ham, skjændte jeg ikke, men søgte at trøste ham. Det vedkom Ingen! . . . Jeg har prøvet nok i mit Liv, har lidt Nød og Sult, har aldrig været lykkelig og bliver det heller aldrig. Og hvad Resten angaaer . . . Pokker i Vold med Fortiden! . . . Naar jeg nu tænker paa den, skjærer jeg ikke engang Tænder! Jeg troer ikke, at det lønner sig Umagen at leve, og det er maaske derfor, at Andres Nød gaaer mig saa nær til Hjerte.

Jeg, til Exempel, da jeg var paa lille Michaels Alder og gik paa Jagt efter Duer i den gamle By, jeg havde ialtfald Tid til at tumle mig frit. Dengang var jeg endnu ikke plaget af Hoste; fik jeg af Riset, saa skreg jeg, saalænge Exekutionen varede . . . Foruden denne kjendte jeg ikke noget, brød mig ikke om noget. Michael havde ikke engang den Fordel, det var som om man havde lagt hans Liv paa en Ambolt og hamrede løs derpaa. Naar han ialtfald, ligesom de andre Børn, havde turdet le af fuld Hals over de Dumheder, som raske unge Knægte have deres Morskab af, naar han havde kunnet begaa gale Streger og kunnet tumle sig i det Frie; men nutildags gaaer Alt i en anden Retning; istedetfor havde jeg et alvorligt Barn for mig, med Rynker i Øienkrogene, træt og mat og, naar han kom hjem fra Skolen, bogstavelig knuget under Vægten af de cyrilliske Bøger*. Og af den Grund gjorde det mig ondt for ham, og jeg vilde være ham en Støtte.

Jeg er selv Lærer, og jeg veed ikke, hvad der skulde blive af mig, hvis jeg mistede Troen paa Værdien af Kundskaber og den deraf flydende Nytte. Jeg mener kun, at Studeringer for et Barn ikke skal være et Drama og at et stakkels lille Væsens hele timelige og aandelige Velfærd ikke skal afhænge af en god eller daarlig Udtale af det Russiske. Jeg troer ogsaa, at Pædagogiken bedre vilde opfylde sin Bestemmelse,

---

* Bøger, affattede i det gammel-slaviske Sprog. *O. A.*

hvis den, istedetfor at sætte den ubarmhjertige Fod paa Barnets Bryst og gjøre ham fremmed for Alt, hvad han har lært at elske og agte i Hjemmet, med mild og fast Haand ledede det lille Væsen henad Kundskabens Vei. Jeg er endogsaa bleven Pessimist i dette Punct og vil ikke mere forandre min Anskuelse, thi hver Gang jeg tænker paa min stakkels lille Michael, bliver jeg kun yderligere bestyrket i den.

Allerede i sex Aar havde jeg været hans Lærer, først ude paa Landet, derefter som Correpetitor, da han flyttede med mig ind til Byen for at gaa i Skole der. Jeg havde saaledes god Tid til at lære ham at kjende, og (hvorfor skulde jeg nægte det?) jeg holdt af ham, thi han var Søn af den Kvinde, som var mig det Dyrebareste paa Jorden. Hun har aldrig havt nogen Anelse derom og vil aldrig faae det at vide; jeg husker altid paa, at jeg kun er Hr. Waginkiewiez, en Privatlærer . . . og hun Ætlingen af et rigt og fornemt Hus, kortsagt en Dame, som jeg aldrig turde vove at løfte mine Øine til. Men i denne larmende Tilværelse maa Mandens ubeskjæftigede Hjerte dog hefte sig ved et eller andet; ligesom den lette Musling til Havskummet, saaledes klamrer mit Liv sig til hendes. Hvad kan jeg gjøre for det? Og hvad ændser hun det? Jeg forlanger jo ikke mere Lys fra hende, end jeg tager fra Foraarssolen, som opvarmer mit trætte Bryst med sine varme Straaler. I hele sex Aar levede jeg under hendes Tag, var tilstede da hendes Mand døde, saae hende nedbrudt, forladt og desuagtet altid rolig, fuld af Opoffrelse og lutter Kjærlighed til Børnene: en ægte Helgeninde i hendes Enkestand og hendes Ulykke. Og . . . saa maatte det ske. Men det er ikke alene Kjærlighed, men snarere en Religion.

Michael mindede mig meget om hans Moder. Mere end engang syntes hun at se paa mig ud af hans store Øine. Det var de samme fine Træk, det var den samme Pande, overskygget af tykt, blondt Haar, de samme fint tegnede Øienbryn, og fremfor Alt den samme Stemme.

Der var ogsaa en vis Lighed imellem Moderens og Barnets Anlæg, der yttrede sig i Tilbøieligheden til Exaltation i Følelser og Anskuelser. Begge hørte til den Kategori af let paavirkelige, kjærlige og oprigtige Mennesker, som ere istand til de største Offre, men som kun opnaae liden Lykke i Livet, denne fortsatte Kamp med Virkeligheden, fordi de i Forveien give langt mere end de nogensinde kunne modtage. Denne Slags Hjerter begynde at forsvinde, og Psychologerne kunne med Rette sige om dem, at de i Forveien ere bestemte til at dø ud, fordi de komme til Verden med en Hjertefeil: de elske for meget!

Michaels Familie havde engang været meget rig, men — de havde elsket for meget! De havde offret Legeme og Sjæl, Liv og Gods i Fædrelandets Tjeneste.

Saaledes havde nogle politiske Skibbrud opslugt deres Formue, og det Tiloversblevne var ikke helt, hvad man kan kalde Usselhed, heller ikke Fattigdom, men dog, i Sammenligning med forrige Tider — Tarvelighed. Michael var den Sidste af sin Slægt, og Madame Marie elskede ham ikke alene som sit Barn, men tillige som et priviligeret Væsen, til hvilket hele Fremtidshaabet knyttede sig! Uheldigvis fandt hun, med Mødrenes sædvanlige Blindhed, overordentlige Evner hos ham. Barnet var ingenlunde indskrænket, men det besad kun hine middelmaadige Evner, som udvikle sig meget langsomt, tilligemed de legemlige Kræfter og Helbredet. Under andre Forhold, i et andet Land, vilde han have absolveret sine Universitetsstudier og kunnet gjøre Gavn i et hvilketsomhelst Fag af de sociale Beskjæftigelser; men ved det System, som i russiske Skoler bringes i Anvendelse overfor polske Børn, opnaaede Michael kun, at han overanstrengte sig, og da han vidste, hvilke høie Tanker hans Moder nærede om ham, sled han sig op til ingen Nytte.

Ak, hvor meget Sørgeligt har jeg ikke allerede været Vidne til i denne Verden! Jeg forbauses ikke mere over noget, men jeg maa tilstaa, at jeg dog havde vanskeligt ved at faae ind i mit Hoved, at der virkelig kunde existere den Anomali, at Characterstyrke, Flid og Barnekjærlighed i Forening skulle ødelægge et Barn.

Det er en uhyre Forvirring, og hvis Phraser kunde mildne den Bitterhed, jeg føler derover, vilde jeg udbryde med Hamlet: *Something is rotten in the state of Denmark!*

Jeg arbeidede med Michael, som om min Fremtid afhang af de Pointer, han fik — thi vi Begge, min kjære Dreng og jeg — vi

havde jo kun et og samme Maal: ikke at bedrøve hende og at fremtrylle et Smil af Lykke paa hendes Læber. Hver Gang han havde faaet en god Character, kom Drengen glædestraalende hjem fra Skolen. Han syntes at være voxet, han holdt sig rank, hans ellers saa matte Øine smilede i freidig Barneglæde og lyste som Kornmod; han slængte hastig den tunge Byrde af sine svage Skuldre og allerede i Døren tilraabte han mig med tindrende Øine: »Hr. Waginkiewicz! Gjæt engang, hvad jeg har faaet i Geographi! Aa, hvor Mama vil blive glad! . . .« Og naar jeg lod, som om jeg ikke kunde gjætte det, kom han med straalende Mine løbende hen til mig, slog Armene om min Hals og sagde mig — men høit — ind i Øret: »Fem . . . Tænk bare, Fem! det Aller-Allerhøieste!« — Og vi vare Begge lykkelige. Om Aftenen paa saadanne Dage byggede Michael Luftkasteller og forestillede sig, hvad der vilde ske, naar han opnaaede det fulde Antal Points. Han mumlede, halvt henvendt til mig, halvt til sig selv: »Til Jul kjøre vi til Zalesina; det vil sne; vi kjøre altsaa i Slæde og vi komme dertil ved Nattetid; men Mama vil vente paa os, hun vil omfavne og kysse mig, og spørge efter mit Vidnesbyrd. Og jeg vil sætte et bedrøvet Ansigt op! . . . Og imens vil Mama læse: »Udmærket! . . . Udmærket! . . . Aa! Hr. Waginkiewicz! . . . Og den stakkels Lilles Øine stode fulde af Vand. Og istedetfor at aflede ham fra de skuffende Billeder, lod jeg mine Tanker følge hans og saae Huset i Zalesina, saa fredeligt og stateligt og fremfor alt hende! denne saa ædle og dyrebare Kvinde, som vilde blive lykkelig naar Sønnen kom med sit »Udmærket!«

Ved saadanne Leiligheder holdt jeg en lille Formaningstale til Michael, idet jeg sagde, at hans Moder ikke alene tænkte paa hans Fremskridt, men ogsaa var bekymret for hans Helbred; derfor maatte han ikke græde, naar jeg gik en Tour med ham, eller staa op om Natten for at arbeide, men han skulde sove og gaa Toure efter mine Forskrifter.

Jeg fik tidt Breve fra Madame Marie og deri bad hun mig altid om at vogte paa hans Helbred. Og jeg blev med hver Dag mere og mere overbevist om, at Barnets Helbred var stærkt truet ved vort Undervisningssystem.

Hvis det blot havde dreiet sig om, Lærefagenes Vanskelighed, saa vilde jeg ligefrem have kunnet sætte Drengen fra det høiere Kursus ned i et lavere, men Drengen var ikke tilbage i noget Fag. Det dreiede sig kun om den overdrevne lange Repetitionstid, som Lectierne og Opgaverne fordrede. Og i den Retning kunde jeg ikke hjælpe ham; mit eneste Haab var, at Hvilen under Juleferierne vilde bøde paa, hvad dette overmenneskelige Arbeide havde skadet den Lilles Helbred. Hvis Michael havde været et mere sorgløst Barn, vilde jeg ikke have været saa urolig; men Uheld gjorde en langt dybere Virkning paa ham end Held, og hine lykkelige Øieblikke over et opnaaet »Udmærket« vare desværre sjeldne. Jeg havde allerede lært at læse i hans Træk, saa at jeg ved hans Hjemkomst strax vidste, naar noget gik skjævt.

»Du har faaet en daarlig Character?« — spurgte jeg.

»Ja.«

»Du kunde ikke din Lectie?«

Tidt svarede han: »Jeg kunde ikke min Lectie«. — Men langt oftere: »Jeg kunde det Hele, men ikke udtale mig flydende paa Russisk!« — Og lille Owitski, Duxen i Klassen, som jeg med Villie havde ført sammen med Michael for at de skulde læse sammen, sagde ligeledes til mig, at Michael fordetmeste fik daarlige Characterer, fordi han ikke kunde udtrykke sig correct. I samme Grad, som Barnet begyndte at føle sig mere legemlig og moralsk svag, øgedes ogsaa de daarlige Resultater; og jeg lagde Mærke til, at han, naar han havde grædt, satte sig ved Bordet, tilsyneladende rolig, men med bævende Læber, og at der i hans forøgede Flid laa noget Febrilsk og Fortvivlet. Han sad tiere oppe om Natten, og da han var bange for at jeg, naar jeg vaagnede, vilde skjænde paa ham og jage ham i Seng, saa stod han ganske sagte op, bar Lampen ud i det forreste Værelse, tændte den og gav sig til at arbeide. Da jeg opdagede det, havde han allerede tilbragt mange Nætter paa denne Maade i et iskoldt Værelse. Der var ikke andet for, end at jeg maatte staa op, kalde ham ind i Sovekammeret og endnu engang gjennemgaa Lectierne med ham og forsikkre, at han kunde dem og til ingen Nytte udsætte sig for en Forkjølelse. Men fordetmeste

forblev den stakkels Dreng i stadig Tvivl om han kunde noget eller ikke! . . Og Barnet mistede sine Kræfter, faldt af, blev bleg og mere og mere tungsindig. Jeg lagde tidt Mærke til, at det ikke alene var Arbeidet og hans Uheld, som udtømte hans Kræfter; en Dag, da jeg læste et Capitel af Polens Historie for ham, som jeg hver Dag gjorde efter hans Moders Ønske, rystede han over hele Kroppen, og jeg blev forskrækket over det forskende Blik og det næsten haarde Udtryk, som hans Ansigt fik, idet han spurgte mig: »Saa er det jo sandt Altsammen, Herre . . . og det er ingen Fabler . . . fordi . . . ?«

»Fordi . . . hvilket, Michael?» spurgte jeg ham overrasket. Istedetfor at svare mig, pressede han Tænderne sammen og brast i Graad. Jeg spurgte Owitski om Grunden til disse Taarer; han kjendte den ikke eller vilde ikke sige den. Men jeg gjættede den kun altfor godt. Uden Tvivl hørte Børnene i Skolen meget, som maatte saare dem dybt og stod i en skarp Modsætning til Alt, hvad de i Hjemmet havde lært at holde i Ære.

Hos de Andre gik saadanne Krænkelser snart over og efterlode kun et Had i Hjertet, som de efter bedste Evne søgte at dølge; men hos et Barn med Michaels Character efterlode disse Saar dybe Mærker; han vovede ikke at beklage sig eller gjøre Modstand; han kvalte sin dybt rystede Sjæls Smertensskrig, men hans Sind var i Oprør og han led.

Paa denne Maade kom der til hans Uheld i Skolen desuden en ubeskrivelig Bitterhed, som stadig tærede paa hans Kræfter. Drengens Samvittighed befandt sig ligesom mellem to Magter, for hvilke han pligtskyldig maatte bøie sig; og disse Magter drog ham hver til sin Side. Hvad den ene kaldte helligt, ærefuldt og loyalt, kaldte den anden skjændigt, lavt, foragteligt. Hvad den ene kaldte en »Dyd«, kaldte den anden en »Forbrydelse«. I et saadant Virvar fulgte Drengen sit Hjertes Røst og maatte alligevel lade, som om han lyttede til den anden. Fra aarle til silde maatte han hykle og i Dage, Uger og Maaneder føre et saadant ødelæggende Liv.

Hvilken Situation for et Barn! Lille Michaels Lod var forunderlig nok. Livets Dramaer begynde i Regelen senere, naar de første Blade ere begyndte at falde af Ungdomstidens Træ. For ham begyndte Alt, hvad Ulykken rummer: moralsk Tvang, Bitterhed, Forvirring, unyttige Anstrengelser, Kamp imod uovervindelige Anstrengelser, kuldkastede Forhaabninger, allerede i det ellevte Aar af hans Liv.

Hverken hans svagelige Person eller hans ringe Evner var istand til at bære denne Byrde.

Der gik Dage og Uger. Den stakkels Lille fordobblede sit Arbeide og sine Anstrengelser, men Resultatet blev med hver Dag ringere og mere trøstesløst. Hans Moders Breve forøgede endnu Vægten af disse altfor tunge Byrder. »Forsynet har begavet Dig med usædvanlige Evner, Michael!« pleiede hun at skrive.

Første Gang Drengen modtog et saadant Brev, greb han mine Hænder og gjentog hulkende: »Hvad skal jeg gjøre, Hr. Waginkiewicz? Hvad skal jeg gjøre?«

Ja, hvad skulde han gjøre, og hvem kunde gjøre for, at han ikke var kommen til Verden med Sprogtalent — særlig ikke for den russiske Udtale?

Alle Helgenes Dag var der to Dages Ferie, men Vidnesbyrdet var alt andet end godt: i tre af de vigtigste Fag havde han »maadelig«.

Paa Barnets indstændige Bønner sendte jeg ikke Vidnesbyrdet til Madame Marie.

»Kjære Herre, jeg beder dem,« sagde han og foldede sine smaa Hænder, »Mama veed ikke af at der bliver givet Characterer til Alle Helgenes Dag, og fra nu af til Jul vil den kjære Gud have Medlidenhed med mig.«

Det stakkels Barn levede i det Haab, at han kunde gjøre Fremskridt, og jeg hengav mig ligeledes til denne Illusion. Jeg tænkte, at han vilde faae Skoleroutine, blive mere dygtig i Russisk og lære den rigtige Udtale, kortsagt, at han hver Dag vilde behøve mindre Tid til at lære sine Lectier. Uden dette Haab vilde jeg forlængesiden have underrettet hans Moder om, hvorledes Sagerne stode. Det syntes forresten ikke at være helt forfængeligt, thi lige efter Alle Helgene fik Michael tre »Udmærket«, deraf et i Latin. Han var den Eneste af alle Eleverne, som vidste, at *Perfectum* af *gaudeo* er = *gavisus sum*, og han vidste det, fordi han en Dag, da han havde faaet to »Udmærket«, havde spurgt mig, hvad »jeg har glædet mig« hed paa Latin. Jeg troede, at Drengen skulde blive tosset af Glæde over denne Lykke. Hans Sindsstemning og hans Helbred bedrede sig øie-

blikkeligt: han skrev et Brev til sin Moder, hvilket begyndte saaledes:

»Lille Mo'er *(mamusia)*, min Allerkjæreste, veed hun, hvad *gaudeo* hedder i Perfectum? Nei, hun veed det bestemt ikke, og lille Lola veed det heller ikke, thi af hele Klassen var jeg den Eneste, som vidste det!«

Fra dette Øieblik af spurgte han mig hvert Øieblik om forskjellige latinske *imperfecta* eller *participia*. Hans Livs Opgave var herefter at samle *perfecta*. Men ak, hvor kort var ikke dette Smil af Lykken! Kort efter ødelagde den fatale polske Accent i hans Russisk igjen Alt, hvad den mest anstrengte Flid havde bygget op, og Lærestoffet ophobede sig saaledes, at Drengen ikke længer kunde anvende den fornødne Tid paa de enkelte Fag. Tilfældet forøgede desuden det Uheld, som forfulgte ham. En Aften glemte Michael og Owitski at tale til mig om en Stil, som de havde for, og de skrev den ikke. For Owitskis Vedkommende gik Sagen ubemærket hen, da Stilen ikke blev affordret ham, som Dux; men Michael fik en »offentlig Irettesættelse«, og man meddelte ham, at han vilde blive relegeret. Man mente, at han med Villie havde undladt at tale til mig om denne Stil for at slippe fri for den, og Barnet, som ikke var istand til at sige den mindste Løgn, havde intet Middel til at bevise sin Uskyldighed. Han havde nok kunnet anføre, at Owitski ligeledes havde glemt Stilen, men det tillod hans kameratlige Ære ham ikke.

Mit Vidnesbyrd var ham ikke alene til ingen Nytte, men paadrog mig ovenikjøbet Bebreidelser; man sagde til mig, at jeg ved min Handlemaade understøttede Drengens Dovenskab, og søgte at hæmme Skolens Indflydelse og Virkningen af de nye Ideer, som den søgte at udbrede, i Faveur af de Fordomme, som vare blevne indpodede Eleverne i Hjemmet. Alt dette, og navnlig Michaels Udseende smertede mig dybt. Den Dags Aften saae jeg ham presse begge sine Hænder imod Hovedet, og da han troede, at jeg ikke kunde høre det, mumlede han ved sig selv: »*Boli! boli! boli!*« (Hvor det gjør mig ondt.)

Et Brev fra Madame Marie, hvilket indtraf næste Dag og hvor hun overøste ham med Ros for hans »Udmærket«, var et nyt Slag for ham.

»Ak! Jeg bringer Mama en net Trøst!« udbrød han under krampagtig Hulken.

Da jeg den næste Dag gav ham Torny steret paa, vaklede han; jeg vilde ikke lade ham gaa i Skole, men han lod sig ikke holde tilbage; han bad mig kun om at tage ham ved Haanden, da han var bange for, at »hele Jorden skulde løbe rundt for ham.«

Om Eftermiddagen kom han igjen hjem med et »Maadelig«. Han havde faaet det for en Lectie, som han, efter hvad Owitski sagde mig, kunde udmærket, men af Angst havde han ikke kunnet faae et Ord frem. Hans Skudsmaal var nu slaaet fast, han var en »borneret, doven Knægt,« som altid gik Krebsegang. Og imod denne feilagtige Dom kjæmpede han forgjæves som en Druknende.

Endelig mistede han al Selvtillid, al Tro paa sine Evner, og kom til den Overbevisning, at alt Arbeide og al Flid ikke vilde føre til noget, at han aabenbart var en daarlig Elev, og samtidig udmalede han sig sin Moders Fortvivlelse, hvad hun vilde sige, og hvilket dræbende Slag disse Efterretninger vilde være for hende.

Præsten i Zalesina skrev ligeledes engang imellem til ham; det var et godt, men inconsekvent Menneske; han sluttede ethvert af sine Breve med de Ord:

»Husk vel paa, Michael, at ikke alene din din Moders Lykke, men ogsaa hendes Helbred hviler i dine Hænder!«

Aa! han havde ikke glemt det, han huskede det kun altfor godt! Og tidt raabte han om Natten i sine tunge Drømme med klagende, sorrigfuld Stemme: »Moder, Moder!« som om han vilde bede hende om Forladelse.

Julen nærmede sig, men Drengen fik daarligere og daarligere Characterer, og man kunde ikke nære nogen Tvivl om Udfaldet. Jeg underrettede derfor Madame Marie om hvorledes det forholdt sig, idet jeg sagde, at Barnet havde et meget svagt Helbred, denne overdrevne Anstrengelse svækkede ham kjendeligt og man maatte lige efter Jul tage ham ud af Skolen og beholde ham ude paa Landet for at han kunde hente nye Kræfter. Af Moderens Svar mærkede jeg godt, at hendes moderlige Stolthed var krænket, men ikke desto mindre talte hun som en kjærlig og varmtfølende Moder. Jeg talte ikke et Ord herom til Michael, da jeg var

bange for Følgerne af enhver altfor stærk Sindsbevægelse. Jeg mindede ham kun om, at hvad der end maatte ske, saa vidste hans Moder, hvor flittig han havde været for hendes Skyld, og at hun meget godt kunde indse hvilke Omstændigheder det var, der gjorde alle hans Bestræbelser frugtesløse.

Det lettede ham øiensynligt; han græd nemlig længe og bittert, noget som ikke var hændt ham i flere Uger. Medens han græd, gjentog han bestandig: »Aa den kjære, den gode Moder! Hvor megen Sorg gjør jeg hende ikke!« — Alligevel smilede han gjennem Taarerne ved Tanken om, at han snart skulde ud paa Landet og besøge sin Moder, lille Lola, Zalesina, og Pater Masrinski. Og jeg, jeg længtes ogsaa efter Zalesina, da jeg ikke længer kunde Synet af dette Barns Martyrdom.

Derude ventede der ham Ro, Fred, Alles Velvillie og hans Moders Hjerte! der vilde Studiet antage et venligere Præg for ham, og ikke længer det fremmede, byzantniske, som syntes at spotte Alt, der var ham dyrebart. Der vilde det aldrig falde ham ind fortvivlet at spørge, om det ogsaa virkelig var sandt, at Polen havde en Historie. Endelig udstrømmede hele Atmosphæren der en Duft af Fred og Renhed, som hans lille Bryst let kunde indaande. Mig forekom denne Jul derfor som en Redning for ham. Jeg talte Dagene paa mine Fingre. Hvor megen Uro gjemte de endnu for mig, hvor mange Kvaler for ham. Det lod virkelig til, at Alt havde sammensvoret sig imod ham.

Det var paalagt Børnene i Skolen kun at tale Russisk indbyrdes. Michael forglemte sig sig engang og sagde til lille Owitski paa Polsk: »Jeg holder saa meget af Dig!« For denne Forseelse fik han en ny »offentlig Irettesættelse« og blev betragtet som en Fordærver af Skolen.

Det var lige før Helligdagene. Det er mig umuligt at skildre hvor dybt det ærgjerrige og letmodtagelige Barn følte denne Skam. Hvilket forvirret Begreb maatte der ikke opstaa i hans Hjerne om det Gode og det Onde! Hvorledes maatte ikke alt det, som var strafværdigt eller roesværdigt, blande sig sammen til eet Virvar! Alt, hvad dette Barnebryst rummede, blev ligesom sønderrevet. Mørke traadte i Stedet for Lyset, og istedetfor den brede, banede Vei, som han havde havt foran sig, saae han sig indesluttet af en forvirret Kreds, som han ikke var istand til at bryde. Han svaiede som et Siv for Blæsten, og naar han om Morgenen gik i Skole, saae jeg ham ryste over hele Kroppen, som om han skulde miste Livet. Tilsidst antog hans lille Ansigt et tragisk Udtryk, det saae ud, som om han stadig kjæmpede med Graad og Taarerne sammensnørede hans Strube, og hans Øine havde et Udtryk ligesom en lille Fugl, der bliver pint.

Undertiden faldt han hen i et besynderligt Drømmeri, som lignede en Bedøvelse, og hans Lemmer havde en automatagtig Bevægelse. Saaledes holdt han sig rolig, tankeløs, adlød mekanisk, og naar jeg sagde til ham, at det nu var Tid til at gaa Tour, modsatte han sig ikke som tidligere, men tog taus sin Czapka og gik med mig.

Jeg vilde have været meget glad over denne Forandring, hvis jeg ikke havde mærket, at der under denne tilsyneladende Ro dulgte sig en exalteret Resignation, en bitter, uovervindelig Tvivl.

Han lærte sine Lectier, skrev sine Stile, men kun af Vane. Jeg kunde tydeligt se, at han, medens han mekanisk opramsede sine Conjugationer, tænkte paa andre Ting, eller rettere sagt paa Ingenting.

En Dag, da jeg spurgte han, om han var færdig med Alt, hvad han havde for, svarede han i Drømme:

»Jeg troer ikke, Herre, at det nytter noget altsammen.«

Jeg var endogsaa bange for at nævne hans Moder for ham. Det vilde have faaet den bittre Lidelsens Kalk, som var sat til hans Barnelæber, til at flyde over. Jeg var urolig for hans Helbred, thi hans Udseende blev daarligere med hver Dag, og tilsidst var hans Ansigt allerede blevet gjennemsigtigt. De fine smaa blaa Aarer, som man før kun havde seet i hans Tindinger naar han lo, eller blev ivrig, vare nu altid synlige. Men besynderlig nok var han bleven smukkere, saa at hans lille Ansigt saae ud, som om det var skaaret ud af et Maleri, og Synet af dette blonde Hoved, som allerede halvveis var en Engels og havde meget af en vissen Blomst ved sig, skar En dybt i Hjertet.

Vægten af hans Bøger var for tung for ham, derfor lod jeg ham kun bære nogle af

dem paa Ryggen og bar selv Resten. Nu fulgte jeg ham nemlig hver Dag i Skole og hentede ham igjen, uden at tage videre Notits af de spydige Bemærkninger, som jeg høstede for det.

Vi havde endelig naaet Helligdagene.

Hestene fra Zalesina havde allerede i to Dage staaet i Gjæstgivergaarden, og et Brev fra Madame Marie sagde, at man ventede os med Utaalmodighed.

»Jeg har hørt, at Du har havt at kæmpe med Vanskeligheder, Michael,« tilføiede hun; »jeg haaber ikke længer paa noget »Udmærket«, jeg ønsker kun, at dine Lærere, ligesom jeg, ere overbeviste om, at Du har gjort hvad der stod i din Magt, og at Du ialtfald ved en god Opførsel har villet raade Bod paa din Mangel paa Fremskridt«.

Men Lærerne tænkte helt anderledes, thi de havde et helt andet Begreb om en Drengs »gode Opførsel«.

Vidnesbyrdet kuldkastede det sidste Haab. Den sidste »Irettesættelse« for Brugen af det polske Sprog paavirkede hele Rubriken »Opførsel«, og Vidnesbyrdet var ledsaget af et Decret, som udsagde: Disciplen Michael er ikke Institutet til nogen Ære, tager derfor Pladsen op for en mere Værdig, og bliver som Følge deraf udstødt.

Michael kom om Eftermiddagen hjem med denne Dom. Sneen faldt meget tæt. Det var næsten mørkt i Værelset; jeg kunde derfor ikke se hans Ansigt; jeg saae kun, at han gik hen til Vinduet og blev staaende der, med Ansigtet trykket op til Ruden, og som i en Døs stirrede paa Sneflokkerne, er dansede hid og did. Jeg gjættede kun altfor godt de Tanker, der uden Tvivl hvirvlede rundt i hans stakkels Hjerne, ligesaa vildt som de lette Flokker. Jeg vilde ikke tale til ham, hverken om Vidnesbyrdet eller Decretet.

Saaledes forbleve vi tause et Kvarterstid, og imidlertid var det blevet helt mørkt. Jeg tændte Lampen og begyndte at pakke hans Sager i Kufferten; men da jeg saae, at Michael slet ikke rørte sig henne ved Vinduet, spurgte jeg ham: »Hvad bestiller Du der, Michael?«

»Ikke sandt,« svarede han med en Stemme, som han søgte at gjøre fast, men som dirrede ved hvert Ord, »ikke sandt, nu sidder Mama og Lola ved Kaminen i den lille grønne Salon og tænker: Nu maa de snart komme!«

»Ja . . . det er nok muligt; men hvorfor dirrer din Stemme saadan? Er Du syg?«

»Nei, Herre, jeg feiler ingenting, jeg fryser kun.«

Jeg klædte ham strax af og fik ham i Seng, thi han rystede over hele Kroppen, og ved Afklædningen saae jeg fuld af Medlidenhed, hvor magre hans Ben og Arme vare. Jeg gav ham varm The at drikke og dækkede ham til med Alt, hvad jeg havde ved Haanden.

»Er Du nu varm, Barn?« spurgte jeg ham.

»Aa ja; jeg har kun ondt i Hovedet.«

Stakkels lille Hoved, det var let at forstaa. Det trætte Barn faldt snart i Søvn, og jeg hørte dets tunge Aandedrag.

Jeg gav mig i Færd med at gjøre Kufferten færdig! derefter — da jeg den Dag paa Grund af Kulden havde mere ondt i Brystet end ellers — gik jeg strax i Seng, og faldt, efterat have slukket Lampen, i en dyb Søvn.

Henad Midnat blev jeg vækket af et stærkt Lysskjær og en Mumlen, som var mig bekjendt.

Lampen brændte paa Bordet. Michael sad i bar Skjorte ved sin Pult og holdt en Bog i Haanden. Hans Kinder blussede, han havde lukket Øinene, som for at concentrere sin Hukommelse. Hans Hoved var let bøiet og med søvnig Stemme mumlede han: *Conjunctivus amem, ames, amet* . . .« Jeg ruskede ham i Armen: »Michael!« — Han vaagnede, blinkede forundret med Øinene og saae paa mig med et Blik, som om han ikke kjendte mig.

»Hvad bestiller Du dog? . . . Hvad gaaer der af Dig? . . .«

»Aa, Herre,« svarede han smilende, »jeg gaaer det kun igjennem; jeg maa have et »Udmærket« i Latin for at gjøre Mama en Glæde! . .«

Jeg tog ham paa Armen og bar ham hen i Sengen; hans lille Krop brændte som et hedt Strygejern. Heldigvis boede der en Læge i samme Hus; jeg gik ufortøvet til ham. Han vidste strax Besked; han følte et Øieblik Drengens Puls og lagde Haanden paa hans Pande. Michael havde Hjernebetændelse.

Ak! Hvor mange Ting maatte ikke have tumlet sig i hans Hjerne, førend det var kommet saa vidt! Sygdommen gjorde hastigt uhyre Fremskridt. Jeg telegrapherede til Madame Marie, og tre Dage efter forkyndte en febrilsk Ringen paa Dørklokken Moderens Komme.

Da jeg lukkede Døren op, var hun saa hvid som et Lagen under det sorte Slør. Hendes Haand pressede sig med unaturlig Kraft om min Arm, og hele hendes Sjæl laa i Spørgsmaalet: »Lever han?«

»Ja, Lægen siger, at det er bedre.« Hun slog Sløret, som var bedækket med Istapper, tilside og skyndte sig ind til sit Barn.

Jeg løi, da jeg sagde, at det var bedre; Barnet levede, det er sandt; men Sygdommen forværredes. Han kunde ikke engang kjende sin Moder, da hun tog Plads hos ham.

Først da hun lagde frisk Is paa hans Hoved, begyndte han at bevæge Øielaagene og stirre stivt paa hende. Hans Aand var aabenbart lammet i Kampen med Feberen. Han bevægede Munden, han smilede et Par Gange, og endelig hviskede hans Læber ømt: »Mama!«

Hun tog ham i sine Arme og blev hos ham i flere Timer, uden saa meget som at tage Hatten af. Jeg gjorde hende opmærksom derpaa. Hun svarede forvirret: »Det er sandt, det har jeg glemt.«

Da hun tog Hatten af, trak mit Hjerte sig sammen og forunderlige Følelser greb mig. Midt i det blonde Haar, som omgav hendes unge og smukke Hoved, skinnede brede sølvfarvede Striber. De havde maaske endnu ikke været der for tre Dage siden.

Hun tog Ophold hos Barnet, lagde selv nye Omslag paa og gav ham hans Medicin. Han fulgte hende med Øinene gjennem hele Værelset, hvor hun end gik hen, men atter kjendte han hende ikke mere. Hans Feber tog til. Saa begyndte han i sin Vildelse at declamere Niemcewicz's »Elegi over Helten Zolkiewski«, dette forbudte Digt, som han kunde udenad; hist og her blandede han latinske Vers ind deri.

Jeg maatte flere Gange gaa ud af Stuen; jeg kunde ikke taale at høre paa ham. Mens han endnu var rask, havde han, forat berede sin Moder en Overraskelse dermed, lært Ministrerbogen (Chordrengenes Svar) udenad. Og nu gjøs det i mig, da jeg midt i den tause Nat hørte dette elleve Aars Barn paa Dødsleiet declamere: »Mi deus, mi deus, quare me repulisti et quare tristis incedo dum affligit me inimicus?« Moderens Graad gav et dystert Accompagnement til disse Ord.

Det var Juleaften. Fra Gaden lød Mængdens Støi op til os, blandet med Bjældeklirren fra talrige Slæder. Byen klædte sig i sin Festdragt; gjennem Vinduet i et ligeoverfor liggende, oplyst Hus saae man et Juletræ, pyntet med forgyldte og forsølvede Nødder, omringet af smaa mørke og lyse Hoveder, hvis Lokker dansede i Glæde over Skuldrene. Lyst straalede Vinduet, og lyst løde Raab af Jubel og Overraskelse ud derfra. Blandt alle de Stemmer, som løde herind, gaves der ikke een, som ikke havde en Klang af Glæde. Kun vor stakkels Lille declamerede med et smerteligt Udtryk: »Mi deus, quare me repulisti.«

Nede paa Gaden stod Tiggerdrenge med deres lille Krybbe af Æskelaag; deres Stemmer løde op til os, de sang:

> »*W zlobie lezy Ktoz pobiezy*
> *Kolendowac malemu.*«

(Barnet ligger i Krybben, sig, hvem der synger for det?)

Julenatten nærmede sig, og vi gjøs ved Tanken om, at den for os sagtens vilde blive en Dødens Nat.

Et Øieblik saae det ud til, at Barnet begyndte at komme sig, thi han begyndte at kalde paa sin Moder og lille Lola; men det varede ikke længe. Aandedrættet blev igjen stønnende og svagere med hvert Øieblik; han vilde flere Gange føre Hænderne op til Hovedet, men de sank kraftesløse ned igjen. Man kunde ikke være i Tvivl om, at denne lille Sjæl kun dvælede halvt hos os, og at vi efterhaanden bleve mere fremmede for ham. Michaels Tanker vare allerede borte, og nu fulgte han selv efter dem ud i det store, ubekjendte Mørke. Og han saae intet mere, han følte intet mere, ikke engang sin Moders Haand; hun havde fortvivlet kastet sig over hans Seng.

Det var, som om hemmelighedsfulde Porte oplod sig for ham, gjennem hvilke han skred, uden at se paa os. Ethvert Aandedrag fjernede ham fra os, og efterhaanden ombølgede den seierrige Sygdom ham ligesom en Flod, der gaaer over sine Bredder, og udslukkede hans Liv Gnist for Gnist. Barnets Hænder, som laa paa Tæppet, aftegnede sig allerede imod dette med livløse Gjenstandes Tyngde, hans Næse blev spids, og hans Ansigt antog en kold Værdighed, hans Aandedræt havde Lighed med et Uhrs Tikken. Et Øieblik til, et Suk og det

sidste Sandskorn maatte løbe ud af Timeglasset, og Alt være forbi.

Henad Midnat troede vi, at det nu lakkede mod Enden, thi han begyndte at ralle som naar En er ved at drukne og Vandet trænger ind i Munden paa ham. Saa hørte det op, men Speilet, som jeg holdt for hans Læber, blev endnu lidt dugget. En Time efter tog Feberen af, og vi troede, at han var frelst: selv Lægen nærede et svagt Haab. Da Moderen hørte det, besvimede hun.

I Løbet af to Timer blev hans Tilstand bedre med hvert Minut; henad Klokken tre gik Lægen, og da det allerede var den fjerde Nat jeg vaagede uden Hvile hos den Lille, gik jeg ud i det forreste Værelse og faldt i Søvn paa en Halmsæk. Madame Maries Stemme vækkede mig. Jeg troede, at hun kaldte paa mig, men i Nattens Stilhed hørte jeg tydeligt: »Michael! Michael!« og Haaret reiste sig paa mit Hoved, da jeg forstod den hjerteskærende Tone i hvilken Moderen kaldte paa sit Barn. Inden jeg kunde springe op fra mit Leie, stod hun inde i mit Værelse med et Lys i Haanden.

»Herre! . . . Michael er død!«

Jeg foer hen til Barnets Seng; det var Tilfældet.

Hovedet var sunket ned i Puderne, Munden stod aaben, Øinene vare stivt rettede imod et eneste Punct, Trækkene forstenede . . . man kunde ikke nære nogen Tvivl længer — Michael var død! . . .

Jeg dækkede hans magre lille Legeme til med Tæppet, som Moderen i sin Fortvivlelse havde revet ned, da hun sprang op. Jeg lukkede hans Øine; saa tænkte jeg paa at trøste Madame Marie. De første Helligdage tilbragte jeg med at sørge for Begravelsen; det var en forfærdelig Opgave for mig, da Moderen ikke vilde vige fra Barnets Leie og besvimede hvert Øieblik. Hun besvimede, da Folkene kom for at tage Maal af Kisten, dernæst da man skulde klæde Barnet og ligesaa, da man lagde Brædderne tilrette, som Kisten skulde staa paa.

Hvert Øieblik kom hendes Sorg i Konflikt med Ligegyldigheden hos Begravelses-Folkene som ere vante til de Dele, og dette gjorde hende næsten rasende.

Hun vilde selv lægge Høvlspaaner under Kistens Silke, medens hun i en Slags Feber mumlede: Puden er for lav.

Imidlertid laa Michael paa sin Seng, klædt i sin nye Dragt med hvide Handsker paa, sløv, ligegyldig, med et lyst Smil. Vi lagde ham i Kisten og løftede denne op paa Katafalken, som var omgiven af Lys. Værelset, i hvilket den stakkels Lille saa mange Gange havde conjugeret sine latinske Declinationer og skrevet sine Stile, var forvandlet til et Ligkapel, de nedrullede Jalousier, de sortbehængte Vægge holdt Dagslyset ude, og Kjerternes gullige, flagrende Skjær gav Rummet en Kirkes høitidelige Præg.

Siden den Dag da Drengen fik sit sidste »Udmærket«, havde jeg ikke seet Michael saa straalende.

Kjerternes flagrende Skjær gav hans Ansigt og hans Smil et Udseende af Liv og Slummer.

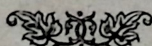
Efterhaanden kom hans Kammerater, som vare blevne i Byen Julen over. Børnene gjorde store Øine ved Synet af Katafalken og Kisten. De vare maaske forbausede over den Rolle, som deres Kammerat spillede her. Endnu for ganske kort siden havde han været i deres Midte, ligesom de bøiet under Vægten af det bogfyldte Tornyster, havde faaet daarlige Characterer, Straf, offentlige Irettesættelser. Han havde havt en daarlig Udtale! enhver havde Lov til at trække ham i Haaret og Ørene! Og nu laa han der alvorlig, fredelig, utilgjængelig, omgiven af saa mange Kjerter. Enhver nærmede sig ligesom med en frygtblandet Ærbødighed; selv lille Owitski, skjøndt Dux, forsvandt næsten ved Siden af ham.

Og Børnene puffede til hverandre og hviskede:

»Nu bryder han sig slet ikke mere om det Hele! . . . Og selv om en af Lærerne kom, vilde han ikke engang staa op, men blot smile ligesom nu. Og deroppe, der har han Lov til at gjøre hvad han vil — endog, naar han har Lyst, at tale Polsk med de smaa Engle, der have Vinger paa Ryggen.«

Saaledes hviskende, nærmede de sig den dobbelte Række Kjerter og læste et *De profundis* over deres Kammerat.

Næste Dag blev Kisten skruet til og man bar den ud paa Kirkegaarden, hvor en med Sne blandet Jordhøi skjulte den for vore Blikke — for bestandig.

MAJORENS NIECE.

Roman af **Ossip Schubin.**

(1. Fortsættelse).

Den Tid, som nu fulgte efter, vil jeg helst ikke tænke paa. Jeg bar paa den forfærdelige Sorg, der var altfor stor for mit stakkels lille Barnehjerte — og segnede mere og mere under den tunge Byrde, indtil endelig den samme Sygdom, som havde reven Moder bort, ogsaa kastede mig paa Sygeleiet.

Da jeg igjen kunde staa op, voldte Erindringen om alt, hvad der var foregaaet før min Sygdom, mig ikke mere Sorg — næsten ligegyldig saae jeg tilbage paa Fortiden. Først længe, længe efter forstod jeg igjen, hvor meget fattigere paa Kjærlighed jeg var bleven for hele Livet ved min Moders Død.

2.

3. Juni . . .

Det er virkelig meget morsomt at skrive sine Memoirer. Jeg vil fortsætte, uagtet det ikke regner idag. Det er tvertimod meget varmt, saa varmt, at man ikke kan opholde sig ude.

Tante Rosamunde gjør Honneurs hos Obersten ved det Infanteriregiment, som ligger i Garnison i X.— hm! Hun har sendt Bud efter mig, men jeg lod mig undskylde ved Krupitschka. Naar der kommer Husarlieutenanter, sender hun aldrig Bud efter mig. — Det er virkeligt altfor komisk. Hun bilder sig da vel ikke ind, at Husarlieutenanter kunde gjøre mig Hovedet kruset? Hvilken Idee! Men. . . jeg kunde virkelig have Lyst til at prøve paa, om Miss O'Donell har Ret, om jeg virkelig kun behøvede at ville, for . . . Ak, hvor vilde det ikke være henrivende, dog engang at lade sig gjøre Cour til af Hjertenslyst. — Da der foreløbigt ikke er nogen Udsigt dertil, vil jeg imidlertid fortsætte mine Memoirer . . .

Jeg har taget min Kjole af og iført mig en rigtig luftig hvid Morgenkjole og ladet Kokkepigen, hos hvem jeg staaer i høi Gunst, sende mig et Glas isafkjølet Limonade herop for at læske mig under min Forfattervirksomhed. Mine Vinduer staa aabne og vende ud til et Mylder af gamle Træer, ved hvis Fod vilde Roser blomstre. Aa, hvor de Roser dufte henrivende! S—s—s summe Bierne imellem dem, flittigt, ensformigt, det suser næsten umærkeligt, trægt i Bladene, ikke en Fugl synger. Verden er dog saa smuk, selv om man ikke har andet Middel til at adsprede sig i den, end at skrive sine Memoirer. Efterat jeg har nedskrevet mine Forældres Historie, gaaer jeg over til at fortælle om mine nærmeste Slægtninge. —

»Naa,« sagde Majoren, »jeg er nysgjerrig efter at se, hvorledes hun vil skildre os.«

3.

Onkel Paul er den mellemste af tre Brødre, af hvilke den ældste er min Bedstefader.

Friherrerne af Leskjewitsch stamme fra Kroatien og ere overbeviste om deres Families Ælde, uden dog at kunne godtgjøre denne. Forresten er der intet til Hinder for, at de kunne komme til Hove, og de have i mange Slægtled altid lagt Vind paa en dadelfri, ærefuld Opførsel og standsmæssige Giftermaal.

Skjøndt alle Medlemmer af denne fremragende Slægt bestandig ligge i Kiv indbyrdes, og den ene Leskjewitsch endnu aldrig har kunnet forliges med den anden, besidde de alligevel en udviklet Familiefølelse, som navnlig yttrer sig ved en rørende Stolthed over alle Leskjewitsch'ske Særheder. Disse Særheder ere bekjendte over hele Monarkiet; — Familien Leskjewitsch er ialtfald fuldt og fast overbevist derom. — Leckjewitsch'erne have indtil Dato ikke opnaaet at præstere noget Overordentligt, ikke engang betænkelige Afvigelser fra den slagne Landevei, og saa dog at lægge enhver af dem et Patent paa speciel Excentricitet paa Vuggen! — et Patent, som forpligter Menneskeheden mere eller mindre til, at tage Vedkommendes Excentricitet som en Selvfølge.

Jeg forskrækkes over det jeg her har nedskrevet. Jeg er aabenbart ogsaa en Leskjewitsch, ellers vilde jeg ikke tillade mig at fælde en saa haard Dom over mine nærmeste Slægtninge. Egentlig burde jeg strege disse Linier ud, men — de komme jo ikke Nogen for Øie, og jeg synes selv saa godt om min dristige Familiecharacteristik. Stilen forekommer mig saa lødig. Altsaa lade vi dette Afsnit blive staaende, — især fordi den eneste af Familien, som nogensinde har viist mig Venlighed, Onkel Paul, ifølge Familiens almindelig Mening slet ikke er nogen ægte Leskjewitsch, men et Vanskud. For det Første er han blond, for det Andet er han fornuftig. Blandt alle andre Mennesker gaaer han, efter hvad jeg troer, for at være et Stykke af en

Særling — men i hans egen Familie finder man ham foruroligende normal. Hvilken af de to andre Brødre der tilkommer Prisen for særlig Originalitet, om den Ældste eller den Yngste — min Bedstefader eller Faderen til min Legekammerat Harry — derom er Verden uenig. Begge ere Enkemænd, begge beheftede med en rastløs Vandrelyst. Men min Bedstefaders Vandrelyst minder om Uroen hos en hvid Mus, der i sit Bur bestandig kryber rundt om den samme Ring. Onkel Karls derimod om den evige Jøde, der finder Jorden for lille til at stille sin evige Uro paa den. Min Bedstefader er altid paa Reise og næsten altid i samme Rækkefølge fra det ene af sine Godser til det andet — Onkel Karl jager skiftevis Løver i Sudan og Hvaler ved Nordpolen. Ogsaa i alle deres øvrige Excentriciteter ere Brødrene forskjellige. Min Bedstefader er Cyniker, Onkel Karl er Romantiker. Min Bedstefader gaaer ud fra det Princip, at alle Bestræbelser, som tjene til andet end til at sikkre sig sin gode Appetit og sin rolige Søvn, ere en Taabelighed, — Onkel Karl staaer i Begreb med at skrive et Værk, som vil have en aandelig Omvæltning til Følge — hvis det slaaer igjennem. — Min Bedstefader er en Gnier, Onkel Karl en Ødeland, — Onkel Karl begynder at øine Bunden af sin Pengepung — min Bedstefader er en hovedrig Mand.

Naar jeg nu tilføier, at min Bedstefader er conservativ med indtil Forsætlighed daarlige Manerer, Onkel Karl derimod radikal med en Hofmands Væsen, har jeg vel givet et nogenlunde fuldstændigt Billede af de to Herrer. Jeg maa kun gjøre den Bemærkning, at jeg kun kjender meget lidt til Onkel Karl og slet intet til min Bedstefader, af hvilken Grund min Characteristik desværre udelukkende støtter sig til Andres Iagttagelser.

Saa slem som nu maa min Bedstefaders Cynisme dog ikke have været i tidligere Tid, thi selv om det ikke faldt ham ind at være ærgjerrig for sit eget, saa var han det dog i høieste Grad for sin Søns, min Faders, Vedkommende. Han pugede Penge sammen til ham, lagde det ene Tusinde hen efter det andet, kjøbte det ene Gods efter det andet, blot for at sikkre ham en Stilling, som mangen ung Fyrste vilde misunde ham.

Endelig lod han ham attachere ved det østerrigske Gesandtskab i Paris, og naar Papa gav dobbelt saa meget ud som hans Gage beløb sig til, saa lo den gamle Herre kun og sagde: »Ungdommen maa rase ud«. Men da min Fader gjorde en ubemidlet ung Pige af tarvelig Fødsel til sin Hustru, saa strøg den Gamle ham simpelthen ud af sit Hjerte og slog Haanden af ham.

Fra det Øieblik af tærede Papa langsomt paa den lille Capital, som han havde arvet efter sin Moder. Ved hans Død var der intet tilbage af den.

Onkel Paul var den eneste af Familien, som vedligeholdt Forbindelsen med min Fader, selv efter hans Mesalliance — denne Art af Særhed, som ikke findes paa det Leskjewitsch'ske Program. Da Mama, blottet for alle Midler, henvendte sig til ham om Understøttelse, opsøgte han min Bedstefader for at sætte ham ind i min Moders fortvivlede Stilling og indstændigt opfordre ham til at gjøre noget for hende og mig. Bedstefader svarede: »Han understøttede ikke Pak.«

Min Cousine Heda, der har den Vane at rapportere alt Ubehageligt, som bliver sagt om en Person, til den Paagjældende selv — af Samvittighedsfuldhed — for at advare denne imod sine Fjender, fortalte mig disse behagelige Enkeltheder.

Enden paa denne fornøielige Familieconference var for det Første, at Onkel Paul blev alvorlig brouilleret med Bedstefader, for det Andet, at han øieblikkelig besluttede sig til at reise til Paris og ordne Alt.

Tante Rosa paastaaer, at han i det sidste Øieblik har opfordret Krupitschka til at godkjende denne Beslutning. Det er sagtens kun en ondskabsfuld Opdigtelse, men naar Heda paastaaer, at han hovedsagelig har taget os med sig til Bøhmen for at beskjæmme og ærgre min Bedstefader, saa kan der være et Korn Sandhed deri.

Der er gaaet mange, mange Aar siden vort beskedne Indtog i Zbirkow, men min elskværdige Bedstefader er endnu lige fjendtlig sindet mod mig og mod Onkel Paul.

Hans Yndlingsbeskjæftigelse skal bestaa i, sammen med en spidsfindig Jurist, hvert Aar at fuldkommengjøre det Testamente, ved hvilket jeg, forsaavidt det paa nogen Maade lader sig gjøre, ligeledes skal miste den ubetydelige Part, der ifølge Loven tilkommer mig som min Faders Arving. Til sin Universalarving har han udkaaret sin yngste Broders ældste Søn, min Barndoms Legekammerat Harry, paa den Betingelse, at Harry indgaaer et standsmæssigt Giftermaal, det vil sige, han maa gifte sig med en Pige, som har sexten Aner. Jeg har ingen Aner; naar han gifter sig med mig, gaaer han glip af Arven.

Hvordan skulde det ogsaa falde ham ind! Den blotte Tanke om Sligt, er altfor komisk. Hm ... Og desuden, selv om det virkeligt skulde falde han ind ... Jeg har sund Menneskeforstand for to og veed jo til Punkt og Prikke, hvad jeg attraaer, — en fremskudt Stilling, Leilighed til at spille en Rolle i Verden, hvortil jeg føler mig som skabt — altsammen noget, som han ikke kunde byde mig. Og desuden er han mig complet ligegyldig — jeg nærer

Græsk Forlovelsesfest. Efter Maleri af N. Gysis.

kun en gammel Hengivenhed for ham; derfor skjænker jeg ham ogsaa et Capitel i disse Memoirer. — — —

Efter dette Capitel rystede Majoren misbilligende paa Hovedet.

4.

Min kjæreste Legekammerat.

Første Gang jeg saae ham, red han paa et Svin, et sandt Pragtexemplar af et Svin — mig forekom det saa stort som et Uhyre — hvilket han styrede ved at holde det i Ørene. Man er ikke en Leskjewitsch for ingenting. Det var i Komaritz — men jeg vil beskrive hele Dagen, da jeg desuden husker den meget nøie.

Onkel Paul kjørte mig selv til Komaritz og tilmed i sin morsomme lille Dogcart, som var forspændt med to rigt med Schalanker behængte Juckere*. Jeg indtog selvfølgelig Pladsen ved Siden af Onkel paa Kuskesædet og vidste godt, at dette var Ærespladsen. Jeg var iført en broderet hvid Kjole, lange sorte Strømper, bar et sort Skjærf om Livet, og i Haanden holdt jeg en Solskjærm, som jeg havde laant af Tante Rose, ikke just fordi jeg trængte til den, min store Straahat beskyttede mig tilstrækkeligt mod Solen, men den forekom mig nødvendig for at gjøre det Hele complet.

Jeg var yderst tilfreds med mig selv og hilste meget nedladende paa de Arbeidere og Skolebørn, som vi mødte underveis.

Jeg har endnu aldrig søgt at benægte, at jeg er forfængelig.

Huhei! Hvor rullede vi lystigt henad den støvhvide Vei. Juckernes Hove rørte neppe ved Jorden. Men efterat vi havde tilbagelagt en Fjerdingvei, blev Veien slet, og Farten sagtnedes. Vi dreie først ind paa knudrede Hulveie. Og hvilke Hulveie! Saa, dybe som en Bjergkløft. Vognhjulene støde tilhøire og venstre mod de med Tidsler, Ulvemælk og vilde Rosenbuske overgroede Skraaninger.

»Sæt vi mødte en anden Vogn?« siger jeg ængstelig til Onkel.

»Jeg har allerede opkastet det samme Spørgsmaal, der er virkelig ikke Plads til at dreie af,« svarer Onkel rolig, — »men hvortil har man ellers Forsynet?«

Veien bliver slettere og slettere, men istedetfor gjennem en Kløft, kjøre vi nu ved Siden af en Afgrund. Vognen helder betænkeligt til den ene Side, Kusken stiger af for at støtte den. Hjulene skjære imod en Sten og Juckerne ryste ærgerligt paa de trodsige Hoveder med de svære Mankebuske og snøfte heftigt, som om de vilde sige: »Vi ere ikke skabte til den Slags.«

Senere, da jeg grublede over denne slette Landevei midt i en af Østerrigs civiliserede Provindser, gav Onkel Paul mig følgende Oplysning; Vedkommende Myndighed havde i sin Tid besluttet at anlægge Veien. Men Onkel Karl havde været derimod — han vilde ikke lette Forbindelsen med Komaritz, af Frygt for Gjæster.

En yndig, syrlig Duft stiger op fra Vinrankens klæbrige Blade, blaa, hvide og gule Sommerfugle flagre over dem, Græshopperne synge, og fra det Fjerne hører man den ensformige raslende Lyd af Kornet, som falder for Leen. Solen gløder, og Skyggerne ere korte og begsorte.

Klip—klap, klip—klap ... Afgrunde og Hulveie ligge bagved os, i rasende Fart rulle vi henad en livlig Vei, som overskygges af mægtige Valnøddetræer.

En brun, uformelig Ruin paa Toppen af en vinløvomkranset Bakke dukker op for os, — klip—klap, klip—klap ... i en letsindig forvoven Rhytmus fare Juckerne afsted forbi en hellig Johannes af Sandsten, der er omgiven af tre Kjæmpelindetræer, som drysse visne Blomster ned over os — forbi en Smedie, hvorfra en kvælende Lugt af Vognsmørelse og brændt Horn slaaer os imøde — forbi et Slagteri, hvor der just hænger en opskaaren Oxe i Grenene af et Nøddetræ, — forbi nette, hvidkalkede Hytter, af hvilke mange have to Etager, med kjønne smaa Forhaver — Komaritz er en langt mere velhavende Landsby end Zbirkow — dernæst gjennem en vældig, men livsfarlig forfalden Porthvælving ind paa en stor Gaardsplads, som skraaner op imod Huset, gjennemskaaren i hele sin Længde af en bred Rendesten. Ja, ja, der var det — paa denne Gaardsplads saae jeg ham for første Gang, og han red paa et Svin, som han holdt i Ørene og som, medens det galopperede afsted som rasende, gjorde sig al Umage for at kaste ham af. Men dette var ikke saa let, thi han sad, som om han var voxet fast til det og med en Grandezza i Holdningen, der vilde have gjort en Spanier al Ære ved en Kroningsfest. Han var meget smuk, meget slank, meget brun og bar en hvid Dragt, hvis høire Ærme var tilsmudset med Blæk.

Udenfor Vaaningshuset ved et Træbord, som var rammet ned i Jorden, under et gammelt Pæretræ, sad en lyshaaret ung Mand med et pludskjæbet Ansigt og tykke Hænder, saae phlegmatisk paa Skuespillet og drak Øl af et graat Krus med Tinlaag. Da Svinet mærkede, at det ikke kunde kaste sin Rytter af, søgte det at blive ham kvit paa anden Maade. Det lagde sig ned i Rendestenen og

* Smaa livlige Fuldblodsheste af engl. eller arab. Oprindelse. Navnet stammer fra Ungarn. O. A.

gnubbede sin Ryg i Skarnet. Da Harry fik reist sig op, lignede han de slemme Drenge i »Den store Bastian«, efter at de ere blevne dyppede i Blækhuset.

»Det sagde jeg nok,« yttrede den tykke unge Mand phlegmatisk og tog sig en Slurk af Kruset. Som jeg siden fik at vide, var det Harrys Hovmester, Hr. Pontius.

»Aa, hvad gjør det,« sagde Harry rolig og saae paa Mudderet, der drev ned ad ham, som om det var noget ganske Almindeligt for ham at tage saadanne Slambade. »Jeg satte dog min Villie igjennem.«

»Og nu skal jeg sætte min igjennem. De gaaer nu op paa Deres Værelse og oversætter halvtredsindstyve Linier af Horats.«

Harry trak kun haanligt paa Skuldrene. Nu tror jeg nok, at han spillede lidt Komedie for os. Vi havde nemlig lige gjort Holdt foran Slottet. Men dengang imponerede hans Ro mig i høi Grad. Efterat han ærbødigt havde hilst paa Onkel Paul i Frastand, forsvandt han gjennem en Sidedør i Slottet, medens vi gik ind ad Hovedindgangen. En værdig Kammertjener kom os imøde i Forstuen, og en Hærskare af smaa sorte Grævlingehunde med gule Poter og tilsvarende Øienbryn modtoge os med skarp Gjøen. Vi bleve førte ind i et stort Værelse i Stueetagen, som aabenbart var baade Modtagelsesværelse, Spise- og Dagligstue, og hvorfra en lav Trætrappe førte ud i Haven. En hvedegul, forresten meget nydelig fransk Dame, som, jeg kunde ikke sige hvorfor, mindede mig om de sorte Grævlingehunde udenfor og var min lille Cousines Gouvernante, gjorde Honneurs for os.

Min Cousine Heda, en gulhaaret lille Pige med uhyggelig gode Manerer, tog min Parasol og spurgte mig, om jeg ikke havde lidt af Varme paa Kjøreturen. Medens jeg svarede hende med Enstavelsesord og noget forlegen, tænkte jeg, om hendes Broder havde afsonet sin Straf og vilde komme tilsyne, forinden vi maatte tage hjem igjen. Efterat Onkel havde trukket sig tilbage under Paaskud af, at han vilde se sig lidt om, spurgte Heda mig, om jeg ikke vilde spille Ring med hende. Hun kaldte det *jeu de grâce* og lagde overhovedet Vægt paa, at tale saa meget Fransk som muligt.

Jeg gik ind paa hendes Forslag, — hun samlede Ringene, og vi smuttede ud i Haven.

Aa, denne Have! Hvilken grim, vanrøgtet Have . . . hvilken gammeldags, elskelig Have den dog var! Den var beliggende ved Foden af Bakken, hvis Top kronedes af den forfaldne Ridderborg, og paa hvis øverste Afsats det lille Blokhus stod, der var blevet bygget til Hovmestrene, som dengang skiftede næsten hver anden Maaned. Den var inddelt i store, retvinklede Blomsterbede, indfattede pedantisk med Salvie, Lavendler eller *Blitum*, og mægtige gamle Abrikostræer saae ned paa et frodigt blomstrende Mylder af Lilier, Roser, blaa Stormhat, skarlagenrøde Verbener, og hvad Aarstiden ellers maatte frembyde. Og bag den tætte Blomsterskov voxede alskens Buske, Hyld, Liguster og saakaldte Jasminer, derimellem vel ogsaa en og anden Centifolie, som bøiede sine blomstertunge Grene helt ned til de mosdækkede Gange, af hvilke Tykningen var gjennemskaaren. Saa kom en grøn Græsplaine, paa hvilken en Gynge var fastgjort imellem to kolossale gamle Pæretræer, og ikke langt derfra laa et snurrigt Havehus, cirkelrundt med et høit teglhængt Tag, paa hvis Top en irret Halvmaane prangede. Overalt, hvor det var særligt skyggefuldt, stod nedrammet i Jorden en skrøbelig Havebænk, som lugtede behageligt af trøsket Træ, og hvor man mindst ventede det, fordybede Terrainet sig til en sid Grøft, hvis svagt skraanende Kanter vare beklædte med fløielsblødt Grønsvær og smykkede med et broget Flor af »Pigen i det Grønne«, rosa Riddersporer og andre Blomster, som Vinden havde ført herhen. Om Grønt- og Frugthaven vil jeg slet ikke begynde at tale — jeg vilde have altfor meget Godt at fortælle om den.

Og saaledes som jeg har beskrevet den her, og som den var for fjorten Aar siden, er Haven, fraregnet nogle uvæsentlige Forandringer, endnu den Dag idag, men . . . man taler om Forbedringer . . . stakkels Have! Hvor mange Erindringer dukke ikke frem, naar jeg tænker paa den! — — —

Jeg er igjen sex Aar gammel og spiller Ring med Heda, — jeg alvorlig og keitet, Heda med elegant Nonchalance. Naar en af hendes Ringe suser henover mit Hoved eller falder ned i et af Blomsterbedene, saa trækker hun med affecteret Fnisen paa Skulderne og udbryder: »*Monstre!*« I Førstningen tilbyder jeg at krybe ind mellem Blomsterne efter den tabte Ring, men hun holder mig tilbage med et fornemt: »*Quelle idée!*« og paastaaer, at det er Gartnerens Sag.

Som Følge deraf ere vi snart færdige med vort Ringforraad og henviste til at more os paa anden Maade.

»Jeg er helt forpustet,« udbryder Heda, idet hun vifter sig med sit Lommetørklæde, »det er saadant et dumt Spil, finder Du ikke?«

»Aa, hvis jeg blot kunde det,« svarer jeg og sukker.

»Det er gaaet helt af Mode, nu spiller man mere Crocket,« meddeler hun mig. »Holder Du af at spille Crocket?«

»Jeg kjender det ikke,« tilstaaer jeg skamfuld.

»Ha, ha, ha!« ler hun, og henvender sig derpaa til Gouvernanten, som nu har taget Plads paa Havetrappen: »Mademoiselle, vil De tænke

Dem, *ma petite cousine* kjender ikke Crocket, nei, det er storartet . . . Undskyld«, — hun tager mig ved Haanden — »det er meget uopdragent at le, *mais c'est plus fort que moi.* Det er et mageløst Spil, ved hvilket man slaaer Kugler gjennem Jernbøiler. Tidt giver man sig ved den Leilighed et Slag over Foden, det er ubehageligt, men meget ofte lader man ogsaa kun, som om man var kommen til at slaa sig, og alle Herrerne stimle til og beklage En — det er saa morsomt. Men saa tag dog Plads,« hun peger med selvbehagelig Nedladenhed paa Havetrappen. Vi tage begge Plads paa den, og hun vedbliver: »Hvor har Du tilbragt Vinteren?«

»I Zbirkow.«

»Ah, paa Landet — jeg beklager Dig.« Heda var dengang ikke fyldt ti Aar; men dette i Forbigaaende. »Blot ingen Vinter paa Landet,« fortsætter dette nydelsessyge unge Væsen. »Nej, hvor jeg morede mig sidste Vinter, jeg var paa tolv Baller. Det er mageløst, naar man blot har Cavallerer nok. Aa, naar tre Herrer strides om en Dans! Men Prag er dog intet imod Wien — der gives kun *eet* Wien, siger jeg altid. Har Du været i Wien?«

»Nei,« mumlede jeg. Men pludselig gjør min ydmygede lille Selvfølelse Revolte, og med Haanden i Siden udbryder jeg harmfuld: »Og har Du været i Paris?« — Den franske Frøken bagved os leer.

Ovenfra falder et haardt Projectil ned paa Hedas blonde Hoved, — en stor lilla Bønne, saa een til. Ærgerlig seer hun op. Oppe i et Vindue ligger Harry, med begge Albuer i Vindueskarmen, Kinderne mellem Hænderne. »Hvilken uopdragen Lømmel Du er!« udbryder hun.

»Og veed Du, hvad Du er?« spørger han, »en affecteret lille Gaas — det er Du.«

Dermed springer han ud ad Vinduet over i et Træ, som staaer foran det, og lader sig glide ned ad Stammen.

»Hvad hedder Du?« spørger han mig.

»Zdena.«

»Det glæder mig at gjøre dit Bekjendtskab, Zdena. Heda kjender Dig, ikke sandt?«

Jeg ryster paa Hovedet og leer; — jeg føler en Beskytter ved min Side, og dette gjør mig igjen helt kry.

»Har Du Lyst til en lille Ridetour, Zdena?« spørger han mig.

»Paa et Svin?« udbryder jeg noget ængstelig.

Han leer overlegen og trækker paa Skulderen. »Du troer da vel ikke, at jeg til Hverdagsbrug rider paa et Svin!« udbryder han. »Det gjør jeg jo kun, naar Hovmesteren forbyder mig det. Nei, det er dog altfor komisk, at tro noget saadant,« og dermed skynder han sig bort. Angerfuld seer jeg efter ham. Det krænker mig, at jeg har givet mig en Blottelse overfor ham, det . . . ja, det gjør mig ondt at have skræmmet ham bort.

Et Par Minutter efter dukker Harry op igjen og denne Gang til Hest. Det er en allerkjæreste Ponny, som han rider paa, en Rødskimmel med lang Hale og busket Manke. Harry sidder brillant i Sadelen og veed det. Han har aabenbart til Hensigt at gjøre Indtryk paa mig. Han udfører de dumdristigste Rytterkunststykker, sætter med forvoven Kjækhed over de mærkeligste Hindringer, over Gyngen, en Havebænk og en Trillebør, hvorefter han protegerende klapper sin lille Hest paa Halsen, springer af og, med Tøilen over Armen, kommer hen til mig.

»Har Du nu Lyst til at prøve?« spørger han.

Naturligvis har jeg det. Han løfter mig op i Sadelen, paa Damevis, spænder Stigbøilen kortere, aldeles som en voxen Courmager, og derpaa foretage vi langsomt og høitideligt en Promenade gjennem Haven, idet han vaersomt holder paa mig. Ønsket om at udmærke mig overfor ham, melder sig hos mig. »Jeg vilde gjerne prøve det alene,« fremstammer jeg forlegen.

»Jeg seer, at Du har Mod, det kan jeg lide,« siger han rosende og rækker mig Tømmerne.

Hop, hop, hop, gaaer Ponnyen. Jeg er henrykt. »Hurtigere, hurtigere!« udbryder jeg og giver Dyret et Puf i Siden med Hælen. Ponnyen steiler, og jeg ligger paa Jorden med afskrabede Hænder og blødende Kind.

»Det har ingenting at sige!« udbryder jeg og bider tappert Smerten i mig, da Harry med et meget forskrækket Ansigt iler mig til Hjælp. »Det maa man være forberedt paa,« tilføjede jeg med Værdighed, »det er altid farligt at ride, et Fald med Hesten har kostet min Fader Livet.«

»Saa, virkeligt!« yttrer Harry deltagende, idet han tørrer Sandet af mine Hænder, »hvor længe er det siden, at han døde?«

»Aa, det er længe siden, et helt Aar.«

»Saa er det meget længere siden, at min Moder døde,« svarer han vigtig, næsten pralende, »det er snart tre Aar siden, og din Moder, lever hun endnu?«

»N—ei,« og Taarerne, som jeg før saa tappert havde holdt tilbage, løb nu ustandseligt ned ad mine Kinder.

Han bliver forskrækket, knæler ned ved Siden af mig — han var dengang meget større end jeg — og tørrer Taarerne af med sit Lommetørklæde. — »Stakkels lille Tosse!« mumler han, »det gjør mig ondt for Dig, jeg havde ingen Anelse derom,« og med disse Ord lægger han Armene om mine Skuldre og klapper mig paa Hovedet. Og pludselig paakom der mig en vidunderlig behagelig Følelse, Noget, som jeg

ikke har mærket, siden min stakkels Moder trykkede det sidste Kys paa mine Øine, en Følelse af kjærtegnende Varme, som gjød nyt Liv i hele min barnlige Tilværelse.

Vi vare gode Venner fra det Øieblik af indtil — naa ja, indtil den Dag idag.

»Vil Du gaa med hen i Kjøkkenhaven, og see mine Hundehvalpe?» spørger han. Og dermed vinker han ad Gartneren for at denne kan tage sig af Ponnyen, som imidlertid, tilfreds med sig selv og sit vellykkede Puds, afnapper Verbenernes brogede Knopper.

Mine Taarer ere aftørrede. Jeg sidder paa Hug i Kjøkkenhaven foran Hundehuset, og har fire henrivende Grævlingehundehvalpe, saa store som en Haand, paa Skjødet. En Duft af Agurkeblade, Syrer og Timian omsvæver mig. Det klare Solskin falder paa Mistbænkenes tilstøvede Glasruder, paa Græskarrene, paa Agurkerne, paa Vandet i Karret, som staaer under Posten og ved Siden af hvilken en Sørgepil bærer sin til et Ordsprog blevne Melancholi til Skue. Harrys tykke, blonde Hovmester gaaer, rygende paa en stor Porcellainspibe, op og ned foran et Espalier med tidlig modne Ferskener, og af og til beføler han Frugterne for at se, om de snart ere modne. — Jeg holder den ene efter den anden af de varme, silkebløde Hundebabies op til min Kind og er lykkelig, og Harry staaer og smiler godmodig over min Begeistring og holder den gamle Hundemoder, som snuser omkring mig med skinsyg Uro, borte fra mig.

Vi have været gode Venner siden den Tid! — —

Dertil smiler Majoren fornøiet.

5.

Komaritz.

Jeg blev snart som hjemme i Komaritz, tilbragte hyppigt flere Uger der og følte mig meget tilfreds midt i det besynderlige Liv: thi besynderligt var sandelig Livet i det klodsetprunkløse Vaaningshus, paa hvilket den gamle Ridderborg skuede ned.

Strengt taget havde den moderne Bygning kun sin nøgterne Hæslighed forud for Borgen, samt den Omstændighed, at den dog ialtfald havde et Tag. Ellers var den næsten mere brøstfældig end Ruinerne og maatte hvert Aar støttes paa et nyt Sted. De lange Gange vare brolagte med udtraadte Mursten, en steil Trappe førte fra Stueetagen op til første Sal. Laasene paa Dørene kunne enten slet ikke lukkes, eller man kunde ikke finde Nøglen til dem, og alle Uhrene viste forskjellig Tid, naar de da overhovedet gik.

I et stort Rum, som blev kaldt Salen, og hvor Kalken, Stykke for Stykke, faldt ned fra Loftet, stod mange udsøgte Rariteter mellem trebenede Borde og afgnavede Fauteuils. I de beboede Værelser fandtes derimod ikke et eneste nogenlunde smagfuldt Meubel, der var alt bart og hensigtsmæssigt, som i en Præstegaard. Og alligevel var der noget Stemningsfuldt, Hyggeligt udbredt over dette curieuse Hjem. Værelserne havde mægtige Dimensioner, og de i Stueetagen vare alle hvælvede. Solstraalerne maatte altid først bane sig Vei mellem tæt Bladehang ind i de fire Fod dybe Vinduesnicher. En tiltrækkende hemmelighedsfuld Duft blandede sig i Atmosphæren, — en Duft af noget Hensmuldrende, af gammelt Træ og tørrede Rosenblade — Harry paastod, at der lugtede af Spøgelser, og i den store Hjørnestue ved Siden af Huskapellet spøgede den hvide Dame.

Men uagtet min Kjærlighed til den gamle Rede, maa jeg dog tilstaa, at den ikke er noget sømmeligt Herresæde. Den havde ogsaa kun været beboet af en Forvalter, forinden Onkel Karl, der, som den Yngste, af alle de betydelige Leskjewitsch'ske Godser kun arvede Komaritz, tog Ophold der. I Begyndelsen af sit Ægteskab omgikkes han nok med Planer til et nyt Slot, men opgav dem imidlertid snart, for det Første af pecuniaire Grunde, — og for det Andet af Angst for Fremmede, hvilken Angst lader til at være en Slags chronisk Sygdom hos ham. Da hans Hustru døde, havde han forlængst opgivet at bygge. — Efter den Tid var han desuden næsten aldrig hjemme, og til Sommerbolig for Børnene var den gamle Rotterede god nok. Med Undtagelse af Heda fandt Børnene — foruden med Harry stiftede jeg ogsaa Bekjendtskab med en helt lille, dum Dreng — det ogsaa. De nærede den mest rørende Kjærlighed til den gamle Rede, i hvilken de hvert Aar flyttede ind tilligemed Blomsterne, Fuglene og Solskinnet. Det forekom mig, at de uvilkaarligt hørte med til Foraaret. Det blev lyst og varmt i mit Indre, naar de kom.

Harry vedblev bestandig at være min tro Ridder — vort Venskab voxede med os. — Han tyranniserede mig en Smule, morede sig, troer jeg, meget over at imponere mig, men tog sig ogsaa rigtig inderligt og hjerteligt af mig, hvor det var nødvendigt. Han kjørte omkring med mig i hele Omegnen; han havde to Ponnyer, der kunde gjøre Tjeneste baade som Kjøre- og Rideheste; han lærte mig at ride; vi klatrede om paa Bjergene i Omegnen, gjennemstøvede enhver Krog af Slotsruinen, og om Aftenen, naar vi begge vare noget trætte af den lange Omflakken, fortalte han mig Historier. Hvor tydeligt jeg dog husker det Altsammen! Det er, som om jeg atter sad ved Siden af ham paa det nederste Trin af Trappen, som fører

fra Dagligstuen ned i Haven. For vore Fødder dufte Blomsterne vemodigt og sødt, de blege Violer titte med deres dugvaade Ansigter stille og alvorligt frem af det slumrende udvidskede Grønne, over vore Hoveder hvisker det drømmende i Grenene af et Abrikostræ, hvis tætte Løv aftegner sig skarpt og sort mod den mørkeblaa, med tusinde Stjerner besatte Himmel.

Og Harry fortæller. Aa, hvad fortæller han ikke Alt — de frygteligste Røver- og Spøgelsehistorier, lutter Historier, som faae En til at gyse.

Det er en sand Glæde, saadan den ene Gang efter den anden at føle det løbe En koldt ned ad Ryggen midt i den milde Sommernat! Og naar det saa dog bliver mig for broget, og jeg begynder at blive bange for den blege, hjerte- og blodløse Gjengangerskare, som saaledes marscherer op for mig, flytter jeg mig lidt nærmere hen til ham og tager ham i Haanden, som for at søge Beskyttelse, og i min kolde Spøgelsefrygt glæder jeg mig over at være i Nærheden af hans varme, unge Liv.

6.

Harrys Hovmestere.

Hver Søndag komme Komaritzerne over til os i Zbirkow, kjørende i en stor, med falmet blaat Klæde betrukken Kareth, som hviler paa Spiralfjedre og hedder »Noahs Ark«.

Kusken bærer ikke Livree, kun en mægtig bred Guldbort om en meget luvslidt høi Hat.

Gouvernanten og Hovmesteren følge naturligvis hver Gang med Børnene.

Den første Gouvernante, som jeg lærte at kjende i Komaritz, Mademoiselle Dorval, var livlig, velopdragen og afholdt — Hovmesteren lige det Modsatte af alt dette.

I de gamle Sprog skal han have været dygtig — han talte daarligt Tydsk. Han bar altid Sørgerand om Neglene og forsømte sit Toilette. Omgangen med det gode Selskab satte ham i en melancholsk Stemning. Ved vort Bord sad han paa den daarligste Plads. Onkel Paul rettede hver Gang de samme to Spørgsmaal til ham, ved hvilken Leilighed han aldrig huskede hans Navn og regelmæssigt kaldte ham Hr. Paulus, skjøndt han hed Hr. Pontius. Efterat Hovmesteren meget ærbødigt havde besvaret disse Spørgsmaal, lukkede han ikke Munden op en eneste Gang under hele Maaltidet, undtagen for at proppe rigtig store Mundfulde ind i den, eller for at slikke sin Kniv af. I Pauserne dreiede han sine Tommelfingre om hinanden og snøftede. Han havde altid Snue. Efter endt Maaltid skubbede han sin Stol hen til Væggen, gjorde et Skrabud og trak sig tilbage. Resten af Eftermiddagen viste han sig ikke mere iblandt os, men spillede »Zwick« med Krupitscka, med et Spil fedtede Kort, som i Tidens Løb havde mistet deres Hjørner og vare blevne ovale. Harry og jeg have mange Gange overrasket ham ved denne Beskjæftigelse.

Saasnart han var forsvunden, forfærdede Tante Rosamunde sig hver Gang høit og udførligt over hans slette Manerer. Men naar vi Børn vilde give vort Besyv med, bleve vi strengt irettesatte. Man sagde til os, at alt dette var Bagateller, som man ikke skulde lægge Vægt paa, og slette Manerer forringede paa ingen Maade et Menneskets indre Værd.

Harry gav engang det Svar: »Det er godt, at jeg veed det!« og ved det næste Maaltid lagde han begge Arme paa Bordet.

Forresten opdagede jeg snart, at Hr. Pontius ikke var det skikkelige Faar, som det havde Udseende af; det var, da vi havde Høstfest. Der blev danset under Lindetræet i Avlsgaarden. Ved den Leilighed svingede Hr. Pontius Bønderpigerne saa voldsomt og slog ud med Benene som en ren Djævel. Hans Ansigt var fælt at se til, og Haaret flagrede vildt omkring Hovedet paa ham. Vi Børn vare færdige at le os fordærvet ved Synet af ham.

Kort efter fik han sin Afsked og det over Hals og Hoved. Da jeg spurgte Harry, hvad Grunden egentlig var til hans pludselige Forsvinden, svarede han mig, at det var Kjærligheden, som havde knækket Halsen paa Hr. Pontius. Men da jeg forhørte mig om de nærmere Omstændigheder, lagde han sin Pegefinger paa min Næsetip og sagde: »At vide altfor meget gjør smaa Piger hæslige.« Hr. Pontius var ikke den eneste af Harrys Hovmestere, der knækkede Halsen af Kjærlighed; allerede den næste, en blond Mønsterpædagog, fulgte i saa Henseende den danselystne Hr. Pontius' Exempel.

Denne nye Huslærer hed Ephraim Schmied og var fra Hildesheim, meget lærd, overordentlig dygtig, Summa Summarum den bedste af alle Harrys Huslærere, og naar han alligevel ikke holdt sig i sin Stilling, maa man sagtens antage, at denne Stilling var uholdbar.

Harry modtog ham, som enhver ny Hovmester, med en heftig Uvillie og gjorde Alt for at opdage saa mange latterlige Sider hos ham som vel muligt. I Begyndelsen var hans Udbytte kun saare ringe i den Henseende. Og Hr. Schmied var allerede, takket være hans utrættelige Taalmodighed, der var forenet med en Bestemthed, som indgjød Agtelse, i Begreb med at blive Herre over sin gjenstridige Elev, da Sagen tog en uventet og ubehagelig Vending.

Harry havde nemlig opdaget det svage Punct i Hr. Schmieds Rustning. Dette befandt

sig i Nærheden af Hjertet. Hr. Schmied havde forelsket sig i Mademoiselle Dorval. At forelske sig var dengang i Harrys Øine Toppunktet af menneskelig Dumhed (han skulde være bleven ved denne Anskuelse). Onkel Paul delte den. Han smilede polidsk, da Harry en skjønne Dag hviskede sin Opdagelse til ham, og spurgte den skarpsindige unge Døgenigt, hvorpaa han egentlig støttede sin Formodning.

»Han synger hver Aften Schuberts »Wanderer« for hende, og igaar har han bragt en Vase med til hende fra K.,« svarede Harry slagfærdig, »der staaer Uhyret!«

Onkel Paul tog Vasen i Haanden — et besynderligt Smil spillede om hans Læber. Vasen var decoreret med smaa, nøgne Amoriner, som vare anbragte i en oval Krans af Forglemmigeier.

»Hvor sindrigt!« sagde Onkel og tilføiede lidt efter: »Naar de smaa Utysker da idetmindste havde Vinger paa, saa kunde de da gaa for Engle, men saaledes virke de dog en Smule anstødeligt.« Dermed satte han Vasen fra sig, opfordrede mig til at opføre mig ordentlig — han var kommen med mig til Komaritz for at anbringe mig der for en Tid — besteg sin lille Vogn og kjørte bort.

Aldrig saasnart havde Døren lukket sig efter ham, førend Harry i det tilstødende Værelse hentede en meget lang Pennefjeder og et stort Blækhus og gav sig ivrigt og samvittighedsfuldt i Lag med Vasen.

Klokken kunde dengang være henad fem om Eftermiddagen. Selskabet indfandt sig til Vesperkost. Tilsidst kom Hr. Schmied, med en Bog i Haanden. »Hvad bestiller De der?« spurgte han intetanende sin Elev.

Uden at lade sig forstyrre i sin Beskjæftigelse, svarede denne med Værdighed: »Jeg giver disse uopdragne Knægte Svømmebuxer paa, Hr. Schmied. Onkel Paul har nemlig fundet det høist upassende, at De tillod Dem at forære en Dame en saa uanstændig Vase, og derfor . . .«

Han kom ikke til at tale ud. Fra den anden Ende af Stuen lød en sagte Fnisen. Mademoiselle Dorval, som, forskanset bag Kaffemaskinen, havde været Vidne til dette Optrin, lo. Hr. Schmied blev ildrød, og idet han fuldstændig faldt ud af sin blonde Sindighed, gav han Harry en susende Ørefigen — og Harry? — naa, Harry gav ham den tilbage.

Hr. Schmied tog ham ved begge Arme, vilde ruske ham, gjennemprygle ham; saa bed han sig i Læberne, trak et Par Gange Veiret dybt, lod Harry staa og gik. Men Harry bøiede Hovedet og kunde ikke faae en Bid ned ved Bordet.

Han vidste, at der mellem ham og Hr. Schmied var forefaldet noget, som ikke lod sig gjøre godt igjen, og det gjorde ham ondt.

Ved Aftensbordet meddelte Hr. Schmied Mademoiselle Dorval, at han lige havde skrevet til Hr. Baron Leskjewitsch, at han paa Grund af uforudsete Omstændigheder maatte tage tilbage til Tydskland.

»Jeg ansaae det for overflødigt at meddele ham de nærmere Grunde til min pludselige Afreise,« tilføiede han:

Harry var meget bleg.

Efter Bordet, medens jeg og Heda sade paa Havetrappen og kigede efter Stjerneskud, som ikke vilde falde, lagde vi Mærke til, at Hr. Schmied var traadt ind i Værelset bagved os. Der var ingen derinde, men Lampen brændte paa Bordet. Lidt efter kom Harry — ingen af de To lagde Mærke til os.

Langsomt og tøvende gik Harry hen til sin Lærer og trak ham i Ærmet.

Hr. Schmied saae op.

»Skal De virkelig reise, Hr. Schmied?« spurgte Harry forlegen.

»Ja,« sagde Hovmesteren meget alvorlig.

Harry bed sig i Underlæben, kunde ikke rigtig beslutte sig, endelig, med Hovedet lidt paa Siden, spurgte han indsmigrende:

»Ogsaa naar jeg beder Dem om Forladelse?«

Hr. Schmied smilede overrasket og bevæget. Han tog Drengens Haand i sin, derpaa sagde han sørgmodig:

»Ogsaa da, Harry. Det gjør mig ondt, thi jeg havde begyndt at holde meget af Dem.«

Harry fik Taarer i Øinene, men han mærkede aabenbart, at her vare alle hans Bønner spildte.

Hr. Schmied reiste ganske rigtig næste Morgen. Men et Par Dage efter, at han var reist, fik Harry et Brev med et udenlandsk Poststempel fra Hr. Schmied. Fire lange Sider skrev han til sin forhenværende Elev. Harry blev hel rød af Stolthed og Glæde, da han læste Brevet. Endnu samme Aften skrev han tilbage.

Hr. Schmied er siden bleven Professor i moderne Historie ved et af de udenlandske Universiteter og en anseet Personlighed — han staaer endnu den Dag idag i Correspondance med Harry.

Harrys næste Huslærer var en fransk Abbé. Hvorfor han kom bort, har jeg glemt. Fra en senere Tid mindes jeg kun eet fremragende Exemplar, der forøvrigt afsluttede Rækken af Harrys Hovmestere — det var en Tydskbøhmer, ved Navn Ewald Finke.

Han hed egentlig slet ikke Ewald, men Michael, han kaldte sig blot saaledes, fordi det behagede ham bedre. Han havde studeret i Udlandet, hvilket altid imponerer Folk hos os, og efter hvad man fortalte Onkel Karl, havde han i Leipzig allerede vundet sig et Navn ved

fremragende literaire Arbeider. Han søgte kun en Huslærerplads, for i nogen Tid at udhvile sig efter Strabadserne ved en overdreven aandelig Virksomhed. Forøvrigt, saaledes endte Brevet, som hidrørte fra en fremragende Autoritet i den videnskabelige Verden, vilde Hr. Baronen jo selv strax opdage, at han havde at gjøre med en betydelig genial Natur, overfor hvilken man var forpligtet til at se igjennem Fingre med visse Eiendommeligheder, som maaske i det første Øieblik vare noget stødende. Onkel Karl skrev tilbage, at stødende Eiendommeligheder kom slet ikke i Betragtning her, han aabnede den nye Huslærer den mest uindskrænkede Credit paa Overbærenhed. Han interesserede sig endog i den Grad for det Kraftgeni, der var stillet ham i Udsigt, at han forlængede sit Ophold i Komaritz fra tre Dage, som det oprindeligt havde været Bestemmelsen, til fjorten Dage, blot for at afvente den nye Hovmesters Ankomst.

Enhver, som kjender min Onkels sygelige Rastløshed, kan danne sig en Forestilling om, med hvilke Behageligheder hans forlængede Ophold i Komaritz var forbundet for Husets øvrige Beboere.

Da han slet ikke vidste, hvordan han skulde slaa Tiden ihjel, faldt han paa den Idee at skyde den ihjel, og da Jagtsaisonen endnu ikke var begyndt, afskjød han en utallig Mængde Kugler paa Sommerfugle. Vi saae dem ligge døde i Massevis mellem Blomsterne i Haven, smaa, uformelige, sammenskrumpede Tingester, som strengt taget ikke vare andet end en Smule farvet Støv. Naar han var bleven kjed af denne Tidsfordriv, satte han sig hen ved Klaveret, hvor han saa spillede et og det samme larmende Musikstykke, idet han usikkert famlede efter Tonerne og holdt dem krampagtigt fast, naar han endelig havde faaet fat paa dem.

Harry forklarede mig, at det var en Sørgemarsch over de døde Sommerfugle. Jeg holdt den for hans egen Composition. Dette var ikke Tilfældet og Stykket var ingen Sørgemarsch, men en Polonaise: »Grev Oginskys sidste Tanke«, hvilken Greve skal have dræbt sig selv, efter at have nedskreven denne Composition.

Endelig indtraf Hr. Finke. Det var en svær ung Mand uden Skjæg, med kortklippet Haar og et gult Ansigt, som til alle Sider var prydet med Ar af Sabelhug, med en stor, snakkesalig og graadig Mund, en spids Næse, hvis Næsebor røbede en udfordrende og kritiserende Spottelyst, og sorte stirrende Øine, der gjennem et Par runde Brilleglas ikke saae andet end det de vilde se. Hans Optræden udtrykte en ubegrænset Selvtilfredshed.

Modtagelsen, som Onkel Karl gav ham og hvilken jeg overværede, var storartet.

»Træd nærmere,« udbrød denne og gik ham imøde med udstrakt Haand, »mit Huses Porte staa aabne for Dem! Jeg nærer Forkjærlighed for store Naturer, som ikke kunne finde sig tilrette indenfor det Traditionelles Skranker. *Les conventions sont un soutien pour les hommes ordinaires, un baillon pour les gens de génie!*«

Hr. Finke besvarede kun denne Tiltale med et hovmodigt Nik og trykkede min Onkels Haand, som om han viste ham en stor Naade dermed. Som jeg snart mærkede, forstod han ikke et Ord Fransk; det smukke Citat var saaledes spildt paa ham.

Onkel Karl havde aabenbart udbredt sig lidt for vidtløftigt for at gjøre ham en Compliment. Vidtløftigheder skal ogsaa nu, da Onkel Karl sidder i det østerrigske Rigsraad, være hans afgjorte Feil; hver Gang han forlanger Ordet, skyder han derfor forbi det Spørgsmaal, som staaer paa Dagsordenen.

Det første Bevis, som Hr. Finke leverede paa sin fremragende Genialitet, var, at han paa den lange Reise fra Leipzig til os havde strøet sin store Bagage et eller andet Sted underveis. Han medbragte ikke andet end nogle Papirer og en lille Haandkuffert, hvis Indhold, som Harry i Smug meddelte mig, bestod af en Pakke Manuscripter og en Mængde skjønne Porcellainspiber, som alle vare forsynede med pragtfuldt malede Vaabenskjolde. Foreløbigt skal det kun bemærkes, at Hr. Ewald Finkes »store Bagage« aldrig kom for Dagens Lys, trods al vidtløftig Telegraphering og Correspondance.

Foruden sin Overbærenhed stillede Onkel Karl ogsaa hele sin Garderobe til »Geniets« Raadighed. Hr. Finke valgte sig deraf en Jagtfrakke med grønne Kanter og et Par Kravestøvler med Sporer. Gjennem Blasius, den gamle Kammertjener, hørte vi, at han, før han besluttede sig til Jagtfrakken, havde prøvet en gammel, guldbroderet Kammerherreuniform; men, efter en Stund fornøiet at have betragtet sig i Speilet, havde han revet den af sig og slængt den henad Gulvet med de Ord: »Ussel Lakaidragt!« Blasius kunde fra det første Øieblik af ikke lide »Geniet«. Han havde tjent hos mange store Herrer, sagde han, hos en Gesandt og endda en Gang hos en Ærkebiskop, men aldrig truffet paa en mere hovmodig Mandsperson end denne Huslærer.

Efterat Hr. Finke havde styrket sig med Mad og Drikke, foreslog Onkel Karl ham at de skulde prøve en »Dyst«.

De trak begge i Fægtehandsker, tog Traadmaskerne paa og fægtede med stor Iver og faa Afbrydelser i flere Timer. Onkel Karl konstaterede, at Hr. Finke fægtede udmærket. Da Dysten var forbi, trykkede han den unge Mands Haand. Derefter satte han sig hen til Skrive-

bordet, for i en kort, fyndig Skrivelse at takke Professoren, som havde anbefalet Hr. Finke til ham, for den nye, interessante Husfælle, hvorpaa han endnu samme Aften forlod Komaritz.

Hr. Finke forblev i hele tre Uger i Komaritz, men leverede rigtignok i dette Tidsrum klækkelige Beviser paa tøilesløs Genialitet. Han var fuldstændig hensynsløs og høist ugeneret, tog altid det bedste Stykke af Fadet og, naar der ikke var meget, to Stykker paa engang, han modsagde altid ethvert Menneske, ligemeget hvad Vedkommende saa sagde, hvorved han nødte selv den mest Fredelskende til Strid. Havde han først drevet det saa vidt, lod han ham ikke mere komme til Orde, men vedblev at docere med høi, fræk Stemme, hyppig afbrydende sig med en haanlig Latter, indtil Modstanderen gav efter af Træthed eller Kjedsomhed, hvorpaa Hr. Fincke saa udbrød i freidig Seiersjubel:

»Ja, ja, det er ikke godt at spise Kirsebær med mig, overfor mig maa man være logisk, jeg fører en skarp Klinge og passer paa!«

Onkel Paul sagde en Gang om ham: »Han spytter paa hele Verden og de omliggende Steder,« og tilføiede med et Skuldertræk: »Han er et Barn af sin Tid; det er muligt, at han endnu engang buldrer sig en Stilling til i Verden, hvis han da ikke forinden gaaer til Grunde af Storhedsvanvid.«

De beskrevne Papirer i hans Haandkuffert vare Manuscriptet til et stort Værk, med Titel: »Ledetraad i moderne Demokrati, eller hvordan man skal bære sig ad.«

Skjøndt han foragtede hele Kvindekjønnet, uden Undtagelse — han gjorde sig nemlig til deraf, næsten som om han havde været den Første — saa læste han dog, i Mangel af et mere værdigt Publikum, hver Aften efter Souperen et Afsnit af sin Ledetraad høit for Mademoiselle Dorval. Mademoiselle kaldte det en Recept af hans politiske Kogebog. Engang imellem afbrød han sig selv for at le høit ad sine egne sarkastiske Vendinger eller for at understrege et Sted. Saa slog han med Næven i Bordet og raabte: »Det vil gjøre Epoke!«

Han var overbevist derom. Han røg hver Dag af en ny af sine heraldiske Piber og henledte hver Gang vor Opmærksomhed paa den omhyggelige Udførelse af det Vaaben, hvormed Pibehovedet var prydet. Han talte med stor Forkjærlighed om sine aristokratiske Venner i Udlandet, ved hvilken Leilighed han imidlertid altid med knusende Overlegenhed kaldte dem godmodige Fæhoveder og udbredte sig vidtløftigt om de Artigheder, som de havde viist ham.

Ofte fik han midt under et Maaltid, sædvanligt ved Aftensbordet, et specielt Anfald af Genialitet. Han blev — hos ham et foruroligende Symptom — meget taus, sprang saa op, skjød sin Tallerken bort, hentede et Blækhus, Pen og Papir, gjorde Plads til det paa Bordet og begyndte saa at kradse et eller andet ned. Naar han var færdig, rystede han paa Hovedet over sin Artikel og mumlede: »Endnu ikke moden!« Resultatet af hans literaire Improvisationer bestod sædvanligt kun i en Mængde Blækklatter paa Dugen.

Mærkeligt nok skal han have undervist meget godt lige til den Dag, da han pludselig afbrød sin Lærervirksomhed under det Paaskud, at han havde Hovedpine af for mange nye Tanker.

Samme Dag bemærkedes ogsaa nogle andre Forandringer hos ham. Hans altid glubende Appetit udartede foruroligende, derimod var hans utrættelige Snakkesalighed aldeles forsvunden. Naar han var færdig med at tygge, sad han med begge Albuer paa Bordet, Hovedet mellem Hænderne, uden at røre sig og stirrede taus hen for sig.

Den følgende Dag indfandt han sig slet ikke til Maaltiderne. Om Aftenen — Klokken kunde vel være henad ti, vi stode alle i Begreb med at forlade Dagligstuen og begive os op paa vore Soveværelser, da Blasius kom ind til os og med sittrende Læber og kridhvidt Ansigt fortalte os, at det ikke var rigtigt fat med Hr. Finke; han sad ovre i Blokhuset foran sin Kuffert og brændte sine Papirer — han havde forklaret Blasius, at det var Kjærlighedsbreve, som Keiserinden af Rusland havde skrevet til ham. Men da denne havde foreholdt ham hans Adfærd som brandfarlig, var han faret løs paa ham og havde villet kvæle ham.

Vi toge dette langtfra alvorligt, lo kun af fuld Hals, baade over Hr. Finkes Praleri og over gamle Blasius' Angst, og gik rolig i Seng.

Om Natten bleve vi vækkede af Brandallarm — Blokhuset stod i Flammer. Vi klædte os hurtigt paa og skyndte os ned i Haven. De gule og røde Ildneg hvirvlede op imod Himlen, og mod den virkningsfulde Flammebaggrund aftegnede sig en yderst pudsig Skikkelse — Hr. Finke i Natskjorte, med en vældig Kalabreser paa Hovedet og et Par kolossale Sporer paa de bare Fødder. Majestætisk skred han ned ad Bakken. Hans Øine vare stive, han holdt en Ridepisk i Haanden.

Blasius, Forvalteren og et Par Mænd fra Avlsgaarden gik henimod ham. Inden De endnu havde sagt et Ord til ham, pegede han med Pisken paa det brændende Hus og udbrød:

»Jeg har lagt mit Hus i Aske forat ingen Uværdig efter mig skal betræde det Sted, som er bleven helliget ved mit Ophold der. Jeg maa bort!«

Mændene spærrede Veien for ham.

»Lad mig gaa, usle Slaver!« raabte han til dem. »Stridshingsten stamper i Jorden, Keiserinden venter paa mig!«

Bagved ham brændte Blokhuset, og han stod der, storartet, monumental — og i Natskjorte. Det var meget komisk — det fandt vi Børn, ialtfald dengang. Derefter — naa derefter fulgte et stygt Optrin; de maatte overmande ham — vi vendte os bort.

Endnu i Frastand hørte vi den hæslige Støi og Skrigene.

Dette sidste, virkningsfulde Bevis paa tøilesløs Genialitet dannede Slutningen paa Hr. Ewald Finkes Virksomhed i Komaritz. Næste Morgen blev han ført til Galeanstalten.

Et Par Maaneder efter skal han være bleven udskreven som helbredet og senere, efter Sigende have spillet en Rolle som Anarchist blandt Socialdemokraterne. Tilsidst maa han dog være bleven omvendt til mere ordnede og monarchiske Anskuelser og skal for kort siden have foreslaaet sig selv til Rigskantsleren som en passende Prætendent til Thronen i Bulgarien. — — —

Men det varede længe førend Onkel Karl forvandt sin Skuffelse, og pludselig tog han den Beslutning at lade Harry studere offentlig, da han havde overbevist sig om, at det nu engang ikke gik med Hovmestere.

Fra dette Tidspunkt af opholdt de smaa Leskjewisch'er sig kun i Ferierne i Komaritz.

7.

Vi vare meget gode Venner — Harry og jeg, det kan ikke nægtes. Vi skriftede alle vore Hemmeligheder for hinanden, ialtfald skriftede jeg mine for ham, og delte alle vore Lækkerier med hinanden. Tidt legede vi Bryllup Søndag Eftermiddag, hvilken Ceremoni altid gav Anledning til de morsomste Forklædninger. Forresten vare vi begge forlængst blevne enige om, at vi før eller senere vilde gjøre Alvor af denne Leg og gifte os med hinanden. Men da det første mørke Skjær blev synligt paa Harrys Overlæbe, svækkedes vort gjensidige Venskab. Det maa sagtens have været paa samme Tid, som Harry, efter Hr. Ewald Finkes berømmelige Afgang, havde begyndt sine offentlige Stuier.

I Begyndelsen følte jeg mig krænket over den Ligegyldighed, som Harry, saa pludseligt viste mig — siden trøstede jeg mig og — tilsidst blev jeg ham utro.

Anledningen til dette Troskabsbrud gav en Fætter til Harry, som i Ferierne kom til Komaritz. Han hed Lato Grev Treuenberg. Alene Navnet opflammede min Phantasi. Han havde ikke været to Dage i Komaritz, hvor jeg just opholdt mig samtidig med ham, før Hedvig betroede mig, at hun havde forelsket sig i ham.

»Jeg med,« gav jeg til Svar. Jeg var aldeles overbevist derom.

Min Tilstaaelse gav derpaa Anledning til en yderst dramatisk Scene. Hedvig, som allerede flere Gange havde været i Theatret i Prag, løb rundt i Stuen, vred sine Hænder og udbrød:

»Begge i et og samme Menneske . . . begge . . . det er forfærdeligt . . . en af os to maa give Afkald, ellers skeer der en Ulykke!«

Jeg foreslog hende beskedent, at jeg vilde renoncere.

Hun udbrød; «Nei, et saadant Offer kan jeg ikke modtage af Dig — Skjæbnen maa træffe en Afgjørelse mellem os to!«

Derefter kom vi en sort og en hvid Bønne i en ituslaaet Kaffekande uden Hank, som vi først havde hentet ned fra Loftet, og som Hedvig titulerede Urne.

Det afgjørende Øieblik voldte mig Hjertebanken. Vi trak Lod med Papirstrimler om, hvem der først skulde gribe ned i Urnen. Loddet traf mig: Jeg trak den sorte Bønne! Det var et storartet Øieblik. Heda kastede sig ned paa en Sofa og viftede sig i glad Bevægelse en halv Time med sit Lommetørklæde. Hun paastod, at hvis hun havde faaet den sorte Bønne, havde hun gjort en Ulykke paa sig. Denne Udtalelse forjog strax min egen Fortvivlelse — noget saadant vilde jeg ikke have paa min Samvittighed!

Men fra den Dag af talte Heda aldrig med Lato Treurenberg, uden at lægge Hovedet paa Siden og fordreie Øinene sværmerisk, hvilket den unge Mand, ikke uden at lægge en vis Forbauselse for Dagen, tog imod høfligt, men med en godmodig Ligegyldighed, medens Harry aldrig undlod at sige til sin Søster:

»Hvad gaaer der nu af Dig, Heda? Du sætter jo et Ansigt op ligesom en Gaas, naar det lyner!«

Min Optræden overfor Lato forandrede sig ikke. Jeg havde jo trukket den »sorte Kugle«. Følgen deraf var, at der snart opstod et hjerteligt Venskab imellem os To.

Det havde forøvrigt været vanskeligt, ikke at holde af Lato, og jeg har aldrig i mit Liv truffet paa et smukkere, mere elskværdigt ungt Menneske end ham.

Han kunde vel dengang være sytten Aar, var meget høi og holdt sig altid lidt foroverbøiet. Hans Træk vare usædvanligt fint tegnede. Hans Smil havde noget ligefrem fortryllende ved sig. Ud af hans store, altid halvt tilslørede Øine talte en Melancholi, som gav Hedvig, Anledning til at sammenligne ham med Lord Byron.

Hans Hudfarve spillede i det Brunlige, hvilket var mærkeligt, da hans Haar slet ikke var mørkt, men lysebrunt med et gyldent Skjær om Panden og Tindingerne. Han havde en altfor lang Hals og tillige usædvanlig lange Arme. Alle hans Sager, lige fra hans Klæder til hans Brevpapir og hans Cigaretetui, vare elegante,

hele hans Væsen tydede ogsaa paa en Forvænthed, der langt overgik Forholdene i Komaritz. Desuagtet syntes han at føle sig veltilmode i den primitive Rede, og overfor alle smaa Mangler lagde han den samme venlige Fordringsløshed for Dagen. Heda, som med begge Hænder greb enhver Leilighed til at beundre ham, undlod aldrig at gjøre mig opmærksom paa hans elskværdige Overbærenhed, ellers vilde jeg neppe have lagt Mærke dertil.

Forresten kan jeg takke Hedvig for mange andre Oplysninger om denne unge Mand, som hun aldrig kunde blive træt af at tale om med overstrømmende Begeistring. Blandt andet indviede hun mig i alle hans Familieforhold. Hans Moder var, som hun fortalte mig, en »Mediatiseret». Hun udtalte dette Ord med Andagt, og da jeg tilstod, at jeg ikke vidste, hvad det betød, var hun lige ved at faae et Tilfælde. Hans Fader var en af de mest bedaarende Cavalerer i Østerrig. Han lever foresten endnu. Som det lader til, kan han slet ikke blive færdig med at fortrylle og flakker som Enkemand fra den ene fornøielige Hovedstad til den anden for at adsprede sig og knuse Hjerter. Dette skal nemlig være en umaadelig interessant Beskjæftigelse, og naar man først vænner sig til den, kan man slet ikke lade det være — ligesom at spise Opium.

Medens han saaledes lod sine bedaarende Egenskaber brillere i Verden, havde han naturligvis ikke Tid til at tage sig af Sønnen. Denne blev opdragen hos Slægtninge, og da det gik mere og mere daarligt med Lærdommen, blev han tilsidst — jeg troer efter Onkel Karls Raad — anbragt hos en Professor i Prag, ved Navn Suwa, der forestod en Slags orthopædisk Anstalt for forkrøblede Privatisthjerner, som Harry nemlig engang sagde om ham.

Samtidig med Lato befandt endnu to Fremmede sig dengang i Komaritz — en anden, vidtløftig Fætter til Harry, og en Prygledreng, en Slags Pseudohovmester, hvem det paahvilede at fremme Harrys Studier, paa den Betingelse, at han skulde bibringe ham alt som i en Leg.

Prygledrengen kunde vi ikke lide. Han hed Franz Tschmuchalek, og var en Fyr paa henved nitten Aar, med Hænder og Fødder som Skovle og et Ansigt som et Grydelaag, stort og fladt med en Knap i Midten. Han var modbydelig underdanig og til hvert andet Ord sagde han: »Ja, jeg be'er«, og: »Ærbødigste Tjener!« og gik altid med den samme grønne Frakke, der var gul i Sømmerne, for snever over Brystet og for kort i Ærmerne, og gav hele Figuren et yderst ynkeligt og kummerligt Udseende.

I hans Nærværelse kunde man ikke undertrykke en ubehagelig blandet Følelse af Utaalmodighed og Medlidenhed. Paa min liberale Onkel Karls udtrykkelige Befaling sagde han og Harry Du til hinanden. Betydeligt ubehageligere end den stakkels Tschmuchalek berørte Harrys allerede omtalte anden Fætter os som Husfælle.

Han var Polak og kunde vel være tyve Aar gammel, havde et gulladent Ansigt med lange smalle Øine af japanesisk Snit, hvilke han forstod at fordreie i en utrolig Grad, dertil sort Haar, som han hver Dag bearbeidede kunstnerisk med et Krøllejern. Han lugtede altid ubehageligt stærkt af Moskus og bar med Forkjærlighed stortærnede lapseagtige Dragter. Han talte daarligt Tydsk og kun middelmaadigt Fransk, men paastod at være meget stiv i Chinesisk og Tyrkisk. Han foredrog med stor Bravour de længste og sværeste Klaverstykker paa Bordpladen for sig selv, ved hvilken Leilighed han hyppigt lagde Hænderne overkors og lagde Hovedet sværmerisk paa Skraa, men vilde dog aldrig nedlade sig til at give noget til Bedste paa Klaveret i Komaritz, da, som han paastod, Instrumentet var for daarligt for ham. Han var altid i Pengeforlegenhed og pralede uophørligt af sin Families Storhed. Hyppigt lod han sig nøie med paa omkringliggende Papirstumper at nedkradse en Tegning af en storartet og romantisk Bygning, hvorefter han saa, idet han hver Gang præsenterede sit Makværk, forklarede, at det var hans polske Hjem, »vort gamle Familieslot.«

Ofte havde Slottet paa hans Tegning to Taarne, ofte kun et. Harry undlod aldrig at gjøre ham opmærksom paa denne Modsigelse.

Hans fornemme Herkomst var for ham et uudtømmeligt Stof til selvbehagelige Betragtninger, og han blev ikke træt af at hentyde til sit nære Slægtskab med de forskjellige europæiske Dynastier. Da han lærte mig at kjende, forhørte han sig naturligvis strax om, hvad min Moder havde været »født«. Det fortalte Heda mig. Hans Visitkort vare prydede med det høitklingende Navn: »*Le comte Ladislav Othon Fainacky de Chrast-Bambosch*«, uagtet han, som Harry betroede os, slet ikke var berettiget til at føre Grevetitlen og kun var Søn af en meget forgjældet polsk Ridder.

Skjøndt Franz Tschmuchalek var Harry næsten ligesaa meget imod som den »praleriske Sarmat« — saaledes kaldte Lato nemlig fordetmeste Fainacky, naar han ikke titulerede ham Monsieur Ostrolenka — vogtede han sig alligevel omhyggeligt for at vise sin Antipathi imod Prygledrengen, behandlede ham tvertimod altid med den høflige Taalmodighed, som ethvert dannet Menneske lægger for Dagen overfor et Stedbarn af Naturen. Han tillod sig neppe at gjøre en utaalmodig Bemærkning bag hans Ryg. Sin Uvillie mod Polakken bar han derimod aabent til Skue. Naar Talen var om ham, kaldte han ham gjerne »den polske Indkvartering« og behandlede ham overhovedet aldrig

som en Gjæst, men som en Invasion; hvor han kunde, spillede han ham et Puds. Engang husker jeg . . . dog jeg skal forsøge at optegne en hel Dag fra hin Tid.

8.

En Søndag i Komaritz.

Det var en Søndag, og Klokken sex om Morgenen gik vi til Ottesang, som blev holdt i et sexkantet Kapel, der laa midt i Skoven, omtrent en Fjerdingvei fra Komaritz. Kapellanen, en høi ung Mand med hvidblondt Haar, der stod i Børster omkring hans Tonsur, og med lange Vandstøvler under en langskjødet Frakke, fulgte efter Messen med til Komaritz, for, efter Sædvane, at spise Frokost med os. Efterat han hastigt havde slubret sin Kaffe i sig, stod han op, satte sin Stol hen til Væggen og anbefalede sig, hvorved han altid saae ned paa sine store, fede Hænder, som han uafladelig gned med Salvelse. Vi Børn vidste meget godt, at han nu vilde begive sig ind i »Officiersværelset« for at spise Frokost for anden Gang, og denne Gang i al Gemytlighed indtage et rigeligt Maaltid, bestaaende af Smørrebrød, som han pleiede at skjære i Tærninger med sin Lommekniv, og Øl, som han drak af et med blaa Blomster bemalet Lerkrus. Vi vidste ogsaa, at Forvalteren vilde gjøre ham Selskab og spille Kort med ham. Det var strengt forbudt os at forstyrre Hs. Velærværdighed i hans harmløse Adspredelse — men vi havde engang kiget gjennem Nøglehullet.

Vi udvexlede gjensidigt vore Iagttagelser, efterat Kapellanen havde trukket sig tilbage.

Dørene, som førte ud til Haven, stode paa vid Gab. En yndig Duft af regnvandede Blomster, vaadt Grønt og vaad Jord trængte ind i Spisestuen, i hvilken vi endnu alle sade forsamlede om Bordet, og blandede sig med Duften af frisk Bagværk og udmærket Kaffe.

Der laa et festligt Skjær over Haven. Det havde regnet om Natten, men nu skinnede Solen venligt frem af en sønderreven blaagraa Regnsky og gjød et varmt gyldent Skjær over Blomster og Træer. Vi vilde lige reise os fra Bordet, da den praleriske Sarmat traadte ind i Værelset, pudset og pyntet, duftende af al Arabiens Røgelse, med kunstfærdig krøllet Frisure. Han havde skulket fra Messen og spist Frokost paa sit Værelse, der befandt sig i Blokhuset, som var gjenopført efter den store Ildebrand. Efter at han havde hilst affecteret paa os alle, bemærkede han tilsidst, henvendt til Harry:

»Har Postbudet allerede været her?«

»Ja,« svarede Harry kort.

»Havde han ikke et Pengebrev med til mig?«

»Nei.«

»Besynderligt.«

»Ja det er virkelig besynderligt!« udbrød Harry spottende. »Det Pengebrev har Du ventet paa saa længe. I dit Sted vilde jeg undersøge Sagen nærmere.«

»Der er noget Galt med Posten,« forsikkrede Polakken vigtig, »jeg maa indgive en Klage. Jeg troer, det Klogeste vil være, at jeg henvender mig til min Onkel i Cultusministeriet.«

Men nu satte Harry et meget pudsigt Ansigt op.

»For min Skyld behøver Du ikke at anstrenge din Phantasi yderligere,« sagde han til ham, »jeg kan din Privatordbog udenad. ‚Er der ikke kommet et Pengebrev til mig?‘ betyder det Samme som: ‚Laan mig nogle Penge.‘ Min Fader har paalagt mig at hjælpe Dig med Penge, naar Du er i Forlegenhed, men aldrig med mere end ti Gylden paa engang. Der har Du dem, og hvis Du vil kjøre til K., saa siig til Forvalteren, at han skal lade spænde for. Vi . . . hm . . . hm . . . vente Dig ikke tilbage før Aften. Adieu — Gud befalet!«

»Det ender dog med, at jeg maa drage Dig til Ansvar, Harry,« bemærkede Fainacky med rynket Pande.

Da han for Øieblikket ikke trængte til andet, havde han gjenvundet sin Ostrolenkaværdighed med dens Anstrøg af Melancholi.

»*C'est un enfant*!« læspede han over Skulderen til Mademoiselle Dorval, saa lagde han Sedlen i en Svinelæders Tegnebog, som var prydet med en tænderskjærende Buldog, trak sine Manchetter ud af Ærmerne paa sin stortærnede Jakke, vinkede nedladende med Haanden og forsvandt.

Aldrig saasnart havde Døren lukket sig efter ham, før Harry begyndte at rive ned paa den polske Indkvartering og det i de stærkeste Udtryk.

Han gav sig strax til at spekulere paa noget, som kunde ærgre Polakken, men først langt senere faldt der ham noget ind, nemlig først om Eftermiddagen.

Vi vare alle forsamlede i Spise- eller Dagligstuen. Heda læste med stor Udholdenhed i »*Journal des Demoiselles*«, medens hun bestandig sendte sværmeriske Blikke over den opslaaede Bog til Lato, som sad ved Klaveret og spillede en Vals. Harry læste, udstrakt paa tre Stole, Heines »*Romancero*«, en Bog, over hvilken han altid fniste, og som navnlig syntes at interessere ham af den Grund, at den var forbudt Heda og mig.

Jeg hengav mig imidlertid til en anstrengende literair Virksomhed, det vil sige, jeg dicterede Tschmuchalek Begyndelsen af min første

Roman, et originalt Værk, hvori der ikke var Spor af Kjærlighed, men til Gjengjæld sex Mord.

Prygledrengen, som ikke var stiv i det tydske Sprog, fulgte mit Diktat paa en ganske mærkelig og udførlig Maade og misforstod mine Parentheser. Til Exempel: »Og Ridderen sagde« Kolon, »gaa om Natten« i Anførselstegn »ned til Elben« . . .

»Hvad er det De der gjør?« sagde jeg, idet jeg saae over hans Skulder.

»Baronesse . . . jeg be'er . . . vær saa venlig . . . jeg be'er!«

»Kolon er jo saaledes!« forklarede jeg overlegent og skrev det for ham.

Hvorpaa han forlegen fremstammede: »Ja, jeg be'er — Kolon, jeg be'er — undskyld, jeg troede, at det var et Navn, jeg be'er!«

»Og Anførselstegnene har Du aabenbart anseet for en Slags Rustning?« brummede Harry midt i sin Romancerolecture; saa lod han Ordet Fæhoved falde, og bed sig strax efter i Læberne, fordi han ærgrede sig over at have været grov imod en værgeløs Prygledreng.

»Ja, jeg be'er,« skyndte Tschmuchalek sig at forsikkre, hvorpaa han nøs heftigt tre, fire Gange efter hinanden.

»De har forkjølet Dem,« bemærkede Lato, afbrydende sine Phantasier, deltagende med sin bløde, syngende Stemme.

»Ja, jeg be'er — men det gjør ingenting, jeg be'er!«

»Jo vel gjør det noget!« udbrød Harry opfarende. »Saa tag dog et Par tørre Støvler paa!«

»Jeg be'er . . . jeg har ingen andre, jeg be'er!«

»Tag et Par af mine,« foreslog Harry ham heftigt.

»De ere for smaa til mig, jeg be'er!«

»Saa laan et Par af Blasius!« udbrød Harry.

Tschmuchalek forsvandt, opdagede paa Veien hen til Døren med Skræk, at hans snavsede Støvler satte Mærker paa Gulvet, og bukkede sig ned for at tørre disse bort med sit Lommetørklæde.

»Det Menneske bringer mig til Fortvivlelse«, brummede Harry, seende efter ham, medens Lato atter fortsatte sine afbrudte Phantasier.

Pludselig rakte Harry Armen i Veiret, idet han af Glæde slog Knips med Fingrene.

»*Eureka*!« udbrød han, og hans Øine straalede af Begeistring.

»Naa, hvad er der paa Færde?« spurgte Lato godmodig.

»Jeg har fundet paa noget, som vil ærgre Polakken,« meddelte Harry, og idet han gned sig i Hænderne, dansede han som en Besat paa eet Ben gjennem Stuen. Derpaa rev han Døren op og raabte ind i Huset: »Tschmuchalek, er Du snart færdig? Jeg har Brug for Dig, kom!«

Og gjennem de hult gjenlydende Korridorer lød det med forpustet Tjenstfærdighed: »Ja, jeg be'er!«

Harry havde nemlig i Romancero opdaget et Digt, som gjorde Nar af hele den polske Ostrolenkamartyrherlighed. Inden Tschmuchalek endnu var kommen tilbage, oplæste Harry, stadigt hoppende omkring og mellem hvert Vers udbrydende i jublende Latter, de »To Riddere«.

»Krapulinsky und Waschlapsky
Polen aus der Polakei,«

begyndte det, og Slutningsverset lød i Harrys Version:

»Polen ist noch nicht verloren,
Neue Helden sind geboren,
Helden, wie der Held Sobiesky,
Wie Schelmufski und Uminski,
Eskrokjewitsch und Schebiakski
Und der grösste Held Fainacky!«

Mere husker jeg ikke af Poemet, men jeg veed meget godt, at jeg ikke syntes om det. Og da Harry erklærede, at han vilde lade Tschmuchalek skrive Digtet af med nogle perfide Variationer med store, smukke Bogstaver paa det største Ark Papir, der var at opdrive i Huset, for saa at slaa dette Makværk op paa Døren til Fainackys Soveværelse, lagde jeg mig ovenikjøbet imellem og sagde, at det forekom mig at være upassende at drille Polakken paa denne Maade, thi efter min Mening maatte man nok gjøre ham latterlig i hans egen Person, men ikke direkte ved en Satire paa hans Nation. Jeg havde nylig læst Lenaus »Polenlieder« og var selv helt oprørt over Heines Opfattelse af det sarmatiske Heltemod. Min storartede Veltalenhed frugtede intet — Harry afstod ikke fra sit Forsæt. Tschmuchalek maatte virkeligt skrive Digtet af paa det store Ark Papir, hvorved Harry hjalp ham, forsaavidt som han understregede alle de Ord, der gjorde Nar af den polske Nation, med rødt Blæk og tilsidst egenhændig triumpherende slog Plakaten op paa den udvendige Side af Blokhusdøren.

Ikke nok dermed, udklækkede han endnu en anden, mere uskyldig, men mere drøi Plan til at ærgre sin Gjæst. Han fik fat i Tøisnoren, som han saa, med djævelsk Ondskab, spændte fra Træ til Træ i circa to Fods Høide over den Sti, som førte til Fainackys Nattekvarter. Lato og Prygledrengen maatte yde ham Assistance ved denne opbyggelige Beskjæftigelse.

Klokken var ni — Aftensmaden var taget af Bordet. De tre Sammensvorne havde for sidste Gang begivet sig ned i Haven for at prøve deres Arrangement. Jeg stod paa Have-

trappen og saae dem igjennem den maaneløse Sommernats dæmrende Halvmørke. Da hørte jeg Fainacky komme ind i Spisestuen. Han gik hen til Mademoiselle Dorval og gav hende en affecteret Beretning om sine Oplevelser. Harry blev meget ivrig.

»Se dog efter om alt er i Orden; stram det lidt her og der . . . tys, Lato!« hørte jeg ham hviske, »fald ikke!«

Advarselen kom forsilde.

Han havde neppe talt ud, før baade Lato og Tschmuchalek allerede begge vare styrtede over det stramt udspændte Reb, og et ynkeligt klagende Skrig forkyndte Ulykken. Mademoiselle Dorval, Fainacky, Heda, Blasius — Alle styrtede de ud i Haven forat se, hvad der var paa Færde. Complottet var opdaget og Harry rasende.

»Hvem af Jer var det, der skreg?« tordnede han, »hvem?!«

Tschmuchalek reiste sig op, gned sine Knæer, gjorde et Skrabud og sagde ingenting. Lato laa endnu paa Jorden, medens han lo dæmpet og afbrudt, ligesom naar en uimodstaaelig Lyst til at le paatvinger sig En under stærke legemlige Smerter.

Da man efter Harrys Principer ikke maatte prygle en Prygledreng, og han dog fandt det nødvendigt at lade sit Raseri over det mislykkede Foretagende gaae ud over Nogen, foer han hen til Lato og raabte den ene Gang efter den anden: »Det var Dig, Du har gjort det med Villie, Du er bleven bange for Polakkens Skinneben. Det skal jeg aldrig glemme Dig!« og han puffede forfærdeligt til den taalmodige Øvreøsterriger. Jo mere han puffede ham, desto stærkere lo Lato. Jeg var rørt til Taarer over hans Høimodighed, thi jeg havde godt lagt Mærke til, at det ikke var ham men Tschmuchalek, som havde givet Hals.

Polakken parlerede imidlertid ivrigt med Mademoiselle Dorval, erklærede, at Anslaget imod hans Skinneben var en Infami, en Krænkelse af Gjæsteretten, en Fornærmelse mod hele den polske Nation, hvorpaa han, endnu stadigt declamerende og gesticulerende, forsvandt i sit Blokhus. En Ed og en buldrende Støi underrettede os snart om, at han havde faaet Øie paa den krænkende Plakat og kastet sin Støvleknægt imod den. Men selv Polakkens aabenbare Ærgrelse var ikke istand til at gjengive Harry hans gode Humeur.

Fnysende stødte han Lato bort fra sig. Saa trak jeg ham i Ærmet og udbrød:

»Skam Dig dog, Du gjør ham høilig Uret, han har været taus som en Spartaner — det var Tschmuchalek, der skreg!«

»Snak, han vilde nok have vovet det!« brummede han. »Hvem af Jer To var det?« henvendte han til Lato.

Lato svarede kun: »Hvad har det at sige!« og lo.

Tschmuchalek var klogeligt forduftet.

»Han er allerede gaaet i Seng,« meldte Blasius.

Som en Panther sprang Harry opad Høien til Blokhuset, som Prygledrengen beboede sammen med Polakken, og ruskede i Døren.

Den var aflaaset.

»Tschmuchalek!« brølede han.

»Ja, jeg be'er!« lød det derindefra.

»Var det Dig, der skreg?« tordnede Harry.

»Ja, jeg be'er!«

Harry rettede et rasende Spark mod Døren, derpaa gik han med slæbende Gang og sænket Hoved hen til Lato, som nu med Besvær ved min Hjælp søgte at reise sig op.

»Du er en brav Fyr, Lato,« brummede han skamfuld, »det gjør mig ondt — lad os komme hjem.«

Men det var ikke saa let for Lato at komme hjem. Som det nu viste sig, havde han forstuvet Ankelen. Harrys Anger kjendte ikke længer nogen Grænse.

Foruden Lato Treurenbergs forstuvede Ankel havde den iscenesatte Uglspilstreg endnu andre alvorlige Følger — et totalt Brud mellem Harry og Polakken og Tschmuchaleks Afskaffelse.

Fainacky erklærede næste Morgen ved Frokosten, at han følte sig krænket baade i sin nationale Ære og i sin Ære som Adelsmand og saae sig foranlediget til endnu samme Dag at forlade Komaritz!«

Han blev desuagtet i fire Uger til, men talte rigtignok i al den Tid kun tre Gange med Harry og hver Gang kun for at laane Penge.

Tschmuchalek forsvandt hurtigere fra Skuepladsen.

Endnu samme Aften efter den store Ballade havde Harry skrevet til sin Fader, og tilmed en lille Billet, som han før Afsendelsen viste til Lato og mig. Hvis jeg ikke tager feil, lød den ordret:

Kjære Fader!

»Jeg beder Dig om at afskaffe Tschmuchalek. Jeg skal nok blive færdig med mine Studier uden ham. En Prygledreng, som faaer ti Gylden om Maaneden, og som man skal sige ‚Du' til, fordærver Characteren.

Din hengivne Søn Harry«.

P. S. Du maa endelig skaffe ham en anden Plads eller holde ham skadesløs paa anden Maade, da han er en meget fattig Djævel.

9.

Heda drog sig Latos Tilstand til Nytte derved, at hun pleiede ham fra Morgen til Aften — det vil sige, at hun hele Dagen ikke lod han

have Fred et eneste Øieblik. Han laa i Spisestuen paa en Chaiselongue. Hun bragte ham Blomster, foreslog at skrive hans Breve for ham, og begyndte tilsidst at læse høit for ham af »*Journal des Demoiselles*«. Om han var meget opbygget derover, veed jeg ikke. Kort efter, at han var bleven rask forlod han Komaritz. Jeg var helt bedrøvet over Skilsmissen. Han kom ikke mere til vor Egn, og vi hørte i flere Aar ikke fra ham!

»En Pokkers Tøs!« udbrød Majoren. »Hvor flot hun skriver — hvem havde anet det om hende! Denne Fainacky husker jeg meget godt — det var en rigtig polsk Spradebasse — Lato var en prægtig Fyr — kun Skade, at han har giftet sig ind i Finantserne!«

I dette Øieblik meldte en skingrende Klokke den gamle Cavallerist, at Eftermiddagskaffen var serveret. I en Fart gjemte han sin Nieces Manuscript i sin Skrivebordskuffe og laasede den af, hvorpaa han, med det mest uskyldige Smil, traadte ind i sin Families Kreds. — — —

Zdena havde ved Midaftensmaden lagt en stærk Uro for Dagen og tilstaaet, at hun havde mistet sin Dagbog, skjøndt hun aldeles bestemt havde troet, at den laa i hendes Sykurv. Hun havde nemlig skrevet nede i Haven og derpaa i Hastværk lagt Heftet i Kurven. Majoren røbede ikke den ringeste Uro; men da den unge Piges Sindsbevægelse endelig gav sig Udtryk i en Formodning om, at Kokkepigen kunde have brugt hendes Manuscript til at gjøre Ild med, beroligede Majoren sin Niece med de Ord: »Snak, vi finder det nok!« Men til at udlevere Documentet besluttede han sig ikke, Læsningen deraf interesserede ham i altfor høi Grad. Han benyttede det første ledige Øieblik til paany at fordybe sig deri.

Den følgende Dag, efter Bordet, medens Fru Rosamunde fik sig en vederkvægende Middagslur, Zdena derimod, rettende sig efter Hr. v. Wenkendorfs Bønner, stod Model til en eller anden Foraarsallegori for ham nede i Haven, listede han sig ind i sit Værelse, hvor han for en Forsigtigheds Skyld lukkede sig inde for at forebygge en Forstyrrelse.

»Mon hun endnu skulde være forelsket i denne Lato? Hos mange unge Piger tiltager en saadan sentimental Grille med Aarene. Snak, forekommer mig slet ikke sandsynligt! Altsaa . . .« mumlede han ved sig selv, medens han søgte det Sted i Manuscriptet, hvor han var bleven afbrudt igaar. Endelig havde han fundet det.

Det nye Afsnit af dette originale Mesterværk begyndte saaledes.

10.

Miss O'Donell sender mig idag et langt Brev fra Milano. Det indeholder de mest interessante Ting.

Den ene af hendes to Niecer, hos hvilke hun er i Besøg, uddanner sig til Operaen. Som det lader til, har hun en glimrende Carrière for sig. I Milano kalder man hende »*la Patti blonde*«, og hendes Sanglærer, som hun maa betale femogtredive Francs om Maaneden, paastaaer, at hun som Sangerinde maa fortjene mindst hundredetusinde Francs om Aaret. Maa man ikke misunde hende? Jeg har ogsaa en rigtig kjøn Stemme. Aa, bare Onkel Paul vilde lade mig uddanne! Men . . . han har saadanne gammeldags Anskuelser!

Ogsaa alt, hvad Miss O'Donnel meddelte mig om Miss Lyalls Liv, interesserer mig i høi Grad. De ere i Milano med deres Moder og modtage hver Aften hovedsagelig Herrer, hvilket skal være Mode i Milano. Den ældste Miss Lyall er saa godt som forlovet med en fornem Milaneser, der har mistet sit Haar i Frihedskrigen Anno 59; den yngste derimod, den blonde Patti, vil slet ikke høre Tale om Giftermaal og lader sig nøie med at gjøre Hovedet kruset paa alle Herrer.

Ak . . . jeg er kommen til den Overbevisning, at der ikke kan gives nogen skjønnere Tilværelse, end en ung Dames, som uddanner sig til Primadonna og imidlertid lader sig nøie med at gjøre Hovedet kruset paa rigtig mange Herrer, som allesammen ere hende ligegyldige.

»Gaas!« bemærkede Majoren, da han var naaet til dette Sted.

Jeg har idag foreslaaet Onkel Paul i Vinter at tage med mig til Milano for at lade mig uddanne til Sangerinde. Der kom jeg til den Rette. I al den Tid jeg har kjendt ham, har han aldrig givet mig en saadan Overhaling.

»Det skulde jeg mene!« brummede Majoren.

Det Værste var, at han beskyldte Miss O'Donnel for den Forbrydelse at have sat mig disse »Narrestreger« — saaledes kaldte han min Kjærlighed til Kunsten — i Hovedet, og truede med at forbyde mig al videre Correspondance med hende. Ak, en hel Eftermiddag græd jeg over mine kuldkastede Forhaabninger. Jeg er meget ulykkelig! — Efter en længere Pause kom jeg idag i Tanker om at fortsætte mine Memoirer.

11.

Harry bliver Soldat.

Paa Harrys indtrængende Ønske havde Onkel Karl endelig besluttet sig til at lade Sønnen gaa Militærveien. Endnu om Efteraaret efter den Sommer, som Lato og Fainacky havde tilbragt i Komaritz, skulde han træde ind i et Husarregiment.

For Onkel Karl, som tilsidst selv ikke længer maa have vidst hvad han skulde stille op med denne fremfusende unge Menneskenatur, som han aldrig havde gjort sig Umage for

»Aldrig . . . aldrig!« og rundt omkring os falde Bladene ned i Græsset!
at tæmme, var, tror jeg, den militære Udvei passende.

Da Harry naturligvis ikke havde noget at gjøre i Byen forinden hans Optagelse i Armeen, saa blev han denne Gang længere i Komaritz end de andre Aar — blev hele September, ja, til langt ind i October. Komaritz var allerede helt øde, Lato var borte, og Polakken var borte, han blev endnu tilbage.

Og mærkeligt nok, nu, da der forestod os begge den første lange, alvorlige Skilsmisse, vaagnede vort gamle Venskab lidt efter lidt, rørte sig, følte, at det havde været levende hele Tiden, kun var slumret lidt ind. Hvor tydeligt husker jeg ikke den Dag, da han kom til Zbirkow for at sige Farvel til os . . . til mig!

Det var langt henne i October og Himlen var blaa, men kold. Solen smilede ned til Jorden, høstligt, men uden Varme. En svag sølverne Taage svævede henover Jorden. Paa Træerne raslede vissent, broget Løv.

Paa det vaade, med smaabitte Dugperler oversaaede Græs laa utallige brune, røde og gule Blade. Sangfuglene vare dragne bort, Spurvene kvidrede høit, og midt i den brune Efteraarsopløsning blomstrede en hvid Rose paa et næsten helt afbladet Træ.

Med et rødt Tørklæde kastet over Skuldrene og bart Hoved slentrede jeg gjennem Haven, vandrede drømmende igjennem det isnende, døende Efteraar. Jeg hørte Fodtrin bagved mig, og da jeg vendte mig om, saae jeg Harry, som med mørkt sammentrukne Øjenbryn kom henimod mig.

»Jeg vilde blot sige Farvel til Dig,« sagde han, »imorgen skal jeg afsted!«

»Naar kommer Du igjen?« udbrød jeg hastig.

»Maaske aldrig!« mente han vigtig. »Du veed nok . . . en Soldat . . .«

»Ja, det truer med Krig,« hviskede jeg sagte, og mit Barnehjerte drog sig sammen i Smerte.

Han trak paa Skulderen og forsøgte at le.

»Ialtfald vil Du, naar jeg kommer, saa allerede være bleven en stor ung Dame, som lader sig gjøre Cour til og neppe husker mig længer.«

»Men Harry, hvor kan Du dog sige saadant Noget!«

Keitet rækker han mig sin lange, magre, høire Haand, jeg lægger min i den.

Aa, hvor sikkre, hvor velforvarede føle mine kolde, svage Fingre sig ikke i denne varme, stærke Haand! Hvorfor kommer jeg pludselig i Tanker om de længst forsvundne Maaneskinsaftener i Komaritz. Da vi sade Side om Side paa Havetrappen og Harry fortalte mig Spøgelsehistorier, og jeg saa pludselig, naar han havde gjort mig altfor forskrækket med sine gyselige Fortællinger, rykkede mig rigtig, rigtig tæt ind til ham, som om jeg ved hans varme Nærhed følte mig beskyttet mod den truende blodløse Gjengangerverdens onde Trolddomsmagt.

Saaledes staa vi Haand i Haand foran den hvide Rose, den sidste, som Efteraaret har ladet blive tilbage. Den bøier sig ned til os, og dens forjættende Duft blander sig i den os omgivende fugtige Forraadnelse, Jeg plukker den og stikker den i Harrys Knaphul og brister saa i en krampagtig Hulken. Han slynger begge Arme om mig, fast, fast og kysser mig og hvisker: »Glem mig ikke!« og jeg kysser ham og forsikkrer:

(Fortsættes).

Rebus.

Opløsning paa Rebus i forrige Hefte: Maane i første Kvarter.

ET BESØG PAA KAFFE-HACIENDA'EN

EL PALMAR

af Ernst v. Hesse-Wartegg.

»*Donde stá la Hacienda el Palmar?*« »*Siempre derecho*, kun ligefrem!«

»Hvor langt er der endnu dertil?«

»*Quien sabe?*« Et Skuldertræk. »*Una media legua*« — en halv Ligue — »*nada mas!*«

Jeg havde siddet til Hest siden Klokken fem om Morgenen. Kun i de hede Middagstimer havde jeg ladet min Hængekøie anbringe i Skyggen af et stort Samantræ, medens min Sancho Pansa varmede en Smule Kaffe-Extract til mig. Henad Klokken tre om Eftermiddagen var jeg brudt op igjen til Trods for den forfærdelige Hede i Troperne — jeg befandt mig jo kun 10 Grader fra Ækvator — thi der var et godt Stykke til Hacienda'en El Palmar, og jeg maatte være der inden Nattens Frembrud.

Klokken sex om Aftenen kom vi til Byen Victoria, der ligger to smaa Dagsreiser fra Caracas, Venezuelas Hovedstad; den var tidligere Hovedstaden i Staten Aragua, men indtager nu en mere beskeden Stilling. Guzman Blanco, Venezuelas Regenerator, *il illustre Americano*, som han ynder at kalde sig, har udslettet Staten Aragua af Landkortet, idet han forenede den med nogle andre Stater i den store sydamerikanske Republik til Staten Guzman Blanco. Siden den Tid er det gaaet en Del tilbage for Victoria, Handelen ligger stille, og at Samfærdselen maa være meget ringe, kunde jeg allerede slutte af den Nysgjerrighed, hvormed de gode Folk i Victoria betragtede mig. Vore Hestes Hovslag i de stille, ligesom uddøde Gader kaldte hele den kvindelige Befolkning hen til Gittervinduerne i hvert eneste Hus; Gamle og Unge, rynkede Donna'er og kjønne, sortøiede, mørkfarvede Sennorita'er speidede efter mig lyse Germaner, som i en venezuelansk Llaneros' Dragt galoperede gjennem Gaderne. Jeg vilde sandsynligvis have vakt lignende Opsigt i en hjemlig Provindsby. Med en bred, tung Sombrero paa Hovedet, Revolveren i Beltet, Bøssen paa Ryggen, Benklæderne i høie Lædergamacher, sad jeg paa en prægtig Skimmel, som bar en venezuelansk Armeekommandeurs Sadel. (Baade Hest og Sadel havde denne gjæstfrie General stillet til min Raadighed). De to Sadeltasker vare fyldte med mine Reiseinstrumenter, deriblandt et Mikroskop, bagved mig var Kappe og Hængekøie spændte til Sadelen, men foran mig paa Hesten sad en smuk, lysegrøn Papegøie, som jeg paa den sidste Middagsstation havde kjøbt af en Machetero for en Peso; den fløi senere fra mig, da jeg vadede igjennem Araguafloden. Min Tjener travede ligeledes velbereden bagefter mig. Denne Slyngel, en doven Fuldblodsindianer, havde General Wiedemann givet mig med som en Slags Adjudant og Hesteoppasser.

Hacienda'en El Palmar, det foreløbige Maal for min Reise, laa et godt Stykke fra Victoria. Hvor langt? Aa, den nydelige Sennorita, som tæt foran mig nysgjerrigt stak sit lille sorte Hoved frem mellem Jernstængerne i et Vindue, vilde bestemt kunne sige mig det! Jeg holdt min Hest an, saa at den gav et Sæt tilbage, og idet jeg rev min Sombrero af, skulde jeg lige til at fremsætte Spørgsmaalet, da den lille Uskyldighed atter forsvandt.

Jeg prøvede min Lykke hos en anden, som aabenbart var noget mere fortrolig med det stærke Kjøn, thi hun sænkede blot sine smægtende, med lange Øienhaar kantede Øine, og sagde, at El Palmar laa *algunas leguas* fra Victoria. Hun var saa smuk, at jeg gjerne havde lagt Beslag paa Venezuelanernes berømte Gjæstfrihed, for at indhente udførlige Oplysninger om Egnen, Befolkningen og deslige. Smukke Damer ere undertiden ypperligt inde i Geographien. Men jeg havde ikke Tid. Jeg maatte videre. Endnu engang saae jeg de sorte, fyrige Øine, endnu engang hørte jeg hendes Stemme, da hun tilraabte mig et »*buen viaje*« og afsted gik det, forbi de nysgjerrige Tilskuere, ud i det Frie.

Algunas leguas. Det var for ubestemt. Jeg henvendte mig derfor til en Muletero, som siddende paa et Pakæsel, langsomt kom travende henimod mig.

»En halv Legua«, lød Svaret.

Klokken var sex. Klokken syv kunde jeg altsaa være i El Palmar, hvor Østerrigs Repræsentant i Venezuela, Don Gustavo Vollmars gjæstfrie Hus ventede mig. Jeg sagtnede min Rosinantes Gang, og trættet af den lange Dagsreise, red jeg langsomt videre.

Paa begge Sider af Veien, i Aranguaflodens Dal strakte de prægtige Sukker- og Kaffeplantager sig hen til Udløberne af Cordillererne, hvis Toppe begrænsede Horizonten til alle Sider. Hist og her i Skyggen af vældige Seba'er og Cocospalmer stode Haciendaro'ernes Huse, overragede af slanke Kongepalmers prægtige Kroner. Langsmed den vandrige Flod laa Sukkermøller og Plantagearbeidernes smaa Hytter, fra hvilke munter Sang og Guitarens Toner lød over til os. Vi havde vel paa denne Maade redet i en Timestid, men endnu var der ikke Spor at se af El Palmar. Mørket var frembrudt pludseligt og uden Overgang; der var gaaet een Time til. Veien laa for os, øde, som en hvid støvet Streg. Var det mon den rette? Ingen Bädeker, intet Reisekort kommer den Reisende til Hjælp i dette afsides, lidet bekjendte Land. Endelig saae vi atter svage Lys blinke i det Fjerne. Oplivede travede vi løs paa disse, for kort efter at befinde os i en fattig Landsby, San Matteo.

»*Donde stá la Hacienda el Palmar?*«

»*Siempre derecho* — kun ligefrem«.

»Hvor langt er der endnu dertil?«

»En halv Legua«, lød atter Svaret.

Allerede for to Timer siden havde der kun været en halv Legua til denne forhexede Hacienda.

Et Par Huse længere fremme forhørte jeg mig igjen.

»Trekvart Leguas«.

Jeg forekom mig næsten som en ny Tantalos. Flyer Kaffe-Hacienda'en for mig, ligesom de kostelige Frugter flyede for ham? Skulde jeg reise videre i denne ravnsorte Nat? Det sidste Hus i San Matteo var Stedets eneste Posada, en ussel Rønne. Værten maatte dog vide Besked om, hvor langt der endnu var til El Palmar.

»En Legua, Sennor. De kan ikke komme til Hacienda'en iaften. De har endnu langt at ride ad daarlige Veie, og først maa De svømme over Aragua, som nu er meget dyb og rivende. Bliv heller hos mig, Sennor Caballero; seer De, det begynder allerede at regne, og De vil blive overrasket af et frygteligt Uveir — jeg ...«

Slyngelen havde aabenbart gjort Regning paa min Pung, tænkte jeg, og red videre, Det regnede virkelig temmelig stærkt, store Draaber slog mod min Sombrero, det var bælgmørkt, og kun af og til oplyste et Lyn Hulveien foran mig, efterfulgt af et Tordenbrag, som man maa have hørt under et Uveir i Troperne for at vide, hvor vældigt det drøner.

»Vi maa dreie af tilvenstre, Herre!« bemærkede min indianske Sancho Pansa spagfærdig. »Floden er tilvenstre, jeg kan høre dens Brusen«.

Det var nok rigtigt, men Pokker kunde i det Mørke finde Vei ned til Vadestedet, og at vove sig over Floden paa andre Steder, vilde være den rene Galskab. Paa begge Sider af Veien stode vældige Træer med tætte Kaffebuske imellem. Der kunde vel være gaaet en Time, men vi havde hverken truffet et Hus eller en Hytte, hvor vi kunde spørge om Vei. Regnen øsede ned i Strømme, vi vare gjennemblødte til Skindet.

»Jeg troer, Herre, at vi ere redne forbi den Callejon, som fører til El Palmar. Vi maa vende om!« yttrede min Sancho Pansa igjen.

»*Caramba*, Menneske, hvorfor har Du ikke sagt det før?«

Intet Svar.

Vi vendte om og rede et Stykke tilbage ad den nu opblødte Vei.

»Her er Veien, Herre«, udbrød pludselig min Indianer.

»*Bueno,* saa følge vi den.«

Efter et Par hundrede Skridt naaede vi Floden, hvis vældige Brusen vi nok hørte, men det var saa mørkt, at vi neppe kunde skimte Vandspeilet. Jeg gjorde Holdt under en storbladet Platan og tænkte mig om. Var det mon Veien til El Palmar? Skulde vi vove ved Nattetid at svømme over den rivende Flod? Og naar vi saa vare komne over paa den modsatte Side, vilde vi saa ikke muligt atter befinde os i en Urskov og blive nødsagede til at svømme tilbage igjen?

Jeg besluttede at sende Sancho Pansa iforveien eg vente under min beskyttende Platan.

Et Øieblik efter hørte jeg Pladsket i Vandet og stødvist et Par drøie Eder. »*Es muy profundo, Sennor! Caramba! Ah!* Saa blev alt stille igjen. Jeg blev urolig og vidste ikke, om jeg i Mørket skulde springe efter Fyren. Kunde jeg yde ham Hjælp? Men en ny Ed og Hestens Hovslag underrettede mig om, at han var naaet over paa den modsatte Bred og havde begyndt sin Recognoscering.

I en lang halv Time var jeg nu alene i denne bælgmørke Ensomhed. Der hørtes intet andet end Flodens Brusen og Lyden af Regndraaberne, som slog mod Bladene og atter sivede ned fra dem. Jeg begyndte at gjøre mig selv Bebreidelser. Du er dog en stor Tosse, tænkte jeg ved mig selv. Hvad har Du at gjøre her i Troperne, i dette Slangernes og Jaguarernes Land? Dig skeer kun din Ret. Var Du blot bleven siddende hjemme ved din varme Kakkelovn og havde skrevet dine Reiseskildringer ud af andre Bøger, som saa mange Andre gjøre! Hvis nu saadan en stor Vandslange kom og snoede sig omkring Dig, det havde Du godt af. Gid Pokker havde . . .

Trav, trav, trav! Jeg hørte Hovslag derovre, først fjernere, men efterhaanden kom de nærmere.

»Sennor Caballero! Haciendaen er her, kom!«

Jeg sporede min Hest og var i to Sæt ude i Floden. Sadeltaskerne, som indeholdt mine Instrumenter, havde jeg i Forveien lagt op paa Sadelen foran mig, for at de ikke skulde blive vaade. Til Gjengjæld sank Hesten, og jeg med den, desto dybere i Vandet, men hvad gjorde det? Jeg var jo i Forveien gjennemblødt til Skindet af Regnen og kunde ikke blive mere vaad, end jeg var.

Endelig stod jeg ovre paa den modsatte Bred og fulgte efter Indianeren, der skyndte sig afsted, saa hurtigt som den slette Vei og Mørket tillod det. Regnen var hørt op, Stjernerne tindrede med sjelden Klarhed og vilde ogsaa have oplyst Veien for os, hvis ikke de tætte Kroner af mægtige Skovkjæmper havde dækket over den. Endelig kom vi til en aaben Savanne, paa hvis ene Side jeg troede at see Bastioner, Mure og Volde af et gammelspansk Fort. Vi rede henved hundrede Skridt langsmed disse mørke Mure, uden at faae Øie paa en eneste Port. Alt syntes uddød, forladt. Jeg vilde just igjen lade min Ærgrelse gaa ud over Tjeneren, da en Hund hørtes gjø, og flere andre fulgte dens Exempel. Vi rede videre og kom til en høi, aaben Port, bag hvilken der dog heller ikke var Andet end Skov. Det var den rene »Blindebuk«. Tohundrede Skridt længere fremme hørte Veien pludselig op. Vi stode foran en eenetages Bygning, halvt Landsted, halv Fæstning, mørk og stille ligesom Torneroses fortryllede Slot. Skulde det være El Palmar? Hundenes Gjøen lød pludselig stærkere end før og lige i Nærheden. Et Vindue blev lukket op, og jeg hørte Don Gustavos velbekjendte Stemme. Vi vare altsaa ved Maalet.

»*Quién es?*«

»*Amigo.*«

»Hvem er denne Amigo?«

»En fattig Reisende, som er faret vild og beder om Nattely.«

Don Gustavo brummede nogle uforstaaelige Ord og smækkede Vinduet i. Lidt efter hørte jeg tunge Skridt paa Trappen, Døren blev aabnet og en gammel Mulatinde opfordrede os til at følge med. Don Gustavo havde paalagt hende at give os Aftensmad og Natteleie og lade Hestene sætte ind i Stalden. Men det var mig ikke nok. Jeg sprang op ad Trappen og dundrede paa Døren ind til Don Gustavos Værelse.

Indenfor knagede Sengen, Tøfler slæbte henover Gulvet, Døren blev aabnet og Don Gustavo stod foran mig i den allerletteste Natdragt. »Aa! De Slyngel! Er det Dem? Og midt om Natten! Hvor kommer De fra?«

Til Trods for sit mangelfulde Toilette — vi befandt os jo under Troperne og han behøvede ikke at være bange for at blive forkjølet — førte han mig ind i den store, høie Spisestue,

og medens han lod anrette en delikat Souper, iførte jeg mig den samme Galladragt, i hvilken Don Gustavo paraderede omkring. Vi passiarede endnu en Timestid ved prægtigt Nürnberger Øl, og da min Vært endelig bød mig God Nat, tilføiede han: »De skal i Nat sove i den samme Seng, i hvilken Alexander v. Humboldt og Friedrich Gerstäcker have ligget.«

Alexander v. Humboldt! Det forekom mig næsten som Helligbrøde, da jeg dødtræt kastede mig paa denne Seng, som rigtignok ikke bestod af andet end et Kanevastæppe, udspændt i en Ramme, og haarde Hovedpuder. Mere kan man jo ikke udholde i Tropernes evige Lummerhede. Men der var ikke Tale om at sove. De overspændte Nerver, de udstaaede Eventyr, Mindet om mine Forgjængere og vel allermest Flaggermusene, som pibende flagrede omkring mig, forhindrede mig i at falde i Søvn. Med den første Lysstraale begyndte desuden Skrigene af utallige Fugle i de høie Seiba- og Samantræer, som omgive den gamle Bygning paa alle Sider. Duften af de herligste Blomster trængte ind gjennem Vinduerne, som her ikke engang blive lukkede om Natten. Mit store Værelse vendte ud til en med Slyngplanter helt omgiven Balkon, paa hvilken Frokostkaffen lidt efter blev serveret tilligemed Maisbrød, Ost og syltede Frugter. Don Gustavo mødte igjen, næsten i den samme lette Dragt, i hvilken jeg Aftenen forud havde skræmmet ham op af hans gode Ro. «Kjære Wartegg,« sagde han til mig, »tag De blot Deres Frakke og Vest af igjen, vi behøve ikke her at være bange for Damebesøg, og Mulatinderne nede paa Plantagen ville ikke tage Dem det ilde op. Gjør ligesom vi andre. Et Par Underbenklæder, en Skjorte og en Sombrero er aldeles tilstrækkeligt her.« (I Forventning om, at ingen Damer læse disse Linier, kan jeg vel ogsaa sige, at jeg fulgte Don Gustavos Exempel, og i de Par Dage, jeg tilbragte paa El Palmar, befandt mig fortræffeligt derved.)

Medens vi sade ved Kaffen, omsværmedes vi af smaa nydelige, brogede Kolibrier, som ikke alene havde opslaaet deres Reder ude paa Balkonen, men endog inde i mit Soveværelse. Lige over min Seng hang deres bløde Smaareder i lette, af disse sirlige Fugle spundne Traade, og under Eftermiddagssiestaen morede det mig meget at iagttage disse den befjedrede Verdens Bier. Enorme Humlebier og Hvepser fløi summende ind gjennem Verandaens Buer, gjennem Værelserne og ud paa den modsatte Side. Fra Verandaen har man Udsigt over Haciendaens med høie, gamle Træer beplantede Forgaard, som paa den ene Side var indfattet af lange, lave Bygninger, der tidligere tjente til Bolig for Slaverne. Nu indeholde de Maskinerne til Kaffens Bearbeidelse. Paa den anden Side af Forgaarden ligge Laderne og Arbeidsrummene for Sukkerrøret. Helt henne ved den modsatte Ende af Haciendaen saae jeg idag i det fulde Dagslys den ældgamle Mur, som jeg afvigte Nat havde antaget for Ringmuren om en spansk Fæstning. Det er en Acequia og den bærer foroven Rørene til Vandledningen. Alle Bygningerne ere ikke opførte af Mursten, men af Ceder- eller Egetræ, hyppigt af Mahogni, fordi disse Træsorter ikke angribes af Orm. Men Tagene ere paa Grund af de hyppige Orkaner allesammen tækkede med svære Teglsten. Træ vilde ikke yde tilstrækkelig Modstand mod disse tropiske Stormes Vælde.

Paa den anden Side af det gamle Hus falder Blikket paa de fra eet til to hundrede Fod høie Skovkjæmper, Bucarétræerne, som paa alle Kaffeplantager i Troperne blive plantede saa tæt ved Siden af hverandre, at deres mægtige, vidtforgrenede Kroner, flettede ind i hinanden, danne et næsten uigjennemtrængeligt Løvtag, ligesom en naturlig Hvælving, hvor Stammerne tjene som Piller. Derunder, i denne Hvælvings varme, fugtige Dæmring, trives Kaffebusken med dens tætte, mørkegrønne, glinsende Blade og de røde Kaffebær, der ere af Størrelse og Form som vore Kirsebær, ligesom disse i Begyndelsen ere grønne, og modne have den samme mørkerøde Farve. Midt igjennem den udstrakte Kaffeskov førte en bred, men paa Grund af den sidste Regn opblødt Kjørevei i snorlige Retning til Landsbyen Cagua, for at slutte sig til den store Karavaneroute fra Caracas til Sletterne (Llanos) ved Orinoco. Mellem Kaffeplantagen og Huset havde der nok tidligere, da Haciendaro'ens Familie endnu boede her, ligget en Blomsterhave, men Prydplanterne, som ikke længer vare underkastede Gartnerens Sax, dannede nu et høit, uigjennemtrængeligt Buskads og havde fuldstændig udslettet ethvert Spor af Haven, Veiene, Bedene og Lysthusene, og til-

dækket alt med et Blomstertag, der næsten tog sig ud som et ildrødt Sengetæppe. Papagayobuskens yppige Blomster, Clavellina'ens store røde og orangegule Blomsterklaser, og endelig kolossale Masser af de prægtigste Orchideer havde tilintetgjort Menneskehaandens Værk. Selv en enlig Banan, som stod imellem dem, strakte kun et Par tynde Blade op over dette Blomstertag, som om den anraabte Himlen om Bistand. Her i Troperne er Mennesket ikke Skabningens Herre, Naturen her lader sig ikke tvinge eller lægge i Former og Baand. I denne tropiske Frodighed forekom jeg mig altid selv som dette hjælpeløse Banantræ, der var ved at kvæles.

Klokken kunde vel være sex om Morgenen, thi Alt var endnu stille paa Haciendaen. Efterhaanden begyndte nu Plantagearbeiderne at indtræffe fra de omliggende Landsbyer, især fra Cagua og San Matteo, først Mændene, mørkebrune Mulatter, Indianere eller Zambos, hvis eneste Beklædning bestod af en Sombrero, et Par vide Lærredsbenklæder og en Lærredsblouse. Paa de bare Fødder hang Sandaler, eller rettere sagt Sko, flettede af Bast, som lige over Saalen ere forsynede med smaa Aabninger til Adgang for Luften (men rigtignok ogsaa for Vandet). Enhver af dem holdt i høire Haand Macheten, den store, sværdlignende Kniv til Afskjæring af Sukkerrøret. De forsamlede sig i Sukkerhuset og droge derpaa under Anførsel af »Caporalen« ud paa Sukkerrørsmarkerne. Efter dem kom Kvinderne dragende hid i Flokke, syngende, spøgende og leende, blandt disse mange yppige, ungdommelige Skikkelser, med Armene i Siden og ved hvert Skridt vuggende sig let i Hofterne, ligesom i forførerisk Dans. Mange kastede stjaalne Blikke op til den Fremmede paa Herresædets Balkon, henkastede vel ogsaa spottende Bemærkninger, som jeg tilskrev mit mangelfulde Toilette, men gjorde sig ingenlunde Umage for at skjule deres Yndigheder, som kun tarveligt dækkedes af deres Dragt, en let Særk, aaben i Brystet og et kort Skjørt, opskaaret i Siderne, De ældre Kvinder havde desuden et broget Tørklæde kastet om Halsen.

Med et Blik op mod Balkonen og et »*Buen Diaz, Sennores*«, gjorde de Holdt i Skyggen af Huset, for at afvente Udleveringen af Kurvene til Indsamling af Kaffebønnerne. Nogle stode i Grupper, leende og spøgende, andre leirede sig skjødesløst henslængte paa Jorden, atter andre gave deres splitternøgne Børn Die — helt maleriske Grupper, som mindede mig om lignende Billeder i Louisiana og paa Martinique. De yngre Kvinder røg Cigaretter, mange af de ældre en lille Pibe, men endnu hyppigere Cigarer, som de mærkeligt nok holdt med den brændende Ende indad. Denne Rygemaade fandt jeg overhovedet paa alle Antillerne, saavelsom paa hele Kysten ved det Karaibiske Hav. Den brændende Ende af Cigaren befinder sig mellem Tænderne og Svælghulen, og Kvinderne forstaa med eiendommelig Behændighed at lukke Munden, indsuge Røgen og alligevel nndgaa at brænde sig. Selv har jeg aldrig prøvet det og kan derfor ikke sige, om en Havanna, røget paa denne Maade, smager bedre, den ærede Læser maa derfor behage selv at anstille et Forsøg, hvis han vil vide det. — Endelig ankom Plantagens Mayordomo, enhver af de forsamlede Kaffesøstre svang sin Kurv op paa Hovedet og dansede, ligesom hun var kommen, henimod Kaffeplantagens mørke Skov.

»Kom, W.,« udbrød Don Gustavo, idet han stod op, »lad os følge med dem.«

Vi forsynede os hver med en Machete, der i disse Lande saa at sige tjener til Spadserestok paa Plantagerne, og vandrede kort efter gjennem Plantagen i Skyggen af de store Bucarétræer. I snorlige Rækker, som krydsede hinanden, stode Kaffebuskene her i Frugt, mange ligesom de frodigste Kirsebærtræer fuldt behængte med buttede røde Bær. Skjøndt saa tidligt paa Dagen, var Lummerheden i disse skyggefulde Alleer alligevel saa trykkende, at jeg var glad over at have ladet alle overflødige Klædningsstykker blive hjemme; ja, jeg havde allerhelst kastet Resten, hvis denne ikke havde været nødvendig paa Grund af de utallige Myg og smaabitte Insecter, som omsværmede os. Et Sted var en Afdeling Mænd under Opsyn af en Caporal beskjæftiget med at fjerne alt Ukrudt, rive Slyngplanterne af Træerne og Kaffebuskene og befri de sidste for de utallige Snyltеplanter, som i Løbet af nogle faa Dage vilde have overgroet og kvalt enhver Plante, hvis ikke den omhyggeligste Pleie bestandig fjernede dem. Flittigt huggede Machetero'erne Slyngplanternes seige Ranker over eller reve dem med Hænderne af Træerne. Ligesom grønne, bladrige, kjæmpemæssige Spindelvæv breder disse Snyltere sig mellem Kaffetræerne,

eller de klattre, omslyngende Bucarétræernes vældige Stammer, helt op til de øverste Grene af Kronen, for derfra atter at hænge som Reb ned til Jorden og søge hen til det næste Træ. Eller ogsaa sætte Snylterne sig fast mellem de svære Grene, sende lidt efter lidt deres Rødder ind til Marven af Modertræerne og udsuge Saften af disse. Blive de ikke snart fjernede, saa overvælde de tilsidst i den uafbrudte stille Kamp de Træer, paa hvilke de sidde, disses Kroner sygne fuldstændigt hen, og Snylterne udvikle sig efterhaanden til samme Størrelse som Modertræerne. I Kaffeplantagerne kommer det imidlertid ikke an paa, om Bucaré'er- eller Matapolo-Snyltere yde Kaffebuskene den saa nødvendige Skygge, og derfor fører man ikke Krig mod Matapolo'erne.

Vi stod just i Begreb med at gaa videre, da en af Arbeiderne med et »*Caramba*« gjorde et Spring til Siden og med Macheten huggede løs paa Jorden, medens en Anden hastig ilede til. De andre lode sig ikke forstyrre i deres Arbeide og saae knapt op. Jeg anede Grunden til den kraftige Ed og gik hen til Stedet, hvor en Klapperslange laa i sine sidste Trækninger. Helt udstrakt kunde den vel have havt en Længde af fire Fod, og ved dens Hale sad sex Hornringe, som den indianske Ridder Jørgen bagefter præsenterede mig. Men desværre ere Klapperslanger (paa Spansk *Cascabels*) ikke de eneste Utydsker, som gjøre Plantagearbeiderne Livet surt. Hugorme, Koral-, Boa- og de store sorte Vandslanger forekomme ualmindelig talrigt her saavelsom overalt i Venezuela. Paa en Cacaoplantage ved San Esteban, som jeg havde besøgt et Par Uger i Forveien, fortalte Mayordomo'en mig, at hans Folk i Gjennemsnit dræbte fra et Dusin indtil tyve Slanger om Dagen, og da jeg vidste, at de overtroiske Mulatter og Zambo'er pleie at bære Klapperslangernes Ringe om Halsen som Middel imod Tandpine, bad jeg ham om et Par af dem. Han kaldte paa sin Kone og bad hende om at hente dem i hans Hytte, og lidt efter kom hun tilbage med en hel Haandfuld, hvoriblandt een med tredive Led, den største, jeg hidtil havde seet. — De største Slanger, som findes her, ere de sorte *Culebras de agua* (Vandslanger), som blive indtil tredive Fod lange. Jeg selv fik ved min Tilbagekomst fra Caracas af General Wiedemann Skindet af en saadan Slange, som har en Længde af næsten tyve Fod.

Plantagearbeiderne bære derfor altid hos sig en lille Flaske med Modgift, det saakaldte *hiel de Culebra,* som Personer, der blive bidte, strax tage ind og tillige lægge paa Bidsaaret. Kvinderne, som kun udføre de lettere Arbeider paa Plantagen og ikke har nogen Machete, faae nogle Macheteros til Hjælp, hvis Opgave er at dræbe de forekommende Slanger eller andre ubehagelige Gjæster. — Her vare jo imidlertid allerede vore Skjønne fra imorges! Vi traadte helt uventet ind i deres Indhegning, da de tætte Kaffebuske her lukkede for Udsigten. Nogle stode med deres Kurve foran Buskene og afplukkede de modne Kirsebær; andre havde udbredt store Platanblade over to Bucarérødder, som hævede sig i Mandshøide over Jorden, og hvilede i deres Skygge, nydende deres Frokost, Kassavebrød og Bananer, medens Caporalen ved denne Afdeling spadserede frem og tilbage imellem dem. De splitternøgne Børn, deriblandt Smaapiger paa fra otte til ti Aar, tumlede sig imidlertid i Buskadset og dreve deres Spil. Efter Synet af Klapperslangen før, betragtede jeg lange Støvler som den mest nødvendige Gjenstand i disse Regioner, og se her! Her løb Børnene alligevel om med bare Fødder i Løvet.

Afplukning af Kirsebærrene og Udryddelse af Snylterne ere de vigtigste Arbeider, som forefalde paa Kaffeplantager. Paa de store Plantager gives der en Art Planteskole for Kaffetræer, hvor de unge Planter pleies og udvikles i Skyggen af Plataner, indtil de finde Anvendelse paa Plantagen til Udfyldning af mulige Huller. I det andet Aar bære de allerede Frugt, og tilmed fra $^1/_4$ indtil $^3/_4$ Pund Kaffe pr. Træ. Gjennemsnitlig i det tyvende Aar begynde de at visne hen. Saa blive deres Kroner afskaarne og nye Kviste podede paa den gamle Stamme, som allerede Aaret efter igjen bærer Frugt. Nettoindtægten af Kaffeplantagerne kan i gode Aar anslaaes til tyve Procent af den deri anlagte Capital.

Da vi atter vaagnede efter vor Eftermiddagssiesta, som vi havde nydt udstrakt i luftige Hængekøier, kom Kvinderne, balancerende de fyldte Kaffekurve paa Hovederne, just tilbage fra Plantagen. Jeg fulgte med Don Gustavo hen til Maskinhuset. Her bleve Kurvene tømte i en stor, med frisk Vand fyldt Beholder, hvor de tunge røde Kaffekirsebær sank tilbunds, medens

Kvistene, Bladene og Urenlighederne fløde ovenpaa. Nøgne Mulatter vendte Kirsebærrene med en Skovl og lode tilsidst Vandet løbe ud igjen. Hvor jeg misundte dem det kjølige Bad! — Naa, yttrede Don Gustavo, den Fornøielse kan De jo ogsaa faae, hvis De vil skovle Kaffe? — Det lod jeg mig ikke sige to Gange. De to Klædningsstykker, som man bærer paa Kroppen i Troperne, vare snart fjernede, Don Gustavo gjorde ligesaa, og istedetfor Mulatterne skovlede kort efter to Kaukasiere Kaffen. Leende udbetalte min Vært mig siden fem Realer (ca. 2 Kroner), Plantagearbeidernes sædvanlige Dagløn.

Fra Badet kom de rødkindede, buttede Kirsebær mellem to Valser, som masede deres Kjød. Medens de derefter passere en gjennemhullet, revolverende Tromle, skyller det tilstrømmende Vand Kjødet af Kirsebærrene, og de skinnende hvide, gjennemsigtige Kaffebønner blive førte over i en stor muret Beholder, hvor de ligge een à to Dage, for at den delvis indtraadte Gjæring kan gjøre det lettere at fjerne Resten af Kjøddelene. Nogle Arbeidere vare beskjæftigede med at udbrede disse Masser af Kaffebønner til Tørring paa en stor, cementeret Patio. Naar Solen har tørret dem tilstrækkeligt, blive de skrabede sammen i Bunker for at give Plads for det næste Parti og rulle derpaa igjennem et Apparat, hvor en Valse med Fordybninger af samme Art, som ved Skruen uden Ende afskaller Bønnernes andet Dække. En Rensemaskine blæser disse Skaller bort, og de rene Kaffebønner, af en graagrøn Farve og lidt gjennemsigtige, blive tilbage. Dermed er Kaffen færdig til Brug, og hvor smagte den mig ikke her, hvor man saa at sige faaer den lige fra Fadet.

Forinden den bliver pakket i Sække og paa Muldyr forsendt til Caracas, pleier man endnu at sortere den. Hele Høsten passerer til den Ende gjennem en 2—3 Meter lang, lidt skraatstillet Cylinder. I den øverste Ende er Cylinderen forsynet med mindre Aabninger, i Midten med noget større og forneden med de største. Medens Cylinderen dreier rundt, falde Bønnerne alt efter deres Størrelse igjennem og afgive saaledes tre forskjellige Sorter, ordnede efter Størrelsen. Den største Kaffe er den dyreste. Paa mange Haciendaer, baade her og paa dem jeg havde seet i Guatemala og San Salvador, sigtedes der endnu en fjerde Sort, som bestaaer af runde Korn. Gourmander paastaa, at denne sidste er den bedste, men vore Husmødre ville jo ikke lade sig belære om, at denne runde Kaffe nok er dyrere, men ikke bedre.

De Par Dage, jeg tilbragte i El Palmar, foruden tidligere Besøg paa Kaffeplantager i andre Lande, bibragte mig den Overbevisning, at Kaffeplanterne have langt mindre Arbeide, Sorger og Bryderier end vore Landmænd. Høsten er langt mere regelmæssig og sikker, Arbeidslønnen til de faa Arbeidere ringe, og Kaffemarkedet er heller ikke underkastet store Svingninger. Paa Haciendaerne henrinder Livet roligt og behageligt, omend noget ensformigt, hvorfor Damerne sædvanligt foretrække at blive i Caracas. I El Palmar beklagede jeg høilig den nydelige Sennora Vollmers Fraværelse, men alligevel faldt Tiden mig ingen lunde lang. Jeg maatte foretage mikroskopiske Arbeider, undersøge Vandet i Pytter og Huller, samt Planterne paa Mikrober og havde fuldtop at bestille. En Aften, just som jeg sad ved Mikroskopet, omsværmet af Moskito'er, traadte Don Gustavo ind til mig med et Brev i Haanden. »Der, læs det,« sagde han, »jeg har lige fundet det mellem mine Papirer.«

Jeg læste Underskriften: »Deres tro hengivne Friedrich Gerstäcker« og paa første Side læste jeg: »Bolivar, 15. Mai 1868. Min kjære Hr. Vollmar, som De seer af Overskriften, er jeg da endelig kommen lykkelig og vel til Bolivar efter en lang, møisommelig Reise og maa endnu engang takke Dem for al Deres Venlighed etc. etc. I mit sidste Brev fra San Fernando* var det ikke muligt. Jeg ankom dødtræt dertil, og Felipe** vilde directe tilbage over Floden. Forhaabentlig er Muldyret indtruffet i god Behold. Det vilde berolige mig at faae det at vide, da jeg ikke stoler meget paa Felipe. Af mig har han faaet Foræringer til en Værdi af henved 30 Pesos, foruden rigelige Drikkepenge, og bag min Ryg lod han sig ovenikjøbet give for fire Realer Proviant paa min Regning og — medtog et Par Bomulds Halstørklæder af mine og min Taske . . .

Felipe vil forresten have fortalt Dem, at vi slet ikke ere blevne besværede af de forskjellige militaire Afdelinger. Folkene vare alle venlige og

* By ved den øvre Orinoco.
** Gerstäckers Tjener.

høflige, og mine forskjellige Passer ere ikke en eneste Gang blevne affordrede mig . . .

Guaricofloden ved Calabozo var fuldstændig udtørret, og fra San Fernando afgik der ingen Dampbaad i den nærmeste Tid, jeg maatte altsaa bide i det sure Æble og leie en Kano, som tilligemed Provisionerne kostede 80 Pesos . . .

Herfra agter jeg at tage til Minerne, da jeg endnu har 16—17 Dage tilovers, indtil det næste Dampskib afgaaer til Europa. . .«

Altsaa, den samme Reiseplan, som jeg selv havde lagt. Men jeg udførte den imidlertid ikke, men reiste efter et Par Ugers Ophold i disse Egne igjen mod Nord til Kysten af det Karaibiske Hav.

DAVID BALFOURS HÆNDELSER.

Roman af Robert Louis Stevenson.

Med Illustrationer af W. Hole.

(2. Fortsættelse.)

SYVENDE CAPITEL

Jeg gaaer tilsøes i Briggen »Enigheden« af Dysart.

Da jeg kom til mig selv, laa jeg i Mørke, i stor Vaande, bunden paa Hænder og Fødder og fortumlet af de mangfoldige fremmede Lyde. For mine Øren lød en Brusen af Vand som fra en uhyre Møllesluse, Tougenes Pidsken mod Stænger og Ræer, Seilenes Smelden og Søfolkenes gjennemtrængende Raab. Snart blev jeg løftet op til en svimlende Høide, snart kastet ned igjen, og jeg var saa elendig og værkbruden og min Hjerne saa forvirret, at det tog mig lang Tid at samle mine urolige Tanker og komme paa det Rene med, at jeg maatte ligge bunden et Steds nede i Lasten af det ulyksalige Skib, og at Kulingen maatte være stegen til Storm. Da jeg var bleven klar over min Stilling, grebes jeg af en mørk Fortvivlelse, et bittert Samvittighedsnag over min egen Dumhed og en rasende Vrede paa min Onkel, og atter berøvedes jeg mig mine Sandser.

Da jeg vaagnede igjen, blev jeg rystet og bedøvet af den samme Støi, de samme heftige og forvirrede Bevægelser, og til mine øvrige Lidelser kom nu Søsygen. Under min eventyrlige Ungdom udstod jeg megen Nød, men intet, der var saa pinligt for Legeme og Sjæl, eller oplivet af saa ringe Haab, som disse første Timer ombord paa Briggen.

Jeg hørte en Kanon blive affyret og antog, at Kulingen maatte være bleven for haard, og at vi gave Nødsignaler. Tanken om Befrielse, selv ved Døden i rum Sø, var mig velkommen. Det forholdt sig imidlertid ikke saaledes, men var, som det siden blev mig fortalt, en almindelig Skik hos Capitainen, og jeg har optegnet det for at vise, at selv det sletteste Menneske kan have sine gode Sider. Vi passerede dengang Dysart, hvor Briggen var bygget, og gamle Mrs. Hoseason, Capitainens Moder, havde bosat sig for nogle Aar siden, og »Enigheden« fik aldrig Lov til at passere denne Plads ved Dagen, uden at affyre en Kanon og vise Flag.

Jeg havde intet Middel til at bestemme Tiden; Dag og Nat gik i eet i denne stinkende Hule, hvor jeg laa, og min elendige Stilling gjorde Timerne dobbelt lange. Jeg har derfor intet Begreb om, hvor længe jeg laa og ventede paa, at Skibet skulde støde paa en Klippe, eller dets Forende stikke tilbunds i Søen. Men endelig befriede Søvnen mig fra Bevidstheden om min Elendighed.

Jeg vaagnede ved, at Skjæret fra en Haandlygte faldt paa mit Ansigt. En lille Mand paa henved tredive Aar, med grønlige Øine og et svært rødt Haar, stod og saae paa mig.

»Naa,« sagde han, »hvordan gaaer det?«

Jeg svarede med en Stønnen, hvorpaa den Fremmede følte min Puls og Tindinger og gav sig til at vaske og forbinde Saaret i mit Hoved.

»Det er nok et slemt Slag, hvad?« sagde han. »Naa, frisk Mod! Der er ingen Nød paa Færde! I har været uheldig, men det hjælper sig nok. Har I faaet noget at spise?«

Jeg svarede, at jeg ikke havde Tanke for Mad; saa gav han mig lidt Brandy og Vand i et Tinkrus og overlod mig igjen til mig selv.

Næste Gang han kom for at se til mig, laa jeg i en Tilstand mellem Søvn og Vaagen, mine Øine vare vidt opspilede i Mørket, Sygdommen omtrent gaaet over, men efterfulgt af en forfærdelig Svimmelhed, som næsten ikke var til at udholde. Desuden værkede det i alle mine Lemmer, og Rebene, hvormed jeg var bunden, brændte som

Ild. Lugten i Hullet, hvor jeg laa, syntes at være bleven en Del af mig, og i det lange Mellemrum siden hans sidste Besøg hos mig, havde jeg udstaaet sande Kvaler af Angst, dels for Rotterne i Skibet, som undertiden løb hen over mit Ansigt, og dels for de frygtelige Syner, som Feberen fremkaldte.

Skjæret fra Lygten, da en Lem blev aabnet, skinnede ind til mig som en Solstraale fra Himlen, og skjøndt det ikke viste mig andet end de svære, mørke Planker i det Skib, som var mit Fængsel, kunde jeg have skreget høit af Glæde. Manden med de grønlige Øine var den Første, som steg ned ad Stigen, og jeg lagde Mærke til, at han kom noget slingrende. Han var ledsaget af Capitainen. Ingen af dem sagde et Ord, men den Første gav sig til at undersøge mig og forbandt mit Saar ligesom forrige Gang, medens Hoseason stirrede paa mig med et besynderligt, mørkt Blik.

»Naa, der kan I selv see,« sagde den Første, »stærk Feber, ingen Appetit, intet Lys, ingen Føde. I vil selv indse, hvad det betyder.«

»Jeg er ingen Troldmand, Mr. Riach,« sagde Capitainen.

»Forlad mig, Herre,» sagde Riach; »I har et godt Hoved paa jeres Skuldre og et godt skotsk Mundlæder; men I har slet ingen Undskyldning, jeg ønsker, at denne unge Fyr bliver taget ud af dette Hul og anbragt i Bakken.«

»Hvad I ønsker, er en Sag, som ikke vedkommer andre end Jer selv,« svarede Capitainen. »Men jeg kan sige Jer, hvordan det skal være. Her er han, og her skal han blive.«

»Jeg indrømmer, at I er bleven betalt derefter,« sagde Mr. Riach, »men vil dog tillade mig ærbødigst at bemærke, at det er jeg ikke. Jeg er ganske vist lønnet, ikke synderlig høit, for at være anden Styrmand paa denne gamle Skude, og I veed meget godt, at jeg gjør mit Bedste for at fortjene min Løn, men jeg er ikke betalt for andet.«

»Hvis I kunde holde Jer fra Tinkruset, Mr. Riach, vilde jeg ikke have noget at klage paa Jer,« sagde Skipperen, »men jeg er saa dristig at sige, at I istedetfor at komme med Gaader skulde spare jeres Veir til at svale jeres Porridge. De savner os oppe paa Dækket,« tilføiede han i en mere skarp Tone og satte den ene Fod paa Stigen.

Men Mr. Riach greb ham i Armen.

»Ja undskyld, saafremt I er bleven betalt for at begaa et Mord — —« begyndte han.

Hoseason vendte sig om imod ham med et funklende Blik.

»Hvad behager?« udbrød han. »Hvad er det for et Sprog?«

»Det synes at være et Sprog, som I kan forstaa,« sagde Mr. Riach og saae ham stivt i Øinene.

»Mr. Riach, I har været med paa tre Togter,« svarede Capitainen. »Og i den Tid burde I have lært at kjende mig: Jeg er en haardnakket Mand og en streng Mand, men hvorfor siger I de Ord — fy, fy! — de komme fra et ondt Hjerte og en daarlig Samvittighed. Hvis I mener, at Knægten vil dø — —«

»Ja, det vil han!« sagde Mr. Riach.

»Saa er det tilstrækkeligt!« sagde Hoseason. »Flyt ham saa, hvorhen I vil!«

Derpaa steg Capitainen op ad Stigen, og jeg, som havde ligget stille under hele denne mærkelige Samtale, saae Mr. Riach vende sig om efter ham og bukke helt ned til Gulvet, hvilket tydeligt skulde udtrykke Haan. Selv i min daværende usle Tilstand lagde jeg dog Mærke til to Ting: at Styrmanden var fuld, hvad Capitainen gjorde en Hentydning til, og at han, fuld eller ædru, vistnok vilde vise sig som en paalidelig Ven.

Fem Minutter efter vare mine Baand overskaarne, en Mand tog mig paa Ryggen, bar mig op i Bakken og lagde mig i en Køie paa nogle Uldtæpper, hvor det første jeg gjorde var at tabe Bevidstheden.

Det var imidlertid velsignet at aabne mine Øine i Dagslyset og finde mig i Selskab med andre Mennesker. Bakken var rummelig nok, helt besat med Køier, i hvilke Mændene, som havde Vagt, sade og røg eller sov. Da det var stille Veir og Vinden god, stod Lugen aaben og lod ikke alene det klare Dagslys strømme ind, men ogsaa, naar Skibet duvede, en Solstraale, som blændede og glædede mig. Jeg havde desuden aldrig saasnart rørt mig, før en af Mændene kom hen til mig med en Lægedrik, som Mr. Riach havde lavet, og bad mig ligge stille, saa skulde jeg snart blive rask igjen. Der var ingen Ben brækkede, forklarede han og tilføiede: »Et Slag i Hovedet har ikke noget at sige. Det var mig, der gav Jer det.«

Her laa jeg indespærret i flere Dage og fik ikke alene min Helsen igjen, men lærte ogsaa mine Kammerater at kjende. Det var raa Karle, som Søfolk fordetmeste ere, fordi de kun kjende lidt til de lyse Sider af Livet og ere fordømte til at tumle sig paa den barske Sø sammen med Herrer, som ikke ere mindre ubarmhjertige. Der var nogle iblandt dem, som havde seilet med Sørøvere og seet Ting, man ikke engang kan tale om, nogle vare deserterede fra Kongens Skibe og gik med en Strikke om Halsen, som de ikke gjorde nogen Hemmelighed af; og Grunden til det var ikke andet end »et Ord og et Slag« med deres bedste Venner, som de pleiede at sige. Jeg havde dog ikke været mange Dage sammen med dem, før jeg begyndte at skamme mig over mit første Omdømme om dem, da jeg var flygtet for dem nede ved Færgestedet, som om de havde været urene Dyr. Ingen Klasse Mennesker er gjennemgaaende slet; men hver har sine Feil og Dyder, og mine Skibsfæller dannede ingen Undtagelse fra Reglen. Raa vare de, det er sikkert nok, og slette antager jeg ogsaa, men de besade mange Dyder. De vare gode, naar det stak dem, enfoldige selv i Sammenligning med

Enfoldigheden hos et Landsbybarn som jeg, og ikke blottede for Ærlighed.

Der var en Mand paa henved fyrre, som kunde sidde i hele Timer ved Siden af min Køie og fortælle mig om sin Hustru og sit Barn. Det var en Fisker, som havde mistet sin Baad og derfor bleven nødsaget til at tage Hyre som Matros. Naa, det er nu flere Aar siden, men jeg har ikke glemt ham. Hans Hustru, der var langt yngre end han, hvad han ofte gjentog, ventede forgjæves paa, at hendes Mand skulde vende tilbage; han vilde aldrig mere gjøre Ild paa for hende om Morgenen eller passe Barnet, naar hun var syg. Imidlertid vare mange af disse stakkels Mennesker, som det siden viste sig, paa deres sidste Togt; den dybe Sø og graadige Fisk modtog dem, og det er en utaknemmelig Sag at tale ilde om de Døde.

Blandt andre gode Gjerninger, som de gjorde, gav de mig mine Penge, som vare blevne uddelte iblandt dem, tilbage; og skjøndt der manglede henved en Trediepart, var jeg dog meget glad over Pengene og ventede mig stor Gavn af dem i det Land, hvor jeg kom hen. Skibet var bestemt til Carolinerne, og De maa ikke tro, at det skulde være et blot Forvisningssted for mig. Handelen var just dengang flov; senere, efter Opstanden i Kolonierne og Dannelsen af de Forenede Stater, er der følgelig indtraadt en Forandring, men i min Ungdom bleve hvide Mænd stadig solgte som Slaver til Plantagerne, og det var denne Lod, min lumpne Onkel havde tiltænkt mig.

Skibsdrengen Ransome (som var den Første, der fortalte mig om disse Skjændigheder), kom undertiden ind til mig fra Hytten, hvor han gjorde Tjeneste, snart i taus Harme pleiende et kvæstet Lem, snart rasende over Mr. Shuans Grusomhed. Mit Hjerte blødte derved, men Folkene havde stor Respect for første Styrmand, der, som de sagde, var »den eneste Sømand paa hele Skuden«, og ikke saa slem, naar han var ædru.« Og jeg opdagede virkelig en mærkelig Omstændighed ved vore to Styrmænd: Mr. Riach var i ædru Tilstand ondskabsfuld, tvær og streng, og Mr. Shuan gjorde ikke en Kat Fortræd, undtagen naar han var fuld. Jeg forhørte mig om Capitainen, men man sagde mig, at Spiritus gjorde ingen Forskjel paa denne Mand af Jern.

Jeg gjorde mit Bedste i den korte Tid, der var forundt mig, for at faae en Mand, eller rettere sagt en Dreng ud af det stakkels Væsen, Ransome. Men hans Forstand var virkelig sjelden menneskelig. Han kunde ikke huske andet fra en Tid, før han kom tilsøes, end at hans Fader havde lavet Uhre og havt en Stær, som kunde fløite »*The North Countrie*«; alt andet havde han fuldstændig svedt ud i disse forfærdelige Aar. Han havde mærkelige Begreber om Landjorden, opstaaede af Søfolks Historier: at det var et Sted, hvor Drenge bleve satte i et Slags Slaveri, kaldet Haandværk, og hvor Lærlingene uafbrudt bleve pidskede og kastede i uhyggelige Fængsler. I en By mente han, at hvert andet Menneske var en Kjæltring og hvert tredie Hus et Sted, hvor Søfolk bleve forgiftede og myrdede. Jeg kunde rigtignok fortælle ham, hvor godt jeg selv var bleven behandlet paa den Landjord, han var saa bange for, og den kjærlige Omsorg, der var bleven vist mig baade af mine Venner og Forældre: og hvis han nylig havde lidt Overlast, kunde han græde bittert og sværge at løbe sin Vei; men var han i sit sædvanlige forrykte Lune, eller (endnu mere) hvis han havde faaet et Glas Brændevin i Hytten, saa vilde han le ad den Tanke.

Det var Mr. Riach (Gud forlade ham hans Synd!) som gav Drengen Spiritus; og han gjorde det udentvivl i den bedste Mening, men foruden at det virkede nedbrydende paa hans Helbred, var det det ynkeligste Syn af Verden at se denne ulykkelige, venneløse Skabning rave omkring, danse og snakke forvirret Tøieri. Nogle af Folkene lo, men ikke alle, andre bleve saa mørke som en Tordensky (maaske tænkte de paa deres egen Barndom eller deres egne Børn) og bade ham holde Bøtte og tænke paa, hvad han gjorde. Jeg for mit Vedkommende skammede mig over at se paa ham, og det stakkels Barn kommer bestandigt til mig i mine Drømme.

I al den Tid maatte »Enigheden« kjæmpe med Modvind og duvede voldsomt i Søen, saa at Lugen næsten altid var lukket, og Bakken kun oplystes af en slingrende Lanterne, der hang i Loftet. Der var nok at gjøre for alle Hænder, hvert Øieblik maatte der sættes eller bjerges Seil, der var en Staahei hele Dagen fra Morgen til Aften; og da jeg ikke fik Lov til at sætte mine Ben paa Dækket, kan De nok forestille Dem, hvor kjed jeg blev af dette Liv, og hvor utaalmodig efter en Forandring.

Og der indtraadte en Forandring, som De nu skal høre; men først maa jeg berøre en Samtale, jeg havde med Mr. Riach, og som gav mig lidt mere Mod til at udholde mine Fortrædeligheder. Da jeg traf ham i en passende Tilstand af Fuldskab (han saae nemlig aldrig til mig, naar han var ædru), skjænkede jeg ham min Fortrolighed og fortalte ham hele min Historie.

Han erklærede, at det var en komplet Roman, at han vilde gjøre sit Bedste for at hjælpe mig, at jeg skulde faae Papir, Pen og Blæk og skrive et Par Ord til Mr. Campbell og ligesaa til Mr. Rankeillor; og hvis jeg havde sagt Sandhed, vilde han vædde ti mod een paa, at han nok (ved deres Hjælp) skulde befri mig og hjælpe mig til min Ret.

»Og imidlertid,« sagde han, »hold blot Modet oppe. I er ikke den Eneste, det kan jeg fortælle Jer. Mange af dem, som nu arbeide paa Tobaksmarkerne over Søen, kunde hjemme sætte sig op paa sin egen Hest for sin egen Dør, mange, mange! Og hele Livet er ikke andet end Omskiftelse. Se paa mig: jeg er Søn af en Laird og mere end en

halv Doctor, og hvad er jeg nu, Styrmand for Hoseason!«

Jeg antog, det vilde være høfligt at spørge ham om hans Histore.

Han fløitede høit.

»Aldrig havt nogen,« sagde han, »jeg holdt af Sjov, det er det Hele.« Og han skyndte sig bort.

OTTENDE CAPITEL.

Hytten.

En Aften, henad Klokken ni, kom en Mand af Mr. Riachs Hold (som havde Vagt paa Dækket) ned for at hente sin Trøie; og strax blev der en Hvisken over hele Bakken om, at »Shuan endelig havde gjort Kaal paa ham». Der blev ikke nævnet noget Navn; vi vidste allesammen, hvem der mentes, men vi havde neppe Tid til at blive ret fortrolig med Tanken, endmindre til at tale om den, da Lugen igjen fløi op, og Capitain Hoseason kom ned ad Stigen. Han mønstrede alle Køiepladserne ved det flagrende Skjær fra Lanternen; derpaa styrede han lige henimod mig og tiltalte mig, til min Overraskelse, i en venlig Tone.

»Hør,« sagde han, »vi har Brug for Jer i Hytten. I og Ransome maa skifte Køie. Afsted med Jer agterud.«

I det Samme kom to Matroser tilsyne i Lugen, bærende Ransome i deres Arme, og da Skibet i dette Øieblik duvede stærkt, og Lanternen slingrede faldt Lyset lige paa Drengens Ansigt. Det var hvidt som Vox og bar et Udtryk ligesom et uhyggeligt Smil. Blodet stivnede i mine Aarer, og jeg snappede efter Veiret, somom jeg var bleven slaaet.

»Afsted med Jer agterud, afsted!« raabte Hoseason.

Jeg adlød og løb forbi Folkene og Drengen (som hverken talte eller rørte sig) op paa Dækket.

Briggen skar hurtig og duvende gjennem en lang, toppet Sø. Den laa paa den Styrbords Hals, og tilvenstre, under Fokken, kunde jeg se Solnedgangen. Dette overraskede mig høiligt paa denne Tid af Natten; men jeg var for ukyndig til at drage den rette Slutning heraf: at vi vare gaaende Nord om Skotland og nu befandt os i rum Sø mellem Orkney- og Shetlands-Øerne, efterat have klaret de farlige Strømninger i Pentland Firth. Jeg, som saa længe havde levet i Mørke og ikke kjendte til contraire Vinde, tænkte, at vi maatte være halvveis eller mere over Atlanterhavet. Og skjøndt jeg nok undrede mig over den sene Solnedgang, gav jeg dog ikke videre Agt derpaa, men skyndte mig over Dækket mellem Søerne og gribende efter Tove, og kun frelst fra at gaa overbord ved et kraftigt Tag af en af Folkene paa Dækket.

Hytten, som herefter skulde være mit Opholdssted, hævede sig henved sex Fod over Dækket og var, i Forhold til Briggens Størrelse, meget rummelig. Den indeholdt et Bord og en Bænk, fastgjorte i Gulvet, foruden to Køiepladser, den ene til Capitainen og den anden til de to Styrmænd. Den var indrettet med Skabe fra Loft til Gulv, der tjente til Gjemmested for Officierernes Eiendele og en Del af Skibets Proviant; der var et andet Proviantrum nedenunder, hvortil Adgangen var gjennem en Luge midt paa Dækket, men den bedste Proviant og hele Krudtforraadet var imidlertid samlet paa dette Sted, og alle Skydevaaben, med Undtagelse af de to Broncekanoner, vare anbragte paa en Hylde paa Hyttens bageste Væg; de fleste af Huggerterne bleve opbevarede andetsteds.

Et smalt Vindue med en Skodde paa hver Side og et Skylight i Taget gav den Lys om Dagen, og om Aftenen brændte der altid en Lampe. Denne var tændt, da jeg kom ind, Mr. Shuan sad ved Bordet med en Flaske Brandy og et Tinkrus foran sig. Det var en høi Mand, kraftig bygget og meget mørk; han stirrede ned paa Bordet ligesom en Fjollet.

Han tog ingen Notits af min Indtræden eller rørte sig, da Capitainen lidt efter kom og lænet op til Køien ved Siden af mig stirrede stivt paa Styrmanden. Jeg var bange for Hoseason og havde mine Grunde dertil, men der var noget som sagde mig, at jeg ikke havde noget at frygte af ham i dette Øieblik, og jeg hviskede til ham: »Hvad fattes ham?« Han rystede paa Hovedet, som En, der intet veed og ikke vil tænke sig om, og Udtrykket i hans Ansigt var meget alvorligt.

Lidt efter kom Mr. Riach. Han sendte et Blik, der ligesaa tydeligt som Ord sagde, at Drengen var død, og tog Plads hos os, saa at vi alle tre stode uden at mæle et Ord og stirrede paa Mr. Shuan, som, for sit Vedkommende, heller ikke sagde et Ord, men stirrede stivt paa Bordet.

Paa engang strakte han Haanden ud for at tage Flasken, men idetsamme foer Mr. Riach hen og snappede den fra ham, idet han med en Ed udbrød, at den havde gjort Ulykker nok, og at det vilde gaa ud over dem alle. Og dermed kastede han Flasken gjennem den aabne Dør ud i Søen.

I et Nu var Mr. Shuan paa Benene; han havde det samme forstyrrede Udtryk, men hans Blik varslede Mord, og det vilde være skeet, hvis ikke Capitainen var traadt imellem ham og hans Offer.

»Sid ned!« tordnede Capitainen. »I Drukkenboldt og Svinebæst, veed I af, hvad I har gjort? I har myrdet Drengen!«

Mr. Shuan lod til at forstaa Ordene, thi han tog atter Plads og førte Haanden op til sin Pande.

»Ja vist,« sagde han, »han bragte mig et snavset Krus!«

Ved disse Ord saae Capitainen og jeg og Mr. Riach paa hverandre; derpaa gik Hoseason hen til sin første Officier, tog ham ved Skulderen, førte

ham hen til hans Køie og bød ham lægge sig ned og sove, som man kan tale til et uartigt Barn. Morderen skreg lidt op, men tog dog sine Vandstøvler af og adlød.

»I skulde have lagt Jer imellem for længe siden,« udbrød Mr. Riach. »Nu er det forsilde.«

»Mr. Riach,« sagde Capitainen, »hvad der er skeet i denne Nat, maa aldrig blive bekjendt i Dysart. Drengen gik overbord, saaledes lyder Historien, og jeg vilde give fem Pund af min egen Lomme, hvis den var sand!« Han gik hen til Bordet. »Hvorfor kastede I den gode Flaske i Søen?« tilføiede han. »Det var der ingen Mening i. Halløi, David, hent en Flaske Brandy. De ligge i det nederste Skab;« og han smed en Nøgle hen til mig. »I kan selv have et Glas behov,« sagde han til Riach. »Det var et fælt Syn.«

Saa satte de To sig ned og klinkede, og Morderen, som havde ligget og klynket henne i Køien, reiste sig op paa Albuen og saae paa dem og mig.

Det var den første Nat i min nye Virksomhed, og i Løbet af den næste Dag var jeg kommen godt i Gang med den. Jeg maatte anrette Maaltiderne, som Capitainen indtog til regelmæssige Tider sammen med den Officier, der havde Tjeneste; hele den udslagne Dag maatte jeg løbe med en Dram snart til en, snart til en anden af mine tre Herrer, og om Natten sov jeg et paa Uldtæppe, udbredt paa Dækket agtenfor Hytten og lige i Trækken fra de to Døre. Det var en haard og kold Seng; jeg fik heller ikke Lov til at sove uden Afbrydelse, thi en af dem kom altid ind fra Dækket for at faae en Dram, og naar der skulde sættes ny Vagt, tog to af dem og undertiden alle tre Plads og bryggede en Bowle Punsch. Hvorledes de kunde holde det Liv ud, veed jeg ikke, ligesaalidt som at mit Helbred ikke fik et Knæk.

Og dog var det i andre Maader en let Tjeneste. Der var ingen Borddækning; Maaltiderne bestode enten af Hvedemels-Porridge eller saltet Kjød, undtagen to Gange om Ugen, da vi fik Budding; og skjøndt jeg var keitet nok, og da jeg ikke stod synderlig fast paa et Skibsdæk, undertiden faldt med det, jeg skulde bringe dem, vare baade Mr. Riach og Capitainen mærkelig taalmodige. Jeg kunde ikke tro Andet, end at de havde gjort op med deres Samvittighed og neppe vilde have været saa gode imod mig, hvis de ikke havde været onde mod Ransome.

Hvad Mr. Shuan angik, saa havde Drikkeriet eller hans Forbrydelse, eller begge Dele tilsammen, aabenbart forstyrret hans Hjerne. Jeg kan ikke sige, at jeg nogensinde saae ham ved sin fulde Fornuft.

Han blev aldrig fortrolig med Synet af mig, men stirrede uafbrudt paa mig — ofte, kunde jeg fristes til at tro, med Rædsel — og mere end engang trak han sig tilbage fra mig, naar jeg opvartede ham. Jeg var temmelig vis paa, at han fra det første Øieblik af ikke havde nogen klar Forestilling om, hvad han havde gjort, og den anden Dag af min Tjeneste i Hytten fik jeg et Bevis derpaa. Vi vare alene, og han havde siddet og stirret paa mig i lang Tid, da han pludselig stod op og, saa bleg som et Lig, kom tæt hen til mig. Jeg fik en Skræk i Livet, men jeg havde ikke Grund til at være bange for ham.

»I har ikke været her før?« spurgte han.

»Nei,« svarede jeg.

»Var der ikke en anden Dreng?« spurgte han, og da jeg havde bekræftet det, sagde han: »Ja, det syntes jeg nok,« og gik hen og satte sig igjen uden at sige andet end at forlange Brandy.

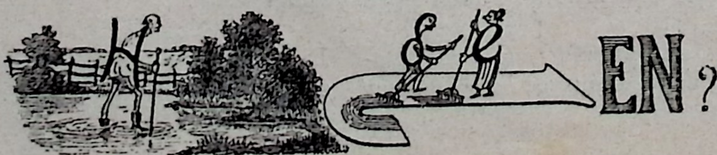
Det kan synes besynderligt, men trods den Skræk jeg følte, gjorde det mig dog ondt for ham. Han var en gift Mand; hans Hustru boede i Leith, men om han havde Børn eller ikke, husker jeg ikke længer; jeg haaber det sidste.

I det Hele taget var det intet strengt Liv, jeg førte som Skibsdreng, hvilket, som De skal høre, kun blev af kort Varighed. Jeg levede saa godt som nogen af dem; selv af deres nedlagte Sager fik jeg min Part, og hvis jeg havde villet, kunde jeg have været fuld fra Morgen til Aften, ligesom Mr. Shuan. Jeg havde tillige Selskab og godt Selskab i sit Slags. Mr. Riach, som havde studeret, behandlede mig som en Ven, naar han ikke var i ondt Lune, og fortalte mig mange interessante Ting og meget, som jeg havde Gavn af; selv Capitainen, skjøndt han sædvanlig holdt mig tre Skridt fra Livet, kunde undertiden nedlade sig til at fortælle mig om de fremmede Lande, han havde besøgt.

Skyggen af stakkels Ransome tyngede rigtignok som en Mare paa os alle fire, men især paa mig og Mr. Shuan. Og saa havde jeg mine egne Sorger. Her var jeg, udførende simpelt Arbeide for tre Mænd, som jeg saae ned paa, og af hvilke ialtfald en burde have været klynget op i en Galge; det var Nutiden, og hvad Fremtiden angik, kunde jeg se mig selv trælle ved Siden af Negere paa Tobaksmarkerne. Mr. Riach vilde, maaske af Forsigtighed, ikke tillade mig at tale et Ord mere om min Historie; Capitainen, hvem jeg søgte at nærme mig, afviste mig ligesom en Hund og vilde ikke høre et Ord, og medens Dagene kom og gik, sank mit Mod mere og mere, og tilsidst var jeg glad over Arbeidet, som afholdt mig fra at tænke.

(Fortsættes).

Rebus.

EN DAG I DET GRØNNE.

En utrykt Novelle af **Carl Bernhard** (A. de Saint-Aubain).
Med Forf.s Portrait og Tegninger af R. Christiansen.

(1. Fortsættelse og Slutning).

Middagstiden rykkede nærmere, han havde endnu Halvveien tilbage, og han maatte gaa stærkt for ikke at komme for silde. Veiret var varmt, Solen stikkende, og Vandringen blev ham besværlig. Imidlertid interesserede dog alt det Nye ham, Veien var banet og jevn, man kjørte ikke mere lange Strækninger i Sand til Hjulnavet, Skridt for Skridt som i gamle Dage, men Ekvipagerne fløi rask afsted, Fodgjængernes Antal var kun ringe, Apostlenes Befordring er meget for langsom for vor jagende Tidsalder, og Veien var tæt bebygget, Hus ved Hus, hvor før kun var enkelte Landsteder, store Haver og vidtstrakte Marker. Rigtignok vare mange af Husene smaat Pindeværk, anlagte paa den skaldede Mark med en lille Have foran, der i Fødselen var bestemt til Dvergbuske, da der ikke var Plads i dem til et ordentligt stort Træ; men de vare alle beboede, og i dem alle vrimlede det af pyntede Kjøbenhavnere.

Kammerraaden maatte spørge sig for efter Sekretair Jungdals Hus, og vel var det, at han gjorde det, thi ellers havde han ganske vist ikke bemærket det. Landstedet var dannet af Halvdelen af en lille Bindingsværksbygning, som var afpudset og malet. Den anden Halvdel syntes at tilhøre en Bondehjulmand; istedetfor Have var her foran Huset en uryddelig Gaard med et Par Høns, en Kat, en Gris og nogle Dele af en itubrukken Vogn. Disse to Afdelinger vare adskilte ved et lavt Stakit og en sammenfiltret Humlehæk, som ikke syntes at ville komme i Væxt.

Han saae paa sit Uhr, Klokken var henimod Tre, han var altsaa kommen i rette Tid, og man havde ikke ventet efter ham. Men han kom rigtignok til at vente efter de Andre. — Sekretairen var endnu ikke kommen hjem fra en Spadseretour med Frøkenen, og Fruen var endnu ikke klædt paa, sagde en Pige, som han omsider fik banket frem, hun skulde bede, om Hr. Kammerraaden vilde sidde ned i Havestuen.

Og den varme og trætte Kammerraad adlød Indbydelsen og søgte til Havestuen. Det var en lille smal Entrée med en aabentstaaende Dobbeltdør ud til Haven. Stuen var ikke bredere, end at den kunde rumme en stor Sophakasse og et lille Bord med en Blomstervase paa, og dette stod næsten i Dørkarmen ud til Haven, og ikke længere, end at den paa hver Side af Døren havde et smalt Vindue, der kunde give Lysning, naar de kluntede Fløidøre vare lukkede. Over Sophaen hang naturligvis et af de ovale Speile i forgyldt Ramme, som synes at være uadskillelige fra Strandveishuse.

»Hvad dog de Kjøbenhavnere kunne tage tiltakke med, blot for at være med, hvor det er paa Moden at være. Nu er Strandveien i Velten, og saa bo de hellere i et Skab end i et ordentligt Hus paa et andet Sted,« sagde Kammerraaden ved sig selv, og han maatte uvilkaarlig tænke paa de Theaterdekorationer af Huse og Landsbyer, som Historien fortæller, at Fyrst Potemkin lod opføre i en Hast, da Katharina den Anden skulde reise til Krim, og han vilde bilde

Keiserinden ind, at det øde Land var beboet af lykkelige og velhavende Familier.

Han begyndte næsten at blive tung i Hovedet ved den lange Venten, da Sekretairen omsider kom med sin Datter og Klokken i det Samme slog Fire. Sekretairen havde forsinket sig paa en Spadseretour i Charlottenlund, hvor Frøkenen endelig vilde plukke nogle Moseblomster og ved dette Forsøg plumpede i Mosen til over Knæene og sølede sig grueligt til, det kjære stridige Barn. — Den kjære, stridige og tilsølede Frøken var en opløben Pige, som næsten var fuldvoxen, uagtet hun kun var tretten Aar, med ranglede Bevægelser og et næsvist Udtryk, der ingenlunde indtog hendes nye Onkel. Hun gik nu for at klæde sig om. En god halv Time efter kom Fruen for en Dag, hun var meget pyntet med en Mængde brogede Sløifer, hun saa ud til at have været en Skjønhed i sine unge Dage, hun havde endnu Trækkene og Minen, men Udtrykket var ingenlunde behageligt og mindede en Del om Datterens Ansigt. Man ventede noget efter Frøkenen, men da hun ikke kom efter gjentagen Kalden, gik man tilbords uden hende i en liden Spisestue ved Siden af Havestuen, hvor der i det Høieste kunde rummes Stole til sex Personer; men Kammerraaden havde udtrykkelig bedt om, at han maatte være alene med Familien, og altsaa var baade Bordet og Spisestuen ham mere end stor nok. Den lange Venten havde givet ham Appetit, og Fruen behøvede ikke at nøde sin Gjæst, da Maden smagte ham fortræffeligt.

Midt under Maaltidet kom Frøkenen og syntes stødt over, at man ikke havde ventet efter hende. Hun var nu saa pyntet som til Selskab, i hvid Kjole med et stort flagrende Livbaand og friseret med levende Blomster i Haaret. Med en forbausende Færdighed forstod hun at indhente de Andre i Maaltidet, uden at give Afkald paa det Mindste, og med samme Appetit holdt hun fremdeles Skridt med dem. Bordconversationen var meget sparsom, Fruen talte næsten slet ikke, og kun om Naboer og Gjenboer, som Kammerraaden ikke kjendte. Sekretairen priste Landlivets Lyksalighed, at sige, naar man kunde ligge paa Strandveien, hvor der baade var Selskabelighed og Gemytlighed, fortalte, hvilken betydelig Husleie han maatte give for denne Lykke, og hvorledes de havde indrettet sig. Sekretairen sov selv i den store Sophakasse i Havestuen, Moder og Datter i en mørk Alkove ved Siden af Spisestuen, Toiletterne maatte skiftevis gjøres i Spisestuen eller i Kjøkkenet, Pigen sov oppe paa Loftet, hun var den, der havde mest Plads af dem Alle, men saa var der igjen den Inconvenience, at hun maatte gaa iseng baade med Stok og Paraply, dels for at skræmme Musene, dels fordi Straataget i stærk Regn var utæt, men da hun var en Bondepige gik det an. Frøkenen mælede ikke et eneste Ord under hele Maaltidet, men fnisede af og til, formodentlig af sine egne Tanker.

Efter Bordet, medens man drak Kaffen i Dørkarmen til Havestuen, kom en Husven, der ogsaa laa paa Strandveien. Det var en flot Herre, som lod til at have Frispas, han opvartede Fruen med Kjældermænd og kildede Datteren i Siderne, uden at Nogen indvendte det Mindste derimod. Da han blev forestillet for Kammerraaden paastod han, at han havde seet ham før. Hr. Vinge vidste ikke, hvor det skulde have været. — Jo, det kunde han nok sige, om han vilde. — Efter nogle affekterte Betænkeligheder rykkede han endelig frem med, at han havde havt den Ære at se Hr. Kammerraaden samme Formiddag paa Strandveien, han havde i nogen Tid kjørt ved Siden af Kammerraadens Vogn og havde seet, hvor lystigt et Selskab han havde med, lutter kjønne unge Piger, paa en ældre fed Dame nær, »og bandsat lystige Tøse allesammen.« — Sekretairen vilde træde sin Ven paa Foden, men kunde ikke naae ham og traadte i hans Sted paa Kammerraaden, som var bleven blodrød og stammede nogle Ord om, at det ikke var hans Selskab, fordi han havde kjørt paa Vogn med dem. Fruen smilede med en overbærende Mine, og Frøkenen fniste. Der blev en Pause, som den unge Datter benyttede til at gaa ind i Huset.

Lidt efter kom hun tilbage med en Straahat paa Snur og et Bundt brogede Tøndebaandsringe over Armen, samt nogle ligeledes med brogede Silkebaand omvundne

Kjæppe i Haanden. Hun havde lovet Etatsraadens Døttre at komme derhen i Eftermiddag for at spille Ring; der havde de dog en ordentlig Græsplaine dertil, og ikke saadan en jammerlig grøn Præsenterbakke som herhjemme. Kammerraaden kastede et Blik bagud paa den lille grønne Plet og maatte give hende fuldstændig Ret heri. Efter nogle Knix gik hun saaledes rustet ned ad Strandveien, for hos Etatsraadens at give den sædvanlige Eftermiddagsforestilling for de Veifarende, ved det meget yndede Ringspil, med alle derfra uadskillelige Spring og Stillinger, ledsagede af en stærk Løben og Forskrækkelsesskrig.

Da Fruen flere Gange havde strøget sig om Munden og skottet til Alkovedøren, antog Kammerraaden, at hun længtes efter en lille Middagshvile, og da han ogsaa kunde formode, at Sekretairen og hans Ven kunde have Noget at tale sammen, foregav han, at han vilde gaa lidt ned ad Veien og ryge en Cigar, som han var vant til — og saa gik han.

Men paa Veien var der ham for mange Mennesker og formeget Støv, han vendte derfor snart om og fulgte nu en lille Sti, som førte bagom Huset ud til Marken. Og her fandt han uformodet et lille Lysthus, der var dannet af nogle gamle store Buske, tæt og løvrigt, med en lille Bænk og Udsigt over Marken, medens det lige imod det stødende aabne og skaldede Lysthus i Haven vendte ud mod Søen. Han begreb strax af det tætte gamle Lysthus maatte være Hjulmandens, men da Ingen benyttede det, tog han ikke i Betænkning at sætte sig derind, der var saa stille og fredeligt, Buskene duftede saa friskt, Cigaren smagte ham saa godt. Hans Betragtninger gjeldte naturligvis den nye Familie, som tildels havde mishaget ham; Jungdal forekom ham endnu mere ubetydelig i sit Hjem, hans Kone lod til at være en forsømmelig Husmoder, som ikke kjendte til Tid eller Orden, Datteren var en næsviis og selvraadig Tøs, som ingen Opdragelse havde faaet, og Vennen en flot Lømmel med daarlige Manerer. Det Hele duede ikke stort. Og medens han reflekterede over dette daarlige Resultat, gled Cigaren fra ham, og han faldt i Søvn.

Da han vaagnede, talte to Stemmer ham saagodtsom lige ind i Øret, fra det skaldede Lysthus bagved. Han hørte tydeligt sit eget Navn blive nævnet. Det var Neveuen og hans Ven, den Sidste sagde: »Jeg troer nu, at den gamle Snegl er en lun Broder, som tager Lystigheden, hvor han kan faae den, ellers var han ikke kommen op at age med et saa forfløient Selskab. Lur de gamle Pebersvende, de ere lumske!«

Sekretairen vilde dog antage, at det var tilfældigt. — Tilfældigt eller ikke, saa maatte han dog nu rykke ud med Skillingen, ligesaagodt først som sidst. Vexelen er forfalden om ti Dage og vilde ikke mere blive fornyet, den havde ogsaa kostet nok i Disconto, næsten ligesaameget som den lød paa, det kunde selv Fanden ikke holde ud i Længden. Jungdal havde jo tidt nok sagt, at en Onkel ikke var andet end en født Kasserer, og deri havde han fuldkommen Ret. Brug ham da til, hvad han er til. »Hug fast i ham ved Thebordet, jeg skal nok tage mig af de Andre, at de skulle lade Eder have Fred til at underhandle; men lad ham ikke gaa herfra uden at have betalt sin Middagsmad, han skal dog vide, at han har Familie.«

Sekretairen var forknyt, han vidste ikke … han kunde ikke … han troede ikke .. der var mange Indvendinger. Vennen søgte at sætte Mod i ham ved at gjøre Onkelen latterlig, Neveuen tog ærlig Del deri og lod sig opmuntre. Ja han vilde hugge ham fast efter Theen, han skulde nok faae ham til at gjøre Gavn, nu vilde de gaa ud og lede efter den gamle Snegl og se at sætte ham i Humeur. Dermed reiste de sig og forlode Lysthuset.

Kammerraaden blev siddende lidt endnu, i stum Forbauselse over, hvad han havde hørt. Det var jo en formelig Røverbande! De kunde jo ødelægge en Millionair! Hvad havde alt det hjulpet, som han havde gjort for denne dumme og letsindige Slægtning! Ikke det Mindste, det var smidt ud ad Vinduet, han var og blev en Ødeland — og en hjerteløs Æsel ovenikjøbet. Nei, nu havde han mere end nok af den dyrebare Familie.

Han reiste sig i Vrede, gik ud af Lysthuset og saae ud over den fredelige Mark, hvor Solen var ved at gaa ned.

Saa, det manglede kun! Horizonten var kulsort paa den Side, Skyen steg høiere og høiere paa den klare Himmel, og det glimtede

nede i Vest, det var et stærkt Tordenveir, der trak op, det var tillykke endnu langt borte, han vilde ogsaa se snarest muligt at komme langt bort. Maren Bremer kunde dog maaske tilsidst faae Ret.

Da han naaede Huset, stode Fruen, Sekretairen og Vennen udenfor og anstillede Veirbetragtninger, de mente ogsaa, at det vilde blive Tordenveir, men først sent paa Natten. Kammerraaden talte om Hjemtouren og forhørte sig om Befordringsmidlerne. Gud, de vare utallige! Hvert Kvarter kom en Omnibus forbi og blæste. Vogne i hundredevis kjørte til Byen hele Aftenen og tog Passagerer op. Sekretairen tilbød den kjære Onkel sin egen Seng i Kassen i Entreen, han vilde selv med Glæde tilbringe Natten paa en Stol, hvis han vilde blive; men det vilde Onkelen ikke indlade sig paa. I det Mindste maatte han blive og drikke The, den vilde snart komme; men Kammerraaden var bange for at komme til at vente ligesaa længe paa Theen som paa Middagsmaden og frabad sig al videre Nydelse. Han kjendte jo ogsaa Planen til det Overfald, der vilde ske paa ham ved Thebordet. Da man i det Samme hørte et fjernt Tordenskrald, tog han en rask Beslutning, reiste sig og tog Afsked. Han vilde ikke oppebie flere Omnibusser, efter at de to, som vare kjørte forbi, havde været fuldt besatte, han vilde hellere prøve sin Lykke underveis.

Det begyndte allerede at blive mørkt. August er den mørkeste Maaned af hele Aaret, Løvet hænger endnu tæt paa Træerne og hindrer enhver Lysstraale fra at trænge igjennem, den klareste Fuldmaane kan neppe oplyse en Skov i denne Maaned tilstrækkeligt for den Veifarende. Tordenskyen bredte sig mere og mere, det rullede i det Fjerne med lange Drøn, og en kort kjølig Blæst susede fra Tid til anden gjennem Trætoppene.

Kjøbenhavnerne anede Uraad, som Uveirsfugle flygtede de til Reden i store Sværme. Den ene Vogn jog forbi efter den anden med tyndtklædte Damer i flagrende Gevandter og med Herrer, som endnu haabede at undgaa Uveiret. Men alle Vogne vare besatte og ikke een Plads var ledig. Kammerraaden tog lange Skridt.

Men han var kun kommen Halvveien, da Uveiret var ham lige over Hovedet. Først kom de enkelte Draaber, som faldt store og tunge, og opfordrede den mismodige Vandrer til at kaste et stort hvidt Lommetørklæde over Hovedet, for om muligt at bevare den gode Silkehat for Ødelæggelsens Vederstyggelighed, det gav den høie Mand i Frastand Lighed med et Fyrtaarn, hvis Lanterne er slukket. Men snart skyllede Regnen strømmevis ned, og Ly var intetsteds at finde. Mørket tiltog bestandig, man kunde ikke mere skjelne de Forbigaaende, Lysstriberne fra Husene skinnede klart over de store Pytter, som allerede havde dannet sig, og som man ikke kunde undgaa, og strax efter igjen Mørke, der forekom den Vandrende endnu sortere. Ah! der var en Pyt. Vandet løb den ene Ankelsko fuld, og nu den anden. Han følte hvorledes Regnen løb ham ned langs Ryggen, hvorledes han efterhaanden blev gjennemvaad og at der tilsidst ikke mere var en tør Trevl paa ham. Nu turde han ikke engang sætte sig op, om der ogsaa kom en Vogn. — Uf! man kunde fristes til at lægge sig paa en Grøftekant og opgive Tilværelsen. Var et daarligt Liv vel mange slige Kampe værd? Det var et Spørgsmaal.

En kaad Forbigaaende gjorde en Spas over hans smukke Hovedtøi og slog paa Tørklædet saa at Silkehatten sank ham ned over Øinene. Den taalmodige Vandrer tog Tørklædet bort, vred det af og puttede det i Lommen.

Der var ikke mange Fodgjængere, Kjøbenhavnerne ere forvænte og ville helst kjøre; men de, der vare, tumlede sig med desto større Kaadhed. Det er characteristisk for Folket, at jo mere ondt det døier, jo kaadere bliver det, og jo flere af de saakaldte Vittigheder hører man; men Kaadheden er slem og hensynsløs. En Skare Folk fra Nyboder, Mænd og Kvinder, gik med hverandre under Armen i lange Rækker og sang af fuld Hals den gamle Vise:

Vi Sømænd gjør ei mange Ord,
Ei hykle eller prale . . . .

og under al den Beskedenheds Selvros dreve de alle Andre bort fra Fodstien og ud paa den sølede Vei, for ikke at blive stødte ned i Grøften. Et Par Haandværkssvende fandt Fornøielse i at trække en Bænk op af Jorden med dens lange Pæle, og kaste den i Grøften, for nu var det ikke Veir for en dansk Mø til at sidde ude. En anden knækkede Stammen over paa et nysplantet Træ ved Fodstien, for at vise at der var Kraft i den danske Næve. Et stakkels Fruen-

timmer faldt over Trætoppen og havde nær revet Kammerraaden med. Han vilde hjælpe hende paafode igjen, hendes hvide Kjole var bleven forfærdelig tilsølet, og den Hjælpsomme fik sin Part af Veiens Uhumskhed. Hvert Øieblik skete noget Raat og Ødelæggende, men ikke for at gjøre Ondt, langtfra! kun af kaad Lystighed og i al »Gemytlighed.«

»Ja,« sagde Kammerraaden ved sig selv, »det er med Rette at Kongen fører Titel af *de Venders*. Værre Vandaler skal man ikke let kunne opvise end det danske Folk, naar det er overladt til sig selv. Hvilken Kaadhed! Hør hvor de brøle! Som vilde Dyr!«

Han var saa vaad, som om han havde ligget i Stranden, og frøs som i streng Vinterkulde, det kunde ikke lykkes ham at gaa sig varm, og han var kun naaet til Vibenshus, der var endnu langt hjem, han kunde blive syg paa Veien, hvis han ikke fik noget Varmt. Han besluttede derfor efter moden Overveielse at besøge dette Værtshus for at faae et Glas varm Toddy inden han gik videre.

Stuen var propfuld af Mennesker, som alle vare regnede inde og ventede paa Tørveir, mange af dem havde imidlertid betalt Værten Huslyet ved at drikke over Tørsten. Kammerraaden banede sig med Besværlighed Vei til Disken og fik et Glas med en varm Sammenbrygning, det Eneste der var at faae. Som han var ifærd med at tømme sit Glas, blev han trukken i Skjødet, og da han vendte sig, opdagede han en af de lystige Jomfruer fra iformiddags, som udbrød: »God Aften, gamle Herre, jeg tænkte nok at vi skulde træffes igjen engang. Vi ere her Allesammen, vores Vogn er kjørt itu af en anden, men De kan maaske tage os med i Deres.«

I Vibenshus.

Det var umuligt, han havde ingen Vogn, han var selv gaaende. — Ja, men saa kunde han da i det Mindste give dem til en Bolle, for gammelt Bekjendtskabs Skyld. Hele det lystige

Reiseselskab havde imidlertid samlet sig om ham, den fede Madam ikke at forglemme, og hun yttrede strax, at naar Herren vilde give Selskabet en Bolle, vilde hun ikke være den, der satte sig derimod. »Det var en fornuftig Idee. Lad den blive brav stor, det er gammelt Bekjendtskab, siger Jomfruen, og vi ere mange Munde i Selskabet,« raabte en Mandsstemme. Den skamfulde Kammerraad trak en Femdaler Seddel op af Lommen i sin Befippelse og lagde den paa Disken. Jomfruen udbrød i Taknemmelighedsyttringer til »den pæne Mand«, og vilde kysse ham for hans Gavmildhed, han mente, at det var ikke nødvendigt, men Mandsstemmen raabte: »Jovist skal han have sit Kys, det har han ærligt fortjent! Tag det kun, gamle Herre, det smager vist ikke saa ilde.« Og Kammerraaden tog Jomfruens Kys, skyllede det væk med Resten af Toddyen og skyndte sig bort, under almindelig Acclamation.

Det regnede endnu bestandig lige stærkt; uden for Huset holdt tomme Vogne nok, som vilde kjøre ham til Staden, ja lige hjem om han vilde, men han turde ikke indlade sig derpaa. Varm var han imidlertid bleven, enten det nu var Toddyen eller Ærgrelsen, der forvoldte det; thi denne sidste Scene og det besværlige Bekjendtskab, han havde gjort, havde irriteret ham i høi Grad. Han kunde jo risikere at møde en af disse Damer, og at hun tiltalte ham ved høilys Dag, midt paa offentlig Gade, som en gammel Bekjendt. Det havde ogsaa været en fordømt Tycho Brahes Dag fra Begyndelsen til Enden, og Altsammen var den jammerlige Neveus Skyld, som rendte efter Lugten af hans Penge. De fordømte Penge! Før han fik dem, havde han dog havt Fred. Og de fordømte Arvinger — og *det* var hans eneste Slægt! —

Forbittrelsen bevingede hans Skridt, uden at han mærkede det, han gik over sine Kræfter, det er sandt, men han naaede sin Gadedør inden han selv vidste af det, under alle disse vrede Betragtninger, og han lagde ikke Mærke til, at Silkehatten hang ham om Ørene som en Klud, at han var tilsølet og drivvaad.

Maren Bremer modtog ham med et Forfærdelsesudraab; hun havde beredet sig paa en lang Triumphtale over hendes Spaadoms Ufeilbarlighed og over det Daarlige i ikke at ville høre erfarne Folks Raad; men hun mærkede snart, at Øieblikket vilde være slet valgt, og at den ellers føielige Mand nu ikke var til at komme nær. Hun tav derfor klogelig og gik ud for at lave ham en varm Drik. Kammerraaden klædte sig af med stor Besværlighed, han sled de vaade Klædningsstykker af sig og kastede dem Hulter til Bulter paa Gulvet; da han mærkede, at han ikke var langt fra at gaa i Seng med Silkehatten paa, der sad, som den var klinet paa hans Hoved, rev han den af og kylede den med den største Forbittrelse hen under Kakkelovnen, løb ind i sit Sovekammer og styrtede sig næsten hovedkulds i Sengen. Maren kom med den varme Drik, han greb Skaalen og tømte den i eet Drag, gav hende den tilbage med et kort God Nat og blæste sit Lys ud. Saaledes endte denne Dag, der havde seet saa smilende ud i sin Begyndelse, som skulde have været tilbragt saa behageligt, en Dag i det Grønne efter kjøbenhavnsk Begreb.

Den næste Dag havde han stærk Feber og kunde ikke staa op. Sekretairen kom op ad Formiddagen for at høre, hvordan Onkel var kommen hjem. »Jo,« sagde Maren, »som en druknet Mus, og nu ligger han syg, hvad vilde han ogsaa paa den Galei!« Og dermed slog hun Døren i for Næsen af ham og nægtede ham at komme ind.

Lægen kom og raadede Kammerraaden til at blive liggende et Par Dage, for at faae Forkjølelsen rigtig ud af Kroppen, og han havde allerede ligget i over fjorten Dage, uden at han mærkede nogen Bedring. Neveuen havde været der flere Gange, men Maren, der nu formelig hadede ham som Onkelens Drabsmand, feiede ham bestandig kortere og kortere af, og den sidste Gang havde hun kun aabnet Døren paa Klem og strax slaaet den i igjen, uden at spendere et Ord paa ham. Men idag kom Justitsraaden, Herrens Contoirchef, for at se til ham, og en Justitsraad mente hun, at man ikke kunde afvise, og hun lukkede ham altsaa ind. Dette Besøg var imidlertid Kammerraaden meget ubeleiligt.

Justitsraaden havde været ganske ung i Contoiret, da Vinge allerede havde været der i adskillige Aar. Den gamle collegiale Bestyrelse var bleven afløst af en eneste ung og dristig Styrer, som var eneraadig, og efterhaanden udfoldede en betydelig Virksomhed i at befordre

sin Slægt og sine Venner, ja lige til sin Kokkepiges Kjæreste, der blev Bud i Contoiret, hvorimod det gamle veltjente Bud blev afskediget med en lille Pension. Den unge Assistent avancerede hurtig gjennem forskjellige Omflytninger i andre Contoirer, og en smuk Dag vendte han tilbage til det gamle Contoir som Chef, og Kammerraaden var sprungen forbi. Det nagede den gamle flittige Embedsmand, men han tav og arbeidede bestandig, om end ikke med samme Lyst, saa med samme Flid. Men i de fjorten Dage, han nu havde ligget syg og ganske overladt til sig selv, var der foregaaet en stor Forandring med ham. Han havde tænkt mere over sine egne Anliggender, end han under de sædvanlige Omstændigheder havde gjort i fjorten Aar, og der havde udviklet sig hos ham en hidtil ukjendt Frimodighed og Bestemthed, som selv den herskesyge Maren gik af Veien for.

Justitsraaden fik en Stol ved Sengen og forespurgte sig meget nøie om Kammerraadens Tilstand, som Maren allerede havde røbet hidrørte fra en uheldig Skovtour. Men hvad vilde han ogsaa i Skoven i Regnveir, var det Noget for en Mand i hans Alder, det skulde han overlade til de Yngre. — Kammerraaden gav ham Ret, han havde ogsaa i Reglen afgjort sine Skovtoure for mange Aar siden, medens Justitsraaden endnu gik i Skole. — Men nu maatte han endelig se at komme sig hurtigt, de kunde ikke undvære ham i Contoiret, Alt gik ligesom istaa uden ham, og de savnede ham dagligt og ideligt. — Ja, da vilde det vistnok vare Noget endnu, inden han kunde tænke paa at komme ud . . . om han nogensinde kom derop. — O, man døde da ikke, fordi man havde faaet sig en dygtig Forkjølelse, den gik nok over. — Nei, det var ikke Døden han tænkte paa, men denne Sygdom havde givet ham Leilighed til mangehaande Tanker, og han havde betænkt at det var bedst, at han tog sin Afsked og slog sig til Ro.

Justitsraaden blev forskrækket over denne Erklæring, hvad skulde der blive af Contoiret, naar det mistede sin Støtte, den Eneste, der var inde i Forretningerne. Og han anvendte sine mest smigrende Talemaader for at overbevise den Syge om, hvor urimelig en saadan Tanke vilde være, med hans Kraft og hans Dygtighed. Der udspandt sig en høflig Strid derom, i hvilken Justitsraaden kom til at yttre, at han nok kunde begribe, at Kammerraaden, som tilhørte en ældre Tid, kunde have Grund til at være misfornøiet med den nyere Tid og dens Udvikling i enkelte Retninger, men det lod sig vel udjevne f. Ex. ved et personligt Tillæg eller paa anden Maade. Men den Syge reiste sig i Sengen med et Smil, og forsikkrede, at han havde, hvad han behøvede, og tog ikke imod personlige Begunstigelser. Den nye Tid og dens Udvikling havde han ikke Noget imod. I Theorien indeholdt den meget Godt, men i Praxis var den ofte utaalelig. Absolutismen havde været mere constitutionel, i gamle Dage voterede sex syv Deputerede, eller hvad de nu vare, om det grønne Bord, efter at Sagerne vare behandlede i Contoirerne, og saa bleve de indstillede til Kongens Afgjørelse, det gav dog Betryggelse for Retfærdighed; men nu er der kun En, der raader for Alt og ikke tager mod Raad af Nogen, han skalter og valter, som Hovedet staaer ham til, de Andre ere kun Expeditionsheste, som skulle trække Læsset efter hans Pibe og maa lade sig Alting gefalde. Hensyn og Retfærdighed kjendte man ikke stort mere til, denne Tilstand havde ikke nogen Betryggelse. Var man en fornuftig Mand, maatte man se, hvorledes Nepotisme og Vindelyst florerede, selv om man drog Fordel deraf, og florerede i en Grad, som hidtil var ukjendt. Han selv, som laa her, havde erfaret det, og Justitsraaden, som sad der, var vist heller ikke blind derfor. Det maatte give ondt Blod og Misfornøielse for alle Andre, som ikke hørte til det Maskepi. Nei, han gjentog, at Absolutismen havde været mere constitutionel i Virkeligheden, nu havde man Constitution paa Papiret, og Ministrene og deres Clique herskede absolute; men denne Absolutisme var ham utaalelig og gjorde kun Ulykke for Landet, og derfor vilde han ikke tjene længer. Det var nu hans Mening, og derfor bad han om Afsked.

Efter som han talte, blev han mere og mere ivrig, og da han sank tilbage i Sengen efter denne Udgydelse, var det modnet til Beslutning, som fra Begyndelsen kun havde været en mismodig Idee, han havde henkastet.

Justitsraaden yttrede endnu nogle Høfligheder, haabede, at han vilde forandre sin Anskuelse, naar han blev bedre; men da Vinge vedligeholdt Tausheden og aabenbart var anstrengt af Samtalen, forlod han ham, høilig

forundret over, at den stille Kammerraad, af hvem han aldrig havde hørt et misfornøiet Ord, paa engang havde givet ham og hans Foresatte en saadan Overhaling, som han endnu aldrig havde modtaget af Nogen.

Der gik et Par Dage, inden den Syge forvandt denne Anstrengelse, men da var han ogsaa øiensynlig i Bedring, og Lægen talte om, at han snart kunde staa op. Han begyndte at interessere sig for Omverdenen, og Maren ansaae det for gode Tegn, at han vilde kigge lidt i Adresseavisen, som hun under hele hans Sygdom daglig havde lagt ind til ham, men som han aldrig havde skjænket et Blik; nu tog han et Par Aviser ud af Bunken og bladede paa Maa og Faa i dem.

Da stødte han paa en Bekjendtgjørelse, som i høi Grad forbausede ham: hans Ungdoms Elskede, hun som engang havde udgjort hans Haab for Livet, hans Dages Tanke og Nætters Drøm, hun var død. Død og begravet, thi Avertissementet var allerede gammelt. En *Veninde* bekjendtgjorde dette Dødsfald, altsaa havde hun vel heller ikke bevaret nogen nær Frænde, som kunde overtage denne sørgelige Pligt. Hvilken Overensstemmelse i deres Skjæbne! Hun var død, stod der, stille og gudhengiven, som hendes hele Liv havde været, ottende Dagen efter at hun havde jordet sit eneste Barn, en næsten voxen Datter, hun var død med Velsignelser over Enhver, der havde bevaret hende i trofast Erindring. — Hendes Hjerte var altsaa bristet over denne nye Kummer, der havde fyldt hendes jordiske Lidelsers Bæger. Men hun havde velsignet ham forinden sin Død, det følte han, thi han havde bevaret hende i trofast Erindring, det vidste han — og det vidste hun ogsaa; det kunde han ikke tvivle om. *Hendes* Lod kunde han altsaa ikke mere gjøre Noget for at lette og formilde. Nu først stod han alene i Verden. —

Den næste Dag sendte han Bud til en Bekjendt, en praktisk Jurist, og bad ham besøge sig. Da Juristen kom, anmodede han ham om at opsætte hans sidste Villie; han havde i denne Sygdom havt Leilighed til at overtænke sine Dispositioner, han kom sig vel nu, men han vilde dog ikke længer opsætte at faae denne Sag bragt i Orden, da det var faldet ham paa Samvittigheden, at det var høist urigtigt, naar Forsynet havde betroet ham en Formue, at lade dens Anvendelse bero paa ganske tilfældige Omstændigheder. Testamentet blev altsaa opsat og underskrevet, som det sig hør og bør.

Hans næste Omhu gik ud paa, at faae et Brev skrevet til Neveuen Han vilde ikke lade ham nogen Grund til Illusioner, som kunde være ham til Skade, og han vilde give ham et Vidnesbyrd om, at han havde tænkt paa ham, for muligt at skaffe de gode Raad Indgang, som han ansaae det for Pligt at give ham.

Brevet afgik og kom Sekretairen ihænde en Søndag Eftermiddag, en Maaned efter, at Onkel Vinge havde tilbragt den behagelige Dag i det Grønne. Jungdal og hans Ven, som havde spist derude til Middag, røgte deres Cigarer i det skaldede Lysthus, hvor vi sidst havde hørt dem udvexle deres fortrolige Tanker. De talte just om Vexlen, som nok var bleven fornyet, men med meget kort Frist og blodig Disconto. Da Vennen saae det tykke Brev, drømte han allerede om Penge, der kunde hjælpe dem igjennem Forlegenheden, og udbrød: »Her have vi ham igjen, leve Onkel Vinge!«

»Det er saamænd fuldkommen ligegyldigt, enten han lever eller døer,« sagde Sekretairen, efterat have gjort sig bekjendt med Indholdet. »Der, læs selv, jeg gider ikke ødt to Ord paa den gamle Æsel.«

Vennen tog Brevet. Det var venligt, næsten kjærligt, og indeholdt mange gode Vink og Raad, som Jungdal kunde have havt saare godt af at følge, og dernæst en Afskrift af Kammerraadens Testamente. Efter den sædvanlige Indledning testamenterede han til sin Neveu, Sekretair Jungdal og til dennes Hustru og Datter for Livstid Renten af en i Overformynderiet indsat Capital, som for hver især var saa rigelig, at den kunde sikkre dem for virkelig Trang. Efter som en af dem afgik ved Døden, skulde Capitalen tilfalde en af de veldædige Stiftelser, som han delte hele sin øvrige Formue imellem, med Undtagelse af to smaa Capitaler, hvoraf den ene skulde tilfalde Maren Bremer og den anden det gamle saa brat afskedigede Contoirbud. Men da han ofte havde seet, med hvormegen Hensynsløshed Legater og Stiftelser bleve behandlede af det Offentlige, idet Fundatserne bleve krænkede og Capitalerne anvendte til andre Øiemed end dem, de vare skjænkede til, satte

han Sekretair Jungdal til Vogter over Testamentets Bestemmelser, saaledes at han var retmæssig Arving til enhver Capital, der ved Misbrug blev forbrudt, og efter hans Død overdroges dette Tilsyn til samtlige Stiftelser indbyrdes, med Ret til lige Deling mellem dem alle af hver enkelt forbrudt Capital. Som en duelig og klog Contoirmand havde han taget faste Bestemmelser over de Regnskaber, som disse Stiftelser aarlig havde at aflægge offentlig. —

De to værdige Venner vare naturligvis meget misfornøiede med Testamentet, de skjældte Kammerraaden ud for en Røver, en stor Æsel, en gammel Snegl og gave ham mange andre smukke Benævnelser. At der var sørget for at sikkre Neveuen og hans Familie for Trang for deres hele Levetid, havde ingen Betydning i deres Øine, og at Onkel Vinge ovenikjøbet havde bundet Sekretairen til Læsset, som en Bindehund der skulde passe paa det, irriterede ham i høi Grad, det var ligefrem at gjøre Nar af ham, thi der var saamænd ingen Bestyrelse der skeiede ud, naar den vidste, at Pengene saa bleve confiskerede; men han skulde nok hytte sig for at sætte sine Ben oftere hos den gamle Gnier, nu havde han faaet, hvad han kunde faae, Testamentet havde han og ønskede kun, at han snart kunde gjøre det gjældende for de deri stipulerede Renters Skyld, Onkel Vinge og Maren Bremer kunde Fanden gjerne tage for ham, hvad Øieblik han vilde.

Det var omtrent ligesaa behagelig en Aften for de to Venner, som den for en Maaned siden havde været for Kammerraaden.

Han laa imidlertid hjemme i sin Seng, tilfreds med, hvad han havde gjort, og mild og venlig mod Alle, med hvem han kom i Berørelse; det var kun Faa. Han talte hver Dag om at staa op, men befandt sig dog bedst i Sengen og blev liggende. En Morgen, da Maren kom ind til ham, var han død. Han laa ligesom han havde lagt sig til Hvile, og var sovet ind til sin Herres Glæde, uden Kamp og Strid, til en salig Gjenforening med den, han havde elsket saa høit hele sit Liv igjennem. Og turde man udtyde det kjærlige Smil, der var blevet tilbage ved hans Afsked fra Jorden, maatte man tro, at den havde været hans Drøm i hans Dødsstund.

Otte Dage efter blev han begravet fra en af Stadens Kirker. Der holdt kun een Kareet og Ligvognen udenfor. Sekretairens Ven gik op og ned paa Fortouget og ventede paa ham, der nok vilde møde et Øieblik i Kirken, men ikke vilde følge den Afdøde til Graven; Vennen gad ikke engang gaa indenfor i Kirken. En Forbigaaende tiltalte ham for at faae at vide, hvem der blev begravet. »Aa, det er en gammel Kammerraad Vinge, en velstaaende Mand, som aldrig har gjort noget Menneske godt for fire Skilling hele sit Liv igjennem. Han har aldrig villet gifte sig, for at kunde leve mere flot som Pebersvend. Den gamle Snegl var ikke meget værd i det Hele taget, og der er ingen, der sørger efter ham.«

Manden takkede for denne gode Underretning og gik. Anden Ligtale blev der ikke holdt over Kammerraaden. Præsten læste en kort Bøn ved Kisten, som blev baaren ud og sat paa Ligvognen. Han og Contoirbudet udgjorde det hele Følge. Kisten blev sænket i Graven, med sin eneste Krands fra Maren Bremer, Jordpaakastelsen fandt Sted, og Præsten og Contoirbudet kjørte atter derfra.

En Maanedstid efter stod der et lille Kors paa Graven og paa dette de simple Ord:

Han ventede paa Livet —
Nu lever han.

Hvorfra dette Kors var kommet, spurgte Ingen efter; men Mange vare de, som kunde havt Grund til at mindes ham med Taknemmelighed.

A de Saint-Aubain

LANDSBYKROEN.

Med Vignet af Carl Carlsen.

Du gamle, velsignede Landsbykro!
Min Hilsen og Tak jeg dig bringer,
Inden jeg atter, freidig og fro,
Fra din gjæstfri Tærskel mig svinger.

Thi du har bragt mig en Glæde, saa ren
og frisk og slet ikke blandet;
Først, da jeg ind i din Stue tren,
Jeg mærked, jeg var paa Landet.

Ja, saadan en gammeldags Kronatur,
Som den, hvormed du sidder inde,
Den trives nu ikke bag Byens Mur,
Paa Landet kun er den at finde.

Alting hos dig har en egen Duft,
Der er saa aldeles rørende,
Lige fra Stuernes mugne Luft
Til Stenbroens Lyd af de Kjørende.

Lige fra Straatagets mossede Skjæg
Med Svalerederne under
Til den gamle, gule, svaiende Væg,
Imod hvilken Gaardhunden blunder.

Og Storkeredens Sancthansurteflor,
Hvor Ægypteren lunt sig det laver,
Saa frodig ned over Tagryggen gro'r
Som Babylons hængende Haver.

Og Skjænkestuen med Flasker og Glas
Og Koret af landlige Sjæle,
Ligefra Hesteprangerens Bas
Til en Røgterdrengs pibende Mæle.

Og Tobaksrøgens tunge, hvirvlende Sky,
Der listig paa Væggene væver
Gobelinstapeter, hvis evige Ry
Den Reisendes Hyldest kræver.

Og Spyttebakken, hvis hvide Sand
Jomfruelig urørt sig høiner,
Mens som de »tusinde Søers Land«
Et Finland paa Gulvet man øiner.

Og Dansesalen, saa grøn og stor,
Med Væggenes frodige Skimmel,
Hvor Græsset op gjennem Gulvet gro'r,
Med et Loft som en skydækket Himmel.

Fra Reisestalden gaar prustende Lyd
Af Staldkarle og af Heste;
Og inde bag Stalden staar Kroens Pryd,
Dens Stadsvogn, den allerbedste.

Og Haven med Lysthusets svale Luft,
Nær Aaens rislende Vande,
Der slynge sig frem gjennem Engens Duft
Og forsvinde bag Skovenes Rande.

Men Værten, ham priser jeg dog især,
Hans glade Sind og hans Latter;
Gjennem ham først kjender man Kroens Værd,
Gjennem Kroen hans Dyd man fatter.

Du gamle, velsignede Landsbykro!
Jeg vil mindes din hele Herlighed
Og bevare dit Billede, dybt og tro,
Med en aldrig svigtende Kjærlighed.

Du staar tilbage fra Fortiden som
Herculanum eller Pompeji;
Enhver, som til dine Sale kom,
Den svundne Tid fandt han Vei i.

Dit Navn vil jeg bære af Sted i Sang
Med en sælsom, jublende Smerte,
Man finder det sikkert skrevet en Gang
Med mægtige Træk i mit Hjerte.

Christopher Boeck.

INDEN DØRE.

Skizze af **Camilla Eegholm.**

Der var aldeles ingen Grund til at betænke sig — efter alle indhentede Oplysninger og Kjendsgjerninger var Hr. og Fru Kruse et saa agtværdigt og respektabelt Ægtepar, som man vel kunde ønske sig, og i hvis Hus man med fuld Fortrøstning kunde anbringe sin Datter. Det Faktum, at de vare velhavende og uden Børn, maatte endnu mere bidrage til at Pladsen som Selskabsdame — eventuel Datter i Huset — maatte ansees for meget attraaværdig.

Derfor betænkte den lille Doktorfrue sig heller ikke, hun, hvis Barn søgte Pladsen og mellem alle de Lysthavende, der havde indfundet sig i det Kruse'ske Hus, havde størst Chance for at blive antaget.

»Jeg søger en ung Pige,« sagde Fru Kruse, »der kan opfylde en Datters Pligter, Lønnen er ikke stor, men Arbeidet ogsaa let, det indskrænker sig til at være om min Person saa meget som muligt. Jeg sætter Pris paa Tækkelighed, Beskedenhed, og saadant finder jeg hos Deres Datter; de andre feiende Damer, der have været heroppe, behage mig slet ikke.«

At Fruen havde saa god en Smag, og strax havde opfattet hendes Datters Væsen, var jo en Anbefaling mere i Doktorkonens Øine, og denne ønskede Intet hellere end at faae Afgjørelse med det Samme. Hun sad paa Kanten af en fløilsbetrukken Stol i den elegante Dagligstue og vovede knapt at trække Veiret i de herskabelige Omgivelser, hvor Alt imponerede, ligefra de mørkeblaa Fløils Portièrer, der i tunge Folder faldt ned paa Gulvtæppet, til de høie Kandelabre med de svære Lys. Et Hus, der bar Præget af Velstand, uden alligevel at være overfyldt med Luxusting, tænkte Fru Verner. »Hvor deiligt for min lille Elise at bo her i disse store smukke Rum.« At leve i smukke Omgivelser skulde jo have god Indflydelse paa Sindet — havde hun hørt sige.

Hun selv havde aldrig nydt den Lykke at leve i smukke Omgivelser. Hverken ude eller inden Døre var der noget tiltalende i den lille Landsby, hvor hendes Mand nu i en Række Aar som Læge havde slidt og stridt for at skaffe Brødet til Kone og Børn. Nu var Elise voxen og maatte hjemmefra for at lette lidt paa Udgifterne, men da der under hendes Opdragelse ikke havde været Raad til at uddanne hende som Lærerinde efter Nutidens Krav, saa var der kun to Ting at vælge imellem — Selskabsdame eller Husjomfru. Dette Sidste kunde Elise, der var vant til at gaa i Huset hjemme, godt have paataget sig, men hendes Moder, der selv ikke var bange for at bruge sine Hænder til al Slags Arbeide, vilde dog saa gjerne skaane Elises smaa fine Fingre for at røre ved Gryderne i en Forpagterhusholdning paa Landet, hvor hun maatte staa op Kl. 4, staa paa koldt Stengulv og risikere at faae Frost og Vabler i Hænderne, med Mere — dette var noget Andet — og med sit Hjertes fulde Taknemlighed trykkede Doktoren Fru Kruses Haand ved Afskeden og lovede at sende Datteren snarest muligt. Fruen saae rolig paa den lille bevægede Doktorfrue. »De vil ikke komme til at fortryde det; Deres Datter vil her faae et Hjem, som ikke mange Steder. Vi leve et roligt og stille Liv, min Mand har trukket sig tilbage fra Forretningen, og vi sætte Pris paa daglig Hygge inden Døre. Selskabslivet med al sit Humbug har aldrig tiltalt os, derfor har vi helt unddraget os det.«

En Skole for Smaabørn. Efter Maleri af Claus Meyer

»Saa behøver jeg altsaa ikke at tænke paa Toiletter til Elise,« sagde Fru Verner.

»Toiletter! — nei; en solid, nobel daglig Paaklædning er, hvad jeg vil sætte Pris paa — til Pynt er her ingen Anledning.«

Fruen kastede et Blik paa Fru Kruses ulastelige Ydre og et ditto paa de Fløils Portièrer — de ligesom syntes at istemme deres Eierindes »nobel, solid« — og hun besluttede i sit stille Sind at forsyne Elise med to Søndagskjoler til Hverdagsbrug her; en let lys Dragt for mulige Eventualiteter vilde hun dog smugle med ind.

Da hun kom tilbage til sit eget beskedne Hjem, hvor Gulvtæppet kun strakte sig halvt over Gulvet, og de grimme afslidte Døre aldrig kunde komme til at nære saa dristige Tanker som at blive dækket af Portiérer, saa strømmede hun over af Beskrivelser over det Kruse'ske Hus i Hovedstaden, og det at anbringe Datteren der, i den lune Rede, hvor der sikkert vankede god Mad hver Dag, det var for den kjærlige, omhyggelige Moder, der vidste, hvad Savn og Mangel betød, ikke af saa ringe Betydning.

»Lad mig nu se, lille Lisemo'er, at Du ikke bliver saa forvænt, at Du rent glemmer os Andre herhjemme!« sagde Doktoren ved Afskeden, da han kjørte sin Datter til Jernbanestationen.

»Aa, Fader, det bliver alligevel drøit!« svarede Elise, »Gudskelov, at det er saa rare Mennesker jeg skal til!«

Elise havde været et Par Maaneder hos Kruses, og i hendes Breve hjem hed det altid, at hun var rask og havde det godt. »Det kunde hun jo sagtens,« stod der, »Kruses vare meget venlige, og Arbeide, det trykkede hende rigtignok ikke. De havde tre Tjenestefolk i det mønsterværdige Hus, hvor Alt gik med en Orden og Akkuratesse, der vistnok vilde fryde hendes lille Moders Hjerte«.

Men hvad hun ikke skrev, var, at tiltrods for den magelige, behagelige Stilling, hun havde, saa sneg Tiden sig frem med Sneglefjed i det store Hus, hvor der ingen Afbrydelse, Afvexling fandtes, og de smukke Omgivelser, den elegante Leilighed begyndte at virke trættende, irriterende paa hende. Hun savnede den daglige Motion i Arbeidet, hun hjemme var vant til, og hun savnede fremfor Alt de glade kjære Røster, der hjemme uafbrudt summede omkring hende, den livlige Virksomhed i Hjemmet; her var slet ingen Virksomhed, ingen Travlhed; Alt gik som et Uhrværk, ganske af sig selv. Stuerne stode pudsede ved hendes Indtræden om Morgenen — Maden blev sat paa Bordet, uden at hun mærkede, den var bleven tillavet. I den første Tid havde hun havt Nok i sine egne Tanker, i al det Ny og Uvante i Forholdene, og da hun ikke var uimodtagelig for de Indtryk, Velstanden giver, saa prøvede hun med Behag de bløde Lænestole, saae beundrende paa de smukke Malerier og den hvide Porcellainsovn, der altid holdt Varmen, og passede sig selv hele Dagen; det var rigtignok noget Andet end deres eget grimme sorte Uhyre hjemme, som man maatte gaa og skovle Kul paa, og som altid fordrede, at man skulde tænke paa den.

Saa var det ogsaa behageligt at kunne ligge længe om Morgenen. Fruen holdt ikke af, at Elise stod tidligt op, det generede hende, naar Nogen puslede ved Siden af — og saa var det jo en aldeles ukjendt Nydelse at staa op i en varm Stue og ikke at skulle klæde sig paa ved Skjæret af en beskeden Lysestump og med kolde, valne Fingre. Og saa, fin og nydelig at kunne møde ved Kaffebordet og drikke Morgenkaffen, der allerede var lavet og sat ind af Tjeneren, uden at hun behøvede at være bange for, at den ikke havde trukket nok, eller at hun havde været for kneben med Bønnerne. Ak ja ... der maatte tidt knibes paa Bønnerne hjemme, ellers gik de for hurtig ... Fa'er skulde altid have den stærkeste Kop, for han skulde jo ud at arbeide for dem Allesammen — saa gik det gradvis nedad. Hun maatte smile, naar hun saae ned i Kaffekanden her ... der var Guds Velsignelse af Kaffe, selv efter at der var skjænket til hele Husets Personale ... og alle de gode Sager, der bleve levnede paa Fadene efter Middagen ... hvor monstro de blev af? Der var da nok til at bespise en hel lille Familie med ... Men det kom jo ikke hende ved, det var Kokkepigens Sag — og Tjenestefolkene, dem havde Kruses havt i tyve Aar, saa de vare godt instruerede og netop saaledes, som Herskabet ønskede dem at være. Der var aldrig mindste Disharmoni, hverken hos Herskabet indbyrdes eller mellem Tjenerskabet. Elise var heller ikke vant til Andet, men en lille Meningsforskjel kunde

dog nok gjøre sig gjældende, det var noget aldeles utænkeligt her.

Elise greb sig i at ønske, at Noget maatte afbryde den umaadelige Ensformighed, og fremfor Alt længtes hun efter at gjøre sig nyttig, det var hun jo opdraget til. Hun var saa vant til at være paafærde, at det varede lang Tid, inden Fru Kruse fik Bugt med hendes evindelige Lyst til at springe op, hver Gang der var Noget, man ønskede hentet eller bragt.

»Ring paa Tjeneren!« formanede Fruen, »hvortil har vi ham ellers? . . .« eller naar Elise efter endt Middag vilde lukke Vinduet op — »Hvor tidt behøver jeg at sige Dem, at det er Stuepigens Gjerning.«

Blandt de faa Ting, Fruen fordrede af Elise, var at læse høit for hende og spadsere med hende, Det var altid gamle, langtrukne historiske Bøger, der blev valgt; undertiden faldt Bogen ud af Haanden paa det stakkels Barn, naar hun for Søvn ikke kunde læse videre.

»Jeg er virkelig saa træt,« sagde hun saa undskyldende.

»Det var kjedeligt;« Fruen saae paa Uhret. »Prøv at holde ud en lille halv Time endnu.«

Nye Bøger, virkelige Bøger med levende Mennesker, som Elise udtrykte sig, fandt aldrig Indpas. »Moderne Literatur,« sagde Fruen kort, »nei Tak, det passer ikke i vort Hus.«

Spadseretourene vare heller ikke synderlig opbyggelige; de strakte sig altid paa det samme Terrain, udenom Hovedgaderne. Nipssagerne paa Etagèren, hvilke det var betroet Elise at støve af, morede denne sig tidt med at flytte om paa; da hun var et stort Barn, gjorde hun nogle løierlig pudsige Sammenstillinger, hvad der kun indbragte hende et irettesættende: »Paa Plads igjen, om jeg tør bede.« Der herskede overalt en pedantisk Orden. Lænestolene i Salonen havde ikke alene deres bestemte Plads, men deres bestemte Stilling, som nøie maatte overholdes, med Forbenene paa Skindtæppet under Bordet og Bagbenene i Centrum af de afpassede Firkanter paa Brüsselertæppet. Der var forresten ingen Fare for, at de skulde komme ud af Stilling, for der var aldrig Nogen, der forstyrrede dem; — Visitter kom der aldrig. *Saa* stille havde Elise dog ikke tænkt sig, at der vilde blive. Til Hverdagsbrug ringede det aldrig paa Klokken. Elise havde indbildt sig, at i Hovedstaden ringede det altid -- myldrede ind med Folk, Breve, Pakker, Blade o. s. v., men her kom aldrig Nogen, blev aldrig Noget bragt. En sjelden Gang, naar Entréklokken lod sig høre, og Elise tiltrods for Fruens Forbud ikke gav sig Tid til at afvente, at Tjenerens Alvorsskridt var naaet Korridoren tilende, men var løbet ud for at se, hvad det var — saa var det altid kun en kjedelig Regning, Kvittering for Bidrag til vanføre eller forsømte Børn. Naar saa Elise skuffet stirrede paa disse, fandt Fruen sig foranlediget til at give en lille Oplysning. »Min Mand bidrager til al den Slags Ting: det er Ens Pligt at understøtte Andre, naar man selv kan glæde sig ved at være saa godt stillet, som vi er det.«

Elise fik det Indtryk bekræftet, som hun strax havde faaet her i Huset, at man handlede efter gode Principer, og at der ikke var Noget at klage over. Kruses vare godgjørende og bramfri i hele deres Optræden, og dog — dog forekom det Elise utilfredsstillende. Naar man har Evne til at hjælpe, at give — hvorfor stille sig saa fjernt til de Folk, man hjælper? Hvorfor holde sig alle Mennesker fra Livet — hvorfor ikke tillade sig selv den Glæde med egne Øine at se deres Nød afhjulpen — med egne Øren at høre deres Glæde derover? Elise spurgte, og Fruen svarede: »Kjære Barn, det er jo ikke Andet end Forfængelighed, naar Folk personlig ville have Tak for, hvad de gjør for Andre.«

Elise stammede noget om Hjertevarme, der gjør En godt . . . Fruen rystede paa Hovedet. »Skulde man selv gaa rundt og besøge de Fattige, saa vilde man komme ind i en saa bundløs Elendighed og faae Øie paa saamegen Ulykke, som Ens Fornuft og Ens Pengepung vilde erklære det for umuligt at afhjælpe. Derfor har man Foreninger, man bidrager til, som undersøge Forholdene, og man selv kan med god Samvittighed holde sig tilbage.«

Naturligvis vidste Fruen bedre Besked, een Ting var dog underlig — at Kruses ingen Venner havde. Elise kunde slet ikke begribe det, hun som havde hele Landsbyen hjemme til Venner, og hendes Fader, der var Afgud der paa Stedet. Hvor vare alle Husets Venner henne? Hun saae dem aldrig, hørte aldrig Tale om dem. I deres lange Liv — de vare jo ældre Folk — maatte de da have samlet sig en forskrækkelig Mængde Venner!

»Venner!« sagde Fruen, da Elise en Dag ikke kunde modstaa at slaa paa det Emne. »Mit Barn, det er heldigst, naar man her i Livet ikke trænger til Andre. Min Mand og jeg have altid havt Nok i os selv, været Nok for hinanden; det er et stort Gode ikke at behøve eller savne Andres Selskab.«

»Ja, men alligevel . . . jeg synes . . . fra tidlig Tid — da de vare yngre . . . hvor kan man undgaa at faae Venner?«

»Aa, den Sort Venner, Verden giver, kan man godt undgaa. Er det faldet i Ens Lod at være formuende, kan man være sikker paa, at det er Ens gode Bord, gode Mad, der trækker Vennerne til Huset. Folk ere altid egennyttige.«

»Aa nei,« protesterede Elise, »vi har en umaadelig Mængde Venner hjemme, og vi er dog ikke formuende, og hos os faaer de ingen god Mad, d. v. s. vi har det jo meget tarveligt . . . det er ikke store Sager . . . men Mo'er dækker gjerne op.«

»Saa er det naturligvis derfor, at Indtægterne aldrig kunne slaa til,« sagde Fruen tørt. »Deres Moder skulde hellere være mindre gjæstfri.«

Det berørte Elise ubehageligt, og hun taug. Der var altid en saadan Sikkerhed og Veltilfredshed med sine egne Anskuelser hos Fru Kruse; hun ventede altid, at man skulde give hende Ret og indrømme, at saaledes som hun havde indrettet sit Liv, saaledes var det ene Rigtige. Hun fandt det ved denne Leilighed passende at give Elise endnu nogle Oplysninger for eengang for Alle at afskjære Elises Bemærkninger om det stille Liv, de førte.

»Der ere nogle Mennesker,« vedblev hun, »som ere saa uheldigt stillede — naturligvis ofte ved deres egen Feil — at de ere nødte til om Søndagen eller en Gang om Ugen at modtage et Paahæng af Familieskab, i Form af gamle Tanter, gamle gnavne Jomfruer eller deslige. Det er meget generende i det ægteskabelige Samliv. Min Mand og jeg har ingen Familie, ingen Slægtninge, saa vi har i den Henseende heller ingen Forpligtelser. Vi har aldrig gjort vort Hjem til et Opholdssted for Lediggjængere og heller ikke til Asyl for enlige, svagelige Personer. Vi skjænke vore Penge til Stiftelser, hvor Saadanne høre hjemme, og nyde den Frihed og Ro i Hjemmet, som Folk med lidt Indhold i sig selv sætte Pris paa.«

Det lød jo godt nok, men indvendig protesterede Elise paa det Kraftigste, og det, at man ikke vinder Nogens Hengivenhed ved denne Fremgangsmaade, var hun lige ved at anføre, men et Blik paa Fruens kolde, rolige Ansigt overbeviste hende strax om, at denne hverken brød sig om eller trængte til Nogens Hengivenhed.

Der er nogle Mennesker, de Mennesker, der ikke selv kjende til at være optaget af en Glæde, til at føle en indre pludselig Bevægelse, der altid finde Lyst i at berøve Andre deres. Dertil hørte Hr. Kruse. Hans og hans Kones Tankegang vare nøiagtig indvævede i hinanden, men medens hans Frue dækkede over det Kolde, Usympathetiske i sit Væsen ved at iklæde det den raisonnerende Fornufts stramtsiddende Klædebon, saa lagde han sin kolde Natur for Dagen ved bestandig at lade en krænkende Tvivl om Andres Bevæggrunde, Handlinger, Følelser komme frem.

Da Elise en Aften læste høit af Avisen en Virkelighedstildragelse fra de selvsamme Dage, som tjente til at belyse en smuk ædel Følelse, og Elises Hjerte slog varmt for samme, saa blev hun strax revet ud af sin Stemning ved Kruses tørre: »Aa, den Historie har jeg hørt for tyve Aar siden — den er ikke ny opfunden.«

Eller ogsaa — en Dag da Elise kom bevæget ind i Stuen og paa Fruens Spørgsmaal fortalte, at hun havde truffet to smaa Drenge ude paa Trappen, med de nøgne Fødder i et Par lasede Strømpeskafter, havde hun saa tømt sin Portemonnaie til Fordel for et Par Støvler, som de saa bønlig bad om.

»Det skulde De ikke have gjort; De kan være vis paa, at Drengene har sat deres Støvler nede paa Trappegangen, inden de gik op — det Fif kjende vi nok.« — Det var muligt, at Hr. Kruse havde Ret, men det var ogsaa tænkeligt at han tog feil. Disse Betragtninger, som Elise tidt fik Lejlighed til at anstille, gjorde hende snart modløs, snart æggede de hende til Modstand, idet hendes varme lille Hjerte ikke vilde lade sig tie ihjel.

»Man skal altid først forhøre sig om Folks Forhold, naar man endelig personlig vil hjælpe den Slags Mennesker,« sagde Fruen, men dette fornuftige Raisonnement kunde Elise ikke hylde, naar en sulten Tigger bankede paa Døren; enten han var værdig eller ei — sulten var han i

alle Tilfælde. Og hvordan var det, hun havde hørt en Mand udtale sig . . . »Jeg giver hellere ti Gange iblinde, end jeg undlader at give een Gang, naar det virkelig var nødvendigt!«

»Det lyder meget kjønt, men i Virkeligheden er det en meget upraktisk Maade at være godgjørende paa,« indvendte Fruen.

— — — Julen stod for Døren. Elise, der hjemmefra var vant til, at denne Fest længe iforveien satte alle Gemytterne i Bevægelse, begyndte sine smaa Forberedelser til at glæde sine Kjære i Hjemmet, med hvem hun iaar ikke skulde feire Høitiden. Hun syede flittigt, listede sig til at staa tidlig op og arbeidede ved Lampens Lys paa et Buffettæppe, hvormed hun vilde overraske Fru Kruse; denne maa formodentlig have opdaget Noget, thi hun sagde pludselig en Dag til Elise: »Jeg haaber da ikke, De sidder og spolerer Deres Øine med Broderi til mig. Jeg er ingen Ynder af broderede Lysduge, Servietter eller Tæpper,« og da Elise en Dag kom hjem med den første udsprungne Hyacinth, som hun havde kjøbt og stillet paa Fruens Sybord — »det er meget venligt af Dem, men jeg taaler ikke Lugten, det er til at faae Hovedpine af, vær saa god at sætte den ind i Salen.« Saa flyttede Elise Blomsten bort, der stod og duftede og blomstrede til saa liden Glæde. Planter saaes ikke i Huset, »de ere jo kun til at mørkne, tage Dagslyset bort,« mente Fruen.

»Hvad skal der saa gjøres til Julen?« spurgte Elise, der brændte af Utaalmodighed efter at komme i Virksomhed.

»Gjøres!« gjentog Fruen høist forbauset.

»Ja, kjøbes ind, arrangeres.«

»Vi pleie ikke at lade Julefesten forstyrre vor huslige Ro og Orden. Indkjøb af Presenter kjende vi ikke til; Tjenestefolkene faae deres Gaver i Form af Penge — det foretrække de; selve Juleaften blive vi som sædvanlig hjemme.«

»Og Juledagene?«

»Tilbringes paa samme Maade. De vil da vel ikke have, at vi skal pynte Juletræ for os alene,« tilføiede hun, da hun saae Elises skuffede Mine.

»Man kunde jo pynte det for Andre, for Exempel for Portnerens Børn.«

»Portnerens Børn har aldrig før sat deres Ben heroppe; troer De, at jeg vil have deres Rykind i vor fine Leilighed — mine Portièrer trampet paa og Meublerne ødelagte?»

»De kunde jo blive i Spisestuen; der kunde Træet staa.«

»Aa, jeg kjender det Svineri med Juletræ! Naale over hele Gulvet, Stearinpletter paa Bordet, brændt Lugt af Lysene . . . og saa har man hvert Aar den Forpligtelse at gjøre det Samme igjen — saadanne Folk huske godt. Men naar De selv er saadan et stort Barn, Elise, at De ikke kan undvære Juletræ, saa maa De hellere reise hjem og lade os Gamle alene; Ungdommen tænker jo kun paa sig selv.«

Elise lod sig ikke nedslaa af denne sidste Yttring; hun slog endnu et Slag til Fordel for Julen. »Men bage — bage Kager — det gjør vi altid hjemme.«

»Det er utroligt, hvad I har havt Raad til hjemme; . . . hvis det forresten kan more Dem, maa De gjerne bage nogle Smaakager,« svarede Fruen træt, »det pleier ellers at være Kokkepigens Arbeide; det maa De arrangere med hende.«

Elise modtog Tilladelsen, og den Dag Bagningen gik for sig, var en hel Svir for hende. At komme i Virksomhed, staa i Kjøkkenet med Hænderne begravede i det bløde, hvide Mel, høre det buldre i Ovnen; de smaa knittrende Lyd fra Skorstenen lød ligesom smaa glade Tilraab, en behagelig Afbrydelse i den vante store Stilhed. Elise lod Munden løbe, Tjenestefolkene hørte efter, og der syntes næsten at komme lidt Fart i dem. Tjeneren var Fyrbøder; Elise spøgede med ham — saadan en uniformeret Fyrbøder havde de rigtignok ikke hjemme i Landsbyen. Elise fortalte om Hjemmet, om Julen der; nu stode de vist og lavede Julemad, baade Pølser og Kager og mange rare Sager, som Husmandskonerne kom og hentede Juleaften. Hun fortalte mest for at glæde sig selv, høre sig selv tale — inde i Dagligstuen var der aldrig Nogen, der spurgte hende ud om Hjemmet.

Saadan en Velsignelse af Kager der blev! Elise lagde hele sin Mesterkunst for Dagen; i forskjellige Former udgik de fra hendes Haand, Stjerner og Halvmaaner — og saa lo hun ved en eller anden Erindring. Halvmaanerne, dem vilde Brødrene helst have — for de vare større end Stjernerne! Stjernerne vare ikke rigtig i Kurs, der gik mindst fire Stjerner paa en Halvmaane, erklærede Brødrene; havde der været Fuldmaaner, saa havde disse været mest efter-

stræbte. Alle Kagerne bleve lagte i blanke Blikdaaser og stillede paa Hylder i Fadeburet, »Hvordan i al Verden skal vi dog faa alle de Kager spist, naar vi Ingen har til at hjælpe os dermed!« tænkte Elise. Hun stak Hovedet ind i Dagligstuen. »Ikke sandt, Frue, den ene Kasse Kager maa jeg jo nok offre til Portnerens Børn?«

»Naa ja, men sørg for, at det bliver af de brændte, de skadelidte.«

»Her er slet ingen skadelidte,« lo Elise, halv fornærmet.

Saa kom Juleaften.

Pakkerne til Hjemmet vare for længe siden afsendte; selv ventede Elise Pakker og Brev fra Hjemmet, men da hun stod op om Morgenen paa Juleaftens Dag, var det en forrygende Snestorm med streng Kulde. Sæt, der ingen Post kom! — Hun blev helt syg ved Tanken, og den hele lange Dag, hvor der Intet var at bestille, sank Haabet mere og mere, indtil Kruse om Eftermiddagen kom ind og meldte: »Jyllandsposten udebleven — Togene fra Sjælland ventes ikke gjennemførte.«

De kunde slet ikke forstaa, at Elise pludselig brast i Graad.

»Herregud,« trøstede Fruen, »saa kommer Posten nok imorgen.«

Ja, men Juleaften — Juleaften intet Brev at faae — ingen Julehilsen! Drøit var det i Forveien at maatte undvære de varme Kys, kjære Ansigter . . .

»Vi pleie Juleaften at drikke tidlig The i Salonen. Kandelabrene skal tændes; senere spise vi varm Aftensmad, Folkene faae Gaasesteg og Æbleskiver; det taaler vi ikke, saa Stine sørger for en lettere Aftensmad til os herinde. Der er Punsch til Folkene, Rødvin til os Andre.«

I Salonen, hvor der til daglig Brug ikke fyredes, var der ved Syvtiden kun halvt varmt. Blæsten stod paa Vinduerne, der vare helt tilfrosne. Elise listede sig til at stille en Grangren op bag Kandelabrene, men enten det nu var, fordi hendes Haand rystede, eller Grangrenen ikke følte sig paa sin Plads der — den kunde slet ikke forliges med den høie Bronceopstander; hvergang den kom i Berøring med det kolde Metal, faldt den om, og da det endelig lykkedes Elise at faae den til at lystre, ved at binde den fast, saa stod den der saa stiv og kjedelig, som om den aldrig havde siddet paa et Juletræ. Paa et Hjørne af Klaveret laa tre Konvolutter med Udskrift paa — det var Pengegaverne til Folkene; saa stod der en Papæske, hvis Indhold Elise godt kjendte — det var en Muffe til hende selv, som hun harde været med at kjøbe, da Fruen mente, det var fornuftigst, hun selv valgte den. Ægtefolkene indbyrdes brugte ikke at vexle Gaver; den Barnagtighed vare de voxede fra.

Tjenestefolkene kom ind, ønskede »glædelig Jul« og fik deres Konvolutter. Saa spurgte Husets Herre, om de vilde høre Juleevangeliet, og da Ingen gjorde Indvendinger, blev det læst op. Saa kom Theen og Julekagen, Fruen fik et varmt Shawl paa, men da det ikke hjalp, saa foreslog Hr. Kruse, nu de havde opfyldt deres Pligter i Salen, at forlægge Situationen til Dagligstuen, hvor der var mere hjemligt. Den Aften blev der ikke læst høit i det »Historiske«; hver sad i sine egne Tanker. Kruse havde faaet Hjemmefrakken paa og tændt sig en Cigar. »Det er rigtignok rart at have et godt Hjem, at sidde lunt inden Døre!« indskjød han af og til, hvilket hans Frue istemmede. »Og saa ikke behøve at gaa ud i det Veir — sæt man nu var pidsket til at skulle tilbringe Aftenen hos en Familie paa Østerbro! — Jo, jeg takker.«

»Du har vel husket at sende det Sædvanlige til »Nørrebroes Bespisning« og til »Fattiges Juleglæde«?«

Jo — Kruse havde husket det Altsammen — han kunde med en god Samvittighed feire sin Jul.

»Staa dog ikke der Barn og faae Træk fra Vinduet!«

Elise havde klistret sig op ad Vindueskarmen og saae ud paa Snefnokkene, der dansede paa Ruden. Det syntes hende dog altid som lidt Liv, der trængte ind udefra, og hun fik stor Lyst til at gaa ud, ned paa Gaden, ud i Sneen og Stormen, feire Juleaften et eller andet Sted. Aa, hvor det maatte være morsomt at kigge ind i Folks Huse, se glade Ansigter, se Børn flokke sig om Juletræet, høre deres glade Raab, lugte den velsignede Granlugt, trykke Folk i Haanden og ønske »glædelig Jul!« — Hun følte en urimelig Lyst til at gaa ud i Verden, lære, hvordan der levedes andre Steder end her — ude i Virkeligheden; her saae man jo ingen

Virkelighed, virkeligt Liv med Sorg og Glæde, Kamp og Seir — saadan som Livet jo maatte være. — Hun vendte sig om med en rask Beslutning — om hun maatte gaa ud et Øieblik?«

— Paa denne Tid af Aftenen — det var da en besynderlig Ide — i det Veir — hvor hun vilde hen? Saa maatte da Tjeneren følge hende. —

— Nei — hun vilde gaa alene.

— Paa ingen Maade. Det vilde hendes Moder vist neppe billige, at hun streifede alene om paa Gaden.

— Om hun da maatte gaa ned til Portnerfamilien? Hun havde nogle Gaver til Børnene.

— Ja, vær saa god — til Portnerens kunde hun gaa, men Kl. 9 stod Aftensmaden paa Bordet.

Elise tog Hat og Kaabe paa og foer ned ad Trappen i lynende Fart; men inden hun forsvandt i Portnerdybet, trak hendes lille Haand i Snoren til Porten, Porten fløi op, en Hvirvel af Sne væltede ind. Blot et lille Løb ned ad Gaden. Hun vidste, hun var ulydig, men det fik saa være, en indre Trang drev hende — en lille Smule Juleduft fra den store By maatte hun have. Naa da, hvor det blæste — men det var alligevel deiligt saadan at stride sig frem, prøve sine Kræfter — nu kom hun om Hjørnet — se saa; hvor morsomme Folk saae ud — hel kridhvide; med Kraven slaaet op om Ørene trippede de afsted eller løb for ikke at glide, Pakker under Armen, et muntert Blink i Øiet, Latter paa Læben — styrende imod Boutikkerne — straalende Boutikker, duftende Sager indenfor; og Lys i alle Husene. — Se bag Gardinerne, der var jo Juletræ tændt! Folk havde ikke rullet ned — de lod Julelysene, Juleglæden skinne ud i Verden! Elise saae og saae og frydede sig og løb og kom endelig ad en lang Omvei til Portnerens, med blussende Kinder og straalende Øine.

Der stod hele Familien om det lille Grantræ midt i Stuen, og der blev gjort Plads for Frøkenen. Elise tog Børnenes smaa varme Hænder og gik Rundgang omkring Træet, og saa sang hun: »glade Jul, deilige Jul, Engle dale ned i Skjul« . . . og hun syntes, hun saae en Engel titte frem bag hver Gren.

»Det er pænt af Frøkenen at tage tiltakke med vort lille Træ — oppe har De det naturligvis meget kjønnere.« Jevne Folk tro altid, at rige Folks Juletræ er som et Underværk, og saa ane de ikke, at deres eget lille Træ, pyntet med Kjærlighed og med nænsom Sparsommelighed, rager op over alle Rigmænds marcipanerede, konditorerede Juletræer. — Elise var saa opfyldt af Juletræet og sin egen Glæde, at hun nær havde glemt Gaverne til Børnene. Gaverne vare voxede underveis, og der blev en endeløs Jubel, — men midt under denne lød der en Række smaa, hurtige Slag — Klokken var ni. — Nei, hvor dog Tiden var fløiet — »Farvel, Godnat, Tak for iaften!«

Da Elise oppe ved Aftensbordet tog Servietten fra Kouverten for at prøve en lækker Duepostei, faldt et tykt Brev ud deraf; det var hjemmefra. Elise gav et Hop af Glæde. Hvorledes var det kommet der? Postbudet havde afleveret det, men til Straf for, at Elise var gaaet sin Vei, havde Kruse gjemt det i Servietten; nu skulde hun til yderligere Straf vente med at læse det, til de havde spist. Det var et haardt Forlangende, men Elise var saa glad, blot ved Udskriften paa Brevet, at den foreløbig var hende nok, og hun spiste sin Duepostei med den mageløse Appetit, som skyldtes Glæden og den lille Motion, hun havde havt.

Saa sagde hun Godnat til Kruses og forsvandt i sit Værelse med sin Skat, tændte sin Lampe og læste sit Brev under gjentagne Afbrydelser af Taarerne, der trillede ned ad Kinderne og blændede hendes Øine. Det var Forældrenes varme Lykønskninger til den fraværende elskede Datter, der satte hendes Hjærte i saa stærk Bevægelse. Og da hun havde læst Brevet til Ende, læst Slutningsordene: »Gud være med Dig, mit elskede Barn, og skjænke Dig den rette Juleglæde; han bevare Dit Hjertes Friskhed og Varme, at det altid maa slaa for Dine Kjære i Hjemmet, slaa for de Mange paa den vide, den vide Jord, der lide Sorg og Savn, og som trænge til at vi give dem af vort Hjertes fulde Kjærlighed, saaledes som Vorherre gjorde, da han gav os det Bedste, han eiede, sin Søn, vor Frelser« . . . Saa hulkede hun høit, greb Pen og Papir og nedskrev i skjælvende Hast: »Mine dyrebare Forældre — jeg elsker Eder saa høit, og jeg savner Eder saameget; her er

saa koldt, saa dødt, saa fattigt, trods al ydre Rigdom. Jeg vil saa gjerne være god, men der er Noget, der hæmmer mig her; jeg maa ud i Verden, hvor der er Arbeide og Virksomhed, ellers tager jeg Skade paa min Sjæl, det føler jeg; men først maa jeg hjem, hjem at varme mig ved Eders varme Hjerter . . . jeg tørster efter Kjærlighed, Livsglæde.«

Saa gjemte hun Papiret under Hovedpuden og sov ind med Tak til Vorherre, at han havde givet hende saa gode, kjærlige Forældre, og med Løftet om aldrig at glemme, hvad de havde lært hende, men leve sit Liv derefter.

Det er nu adskillige Aar siden, at Elise feirede Juleaften i det Kruse'ske Hus. Nu er hun selv for længe siden gift og hjemfaren, men hun glemmer alligevel aldrig denne sin første Plads ude blandt Fremmede. Hun har selv ingen Børn, sidder i gode Kaar, og det bidrager vel ogsaa til, at Hr. og Fru Kruses Exempel stedse staaer advarende for hende. At blive saa eensidig, stille sig saa fjernt til Omverdenen, høste saa liden Glæde af Tilværelsen ligger slet ikke i Elises Natur — »men man kan jo aldrig vide, hvorledes man kan blive med Tiden, derfor maa man være paa sin Post,« siger hun til sin Mand, naar denne driller hende med, at hun af Frygt for at komme til at ligne Familien Kruse næsten gjør for meget i modsat Retning. Der kommer baade gamle Tanter og enligstillede Personer om Søndagen, og unge Studenter om Onsdagen til deres Bord, Børn ved Juletid og Fattige til hver en Tid.

»At Du gider fylde Huset med alle de Mennesker!« siger hendes Mand. »Vi har det jo meget bedre med os selv alene.«

»Det har vi ganske vist, lille Mand, men naar man pleier sit eget Velvære for meget, saa glemmer man let Andres derfor. Og tænk saa hvor sørgeligt at staa ene paa sine gamle Dage, uden at et Menneske bryder sig om En, eller en eneste Sjæl tænker paa En!«

Elise lytter taalmodig til de Gamles tidt gjentagne Passiar, og hun hører opmærksomt efter de Unges Tale; det er Billeder fra Fortid og Fremtid, der rulles op; »begge Dele har man godt af,« siger hun, »det Ene varmer Hjertet, det Andet frisker Sindet.«

»Og jeg da — hvad gjør jeg?« spørger hendes Mand, der ikke er fri for at være lidt skinsyg.

»Du er min rige, straalende, lykkelige Nutid — den Kilde hvoraf jeg øser.«

»Ja, det maa jeg bekjende.«

»Du slemme Mand, jeg vilde just sige . . .«

»Hvilket?«

»At naar man selv er rigtig lykkelig, saa virker man bedst for Andres Lykke.«

»Det fortjener Du et Kys for, Du kjære, lille forsynlige Kone, der tænker paa at sikkre os paa vore gamle Dage.«

»Du skal slet ikke gjøre Nar, Jørgen. Man lever jo ikke blot i Øieblikket, men i den Tanke, at man har et langt Liv for sig, som man maa gjøre frugtbringende efter bedste Evne.«

Elises Mand slynger Armen om sin Hustrues Liv. »Nu vel, saa faaer Du vel gjøre som Du vil, men jeg maa ærligt tilstaa, at jeg ikke altid er saa henrykt, naar det trækker i Klokkestrengen, og jeg veed, at saa er det forbi med vor gode Ro, vor tête-à-tête.«

Elise leer. »Vær Du glad, at det trækker i Klokkestrengen; jeg forsikkrer Dig, at det er meget værre, naar det aldrig ringer paa Klokken.«

»Jeg har ingen Erfaring i saa Henseende.«

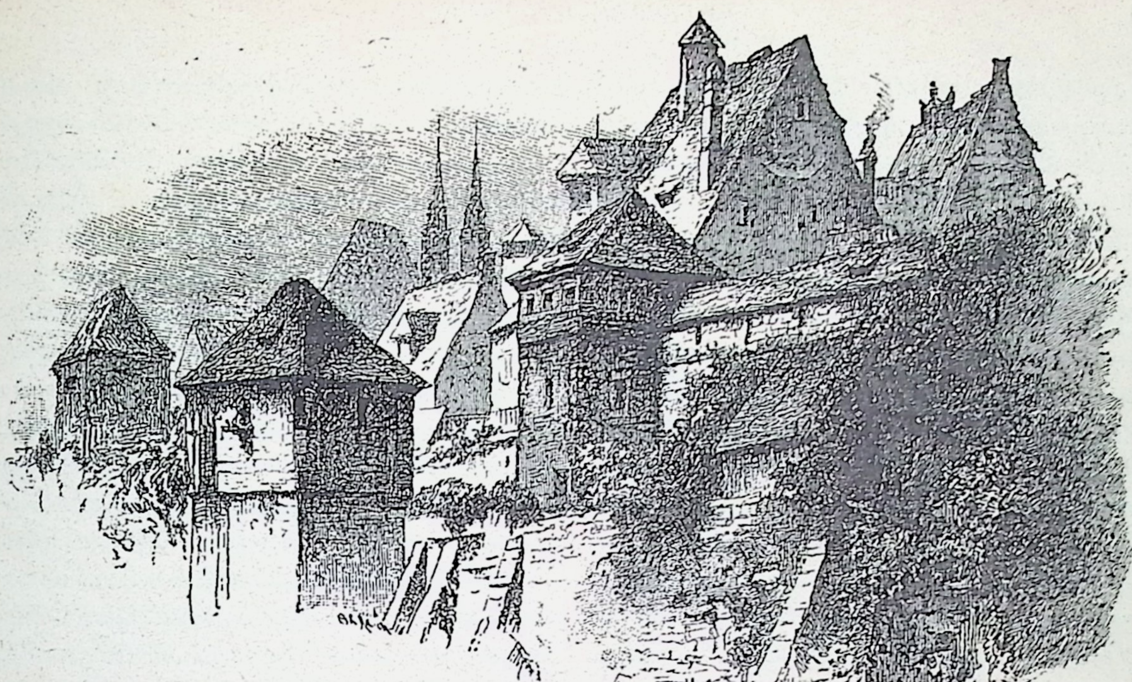
»Men derfor skal Du høre mig.«

»Min lille erfarne, fornuftige Kone!«

»Fornuftig?«

»Nej, Du lille kjærlige, betænksomme Sjæl; spar Dine Argumenter, jeg kjender Dit Hjerte — Du *kan* jo ikke være anderledes.«

KVINDERNE I LÖWENBERG.

En Episode fra Trediveaarskrigen.

Af **Gustav Freytag.**

Der, hvor Riesengebirge falder af mod den schlesiske Slette, i en frugtbar Dal, ved Bredden af Boberfloden, ligger den gamle By Löwenberg, en af de første Stæder i Schlesien, som bleve indrettede efter tydsk Lov. Allerede i Middelalderen en anseelig By, talte den i Aaret 1617 i Byen og Forstæderne 738 Huse og mindst 6500 Indbyggere*. Stolt hævede den sig mellem Engstriber og Skov med stærke Mure, Grave og Porttaarne. Den var anlagt som næsten alle de tydske Byer i Schlesien, i Midten et stort Torv, »Ringen«, omgivet af Raadhuset og fjorten »Boder«, priviligerede Huse med Ret til Udskjænkning og Handel, Husene i den indre By vare opførte af Sten, med den høie Gavl vendende ud imod Gaden, og fra fire til fem Stokværk høie. Det nederste Stokværk havde i sin Tid været indrettet som »Svale«, men disse bedækkede Gange vare afskaffede for henved 60 Aar siden. I nederste Stokværk indeholdt Husene en stor Forstue og en solid Hvælving; bagved laa en stor Stue, i hvilken Ovnen var anbragt og over denne en Forhøining af Træ, som indtog den bageste Del af Værelset og hvortil en Trappe førte op. Forhøiningen var Familiens Spisestue, den forreste Del dens Soveværelse. I Etagen ovenover var en Stadsestue med Træpanel, alt det Øvrige bestod af Kamre og Loftsrum til Opbevaring af Varer, Bohave, Korn og Uld. Thi Löwenberg var en berømt Dugmagerby; i Aaret 1617 forfærdigede trehundrede Dugmagere 13,702 Stykker Klæde*, som fandt god Afsætning langt inde i Bøhmen og Riget, men navnlig i Polen. Byens Segl, en Løve i en Murport, var af det pure Guld.

I Aaret 1629 havde Byen allerede lidt meget af Krigen. De forvildede og forpinte Borgere havde mistet den største Del af deres gamle Mod. I Nabobyerne huserede det keiserlige Dragonregiment Liechtenstein, som med Sabel og Pistolskruer understøttede de omvendende Jesuiter. Borgerskabet i Löwenberg, truet med deres Komme, blev nødsaget til at afskedige Byens gamle Geistlige. Med Taarer skiltes de ad, under lydelig Graad fulgte Folkemængden dem til deres Boliger og bragte dem, ligesom til Bod, de sidste Afskedsgaver. Jesuiterne fulgte efter; om Natten, før de kom, havde en Ugle til Skræk for Borgerne taget Ophold i Kirketaarnet og ængstede Byen hver Nat med sine Skrig. Jesuiterne prædikede, som deres Skik var, hver Dag, lovede Frihed for enhver Contribution og Indkvartering, Keiserens synderlige Naade og Privilegier, men tillige timeligt Fordærv for de Opsætsige. De bragte det saavidt, at de ængstede Borgere selv nødte Raadet til at antage »Confirmationen«; de fleste Mænd af Menig-

* I Aaret 1770 kun 2126 Indb. (1845: 4500 Indb.; 1885: 4721 Indb.

* Et Stykke Klæde (»ein Tuch«) indeholdt efter Nürnberger Regning 32 Alen.

heden nøde Nadveren efter katholsk Skik, med Kalken usignet. De standhaftige Borgere maatte drage i Elendighed. Men neppe havde Jesuiterne forladt Byen, saa faldt Folket atter fra, Borgerne løb ud til de nærliggende Landsbyer, hvor der endnu fandtes evangeliske Geistlige, lode sig vie og døbe der; deres egen Kirke stod tom under en katholsk Præst. Nye Trudsler, nye Voldshandlinger. Den ærlige Borgermester Schubert blev kastet i strengt Fængsel, men Raadet erklærede nu mandeligt at ville dø i den Augsburgske Confession. Borgerskabet gjorde endogsaa Opstand mod Landshøvedsmanden. Da red Keiserens Executores, »Saliggjørerne«, ind ad Porten. Den største Del af Borgerne flygtede med Hustru og Børn ud af Byen, alle Landsbyer vare opfyldte af Flygtninge, de bleve med Magt hentede tilbage af Soldater og frafaldne Borgere og satte i Fængsel, indtil de foreviste Skrifteseddel; de som vare flygtede længere bort bleve drevne til Sachsen. Nu blev der indsat et nyt Raad af ildeberygtede og uduelige Mænd, som det pleier at gaa paa saadanne Tider, de forladte Borgerhuse bleve plyndrede, mange svært belæssede Vogne med Bohave bleve af katholske Naboer afkjøbte Soldaterne og førte bort. Det nye Raad førte et samvittighedsløst Regimente, Kongedommeren — en omvendt Advokat i Löwenberg — og Raadsherrerne mishandlede de hemmelige Protestanter og søgte at berige sig af Byens Formue. Tohundredeoghalvtredsindstyve Borgere levede med deres Familier som Flygtninge, den ene Side af Torvet var helt ubeboet; der gik Kvæget i det lange Græs. Om Vinteren drev Sult og Kulde ialtfald Kvinder og Børn tilbage til de ødelagte Huse. I nogen Tid havde den ledende Aand i det nye Raad været en forløben Franciskaner, Julius, en forsoren Karl, alt andet end en Munk; han bar Guldarmbaand under sin Kutte. Han afløstes af en katholsk Præst, Exelmann, Søn af en evangelisk Præst. Men hvor forkuet Borgerskabet end var, saa mødte Præsten og Byens raadende Herrer dog Modstand. Alle Byens Magter vare endnu ikke betvungne. Hvorledes Oppositionen gjorde sig gjældende, skal her fortælles efter en Samtidigs Beretning, som den flittige Sutorius har aftrykt i sin Löwenbergs Historie (1782. II. Del).

»Om Morgenen (9. April 1631) kom følgende Herrer, for det Første Præsten, for det Andet Kongedommeren, som var en Advokat, Elias Seiler, for det Tredie »Hans Uldvisdom«, Georg Mümer, en Dugmager, for det Fjerde Schwob Franze, en Dugmager, for det Femte Doctor Melchior Hübner, en forhenværende Møllerknægt og mislykket Bager, for det Sjette Mester Daniel Seiler, en Snedker, for det Syvende Peter Beier, Byskriveren, sammen paa Raadhuset og holdt Møde. Hr. Borgermesteren laa syg af Podagra. Da foreslog Præsten, som havde det første Ord i Raadet, saalunde: »Mine kjære Sognebørn, efterdi jeg har fornummet, at I ville sende en Deputation til Kongelig* Majestæts Hof i Wien, saa har jeg og Kongedommeren efter modent Overlæg besluttet, at forinden Eders Opbrud skulle alle Kvinder tvinges til at antage vor Religion. Derved ville I sætte Eder i synderlig Gunst ved Hove. Jeg skal eiheller undlade at give Eder Haandskrivelser med til min høitærede Hr. Fætter, Hr. Pastor Lemmermann, for Tiden Kongelig Majestæts Skriftefader, og meddele hvor flittige og ivrige I have været og bragt Kvinderne til Fornuft, saa at der skal gives Eder Alle, som her ere tilstede, en synderlig Gratiale. Fortsæt derfor ivrigt Eders Værk. Ville de ikke med det Gode, saa have I Taarne og Fængsler nok til at tvinge dem med.»

Dette Forslag blev nu drøftet, og Kongedommeren tog først til Orde: »Ja, I Herrer, efterdi jeg godvillig vil paatage mig saadan Reise til Byens Bedste, saa tykkes det mig ogsaa saare vel, at man med Iver og Alvor tage disse Skabninger i Skole. Ville de ikke med det Gode, saa indespærrer man de Fornemste. Hvad gjælder det, de andre ville snart give efter. De ville komme og bede om at de maa slippe fri. Mangen Mand vilde ogsaa være glad over, at hans Kvinde løb sin Vei og han blev hende kvit. Have vi faaet Bugt med Mændene, saa kunne vi vel ogsaa tæmme disse Asener.«

Den uldvise Hr. Mümerus sagde: »I Herrer, jeg har nu været Enkemand i henved et halvt Fjerdingaar; jeg kan tale med om, hvilket Kors En har, naar Ens Kvinde præker for En baade Dag og Nat. Det vilde nok være heldigt, at Mand og Hustru havde een Tro og eet Fadervor, med de ti Bud var det vel ikke saa presserende. Det vilde ogsaa være heldigt, at Fruentimmerne gjorde som vi, eftersom de nyde godt af vore Indtægter og blive Raadsfruer. Men jeg er bange for, at det bliver en vanskelig Sag. Jeg vilde næsten heller

* Keiseren var som Konge af Bøhmen Schlesiens Overherre.

raade til, at man først skulde raadføre sig med Hr. Landshøvedsmanden, hvordan han vil bære sig ad med sin egen Hustru. Man kunde gaa langt mere eftertrykkeligt tilværks, naar man havde en bestemt Ordre at rette sig efter. Jeg havde aldrig faaet Bugt med min Hustru!«

Schwob Franze sagde: »I Herrer, min Hustru er, som I vide, død i disse Dage, saa at jeg nu igjen er fri og Enkemand; jeg kan ogsaa tale med om, hvorledes jeg er bleven plaget af min onde Kvinde formedelst Pavedømmet. Alligevel veed jeg ikke, hvorledes man skal gribe Sagen rigtig an. Der gives alligevel mange kjønne Kvinder og Enker blandt de lutherske Kjættere. Vilde det ogsaa være heldigt og kunde man vel bringe det over sit Hjerte at jage dem bort og indespærre dem alle tilhobe? Naa, I Herrer, det maa I om. Jeg er af samme Mening som min Hr. Collega Mümer. Hvis jeg skulde gifte mig idag eller imorgen, saa maatte min Hustru have min Tro, eller holde sin Mund om Troen.«

Derefter begyndte nu Doctor Melcher: »I Herrer, Guds Sacramente, ma—ma—man spærrer dem kun ind allesammen, og la—la—lader ingen slippe ud, selv om de ogsaa skulde raadne op i Fængselet, førend de falde tilføie. Jeg har igaar pryglet mit Huskors for det Samme. Fa—Fanden ta—ta—tage mig, hun maa gjøre det, eller ogsaa jager jeg hende helt bort.«

Mester Daniel Seiler sagde: »Mine høie og høigunstige Herrer, I skulle kun fremture i dette gode Værk og bruge Vold. Landshøvedsmanden har i den Henseende intet at befale over os, lad ham selv se til, hvorledes han faaer Bugt med sin kjætterske Hustru, som er til ikke ringe Forargelse og et Speil for vore Kvinder. Desformedelst beder jeg, at man skal bruge Vold mod Kvinderne.«

Hr. Byskriver Peter Beiers Votum var: »I Herrer, jeg veed ikke, hvad jeg skal svare dertil. Jeg har en Rappenskralde, hun bider om sig som en ren Djævel. Jeg troer ikke, at jeg kan tæmme hende. Kunne I gjøre det, saa prøv ad. Men jeg raader til, at man i Begyndelsen skal tale venligt med Fruentimmerne, sætte Bænke til dem i Raadstuen og bede dem om at tage Plads og forsøge at omvende dem, først med gode Ord og siden med Trudsler.«

Derefter endte Præsten og Kongedommeren Forhandlingen. De sagde: »Tiden er kort, man kan ikke give lang Frist, her hedder det: Æd, Fugl, eller dø.«

Kongedommeren ringede derfor paa Bysvenden og spurgte: »Ere Kvinderne derude?« Han sagde: »Nei, der er endnu ingen.« Derpaa befaler Dommeren ham: »Gaa hen, I vil finde dem enten hos mig eller hos Borgermesterinden.« Men Bysvenden fandt ingen hos Kongedommeren, men henved en Snes Fruentimmer hos Borgermesterinden. Til disse sagde han: »I Kvinder, Hr. Pastoren med samt Hr. Kongedommeren og et ærbart Raad lader Eder hilse og sige, at I skulde komme op paa Raadhuset, Herrerne vare samlede.«

Derpaa svarede Kongedommerens Hustru: »Ja, ja, hils dem og siig, at vi skulle snart komme.« Saa gik Kvinderne to og to, med Kongedommerens Hustru og Borgermesterinden i Spidsen, og stege op ad Raadhustrappen. Men de andre Kvinder, som havde forsamlet sig rundtom i Husene, fulgte i stort Antal skarevis bagefter. Da Tjeneren nu havde meldt Raadet, at Kvinderne vare der, sagde Kongedommeren: »Lad dem komme herind.« Tjeneren svarede: »Herre, der er ikke Plads herinde til dem alle. Jeg antager, at der er et halvt Tusind tilstede. Raadhuset er snart helt fuldt. De sidde alt oppe paa Galleriet.«

Saa begyndte Præsten: »Ei, ei, stop lidt, det er ikke heldigt. Jeg mente ikke andet, end at der først skulde skikkes Bud efter de fornemste Fruentimmer, Raadsherrernes, Bisiddernes og de Edsvornes Hustruer. Ei, ei, hvad have I dog gjort!« Saa sagde Tjeneren: »Eders Velærværdighed skal høre: Da Hr. Kongedommeren igaar befalede mig at stævne alle Kvinder hid, som ikke vare omvendte eller ikke vilde lade sig omvende og gjøre Begyndelsen med hans Hustru, saa har jeg besørget det, og da det var temmeligt silde, sagde jeg til de fleste, som jeg mødte, at den Ene skulde sige til den Anden, at de næste Morgen skulde møde paa Raadhuset. Jeg mener, at jeg ikke har handlet uret.«

Da tog Præsten atter til Orde: »Ei, ei, I Herrer, I Herrer, det er ikke godt. Jeg veed ikke, hvad man skal gjøre, for at blive en Del af Fruentimmerne kvit.«

Derpaa sagde Kongedommeren til Præsten: »Velærværdige Herre, giv Jer blot tilfreds; vi skulle nok ordne Sagen og først kun lade de fornemste Fruentimmer komme ind. Naar de se, at det er Alvor og man truer med at spærre dem inde, saa løbe de Andre nok deres Vei.« Dette blev saaledes besluttet og Tjeneren fik Paalæg om at

sige til de nævnte Kvinder, at de skulde komme ind alene.

Da Tjeneren havde udrettet sit Ærinde, sagde Kongedommerens Hustru: »Paa ingen Maade, vi lade os ikke skille ad; der hvor jeg er, skal ogsaa min Hale være. Siig, at man kun skal lade os komme ind.« Dette berettede Tjeneren altsaa til Raadet. Saa fortørnedes Kongedommeren og sagde meget alvorlig: »Gaa ud igjen og siig til de forbistrede Fruentimmer, at de ikke vise sig opsætsige og ulydige, ellers skulle de faae at mærke, hvordan man vil behandle dem.« Saa gik Tjeneren ud igjen og overbragte Befalingen; men de gode Kvinder lode sig ikke rokke og sagde, at de vilde vide, hvorfor man havde sendt Bud efter dem; den Ene lod sig ikke skille fra den Anden, som det gik den Ene, skulde det gaa dem Alle. Der opstod en saadan Tummel og Mumlen blandt Kvinderne, at Herrerne sagtens kunde høre det inde i Stuen.

Da Tjeneren nu kom med dette Svar, bleve de forskrækkede og havde hellere seet, at Kvinderne vare, jeg veed ikke hvor. Det blev derfor enstemmigt besluttet at sende Byskriveren ud til dem, paa det han indtrængende, men dog venligt og med gode Ord, skulde overtale dem til, at de fornemste Fruentimmer skulde komme ind, men de Andre gaa hjem. Men alt var forgjæves. Kvinderne vilde ikke vige fra hinandens Side. Og Kongedommerens Hustru sagde til Byskriveren: »Ja, ja, Kjære, troer I virkelig, at vi ere saa enfoldige og ikke mærke, at man vil tvinge og nøde os stakkels Kvinder til at skifte Tro imod vor Samvittighed? Min Mand og Præsten have i disse Dage ikke for Intet stukket Hovederne sammen, de have sikkert kogt eller stegt en Djævel, men den kan de ogsaa selv æde; jeg gaaer ikke med ind. Der hvor *jeg* er, der skal ogsaa min Hale og mit Anhang være.« Hun vendte sig om imod den anden Hob og sagde: »I Kvinder, er det Eders Villie?« Saa opløftede Kvinderne atter høie Raab: »Ja, ja, vi staa Alle Last og Brast med hinanden.«

Herover blev Hr. Byskriveren nu saare forskrækket, han skyndte sig ind til Raadet og meddelte med Vemod, at Raadet svævede i ikke ringe Fare, thi han havde seet, at næsten hver Kvinde havde et stort Knippe Nøgler hængende ved Siden*.

* Nøgleknippet var i Middelalderen ikke alene et vigtigt Retssymbol for Kvinden, men ogsaa hendes folkelige Vaaben.

Derover tabte de fuldstændigt Modet, de hang med Hovederne og vidste hverken ud eller ind; den Ene ønskede sig her, den Anden der. Doctor Melcher tog dog Mod til sig og sagde til Præsten: »Potz Sacrament, velærværdige Herre, havde jeg blot et Par hundrede Musketerer, skulde jeg nok hugge det Pa—Pa—Pak sønder og sammen, dem undtagne, som faldt paa Knæ.«

Endelig fik Byskriveren en Idee. »I Herrer, jeg vidste nok Raad for, hvorledes vi kunde slippe ud og komme bort fra Kvinderne. Naar de Herrer lade begge Raadhusdørene lukke, ville vi stiltiende begive os gjennem den nederste Raadstue og ad Taarndøren ud i det Frie; paa den Maade blive de ikke vaer, hvor vi komme hen. Men jeg veed ikke, hvor Nøglerne til Taarndørene ere.« Dette Raad behagede Alle vel, man søgte flittigt efter Nøglerne; men imidlertid kaldte man Bysvendene ind og befalede dem at sige til Kvinderne, at de kun skulde have lidt Taalmodighed. Men Bysvendene skulde mage det saa, at den Ene kunde slippe hen til den forreste Dør og den Anden hen til Bagdøren, men saa skulde de løbe ud i en Fart og smække Døren i efter sig.

Denne Plan lykkedes, og de gode Kvinder, som vare tohundredetreoghalvtredsindstyve i Alt, bleve saaledes spærrede inde. Men Byskriveren oplukkede hastigt Taarndørene, som ikke havde været aabnede i flere Aar, kom løbende og raabte: »I Herrer, afsted, afsted, Hullet er aabent; men stille, stille, for Guds Skyld stille, at Fruentimmerne ikke mærke det, for saa er Fanden løs.«

Saa løb de, det Bedste de havde lært, tildels uden Hat og Handsker, den Ene løb hjem, den Anden hen til Naboen, og hvor enhver i Skyndsomheden mente sig sikker. Alle kunde fortælle om forfærdelig Angst. Præsten løb i fuldt Trav nedad Kirkegaden og saae sig flere Gange tilbage, om Kvinderne ikke fulgte bagefter og vilde ringe til Messe for ham med deres Nøgler. Han stængede Præstegaarden efter sig, ligesom Bysvendene havde stænget Raadhuset. Han var saa afkræftet, at han hverken kunde spise eller drikke, hans to Damer havde nok at gjøre med at svale ham af.

Da nu de indespærrede Kvinder, som tildels sade ved Vinduerne, hørte Raabet nede paa Gaden, at de velvise Herrer vare knebne ud, løb Kongedommerens Hustru hen til Raadstuedøren, lukkede den op og udbrød høit i stor Overraskelse: »Fanden har taget Skalkene alle tilhobe; se, der ligger en Hat, en Handske, et Lommetørklæde, alle

Døre staa aabne. Kom, lad os selv sidde til Raads og sende Bud efter vore Mænd, at de under Straf skulle komme og høre vor Besked.« Derover opløftede alle Kvinderne en saadan Skrigen og Latter, at man kunde høre det over hele Torvet.

Men tilsidst traadte Kvinderne dog sammen i Grupper paa ti og tolv, de beklagede deres Mænd og Børn, som ikke havde noget at spise. Saaledes bleve de enige om at sende nogle Kvinder, som stode udenfor Raadhuset og gjerne vilde have gjort de Indespærrede Selskab, hen til Kongedommeren og bede ham om at slippe dem løs og sige dem, hvorfor man idag havde stævnet dem til at møde paa Raadhuset.

Men imidlertid mærkede Kongedommeren, at han paa Hjemveien fra Raadhuset var bleven klogere end han havde været, da han om Morgenen gik derhen; han kom i Tanker om, at alle Mænd maaske ikke vare sindede mod deres Hustruer som han. Han saae ogsaa en temmelig stor Sammenstimlen omkring Raadhuset af Børn og Tyende, som kom med Mad og Drikke til Kvinderne, ja en god Ven havde allerede sørget for, at de kjære Kvinder kunde faae et helt Anker Øl til at lædske sig paa. Desuden var der ogsaa mødt en hel Del Mænd, som forlangte at vide, hvad deres Hustruer havde gjort, siden man havde spærret dem inde. Da tog Kongedommeren atter Mod til sig og lod Herrerne *cito citissime* kalde sammen i hans Hjem til en nødvendig Samtale. De fire Herrer af Raadet og Byskriveren bleve fundne med stor Umage, men Præsten havde skjult sig saa godt og lod sig undskylde paa Grund af Mathed og fordi han trængte til Ro. Men det besluttedes igjen at sende Bud til ham og sige, at han endelig maatte komme, eftersom han jo ogsaa var Skyld i dette Klammeri.

Imidlertid kom Raadstuetjeneren løbende hen til Raadhuset, paa hvis Ordre veed man ikke, kaldte gjennem den lukkede Dør paa sin Hustru, som var med i Forsamlingen, og sagde til hende: »Siig til de andre Kvinder, at Herrerne nu igjen ere forsamlede hos Kongedommeren; man vil snart skikke Bud herop, saa Enhver kan forføie sig til Sit.« Derpaa gav Kongedommerens Hustru til Svar: »Ja, vi skulle villigt slaa os til Taals, vi have jo vort paa det Tørre. Men siig ogsaa til dem, at de skulle underrette os om, hvorfor man har kaldt os hid og indespærret os uden Forhør.«

Præsten lod sig endelig overtale og gik hen til Kongedommeren. Først klagede de deres Nød til hinanden over den udstaaede Angst og Fare, hvorfor der skyndsomst blev bragt en Kande Vin; men hvad de forøvrigt have besluttet, har jeg ikke saa nøie kunnet bringe i Erfaring, eftersom alt gik i en Fart og paa staaende Fod og der ikke blev ført nogen Protokol. Men sikkert er det, at de have skjændtes, og at den Ene har revet den Anden saa Dit saa Dat i Næsen. Men tilsidst bleve de enige om at sende en Deputation hen til de indespærrede Kvinder, *cito* løslade dem og paa det allervenligste overtale dem til at forlade Raadhuset. Hr. Mümer, Mester Daniel og Notaren paatog sig dette Hverv.

Da disse kom, blev Døren strax aabnet og Deputationen stod frem blandt Kvinderne, som sluttede Kreds om den.

Da tog Byskriveren saalunde til Orde: »Ærbare, dybsirede, kjære Kvinder! Hr. Præsten samt Hr. Kongedommeren og et velvist Raad sender Eder en kjærlig Hilsen, men undre sig høilig over, at I have taget Sagen saa ilde op og forstaaet den anderledes, end Meningen var. Og fordi I saa indstændigt have begjæret at vide, hvorfor dette er skeet, saa have bemeldte Herrer sendt os hid for at berette det overensstemmende med Sandheden. For det Første, fordi den stille Uge nærmer sig, i hvilken der særlig prædikes om det hellige Sacramente, saa havde man christeligt og troligt villet formane Kvinderne til at give flittigt Møde i Kirken. For det Andet bedes der om, at Kvinderne ved den forestaaende Paaskefest ligeledes ville indfinde sig alle tilhobe og vise sig kjærlige, efterdi Hr. Præstens Indtægter for Tiden ere saa sparsomme paa Grund af Borgernes ringe Antal«.

Efterat Byskriveren havde endt denne Tale, vilde Mester Daniel, Snedkeren, gjøre det endnu bedre og sagde: »Høitagtbare Kvinder; I skulle ikke opfatte dette som andet end en venlig Samtale, og at der ikke i nogen Henseende skal anvendes Magt. Thi mine Herrer og et høivist Raad have ikke for Skik at lade En hænge, førend de have ham«.

Ved denne letfærdige og ubetænksomme Tale, som jo ingenlunde var til Fordel for Raadet, puffede Hr. Mümer og Byskriveren til ham, men blandt de forsamlede Kvinder blev der stor Latter og Tumult. »Ja, ja, nu høre vi det, de sammenligne os med Folk, som skulle hænges. I ere selv Galgenfugle, I utro Skjelmer, I Kornpugere, I Uldtyve!« Saa raabte Kongedommerens Hustru: »Stille, stille, I

Kvinder!« og sagde til Mester Daniel: »Hør, kjære Svoger, det har I ingen Forstand paa og er ogsaa altfor ringe til at tvinge os imod vor Samvittighed. Hvor Gud vil straffe Eder og min Mand tillige, I, som handle saa aabenbart imod Eders Samvittighed. Eders salig Fader var en statelig luthersk Geistlig, han har givet Eder en anden Lære. Nu sige I, at I ere gode Katholiker. I have Eders nye Tro behov til Eders Skjelmsstreger; naar I ere berusede, tale I selv skammeligt nok om Guds Moder og naar I færdes paa forbudne Veie, kalde I Eder for Mariebrødre. Hvis man vilde afskaffe den Vinding, som I have af Eders Embeder og af Byens Eiendom, den I æde og drikke op, hvis I igjen skulde gribe til Høvlen og arbeide, saa Sveden haglede ned ad Eder, saa bleve I snart Eders Papisme kvit. Gud straffe Eder! Men aldrig skulle I fratage os vor Tro; selv ende I nok i Galgen.«

Fru Borgmesterinden sagde: »Havde I ikke andet at sige os, kunde Præsten jo have sagt det fra Prædikestolen og I havde ikke behøvet at indespærre os. Men jeg lader mig ikke tvinge til at gaa i Kirke. Hos vore forrige Præster gik jeg med Glæde i Kirke og hentede der Trøst i Guds Ord; men nu bliver jeg kun bedrøvet og ærgret i Guds Hus. Hvad Offret angaaer, saa er det en frivillig Sag, hvo der vil give Offer, kan gjøre det.« Derpaa raabte alle de andre Kvinder: »Vi vil give Præsten Djævelen.« Sendebudene bleve forskrækkede over saadan Tale, bade om Lov til at gaa, sagde ikke et Ord mere og gik deres Vei.

Da Sendebudene nu kom tilbage til Kongedommeren, var Præsten og de andre Herrer allerede gaaede; de aflagde deres Beretning og gik ligeledes hjem. Men Kongedommeren blev helt ude af sig selv, det kreperede ham, at hans Tanker havde bedraget ham saa skammeligt og at Sagen var endt til Spot og Spe for ham. Han gik op og ned i Stuen, talte med sig selv, tilsidst sagde han: »Giv mig noget at spise.« Da Bordet var dækket og Maden bliver frembaaren af hans Pige og Børn, et Fad Krebs, et Stykke Hvedebrød, Ost og Smør, fortørnes den gode Mand saare, tager først det kjære Brød, dernæst Smørret tilligemed Tin-Smørskaalen og kaster det ud ad Vinduet ned paa Gaden. Han kaster ogsaa alle Krebsene omkring i Stuen, griber ogsaa efter Pølsen, der ligeledes stod paa Bordet, den Børnene gjerne havde spist, fordi de ikke havde faaet Mad hele Dagen. Ja, han var saa rasende, at han løb ud ad Døren og slog alt sønder, hvad han fik fat paa, saa at Naboerne kom løbende til. Saa løb han op paa sit Kammer, hvor han skreg og holdt saadant et Væsen, som om der havde været fuldt med Folk. Næste Dag stod han tidlig op, reiste bort og overdrog sit Embede til Doctor Melcher.

Denne Dag udhvilede Herrerne sig til henad Aften. Saa sendte Præsten Bud efter Bysvenden, og befalede ham, at han i hans og Doctor Melchers, Vice-Kongedommerens Navn skulde tilsige Borgermesterinden og Kongedommerens Hustru til næste Morgen efter Messen at møde hos ham i Præstegaarden. Dette besørgede Bysvenden. Borgermesterinden svarede: »Ja, ja, jeg skal komme, men jeg vil først sige det til min Mand.« Men da han kom til Kongedommerens Hustru og udrettede sit Ærinde, var Svigersønnen, Hr. Krekler, som siden blev Borgermester, tilstede; han gav den Besked: »Er Præsten og Doctor Melcher Eders Herre? eller ere de min Fru Svigermoders Herre? Siig, at hun kommer ikke, medmindre Borgermesteren befaler det.« Dette sagde Bysvenden til Borgermesteren; han betænkte sig lidt, endelig sagde han: »For mig gjerne, lad dem bare gaa, jeg er ligeglad, men jeg vil ikke have Skylden.«

Fredag Morgen til den fastsatte Tid gik Fru Borgermesterinden til Præsten; Kongedommerens Hustru ligesaa. Saa begyndte Præsten at tiltale dem paa det venligste og bad meget høfligt, at de dog skulde lempe sig og antage den hellige, enesaliggjørende Religion, saaledes som deres Mænd havde gjort. De skulde faae at se, hvor vel man befandt sig derved, og hvor godt det vilde gaa dem. Derpaa gave Kvinderne til Svar: »Nei, vore Forældre og de forrige Præster have oplært os paa anden Maade; vi befinde os vel derved. Vi kunne ikke finde os tilrette i Eders Religion.« Derpaa sagde Præsten: »Men saa gaa dog i Kirke, eller naar I have Sorg eller Besvær, kom saa til mig, saa tidt I ville, jeg skal flittigt undervise Eder.« Kvinderne svarede: »Nei, Herren skal ikke gjøre sig nogen Uleilighed for vor Skyld, vi gjøre det ikke.« »Ei,« sagde Præsten, »saa giv dog et godt Exempel og gaa ialtfald i Kirke og til Messe, og forarg ikke andre, som alt have erklæret, at naar de Fornemste i Byen gjorde det, vilde de ogsaa gaa.« Kvinderne svarede: »Men vi gjøre det ikke. Vi ville eiheller forhindre andre deri. Det er Samvittighedssager, i hvilke ingen anden end Gud kan dømme.« Da Præsten nu indsaae, at alt var for-

gjæves, bad han: »Ei, ei, men saa siig dog ialtfald til de andre Kvinder, at I have udbedt Eder og opnaaet fjorten Dages Betænkningstid.« Derpaa svarede Kvinderne næsten i Vrede: »Nei, kjære Herre, vi have ikke lært at lyve af vore Forældre og ville heller ikke lære det af Eder, vi bede om, at I vil forskaane os.« Dermed gik de.

Medens Kvinderne vare hos Præsten, stimlede en Mængde Kvinder forbausende hurtig sammen, langt flere end der mødte første Gang. Dette blev Hr. Schwob Franze vaer, forpustet kom han løbende hen til Borgermesteren og sagde: »Herre, I maa for Guds Skyld tage Eder af Sagen og beskytte Præsten mod Kvinderne, alle Husene i Kirkegaden ere fulde af dem. Gud se i Naade til mig, de slaa os ihjel med samt Præsten; jeg løber min Vei.« Den gode Borgermester laa saa syg i Sengen, at han ikke kunde røre et Lem. Han skikkede Bud efter Præsten og spurgte ham med rene Ord, hvad det var han havde brygget sammen. Hvis han kom i nogen Uleilighed, saa blev det hans egen Sag.

Derpaa svarede Præsten: »Ei, Hr. Borgermester, bliv ikke saa fortørnet. Jeg indseer, at jeg er bleven bedraget af den letfærdige Mand, Doctor Melcher, som har fremstillet Sagen paa en hel anden Maade. Jeg vil kun bede Herren om at opfordre Kvinderne til at forføie sig hjem igjen; der skal visselig ikke ske andet, end der alt er skeet, det lover jeg Herren.«

Da Kvinderne hørte dette og at der ikke var vederfaredes Kvinderne andet end hvad ovenfor er fortalt, vare de ogsaa tilfredse, gik hjem og lagde Kaabe og Nøgleknippe fra sig, men dog saaledes, at de strax kunde have det ved Haanden, naar det skulde gjøres behov, ved Dag eller Nat.

Saavidt den gamle Beretning. Præsten maatte Aaret efter forlade Löwenberg, fordi han vedblev at drive sit Uvæsen. Han havde blandt andet oprettet en offentlig Ølhalle med Shöps, det gamle schlesiske Øl. Doctor Melchior blev senere i Desperation Soldat og hængt ved Prag. Og de tappre Kvinder? — Vi ville haabe, at de ere flygtede med deres Mænd til Breslau eller Polen.

Fra 1632 af forfaldt Byen med hvert Aar mere og mere; snart Svenskere, snart Keiserlige, snart evangeliske, snart katholske Sjælesørgere; i Aaret 1639 havde Byen endnu fyrgetyve Borgere og en Gjæld paa halvanden Tønde Guld; 1641 tog Borgerne selv Taget af deres Huse, for ikke at betale Skat, og boede i Straahytter. Da der blev Fred, var Byen næsten kun en Grushob. 1656, otte Aar efter, fandtes der igjen 121 Borgere, ialt henved 850 Indbyggere i Löwenberg; omtrent 87 Procent af Befolkningen var gaaet tilgrunde.

Landsknægte. Af W. Diez.

MAJORENS NIECE.*

Roman af Ossip Schubin.

(2. Fortsættelse).

12.

Min Opdragelse.

Nu fulgte et Par meget farveløse Aar. Jeg havde ikke, som før, noget at glæde mig til fra den ene Sommer til den anden. Thi selv om ogsaa Heda regelmæssigt indtraf i Komaritz, saasnart det var blevet for varmt og for ensomt inde i Byen, saa bedrog det kun lidet til min Adspredelse. Komaritz selv syntes at have forandret sig siden Harrys godmodige Fremfusenhed for sidste Gang havde sat alt paa den anden Ende der.

Vore Forhold havde ogsaa forværret sig noget — det var gaaet tilbage med Velstanden i Zbirkow.

For nemlig at bringe nogen Afvexling i sin landoeconomiske Existents, havde Onkel anlagt et Bryggeri, af hvis Udbytte han lovede sig Guld og grønne Skove. Det skal have været et sandt Mønster af et Bryggeri, men da det var færdigt, viste det sig, at der ikke var tilstrækkelig Vand til dets Drift. En Tid slæbte man Vandet med Firspand og fra Floden. Efter at denne Maade at skaffe Vand paa havde vist sig at være for kostbar, lod man det staa.

Alt i flere Aar har det nu befundet sig i denne passive Tilstand og fordøier med triumpherende Ro de mange Penge, som det har slugt. Det Uhyre!

Hver Gang der er en Kurre paa Traaden mellem Onkel og Tante, river hun ham altid Bryggeriet i Næsen. Men istedetfor ligefrem at indrømme den Fadaise han har begaaet, svarer han hver Gang: »Foretagendet var udmærket, min Idee var glimrende — hvis det blot var gaaet!«

Men se, det var ikke gaaet!

Følgen deraf var: Indskrænkninger og Kniberi. Tante opsagde to Piger, Onkel kjørte altid med de samme Heste, og mine nye Klæder bleve allesammen syede af Tante Thereses gamle Garderobe.

Hele den lange Vinter tilbragte vi i Zbirkow, og min eneste Fortrolige var min gamle engelske Gouvernante, den allerede omtalte Miss O'Donell, som var kommet til mig kort efter at Harry var traadt ind i Armeen, ikke saa meget for at lære mig Engelsk, som for selv at lære Tysk.

Som født Irlænderinde og Katholik havde hun i England altid havt Pladser i de fornemste Familier, hvorfor hun foruden sine andre mærkelige Kundskaber havde medbragt en Fortrolighed med alle indviklede Eiendommeligheder i den britiske Peerage og den selskabelige Rangfølge, som var al Anerkjendelse værd, og som hun efterhaanden bibragte mig tilligemed meget af hendes øvrige Kundskabsforraad.

I Begyndelsen fandt jeg meget hos hende komisk, hendes Ydre — hun havde i sin Tid været en stor Skjønhed og gaaer den Dag idag med Pandekrøller — hendes Maade at synge gamle irske Ballader for sig selv, »*Grammachree*« og »*The harp, that once in Tara's hall*« og saa videre, med brudt Stemme og uvilkaarlige Gestus — hendes Stivhed og Mangel paa Ynde. Senere kom jeg til at holde af hende. Hvor meget har hun ikke læst høit for mig i de lange December- og Januaraftener, medens jeg med klapprende Træpinde strikkede til de Fattige — alle Walter Scotts Romaner, Dickens, Thackeray, mange Værker af engelske Historikere, ligefra den academiske, slebne Gibbon til den mærkelige Historieprophet Carlyle, og hver Dag maatte jeg studere en Act Shakespeare med hende, hvilket i Begyndelsen kjedede mig. Hun var i den Grad opsat paa at danne min Aand, at hun, medens Pigen redte mit Haar, læste noget Let for mig, t. Ex. »*Vicar of Wakefield*« eller »*Doctor Johnsons Rasselas*«.

Da Onkel Paul levende ønskede, at min Uddannelse skulde være saa fuldendt som vel mulig, slog han sig ikke til Taals med disse vidtløftige Foranstaltninger, men lod mig ogsaa undervise i de skjønne Kunster. Til den Ende blev jeg to Gange om Ugen sendt til K., hvor en gammel Pianistinde, som efter Sigende havde givet en russisk Fyrste en Kurv og nu var skrutrygget, underviste mig i Klaverspil, medens en forhenværende Balletdanserinde, som i tyve Aar havde været gift med den første Cafévært i K., gav mig Undervisning i Dans.

---

* Ved en Ombrækkerfeil er i forrige Hefte de to sidste Linier anbragte øverst paa første Spalte af Side 96.

Denne Danselærerinde var en lille, corpulent, godmodig Person med Dobbelthage og en af slet Sminke fordærvet Teint. Som Balletdanserinde gik hun under Navnet Angiolina Chiaramonte — nu hedder hun Fru Anna Schwanzara. Hun taber altid Veiret og hyppigt Knapperne i hendes altfor snevre Kjoleliv, naar hun skal gjøre et Pas for sine Elever, og gjorde sig til af at kunne lære alle Danse fra sig lige til Cancan. Cancan har jeg ikke lært af hende, men til Gjengjæld Fandango, Csardas, Highland fling og anden phantastisk Salongymnastik. Men Vals eller Polka lærte jeg ikke, fordi vi ikke kunde opdrive en Deltager til at indøve dem med mig; Fru Schwanzara, som godmodig og dristig gjorde et Forsøg, var for stakaandet.

Tidt var det mig høist ubehageligt at maatte staa saa tidligt op og kjøre de to Mil til K. mellem høie Snemure i en raslende Forvalterkareth — den sidste gode Vogn spenderede Onkel Paul ikke paa disse Expeditioner — men det bragte alligevel en vis Afvexling i mit Liv.

Naar vi ikke vare altfor søvnige, disputerede vi, Miss O'Donell og jeg, hele Veien, for det meste om en historisk Begivenhed, om Ludvig den Sextendes Henrettelse eller Cromwells Regering. Undertiden fortsatte vi vore Debatter, naar vi gik til Fods inde i Byen. Vi maa have været bekjendte Personligheder der. Miss O'Donell var ialtfald en meget paafaldende Skikkelse. Hun bar altid et langt graat Slag, under hvilket hun af Angst for Sneen løftede sine Skjørter meget høit op, saa at man langt borte saae hendes røde Strømper skinne, en sort Fløielshat med en rød Fjeraigrette, og Sommer og Vinter, i Regn og Solskin altid den samme omfangsrige, daarligt sammenrullede grønne Paraply, som hun efter en af Figurerne i »Martin Chuzzlewitt« kaldte »*my Gamp.*« Engang kom vi bort fra hinanden i en særlig livlig Discussion. Uden at blive i mindste Grad urolig herover, stillede hun sig op paa et Gadehjørne, og idet hun energisk slog i Stenbroen med sin Paraply, raabte hun saa længe: »Zdena, Zdena, Zdena!« indtil en Politibetjent, hvem jeg havde givet hendes Signalement, bragte mig tilbage til hende.

Foruden Miss O'Donells Mærkværdigheder, henledte ogsaa den eiendommelige Beskaffenhed af vor Kareth K.s Opmærksomhed paa os. Det var en lang, ældgammel »hængende Karm,« som nøiagtig lignede de lurvede Karether, der følge bagefter Ligvognen til en Begravelse af tredie Klasse. Den var i dobbelt Henseende en Tvillingsøster til Komaritz' Noahs Ark, og kunde tages fra hinanden om Sommeren og forvandles til en aaben Vogn. Tidt skiltes den ad af sig selv.

Engang, ligesom vi i rask Tempo kjørte over Torvet i K. og forbi Officiersklubben, styrtede hele Vognvinduet ned paa Stenbroen. Karethen holdt og en meget lang Husar rakte mig Vinduet ind i Vognen, medens han smilende bemærkede: »De tabte noget, Frøken!« Jeg skammede og ærgrede mig i mit stille Sind — men lod mig ikke mærke med noget, men sagde kun: »Tak, vil De være saa venlig at lægge Gjenstanden der« og pegede paa Forsædet, som om det var den naturligste Ting af Verden at tabe et Vindue af Vognen. Han gjorde derpaa et meget dybt Buk for mig, hvilket jeg fandt i sin Orden. Han var ny i Garnisonen, de andre Officierer kjendte os og vor Vogn af Anseelse. Enhver, som kom til K., gjorde Onkel Paul sin Opvartning. Onkel besvarede Besøget indenfor et passende Tidsrum, og dermed var det forbi. Officiererne bleve aldrig indbudte.

Ofte vare Veiene tilsneede i den Grad, at det var umuligt at kjøre til Byen, og gaae kunde man heller ikke under saadanne Forhold. For at skaffe sig Motion, eller, som Miss O'Donell kaldte det, gjøre den daglige »Constitutional«, traskede vi utallige Gange omkring den samme Runddel foran Huset, hvor Gartneren havde skovlet Sneen bort, ligesom to hvide Mus i et Bur, sagde jeg. Miss O'Donell fortalte mig hele Tiden — undtagen naar det blæste, hun mente, at hun ikke kunde taale Blæst — et eller andet af »Tusind og een Nat« eller af »Ovids Forvandlinger,« eller ogsaa skildrede hun Livet i den fornemme Verden i England for mig.

Naar hun først engang var begyndt derpaa, lod jeg hende ikke høre op, men beleirede hende uophørlig med Spørgsmaal. Hun viste mig Billedet af en af sine Elever, Lady Alice B., som nu er gift med Marquien af G. og i London i to Aar i Træk har været *queen of the season*.

»Det er besynderligt saa De ligner hende,« sagde hun ofte til mig.

»De vil ialtfald ogsaa gjøre Effect i Verden, blot De har en Smule Taalmodighed.«

Hvis Onkel Paul havde hørt det, troer jeg, han havde slaaet hende ihjel!

Hver Aften efter Souperen spillede vi tre Rubberter Whist. Miss O'Donell kunde aldrig huske hvad der var faldet, og Tante Rosamunde sagde hver Gang vi vilde tage et udspillet Kort tilbage eller gjorde os skyldige i en eller anden Uregelmæssighed: »I Jockeyklubben er det ikke tilladt.«

Engang foretog Onkel og Tante en Recreations- eller rettere sagt en Uddannelsesreise med mig. Den største Del af Tyskland og Italien have vi paa den Maade studeret grundigt. Vi reiste meget tarveligt, næsten uden Bagage, talte aldrig med en Sjæl og holdt udelukkende Omgang med Billeder, Statuer og Leietjenere. Efterat vi saaledes ved Hjælp af Bädecker havde lært et nyt Stykke Verden at kjende, som Tante Rosamunde veltilfreds udtrykte sig, vendte vi roligt tilbage til Zbirkow og levede som før.

Min ensomme Tilværelse vilde sluttelig

heller ikke have været mig paafaldende, hvis ikke Hedvig havde været for at oplyse mig om mit Savn.

Hun blev allerede indført og skrev mig hyppigt til om sine Triumpher, Denne Sommer kom hun slæbende med en hel Kasse fuld af tørre Cotillonbouquetter til Komaritz, Baltrophæer fra det sidste Carneval. Foruden dette Hø bragte hun to misundelsesværdige Ting med sig ud paa Landet — en gul Teint og et Adjectiv, som hun altid førte i Munden — *impossible*! Hun kastede om sig med det tilhøire og venstre, anvendte det paa alt i den gamle, gemytlige Rede, som jeg holdt saa meget af, og som hun nu ikke kaldte andet end: »*Mon exil!*« Vaaningshuset i Komaritz, Haven og mit Toilette — Alt faldt som Offer for dette Adjectiv.

Kort efter hende indtraf i Komaritz to af hendes Veninder med et standsmæssigt Følge af Gouvernanter og Jomfruer, Comtesser fra Prager Selskabet, Mimi og Franciska Zett.

De vare langtfra saa affecterede som Heda, ja, strengt taget vare de det slet ikke, men søde, naturlige og meget smukke, dertil meget nette imod mig. Men vi passede alligevel ikke sammen, vi havde ikke noget at tale om sammen, havde ingen fælles Interesser. Mine Yndlingshelte, ligefra Graccherne og til den første Konsul, vare dem ligegyldige, de kjendte dem neppe, og Rudi'erne, Niki'erne, Taffi'erne og hvad de andre unge Herrer maatte hedde, med hvilke de vare komne sammen paa Ballerne, og om hvilke de nu passiarede med Heda, dem kjendte jeg paa den anden Side ikke noget til.

Ligesom Heda havde ogsaa hver af dem medbragt en Kiste med Cotillonsbouquetter, og en Dag dyngede de alle Tre i Fællesskab deres Baltrophæer op paa en Plaine i Haven og stak Ild paa dem. De sagde, at det var Skik saaledes i Wien paa Askeonsdag at brænde Carnevalet op. Det var naturligvis ikke Askeonsdag i Komaritz og Carnevalet var forbi for længe siden, men det gjorde intet til Sagen.

De tre Damers Yndlingsbeskjæftigelse bestod i at sidde i Havehuset omkring et i Is afkjølet Krus Hindbærlimonade og gjensidigt skrifte de *passions funestes*, som de havde indgydt i Aarets Løb. Jeg sad hos dem som taus Statistinde og hørte efter.

Engang opfordrede Mimi mig godmodigt til, endelig ogsaa at møde op, da Touren til at skrifte mine Erobringer nu var kommen til mig. Jeg vendte Hovedet bort og mumlede skamfuld: »Der er endnu ikke nogen, som har gjort Cour til mig.« Mimi, som lagde Mærke til min Bedrøvelse, tog mig under Hagen, aldeles som om hun havde været min Grandtante og sagde: »Vent blot til Du kommer ud i Verden, saa stikker Du os allesammen ud, Du er jo den Smukkeste af os».

Da jeg siden saae mig i Speilet, fandt jeg det selv. — — —

»Naar Du kommer ud i Verden . . .« havde Mimi sagt. Min Gud, i Verden . . .! Allerede for længe siden havde jeg havt en Anelse om, at Onkel Paul ansaae det for hensigtsmæssigt overhovedet slet ikke indføre mig i Verden. Da jeg Dagen efter Mimis vægtige Udtalelse vendte tilbage til Zbirkow, besluttede jeg mig til at komme paa det Rene dermed.

Efter Bordet — vi havde netop havt en særlig god Diner — skjød jeg min Arm rigtig indsmigrende ind under Onkels og hviskede til ham: »Onkel, vil Du aldrig tage mig med paa Bal, siig mig det?«

Men saa blev han midt i sin muntreste Stemning pludselig alvorlig og sagde:

»Hvad vil Du paa Bal? Hente Dig matte Øine og tunge Fødder! Det kunde aldrig falde mig ind at lade Dig slæbe omkring af alle Prags unge Løver og blive kritiseret bagefter. Ægteskaber stiftes i Himlen, Zdena, og Den, der er bestemt for Dig, finder Dig ogsaa her, tro Du mig.«

»Men jeg bryder mig jo slet ikke om at blive gift!« udbrød jeg indigneret og ivrig. »Jeg har Lyst til at se Verden, lille Onkel, kan Du ikke forstaa det?« og dermed klappede jeg ham meget ømt paa Frakkeærmet.

Han rystede energisk paa sit blonde krøllede Hoved.

»Vær glad over, at Du ikke kjender til Verden,« sagde han med Eftertryk.

Og pludselig faldt mig den ubeskrivelig bittre Betoning ind, med hvilken min Moder havde udtalt Ordet »Verden,« dengang, da jeg var vaagnet midt om Natten og hun grædende havde knælet ved min Seng i vor gamle Rede i Paris.

»Er den da virkelig saa forfærdelig, denne Verden?« spurgte jeg vantro og spagfærdig.

»Om den er forfærdelig!« vedblev han mere livlig, end han ellers havde for Skik. »En Udklækningsanstalt for Misundelse og Forfængelighed, i hvilken man lærer at skamme sig over sin bedste Ven, naar hans Frakke sidder daarligt, det er den Verden, som Du mener, den store Verden! Jeg vil ikke have, at Du skal lære den at kjende. Det er ingen Nytte til.«

Det var hans sidste Ord.

Man skulde tro, at det lidet tillokkende Billede, som Onkel Paul havde udkastet af Verden, engang for alle havde betaget mig Længslen efter den, men . . . alt Forbudent drager. Jeg havde foreløbig ikke den ringeste Lyst til at se Peking, men hvis det blev forbudt mig at betræde denne Hovedstad, saa vilde det have ærgret mig.

* * *

Og Dage fulgte paa Dage! Der er næsten gaaet et Aar siden hin ubehagelige Samtale mellem Onkel og mig.

Den eneste Adspredelse, som undertiden afbrød vor ensformige Levevis, var af og til med lange Mellemrum et Brev fra Harry. Han havde i lang Tid ligget i Salzburg, for et Aar siden var han blevet forflyttet til Wien, hvor han naturligvis deltager i Wiener Selskabslivets hele glimrende Tummel. Jeg maa oprigtigt tilstaae, at jeg blev lidt uhyggelig tilmode, da jeg fik at vide, at han var kommen ind i denne Storstads Verdslighed. Om han ogsaa vilde ende med at blive som Hedvig, siden Verden nu engang, ialtfald efter Onkels Udtalelse, ikke var andet end en Udklækningsanstalt for Misundelse og Forfængelighed. Naa, der maa gives Naturer, som modstaa disse Miasmer, ligesom der gives Mennesker, der selv i de pontinske Sumpe blive forskaanede for Malariaen, og til dem hører Harry. Efter hans Breve at dømme skulde man ialtfald tro det. De ere saa hjertelige og ligefremme og der taler saa megen varm Hengivenhed ud af hver Linie. Fornylig sendte han mig sit Photographi. Jeg syntes rigtig godt om ham, men jeg talte ikke derom; desto mere lydeligt yttrede sig Onkel Pauls Bifald. Denne vilde vædde om, at Harry var den smukkeste Officer i hele Armeen, og kaldte strax energisk paa Krupitschka for at vise ham Billedet.

Harry meddelte os en meget interessant Efterretning, jeg husker ikke ret, om det var denne eller forrige Vinter — det maa bestemt være længere siden, thi Harry laa dengang endnu i Enns — og denne angik vor gamle Ven Treurenberg.

Han havde nemlig giftet sig med en ung Dame af Pengearistokratiet, en Frøken Selma v. Harfink. Harry, hvem Lato havde indbudt til sit Bryllup og som var kommen fra Enns til Wien for, af Hensyn til det gamle Venskab, at føre den første af de otte Brudepiger op i Kirken, gav en humoristisk Skildring af Festligheden.

Vi vare alle fire som himmelfaldne, vi havde aldrig hørt tale om at Lato var bleven forlovet, og først Dagen efter Harrys Brev indtraf Vielseskortet.

Onkel Paul, som ellers tager det Meste i Livet temmelig philosophisk, gik helt ud af sit gode Skind over dette Giftermaal.

Siden Lato har giftet sig for Pengenes Skyld, er han falden i Unaade hos ham.

»Selv om han havde begaaet en erkedum Streg og giftet sig med en Skuespillerinde, vilde jeg ikke have taget ham det saa ilde op,« udbrød han den ene Gang efter den anden; »men at sælge sig — fy!«

Da jeg henkastede: »Maaske han har forelsket sig i Selina,« trak Onkel paa Skulderen. Denne Mulighed lod han til at betragte som udelukket.

I Zbirkow blev der i hele fjorten Dage talt meget om Lato Treurenbergs Giftermaal.

Nu er det næsten gaaet af Glemme. Siden Lato blev gift, er han saa temmelig kommen ud af sine gamle Forbindelser.

* * *

Idag er det min Fødselsdag. Jeg er tyve Aar gammel. Hvor Onkel og Tante dog ere gode imod mig, hvor de bestræbe sig for at glæde mig! Mit »Foræringsbord« er denne Gang ganske storartet. Sirligt arrangeret om en med tændte Lys besat Kage, fandt jeg to nye Kjoler, en Hat, som Heda havde besørget for mig i Prag, og som, foreløbigt bemærket, vilde have sikkret en Abekat i en Cirkus stormende Applaus, flere Bind engelsk Lærdom, som Miss O'Donell havde sendt mig fra Milano, og i en hvid Silkepung, paa hvilken Mimi Zett havde malet en Paradisfugl i et Snelandskab (som et humoristisk Sindbillede paa min bedrøvelige Stilling) — fandt jeg et lille Kort, hvorpaa der stod skrevet: »Reise til et Søbadested — over Wien og Paris.« Jeg udstødte et Glædesskrig og faldt Onkel om Halsen.

De tre unge Piger fra Komaritz kom herover til Zbirkow for at feire Dagen; ved Middagsbordet drak vi Champagne paa vort gjensidige Velgaaende og Opfyldelsen af vore Ønsker, og om Eftermiddagen drak vi Kaffe i Skoven, hvilket var alt andet end bekvemt, men meget gemytligt. Derpaa spurgte vi forskjellige Orakler om vor Fremtid, og Heda mistede sit gode Humeur, fordi Oraklet paastod, at hun vilde blive gift med en Apotheker.

Som om det ikke var lutter dumt Tøieri! Mig spaaede Oraklet, at jeg vilde gifte mig af Kjærlighed — jeg! Det skulde kunne falde mig ind! Jeg har slet ikke ærgret mig derover. Jeg veed jo, at det ikke er sandt.

Henad Klokken otte tog de unge Piger hjem. Jeg endte Aftenen med at sprætte min nye Hat op, og derefter satte jeg mig hen ved Skrivebordet for at skrive alt dette ned. Jeg kan endnu ikke beslutte mig til at gaa i Seng. Jeg er saa opfyldt af Glæde og Forventning. Aa, jeg skal gjense Paris, Paris, hvor jeg er født, Paris, som hele den elegante Verden dreier sig om. Aa, det er mageløst!

Der vil indtræffe noget Vidunderligt paa denne Reise, jeg aner det sikkert. Jeg vil møde en eller anden, som befrier mig fra min Ensomhed for at vise mig for Verden, for at sætte mig op paa den Piedestal, hvorefter jeg higer, det vil være en engelsk Peer eller en russisk Fyrste. Naturligvis en russisk Fyrste, der for Størstedelen opholder sig i Paris. Jeg lægger slet ingen Vægt paa, om han ikke er helt ung. Ældre Herrer ere lettere at regere.

Ved dette Sted rynker Majoren Panden.

»Det havde jeg ikke troet, det havde jeg

virkelig ikke troet om hende. Naa, vi ville dog se, om det er hendes Alvor!« og han fortsætter Læsningen:

10. Juni. . . .

En stor Nyhed. Fru v. Harfink, som nylig har kjøbt Dobrotschan, den Eiendom, som støder op til Zbirkow, et stort Gods med et smukt Slot og daarlige Jorder, er ingen anden end Lato Treurenbergs Svigermoder. Hun har idag aflagt Visit hos os. Da Krupitschka præsenterede os Baronesse Melanie v. Harfink og hendes Datter Paulas Kort, betegnede Tante Rosa de to Damers Besøg som en Paatrængenhed, og da hun hele Dagen »havde gjort i Huset i Stand« til Ære for vor forestaaende Afreise og som Følge deraf var iført en gammel Kjole, i hvilken hun ellers ikke viser sig, vilde hun ovenikjøbet lade sig nægte hjemme. Men jeg brændte af Nysgjerrighed efter at gjøre Bekjendtskab med Latos Svigermoder og yttrede:

»Onkel Paul og jeg skal modtage Damerne — Imens kan Du klæde Dig om.«

Saa blev Tante meget vred.

»Det kunde nok falde mig ind at gjøre Toilette for disse opblæste Pengemennesker. Det er overmaade godt saaledes!« Og hun rettede de falmede Folder i sin mørkeblaa Hjemmekjole ud, saaledes at en nydeligt stoppet Rift stak særlig frem. Kort efter traadte Damerne ind. De vare ubeskrivelig høflige og elskværdige, men fandt ingenlunde Naade for Tantes Øine.

Imod Fru v. Harfink, som endnu er en meget smuk Kone, kunde der dog ikke indvendes andet, end at hun har et noget affecteret Væsen. Derimod gav Datteren Anledning til mangfoldige Bemærkninger og desangaaende udspandt der sig en meget heftig Strid mellem Tante og Onkel. Tante kaldte den unge Dame modbydelig, ligefrem gyselig, en Voxdukke — til hvilken noget skarpe Dom Onkel sindig bemærkede, idet han vuggede Hovedet fra den ene Skulder til den anden:

»Du kan sige, hvad Du vil, hun er maaske usympathetisk, men hun er alligevel en smuk Person!«

Tante blev nu meget heftig og kaldte Paula v. Harfink en »rødhaaret Malkepige«. — Onkel trak paa Skulderen og yttrede: »Der har da ogsaa existeret Malkepiger, som ikke vare hæslige.«

»Jeg kan ikke finde noget Smukt ved disse fede Fruentimmer — men efter hvad den Gamle har meddelt mig, synes Du paa ingen Maade at være enestaaende i din Beundring. Madame Harfink havde ikke været fem Minutter sammen med mig, før hun allerede fortalte, at Professor X. i Wien paastod, at hendes Datter mindede ham om Tizians bodfærdige Magdalena i Galerie Borghese i Rom, og spurgte, om Ligheden ikke ogsaa var mig paafaldende.«

Onkel smilede betydningsfuldt, uden at jeg kunde begribe, hvad der forekom ham komisk. Han yttrede: »Hm, Magdalena, der er noget i det, men om just bodfærdig . . . hm, hm!« og saa kneb han mig i Øret.

Striden vedvarede en Stund og endte med at Tante i høieste Affect sagde til Onkel, at Mænd overhovedet havde en daarlig Smag, hvad Fruentimmer angik, hvorpaa Onkel, med et bredt Smil, gav til Svar: »Ja vel, det har jeg tydeligt bevist d. 21. Mai 1858;« det var nemlig hans Bryllupsdag.

Tante maatte naturligvis le, hendes Stridslyst afdæmpedes og hendes Betragtninger gik over til et andet Omraade, nemlig til Lato Treurenbergs Giftermaal, som var vedblevet at være en Gaade for os alle. Tante paastod, at siden hun havde lært Familien at kjende, var Treurenbergs Valg hende endnu mere ubegribeligt end før. — — —

Onkel rystede kløgtigt paa Hovedet og sagde:

»Hvis Selina Treurenberg i en eller anden Henseende minder om hendes Søstre, saa forklarer dette mig meget, især naar jeg tænker paa den stakkels Djævels Charactereiendommeligheder. Det stemmer mig mere overbærende med ham, og . . . jeg beklager ham af ganske Hjerte.« Videre udtalte de sig ikke om dette Thema i min Nærværelse.

20. Juni . . .

Vi reise i Eftermiddag. Aa, jeg har formelig Feber. Hvor prægtigt! Jeg har en Følelse, som om jeg var naaet til et Vendepunct i min Tilværelse. Der maa ske noget Usædvanligt, det føler jeg.

Imidlertid tager jeg Afsked med min lille Bog — underveis vil jeg dog ikke faae Tid til at notere nogetsomhelst i den.

30. Juli . . .

Saa ere vi da atter vendte tilbage til den gamle Rede! Af Vidunderligt eller blot nogenlunde Usædvanligt er der ikke indtruffet noget paa Reisen, tvertimod er alt løbet meget roligt af. Jeg har heller ikke mødt den russiske Prins, som jeg drømte om, men til Gjengjæld har jeg medbragt en forstærket Overbevisning om, hvor smuk Verden er, hvor fornøielig, hvor attraaværdig, og hvilken glimrende Rolle jeg kunde spille deri, hvis Skjæbnen blot gav mig Leilighed til det. Men hvad bryder Skjæbnen sig om mig!

Jeg er forstemt og urolig, jeg har den største Møie med at skjule min Utilfredshed for Onkel og Tante, og jeg er tillige oprørt over min Utaknemmelighed. Jeg veed, at Omkostningerne ved vor Reise i Aar vare meget følelige for Onkel. Han kjøber ingen nye Heste, skjøndt de gamle allerede halte paa alle fire Ben — og Tante har opgivet sin Valfart til Bayreuth, blot for at unde mig Badereisen. Hun har ventet sig saa meget af denne Kur for mig og nu . . .

Men hvor hverdagsagtigt alt ogsaa er gaaet til, vil jeg alligevel gjøre mig Umage for at notere

det her i Rækkefølge. Under Nedskrivningen vil jeg sagtens komme i Tanker om mangen en kjøn Enkelthed, som er gaaet tabt i den Utilfredshed, hvori alle mine Erindringer drukne.

Det Bedste paa hele Reisen var ubetinget de Par Dage i Wien — saa lidt jeg end i Begyndelsen syntes om Byen.

Vi ankom, temmelig udmattede af den stærke Hede, henad Klokken ti om Aftenen og ventede naturligvis at se Harry, som Onkel havde meldt vor Ankomst, paa Banegaarden. Men forgjæves speidede vi, eller rettere Tante Rosamunde, thi jeg forholdt mig ganske rolig, til alle Sider — der var ingen Harry.

Medens Tante høit anstillede Betragtninger derover, lod jeg ikke et Ord falde derom, men ærgrede mig til Gjengjæld rigtignok i mit stille Sind desto mere over det, som jeg kaldte Harrys Dovenskab, Mangel paa Opmærksomhed og saa videre. Jeg gav naturligvis hans Udebliven den Udtydning, at en ung Mand, der nu tilbragte sin Tid med at fare fra den ene Fest til den anden i den Verden, som jeg ikke skulde lære at kjende, sagtens ikke følte nogen særlig Længsel efter at hilse paa et Par Slægtninge fra Provindsen. Maaske var han ogsaa bleven ligesom Heda, tænkte jeg tilsidst og trak paa Skulderen, thi det kunde jo strengt taget være mig ligegyldigt. Imidlertid havde Tante leveret vor Garantiseddel til en Drager og steg med mig ind i en aaben Droschke, hvor vi roligt og trætte ventede paa vore Kufferter.

Rundt omkring os flimrede Lygterne i den varme, disede Natteluft, der næsten var ligesaa kvalm som Stueluft og desuden opfyldt af en ubehagelig Lugt af Støv, vissent Løv og alskens Uddunstninger. Hvor man saae hen, optaarnede sig massive, klodsede Huse. Jeg følte mig ligesom knuget af det blotte Syn og havde tillige den pinlige Følelse af pludselig at skrumpe ind. Den buldrende Larm stod i et rigtigt Forhold til Husene. Jeg havde endnu aldrig hørt en lignende Snadren, Skrigen og Støien, som her. Alle Mennesker puffede til hinanden, alle havde Hastværk, ingen tog blot det ringeste Hensyn til sin Næste. Det saae ud, som om de allesammen skulde til en eller anden stor Fornøielse, som de vare bange for at gaa glip af.

I Hotellet fik vi Forklaring paa Grunden til Harrys Udebliven. I de Værelser, der vare bestemte for os, fandt vi to smukke Rosenbouketter og en Billet af følgende Indhold:

»Det gjør mig meget ondt, at jeg ikke kan modtage Jer paa Banegaarden — jeg er desværre beordret til et Garden-Party hos Erkehertug *. Melder mig imidlertid saa tidligt som muligt til Befaling og Rapport.

Harry.«

Jeg spiste til Aften med udmærket Appetit og sov ypperligt.

Tante havde alt længe været oppe og sad inde i vor lille Dagligstue, spiste Frokost og læste Bladene, medens jeg knap havde begyndt at gjøre Toilette. Jeg var just ifærd med at rede mit Haar — jeg har meget langt Haar, det er ogsaa smukt, lysebrunt, med gyldent Skjær — kort og godt, jeg stod just foran Speilet, mit Haar faldt blødt og kruset ned over min hvide Peignoir, og jeg glædede mig over, at jeg saae saa godt ud — da jeg paa engang hørte Spore- og Sabelklirren og en Stemme, som jeg kjendte og dog ikke kjendte. Det gav et Sæt i mig.

»Zdena, kom, skynd Dig,« raabte Tante, Besøg —«

Jeg vidste meget godt, hvem det var; men jeg aabnede kun Døren, viste mig i min hvide Morgenkjole og med langt, udslagent Haar — jeg viste mig blot et Øieblik, saa foer jeg tilbage.

»Kom bare, som Du er, det er jo ikke andre end Harry, det er jo ikke nogen Fremmed — kom bare!« opfordrede Tante.

Men jeg lod mig ikke paavirke; ikke for alt i Verden skulde Harry ane, at . . . at . . . naa, at jeg brændte af Længsel efter at se ham igjen. Jeg friserede mig med den største Omhu. Først hele tyve Minuter efter betraadte jeg Sideværelset

Hvor tydeligt staaer det ikke altsammen for mig, det store Værelse, halvt Salon, halvt Paaklædningsværelse, i det ene Hjørne en Kuffert, i det andet et gammelt Klaver, til hvilket man maa bede Kellneren om Nøglen; en sammenrullet Plaid ligger paa en Fauteuil, vort Reisetøi hænger over en Stoleryg, foran den hvide Kakkelovn staa vore skinnende blankede Reisestøvler, over det Hele falde store, lyse Striber af blaaligt Solskin; henne ved Vinduet staaer Frokostbordet appetitlig sirligt, med blændende hvid Dug, dækket med kluntet Porcellain og afslidte Pletsager, og der, ligeoverfor Tante, med Sablen mellem Knæene, høi, slank, meget brun, meget smuk — sidder en Husarofficier — Harry.

Jeg synes om ham og han imponerer mig — saa er han sprungen op, er gaaet et Par Skridt henimod mig — hans Øine, de samme Øine, som alt engang have hvilet flygtigt paa mig, da jeg viste mig med mit smukke, udslagne Haar, blive større og større, mere forbausede, hans Blik voxer formeligt fast til mit Ansigt. Min Forlegenhed er borte, en — naa, jeg betroer det jo kun til Papiret — en triumpherende Følelse af min Magt paakommer mig. Det er rigtignok kun min Fætter, men han er den første Mand, paa hvem jeg kan prøve mine Evner. — Jeg greb hans Hænder, som han hjerteligt rakte mig, men da han vilde bukke sig ned og kysse mig, saa rystede jeg leende paa Hovedet og sagde: »Det er jeg for gammel til.«

Han gav efter, alvorligt og ærbødigt, uden at gjøre nogen Indvending, streifede min Haand med sine Læber, hvorefter han gav Slip paa mig, og jeg satte mig hen til Frokostbordet. Men da han ikke

havde Øinene fra mig, spurgte jeg helt uskyldig: »Er der noget i Veien med mig, Harry; er der noget ved min Frisure, som støder Dig?«

Han rystede paa Hovedet og svarede forlegen:

»Paa ingen Maade, jeg spurgte kun mig selv, hvor Du har gjort af dit prægtige Haar!«

Jeg svarede ikke og fordybede mig i mit Maaltid.

Det var virkelig behageligt, vort lille Ophold i Wien. Harry var altid sammen med os, fra Morgen til Aften drev han om med os, lod sig taalmodig slæbe med overalt, i Modeboutikker, i Billedgallerierne og St. Stephanskirken, i den tilstøvede, soltrætte Prater, hvvor Vegetationen syntes at være falmet samtidig med Ekvipagerne i Hovedalleen. Vi kjørte sammen til Schønbrunn, den store, søvnige keiserlige Sommerresidents, og vandrede om mellem de lange grønne Løvmure, der, som Radier i en Stjerne, stødte sammen i et og samme Midtpunkt. Vi fodrede de pudsige, ildelugtende Aber og Bjørnen, som kluntet gjorde gymnastiske Øvelser paa sit afgnavede Træskelet og derefter melancholsk pudsede den lange Næse med sine svære, graa Labber. Tante var bleven siddende henne paa en Bænk for at studere Bädeker og hvile sig — hun hviler sig meget ofte. Stakkels Tante! Hendes Træthed tager til med hver Dag af vort Ophold i Wien, hvilket har sine gode Grunde, da hun ikke kan taale at gaa paa Stenbroen, undgaaer Sporvogne af Stolthed og Droschker — af Sparsommelighed. Solnedgangen har fremkaldt en sand Ildebrand i Vinduerne i den keiserlige Sommerresidents og endnu stadig vandre vi om mellem de grønne Løvmure og passiare om alt muligt, om Musik og Literatur (Harry har en pedantisk klassisk Smag — jeg er snarere revolutionair) jeg taler mere end han, han hører paa mig. Ofte kommer han med en klog Bemærkning, en anden Gang leer han hjertelig over en af mine paradoxe Udtalelser, og til andre Tider seer han pludselig paa mig fra Siden og siger ingenting . . . saa veed jeg, at han er bedre inde i den omtalte Sag end jeg, og tier stille.

Solen er gaaet ned, det rødlige Skjær paa Gruset og ved Foden af de gamle Træer og paa Plainerne og Bassinerne er borte, kun en svag, hvidlig Glans svæver endnu over Vinduerne i Slottet.

Hele Naturen synes at drage friere Aande. Et fugtigt og kjøligt Pust stiger op fra Dammene, Roserne, Petunierne og Resedaerne dufte; Bladenes Hvisken, Springvandenes Plasken lægger et drømmende Klangslør mellem os og de grelle Toner af en vanvittig jublende og derpaa atter fortvivlende Militairmusik.

Mørket falder paa, Barnepigerne gaa hjem med deres unge Protegées. Hist og her paa Bænkene seer man en Soldat og en Pige sidde. Det bliver for mørkt til at læse i Bädeker. Tante kalder paa os.

»Men saa kom dog, Børn — Droschken har længe ventet paa os, og jeg er sulten!«

Aa, hvor forekom Tiden mig dog kort! Tantes Træthed og uovervindelige Aversion for Sporvogne er saa stor, at hun bliver siddende halve Dage i Hotellet og lader mig gaa smaa Toure alene med Harry. Saa byder han mig Armen, vi vandre gjennem den indre By med dens snirklede Monumenter, dens smukke, graa Paladser, som staa midt imellem almindelige Kaserner; rundtom os haste Folk afsted; vi have intet Hastværk, for os maatte Tiden gjerne staa stille — jeg lader mig slæbe afsted af Harry og gaaer langsomt, jeg er saa veltilmode, føler mig saa velforvaret ved hans Side. Det er saa behageligt at kunne klynge sig til ham i denne fremmede Menneskemylder.

Jeg er tilmode, som om jeg kunde tilbringe hele mit Liv med at sleutre langsomt gjennem de aftensvale Gader, i hvilke de første Gaslygter blusse op, med Blikket fra to store, milde Øine hvilende paa mig og Lyden af en fjern Militairmusik klingende for mit Øre.

Aftenen før vor Afreise oprandt. Vi sade i vor lille Dagligstue og spiste Kaffe-Is, Harry og jeg. Tante havde ladet sin Portion staa — hun var allerede angreben af Reisefeberens Uro, hun gik fra den ene Stue ind i den anden, aabnede alle Kasser, for at se efter om der ikke var glemt noget, trak Kommodeskufferne ud, kastede mistroiske Blikke ind under Klaveret, under Canapeen.

Saa kom Kellneren og præsenterede Tante to Visitkort — Grevinde Zriny og Frøken Tschaky — en Cousine til Onkel Paul og hendes Selskabsdame.

Vi havde den foregaaende Dag aflagt Grevinden et Besøg og været glad over, ikke at træffe hende hjemme. Tante trak Øienbrynene i Veiret og mumlede melancholsk: »Bed dem om at komme ind!«

Saa slængte hun i en Fart to Plaidpakker, en Haandkuffert og tre Par Sko ind i Sideværelset, og Damerne traadte ind. Grevinde Zriny er en meget korpulent, ubekvem og omstændelig gammel Jomfru med en Figur som en Halmsæk og et Ansigt som en velnæret Prior — kun lempet efter det Kvindelige. Harry paastaaer, at der flyder Vievand istedetfor Blod i hendes Aarer og at hun i de sidste ti Aar lever udelukkende af Eau de Lourdes og Grev Mattei's Mirakelpiller. Det er rigtignok temmelig besynderligt, at hun er bleven saa svær ved denne Levemaade.

Om Frøken Tschaky er der ikke noget at sige. Tante Rosamunde modtog de to Damer med den majestætiske Elskværdighed, som er eiendommelig for hende, og forestillede mig som: »Vor Lille — Oskars Datter!«

Grevinden rakte mig Haanden — en rund, tyk, lillebitte Haand; den var at føle paa, som om hendes svenske Handske var fyldt med Vat, saa

tog hun sin Lorgnet op til Øinene og betragtede mig opmærksomt, hvorved hun trak Øienbrynene op til Midten af Panden.

»Faderen op ad Dage«, mumlede hun, »særligt Profilen. Næsen og Munden er complet Oskars, men Øinene kjender jeg ikke«. Derpaa lod hun Lorgnetten falde og læspede: »Stakkels Oskar, stakkels Oskar!« satte sig med Tante hen paa Canapeen og begyndte strax at hviske, medens hun uafbrudt betragtede mig.

Min allerede æggede Pirrelighed blussede op i mig. Hvis hun blot havde beklaget min Fader, fordi han saa tidligt var revet bort, midt i sin bedste Alder og fra sine Kjære! Men det var ikke Tilfældet. Hun beklagede ham fordi, og kun fordi han havde giftet sig med min Moder. Aa, det vidste jeg saa godt! Og hun hviskede derom til Tante i min Nærværelse — hun kunde ikke engang vente til jeg var gaaet. Jeg forstod næsten hvert Ord.

Jeg blev pludselig saa tung om Hjertet — saa tung, og den gamle Sorg, som jeg troede glemt, meldte sig og lagde sig tyngende paa mit Bryst. Og i min mørke Stemning saae jeg, at Harry lagde Mærke til og delte mine Følelser.

Naturligvis vilde Tante Zriny — thi hun er nu engang min Tante — ogsaa *en passant* være yderst elskværdig imod mig. Under sin hemmelighedsfulde Samtale med Tante Rosamunde henvendte hun af og til et Par Spørgsmaal til mig. Blandt andet spurgte hun, om jeg »gouterede« Landlivet, og da jeg ganske kort svarede: »Jeg kjender ikke til andet!« saa lo hun godmodig, ganske som en tilfreds, gammel Munk vilde le — en Latter, der syntes at komme fra hendes Mave og tykke Dobbelthage, og yttrede: »*Elle a de l'ésprit la petite, elle n'est pas du tout banale!*«

Hvorledes hun netop havde faaet dette ud af mit korte Svar, var ikke godt for mig at sige.

Efter omtrent et Kvarters Forløb reiste hun sig, greb til Afsked begge mine Hænder, lagde Hovedet paa venstre Side, sukkede endnu engang: »Stakkels Oskar!« hvorefter hun omfavnede og kyssede mig.

Da Døren havde lukket sig efter hende, gik Tante ind i den anden Stue for at klæde sig paa til en projecteret Aftentour.

Harry og jeg vare alene. Da jeg ikke længer vidste, hvorledes jeg skulde skjule mine Taarer for ham, vendte jeg Ryggen til ham, under Paaskud af at jeg havde noget at ordne ved min Frisure, og stillede mig foran Pillespeilet, hvor de *La France*-Roser, som han havde givet mig den foregaaende Dag, stode i en lille Vase.

Det var et dumt Indfald. Han saae mig over Skulderen og blev vaer, at Taarerne løb ned ad mine Kinder, han saae det i Speilet, og saa . . . lagde han Armen om mig og hviskede til mig:

»Du lille Nar! Du dumme, sensible lille Skabning! Hvor er det dog muligt, at man kan tage sig en god, indskrænket gammel Dames Dumhed saa nær?«

Men nu hulkede jeg for Alvor og udbrød:

»Aa . . . det er jo . . . altid et og det samme, jeg veed det jo . . . jeg er ikke som de andre unge Piger i din Verden . . . og alle Mennesker se ned paa mig og min stakkels Moder.«

»Det er nu helt barnagtigt af Dig,« svarede han alvorlig, »barnagtigt og taabeligt. Ikke et Menneske seer ned paa Dig. Men . . . Du maa ikke kradse mine Øine ud, Zdena . . . men det er ikke alene dit Hjerte, som føler sig saaret i dette Tilfælde, men ogsaa en lille Smule Forfængeligheden. Hovmodsdjævelen taler ud af Dig, Hovmodsdjævelen hos en uerfaren lille Pige, som ikke har nogen Anelse om Verden og Menneskene, hører Du det? Aa, naar Du først har tumlet Dig lidt om derude, saa vil Du indse, hvor liden Betydning det har, hvordan de Mennesker, som ere os ligegyldige, blinke med Øinene. Det eneste, som det virkeligt kommer an paa, er, at de Par Mennesker, som vi holde af, forstaa og holde af os igjen!«

Han sagde dette saa blidt, saa varmt — jeg kan slet ikke sige hvordan. Han stod pludselig saa høit over mig i sin dybe, alvorlige Hjertensgodhed og rolige Fornuft. Jeg kom i en forunderlig Stemning, næsten som af dyb Anger og Skamfuldhed, da jeg tænkte paa, hvordan jeg havde tilbragt disse sidste tre Dage med at drille og tyrannisere ham og lystigt og udfordrende mishandle ham paa enhver Maade. Og pludselig, jeg forstaaer slet ikke hvordan det gik til, trykkede han mig ind til sit Bryst, saa tæt og ømt, og jeg følte mig saa vel tilmode, som jeg ikke havde gjort, siden jeg som lille Barn sidste Gang sov ind paa min Moders Skjød. Og saa bøiede han sig ned til mig og kyssede mig, ja . . . lige paa Munden, og jeg lod ham gjøre det. Det foer igjennem mig, næsten som en Smerte, men Smerten gik over, det blev saa let og varmt i mit Indre, jeg følte mig ligesom løftet opad af en mild, men uimodstaaelig Magt — frigjort fra al jordisk Smaalighed!

Det var kun et Øieblik, saa hørte jeg Tantes Silkekjole rasle ved Døren og . . . gav han Slip paa mig? — rev jeg mig løs fra ham? Jeg veed det ikke; men da Tante traadte ind, fæstede jeg en Rose i Brystet og han — ledte efter sin Sabel — — —

Da Majoren kom til dette Sted i Memoirerne, stampede han i Gulvet af Glæde.

»Naa, Rose, hvem fik saa igjen Ret?« udbrød han. Allerhelst havde han kaldt paa sin Hustru, som han nylig havde hørt promenere forbi Vinduerne, for at meddele hende sin storartede Opdagelse. Efter videre Overlæg undlod han det dog, hovedsageligt fordi der endnu resterede en ikke ringe Del af Manuscriptet og han saa hurtigt som muligt ønskede at fortsætte den spændende Lecture.

* * *

Hele Aftenen undgik jeg at være alene med Harry — men næste Morgen paa Banegaarden kunde jeg dog ikke forhindre, at han, benyttende

et Øieblik, medens Tante just for nioghalvfemsindstyvende Gang ivrigt talte Haandbagagen efter, bøiede sig ned til mig og sagde:

»Zdena, vi bleve igaar saa kjedeligt afbrudte. Du har endnu slet ikke sagt mig . . . om . . .«

Jeg mærkede, at jeg blev ildrød.

»Vent til senere!« mumlede jeg og vendte Ansigtet bort fra ham — men jeg troer nok . . . at jeg trykkede hans Haand lidt, da jeg sagde det . . .

Det maa sagtens have været Tilfældet — thi et Par mere lykkelige Øine end de, med hvilke han derpaa saluterende saae efter det bortrullende Tog, har jeg aldrig seet. Aa, hvor jeg dog havde været dum! Jeg tog en stor Uro med paa Reisen! —

* * *

Majoren trak Øienbrynene op i Panden.

»Ih, vil man bare se . . . det seer næsten ud, som om hun vilde tage sit Ord tilbage! Vent bare . . . hm! Der er jo ikke faldet noget Ord mellem de To . . .«

Han bladede hastigt, uden at læse med Opmærksomhed.

»Reisebeskrivelser, Stiløvelser,« mumlede han i Skjæget. »Paris . . . Variationer over et Thema fra Bädeker . . . hun begynder at blive kjedelig, den lille Gaas . . . Aha, der er noget om hendes Forældres Grav . . . stakkels Lille! Og her . . .«

Og han optog sin Læsning paany.

* * *

Et Par Timer efter vor Ankomst kjørte vi strax ud til Montmartres Kirkegaard — en hæslig kjedelig Kirkegaard, som ligger lige op til en af af de mest befærdede Gader, saa at Byens Tummel med forstyrrende Paatrængenhed lyder over til de stakkels Døde. Gangene ere snorlige, ligesom trukne med en Lineal, og paa Gravene, som for Størstedelen ere bedækkede med svære Stentavler og ved hvis ene Ende der hyppigt er anbragt vægtige, uchristelige Gravurner, ligge en Mængde Kranse af Straablomster eller sorte og hvide snoede Glastraade. Jeg finder disse varige Gravprydelser saa hjerteløse, det er aldeles, som om man dermed vilde affærdige de stakkels Døde for rigtig lang Tid, siden man ikke har Stunder til at besøge dem saa ofte.

Mine Forældres Grav ligger paa høire Side af Kirkegaardens brede Hovedgang, et Stykke inde under et gammelt knudret Hyldetræ.

Jeg bedækkede den helt med Blomster, og midt iblandt de mange friske Blomster, som vi havde kjøbt til den stakkels forladte Grav, lagde jeg den visne Rosenbouket, som Harry havde givet mig til Afsked.

* * *

Jeg var henrykt over Paris! Tante var kun henrykt over Boutikerne. Hun tilbragte næsten hele sin Tid i de store Modebazarer og fandt alt uendelig billigt. Paa fire Dage havde hun kjøbt saa mange billige Ting, at hun maatte anskaffe sig en stor Kuffert, til at transportere dem i, og havde brugt næsten alle sine Reisepenge.

Hun var overbevist om, at hun maatte have forregnet sig et eller andet Sted, og regnede en hel Aften til langt ud paa Natten — uden at Regningen førte til noget beroligende Resultat.

Enden derpaa var, at hun vilde være taget hjem med det Samme. Men da Reisen hovedsagelig var bleven tiltraadt for mit Helbreds Skyld og skulde afsluttes ved et Søbad, skrev hun til Onkel om Sagernes Stilling, det vil sige hendes Finantsers, og bad om Forstærkning.

Onkel sendte den ønskede Assistance, men opfordrede os til at forlade Paris saa snart som muligt og vælge et beskedent Søbadested.

Den følgende Dag forlode vi Babylon.

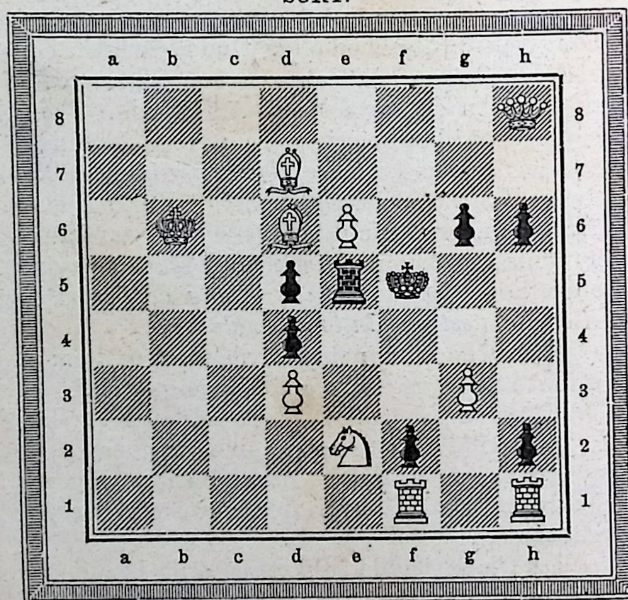
(Fortsættes).

Skakopgave Nr. 2.

Af Samuel Loyd.

SORT.

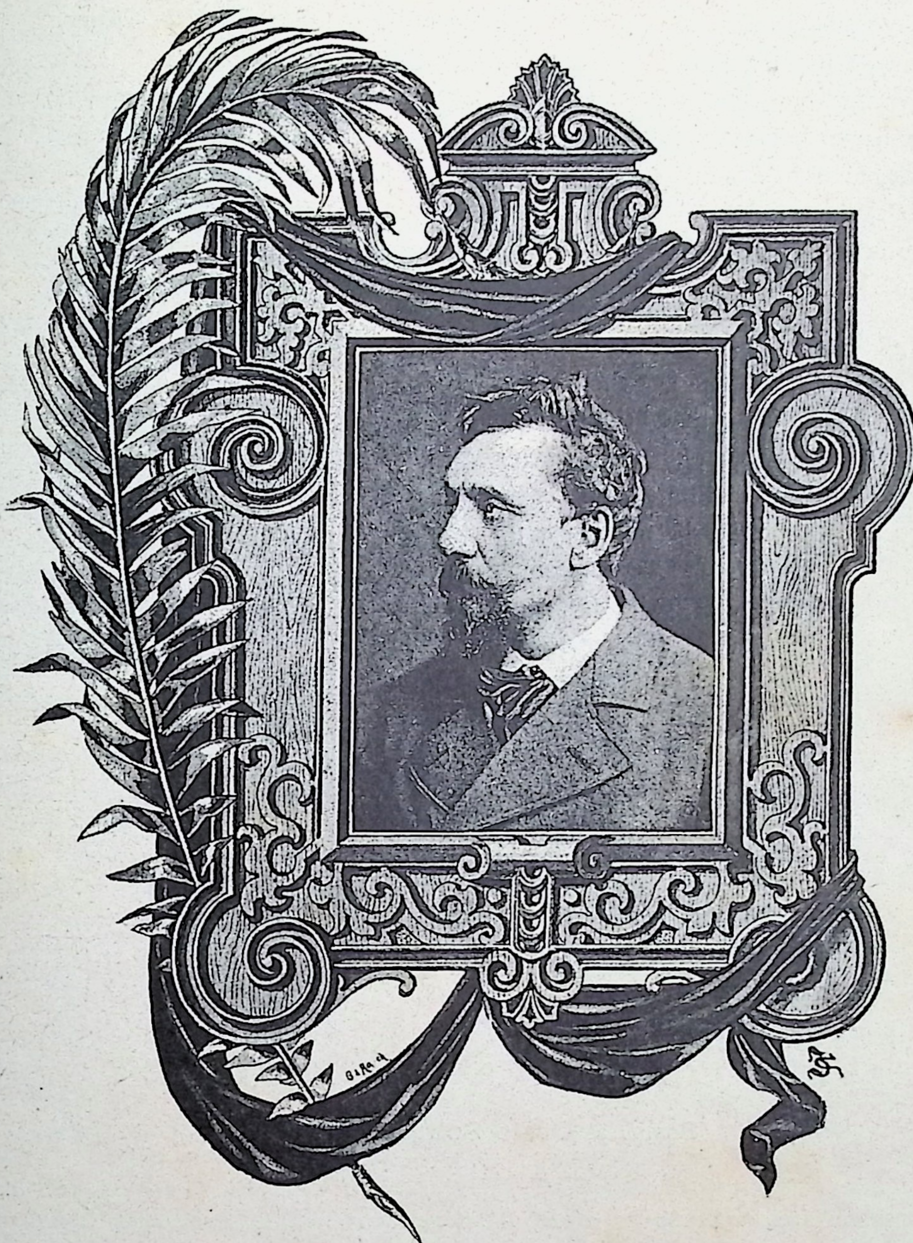
HVID.

Hvid begynder og gjør mat i 3 Træk.

Løsning paa Skakopgaven i Januarheftet.

1. D h3—c8.	1. K d6—d5.
2. D c8—d7 †.	2. K d5—e4 eller —c4.
3. S b3—d2 eller D d7—b5 mat.	
	A.
1.	1. e5—e4.
2. L g5—f4 †.	2. K d6—d5.
3. D c8—g8 mat.	
(1.	1. c7 flyttes.
	2. D c8—c6 mat.)

Løsning paa Rebus'en i forrige Hefte:
Plads for en Pige over 25 Aar for Kosten alene.

Carl Bloch.

Født den 23. Mai 1834. — Død den 22. Februar 1890.

I.

En Brudgom var han, af Kongeæt,
og Alt for sin skjønne Brud har han vovet,
en Ridder, som aldrig kæmped sig træt,
inderlig ømt med sin Kunst trolovet!
Hun stod for hans Blik med Morgenens Glans,
med Nordens Renhed og Glød fra Syden,
hun aanded sin Højhed gjennem hans Sans
og løste ham Livets Dissonans
og lod ham fornemme Fryden.

En Brudgom var han, i Kongeskrud,
med spejdende Blik imod fjærne Egne;
brændende Længsel efter hans Brud
fyldte ham alle vide Vegne.
Derfor han altid i Verdens Larm
vilde vemodig bort sig fjærne,
følte sig underlig ensom og arm,
gik saa tavs mellem Had og Harm
og saae mod sit Hjemlands Stjærne.

En Brudgom var han! I Lysets Land
havde hans Brud sit Kongedømme!
derfor han var en oprigtig Mand,
saa om af Hjærte, saa ren af Drømme;
i Sandhedens Aasyn klart han saae
for Skjønhedens Syner at forstærke;
da følte han selv sig blandt de Smaa
og vilde beskedent Vejen gaa,
— **det** var hans Storheds Mærke!

Nu er han gangen til Bryllupsfærd
og skal med sin elskede Brud formæles,
nu staaer han i Aandens lutrede Skjær,
hvor Idealet af Gud besjæles;
og hvad han har troet og drømt og seet,
det voxer nu for hans undrende Øje!
for ham er sikkert det Bedste skeet;
men vi har mistet en stor Profet
paa Aandens østlige Høje.

Ja, vi, som har elsket hans Billeders Pragt
og smilet glad ved hans yndige Lune,
og vi, som har mærket hans trofaste Magt
og kunnet tolke hans Væsens Rune,
vi sørge dybt, mens vi bøjer os ned
for Den, der Verdenskræfterne styrer;
vor elskede Mester til Gravens Bred
vi følge med Tak, med Taarer og Fred,
til Lyd af Lærker og Lyrer.

Nicolai Bøgh

MAJORENS NIECE.

Roman af Ossip Schubin.

(3. Fortsættelse).

Efter lang Spørgen frem og tilbage efter et godt, billigt Søbadested og et omhyggeligt Studium af »*Guide Conti*«, havde Tante endelig besluttet sig til at vælge St. Valery.

Det var en meget kold Aften med Blæst, da vi med vor Omnibus naaede den lille By og holdt udenfor Hotel de la Plage.

Saisonen var endnu ikke begyndt og Hotellet heller ikke aabnet, men man tog alligevel imod os.

Da ikke et eneste Værelse var besat, stillede man dem allesammen til vor Raadighed. Vi valgte de tre bedste paa første Sal, et til Tante, et til mig og et til vore Kufferter.

Meublerne — gammelt, afgnavet Mahogni — vare aabenbart kjøbte hos en Marchandiser i Rouen, men Sengene vare ikke desto mindre udmærkede, og Lagenerne, skjøndt af »Sækkelærred« — som Onkel Paul vilde have udtrykt sig — alligevel yderst propre.

Fra vort Vindue havde man Udsigt over Søen og til det Træskur, hvor Redningsbaaden blev opbevaret, og til et lille Parkanlæg — det var ca. hundrede Favne i Kvadrat — til Kasino'et, der med sin Indhegning paa sin store Sandmark gjorde et helt imponerende Indtryk, til de røde Vimpler, som, afmærkende Badepladsen, gjorde en vis malerisk Virkning i det tilregnede graa Landskab, og til en Hærskare af hvidmalede Kahytter, der ventede paa de Badegjæster, som ikke vilde indfinde sig.

Hvorfor skulde de ogsaa gjøre det? Man maatte være kommen fra Böhmen, for i det vaade og kolde Veir, som vi havde det, ikke strax at vende om igjen; men som det var, maatte man dog drage den størst mulige Nytte af de betydelige Reiseudgifter.

Kasino'et var ligesaalidt aabnet som Hotellet, ja, var endnu i dyb Negligé, men allerede be-

skjæftiget med sit Toilette. En Bataillon af Malere og Tapetserere gjorde sig Umage for at decorere det. Tapetsererne draperede det indvendigt med Purpur, Malerne kostede det over med Rødt og Hvidt udvendigt.

Eieren af Kasino'et, en bredskuldret ung Mand, som bar det velklingende Navn Raoul Donval, inspicerede hver Dag »Kunstnernes« travle Virksomhed. Han gik altid med en hvid Kasket med lang, firkantet, sort Skygge og med Stokken i Lommen paa sin entreprenante korte Jakke, dertil bar han hvide Espadrilles og blommefarvede Benklæder; jeg troer nok, at han syntes godt om sig selv.

Ogsaa vort Hotel blev forskjønnet, draperet og malet paa forskjellig Maade. Alt blev malet istedetfor vasket, Trappen, Dørene, Gulvene, overalt blev Smudset begravet under en og samme røde Farve. Tante Rosa sagde, det forekom hende, som om man strøg hele Huset over med Blod. Hun havde overhovedet paa denne Tid saadanne gyselige Sammenligninger ved Haanden, og det kom deraf, at hun i Mangel af anden Lecture havde begyndt at læse en historisk Roman i »*Petit Journal*«.

I St. Valery var hun langt mere melancholsk end jeg. Da det nu engang var saaledes og ikke lod sig ændre, saa fandt jeg mig deri og trøstede mig med, at jeg jo ikke var mere end nitten Aar, og at Forsynet endnu havde Tid nok til at berede mig en mere straalende Lod, hvis det vilde. Denne Trøst havde hun desværre ikke ved Haanden, men til Gjengjæld den nedstemmende Bevidsthed om at have opgivet Bayreuth. Det var haardt, og det gjorde mig ondt for hende; jeg fandt derfor paa hundrede Ting for at opmuntre hende.

Paa vor Vandring gjennem de mennesketomme Kasinoanlæg og vore Toure igjennem Byen gjorde jeg hende altid opmærksom paa et eller andet Latterligt. Men istedetfor at opmuntre hende, ængstede mine humoristiske Spottegloser hende. I en af de franske Journaler, som hun hver Dag studerede med stor Udholdenhed, havde hun blandt andet læst, hvordan paa det berømte Marked i Neuilly en irritabel Basunblæser havde slaaet sit Instrument i Hovedet paa en hoven Englænder, som havde taget sig den Frihed at gjøre Nar af en eller anden Enkelthed ved Folkefesten. Neppe trak jeg derfor nede paa Gaden Munden op til et Smil, før Tante allerede drog mig i Ærmet og udbrød:

»For Guds Skyld, vær alvorlig, gjør endelig ikke nogen Bemærkning om Franskmændene — husk paa Basunen fra Neuilly!«

Siden Reisen nu engang var foretaget for mit Helbreds Skyld, saa tog jeg ogsaa samvittighedsfuldt mine Bade.

De første fjorten Dage havde jeg hele Stranden med dens Kahytter og Bademestre for mig selv. Det var en kold Fornøielse. Vandet isnede mig gjennem Marv og Ben, Tænderne klapprede i Munden paa mig, og Bademesteren, som holdt mig i begge Hænder, var af Kulde ligesaa blaa som hans Dragt. Vor gjensidige Ensomhed havde til Følge, at vi sluttede Venskab med hinanden, Bademesteren og jeg. Som forhenværende Matros og først nylig kommen hjem fra Tonking, fortalte han mig mange interessante Ting fra Krigen og hyppigt om Choleraen, ligesom det kunde falde. Det var et ungt blondt Menneske med et solbrændt, kjønt Ansigt. Han manglede en Tand foran i Munden; den havde han mistet i et Værtshusslagsmaal. Efter Badet løb jeg frem og tilbage paa Dæmningen, indtil jeg var blevet nogenlunde varm, saa spiste vi Frokost. Tante badede ikke. Hun talte Dagene ligesom en Fange.

Naar Veiret blot nogenlunde tillod det, gjorde vi smaa Udflugter i Omegnen, i en lille gulmalet Vogn, som blev trukken af en meget pjudsket Asen-inde; jeg var selv Kusk. Dyret hed Jeanne d'Arc, hvorover Tante blev høilig indigneret — og havde et Føl, som var sex Maaneder gammelt. Undertiden løb Føllet bagefter os.

I over to Uger vare vi de eneste Gjæster paa Hotel de la Plage. Lederen af Etablissementet, som tillige var Kjøkkenchef, kjørte nok hver Dag til Stationen for at fange Gjæster, men kom aldrig tilbage med nogen.

Jeg kan se ham endnu — et kort, kolossal bredskuldret Menneske med en tre- eller firedobbelt Hage mellem et krøllet Fuldskjæg, sidde paa Bukken ved Siden af Kusken, med Armene i Siden. Han gik altid med meget vide, himmelblaa Benklæder og en sort Frakke, over hvilken han havde spændt et bredt lakeret Belte. Stuepigen, som tilbad ham, fortalte mig, at det var en engelsk Kureerdragt.

En Dag kom han tilbage med to levende Passagerer — en gammel Dame og en ung Mand.

Den gamle Dame var meget fattig og indlogerede sig paa et Kvistværelse; hun maatte engang have været meget smuk og havde et fornemt Udseende. Hun nægtede rentud at skrive sit Navn i Fremmedbogen. Tilfældigt hørte vi siden, at hun var en Comtesse d'Jvry fra Versailles, som havde havt megen Modgang i Livet. Hun led altid af kolde Fødder og nærede en sand Lidenskab for Solnedgange. Hver Dag efter Diner'en lod hun sin Lænestol og sin Varmedunk bære ned til Stranden, for indsvøbt i en tyk, sort Plysches Kaabe, med Fødderne hvilende paa Varmedunken, at beundre den høitidelige Forsvinden af det store Lys. Tidt regnede det midt under Solnedgangen, saa afventede hun Begivenheden, dækket af en hullet Paraplui. Til Slutning udstødte hun et dybt Suk og beklagede sig til vor Vært over, at Solnedgangen her ikke var saa smuk som den i Trouville — hun syntes at ville give Værten Skyld derfor.

Den unge Mand var St. Valerys »Benazet«. Han havde indrettet en Spillebank i Kasino, det vil sige en Slags Roulette, som hed *les petits chevaux*, og hvor man, ved at risikere en Francs,

kunde vinde syv. Man kaldte ham aldrig andet end: «*Le Monsieur aux petits chevaux*«.

Kasinosalene bleve aabnede. Hver Aften fra Kl. 9 hakkede en »Tapeur« fra Rouen vanvittige Polkaer og Valse paa et gammelt Piano. *Le Monsieur aux petits chevaux* hoppede som en driftig Loppe omkring sit Spillebord, og udenfor paa Sandpladsen løb en Mand med en skingrende Klokke frem og tilbage for at lokke Folk ind i Spillesalene — men Spillesalene stode tomme.

Da blev det bedre Veir, Solen skinnede alle Skyer bort fra Himlen — og fremtryllede en Sværm af Mennesker paa den øde Strand. Og hvilke Mennesker! Alle Spidsborgerne i Paris og Omegn. Det gyser i mig, naar jeg tænker paa dette Slæng!

Ensomheden havde vi kunnet udholde — men ikke dette Selskab.

Den næste Dag tog jeg mit sidste Bad.

Paa Hjemveien oplevede vi noget komisk, og det var i Køln.

Det var meget tidligt, og jeg var nylig staaet op. Idet jeg melancholsk ventede paa min Frokost, betragtede jeg en hel Dynge elegant Haandbagage, som en Kammertjener i correct mørke Klæder holdt Opsyn med. Da traadte to Damer, den ene blond, den anden mørk, ud fra Dametoiletten, som var bleven spærret lige for Næsen af os. Vi maatte ikke vaske os for disse to Prinsessers Skyld. Aa, hvor friske, propre og nydelige saae de To ikke ud! Den Mørke var ubetinget den Smukkeste af dem, men havde et fortrædeligt og mørkt Udseende, sagde ikke et Ord, men fordybede sig, efter i Hast at have besørget Frokosten, i Læsningen af en Avis. Den Blonde, en fyldig, paafaldende Skikkelse med en meget stor Hat og meget rig Besætning paa sin Reisekaabe, talte derimod høit og henvendt til en lille, korpulent Dame, som reiste med sin lille Søn til Frankfurt, og af hvem den elegante Blondine lod sig titulere »Fru Grevinde«.

Den lille Dame hed Fru Kampe, og Grevindens Navn bragte jeg ligeledes snart i Erfaring. Men dette fortæller jeg i Rækkefølge. Grevinden beklagede sig over Reisetræthed, Fru Kampe anslog strax en deltagende Tone og sagde, at det var saa vanskeligt at sove paa Jernbanen, Waggonerne vare paa denne Aarstid altid saa overfyldte. Men Grevinden svarede leende:

»Vi havde hele Veien ligesaa megen Plads, som vi vilde; det skal min Mand nok sørge for ved Hjælp af rigelige Drikkepenge. Han er altfor rundhaandet, det bebreider jeg ham altid. Men han skaffer os ialtfald Plads. Siden jeg overhovedet reiser med ham, have vi altid havt to Coupeer til vor Disposition, den ene til mig og min Jomfru — den anden til ham og hans Cigarer. Saadan har det altid været«.

»Ogsaa paa Bryllupsreisen?« spurgte hendes smukke mørke Ledsagerinde, idet hun saae op fra sin Lecture.

»Ha, ha, ha! Ja ogsaa paa Bryllupsreisen!« sagde den Blonde. »Vi vare et flovt Ægtepar, altid meget uafhængige af hinanden, et complet fornemt Ægteskab; ha, ha, ha!« hun lo meget fornøiet.

Fru Kampe spurgte:

»Men hvor er Hr. Greven? Det vilde glæde mig meget at gjøre hans Bekjendtskab!«

»Aa, han vil ikke lade sig se saa snart; han sidder et eller andet Sted paa Perronen og ryger; jeg seer ham næsten aldrig, han indfinder sig altid først, naar der ringes tredie Gang! Et complet fornemt Ægteskab; De seer, Fru Kampe, et fornemt Ægteskab, saaledes som man læser om det i Romanerne«.

Grevindens smukke Ledsagerinde rynkede Panden, og den lille Kampe trak Munden op til begge Ørene, jeg veed ikke, om det var over det fornemme Ægteskab eller af Glæde over en spidsfindig løst Regneopgave — han var nemlig ifærd med at øve sig i Mathematik paa Ryggen af en heftet Roman af Walter Scott.

Jeg maa sige, at jeg ikke var lidt nysgjerrig efter at lære den Ægtemand at kjende, som allerede paa Bryllupsreisen havde foretrukket sin Cigars Selskab for sin unge Hustrues.

Tante havde forsømt den interessante Tankeudvexling mellem Fru Kampe og hendes unge Velynderinde, hun var faret afsted for at se Domkirken i Morgentaagen. Jeg havde røbet saa ringe Lyst til at ledsage hende paa denne kunstelskende, men overilede og alt andet end behagelige Expedition, at hun har givet mig Lov til at blive hjemme. Nu kom hun tilbage, helt blussende af Begeistring og overstrømmende af forskjellige belærende Bemærkninger om den gothiske Stil.

Hun havde neppe sat sig ned for at drikke Kaffen, som jeg holdt rede til hende, da en høi ung Mand med lidt foroverbøiet Holdning og usædvanlig finttegnede, sympathetiske Træk traadte ind. Var det ikke . . . Naa, hvem det saa end var, var det ialtfald Manden i det fornemme Ægteskab.

Han vexlede dæmpet et Par Ord med den blonde Grevinde, hvorpaa han vilde forlade Værelset; saa faldt hans Blik paa Tante.

»Baronesse, De her — jeg knæler for Deres Fødder!« udbrød han og ilede hen til hende.

»Lato!« raabte hun glad. Hun taler altid vel høit blandt Fremmede, hvilket generer mig.

Det var i Virkeligheden vor gamle Ven Lato Treurenberg. Hun havde ikke været sammen med ham i to Minutter, førend Tante havde glemt alle de Fordomme, som hun havde næret imod ham siden hans Giftermaal — ja, hvad mere var, hun havde aabenbart overhovedet glemt, at han var gift, thi idet hun drog ham lidt ned til sig, hviskede hun til ham med en polidsk Blinken i Retning af de to Damer:

»Hvad er det for et nobelt Bekjendtskab, De der har gjort, Frankfurt eller Ringstrasse?«

Hjertet sad helt oppe i min Hals. Sligt er heller ingen Andre end Tante Rosamunde i Stand til.

Neppe vare Ordene undslupne hende, før det gik op for stakkels Tante, hvad hun havde gjort; hun tabte fuldstændig Fatningen. Lato blev ildrød. I samme Øieblik meldte Kondukteuren, at Toget til — aa, jeg husker ikke, hvor mange Navne — kortsagt, at vort Tog ventede. Lato bød et hastigt Farvel. Jeg saae ham endnu ude paa Perronen anbringe sine Damer i een Coupé, hvorefter han ganske rigtig selv steg ind i en anden.

Vi reiste paa anden Klasse og havde som Følge deraf den Fornøielse at dele Coupé med Grevinde Lato Treurenbergs Kammerjomfru og Tjener.

Tante fandt sig med philosophisk Ro i Situationen, men jeg — naa, jeg kan ikke nægte det — jeg havde megen Møie med at dølge min utaknemmelige, stygge Fortrædelighed.

Det lykkedes mig. Jeg troer ikke, at Tante gjættede, hvorledes jeg var tilmode. Hun sov trygt. Maaske drømte hun om Domkirken i Køln. Jeg . . . aa, jeg drømte slet ikke mere. Jeg havde for længe siden gnedet mig mine skjønne Drømme af Øinene og revet alle mine Luftkasteller ned!

Den Reise, hvoraf jeg havde lovet mig saa meget, var tilende, og hvad havde jeg saa i Grunden opnaaet? Ikke andet end en langt tydeligere Bevidsthed om vore indskrænkede Forhold — en Forøgelse af min gamle, knurrende Utilfredshed.

Saa tænkte jeg paa den smukke Begyndelse af vor Reise, de drømmeriske Sommerdage i Wien, Aftenen i Schönbrunn. Jeg følte atter det duftfyldte Tusmørke rundt omkring mig og hørte Militærmusikens fjerne Toner gjennem Springvandenes Pladsken og Lindetræernes Hvisken. Jeg saae Harry, min Gud, hvor saae jeg ham tydelig med hans smukke, intetsigende Mund, med hans store, alvorlige Øine. Som han pleiede at se paa mig! Og jeg tænkte paa, hvor smuk Verden dengang var forekommet mig, saa smuk, at jeg slet ikke troede at kunne ønske mig noget Bedre, end at vandre gjennem Livet ved hans Arm, i den duftkrydrede Aftenluft, med Klangen af fjern Militærmusik i mit Øre!

Saa reiste min Ærgjerrighed sig og feiede alle de yndige Visioner bort og viste mig et andet Billede — Harry . . . trykket af Sorger i trange Forhold, fortæret af Kummer, med skarpe Træk, med et blegt, taalmodigt Aasyn, med nøisomme, daarlige Vittigheder paa Læberne, i en luvslidt, velbørstet Uniform. Ak, som om jeg ikke holdt ti Gange mere af ham saaledes end nu — han vilde jo dog altid vedblive at være den samme noble, ridderlige . . .

Men jeg kunde ikke modtage dette Offer af ham — jeg havde ikke Lov dertil, det vilde have været samvittighedsløst af mig. Besmykkelse! Hvad har min Samvittighed at bestille dermed — jeg vil selv ikke være fattig — nei, jeg vil ikke, og derfor er jeg glad over, at vi i Wien ere blevne afbrudte i rette Tid. Han bilder sig da vel ikke ind . . . Aa, hvis han bildte sig noget ind, vilde han jo have skrevet mig til, og vi have ikke faaet en Linie fra ham i al den Tid. Han vilde sagtens være ligesaa stødt derover som jeg . . . hvis . . .

Bah, det skulde nok falde ham ind at offre hele sin Arv efter Bedstefaderen for mine gyldne Lokker. Unge Herrer nutildags ere ikke skabte for slige romantiske Galskaber. Han er rigtignok ikke fuldstændigt som de Andre. . .

Resultatet af alle mine Grublerier var et glødende Had til min Bedstefader, som tog sig den Frihed at tyrannisere mig saaledes ved sin Gjerrighed, istedetfor at lade Tingene gaa deres naturlige Gang; og et andet, noget mindre Had til det Bryggeri, som har opslugt Halvdelen af Onkel Pauls Formue — det vil sige langt mere, end der vilde have været nødvendigt for at sikkre mig en meget pæn Medgift. Da jeg fra Jernbanen saae Bryggeriets Skorsten rage op over de gamle Lindetræer, truede jeg ad den med knyttet Haand.

Onkel modtog os paa Stationen. Man kunde tydeligt se, at han glædede sig oprigtigt over at have os hjemme igjen, saa at jeg ordentlig blev varm om Hjertet. Hans Øine lyste, da han, efterat have hilst paa Tante, kom hen til mig. Han saae forskende paa mig, som om han ventede at se en stor og behagelig Forandring paa mig, tog mig ved Hagen, vendte og dreiede mit Ansigt om til alle Sider. Pludselig gav han Slip paa mig.

»Du er jo langt blegere end før!« udbrød han og vendte sig bort. Han havde ventet sande Mirakler af Søbadene. Hans Skuffelse var stor og gjorde mig ondt.

»Kan Du slet ikke lide mig mere, lille Onkel?« spurgte jeg og stak min Haand ind under hans Arm. Saa kyssede han mig nok, men jeg saae godt, at hans Glæde var borte.

* * *

Nu have vi været hjemme i fire Dage, og jeg skriver mine Memoirer af Kjedsomhed. Det regner ikke idag, Solen brænder — aa, hvor den udtørrer de mødige Græsplainer! Høsten var daarlig, Straaet er kort, og Kornene i Axene ere smaa. Og det stod dog altsammen saa udmærket i Mai. Onkel regner og regner.

Aa, det er forfærdeligt at have saa faa Penge. Gives der noget mere Ydmygende, end en fattig Officiersfrue, som lader sin Seng rede af sin Mands Ordonnants!

* * *

8. August . . .

Der er hændt noget ganske Overordentligt. Vi have Fremmede. En Fætter til Tante Rosamunde — Baron Roderich Wenkendorf — er kommen i Besøg hos os. Det er en meget elsk-

værdig gammel Herre paa henved 54 Aar. Han interesserer sig for alt, hvad der interesserer mig — selv for Carlyles franske Revolution, han kan kun ikke lide den. Desuden er han Wagnerianer, det er hans eneste ubehagelige Egenskab. Han spiller flere Timer hver Dag »Die Götterdämmerung« firhændig med Tante Rosamunde, hvilket gjør Onkel Paul og Morl nerveus. Desuden maler han, naturligvis kun for sin Fornøielses Skyld, men med stor Ambition. Forrige Aar var der i Wien udstillet et Billede af ham — Napoleon paa St. Helena — nei, Karl V. i St. Just. Han kan jo ikke lide den corsikanske Parvenu, det kommer jeg nu i Tanker om, han paastaaer, at Napoleon altid har havt daarlige Manerer. Vi have disputeret derom. Vi disputere ofte med hinanden, men han morer mig, jeg synes om ham — og hvis jeg ikke tager feil, saa . . .

* * *

10 August . . .

Det var dog værdt at tænke paa. Han vilde ialtfald for min Skyld bosætte sig i Böhmen. Han er mig slet ikke ubehagelig, og Tante sagde til mig, at man kunde gifte sig med hvem man vilde, saa maatte man dog først — efter Brylluppet vænne sig til Vedkommende. Mellem Harry og mig vilde alt jo være ved det Gamle, han vilde altid være velkommen som en Broder i vort Hjem, det er en Selvfølge. Jeg forstaaer desuden ikke, hvorfor man absolut skal gifte sig, naar man holder af hinanden!

III.

Da Majoren var kommet til dette kildne Punct i hans Nieces Memoirer, kløede han sig betænkelig bag Øret. »Hm, hm,« mumlede han, »ja, hvorfor skal man absolut gifte sig, naar man holder af hinanden! Sapperment! Naa, i det Hele taget er jeg glad over at have skaffet mig lidt Rede paa, hvad der foregaaer i det forrykte lille Hoved!« Paa den Maade beroligede Majoren sine Skrupler over den utilgivelige Indiscretion, han havde begaaet.

Læsningen af det mærkelige Manuscript havde i den Grad lagt Beslag paa hans Opmærksomhed, at han imidlertid havde overhørt forskjellige Ting — Lyden af et klodset Kjøretøi, som havde gjort Holdt udenfor Slottet, ligesom de lette og skarpt rhytmiske Hovslag af to Rideheste. Nu fik Lyden af faste, med en svag Klirren forbundne Skridt, der fra Korridoren nærmede sig hans Værelse, ham til at se op. Det bankede paa hans Dør.

»Kom ind!« udbrød han.

En ung Husarofficier i blaa Vaabenfrakke traadte ind.

»Harry, er det Dig?« raabte han ham hjerteligt imøde. »Lad mig se paa Dig. Men hvor kan det falde Dig ind at dukke op ligesaa uventet som en *Deus ex machina* i femte Act af et Lystspil?«

Det unge Menneske rødmede lidt.

»Jeg vilde overraske Jer,« svarede han og smilede lidt forlegen.

»Og bliver Du kun ganske kort hos os — er din Permission Dig ikke for knapt tilmaalt?«

»Sex Uger.«

»Men det er jo brillant. Og Du er glad over, endelig engang at kunne være hjemme igjen,« sagde Majoren, medens han hele Tiden smilede og gned sig i Hænderne.

Hans Neveu fandt ham noget distrait, hvad han ogsaa virkelig var, da han under hele Samtalen tænkte paa helt andre Ting end de, der laa nærmest for Haanden.

»Enten har Onkel drukket et Glas for meget, eller ogsaa har han gjort et eller andet godt Coup,« tænkte Harry ved sig selv, men høit sagde han kun: »Hedvig er fulgt med herover og Tante Melanie.«

»Aha, gamle Zriny — har hun indkvarteret sig hos Jer?« yttrede Majoren og trak noget paa Ordene.

»Jeg har eskorteret hende herop fra Wien. Tante Rosamunde opfordrede mig til at melde Dig vore fælles Slægtninges Ankomst og bede Dig om, strax at komme ned i Salonen.«

»Hm, hm, jeg kommer, jeg kommer!« mumlede Majoren, hvorpaa han ikke videre fornøiet forlod Værelset. I Korridoren vendte han sig pludselig om imod sin Neveu, som fulgte i Hælene paa ham. »Har Du allerede talt med Zdena?« spurgte han den unge Mand og blinkede humoristisk.

»N—ei!«

»Naa, gaa saa og hent hende!«

»Hvor kan jeg træffe hende?«

»Nede i Haven, i Caprifolielysthuset — hun lader sig male af sin gamle Tilbeder, som Zephyr eller Flora — eller hvad det nu er, jeg husker det ikke længer.»

»Hendes gamle Tilbeder? Hvem er det?« spurgte Harry og hans Stemme lød noget skarp, samtidig trak han Øienbrynene sammen.

»En Fætter til min Hustru — Baron Wenkendorf hedder Exemplaret, en hovedrig gammel Pebersvend og skudt til op over begge Øren i vor Vildkat. Trods sin Rigdom Maler af Profession, har han anmodet den Lille om at staa Model, og benytter Situationen til at gjøre Cour til hende.«

»Og hun — hvordan forholder hun sig overfor hans Elskværdighed?« mumler Harry, der er tilmode derved, som om En vilde kvæle ham.

»Hun, temmelig nedladende, men hun holder meget af at lade sig tilbede lidt. Han er et meget behageligt Menneske trods sine 46 Aar og endelig — det vilde være et udmærket Parti.«

Ved disse Ord, som Majoren udtalte med en Mine, der var en complet Gaade for Harry, skiltes de to Mænds Veie. Harry løb ned ad Trappen og

ud i Haven, Majoren gik lidt længere hen i Korridoren og standsede udenfor Døren til Salonen.

»Hm, ham har jeg gjort ordentlig hed om Ørene,« mumlede han ved sig selv; »det gjør ingenting, hvis de ogsaa komme lidt op at skjændes, de to Børn, det vil snarest bringe den lille Nar til Fornuft. Hele Forviklingen har jo kun *een* sund Løsning. Hun . . .« han truede uvilkaarligt med Fingeren — »hm . . . hm . . .« mumlede han, »hvorfor skal man absolut gifte sig, naar man holder af hinanden? Vent bare, din snusfornuftige lille Gaas, jeg skal endnu engang minde Dig derom.«

IV.

Imidlertid er Harry styrtet ned i Haven. Han er meget urolig, meget hed og ophidset. Det falder ham slet ikke ind, at hans Onkel kun har havt ham lidt til Bedste, eftersom han umuligt kan antage, at Majoren har nogen Anelse om hans Følelser.

»Men hun kan da virkelig ikke være saa slet,« trøster han sig, medens hans Blik iler forud for ham for at opsøge hende

Og med disse Tanker i Hovedet seer den unge Officier sig om til alle Sider for at opdage Gjenstanden for sin Længsel — foreløbigt forgjæves — hun er ikke i Caprifolielysthuset.

Augusteftermiddagens trykkende Hede tynger rundtom paa den tilstøvede Eftersommervegetation og bøier Træernes og Buskenes Blade ned imod Jorden. Den brogede Blomsterfylde er forbi og tillige den første, høitidelig-festlige, sommerlige Rosenpragt — Rosernes anden Blomstring er endnu ikke kommen ret i Flor. Kun et Par røde Verbena'er, de første Georginer og Zinnier skinne frem af Vegetationen matgrønne Ensformighed.

Ved en Omdreining af Veien farer Harry pludselig sammen og staaer stille — han har fundet, hvad han søger.

Der, midt i Havegangen, som paa begge Sider er omgiven af Syrener, staaer et Staffeli med et vældigt stort Stykke Lærred — en Herre, af hvem Harry kun seer den noget rundede Ryg og Baandene paa hans skotske Hue, som flagrer ned ad hans med kortafklippet Haar bedækkede Baghoved, foruden en Kjæmpepalet, som rager frem foran hans venstre Albue, arbeider flittigt paa Lærredet — og der, lidt bagved Staffeliet, tegnende sig klart af mod den grønne Baggrund — seer Harry . . . en høi, slank ung Pigeskikkelse, indhyllet i et Gevandt, der er draperet løst og phantastisk omkring hende, med et Neg af vilde Valmuer i de slanke Arme, en meget stor, med en Vindrueranke omslynget Hat paa det lille Hoved, det gulbrune Haar hængende ned over Skuldrene — Zdena! Hendes og hans Øine mødes — hun bliver blodrød, Valmuerne glide ud af hendes Hænder, falde ned paa Sandet.

»Du her!« mumlede hun forvirret og saae med store Øine paa ham. En mere venlig Velkomst finder hun ikke og hendes Ansigt udtrykker langt snarere Skræk end glad Overraskelse, det maatte være paafaldende, endog for en mindre skarpsindig Tilbeder end Harry Leskjewitsch.

Han svarer ikke paa hendes Ord, men siger kun temmelig koldt, idet han peger paa Kunstneren foran Staffeliet: »Vær saa god at præsentere mig!«

Med sammensnøret Strube og skjælvende Læber fremstammer Zdena Navnene paa sine to Tilbedere — den gamle og den unge. De to Herrer bukke — Harry med fortørnet, Baron Wenkendorf med stiv Høflighed.

»Tante Rosa beder Herskaberne om at uleilige sig op i Salonen,« melder Harry tørt.

»Er der kommen Fremmede?» fremstammer Zdena.

»Kun min Søster og Tante Zriny.«

»Saa maa jeg gjøre ordentligt Toilette!« udbrød Zdena, og inden Harry veed af det, er hun smuttet forbi ham, henimod Huset.

Baron Wenkendorf skubber sin skotske Hue noget længere ned i Nakken, hvad der giver hans Ansigt et ganske særlig betuttet Udtryk, og seer med den samme nedladende Velvillie først efter den flygtende unge Pige, dernæst paa den unge Officier, og fra ham paa sit Maleri, hvorpaa han begynder at bringe sine Maleredskaber i Orden. Harry hjælper ham dermed, men overlader det dog fuldstændigt til den »gamle Herre« at gjøre høflige og intetsigende Bemærkninger. Dertil er han ikke i Humeur — han seer alt ligesom gjennem et blodrødt Glas . . .

Selv om Zdenas Uro har en anden Grund og Oprindelse end hendes Fætters, er den derfor ingenlunde af en mindre alvorlig Natur.

»O, min Gud,« tænker hun ved sig selv, medens hun skynder sig ind paa sit Værelse for at ordne sit opløste Haar, »hvorfor skulde han ogsaa komme, inden jeg har et Svar ved Haanden? Ak, han vil da vel ikke ligestrax forlange et afgjørende Svar, det vilde være frygteligt. Alt andet, kun ikke at maatte træffe en Afgjørelse, det er altid det ubehageligste af Verden!«

Men dette lader paa ingen Maade til at være hendes varmblodige Fætters Anskuelse. Da hun et Kvarter efter kommer ud i Korridoren og gaaer hen til Salonen, opdager hun i en af de dybe Vinduesnicher en mørk mandlig Skikkelse. Skikkelsen vender sig om efter hende, kommer henimod hende.

»Harry!« udbryder hun og farer sammen, »hvad vil Du her — venter Du paa Nogen?«

»Ja,« svarede han temmelig kort, »paa Dig!«

»Ja saa!« Uden at se sig om efter ham, iler hun videre hen til Salonen.

»Der er Ingen derinde,« meddeler han hende, »de ere alle samlede i det lille Havehus. Wenkendorf skal læse Texten til »Parsifal« for dem —« han bryder af.

»Og Du er bleven her for at sige mig det?« fremstammer hun og iler forbi ham hen til Trappen. »Det var meget elskværdigt af Dig. Som det lader til, er Du idag bestemt til at spille Hyrdehundens Rolle, der driver Selskabet sammen.«

De have allerede naaet Haven, allerede trænger Larmen af livlig Meningsudvexling hen til dem fra Havehuset. De ere slaaede ind paa en skyggefuld Sti, over hvilken Buskene mødes til en Allee. Da pludselig standser Harry, og idet han griber haardt om sin Cousines smalle Hænder og seer hende dybt og harmfuldt ind i de store Øine, udbryder han med dæmpet Stemme:

»Zdena, hvor kan Du dog bringe det over dit Hjerte, at svare mig saaledes?«

Hun er tyve Aar gammel, hendes unge Hjerte banker næsten ligesaa stærkt som hans, nu, da Øieblikket til en Forklaring er kommet — nu blot et venligt Ord, og alle de storartede Forskandsninger, som hun ved Hjælp af den rene Fornuft har opført imod de tillokkende Drømme, smuldre hen. Men Harry giver hende ikke det gode Ord, hans Sind er i altfor stærkt Oprør til at finde det. Langtfra at røre hendes Hjerte, opægger hans Heftighed kun hendes Stolthed. Idet hun kaster det smukke lille Hoved tilbage, sender hun ham et fortørnet Blik fra de store Øine.

»Jeg forstaaer ikke, hvad Du mener!«

»At Du lader Dig gjøre Cour til af denne flove Kurlænder, det mener jeg«, mumlede han vredt.

Hun trækker Øienbrynene op i Panden.

»Ja!« svarer hun roligt.

Den unge Officier seer hende skarpt og prøvende ind i Øinene.

»Du tænker intet derved,« siger han langsomt, med Eftertryk, »i dine Øine er Wenkendorf en gammel Herre, men i sine egne Øine er han ikke saa gammel som i dine og ...« Idet han pludselig glemmer sin paatagne Ro, stamper han med Foden, »det er i det Mindste tankeløst eller smagløst at bære sig saaledes ad, som Du gjør!«

I den mest udførlige Ordbog havde Harry ikke kunnet finde noget Adjectiv til Betegnelse af Zdenas Adfærd, som vilde have irriteret hende mere end »smagløs«. Hvis han havde kaldt hende samvittighedsløs, satanisk, afskyelig, grusom — alt det vilde hun have tilgivet ham, men Ordet smagløs tilgiver hun ham ikke, det brænder hende i Hjertet som Salt, der er strøet paa et aabent Saar.

»Jeg gad nok vide, hvilken Ret Du har til at hovmesterere mig!« udbryder hun oprørt.

»Hvilken Ret?« udbryder han ude af sig selv. »Og det spørger Du om?«

Hun støder Taaspidsen udfordrende ned i Gruset og tier trodsigt stille.

»Ja, hvad var egentlig din Mening med din Optræden imod mig i Wien, hvad var din Mening med alle dine kjære Blikke og gode Ord — hvad var din Mening, dengang da Du — det var Aftenen før din Afreise —«

Zdena er bleven ildrød, hendes Kinder og Øren blusse af Skamfuldhed.

»Vi ere voxede op sammen som Sødskende,« mumler hun, »jeg har altid betragtet Dig som en Broder ...«

»Ja saa ... som en Broder!« udbryder han heftigt. Blodet hamrer i alle hans Aarer, han har Møie med at bekjæmpe sin Harme. Pludselig gribes han af en styg Tanke, en afskyelig Formodning. »Vidste Du maaske ikke dengang i Wien, at jeg ved en eventuel Forbindelse med Dig vilde gaa glip af mine glimrende Formuesudsigter?« hviskede han hende ind i Øret.

De staa overfor hinanden, stive, begge ophidsede, hver af dem snarere rede til at krænke den Anden, end til at fremkalde en Forsoning.

Rundtom de to Fortørnede ruger den tunge Augusthede over Haven, udtørrende, dræbende Buskene, Blomsterne, de stive smaa Bosquetter kaste korte begsorte Skygger henover det glatklippede, gulnede Grønsvær, mellem hvilket man seer Revnerne i Jorden. Alt er stille, kun paa Afstand hører man Gartnerens Pumpen, idet han fylder det store Kar, og de tunge Kornvognes Knagen ude paa Veien.

»Vidste Du det dengang?« spørger han endnu engang, endnu skarpere, endnu mere spodsk.

Ja vel vidste hun det, vidste det ligesaa godt som idag; men hvorfor skal hun sige ham det, naar han spørger derom i den Tone?

Istedetfor Svar trækker hun stolt paa Skuldrene.

Han bliver staaende et Øieblik, seer hende skarpt og forskende ind i Ansigtet, saa — vender han sig med en bitter Latter bort fra hende og gaaer henimod Havepavillonen.

»Harry!« raaber hun halvhøit med skjælvende Stemme efter ham — men Blodet syder for vildt i hans Øren — han hører hende ikke. Selv om han ogsaa er et af de mest blødhjertede Mennesker i hele den vide Verden, saa er han tillige et af de mest heftige og egensindige.

* * *

Hvorvidt Majoren just vilde have været videre tilfreds med dette Resultat af hans diplomatiske Spidsfindigheder, ville vi lade staa hen.

V.

Medens de to unge Mennesker saaledes have moret sig med at lege Skjul med deres Følelser, var den lille Pavillon, i hvilken Oplæsningen

skulde holdes, bleven Skuepladsen for en livlig Disput. Grevinde Zriny og Baron Wenkendorf have udvexlet deres Anskuelser om Wagner.

Grevinden er en heftig Modstander af Propheten fra Bayreuth; for det Første, fordi hun i sin Ungdom var Elev af Cicimara og som Følge deraf ikke kan lide den nye, af Wagner indførte »Hylesangmaneer«, for det Andet, fordi hun altid faaer Hovedpine af Wagners Operaer, og for det Tredie, fordi hun finder, at disse Operaer udøve en umoralsk Indflydelse paa Tilhørerne.

Wenkendorf lovpriser derimod Wagner som den store musikalske Reformator, Aarhundredets første Geni i Tydskland — Bismarck naturligvis fraregnet. Samtidig holder han det omfangsrige Bind af Wagners samlede Operatexter i Haanden og Fingrene paa Titelbladet til Parsifal, utaalmodig ventende paa det Øieblik, da han kan begynde sin Oplæsning.

Da Grevinden og Wenkendorf begge To ere høflige og velopdragne Mennesker, saa har deres livlige Disput endnu hidtil bevaret en munter Character, indtil Wenkendorf endelig er kommen paa en ubehagelig og i Grevinde Zrinys Øine utilgivelig Idee.

»Hvad man end kan mene om Wagners Præstationer, saa kan man dog ikke nægte,« siger han i en docerende Tone, og idet han slaaer ud med sin velpleiede Haand, »at han har stillet sig i Spidsen for den største musikalske Omvæltning, som nogensinde har fundet Sted, at han saa at sige har befriet Musikken fra den med allehaande smagløs, pedantisk Overto overlæssede conventionelle Katholicisme. Han er, hvis jeg tør bruge dette Udtryk, Musikkens Luther!«

Ved det med hævet Stemme udtalte Ord Luther er den bigotte Grevinde lige ved at besvime. Luther er i hendes Øine kun en kjættersk Munk, som har giftet sig med en Nonne, et Uhyre, som hun afskyer.

»Ja, hvis De vil sammenligne ham med det Menneske, saa er Wagner allerede domfældet i mine Øine,« udbryder hun, blussende af Indignation og rystende over hele sit corpulente Legeme.

I dette Øieblik kommer Zdena med sin Fætter. Grevinde Zriny føler sig naturligvis strax forpligtet til protegerende at omfavne Zdena, Hedvig gjør en Bemærkning om hendes nye Kjole.

»Har Du kjøbt den i Paris?» spørger hun og tilføier: »Man brugte dem allerede saaledes forrige Sommer i Wien, men det er meget klædeligt. Du har en langt bedre Holdning end tidligere — et sort Fremskridt, Zdena, et stort Fremskridt!«

Saa har endelig hele Selskabet taget Plads. Baron Wenkendorf rømmer sig, slaaer et Par Gange op i det tykke, sorte Bind.

»Nu kunne vi altsaa begynde,» bemærker Fru Rosamunde.

Baronen begynder. Han har allerede læst sig ind i stærk Affect, udtaler netop med hævet Stemme Ordene:

»Nach wilder Schmerzensnacht
Nun Waldes-Morgenpracht;
Im heil'gen See
Wohl labt mich auch die Welle,
Es staunt das Reh,
Die Schmerzensnacht wird helle
Gawan —«

da Fru Rosamunde, som imidlertid urolig har ledt i sin Sykurv, reiser sig op.

»Hvad er det, Rosamunde?« spørger Baronen med et utaalmodigt Tonefald. Han er den Eneste, som lader hendes smukke Døbenavn komme fuldtud til sin Ret.

»Undskyld, kjære Roderich — men jeg kan ikke finde mit Fingerbøl — aa, Zdena, vær saa venlig at hente mig mit Fingerbøl!»

Og medens Zdena staaer op for at lede efter det, henvender Fru v. Leskjewitsch sig til sin Fætter, som er noget krænket over Afbrydelsen, med det Udbrud: »Høist interessant, virkelig høist interessant! Finder I ikke?« og seer sig omkring blandt Resten af de forsamlede Tilhørere for at faae Bekræftelse paa denne Udtalelse. Men Tilhørerne tie. Grevinde Zriny, der, som altid iført svenske Handsker, strikker med store Træpinde paa noget Brunt til de Fattige, presser kun majestætisk sin Dobbelthage mod sin Hals, og Harry, som dog ellers er en Mester i den velopdragne Kunst at kjede sig med Anstand, snoer fortrædelig sit Overskjæg.

Nu er Zdena kommen tilbage med det ønskede Fingerbøl. Oplæsningen begynder igjen, det gaaer temmelig glat i Begyndelsen, Wenkendorf er tilfreds med sit Publikum.

»O, wunder- — wundervoller, heiliger,« læser han just med stor Betagenhed.

Alle strække Hovederne frem, lytte. Saa . . . krrr . . . krrr . . . en sagte Kradsen, som bliver stærkere og stærkere, ja tilsidst til en buldrende Trommen paa Døren til Pavillonen, vækker den lille Kreds af dens Andagt. Et Smil opklarer Fru Rosamundes phlegmatiske Træk.

»Det er Fido, som melder sig. Luk den ind, Harry!«

Fido, Fruens sorte Pudel, bliver lukket ind, lægger sine lodne Poter hilsende op paa Knæene af de Tilstedeværende, den Ene efter den Anden, bliver overvættes beundret af sin Eierinde, og efterat den forgjæves har søgt at fjerne Grevinde Zriny fra sin Yndlingssopha, som den aabenbart troer at have Eneret paa, og mistroisk har snuset til og rumsteret med alle Puder, lægger den sig, med en vranten Knurren, ned i det ledige Hjørne af dette Meubel.

Wenkendorf trommer sagte Tannhäusermarchen paa sit tykke sorte Bind og trækker misbilligende Rynker paa Panden. Harry iagttager med Tilfredshed hans Forstemthed, iagttager over-

hovedet Kurlænderen med den pinligste Opmærksomhed, mønstrer rasende det gode Parti, for hvis Skyld Zdena fra den ene Dag til den anden har offret sin flygtige Tilbøielighed for sin Barndoms Legekammerat.

»En ynkelig Skabning!« tænker han ved sig selv; »enhver Mand er god nok til Tidsfordriv for hende. Hvem havde dog tænkt det! Dumrian, som jeg var! Jeg kan prise min Lykke, ja, det kan jeg sandelig!«

Og medens han alvorlig søger at faae sig til at tro, at der under disse Omstændigheder ikke havde kunnet gives noget Heldigere for ham end denne lykkelige Afbrydelse af Forholdet til hans smukke, vankelmodige Cousine, brænder Hjertet som Ild i hans Bryst. Han har endnu aldrig følt noget, som blot tilnærmelsesvis kunde lignes ved denne Kval! Hans Øine søge uroligt Zdena, som med dybt sænket Hoved og febrilsk Hast arbeider paa et engelsk Broderi.

Forelæsningen er lige bleven afbrudt for tredie Gang og tilmed af Krupitschka, som beder om rene Servietter til Eftermiddagstheen. Man har med Eftertryk maattet forsikkre Wenkendorf, at man virkelig finder Texten til Parsifal overordentlig interessant, førend han modstræbende har ladet sig formaa til at læse videre, da man pludselig udenfor hører Gruset knage under temmelig tunge menneskelige Skridt. Man hører Majorens Stemme og derpaa et andet fremmed Organ, dybt og gutturalt — Døren til Pavillonen bliver aabnet.

»En Overraskelse, Rose,« forklarer Majoren, »Baronesse Paula!«

Den Første, som gaaer den unge Dame imøde og hilser yderst forekommende paa hende, er Harry.

VI.

Den uventede Indtræden af den yppige Skjønhed har fremkaldt to vigtige Resultater, en fuldstændig Afbrydelse af Parsifaloplæsningen og en momentan Forsoning mellem Wenkendorf og Grevinde Zriny.

Medens Fru Rosamunde ikke uden en stiv Tilbageholdenhed gjør Honneurs for den Fremmede, have de to værdige og nysgjerrige Personer trukket sig tilbage i en Krog, for gjensidigt at forhøre sig hos hinanden om, hvorfra disse Harfinks stamme, hvem de ere i Familie med, siden hvornaar de ere adlede og hvorved de have tjent deres Penge.

Da de Begge veed meget lidt derom, bliver deres Nysgjerrighed ikke tilfredsstillet. Imidlertid taler Baronesse Paula, henslængt i en Havestol ved Siden af den majestætiske Husfrue, yderst livligt om alt Muligt og saa frimodigt, som om hun i de sidste sex Aar havde været en stadig Gjæst i Zbirkow. Hendes klare Stemme er noget høi, hendes forbindtlige Ordfylde forbløffende. Hun er iført en russiskgrøn Lærredskjole med tyrkiske Svikler i Nederdelen, et venetiansk Lænkehalsbaand med kunstnerisk ciseleret Fermoir over den høie, usædvanlig stramt siddende Taille. Virkningen af hendes kosmopolitiske Toilette bliver endnu enormt forøget af en meget spids Pariser-Fjerhat og et Par engelske Kjørehandsker. Hun er kommen i sin Ponyekvipage, som hun selv kjører. Hvad nu, alt Toiletteblændværk fraregnet, hendes oprindelige Skikkelse angaaer, saa er Paula afgjort en meget smuk Person, med en fuldendt smuk Figur, rigtignok med en lidt for kort Taille og tykke Arme. Hendes Træk ere temmelig regelmæssige, men hendes Ansigt er for stort, det Hvide og Røde i hendes Teint for grelt, Læberne for svulmende, Smilehullerne i hendes Kinder for dybe. Hendes Haar er ualmindeligt smukt, gyldenblond Haar med et tiziansk rødligt Skjær.

Hendes Væsen svarer til hendes Ydre. Af jomfruelig Tilbageholdenhed er der ikke Spor hos hende. Hendes Selvtilfredshed er urokkelig, hun taler frit om Ting, som unge Piger ellers ikke taler om, og veed Besked om Ting, som andre unge Piger ellers ikke kjende til.

Hun er opvakt og ovenikjøbet lærd, hun har absolveret Institutet med Glans og hørt det mest Optænkelige af Forelæsninger ved Universitetet i*. Hun slaaer om sig med latinske Citater ligesom en gammel Professor og taler forresten om alt muligt, om det nye Slagpanorama i Wien, om den sidste Coulisseskandale i Pest, om den fornylig opkomne videnskabelige Modehypothese og den sidste interessante engelske Skilsmisseproces. Man kan ikke andet end finde, at hun har bragt noget Liv i den søvnige Forsamling, som forblev kold overfor Oplæsningen.

»*Quelle type?*« yttrer Wenkendorf til Grevinde Zriny.

»*Epouvantable!*« hvisker Grevinden.

»*Epouvantable!*« gjentager Baronen og sluger samtidig den unge Dames yppige Skikkelse med Øinene. »Figuren er forresten ikke ilde«, tilføier han.

»Ikke ilde,« gjentager Grevinden. »Hun har jo en Figur som en Ølhebe, man seer hende uvilkaarligt i korte Skjørter og med sex Ølseideler i Favnen«!

Baronen vugger Hovedet frem og tilbage, som om han finder, at den unge Frk. Harfink slet ikke vilde tage sig saa ilde ud i Ølhebedragten — men forsikkrer dog med Eftertryk, at han finder denne unge Dame afskyelig *canaille*, hvilket maaske er hans Overbevisning, men dog ingenlunde forhindrer ham i at beundre hende.

Alle de tilstedeværende Herrer beundre hende — og snart sidde alle Tre, Majoren, Baronen og Harry, grupperede omkring hende, medens Damerne conversere i den anden Ende af Værelset, det vil sige, gjøre nedsættende Bemærkninger om Paula.

Den, som bringer Paula Harfink den mest paafaldende Hyldest — en Hyldest der grænser

lige op til Paatrængenhed, er Harry. Hvad han end hvisker til hende, alt tager hun imod med den samme Sindighed, som gjør Livet saa mageligt for hende. Undertiden viser hun ham smilende indenfor de tilbørlige Skranker, men samtidig udfordrer hun ham.

Damerne haabe i Begyndelsen, at hun snart vil gaa, men forgjæves. Hun tager med Glæde imod en Kop »*afternoon tea,*« og da man er gaaet op fra Haven, og Harry efter Theen opfordrer hende dertil, giver hun endnu sit musikalske Talent til Bedste.

Begyndelsen af hendes musikalske Præstationer danner »Walkürenritt«, som hun med anerkjendelsesværdig Kraft- og Pedalanvendelse hamrer løs paa det ærværdige Bechstein, der ikke engang af Majoren er vant til en saadan Mishandling. Derefter synger hun et Par af Elisabeths Arier af »Tannhäuser«.

Harry beundrer hendes prægtige Stemmemidler — Grevinde Zriny stopper i Smug Bomuld i sine Øren. Den ene Time gaaer efter den anden, og inden man seer sig for, melder Krupitschka, at Souperen er serveret. Baronesse Paula tager i en Fart sine Kjørehandsker paa, men da Fru Leskjewitsch med noget tvungen Høflighed opfordrer hende til at blive til Souper, svarer hun redebont: »Med største Fornøielse!«

Og nu er Souperen til Ende. Harry har under denne siddet ved Siden af Paula, er vedbleven med at sige hende Complimenter, som han ikke burde have sagt til hende, og har desuden, uden at nyde en eneste Bid, drukket det ene Glas efter det andet af den gode, gamle Bordeaux, som Majoren er saa stolt af. Der er foregaaet en Forandring med ham. Den nagende Smerte i hans Indre er indslumret, hans Kjærlighed til Zdena, Conflicten med hende synes at være rykket langt tilbage i Fortiden. Nutiden er for ham den yppige Kvinde med den flotte Ordstrøm og det tizianske Guldhaar. Uden paa nogen Maade at være beruset indtil et uæsthetisk Punct, er Vinen dog gaaet ham til Hovedet og har gjort hans Lemmer tunge. Han føler en Slags behagelig Træthed og seer alt en Smule mere utydeligt og smukkere end ellers — seer ikke en kraftig, kjøn, selvbevidst udfordrende ung Pige ved sin Side, men en underfuld Skikkelse med æventyrlig lysende Teint, med grønne Øine, der skinne som en Havfrues.

Grevinde Zriny og Hedvig ere allerede stegne ind i deres gammeldags Karosse og have begivet sig paa Hjemveien, Harrys Heste, Rideknegtens og hans egen, stampe i Jorden udenfor Døren.

Klokken er ti — Sengetid i Zbirkow. Fru Rosamunde gnider sine Øine, Zdena staaer uændset og træt i en af Vinduesnicherne ude i Forstuen og seer gjennem det gammeldags snirklede Vinduesgitter ud i det grelle Augustmaaneskin. Paula converserer endnu med Herrerne, hun foreslaaer et Middel til at bekjæmpe Phyloxera'en og udkaster i Hast en Plan til Forbedring af Hittebørnshospitalerne i Østerrig.

Man venter paa at hendes Ponyekvipage skal kjøre frem, men Ekvipagen viser sig ikke. Endelig kommer Gartnermedhjælperen, der ogsaa tildels gjør Tjeneste som Gaardskarl, hvem man har sendt efter Ekvipagen, løbende, helt forpustet, med den Melding, at Kusken er i den Grad drukken, at han ikke kan gaa over et Gulv, han sidder nede i Kroen, snorkende, med Hovedet hvilende paa Bordet, og vil prygle enhver, som forstyrrer ham.

»En meget ubehagelig Historie«, sagde Paula, uden at miste et Atom af sin Sindsro, »der bliver ikke andet for, end at kjøre hjem uden Kusk! Jeg har ingen Brug for ham, han sidder kun paa Bagsædet, fordi det engang er Skik saaledes, en standsmæssig Ubehagelighed og ikke andet. God Nat, Baronesse — god Nat — god Nat, takker for den behagelige Eftermiddag og haaber, at vi nu, da Isen er brudt, ville holde godt Naboskab!« dermed trækker hun sig neiende ud i Forstuen.

Fru Rosamunde synes ikke at have noget at indvende imod, at hun uden Ledsagelse skal kjøre til det knap tre Fjerdingvei fra Zbirkow beliggende Dobrotschan, og selv Majoren synes at finde, at denne bredskuldrede og kraftstruttende unge Kvinde er skabt til at hjælpe sig selv. Men Harry lægger sig imellem.

»De vil virkelig kjøre hjem alene?« udbryder han. »Naa, jeg beundrer Deres Mod, som jeg beundrer Alt hos Dem,« tilføier han *sotto voce* og med et let Buk, »men jeg kan ikke tillade det. De kunde møde et Par berusede Arbeidere, blive udsat for et meget ubehageligt Optrin. Lad mig have den Ære at escortere Dem, det vil sige at indtage Deres uduelige Kusks Plads.«

»Paa ingen Maade!« udbryder hun; »jeg kunde aldrig tilgive mig selv at gjøre Dem saa megen Uleilighed. Jeg forsikrer Dem: *I am perfectly able to take care of myself.*«

»Selv den mest aandrige Kvinde mangler Evne til at bedømme visse Situationer!« udbryder Harry. »Giv blot denne Gang efter!« bønfalder han med en Inderlighed, som gjaldt det om at trygle hans Sjæl ud af Skjærsilden. »Min Rideknegt følger med, han skal desuden bringe min Hest til Dobrotschan. Altsaa ingen Betænkeligheder!«

Som om det vilde være faldet hende ind at nære Betænkeligheder om, hvorvidt det passede sig! O, Harry!

»Hvis De virkelig vil være saa elskværdig, Baron Harry,« siger hun ømt.

»Gud ske Lov, endelig er hun borte«, sukker Fru Rosamunde, da hun hører den lille Vogn rulle bort i Natten. »Endelig!«

VII.

Forinden Harry har indtaget Pladsen ved Siden af den firskaarne Paula paa den lille Pony-

vogn, har en lille, smal Haand skjælvende strakt sig ud imod ham, et blegt Ansigt, halvt sørgmodigt, halvt surmulende, har længselsfuldt seet op til ham.

Han har hverken seet Haanden eller Ansigtet. Skade!

Natten er lummer og stille. Fuldmaanen staaer klar paa den skyfri, mørkeblaa Himmel. Der mærkes ikke et Vindpust, og i de høie Popler, som kaste brede, begsorte Skygger over den støvhvide Chaussee, rører sig ikke et Blad. Stubmarkerne ere tildels allerede pløiede, Maanen kaster et hvidlig-gult Skjær over de nøgne Marker; paa andre Marker staa Negene opstablede to og to sammen. Hist og her strækker en Bygmark med grønt sølverne Skjær sig langs Veien. Straaene staa ubevægelige, med Axene bøiede mod Jorden, som om de vare faldne i Søvn staaende. Langt borte hører man den ensformige Lyd af Leens regelmæssige Slag, Kornets trætte Susen i Faldet. Der arbeide Høstfolkene endnu ved Nattetid.

Det Tryk, som hviler over Alt, meddeler sig ogsaa til Harry — han har tungt ved at drage Aande, noget Sælsomt dirrer i hans Aarer!

Der er gaaet ti Minutter, han har ikke lukket Munden op. Paula Harfink har flere Gange seet paa ham med sit skarpe, gjennemtrængende Blik.

Hun er syvogtyve Aar gammel, og skjøndt hendes Livsvandel hidtil har været af standsmæssig Ærbarhed — det følger af sig selv — har Livet dog ikke længer nogen Hemmelighed for hende. Af Naturen begavet med en gjennemtrængende Nysgjerrighed, som efterhaanden er bleven forædlet til Videbegjærlighed, har hun læst alt af den hjemlige og fremmede moderne videnskabelige og belletristiske Literatur, der er værd at læse, og som Følge deraf maa man antage, at hun er fortrolig med denne Verden.

Harrys overdrevne Hyldest har om Eftermiddagen vakt den Tanke hos hende, at han tænker paa et Giftermaal. At andre end rene Følelsesgrunde kunde bestemme ham til at tilbyde hende sin Haand, forekommer hende sandsynligt og har ikke engang noget Saarende for hende. At hun trods sin Skjønhed er henvist til at kjøbe sig en Mand, veed hun, hvorfor skal hun saa ialtfald ikke kjøbe sig en Mand, som hun synes om?

Intet har kunnet komme hende mere tilpas end denne natlige Kjøretour. Med Sikkerhed gjør hun Regning paa at bringe Forretningen til en Afslutning.

Klip—klap — flyve Ponyernes Hove henad den støvdækkede Vei, idet de hvirvle hvide Smaaskyer op, der skinne som Sølv i Maaneskinnet. Harry er bestandig taus. Saa . . . mærker han en Haand paa sin Arm; han farer op.

»Jeg beder Dem,« mumler Paula, halvt leende og rækker ham Tømmerne, »kjør for mig, Ponyerne ere idag saa vilde, de ere nærved at rive Hænderne af mig i deres Vildskab.«

Harry bukker, Ponyerne ryste deres Manker, pruste trodsigt, hvorpaa de falde ind i et livligt Tempo. Lettere og mere regelmæssigt fare de henad den haarde Chaussee. Det er, som om de mærkede en sympathetisk Haand holde Tømmerne.

»Hm, og jeg som bildte mig ind at kunne kjøre,« yttrer Paula leende; »det er en sand Fornøielse at se Tømmerne i Deres Haand!«

»Aa, jeg be'er,« udbryder han noget utaalmodigt afvisende, »saadant Legetøi som disse Ponyer!«

»Kan De kjøre med Fire?« spørger hun noget plumpt.

»Ogsaa med fem, med sex, om det skal være!« svarer han.

»Aa, rigtigt! Hvor dumt af mig at spørge. Var De ikke med et Femspand i Prateren for tre Aar siden, den første Mai? Tre Fuxer, to Skimler, om jeg husker ret, ikke sandt?«

»Ja, De har virkelig en forbausende Hukommelse!« mumler Harry smigret.

»Aa, ikke for Alt!« udbryder Paula livligt; »der er visse Ting, som jeg strax glemmer. Saaledes har jeg til Exempel aldrig kunnet huske, hvem Peter den Stores Moder var.«

»En Nareschkin, troer jeg,« siger Harry, som tilfældigt har hørt det sige af en Nareschkin, som pralede af sit keiserlige Slægtskab.

Gud maa vide, hvordan det falder ham ind i Øieblikket at glimre med sine historiske Kundskaber overfor Paula. Ellers tier han med, hvad der takket være hans gode Hukommelse i den Retning er bleven hængende ved ham, næsten ligesaa pedantisk som en lærd, giftelysten ung Pige, der ikke vil skræmme Mændene. At spille den dannede Officier, finder han under sin Værdighed. Det overlader han til Infanteristerne.

»De forbløffer mig i enhver Retning«, forsikkrer Paula,« men som Hestestyrer indgyder De mig dog den største Respect. Jeg kunde dengang i Prateren ikke faae Øinene fra Deres Spand. Hvor smukt og dog saa fyrigt de fem Dyr travede afsted under deres Ledelse! Og De sad der saa ligegyldig og rolig og holdt Tømmerne i Haanden, som om de ved en Statsvisit sad med Czakoen paa Knæene. Jeg fatter slet ikke, hvorledes man kan finde sig tilrette med disse fem Tømmer.«

»Jeg forstaaer langt mindre, hvorledes et Menneske kan lære at spille Guitar,« siger Harry tørt.

Paula leer og ærgrer sig samtidigt i sit stille Sind over, at hun endnu ikke er rykket sit Maal nærmere. Hun tager sin høie, spidse Hat af og skubber den skødesløst ind under Sædet og trækker langsomt Handskerne af sine hvide Hænder.

»Aa, det gjør godt!« udbryder hun og forstummer. Det er for Øieblikket det Klogeste hun kan gjøre.

Harrys Blik streifer hendes Ansigt, glider ned ad hendes Skikkelse, fæster sig atter og atter

ved hende. Maanen skinner blaalig grelt, næsten som elektrisk Lys, og forklarer i en vidunderlig Grad den modne unge Piges kraftige Skjønhed. Et klart Skjær flimrer om hendes gyldne Haar, det grelle Hvide og Røde i hendes Teint flyder næsten hen i en varm, mat Bleghed. Hendes hvide Hænder hvile nonchalant i hendes Skjød, hendes yppige Overkrop læner sig tilbage i Phaeton'ens Puder.

Klip—klap—klip—klap-- flyve Hestenes Hove henad den glatte haarde Vei. Klip—klap klip—klap . . . mere hult og uregelmæssigt lyde Hovslagene af Ridehestene bagved dem, Rideknegtens og Harrys, som Groom'en fører ved Tøilen.

Kornmarkerne ere forsvundne, de kjøre gjennem en Landsby, en gravstille Landsby, i hvilken Alt sover, hvor Maanen kaster et blaaligt Skjær over de mørke Vinduesruder, Gaardenes Skygger, besynderligt udtakkede, tegner sig af paa det lyse Støv og dele den brede Landsbygade i to Halvdele, en sort og en hvid. Kun indenfor et eneste Vindue er der Lys — maaske vaager en Moder hos sit syge Barn eller En ligger for Døden derinde. Lyset kaster et mærkeligt rødgult Skjær ud i det blaa Maaneskin. En Hund gjøer bag en Gaardsport, ellers er Alt stille.

Og nu ligger Landsbyen bagved dem — et Virvar af sorte Tage og skinnende hvide Mure og mørke Lindetræer. Paa begge Sider af Veien strækker sig ujevn og skaldet en Græsmark, hvor utallige vilde Kamilleblomster skinne hvide og spøgelseagtige frem af det korte Græs, og i hvis Midte der staaer en høi Sten. Lugten af Kamilleblomsterne blander sig skarp og stikkende med Lugten af Veistøvet.

Saa er Græsgangen forsvunden tilligemed Kamilleblomsterne og Støvlugten og den døde, trykkende Taushed. En Storskov strækker sig paa begge Sider af Veien —- en Skov, som aldrig tier, gjennem hvis Toppe der selv i denne stille Luft klinger drømmeriske Melodier. Det er næsten, som om fortryllede Menneskesjæle klagede ud af disse ældgamle Fyrretræer, Sjæle af Mennesker, der vilde naae for høit i Livet — op mod Stjernerne, der blinkede saa venligt til dem, saa længe de lode sig nøie med at beundre dem paa Afstand, og flygtede som gyldne Lygtemænd, saasnart de vilde rykke dem nærmere!

Som flydende Sølv risler Maaneskinnet ned ad de mægtige Stammer, flimrer om Underskoven ved Fødderne af de høie Skovmagnater. En ram Duft stiger op af den varme Skovjord, en Duft af vissent Løv, som paa en tiltrækkende Maade forener sig med Duften af hele den frodige, levende Skovvæxt.

»Hvor vidunderligt!« hvisker Paula.

»Ja, det er smukt,« siger Harry og hans Blik glider atter henover hans Naboerskes yppige Skikkelse.

»Og veed De, hvad der er endnu smukkere?« yttrer hun. »Det er at føle sig beskyttet, at turde lade en Anden tænke for sig.«

Veien bliver ujevn. Bum—bum — støde Hjulene mod en Sten, den lille Vogn tumler frem og tilbage, Paulas Skikkelse støder imod Harry, hun klynger sig til hans Arm. Hendes let krusede, tørre Haar streifer hans Kinder — det giver et Sæt i ham. Hun farer tilbage fra ham.

»Undskyld!« mumler hun ligesom skamfuld.

»Skylden er min, Baronesse,« siger han, »jeg havde ingen Anelse om, at Skovveien var saa daarlig, det er den korteste. Er De ikke kommet ad denne Vei til Zbirkow.«

»Nei!«

»Saa burde De have advaret mig!«

»Jeg havde glemt det,« mumlede hun.

Atter knase Hjulene, Ponyerne pruste utilfredse og det lille Kjøretøi knager og svaier, og Paula skjælver.

»Jeg er bange for, at det bliver endnu værre,« siger Harry; »hvor taabeligt af mig, at jeg ikke har tænkt paa det — saa — vi synke i — hvem havde kunnet ane det i denne Tørke! Vi nærme os Krybskyttegraven, jeg kan mærke Sumpens Nærhed i Luften og i Terrainet.«

»Krybskyttegraven?« siger Paula sagte. »Det er det uhyggelige Sted, hvor Lygtemændene spøge?«

»Er De bange?«

»Ja.«

»En tapper Amazone som De — bange?«

»Ja . . . idag for første Gang i mit Liv, jeg veed ikke, hvad der gaaer af mig,« hvisker hun.

»Det er en daarlig Compliment for mig,« yttrer han og bryder af og seer paa hende.

Hun vender Hovedet bort, det forekommer ham, at hun rødmer.

Tættere og tættere rykke de høie Fyrretræer sammen paa begge Sider af Veien, smallere og smallere bliver det Stykke guldbestrøede Himmel mellem deres Toppe, stærkere og stærkere en stinkende Sumplugt, som forpester hele den krydrede Skovduft. Luften er mørk, Maanens Straaler have ikke kunnet finde Vei herned. Især Veien og den nederste Del af Stammerne ere fuldstændig indhyllede i sorte Skygger. En blaa Flamme dukker frem, danser inde mellem Træerne — saa een til — og een til . . .

»Aa!« skriger Paula og klamrer sig som en Forrykt fast til Harry. Han lægger Armen omkring hende, beroliger hende halvt leende. Har hans Læber virkeligt søgt hendes? Hvad var det da for et langt, brændende Kys, som han føler paa sin Mund, liig den berusende Duft af en Blomst?

Rusen har ikke varet et Secund, saa har han givet Slip paa hende.

»Tilgiv mig!« udbryder han ængstelig, dum.

Kan hun virkelig ikke forstaa ham? Ialtfald ryster hun kun paa Hovedet og mumler: »Tilgive

. . . Hvad er der at tilgive? det kom blot saa uventet, saa pludseligt — jeg havde ingen Anelse om, at De elsker mig, Harry!«

Hans Kinder brænde — Skoven er forsvunden, Veien er jevn — klip—klap—klip—klap flyve Ponyernes Hove gjennem Støvet og klip, klip, klap — mere uregelmæssigt og hult lyde otte andre Hove henad Veien bagved den lille Vogn. Harry vender sig om og opdager Rideknegten, som han har glemt.

Skovdæmringen er forsvunden. Over hele Landskabet udgyder Maanen sit Lys, grelt og blaat, Alt er tyst, ikke et Blad rører sig, kun langt borte, svagere og svagere, hendøende, hører man Skovens sørgmodig klagende Røst.

Ti Minutter efter holde Harry og Paula udenfor Slottet i Dobrotschan. »De besøger da vel Mama imorgen?« hvisker Paula og trykker sin Forlovedes Haand. Men Harry er tilmode, som om han kunde prygle hende, sig selv og hele Verden.

VIII.

Høitærede Baronesse!

»Vil De og Deres Familie paa Søndag gjøre os den Fornøielse at spise til Middag hos os — ganske *entre nous*, Klokken sex. Vi vil overraske Dem med Afsløringen af en Hemmelighed, som ikke turde være uden Interesse for Dem.

»Efter hvad jeg hører, har De Fremmede. Det vilde naturligvis være os en stor Glæde, hvis Baron Wenkendorf vilde slutte sig til Dem paa Søndag. I Haab om et venligt Tilsagn, forbliver jeg Deres meget hengivne

Baronesse Harfink«.

Denne Billet, som hun lige i dette Øieblik har taget ud af en Konvolut, som dufter af Violer og er prydet med en Edelweissgren, læser Baronesse Leskjewitsch i en nedslaaet Tone for sin Mand, sin Niece og sin Fætter, som alle høre efter med mere eller mindre spodsk nedtrukne Mundvige.

Ikke fordi Billetten i og for sig var mere keitet, eller fordringsfuld, eller overhovedet i nogen Henseende anderledes end de fleste andre Invitationsbilletter, nei — men alene den Omstændighed, at denne lille Skrivelse hidrører fra Baronesse Harfink, er nok til at sætte Zbirkowerne i en mistroisk og ironisk Stemning.

Der er allerede gaaet tre Dage siden den Eftermiddag, da Harry blev uenig med Zdena, og Zdena har havt Tid til grundigt at fortryde sit Experiment.

Det lille Selskab er nu forsamlet omkring Frokostbordet, som er dækket i et Syrenlysthus, hvorfra man har Udsigt til et favnehøit Springvand, som hæver sig op af et lille, langagtigt Bassin.

Fru Rosamunde finder Synet af dette lille Springvand forfriskende, Majoren foragter Legetøiet og kalder denne Frokostplads »Lavoirpladsen«, eller naar han er særlig gnaven, »Vandfadet«, medens han saa hver Gang holder Albuerne ind til Siden og Hænderne nedad, ligesom en lapset Kænguruh, og betjener sig af sin smukkeste, desværre lidt unaturlige høitydske Accent.

»En Overraskelse . . . hvad kan det være for en Overraskelse, som Baronesse Harfink har, der skal interessere os?« siger Fru Rosamunde, idet hun lægger Billetten ved Siden af sin Tallerken.

»Aa, hun veed, at Du er et nysgjerrigt Fruentimmer, og gjør, hvad hun kan, for at lokke Dig til sig«, forklarer Majoren. »Flæsket i Dobrotschans Musefælde, det er Overraskelsen, ikke andet. Hvad kan det vel være, et nyt Porcellainservice eller en japansk Klud med omkravlende forgyldte Chimærer og andet Utøi!«

»Nei, den hele triumpherende Tone i Billetten tyder paa en mere storartet Acquisition«, yttrer Fru Rosamunde, idet hun tankefuld smører et Stykke Brød; »jeg troer snarere, at der er en ny Svigersøn med i Spillet!«

»Hm! Frøken Paulas Forlovelse vilde naturligvis være af speciel Vigtighed for os«, siger Majoren spodsk. »Naa, maaske krænker Harry sig derover, han har jo nylig gjort Cour til hende, ligesom en Kanoner!« og dermed blinker den gamle Kyrasseer til Zdena. Men hun dypper sine Læber ned i Thekoppen, saa at man foreløbig ikke kan se hendes Ansigt.

»Jeg tænkte mig allerede«, bemærker Fru Rosamunde, »at maaske Harry . . .«

»Nei, Rosa, Du er virkelig storartet«, falder Majoren hende i Talen, »hvis Du virkelig kan bilde Dig ind, at Harry har havt noget Alvorligt i Sinde, da han gjorde Cour til den Ølhebe!«

Zdena har sat Thekoppen fra sig, hendes fine Næsebor dirre stolt, der er et spottende Drag om hendes nydelige Mundviger. Hvorledes skulde det falde Harry ind . . . aa, Snak!

»Naa, man har jo hørt saa galt før«, bemærker Fru Rosamunde forstandig. »Glem ikke, at Lato Treurenberg allerede har giftet sig ind i Familien Harfink!«

»Aa, han — han havde Gjæld, eller hm . . . ialtfald havde hans Fader Gjæld — En eller Anden i Familien havde Gjæld«, erklærer Majoren, »det er noget ganske andet; men et Menneske som Harry, naa, han vil da ikke give Afkald paa sin Onkels kolossale Formue for at gifte sig med Paula Harfink — hvis det dreiede sig om nogen Anden, saa vilde han maaske være i Stand dertil, men for denne rødmussede Dromedar — latterligt!«

»Jeg forstaaer Dig virkelig ikke; nylig lod Du til at være helt forgabet i hende«, udbryder Fru Rosamunde, »Alle have smægtet for hendes Fødder, Du med, Roderich!

Baron Wenkendorf seer op fra en Bunke Breve og Aviser, som han netop var i Begreb med at studere.

»Hvad tale I om?« spørger han. Moderne klædt, i en lys Sommerdragt, en broget Skjorte med meget høi Krave, en let, mørkeblaa Foulardslips med hvide Prikker, og den uundgaaelige skotske Hue med flagrende Baand, passer hele hans Ydre snarere til Stranden ved Trouville eller til en storartet Park med hundredaarige Træer og en feudal Borg i Baggrunden, end til de beskedne Forhold i Zbirkow. Han føler det selv, og for ikke at virke trykkende paa sine Omgivelser, bestræber han sig altid for at vise den mest opmuntrende Deltagelse for Familien Leskjewitschs smaa Hverdagsinteresser. »Hvad tale I om?« spørger han, venligt smilende.

»Aa, om Frøken Harfink!«

»Endnu bestandig?« siger Wenkendorf, idet han spøgefuldt trækker Øienbrynene i Veiret. »Det maa sandeligt synge for den unge Dames Øren, i de sidste tre Dage er der, forekommer det mig, talt temmelig meget om hende!«

»Jeg bemærkede kun, at I Allesammen have været lutter Fyr og Flamme for hende, medens hun var her«, siger Fru Rosamunde, »og at jeg som Følge deraf ikke kan forstaa, at I bagefter kan finde saa meget at udsætte paa hende!«

»Det Indtryk, som denne Art Kvinder gjør paa Mændene, er snarere et momentant blændende end et varigt fængslende«.

»Hm, hun er jo dog en meget smuk Person, men . . . hm, ingen Dame«, bemærker Wenkendorf, og hans smukke, klangfulde Organ har allerede den irriterende Tone, som det altid antager, naar Talen i en eller anden Retning falder paa det moderne Parvenudømmes frodige Opsving. »Hvem er da egentlig disse Harfinks?«

»Folk, der have bragt det til noget«, brummer Majoren.

»Hvorved?«

»Ved Held, Flid og Frækhed«, svarer Majoren. »Gamle Harfink pleiede ogsaa at gaa paa Arbeide med Hakken slængt over Skulderen; han har langsomt arbeidet sig op i Jernværkerne heromkring, dernæst giftet sig med en rig Bagerdatter og endelig erhvervet hele Distriktets Industri. Han var meget afholdt. Jeg kan endnu mindes den Tid, da man sagde ‚I‘ til ham. Senere kaldte man ham ‚De‘, det blev ovenikjøbet Mode at give ham Haanden, han tørrede saa altid først sin af i sit Frakkeskjød. Han var en komisk, men grundskikkelig Fyr, et jevnt Menneske, som ikke higede ud over sin naturlige Sphære. Jeg troer, vi undte ham hans Rigdom, fordi den passede saa daarlig til ham og fordi han ikke har vidst, hvad han skulde bruge den til«. Og Majoren helder tankefuld Rom i sin tredie Kop The.

»For denne Art Parvenuer har jeg ogsaa noget tilovers«, siger Wenkendorf. »Til Gjengjæld veed jeg intet Latterligere, end de i en eller anden mudret Dam udklækkede Guldfisk, som pludselig bilde sig ind, at de kun kunne svømme i Eau de Cologne. Hm, hm! Og denne jevne Hædersmand er Fader til den smukke Paula?«

»Ih, Gud bevares!« udbryder Majoren og leer høit ved den blotte Tanke.

»Du har den trættende Vane at blive vidtløftig, naar Du fortæller noget, Paul«, beklager Fru Rosamunde sig. »Du begynder alle dine Stamtræer med Adam og Eva«.

»Og Du har den stygge Vane at afbryde mig!« farer Majoren op. »Hvis Du ikke havde afbrudt mig, havde jeg været færdig for længe siden«.

»Ja, det kjende vi nok! Du havde først givet os en Beskrivelse af gamle Harfinks Støvler!« udbryder Fru Rosamunde.

»Men det var ogsaa nogle høist eiendommelige Støvler«, siger Majoren pludselig, »de saae altid ud, som om der istedetfor en Fod stak sexogtyve Løg i dem«.

»Naa, der have vi det! Nu mangler der blot en Beskrivelse af hans Hue!« bemærker Fru Rosamunde.

»Historien om den smukke Paulas Tilblivelse rykker bestandig længer ud i det Fjerne«, sukker Wenkendorf med velopdragen Resignation.

»Hun er en Sønnedatter af gamle Harfink«, blander Zdena sig for første Gang i Samtalen.

»Gamle Harfink havde to Sønner«, vedbliver Majoren, som ikke kan lide, at man fortæller hans Historier tilende for ham, »to Sønner, som lagde sociale Bestræbelser for Dagen og begge giftede sig med dannede Damer — Damer, for hvem de ikke vare noble nok og som de ikke kunde holde ud at leve sammen med. Hvis jeg ikke tager feil, var der ogsaa en Søster — hør, Rose, var der ikke ogsaa en Søster, som blev gift med en Italiener?«

»Jeg er ikke *au fait*«, svarer Fru Rosamunde tørt; »de Harfinkske Familieanliggender have aldrig indgydt mig den ringeste Interesse«.

Majoren bider sig i Læben.

»Men siig mig engang«, bemærker Wenkendorf. »Hvorledes have I saa længe kunnet undgaa at komme sammen med Harfinks, naar Familien allerede i flere Generationer har været bosiddende her paa Egnen?«

»Harfink Nummer to har aldrig boet her«, forklarer Majoren. »De havde ogsaa kun Jernhytterne og ingen Grundeiendom. Det er ikke mere end et Aarstid siden, at Enkefru Harfink kjøbte Dobrotschan tilligemed Billedgalleriet og alle de gamle Jernrustninger. Fabrikkerne ere afstaaede til et Aktieselskab«.

»Hm, hm! Naboskabet vil neppe byde Jer mange Behageligheder«, bemærker Wenkendorf.

Fru Rosamunde fæster endnu engang Blikket paa Billetten og yttrer: »Afsløringen af en Hemmelighed . . .«

Imidlertid bliver Mødet hævet. Zdena, som har siddet forstemt og taus under Maaltidet, trækker nu Majoren i Ærmet og siger, uden at se paa ham:

»Onkel, maa jeg laane Vognen?«

Majoren seer polidsk paa hende.

»Hvad vil Du med Vognen?«

»Jeg vilde gjerne over til Komaritz, Hedvig vil tage det ilde op, at jeg ikke har været der saa længe«.

»Hm, Hedvig kan vel nok holde det ud lidt endnu uden Dig, troer Du ikke?« siger Majoren, som er i Drillehjørnet.

»Aa, lad hende blot tage derover«, falder Fru Rosamunde ham i Talen, »jeg har desuden lovet Husholdersken en Kurv Reineclauder til at sylte; den kan hun tage med. Og een Ting til, Zdena. Du kunde aflægge en Visit i Dobrotschan; jeg overlader det til dine diplomatiske Evner at udspionere den store Hemmelighed. Jeg protesterer imod at overvære den høitidelige Afsløring paa Søndag!«

»Jeg skal altsaa sige, at vi ikke komme«.

»Ja, siig til dem, at vi paa Søndag selv have Fremmede, og indbyd Komaritzerne, for at det ikke skal være Usandhed!« siger Majoren.

Hun nikker smilende til ham og skynder sig ind i Slottet. Man mærker, at hendes smaa Fødder i dette Øieblik bære et meget let Hjerte.

»En komisk lille Kokette!« tænker Majoren ved sig selv og tilføier: »Men hun er alligevel et allerkjæreste Pigebarn«.

IX.

En Time efter sidder Zdena, med en stor rød Silkeparasol udspændt over sit nydelige Hoved, i en aaben Vogn og kjører i muntert Tempo til Komaritz. Hun har foresat sig at slutte Fred med sin Fætter.

Den overdrevne Hyldest, som han har bragt Paula, har ærgret hende i Øieblikket, nu tænker hun kun paa den med et spottende Smil.

»Stakkels Harry!« mumler hun overlegent og protegerende, »stakkels Harry! Han er dog saadan et eiegodt Menneske og mig saa rørende hengiven.« Og med denne Tanke i Hjertet ruller hun henad den glatte Chaussee, paa hvilken Sporene af den sidste Regn hurtigt tørre i Augustheden. Himlen er blaa fra Horizont til Horizont. Solen stiger høiere og høiere, brænder mere og mere grelt paa de gule Stubmarker paa begge Sider af Veien, Træernes Skygger blive kortere og mere sorte, og mere sørgmodigt aftegner Skovens dunkle Masse sig midt i de gule Marker.

Forsigtigt undgaaende den opblødte Skovvei, kjører Kusken den længere Vei ad Chausseen. Det varer fem Kvarter, inden Zdena kjører gjennem en vaabenprydet, hvælvet Port ind i en malerisk Slotsgaard, hvor der imellem to meget gamle Lindetræer staaer en hellig Johannes af Nepomuck, hvem Korset er gledet ud af Stenarmene og for hans Fod en gammeldags Brønd, som, drømmerisk pladskende, fortæller om gamle Dage — en Tid, der ikke har nogen Interesse for Slottets nuværende Beboere.

Zdena offrer intet Blik paa Omgivelsernes maleriske Skjønhed. To Rideheste, som af en Rideknægt blive førte op og ned i den gammeldags Slotsgaard, fængsle hendes Opmærksomhed. Er det ikke Harrys Heste? Hvad har Harry her at gjøre? En svag Beklemmelse hæmmer hendes Aandedræt. Saa smiler hun over sin taabelige Mistanke, glæder sig over paa denne Maade at træffe tidligere sammen med Harry, end hun ellers havde Grund til at vente det.

En Tjener i simpelt og smagfuldt Livrée er kommet farende for at slaa Vogndøren op — Herskabet er hjemme.

Med let Fod hopper Zdena opad Trappen ind i den store luftige Forsal, hvor der mellem kluntede, massivt udskaarne Meubler staa et Par Jernrustninger med Sværd i Haand, ligesom et fortryllet Stykke Middelalder, en paa hver Side af et høit Uhr, paa hvis Messingskive en grinende Død, med Leen over Skulderen, foretager sin ensformige Runde. Paa de hvidkalkede Mure hænge mørke Portraiter, den sidste Eiers Forfædre; nogle i blaa Staalrustninger, nogle med store Allongeparykker, andre med en Pisk i Nakken, Damer med indsnøret Bryst og stive Halskraver, andre i Fiskebensskjørter og med pudret Haar.

»Hvis disse Herskaber pludselig kunde blive levende, hvor de saa vilde forundre sig!« tænker Zdena. Men hun faaer ikke Tid til at fortsætte sine dybsindige Betragtninger — thi ud ad en af de høie Jerndøre, som føre ud i Vestibulen, træder Harry.

De fare begge sammen ved det uventede Møde, han bliver ligbleg — hun ildrød. Men hun fatter sig hurtigere end han, og da han, uden at kunne faae et Ord over sine Læber, vender Hovedet bort fra hende, gaaer hun hen til ham, og idet hun sagte trækker ham i Ærmet, mumler hun med honningsød Stemme: »Harry!«

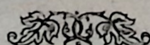
Han vender sig om imod hende. Hvor hun er nydelig. Med en naadig Prindsesses skalkagtige og seiersvisse Elskværdighed leer hun ham op i Ansigtet og hvisker: »Fortryder Du endnu ikke, at Du nylig har sagt saa stygge, haarde Ord til mig?«

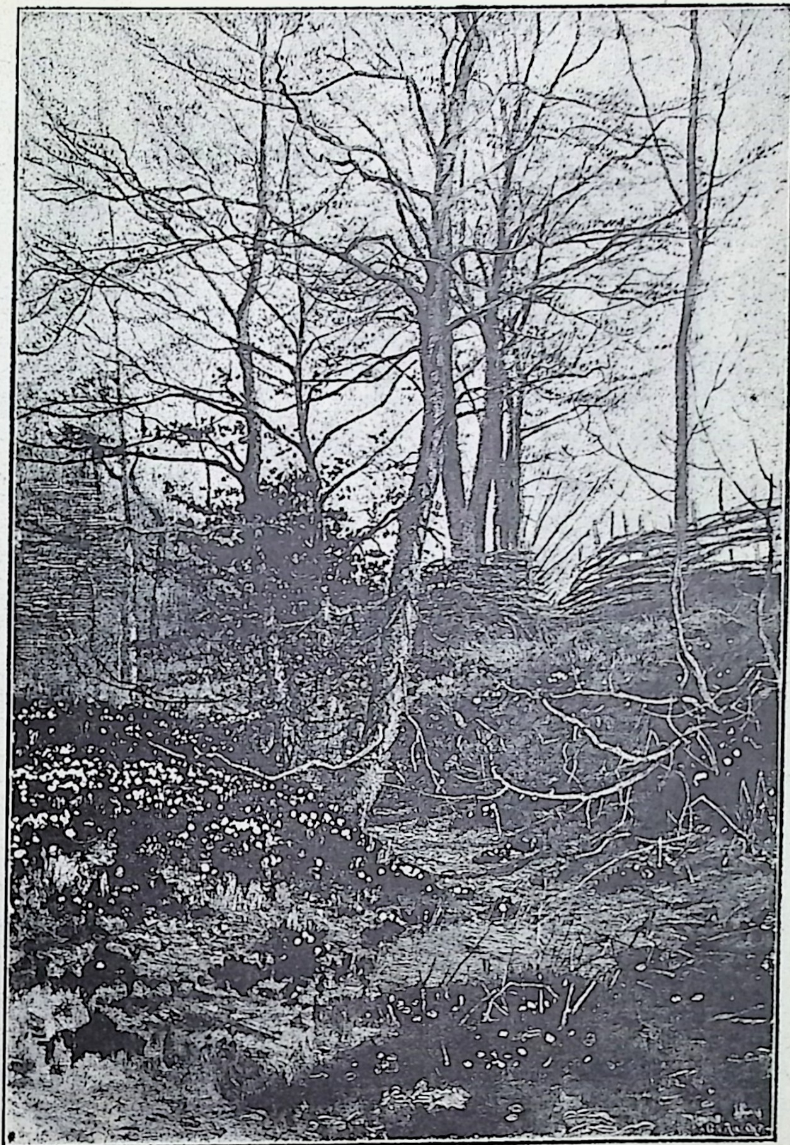
Han er bleven endnu blegere. En Stund lader han hendes Spørgsmaal ubesvaret, sluger kun hendes nydelige, skjelmske Ansigt med Blikket, saa griber han hende pludselig barsk om begge Haandled og udbryder:

»Og fortryder Du, at Du gav mig Anledning dertil?«

Ved dette i hans nuværende Stilling høist uforsigtige Spørgsmaal sænker Zdena Hovedet og hvisker meget sagte:

»Ja!« (Fortsættes).

April.

Med Billede efter Maleri af Hans Friis.

Mit Hjerte hilser dig April! —
Jeg kjender godt dit Vexelsmil
Og Taaren i dit Øie;
Du vil ei ret for Alvor tro,
At Vinterstormen gik til Ro
Og smukt sig maatte føie;

Du aner dog, hvad snart vil ske,
At bag den kolde, klamme Sne
Laa tusind Liv forborgen:
At Træet atter faaer sin Frugt,
Og Lærkens Sang sin Himmelflugt
Den klare Sommermorgen; —

O blide Haab i Hjertets Vraa,
At Intet, Intet skal forgaa,
Hvad her til Live kommer!
At Alt, hvad her er visnet hen,
Skal atter sætte Blomst igjen
I Evighedens Sommer.

Ludvig Bødtcher

Skrevet 1872. Optaget i „Sidste Digte".

OM DYRENES SANDSER.

Af A. RAU.

Det er saa almindelig bekjendt, at det næsten lyder trivielt, at Menneskene, ja Hvirveldyrene overhovedet se med Øinene, høre med Ørene, lugte med Næsen, smage med Tungen og føle med hele Legemets Overflade. Men forlader man denne den høiest udviklede Dyreklasse og stiger ned til lavere Dyreformer, til Insekter, Krebsdyr, Bløddyr, Orme o. s. v. og spørger: Hvad og hvor er her Øine, Ører, Næse, Tunge og Føleorganer, eller rettere: Hvilke Organer tjene her til at se, høre, lugte, smage og føle med? saa forsvinder det Trivielle og i Stedet finde vi en Række Problemer til Løsningen af hvilke der kræves et nøie Kjendskab til Physik, Physiologi og Anatomi, omhyggelige Iagttagelser og ofte skarpsindig udtænkte Forsøg; og selv naar alle disse Forudsætninger opfyldes, naaer man ofte dog kun til Resultater, som ikke finde overensstemmende Tydninger. De nævnte Organer ere meget ofte byggede efter en Plan, der er meget forskjellig fra hvad man hidtil kjender, og de sidde undertiden paa Steder, som forekommer den uøvede Iagttager meget mærkværdige. Mange Dyr have saaledes Øinene paa Ryggen, andre have dem paa de bageste Følere eller mellem Følerne; hos en Gruppe af Bløddyr sidde de paa korte Stilke; hos en anden sidde de dybt, ja indtil helt indsunkne i Central-Nervemassen. Mange Former af Igler have foruden Pigmentpletterne paa Hovedet ogsaa saadanne paa Sugeskiven i Bagenden. Den Antagelse ligger nær, at de ogsaa ved disse formaa at skjelne mellem Lys og Mørke, at de altsaa fungere som Øine. Ved de europæiske Kyster lever en lille Orm, hvis bageste Ende altid er foran og undersøger Terrainet med megen Livlighed, hvorved den udviser en Intelligents og en Selvstændighed, som om den var Hovedet selv. Paa Enden er der en Skive, paa hvilken der findes to røde Punkter, der af M. de Quatrefages antages for at være Synsorganer. Hos mange Insekter sidder Høreorganet i Benene.

Vanskeligheden ved at tyde de lavere Dyrs Sandseorganers Funktion forøges ved den Omstændighed, at disse Organer i deres Anlæg og Udvikling undertiden have stor Lighed med hverandre. Saaledes afsondre f. Ex. Epithelialcellerne hyppigt Stoffer, der forene sig til mer eller mindre faste Legemer; et saadant lille Legeme kan sættes i Bevægelse af Lydbølger og forøger derved disses Indvirkning paa Epithelialcellerne; her have vi da et Høreorgan af den mest primitive Udvikling. Den samme Celle, eller een, der er opstaaet paa lignende Maade, tjener som Linse, der samler Lysstraalerne som et Brændeglas, hvorved Lysets Virkning paa de indenfor liggende Celler forøges; dermed er Øiets Anlæg givet. Videre Udviklingstrin opstaa da ved at de respektive Celler under en stadig stigende Paavirkning omdanne sig til et eiendommeligt Nervenet. Den engelske Naturforsker Sir John Lubbock gjør udtrykkelig opmærksom paa, at dette ikke er noget indbildt Forhold, og han har viist dette gjennem mange Illustrationer tagne efter Naturen. Alle disse Udviklingstrin existere virkelig og lade sig paavise hos visse Muslinger og Snegle; ja her maa endvidere tilføies, at man ved at iagttage visse Snegleindividers Udviklingsgang i Ægget finder, at den skrider frem paa den her antydede Maade. I andre Tilfælde foregaaer Sandseorganernes Oprindelse og Udvikling paa en noget anden Maade. Hos visse Vandbillers Larver synes Øinene simpelthen at være opstaaede ved at Overhudens Cuticula nogle Steder udvikles stærkere end andre Steder, hvorved der fremkommer en Slags Linse. Hos en paa den sydlige Halvkugle meget udbredt nøgen Snegl findes der to Slags Øine. Den ene Slags er dannet efter Bløddyrøinenes almindelige Type og findes paa Hovedet, den anden Slags findes spredte paa Ryggen, og disse sidstes Synsnerver udspringe ikke fra Hjernen, men fra Indvoldsnerveknuden.

Antallet af disse Øine er forskjelligt, ikke blot hos de forskjellige Arter, hvoraf nogle have mange hundrede og andre kun tolv, men Antallet er ogsaa forskjelligt for de forskjellige Individer af den samme Art. Saalænge Dyret lever, dannes der stadigt nye Øine og andre opsuges og forsvinde. Det er ikke let at forstaa, hvorfor disse Snegle have saa mange Øine, hvorfor de opstaa og igjen forsvinde, men saadanne tilsyneladende unyttige Gjentagelser af Organer træffer man bestandigt hos lavere Dyr. Disse nøgne Snegles Følere ligne i deres Bygning Øinenes i en ganske mærkelig Grad: Cuticula'en har her fortykket sig til et biconvext, næsten linseformet Legeme; under de forlængede Epithelialceller findes et Cellekomplex, i hvilket en Nerve udmunder. En meget lille Forandring vil være istand til at omdanne et saadant Føleorgan til et Organ, som formaaer at skjelne mellem Lys og Mørke. Paa disse Kjendsgjerninger støtter Zoologen Semper den Formodning, at saaledes indrettede Organer kunne undergaa et Funktionsskifte, paa den Maade altsaa, at et Føleorgan omdannes til et Øie og omvendt et Øie til et Føleorgan.

Af dette fremgaaer, at det gjennemgaaende ikke er let at afgjøre, hvilken Funktion et Sandseorgan hos de lavere Dyr har; overhovedet er en og samme Nerve istand til at modtage forskjellige Sandseindtryk; det kommer blot her an paa, hvorledes den ender, og hvorledes det med den forbundne Apparat er beskaffent. Alle de hidtil nævnte Vanskeligheder, som stille sig i Veien for vor Forstaaelse af Sandseorganernes Funktion, er, om vi saa maa sige, af teknisk eller experimental Art. Men der er endnu andre Vanskeligheder, og disse kunne ikke hæves ved Forbedring af vore Undersøgelsesmethoder: de ere af almen eller philosophisk Natur og ligge i Beskaffenheden af vor egen Erkjendelse. At Øiet og Øret ere Apparater, af hvilke det ene er afpasset efter optiske, det andet efter akustiske Love, synes ikke at være vanskeligt at forstaa. Men hvoraf det kommer, at Svingninger i et hypothetisk Stof, Ætheren kaldet, frembringe Forestillinger om Lys og Farver, eller hvorledes Svingninger i Luften frembringe Forestillinger om Lyd eller Toner, dette ligger udenfor Muligheden af en Forklaring og er os derfor ubegribeligt. Overensstemmende hermed siger Lubbock: »Intet Menneske kan gjennemlæse Literaturen over Sandseorganerne uden at bemærke, hvor lidet vi i Virkeligheden vide om denne Gjenstand. Selv naar vi have omhyggeligt udarbeidede Beskrivelser og Afbildninger vedrørende Syns- og Høreorganerne for os, ville vi finde, at de altid næsten udelukkende angaa disse Organers Anatomi og Lyd- og Lysbølgernes Væsen. Hvorledes det virkelig gaaer til, at Lyd- og Lysbølger indvirke paa vort Nervesystem, hvorledes Hørelsen og Synet egentlig foregaaer, er saagodtsom ubekjendt, og hvad Lugten, Smagen og Følelsen angaaer, da er vor Uvidenhed om muligt endnu større.

Det er en meget vanskelig Opgave at finde Sædet for Insekternes Lugtesands. Det er jo nemlig en meget væsentlig Omstændighed, at en mer eller mindre uafbrudt Luftstrøm stryger hen over Lugteorganets Overflade, saa at Organet paa denne Maade bliver bragt i Forbindelse med de lugtende Stoffer. Men nu aande som bekjendt Insekterne ikke gjennem Munden, men gjennem en Række Aabninger, der befinde sig langs Kroppens Sider og føre ind til Aanderørene. Den Antagelse, at Lugteorganet var at søge i Nærheden af Aandehullerne, syntes saaledes berettiget, men de omhyggeligste Forskere kunne imidlertid ikke i Nærheden af Aanderørene finde nogetsomhelst nervøst Apparat, som man kunde antage for et Lugteorgan. De Undersøgelser, der nu foreligge vedrørende dette Spørgsmaal, synes ogsaa tydeligt at vise, at Insekternes Lugtesands har sit Sæde dels i Følerne og dels i Kjæbepalperne.

Høreorganet hos Krebsdyrene findes i de øvre Føleres Grundled; det bestaaer af en Hudsæk, der er beskjærmet af Haar og indvendig besat med »Sandsehaar«. Dette Organ blev opdaget 1811 af Rosenthal, som antog det for at være et Lugteorgan, en Mening, som tiltraadtes af hans Samtidige. I 1843 opdagede Farre Organets rette physiologiske Betydning, som Huxley og Leuckart senere har bekræftet. Farre meddelte, at Krebsdyrenes Ørestene vare Sandskorn, som Dyrene selv tog og puttede ind i deres egne Øresække. Denne Meddelelse klang imidlertid saa usandsynlig, at den ingen Tiltro fandt. Hensens Iagttagelser have senere hævet dette Spørgsmaal over al Tvivl. Øresækken er nemlig kun en Indkrængning af den ydre Hud og bliver afkastet ved hvert Hudskifte. Hensen undersøgte Øresækken paa Krebse med ny Hud og fandt den uden mineralsk Indhold; han iagttog ogsaa, at Krebsene med Omhu opsøgte Sandskorn; men hvorledes de bragte dem ind i Øret, kunde han ikke opdage. Han tog nu nogle Krebs og anbragte dem i et Bassin, med Søvand og strøede Urinsyrekrystaller paa Bunden

af Bassinet. Kort efter skiftede en af Krebsene Hud, og i den medfølgende Øresæk fandtes kun nogle smaa Sandskorn, men ingen Urinsyrekrystaller. Men tre Timer senere fandt Hensen i det nydannede Organ talrige Krystaller, men ingen Sandskorn. Hensen har saaledes beviist, at Krebsdyrene virkelig optage fremmede mineralske Legemer og selv anbringe dem i Høreorganet, hvor de da gjøre Tjeneste som Otolither eller Ørestene. Slægten Mysis har to Øren i Halen.

Da Insekterne paa forskjellig Maade formaa at frembringe Toner, det være sig nu ved hurtig Svingen med Vingerne, eller med Aandehullerne, eller ved Gnidning af dertil indrettede Partier af Legemet, og disse Toner delvis tjene til at hidkalde det andet Kjøn, saa er der ingen Tvivl om, at Insekterne ogsaa kunne høre; men angaaende Høreorganets Sæde ere de første Autoriteter ikke blot af forskjellig Mening, men selve Iagttagelserne synes at modsige hverandre. Sir John Lubbock søger Forklaringen herpaa i, at Høresandsen hos Insekterne ikke er indskrænket til et enkelt Sted. Han mener, at der ikke kan være Tvivl om, at Følerne hos mange Insekter tjener som Øren. Der er jo ingen Grund til at antage, at Høreorganet absolut altid skal være i Hovedet eller et andet bestemt Sted af Legemet. Skovgræshopperne have paa deres forreste Ben to eiendommelige, glasagtige, mere eller mindre ovale, trommeskindslignende Dannelser, som af de ældre Entomologer ansaaes for at være Resonnantsapparater, der tjente til at forstærke den velbekjendte svittende Lyd, som disse Dyr frembringe. Johannes Müller var den første som formodede, at disse trommeskindslignende Dannelser funktionerede paa samme Maade som Trommehinden i vore Øren, og at de virkelig hørte til de ydre Dele af et ægte Høreorgan. Men at et Dyr skulde have Øren i Benene klinger saa underligt, og deraf kommer det sagtens, at den rette Funktion af disse Organer hos de omtalte Skindvinger saa længe er bleven mistydet. Mange senere Undersøgelser af bekjendte Forskere angaaende dette Spørgsmaal bevise klart, at Müller har havt Ret. I 1877 opdagede Lubbock i Myrens Skinneben et Apparat, der i flere Henseender stemmede overens med Skovgræshoppens Høreorgan.

Hvad Synet angaaer, da er en simpel Lysfornemmelse mulig uden noget optisk Apparat; selv Planter ere jo følsomme for Forskjellen mellem Lys og Mørke, og hos ikke faa lavere Dyr er hele Hudoverfladen modtagelig for Lysindtryk. Den simpleste Form for et Synsorgan er en farvet Plet. Som allerede antydet kan man fra dette første Stadium følge en næsten fuldstændig Udviklingsrække indtil beundringsværdig byggede Synsorganer; ligeledes kan man i et Dyrs individuelle Udvikling paavise Trin, som rimeligvis have tilhørt tidligere Generationer i længst henrundne Tider. Insekterne have i Regelen to Slags Øine: store, sammensatte Øine og smaa Biøine. De sammensatte Øine bestaa af et meget stort Antal — 20,000 og derover — sexkantede, meget regelmæssige Facetter; under hver af disse findes en Krystalkegle, og bagved ligger Nethinden. Angaaende de Billeder, der opstaa gjennem et saadant sammensat Øie, antog J. Müller, at de udgjorde en Mosaik, hvis »Stene« svarede til Facetterne i Antal. Denne Theori søgte Gottsche at forkaste og at bevise, at enhver af Facetterne optog og gav et helt og selvstændigt Billede. Det synes for Øieblikket, at de fleste Forskere have forladt den Müllerske Theori og anse Gottsches for rigtig.

Myrernes Gjenkjendelsesevne er ganske overordentlig. Myrerne i et Myrebo leve gjennemgaaende i fredelig Forstaaelse med hverandre; derimod er Forholdet mellem Myrer fra forskjellige Tuer i Almindelighed fjendtligt, selv om de høre til samme Art. Mange Arter ere dog nogenlunde skikkelige mod Fremmede, men oftest bliver et i en fremmed Tue anbragt Individ strax angrebet, dræbt og smidt ud af Beboerne. Af disse Kjendsgjerninger seer man, at alle Myrer i en Tue kjende hverandre, og naar vi betænke, hvor mange Borgere et Myresamfund bestaaer af — i mange Tilfælde over en halv Million — saa maa vi tilstaa, at en saadan Gjenkjendelsesevne er mærkelig. Hvorpaa kjende da Myrerne hverandre? Har hvert Myresamfunds Medlemmer et særligt Tegn, eller hefter der, som Forel mener, en speciel Lugt »*odorat au contact*« ved Individer af det samme Samfund? Lubbock har anstillet et Forsøg, som ikke synes at tale for at det første skulde være Tilfældet. Et Antal Myrer, som hørte til to forskjellige Samfund, berusede han nemlig saa fuldstændig, at de vare aldeles bevidstløse, hvorpaa han anbragte dem paa et Bord, hvor Myrer af det ene Samfund vare beskjæftigede med at spise Honning. Langs Kanten af Bordet var der lavet en Rende, som var fyldt med Vand for at hindre Myrerne i at løbe bort. Da de ædru

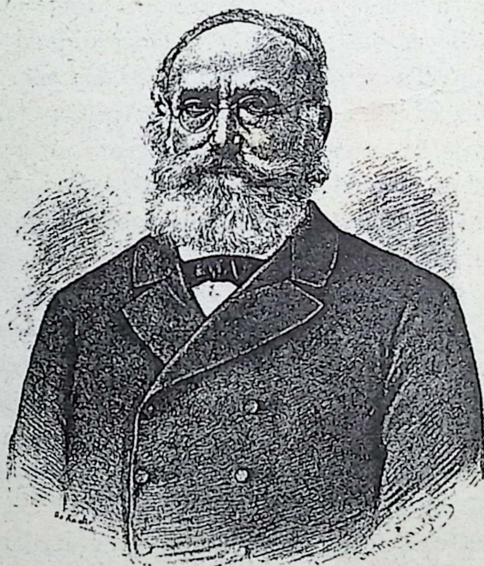
Myrer bleve opmærksomme paa deres fulde Fæller, syntes de først at blive noget forbløffede; efterat have undersøgt dem, kastede de Individerne af det fremmede Samfund i Vandet, medens de bragte deres egne hen til den midlertidige Tue, hvor de formodentlig fik deres Rus sovet ud. En anden mærkværdig af Lubbock funden Kjendsgjerning er, at Myrer, der som Pupper bleve tagne ud af Tuen og bragte tilbage som fuldt udviklede Insekter, af de andre Myrer erkjendtes som hørende til deres Samfund. Den Formodning, at Myrerne kjende hverandre paa Lugten, betragter Lubbock imidlertid som et aabent Spørgsmaal. Forel har iagttaget, at Myrer af forskjellig Art ikke viste hverandre Tegn paa Fjendskab, naar de bleve bragte sammen, efterat man havde amputeret deres Følere. Lubbock mener, hvad dette angaaer, at det er med Myrerne som med Menneskene: Lidelsesfæller ere ikke Uvenner (Fælles Skade er Trøst); saa meget er vist, at Myrer i ensom og lidende Tilstand ere langt mindre krigslystne end under normale Forhold.

Hvad her er meddelt er kun faa og spredte Bemærkninger, men Menneskenes Viden er jo som vi alle vide »et Stykværk kun«, men desto gladere er man for ethvert lille Bidrag, som flittige Forskere bringe for Dagen; jeg tvivler derfor ikke om, at denne lille Artikel vil afvinde Læserne Interesse.

„GENERALEN".

(Koloman Tisza af Borosjenö.)

Koloman Tisza.
Ungarsk Ministerpræsident 1875—90.

Saaledes kalde Medlemmerne af Regeringspartiet, »Mamelukerne«, ham indbyrdes, og give derved den militaire Subordination Udtryk, med hvilken de Dag og Nat, til Lands og til Vands (dog aldrig ved Vand og Brød) adlyde hans Befalinger. I ti Aar* har »Generalen« befalet over dem, hans Haar blev graat i den røde Fløielsfauteuil, og i ti Aar har han levet af det velsmagende Brød, som man kalder »Magtfylde«. Brødet blev ikke mindre og hans Appetit ikke heller.

I disse ti Aar har han oplevet meget. Han styrede mellem Scylla og Charybdis, hans Fartøi strandede, blev kastet mod Klipper, contraire Vinde rev hans Seil i Laser, og alligevel har han overstaaet det Altsammen! Det gik med ham, som det gaaer med alle Ministerpræsidenter: Paa Høiden af sin Magt blev han upopulair. Men saa hændte der ham, hvad endnu ingen Ministerpræsident har oplevet: I fuld Besiddelse af sin Magt overlevede han sin egen Upopularitet.

Nationen blev træt af at opponere imod ham, Pressen angriber ham ikke længer, siden den indseer, at det ikke nytter noget, og Alverden bliver tilsidst fortrolig med den Tanke, at det altid vil være saaledes, at Dynastiet Tisza selv paa Spindesiden for evige Tider vil herske over Ungarn.

Trods alt dette er han bleven temmelig gammel i de ti Aar. Hvorledes seer han ud? Man kan just ikke paastaa, at han hører til de smukke Mænd (skjøndt han, hvis det kom til Afstemning, ogsaa heri vilde have Flertallet for sig!) men ligesaa lidt, at han er styg. Der er intet Særligt ved hans Ydre, men heller ikke et eneste Træk, som kunde kaldes almindeligt.

Hans Skikkelse er lang og mager, hans Paaklædning tarvelig. Det gulligt-hvide Skjæg omgiver Hagen vifteformigt, det hvide Haar er usædvanligt langt, og med denne Overflod dækker han ogsaa sit Deficit. Vi tilføie desuden, at han fordetmeste gaaer med mørke Briller, hvilket giver Blikket en

* Artiklen er skreven 1885.

vis Kulde og Haardhed. Dette er muligt Taktik hos ham, thi med det oprigtige, milde Udtryk i hans Blik var han maaske ikke istand til helt at holde Mamelukernes Hær i Tømme. Men nu formode de, at der bo tændende Lyn bag den mørke Skillevæg. Vi skulle endnu nævne hans characteristiske Blinken, og Portraitet er færdigt.

*

Under Grev Julius Andrássy* havde Ungarn to Hoffer. Det ene i Wiens »Burg«, det andet i »Dronningen af England«. Naar Ministerpræsidenten vilde sætte noget igjennem, maatte han først reise til Wien for at faae sin Plan godkjendt, og var han paa det Rene med Wien, kom Touren til den anden Magt: Gamle Deák,** som boede i »Dronningen af England«. Endelig begyndte det afgjørende Slag i Ministerraadet, hvor enhver af de syv mægtige Ministre vilde styre og lyksaliggjøre Landet efter sit eget Hoved.

Men det var ogsaa yderst fornøieligt! Deák, som forudsaae, hvilke Collisioner Sligt maatte føre til, fik sat igjennem, at Koloman Kandó blev udnævnt til Ministerialraad og gav ham følgende Instrux med paa Veien:

»Kjære Ven, Du skal sørge for, at vi ikke komme i Conflict med Andrássy. Skulde det hændes, at han gjør mig en Meddelelse, som er holdt i en stødende eller skarp Tone, eller omvendt, saa er det Din Opgave at finde den mildeste Form for den«.

Og saaledes skete det ogsaa. Naar den »gamle Herre« blev hidsig og lod den Yttring falde: »Det er en Dumhed, det giver jeg aldrig mit Samtykke til, siig til Andrássy, at det skal han lade være med!« saa berettede Kandó det til Ministerpræsidenten saaledes:

»Excellence, jeg har talt med Deák. Han er strengt taget fuldstændig af samme Mening som Deres Excellence; han finder blot, at Tanken ikke er helt tidssvarende«.

Som Fører for Oppositionen var Tisza Vidne til denne »Regeringsvaande«, og det var hans første Opgave, da han kom til Roret (1875), at befrie sig for Størrelserne.

Og det lykkedes ham fuldkomment.

Han dannede, eller rettere sagt, limede efterhaanden det »stumme Ministerium« sammen, det mest magelige og farveløse Regeringsapparat, som i lange Tider havde existeret. Der gik Aar, og i Ministerraadet reistes der aldrig nogen Indvending. Tisza foreslaaer og de Andre nikke deres »Ja«, eller de foreslaa (naturligvis med Ministerpræsidentens forud indhentede Samtykke) og sige saa først tilgavns »Ja«. De ere allerede vante til, at Tisza gjør og forsvarer Alt. Onde Tunger paastaa endogsaa, at naar en af Ministrene har ondt i Halsen, gaaer han ikke til en Læge, men til Tisza, for at denne kan foreskrive ham noget.

Og Partiet?

Partiet har efterhaanden mistet al Selvstændighed, mere end selv Tisza skjøtter om det. Denne store Mand har med den tyngende Vægt af sine aandelige Evner fladtrykt sine Omgivelser. Disse burde deraf have sluttet, at *han* raader over en stor Kraft; men de foretrak at indse, at *de selv* ere helt kraftesløse.

Alverden begyndte at føle sig lille og blev som Følge deraf ogsaa lille. De tidligere Størrelser bleve kjendeligt og aabenbart mindre, tabte Modet og udebleve, eller saae i lad Ligegyldighed paa, hvorledes Tiden gik. De vænnede sig mere og mere til, at Tisza tænker og handler for dem og de raisonnerede med asiatisk Sindsro:

»Det bliver hans Sag, hvorledes han skalter og valter. Gaaer det galt, saa kommer det paa hans Kappe, lykkes det, saa have vi Fordelen deraf. Hvorfor skulde vi saa blande os i det?

En Tid pleiede Tisza at betro sine Planer til En og Anden; men da han opdagede, at man i Forveien udforskede hans Mening, for bagefter at forebringe ham den i Form af et Raad, afstod han fra denne overflødige Formalitet og blev i Ordets egentligste Forstand til »General«.

»Generalen« confererer ikke, han afgjør kun.

Partiet disputerer ikke, det afstemmer kun.

Saaledes gik det altsaa til, at Tisza vel endnu bestandig udvider sit Parti, men kun af samme Grund, som han lader sit Haar voxe: For at dække lidt over Skaldetheden.

*

Det paastaaes, at enhver stor Mand taber ved at sees paa nært Hold. Skulde dette være Tilfældet, saa er Tisza ingen stor Mand, thi han vinder ved nærmere Bekjendtskab. De, som kjende ham nøie, beundre og elske ham mest. Seer man nøiere paa hans Ansigt, kommer man til den Erkjendelse, at disse Træk ikke altid ere saa iskolde, at de tre dybe Rynker paa Tænkerpanden undertiden glatte

* Efter Forliget med Østerrig ungarsk Ministerpræsident 1867—71.

** Fremragende ungarsk Politiker, Ophavsmand til Forliget med Østerrig 1867; Fører for det moderat-liberale Parti; † 1876.

sig ud, og at en tiltrækkende Varme udgyder sig over hele Personen. Tisza har stor Lighed med Pusztaen, efter Petöfis Beskrivelse: Begge løfte kun Sløret for gode Venner.

Fuld af puritanske Sæder og Jevnhed, begavet med en ædel Tænkemaade, høihjertet og i Straaleglansen af den fra Familielivet laante Renhed staaer han for sine Venner. Ofte hører man i »Mamelukernes« Leir Stemmer hæve sig, som sige:

»Kun Hengivenheden for Tiszas Person knytter mig til Partiet«.

Hos de andre Førere udgik Afkjølelsen fra deres umiddelbare Nærhed. Det var sædvanligt de »Intime«, som først faldt fra, og kun den yderste Ring holdt dem endnu sammen for en Tid. Under Tiszas Styrelse forholder det sig omvendt, og deraf kommer Varigheden af hans Magt. Hengivenhedens Varme udstraaler fra ham og tager mere og mere af, jo fjernere den stiller sig til hans Person. Men der, hvor Afkjølelsen indtræder, er Afstanden saa stor, at det ikke længer gjør noget Skaar i »Generalens« Anseelse.

Hans ydre Optræden er kantet og keitet, saa at hans Venner, naar de forevise ham for en fremmed Personlighed af Betydning, gjerne tilføie: »Men bedøm ham ikke efter at have seet ham een Gang, thi man maa se Tisza ofte for at have Glæde og Nydelse af ham!«

Men selv om han ikke føler sig rigtig hjemme paa det glatte Parquet, er han desto mere hjemme i Deputeretkammeret; i den Tærskelo, hvor han har kjæmpet i tyve Aar; eller ogsaa i Klubben, blandt sine Trofaste, hvis mindste Svagheder han kjender.

Han er maaske den eneste Minister, som ikke pleier at smile. Sine Trofaste udmærker han i det Høieste ved, at han rækker En eller Anden Haanden; i længere Samtaler indlader han sig kun med de Betydeligste. Ofte gaaer han mørk og indesluttet om iblandt dem, har ikke et venligt Ord tilovers for Nogen, afviser selv de mest Trofaste med et kjøligt Nik, og alligevel er det den almindelige Mening, at han mesterligt forstaaer at omgaaes med Folk.

Jeg har tidt og mange Gange brudt min Hjerne med at udfinde, hvori denne mesterlige Omgangsmaade skulde bestaa, thi jeg for mit Vedkommende har aldrig seet noget til det. De andre Ministre ere jo lutter Elskværdighed! Bedekovits hilser ovenikjøbet Portneren, Gabriel Kemény gaaer med aabne Arme gjennem Korridorerne ind i Ministerværelserne, saa at han underveis, ligesom en Maskine, kan vexle Haandtryk med »Mamelukerne«. Szapáry's* Ansigt er lutter Sukker, Széchenyi's Smil den rene Honning — og alligevel er det udelukkende Tisza, som forstaaer at omgaaes med Mamelukerne?

Endelig fandt jeg Løsningen paa Gaaden. Tisza lover lidt, men holder meget af det, han har lovet, de andre Ministre derimod love meget og holde kun faa af deres Løfter. Tiszas Venlighed er naturlig og oprigtig, de andre Mægtiges derimod fordetmeste paataget — saa at man mærker Nedladenhedens Braad.

Hidtil havde kun Børnene det rette Instinct til, trods Skinnet, at udfinde, hvem der mener dem det ærligt. Nutildags besidde ogsaa Mamelukerne dette Instinct.

*

Hvad mere skal jeg fortælle om »Generalen?« Publicum veed jo til Punct og Prikke, hvad der siges om ham.

Kun det Halve deraf er sandt, netop den Halvdel, som man pleier at betvivle.

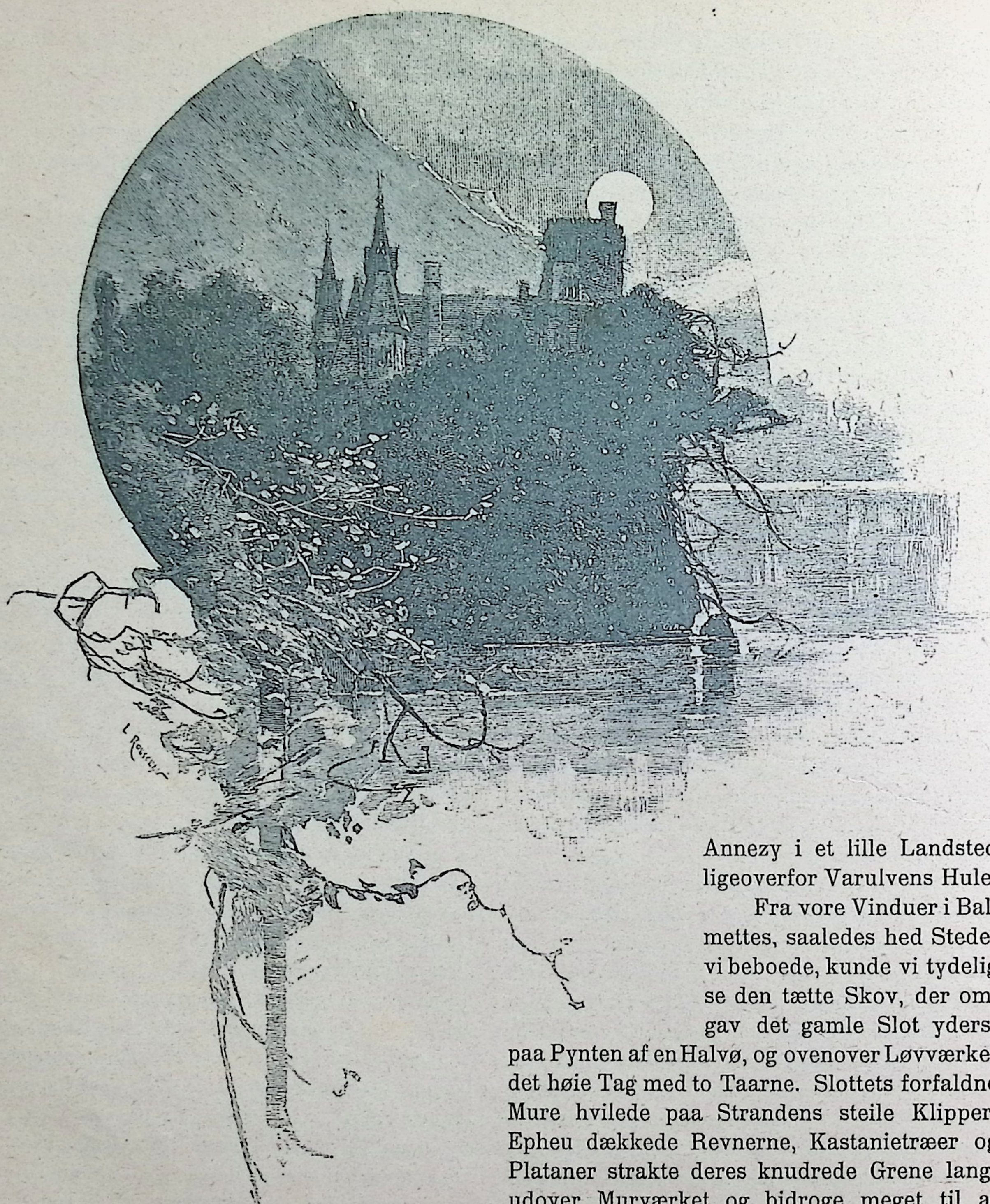
I de sidste ti Aar have de ungarske Blade ingen anden Opgave end at rose eller dadle ham — og før den Tid var han dog heller ingen ubekjendt Størrelse.

Skal jeg spilde mange Ord paa Taleren Tisza? Alverden kjender jo vor største Debatteurs Maade at være paa. Man har allerede skildret det utallige Gange: hvorledes han sidder i sin Fløielsfauteuil, altid paa Lur og rede til at slaa ned ligesom Falken; hvorledes han rynker Øienbrynene, naar Vreden griber ham, og han strax efter giver sig ifærd med Tankearbeidet. Med Lynets Hastighed opstaaer Ideen, i Slagord kaster han den ned paa Papiret, Rammen dertil kommer medens han taler. Derfor ere hans Taler ogsaa løse i Sammenføiningen. Formen er for ham jo desuden en Biting. Han gaaer saa vidt i Raffinement, at han, da Videnskab og Doctrinarisme alligevel ikke imponere i vort Parlament, med Villie giver sine Taler et Præg af Naturalisme.

Kun det Modne i hans Anskuelser og den Sikkerhed, hvormed han fremsætter dem, beviser, at han stadigt lærer. Halvt af Bøger, halvt af sine egne Feil og Vildfarelser.

* Tiszas Efterfølger som Ministerpræsident.

Mikszáth Kálmán

VARULVEN.

Jeg var fem Aar gammel, da jeg første Gang hørte Tale om Varulven. Min Moder var død kort efter min Fødsel, min Fader var Dommer i Algier og min første Opdragelse var bleven betroet til en Grandtante, en gammel Jomfru, som boede i Lyon, men tilbragte Sommermaanederne ved Søen Annezy i et lille Landsted ligeoverfor Varulvens Hule.

Fra vore Vinduer i Balmettes, saaledes hed Stedet vi beboede, kunde vi tydelig se den tætte Skov, der omgav det gamle Slot yderst paa Pynten af en Halvø, og ovenover Løvværket det høie Tag med to Taarne. Slottets forfaldne Mure hvilede paa Strandens steile Klipper, Epheu dækkede Revnerne, Kastanietræer og Plataner strakte deres knudrede Grene langt udover Murværket og bidroge meget til at forhøie den Hemmelighedsfuldhed der omgav Stedet.

Der hørtes aldrig en Lyd inde fra denne hundredaarige Skov, intet Hanegal, intet Brøl af en Ko, ingen menneskelig Stemme. Ikke heller steg der nogensinde Røg op fra de slanke Skorstene, der symmetrisk reiste sig fra Tagets Hjørner. Huset syntes at ligne Torneroses Slot og Krattets Taushed blev kun afbrudt af Flaggermusens Piben.

En Dag vovede jeg mig lige op til Slottets Indgang, ledsaget af min Bonne. En stor rusten Gitterport mellem to Granitsøiler tegnede sine Snirkler af mod Havens Grønt. Ovenpaa Pillerne fandtes to Vaser, fra hvilke vissent Løvværk hang ned over Gitteret. Jeg stirrede nysgjerrig ind i det forbudne Land og saae en lang Allee overskygget af sammenflettede Grene. Jorden var bevoxet med Mos; langt borte i en Lysning faldt Solen skraat over et Bassin, og bagved dette kom Stueetagens lukkede Skodder tilsyne.

»Kan vi ikke komme derind?« spurgte jeg.

»Nei.«

»Hvorfor?«

»Fordi Slottets Eier forbyder det.«

»Men han er der jo slet ikke, siden Skodderne ere lukkede, Du kan jo selv se, at der Ingen er.«

»Jo vist er der Nogen; der er en Varulv, som spiser smaa nysgjerrige Drenge.«

»Uh.«

Jeg skyndte mig derfra, mere forskrækket end nogensinde. Jeg havde nylig hørt Historien om Tommeliden og var paa engang baade skrækslagen og henrykt over at have en virkelig Varulv i min Nærhed. Da de lavede til Aftensbordet og min Tante sad i Verandaen og strikkede, begyndte jeg igjen at spørge:

»Er det sandt, Tante Sophie, at der er en Varulv ovre i Slottet?«

»Hvem har sagt det?« udbrød Tante og stirrede paa mig med sine smaa, stikkende Øine.

I samme Nu opdagede jeg, at min Bonne blinkede til Tante, hun smilede og sagde uhyre alvorlig: »Ja ja, mit Barn, der er virkelig en Varulv derovre.«

Børn ere nu ikke saa lettroende, som man i Almindelighed antager; opdage de den mindste ironiske Betoning i den Ældres Stemme eller den ubetydeligste Usikkerhed i Ansigtsudtrykket, saa er Tilliden borte.

Min Bonnes Blinken var ikke undgaaet mig, ligesaalidt som Tantes forstilte Alvor, og jeg fattede Mistanke til Historien om Varulven. Men den Tro, at den levede derovre i Slottet behagede min Indbildningskraft, og jeg lod, som om jeg var overbevist derom.

Fra den Dag talte vi meget om Varulven i det forladte Slot. Jeg kunde ikke lade være med at spørge om alt muligt, hvad der angik den. »Tante Sophie, hvorfor aabner Varulven aldrig Skodderne derovre?«

»Fordi den ikke holder af Sol.«

»Saa viser den sig vel aldrig om Dagen?«

»Nei, den gaaer kun ud om Natten.«

»Uh! — Og hvor gaaer den saa hen om Natten?«

»Den gaaer om paa Veiene og leder efter uartige Børn, og naar den finder dem, saa tager den dem med i Lommen og æder dem.«

»I Lommen? Den maa være stor?«

»Som en Sæk.«

»Uh! Og hvor stor er Varulven selv?«

»Større end Kirketaarnet.«

»Har den ogsaa Syvmilestøvler?«

»Naturligvis. Med eet Skridt er den herovre.«

»Og dersom jeg en Aften kom sent hjem og mødte den paa Veien, hvad vilde den saa gjøre ved mig?«

»Naar Du er artig, saa gaaer den sin Vei, men har Du været uartig, saa tager den Dig med sig, der hjælper ingen kjære Moder.«

»Men naar jeg saa havde et Gevær og skjød Varulven?«

»Det kan Du ikke, dens Skind er haardere end Sten.«

»Har den Klæder paa?«

»Du kan da nok begribe, at den ikke gaaer nøgen omkring, det vilde ikke passe sig.«

»Men om Natten kunde man jo ikke se det?«

»Saa frøs den.«

»Men siden Varulven har Skind, som er haardere end Sten, saa kan den jo ikke mærke Kulden?«

»Du kjeder mig.«

Det morede mig at bringe Tante til Taushed. Jeg levede ikke destomindre selv i Uvished og Spænding. Jeg var meget angst for Varulven, og vilde ikke tilstaa det for mig selv. Min Forstand sagde, at den slet ikke var til, men min Indbildningskraft holdt af at danne sig Skrækkebilleder om Møder med den i den mørke Skov, ligesom det var hændet Tommeliden. Jeg trak altid min Bonne med hen til Slottet, naar vi vare ude at spadsere, og gik ganske alene hen til den rustne Gitterport. Jeg gjøs ved at tænke paa hvad der vilde ske, dersom Porten pludselig sprang op, eller jeg hørte Støi i den mørke Allee. Men Porten bevægede sig ikke, og Tausheden hvilede over det skumle Sted, mørkt selv i straalende Sollys, og ingen anden Lyd hørtes derinde end Græshoppernes Piben eller en tør Grens Knagen. Saa blev jeg igjen modig og gav mig til at synge ganske sagte: »Jeg ler ad Dig, Varulv, jeg ler ad Dig«. Det endte altid med, at jeg, forskrækket over min egen Dristighed, styrtede afsted, saa hurtigt Benene kunde bære mig, først i en betryggende Afstand fra Varulvslottet vendte mit Mod tilbage.

Ud paa Efteraaret forlode vi Søen, for at tage Vinterophold i Staden. De følgende to Somre søgte min Tante til Havkysten. I to Aar gjensaae jeg derfor ikke Savoyen. Men Slottet med de lukkede Skodder i den hemmelighedsfulde Lund vedblev at spøge i min Erindring. Jeg drømte ofte om dets spidse Tag og vaagnede med et Sæt ved at høre det tørre Løv knase under Varulvens tunge Syvmilestøvler.

Da vi endelig den tredie Sommer vendte tilbage til Balmettes, var min første Gang ud paa Altanen, hvorfra jeg kunde se Slottet.

Dets vilde Udseende var ikke forandret, uden forsaavidt at Epheuen hang endnu tættere ned over de grønladne Mure, og Krattet var blevet endnu mere uigjennemtrængeligt. Det taagede Tusmørke, der forøgedes af Bjergenes Slagskygge, gav det forladte Sted en eiendommelig sørgmodig Tiltrækningskraft. De første Stjerner dukkede frem paa

Himlen, Natten sænkede sig, og en stor Stjerne, som tindrede ligeover Slottets Taarne, speilede sig i det stille Vand. Jeg blev staaende lænet mod Rækværket, og stirrede derover, snart tegnede blot det mørke Omrids af Taget over Trætoppene sig af mod Nattehimlen. Pludselig foer jeg sammen. I et af Taarnvinduerne skimtede jeg tydelig Lys mellem Træerne. Det straalede i den mørke Nat som en rødlig Stjerne, og dets flimrende Skjær forlængede sig i Søens Speil. Denne Gang var det ingen Indbildning, Varulvens Slot var beboet.

Jeg blev kaldet til Aftensbordet, og styrtede aandeløs ind i Spisestuen.

»Tante Sophie,« raabte jeg, »der er Lys i Varulvens Slot.«

Tante trak paa Skuldrene og tilkastede mig et spottende Blik.

»Troer din lange Dreng, som snart er otte Aar, endnu paa Varulven?««

Hun vendte sig til Ursula, hendes gamle Pige, og hviskede i spændt Forventning:

»Er der virkelig kommen Nogen tilbage til Slottet?«

Pigen svarede hemmelighedsfuldt:

»Jeg troer det, Frøken.«

Derefter nærmede de sig til hinanden og hviskede en hel Del sammen. Jeg kunde ingenting høre deraf, men det maatte være om noget meget vigtigt de talte, thi Tante Sophie raabte flere Gange høit og sukkede dybt, og da hun endelig satte sig tilbords, saae hun imod Sædvane meget bevæget ud.

Jeg var fuldstændig enig med Tante om, at jeg var for stor til at tro paa en Varulv, men jeg havde ikke mistet min Forkjærlighed for det Overnaturlige.

Slottet forekom mig nu som et Slags Spøgelsehus, hvor En eller Anden gik igjen. Derved fik det blot forøget Tiltrækningskraft for mig, og da jeg gik iseng, løb jeg først ud paa Altanen, for endnu engang at komme til at gyse ved at se Lyset skinne gjennem Krattet. Takket være mine otte Aar kunde jeg nu forlade Balmettes uden Pigens generende Følgeskab. Jeg benyttede mig allerede deraf den næste Morgen for at streife om i Slottets Nærhed. Jeg gjensaae Gitterporten. Dens Snirkler vare næsten forsvundne under vægtige Slyngplanter, grønne Firben fore tæt forbi mig ind mellem Jernstængerne; det var tydeligt, at den Port ikke havde dreiet sig paa sine Hængsler i evindelige Tider. Jeg fik pludselig Lyst til at spadsere rundt om det forhexede Sted henad en Sti, der saae ud til at følge den kaprifoliesmykkede Mur. I Begyndelsen gik alt vel, men pludselig blev jeg standset af nogle nedrullede Sten, som spærrede Stien. Muren var her sunken sammen, og en bred Aabning ind til Haven viste sig for mig. Det var for stor en Fristelse. Jeg

klattrede fra Sten til Sten, lyttede spændt til den mindste Lyd og stirrede ind i det tætte Krat Ingen kunde se mig. Jeg sprang ned i Parken og vandrede fremad gjennem den første den bedste Allee.

Den var skummel og hyppigt spærret af Grene og Brombærranker. Jeg arbeidede mig møisommelig gjennem Spindevæv og Tjørne. Skjøndt jeg ikke længer troede paa nogen Varulv, kunde jeg ikke lade være at spørge mig selv med bankende Hjerte om, hvilken besynderlig Vært jeg her var udsat for at møde hvert Øieblik. Ved en Omdreining saae jeg, at Alleen mundede ud i et fløielsblødt Grønsvær, og bagved dette kom Slottet tilsyne mellem høie Piletræer, badet

i Sollys; Skodderne vare lukkede, ligesaa Dørene, der førte ud til en bred Terrasse. hvor Valmuer blomstrede mellem Marmorfliserne. Overalt en høitidelig Taushed og Fred, alene afbrudt af et Springvands Pladsken i et mosbegroet Stenbassin. Hist og her saaede de vilde Rosenbuske røde Pletter hen over Grønsværet, Bierne summede, og mens jeg stod og saae mig om, troede jeg tilsidst at have seet feil iaftes, da jeg saae Lys i disse Taarne. Huset saae ud til at være fuldstændig ubeboet. Jeg gik modig rundt om Plainen og vilde allerede til at bestige Terrassen, da Lyden af en Dørs pibende Hængsler fik mig til at fare i Skjul bag en Pilestamme. En af Fløidørene foer op, slog haardt mod Muren, og i den mørke Aabning kom en ung Dame tilsyne, klædt i Sort. Hendes Sørgedragt forsvandt tildels i den mørke Indfatning, som omgav hende, det var for mig, som om jeg kun saae et ligblegt Ansigt, omgivet af et gyldent Haar, tegne sig af mod en kulsort Baggrund. Jeg blev staaende som lynslaaet ved dette Syn. Hvem var denne ensomme Slotsdame? Et Spøgelse? En Fe? Saameget er vist, hun var overordentlig smuk, skjøndt hun saae sørgmodig ud; mig lagde hun ikke Mærke til, enten hun nu blev blændet af Solens Lys eller hendes Sorg overvældede hende, nok er det, hun stirrede frem for sig med et uendelig sørgmodigt Udtryk i de store, mørke Øine. Pludselig knækkede en Gren under mine Fødder, og hun opdagede mig bag Træstammen. Hun rynkede Panden og stirrede forstenet paa mig.

»Kom herhen, Du Lille,« sagde hun endelig.

Skjøndt Stemmen var blød, rørte jeg mig ikke af Stedet; jeg var lammet af Skræk og Undseelse. Saa nærmede hun sig langsomt til Træet.

»Hvem er Du, min Dreng?« spurgte hun. »hvor hører Du til?«

»Jeg hedder Henrik fra Balmettes,« svarede jeg skamfuld.

»Saa boer Du hos Frk. de Senthenay?«

»Det er jo min Tante.«

»Jasaa.« Damens Ansigt blev endnu mere bedrøvet. »Hvorledes er Du kommen herind?« spurgte hun lidt efter.

»Gjennem Hullet i Muren derhenne, jeg vilde blot vide! . . .«

»Hvad vilde Du vide?« spurgte hun urolig.

»Jeg vilde se, om her ikke var en Varulv.«

Hun foer sammen. Da hun saae, hvor angerfuld og forskrækket jeg var, beroligede hun mig, og strøg kjærtegnende over mit Haar, som dengang var meget langt. Det gjengav mig Modet; jeg fortalte hende med et Barns brede Veltalenhed alle de Historier, jeg havde hørt om Slottet og Varulven. »Nu troede jeg ikke mere derpaa!« tilføiede jeg overmodig, »men igaar saae jeg Lys herovre i Taarnvinduet, og imorges fandt jeg Hullet i Muren — det maa Du ikke sige til Tante!«

»Nei, men saa maa Du heller ikke fortælle til Nogen, at Du har seet mig.«

»Hvorfor?«

Mit Spørgsmaal gjorde hende forlegen, hendes Ansigt blev mørkt og hun sagde heftigt: »Det behøver Du ikke at vide, lov nu blot, at Du ikke siger Noget.«

»Ja, Frue.«

Disse gjensidige Løfter dannede ligesom en Bro mellem os, jeg tog Mod til mig og blev mere fortrolig.

»Eier Du hele Slottet?« spurgte jeg.

Hun tøvede og svarede med smertelig sammenpressede Læber:

»Jeg har engang boet her.«

»Og nu er Du vendt tilbage for bestandig?«

»Nei,« sukkede hun, »her er ikke længer mit Hjem.«

Mine Spørgsmaal syntes at pine hende, hun gav sig til at tale om noget andet og udspurgte nu mig:

»Hvor gammel er Du?«

»Otte Aar.«

Hendes Øine bleve fugtige.

»Er Du alene hos Frk. Senthenay?«

»Ja, Papa er i Algier og Mama er død.«

Den Ubekjendte greb mig pludselig i sine Arme og bedækkede mit Ansigt med Kys. Hendes Heftighed forskrækkede mig, og jeg søgte at løbe min Vei.

»Vær ikke bange,« hviskede hun næsten bønfaldende, »lad mig have Lov til at kjærtegne Dig; Du ligner en lille Dreng, som jeg holdt saa meget af, og han har heller ingen Mama.«

Jeg saae tydeligt, at hun græd, og eftersom jeg var en godhjertet lille Fyr, gjengjældte jeg af Hjertet hendes Kjærtegn. Desuden følte jeg inderst inde et forunderligt Velbehag ved at blive kysset og klappet af denne Dame, ved at indaande dette unge Ansigts Duft og ved at føle disse friske Læbers Berørelse; jeg var jo blot vant til min Barnepiges kjedsommelige Kjæleri og til min Tantes høitidelige Kys; hun havde desuden en spids og skjæget Hage. Jeg kunde ikke faae nok af den Ubekjendtes moderlige Ømhed, og jeg begyndte at sladre som en Solsort. Tiden forekom ingen af os lang. Pludselig slog Klokken elleve i det Fjerne. Damen reiste sig hurtigt.

»De ere vist ængstelige for Dig hjemme,« hviskede hun; »Du maa gaa. — Jeg skal ogsaa gaa,« tilføiede hun med et Udtryk, som skar mig i Hjertet. »Men Du maa ikke en anden Gang klattre gjennem Hullet i Muren, Du kan komme til Skade . . . kom, jeg skal aabne Porten for Dig.«

Hun tog min Haand og førte mig gjennem en Række mørke Værelser med indestænget Luft. I en eneste Stue stode Vinduesskodderne paa Klem, jeg skimtede i Halvmørket derinde, at Meublerne vare stablede sammen som til en Flytning, Uorden overalt, aabne Skabe og Skuffer, gamle Breve, ligesom krøllede sammen i Hastværk, nogle revne i Smaastumper, andre halvbrændte i Kaminen; det var det sørgelige Billede, som mødte mit Blik. Vi kom gjennem en lille Gang, en Gaard, overgroet af Ukrudt, og Damen lukkede en Dør op, som vendte ud mod en Kastanieallee, der førte til Søen.

»For Enden af denne Allee vil Du se Balmettes,« sagde hun. Derefter løftede hun mig endnu en Gang op i sine Arme, kyssede mig og sagde:

»Farvel, Du Lille,« og tilføiede med Fingeren paa Læben: »Husk nu, at Du ikke maa sige noget til Nogen!«

»Jeg kommer igjen imorgen,« raabte jeg ivrig, da jeg saae, at hun begyndte at græde.

»Imorgen,« gjentog hun med en Stemme, der var afbrudt af Hulken, og rystede paa Hovedet. Hun gjorde Tegn til, at jeg skulde gaa. Ved Enden af Alleen vendte jeg mig om endnu engang og saae Fligen af hendes sorte Kjole, idet Døren lukkede sig.

Da jeg kom hjem til Balmettes, ventede Tante med Frokosten, og jeg fik Skjænd, men jeg tog mig vel iagt for at fortælle Grunden til, at jeg kom for sent. Det var for mig en Æressag at holde mit Løfte, og skjøndt jeg brændte af Længsel efter at fortælle det Hele, saa kom der ikke et Ord over mine Læber om Morgenens Hændelser.

Efter Frokosten tog jeg Plads i den rummelige Veranda, medens Tante talte med Ursula, og jeg gjennemgik i Erindringen de mindste Enkeltheder i mit Eventyr. Jeg rørte mig ikke af Stedet, og de Andre troede derfor, at jeg var falden i Søvn. Jeg blev pludselig vækket af mine Drømme ved at høre Tante sige til Ursula:

»Du troer virkelig, at det er hende, der er vendt tilbage derovre.«

»Ja, Frøken, Gartnerkonen fortalte mig det. Hun kom iaftes til Slottet med det sidste Skib og blev der i Nat.«

»Stakkel,« sukkede Tante, »hun har vel sagtens faaet at vide, at hendes Mand staaer i Begreb med at sælge Stedet, og har villet se sit Hjem endnu engang. Det er ogsaa for

grusomt; den lille Dreng derude sagde kun altfor sandt, da han kaldte det Varulvens Slot — den Mand behandler sin Hustru med en udsøgt Grusomhed — det grænser til Barbari.«

»Aa! man siger, hun har selv megen Skyld!«

»Skyld! Lad den, som er uden Synd kaste den første Sten; hun har desuden sonet sin Brøde; de har taget hendes Barn fra hende, man har tvunget hende til at forlade Landet. Alt bør dog have en Grænse.«

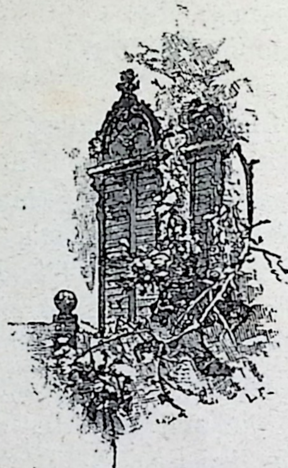
Der blev en lang Taushed, Tante satte sig ved sit Sybord og tog Strikketøiet frem. Jeg hørte hende flere Gange gjentage:

»Stakkels, stakkels Kone!«

Jeg forstod ikke ganske Betydningen af disse Ord, men de rørte mig. Tantes Medlidenhed overfor den Ubekjendte forøgede min Interesse for hende. Tidlig næste Morgen smuttede jeg ud af Huset og trængte igjen ind i Slotshaven gjennem Hullet i Muren. Tausheden omkring mig var endnu dybere end ellers. Bladene syntes at sove paa deres Stilke. Da jeg naaede hen til Plainen, overbeviste jeg mig om, at alle Skodderne vare lukkede. Jeg satte mig paa den Bænk, hvor vi havde siddet Dagen forud, og ventede paa, at Vinduesskodderne skulde aabne sig og et blondt Hoved komme tilsyne. Men Timerne gik, intet bevægede sig, Huset syntes igjen øde og forladt. Jeg vendte fortrædelig tilbage til Balmettes. Tre Gange gjentog jeg mine frugtesløse Besøg i Slotsparken, saa opgav jeg at gjense den Ubekjendte.

Udpaa Efteraaret forlode vi Søen. Jeg blev sendt i Pension i Algier. To Aar efter døde min Tante af Hjerteslag, og jeg kom ikke tiere til Savoyen. Siden har jeg aldrig hørt noget om Slottet ved Balmettes, ikke heller om den Ubekjendte. Men det forladte Hus, den skumle Park og den lyshaarede, sørgeklædte Dames blege Ansigt, hendes hemmelighedsfulde Tilsynekomst paa den valmuekransede Terrasse, hendes blide Stemme, hendes Taarer og Kys høre til mine kjæreste Barndomsminder. Jeg gjenopfrisker det i Erindringen, som en Stump af en Melodi, man har hørt blot engang i Forbigaaende og som altid vender tilbage med det Ufuldendtes forunderlige Trylleri.

André Theuriet.

Af Ludvig Bødtchers Dagbog.

Amor tog et Bind for sine Øine, fordi han fandt det altfor kjedsommeligt let at træffe det menneskelige Bryst. Guden feiler derfor undertiden og træffer Øiet (Sandselighed) eller Hjernen (Pengespekulation).

*

En og Anden siger vel: mit Haab er dødt; men Ingen har vel endnu begravet den kjære Døde.

*

Paatrængenhed er som en Boldt, der, saa tidt den kastes imod Væggen, altid kommer tilbage.

*

Heller sukke end gabe!

*

For Skaberen er enhver Del af det Skabte enten lige **stort** eller lige **smaat.**

*

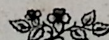
Et forfængeligt Menneske nedsætter undertiden sig selv, i Haab om at en Anden vil tage Ordet og rose ham: skeer det ikke, da varer det ikke længe, forend at han selv gjør det.

*

Guds Visdom tillod ikke de svage Mennesker et tydeligt Blik i Tilstanden efter Døden, da ellers Livet kun vilde hengaa enten i en stille uvirksom Bøn, eller i en uværdig forceret Livsnydelse: hverken Haabet eller Tvivlen maa nogensinde naae Vished.

*

Har Pennen gjort sit sidste Træk
og standses af Papirets Skranker,
ta'er jeg med Glæde mod den Rest af Blæk,
som dengang ikke blev til Tanker.

HATTIES KJÆRLIGHEDSHISTORIE.

Af P. DEMING.

Hatties Kjærlighedshistorie tog sin Begyndelse i det lille Hus ved Piletræerne ved Flodbredden i den sydlige Del af Byen Albany, hvor man fra Vinduerne ovenpaa har en vid Udsigt over Hudson og de fjerne Catskillbjerge.

Hattie havde efter et meget overfladisk Bekjendtskab skjænket sit Hjerte til en ung Mand, med hvem hun neppe havde vexlet et Par Ord. Dette gik saaledes til.

Hun og hendes Moder, som var Enke, havde for at opnaa en Biindtægt taget nogle Herrer i Kost og Logis. Denne Forretning er ikke uden Fare for det kvindelige Kjøn, tilmed i en stor og letsindig By. Det viste sig snart ved den smukke Hattie, som strax forelskede sig i den anden Herre, der flyttede ind hos dem. Det var en smuk Herre paa 23 Aar, Franskmand, med mørke Lokker, blaa Øine og røde Kinder. Hattie havde fyldt sexten Aar, var en ivrig Læserinde af New-Yorker Ugebladet og smægtede efter en »Helt«. Monsieur Leclerc, vor Franskmand, havde ikke boet der i tre Dage, før han allerede havde fundet en hemmelig Beundrer i den unge Pige. Om Natten drømte hun om ham, om Dagen var han ikke ude af hendes Tanker, og hendes smukke, nøddebrune Øine hvilede paa ham, naar han kom og gik, som om han havde været den eneste Mand i hele Verden.

Sagen tegnede altsaa temmelig alvorlig. Uden det mindste virkelige Grundlag vedblev Hattie at nære sit Hjertes Ønsker — Forhaabninger vilde være for meget sagt. Hun var tilbageholdende og indadvendt. Hun blev med Tiden ikke en Smule mere fortrolig med sin Helt, og han skjænkede hende ikke mere end den sædvanligste Opmærksomhed. Som Følge af hendes Sværmeri blev hendes Væsen endnu mere bly og frygtsomt, saa at det af hende attraaede Bekjendtskab derved først ret blev forhindret. I sin ungdommelige Uerfarenhed øinede hun intetsteds en Udvei. Undertiden havde hun faaet det ubesindige og fortvivlede Indfald at skrive et Brev til sin Afgud, i hvilket hun vilde bede ham skjænke hende sin Opmærksomhed og Medlidenhed, eller, hvis dette var umuligt — at forlade Huset. Ja, hun havde virkelig engang ved Midnat, da hun burde have ligget i sin gode Søvn, forfattet en saadan Epistel; — den er vist faldet daarligt ud. Hendes kvindelige Følelse havde dog lige i det sidste Øieblik bevæget hende til at brænde Brevet, istedetfor at lægge det ind paa den unge Mands Værelse, som det havde været hendes Hensigt.

Hattie besøgte en Søndagsskole og forsømte sjelden Gudstjenesten i den lille Kirke om Hjørnet. Hun var altfor velopdragen, og hendes Samvittigheds Røst talte for høit til, at hun for Alvor havde kunnet tænke paa at drukne sig i Hudson; men hun kom dog tilsidst i en Sindsstemning, i hvilken Ønsket om snart at blive en Engel i Himlen, for hende ikke længer var en blot poetisk Søndagsfølelse, men kun en altfor oprigtig Attraa. Det lader sig heller ikke nægte, at en vis Søndag Eftermiddag, da man saae Monsieur Leclerc spadsere med en Dame, stod Hattie længe ved Randen af Floden og stirrede ufravendt ned i det dybe Vand. Dette saavelsom hendes hele ængstelige Væsen havde ogsaa været andre paafaldende. Hendes Moder havde ingen Anelse om Aarsagen — Hemmeligheden var kun bekjendt for Hattie.

Imidlertid gik Monsieur hver Dag til sin Forretning inde i Byen, mødte regelmæssigt til Maaltiderne og glædede sig ved den bedste Appetit. Var han da helt uvidende om det mægtige Trylleri, som han udøvede?

Nu forandres Skuepladsen.

Kort efter at Sagen stod paa det Punct, som nylig er skildret, befandt Hattie sig en Morgen i Retssalen paa Raadhuset. Hun sad blandt Vidnerne, helt bedøvet og forvirret af alle de nye Indtryk, som stormede ind paa hende.

Det var et Jurymøde. Retten bestod af

Distriktsdommeren tilligemed to Bisiddere. I den ene Ende af den høie, lange Sal bølgede en urolig Mængde. Retsbetjenten, tilligemed et stærkt Gitter holdt Folket tilbage fra den store aabne Plads foran Vidnebænken. Dette Rum var bestemt for Advokaterne, de Edsvorne og Vidnerne. Hattie saae kun Mænd i dette Rum.

Som offentlig Anklager fungerede Distriktets Advokat.

Det var Kl. 10 om Formiddagen. Vor Heltinde fik Indtrykket af, at Dommer og Advokater behandlede hinanden temmelig grovt og uhøfligt.

»Hr. Districtsadvokat«, sagde Dommeren, »De burde have forberedt Sagen og ikke ladet Retten vente. Det er allerede den tredie Morgen, at vi ikke have noget at tage for.«

»Jeg har ikke nødigt at tage imod Forskrifter af Retten,» svarede Advokaten hidsig. »Jeg tillader mig at bemærke, at jeg ikke er Rettens Underordnede. Jeg er valgt af Distriktets Befolkning og kun denne ansvarlig for, hvorledes jeg forvalter mit Embede«.

»Naa godt, bare rolig,« sagde Dommeren med lakonisk Korthed og udfordrende Ligegyldighed, medens han strøg sit lange hvide Overskjæg.

Nu traadte en Politibetjent ind i Salen, gik hen til Distriktsadvokaten og hviskede noget til denne, som svarede med et hemmelighedsfuldt Nik.

»Jeg ønsker at melde den høie Ret, at der kan skrides til Behandling af Sagen om Indbrudet i River-Street.«

»Har De nogen Klage at fremføre?« spurgte Dommeren.

»Ja, jeg rejser i den Bestjaalnes Navn Klage mod Mr. Adolph Leclerc,« sagde Distriktsadvokaten i en tør, forretningsmæssig Tone.

»Er Anklagede tilstede?« spurgte Dommeren.

»Han vil strax være her, Betjenten er gaaet for at hente ham,« bemærkede Sheriffen, som stod hos.

Fængslet var lige i Nærheden, og det varede derfor ikke længe, inden Betjenten kom tilbage med den smukke, slanke, velklædte, elegant optrædende, rødmussede Adolphe Leclerc.

»Hvem fører Forsvaret?« spurgte Dommeren.

»Retten har givet mig dette Hverv,« sagde en undseelig, ungdommelig Advokat.

Der blev nu foretaget Valg af Edsvorne og Forhøret begyndte.

Anklagen gik ud paa Følgende: Monsieur Leclerc, en Fremmed i Byen, havde boet i tre Maaneder i River-Street hos Hatties Moder. Første Juledag — lige to Uger før Forhøret — var der skeet Indbrud i Nabohuset og stjaalet forskjellige Brugsgjenstande. Forbrydelsen var begaaet ved høilys Dag, mellem Kl. et og to. Kl. et var Familien gaaet ud og Klokken to bleve de stjaalne Gjenstande allerede forefundne hos en Marchandiser to Gader derfra. Derved var Tiden for Tyveriet bestemt konstateret. At Mistanken faldt paa Monsieur Leclerc, laa nær, da han som en ubekjendt Udlænding boede i Nabohuset. Men det som gjorde Udslaget var, at Marchandiseren, i hvis Boutik man fandt de stjaalne Sager, gjenkjendte Monsieur som den samme unge Mand, der havde bragt dem.

Medens Klagen blev læst op, hviskede Monsieur meget livligt til sin ungdommelige Advokat: »Jeg kan bevise, at jeg ikke var der.«

»Stille i Retssalen!« bød Dommeren med et Blik paa Arrestanten og hans Defensor. »Stille!« sagde Udraaberen fra sin Plads ligeoverfor Dommersædet, som et Ekko. Den unge Franskmand maatte lægge en Dæmper paa sin Livlighed.

Henad Kl. elleve vare alle Vidnerne imod Arrestanten afhørte; derefter optraadte Defensor. Han meddelte, at han kunde bevise et Alibi. Paa den Tid var det i Staten New-York efter Loven endnu ikke tilladt en Arrestant at føre sit eget Forsvar, derfor maatte Monsieur ikke tale for sig selv. Lille Hattie var hans Hovedvidne. Hun udsagde, at Monsieur den paagjældende Tid mellem Kl. et og to Juledag løb paa Skøiter. Fra Vinduerne ovenpaa saae hun ham et Par Minutter før Et gaa med sine Skøiter hen til Øbugten. Dette var et afsides liggende Sted, føiede hun forklarende til, som han havde valgt til sine første Øvelser, da han som Begynder i Skøiteløbning ikke havde Lyst til at blive seet og leet ad. Hun havde iagttaget ham oppe fra Vinduet, saa længe han var paa Isen, og bestemt Kl. to seet ham vende tilbage til Huset, hvor hele Familien var forsamlet til Høitiden.

Medens Hattie simpelt og naturligt fortalte dette, vovede hun ikke at kaste blot et eneste Blik paa Monsieur. Advokatens øvede Øie havde strax gjennemskuet hendes Hemmelighed, og da det kom til Krydsforhør, rettede han det directe

Spørgsmaal til hende, om hun elskede Arrestanten. Hattie saae forskrækket paa ham og tav.

Den ungdommelige Defensor nedlagde Protest mod Spørgsmaalet. Men Anklageren fastholdt sin Paastand — han var af den faste Overbevisning, at allerede mere end eet kvindeligt Vidne paa dette Sted havde gjort sig skyldig i Mened, for at frelse sin Elskede fra Lovens Straf. Det var hans Pligt som offentlig Anklager at udspørge Hattie om denne Omstændighed.

Der fulgte en kort Debat. Endelig erklærede Retten, at de Edsvorne maatte gjøre Fordring paa at blive gjorte bekjendte med en Følelse eller en Forudindtagenhed hos Vidnet for eller imod Arrestanten.

Og saaledes saae Hattie sig stillet overfor den Fordring at aflægge en Tilstaaelse af sin Kjærlighed til Monsieur. Hun havde allerede i og for sig følt det som en tung Prøvelse at maatte møde for Retten; Tanken derpaa havde i mange Nætter og Dage røvet hendes Fred. Det var ingen Bagatel at møde i Retten til Gunst for en Mand, som var bleven arresteret og af Enhver blev anseet for en Forbryder. Hendes Moder havde imidlertid taget Mod til sig og udtalt, at det var hendes Pligt at træde i Skranken for deres fremmede Leier, naar de vare vidende om Fakta, ved hvilke hans Uskyldighed kunde bringes for Dagen.

Under disse Omstændigheder var Hattie altsaa mødt i Retten, ganske vist beklemt, men dog glad tilmode, fuld af stille Forbøn og Haab om, at hun maatte blive Redskabet til Monsieur Leclercs Befrielse. At hun derved af Uforsigtighed kunde røbe sin Hemmelighed, derpaa havde hun ikke tænkt uden Frygt; men at man vilde forlange en Tilstaaelse deraf af hende — det var hun ikke forberedt paa.

I den første Skræk over Forlangendet forekom det hende som en complet Umulighed, men medens hun hørte Advokaterne drøfte denne Sag, blev hun mere fortrolig med Tanken og i Trængselen vaagnede hendes kvindelige Heltemod.

»Kunde det ikke være Vendepunctet,« tænkte hun ved sig selv, »den ivrigt attraaede Leilighed til at frelse Monsieur?«

Da Dommeren havde afsagt den ovenfor omtalte Kjendelse, var hun paa det Rene med sig selv, og paa hans venlige Spørgsmaal: »Siig os, hvordan det forholder sig, De skal ikke være bange; holder De af ham?« svarede hun, rigtignok rødmende, men frit og aabent: »Ja, Hr. Dommer!«

Da Advokaten derefter søgte at forvirre hende med Krydsspørgsmaal, følte hun, at hun kjæmpede for den Mand, som hun elskede, og veg ikke tilbage for noget Offer. Hun indrømmede ikke alene stiltiende, men tilstod med klare, tydelige Ord, at hun elskede Monsieur Leclerc af hele sin Sjæl, uden at han nogensinde havde vidst af det.

I hele Forsamlingen indtraadte en lydløs Stilhed. Folkene bøiede sig frem, for at kunne høre bedre. Yttringer af Had og Hævntørst havde man kun altfor ofte hørt paa dette Sted, men Afsløringen af lønlig Kjærlighed, et ungt Gemyts rene, uskyldige Hengivelse, det var noget Uhørt, noget ganske nyt. Da Hattie modigt besvarede de Spørgsmaal, som rettedes til hende, og beskedent, men uden Frygt tilstod, hvor dybt og oprigtigt hun elskede Monsieur Leclerc, hvor fast hun var overbevist om hans Hæderlighed og Ærlighed — saa gjorde det Indtryk paa alle de Tilstedeværende. Dette Sted var ingen betydelig Arena; hun var heller ingen Characterfigur; men, det som hele Verden ærer hos dens Helte og Heltinder, Modet, lyste ud af hele hendes Væsen og gav hendes Ungdom Kjækhedens og Uforfærdethedens Ild.

Den begeistrede Glød i hendes uforfærdede Tilstaaelse bragte endogsaa Advokaten en Smule fra Concepterne, thi det Vaaben, med hvilket han vilde have overvundet Vidnet, havde vendt sig imod ham selv. Da den nydelige lille Hattie, saaret af et krænkende Spørgsmaal, under Taarer tappert og resolut forsikkrede, at hun vidste, at Monsieur var uskyldig, og vilde elske ham og staa ham bi, selv om alle andre spottede og forlode ham, bleve Tilhørerne rørte og en Bifaldsmumlen gjennemløb Retssalen.

Paa en saa besynderlig Maade kom altsaa Hatties Hemmelighed, for hvilken hun havde grædt og bedt — denne søde og dog saa kvalfulde Hemmelighed, som hun ikke havde villet røbe for nogen Pris — for Dagens Lys. Ved sit Udsagn fortav hun ikke, hvordan hun havde givet Agt paa Monsieur Leclercs Kommen og Gaaen, Gjøren og Laden, hvorledes en lav Skammel under Tagvinduet tjente hende som Udkigspunct, fra hvilket hun hver Dag saae sin Helt komme hjem til Middag. Hun huskede endnu, paa hvilken Dag han var kommen hjem før eller senere, huskede alle Enkeltheder ved hans ydre Fremtoning med en Nøiagtighed, som om hun havde været en Astronom,

og han en Komet eller Planet. Hele hendes Fortælling var saa simpel og oprigtig; man havde ligesaa godt kunnet trampe de første Foraarsblomster ned, som at tvivle derom eller plage lille Hattie med flere smaalige Spørgsmaal.

Hvor ubehageligt det end kunde være for Distriktsadvokatens Anseelse, saa havde dog alle Tilstedeværende den tydelige Følelse af, at den lille Kjærlighedshistorie og en jomfruelig Sjæls Heltemod havde vundet Seir over Juristens Snuhed og Lærdom.

Hattie var meget bevæget, da hendes Vidneudsagn var endt og hun vendte tilbage til sin forrige Plads blandt de ventende Vidner i Nærheden af Døren. Et Par Minutter hørte hun endnu, hvad der foregik i Retssalen, saa sortnede det pludseligt for hendes Øine. En af Rettens Folk, som havde holdt Øie med hende, gik hen til hende og spurgte, om hun ikke hellere vilde sætte sig ud hos Æblekonen i Forhallen for at trække frisk Luft. Hattie fulgte med ham og fik en Stol ved Siden af Æblekonen. Fra Tid til anden kom Folk ud, kjøbte Æbler og Nødder og fortalte Æblekonen, hvor bravt Hattie havde opført sig og hvad Monsieur havde for et ærligt Ansigt og hvor kjøn han var.

Hattie glædede sig over Lovtalerne, men lidt efter lidt opfyldtes hun af en langt lykkeligere Følelse. Hun aandede friere og lettere, al Angst var forsvunden! Lykken havde jo været hende gunstig, hun havde afgivet sin Forklaring, og, hvilken Salighed! Monsieur — den store, uforlignelige — havde været Vidne dertil! Hendes Bøn var altsaa bleven hørt, og det paa en Maade, som hun aldrig havde drømt om. Hendes Hjerte flød over.

Det viste sig med temmelig Sikkerhed, at Hatties Opfattelse var den rette. Dommeren lykønskede hende i sin Tale til de Edsvorne og disse frikjendte Monsieur, idet de antoge, at Pantelaaneren havde taget feil med Hensyn til den foregivne Identitet.

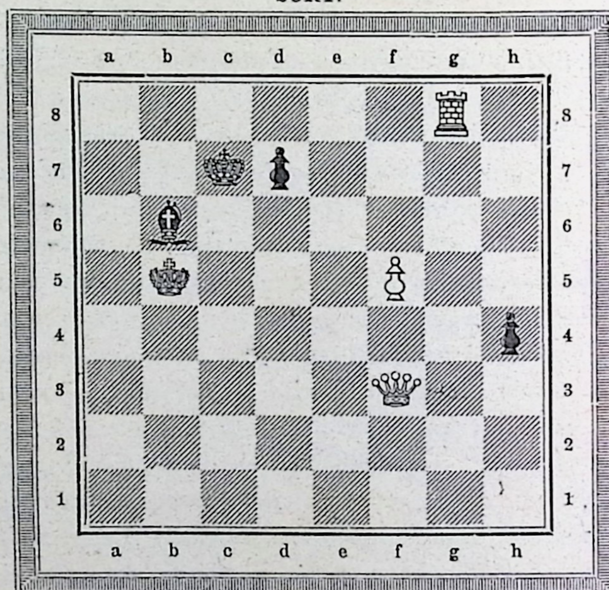
Kort efter Forhøret viste det sig, at En til foruden Hattie havde seet Monsieur Juledag paa Isen, og derved blev Hatties Vidnesbyrd fuldtud bekræftet.

Da det igjen blev Jul, havde Hattie og hendes Moder kun een Kostgjænger i den lille Hytte ved Piletræerne, og det var Monsieur Leclerc, som nød stor Anseelse, og ikke længere boede til Leie.

Skakopgave Nr. 3.

Af Oberstlieutenant Abrányi (Wien).

SORT.

HVID.

Hvid begynder og gjør mat i 3 Træk.

Løsning paa Skakopgaven i Martsheftet.

1. D h8—h6. 1. K f5—g4.
3. S e2—g1. 2. K g4—g3 [a) og b)]
3. D h6—g5 mat.

a)

2. . . . . 2. f2 eller h2—g1.
3. D h6—h4 eller —f4 mat.

b)

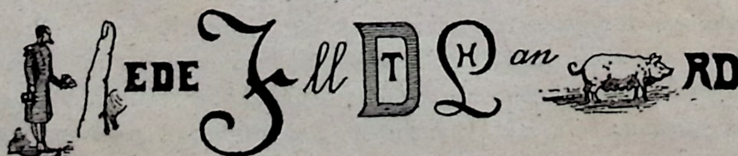
2. . . . . 2. T e5—f5,—g5,—h5 eller anderledes.
3. D h6—h4,—h3,—f4 eller —g6 mat.

A.

1. . . . . 1. K f5—f6.
2. S e2—f4. 2. Efter Behag.
3. D mat (Efter 1) . . . 1. g6—g5; 2. e6—e7 † etc.)
(Andre Spillemaader lette).

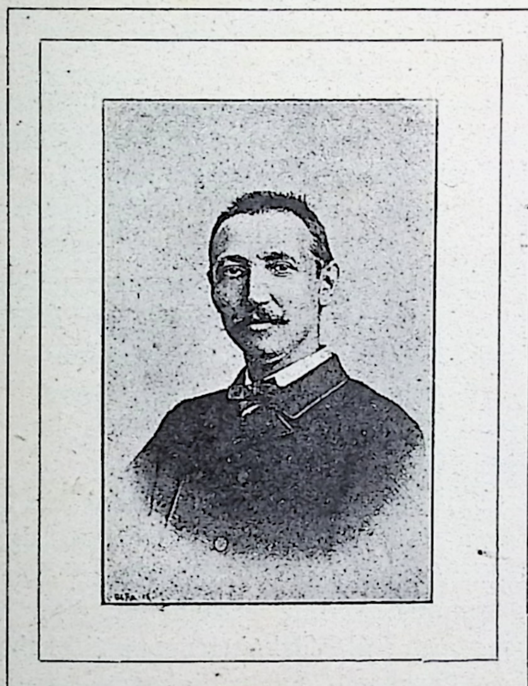
Løsning paa Rebus'en i forrige Hefte:
Hvad er der iveien?

Rebus.

Skovriderens Vise.

Med Forf.s Portrait.

Et Hurra for min gamle Skov,
Et Hurra og en Vise!
Om nok saa tidt vi sang dens Lov,
For høit vi ei den prise.
Den bar sin Krone stolt og fri
I mange, mange Aar, før vi
Dens Skjønhed kunde nyde,
Og den vil springe aarligt ud
Og klæde sig i vaarligt Skrud,
Naar vi har glemt at skyde.

Jeg troer, jeg synes allerbedst
Om Skoven ved Lætare,
Naar Rusk og Regn af ret Sydvest
Slaaer ind blandt Stammer bare;
Naar Haslen alt har Rakler smaa,
Og Anemonen prøver paa
At lette Løvets Tæppe.
Ved Ellemosen Hunden staaer —
Tiro! Pas paa, at Skud Du faaer!
— Der faldt den første Sneppe!

Ved Sommertide er det kjønt
At gaa i Mark og Vænge,
Men man kan blive kjed af Grønt
Og til Forandring trænge.
Saa kommer Efteraaret brat
Med tusend Farvers rige Skat
Forneden og foroven;
Det visne Løv staaer snart for Fald,
Men det gaaer lystigt Knald i Knald,
— Nu er der Liv i Skoven!

Og naar saa under Vægt af Sne
De mørke Graner lude,
Hvor er det lysteligt at se
Hr. Mikkels Spor derude!
— Ja, kom i Høst, og kom i Vaar,
Kom, naar Du vil, det hele Aar,
Vel mødt, Du brave Jæger!
Et Hurra for min gamle Skov,
Jeg synger, som jeg kan, dens Lov,
Og tømmer ud mit Bæger!

Lætare, egtl. den 4de Søndag i Fasten. I Jagtsproget betegnes ved „Lætare" — i Henhold til et gammelt og velkjendt Vers — den bedste Tid for Sneppetrækket.

Tiro, sammentrukket af »Tirez haut!« — „Skyd høit!" — Jægernes sædvanlige Varsko paa Sneppejagten.

EN ERINDRING.

Jeg kom en Dag forbi en Vildthandlers Kjælder i Vimmelskaftet. Udenfor hang et brunplettet »Dyr« med Hovedet nedad og opsprættet Mave.

Ved Synet af det, gik der et lille Ryk igjennem mig. Det forekom mig bestemt, at jeg havde seet det Dyr før og i levende Live.

Jeg dreiede ned over Høibro Plads og spadserede lidt frem og tilbage i Christiansborgs Buegange. Billedet af »Dyret« blev ved at forfølge mig . . . Hvor havde jeg dog seet det før.

Pludselig lysnede det for mig.

Naturligvis beroede det paa en Indbildning, at det netop var det samme Dyr, som jeg havde truffet en Gang forinden. Men Synet af det havde tilfældigt kaldt paa en gammel Erindring, hvori en anden brunplettet Hjort spillede en Rolle, og som nu lidt efter lidt viklede sig ud af de Hjernetaager, hvori den i aarevis havde ligget indsvøbt.

— — Det var en Sommeraften. Hele Dagen havde jeg ligget med en Baad ude ved nogle Holme i en Fjordmunding og søgt efter Fugleæg. Nu var jeg paa Veien hjemefter. Mens Solen gik purpurrød ned i Havet bag mig, og Lyset gled bort over Vandene, roede jeg ind i den stille, skjulte, allerede skumringsfyldte Fjord.

Alt var blikstille. Paa Vandfladen saaes ikke andre Krusninger end de ringformede, som hist og her en Fiskesnude frembragte. Men høit over mit Hoved svævede brunlige, stormvarslende Skyer, der fore hastigt hen under de fremblinkende Stjerner — ligesom Røg mellem Gnister fra det Baal, som Solen i sin Nedgang havde tændt over hele den vestlige Himmel.

I Timevis flød jeg stemningsdrukken omkring med min Baad uden at kunne formaa mig selv til at vende hjem.

Selv da de sidste Farver vare blegnede omkring mig, og alt indhylledes i en kold og klam Dis, der skjød sig ind ude fra Havet, blev jeg liggende under de ludende Skovskrænter og lyttede til de aandeagtige Suk, der pludselig kunde bryde Nattens Stilhed, — de lange Susninger, der med eet drog gjennem Skoven, som om alle Bladene vendte sig i tunge Drømme.

Jeg følte mig sært betaget, næsten beklemt. Jeg forstod, at det var Naturens Sjæl, der ufrivilligt aabenbarede sig for mig i sin Slummer; og mit Hjerte fyldtes af en hellig Andagt, der fik mig til at gyse.

Hertil bidrog Lyden af det hemmelighedsfulde natlige Liv, der rørte sig inde i Skoven — snart en Raslen i det aargamle Løv af et legende Grævlingepar, snart en Rævs Nysen eller de fjerne Skrig af en Ugle inde fra Høiskoven.

Pludselig foer jeg sammen ved den tunge Knagen af et stort Dyr, der brød sig Vei ud til Vandet i min umiddelbare Nærhed. En brunplettet Hind raslede lidt efter frem af en taagesvøbt Tykning neppe ti Skridt fra mig. Langsomt, halvt hinkende, nærmede den sig Vandet. Den varme Aandedamp stod den ud af Mund og Næsebor; i dens Pels hang Straa og visne Blade.

Et Øieblik stod den ved Bredden og saae sig om med sine store, sørgmodige Øine, mens den viftede hurtigt med Halestumpen og nu og da rystede Kroppen som under Kuldegysninger.

Saa bøiede den sin slanke Hals og gav sig til at slikke Dug af Strandgræsset.

Jeg sad som naglet til Baadens Tofte og vovede neppe at aande. Mit Hjerte kom til at banke heftigt, og min Kind blussede af en Attraa, jeg aldrig før havde kjendt. Det var for mig, som om jeg stjal mig til et Syn, der ikke var bestemt for menneskeligt Øie; som om jeg belurede Naturen i dens Nøgenhed.

Jeg var kun sytten Aar. —

H. Pontoppidan

DAVID BALFOURS HÆNDELSER.

Roman af **Robert Louis Stevenson.**

Med Illustrationer af W. Hole.

(3. Fortsættelse.)

NIENDE KAPITEL.

Manden med Guld i Beltet.

Der hengik mere end en Uge, uden at Vanskelighederne, der hidtil havde forfulgt »Enigheden« paa denne Reise, hørte op; de bleve tvertimod værre. Nogle Dage kom Skibet et lille Stykke Vei fremad; paa andre drev det tilbage. Tilsidst vare vi satte saa langt mod Syd, at vi hele den niende Dag tumlede hid og did med Cap Wrath og den vilde Klippekyst paa begge Sider af det i Sigte. Efter dette raadsloge Officiererne med hverandre, og der blev taget Bestemmelser, som jeg ikke ret kunde blive klog paa, men jeg saae snart det første Resultat af Raadslagningen: vi havde gjort Medbør af Modvind og satte Kursen sydefter.

Den tiende Dag om Eftermiddagen faldt Vinden lidt af, og en tyk, vaad, hvidlig Taage gjorde det umuligt at se fra den ene Ende af Briggen til den anden. Hele Eftermiddagen saae jeg, hver Gang jeg kom ud paa Dækket, baade Folkene og Officiererne lytte spændt over Rælingen »efter Brænding« sagde de; og skjøndt jeg ikke vidste, hvad Ordet betød, følte jeg, at der var Fare i Luften, og var urolig tilmode.

Klokken kunde vel være henad ti om Aftenen, da jeg vartede op for Mr. Riach og Capitainen ved Aftensbordet, og vi mærkede Skibet støde haardt imod noget og hørte stærk Bragen og Raab af Stemmer. Mine to Herrer vare i samme Nu paa Benene:

»Stødt paa Grund«, sagde Mr. Riach.

»Nei«, sagde Capitainen, »vi har blot rendt et Fartøi i Sænk«.

Og de skyndte sig ud.

Capitainen havde Ret. Vi vare i Taagen seilede paa en Baad, som gik midt over og tilbunds med hele sin Besætning paa een Mand nær. Denne Mand havde (hvad jeg siden hørte) siddet agterude som Passager, medens de Øvrige havde siddet paa Tofterne og roet. Under Sammenstødet var Agterenden pludselig bleven tvungen iveiret, og Manden (han havde sine Hænder frie, men var hindret i sine Bevægelser af en grov Vadmelsvams, der naaede ham nedenfor Knæene) var sprungen op og havde grebet fat i Briggens Bougspryd. Man saae, at han havde Lykken med sig, og at han var snarraadig og ualmindelig stærk, thi ellers havde han nok ladet være med at frelse sig selv under slige Omstændigheder.

Men da Capitainen kom ind i Hytten med ham, og jeg saae ham for første Gang, saae han ikke desmindre ligesaa koldsindig ud, som jeg selv.

Han var noget lille af sig, men godt bygget og saa rap som en Hjort; hans Ansigt havde et godt, aabent Udtryk, men var meget solbrændt, fregnet og mærket af Kopperne; hans Øine vare usædvanlig lyse, og havde et Udtryk af spillende Kaadhed, som baade var tiltrækkende og foruroligende. Da han havde taget sin Vams af, lagde han et Par kjønne sølvbeslagne Pistoler fra

sig paa Bordet, og jeg saae, at han bar et stort Sværd ved sin Lænd. Hans Manerer vare fine, og han drak med Belevenhed paa Capitainens Velgaaende. Ved første Blik paa ham tænkte jeg, at han var en Mand, jeg snarere kunde betragte som Ven end som Fjende.

Capitainen gjorde ogsaa sine Iagttagelser, men de gjaldt mere Mandens Klæder end hans Person. Og sandt nok, da han havde taget Vamsen af, saae han meget fin ud, især da i Hytten paa en Handelsbrig: han havde en Hat med Fjer i, rød Vest, sorte Fløiels-Knæbenklæder, og en blaa Kofte med Sølvknapper og deilige Silkeopslag. Det var kostelige Klæder, skjøndt de havde lidt af Taagen og af, at Manden havde sovet med dem paa.

»Det er ærgerligt med den Baad, Herre«, sagde Capitainen.

»Der er gaaet nogle flinke Mænd tilbunds«, sagde den Fremmede. »Jeg vilde hellere se dem paa tørt Land igjen end en halv Snes Baade«.

»Jeres Venner?« spurgte Hoseason.

»I har ikke Mage til Venner i Jeres hele Land«, var Svaret. »De vilde være gaaet i Døden for mig som Hunde«.

»Naa, naa, Herre«, sagde Capitainen, stadig betragtende ham, »der er flere Mænd i Verden end Baade til at bemande dem med«.

Ja, det er ogsaa sandt«, udbrød den Anden, »og I lader til at have gode Øine.

»Jeg har været i Frankrig, Herre«, siger Capitainen, og det var tydeligt, at han mente mere med Ordene end som saa.

»Det Samme har mangen en flink Mand ogsaa, naar det kommer an paa det«, siger den Anden.

»Udentvivl, Herre«, siger Capitainen, »og mange have ligesaa smukke Klæder«.

»Oho!« siger den Fremmede, »naa, saa det er fra den Kant, Vinden blæser?« Og han lagde hurtig Haanden paa sine Pistoler.

»Bliv ikke hidsig«, sagde Capitainen. »Gaa ikke hen og gjør Fortræd, før I seer, det er nødvendigt. I har en fransk Soldats Kjole paa Kroppen og en skotsk Tunge i Munden, det er sandt; men det har mangen en ærlig Fyr i disse Tider, og jeg siger Ingenting til *det*«.

»Naa?« sagde Manden i den smukke Kjole, »hører I til det retsindige Parti?« (Dermed mente han, om Capitainen var en Jakobiter; i saadanne indre Stridigheder tager nemlig hvert Parti Betegnelsen »retsindig« til Indtægt for sig).

»Jeg er en fuldblods Protestant, Herre«, svarede Capitainen, »og det takker jeg Gud for«. Det var det første religieuse Ord, jeg nogensinde havde hørt af ham, men jeg erfarede siden, at han var en flittig Kirkegjænger, naar han var i Land. »Men ikke desmindre«, siger han, »kan det gjøre mig ondt at se en Mand af en anden Tro i Knibe«.

»Kan det virkelig?« spørger Jakobiteren. »Naa, Herre, for at tale rentud af Posen, saa er jeg en af de retsindige Folk, som kom i Ulykke i Aarene fem- og sex og fyrre; og, for at tale endnu mere aabent, hvis jeg faldt i Hænderne paa Rødkjolerne, er det høist rimeligt, at det vilde gaa mig ilde. Naa, Herre, jeg skulde til Frankrig, og et fransk Skib krydsede her for at tage mig op; men det gik forbi os i Taagen — hvad jeg oprigtigt ønsker, I selv havde gjort! Og det bedste, jeg nu kan sige, er dette: Dersom I kan sætte mig i Land paa det Sted, jeg skulde til, saa har jeg Midler hos mig, til at belønne Jer rigeligen for Jer Ulejlighed«.

»I Frankrig?« siger Capitainen. »Nei, Herre; det kan jeg ikke. Men der hvor I kom fra, — det kan vi tale om«.

Men nu opdagede han uheldigvis mig henne i min Krog og sendte mig afsted til Kabyssen efter nogen Mad til den fremmede Herre. Jeg spildte ikke Tiden, det kan jeg forsikkre Dem om; og da jeg kom tilbage til Hytten, saae jeg, at den Fremmede havde taget et Pengebelte frem, som han havde baaret om Livet, og heldte nu en Guinea eller to ud paa Bordet. Capitainen saae paa Guinea'erne og derfra paa Beltet, og tilsidst paa den Fremmedes Ansigt.

»Halvdelen af det«, raabte han, »og I kan raade over mig!«

Den Anden lagde Guldstykkerne ned i Beltet og spændte det atter om Livet under sin Vest. »Jeg har sagt Jer, Herre«, sagde han, »at ikke en Døjt af dem tilhører mig. De tilhøre min Herre« — og her tog han til Hatten — »og medens jeg vilde være et daarligt Sendebud, hvis jeg undlod at tage lidt af dem, for at Størsteparten kunde komme i Behold til min Herre, saa vilde jeg bære mig ad som en Hund, hvis jeg kjøbte min egen Velfærd for min Herres Penge. Tredive Guinea'er paa Søsiden eller tredsindstyve, dersom I sætter mig i Land ved Loch Linnhe. Tjen dem, om I vil; og vil I ikke, saa kan I gjøre med mig, hvad I vil«.

»He«, sagde Hoseason. »Og hvis jeg nu overgiver Jer til Soldaterne?«

»Saa handler I dumt«, sagde den Anden. »Jeg skal sige Jer, min Herre er fordreven ligesom alle andre retsindige Mænd i Skotland. Hans Gods er i Hænderne paa den Mand, der kaldes Kong Georg; og det er hans Folk, som samle Afgifterne eller prøve paa at samle dem. Men til Ære for Skotland have de stakkels Forpagtere ikke glemt deres Herre, som er i Landflygtighed; og disse Penge her udgjøre en Del af de Afgifter, som Kong Georg kigger efter. Altsaa, Herre, I tykkes mig at være en Mand som forstaaer at regne: bring disse Penge til Regeringen, hvormange af dem troer I saa bliver Eders Part?«

»Ikke mange, det er vel sandt«, sagde Hoseason, »hvis Regeringen vidste Besked om Pengene«, tilføiede han tørt. »Men jeg troer nok, at jeg kunde holde Tand for Tunge, hvis jeg prøvede paa det«.

»Ah, men saa skulde jeg nok tale for Eder!« udbrød den Fremmede. »Jeg er ikke tabt bag af

en Vogn. Hvis der bliver lagt Haand paa mig, skal de faae Kundskab om, hvor de Penge høre hen«.

»Nuvel«, sagde Capitainen, »lad gaa da. Tredsindstyve Guinaer. Her er min Haand paa det«.

»Og her er min«, sagde den Anden.

Derpaa gik Capitainen ud (temmelig hurtig, syntes jeg), og lod mig alene tilbage i Hytten med den Fremmede.

Paa den Tid var der mange landflygtige Herrer, som kom tilbage med Fare for deres Liv, enten for at se deres Venner eller for at samle nogle Penge. Med Hensyn til de skotske Lairder, som vare fordrevne og hvis Godser vare konfiskerede, saa var det almindelig bekjendt, at deres Forpagtere knappede sig selv af, for at sende dem Penge, og at deres Frænder trodsede Soldaterne og samlede Pengene ind og bragte dem over Vandet, saa at sige lige for Næsen af vor store Sømagt. Alt dette havde jeg naturligvis hørt fortælle om; og nu havde jeg lige for mine Øine en Mand, som havde forbrudt sig i alle disse Henseender og i een til, han var nemlig ikke alene en Oprører og Smugler af Afgifter, men han var tillige gaaet i Tjeneste hos Kong Ludvig af Frankrig. Og der var endnu een mærkelig Omstændighed ved ham: han havde et Belte fuldt af Guldstykker om Livet. Hvad jeg end mente, saa kunde jeg dog ikke se paa saadan en Mand uden at føle en levende Interesse for ham.

»Naa, saa I er en Jacobiter?« sagde jeg, da jeg satte Maden hen til ham.

»Javel«, sagde han og begyndte at spise. »Og I, med Jert lange Ansigt, er sagtens en Whig*?«

»Halvt om halvt«, sagde jeg for ikke at ærgre ham; thi i Virkeligheden var jeg saa god en Whig, som Mr. Campbell kunde gjøre mig til.

»Det har ingenting at sige«, sagde han. »Men lad mig sige Jer een Ting, Mr. Halvtomhalvt«, tilføiede han, »Flasken her er tom, og det er et stivt Stykke, hvis jeg skal betale tredsindstyve Guineaer, uden at kunne faae saa meget som en Dram i Lidkjøb«.

»Jeg skal gaa ud til Capitainen og bede om Nøglen«, sagde jeg og gik ud paa Dækket.

Taagen var ligesaa tæt som før, men der var næsten ingen Søgang. Der var ingen Seil oppe, thi man vidste ikke nøiagtigt, hvor Briggen var og kunde ikke bruge den Smule Vind, der var, af Frygt for at komme endnu mere ud af Kursen. Nogle af Folkene lyttede stadig efter Brænding; men Capitainen og de to Officierer stode midtskibs og stak Hovederne sammen. Den Tanke slog mig, jeg veed ikke hvorfor, at de ikke havde noget Godt isinde; og de første Ord, jeg hørte, da jeg sagte kom nærmere, overbeviste mig tilfulde om, at det slog til.

Det var Mr. Riach, som tog til Orde, ligesom greben af en pludselig Tanke:

»Kunde vi ikke lokke ham ud af Hytten?«

»Vi har bedre Krammet paa ham der, hvor han er,« svarede Hoseason; »han har ikke Plads til at bruge sit Sværd.«

»Nei, det er sandt,« sagde Riach; »men han er slem at komme nær.«

»Pyt!« sagde Hoseason. »Vi kan faae Manden itale een fra hver Side og gribe ham ved Armene; eller, hvis dette ikke er heldigt, saa kan vi storme ind gjennem begge Dørene og faae Bugt med ham, inden han faaer Tid til at trække blank.«

Ved at høre dette blev jeg greben af baade Frygt og Vrede overfor disse forræderiske, begjærlige og blodtørstige Mennesker, jeg seilede med. Min første Indskydelse var at løbe min Vej; min næste var mere modig.

»Capitain,« sagde jeg, »den fremmede Herre vil have en Dram, og Flasken er tom. Vil I give mig Nøglen?«

De studsede alle Tre og vendte sig om.

»Naa, her har vi en Leilighed til at faae Pistolerne!« udbrød Riach; og derpaa sagde han til mig: »Hør, David, veed I, hvor Pistolerne er?«

»Ja, ja,« bemærkede Hoseason. »David veed det. David er en flink Fyr. Seer I, David, den gale Mand inde i Hytten er farlig for Skibet, foruden at han er en Fjende af Kong Georg, hvem Gud holde sin Haand over!«

Jeg var aldrig, siden jeg kom ombord, bleven saadan tiltalt med David, som nu; men jeg svarede: ja, som om alt, hvad jeg hørte, var helt naturligt.

»Sagen er nemlig den,« vedblev Capitainen, at alle vore Skydevaaben, store og smaa, ere i Hytten lige for Næsen af denne Mand; ligesaa Krudtet. Hvis jeg eller en af Officiererne gik ind og tog dem, vilde han fatte Mistanke til os. Men en ung Fyr, som I, David, maa kunne snappe et Krudthorn og en Pistol eller to, uden at han lægger Mærke til det. Og hvis I kan slippe godt fra det, skal jeg have det i Erindring, naar den Tid kommer; saa det vil være godt for Jer at have Venner; og det er, naar vi kommer til Karolinerne.«

Her hviskede Mr. Riach noget til ham.

»Meget rigtigt,« svarede Capitainen og henvendte sig derpaa til mig: »Og hør nu, David, Manden derinde har et Belte, der er stoppet fuldt af Guld, og jeg giver Jer mit Ord paa, at I ogsaa skal faae Part i det.«

Jeg sagde, at jeg vilde gjøre, som han ønskede, skjøndt jeg neppe kunde faae et Ord frem; derefter gav han mig Nøglen til Skabet, og jeg gik langsomt tilbage til Hytten. Hvad skulde jeg gjøre? De vare gemene Tyveknegte; de havde stjaalet mig fra mit eget Land; de havde slaaet stakkels Ransome ihjel, og skulde jeg nu staa Fadder til et nyt Mord? Men paa den anden Side saae jeg tydelig den Dødsfare, jeg kunde bringe mig selv i; thi hvad kunde en Dreng og en Mand, selv om de vare modige og tappre som Løver, stille op mod et helt Skibsmandskab?«

Jeg tænkte frem og tilbage, uden at være

* »Whig« kaldtes enhver, som horte til Kong Georgs Parti.

kommen til et Resultat, da jeg traadte ind i Hytten og saae Jakobiteren sidde og spise under Lampen; men saa var jeg i et Nu paa det Rene med, hvad jeg skulde gjøre. Det kan ikke regnes mig tilgode; det var ikke efter modent Overlæg, men som af en Indskydelse, at jeg gik lige hen til Bordet og lagde min Haand paa hans Skulder.

»Har I Lyst til at blive slaaet ihjel?« sagde jeg.

Han sprang op og sendte mig et Blik, der talte ligesaa tydeligt som Ord.

»Ja!« udbrød jeg, »Folkene her ere Mordere alle tilhobe. De have allerede myrdet en Dreng. Nu er Turen til Jer.«

»Ja, ja,« sagde han; men de have ikke faaet Bugt med mig endnu.« Derpaa saae han nysgjerrig paa mig og spurgte: »Vil I hjælpe mig?«

»Det vil jeg!« sagde jeg. »Jeg er ingen Tyv eller Morder. Jeg vil hjælpe Jer.«

»Hvorfor —,« sagde han, »hvad hedder I?«

»David Balfour,« sagde jeg, og da jeg tænkte, at en Mand, der bar saa fin en Kjole, maatte synes om fine Folk, tilføiede jeg for første Gang: »til Shaws.«

Det faldt ham ikke ind at betvivle Sandheden heraf, thi en Skotte er vant til at se store Herrer i stor Fattigdom; men da han ikke selv eiede noget Gods, tirrede mine Ord hans noget barnagtige Forfængelighed.

»Mit Navn er Stewart*,« sagde han og rettede paa sig. »Man kalder mig Alan Breck. Et Kongenavn var ikke for godt for mig, men jeg er tilfreds med mit Navn, skjøndt jeg ikke engang har Navnet paa en Gaardmødding at hægte ved Enden af det.«

Efterat have afgivet denne stolte Forklaring, gav han sig til at undersøge vore Forsvarsmidler.

Hytten var meget solidt bygget. Af dens fem Aabninger vare kun Skylightet og de to Døre store nok til, at et voxent Menneske kunde komme igjennem dem. Dørene kunde desuden skydes tæt for; de vare af svært Egetræ og løb i Render; og de vare forsynede med Kroge, saa at man kunde holde dem stængede, hvis man vilde. Den ene Dør, som var skudt for, sikkrede jeg ved at hægte Krogen paa; men da jeg gik over for at skyde den anden Dør for, standsede Alan mig.

»David,« sagde han — »ja, jeg kan ikke mindes Navnet paa Eders Gods, derfor vil jeg være saa fri at kalde Jer David — naar den Dør staaer aaben, vil den tjene bedst til mit Forsvar.«

»Den forsvarer dog bedst, naar den er lukket,« bemærkede jeg.

»Nei, David,« sagde han. »Som I seer, har jeg kun eet Ansigt; men saalænge den Dør staaer aaben, og mit Ansigt er i Aabningen, saalænge har jeg Størsteparten af mine Fjender foran mig, hvor jeg altid helst vil have dem.«

Saa tog han en Huggert til mig af Vaabenkassen, valgte den med stor Omhu, rystede paa Hovedet og sagde, at han havde aldrig i hele sit Liv seet elendigere Vaaben; dernæst lod han mig sætte mig ved Bordet, med et Krudthorn, en Pose Kugler og alle Pistolerne, som han bad mig lade.

»Det vil jeg sige Jer,« sagde han, »er en bedre Bestilling for en Mand af anstændig Byrd end at vaske Gryder og rende efter Dramme til fordrukne Søfolk.«

Derpaa stillede han sig midt i Hytten, med Ansigtet mod Døren, og trak sit store Sværd og prøvede, hvor stor Plads han havde at svinge det paa.

»Jeg maa stikke med det,« sagde han rystende paa Hovedet; »og det er Skade. Det passer ikke ret for mig. Og nu,« sagde han til mig, »bliv kun ved med at lade Pistolerne, og giv Agt paa mine Ord.«

Jeg sagde, at jeg nok skulde høre nøie efter. Mit Bryst var sammensnøret, min Mund tør, og det var mørkt for mine Øine; Tanken om de Mange, som snart vilde kaste sig over os, fyldte mit Hjerte med Uro; og Lyden af Søerne, som sloge mod Briggens Sider, og i hvilke jeg tænkte mit døde Legeme vilde blive kastet før Dagen gryede, gjorde et sælsomt Indtryk paa mit Sind.

»For det Første,« sagde han, »hvormange er der imod os?«

Jeg talte dem sammen, men saa forvirret var mit Sind, at jeg var nødt til at tælle to Gange. »Femten,« sagde jeg.

Alan fløitede sagte. »Godt,« sagde han, »det er der intet at gjøre ved. Og hør nu efter. Det tilfalder mig at holde denne Dør, hvor jeg antager, Hovedslaget skal staa. Dermed har I intet at gjøre. Og husk paa, at I ikke maa skyde til den Side, medmindre de have faaet Bugt med mig; thi jeg vil hellere have ti Fjender foran mig, end een Ven, som I, til at knalde Pistoler af i Ryggen paa mig.«

Jeg bemærkede, at jeg i Virkeligheden heller ikke var nogen god Skytte.

»Dette er meget modigt sagt,« udbrød han med stor Beundring for min Oprigtighed. »Der findes mangen en brav Mand, som vilde krympe sig ved en saadan Tilstaaelse.«

»Men,« sagde jeg, »saa er der Døren bagved Jer; den kan de maaske slaa ind.«

»Ja,« sagde han, »men det skal I forhindre. Saasnart Pistolerne ere ladte, maa I krybe op i Køien henne ved Vinduet, og hvis de røre ved Døren, skal I skyde. Men det er ikke Alt, hvad I har at gjøre. Lad mig gjøre en Soldat ud af Jer, David. Hvad mere har I at passe paa?«

»Der er Skylightet,« sagde jeg. »Men Mr. Stewart, jeg kunde trænge til at have Øine i Nakken, hvis jeg skal passe baade paa Vindue og Skylight; thi naar jeg vender Ansigtet mod den ene Side, vender jeg Ryggen mod den anden.«

* Stuart.

»Det har I Ret i,« sagde Alan. »Men har I ingen Øren i Hovedet?«

»Jo, det er sandt!« udbrød jeg. »Jeg maa jo høre, naar Glasset gaaer istykker.«

»I har da lidt Omløb i Hovedet,« sagde han barsk.

TIENDE CAPITEL.

Seiren.

Men nu var vor Frist udløben. Capitainen og hans to Officierer ude paa Dækket havde ventet paa min Tilbagekomst, indtil de bleve utaalmodige; og neppe havde Alan talt, før Capitainen viste sig i den aabne Dør.

»Holdt!« raabte Alan og strakte sit Sværd ud imod ham.

Capitainen stod virkelig stille; han traadte ikke et Skridt tilbage eller viste Tegn paa Uro.

Et draget Sværd?« siger han. »Det er en underlig Tak for Gjæstfrihed.«

»Seer I mig?« sagde Alan. »Jeg stammer fra Konger og kunde bære Kongenavn. En Eg er mit Mærke. Seer I mit Sværd? Det har hugget Hovedet af flere Whigger, end I har Tæer paa Fødderne. Kald Jeres Kreaturer til og begynd! Jo før Kampen begynder, desto før skal I faae dette Staal at føle.«

Capitainen sagde intet til Alan, men han sendte mig et ondt Blik. »David,« sagde han, »jeg skal huske dette;« og Lyden af hans Stemme fik mig til at gyse.

I det næste Øjeblik var han borte.

»Og nu,« sagde Alan, »tab nu ikke Hovedet, for nu kommer Bygen.«

Alan trak en Dolk frem og holdt den i sin venstre Haand, for det Tilfælde, at de skulde løbe ind under hans Sværd. Jeg for mit Vedkommende krøb op i Køien med Favnen fuld af Pistoler og temmelig tung om Hjertet. Jeg aabnede Vinduet, som jeg skulde passe paa. Det var kun en lille Del af Dækket, jeg kunde overse, men Ingen kunde nærme sig den lukkede Dør uden at blive set af mig. Søen var bleven rolig, og Vinden havde lagt sig, saa at der var ganske stille paa Skibet. Jeg syntes, jeg hørte Lyden af mumlende Stemmer og lidt efter Klirren af Vaaben paa Dækket, hvoraf jeg vidste, at Huggerterne vare blevne uddelte; derpaa blev det atter stille.

Jeg veed ikke, om jeg var, hvad man kalder bange; men mit Hjerte bankede som en Fugls, baade hurtigt og svagt; og der kom ligesom en Taage for mine Øine; jeg gned den hele Tiden bort, men den kom bestandig igjen. Jeg havde ikke Spor af Haab; jeg følte kun et Fortvivlelsens Mørke og en Slags Vrede mod hele Verden, — en Vrede, som bragte mig til at længes efter at sælge mit Liv saa dyrt som muligt. Jeg prøvede paa at bede, husker jeg, men Uroen i mit Sind vilde ikke tillade mig at tænke paa Ordene; og mit høieste Ønske var at faae begyndt paa Kampen og blive færdig med den.

Det kom lige paa een Gang, da det kom; en Storm af Fodtrin og Brøl, og derpaa et Raab fra Alan og Lyd af Hug og Skrig, som af Nogen, der var saaret. Jeg saae tilbage over min Skulder og saae Mr. Shuan i Døraabningen, kjæmpende med Alan.

»Det er ham, som slog Drengen ihjel!« skreg jeg.

»Pas paa Jeres Vindue!« sagde Alan; og i det Samme saae jeg hans Sværd gjennembore Styrmandens Legeme.

Det var paa Tiden, at jeg passede mine egne Sager, thi mit Ansigt var neppe ved Vinduet igjen, før jeg saae fem Mand komme bærende med et Rundholt, der aabenbart skulde bruges som Stormbuk, og tage Stilling for at rende Døren ind. Jeg havde aldrig før i mit Liv affyret en Pistol, og meget sjeldent en Bøsse, og da aldrig paa et af mine Medmennesker. Men for Øjeblikket gjaldt det: nu eller aldrig, og idet de svang Rundholtet, raabte jeg: »Der har I den!« og skjød ind imellem dem.

Jeg maa have ramt een af dem, for han udstødte et Skrig og tumlede tilbage, og de Øvrige tøvede pludselig, ligesom lidt forbløffede. Inden de havde faaet Tid til at sunde sig, sendte jeg en anden Kugle efter dem; og ved mit tredie Skud, der ligesom det andet gik hen over Hovederne paa dem, kastede de Rundholtet fra sig og løb deres Vei.

Nu saae jeg ind i Hytten igjen. Hele Rummet var opfyldt af Krudtrøgen fra mine egne Skud, hvis Knald havde forekommet mig at skulle sprænge mine Ørehinder. Alan stod indenfor Døren som før; kun var hans Sværd rødt af Blod indtil Fæstet, og han selv opfyldt af Seiersstolthed og indtagende en saa prægtig Stilling, at han saae ud, som om han var uovervindelig. Lige foran ham paa Gulvet laa Mr. Shuan, støttet paa Hænder og Knæer; Blodet løb ud af hans Mund, og han sank mere og mere sammen med et frygtelig blegt Ansigt; og idet jeg saae derhen, var der nogle af Mændene bagved ham, som fik Tag i hans Fødder og trak hans Legeme ud af Hytten. Jeg troer, at han døde, medens de gjorde det.

»Der har I en af Jeres Whigger!« raabte Alan; saa vendte han sig om til mig og spurgte, om jeg havde skudt Nogen.

Jeg fortalte ham, at jeg havde saaret een, og troede, at det var Capitainen.

»Og jeg har gjort det af med to,« siger han. »Men der er ikke flydt Blod nok; de ville komme igjen. Vær paa Jeres Post, David. Dette her var ikke andet end en Dram før Maaltidet.«

Jeg stillede mig atter paa Plads, ladede de tre Pistoler, jeg havde skudt af, og passede paa baade med Øine og Øren.

Vore Fjender raadsloge paa Dækket ikke langt fra os, og det saa høit, at jeg af og til kunde opfange enkelte Ord, trods Søernes Slag mod Skibets Side.

»Det var Shuan, som forkludrede det,« hørte jeg En sige.

»Og en Anden svarede: »Skidt med det! Han har betalt Gildet.«

Derefter sank Stemmerne ned til den samme Mumlen som før. Men jeg kunde høre, at det var en enkelt Stemme, der talte næsten hele Tiden, som om den udkastede en Plan, hvortil saa En, saa en Anden kom med en Bemærkning eller nikkede. Jeg var vis paa, at nu vilde de komme igjen, og sagde det til Alan.

»Det er det Heldigste,« sagde han. »Hvis vi ikke kan give dem dygtig Afsmag paa at have med os at gjøre, bliver der ingen Søvn af, hverken for Jer eller mig. Men husk paa, at denne Gang tage de alvorligt fat.«

Nu vare mine Pistoler ladte, og der var ikke andet for mig at gjøre, end at lytte og vente. Medens det første Sammenstød varede, havde jeg ikke Tid til at tænke paa Frygt, men nu, da Alt var stille igjen, beskjæftigede mit Sind sig ikke med andet. Tanken om de skarpe Sværd og det kolde Staal var nærved at tage hele Magten fra mig; og nu, da jeg begyndte at høre listende Fodtrin og Lyden af Klæder, som strøg mod Hyttens Væg, og jeg vidste, at Fjenderne stillede sig paa deres Pladser i Mørket, kunde jeg godt have skreget høit af Skræk.

Alt dette foregik paa Alans Side, og jeg begyndte at tænke, at min Del af Kampen var tilende, men i det Samme hørte jeg Nogen dumpe forsigtig ned paa Taget af Hytten.

Derpaa hørtes et enkelt Stød i Capitainens Pibe, og dette var Signalet til Angreb. En Hob af Fjender stormede med væbnet Haand imod Døren; og i samme Øieblik blev Skylightglasset slaaet i tusinde Stykker, og en Mand sprang igjennem Aabningen ned paa Gulvet. Inden han kom rigtig paa Benene, havde jeg rettet en Pistol mod hans Ryg og kunde have skudt ham; men ved at berøre ham, med Visheden om, at han var levende, svigtede alle mine Kræfter mig, og jeg var ligesaa lidt istand til at røre Aftrækkeren, som jeg vilde have været istand til at flyve.

Han havde tabt sin Huggert, da han sprang ned, og da han mærkede Pistolen, dreiede han sig hurtigt om og vilde gribe mig. I samme Øieblik vendte enten mit Mod tilbage, eller jeg blev saa forskrækket, at Resultatet blev det Samme; thi jeg gav et Skrig fra mig og skjød ham lige i Brystet. Han udstødte et fælt Brøl og faldt om paa Gulvet. Fødderne af den næste Mand, hvis Ben dinglede ned gjennem Skylightet, berørte i det Samme mit Hoved; jeg snappede en anden Pistol og skjød ham op gjennem Laaret, saa at han slap igjennem Hullet og tumlede som en livløs Masse ned paa sin Kammerats Lig. Der var ikke Tale om at skyde feil, ligesaa lidt som der var Tid til at tage Sigte; jeg fyrede bare løs.

Jeg kunde have staaet og stirret længe paa de Faldne, hvis jeg ikke havde hørt Alan raabe ligesom om Hjælp, hvad der bragte mig til mig selv igjen.

Han havde hidtil forsvaret Døren; men en af Sømændene var løbet ind under hans Sværd og havde grebet fat om ham, medens han var optaget af Kampen med de Andre. Alan stødte efter ham med venstre Haand, men han hang fast som en Igle. En Anden var brudt ind og havde løftet sin Huggert. Døren var tæt beleiret af dem. Jeg troede, vi vare fortabte, jeg greb min Huggert og faldt dem i Flanken.

Men min Hjælp var saa godt som overflødig. Den Fjende, som havde Alan om Livet, slap endelig sit Tag; Alan sprang tilbage, for at faae Tilløb, og rendte saa brølende ind paa dem som en Tyr. De veg tilbage, gjorde omkring og løb, og tumlede imod hverandre i Hastværket. Hans Sværd susede dem om Ørene, og ved hvert Slag lød der et Skrig fra en Saaret. Jeg troede endnu, at det var ude med os, men se! Alle flygtede, og Alan drev dem henad Dækket, som en Røgterhund driver Faar.

Og dog havde han aldrig saa snart været ude, før han var tilbage igjen; han var ligesaa forsigtig, som han var tapper; imens vedbleve Fjenderne at løbe og skrige, som om han stadig var efter dem, og vi hørte dem tumle ned i Bakken ovenpaa hverandre og smelde Lugen til efter sig.

Hytten lignede et Slagteri. Inde i den laa der tre Døde og midt i Døren laa En og droges med Døden. Alan og jeg vare usaarede og havde seiret.

Han kom hen imod mig med udbredte Arme. »Kom i min Favn!« raabte han, og omarmede mig og kyssede mig heftig paa begge Kinder. »David«, sagde han, »Jeg elsker Jer som en Broder. Og, siig mig, David«, udbrød han i en Slags Begeistring, »er jeg ikke en brav Soldat?«

Derpaa vendte han sig til de fire Fjender, stak sit Sværd igjennem dem og kastede dem een efter een ud af Døren. Medens han gjorde dette, nynnede og fløitede han sagte, som et Menneske, der prøver paa at gjenkalde sig en Melodi; kun med den Forskjel at *han* prøvede paa at *lave* een. Imedens straalede hans Ansigt, og hans Øine lyste som et femaars Barns ved et nyt Legetøi. Han satte sig ned ved Bordet med Sværdet i Haanden; den Melodi, han hele Tiden havde forsøgt sig paa, fik efterhaanden mere og mere Bestemthed, indtil han tilsidst brød ud i den med kraftig Røst og gæliske Ord.

Jeg har oversat hans Sang her, dog ikke paa Vers, thi i at gjøre Vers har jeg ingen Færdighed. Han sang den ofte siden, og Visen blev almindelig,

saa at jeg har hørt den og faaet Forklaring paa den mangen en Gang.

Jeg kvæder en Sang om Alan's Sværd.
Smeden lavede det,
Ilden hærdede det;
Nu blinker det i Haanden paa Alan.

Der var mange, og flammende Øine,
Raske vare Fjenderne at se til,
Mange vare Hænderne, der vogtede dem;
Sværdet var alene.

De brune Raadyr ile i Flokke over Høien
De ere mange; Høien er kun een;
De brune Raadyr dø;
Høien bliver tilbage.

O, I vidtskuende Ravne,
Kom til mig fra Hedernes lyngklædte Bakker,
Kom til mig fra Oceanets Smaaøer,
Her er Føde til Eder.

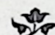
Denne Sang, som han lavede (baade Ord og Melodi) i vor Seiersstund, er jo ikke ganske retfærdig mod mig, som stod ved hans Side i Kampen. Mr. Shuan og fem til vare enten døde eller dødelig saarede; men af disse faldt to for min Haand; de to nemlig, som kom ned gjennem Skylightet. Fire andre vare saarede, og af disse fik een, (og han var ikke den mindst betydelige,) sit Saar af mig. Saaledes havde jeg i det Hele taget havt min gode Part, baade i at slaa ihjel og i at saare, og kunde have gjort Fordring paa en Plads i Alans Vers. Men Digtere maa, som en meget kløgtig Mand engang sagde til mig, tænke paa deres Rim; og paa god Prosa viste Alan mig altid mere end Retfærdighed.

Jeg var imidlertid uvidende om, at der skete mig nogen Uret. For ikke alene kunde jeg ikke et eneste gælisk Ord, men jeg lagde heller ikke videre Mærke til Alans Sang, thi den Spænding, jeg havde været i, Kampen, og, mere end alt andet, den Rædsel, jeg følte ved Tanken om min egen Del i den, — alt dette gjorde, at aldrig saa snart var det Hele overstaaet, før jeg var glad ved at kunne tumle hen og sætte mig ned. Mit Bryst var saa tungt, at jeg neppe kunde aande; Tanken paa de to Mænd, jeg havde skudt, tyngede paa mig som en Mare; og pludselig, og før jeg havde nogen Anelse om, hvad der vilde ske, begyndte jeg at hulke som et Barn.

Alan klappede mig paa Skulderen og sagde, at jeg var en brav Knøs og kun trængte til at sove.

»Jeg vil tage første Vagt«, sagde han. »I har været god imod mig, David, fra først til sidst; og jeg vilde ikke miste Jer for Meget«.

Saa redte han et Leie paa Gulvet til mig og tog første Vagt, med Pistol i Haand og Sværdet rede, i tre Timer, regnet efter Capitainens Uhr, som hang paa Væggen. Da de tre Timer vare forløbne, vækkede han mig, og jeg afløste ham i de næste tre Timer. Imidlertid blev det høilys Dag, en meget stille Morgen med svag Sø, som vuggede Skibet op og ned og fik Blodet til at løbe frem og tilbage paa Gulvet i Hytten; og imedens piskede Regnen paa Hyttens Tag. Under hele min Vagt skete der Intet. Af Rorets Knirken sluttede jeg, at der Ingen stod ved Roret. Som jeg senere erfarede, var virkelig ogsaa saa mange af vore Fjender saarede eller døde, og Resten i en saa daarlig Forfatning, at Mr. Riach og Capitainen skiftevis maatte holde Vagt ligesom Alan og jeg, og Briggen kunde være drevet ind paa Land, uden at Nogen havde været rede til at forhindre det, hvis ikke Vinden til alt Held havde lagt sig. Synet af det store Antal Maager, som med hæse Skrig kredsede rundt om Skibet, lod mig antage, at vi vare drevne nær ind til Kysten eller til en af Hebriderne, og tilsidst saae jeg gjennem Døren Øen Skye's Klipper tilhøire og den mærkelige Ø Rum lidt mere agter for os.

ELLEVTE CAPITEL.

Capitainen giver Kjøb.

Alan og jeg satte os til vort første Maaltid omtrent Klokken sex. Gulvet var overstrøet med Glasskaar og skrækkelig tilsølet af Blod, hvad der betog mig Appetiten. Ellers befandt vi os i en ikke alene behagelig, men endog fornøielig Situation; vi havde tilegnet os Officierernes Kahyt og raadede over alle Drikkevarer i Skibet — baade Vin og Brandy — og de bedste Fødevarer, baade de henkogte Sager og det fine Skibsbrød. Dette var i og for sig nok til at sætte os i godt Humeur; men det bedste af det Hele var dog, at to af de tørstigste Mænd, som nogensinde vare fødte i Skotland, vare indelukkede i Forenden af Skibet og henviste til, hvad de hadede mest af Alt — koldt Vand.

»Men I kan stole paa«, sagde Alan, »at de ville lade høre fra sig inden ret længe. Man kan afholde en Mand fra at slaaes, men aldrig fra at drikke«.

Vi befandt os vel i hinandens Selskab. Alan var virkelig yderst elskværdig. Han tog en Kniv fra Bordet og skar en Sølvknap af sin Kjole til mig.

»Jeg har arvet dem«, sagde han, »efter min Fader, Duncan Stewart, og nu giver jeg Jer en af dem til Erindring om den sidste Nats Hændelser. Og hvorsomhelst I kommer hen og viser denne Knap, ville Alan Brecks Venner samle sig om Eder«.

Han sagde dette, som om han var en Carl den Store og kommanderede Armeer; og skjøndt jeg beundrede ham i høi Grad for hans Mod, løb jeg stadig Fare for at smile af hans Forfængelighed; jeg siger Fare, thi hvis jeg ikke havde bevaret min Alvor, kunde jeg have havt Grund til at frygte for den Strid, det vilde have havt tilfølge.

Saa snart vi vare færdige med Maaltidet, rumsterede han om i Capitainens Kiste, indtil han fandt en Børste; derpaa tog han sin Kjole af og begyndte at efterse sin Dragt og børste den med en saadan Omhu, som jeg kun troede Kvinder istand til. Sandt nok, han havde ingen anden, og desuden tilhørte den (som han sagde) en Konge og burde derfor holdes Hævd over.

Jeg maa alligevel bekjende, at da jeg saae den Omhu, hvormed han pillede Traadene bort paa det Sted hvor Knappen havde siddet, satte jeg større Pris paa hans Gave.

Han var endnu beskjæftiget hermed, da vi bleve praiede af Mr. Riach, som ude fra Dækket spurgte, om vi vilde underhandle med dem. Jeg klattrede op gjennem Skylightet og satte mig paa Randen af det med en Pistol i Haanden og et uforfærdet Ydre, skjøndt i lønlig Angst for Glasskaarene; og herfra raabte jeg ham an og bad ham sige, hvad han vilde. Han kom hen til Hytten og traadte op paa en Bunke Tougværk, saa at hans Hage kom i Linie med Taget; og vi saae nu en Stund i Taushed paa hinanden. Jeg antager, at Mr. Riach ikke har staaet i første Række under Kampen; han var sluppen med et Slag paa Kinden, men han saae saa inderlig medtaget ud, da han havde været paa Benene hele Natten, enten for at holde Vagt eller pleie de Saarede.

»Dette er en daarlig Forretning«, sagde han tilsidst, og rystede paa Hovedet.

»Det var ikke vor Skyld«, svarede jeg.

»Capitainen vilde gjerne tale med Eders Ven«, sagde han. »De kunde maaske tale sammen ved Vinduet«.

»Men hvoraf veed vi, at han ingen Skurkestreger har isinde?« spurgte jeg.

»Han har ingen, David«, svarede Mr. Riach, »og jeg vil sige Jer den rene Sandhed, at selv om han ogsaa havde, kunde det ikke nytte noget, for Folkene vilde ikke være med dertil«.

»Er det sandt?« spurgte jeg.

»Jeg skal betro Jer mere endnu«, sagde han. »Det er ikke blot Folkene; det er ogsaa mig. Jeg er bange, David«. Og han smilede til mig. »Nei«, vedblev han, »alt hvad vi ønske, er kun at blive ham kvit«.

Derefter raadslog jeg med Alan, og vi gik ind paa at underhandle; men Mr. Riach havde noget andet paa Hjerte; han bad om en Dram, og bad saa indstændig og paaberaabte sig sin tidligere Godhed imod mig, saa at jeg tilsidst rakte ham et Krus med omtrent en halv Pægl Brandy. Han drak en Slurk og gik derpaa med Resten ned i Bakken, for, som jeg antager, at dele med sin Foresatte.

Lidt efter kom Capitainen, som vi havde aftalt, hen til det ene Vindue og stod der i Regnen med sin ene Arm i Bind og var saa alvorlig og bleg og saa medtagen, at jeg bittert fortrød at have skudt paa ham.

Alan holdt strax en Pistol op for Næsen af ham

»Tag den Tingest væk!« sagde Capitainen. »Har jeg ikke givet mit Ord paa at holde Fred, saalænge vi underhandle? Eller har I isinde at fornærme mig?«

»Capitain«, sagde Alan, »Jeg tvivler om, at Eders Ord er til at stole paa. I Aftes tingede og kjøbslog I som en Æblekjælling og lovede mig alt med Haand og Mund; I veed meget godt, hvormeget det gjaldt. Fanden i Vold med Eders Ord!«

»Naa, naa, Herre, sagde Capitainen, »I opnaaer intet ved at bande«. (Dette var virkelig ogsaa en Last, som Capitainen var aldeles fri for.) »Men vi har andet at tale om«, sagde han bittert. »I har bragt min Brig i en sørgelig Forfatning; jeg har ikke Folk nok tilbage til at føre den med; og min første Styrmand, hvem jeg daarlig kunde undvære, har I spiddet med Eders Sværd og han er død uden saa meget som et Fadervor. Der er intet andet for mig at gjøre end at se at komme tilbage til Glasgow og faae fat i nogle Folk; og der vil I finde dem, der er bedre istand til at tale Jer tilrette end jeg«.

»Saa—aa?« sagde Alan, »ja, da skal jeg mintro tale fra Leveren! Jeg har en nydelig Historie at fortælle dem, medmindre de ikke forstaa Engelsk i den By. Femten begede Gutter imod een Mand og en ung Knægt. Aa, Capitain, det er jammerligt!«

Hoseason blev blussende rød.

»Nei«, vedblev Alan, »det gaaer ikke. I skal sætte mig iland, som vi bleve enige om«.

»Ja«, sagde Hoseason, »men min første Styrmand er død — I veed selv bedst hvordan det gik til. Ingen af alle de Andre er kjendt med denne Kyst, Herre; og det er en meget farlig Kyst for Skibe«.

»Jeg giver Jer Valget«, sagde Alan. »Sæt mig iland i Appin, eller Ardgour, eller i Morven, eller Arisaig, eller Morar, eller, kort sagt, hvor I vil, naar det ikke er mere end tredive Mil udenfor mit eget Land; men ikke paa Campbell'ernes Enemærker. Det er en bred Strækning. Dersom I ikke kan det, maa I være ligesaa ussel til at styre et Fartøi, som I, efter hvad jeg har erfaret, er til at slaaes. Mine stakkels Landsmænd seile i deres smaa Baade fra Ø til Ø, hvordan Veiret end er, ja, selv ved Nattetid«.

»En Baad er ikke et Skib«, sagde Capitainen. »Den kan bedre bjerge sig«.

»Godt, gaa saa til Glasgow, hvis I lyster!« sagde Alan. »I ender alligevel med at blive til Grin«.

»Men det Andet vil koste Penge«, sagde Capitainen.

»Jeg er ingen Veirhane. Tredive Guinea'er hvis I landsætter mig paa Kysten; og tredsindstyve hvis I bringer mig til Loch Linnhe«.

»Men her, hvor vi ligge, ere vi kun et Par Timers Reise fra Ardnamurchan«, sagde Hoseason. »Giv mig tredsindstyve Guinea'er, og jeg skal sætte Jer iland der«.

»Og jeg skal slide mine Brogans* og løbe Fare for at snappes af Rødkjolerne for at gjøre Jer til Behag?« raabte Alan. »Nei, Herre, hvis I ønsker tredsindstyve Guinea'er, saa maa I tjene dem og sætte mig af i mit eget Land«.

»Det er det Samme som at sætte Briggen paa Spil, Herre«, sagde Capitainen, »og Jert eget Liv med«.

»Gjør som I vil«, sagde Alan.

»Kunde I ikke styre for os?« spurgte Capitainen betænkelig.

»Det er tvivlsomt«, sagde Alan. »Jeg er mere af en Soldat, hvad I selv har seet, end af en Sømand. Men jeg er tidt gaaet ind og ud fra denne Kyst og kjender lidt til den«.

Capitainen rystede paa Hovedet og saae stadig betænkelig ud.

»Hvis jeg havde mistet færre Penge paa dette Togt«, sagde han, »vilde jeg se Jer hængt fremfor at vove min Brig. Men det faaer saa være, som I vil. Saa snart vi faae en Smule Vind, (og det varer ikke længe, hvis jeg ikke tager feil) vil jeg benytte den. Men der er een Ting til. Vi træffe maaske paa et af Kongens Skibe, som praier os, hvad jeg ikke kan forhindre; her vrimler af Krydsere langs denne Kyst, I veed selv Grunden. Hvis dette skulde ske, maatte I af med Pengene«.

»Capitain«, sagde Alan, »naar I seer en Vimpel, er det bedst for Jer selv at gaa afveien for den. Og nu, da jeg hører, at I har det lidt knebent med Brandy forude, vil jeg foreslaa Jer en Handel: een Flaske Brandy for to Spande Vand«.

Dette var den sidste Klausul i Overenskomsten, og den blev trolig efterkommet af begge Parter; saa at Alan og jeg omsider kunde faae Hytten vasket ren og blive fri for Minderne om dem, vi havde slaaet ihjel, og Capitainen og Mr. Riach kunde blive lykkelige igjen paa deres Vis, det vil sige ved at drikke.

(Fortsættes).

* Et Slags tykke Sko til Bjergvandringer i Høilandene.

BISMARCKS EFTERFØLGER.

Leo v. Caprivi.

»Den markiske Junker«, havde efterhaanden opkastet sig til Europas Herre; han havde flyttet Grænsepæle og brændt sit Navn ind i baade de Overvundnes og de Seirendes Bevidsthed; hver Gang der viste sig en Sky i den politiske Horizont, vare Alles Øine rettede mod Bismarck, han var Mesteren; man havde mere og mere vænnet sig til den Tanke, at Tydsklands Ve og Vel og Europas da med var knyttet til ham: naar han ikke var mere, maatte Alt ramle sammen.

Man vidste vel, at Bismarcks Stilling siden den gamle Keisers Død flere Gange havde været truet, at den Modstand, som oprindelig var udgaaet fra Keiserinde Augusta, efterhaanden havde antaget mere virksomme Former, Kantslerkrisen var næsten permanent; men man betragtede det kun som et af Bismarcks sædvanlige Skaktræk, naar han vilde føre en Sag igjennem eller befæste sin Magt. Saa bragte Telegraphen Bud om, at den unge Keiser havde havt Mod til at ryste Jernkantsleren af sig, Bismarck var afskediget i Naade med Pension og Titel af Hertug og Generalfeltmarschall, ganske som en almindelig Embedsmand. Det kom saa uventet; i det Mylder af Gisninger, hvori Bladene fortabte sig, saae man Forvirringen, og først af Bismarcks egne Blade og enkelte faldne Yttringer, ligesom endelig af hele Dynastiet Bismarcks Fratræden fra Skuepladsen, fik man Klarhed over, at der forelaa et virkeligt Brud, fremkaldt ikke alene ved Uoverensstemmelse i enkelte Spørgsmaal, men om selve Magtstillingen, et mislykket Skaktræk af Bismarck, hvis Udfald fik denne til som en vred Achilles at trække sig tilbage til sit Friedrichsruh.

Saa opstod Spørgsmaalet om, hvem der skulde blive Bismarcks Efterfølger. Hver Dag føiede nye Navne til Listen: Overborgmesteren i Frankfurt, Dr. Miquel, v. Bötticher, Grev Eulenburg og — General Caprivi. De første Navne betød et Program, den Sidste kjendte man kun som en dygtig Soldat, en vindende Personlighed, og de Fleste tog ham derfor blot som et forbigaaende Meteor paa Rygternes Himmel. Da det alligevel blev ham, vidste man, hvad Bismarcks Fratræden allerede havde viist: at den unge Keiser vilde regere selv og til sin Kantsler havde valgt en Soldat, fordi en Soldat forstaaer at lyde.

Caprivi, eller, som hans fulde Navn lyder, *Leo von Caprivi Caprava de Montecuculi*, er født den 24. Februar 1831, ældste Søn af Over-Tribunalraad C., der som Præsident for Edsvorneretten blev meget omtalt under de politiske Processer efter 1848. Hans Moder var, ligesom Bismarcks, af borgerlig Herkomst, en Datter af Professor Koepke. Caprivi besøgte det Werder'ske Gymnasium i Berlin, som dengang stod under Bonnels Ledelse og ligeledes en Tid var af Indflydelse paa Bismarcks Opdragelse. Det er ganske interessant, at hvor begavet og flittig C. end var, fandt han dog, da han begyndte at læse Tacitus, at dette var »et drøit Arbeide«. I April 1844 traadte han som Officiersaspirant ind i Regimentet Keiser Franz og blev i 1850 Officier ved dette Regiment. Hans Forkjærlighed for videnskabelige Sysler førte ham ind paa Krigs-Academiet og 1861 i Generalstaben, ved hvilken han gjorde Tjeneste i de paafølgende Krige. Efter den franske Krig, i hvilken han særlig udmærkede sig i Kampen ved Loire, blev han Afdelingschef i Krigsministeriet, hvor Udkastet til en Kasernerings-Lov og Indførelsen af Infanterigeværet M./71 sysselsatte ham levende. 1877 blev han forfremmet til General-Major og overtog 1878 Kommandoen over en Infanteri-Brigade i Stettin, senere i Berlin, i November 1882 overdraget Ledelsen af 30. Division i Metz og 12. Decbr. s. A. definitivt udnævnt til Chef for denne Division og til Generallieutenant. I 1883 blev han udnævnt til Chef for Admiralitetet, en Stilling, hvori han indlagde sig megen Fortjeneste, men hvori han 1888 blev afløst af senere afdøde Admiral v. Monts, væsentlig fordi Marinen var utilfreds med at have en Landofficier til Overordnet. Derefter var C. kommanderende General for X. Armeecorps i Hannover, i hvis Generalstab han tidligere havde gjort Tjeneste, og herfra blev han kaldet som Afløser for Bismarck.

Caprivi er en høi, imponerende Skikkelse, bestemt i sin Optræden, men med et vindende Ydre og Væsen, udpræget Aristokrat, men alligevel blottet for junkerligt Hovmod. Lad mig tilføie, at C. er ugift. Dette er i Korthed alt, hvad der vides om den nye Rigskantsler, tilstrækkeligt for en Embedsmand, lidet for en Bismarcks Efterfølger.

Men saalænge Bismarck lever, vil man huske hans Ord: »*Le roi me reverra*,« »Kongen skal faae mig at se igjen«, og speide mod Friedrichsruh.

***

Adja.

Zigeuneren.

. . . .
Hvor var hun smuk; i hele Verden, Herre,
I traf ei hendes Lige; hendes Hud
var skjær som Sne af Morgenrøden farvet,
og Solens Glød ei brunet hendes Kind.
To sorte Diamanter hendes Øine,
og Haarets tunge Fylde havde Glans
af Aftenhimlens Sky med gylden Bræmme.
At se og elske hende var kun eet.
Men hun, hun aabned kun de røde Læber
og lo dem ud, naar de i Støvet laa
for hendes Fod. Helt ofte Kniven blinked'
i Broderhaand og Hjerteblodet randt.
Men selv hun eied intet Hjerte, kunde
ei elske, for hun var en Adja, Herre.

Den Fremmede.

En Adja, siig, hvad er en Adja, Pista?

Zigeuneren.

Det er et gammelt Sagn iblandt vort Folk;
hvis I vil høre det, skal jeg fortælle:

Vi havde engang vore egne Guder,
den Høieste hed Ziu. Og en Dag
sad de i Teltet, talte om det Skjønne,

som Verden gjemmer, og de ivrigt drøfted,
hvad vel paa Jorden Skjønhedsprisen bar.
Og nogle mente det var Jordens Kvinde,
hvo mægtet skabe mere fuldendt Værk.

Da udbrød Ziu: „Saa skal Kvindens Mester
jeg skabe!" — Og han skikked Bud
til alle, baade Jordens, Himlens Magter,
om Hjælp at yde til hans store Værk.
Og Solen skjænked sine gyldne Straaler,
to sorte Diamanter Jorden gav
. . . thi disse ere Stjerner, engang faldne
fra Himlen ned og gjemt i Jordens Skjød. . .
Sin klare Stemme skjænked Nattergalen.
Alt Skjønt saalunde blev tilveiebragt,
og deraf danned Ziu saa en Kvinde
og indgjød hende Liv. Og hun var skjøn,
saa skjøn, at Alle maatte elske hende.
Men eet den store Gud dog havde glemt:
Hun eied intet Hjerte. Derfor kunde
hun ikke føle Elskov. Kold hun var,
en Marmorskjønhed og med Stenens Kulde.
Og hvo som seer og elsker hende, døer.
Hvert Hundredaar hun stiger ned til Jorden,
snart i det ene, snart det andet Land,
i Fyrsteborg saavel som Armods Hytte;
men altid, altid Hjertet hende fattes,
og hvo som elsker hende, han maa dø.
Hun kan ei elske. Hendes Navn er Adja.

Den Fremmede.
Men eders Adja, hvordan gik det hende?

Zigeuneren.
En Dag var hun forsvunden uden Spor,
som Nattens Drøm.

Den Fremmede.
I gjensaae hende aldrig?

Zigeuneren.
En Aften. Maanen i sin fulde Glans
fra skyfri Himmel kasted over Leiren
sit blege, kolde Lys. Den store Pußta
laa lig et slumrende, et øde Hav.

Omkring et mægtigt Baal laa Stammens Mænd
alvorlige og tause. Vore Kvinder
de passed deres Dont. Men Alle lytted
til stumme Istváns, Spillemandens, Spil
paa Violinen. Snart de klare Toner
som tusind Fugle kvidrende brød frem,
snart som naar Nattens mørke Aander fare
henover Steppen. Sligt et Spil ei skildres
i Ord. I skulde have hørt det, Herre,
den Mylr af Toner, som hans Bues Strøg
fremlokke kunde af de fire Strenge.
De var hans Læber, og de kunde tolke
det Sprog, hvortil ham Skjæbnen nægted Ord. —

Han havde altid været noget stille,
gik helst sin egen Vei; men siden Adja
forsvandt, det syntes næsten som en Streng
var sprungen i hans Bryst; tidt i hans Øie
jeg mærked Gjenskin af en Sorg, saa dyb,
fordi han, stum, sin Smerte bar alene.
Som nu vi sad og lytted til hans Spil
i Aftnens dybe Stilhed, kom en Vogn
forspændt med fire Sorte over Steppen.
Fiolen tav, og vi sprang hastigt op
og flokked os om Vognen for at faae
den ringe Gave, der jo villigt ydes
af Reisende til Steppens frie Børn.

Og Vognen holdt. Indsvøbt i Hermelin
laa henslængt i de bløde Silkehynder
en naadig Frue; hendes sorte Øine
os streifed med et Blik som Maanens koldt,
da vi med Studsen mumled Navnet: „Adja!"

Men stumme István . . . aldrig glemmer jeg
det Syn: hans Blik et saadant Udtryk bar,
som naar sig Dødens Engel aabenbarer
med Flammesværd i Haand for Jordens Børn.
Han aabned Læben, dog ei mindste Lyd
kom over den. Men hun sad kold som Døden.

Hun kasted nogle Kreuzer til os, raabte
til Kusken: „Kjør!" . . . Et Smeld, vi sprang tilside
og tænkte ei paa István . . . Da, en Ed,
et Ryk i Tøilerne . . . et sælsomt Skrig . . .
Afsted foer Vognen, men i Sandet laa
den stumme István. Af de aabne Læber
en Blodstrøm langsomt vælded. Han var død. . .

Al. Schumacher

AA, DE ELEPHANTER.

En virkelig Begivenhed, illustreret af A. Oberländer.

Det var ved den tiende Seidel, at den Reisende for Huset Schwarze & Grüne (Import og Export), Arthur Weisse, udbrød: »Ja, de Elephanter, det er nogle forbistret durkdrevne Asener! Det kan jeg strax give Dem et Exempel paa.

Det var, hvis jeg ikke husker feil, i 1883, at jeg havde Forretninger i Wien. Efterat have besørget dem, gik jeg og et Par gode Venner om Aftenen hen i en Restauration i Prateren for at styrke min Mave ved en bedre Souper og Aanden ved de kunstneriske Nydelser i et der etableret Varieté-Theater. Marietta sang storartet, Akrobaten var brillant — kort sagt,

vi morede os glimrende. Aftenens Glanspunct var imidlertid den dresserede Elephant Sambo's Produktion. Vil De tænke Dem, mine Herrer, et Bæst af en Elephant, med Fødder som en Ambolt, kjørende paa Bicycle! Som De veed, er jeg Viceformand for »*Cyclist's Club*« og forstaaer mig paa de Dele, men jeg maa sige, at mange af dem, som gjøre Veiene usikkre, ikke kunne maale sig med den Tykhudede, og jeg havde ikke havt Mod til at afvise Bæstet, hvis det havde havt den Ambition at ville optages i vor Club. Sambo kjørte, kimede og røg sin Cigarette, ligesom en ægte Bicyclist og blinkede ovenikjøbet saa svinepolisk til mig med sine listige, smaa Glugger, som om den vilde sige: »Seer Du, gamle Ven, vi kan ogsaa kjøre paa Bicycle.«

To Aar efter skulde jeg ordne vor Filial i Angra Pequena. Det varede en Stund, inden jeg havde losset de tre Skibsladninger Glasperler og Bomuldstøier og sat Personalet i Trit; imidlertid gjorde jeg mig det hyggeligt i den begsorte Rede og valgte mig en Stamkneipe, »den blaa Gorilla«, hvor jeg hver Aften, efter at have lukket Boutikken, drak min Palmevin sammen med en fem, sex bedre Negerkonger og nogle Reisende for europæiske Handelshuse.

Saa en Aften spørger min Ven, Kong Bim-Bam, om jeg ikke havde Lyst til at være med til en lille Elephantjagt; han havde truffenAftale med et Londoner-Firma om 20,000 Kilogram Elfenben og vilde nu atlevere en Post.

Nu maa De vide, at jeg altid har været en lidenskabelig Jæger og aldrig foretager en længere Reise, uden at jeg har min Jagtdragt og min Bøsse med, ligesom ogsaa min Cycle-Dress og min Bicycle. De andre Reisende, raske Gutter og ivrige Sportsmen, ligesom jeg, vare ogsaa lutter Fyr og Flamme for Historien, og saaledes brøde vi da næste Dag Klokken fire om Morgenen op fra Angra Pequena, stolt kjørende paa vore Bicycler, med Jagtdragt og Elephantbøsse paa Ryggen. Klokken halv sex kom vi til Urskoven ved Idschischi, hvor Kong Bim-Bam allerede ventede paa os. Her stillede vi vore Bicycler op til de nærmeste Træer, tog vort Jagtkostume paa — thi den rigtige Dress, mine Herrer, det er Hovedsagen ved enhver Sport — og afsted gik det ind i Urskoven.

At det i denne Egn formeligt vrimler af Elephanter, det veed ethvert Negerbarn, og vi vare knap gaaede et Par Skridt, før vi allerede hørte en mistænkelig Støi inde i Tykningen; det er endda muligt, at de udspekulerede Asener holdt Øie med os. Forsigtigt listede vi os videre i en halv Time, indtil vi kom til en lille Bakke, hvorfra man havde temmelig godt Udkig. Medens jeg nu lader mit Blik streife omkring, faaer jeg paa engang et ordentlig Puf i Siden af Kong Bim-Bam, og da jeg vender mig om, seer jeg ham kaste sig næsegrus ned paa Jorden. Instinctmæssigt følge vi hans Exempel, og ved at skele til Siden, se vi nu i en Afstand af 5—600 Skridt fire Pragtexemplarer af Elephanter, benyttende enhver Dækning, forsigtigt liste sig hen til Udkanten af Skoven, aabenbart i den Hensigt at stikke af. Vi gribe til vore Bøsser. »Hutetu, hutetu,« vræler Koug Bim-Bam, »skyd ikke!«

Men det var forsilde; tykke Christian Pappe havde allerede trykket af og skudt — et ungt Palmetræ. Men Elephanterne kilede af, vi naturligvis bagefter. Elephanterne havde Forspring, desuden løb de bedre; i mig dæmrede imidlertid et stille Haab som Følge af den Omstændighed, at Elephanterne aabenbart løb ud af Skoven. Jeg tænkte som saa: i Udkanten af Skoven staa vore Bicycler, og har jeg først naaet dem, skal jeg nok indhente de rare Dyr. Forpustede kom vi hen til det Sted, hvor vi satte vore Bicycler — Du store Chineser! De vare borte! Men hør, en bekjendt Ringen foran os og — ja, det lyder næsten utroligt! — der kjøre Elephanterne i en Afstand af 1000—1200 Skridt i al Ro og Mag afsted paa vore Bicycler, og een af dem vender sig om — jeg vil være et Asen, hvis det ikke var Sambo, hvis Dygtighed jeg dengang havde beundret i Wien — sætter et haanligt Grin op og minsandten — gjorde den ikke lang Næse af mig. Saadanne durkdrevne Asener ere disse Elephanter!«

Lykkeblomsten.

Paa Krainsberg, i Ruinens gamle Gaard,
Hvor Græsset grønnes frodigt mellem Stene,
Fandt tidt en Hyrde Læ i Høst og Vaar
Bag Murens Rest og Egepurlets Grene.
Did drev en Dag han atter sine Faar
Og tog sit Stade, som sædvanligt ene,
Mens Synet gjennemfoer den gamle Bolig,
Hvor hver en Sten og Urt var ham fortrolig.

Med Eet dog fængsled noget Sært hans Blikke:
En Blomst af fremmedartet Vækst og Lød;
Det tyktes ham, dens Lige fandtes ikke
Blandt dem, som mylre frem af Vaarens Skjød.
Et Sølvspind syntes om dens Blade ligge,
Og sælsom Luftglans fra dens Bæger flød,
Hvor, lig en Stjernes Taarer, blanke, trinde,
Syv Perler i et Purpurdyb saaes skinne.

Dog mens han uden Tanke paa den saae,
Kun fyldt af Undren, blev han sært tilmode:
Det var ham, som i Synet samlet laa
Al Fryd og Skjønhed, som paa Jorden boede.
Glemt var hans Kaar med Alt, hvad af dem groede
Af Nag og Avind, glemt hans Kjortel graa;
Fro sad han der, — han fatted selv ei Grunden, —
Med Syn og Sans af Blomstens Ynde bunden.

Det var et Nu, — knap tænkte han ved Sagen, —
Rask var den brudt og fæstet i hans Hat;
Men som han atter løfted Øiet brat,
Da stod for ham en Jomfru, skjøn som Dagen.
Hun vinked, og af Angst og Fryd betagen
Han fulgte hende mellem Grus og Krat
Ind mod Ruinens Væg, hvor Muren bued
Sig til en Dør, som aldrig før han skued.

Igjennem dunkle Gange frem hun skred
Og endnu længer, gjennem vide Sale,
Hvor Trolddomsglans fraoven syntes dale,
Og Synet blændedes af Herlighed.
Han fulgte med, som gik han i en Dvale;
Tilsidst hun standsed, taus hun peged ned,
Hvor Guldet saaes i store Kister ligge,
Og bød ved Vink ham: Tag, betænk dig ikke!

Gridsk styrted han sig paa det røde Guld;
Dog lidet vilde ham hans Iver fromme:
Ud drysset Guldet af hver hullet Lomme;
Da faldt ham ind: jeg har min Hattepuld!
Rask var den fyldt; han stod med Favnen fuld;
Alt bar han, hvad han kunde overkomme;
Da først lod hun sin Røst med Alvor høre:
„Glem ei det Bedste!“ klang det for hans Øre.

Han saae sig om, — hvad kunde han begjære?
Han fik jo Guld; om end med Sorg en Skat
Langt mere værd han havde efterladt,
Mer end sin Last han orked ei at bære.
Ei Noget saaes, som tyktes bedre være;
Kun Blomsten laa der, falden fra hans Hat.
Bort iled han for Dagens Lys at gjæste,
Mens end det bag ham klang: „Glem ei det Bedste!“

Dog frem han fløi og lod sin Gang ei hæmme;
Nu stod han alt paa Tærsklen, i det Frie,
Et Skridt kun udenfor, — der var han hjemme,
Dybt drog han Veiret, Angsten var forbi.
Da med et Drøn faldt bag ham Døren i;
Men endnu fra det Fjerne lød en Stemme:
„Du **havde** kunnet altid her mig gjæste;
Men Blomsten har du glemt, — med den det Bedste!“

Bedøvet stod han; Døren var forsvunden,
Med den det røde Guld, — hans Hat var tom.
Dag efter Dag han atter sorgfuld kom
At søge Blomsten; den blev aldrig funden.
Men Sagnet voxer frodigt der af Grunden,
Og Vinden bær dets Hviskten viden om
Til hvert et Tag, hvor Lykken Bo gad fæste,
Med samme Varselsbud: „Glem ei det Bedste!“

Thi mangen Gang har Lykken selv i Naade
Sit største Pant i Daarers Hænder lagt;
Men fængsle den til varigt Gavn og Baade,
Det mægter ei den blotte Gridskheds Magt.
Den kræver Aand, som vil dens Tanke raade,
Et Sind, som daares ei af Guldets Pragt
Og ei i Prøvens Stund ved Himlens Gave
Sig taber i det Ydre og det Lave.

Emil v. d. R.

MAJORENS NIECE.

Roman af **Ossip Schubin.**

(4. Fortsættelse).

Der er koldt og skummelt i Vestibulen; de to Rustninger kaste lange, mørkegraa Skygger over Gulvets sorte og hvide Tavl, to store blaa Fluer sidde paa Rammen af et gammelt Portrait og kjæmpe, høit summende, med hinanden, en stor Humlebi med gjennemsigtige Vinger og luxurieus Fløielspels støder sit Hoved imod Loftet, man veed ikke ret, om for Tidsfordriv eller af Fortvivlelse.

Zdena ryster over hele Kroppen, hun veed, at hun har sagt noget Afgjørende, noget, som hun ikke kan tage i sig igjen. Hun er sig bevidst, at have fuldbragt noget Svært, og venter paa Lønnen. Nu maa der da komme noget Herligt, noget Vidunderligt. Han maa trykke hende til sit Bryst, ligesom dengang i Wien. Ak, det er ingen Nytte til, at ville leve sig ind i en Illusion — hun kan nu engang ikke leve uden ham. Men han staaer der ligesom forstenet, ligbleg, forfærdet.

Da aabner sig en Dør. Paula Harfink træder ud i Vestibulen, stor, yppig, smuk i sin Art, iført en grel blomstret Pompadourkjole, og, aabenbart paaklædt til at gaa ud, med et Par Hjorteskindshandsker og en Havehat, omslynget med et gult Gazeslør og besat med røde Valmuer.

»Aa, De har ventet paa mig oppe, Harry?« spørger hun, og da hun faaer Øie paa Zdena, tilføier hun; »Besøg, uventet, kjært Besøg!«

Hun omfavner Zdena, som er bleven helt forstenet af Forbauselse og Skræk, og idet hun derpaa skiftevis betragter den unge Husarofficier og hans Cousine, spørger hun skjelmsk:

»Skulle vi virkelig opsætte den store Overraskelse til paa Søndag, Harry? Lad Deres Cousine gjætte. Naa, Baronesse Zdena, hvad Nyt i Dobrotschan?«

Et Øieblik er det for Zdena, som om man stødte en Dolk i hendes Hjerte, ja, som man dreiede den om deri — saa gjenvinder hun sin Fatning, hun smiler, maaske lidt spottende, ja endog stolt, men ikke desto mindre saa nydeligt og naturligt.

»Naa, det er jo ikke saa vanskeligt at gjætte,« siger hun. »Hvad Nyt? En Forlovelse — jeg ønsker Dem til Lykke, Baronesse, ogsaa Dig Harry, — rigtig hjerteligt til Lykke!«

X.

Ingen forstaaer at dølge en Smerte med mere heltemodig Fatning end en Kvinde, saasnart hendes Stolthed eller hendes Sømmelighedsfølelse er med i Spillet. Der er gaaet hele tyve Minutter, siden Lyset er udslukket for Zdena, Blikket ud i Fremtiden forbittret for hende og enhver Glæde udslettet af hendes Liv. I disse tyve Minutter har hun passiaret, leet, spadseret med Harry og Paula i Parken, har gjort Kjærestefolkene opmærksomme paa de komisk sammenknebne Physionomier hos Stedmodersblomsterne i et Blomsterbed, har seet paa, at Paula har plukket en Marguerite, med et skalkagtigt Sideblik paa Harry plukket Blomsterbladene af og adspurgt det gammeldags Orakel: »Han elsker mig, elsker mig ikke —« ja, indstændig opfordret til at nyde en Forfriskning, har hun ovenikjøbet sirligt skaaret en Fersken itu med en Sølv-Frugtkniv; hun har blot ikke været i Stand til at spise den. Hvorledes kan hun faae noget ned, saa længe det er, som om en Jernhaand lagde sig kvælende om hendes Hals!

Og nu har hun igjen sat sig op paa Vognen og begivet sig paa Hjemveien. Ved Bortkjørselen har hun for sidste Gang seet Paula og Harry staa ved hinandens Side i den maleriske Gaard foran Slottet ved den lille Brønd, som om Kap med Lindetræerne fortæller sine gamle Historier — de Historier, som ikke længer interesserer Nogen. De have staaet ved Siden af hinanden i Lindetræernes Skygge, Paula venligt vinkende, og raabende et Farvel efter den bortrullende Vogn — han stiv og stum, med Haanden op til Huen. Saa har Paula lagt sin Haand paa hans Arm og trukket ham med sig ind i Slottet — ham, hendes Forlovede, hendes Eiendom.

Og Zdena er endelig alene. Smerten i hendes Bryst vaagner med forøget Styrke. Det er, som om hendes Hjerte pludseligt blev meget stort i hendes Bryst, stort og tungt. Hendes Aandedræt standser. Tillige har hun den urolige, utaalmodige Følelse, som griber et Menneske, der er uvant med pinlige Sindsbevægelser — forinden det har fundet sig tilrette i en ny, forfærdelig Situation, har lært

at tro derpaa — en Følelse, som om hun vilde afkaste en Byrde, som uretfærdigt er paalagt hende. Men Byrden lader sig ikke afkaste.

Hendes Bevidsthed er den Byrde, som hun ikke kan kaste af, uden at Livet følger med. Livet . . . det har ofte forekommet hende altfor kort, og trods al forbigaaende ungdommelig Utilfredshed har hun hyppigt bebreidet Skjæbnen, at den kun giver Menneskene saa faa Aar til at nyde denne skjønne, sollyse, smilende Jord. Men nu udstrækker hendes korte jordiske Fremtid sig for hende som en uendelig Evighed, i hvilken Glæden er død og Alt mørkt og sort.

»Min Gud, skal denne Pine da vare evigt?« spørger hun sig selv. Nei, det er ikke muligt, at en saa heftig Smerte kan vare længe, hun vil glemme ham — hun vil! Det er, som om hun ialtfald tildels kunde blive lettere om Hjertet, hvis hun blot i al Stilhed kunde faae rigtig grædt ud. Ja, hun maa græde ud, inden hun kommer tilbage til Zbirkow, inden hun atter møder et Par speidende Menneskeøine, som nysgjerrigt trænge ind i hendes Hjerte.

Imidlertid har hun givet Kusken Ordre til at kjøre til Komaritz. Vognen ruller gjennem en Landsby, som synes aldrig at faae Ende. Luften smager af Avner og Halm. De ensformige og rhythmiske Slag af arbeidende Pleile lyde ud fra Bøndernes smaa Loer. Zdena holder sig for Ørene, hun kan ikke holde den Støi ud — ikke Støien, og heller ikke det grelle, grusomme Lys. Endelig ligger Landsbyen bag hende. Pleilene tærsker endnu bestandig deres ivrige Triumphmarch i det Fjerne. Det forekommer Zdena, som om man slog Sommeren ihjel med Køller.

Og Vognen kjører videre — kjører henimod Skoven. I Udkanten af Skoven staaer en rød og hvid Veiviser og peger med to Arme ind i det susende Bladmylder, her mødes nemlig to Veie, den ene, en temmelig jevn Vei, fører til Komaritz, og den anden, knortet og daarlig, fører til Zbirkow.

Hun kalder paa Kusken — han holder.

»Kjør til Komaritz og aflever Blommerne der«, paalægger hun ham, »jeg gaaer imidlertid hjem ad den korte Vei gjennem Skoven«. Dermed stiger hun ud.

Han seer hende gaa videre, rask og energisk, seer hendes høie, slanke Skikkelse blive mindre, forsvinde mere og mere i Perspectivet af Zbirkower-Skovveien. Et Øieblik seer han forbauset efter hende, ssa følger han hendes Ordre.

Hvis Krupitschka havde siddet paa Bukken ved Siden af ham, saa vilde han ligesaa roligt som stædigt have modsat sig sin unge Frøkens Ordre og sagt til hende: »Det har Baronessen ingen Forstand paa, en saa ung Dame maa ikke gaa alene gjennem den mørke Skov, den naadige Hr. Baron vilde tage mig det meget ilde op, hvis jeg tillod det, og jeg tillader det ikke!«

Men Schmidt er en ny Kusk, han gjør, hvad man forlanger af ham, og gjør sig ingen Skrupler derover.

Saaledes fordyber Zdena sig da i Skoven, trænger længere og længere ind i Tykningen, uden Plan, blot rigtig langt ind, for at skjule sin Fortvivlelse for Menneskene. Hun vil ikke se Himlen og Solen, ikke engang de summende Myg og de letsindige Sommerfugle ved Skovbrynet.

Endelig er Skyggen bleven tæt nok for hende. De sorte Fyrregrene spærre Veien for Lyset. Kun hist og her viser et Glimt af den blaa Himmel sig mellem det mørke Grenenet. Saa kaster hun sig ned paa Jorden og hulker.

Omsider løfter hun Hovedet, sætter sig ret op og stirrer hen for sig.

»Hvor var det muligt, hvorledes har det kunnet ske!« tænker hun. »Jeg begriber ikke — af Egensind, af Vrede, blot fordi jeg var lidt dum. Aa, Gud, aa Gud . . . Naa ja, jeg holder af Luxus, af smukke Klæder, af Verden, af Hyldest; jeg tænkte virkelig et Øieblik paa, at det var Hovedsagen for mig — men jeg havde taget feil. Hvor jeg dog satte lidt Pris paa det, naar han ikke var med. Aa Gud, aa Gud — hvordan har han dog kunnet bringe det over sit Hjerte!« fremstøder hun tilsidst ganske høit, og Taarerne strømme paany, hede og store, nedad de rødgrædte Kinder.

Saa hører hun en sagte Raslen eg Knagen i Underskoven under de høie Skovkjæmper. Hun farer sammen, seer op. Foran hende staaer en ældre Mand af Middelhøide, slet barberet, med skarpe Træk, en rødliggraa Paryk under en meget høi Cylinderhat, der er skudt bag i Nakken. En lang grøn Millionairfrakke, hvis Skjøder han har samlet sammen og holder under den venstre Arm, et Par vide, folderige Nankinsbuxer, en mægtig Vest med altfor store Knapper, tykke graa Strømper og et Par klodsede Sko fuldstændiggjør Særlingens ydre Skal.

»Hvad vil I mig?« fremstammer Zdena, idet hun reiser sig op, ikke uden lønlig Angst.

»Jeg vilde gjerne vide, hvad Du græder for. Har Du maaske været oppe at skjændes med Din Fætter Heinrich?« siger han roligt og spottende.

Han tiltaler hende med »Du« — hvem kan det dog være? Aabenbart en gal Mand, maaske gamle Studnicka fra K., som i sin Tid var Brygger, der skriver Digte og undertiden bilder sig ind at være den hellige Elias, overfalder Damer paa Landeveien og præker for dem. Hans Ydre talte for det. Hun har hørt, at den samme Studnicka, saa længe man roligt gaaer ind paa hans Phantasier, er godmodig og ufarlig, men at han, saasnart man modsiger ham, faaer frygtelige Anfald af Raseri, skjælder Folk ud, kaster Sten paa dem og vil kvæle dem.

Forinden hun endnu har faaet Mod til at give nogetsomhelst Svar, træder han et Skridt nærmere

hen til hende og gjentager sit Spørgsmaal med et spodsk Smil, ved hvilket han viser to Rækker solide Tænder.

»Men hvoraf veed I, at jeg har en Fætter?« spørger Zdena, som bliver mere og mere ængstelig og viger endnu et Skridt tilbage.

»Aa, jeg veed Alting, jeg er ligesom Zigeunere!«

»Det er naturligvis Propheten,« tænker Zdena og ryster over hele Kroppen. Allerhelst vilde hun løbe sin Vei, men tør alligevel ikke, hun siger til sig selv, at hun maa se at holde ham i godt Humeur, tale med ham, saa længe, indtil hun har fundet Vei ud af den uhyggelige, mennesketomme Tykning. »Veed I ogsaa, hvem jeg er?« spørger hun og prøver paa at le.

»Aa ja,« svarer den besynderlige Prophet med et Nik, »jeg har kjendt Dig længe, skjøndt Du ikke kjender mig. Du er den letsindige Datter af en letsindig Fader.«

Forbløffet farer hun sammen.

»Hvorledes kan han vide saa nøie Besked om mig og min Familie?« tænker hun. Forklaringen ligger nær. Hun mindes at have hørt, at Propheten Studnicka hører med til de Hofnarre, som Baron Franz Leskjewitsch ynder at samle om sig til Tidsfordriv, nemlig i de tre, fire Uger, i hvilke den gamle Herre hvert Aar gjør Egnen usikker.

»Saa kjender I vel ogsaa min Bedstefader?« vedbliver hun.

»Ja, temmelig godt,« brummer den Gamle. »Er der maaske noget Du vilde sige ham? Jeg skal udrette Dit Ærinde.«

»Jeg har ingenting at sige til ham, jeg kjender ham ikke!« svarer Zdena. Hendes fine Næsebor dirre vredt og hun sætter Hagen i Veiret.

»Hm, han vil ikke kjende Dig!« bemærker den gamle Mand, idet han betragter hende endnu skarpere.

»Det er fuldstændig gjensidigt. Jeg nærer ikke det ringeste Ønske om at træde i Forbindelse med ham,« siger hun meget tydeligt.

»Saa... hm!« han strækker Hovedet lurende frem. »Skal jeg sige ham det fra Dig af?«

»Hvis I vil!« svarer hun. Pludselig fæster hun endnu engang Blikket paa ham, lader det glide fra hans Ansigt ned over Resten af hans Person, over hans Hænder ... De ere ganske vist solbrændte og usoignerede, men derhos smalle og kraftige, med kjønt buede, mandelformede Negle, og i hans Træk er der noget, som forekommer hende bekjendt.

Skulde det virkelig være Bryggeren Studnicka, Narren? Og naar det ingen Nar er, hvem er det da, som, uden at kjende hende, vover at tiltale hende med »Du«? Det giver et Sæt i hende. Et Billede dukker op i hendes Erindring, et Portrait af den ældste Leskjewitsch, som siden den store Familiestrid hænger paa Pulterkammeret. Der er ingen Tvivl om, at den forrykte Særling er hendes Bedstefader.

Han mærker, at hun har gjenkjendt ham.

Hendes Holdning er pludselig bleven saa stolt og afvisende, hun tager igjen den store, brune Straahat paa, som var gledet ned i Nakken.

»Hm! Jeg skal altsaa sige til ham, fra Dig af, at Du ikke vil have noget at gjøre med ham?« spørger den Gamle endnu engang.

»Ja!« hendes Stemme lyder haardt og kort.

»Og hvad saa mere?« spørger han. »Er der ikke andet, Du vil sige ham?« Og han seer gjennemborende paa hende.

Hun giver ham Blikket tilbage med sine lysebrune, klare Øine, som endnu har Glans af nylig udgydte Taarer. Hun veed, at hun begaaer en Feil, men hvad bryder hun sig derom! Al den Bitterhed, som i flere Aar har boet i hendes Hjerte, koger mægtigt op i hende, strømmer over hendes Læber.

»Og desuden,« siger hun langsomt og udfordrende, »desuden siger jeg, at jeg finder hans Opførsel sneverhjertet, smaalig og barnagtig, og at, efter at han har plaget to Mennesker til Døde, lagt mine Forældre i Graven, han paa sine gamle Dage burde tænke paa at gjøre sin Uret god igjen ved Kjærlighed og Godhed, istedetfor at spinde videre paa sit taabelige, dumme Had, og ... at jeg aldrig vil komme ham et Skridt imøde; det er mit Budskab til ham!« Dermed hilser hun ham kort, vender sig om og gaaer. Han seer efter hendes fine Skikkelse, medens den langsomt taber sig mellem Skovens høie, slanke Stammer.

»Et prægtigt Pigebarn! Hvilken Holdning, hvilken Figur og hvilket forførende lille Ansigt! Intet Under, at hun har fordreiet Hovedet paa den dumme Knægt i Komaritz. Han har Smag, Fyren, han har Smag. Har Race, det lille Fruentimmer,« mumler han ved sig selv, »er alligevel en complet Leskjewitsch — Fritz op ad Dage ... Stakkels Fritz!«

Den gamle Mand holder Haanden for sine Øine. Han seer endnu engang efter hende. Er det ikke hendes blaa Kjole, som skinner derhenne mellem Træerne? Nei, det er et Stykke Himmel. Hun er forsvunden. — — —

I Zbirkow smutter Zdena behændigt ind paa sit Værelse, uden at Nogen lægger Mærke til hendes Tilbagekomst. Hun viser sig først ved Bordet, nydeligt friseret, mere omhyggeligt paaklædt end ellers, snaksom, livlig. Den mest opmærksomme Iagttager vilde neppe kunde se paa hende, at hun for et Par Timer siden næsten har grædt sig Øinene ud af Hovedet.

»Og har Du ingen Nyheder bragt med fra Dobrotschan?« spørger Fru Rosamunde endnu ved Suppen, som Zdena lader staa urørt.

»Aa jo — en høist mærkelig,« svarer Zdena. »Paula Harfink er bleven forlovet!«

»Med hvem?«

»Med Harry,« siger Zdena, uden at fortrække en Mine, og brækker roligt sit Hvedebrød i to Stykker.

»Med Harry? Det er ikke muligt!» udbryder Majoren ude af sig selv.

»Jo, det er Tilfældet,« forsikkrer Zdena med et koldblodigt Smil; »jeg traf ham hos hende, hun kalder ham allerede ved hans Fornavn.«

»Nu forstaaer jeg mig ikke længer paa Verden!« brummer den gamle Militair og tilføier derpaa *sotto voce:* »Denne fordømte Farten om i Maaneskin!«

Fru v. Leskjewitsch og hendes Fætter Wenkendorf more sig under Resten af Maaltidet med at drøfte de ubehagelige Følger af en saadan Forbindelse for Familien, og nyde derved i al Gemytlighed det fortræffelige Maaltid. Majoren seer atter og atter over paa sin Niece. Han er urolig over, at hun bestandigt smiler. Skulde Sagen virkelig ikke gaa hende mere til Hjerte?

Efter Bordet, medens Fru v. Leskjewitsch er gaaet med sin Fætter ned i Drivhuset, for at vise ham sine blomstrende Gloxinier, kommer Majoren tilfældigt ind i Salonen, hvor han ikke venter at træffe Nogen. Salonen er ikke tom, henne i en Vinduesniche staaer en lys Skikkelse, staaer der ligesom fortryllet og lægger ikke Mærke til, at der kommer Nogen. Majorens Hjerte trækker sig sammen ved Synet af denne nydelige, blege Profil, som er fortrukken af dulgt Smerte. Han vilde gjerne gaa hen til sin Yndling, trykke hende til sit Bryst. Men han tør ikke. Hvorledes skal man kjærtegne En, som vaander sig i Smerte? Han gaaer paa Taaspidserne ud af Værelset, ligesom man forlader en Syg, man ikke vil forstyrre.

»Gud være den stakkels Lille naadig!« mumler han.

XI.

Ligesom det i sin Tid skal være bleven sagt ved Auctionen over Mademoiselle Pauline Cuzets Effekter: »Lidt Linned og mange Brillanter!« saaledes kan man nutildags sige om Befolkningen i K.: »Faa Indbyggere, men mange Husarer!«

Byen bestaaer egentlig af en Kaserne og et Kasino — Posthuset, Kirken og Skolen, ligesom alle de mange høiere og lavere, smagløse nye eller faldefærdige gamle Huse, som omgive de bugtede, daarligt brolagte Gader, ere af mindre Betydning.

Den klodset firkantede, rødmalede Kaserne ligger paa den saakaldte Ring, en stor, ujevn Plads uden Brolægning, men belagt med Skjærver og desuden bedækket med Støv, Halm, omflyvende Rester af Hø og Hestegjødning.

Ligeoverfor Kasernen ligger Kasinoet, ogsaa kaldet »*Hostinec u bylé ruze*« eller »Gjæstgivergaarden den hvide Rose«, og mellem Kasernen og Kasinoet ligger Posthuset. Kasernen ligger for sig selv, i hovmodig Exklusivitet. Op til Posthuset og Kasinoet læner sig derimod flere af de ovennævnte uskjønne eller halvt forfaldne Bygninger, og ligeoverfor Posthuset strækker sig, i en stor Bue, en hel Række af slig utiltalende Architectur: Smaahuse, toetages Huse, Huse med Kvist, gule, lysegrønne eller blegrøde Huse, med en Helgen i en blaa Niche over Gadedøren, og Huse med pibende Veirhaner paa Mønningen, alle faldefærdige, alle lænende sig kjærligt op til hinanden ligesom fulde Rekruter, der gjensidigt søge at støtte hverandre.

Det er Middag. Fra de aabne Vinduer i den mest fordringsfulde af disse Bygninger lyder en skingrende Dansemelodi ud over Torvet, samtidig med ivrig Skraben og Slæben og afvexlende Latter og Skrig. Der gaaer det Sagn, at Kasinoværtens Ægtehalvdel, Fru Albine Schwanzara, forhenværende Prima Ballerina i Troppau, bag bemeldte Vinduer lærer en af den lille Byes Løvinder, gift med en rig Lysestøber, Cancan, hvilken smukke Dans denne Dame vil give til Bedste ved den næste selskabelige Sammenkomst, til Glæde for Officierscorpset, ovenikjøbet costumeret som Skorstensfeier. »Chic for enhver Pris!« er Løvindens Valgsprog. Den driftige Dansemusik er det eneste oplivende Moment paa Torvepladsen, ellers lægger den tunge Augustvarme sig kvælende over alt Liv. Opvarteren i Kasinodøren og Skildvagten foran Kasernen ere begge slumrede ind staaende. Henne i et Hjørne af Torvet staaer en Thespiskærre, et Slags grøntmalet Hus paa Hjul — et Hus, forspændt med en eneste, enøiet Krikke med usædvanlig lange Ben og en skaldet Rottehale. Truppens første Elskerinde, et lasket Fruentimmer i udtraadte Dansesko, sidder, med en grøn Silkeparasol i Haanden, paa et Høknippe og koketterer med en Vagtmester. En mager ung Knegt med langt, glat, hvidblondt Haar tugter et Svin, der er bundet bag til Thespiskærren, med sin ene Buxesele, medens han med venstre Haand krampagtigt holder sine Benklæder sammen over Maven. Flere andre Skuespillere ligge udstrakte i deres fulde Længde mellem forskjellige Trommer og Rebbundter i Støvet og snorke.

Alle Folkene, som befinde sig paa Torvet, glo paa dem.

Men snart har den almindelige Interesse vendt sig mod noget andet, nemlig to Ekvipager og en Bagagevogn, som alle tre, kommende ud fra en Sidegade, gjøre Holdt udenfor Posthuset.

I den første af de to Ekvipager, en stor, magelig Landauer, sidde to Damer paa Forsædet, medens en ung Mand indtager Bagsædet. Den anden Ekvipage er optaget af en Kammertjener og to Jomfruer.

Man kommer fra den nærmeste Banestation og standser kun her i Forbigaaende, for at hente Breve og indløbne Pakker paa Posthuset. Tjeneren er sprungen ned fra Bukken og er gaaet ind paa Posthuset, den unge Herre er stegen ud af Landaueren og har indladt sig i Samtale med Post-

mesteren, idet han livligt har spurgt om, hvilket Regiment der for Øieblikket ligger i Garnison i K.

Den tilstimlende Mængdes Nysgjerrighed voxer indtil Sygelighed. Alle flokke sig omkring Posthuset. Skuespillerinden har mistet sin Tilbeder — Vagtmesteren er styrtet hen til den unge Herre.

»Men, Hr. Premierlieutenant!« udbryder han helt ude af sig selv, hvorpaa han, noget skamfuld over sit respektstridende Glædesudbrud, strax tvinger sig i den rette Holdning og fører Haanden hilsende op til Huen. To Officierer, den Ene med en Billardqueue i Haanden, komme ud fra Kasinoet, saa een til — Harry Leskjewitsch. Den Fremmede hilser de to Første overfladisk, men seer længe opmærksomt paa Harry.

»Du her?« udbryder han hjerteligt og iler med udstrakte Hænder henimod ham.

Den ene af de to Damer i Landaueren, som sidder tilhøire, lader den røde Silkeparasol, med hvilken hun hidtil har dækket sit Ansigt mod Mængdens Nysgjerrighed, synke og tager sin Lorgnet, den Anden bøier sig lidt frem. Begge Damerne ere i elegant Reisedragt. Damen som sidder tilhøire er i sin Slags en Skjønhed, blond, frisk Teint, fyldige Former og regelmæssige, lidt for skarpe Træk. Hendes Ledsagerske er ogsaa smuk, men paa en anden Maade, meget mørk, et blegt Ansigt med store Øine, et Ansigt man ikke kan løsrive sig fra ligesom fra Studiet af en Gaade, naar man først engang har fordybet sig deri.

»Treurenberg!« udbrød Harry og tog Vennens Hænder i begge sine.

»Jeg mente, at Du var i Wien«, svarede Treurenberg. »Jeg kan ikke sige Dig, hvor det glæder mig at se Dig! Naar var det, at vi sidst traf sammen?«

»Til dit Bryllup«, sagde Harry.

»Ja, rigtigt! Det forekommer mig, som om det var en hel Evighed siden!« Treurenberg sukkede.

»Tænk Dig, jeg har i Vinter maattet skyde min ‚Old Tom'!«

I dette Øieblik traver en lille Rytterskare over Torvet hen til Kasernen — en Amazone i snever, meget kort Ridedragt, fulgt og omgiven af flere Herrer. Treurenbergs Blik fæster sig med usædvanlig Opmærksomhed paa Ryttersken, som, stærkt pudret, falmet og med urolig Feberglans i de store mørke Øine, alligevel opviser Spor af sjelden Skjønhed.

»Er det ikke Lori Trauenstein!« spørger Lato den gjenfundne Ven.

»Jo — nu Grevinde Wodin, gift med Obersten ved Husarregimentet, som ligger i Garnison her«.

»En af mine gamle Flammer«, mumler Lato temmelig høit; »det er besynderligt, jeg havde neppe kjendt hende igjen — jeg seer hende idag for første Gang, siden«, — han ler dæmpet — »siden hun gav mig Løbepas! Er Wodin endnu den Samme, som i gamle Dage?«

»Hvordan skulde han forandre sig!« mumler Harry kort.

»Og er hun meget i Velten?«

»Overordentligt!« bekræfter Harry.

Damerne i Landaueren have næsten vredet Halsen af Led for at se efter den flotte Amazone. Men medens den fyldige Blondines Ansigt kun udtrykker kritiserende Nysgjerrighed, taler en Slags sørgmodig, næsten forskrækket Studsen ud af hendes Ledsagerskes mørke Øine.

Nu er Amazonen tilligemed hendes Følge forsvunden i Kaserneporten. De to Damer have ophørt med at se efter hende.

»Lato!« kalder den fyldige Blondine ud af Landaueren. Treurenberg hører hende ikke.

»Kan Du huske min Old Tom?« spørger han, vendende tilbage til sit Yndlingsemne.

»Ja, naturligvis! En Guldfux — pragtfuldt Dyr!«

»Pragtfuldt? En Ven — en sand Ven! Den tykke Rhöden, en Fætter til min Hustru, har brækket Benet paa den paa en Parforcejagt, og, naa . . . for at tale om noget mere Fornøieligt, hvordan staaer det til i Komaritz — i Zbirkow? Din Cousine maa være bleven smuk!« Og Treurenberg blinker godmodigt drillende til sin Ven.

»Hun er ikke ilde«, svarer Harry, idet hans Ansigt pludselig forandrer sig og antager et koldt, tvungent Udtryk.

»Men tillad mig dog at hilse paa din Hustru«, tilføier han. »Apropos, hvem er den unge Dame ved Siden af hende?«

»Hm . . . en Slægtning, en Cousine til min Hustru . . .«

»Behag at presentere mig«, beder Harry.

Derefter har han hilst paa Grevinde Treurenberg og bukket for hendes Ledsagerske, som Lato nævner for ham som Frøken Olga Dangeri.

Grevinden har med et naadigt Smil rakt ham sine Fingerspidser, Olga Dangeri har, med et kort Nik, endelig engang fæstet sine mørke, gaadefulde Øine paa ham og derpaa atter taget dem til sig, kold, ligegyldig. Tjeneren er kommen ud fra Posthuset med en stor Bunke Breve, som Grevinden tager i Forvaring, og forskjellige Smaapakker, som han leverer til Kammerjomfruerne.

»Hvad venter Du nu efter, Lato? Kom!« opfordrer den unge Frue.

»Kjør blot i Forveien, jeg bliver lidt her hos Leskjewitsch!« svarer Treurenberg.

»Mama venter paa os med Frokosten!«

»Jeg spiser Frokost i Kasino; hils Mama fra mig!«

»Som Du vil!« Den unge Grevinde hilser stift, utilfreds til Harry. Hestene sætte sig i

Bevægelse — en stor Støvsky og Landaueren ruller afsted. Opmærksomt blinkende med Øinene seer Harry efter de svære, brune Kjøreheste.

»Lato, Sadelhesten har jo Spat«, mumler han.

»For Guds Skyld, lad Dig ikke mærke med det; min Svigermoder har kjøbt Hestene bag min Ryg for at overraske mig. Hun har givet femtusinde Gylden for dem«.

»Hm, hvem har da narret hende dem paa?«

»Pista Kamenz — jeg under ham den gode Forretning,« mumler Lato og tilføier hovedrystende: »Besynderligt, Kjendskab til Hunde og Heste er det eneste, som en af os endnu har forud for Pengefolkene«.

Dermed tager han sin Vens Arm og gaaer med ham over Torvet ind i Kasino.

XII.

Nu sidde de, Harry og hans Ven i det forreste Hjørne af den tilrøgede Kasinospisesal, ved et Vindue som vender ud til en meget stor Mødding i en meget lille Gaard. Harry ryger en Virginia og sidder overskrævs paa en Stol, Lato har slængt sig halvt udstrakt paa tre og ryger La Ferme, og bruger i Gjennemsnit fem Tændstikker til hver Cigarette. To Glas, en Siphon og en Flaske Cognac staa paa et skrøbeligt lille Bord imellem dem.

Værelset er lavt, Loftet næsten sort, Atmosphæren smager af gammel Ost og kold Cigarrøg. Mellem Rammerne om de to Majestæter, som pryde Væggen, sidder en tyk Edderkop paa Lur i et stort graat Spindevæv. Ved et Bord i Nærheden af de to Venner skriver en Kadet, der er for tynd til sin Uniform, et Brev, ligeoverfor ham sidder en Lieutenant og fordriver Tiden med at snitte Forbogstaverne til sin nye Flammes Navn med en fin engelsk Lommekniv i den svære, grøntmalede Bordplade. Foran det i en Glasramme indfattede Böhmerwaldspeil staaer en Premierlieutenant med Fuldskjæg og en Maane, som han just gjør sig Umage for at maskere ved en kunstfærdig Anvendelse af sit lange, fedtglinsende Baghaar. Han hedder Spreil og er for nylig bleven forsat fra Infanteriet til Husarerne og en Skive for hele Regimentets daarlige Vittigheder.

»Jeg kan slet ikke sige Dig, hvor det glæder mig at se Dig«, gjentager Treurenberg atter og atter.

Imedens gaaer hans Cigarette ud — han stryger den enogtyvende Tændstik af i Løbet af et Kvarter og knækker den.

»Endnu bestandigt den gamle Mangel paa Ild!« gjentager Treurenberg.

Mangel paa Ild! Hvor ofte har man ikke bebreidet ham det siden hans Drengeaar! Mangel paa Ild, det vil sige, hvad man forstaaer derved: Energi, Stramhed, en klædelig mandig Raskhed. Paa Lidenskab skorter det ham ingenlunde, af farligt Tændstof har han kun altfor meget i sin Natur — men hans Lidenskab virker altid slappende, driver ham aldrig fremad. Man behøver kun at kaste et Blik paa ham, som han ligger der, smilende drømmerisk hen for sig, næsten uden at bevæge Læberne, for at se, hvorledes han er: indolent, let at paavirke, dertil stolt og sygeligt finfølende — et fuldstændigt passivt og meget fintfølende Menneske. Han er et halvt Hoved høiere end Harry og har en saa daarlig Holdning, at han seer mindre ud, hans af lysebrunt Haar og et blødt, kort, spidst Fuldskjæg indfattede Ansigt har en brunlig Hudfarve — de Leversyges Hudfarve, hans Træk ere fint skaarne, de graa Øine store, tilslørede af brede Øielaag, som han næsten aldrig slaaer helt op. Mest eiendommelige ere hans Hænder, lange, smalle, bløde, uskikkede til enhver fast Bevægelse — Hænder, der ere som skabte til at kjærtegne, men ikke til Kamp, ja neppe til at holde fast.

Der gaar det Sagn, at Obersten ved det Uhlanregiment, i hvilket han gjorde Tjeneste før sit Giftermaal med Selina Harfink, engang har yttret om ham: »Treurenberg skulde egentlig have været et Fruentimmer, og naar han havde faaet en rigtig dygtig Mand, kunde der maaske være blevet noget ud af ham.«

Denne Udtalelse, som man snarere skulde have tilskrevet en Dame end et logisk og konventionelt tænkende mandligt Væsen, gjorde i sin Tid Runde blandt alle Treurenbergs Kammerater. — »Bestandigt den gamle Mangel paa Ild,« gjentager Lato med et stille Smil; han har samme Mund og Smil som en meget smuk Dame.

Harry kjender saa godt dette Smil, men det har forandret sig siden han saae det sidst. Før var det kun indolent, nu er det sørgmodigt.

»Har Du Børn?« spørger Harry efter en Stund, kun for at bringe Samtalen i Gang.

Treurenberg farer sammen.

»Jeg havde en Dreng — jeg mistede ham, da han var femten Maaneder gammel,« mumler han med presset Stemme.

»Stakkels Ven! Hvad døde han af?« spørger Harry deltagende.

»Af Diphteritis — paa en Nat var det forbi. Og det var dog et saa sundt og rask Barn! Gud, naar jeg tænker paa de smaa tykke Arme, som han hver Morgen strakte ud imod mig fra sin lille Seng!« fortæller Treurenberg hæst, »og saa, som sagt, i Løbet af et Par Timer — forbi! Lægen experimenterede endda med den stakkels lille Fyr, plagede ham — der var ikke meget at gjøre.

Jeg vidste lige fra Begyndelsen af, at der ikke var noget Haab. Hvor det stakkels Barn kastede sig om i sin lille Seng! Jeg hører ham endnu tidt ralle i Drømme, og han klyngede sig atter og atter til mig, som om jeg havde kunnet hjælpe ham!« Treurenbergs Stemme slaaer Klik, han holder Haanden for Øinene. Lidt efter fortæller han: »Han var ganske lille, kunde neppe sige »Papa« tydeligt — men det gaaer En saa dybt til Hjerte, naar man ikke har andet i Verden . . . jeg . . . jeg mener, ikke flere Børn,« retter han hastigt sin overilede Tilstaaelse.

»Naa, det er jo ikke forsent endnu,« siger Harry godmodigt, og forstummer pludselig, føler — han veed ikke ret hvorfor — at han har sagt en Dumhed.

Imidlertid er Lieutenanten bleven færdig med sin Heltindes Forbogstaver, har tilmed snittet det noget raat tegnede Omrids af et Hjerte som Ramme til sit Mesterværk i Bordpladen. Nu driver han om i det store, lave Værelse, søger aabenbart efter en Anledning til at producere en eller anden Spøg eller Kaadhed, slaaer et Par Fluer ihjel, gjør gymnastiske Øvelser mellem to Stole og sætter sig endelig hen til Kadetten, som, henne i en Krog af Værelset, sidder forskanset bag et Bord, bøiet over et Ark Brevpapir og skriver flittigt.

»Hvem skriver Du til?« spørger Lieutenanten, idet han sætter sig overskrævs paa en Stol ligeoverfor ham.

Kadetten svarer ikke.

»Til din Elskede?«

Kadetten er bestandig taus.

»Har aabenbart gjættet det,« siger Lieutenanten og tilføier: »Men siig mig engang, tillader din Hovedflamme derovre — Solen, ved Navn Wodin — en Bisol?«

»Jeg skriver til min Moder!« udbryder Kadetten, som er bleven ildrød ved at høre Navnet Wodin.

»Ja saa, hvor rørende!« siger Lieutenanten drillende. »Hvad skriver Du saa til hende? Beder Du hende om Mønt eller — meddeler Du hende noget Beroligende med Hensyn til dine Grundsætningers strenge Soliditet? Lad mig se Brevet!«

Kadetten lægger begge sine Arme over Papiret og udsletter derved fuldstændig sine Optegnelsers kalligraphiske Skjønhed.

»Du, Stein, jeg vil sige Dig . . .« siger han til sin Plageaand, med en Stemme der dirrer af Harme.

Lato vender sig om imod ham.

»Toni!« udbryder han og springer op, da han i den dybt krænkede Ungersvend opdager en nær Slægtning. »Toni Flammingen, er det muligt!«

Kadetten, en høi og slank tyveaarig Ungersvend med et Ansigt som en ung Pige, er nærved at vælte Bordet og Blækhuset af lutter Ilterhed for at flyve i Armene paa Vennen.

»Det glæder mig at se Dig!« udbryder Lato og lægger Hænderne paa hans Skuldre. »Sidst da vi vare sammen, bar du endnu Skoleuniformen. Du er voxet siden den Tid. Men Du seer lidt spids ud, gamle Ven. Har maaske lidt for tidligt begyndt at bumle — hvad, Slyngel?« Og Lato giver den unge Mand et let Klaps paa Kinden.

Lieutenanten vender sig bort fra denne rørende Familiescene og stiller sig op bagved Premierlieutenant Spreil, som stadig væk er sysselsat med sin Frisure, og bemærker alvorlig:

»Hm, Spreil, kunde Du ikke bruge dit svære Fuldskjæg til at decorere din Maane med? Rede det op paa begge Sider og klæbe det sammen foroven med Hefteplaster? Det vilde være kjønt, mener Du ikke ogsaa?«

Rasende vender Spreil sig om imod ham

»Ønsker Du maaske en Udfordring af mig?« tiltordner han den kaade Grønskolling.

»Det har jeg intet imod; jeg er altid glad over en lille Extra-Adspredelse,« svarer Lieutenanten phlegmatisk.

Spreil bukker og gaaer med en imponerende Holdning ud af Stuen.

»For Guds Skyld, hvad gaaer der af Dig, Stein?« udbryder Harry, som har været Vidne til den lille Scene, idet han gaaer hen til Lieutenanten.

»Jeg har lovet mig selv at ville befri vort Regiment for denne indbildske Nar!« svarer Lieutenanten med den ophøiede Ro, som Overbevisningen om at tjene en god Sag fører med sig. »Vi har ikke Brug for denne Infanterist; naar han endelig vil sidde til Hest, saa kan han jo melde sig ved Trainet, eller ogsaa bestige Pegasus eller en Velocipede, det staaer ham frit for, men han maa ud af vort Regiment. Du secunderer mig vel, Les?«

»Naturligvis, naar Du endelig vil,« svarer Harry, »men den Sag er mig imod. Jeg kan ikke lide denne evige Duelleren for ingen Verdens Ting. Det er Smagløshed!«

»Tag ikke Munden saa fuld, Du har jo været den værste Slagsbroder i hele Regimentet, det mindes jeg endnu fra min Kadettid ved Windischgrätz-Dragonerne. Men — ganske vist, en forlovet Mand maa anslaa mere solide Strenge!«

Ved Ordene »forlovet Mand« farer Harry uvilkaarligt sammen, Treurenberg seer op.

»Forlovet?!« udbryder han, »og med hvem?«

»Gjæt engang!« siger Lieutenanten, som kjender Treurenberg fra tidligere Tid, med prisværdig Alvor.

»Det er ikke saa vanskeligt at gjætte; med din nydelige lille Cousine Zdena!« udbryder Treurenberg.

Lieutenanten spidser Munden, som om han vilde fløite, og siger phlegmatisk:

»Just ikke med hende, gjæt en Gang til!«

Harry staaer imidlertid der, med Haanden støttet til Bordpladen, som et Menneske i Gabestokken, der forbereder sig paa Stenkast, og siger ikke et Ord.

»Saa — saa« — Treurenberg seer afvexlende paa sin gamle Ven og paa den kaade Lieutenant — »saa — saa . . . jeg aner det virkelig ikke!« mumler han.

»Med Baronesse Paula Harfink!« siger Lieutenanten, uden at fortrække en Mine.

Pause . . . Treurenbergs Blik søger Vennens og kan ikke holde det fast!

Udenfor høres Lyden af klirrende Husarsporer og de skrattende Toner af en Lirekasse, som sender Kornblomstvisen ud i den lumre Sommerluft.

»Er det sandt?« spørger Treurenberg, som ikke kan blive den Tanke kvit, at den kaade Lieutenant har tilladt sig en eller anden storslaaet Spøg med ham, og Harry svarer saa roligt som muligt:

»Det er endnu ikke officielt, jeg venter endnu paa min Faders Samtykke, han befinder sig paa Reise.«

»Ah!« udbryder Treurenberg.

Lieutenanten bukker sig ned over den halvt tømte Flaske Cognac.

»Under I mig en Draabe?« spørger han, hvorpaa han, uden at afvente Svar, blander en Portion Cognac med Seltersvand og Sukker, og, løftende sit Glas, udbryder: »Din Forlovedes Skaal, Leskjewitsch, Treurenberg, din Svigerindes Skaal!«

»Aa, nu forstaaer jeg det; det var den Nyhed, om hvilken min Svigermoder nylig skrev til os i saa forblommede Udtryk,« mumler Lato, »den Nyhed, som vi skulde overraskes med! »Jeg . . . naa, jeg haaber, at det maa blive til Lykke,« tilføier han med et Suk.

Harry gjør sig Umage for at smile. Fra det tilstødende Billardværelse lyde de heftige Stemmer af to Spillere, som ere blevne uenige — Lieutenanten spidser Øren og fjerner sig med en ondskabsfuld Grimace og i den aabenbare Hensigt at pudse de to Stridende endnu heftigere paa hinanden.

»Lato«, spørger Harry og rømmer sig, »hvordan vil Du egentlig komme hjem? Jeg har min Gig med og kunde sætte Dig af i Dobrotschan. Eller vil Du kjøre med mig til Komaritz?«

»Med største Fornøielse!« siger Treurenberg beredvilligt. »Jeg kan slet ikke sige Dig, hvor det vil glæde mig at se den gamle Rede igjen!»

Han gjør sig allerede rede til Opbrud, da træde flere Officerer ind i Kasino, næsten allesammen gamle Bekjendte af Treurenberg, de komme hen til ham, trykke hans Haand, ville ikke give Slip paa ham.

»Kan Du ikke vente et Kvarterstid paa mig?« spørger Treurenberg Vennen.

Harry nikker. Han tager ikke Del i den almindelige Samtale. Hans Øine ere ufravendt fæstede paa Spindevævet mellem de to Majestæter. En Flue har fanget sig i det. Den tykke Korsedderkopp hænger ved Siden af og spinder videre paa sit Net, som om den ikke lagde Mærke dertil.

»Vil Du ikke spille et Parti Bésigue? Du var før en saa lidenskabelig Bésiguespiller!« hører Harry nu En sige. Han seer op — det er Grev Wodin, den smukke kokette Amazones Mand, som henvender disse Ord til Lato. Denne vender sig om mod Harry.

»Vil Du vente saa længe paa mig?« spørger han ham, og hans Stemme har pludselig en usikker forlegen Klang. »Blot et kort Parti!« tilføier han undskyldende.

Harry trækker paa Skulderen, som om han vilde sige· »For mig gjerne!« Derpaa støtter han Knæet til en Stol og seer paa de Spillende, med en Holdning som en Mand, der staaer i Begreb med at gaa og ikke anseer det for Umagen værd at sætte sig.

Men det første Parti er forbi, det andet, det tredie — Treurenberg gjør endnu ikke Mine til at lægge Kortene fra sig. Hans Ansigt har forandret sig, det lade Smil er borte, det er et spændt opmærksomt Blik i en fuldkommen udtryksløs Maske, som for Øieblikket characteriserer hans Physiognomi — det typiske Udtryk hos den velopdragne Spiller, som ikke vil lade sig mærke med, hvor optaget han er.

»*Cent d'as — double bésigue* . . .« saadan gaaer det i et væk. Dertil Kortenes Raslen, Jetonernes Klappren og, inde fra det tilstødende Værelse, Elfenbensballenes Ramlen imod hinanden, deres Rullen henover det grønne Klæde, Prallen imod Kanten.

»Naa, kommer Du saa, Lato?« spørger Harry, der begynder at blive utaalmodig.

Kun to Partier til! Kan Du ikke vente en halv Time til?« spørger Treurenberg.

»Oprigtigt talt, interesserer det mig grumme lidt at høre paa Jeres »Tohundreoghalvtreds . . . femhundrede . . .« og saa videre.«

»Det er egentligt let at forstaa«, siger Lato med sit forlegne Smil. Han gjør en Bevægelse, som om han vilde reise sig, Wodin rækker ham Kortene, for at han kan tage af. »Kjør blot uden mig, jeg vil ikke opholde Dig længer — en af Herrerne laaner mig vel nok siden en Hest. Seer man Dig imorgen i

Dobrotschan?« Og dermed arrangerer Treurenberg sine tolv Kort, og Harry nikker og gaaer.

»Hør, siig mig, har I nogensinde seet en lykkeligere Brudgom?« udbryder den lystige Lieutenant, som nu er traadt ud fra Billardværelset. Da de to uenige Spillere, trods alle hans Bestræbelser for at opnaa det Modsatte, have forligt sig med hinanden, har han intet mere at gjøre der. »Han er saa begeistret over sin Elskede — som man aldrig har oplevet Mage til!« Og Lieutenanten tager Plads ved et Bord ved Siden af de Spillende.

»Familien i *à tout*,« siger Treurenberg, idet han klapprer med tre af sine Jetoner.

»Han gjør det Indtryk paa mig, som om han helst vilde drikke hendes Skaal i Cyankali,« bemærker Lieutenanten humoristisk.

»Denne Forlovelse er ogsaa mig høist gaadefuld,« brummer Wodin; »jeg forstaaer mig ikke paa Leskjewitsch, han har jo ikke engang Gjæld!«

Lieutenanten presser krampagtigt Læberne sammen, giver i Smug et Tegn til Wodin og gjør sig Umage for ikke at se paa Treurenberg. Denne er bleven helt rød og pudser sin Monocle, som er falden ned.

»Jeg har tabt tretusind«, siger han langsomt, idet han seer paa sit Regnskab. »Skal vi spille et Parti til, Wodin?«

XIII.

Paris — i Midten af August.

Ud fra et af de mere hyggelige og af det gode Selskab særligt yndede stille Hoteller i Rue de Rivoli træder henad Kl. fem om Eftermiddagen en gammel Herre i en lang grønligsort Overfrakke, der hænger løst, næsten som en Præstekjole, omkring hans firskaarne Skikkelse, altfor korte Benklæder, svære Snøresko og en gammeldags Cylinderhat, under hvilken en rustbrun Paryk kommer tilsyne.

Hans Træk ere characteristiske og markerede, men grove. Hans brune Hud minder om haarde Valnøddeskaller eller forkrøllet Pergament, under hans buskede Øienbryn seer et Par runde, sorte Fugleøine skarpt og mistroisk ud over Gaden. Det vilde være vanskeligt af den gamle Særlings Ydre at gjætte sig til hans sociale Stilling. Paa den overfladiske Iagttager gjør han et ligefrem bondeagtigt Indtryk. Den Sikkerhed, med hvilken han bevæger sig imellem de sirlige Lapse, der studse over hans Manerers despotiske Utilgjængelighed, ligesom den ugenerte Grovhed, med hvilken han protesterer mod uvæsentlige Bagateller paa Regningen, medens han roligt finder sig i de større Poster, giver Opvarteren, som staaer i Hotellets Port og seer efter ham, noget at grunde over.

»Det er igjen en af disse gjerrige store Herrer, som i deres Angst for at blive trukne op, dølge deres Titel,« siger han med et Skuldertræk, idet han gaaer ind i Hotellet, hvorpaa han gjør Portneren, som ligeledes staaer i Indkjørselen, den Meddelelse, at den Gamle, efter hans Mening, er en eller anden halv barbarisk Fyrste, der er kommen til Europa, for ogsaa engang at se Civilisationen paa nært Hold.

Det i Fremmedbogen indførte Navn lyder slet og ret: »Franz Leskjewitsch.«

Imidlertid er den Fremmede gaaet videre under Rue de Rivolis Arkader, hen til Hjørnet af Rue de Castiglione, hvor han staaer stille. Saa vinker han ad en Fiacre, og idet han noget besværligt og klodset svinger sig op paa Vogntrinet, raaber han til Kudsken: *»Cimetière Montmartre!«*

Vognen sætter sig i Bevægelse. Med et eiendommeligt speidende Blik streife den gamle Mands Øine henover Omgivelserne. Hvor Alt dog har forandret sig, siden han saae det sidst! Det er rigtignok hele toogtyve Aar siden han sidste Gang var her i Babylon. Dengang levede Fritz endnu og Keiserdømmet gav Tonen an.

»Ja, ja, Alt har forandret sig, forandret sig grundigt!« mumler han heftigt. »Støien er endnu den samme, men Glansen er borte — Paris uden det keiserlige Hof er Baden-Baden uden Spillebank. Aa, hvor var her ikke deiligt dengang . . . dengang, for toogtyve Aar siden, da Fritz endnu levede!« Ja, han ikke alene levede, men havde hidtil ikke gjort Faderen andet end Glæde, den samme Fritz, som siden forbittrede ham Livet i den Grad, at Faderen udslettede ham af sit Hjerte og ikke undte ham en lille Plads i sin Erindring. Men det er farligt med Magt at ville kvæle Erindringen om et Menneske, som vi engang tilbad. Selv om vi ogsaa stænge vort Hjerte mod alle Følelser, af Frygt for at bukke under for den gamle Følelse — naar Følelsen ikke ligefrem døer i vort Bryst, saa kommer der før eller senere en Dag, da Mindet alligevel dukker op, og den Døde kræver den Tribut af Taarer, som man har undladt at bringe.

Der gives intet uhyggeligere i Livet end Taarer, som man fælder over en Død tyve Aar for silde!

»Ja, den Fritz var en letsindig Knegt, baade letsindig og halstarrig,« siger den gamle Herre, medens han fæster Blikket paa de straalende Boutiksvinduer i Rue de la Paix og paa Lapsene, som flanere forbi dem; »men hvor har man seet et Menneske, som kunde maale sig med ham? Hvilket smukt, fornemt, elskværdigt Menneske, sprudlende af frisk Livsmod, af Vid og Godmodighed og ridderligt Sind! Og dette Menneske skulde gifte sig med en Boutiksjomfru!« mumler han mellem Tænderne. Endnu den Dag idag

snører Harmen herover hans Bryst sammen. Han havde været saa stolt af den Knegt og saa . . . saa var paa engang det Hele forbi, Blikket ud i Fremtiden spærret, den unge Diplomats Løbebane afbrudt, Familiens Stolthed traadt i Skarnet.

Den gamle Harme vil atter stige op i hans Sjæl, men saa dukker et allerkjæreste lille Ansigt op for ham. Hvis Mariette Duval virkelig havde været saa smuk som den gullokkede lille Hex, han nylig traf inde i Skoven! Den lille Hex ligner ganske vist Fritz, saaledes som en fin, skjær ung Pige kan ligne en skjægget Mand, men hun har desuden en besnærende, fremmed Accent, som intet Leskjewitschbarn hidtil har kjendt til, og som hun sagtens har arvet efter sin parisiske Moder.

Og pludselig fik Faderens i Aarevis forstummede Samvittighed Mæle. Naa ja, Giftermaalet havde været en Taabelighed og Fritz havde derved ødelagt sin Existents — men — nu sætte man det Tilfælde, at Fritz ved egen Skyld havde mistet begge Arme eller sit Syn — et eller andet, som maatte tilintetgjøre hans Livslykke, skulde Faderen da saa have vendt sig fra ham og vredt bebreidende ham hans Uforsigtighed have tilraabt ham: »Du har ved egen Skyld ødelagt din Existents, har skuffet de Forhaabninger, som jeg nærede til Dig; vær nu saa ulykkelig, som Du fortjener det, jeg vil ikke vide mere af Dig, thi jeg kan ikke længer være stolt af Dig!«

Den gamle Herre bider sig i Læberne.

Vognen er dreiet ind i Chaussee d'Antin, nu ruller den gjennem Rue Blanche, over Place Blanche, Boulevard Clichy. Det er meget varmt.

Udenfor de lurvede Kaffehuse sidde et Par Mennesker, brune, slappe, ligesom Kautschuk der opløses i Solen, i Dørene ind til Marchandiserboutikkerne, bag hvis støvblinde Vinduer alle Slags Mærkværdigheder kigge frem, staa Eierinderne, med Haanden over Øinene, og stirre hen for sig, saa sørgmodigt, saa træt, som om de længtes efter et eller andet Eventyrligt, de engang har drømt eller hørt fortælle om, noget duftende Grønt med lange Skygger over blødt Grønsvær, med sprudlende Smaabække, i hvilke Solen speiler sig.

Den gamle Herre gribes af en medlidende Følelse ved Synet af disse stakkels »Fanger,« og naar han seer En, der tykkes ham kjønnere, blegere og mere tungsindig end de Andre, spørger han sig selv: »Mon hun har seet saaledes ud? Intet Under, at det gjorde Fritz ondt for den stakkels Skabning! Han havde et saa blødt, varmt Hjerte!«

Fiacren holder.

Den gamle Herre gnider sine Øine.

»Hvor meget?« spørger han Kusken.

Denne mønstrer den Fremmede fiffigt fra Top til Taa.

»Fem Francs!« siger han.

Baron Leskjewitsch tager alvorlig fire Francs op af sin venstre Vestelomme og giver Kudsken dem, saa tager han op af den høire Buxelomme — Gjemmestedet for Smaapenge — en Sous i Drikkepenge og giver Kusken barsk Afsked. Denne gaaer grinende bort.

»Den gamle Gnier er overbeviist om at have gjort en god Forretning,« mumler han.

Gnieren gaaer imidlertid langsomt ned ad den brede, lige Kastanieallee, som fører til Kirkegaarden.

Hvor øde og nøgtern er ikke denne Kirkegaard, til hvis Port Bylivets vilde Larm raa og udæmpet trænger frem — denne Kirkegaard, paa hvilken de Døde blive kastede hen som ubrugeligt Skrammel, akkurat langt nok til ikke at forstyrre, til at blive glemte. Alt er nøgent, blottet for Poesi, flade Stene ligge paa Gravene, næsten som frygtede man for at de stakkels Døde, naar de ikke bleve holdte nede paa en saadan brutal Maade, skulde stige op af Dybet og atter vise sig for Verden, der ikke længer har Plads for dem, og blande sig i Ting, der ikke mere kommer dem ved. Overalt staa Gravurner og andre hedenske Prydelser. Af Kors seer man kun faa. Kastanietræernes tilstøvede Kroner have et rustgult Skjær. Hist og her falder et vissent Blad ned paa den haarde Jord.

En Gartner med en lang, ubehagelig hvinende Jernrive fjerner det spirende Græs fra Gangene — paa Stenbænkene sidde sladrende Kvinder, brune, hæslige, med stivede og pibede Mousselinskapper, med gabende Tandhuller i deres store Mund, som aldrig staaer stille. En Arbeider gaaer forbi med en Rosenbouket, halvt skjult indenfor Frakken, med foroverbøiet Hoved, rynket Pande, hans hele Optræden er præget af den Tilbageholdenhed, som afviser enhver Deltagelse og er betegnende for dyb Sorg hos Manden. Urolig seer den gamle Friherre sig om til alle Sider, endelig gaaer han hen til Gartneren og spørger efter Opsynsmanden. Først efter lang Snakken frem og tilbage, Gestikuleren og Raaben forstaa de to hinanden.

»*Monsieur cherche une tombe, la tombe d'un étranger décédé à Paris?* Naar — for femten Aar siden — det er en meget lang Tid. Og man har aldrig før spurgt efter Graven? Havde den Afdøde da ingen Slægtninge? Aa, det er saa sørgeligt med saadan en glemt Grav — det vil falde vanskeligt at identificere den — hvem kan vide — maaske ere flere andre Personer siden den Tid blevne begravede i den samme Grav. Der er Opsynsmanden.«

»Hvad søger Monsieur?«

»En Grav.«

»Navnet.«

»Baron Frédéric Leskjewitsch!«

Den gamle Mands Røst skjælver — maaske er det forsilde — maaske har han ogsaa forsømt det!

Men nei — Opsynsmandens Ansigt opklares strax.

»*Très bien, monsieur, par ici, monsieur,* jeg kjender godt Graven, der kommer hvert Aar Nogen fra det østerrigske Gesandtskab for at se til den paa Familiens Vegne, og i Aar, for ganske nylig, var her to Damer og bragte Blomster, en ældre Dame og en ung. Den unge var saa nydelig — *par ici, monsieur!*«

Fra Hovedgangen bøier den gamle Mand, følgende efter Franskmanden, ind i de smalle Stiers Labyrinth, som løbe i uregelmæssigt Zigzag hen mellem Gravene. I denne Afdeling mister Kirkegaarden sit officielle Præg og bliver stemningsfuld. Forskjellige Buske omgive Gravene, et Par Blomster, røde Ildnelliker, bleglilla Levkøier, gule Asters blomstre ved Foden af næsten uhyggeligt forkrøblede Syrener. Den gamle Mand trækker Veiret hastigere, han er greben af en Slags Begjærlighed, en vild, hastende Længsel efter den Plet Jord, hvor hans Livs Glæde ligger begraven.

Arbeideren med de halvt forstukne Roser, har naaet sit Maal førend han — han knæler allerede ved en Grav, en ganske lille Grav, den er knap tre Fod lang og der ligger endnu ingen Sten paa den. Tøvende lader Manden sin store Haand glide hen over den friske Jord, saa let, saa kjærligt, som om han berørte noget Levende. Saa knuger han sig sammen, saa tæt, som om han vilde krybe ind i sig selv, og lægger sit Hoved ved Siden af de fattige Roser paa den friske Muld.

»*Par ici, monsieur* — her er Graven!« udbryder Opsynsmanden.«

Det giver et Sæt i den gamle Friherre.

»Hvor?«

»Der!«

En smal Gravsten for Enden af en anden Sten, som ligger fladt paa Jorden og som er omgivet af et Jerngitter, det er det Hele — det Hele! En forfærdelig Fortvivlelse griber Faderen — han misunder Arbeideren, som dog ialtfald kan klappe den Jord, som dækker over hans Klenodie — medens han ikke engang kan kaste sig ned paa Graven, fra hvilken et rustent Jerngitter stænger ham ude.

Intet mere, som han kan trykke til sit Bryst, intet mere, som han kan glæde — alt forbi — alt — en kold Gravsten, omgivet af et rustent Jerngitter — ikke andet!

XIV.

Det er Dagen efter Treurenbergs Møde med Harry i den lille, støvede Garnisonsby.

Treurenberg sidder ved sit Skrivebord og tæller en Pakke Sedler — hans Spillegevinst fra den foregaaende Dag, deler Summen i to lige store Dele og lægger disse i to Breve, som han adresserer og forsegler, hvorefter han ringer paa Kammertjeneren, for at lade denne bringe dem paa Posthuset. Det er to gamle Forpligtelser, som han afgjør med disse Forsendelser. Neppe har han afgivet Brevene, førend han tørrer sine Fingre af, som om han havde rørt ved noget Urent.

Stakkels Treurenberg! Han har aldrig været nogen Ødeland og har dog altid havt Gjæld lige fra sine Drengeaar. Men hans pecuniaire Forlegenheder have aldrig været saa trykkende for ham eller antaget saa ubehagelige Dimensioner, som siden han blev gift med Eierinden af en Million.

Han støtter begge sine Albuer paa Skrivebordet og Hagen mellem Hænderne. En harmfuld Utilfredshed med sig selv gjennemsittrer hans Nerver. Er det da ikke modbydeligt at betale en gammel Skrædderregning og Renterne af en Aagerkarls Vexel med Spillegevinst? Dette Kortspil er overhovedet en hæslig Ting! Naar han taber, er det ubehageligt for ham, naar han vinder — naa, saa glæder det ham nok i Øieblikket, men til Gjengjæld piner det ham siden desto mere, at have gjort en Bekjendt eller endogsaa en Ven fattig. Enhver fornuftig Anvendelse af de vundne Penge forekommer ham simpel, vundne Penge ere kun til for at blive kastede ud, bortødslede, og alligevel . . . hvordan kan han ødsle Pengene bort, han, som har saa lidt og bruger saa meget. Hvor tidt har han ikke foresat sig aldrig mere at røre et Kort. Ja, hvis han havde en hvilkensomhelst anden, stærk og hellig Interesse i Livet, noget, hvorover han kunde glemme den hæslige Vane! Men at offre sin slette Lidenskab for en abstract moralsk Skjønhedssans, dertil mangler han Styrke. Han er en af de sarte, men uselvstændige Naturer, som behøve et Holdepunct i Livet — og han har aldrig havt noget, ikke siden sin Barndom.

»Aa, hvorfor skal man bryde sin Hjerne med Ting, som dog ikke staa til at ændre,« siger han endelig med et Suk, »eller som jeg ialtfald ikke kan ændre,« tilføier han ikke uden en vis selvanklagende Bitterhed; dermed staaer han op, tager en Panamahat og driver ud i Parken. En stor, brunplettet Jagthund, som hører til det gamle Slotsinventarium og siden den foregaaende Aften følger i Hælene paa ham — løber med ham. Af og til vender han sig om imod Dyret og klapper dets Hoved. Saa glemmer han . . .

Paa samme Tid sidder Paula i sit Arbeidsværelse, som er beliggende i Stueetagen og vender ud til Slotsgaarden; det er behængt med gamle Lædertapeter og smykket med et Par gode, gamle Billeder. Hun sidder der iført en meget moderne

gul Mousselinskjole med brandrød Sløjfe og guldindvirket Kniplingssmække, lyttende og bøiet over et Bind af Shakespeare, over »Romeo og Julie«.

Lyden af fjerne Hovslag trænger ind i hendes Sanctuarium. En flammende Rødme bedækker hendes runde Kinder. Henover de nedrullede hvide Rouleaux farer Skyggen af et Hestehoved, derpaa Skyggen af en menneskelig Overkrop. Hovslagene bryde af, gjennem den lumre Sommerstilhed, midt i Brøndens kurrende Pladsken og det gamle Lindetræes Susen hører man en let, kraftig Mandshaand klappe en Hest paa Halsen — det Kjærtegn, hvormed enhver ægte Rytter takker sin Hest for den ydede Tjeneste, derefter faste, elastiske Skridt, Spore- og Sabelklirren, en kort Banken paa Døren til Paulas Værelse og ind træder Harry Leskjewitsch.

Hans Forlovede strækker ham begge Hænder imøde; uden at smile kysser han pligtskyldigt den ene af dem.

Henover et elskende Par af Meissener Porcellain paa en Etagère ved Siden af Paulas Skrivebord — et elskende Par, som i lidt over et Aarhundrede har staaet i Begreb med at omfavne hinanden — farer et blaaligt Lysglimt, som henleder Harrys Opmærksomhed paa det. Han og Paula indtage nu ganske den samme Stilling som den pudrede Laps i blomstret Kjole og den lille Gartnerske i Dansesko — de staa i Begreb med at omfavne hinanden, og Harry vilde for første Gang i sit Liv ønske at være af Porcellain, for at ogsaa han kunde lade det bero ved . . . at staa i Begreb.

Hans Forlovelse er nu otte Dage gammel. Den første Dag havde han bildt sig ind, at det var en Børneleg at løse den Knude, som var knyttet af et Tilfælde, men idag føler han sig allerede bunden paa alle Lemmer og føler, at hver Dag paalægger ham en ny Lænke. Forgjæves bestræber han sig for, ikke med hver Time, som han tilbringer sammen med sin Forlovede, at komme dybere ind i den Labyrinth, af hvilken han ikke er i Stand til at finde en Udvei, prøver paa ved en ligefrem kold afvisende Holdning at oplyse den yppige Paula om Arten af sine Følelser, ikke at lyve, hverken i Blikke, Ord eller Bevægelser.

Men hvad nytter det ham, at han staaer foran sin Forlovede ligesom en Helgen paa en Piedestal. Inden han veed af det, har hun draget hans Hoved ned til sig og kysset ham paa begge Øinene, hvorpaa de begge sukke, hver af en anden Grund, og derefter forlegne tage Plads overfor hinanden. Men Paula finder sig ikke længer i en saadan kold Formalitet. Hun rykker sin Stol nærmere og nærmere hen til hans og lægger tilsidst kjærtegnende sin Haand paa den unge Officiers Skulder.

Harry bliver uhyggelig tilmode. Han kan ikke længer skuffe sig selv — Paula Harfink er forelsket i ham.

Selv om hun ogsaa har tiltvunget sig sin Forlovede ved kold Snuhed og Beregning, saa har den daglige Omgang med det ridderlige og smukke unge Menneske bagefter sat hendes modne Hjerte i Fyr og Flamme, og hendes Lidenskab for ham voxer ogsaa med hver Time, som hun tilbringer ved hans Side.

Det er overflødigt at sige, hvor lidet denne Omstændighed bidrager til at gjøre ham mere gunstig stemt for hende. Kjærligheden klæder Paula usædvanligt ilde. Man tiltroer hende ikke den Impuls, som glemmer sig selv og hele Verden, og ikke det Kvantum ideal Dumhed, ved hvilken alle de Taabeligheder, som knytte sig til Kjærligheden, blive tiltalende og naturlige, og uvilkaarligt føler Enhver sig tilbøielig til at trække paa Smilebaandet ad dette i enhver Retning oplyste, snusfornuftige Fruentimmer, som nu pludselig er bleven svag. Kun Harry smiler ikke, han opfatter Sagen tragisk.

Undertiden, i Smug, knytter han Haanden og kalder i sit stille Sind sin Forlovede »en forelsket Dromedar!«

Sligt vover han naturligvis ikke at udtale, ikke engang, naar han er alene i sin Stue, ikke engang i Mørke . . . men — Tanker ere toldfri!

»Hvad har De bestilt i al den Tid?« spørger Paula skalkagtig sin Forlovede og afbryder saaledes den trykkende Taushed.

»I al den Tid? De mener siden igaar?« spørger han og spiler Øinene op.

»Mig forekom den saa lang,« sukker hun elegisk, »jeg — jeg har skrevet et Brev til Dem, som jeg saa ikke havde Mod til at sende afsted. Der, tag det med!« Og hun rækker ham et tykt Manuscript i en Convolut. Det er ikke den første Billet doux af et usandsynligt Omfang, som hun leverer ham paa denne Maade. I hans Skrivebordsskuffe i Komaritz ligger en hel Bunke af saadanne Pakker uaabnede.

»Har De læst den engelske Roman, som jeg sendte Dem igaar — vidunderlig, ikke sandt, fuldstændig vor Situation!«

»Jeg har begyndt paa den, den forekom mig temmelig tynd.«

»Saa! Jeg siger jo ikke, at det er et lærd Værk,« forklarer hun hastigt, »men morsomt. Af Romaner forlanger jeg ikke Dybde — kun Kjærlighed og Highlife. Skal vi fortsætte vore Shakespeare-Studier?« foreslaaer Paula.

»Hvis De ønsker det. Hvad skal vi læse?«

»Maaneskinsscenen af Romeo og Julia,« læsper hun, »i fordelte Roller.«

Harry finder sig i Skjæbnen.

Lato streifer endnu med sin brune Ledsager gjennem Parken i Drobotschan. Af og til seer han sig om efter sin laadne Adjudant,

klapper dens Hoved, lader den apportere, lader den tilsidst tage sig et Bad i den store, sivomkransede Dam, ved hvis Rand forvitrede Rococcostatuer ere anbragte og over hvis grønne Vand der seile stolte hvide Svaner, som, harmfulde over den klodsede Gjæst, jage ham bort med susende Vingeslag og Skrig.

»Stakkels Ven, de taale Dig ikke!« mumler Treurenberg, idet han kløer Hunden, som skamfuld kravler op af Dammen, bag Ørene.

I det Samme hører han Lyden af dæmpet Klaverspil, som kommer oppe fra Slottet. Han vender om og gaaer op imod Slottet, næsten som om han fulgte en Kalden.

Han standser foran en aaben Glasdør, som vender ud til Haven, seer gjennem Døren ind i en stor, luftig Sal, hvis Meublement bestaaer af et stort Gobelin, et Flygel og et Par henkastede Kurvemeubler.

Ved Flygelet sidder en ung Pige og spiller en drømmende Improvisation over: »Der Müller und der Bach« — den smukkeste og mest sørgmodige af de mange sørgmodig-smukke Møllersange af Schubert. Det er Olga. Uvilkaarligt fæster Latos Blik sig paa den nydelige Skikkelse. Olga er høi, med lang og slank Overkrop. Alt hos hende er langt og smalt, hendes Hænder, hendes Fødder. Hendes blege Ansigts Oval er endogsaa, hvis man har Mod til at kritisere noget saa vidunderligt Smukt, lidt for lang.

Hendes Træk ere af upaaklagelig Regelmæssighed, Panden lav, Øienbrynene fine og smukt tegnede, Øinene store og mørke, og, naar hun slaaer dem helt op, af en ligefrem overjordisk Glans, Næsen smal og svagt bøiet, Munden meget lille, men Underlæben lidt for fyldig, Hagen, som allerede bemærket, for lang.

Disse smaa og elegante Uregelmæssigheder give Ansigtet en egen Tiltrækning, en forklaret Lighed med visse gammelspanske Familieportraiter, mørkøiede Skjønheder med høi Halskrave og tykke Perledraaber i Ørene. Den Omstændighed, at Olga hverken har Pandekrøller eller Frynser, men bærer det i Midten skilte, stærkt krusede mørke Haar simpelt strøget tilbage og at hendes fine Hud, med Undtagelse af de mørkerøde Læber, er af en ligefrem gjennemsigtig Bleghed, gjør Ligheden med disse fornemme Personer fuldstændig. En tarvelig hvid Kjole slutter sig om hendes slanke Lemmer, i hendes Belte er fæstet en Malmaisonrose. Med kunstnerisk Glæde hvile Latos Øine paa det smukke Billede. Møllervisens bløde Melodi svæver ligesom et sørgmodigt Kjærtegn til hans saarede Sjæl. Sagte træder han ind i Salen, sætter sig ned og lytter. Olga, som ved en eller anden pludselig Indskydelse opdager hans Nærværelse, vender Hovedet om.

»Ah, er Du her!« udbryder hun, idet hun rødmer svagt og tager de smalle Hænder bort fra Tangenterne.

»Jeg er saa fri!« svarer han smilende. »Har Du noget imod det?«

»Nei, men Du burde have ladet Dig melde«, siger hun og trækker de fine Øienbryn lidt sammen.

»Saa, virkelig?« spørger han i den alvorlige Tone, i hvilken man driller et Barn. »Naa, at lytte til en musikalsk Enetale bliver sædvanlig anseet for en uskyldig Indiscretion«.

»Ja, naar jeg spiller noget mere Fornuftigt, saa har jeg heller ikke noget imod, at man hører paa mig«, siger hun, »men mine knudrede Phantasier beholder jeg helst for mig selv«.

»Naa, saa spil noget Fornuftigt, Gamle!« siger han godmodigt.

Hun vender sig om imod Klaveret og begynder med flittig Færdighed at foredrage en Bravour-Scherzo af en eller anden Wiener Modekomponist.

»For Guds Skyld«, afbryder Treurenberg, hvis musikalske Øre ligesom hans Sans for alt andet Skjønt er ualmindelig subtilt, hende, »lad dog være med denne gruelige Hexesabbath!«

»Den gruelige Hexesabbath er tilegnet Din Cousine, Grevinde Wodin, født Comtesse Trauenstein i oprigtig Beundring fra Deres underdanigste Tjener og saa videre. Jeg antog, at Stykket kunde have Interesse for Dig!«

»Ikke den ringeste! Men vær sød og spil Møllervisen engang til«.

Hun nikker venligt. Atter sukker den drømmende Melodi gjennem Flygelets Strenge — Lato nynner hensunken i Tanker Ordene dertil:

»Wo ein treues Herze in Liebe vergeht,
Da welken die Lilien auf jedem Beet!«

»Du kjender ogsaa Ordene?« udbryder Olga og vender sig om imod ham.

»Naar Du vidste, hvor tidt jeg har hørt den Sang!« svarer han — og hans Øine have det adspredte Udtryk hos et Menneske, der seer tilbage i en fjern Fortid.

»Paa Koncerter?«

»Nei, privat«.

»Af en Dame?« spørger hun halvt skjelmsk, halvt tøvende.

»Ja, Storinkvisitor, af en Dame — af en Dame, for hvem jeg havde en lille Ungdomsfaible, en, hm! en meget stærk Faible. Hun sang den for mig hver Dag, selv Aftenen før sin Forlovelse sang hun den for mig, og hvor smeltende sødt! Vil Du vide, hvem det var?«

»Ja«.

»Grevinde Wodin!«

»Grevinde Wodin!« udbryder Olga forbauset.

Lato leer.

»Du fatter ikke, at man kan interessere sig for en saadan Kokette!« yttrer han.

»Aa nei«, siger hun tankefuld, «det er ikke det. Hun er jo smuk endnu og tillige munter og interessant, men — det er mig en Gaade, jeg forstaaer ikke, at hun har giftet sig med ham, naar . . .«

»Naar hun kunde have faaet mig!« udbryder han leende.

»Oprigtig talt, ja!« Hun seer saa venligt paa ham med sine store, kjærlige Øine.

Smigret og lidt fornøiet smiler han ned til hende.

»Hvad tænker Du paa?« siger han. »Wodin var rig og jeg — jeg var en fattig Djævel!«

»Aa, hvor afskyeligt!« mumler hun, idet hun trækker Øienbrynene sammen, og hendes mørke Øine funkle af Harme. »Jeg forstaaer ikke, at man gifte sig for Pengenes Skyld!« Pludselig holder hun inde. Medens hun har udtalt disse Ord, har hendes Blik mødt hans, og han har taget Øinene til sig. En pinlig Taushed indtræder.

(Fortsættes).

Tanker.

Den som ikke forstaaer at spille her i Verden, ham spiller Verden med.

*

Her i Verden er det næsten altid de Smaa, som samle Bladene til de Stores Kranse.

*

Vil man gø, maa man ogsaa kunne bide.

*

Man gjør sig i vor Tid større Umage for at synes mere end man er, end for at være mere end man synes.

*

En Kompliment kan undertiden være en Sandhed, men derfor behøver enhver Sandhed ikke at være en Kompliment.

*

Hos Nogle vil en god Samvittighed ikke sige synderligt andet end en slet Hukommelse.

*

Vi straffes næsten altid i det hvori vi synde.

*

For Nogle er Himlen klar og blaa,
For Andre hel sort eller mørkegraa.
Jeg troer kun, det er vort eget Humør,
Som giver Verden omkring os Kulør.

*

Hjertet vedbliver at haabe, længe efter at Forstanden har begyndt at tvivle.

*

I al vor Nød bliver Gud tilbage; det er, som naar vi seile paa Havet og se Landet svinde bort for os. Himlen er der altid.

Den næste Time lader os føle, hvorledes vi have anvendt den foregaaende.

*

Nogle betragte Livet som en Gave, Andre som en Opgave.

*

Den Unge beregner kun Maalet, den Ældre Veien før det naaes.

*

Det er ikke saa meget ved egen Kløgt, som ved at benytte Andres Feil, at de største Seire vindes.

*

Den fiffigste Bedrager har ikke skuffet Andre saa ofte, som han skuffer sig selv.

*

Enden er det sidste i Gjerningen, men bør altid være det første i Betragtningen.

*

Glæden er som et Lys, tænder Du det for Andre, falder dog dets Skin tilbage paa Dig selv.

*

For at bringe Ild af Sten, maa Du selv være Staal.

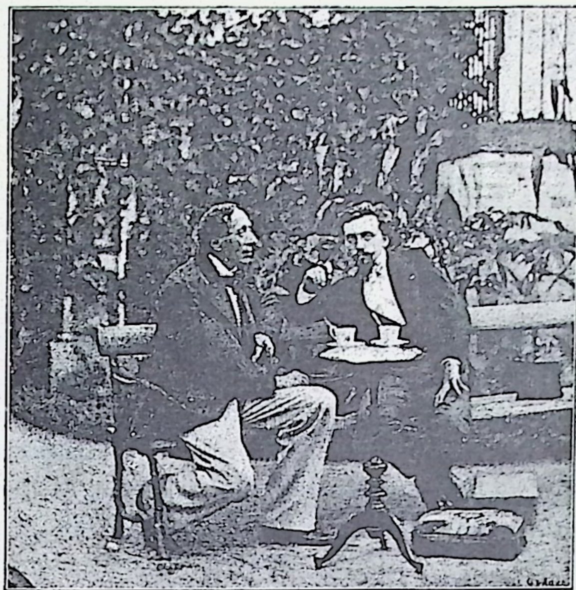
*

Brug altid dine Øine saaledes, at Du seer med det ene mod Maalet, Du vil naae, med det andet mod Stenene, der ligge iveien derfor.

*

Gravskrift over Steen Blicher.
Han led og savned', bad sit Folk om Brød,
Og det gav ham en Sten — da han var død.

Carit Etlar

H. C. Andersen og Carl Bloch i Haven ved »Rolighed.«
Efter Photographi af Grosserer I. B. Melchior.

CARL BLOCH.

Af Nicolaj Bøgh.

II.

Jeg husker tydelig Bloch i to Situationer, der synes mig karakteristiske for ham, henholdsviis som Kunstner og som Menneske.

Scenen for den første er i hans Atelier i Bredgade. Det var en af de allerførste Dage efter hans Bryllup. Jeg gik op for at lykønske ham og traf ham da lige inden for Døren, hvor han var ifærd med at male et Portræt af sin Hustru; men hun var ikke selv tilstede. Han saae meget optagen ud; jeg sagde derfor, at jeg blot kom for at bringe ham min Lykønskning, men at han endelig ikke maatte lade sig forstyrre. Jeg bad om Lov til at se hans Billeder henne i Atelieret og trak mig saa tilbage til disse. Et Øjeblik efter anede han aabenbart ikke, at jeg var der, og jeg blev da Vidne til en Scene, som lod mig ryste og bæve: jeg saae ham betagen af det geniale *Rabies,* og jeg følte den Angst, som Enhver mærker, der staaer Ansigt til Ansigt med det Guddommelige og Hellige. Han sprang tilbage fra sit Billede, saa fæstede han sit Øje med hele Blikkets Energi og Ild derpaa, saa foer han atter ind mod det, han fnyste ud af sine Næseboer, og saa formede han og skabte — ikke alene med sin Pensel, men med alle de Midler, der stode til hans Raadighed; hele hans Personlighed var i glødende, higende Arbejde for at faa Billedet formet saa dejligt, at det blev et sandt Udtryk for den Kvinde, hans Sjæl og Aand saa inderlig elskede og fuldt ud havde formælet sig med. Da lignede han *Æschylus*, om hvem *Aristophanes* siger, at han, naar han digtede, var vild og rasende. Her stod jeg overfor et stort Geni i potenseret Virksomhed, og jeg følte det, som om jeg overværede Noget, jeg ikke var kaldet til, jeg kunde sige mig selv, at min Nærværelse vilde være ham højst ubehagelig, om han havde gjort sig den bevidst i Forbindelse med hans egen Adfærd. Da han stilnede noget af, gik jeg, saa

stille som muligt, bort bag hans Ryg og syntes ikke at blive bemærket. Men fra dette Øjeblik var Bloch mig et af de kjæreste Mennesker, jeg kjendte.

Den anden Situation, jeg mindes ham i, forefaldt hos afdøde Etatsraad *Melchiors* i et meget stort Aftenselskab. Man spiste staaende, og, da der blev varmt, aabnedes Dørene fra Spisesalen til Entreen. Derude sad der en gammel Pige, som var kommen for at hente en af de tilstedeværende Damer. Medens hun ventede, skjævede hun ind til det rigt besatte Bord. Dette saae Bloch. I al Hemmelighed fik han samlet endel gode Sager sammen paa en Tallerken og gik saa ud og overrakte hende det. Champagne skjænkede han i et Ølglas og bragte hende dette, han var i det Hele hendes opvartende Kavaler, men endelig ikke saaledes, at det blev bemærket af Nogen. Kun *det* vidste han, at det var Synd, hun skulde sidde udenfor al denne Nydelse. Han var saa umaadelig god.

Ved en saadan Lejlighed saae man altsaa Bloch udfolde en vis Virksomhed i Selskabslivet; men ellers var han rigtignok meget lidet ydende paa dette Omraade — han var nogenlunde den Kjedeligste af alle dem, der fandtes i kjøbenhavnske Salonner. Derfor har *Krøyer* saa fortrinlig karakteriseret ham i Billedet, der præsenterer os et Selskab i Brygger *Jacobsens* Glyptothek: Bloch staaer udenfor det Hele, ensom midt i de samtalende Grupper, fordybet i Betragtning af et Billede paa Væggen. — I Selskaber gjorde han Indtryk af at være træt og temmelig led ved al den Forlorenhed, som ofte *der* omgav ham. Men Den, der har seet ham i en Situation som den før omtalte i hans Atelier, og som veed Hvad han *der* skabte, kan forstaa, at han, der nylig i Forbund med de himmelske Magter havde levet i de højeste Sfærer, og som saa umiddelbart derefter blev hensat i det specifikt Jordiske, følte sig *der* underlig ensom og blev ligesaa tavs som vemodig, det Sidste, fordi han følte det Bristende og Forfængelige i de Forhold, hvori han befandt sig, og det store Svælg mellem disse og Det, *han* vilde. Og tavs! Ja, en tavs Mand var han, en Mand, der var optagen af Livet i sit eget Indre. Og hans Tavshed var ikke den, »der rummer den fineste Veltalenhed.« Han fik ikke ved den Andre til at meddele sig, man gik tværtimod tidt ligesaa tavs ved hans Side. Men saa kunde han, midt i saadanne Pavser, skubbe lidt med sin Albue til En og sige et Par Ord, som røbede Hvad han tænkte paa, og som netop slog Hovedet paa Sømmet i den Grad, at man aldrig glemte en saadan tør, kortfattet Ytring af ham. Det Samme skal have været Tilfældet, naar han tog Ordet paa Møder i Kunstakademiet; det var, naar Noget ret laa ham paa Sinde, og der var da Fynd og Klem i hans Ord, som ogsaa virkede med Kraft. Han talte med en noget treven Lyd i Stemmen, sagte, langsomt og stilfærdigt; det er slaaende hvad *Bjørnson* engang i Rom sagde om ham, at han i høj Grad havde Lyrik i sin Stemme og i sin Maade at ytre sig paa.

Oehlenschlæger lader i sin Fortælling »Digterbesøget« *Ewald* sige til *Wessel:* »En stor Kreds? O, ja, Nationen! Publikum! — Men ingen umiddelbar Omgang med mange Enkelte! Tro mig, det sløver Aanden hos en Digter! Man improviserer hvert Øjeblik, og i alle disse Bække taber sig den mægtige Flod, der skal standses og sammentrænges, for pludseligt at styrte ned som et højtideligt Vandfald.« Dette Ord passer paa denne Farvedigter, som maa have været ganske enig med *Carlyle,* naar denne siger: »Vil Du have en Mand til *ikke* at praktisere Hvad han troer, saa skal Du opmuntre ham til at tale ofte om det i Ord. Hvergang han taler om det, vil Tendensen til at *gjøre* det, blive mindre.« Og enig med *Goethe,* som siger: »Ordene ere gode; men de ere ikke det Bedste; det Bedste vorder ej tydeligt ved Ord. Aanden, af hvilken vi handle, er det Højeste.« Gjennem Blochs Tavshed samledes Kraften i ham til Gjerning; thi, var han ikke en Mand, der *talte,* saa var han en Mand, der *saae,* og den samme *Carlyle,* jeg nu nævnede, siger: »Saadan er en profetisk Mands Karakter: han *seer* og stræber at se med sin hele Sjæl.« Stod han tavs og tilsyneladende dum, hvor »Verden« færdedes, han *saae* godt, og, færdedes han selv stille og tilsyneladende træt i vore Gader, hvor Livet rørte sig, han iagttog snildt. For ham var der intet Uinteressant i hans Omgivelser. »Blot et Menneske drejer sig, er det jo noget Nyt,« sagde han. [1]) Han havde Geniets Evne til at gribe Momentet i alle dets Enkeltheder og holde det sikkert fast, indtil

[1]) Fred. Boghs efterladte Optegnelser.

han fik det overført paa Lærredet saaledes, som han vilde det. Her besad han det Viisdommens Kjendemærke, som den hellige *Cecilie* i Legenden opstiller: *Ingenium, memoriam, intellectum* ɔ: *Geniet,* som opdager Sandheden, *Hukommelsen,* som bevarer den, og *Forstanden,* som anvender den. Han var i saa eminent Grad Kunstner, at han saagodtsom aldrig brugte Motivet, som han havde forefundet det. Man husker hans gamle, fattige Kone, der giver Spurvene Korn, hende, som han har gjengivet baade i Maleri og Radering. Jeg kom op i hans Atelier, da han malede dette Billede; det var den 4de Novbr. 1886. »Det har De vist seet i Virkeligheden?« spurgte jeg. »Ja, jeg saae det en Formiddag i Boldhusgade,« svarede han. »Og saaledes er det vist gaaet Dem med de fleste af deres smaa Genrebilleder?« »Nej, det er meget Lidt, jeg ligefrem har seet af Det, jeg har malet, nok momentviis, men ellers ikke.« »For Exempel heller ikke Moppen og Tjeneren, eller Madammerne, der holder Faddersladder?« »Nej! Jeg har seet Lidt af det sidste; men ellers veed jeg ikke noget andet Billede, jeg har seet saaledes, som jeg har malet det. I denne Tid spaserer jeg meget langs Slagterboderne ved Nikolajtaarn, hvor der render saamange Hunde. Det har givet mig Lyst til at male saadan en gammel Jomfru, der har kjendt bedre Dage og søger at vedligeholde en pæn Dragt. Jeg vilde fremstille hende med et Shawl trukket stramt omkring Figuren og holdt sammen med Armene opad og overkors foran, og saa skulde hun gaa halvt nejende forbi saadan en Slagterbod — det slagtede Kjød er nu ogsaa saa malerisk — og saa skulde hun skjæve ind til det. Men hun maatte være rørende, saa at man sagde: »Det Skind, hun har vist ikke længe smagt en ordentlig Kalvesteg.«

Ved en Ytring som denne sidste kommer jeg til at tænke paa Hvad der siges om den franske Genremaler *Jean Baptiste Greuze:* »Han havde dyppet sin Pensel i sit Hjerte.« Det gjælder netop om Bloch.

Han havde ikke mange Kundskaber. I Skolen havde han været doven. Der er opbevaret en morsom Samtale mellem ham og nogle af hans Kammerater i Ungdomstiden. [1])

[1]) Frederik Boghs efterladte Optegnelser.

Bloch: I troer altid, at jeg skal være Idiot, undtagen til at male. Det er jo latterligt! Jeg kan Alting ligesaagodt som I.

Kammeraten: Men Du gjør dog nogle slemme Bommerter imellem.

Bloch: Saa—aa? Hvormed f. Ex.?

Kammeraten: Aa, f. Ex., da Du før skrev: »Jeg ville.«

Bloch: Ja, det er, fordi jeg synes, det er en aparte Kasus.

Kammeraterne: Kasus! (Almindelig Latter.)

Bloch: Troer I maaske ikke, jeg veed, hvad Kasus er? Kasus belli! (Umaadelig Latter.) Er Kasus ikke Noget med Verberne?

Kammeraterne: Jo, vist saa! (Latter.)

Bloch: Det er ogsaa dumt af mig, at jeg har blottet mig.

Og saa kunde denne samme unge Mand i sine Billeder være den rigt ydende Mester. Det gjaldt om ham hvad der siges om Fernando i *Oehlenschlægers* »De italienske Røvere«:

> Tidt snakker han, fast som et Barn paa Ti,
> og saa igjen han taler saa forstandigt,
> som om det var en Karl paa firogtyve.
> Det er Geniets Kjendemærke.

I Aarenes Løb skaffede Bloch sig nok mange Kundskaber, han gik hyppigt og gjerne i Theatret, var stadig Gjæst i Athenæum og læste Meget, men sporadisk, uden Plan. *Dickens* var hans Yndlingsforfatter, ham læste han om og om igjen. Det Komiske i denne Digters Mesterværker var Noget for ham. Han læste langsomt og var ogsaa sen i sin Opfattelse. Blev der f. Ex. sagt noget Morsomt, og Andre lo, kunde han sidde lidt uden at være med; men saa brast han i den mest smittende stille Latter. Han gav sig aldrig ud for at vide Besked om Hvad han ikke kjendte. Sidste Sommer sagde han i sin ubeskrivelige Oprigtighed og Usminkethed til mig; »Har De nogensinde læst disse *Goethe* og *Schiller*? Man skulde vel egentlig vide Besked med dem; men jeg kan ikke saa nemt læse Tysk; kan man ikke faa det paa Dansk?« Han gav sig da virkelig ilag med *Rahbeks, Schaldemoses* og *Schorns* Oversættelser af disse Digtere.

At hans Mangel paa Lyst til at studere i Bøger kom ham til Skade i hans historiske Billeder, kan ikke negtes, saaledes i hans »Tycho Brahe, der paa Uranienborg modtager Jacob af Skotland«, i hvilket Billede Bygningen og Om-

givelserne jo ere ganske uhistoriske, og i *Joakim Rønnow* og *Hans Tavsen*, hvor den Første er gjort til en gammel Mand, hvilket han jo slet ikke var. I sine senere historiske Billeder var Bloch mere opmærksom paa den Betydning, det Faktiske har, og spurgte da Kyndige til Raads.

Det er jo forresten saa langtfra min Mening at dadle Bloch for hans Mangel paa Hukommelseslærdom. Jeg mindes Hvad *Pindar* siger i den anden af sine olympiske Oder: »*Den* er viis, som *af Naturen* indseer Meget; men De, som blot have lært af Andre, de ere rige paa megen Snak og tale unyttige Ting som *Ravne*, naar man sammenligner dem med Jupiters guddommelige Fugle.«

Paa Bloch kunde man — som paa alle virkelige Kunstgenier — se, hvor lidet Bog-Kundskaben behøves for at danne *Personligheden* og frembringe Skabekraften. Jeg maa atter her tænke paa Hvad *Carlyle* siger, hvor han omtaler sin Fader, den udmærkede skotske Bonde. Han regner denne Faders Begavelse langt over den, han selv besad. Faderen vidste uendelig Meget gjennem Erfaring og indre Oplevelser; men han kunde ikke definere Begreberne. Og saa siger *Carlyle*, at for saadanne Urnaturer, der øse af deres egen Grund som af Livets evige Kilder, er boglig Kundskab ikke meget nødvendig; den er Gødning for Potteplanter, men Egen behøver den ikke; tværtimod: naar *den* faaer Lov til at at voxe frit og langsomt op af den Grund, hvor den er spiret frem, bliver den tusindaarig; giver man den derimod Gødning, bliver Træmassen i den lidet jernholdig, Barken bliver tynd, og Stammen knækker i den første stærke Storm. Formegen Læsning udvisker let den store geniale Ejendommelighed, og de store Personligheder, som forøge Livets Eje og Værdi, udgaa ikke fra Studerestuerne, hvor man sidder fordybet i lærde Værker, men fra Oplevelserne i Livet, fra den egne Iagttagelse og Handling. Den svenske Dronning *Christina* siger i sine Aforismer: »Videnskaberne ere intet Andet end pompøse Titler for den menneskelige Uvidenhed; man er ikke klogere, naar man kjender dem.«

Det kan jo gjærne være, at Blochs store Ydmyghed og vidunderlige Beskedenhed stod i Forbindelse med denne Side af hans Udvikling; thi allerede *Paulus* lærer os jo, at »Kundskab opblæser, men Kjærlighed opbygger,« og Kjærlighed gjør ydmyg. Bloch følte sig som Redskab i højere Hænder. Han siger selv: »En Digter er Den, hvis Beaandelse kommer ned over ham som en Engel, der kysser ham paa Panden og lader ham sige Alt, hvad hun fortæller ham« [1]), og til den Slags Digtere regnede han sig selv. Derfor følte han ogsaa sit hellige Ansvar overfor det Kald, han havde faaet. Øjeblikkets Dom brød han sig ikke synderlig om. Nutildags gaaer megen Modstandsevne og Selvstændighed tabt, fordi man er bange for at »være udenfor,« man frygter for dette: ikke »at være med.« Det skal man ikke beskylde Bloch for. Han gik sin jævne Gang, uafhængig af foreløbige Tidsbetragtninger og Døgnets Modestrømninger, ligegyldig for urenset Roes eller Dadel, men med Blikket rettet paa de Største, hans Kunst havde født, og paa Historiens store, afsluttende Dom. Han skriver i et utrykt Brev til *H. C. Andersen:* »Du taler om min Flid; ja, jeg maler jo rigtignok hver Dag, og Noget kommer der jo frem ved at bruge Farver og Lærred; men, om det duer noget, se, det kommer ikke frem, før baade Du og jeg ligger og sover den evige Søvn. Kunde jeg gjøre et Ønske her paa Jorden, som jeg turde haabe vilde blive opfyldt, da var det, at jeg maatte gjøre Ting, som *den Enkelte* (han, der i alle Tider er til) vilde synes om.« I et andet Brev til *Andersen* siger han: »Skulde det virkelig være sandt hvad Du skriver til mig, at jeg er en af Danevirkes Skansegravere? Gud give, det var saa! Men jeg er bange for Dommeren »Tiden«; den er streng, den kjender ikke Kunstneren personlig og kan [ikke] godt lide ham, som Andre, jeg nu ikke vil nævne.« I et Brev til *Frederik Bøgh* skriver han: »Skade, at Ens Levetid ikke med Bestemthed kan sige: »Du lever efter Din Død!« Det var den største Belønning, en Kunstner kunde faa; jeg svimler alene ved Tanken derom.« Sligt sagde han ikke af Forfængelighed — thi en mindre forfængelig Kunstner har jeg ikke kjendt — men af Iver og Nidkjærhed for at gjøre Guds skjønne Gjerning paa Jorden. Derfor var han ogsaa ubeskrivelig flittig. Han opholdt sig sin meste Tid arbejdende i sit Atelier, og, naar han saa om Aftenen var hjemme, raderede han. *Apelles'* Valgsprog var: *Nulla dies sine*

[1]) Fred. Bøghs efterladte Optegnelser.

linea;« [1]) *Teniers* den Yngre lod ingen Dag hengaa, uden at han malede, og *Mendelssohn* komponerede daglig, om det saa kun var en Melodi; saadanne Kunstfæller fulgte Bloch efter. Det var hans Kjærlighed til Kunsten, der drev ham. For endel Aar siden oplevede jeg en morsom Scene i hans Atelier. En landlig Kjøbmand besøgte ham, og, efterat Vedkommende havde staaet og seet paa Billederne, sagde han: »Hør, De maa sgu undskylde mig, men jeg kan saa Gu' ikke forstaa, at De vil spilde Deres Tid paa at male saadant Noget. Hvor har De egentlig faaet Lyst til *det?*« Bloch svarede: »Veed De, der er Noget, som hedder Kjærlighed?« Kjøbmanden blinkede skjælmsk med Øjnene og svarede: »Jo, vi har sgu da ogsaa været med i vores Dage.« Det var Noget for Blochs komiske Sans; men hans eget Svar til hans udmærkede Gjæst karakteriserede ham selv. Engang i hans første Ægteskabs Aar, da hans huslige Lyksalighed var saa stor, gjorde en Mand ham det underlige Spørgsmaal: »Siig mig, Bloch, fik De nu Valget, om De helst vilde undvære Deres Hustru og Børn eller Deres Kunst, Hvad vilde De saa vælge?« Bloch stod lidt, og saa svarede han: »Saa troer jeg dog, det maatte blive Kunsten, jeg vilde beholde.« Og det vilde sige Noget i denne højtelskende Husbonds og Faders Mund. Man kommer ved denne Lejlighed i en vis Maade til at tænke paa *Oehlenschlægers* Ord i »Correggio«:

> Hvo stedse lever i en Drøm for Kunsten
> kun duer lidt for Verden; Kunstneren
> er ingen Ægtemand, han elsker Æren
> mer end sin Hustru, mer end Søn og Datter;
> de staa tilbage for hans Hjærnes Fostre.

Kunsten var Blochs Natur. Den rummede hele Skalaen fra hans højeste Fryd til hans dybeste Smerte, den var hans Veninde, til hvem han betroede Alt, og hos hvem han — saa godt som det lader sig gjøre her paa Jorden — fik Svar paa Alt. Han sagde engang: »Det første Udkast til Maleriet og Maleriet stort og færdigt — imellem disse to Punkter ligger min Lykke og min Kjærligheds Udvikling.« [2]) Han higede bestandig efter mere forstaaende og mere trofast at kunne tjene sin Kunst; men saa sagde han med et Suk: »Det er egentlig sørgeligt, at man

[1]) »Ingen Dag uden en Streg.« [2]) Fred. Boghs efterladt Optegnelser.

— hvad det aandelige Indhold angaaer — aldrig bliver bedre; kun i Formen kan man vinde.« [1])

Vilde man skaffe sig det rette Indtryk af Bloch, skulde man søge ham *der,* hvor han var mest hjemme: i hans Atelier. Her talte han mere end nogensteds, her kom hans Lune frem, og hans stærke komiske Sans kunde her bringe ham til at le ret hjærtelig. Han lod ogsaa til at holde meget af, at man her kom og besøgte ham, det vil sige: naar han kun havde mindre væsentlige Enkeltheder at udføre; thi i de store Skabelsestider lukkede han selvfølgelig sin Dør af — naar han da huskede det. Han vilde ogsaa gjærne høre Folks Mening om hans Billeder, og enhver Dom laante han Øre, da han var viis nok til at vide, at man bør lære af Alle, man træder i Forbindelse med. Saa spurgte han: »Kan man se, at han er blind? Kan man mærke, at hun er ensom?« eller andet Sligt. Fandt han saa, at der i den Adspurgtes Svar var Sandhed og Vejledning, blev han glad og tog det tilfølge; han blev aldrig ilde stemt ved fornuftig Kritik over eller Indvending mod Hvad han havde frembragt. Ukyndige Ord, der røbede et daarligt Syn, kunde han svare tørt morsomt paa. Jeg var en Dag i hans Atelier, da en fornem Dame stod foran hans *Kristus og Djævelen,* paa hvilket Billede Satan, som bekjendt, svimler ned i Taager, og denne Dame sagde da: »Ah, *der* har De jo Peter, som gaaer paa Vandet.« Bloch svarede blot ganske stille: »Ja, De kan gjærne kalde ham for Peter.«

Naar Bloch gik bort fra sit Atelier, fulgte hans Billeder ham og fyldte hans Sind. En Dag spaserede han ude i Grønningen og talte med en Kunstfælle om, hvad Farve han skulde give Baggrunden i et Billede, han var i Færd med. Da kom der en Herre, som fulgtes med dem op gjennem den lange Bredgade og fortalte Alverdens mærkelige Ting; Bloch gik ved Siden af, som om han hørte efter; da de havde naaet Kongens Nytorv, standsede han og sagde: »Saa troer jeg dog, jeg vælger grøn Farve,« hvorpaa han vandrede bort.

At Bloch ikke nogensinde tilfredsstillede sig selv, troer jeg, er sikkert. En af hans Kunstfæller besøgte ham en Dag i hans Atelier og modtog da i en eller anden Hensigt endel ypperlige Skizzer til et af hans historiske Billeder.

[1]) En Ytring i et Brev til H. C. Andersen.

Da vedkommende Maler var kommen et Stykke ned ad Trapperne, hørte han ovenfra Bloch skynde sig ud ad Atelierdøren og raabe ned: »Hør, viis endelig ikke Nogen det Snavs, De gaaer med.« Han stillede sig sammen med de verdensstore Malere, og saa syntes han, at han var saa lille. Dog kunde han rejse sig i Selvfølelse. Jeg husker, at jeg en Dag kom op i hans Atelier, netop som der var kommet Bud om, at en Del af Slottet i Athen var brændt; jeg troede, han vidste det, og bragte det da paa Bane for at spørge, om han havde Kjendskab til, hvor hans »Prometheus« hang dernede, og om der kunde være Tale om, at dette Billede var gaaet tilgrunde. Da begyndte han ligesom at vaande sig og klagede: »Aa, min Prometheus! Min Prometheus!« Men med Et udbrød han særlig kraftig: »Det er det Samme! Er den brændt, saa skal jeg ogsaa nu kunne male et, der er meget, meget bedre.«

Af de store Mestre holdt han mest af *Rembrandt* og dernæst *Raphael*. Han sagde engang: »*Michelangelo* gjorde sig til af, at han aldrig havde havt med Kvinder at gjøre. I en hel Side af hans Kunst er der derfor ogsaa Noget, som Kvinder ikke kunne forstaa, hvorimod hos *Raphael* det Kvindelige gjennemstraaler Kunsten og triumferer.« [1]) Paa dette Omraade var han selv i Slægt med *Raphael* og ejede derigjennem saa stor Ynde. [2])

Det er jo en særdeles betydelig Skala, hans Kunst omfatter, lige fra den højeste, helligste Alvor til det gratiøseste legende Lune og den mest smittende Komik. Man faaer vel engang en samlet Udstilling af hans Billeder at se, og man vil da undres over den Flersidighed og Rigdom, han har udfoldet. Jeg sagde engang til ham, at det vilde være morsomt at faa en saadan Udstilling i Stand. Dertil svarede han: »Nej, det forsikrer jeg Dem, det vilde jeg nødig have. Og der er ogsaa mange af mine Billeder, som er faste; de kan ikke tages ned. Men desuden bryder jeg mig ikke om dem, naar jeg har malet dem saa godt, som jeg kan det.« »Saa De længes aldrig efter noget af Deres tidligere Billeder?« spurgte jeg. »Nej,« svarede han, »jeg tænker aldrig mere paa dem, naar de er borte.« Jeg: »Tegner De meget i den senere Tid?« *Han:* »Nu tegner jeg aldrig uden Hvad jeg vil radere bagefter.« *Jeg:* »Har De dog ikke Udenoms-Ideer, jeg mener saadanne, som De ikke altid faaer Brug for i Malerier, men vil notere i en Tegning?« *Han:* »Nej. Jeg har i Almindelighed en Ide til et nyt Billede, saasnart jeg er færdig med et andet, men ikke ellers Noget.«

Naar Bloch ikke ønskede en samlet Udstilling af sine Frembringelser, laa det vist noget i hans Skræk for det Fordringsfulde, hans Skyhed for at vække Opsigt. Han hadede Reklame, denne al Dygtigheds og Gediegenheds Fjende, denne Humbuggens Forraader og Selvanklager, og han hadede, at Nogen skulde lægge Mærke til ham, et tvefoldigt Had, som i vore Dage nok skal komme til at voxe hos Den, der har Spire til det; trofast gjorde han sin Gjerning og lod saa *den* i størst mulige Stilhed og Simpelhed tale hans Sag. Da man engang bad om hans Tilladelse til at lade trykke et Brev fra ham, svarede han Nej og tilføjede: »Det er at tillægge sig en Betydning, som for mit Vedkommende ikke er paa sit rette Sted«. Aldrig udsatte han sig for megen Omtale, altid gik han sin Vej, yderst beskeden og stilfærdig, uden at blande sig i Noget udenom — han havde Nok i sig selv — og *det*: at være Gjenstand for Mængdens Blikke eller Ord var ham højst imod. Han brød sig ikke om Verdens Ære, om Titler eller Ordener, om fin Klædedragt eller glimrende Kaar; og hans Berømmelse, »dette løjerlige Væsen, som lever udenfor os,« var ham tidt til Besvær. Hans Sandhedskjærlighed var gjennemgribende og var ikke en saadan, som man erhverver sig ved at rive sig tilblods paa Samfundets og det enkelte Menneskes Torne og Tidsler, ikke den, der er avlet af Bitterhed og

---

[1]) Fr. Bøghs efterladte Optegnelser. [2]) Man maa naturligviis ikke mene, at Bloch ellers ikke skattede *Michelangelo*. Der var personligt Meget, hvori han maatte føle sig i Slægt med ham. Det passer saaledes ret godt paa Bloch, naar *Giorgio Vasari* i sin Skildring af sin Ven Michelangelo siger omtrent saaledes om denne: »Det maa ikke forekomme Nogen besynderligt, at han elskede Enlighed saameget, saaledes som Den gjør, der er forelsket i sin Kunst, hvilken kræver Manden for sig alene, og det i al hans Tænksomhed, hvorfor det ogsaa er nødvendigt, at Den, der vil tage Vare paa saadanne Studeringer, maa fly Selskaber; endskjøndt Den, der sysselsætter sig med Betragtning af Kunsten, er aldrig alene eller uden Tanker; og De, der regne ham denne Søgen-Ensomhed for Grillefængeri eller Særhed, have Uret. Den, der vil arbejde godt, maa fjærne sig fra alle Bekymringer og Fortrædeligheder; thi Talentet kræver Omtanke, Ensomhed, Bekvemmelighed, men ikke Sindets Adspredelse . . .

Michelangelo var taalmodig, beskeden i alt sit Væsen; han talede med megen Klogskab og Forsigtighed, og hans Svar, skjøndt alvorlige, manglede undertiden dog ikke Vittighed og Sindrighed.«

ytrer sig skarpt, nej, den var medfødt, og den var aldrig saarende; dertil havde han for stor Kjærlighed. I ydre Henseende talte han ens til Alle og var ens mod Alle. I dybere Forstand gjorde han naturligviis Forskjel, lod sig vel endogsaa meget paavirke af Sympati og Antipati, kunde være lunefuld og var i saa Henseende ikke ens.[1]) Det rent Menneskelige var han fortrolig med, ikke derimod med dets Paaklædning i de forskjelligste Dragter. Hvor betegnende er ikke Følgende for ham! Det var i den Periode, da han malede *Et Maaltid*. Da kom en af vore fornemste Mænd op og besøgte han i hans Atelier. De fulgtes ad derfra, og, da de vare komne ned til første Sal, spurgte Excellencen ham: »Hvem boer her?« »Det skal være en Komtesse *Petersen*,« svarede Bloch, men fik da ogsaa strax at vide: »Der existerer ingen Komtesse af dette Navn.« — Man maa dog ikke tro, han lod haant om Samfundsvedtægter eller foragtede al Form, man maa ikke mene, at han affekterede Noget i saa Henseende, nej, det var ham blot ligegyldigt, og han var naturlig midt i det Altsammen, protesterede ikke imod det, men lod det gjøre Hvad det vilde. Engang var *Marstrand* oppe hos ham, og Bloch forærede ham da et stort Tegnebræt, som *Marstrand* uden Videre tog under Armen. »Jamen, De vil da ikke gaa med det saadan paa Gaden?« spurgte Bloch. »Jo, jeg vil,« svarede *Marstrand*; »det Eneste, Folk kan sige, er: »*Der* gaaer en Mand med et Tegnebræt«. Det, syntes saa ogsaa Bloch, var meget rigtigt.

Det følger af hans Natur, at det ikke er let at meddele Meget om ham og navnlig ikke om hans inderste Følelser og Stemninger. Disse kunde han ikke taale at vise frem, og han syntes ikke om, at Andre blottede deres Inderste. Da han en Aften var i et Selskab, hvor Flere med Ostentation talede om deres egen store Religiøsitet, medens de fordømte Andre, der formentlig ikke havde en saadan, sagde Bloch bagefter: »*De er saa hovmodige af deres Gudsfrygt.*« Selv gjorde han ikke store Ophævelser paa dette Omraade. Den danske Maler *Habbe* sagde engang: »Det er en underlig Maade, Bloch har at ytre sig paa. Jeg spurgte ham: »Troer De paa Kristus?« og saa svarede han: »Ja, Gu' troer jeg paa Kristus«.

For at supplere mine Meddelelser vil jeg nu afskrive nogle Brudstykker af Breve fra Bloch til Maleren *Anton Dorph*, min afdøde Broder *Frederik Bøgh* og *H. C. Andersen*.

Til A. Dorph i Ems.

Kjøbenhavn d. 1ste Juli 1856.

Kjære Ven! Jeg kommer fra Dine Forældre og saae, at der var kommet Brev fra Dig; men hvorledes Du har det, staaer ikke deri; det er vel det Samme endnu; men Du har jo ogsaa været der saa kort. Din Moder sagde til mig: »Skriv nu Noget, som kan more ham!« Ja, jeg vilde gjærne; men jeg er i daarligt Humør; dog, det behøver Du jo ikke at vide.

En Nyhed kan jeg dog fortælle Dig: jeg var oppe paa Galleriet; Du veed, at Malerierne er hængt om, og Din lille Bondepige har faaet en ret god Plads. Jeg har forøvrigt været i Fyen og er kommen hjem idag. I denne Uge rejser jeg til Vesterhavet og begraver mig i Ensomhed; gid Du var rask og kunde følge med, det vilde være en stor Behagelighed for os Begge. Nu har jeg ikke Lyst at skrive mere; tag derfor tiltakke med disse faa Linier, og lad mig se, Du stikker et lille Brev til mig ind i dem, Du skriver hjem; det vil rigtig glæde mig oppe i Jylland at høre Nyt fra Dig. Lev vel, min kjære Ven.

Carl Bloch.

Til Samme, i Snekkersten.

Agger 23. Juni 1857.

Kjære Ven! Jeg kom hjem fra Havet, meget træt og varm — puh, endnu varm, sulten som en Hund, og — Hvad seer jeg? Et Brev! Efter først at have bekikket Paaskriften uden Resultat, aabner jeg det endelig som det sidste Middel for at faa at vide, fra Hvem det er, og opdager til min Forbavselse, at det er fra Dig; jeg troede nemlig, Du rent havde aflagt at skrive eller muligviis ikke havde Papir. Du skal have Tak for det, det glædede mig meget; Du veed jo selv af Erfaring, hvor kjærkommen en lille Skrivelse er. — Jeg tænker, jeg kommer hjem i næste Maaned, og troer saa, jeg tager et eller andet Sted hen, hvor jeg er nærmere ved Kjøbenhavn. Jeg er nu egentlig ikke videre glad ved, at *Marstrand* kommer herop, jeg gider ikke vise ham mine Ting; men jeg er kanske ogsaa rejst, inden han kommer.

Iaften er det et mageløst Vejrstille, varmt, som det sjældent er; jeg har ogsaa været i Vandet idag, det er umanerlig salt — jeg kom nemlig til at smage vel Meget af det. Naa, nu maa jeg hen at gjøre min Palet ren, saa jeg maa holde op. Lev vel, min kjære,

[1]) Han kunde godt »se sig gal paa Noget.« Saaledes laa han engang paa Landet sammen med en anden Maler, og, da disse en Aften gik hjem sammen, efter at have malet Studier ude i Naturen, blev Bloch »saa lynende gal paa den Anden, fordi denne »trak saa underligt paa Benene.« De gik paa en smal Sti og Bloch bagest, saa han kunde ikke undgaa at se det. Det irriterede ham saa stærkt, at han var fristet til at give den Anden et ordentligt Dunk i Nakken — hvilket han dog ikke gjorde. Han var blot gnaven hele Aftenen til stor Forbavselse for Vedkommende, som ikke anede, at han var den uskyldige Aarsag til Gnaveriet.

gode Ven, og skriv mig til, saasnart Du modtager dette. Maaske jeg kommer ud til Dig, naar jeg kommer hjem; vi skal da slaa en lille Basseralle af.

Din hengivne Ven
Carl Bloch.

Til Samme.

Raklev (ved Kallundborg) 14. Juni 1858. Mandag.

Min kjære Ven! Jeg har ventet længe paa Brev fra Dig, men jeg er bleven kjed af at vente, derfor kommer jeg selv. Er Du kommen hjem? Er Du paa Snekkersten? Eller hvor i Verden mon Du befinder Dig? Jeg skal ikke negte, at jeg gjærne gad høre Lidt om Dig; jeg synes allerede, det er længe siden, jeg sidst talte med Dig. »Farvel! God Lykke med Studierne!« sagde vi, da vi tog fra hverandre; jeg vilde ønske, vi snart kunde sige: »Velkommen i Snekkersten igjen!« Jeg maler daarligt; »det er ikke noget Nyt«, vil Du sige; men jeg skal sige Dig, at jeg troede dog, jeg var lidt videre, end jeg er; thi det er sgu skidt — jeg kan ikke! Det er ogsaa Pokkers vanskeligt at sidde ude og male Figurer, især naar Modellen ingen Tid har til at sidde for En[1]). Dog, jeg vil ikke hyle; det kommer der jo ikke Noget ud af, og det kjeder Dig naturligviis ogsaa at høre. — Satans Cigar! Den gaaer ud hvert Øieblik! At ryge, det er en af mine største Fornøjelser; kun vilde jeg ønske, jeg havde nogle flere herude. Hvad Nyt ellers? Fortæl mig Noget i Dit Brev, som Du naturligviis strax sætter Dig til at skrive . . . Har Du solgt Billedet[2])? Gud give, det *maa ske!* — Farvel, min Ven! Jeg har ikke Lyst til at skrive mer. Cigaren er igjen gaaet ud; det skal vi jo Alle engang.

Din hengivne Ven
Carl Bloch.

Skriv strax!
Min Adresse er:
Hr. Pastor Poulsen
i Raklev, pr. Kallundborg.

Til Samme, i Genf.

Rom d. 3. Maj 1861.

Kjære Dorph! . . . Jeg har været syg og ligget i 8 Dage af Diarrhoe og Brækning, men er nu rask igjen. Jeg har ikke hørt et Ord endnu hjemmefra, ikke siden det Brev, jeg fik om Fiskeren[3]) og er meget urolig derover; det gaaer vist skidt baade med Malerisalg og Stipendie; det kan gjærne være, jeg kommer hjem til Efteraaret. . .

Hvor det glædede mig at høre om Sorrent; jeg sejlede i Tankerne med Dig og *Stefano*[4]) over Havet, jeg saae alle de bekjendte Ansigter, jeg fik en stor Lyst til at komme dertil igjen. Ak, Havet — dejlige dejlige Hav! Jeg elsker dog Intet paa Jorden højere end Havet.

[1]) Det var Billedet »Faderglæder«, hvor Drengen ryger paa Faderens Pibe. [2]) Fiskere ved Kaartspil. [3]) »En Fisker fra Sorrent«, som blev solgt til Den kgl. Malerisamling. [4]) En Fisker, hvis Hovede baade Bloch og Dorph have malet paa samme Tid.

H. C. Andersen er kommen hertil; *Evens*[1]) skriver nok om det til Paris. Her er ellers Alt ved det Gamle — nej, det er sandt: vi har forladt *Café Cesare* og kommer igjen i *Café Nuovo.* (Vigtig Begivenhed!) . . . *Kølle* er rejst til Frascati og kukkelurer nu derude alene. . .

Jeg længes efter Danmark, jeg har Hjemve. Du er lykkelig: Du skal snart omfavne Din kjære Moder; gid det var mig! . . . Hils hende mange Gange fra mig.

Jeg sidder og skriver dette i Studiet; jeg seer ud ad Vinduet; det er dejligt Vejr, Vinden vifter let i Træerne i min Have og bærer Rosenduften ind til mig. Hvor det er underligt, at Du er borte! Det forekommer mig saa naturligt at se Dig komme herind og gjøre en fransk Visit; men Du kommer ikke. »*Studio d'affitarsi*«[2]) hænger udenfor Din Dør. Borte! Ak, Alt i Livet gaaer jo bort! Naa, ja, jeg er i daarligt Humør; mit Brev kjeder Dig vist forskrækkeligt . . . Jeg mødte idag Din *Ragazzo*[3]); han viste mig alle sine Tænder og en Mund, der gik op til Ørene; det er nu *hans* Maade at hilse paa.

. . . Men nu er Klokken snart 4, og jeg maa holde op; jeg har nemlig aftalt med *Evens* og *Bissen*[4]) at gaa ud paa Campo Santo[5]) og skal møde i *Bissens* Studie. Jeg syntes, der var saa Meget, jeg vilde fortælle Dig; men nu er det fløjet bort — »borte i Natten!«[6]) Vær nu ikke vred over dette kjedelige Brev, hvis der er lidt Hyleri deri; Du veed, det er *min* Maneer; jeg indrømmer, det er kjedeligt; jeg burde aldrig skrive uden i Perlehumør; det skal ogsaa komme. Farvel, min Ven! Levvel, og tænk engang imellem paa Din gamle Ven

Carl Bloch.

Det er ikke af Gjerrighed, at jeg kun sætter et Fembajok-Mærke paa Brevet. Skriv snart til mig, hører Du, og gjør ligesaa.[7])

Til Samme.

Roma, Juli 1861 (?).

Kjære Dorph! Da jeg nu antager, Du befinder Dig i god Ro i Kjøbenhavn, saa tænker jeg, Du kan have godt af at høre Lidt fra Din gamle Ven. Jeg befinder mig vel; jeg haaber, det vil interessere Dig, da jeg nemlig igjen har havt en lille Tur af Sygdom, Gulsot — »hændelsesviis«, som *Winge*[8]) siger. Jeg kan hilse fra ham; han vinder endnu stadig i Whist, som dyrkes ivrigen i Foreningen; nu, der er Saamange givt, kommer der ikke Saamange, som forrige Vinter. Besætningen er omtrent den samme, kun er der kommet to norske Billedhuggere, nemlig *Glosimodt* og *Budal* . . . *Nystrøm* er rejst, men *Rubenson*[9]) og *Kanstler*[10]) er *qvar*; nu kommer der nok ogsaa en svensk Digter[11]), saa er der een for hver Nation. *Chr.*

[1]) Billedhuggeren. [2]) »Atelier tilleje«. [3]) En Dreng der børstede Støvler, etc. for Dorph. [4]) Billedhuggeren Vilhelm B. [5]) Kirkegaarden. [6]) Et Udtryk, Bjørnson tidt brugte. [7]) Bloch og Dorph frankerede ikke deres Breve, da disse derved lettere kom til Bestemmelsesstedet; nu har Bloch dog villet yde Lidt af Portoen. [8]) Den bekjendte svenske Maler. [9]) Svensk Fysiker. [10]) Svensk Maler. [11]) Nyblom.

Richardt er i Neapel for Øjeblikket; det er en udmærket rar Mand; Du kjender ham vel?

Vi havde Gilde forleden Dag i Anledning af Mortensdag; vi dansede og morede os udmærket . . .

. . . Jeg kan høre Dig sige: »Men fortæl dog noget Nyt fra Rom, noget Mere om Forholdene dernede.« Ak, mit Hoved er tomt, eller ogsaa har mine Tanker gjemt sig saa godt, at jeg ikke kan finde dem; lad os vente — maaske kommer de en anden Dag. Farvel.

Nu er der gaaet flere Dage, siden jeg skrev sidst; det gaaer rigtig med Selskab; iforgaars var vi Alle hos *Bjørnstjerne Bjørnsons*, og forrige Uge var jeg fire Aftener itræk i Selskab; Du seer, jeg kommer mig: man skal jo aldrig blive staaende paa samme Punkt — vel?

Jeg har malet hele Dagen idag *mezza giornata*[1]), det er *det* med Fiskeren, der syer, hvis Du kan huske det fra Neapel[2]); jeg har faaet forskrevet fra Tivoli den Gamle, som Du havde; det er en ypperlig Fyr. Kroppen duer ikke. Det Maleri med Munkene er færdigt[3]). Stemning er der nok i det, men det er ikke gjort saa godt, som Du veed, det skal være. Ah ha, det er kjedeligt at tale om sig selv, skrive, mener jeg. Nu ringede det; det er Kjølkvist![4]) Vi skal ud at spadsere! Hvor skal vi gaa hen? Først i Kafeen, foreslaaer jeg; *Kølle* samtykker med en meget alvorlig Mine; jeg troer, han har ondt i Maven.

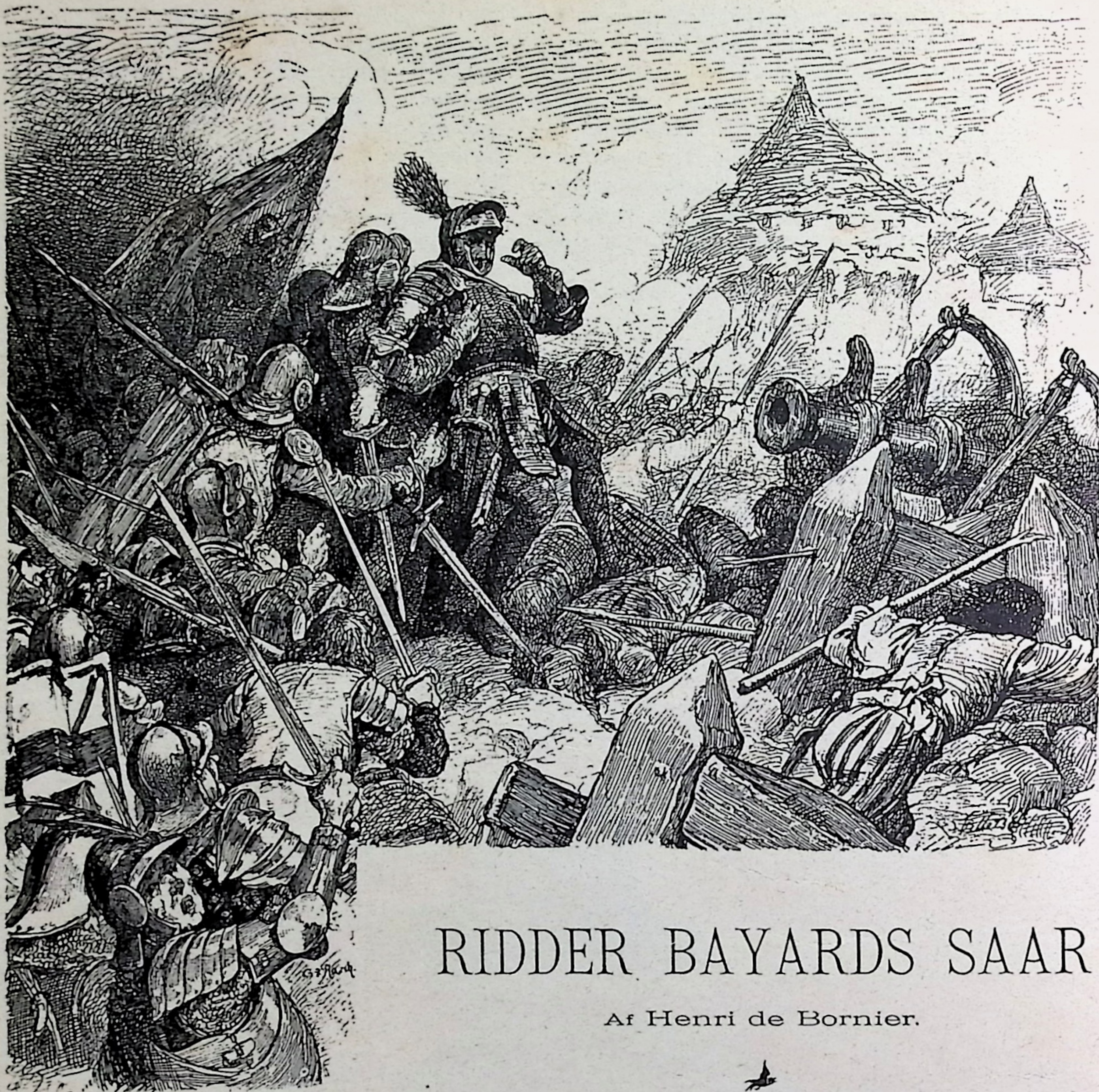
Farvel! Vi sees gjennem Pennen snart igjen.

Din hengivne Ven
Carl Bloch.

[1]) I Rom leier man ikke, som her, Modellerne timeviis, men for en hel Dag eller en halv, hvilket Sidste betegnes ved »mezza giornata«. [2]) »En Pebersvend«. [3])Det bekjendte Billede »To Munke«. [4]) Maleren Kølle. (Sluttes.)

I et Album. Haandtegning af Carl Bloch.

RIDDER BAYARDS SAAR

Af Henri de Bornier.

Det var den 19. Februar i Aaret 1512. Franskmændene havde besluttet sig til under Anførsel af Hertugen af Nemours at ville vove en Storm paa Byen Brescia.

Det var ingen let Sag. Ganske vist holdt Franskmændene Slottet besat, men den stærkt befæstede By talte mange tapre Forsvarere; otte Tusinde Krigsfolk og henved fjorten Tusinde Landboere i Følge Loyal Serviteurs Krønike. Nemours raadede kun over en Hær paa tolv Tusinde Mand, men det var Blomsten af Frankrigs Ridderskab.

Stormplanen var lagt saaledes, at Molart skulde lede det første Angreb, støttet af Høvedsmændene Jacob, Bonnet, Maugiron og Bastarden af Clèves; derefter skulde Hertugen af Nemours føre sine sværtbevæbnede Ryttere i Ilden, medens Herren til Aligre med trehundrede Mand Hestfolk holdt St. Johannesporten besat for at forhindre de beleirede i at undslippe.

Alle vare vel tilfredse med denne Plan undtagen Ridder Bayard.

»Herre,« sagde han til Hertugen af Nemours »oprigtigt talt troer jeg, at hvis Fjenden har nogle krigsvante Karle, som due til noget, vil han stille dem fremmest og ligesaa sine Bueskytter. Derfor er jeg enig med Molart i, at vi strax skulde sende hundrede eller halvandet hundrede pansrede Ryttere i Ilden, thi de ville snarere kunne staa for en Velkomstsalve end det letbevæbnede Fodfolk.«

»I har Ret, Bayard! men hvem af Ridderne

troer I har Mod til at stille sig mod Bueskytterne?«

»Det har *jeg*, Herre! om I tillader.»

Naar Bayard bød sig til, maatte man være en god Daare, om man vragede ham.

Under Trommehvirvler og Trompetstød rykkede Franskmændene ud fra Slottet; Fjenderne svarede med flere Kanonsalver, som dog ikke stansede de franskes Stormløb. Molart og Høvedsmanden Hérigny opildnede deres Folk ved kjække Tilraab, medens Ridderen uden Frygt og Dadel trængte uimodstaaelig frem i Spidsen for en Afdeling pansrede Ryttere, der næsten Alle i sin Tid havde været Befalingsmænd. De stansede først nede ved Brystværnet, hvor Venetianerne havde forskanset sig, og hvor Pile og Musketkugler fløi ligesaa tæt som Fluer paa en Sommerdag.

Sammenstødet var heftigt, der kjæmpedes med stor Iver paa begge Sider; — Franskmændene havde Feltraabet: Frankrig! Frankrig! de pansrede Ryttere: Bayard! Bayard! og Brescias tapre Forsvarere: Marco! Marco!

Men St. Marcus bønhørte dem ikke.

Bayard trængte i Spidsen for sine sværtbevæbnede ind over Brystværnet og erobrede den første Skanse. Venetianerne skyndte sig at flygte, men en ung Mand vendte sig mod Ridder Bayard og tilføiede ham et saa voldsomt Lansestik i det høire Laar, at Odden og en Del af Skaftet blev siddende i Saaret.

Bayard stirrede efter den kjække Ungersvend, som hurtig forsvandt, medens man stimlede sammen om den saarede.

»Kammerat,« sagde han til Molart, »lad Eders Folk rykke frem; Byen er tagen. Ophold Eder ikke ved mig; thi jeg maa dø!»

Den Gang tog Bayard imidlertid feil; det var ikke foran Brescia, at han skulde dø.

Medens Hæren rykkede ind i Byen, bare to af hans Bueskytter ham til et nærliggende Hus. De dundrede løs paa Døren, og strax viste der sig paa Tærskelen en bleg, midaldrende Kvinde. Bayard havde ikke tabt Bevidstheden, og idet han betvang den Smerte, som hans Saar foraarsagede ham, sagde han til Bueskytten:

»Om I har Eders Liv kjært, saa pas vel paa, at ingen kommer ind; — hold Vagt her ved Døren.« Bueskytten adlød. Husfruen førte selv Bayard ind i et anséligt Værelse; der kastede hun sig paa Knæ for hans Fødder og sagde: »Ædle Herre! I ser her mit Hus, det, som jeg godt veed i Følge Krigens Ret tilhører Eder. Men Gud give, at I vil spare mig og mine to unge giftefærdige Døtres Ære.«

»Frue! jeg veed ikke, om jeg kan komme mig af mit Saar, men saa længe jeg lever, skal ingen Skam overgaa hverken Eder eller Eders Døtre. Hvad er Eders Navn?«

»Demetria.« — »Og Eders Mands?« — »Girolamo Tizzoni.« — »Hvor er han?«

»Han har søgt Tilflugt i et Kloster,« svarede Demetria rødmende.

»Da har hans Hustru vist større Mod; og Eders Døtre?«

»De have ikke forladt mig, se, her ere de. Den ældste hedder Adelina, den yngste Bianca.« De to unge Piger traadte ind og betragtede paa Afstand den unge Ridder, som Soldaterne havde lagt paa en bred Seng, medens en Terne paa Demetrias Befaling løb efter en Badskær.

»Frue!« sagde Bayard, »hold Eders Døtre inde i Eders Værelser, og jeg forsikrer Eder, at ingen Mand skal trænge sig ind paa Steder, hvor han ikke er velset af Eder; thi I kan trygt forlade Eder paa, at I huse en Adelsmand, som ikke vil udplyndre Eder, men gjøre Eder al den Opvartning, han formaaer.«

Demetria trak sig tilbage med sine Døtre, og Badskæren kom og forbandt Heltens Saar. Han erklærede, at der var ingen overhængende Fare, skjønt Saaret baade var dybt og stort; og det skulde vise sig, at det paa mindre end en Maaned lægtes saa vel, at Ridderen atter kunde svinge sig i Sadlen.

Men en Maaneds Uvirksomhed var en stor Taalmodighedsprøve for den fyrige Helt, som paa Broen ved Garigliano ganske alene havde holdt Stand i over en halv Time med to hundrede Spaniere; han blev nu tvunget til at blive fire Uger i Byen Brescia, til at holde Sengen og kjede sig. Dog skulde hans Kjedsomhed nu og da afbrydes paa behagelig Maade. Tilskyndede af deres Moder søgte baade Adelina og Bianca at yde den stakkels Patient nogen Tidkort; de forstode ikke blot at bruge Naalen, men vare vel forfarne i at synge og spille paa Luth og Spinet. Begge vare de smukke, men Adelina var den mest indtagende. Med sine gyldenblonde Lokker, sine sorte, blufærdigt sænkede Øine, sine fintformede Hænder og sin stor-

blomstrede Kjole mindede hun om Carlo Crivellis Madonna. Bayard kjendte ikke selv Maleren d'Ascolis Arbeider, men han greb sig ofte i at betragte den skjønne Jomfru, der havde kunnet staa Model for alle de gamle Mestre fra Bologna og Venedig. Under Reconvalescentsens langsommelige Timer var det hans eneste Lyst at iagttage hende, hvad enten hun sad lænet over sin Baldyreramme eller hun slog Luthens klingende Strænge. En Aften sagde Demetria til sin Datter: »Adelina! hvis Ridderen tillader det, skulde du synge den Sang for os, som din Fætter Paolo Bottinelli har digtet til dig.«

Adelina reiste sig langsomt, tog den elfenbensindlagte Luth og sang med klar Røst »Bueskyttens Sang.«

Og ud i Rummet tonede et Væld af kjække Rythmer, der tolkede den unge Bueskyttes Mod og Mandshjærte, dette Mod, der havde stormet de stærkeste Fæstninger, dette Hjærte, der havde indtaget selv de stolteste Kvinder.

Omsider forstummede Adelinas Røst, og de sidste Akkorder døde hen. De tre Kvinder reiste sig for at trække sig tilbage, da de bemærkede, at Bayard, blegere end sædvanlig, laa og kæmpede med en heftig Graad, som han ikke vilde lade komme til Udbrud.

»I græder, smukke Ridder!« sagde Adelina, som sidst forlod Værelset, »min Sang skulde da ikke have vakt en eller anden sørgelig Erindring hos Eder?«

»Nei,« svarede Bayard, »det er ikke af Sorg jeg græder.«

Og Adelina fjernede sig med langsomme, afmaalte Skridt.

Bayard laa en Stund og lyttede til den svindende Lyd af hendes Fjed i den lange Svalegang; derpaa strøg han sig med Haanden over Panden for ligesom at jage en Tanke bort, som pinte ham.

»Nei, nei, det er umuligt, nej! jeg elsker hende ikke; jeg kan ikke elske hende! Vor Herre Jesus bevare mig og forunde mig Naade til at holde den Ed, jeg har svoret!«

Med denne Ed forholdt det sig saaledes:

Nogle Dage før sin Død havde Bayards Fader kaldet sine fire Sønner for sig i Nærværelse af hans Hustru, en Søster til Biskoppen af Grenoble, og havde spurgt dem hver især, hvad de vilde være. Den ældste svarede, at han aldrig vilde forlade det fædrene Hus.

»Nu vel; Georg,« sagde Faderen »holder du saa meget af dit Hjem, saa skal du blive her og slaas med Bjørnene.«

Den tredie og den fjerde svarede, at de vilde følge deres Onkels Exempel og indtræde i den geistlige Stand. Den ene blev Abbed af Josaphat, den anden Biskop af Glandève.

Den næstældste svarede: »Fader, om I tillader, saa vil jeg prøve Vaabenlykken ligesom I og vore navnkundige Forfædre.«

Og Oldingen svarede:

»Mit Barn! Gud give dig sin Naade dertil!«

Denne Søn blev Ridderen »uden Frygt og Dadel«. Men før han forlod den fædrene Borg, knælede Peter Bayard af Terrail ned foran det store Egecrucifix i Familiekapellet og sagde:

»Herre Jesus, en af mine Brødre bliver herhjemme, de to andre vie sig til Gud, forund *mig* at vie mig til Frankrig. Jeg sværger at ville elske og tjene det, saaledes som jeg kun tjener dig; derfor vil jeg aldrig hjemføre nogen Brud.«

Bayard havde tro holdt den Ed, som Gud alene havde hørt. Han var bleven syv og tredive Aar og havde hidindtil kun elsket og tjent sin Gud, sit Land og sin Konge. Skulde han nu pludselig svigte den? Det var denne Tanke, der gjærede i hans Sind.

»Ja, det er sandt, jeg har svoret det dyrt og helligt foran min Herre og Frelsers Billede, og jeg bør holde det, jeg bør give Exemplet i en Tid, hvor et godt Exempel er et Særsyn. Og dog, er det saa forkasteligt det: at give sit Hjærte til en kydsk og ædelig Jomfru? I tyve Aar har jeg nu holdt mit Løfte. Skal det vare evigt? Om Adelina nu har lært mig at elske, mon ikke Gud har villet det for derved at kalde mig til nye Pligter? Er hun ikke værdig til skjænke Frankrig Sønner? Ak, hun er ikke Frankrigs Datter, men et Barn af Frankrigs Fjende; vore Børn ville ikke blot arve mine Forfædres Dyder, men ogsaa en fremmed Races Had. Det vilde være skjæbnesvangert! Og dog, maaske ser jeg hildet paa Tingene, Kongen og den hellige Fader kunne løse mig fra min Ed; jeg vil drage til Frankrig, til Rom, jeg vil kaste mig for deres Fødder; de ville forstaa min Bekymring og mit Haab. Ja, det ville de! Herre Jesus, staa mig bi!«

Bayard reiste sig over Ende, og da han til sin Overraskelse bemærkede, at hans Saar ikke længer værkede, gik han hen til det aabne Vindue, nedenfor hvilket den store yppige Have bredte sig i det sølvglitrende Maanelys. Han lænede sig op til Vinduesstolpen for ligesom at hvile i Beskuelsen af det prægtige Syn. Da hørte han Lyden af hviskende Stemmer nedenfor Muren, han gjenkjendte øieblikkelig Adelinas:

»Farvel! kjære Paolo,« sagde hun, »jeg elsker dig og vil altid elske dig, eftersom min Moder tillader det. Men sig mig, hvorfor kommer du her ikke om Dagen?«

»Det kan ikke lade sig gjøre, kjære og skjønne Adelina! thi da vi kæmpede mod Franskmændene den nittende Februar, tilføiede jeg Ridder Bayard det Saar, som I have forbundet og pleiet. Han kunde gjenkjende mig og vilde sikkert pønse paa Hævn.«

»Du kjender ham kun slet, Paolo.«

»Ak! stakkels Adelina, det er dig, der kjender de franske slet; de ere grusomme i deres Seir. Have de ikke udplyndret og hærget vort kjære Brescia? have de ikke halshugget Grev Ludvig Avogadar, Tornarodel, Duque, Geronimo di Ripa? Bayard vilde gjøre det selv samme ved mig.«

»Det kan jeg ikke tro, Paolo!«

»Ja, ja! skjøn Adelina! det er dog bedre, at jeg som hidtil lever ukjendt i Mester Sarfattis Barberstue. Det er et sikkert Tilflugtsted. Farvel, Adelina!«

»Farvel, Paolo!«

»Lad mig trykke et Kys, et sidste, paa dine kjønne blonde Lokker, min elskede Brud.«

Bayard hørte Lyden af et Kys og saae derpaa Skyggen af en ung Mand fjerne sig.

Ridderen lukkede Vinduet; han var bleg, bleg som i den Stund, da han segnede for Lansestikket. Han gik hen til Bordet, skrev hurtigt et Par Ord paa en Seddel, og kaldte derpaa ad en af de Væbnere, som vaagede ved hans Dør. »Bring ufortøvet dette Brevskab til Hertugen af Nemours.«

Da det var gjort, knælede Bayard ned foran et Elfenbenscrucifix, hviskede sagte en Bøn og ventede. En Timestid efter kom Væbneren tilbage med Svar fra Hertugen. Bayard læste det, trykkede det til sit Bryst og sov rolig ind.

Den følgende Dag lod Ridderen sin Værtinde vide, at han vilde flytte og derfor ønskede at tage Afsked med hende og hendes Døtre.

Faa Øieblikke efter fremstillede Demetria sig for Bayard, ledsaget af Bianca og Adelina. Demetria kastede sig først paa Knæ, men Bayard reiste hende og lod hende sætte sig paa en Stol. Da sagde Husfruen, idet hun fremviste et lille Staalskrin, som hun havde i Haanden.

»Herre, man har underrettet mig om, at Hertugen af Nemours havde givet mig, mine Døtre og alt, hvad mit er, i Eders Vold og at I kan handle dermed, som I lyster. Men jeg kjender Eders Hjertes Adel, som overgaar al Forstand, og er nu kommen for at trygle Eder om Skaansel og for at bringe Eder denne ringe Gave, om I da ikke maatte forsmaa den.«

»Frue! hvormeget er der i det Skrin?«

»Herre! der er to tusind fem hundrede Ducater, men hvis det ikke tilfredsstiller Eder, maa jeg se at skaffe flere til Veie.«

»Frue! del disse to tusind fem hundrede Ducater i tre Parter.«

Derpaa vendte den brave Ridder sig til de smukke unge Piger og sagde næsten grædende:

»Ædelige Jomfruer! jeg føler mig forpligtet til at takke Eder for al den Venlighed, I have vist mig. Se, nu har Eders Moder givet mig to tusind fem hundrede Ducater; jeg vil give Eder hver tusinde, som I kunne have til Hjælp, om I ville gifte Eder, og til Gjengjæld skulle I bede for min Sjæl; det er alt, hvad jeg forlanger.«

Den gode Ridder kastede derpaa Ducaterne ned i deres Forklæder, saa de bleve nødte til at modtage dem, hvad enten de vilde eller ei, og derpaa tilføiede han:

»De fem hundrede Ducater beholder jeg; jeg skal sige Eder hvortil. Det var en ung Venetianer, der ved Stormløbet tilføiede mig dette Saar. Jeg vil nu give ham de fem hundrede Ducater til Erstatning for den brudte Lansespids, som blev stikkende i mit Saar. Men jeg vilde gjerne vide hans Navn. I skulde ikke kjende det, Jomfru Adelina?«

Adelina rødmede paany uden at svare.

»I svarer ikke, Jomfru? Nu! jeg kjender det, han hedder Paolo Bottinelli. Og veed I, hvor han for Tiden bor?«

Adelina rødmede paany uden at svare.

»Jeg veed det, Jomfru; han bor incognito

hos Barberen Sarfatti. Saa saare jeg har forladt Byen, kunne I sende Bud efter ham og paa mine Vegne give ham disse fem hundrede Ducater samt dette Leidebrev fra Hertugen af Nemours.«

Da sank Adelina, smilende igjennem Taarer, ned for den ædle Bayards Fødder og udbrød:

»Ridderskabets Blomst, hvad kan vel lignes ved dig; — O, Bayard! maatte Vor høilovede Frelser og Forløser Jesus Kristus, som led og døde for alle vore Synder, gjengjælde dig det her og hisset!«

Den gode Ridder tog hende ved Haanden og førte stiltiende Damerne til Døren. Da de vare gaaede, kaldte han ad sin Væbner, som han befalede skyndsomt at opsadle sin Hest, da han vilde se at komme de franske til Undsætning, inden det kom til Sammenstødet ved Ravenna.

Da han forlod Demetrias Hus, hvor han for første og eneste Gang havde fristet en Hjertesorg, spillede det velkjendte glade Smil om hans Mund, og idet han svang sig i Sadlen, sagde han til sig selv med en Uærbødighed, som senere hvilede tungt paa hans Samvittighed:

»Saa skulde jeg dog holde min Ed. Jeg behøver ikke mere at bede Paven om at løse mig fra den. Og det er heldigt, thi han vilde sagtens have nægtet at gjøre det, til Tak fordi jeg lod ham og hans Kardinaler slippe og ikke tog dem til Fange mellem St. Felix og Mirandola. Jeg forfulgte ham ganske vist skarpt, og han havde kun Sneflokkene, der hvirvlede tæt som Paternostre om en Rosenkrans, at takke for, at han slap helskindet derfra!«

Og smilende ad dette Minde gav Ridder Bayard sin Hest af Sporene og galopperede hen ad Veien for i rette Tid at naae Ravenna.

(Oversat af *Ad. Langsted.*)

HVORLEDES FORTÆLLINGEN „SVERRE PRÆST“ BLEV TIL.

Med Portrait af Prof. theol. Henrik Scharling (»Nicolai«).

Ved ovennævnte Fortælling er der det Mærkelige, at den baade er af mig og ikke af mig. Det kan nu i en vis Forstand enhver Forfatter sige om den Bog, han udgiver, thi det er altid vanskeligt at afgjøre, hvad der er af Forfatteren selv, og hvormeget der skyldes hans Omgivelser — men det gjælder dog i en ganske særdeles Forstand om denne Bog, som man nu skal faae at høre.

Efter gammel Sædvane tilbragte jeg min Juleferie i Nøddebo Præstegaard. Derude er der foregaaet store Forandringer. Den gamle herlige Præst har sagt denne Verden Farvel og er vandret bort til et bedre Hjem. Saa søgte Gamle det ledige Kald og var heldig nok til at faae det. Nu sidder han og Emmy derude som Præst og Præstekone, og Emmy er sjæleglad over at kunne vandre under de gamle Piletræer og i den skyggefulde Nøddegang, som hun har saa kjær, men mest dog over at leve i den Menighed og færdes blandt de Sognefolk, som hun har kjendt fra sin tidligste Barndom, og som Alle holde saa meget af hende.

I Ferierne drage Corpus Juris og jeg med vore Familier gjerne derud og aflægge Besøg. Det gaaer da ikke fuldt saa lystigt til som i hine »attenaarige« Dage, hvad enten det nu kommer af, at Præsten, hvis Lune satte Liv i Alt, er borte, eller, hvad jeg er mere tilbøielig til at tro, at vi Andre ere blevne adskilligt ældre. Alligevel have vi det overmaade hyggeligt og fornøieligt sammen, og hvad Lystigheden angaaer, saa er en yngre Slægt ifærd med at voxe op, som i det Stykke ikke synes at ville staa tilbage for sine Forældre.

Ved Nytaarstide var jeg som sagt atter derude. En Eftermiddag var jeg alene i Studerestuen og bladede i de forskjellige Bøger uden egentlig at læse i dem; det er Noget, som jeg holder meget af. Gamle er en stor Bogelsker og kjøber en forskrækkelig Mængde theologiske og philosophiske Bøger, baade gamle og nye — om han ogsaa læser dem alle, skal jeg lade være usagt. Efter at have taget forskjellige Bøger ned og atter stillet dem op igjen, faaer jeg et stort Haandskrift i Hænde indbundet i stivt Papbind og skrevet med Gamles egen Haand. Jeg troede først, at det var et dogmatisk eller kirkehistorisk Arbeide, og glædede mig over, at Gamles theologiske Ærgjerrighed dog omsider var vaagnet saavidt, at han vilde tage »Graden«, men ved at læse lidt i det, opdagede jeg snart til min Forbauselse eller Forskrækkelse, at det var hverken Theologi eller Kirkehistorie, men at der derimod var baade Samtaler og Slagsmaal i det: altsaa maatte det være en Slags historisk Roman efter alle Kunstens Regler.

Jeg tog Manuskriptet og ilede øieblikkelig over i Dagligstuen, hvor jeg traf Gamle og de Andre. Uden videre Indledning viste jeg Bogen frem og raabte: »Har Du skrevet Alt dette, Christoffer?«

Gamle blev rød i Hovedet og sagde i en lidt ærgerlig Tone: »Naa, har Du nu snuset det op? Du skal da ogsaa have din Næse allevegne, Nicolai.«

»Ja undskyld, kjære Broder«, svarede jeg, »men skal dine Manuskripter være en Hemmelighed, maa Du virkelig gjemme dem under Laas og Lukke og ikke stille dem op mellem dine andre Bøger, hvor Enhver kan se og tage dem. Men siig mig dog, hvad er Alt dette?«

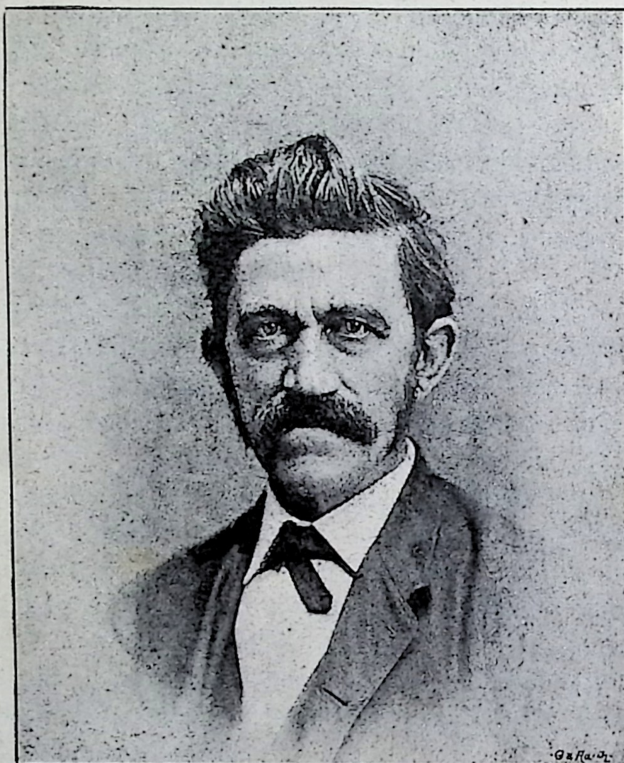
»Aa, det er kun Noget, jeg har skrevet.«

»Ja, det seer jeg endelig nok, saa den

Oplysning er endda ikke saa meget stor, men hvad er det for Noget? giver Du Dig af med at digte?«

»Det kan da ikke være Dig helt ubekjendt«, sagde Emmy, en Smule fornærmet paa sin Mands Vegne. »Har Du glemt den nydelige Sang, som Christoffer skrev om de Roser og yndelige Blommer?«

»Det har jeg vel ikke, siden jeg selv har ladet den trykke i »Nøddebo Præstegaard«. Men Et er dog at skrive en lille Sang, et Andet at skrive en stor Bog som denne.«

»Det er maaske ogsaa snarere Emmy, der har lavet den Bog«, sagde Gamle.

»Emmy! det bliver bedre og bedre! det havde jeg sidst af Alt troet, at Emmy skulde blive Forfatterinde!«

Men nu var det Gamle, som blev fornærmet paa Emmys Vegne. »Hvorfor skulde Emmy ikke kunne digte en Fortælling? Det har hun gjort saa mange Gange. Kan Du ikke huske den smukke Fortælling om Thjodolf Viking ovre paa Samsø?«

»Den mindes jeg fuldt vel, for den staaer jo ogsaa i den uforglemmelige »Nøddebo«. Men dette er jo ingen lille Saga eller Fortælling, det seer jo ud som en stor historisk Roman.«

»Om Fortællingen er lille eller stor, kan jo være det Samme, naar der blot er Aand og Poesi i den. Men, naar Du endelig vil vide Besked, Nicolai, saa er det Hele gaaet overmaade simpelt og naturligt til. Seer Du, hverken Emmy eller jeg ere fornøiede med de nye Bøger og Skuespil, som nuomstunder ere paa Moden. Alt, hvad der er skjønt og stemningsfuldt, det kalder man usandt og uvirkeligt, og Alt hvad der er raat og hæsligt og urent i alle Maader, det kalder man for aandfuldt og genialt. Kunstnerisk Lov og Regel og Composition lader man haant om, Alt skal gaa til præcist, som det gaaer til i det daglige Liv, og for dog at sætte lidt Kryderi paa al denne indre Tomhed, tager man sin Tilflugt til alskens Forbryderhistorier om Svindel og Bedrag eller til utugtige Elskovsforhold; for dermed at lokke den store Hob, som jo altid spidser Øren, saasnart den kan faae Sligt at høre.«

»Og nu har Du og Emmy slaaet Jer sammen, forat vise os, hvordan den rette Poesi skal være?«

»Det har jeg slet ikke sagt, men hver Fugl synger jo med sit Næb. Emmy og jeg læser tidt de gamle Sagaer og Kæmpeviser sammen, og det har vi stor Glæde af. Saa veed jeg ikke selv, hvordan det gik til, men da vi engang sad og læste Kong Sverres Saga sammen, saa begyndte vi at tale om, hvordan den kunde lægges til Rette og afgive fortrinligt Æmne for en Digtning, der kunde svare til Nutidens Krav. Uden ret at tænke derover, gjorde vi et Forsøg i denne Retning, Emmy digtede Noget, og jeg lavede Andet sammen dertil, efterhaanden skrev jeg det ned, og tilsidst er det blevet til den Bog, som Du der har i Haanden.«

»Men det er jo mageløst«, raabte jeg, »saa har I to stille Præstefolk løst det Problem, som saa mange kløgtige Folk forgjæves have brudt deres Hoveder med!«

»Hvem siger, at vi har løst det? Saa-

danne Taaber maa Du virkelig ikke holde os for, at vi skulde bilde os Sligt ind. Den Bog er kun skreven til vor egen Fornøielse og skal slet ikke læses af Andre.«

»Ja dine Sødskende herude skulde dog læse den. Vil Du læse den høit for os, saa skal vi høre paa den med stor Fornøielse og bagefter kritisere den.«

Gamle gjorde en Del Indvendinger herimod, dog ikke flere, end en Forfatter pleier at fremsætte ved slige Leiligheder, saa tilsidst blev det bestemt, at vi skulde begynde samme Aften, saasnart Børnene vare bragte til Sengs, og der altsaa var tilstrækkelig Ro, og dernæst fortsætte de følgende Aftener, indtil vi havde sluttet Læsningen.

Da saa det sidste Afsnit var oplæst, herskede der en høitidelig Taushed. Gamle lagde Armene overkors, saae sig om til alle Sider og sagde derpaa: »Hvad siger saa Kritiken?«

»Ja, hvad siger Du, Frederik? Du pleier altid at have din Dom færdig strax«, henvendte jeg Ordet til Corpus Juris, der saae meget tankefuld ud.

»Nei, undskyld, det var i gamle Dage, nu har jeg overladt Forretningen til Dig, Nicolai«, lød Svaret.

»Ja, Svoger, hvad siger Du?« spurgte Andrea Margrethe.

»Jeg siger, at først maa vi høre Damernes Mening.«

»Vi finder naturligviis Bogen udmærket, ikke sandt Estrid?« og Estrid, der just ikke har sin Styrke i Kritiken, var ganske enig med Andrea Margrethe.

»Men lad os nu høre Svogers kyndige Mening, den længes vi Alle efter.«

»Ja, jeg mener ligesom min kjære Svigerinde, at det er en god Fortælling. Planen er godt lagt, Karaktererne klart tegnede — — men« — — her standsede jeg og rømmede mig.

»Men alligevel maa Bogen dog fra et høiere Standpunkt betragtes som mislykket«, fortsatte Gamle tørt.

»Aa nei, hvad er nu det for en Snak! lad mig dog tale ud! Seer Du, kjære Broder, jeg seer ikke fuldt saa mørkt paa den nyere Literatur, som Du gjør. Vist nok er den for Tiden paa en sørgelig Afvei og ikke mindst vort Theater, der gladelig gaaer i Spidsen for alle Daarskaberne — men alligevel maa det dog ikke oversees, at der trods al Galskaben er et dybere Sandhedsglimt deri.«

»Og hvilket er da dette Sandhedsglimt?« spurgte Gamle lidt spodsk.

»Om jeg skal sige det i største Korthed, er det, at vi ville nærmere ind paa Livet og Virkeligheden. Den store Feil, ja jeg frygter ikke for at sige, den æsthetiske Grundsynd, man begaaer, er den, at man vil bortkaste det ideale, det sædelig religiøse Syn paa Livet og dermed mener at komme Virkeligheden nærmere, medens man tvertimod kommer uendelig langt bort fra den, thi hele det synlige Menneskeliv bæres overalt af Aandens usynlige Magter og bliver først ved disse til et sandt og virkeligt Menneskeliv. Det ideale Grundsyn er for mig *conditio sine qua non* for al sand Digtning og sand Kunst, og uden det bliver det kun et uhyggeligt Vrængebilled af Livet og Virkeligheden, hvad desværre er Tilfældet med saare meget af Nutidens digteriske og kunstneriske Frembringelser. Dette ideale Grundsyn er nu ogsaa tilstede i Eders Fortælling og giver den i mine Øine et ikke ringe Værd. Men hvad jeg savner, er større Virkelighedsfylde. Disse gamle Høvdinger og Konger have ingenlunde været slige høitidsfulde, ha-stemte Personer, som vor ældre romantiske Digterskole gjerne skildrer dem, men det har været muntre og skjæmtefulde Folk, og særlig gjælder det om denne Sverre Præst, der ikke blot var en vældig Kriger og en skarp Tænker, men ogsaa et forslagent Hoved og fremfor Alt et levende Menneske. Men netop dette sidste mærker man kun lidt til i Eders Fortælling, hvor Sverre er tegnet i Skikkelse af de ossianske Taagehelte. Og det Samme gjælder om hele Sproget og Fremstillingsmaaden. Sagastilen er en fortræffelig kjærnefuld Stil — men vel at mærke for sin Tid, for os passer den virkelig ikke. Vore Tanker ere mere bøielige, smidige, reflecterede, og det maa nødvendigviis ogsaa afspeile sig i vort Sprog, ellers bliver der ingen indre Sandhed i det. Kortsagt, hvad jeg savner i

Eders Fortælling er mere Liv, Lethed og Gjennemsigtighed. Men Manglen ligger mere paa Overfladen end i Kjærnen, thi den er god.«

»Du mener, at det Hele skulde omarbeides og blive til en ny Digtning«, sagde Gamle mistrøstigt.

»Jeg troer ikke, at en saadan Omarbeidelse vilde blive saa meget vanskelig, thi det Bedste og Vigtigste er jo allerede tilstede«.

»Ja men veed Du hvad, Svoger«, udbrød Andrea Margrethe, »saa skulde Du forsøge en saadan Omarbeidelse«.

»Det var intet ilde Raad, Svigerinde, men jeg troer dog, at Christoffer og Emmy helst vilde frabede sig en saadan Omarbeidelse.«

»Nei langtfra,« sagde Gamle, »tvertimod, det skal more os at se, hvad Fortællingen kan blive til under dine Hænder, ikke sandt Emmy?«

Baade Emmy og de andre trængte nu ind paa mig, og Resultatet blev, at jeg fik Fortællingen hjem med mig for at se, hvad jeg kunde bringe ud af den.

Omarbeidelsen frembød imidlertid større Vanskeligheder, end jeg havde troet, og jeg var ikke langt fra at give Gamle Ret i, at man maatte lave det om til en hel ny Bog. Men saa tog jeg til en Begyndelse et mindre Afsnit for mig, dernæst et følgende, og saaledes vedblev jeg hele Vinteren igjennem, Stykke for Stykke, indtil jeg omsider naaede frem til Enden. Da vi saa i Sommerferien atter mødtes i Nøddebo Præstegaard, læste jeg den omskrevne Fortælling høit for dem, og jeg havde den Glæde, at de Alle, selv Gamle, indrømmede, at Fortællingen virkelig havde vundet betydelig.

»Og nu skal Du strax lade Bogen trykke, saa den kan komme ud til Jul«, sagde Andrea Margrethe.

Det havde nu slet ikke været i mine Tanker. Det var gaaet mig som Gamle og Emmy: jeg havde syslet med dette Arbeide til min egen Opmuntring og Fornøielse i disse for Kunst og Poesi saa trange Tider. Imidlertid er det jo ikke saa overordentlig vanskeligt at faae en Forfatter overtalt til at udgive sin Bog, naar han først har skrevet den — og saaledes gik det da ogsaa her. Efterat de fornødne Indsigelser og Betænkeligheder vare fremsatte fra min Side med det passende Tilbehør af Beskedenhed, bleve vi tilsidst enige om, at Bogen skulde udgives under mit Navn.

Og saa kom »Sverre Præst« ud. Havde den gamle Præst levet, vilde han formodentlig ved at sammenstille den yderst fredelige Nøddebo Præstegaard med den høist krigeriske Sverre Præst efter Sædvane have anført et latinsk Citat og udbrudt:

Ille tu, qui quondam gracili modulatus avena,
Grat' opus *pastoribus* — at nunc horrentia Martis!

Mindre velvillige Kritikere ville maaske snarere føle sig fristede til at minde om det gamle Ordsprog: »Mange Kokke gjør en slet Suppe!«

Dog faaer dette nu at gaa, som det kan. Jeg trøster mig med, at har det moret Gamle og mig at skrive Bogen, saa vil der vel ogsaa nok findes dem, hvem det kan more at læse den. Og saa er der jo endelig stillet skarpsindige Kritikere en interessant Opgave, nemlig at finde ud af, hvor meget der er taget af den gamle Kongesaga, og hvad der hidrører fra Gamle og Emmy, samt endelig hvad der skyldes

den meget opfindsomme

Nicolai.

Rebus.

Opløsning paa Rebus i forrige Hefte: Tjeneren fingerede stor Tillid til hans Ord.

ET PAASKEÆG.

Novellette af Gustave Guesville.

Med Illustration.

Endelig kunde Eveline give sine Taarer frit Løb. I en hel Time, — et Aarhundrede! — bevogtet af fremmede Øine, havde hun været nødt til at vise et ligegyldigt Ansigt, og kvæle sin Graad af Frygt for, at nogen skulde ane hendes Sorg. Kampen havde næsten været overmenneskelig. Nu var hun endelig ene i sit Værelse.

Den unge Pige laa udstrakt i en Lænestol, med det blonde Hoved skjult i sine Hænder, hendes Legeme skjælvede krampagtigt. — Hvad var Aarsag til denne syttenaarige Sjæls Fortvivlelse?

Max . . . »Onkel Max« gifter sig! om sex Uger ægter han Enkefru de Ronceys. Er det muligt? Og hvad skal der blive af hende! Gode Gud, hun elsker ham for høit!

Siden naar? — Altid. Denne Følelse havde ligget skjult i Barnets Smil, saa længe hun kunde mindes følte hun hans kjære Ansigt, hans Omhu i sin Nærhed. Saa saare hun havde begyndt at fatte, skjelne, sammenligne, havde hun elsket denne Max, til hvem hendes hele Væsen følte sig dragen.

Max! Barndom, Ungdom, store og smaa Sorger og Glæder, hele Fortiden rummedes i dette ene Navn. Ak! hun havde drømt at det ogsaa skulde rumme hele Fremtiden.

Fra Begyndelsen af havde det vel kun været et forkjælet Barns meget naturlige Taknemlighed overfor Kjærtegn og Lækkerier. Senere voxede denne Følelse til Beundring — en meget naturlig Beundring: da hun gjorde sine første usikre Skridt, var han allerede en stor, smuk Mand, der lod hende dandse paa sine Knæ.

»Hop hop, lille Flue!« .

Han smaadrillede hende allerede dengang, men paa en saa tiltalende Maade. I den Alder modtages tusinde Indtryk, der senere aldrig udslettes. Snart var det en Overraskelse, han bragte hende, snart et Kjærtegn, snart en Leg. Saaledes bad han for Ex. om hun maatte komme ned fra Barnestuen, hvergang han kom til Middag, og hun blev bragt ind til Desserten, og han fortalte hende deilige Eventyr, som fik hende til at spærre Øinene op, og hun drømte saa yndigt derom den hele Nat bagefter.

»Godnat lille Flue!«

»Godnat Onkel Max.«

Hun kaldte ham for Onkel, skjøndt han kun var langt ude beslægtet med hendes Moder; hun gjorde det mindre af Respekt end af Hengivenhed, det var, som om dette Slægtskabsbaand nærmede dem mere til hinanden, syntes hun.

Medens hun nu laa her, strømmede Erindringerne ind over hende og hensatte hende i en Trylleverden fyldt af forunderlige, henrykkende, smerteblandede Følelser. — Da hun var sex Aar gammel, var han en Dag kommen iført en straalende Uniform, men fra den Dag bleve hans Besøg sjeldnere og derfor blot saameget kosteligere. Hun fløi ham imøde, bød ham sine Øine til Kys, derefter satte hun sig hos ham, lænet op til ham paa en Pude ved hans Fødder, og der blev hun siddende, ubevægelig, taus, henrykt over at lytte til hans Stemme. Og medens han talte vedblev han at lade sine Fingre kjærtegne hendes krøllede Haar. Hvor hun havde havt det godt dengang!

Saa blev hun større og hendes Følelse voxede med hende. Paa Grænsen mellem Barnet og Jomfruen, var denne endnu ubestemte Tilbøielighed bleven mere bestemt. Ja,

hun elskede! Og fra den Dag havde det været Latter og Taarer, Surmulen og ofte grusomme Drillerier, Utaalmodighed, Koketteriets første Opgaver, forstilt Ligegyldighed og heftig Fortvivlelse, uudtømmelige Sindsbevægelser, Drømmerier, umulige Planer, fantastiske Udflugter i Indbildningens Verden, — saaledes udvikledes hendes Kjærlighed, og det Hele havde været fortryllende.

Overalt hvorhen den unge Pige saae tilbage i sine Erindringer flagrede disse spraglede Sommerfugle iveiret, fra hvert Hjørne i hendes Værelse mylrede de frem; Max er her og han er der, han omgiver hende. Henne paa Kamingesimsen staaer hans Photographi, i Bogskabet findes kun Bøger udvalgte eller skjænkede hende af ham, hun har raadspurgt ham om Tapeternes Farve, Gardinerne, Portièrerne, — endog Forhængene, der kaste en hemmelighedsfuld Skygge over hendes jomfruelige Leie, har han valgt.

Hvormange smaa Gaver har han ikke bragt hende, idag ere de hende hellige som Relikvier. Derhenne paa Skrivebordet staaer et Penneskaft helt optygget, det stammer fra den Dag hun begyndte at skrive. Hun havde blot frembragt Blækklatter, og som Straf maatte hun ikke komme ned i Spisestuen. Det var grusomt, thi Onkel Max spiste netop den Dag hos Forældrene! — Men saasnart Maaltidet var endt, kom han op i hendes Skjulested med Lommerne fyldte af Lækkerier. Han trøstede hende med Kjærtegn, og overbeviste hende om, at det var det tunge Penneskafts Skyld, at hun havde klattet saa stygt med Blæk.

»Jeg skal bringe Dig et andet, lille Flue, saa skal Du se, hvor nydeligt Du kan skrive.«

Han spaaede sandt!

Se denne Cirkusplakat derhenne paa Væggen? Hun havde været til Forestillingen for første Gang i sit Liv. Hvor hun havde været bange for alle de Mennesker, al den Støi, alle de Lys! »Jeg vil heller hjem igjen«, men Max beroligede hende ved at sidde med hendes Haand i sin.

En anden Dag rykkede han hende i en Krølle, som faldt ned over hendes Øine:

»Du er ikke koket nok, lille Flue, se hvor Du er uredt! Skammer Du Dig ikke?« sagde han og gav hende et Lommespeil.

En smuk Sommermorgen streifede de sammen om i Parken og han fæstede denne Caprifoliegren i hendes Haar. Til hendes første Altergang skænkede han hende den Rosenkrans, som siden hængte ved Frelserens Billede over hendes Hovedgjærde. Hvor hun havde bedet for ham, varmt, brændende og inderligt!

Saaledes fandt hun ham overalt, selv i hendes Bønner, og hun havde vænnet sig til den Tanke at tilhøre ham, saa at det forekom hende som om han ogsaa tilhørte hende.

Og denne Dagbog, som hun daglig skrev i! Den er en hel Roman! Den begynder med hendes første Bal. Man kaldte hende »Frøken«, unge Herrer kappedes om at vinde hendes Smil, omgave hende med Opmærksomheder, hun var netop traadt ind i den henrivende Alder, der tillader den unge Pige at bære Kjolen til Ankelen: femten Aar! Foraaret i halvudsprungen Knop!

Der manglede ikke en Linie i denne smukke Roman, alt var beskrevet omhyggeligt med duftende Friskhed i denne Stilebog, som Eveline nu tog frem fra Skrivebordets Skuffe. Hun satte sig til at læse deri:

»Det er afgjort. Mama gjør Bal, naturligvis et Dagbal, men vi faae Cotillon. Papa driller mig og siger, det bliver blot et Børnebal. Men der kommer Voxne med, naar de nu blot ikke sende Afbud. Jeg vil bede ham imorgen om . . .

Hvilken Lykke, han svarede Ja. Hvor jeg elsker ham. Nu er jeg urolig over mit Toilette, blot jeg maa vinde hans Bifald. Han holder vist af rosa . . .

Jeg faaer den Dragt jeg ønsker; hvor har jeg maattet kæmpe derfor, hvid Silke, broderet, med gjennemsigtig rosenrød Overkjole, rosenrødt Atlaskesbelte, Baand i Haaret og om Halsen, blegrøde Atlaskessko og gjennembrudte Strømper, det er meget net altsammen, nu troer jeg nok han bliver tilfreds. Endnu er der fem Dage til!

Det er forbi! Jeg er saa bedrøvet. Vi begyndte Klokken 2. Der var mange Voxne. Først var jeg meget tilfreds herover, men saa blev jeg nerveus, fordi jeg ikke saae ham.

Endelig kom han, Kl. fire. Jeg var just danset ud paa Gulvet. Hvor jeg længtes efter at ile hen til ham. Saasnart Polkaen var endt, opsøgte jeg ham. Han talte med Fru de Ronceys! Jeg ønskede at ligne hende: mørk, bleg, distingueret, med store sorte Øine, og smagfuldt klædt. Jeg ilede hen til dem og sagde: »Goddag, Onkel Max!« Han saae mig ikke komme og vendte sig med et Sæt, som om jeg forskrækkede ham. Hvor han saae komisk ud! . . . »Er det Dig, lille Flue«, sagde han. Jeg bør sige ham, at han ikke mere maa kalde mig saaledes, naar nogen hører derpaa, nu er jeg for stor dertil: Han saae et Øieblik paa mig, og saa tilføiede han drillende: »Du ligner jo en Bonbonpose!« Kan nogen Menneske forstaa det! Jeg gik igjen, men nu morede Dansen mig ikke længere. Det var »Lanciers«. Han nærmede sig med Fru de Ronceys ved Armen. Jeg kunde godt se, at de talte om mig, og var umaadelig nysgjerrig. Medens jeg neiede i Dansen, bøiede jeg mig over mod dem og hørte disse Ord, som Fru de Ronceys sagde: »Hun bliver virkelig nydelig, den Lille! . . . Men han svarede ikke, han tænkte naturligvis paa Bonbonposen. Jeg skal hævne mig!

At sammenligne mit nydelige Toilette med en Bonbonpose! Det er vist derfor jeg blot har Lyst til at græde iaften, jeg er maaske virkelig lidt for rosenrød, og har altfor mange Baand paa . . .

Herefter fulgte andre Kapitler. Eveline vendte Side efter Side . . .

Det er for stærkt! Jeg havde dog ladet ham føle, hvor fornærmet jeg blev den Aften, og nu begynder han paa det Samme

igjen. Han begriber vist ikke, hvor høit jeg elsker ham, ellers vilde han ikke bedrøve mig saaledes. Han anseer mig endnu for et Barn . . .

Imorges ordnede jeg mine Paaskeforæringer. da Bonnen bragte mig en stor, firkantet, hvid Trææske. Der stod: »forsigtig« udenpaa, — hvad mon det kunde være! Hurtigt tager jeg Laaget af, og hvad seer jeg? Et Æg! Ja, et Strudsæg, overtrukket med rød Silke, og inden i Æget! hvad laa der? En Voxdukke, klædt i en Bonbonpose af rosenrød Silke, overlæsset med Baand. Hvilken Ondskab! Hvem spillede mig det Puds? Onkel Max. Der stod paa et Visitkort: Onkel Max til sin lille Flue! . . . Han kunde have sparet det Kort! jeg anede hvem der var Giveren.

Jeg blev saa vred, at jeg kastede Voxdukken ind i Ilden, den smeltede strax. Saa fortrød jeg det, og gjemte Æget inderst i Skabet. Men saadan kan det umulig vare ved, han maa lære at agte mig. Han gjør mig saamegen Sorg, uden at ane det. Maaske er det min egen Skyld, jeg er vist for familiair overfor ham.

Nu har jeg ventet ham i en hel Uge. Han kommer ikke. Jeg er saa ulykkelig, men jeg er for bedrøvet til at være vred.

Han skriver, at han kommer imorgen. Hvad skal jeg sige ham? Sletingenting.

Nu er jeg saa glad, men jeg sværger, det skal han ikke faae at vide.

Eveline bladede videre, pludselig foer hun sammen og blev blussende rød.

O, min Gud, min Gud! hvilket Eventyr! stod der. Jeg kan ikke nedskrive det, jeg er lige ved at miste Forstanden; mine Tanker forvirres . . . dette Kys! blot ingen har seet det!

Jeg vil prøve paa at samle mig, og staaer op af min Seng for at skrive herom, siden jeg dog ikke kan sove. Jeg er sønderknust, og dog var jeg saa lykkelig et Øieblik.

Vi gik sammen ned i Haven efter Frokost. Vi havde ikke talt om Nogetsomhelst, jeg havde foresat mig at vise ham min Misfornøielse ved at være kold og sørgmodig. Han gik og røg, og jeg var meget bevæget og tænkte paa, hvad jeg vilde svare, naar han spurgte om Aarsagen til min Sorg. Solen skinnede og vi gik ind under Træerne, for at sætte os ned ved en Dam, paa vor Yndlingsplads, Græsbænken.

Endelig besluttede han sig til at tale om ligegyldige Ting, som jeg besvarede ligesaa koldt. Saa blev han med Et utaalmodig, greb mine Hænder og sagde:

»Du er vred paa mig?«

Jeg rystede paa Hovedet.

»Hvad er der da iveien?«

Jeg svarede:

»Jeg er saa bedrøvet.«

Han udspurgte mig, vilde vide alt, og saa sagde jeg alt. Først lod jeg ham forstaa, hvor han pinte mig med sine Drillerier, jeg erindrede ham om hans brudte Løfter, jeg sagde ham, hvor det var uretfærdigt af ham at behandle mig som en lille tankeløs Pige. Jeg har aldrig talt saameget paa engang, men jeg var baade ophidset og bedrøvet.

Han lyttede uden at sige noget, med store, forundrede Øine, som om han slet ikke kjendte mig. Saa tog han mig i sine Arme, som han pleiede da jeg var lille.

»Græd ikke, Kjæledægge«, sagde han med skjælvende Stemme.

»Nei«, svarede jeg.

Men Sindsbevægelsen overvældede mig! mit Hjerte var for fuldt. Han drog mig nærmere ind til sig, hævede min Pande og glattede mit uredte Haar.

»Se paa mig,« sagde han blidt. »Viis mig dine Øine uden Taarer, og smil nu!« —

Jeg betragtede ham og søgte at smile. Hvor hans Øine vare smukke! De straalede med en Glans, som jeg aldrig tidligere havde seet, det var som om der ikke fandtes andet udenom mig end denne Straaleglans. Saa bøiede han sig pludselig over mig, og der, — paa min Kind, lige ved Øret følte jeg hans Læber trykke et Kys.

Han reiste sig pludselig og stødte mig heftigt, næsten hensynsløst fra sig. Han stod opreist, bleg og skælvende; der var et vredt Udtryk om hans Læber, hans Øine, som

nylig vare saa milde, bleve paa engang haarde, og han rynkede Panden. Jeg vilde nærme mig ham.

»Lad mig være, hører De«, befalede han.

Hvorfor sagde han De til mig? Han fjernede sig nogle Skridt, jeg blev staaende aldeles forstenet. Saa fattede han sig, greb min Haand og trykkede den haardt.

»Dersom Du ikke vil, at jeg skal afsky Dig, Du Lille«, sagde han strengt, »saa glem dette Øieblik, det har aldrig været til.«

Dermed fjernede han sig hastigt.

Jeg flygtede op i mit Værelse og saae ham ikke mere; da jeg kom ned, havde han forladt Slottet.

Glemme dette Øieblik? Hvorfor? Hvor er det muligt? Hvad skal alt dette sige? Dersom han ikke elsker mig, hvorfor kyssede han mig saa? Jeg kan ikke glemme det Øieblik, aldrig! Mit Liv begyndte først i det Minut.

Skal alt nu være forbi? Det er som om noget bristede, noget, som ikke kan blive helt igjen . . .

Og nu. — Nu gifter Onkel Max sig! Hvad havde hun været for ham? Et Legetøi, som man kjærtegner, morer sig med. Af hele Fortiden er der intet tilbage. Jo, disse Smaating, disse Relikvier, — Paaskeæget! Det er stort, mægtigt, hun maa omslutte det med begge Hænder. Hvor det var urigtigt af hende, at foragte den Gave hin lykkelige Dag, og hvor hun nu bliver underlig blødt bevæget ved at se derpaa. Kan ikke hele hendes Barndom lignes ved denne Spøg? alt havde jo blot været Barnestreger, som nu ere endte, og som hun maa sige Farvel til for stedse.

Eveline reiste sig, og idet hun adlød en hemmelig Tilskyndelse, samlede hun alle sine Smaaminder fra fordums Dage; de udaandede endnu Duft, som nylig afbrudte Blomster. Hun aabnede Æget, og nedlagde forsigtig i dets rosenrøde Indre en efter en af disse kostbare Relikvier: Pennen, Programmet, Dagbogen, Lommespeilet, Kaprifoliegrenen, Rosenkransen, hans Photographi. Et sidste taarefyldt Blik ned i denne rosenrøde Ligkiste, hvor hendes første Drøm skal hvile, . . . hun lukkede Æget og forseglede det med et Kys.

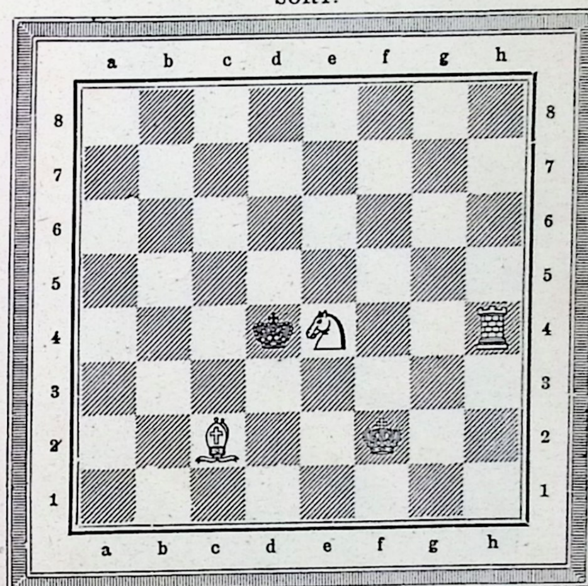
Nu er den unge Pige rede til at begynde Virkeligheden. Hun har gennemgaaet Lidelsen. — Er det egentlig ikke først gjennem denne Dør, at vi trænge ind i Livet?

Skakopgave Nr. 4.

Af E. A. Schmitt.

SORT.

HVID.

Hvid begynder og gjør mat i 4 Træk.

Løsning paa Skakopgave Nr. 3.

1. D f3—a3.	1. L b6—a5.
2. D a3—f8.	2. Efter Behag.
3. D f8—b8.	

A.

1.	1. d7—d6.
2. D a3—a8.	2. Efter Behag.
3. T g8—g7 resp. D—c6 † mat.	

B.

1.	1. K c7—b7.
2. D a3—a6 †.	2. K —c7.
3. D a6—b6 : † mat.	

LUDVIG HARALD GADE.

Gade som Bjørn i »Valkyrien«.

Ludvig Harald Gade er født den 16. April 1824, modtog sin kunstneriske Uddannelse af den ældre Bournonville og senere af hans berømte Søn, optraadte første Gang, fjorten Aar gammel, i en *Pas de deux*, men hans egentlige Debut var dog først den 8. Januar 1844 i »Festen i Albano«. Efter Bournonvilles Afgang har Gade virket som Balletdirigent og tillige en Tid som Sceneinstrukteur for Operaen. Den 3. November 1886 feiredes Kunstnerens 50-aarige Jubilæum ved Opførelsen af Balletten »Valdemar«. Dette er i faa Ord hans Biographi, hvis nærmere Data ville være almindelig bekjendte for det store Publikum, siden Bournonville baade i sine Theatererindringer og 1869 i en længere Artikel i »Dagens Nyheder« udførlig har omtalt Gades Virksomhed.

*

En bekjendt Digter og flittig Theatergjænger, som sætter stor Priis paa Gade og hvis Dom vi stole paa, gav os følgende mundtlige Characteristik af Kunstneren:

»Det vækker en sørgmodig Tanke, at I komme til mig og forlange en Skildring af den geniale Personlighed, hvis Billede blandt flere andre skal danne det Galleri, hvormed I ville pryde Eders Tidsskrift. Jeg husker derved paa, at ogsaa Gade nu hører til den næsten forsvundne Stamme af Koryfæer, som vort Theater skylder den Glans og det Renomme, hvoraf det saa at sige endnu maa leve, Kunstnere, som med deres rige Begavelse, hver i sin Genre, legemliggjorde en Række af Billeder, der henrykkede den Unge og som den Ældre regnede med blandt sine lykkelige Minder og aldrig glemte siden.«

Det var omtrent Indledningen til hvad der blev sagt os, derefter lød Fortsættelsen saaledes:

Siden Bournonvilles Død har Balletten herhjemme fristet ublide Kaar, ikke fordi hans Elever manglede hverken Villie eller Evne, men Livsnerven var skaaren over med Mesteren, som ikke alene havde skabt den *danske* Ballet, men tillige holdt den oppe ved sin mægtige Ensidighed og tvunget Publikum til at dele hans Syn og gaa ind paa hans Tanker. Dertil kom endvidere de senere Aars følelige Tab af fremragende Kræfter, uden tilsvarende Erstatning af nye lovende Talenter, og naar med denne Saisons Slutning Ballettens Dirigent, Hr. *Ludvig Gade,* forlader Theatret, mister den Bournonville'ske Balletdigtning, der er saa nøie knyttet til Poesiens Guldalder i Danmark, sin sidste kraftige Støtte, fordi ingen i samme Omfang som han besidder Vilkaarene for at virke saa nøie og trofast i Mesterens Aand.

»Hvorledes Gade har virket som Balletdirigent, derom veed jeg intet at fortælle. Man siger deroppe, at han er streng og bestemt, fordrer meget af de Yngre og taaler ikke den ringeste Modsigelse, Egenskaber, der tilsammen forekomme mig at være lige saa mange Fortrin, naar man veed, hvor nødvendig Disciplin er overfor et saa vanskeligt Folkefærd som Theaterpersonalet.

Enhver Production er indskrænket i sin Varighed, det er en Naturlov, som vi ikke kunne forandre, for det Nye glemmes det Ældre, saaledes gaaer det med Digtet, Maleriet, Musik o. s. v., men ingen Kunstart er dog saa flygtig som Pantomimen, alt hvad den er istand til at frembringe, tilhører den udøvende Kunstners særegne Individualitet og forsvinder med ham, han maa ved Stilling og Gebærde erstatte Malerens Billeder, Digterens Tanker og Ord, Musikerens Toner, der ovenikjøbet kunne gaa i Arv fra Slægt til Slægt, og saa let gjøre sig til Herre over Publikum.

Lad os nu i vor Erindring gjenkalde blot nogle enkelte af de Figurer, som Gades Talent har levendegjort, Syner og Skikkelser, saa himmelvidt forskjellige fra hverandre og hver især saa nuanceret, saa fuldendt, at Bournonville aldrig kunde ønske sig en bedre Tolk for de Ideer, han undfangede, eller en rigere og mere sanddru Illustration af Figuren. Derfor var det ikke en overdreven Roes fra hans Side, da han en Aften ved at se Gade spille i en af hans Balletter, udbrød: »Hvor jeg endte, der har han begyndt.«

Har De seet Balletten »Valdemar«? Saa husker De naturligvis ogsaa Kong Svend, den uhyggelige Skikkelse, hvis mørke Blik, sammenknebne Mund og trodsige Gang allerede i første Akt betegner det Had, som senere skaber Forbrydelsen hos den æreløse Vært, der snigmyrder sine Gjæster. Hvor levende og sanddru ere ikke alle disse forskjellige Lidenskaber fremstillede, og hvor ringe er ikke det Materiale, som Gade anvender for at fremtrylle Sandhed i de vexlende Stemninger, han synliggjør, fra Misundelsen til Mordet, til den senere Frygt for Alt og Alle, til Samvittighedsnaget, til Anger og Fortvivlelse endelig i det sidste Øieblik, da Døden ruger over ham paa Slagmarken. Bournonville lagde Figuren tilrette, Gade gav den Liv og Sandhed. Uden nogensinde at travestere og overdrive, holdt han sig til Sibberns Sætning: »Enhver Sags Værd beroer paa dens rette Begrænsning.«

Tænk dem dernæst Modsætningen til Svend Grathe i Grev Mogens i »Et Folkesagn«. Fra det Øieblik han viser sig, er hele Personens Indhold levendegjort i den vaklende Gang, i det mimrende Smil, i den villieløse Uselvstændighed, som enhver Bevægelse røber; om det saa er det lille broderede Lommeklæde, hvormed han vifter sig, har det sin Betydning. Det er umuligt at tænke sig en større Kontrast til Svend eller i det Hele taget en mere fuldstøbt og i sin Taushed talende Figur.

»Bravo, Bravo!« hviskede Bournonville en Aften i Parkettet, da han begeistret, febrilsk og heftig sad og stirrede op paa den gamle Ridder, — »saa smuk havde jeg ikke tænkt mig denne Rolle.« Taarerne løb ned over hans Kinder, idet han sagde dette, forlod sin Plads og foer op paa Theatret, udentvivl for at komplimentere Gade.

Vi kunne fylde hele Sider ved at skildre den Rigdom af plastiske og henrivende Figurer, snart joviale og komiske, snart tragiske, som Gade i en Aarrække har fremstillet i »Brudefærden i Hardanger«, i »Valkyrien«, »Blomsterfesten i Genzano«, »Pontemolle« o. fl., men Tiden er for knap dertil, Trykkeriet venter. —

*

Og hvad er saa det korte Indhold af denne lange Skildring? Kun det, at Gade er et stort og flersidigt Talent, der sikkert endnu vilde have en daadrig Fremtid for sig, hvis han ikke stod som en af de sidste Ypperstepræster i den tomme Helligdom og forgjæves søgte at holde Gudens hellige Ild vedlige. Er det ikke netop lignende mægtige Talenter, der have været Tolk for Holberg, Oehlenschlæger, Hertz, Heiberg og mange flere, samlet Bladene til deres Kranse, illustreret og forherliget deres Ord, og uden hvis Hjælp de aldrig vilde have naaet op paa den Piedestal, hvor de nu throne, hævet over andre Smaafolk, der undertiden dø endnu før de have ophørt at leve.

Som sagt: »Hvor Bournonville endte, der fortsatte Gade.«

DAVID BALFOURS HÆNDELSER.

Roman af **Robert Louis Stevenson.**

Med Illustrationer af W. Hole.

(4. Fortsættelse.)

TOLVTE CAPITEL.

Alan fortæller om »Røde Ræv«.

Førend vi vare færdige med at gjøre Hytten istand, blæste det op fra Nordost, Regnen drev bort og Solen kom frem.

Her maa jeg indskyde en Forklaring, og Læseren gjør klogt i at tage Kortet frem. Den Dag, da vi havde Taage og løb Alans Baad isænk, vare vi seilede igjennem Little Minch. Om Morgenen efter Kampen befandt vi os Øst for Øen Canna eller imellem denne og Øen Eriska i de Lange Øers Gruppe. Den korteste Vei herfra til Loch Linnhe gik igjennem Mull-Sundet. Men Capitainen eiede intet Søkort; han var bange for at vove sig saa langt ind mellem Øerne med Briggen, og da Vinden var gunstig, foretrak han at gaa Vesten om Tiree og Sønden om den store Ø Mull.

Hele Dagen holdt Vinden sig i samme Retning og friskede snarere op end den lagde sig; og hen paa Eftermiddagen satte svære Søer ind fra de ydre Hebrider. For at gaa uden om de indre Øer, satte vi Kursen imod Sydvest, saa at vi slingrede stærkt, indtil vi vare komne Sønden om Tiree og begyndte at holde mere imod Øst, da vi saa fik Søerne stik agter.

Den første Del af Dagen var imidlertid meget behagelig; vi seilede jo i prægtigt Solskin og omgivne af de mange bjergrige Øer. Alan og jeg sade i Hytten, hvis Døre stode aabne (Vinden var stik agter), og røg en Pibe af Capitainens fine Tobak. Det var ved denne Leilighed at jeg fortalte Alan min Historie og han fortalte mig sin, hvilket var af stor Vigtighed for mig, da jeg derved fik lidt Besked om de vilde Høilande, hvor jeg snart skulde færdes. I de Dage, kort efter Slaget ved Culloden 1746, var det nødvendigt for en Mand at vide, hvad han gjorde, naar han begav sig ind i Høilandene.

Det var mig, der begyndte med at fortælle ham om alle mine Ulykker, og han hørte meget opmærksomt paa mig. Kun da jeg kom til at nævne min gode Ven, Mr. Campbell, foer han op og raabte, at han hadede Enhver, som bar dette Navn.

»Men,« sagde jeg, »det er en Mand, som I kunde være stolt af at vexle Haandtryk med.«

»Det Eneste, jeg vilde have at gjøre med en Campbell, skulde da være at sende ham en Blykugle. Gid jeg kunde skyde dem alle, som Urhøns. Hvis jeg laa paa mit Yderste, vilde jeg slæbe mig hen til mit Kammervindue for at affyre et Skud paa dem.«

»Men, Alan, hvad gaaer der af Eder!« udbrød jeg.

»I veed meget godt, at jeg er en Appin Stewart, og Campbellerne have saa længe pint og plaget vor Clan; ranet vort Land fra os, ikke ved Sværdet, men ved List og Forræderi,« raabte han og slog i Bordet. »Men jeg ændsede det ikke videre, fordi jeg vidste, at de Svage altid føre slig Tale. Men det er ikke nok dermed,« vedblev han, »overalt hører man den samme Historie: Løgne, falske Papirer, Snyderier passende for Bissekræmmere, og de forstaa altid at bringe Retten paa deres Side. Og det kan gjøre En saa forbittret.«

»I er saa rundhaandet med Eders Knapper,« sagde jeg, »at jeg neppe troer, I vilde være den rette Dommer i slige Sager.«

»Aa,« udbrød han og smilede. »Jeg har arvet min Ødselhed efter den samme Mand, som jeg har arvet Knapperne efter; og det var min stakkels Fader, Duncan Stewart, Gud se i Naade til ham! Han var den ypperste Mand af sin Slægt, Ingen i Høilandene forstod at bruge sit Sværd som han, David, og det vil sige det Samme som i hele Verden. Jeg skulde vel vide det, siden det var ham, der var min Læremester. Han var i den sorte Garde, lige fra den blev oprettet, og ligesom de andre frie Herrer blev han paa Marchen fulgt af en Svend, som bar hans Vaaben. Naa, det lod til, at Kongen længtes efter at se, hvorledes Høilænderne brugte Sværdet; min Fader og tre andre bleve udtagne og skikkede til London for at vise ham det. Saa bleve de stedte for Kongen og i hele to Timer viste de deres Færdighed for Kong Georg og Dronning Caroline og denne Cumberland og mange Flere, hvis Navne jeg nu ikke kan erindre. Og da

de vare færdige, talte Kongen venligt med dem, skjøndt han var en stor Magtraner, og gav hver af dem tre Guineaer. Da de nu forlode Slottet, skulde de forbi en Portvogter; det faldt min Fader ind, at da han maaske var den første frie Høilænder, som nogensinde var gaaet igjennem den Dør, var det i sin Orden, at han gav den arme Portner et haandgribeligt Tegn paa, hvad det var for Folk, der gik. Saa lagde han Kongens tre Guineaer i Mandens Haand, som om det var hans Skik at bære sig saadan ad; de tre Andre, som kom bagefter ham, gjorde det Samme; og da de kom ud paa Gaden, vare de ikke en Penny rigere for alt hvad de havde døiet. Nogle sige, det var Een, Andre at det var en Anden, som var den Første, der gav Kongens Portner Drikkepenge; men Sandheden er, at det var Duncan Stewart, hvad jeg er villig til at svare for med enten Sværd eller Pistol. Og det var *min* Fader, Gud signe ham!«

»Han var vist ikke den Mand, som efterlod sig Rigdom,« sagde jeg.

»Nei, det har I Ret i,« sagde Alan. »Han efterlod mig hvad jeg gik og stod i og ellers kun Lidet. Og det var Grunden til, at jeg lod mig hverve, hvad der satte en Plet paa min Karakter, og endnu vil være en daarlig Handel, dersom jeg falder i Hænderne paa Rødkjolerne.«

»Hvad,« udbrød jeg, »har I tjent i den engelske Armee?«

»Det har jeg,« sagde Alan. »Men jeg gik over paa den rette Side ved Preston Pans — og dette bøder lidt paa min Feil.«

Jeg kunde ikke dele denne Anskuelse, da jeg ansaa Desertion i Krigstid for et utilgiveligt Brud paa Ærens Love. Men skjøndt saa ung, var jeg dog klog nok til ikke at udtale mine Tanker. »Men, kjære Ven,« sagde jeg, »Straffen herfor er Døden.«

»Ja,« sagde han, »hvis de fik Fingre i mig, vilde det blive et kort Skrifte og en lang Strikke for Alan! Men jeg har den franske Konges Bestalling i Lommen; den vil jo yde mig nogen Beskyttelse.«

»Jeg tvivler meget om det,« sagde jeg.

»Det gjør jeg selv,« sagde Alan tørt.

»Men, Du gode Gud, Menneske,« udbrød jeg, »I, som er en Oprører og Deserteur og en af den franske Konges Folk, hvad fører Jer tilbage til dette Land? Det er at trodse Forsynet.«

»Pyt,« sagde Alan, »jeg har aflagt et Besøg her hvert Aar lige siden Sexogfyrge.«

»Men hvorfor kommer I, Menneske?« udbrød jeg.

»Jo, seer I, jeg arbeider for mine Venner og mit Land,« sagde han. »Frankrig er visselig et herligt Land; men jeg arbeider for mit Høiland og Daadyrene. Og saa har jeg et Par andre Smaabeskjæftigelser ved Siden af. Undertiden samler jeg nogle unge Knegte til at tjene den franske Konge: Rekrutter, forstaaer I, og det giver jo lidt Penge. Men det Vigtigste af det Hele er dog mit Hverv for min Herre, Ardshiel.«

»Jeg mente, at Eders Herre hed Appin,« sagde jeg.

»Ja, men Ardshiel er Clanens Overhoved,« svarede han, hvilket dog ikke gjorde Sagen klarere for mig. »Seer I, David, han, som hele sit Liv var saa stor en Mand, var af Kongeæt og bar Kongenavn, maa nu bo i en fransk By, fattig og ubekjendt. Han, som havde fire hundrede Sværd til sin Raadighed, naar han vinkede, har jeg med mine egne Øine seet kjøbe Smør paa Torvet og bære det hjem i et Kaalblad. Det ikke alene skjærer En i Hjertet, men er ogsaa en Skjændsel for os af hans Slægt og Clan. Der, i det fremmede Land, maa Børnene og Appins Haab lære at kjende Bogstaverne og at føre et Sværd. Folkene i Appin maa jo nu betale Afgifter til Kong Georg; men deres Hjerter ere trofaste og de holde fast ved deres Høvding; og af Kjærlighed og paa en Smule Opfordring og maaske med en lønlig Ed skrabe de stakkels Folk en anden Afgift sammen til Ardshiel. Og, David, jeg er den, som bringer disse Penge til ham.« Og han slog paa Beltet, han bar om Livet, saa Guineaerne klirrede.

»Betale Folkene til dem begge?« udbrød jeg.

»Ja, David, til dem begge,« bekræftede han.

»To Afgifter?« gjentog jeg.

»Ja, David,« sagde han. »Jeg fortalte Eders Capitain noget andet; men hvad jeg her har sagt er Sandheden. Og det er forunderligt, hvor liden Tvang der behøves. Det er min nære Frænde og min Faders Ven, som besørger det, James Stewart, som er Ardshiels Halvbroder. Det er ham, som samler Pengene ind og ordner det Hele.«

Det var første Gang jeg hørte Navnet paa den James Stewart, som siden blev saa berømt. Men i Øieblikket lagde jeg ikke Mærke til det, thi alle mine Tanker beskjæftigede sig med de fattige Høilænderes Ædelmodighed.

»Det kalder jeg ædelt!« udbrød jeg. »Jeg er Whig, men jeg kalder det ædelt.«

»Ja,« sagde han, »I er Whig, men I er en Gentleman; se, det er Sagen. Dersom I var een af Campbellernes fordømte Slæng, vilde I skjære Tænder ved at høre det. Dersom I var Røde Ræv . . .« Men her bed han Tænderne sammen og tav. Jeg har seet mange vrede Ansigter, men aldrig eet, der var saa hadefuldt som Alans, da han nævnede Røde Ræv.

»Hvem er Røde Ræv?« spurgte jeg ængstelig, men nysgjerrig.

»Hvem han er?« udbrød Alan. »Det skal

jeg sige Jer. Da det ved Culloden gik Clansmændene imod, og Hestene vadede i Nordens bedste Blod, da maatte Ardshiel flygte lig et stakkels Dyr — han tilligemed hans Hustru og Børn. Kun med stor Vanskelighed lykkedes det os at frelse ham; han var endnu ikke ude af Landet, da de engelske Skurke, som ikke kunde tage hans Liv, ranede hans Rettigheder. De berøvede ham hans Magt; de plyndrede hans Land; de reve Vaabnene ud af Hænderne paa hans Clansmænd, den Clan, som havde baaret Vaaben i tre tusende Aar; ja, de rev endog Klæderne af dem — saa at det nu er en Brøde at bære en tærnet Plaid, og en Mand kan blive kastet i Fængsel blot han har en Kilt* om sine Ben. Men een Ting kunde de ikke dræbe. Det var den Kjærlighed, Clansmændene bar til deres Høvding. Disse Guineaer ere Beviserne paa det. Og saa, saa kommer der en Mand, en Campbell, den rødhaarede Colin af Glenure — —«

»Er det ham, I kalder Røde Ræv?« sagde jeg.

»Ja, det er just ham. — Saa kommer han og faaer Brev af Kong Georg paa at være saakaldet Statholder over Appins Land. I Begyndelsen var hans Magt ikke stor, han var endog Ven med Sheamus — det er James, min Herres, Agent. Men efterhaanden fik han at høre, hvad jeg her har fortalt Eder; hvorledes de arme Folk i Appin pinte sig for at tilveiebringe en anden Afgift og sende den over Søen til Ardshiel og hans stakkels Børn. Hvad var det, I kaldte dette, da jeg fortalte Jer derom?«

»Jeg kaldte det ædelt, Alan,« sagde jeg.

»Og I er bedre end en almindelig Whig!« udbrød Alan. »Men da Røde Ræv fik det at vide, kogte det sorte Campbellblod i ham. Han sad og skar Tænder ved Drikkebordet. Hvad! skulde en Stewart faae en Bid Brød, naar han var Mand for at forhindre det? Nei! Røde Ræv, hvis jeg nogensinde faaer Leilighed til at sigte med min Bøsse paa Eder, saa Gud naade Jer! (Alan tav for at bekjæmpe sin Vrede.) »Naa, David, hvad gjør han saa? Han udbyder alle Forpagtergaardene tilleie, og tænker, at han snart skal faae andre Forpagtere, som overbyde disse Stewarts og Maccolls og Macrobs (det er alle Navne i min Clan, David) »og saa«, tænker han, »kan Ardshiel staa som Tigger ved en fransk Landevei.«

»Naa,« sagde jeg, »og hvad saa?«

Alan lagde sin Pibe, der forlængst var gaaet ud, fra sig og støttede en Haand paa hvert Knæ.

»Ja,« sagde han, det kunde I aldrig gjætte! disse Stewarts og Maccolls og Macrobs (som havde to Afgifter at svare, een til Kong Georg, som de bleve tvungne til at betale, og een til Ardshiel, som de betalte af et godt Hjerte) bød ham nemlig en større Sum end nogen Campbell i hele Skotland! og han søgte dem endda viden om — han drog helt ned til Bredderne af Clyde og Edinburgh — søgte dem op og tiggede og og bad dem om at komme hen og tage Brødet ud af Munden paa hver Stewart og fornøie den rødhaarede Hund af en Campbell.«

»Det er en mærkelig Historie, Alan,« sagde jeg. »Og skjøndt jeg er Whig, er jeg alligevel glad over, at Manden maatte bøie sig.«

»Han bøie sig?« gjentog Alan. »I kjender kun lidet til Campbellerne og endnu mindre til Røde Ræv. Han bøie sig? Nei, og han gjør det heller aldrig, før han ligger død paa Jorden! Men hvis den Dag oprinder, David, da jeg kan faae Tid og Leilighed til at gaa lidt paa Jagt, saa kan alle Skotlands Skove ikke skjule ham for min Hævn!«

»Kjære Alan,« sagde jeg, »det er hverken meget klogt eller christeligt af Jer at føre saadan Tale. Den gjør hverken den Mand, I kalder Røde Ræv, nogen Skade, eller Jer selv nogen Gavn. Fortæl Eders Historie tilende. Hvad gjorde han saa?«

»Det er en fornuftig Bemærkning, David,« sagde Alan. »Mine Ord gjøre ham ingen Skade; desto værre. Og hvad det om Christendommen angaaer, saa er jeg næsten enig med Jer.«

»Næsten enig!« gjentog jeg, »det veed da ethvert Barn at Christendommen forbyder at hævne sig.«

»Ja,« sagde han, »det er let at mærke, at det var en Campbell, som underviste Eder! Det vilde være en behagelig Verden for dem og deres at leve i, hvis der ikke fandtes unge Knegte, som laa paa Lur med ladte Bøsser bag Buskene i Høilandene! Men dette vedkommer nu ikke Sagen. I vilde vide, hvad han saa gjorde.«

»Ja,« sagde jeg, »lad mig høre.«

»Jo, seer I, David,« sagde han, »da han ikke kunde blive den trofaste Befolkning kvit paa lovlig Maade, svoer han, at han skulde blive det paa en ulovlig. Ardshiel *skulde* sulte; det var hans faste Beslutning. Og naar de, som opholdt ham i hans Landflygtighed, ikke kunde kjøbes ud, — saa vilde han fordrive dem, ligemeget paa hvad Maade det skete. Derfor skikkede han Bud efter Lovtrækkere og Rødkjoler. Og de skikkelige Folk i Ardshiels Land maa alle tilhobe pakke sammen og gaa fra Hus og Hjem, forlade de Steder, hvor de vare fødte og baarne og havde leget som Børn. Og hvem skal træde i deres Sted. Barbenede Tiggere! Kong Georg kan skyde en hvid Pind efter sine Afgifter; han kan nøies med Mindre. Hvad bryder Røde Colin sig om det? Dersom han kan skade Ardshiel, saa opnaaer han jo, hvad

* En Høilænders korte Skjørt.

han vil; hvis han kan tage Brødet ud af Munden paa Ardshiel og Legetøiet fra hans Børn, saa er han fornøiet.«

»Lad mig sige Jer en Ting,« sagde jeg. »I kan være vis paa, at naar de faae færre Afgifter, har Regeringen en Finger med i Spillet. Det er ikke denne Campbells Skyld, — han handler kun efter høiere Ordre. Og dersom I dræbte denne Colin imorgen, hvad Gavn vilde I have af det? Der vilde strax komme en Anden i hans Sted.«

»I er flink, hvor det gjælder at slaaes,« sagde Alan, »men I har Whigblod i Eders Aarer!«

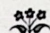
Hans Tone var venlig nok, men hans Sind i stærkt Oprør, saa jeg fandt det klogest at lede Samtalen hen paa et andet Emne. Jeg udtalte min Forundring over, at en Mand i hans Stilling kunde komme og gaa uden at blive taget til Fange, da Høilandene vare oversvømmede af Soldater og saa at sige i Beleiringstilstand.

»Det er lettere end I troer,« sagde Alan. »Seer I, paa en nøgen Bakke kan I komme frem overalt; staaer der en Skildvagt paa et Sted, gaaer I i en anden Retning. Og overalt træffer I Venners Huse og Venners Kostalde og Høstakke. Og desuden, naar Folk taler om et Land oversvømmet af Soldater, maa det dog ikke tages efter Bogstavet. En Soldat bedækker ikke mere Jord end hans Skosaaler. Jeg har fisket i et Vandløb, hvor der stod en Skildvagt lige i Nærheden og fanget en prægtig Lax; og jeg har siddet i en Busk sex Fod fra en anden Skildvagt og lært mig en rigtig kjøn Melodi af hans Fløiten. Det var denne,« sagde han og fløitede et Stykke for mig.

»Og desuden,« vedblev han, »er det ikke saadan nu som det var i Sexogfyrge. Roligheden er gjenoprettet i Høilandene, siger man jo. Intet Under, naar der ikke er saa meget som en Bøsse eller et Sværd tilbage, lige fra Cantyre til Cap Wrath, med Undtagelse af de Vaaben, som forstandige Mennesker have skjult i Straataget paa deres Huse! Men hvad jeg nok gad vide, David, er, hvor længe denne Rolighed vil vare? I tænker maaske, at den ikke vil vare længe, med Mænd som Ardshiel i Landflygtighed og Røde Ræv drukken af Vin og undertrykkende de stakkels Folk derhjemme. Men det er en vanskelig Sag at afgjøre, hvad Folk ville taale og hvad de ikke ville taale. Hvorledes kunde Røde Colin ellers ride hen over mit stakkels Land, uden at en rask Knegt sendte ham en Kugle?«

Efter disse Ord faldt Alan i Tanker og sad længe bedrøvet og taus.

Her vil jeg tilføie, hvad jeg ellers har at sige om min Ven, at han var dygtig i al Slags Musik, men navnlig i at blæse paa Fløite; var en anseet Digter paa sit eget Sprog; havde læst mange Bøger, baade paa Fransk og Engelsk; var en udmærket Skytte, en dygtig Fisker og en ypperlig Fægter, baade med et kort Sværd og med sit eget lange. Hvad hans Feil angaaer, saa vare de lette at opdage, og jeg kjendte dem nu alle. Den værste af hans Feil var hans barnagtige Forfængelighed, hvilken han dog betvang overfor mig. Men om det var, fordi jeg handlede som jeg gjorde, eller om det var, fordi jeg havde været Vidne til hans Tapperhed, er mere end jeg kan sige. Thi skjøndt han satte stor Pris paa Mod hos andre Mennesker, beundredeh an det dog mest hosAlan Breck.

TRETTENDE CAPITEL.

Briggens Forlis.

Det var allerede sent paa Aftenen og saa mørkt, som det kunde blive paa denne Aarstid, hvilket vil sige det Samme som at det stadig var temmeligt lyst, da Hoseason stak Hovedet ind ad Døren til Hytten.

»Holla,« sagde han, »kom ud og se om I kan hjælpe.«

»Er det et af Jeres Kneb?« spurgte Alan.

»Seer jeg ud til at tænke paa Sligt?« udbrød Capitainen. »Jeg har andet at tænke paa — min Brig er i Fare!«

Af det bekymrede Udtryk i hans Ansigt og navnlig af den skarpe Tone i hvilken han talte om Briggen, stod det klart for os Begge, at han var alvorlig bange; og derfor traadte Alan og jeg, uden synderlig Frygt for Forræderi, ud paa Dækket.

Himlen var klar; det blæste stærkt og var bidende koldt; og Maanen, som var næsten fuld, skinnede klart. Briggen gik klods bidevind for at klare den sydvestlige Pynt af Øen Mull, hvis Bjerge (Ben More ragende op over dem alle, med en Taagekappe om Toppen af det) laa paa den Bagbords Boug. Skjøndt det ikke var noget heldigt Farvand for »Enigheden«, skar den med stærk Fart gjennem Søerne, slingrende og krængende.

I det Hele taget var der tilsyneladende intet at frygte for, og jeg grundede paa, hvad det var der tyngede saa svært paa Capitainen, da Briggen pludselig blev løftet op af en høi Sø, og han pegede ud og raabte til os, at vi skulde se. Henne i Læ hævede ligesom et Springvand sig op af den maanebelyste Sø og lidt efter hørte vi en svag Brusen.

»Hvad kalder I det?« spurgte Capitainen mørk.

»Søen bryder over et Rev,« sagde Alan. »Og nu veed I hvad det er; hvad vil I saa mere?«

»Ja,« sagde Hoseason, »hvis det ikke var andet end det.«

Og sandelig, just medens han talte, viste der sig et andet Springvand agterude.

»Se der, sagde Hoseason. »Der kan I selv se. Hvis jeg havde kjendt til disse Rev, hvis jeg havde havt et Kort, eller hvis Shuan havde levet, vilde ikke 60 Guineaer eller sexhundrede have faaet mig til at sætte min Brig paa Spil i saadan en Stengaard! Men I, Herre, som skal være vor Lods, har I intet at sige?«

»Jeg tænker paa,« sagde Alan, »at det sagtens er dem, de kalde Torran Rocks. »Er der mange af dem?« spurgte Capitainen.

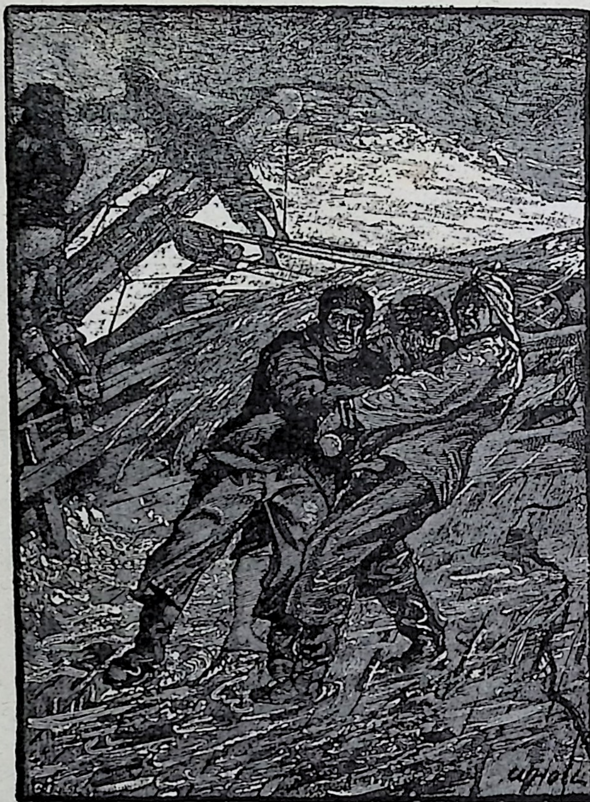
»Ja, Herre, jeg er ikke Lods,« svarede Alan, »men det bæres mig for, at de have en Udstrækning af ti Mil.«

Mr. Riach og Capitainen saae paa hinanden.

»Men jeg antager da, at der er en Rende imellem dem?« yttrede Capitainen.

»Udentvivl!« sagde Alan; »men hvor? Men nu husker jeg ogsaa, at der er mere smult Vande under Land.«

»Saa?« sagde Hoseason. »Vi maa altsaa gaa for Veiret rundt, Mr. Riach; vi maa se at komme saa nær ind til Mull, som vi kan og saaledes komme i Læ af Landet. Naa, vi er der nu engang og maa bjerge os efter bedste Evne.

Dermed gav han en Ordre til Roergjængeren og sendte Riach op i Merset. Der var kun fem Mand paa Dækket, Officiererne iberegnede; det var hele det arbeidsdygtige Mandskab, og to af Folkene vare saarede. Altsaa tilfaldt det Mr. Riach at gaa tilveirs, og han sad der og holdt Udkig og raabte ned til os, hvad han saae.

»Mod Syd brækker Søen,« raabte han, og lidt efter: »det synes mere smult inde ved Land.«

»Godt, Herre,« sagde Hoseason til Alan, »vi ville følge Eders Anvisning. Men jeg troer, at jeg ligesaavel kunde stole paa en blind Spillemand. Give til Gud, at I maa have Ret.«

»Gud give det!« sagde Alan til mig. »Men hvor har jeg hørt det? Naa godt, det aa gaam som det kan.«

Da vi kom nærmere ind mod Land, begyndte Revene hist og her at rage op over Vandet; og af og til raabte Mr. Riach ned til os om at ændre Kurs. Undertiden rigtignok i yderste Øieblik; thi flere Gange var et Rev saa nær ved Briggens Luvside, at da Søen brød over det, faldt der en hel Regn ned paa Dækket og gjennemblødte os.

Nattens Klarhed viste os disse Farer ligesaa tydeligt som ved høilys Dag, hvilket maaske var endnu mere opskræmmende. Den viste mig tillige Capitainens Ansigt, som han stod hos Roergjængeren, snart paa det ene Ben, snart paa det andet, og undertiden blæsende i sine Hænder, men bestandig lyttende og stirrende og saa støt som af Jern. Hverken han eller Mr. Riach havde udmærket sig i Kampen; men jeg saae, at de vare dygtige til deres vante Gjerning og beundrede dem saa meget mere, som jeg fandt Alan meget bleg.

»Ja, David,« sagde han, »det er just ikke den Død, jeg skjøtter om.«

»Men Alan!« udbrød jeg. »I er da ikke bange?«

»Nei,« sagde han og fugtede sine Læber, »men I maa indrømme, at det er et koldt Endeligt.«

Paa denne Tid, snart holdende til een Side, snart til en anden for at klare et Rev, men stadig holdende tæt til Vinden og Landet, vare vi gaaede rundt om Iona og begyndt at komme paa Siden af Mull. Strømmen for Enden af Landet var meget stærk og drev Briggen til Søes. To Mand toge fat i Roerpinden og Hoseason gav af og til en Haandsrækning; og det var forunderligt at se tre kraftige Mænd lægge sig med hele deres Vægt over Roerpinden, og dette, ligesom et levende Væsen, gjøre Modstand og drive dem tilbage. Dette vilde have været en gal Historie, hvis ikke Søen i nogen Tid havde været fri for Hindringer. Desuden meldte Mr. Riach fra Merset, at han saae smult Vande forude.

»I havde Ret,« sagde Hoseason til Alan. »I har frelst Briggen, Herre; jeg skal huske

det, naar vi holde Afregning.« Og jeg troer, at han ikke alene mente, hvad han sagde, men ogsaa vilde have handlet derefter; saa høi en Plads indtog »Enigheden« i hans Hjerte.

Men det er kun noget jeg tænker mig; det gaaer ikke altid, som man beslutter.

»Hold af en Streg,« raabte Mr. Riach, »Rev til Luvart!«

Og lige i det Samme greb Strømmen Briggen og slog Vinden ud af Seilene. Den snurrede rundt ligesom en Top, og i næste Øieblik tørnede den paa Revet med saadan Voldsomhed, at vi allesammen styrtede fladt ned paa Dækket, og Mr. Riach nær var faldet ned fra sin Post oppe i Merset.

I et Nu var jeg atter paa Benene. Revet, paa hvilket vi vare stødte, laa tæt under den sydvestlige Pynt af Mull, ved en lille Ø, som kaldes Erraid, der laa lav og mørk paa Bagbord. Undertiden brød Søen hen over os, undertiden huggede den arme Brig saadan paa Revet, at vi kunde høre Plankerne give sig; dette tilligemed Seilenes Smelden, Vindens Piben, Braadsøerne, der sloge henover Dækket, og Bevidstheden om Fare, gjorde mig saa fortumlet, at jeg knap kunde forstaa, hvad jeg var Vidne til. Derefter saae jeg Mr. Riach og Folkene give sig i Lag med Baaden, og bestandig i samme fortumlede Tilstand løb jeg over for at hjælpe dem; men saa snart jeg havde lagt Haand paa Værket, kom jeg til mig selv igjen. Det var intet let Arbeide, da Storbaaden laa midtskibs og var fuld af Tovværk, og de høiere Braadsøer tvang os vedblivende til at holde os fast og opgive Arbeidet, men vi sled som Heste, saa længe vi kunde.

Imidlertid kom nogle af de Saarede, som kunde røre sig, kravlende ud fra Bakken og hjalp til, medens de Øvrige, som laa hjælpeløse i deres Køier, plagede mig med Skrig og Bønner om at frelse dem.

Capitainen tog ikke Del i Arbeidet. Det lod til, at han var helt fortabt. Han stod og holdt sig fast i Vantet, snakkede med sig selv og stønnede høit, hvergang Skibet huggede paa Revet. Hans Brig var for ham Hustru og Barn; han havde, Dag for Dag, rolig seet paa, at stakkels Ransome blev mishandlet; men da Touren kom til Briggen, syntes han at lide med den.

Fra hele den Tid, vi arbeidede med Baaden, husker jeg kun een Ting til: at jeg spurgte Alan, som stirrede ind imod Kysten, hvad Land det var; og han svarede, at det var det værst mulige for ham, thi det var Campbellernes Land.

Vi havde sat en af de saarede Mænd til at holde Udkig med Søerne og varsko os. Endelig havde vi Baaden klar til at sættes i Søen, da denne Mand udstødte det gjennemtrængende Raab: »For Guds Skyld, hold an!« Vi mærkede af hans Tone, at det var noget mere end almindeligt, og sandelig, der kom en Sø, saa uhyre, at den løftede Briggen og lagde den paa Siden. Hvad enten nu Raabet kom for sent, eller mit Tag ikke var fast nok, det veed jeg ikke; men ved at Skibet pludselig krængede over, blev jeg kastet over Rælingen ud i Søen.

(Fortsættes).

DA TOM TRICK MØDTE EN BJØRN.

Amerikansk Humoreske af Syd. B. Griffin.

I.

II

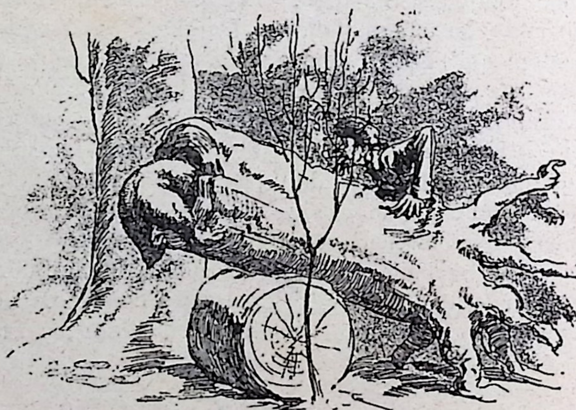
III.

IV

V.

VI.

VII.

VIII.

Strandparti. Efter Radering af Carl Bloch.

CARL BLOCH.

Af Nicolaj Bøgh.

II.

(1. Forts. og Slutn.)

Til Samme i Kjøbenhavn.

Rom d. 23. Maj 1862.

Min kjære, gamle Ven Dorph! Det glæder mig at høre, at Du længes efter Brev fra mig; jeg vilde jo ogsaa længe have skrevet Dig til; men det gaaer, som Du nok veed, og her er saa lidet Nyt, Alt er ved det Gamle . . . jeg lever i samme Hus [1]), kun [ogsaa] i Studiet ligeoverfor, jeg maler, fra Sol gaaer op, til Sol gaaer ned, naar jeg ellers er ved Helsen, og ærgrer og glæder mig undertiden, dog mest er jeg i daarligt Humør; jeg kan aldrig gjøre Hvad jeg vil, jeg savner saameget gode Raad af Malere; gid her var nogle! Her er ikke en Kunstner blandt Landsmandskabet, som man kan lære Noget af; det er kjedeligt! . . .

Nu tager Du vel ud af Byen til Snekkersten, hvor de dejlige Bølger skvulper mod Stranden i de stille Aftener. Hils den dejlige Strand, hils den kølige Luft, hils Svalerne! Maaske kommer de ogsaa her! Jeg maa blive her i Sommer; det er lidt drøjt; men jeg vilde gjærne snart være færdig for at rejse hjem; jeg tænker at komme til Vinter. Nu skal jeg ud i Kampagnen for at male et Forgrunds-Studie, ud af *Porta del Popolo*; vi vare der engang sammen; det er en varm Tur, *ma come si fa*[2]) — man maa jo lide lidt for at gjøre Lidt.

Hils Din Moder tusende Gange fra mig! Hun og Du lever vist et dejligt Liv med hverandre.

Nu læste jeg Brevet igjennem. Hvor det er kjedeligt — ikke en eneste Vittighed! »Kan Du ikke skrive morsommere, saa kan Du gjærne lade være«, tænker Du nok; men Hvad jeg kan skrive er, at jeg vilde ønske, Du var her, at vi kunde *leve* sammen, udvexle vore Ideer og Tanker — paa Papiret kan *jeg* ikke; den Tid kommer vel ogsaa engang.

Nu er Klokken 2; med Boeuf og *Crostata di Frutti*[1]) (jeg spiser aldrig mere *Manzo*[2])) i Maven, vil jeg nu humpe ned ad Spanske Trappe, forbi *Beppo*[3]), ud af det evige Roma, ud i den dejlige, frie Natur. Farvel saalænge!

24. Maj.

Det er mørkt nu; jeg kan ikke se at skrive; Gud veed ogsaa, hvorfor jeg tog Brevet frem. Skal jeg hilse *Alessio*[4])? Jeg gaaer netop nu derned.

27. Maj.

Papiret er nu meget lille; det er jo nu forbi. Der var Saameget, jeg vilde skrive; men det faaer jeg opsætte til en anden Gang. (Du skal slet ikke staa *der* og grine, for det er virkelig sandt.) Det kan jo ikke nytte at begynde paa Det, man ikke kan fuldføre . . . Tænk engang imellem lidt paa Din gamle Ven

Carl Bloch.

Til Samme, i Haderslev.

Kjøbenhavn[5]) *1. Sept. 1862 [?].*

Kjære Ven!

Med det Udraab: »Der ligger to Breve til Dig dernede!« blev jeg vækket imorges. Søvnen er endnu

---

[1]) I Via felice. [2]) »Men hvad skal man gjøre!«

[1]) En Slags Æblekage. [2]) Kogt Oxekjød, det Billigste, man kunde faa i Trattoriet. [3]) Den fra Andersens »Improvisatoren«, bekjendte Model. [4]) Opvarteren i Trattoriet. [5]) Bloch var dengang paa et kort Sommerbesøg i Hjemmet.

ikke ganske vegen bort, før jeg sætter mig til at skrive til Dig; jeg haaber, Du tager Exempel deraf for en anden Gang (NB. uden Søvn i Øjnene). Det andet Brev var fra Kammerherre *Treschow;* han giver mig Lov til at vælge imellem *Domenichino* i Rom og *Tizian* i Florenz, hvilket er meget behageligt, ifald der skulde blive usikkert i Rom[1]).

. . . *Evens, Vogelsang*[2]) og jeg gjorde tilsammen med min Broder en Skovtur forleden; . . . vi morede os fortræffeligt . . . Forresten kjeder jeg mig og vilde ønske at rejse; jeg har jo ikke Noget for, alle mine Tanker er jo dernede . . . Jeg seer slet ingen Kunstnere herhjemme; de er alle paa Landet; det er kjedeligt; thi jeg havde nok havt Lyst til at se Hvad de Herrer maler. Jeg glæder mig over, at Teatrene ere begyndte; jeg skal rigtig benytte mig af dem. *Mantzius* kommer herind idag til Byen; jeg var forleden Dag oppe med ham i (Foijeen), (veed ikke, hvorledes det staves) og saae *Rosenkildes* Portræt[3]) hænge *der*; jeg blev meget forundret over det gode Lys, det *der* fik, og glædede mig paa Dine Vegne; det var det bedste, der var deroppe.

To og en halv Side ere færdige — usædvanligt! Derfor Farvel, *caro mio*! Vi sees — naar? — Gud veed det.

Din hengivne Ven
Carl Bloch.

Til Samme.

Rom d. 24. Februar 1863 [?].

Kjære, gamle Ven Dorph! Jeg modtog Din *lille* Epistel i dette Øjeblik. Længe har jeg tænkt at skrive Dig til; . . . men Du veed, hvordan det gaaer: man er ikke saa god, som man burde være det.

Fra *Alessio* skal jeg hilse; jeg føler netop nu Efterveerne af en *Manzo con Faccioli*[4]) og en *Crotata di Frutti*. For en Uge siden gjorde vi Alle — vil sige: Kunstnerne — Oprør hos ham, sagde, vi havde faaet raaddent Kjød, item smaa Portioner og daarlig Vin og vilde ikke spise der mere. Han troede, det var Spøg, og sagde: »*Ah, ci vediamo*«[5]); men vi kom der ikke i en Uge. Saa kunde jeg ikke dy mig længer, men listede mig derned en Middag. »*Evviva Signor!*« udbrød han, og jeg fik en *Manzo* den Dag, som, tillavet — Du veed nok — var ypperlig[6]). Meget indsmigrende bad han mig tale godt for *gli Compatrioti*[7]), »vi kunde bytte [Portionerne], naar vi vilde«, og jeg var besejret, brugte mine bedste diplomatiske Evner, og om Aftenen vare vi der igjen; vi spiser nemlig vores fornemste Maaltid i Mørkningen.

A propos: Din *Ragazzo* saae jeg forleden Dag som pavelig Soldat; han grinede med Munden op til begge Ørene. — *Carlo*[8]) er en dejlig Karl! Forleden banker det paa min Dør; det er Hr. *Carlo,* der siger: »Laan mig 2 Paoli!« »*Non c'éniente*«[9]), [svarer jeg]. Saa hæver han Armen i en truende Gebærde, og med en frygtelig Pathos — dog hul Stemme — udbrød han: »Løgner!« — og forsvandt. Jeg har næsten ikke brugt ham andet end til Samsons Ben; her er en Anden, som er ypperlig og en meget behageligere Person.

Om mine egne Malerier vil jeg ikke tale, jeg synes, det er saa kjedeligt . . . Jeg har Studie i *Viccoli del Basilico*, tæt ved *Holbech*[1]); det er stort og koldt som en Ulykke. *Sieur Vinge* boer tæt ved i *Middelthuns*[2]) gamle; ham seer man sjældent; han drikker aldrig Vin mere. Hvorfor? *Chi lo sa?* Derimod er her kommet en svensk Billedhugger herned, der hedder *Kjelberg*, en dygtig Fyr og en rigtig »treflig«, vakker Gosse; han har blandt Andet en ganske mærkværdig Evne til at tegne morsomme Karrikaturportrætter, meget lignende.

Fra *Bissen* skal jeg hilse. *Runeberg*[3]) og *Prior*[4]) — kjender Du dem? Flinke Folk!

Hils *Evens* mange Gange, og siig ham, at hans Renommée som Whistspiller endnu lever som et Sagn oppe i Foreningen. Det gaaer her, som i Verden, den store: jeg er snart en Olding hernede. Alle I Gamle ere borte, og Nye staa omkring En; der er noget Uhyggeligt i det.

Lad *Evens* læse dette vakre Brev, hvis han forresten vil og ikke er vred paa mig, fordi jeg ikke har skrevet ham til. Er Du vel, *Evens?* Du veed nok, at det ikke er saa let at skrive; jeg har mærket det.

. . . Jeg skal ud til *Küchler*, saa jeg maa holde op; det er langtfra med min gode Villie. Hm! Eders hengivne Ven, som venter et morsommere og længere Brev fra Jer Begge To.

Carl Bloch.

Til H. C. Andersen.

Kjøbenhavn. [Uden Datum. Vistnok Juni 1866.]

Kjære Hr. Professor! Jeg har saalænge skullet skrive Dem til; jeg mindes Dem saa ofte og takker Dem for de venlige Hilsener, De har sendt mig. Jeg arbejder meget, hver Dag fra Morgen til Aften; det er er stort Billede, jeg har for, nemlig Niels Ebbesen, der slaaer den kullede Greve. Jeg har faaet anlagt det og glæder mig til, at De skal se det, naar De engang kommer fra Syden. *Jeg* længes for Øjeblikket ikke efter de solvarme Lande; her er saa friskt i gamle Danmark; det er ogsaa syv Aar siden, jeg malede herhjemme.

De synes vist, at det er et tosset, dumt Brev, jeg skriver; men *Bøgh* var saa venlig at tilbyde mig Plads i sit Brev, og Klokken er mange, jeg er saa træt, derfor glider Pennen heller ikke saa godt, som den skulde, naar jeg skrev til Dem; gid De vilde synes, at Penselen var gleden godt idag, saa tilgav De mig vist, at jeg ikke er saa indholdsrig, som jeg skulde have været. Jeg ønsker Dem, Hr. Professor, alt Godt, jeg mener: Sundhed; thi alt Andet har jo Gud givet Dem i rigt Maal. Jeg tegner mig som Deres meget hengivne

Carl Bloch.

[1]) Han valgte at kopiere Domenichinos »Sybille«. [2]) Maler V. [3]) Malet af Dorph. [4]) Oxekjød med Bønner. [5]) »Vi sees igjen!« [6]) Oxekjød med Olie, Eddike, Sennop, o. s. v. [7]) Landsmændene. [8]) En Model. [9]) Jeg har ikke Noget.

[1]) Billedhuggeren. [2]) Den norske Billedhugger. [3]) Walter R. finsk Billedhugger. [4]) Dansk Billedhugger.

Til Frederik Bøgh.

Juli 1866. [Atelieret i Bredgade.]

Det glædede mig, at *Andersen* skrev til mig; det lader til, at han kan godt lide mig.

Jeg maler og maler hver Dag; idag har jeg nu Hovedpine, saa Du kan nok tænke Dig, jeg ikke kan skrive meget langt.

Senere i samme Maaned.

Jeg maa have noget af en Skribentnatur i mig; thi hvergang jeg er i daarligt Humør, faaer jeg Lyst til at skrive. Jeg tænker paa, hvor lykkeligt Du haver det derovre i Fyen, gaaer paa Marken og lader Tankerne flyve og saa skriver dem ned under den dejlige, frie Luft, med det dejlige, frie Sind; saadan tænker jeg mig Dig, og jeg glæder mig over Dig.

Ogsaa jeg seer op paa Skyerne gjennem mit høje Vindue, og det er mig, ligesom jeg bliver i bedre Humør. Jeg er ofte kjed af Verden og vilde ønske, jeg var død; men, naar det saa er værst, bliver det ofte allerbedst; jeg synes da, jeg har Saameget at takke Gud for, og det vilde jo ogsaa være taabeligt at fordre, at man skulde være lykkelig i dette Liv, jeg mener: altid at straale, altid at se Idealet under den lyse Himmel; nej, der hører Graavejr til og Regn, der pladsker — man skal skylles dygtig af, før man gaaer ind til Gud. . . Jeg er ikke skabt til [Lykke?]; jeg føler det undertiden paa en smertelig Maade; det er mig, ligesom jeg, ved at faa fat i min inderligste Attraa, mister Hvad jeg saae saa skjønt; se, *det* seer Gud, og derfor handler han saadan, som han gjør, med mig.

11. Juli 1866.

Jeg læser idag i Avisen, at jeg har faaet Udstillingsmedaillen i Stockholm; det smigrer min Forfængelighed; jeg havde Intet ventet. . .

. . . Gud hjælper mig — saadan tænker jeg, og jeg faaer Ro, og Livet kan jo glide hen, Verden staaer mig aaben. Jeg seer ud i Luften, og Skyerne vinker mig og siger: »Sejl frit om, gamle Dreng! I Verden er der Plads — Din Kunst taler alle Sprog!« Det gjælder egentlig kun at indbilde sig, man er Noget, saa er man tilfreds. *Jeg* faaer dog aldrig den Indbildning. . .

»Underligt Brev dette,« tænker Du; jeg skal sige Dig: jeg sidder og venter paa en Model; [naar jeg saa skriver], bliver Tiden ikke lang, og Du, gode Menneske, tager jo imod saadanne Udgydelser. Saa — nu kom Augusta Petersen, Modelinde.

Datum — jeg veed ikke.

Mange Dage ere gaaede, siden jeg skrev Ovenstaaende; jeg havde ventet, Du vilde skrive mig til; men, som jeg seer, har Du glemt mig — eller snarere: Du har vel ingen Lyst.

Her er kjedeligt inde i Kjøbenhavn; gid jeg var paa Landet! Jeg kunde jo rejse; men saa synes jeg, det er at spilde Tiden. Det er komisk, ikke sandt? Det er, ligesom man troede, man gjorde Noget for Tiden.

Skal jeg sende Dig dette Brev? Jeg har ingen Lyst dertil; jeg sidder her og er saa døsig, Alt er mig ligegyldigt, faldt selv Huset ned; jeg gider ikke skrive; sove, troer jeg, jeg vil. Det er Graavejr udenfor. Hvad er nu egentlig bedst: enten saadan døsig, eller denne Spænding i hver Nerve, som giver En denne Uro, som piner? Jeg troer: Døsigheden. Der er ligesom mere Velvære ved den. Vrøvl Altsammen! Er det rigtigt at stave sammen med to m'er?

. . . Naar jeg seer mit Liv i Fremtiden, seer det kjedeligt ud; jeg vilde ønske, det ikke blev langt. Jo ældre man bliver, desto mere ækles man ved Verden; Menneskene have saa travlt og ere saa vigtige. Jeg gad vide, Hvormange der tænker paa Døden; de Fleste tro, de skal leve evigt, eller at der [er] saare lang Tid for dem tilbage her paa Jorden. Kjære Ven! Nu vil jeg holde op med mit Skriveri; har det kjedet Dig, gjør det mig ondt, at jeg har været Skyld deri. Skriv mig Lidt til; Du veed, det morer mig at opdage Breve i min Postkasse.

Kjøbenhavn i August 1866.

Kjære Ven Bøgh! Du vil naturligviis ikke tro, at jeg alt to Gange har skrevet Dig til, men har ladet Brevene ligge her i min Mappe, fordi — ja, fordi jeg ikke kunde bekvemme mig til at lade Dig se ind i mit vankelmodige og svage Sind. Jeg kan tænke (det smigrer jeg mig idetmindste med), at Du har ventet Brev fra mig; Du seer nu, at Du jo alt har faaet to. Tak for *det*, Du skrev til mig. — Jeg veed Intet, jeg troer snart heller Intet, eller rettere: jeg veed, at jeg er [?], at jeg fortjener Hvad mig vederfares. Ak, jeg mangler Troen, paa mig selv først og fremmest.

Jeg har malet meget i den Tid, Du har været borte, og jeg er snart færdig med Osteriscenen; gid den maa leve, naar jeg engang er død! Du skriver vel? Fortæl mig Lidt om det! Nu er Du vel fri for alle de mange Besøg og er ene. Ene er sommetider godt at være, til andre Tider kjedeligt.

Er Du vred, naar jeg alt ophører at skrive? Jeg er træt. Gid vi kunde gaa en Tur sammen. Farvel, min Ven!

Din Carl Bloch.

Til H. C. Andersen.

Kjøbenhavn d. 10. Oktbr. 1866.

Min kjære Ven! De to Gange, jeg har faaet Brev fra Dig, kommer der frisk Luftning over mig; Kunsten og Kunstens Opgave her paa Jorden staaer saa levende og skjøn for mig, og, underligt nok, ere begge Dine kjære Breve komne netop i Dage, hvor jeg Intet bestilte, og hvor jeg var kjed af Det, jeg havde gjort; det er en styg Tid, naar man gaaer omkring og er kjed af det; Menneskene og Gaderne seer saa kjedelige og trætte ud, fordi man selv er det. —

Jeg har ikke arbejdet paa »Niels Ebbesen«, men arbejder paa de to andre Billeder[1]), som jeg først vil have fra Haanden. . .

Jeg glæder mig til at høre Udbyttet fra de en-

[1]) »Besøget hos Elisabeth« og M. Henriques' Portræt.

somme Dage paa Basnæs; hvergang noget Godt kommer frem i Danmark, har jeg samme Fornæmmelse som en Samler, der faaer en dejlig Tilvæxt i sin Samling: han nyder den, beundrer den, stiller den op, og Fremmede skal komme og misunde ham hans herlige Skatte.

Tak, min kjære, elskede Ven, for Dit Brev til mig; men vi siger ikke »Du« til hverandre, uden vi ere alene, som nu.

Din altid hengivne Ven
Carl Bloch.

er bleven forhindret af mit vankelmodige Sind . . . Forresten har jeg intet Nyt at melde Dig. . .

Til H. C. Andersen.

I Juleugen 1866.

Tak for Dit kjærlige, varme Brev! En glædelig Jul kan jeg jo ikke ønske — den er jo forbi — men et glædeligt Nyaar, med Sundhed, godt Humør og udødelige Besøg af Din Muse; Alt ønsker jeg Dig i fuldeste Maal . . .

Jeg bliver nu forstyrret nogen Tid med »Niels

Fredag

Naar jeg seer mit Liv: Fremtiden, seer det kjedeligt ud, jeg vilde önske det ikke blev langt. Jo ældre man bliver, jo mere ækles man ved Verden, Menneskene have saa travlt og ere saa vigtige, jeg gad vide hvormange der tænker paa Döden, de fleste troe de skal leve evigt her eller, at der saave lang Tid for dem tilbage her paa Jorden. Kjære Ven, nu vil jeg holde op med mit Skriveri, har det kjedet dig, gjör det mig ondt at jeg har været Skyld deri, Skriv mig lidt til, Du veed det morer mig at opdage Breve i min Postkasse.

Din hengivne Ven

Carl Bloch

Ebbesen«[1]), da jeg skal male Kongen til Ruslands *Dagmar*; det bliver en vanskelig Opgave. —

. . . Farvel! Levvel! Jeg skal male.

Til Fr. Bøgh.

Oktbr. 1866.

. . . Jeg har malet Osteriscenen færdig. »Besøget hos Elisabeth« er ganske færdigt, *Martin Henriques'* Portræt næsten færdigt. Begyndt i den sidste Uge at male op paa »Niels Ebbesen« — dog kun Lokalet. Har jeg saa ikke været flittig? *For* flittig, fordi det er Skidt Altsammen. Jeg kan aldrig gjøre Hvad jeg vil[1]). Jeg har to Gange ligget paa Rejse til Dig, men

Til Samme.

Den 26. April 1867.

. . . Jeg er saa glad idag, Solen skinner saa smukt, Luften, man aander, er saa frisk; gid man

[1]) Andensteds siger han: »Der er aldrig skeet Noget for mig, fordi jeg har *villet* det og med Begejstring har sat Alt ind derpaa. Jeg er bleven styret, dreven ind i Alting.

[1]) Andersen svarer herpaa: »Naar vi i det nye Aar sees, tænker jeg, at Doms-Eng·len Niels Ebbesen er traadt levende ud af Lærredet og taler Guds Alvorsord med Geszler-Geert, der ligger for Verden i sin Nøgenhed«.

altid var saadan! Men det skal jo være op og ned i denne Verden, ellers blev det kjedeligt!

Jeg maler paa Kongens Portræt og vilde ønske, jeg snart var færdig, da jeg længes meget efter at tage fat paa Bedestolens Malerier. — Nu seer jeg op i Luften for at faa vide Hvad jeg egentlig skal skrive om. Du staaer for mig med Dit kjære Ansigt; jeg seer, Du kan godt lide mig, og jeg er glad over Dit Venskab. Gud give, Du maa leve længe, at vi Alle kan nyde godt af Dig!

. . . Nej, Vejret er altfor dejligt. Jeg maa ud for at møde En, som Du nok kjender. For denne Enes Skyld tilgiver Du nok, at jeg ikke skriver Mere. . .

Til Samme.

Tredie Pinsedag 1868.

Min kjære Ven Andersen! Du er saa den Første, som jeg skriver til fra mit nye Hjem[1]). Jeg sidder ved min Kones Skrivebord og sender min Ven mine smukke Tanker; jeg tør nok rose dem; thi mit Sind er fyldt med Glæde og Tak til Gud for Alt, hvad han har gjort for mig. Vær ikke vred paa mig, fordi mit Brev først kommer nu; jeg veed, jeg for længe siden skulde have skrevet; men det blev kun i Tankerne. Farvel, Du kjære Ven! Din hengivne Ven

Carl Bloch.

[Nedenunder har hans Hustru skrevet: »Maa jeg vedføje min Hilsen! Alma Bloch«.]

Til Samme.

Florens 31. Oktbr. 1868.

Min kjære Ven! Jeg modtog Dit kjære Brev igaar i Florens, hvor vi foreløbig ere. Jeg har gjort nogle Studier her i Omegnen og bliver her lidt endnu; Hvad vi saa gjøre, veed vi endnu ikke, da jeg føler, jeg har handlet ubesindigt ved at rejse hjemmefra med min Kone; om vi rette denne Fejl eller blive ude, ville vi først bestemme inden December; maaske vi saa sees igjen . . . Her er ikke videre varmt, man maa alt gaa med Vintertøj. Saa — *der* kommer Kaffen, en Drik, der gjør godt om Morgenen, især, naar man har ventet en Time paa den.

Farvel, Du kjære Ven! Altid Din hengivne

Carl Bloch.

Til Samme.

[Kjøbenhavn] d. 25. Sept. 1869.

Det glæder mig, Du er rask; det er mere, end jeg kan sige. Jeg har alt i nogle Dagle liidt af en daarlig Hals, jeg kan ikke arbejde og er desaarsag temmelig ubehagelig tilpas. Jeg burde ikke skrive til Dig i en saadan Stemning og vil derfor holde op.

Den 27de.

Jeg er endnu daarlig, jeg er . . . Nu seer jeg Lægens Vogn. . . . Saa! Taalmodighed! Ja, det er vanskeligt altid at have den. Naar jeg nu er rask igjen, glæder jeg mig til at begynde paa »Christi Daab«. Jeg har tænkt mig at fremstille den i det Øjeblik, Guds Røst høres og Lyset falder ned over dem. Det gjør godt, naar man længe ikke har arbejdet, da at tage fat igjen; det er, ligesom man havde faaet ny Kraft. Om nogle Dage skal de fem Malerier, der ere færdige, ud til Frederiksborg Kirke og sættes op; det er altid ubehageligt at se sine Ting ophængte, de seer altid daarligere ud, end man troer; jeg glæder mig derfor ikke til det. Paa Glorup hænger »Niels Ebbesen« meget daarligt (om Dagen); naar man staaer foran det, kan man ikke se, om Ebbesen er et Træ eller et Menneske; det er et daarligt Billede; jeg blev meget mismodig over det. Om Aftenen i denne glimrende Belysning tager det sig jo nok ud; men det er dog et falskt Syn, man faaer paa det.

. . . Nu seer jeg, ved at læse Brevet igjennem, at jeg har talt en hel Del om mig selv: vilde jeg fortælle om min Kone og Hr. *Poul*, blev det Mere endnu. Derfor: Farvel, kjære Ven! Jeg vil længes efter Dig i Vinter.

Din hengivne

C. B.

Poul og jeg sende en venlig Hilsen.

Deres hengivne

Alma Bloch.

Til Samme.

Kjøbenhavn, Novbr. 1869.

. . . Jeg kan godt begribe, at Du længes efter Hjemmet; naar man veed, *der* er Nogen, som godt kan lide En, føler man sikkert, at det kommer mere fra Hjærtet end [hos] alle de Andre ude i Verden. Jeg haaber, vi se Dig tidligere, end Du havde ventet; men saa kommer Du jo rigtignok lige til Kulden og Sneen, som vi til Dato ikke har havt Noget af endnu herhjemme. Jeg glædede mig over, det ikke var mig, der havde været i Sneen i Wien; men, naar Du læser dette, sidder Du jo midt i Sommeren igjen, og det kunde jeg ogsaa have Lyst til.

Fra min Kone og lille Dreng skal jeg hilse Dig; han lader til at have stor Lyst til at gjøre nærmere Bekjendtskab med *H. C. Andersen*, da han nemlig er overordentlig forhippet paa at faa fat i »Dryaden«, og i et ubevogtet Øjeblik havde han nær revet hende itu og forsøgt at spise hende.

. . . Nu maa jeg holde op, da min Kone og jeg gjerne vil i Theatret iaften, og Klokken er mange.

Hun og Hr. *Poul* hilser Dig.

Din hengivne Ven

Carl Bloch.

Til Samme.

I Januar 1870.

Min kjære Ven! Det er lidt uhyggeligt at sidde ene herinde i Stuen; min elskede Kone er nemlig syg (dog, haaber jeg, ikke farlig) og ligger tilsengs; hvad kan jeg saa gjøre Bedre end skrive til min kjære Ven, som sætter saa megen Pris paa mig; ja, det seer jeg af det Brev, jeg fik idag fra Nizza, og har seet det af alle de Breve, jeg har faaet fra Dig. Min lille

---

1) Bloch havde holdt Bryllup den 31. Maj, 2 Dage før han skrev dette Brev.

Dreng skal lære Dine Æventyr at kjende, naar han kan forstaa dem, jeg glæder mig til at fortælle ham dem . . . Jeg glæder mig til at se Dig igjen ret snart; nu har vi Frost, men kun 2 Grader; ellers har Vinteren været mild, men mørk og vaad.

. . . Nu skriver jeg ikke Mere, da jeg ikke haver Andet at sige Dig, end at Du er min kjære Ven, som jeg baade er glad og stolt ved.

Din hengivne
Carl Bloch.

Til Samme.

[Uden Datum. Vistnok først i 1870.]

Min kjære, gode Ven! Hvortil skal jeg egentlig adressere dette Brev? Naa, det finder vel nok *H. C. Andersen*! Jeg har det ganske godt, lidt træt sommetider . . . Jeg kommer ikke til Fyen, da jeg har Meget at bestille, og *det* er jo min Lyst. Hvad skulde man ellers gjøre? Saadan gaaer saa Tiden og Livet med. Hvor Dit kjære Brev dog altid aander Velvillie for mig; jeg synes ikke, jeg fortjener det . . . Her regner det hver Dag; ogsaa *det* giver En mest Lyst til at sidde inde. Jeg sidder og tænker paa Hvad jeg egentlig skulde skrive; jeg veed Intet, uden at jeg holder meget af Dig, at jeg er stolt over, at Du er min Ven; bliv ikke kjed af mig! Farvel, kjære Ven! Jeg gaaer nu op og lægger sidste Haand paa Fru *Billes* Portræt.

Din trofaste
Carl Bloch.

Til Samme.

Kjøbenhavn, den 24. Maj 1872.

. . . Her gaaer vi i Udstillingsvrævl. Kunstnerne ere ikke tilfredse med Lokalet i Udstillingsbygningen; *jeg* mener: har man sagt A, maa man ogsaa sige B, og udstiller derude henved 13 Malerier.[1]) Det er da Nok! — Vi længes efter at se Din kjære Skikkelse paa Gaden igjen; naar jeg seer Dig, kommer der altid en Følelse af Skjønhed over mig. Jeg hørte forleden *Høedt* læse fire af Dine Æventyr, som han gjorde fortrinligt. Fra *Poul* og Lille, som Du ikke kjender, hilser jeg; min Kone sender Dig sine bedste Ønsker for Dit Helbred og beklager, at vi ikke faa Dig at se paa »Rolighed«, da vi rejser til Hellebæk i Sommer. . . . Og nu, Farvel, Du kjære Digter! Jeg er glad ved at være Din

hengivne Ven
Carl Bloch.

Til Samme.

Kjøbenhavn, den 22. Maj 1873.

Kjære Ven! Jeg modtog Dit Brev igaar og blev glad derover, først, fordi jeg synes, man maa føle sig rask, naar man kan skrive Breve, og dernæst, fordi Du, kjære Ven, sendte mig et; thi — oprigtig talt — jeg troede ikke, Du brød Dig stort mere om mig, fordi jeg ikke i den sidste Tid i Din Sygdom kom saameget til Dig. Jeg føler og skatter Dit Venskab højt, og jeg er stolt over, at en saa stort begavet Mand har givet mig det. Gud give nu, de sidste Rester af Sygdommen maa forsvinde og Du aldeles rask maatte kunne vende tilbage! Vi have igjen Sygdom: lille *Poul* ligger med Difteritis og stærk Feber; jeg synes, vi er næsten aldrig fri, og Du kan tro, det er lidt besværligt at vaage om Natten og male om Dagen . . . Vi rejse nu, (NB. hvis vi kan for Sygdom) den 1ste Juni til Hellebæk, og jeg glæder mig meget dertil; jeg er træt nu og mangler Kræfter, som jeg vil haabe kommer derude, naar blot vor *Poul* var rask igjen! . . .

Til Samme.

Hellebæk, den 10. Juni 1874.

Kjære Andersen! Jeg modtog Dit kjære Brev for nogle Dage siden og kan først nu takke Dig for det; Børnene have nemlig været syge (de 3 af dem), formodentlig ved Forandringen af Luften; nu er det overstaaet for denne Gang. Det glæder mig meget at se, hvor godt Du synes at have det; Gud give, Du maa blive bedre og bedre, saa vi kan leve sammen længe; her er jo dog ganske godt at være. (Man veed Hvad man har, men man veed ikke Hvad man faaer.)

Jeg har begyndt at male nogle smaa Billeder herude[1]), som jeg haaber at blive færdig med, og som jeg ogsaa haaber skal blive bedre end tidligere Ting.

Jeg tænker paa: naar Du har det godt roligt og rigt som *der*, hvor Du, Kjære, er, da kunde der ogsaa komme nogle smaa Historier frem . . .

Til Samme. Aalsgaard [ved Hellebæk].

Den 7. Aug. 1874.

Kjære Ven!

. . . Efter megen Møje fik jeg tydet (eller rettere: min Kone) den tyske Frøkens Brev; det er dog en forfærdelig utydelig Haand, og jeg beklager Dig, at Du maatte læse de fire Sider om mig. Jeg synes, der er noget Svulstigt ved Alt, hvad Tysken siger, og hendes Roes gjør intet Indtryk paa mig, da hun ikke forstaaer sig paa Kunst, hvad jeg ønsker Den skal gjøre, som roser mig; men det er meget venligt af hende at ønske, jeg skulde blive bekjendt i Tyskland, og tak hende derfor for den trykte Blanket, som hun sender mig, men som dog kommer forsent, da nemlig Indleveringstiden til Udstillingen sluttes d. 10. Avgust, og vi idag skrive d. 7.

. . . Vi have havt Sygdom, meget og længe, her ude paa Landet, hvilket ikke har bidraget til at gjøre Opholdet behageligt; men nu er det, Gud ske Lov, bedre. Min Kone beder mig hilse Dig mange, mange Gange og siger, Du skal ikke kalde hende »fortræffelig«; derimod kunde hun ønske, Du forandrede Ordet til »nydelig«; jeg veed nu ikke Hvad Du selv synes[2]).

Jeg er Din hengivne
Carl Bloch.

[1]) »Pebersvenden«, »En romersk Barber«, »Jairi Datter«, (Studie), »De to læsende Piger«, »Den første Kjærlighed«, »Munken plukker Høns«, »Munken har Tandpine«, »Forstyrret Middagssøvn«, »Portrætfigur«, »Fløjtespilleren«, »Scene i et Værtshus«, »En døv Munk« og »Scene i en Osteria«.

[1]) »En Fiskerdreng«, »Skurekonen« og »En ung Sømand«

[2]) I et Brev fra 18. Mai 1873 skriver Andersen til Bloch: Du har faaet en mageløs, velsignet Kone, og Du har allerede fire Smaa, der med Dig kunne istemme Lovsangen til hende«. Som bekjendt holdt Andersen meget af, at man i Selskaber opgav ham Rim

Hermed ende Brevene, som have staaet til min Raadighed. Man seer heri en Afspejling af *Andersens* Hjertelag for Bloch. Direkte Udtalelser fra *Andersen* til ham lyde saaledes:

Juli 1866.

. . . Poesi og *Kunst* ere nu vort *Danevirke*; De, saa ung og *frisk*, staaer allerede som en af de mest Betydende! Gud bevare os Dem, som De jo virker til at bevare vort Lands Betydning! Jeg beundrer Dem som Kunstner, og jeg har faaet Dem kjær som Menneske. De vil forstaa mig uden flere rosende Ord. . . . Mit Brev skal sige Dem min Glæde over Deres Skrivelse, min Lyst til at tale med Dem og at forsikre Dem, hvor kjær De er mig for Deres Aands Rigdom og Hjertelag. Gid jeg maa samles med Dem og vi altid maa være og blive mere og mere kjendte Venner.

27. December 1866.

Jeg vil sige Dig — Hvad Du jo dog rigtignok veed — at mellem alt det Nye og Glædelige, det henilende Aar 1866 bragte mig, var mit nærmere Bekjendtskab med Dig, vor Forstaaen og vort Venskab. Gid altid Din Dygtighed maa blive forstaaet og erkjendt, og, kommer der engang en Miskjendelsens Sø, saa lad den rulle! Hvad Gud har rejst paa Klippegrund skylles ikke bort.[1])

Basnæs, 24. Maj 1870.

Kjære Ven! I Tankerne er jeg hos Dig, hvor Du staaer og skaber Liv paa Lærredet, enten et fromt Billede for Kirken eller et lystigt Moment af Hverdagslivet. Maaske lader Du i dette Øjeblik Munken ryste Fjedrene af sig! Det vil glæde Madammen, jeg fortalte Dig om, hun, som paa Udstillingen stod foran Din mesterlige Hønseplukker og fandt, det var et fælt Billede: »Hvor han seer ud med Fjer, nej, det er dog græsseligt! Og saa alle de stakkels *blødende* Dyr!«

Gid jeg havde Din stadige, friske Virksomhed![2])

18. Maj 1873.

Kjære, lykkelige Ven! Du har igjen fuldendt en Altertavle, som henriver Alle.[3]) Hvor dog Vorherre er Dig god, og jeg slet ikke misundelig. Dejligt er det Alt, hvad ovenfra gives Dig . . . I Din Kunst sætter Du hver Uge et nyt Trin til Din Jacobsstige ind i Udødeligheden, hvortil *Murillo, Raphael* og *Rubens* længst ere gaaede. Jeg glæder mig over Din Begavelse og Din Lykke. Nu kommer ogsaa Sommeren snart til Danmark, og da flytte I vel Alle ud til Hellebæk[1]), og Du skal styrkes i det friske, strømmende Søvand. Der er dejligt derude, i Stormvejr og i Stille, og, naar man har et Hjem som Du, kan der nok blive paradisisk . . . Til mig kommer Du nu kun i mine Drømme; jeg venter ikke engang en Brevdue og vil heller ikke forlange den, ihvor stor Glæde end dens Komme er mig. Jeg siger: Skriv paa Lærredet, skriv Dit Borgerbrev paa Udødelighed, saa bliver Du Æresborger paa Jorden. . .«

Det har Bloch gjort, og sit Fædrelands Æresborger er han bleven. Der kan vist ikke være Tvivl om, at Billeder som »Prometheus«, »Christian d. Anden i Fængsel« og »Samson i Trædemøllen« ville bevare deres Værdi gjennem Tiderne, og hans smaa Genremalerier skal Fremtiden vurdere ved Siden af de gode hollandske; hans Raderinger ville elskes, naar Aarhundreder ere gaaede. Og dog maatte denne store Mester døje haanlig Tale af uforstandige Kritikere og man hørte Folk sige, at han tilhørte et tilbagelagt Standpunkt; i Gjerning søgte man at hæmme hans Berømmelse og dens Løn. Han sagde Intet derom, maaske, fordi han var overlegen nok til at smile derad, maaske ogsaa, fordi det virkelig gjorde ham ondt, og om sin Sorg tav han. Hvad hans sande Mening var om den nyeste, yderligste Impressionisme, ja, det kan man læse sig til i hans egne Malerier; men man kunde ogsaa engang, da han i et af de seneste Aar kom fra Ophængning af Billeder paa Charlottenborgudstillingen, høre ham sige: »Jeg er nærved at kaste op, saa ækelt er Meget af det.« Omtrent saaledes gik det ogsaa engang *Murillo*, som, da han saae et af *Juan de Valdes Leals* Billeder, der forestillede nogle halvforraadnede Lig, sagde; »Min Broder, man gjør bedst i at holde Fingeren for Næsen, naar man betragter dette Maleri.« Sidste Sommer bad jeg engang Bloch sige sin Mening ærligt om de radikaleste af vore nyeste Malere, og han svarede da ganske stilfærdig: »Det bliver aldrig til Noget; de har ingensomhelst Fremtid for sig: de slutter, hvor de skulde til at begynde.«

En Kunstner som Bloch vil altid gjennem sine Billeder vidne mod alle Udskejelser i Kunsten. Derfor var det saa tungt, at han saa

eller Themaer til at improvisere Vers over. Kort Tid efter Blochs Forlovelse bad man ham i et saadant Selskab at improvisere over: *Alma Trepka, en Tulipan*. Det var svært nok, da en Tulipan var Det, hun mindst lignede; hendes nordiske Renhed og Ynde mindede mere om Lilien, hvilken Benævnelse Bloch ogsaa selv har brugt om hende. Andersen snoede sig dog ud af de vanskelige Forhold ved at nedskrive følgende Linier:

> Hun er saa foraarsfrisk at se:
> en Tulipan i den hvide Sne!
> Og, naar hun staaer bag Rudens Glar,
> derinde man jo Foraar har.
> O, Alma, friske Tulipan,
> Du Blomsterlog fra Hindostan!

[1]) Se »Breve til H. C. A.« S. 552, 554, 564. [2]) Af et Brev i min Haandskriftsamling. [3]) Det bekjendte: Kristus velsigner et lille Barn. Altertavle til Holbæk Kirke.

[1]) I Ellekilde, nord for Hellebæk, byggede Bloch sig en Sommerbolig.

tidlig skulde gaa bort; dog: de bedste Frugter falde jo først af, de modneste blive ikke siddende paa Træet. Men hvilken Rigdom af Skatte har han ikke efterladt os! Den umaadelige Produktion ligesom sled ham op. Hvor ofte har jeg ikke i mange Aar hørt ham sige: »Aa, jeg er saa træt!« — Og saa ramte ham det store Slag: han mistede sin Hustru. Af sit hele Hjerte havde han elsket hende, hun var ham Kvinden for alle Kvinder. Hendes Kjærlighed var rig og trofast, hendes Beundring for ham ubetinget, hendes Ynde og Kvindelighed var saa moderlig og hendes Skjønhed saa stor, at den faldt sammen med hans kunstneriske Ideal, saa han i alle sine hellige Billeder kunde male hende, snart som Engelen, snart som selve Kristus — man kjender hendes ædle Aasyn allevegne i disse Billeder. Hvilken Smerte er der ikke gaaet gjennem ham, da han saae *hende* lukke Øjnene i Døden! Og dobbelt knugende og fortærende blev denne Sorg, fordi han paa ægte nordisk Viis gjemte den, uden at kunne

Basnæs 24 Mai 1870

Kjære Ven!

I Tankerne er jeg hos dig hvor du skaber og skaber Liv paa Lærredet, enten et stort Billede for Tiden, eller et lystigt Moment af Hverdagslivet. Maaskee lader du i dette Øieblik Munken vaske Gudsfrygten af sig!.. Det var glade Madammen som jeg fortalte dig om, hun som paa Udstillingen stod foran din mesterlige Slagterbutik og fandt det var et fælt Billede: „hvor han seer ud med Haar, nei det er dog grueligt og paa alle de slagtede blødende Dyr!“ ——————

H. C. Andersen

Til
Hr. Carl Bloch!

befrie den i Ord eller Taarer; atter var han den Tavse, men nu saaledes, at han fortærede sig selv. Denne store Idealist med den saa fine, saa fuldkomne Natur led selvfølgelig altid dybere og stærkere end almindelig anlagte Mennesker; gjennem hans hele Liv lød Omkvædet i Folkevisen om Hr. Strange og Liden Kirsten:

»Mig længes i alle mine Dage«;

men nu var det blevet forvandlet til det i Folkevisen »Fortvivlelsen«:

»Jeg gider ikke levet, saa længes mig!«

Efter sin Hustrues Død færdedes han som en ganske Hjemløs paa Jorden; man fik næsten ikke et Smil frem i hans Ansigt, og han saae træt og livsled ud; det Eneste, der holdt ham oppe, var Glæden over hans 8 Børn; men netop *det*, at *de* havde mistet hende, hvis Ære og Stolthed først og fremmest bestod i at være Moder, gjorde ham saa tung i Sindet.

Vi saae det jo Alle paa ham, at han var syg. En tidlig Formiddag i sidste Forsommer mødte jeg ham, og, da vi havde gaaet lidt, foreslog han, at vi skulde sætte os ned paa en af Bænkene ved »Runddelen« paa Kongens Nytorv, da han var saa træt. Her sagde han: »Jeg mangler Friskhed, jeg trænger til at komme ud at rejse. Jeg vilde dog saa gjærne til Rom endnu engang, inden jeg døer.« Da jeg svarede, at der jo Intet var til Hinder for, at han gjorde en saadan Rejse, sagde han: »Jo, jeg kan ikke forsvare at bruge Penge dertil. Husk paa, hvormange Børn jeg har! Nej, nu haaber jeg, at Sommeropholdet i Aalsgaard skal hjælpe paa Kræfterne.« — Saa mødte jeg ham, da han kom tilbage derfra; men da saae han ængstende syg ud; og nu tog det hurtig til.

Faa Dage, før han gik tilsengs nu i Januar Maaned, besøgte jeg ham. Han sagde da: »Jeg har en Knude her i Maven, og nu trykker den paa Tarmene.« »Hvornaar har De mærket det?« spurgte jeg. »Det følte jeg lige efter min Kones Død, altsaa for fire Aar siden.« »Men det har De jo aldrig talt om.« »Nej, saadant Noget skal man ikke tale om,« svarede han. »Lider De Smerter?« »Ja, sommetider; men det skal man heller ikke tale om.« — Nu bragtes det paa Bane, at han jo skulde vælges til Akademiets Direktør. »Det kan jeg ikke blive,« sagde han. »Jamen, *det* ligger heller slet ikke for Dem; *der* skulde De være tilstede ved enhver Lejlighed og maatte forlade Deres Arbejde, naar De maaske var bedst oplagt.« »Det kunde jeg sagtens,« svarede han, »jeg har altid været et Pligtmenneske; men værre er det, at jeg ikke kan lade være at kaste op, og saa kan man ikke lede Akademiets Forhandlinger.« Han sagde, at han ikke før havde havt Lyst til at være Direktør, men ved sommetider i de senere Aar i Direktørens Fraværelse at lede Forhandlingerne, havde han faaet denne Lyst. Sin Pligtfølelse beviste han ved stadig om Aftenen at gaa hen paa Akademiets Skoler, selv dengang, da han ikke længer havde Kraft til at føre sin Pensel; det var ham altid en Glæde at vejlede de Unge, han passede denne Gjerning med stor Omhyggelighed og vandt deres Hjerter. Meget vemodig sagde han: »Jeg har overladt mit Atelier til *Poul;* herhjemme har jeg prøvet paa at male lidt, men jeg kan ikke; jeg har dog flere Ideer, som jeg gjærne vilde have udført«. Hans hele Samtale havde Døden til Baggrund; men som en Mand saae han den imøde. »Naar man blot har været lykkelig, er det ikke saa svært at dø,« havde han sagt efter sin Hustrus Bortgang, og nu viste han, at han havde lært Meget i sit Liv: han havde lært at adlyde Gud. Da jeg sagde Farvel til ham, var det fra begge Sider tydelig nok med Bevidstheden om, at det var sidste Gang, vi taltes ved her. Et mere ydmygt, fromt, elskeligt Menneske har jeg ikke truffet.

Hans Dødsleje var stille; til Ingen talte han om, at det var Døden, og han talede overhovedet meget lidet, skjønt det næsten til det Sidste interesserede ham at høre Lidt om Hvad der foregik i Verden. Han vilde ellers gjærne ligge ene, vilde nødig forulejlige Nogen og nævnede ikke Smerter, skjønt Trækninger, der gik over hans Aasyn, kunde tyde paa, at han led. Løverdag Aften d. 22. Febr. Kl. 10 sov han ganske umærkeligt hen.

At han selv allerede i December havde været klar over Hvad der forestod, fremgaaer deraf, at han *da* havde nedskrevet det Ønske, at han i største Stilhed og Simpelhed maatte blive begraven fra Kapellet paa Holmens Kirkegaard. Skjønt Intet om hans Jordefærd var meddelt Offentligheden, vare dog utallige af hans Venner og Kunstfæller strømmede til, og hans Kiste stod i en Fylde af de dejligste Blomster.

Akademiets Ønske at begrave ham fra Antiksalen paa Charlottenborg maatte vige for hans egen Bestemmelse.

Carl Bloch var elsket af hele den danske Nation: han ejede i sig det Bedste og Skjønneste i alle os Andre og var sig dette Eje bevidst, forstod at give det Udtryk og vise os, at vi besidde det i os selv. Han var Folkets store, ædle Hjærte, dets rene, klare, grandskende Øje, dets oprigtige, simple Tanke. Han saae ud over Skinnet, fattede i Alt det Væsentlige og gav det et skjønt, sandt og uudsletteligt Udtryk. Han højnede vort Eje og forøgede vor aandelige Ret til at være en Nation. Nu straaler han med funklende ren Glans paa vor Mindehimmel. Et Menneske, elskværdigt og ægte som Faa, en Kunstner af lødigt Guld!

Engang spurgte man Lord *Palmerston:* »Hvis De ikke var en Englænder, Hvad vilde De saa ønske at være?« og han svarede: »Hvis jeg ikke var Englænder, saa vilde jeg ønske at være Englænder.« Havde man spurgt Bloch: »Hvis De ikke var Maler, Hvad vilde De saa ønske at være?« saa havde han ganske vist ogsaa svaret: Hvis jeg ikke var Maler, saa vilde jeg ønske at være Maler«; thi det var det Eneste, hvortil han var *født.* Aldrig glemmer jeg den Følelse, hvormed jeg første Gang stod overfor hans »Prometheus«. Der gik en hellig Gysen igjennem mig, og jeg indsaae, at her var Noget, der brød nye Veje. Jeg erkjendte taknemmelig Hvad der staaer i *Oehlenschlægers* »Hroars Saga«:

»Held Den, der ung, i Kraftens Alder,
»kan skue Tidens største Mand.«

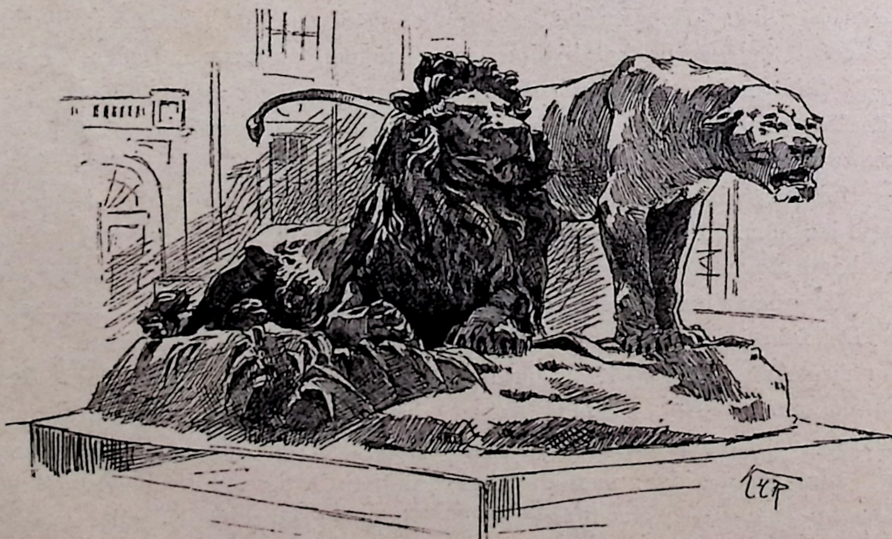
Her var den hellige Ild, om hvilken der staaer i *Æschylus'* »Prometheus«: »Ilden er alle Kunsters Væld.« Og sammesteds staaer der:

»Fra Prometheus stammer hver en Kunst blandt Jordens Børn.«

Jeg vil sige, at fra Blochs »Prometheus« stammer en Række udmærkede Kunstværker. Mangen Gang er der sendt ham en tavs Tak for dem; den standser ingenlunde, fordi han nu ikke mere er iblandt os.

Hans Levneds Billedsage, som han har Danmark skjænket,
kan Døden ikke tage: den straaler uforkrænket!

Nicolai Bøgh

Et Ægtepar fra Berberiet.
Gruppe i Gips af K. Hansen-Reistrup.
Udstillet paa Charlottenborg 1889.

MAJORENS NIECE.

Roman af **Ossip Schubin.**

(5. Fortsættelse).

Olga mærker, at hun har vovet sig ud paa Glatis. De have begge skiftet Farve, han er bleven bleg, hun rød, men hendes Forlegenhed er dog betydelig pinligere end hans. Da han atter vender Blikket mod hende, seer han, at hendes Øine ere fulde af Taarer. Det gjør ham ondt for hende.

»Du skal ikke græmme Dig, Olga«, siger han dæmpet, med en bitter Latter, og idet han tager en af hendes smalle, kjølige Hænder i sine, klapper han den først og fører den derefter til sine Læber.

»Aa, endnu *aux petits soins*, hvor rørende!« udbryder nu en snøvlende Stemme bagved ham. De vende sig om og se en ung Mand, som, trods sin tydeligt tilkjendegivne Frygt for at forstyrre, aabenbart ikke gjør det ringeste Tegn til at trække sig tilbage. Det er en ung Mand i en lys Sommerdragt, i Farve og Snit den høieste Badestedchic — en ung Mand, hverken høi eller lille, hverken tyk eller mager, hverken grim eller smuk, men med et afgjort usympathetisk Ydre. Hans paafaldende blege Hudfarve er tegnet med store, spredte Koppear, hvorved han minder om en Schweizerost — hans lysegrønne Øine staa, skjævt i Hovedet, ligesom hos Japaneserne, Spidserne af hans opadsnoede Knebelsbart naae ham helt op i Tindingen, og hans Haar er saa stærkt glattet, at hans Hoved ligner en sort lakeret Kappeblok. Men alt dette er kun Biting. Det som særligt misklæder ham, er hans Smil, ved hvilket han viser sine store hvide Tænder, medens Spidsen af hans lange og tynde Næse derved sænker sig ned over Overskjæget.

»Fainacky!« udbryder Treurenberg, ubehagelig overrasket.

»Ja — mig og ingen Anden! Glæder mig meget at se Dig, Treurenberg!« udbryder Polakken. »Vær dog saa venlig at presentere mig for Din Hustru«, tilføier han, idet han samtidig bukker for Olga.

»Min Hustru er, saavidt jeg veed, ifærd med at gjøre Toilette«, siger Treurenberg koldt. »Det er . . . en ung Slægtning, en Cousine . . . til min Hustru. Olga, tillad at jeg presenterer Grev Fainacky for Dig.«

Paula er endnu stadig beskjæftiget med at uddanne sin Forlovede. I et mere og mere søvnigt Tempo, med en mere og mere utydelig Articulation slæber Harry sig gjennem de udødelige Vers i Shakespeares Kjærlighedstragedie.

Fuld af Følelse giver Paula ham Stikordet. Historien begynder at kjede ham.

»For Øieblikket har jeg virkelig faaet nok af dette Kjærlighedsbavl!« udbryder han og skubber Bogen tilside.

»Aa, Harry,« udbryder Paula, »hvor kan De dog bruge et saadant Udtryk om den herligste Kjærlighedspoesi, som nogensinde er skrevet!«

Han trækker først ærgerlig i sit Overskjæg, derpaa mumler han:

»De har forandret Dem mærkelig i de sidste Dage«.

»Da vel ikke i min Disfaveur?« svarer hun stødt.

»Endelig vil hun blive fornærmet!« jubler det i hans Bryst. Han griber allerede efter sin Forlovelsesring — da Døren gaaer op og en Tjener melder:

»Hr. Grev Fainacky!«

»Hvor De seer godt ud, kjære Baronesse Paula — saa lykkelig, saa straalende . . . *on connait cela!* Jeg har gjort Brug af Deres Fru Mamas venlige Opfordring og presenteret mig her, uden at melde mit Komme«, snøvler Polakken. »Hvordan gaaer det, Harry — svarende til Omstændighederne, i den syvende Himmel, naturligvis . . . naturligvis«, dermed lader han sig glide ned i en Fauteuil, som Paula anviser ham, og vifter sig med et rødkantet Lommetørklæde, paa hvilket kanelfarvede Jockeyer fare omkring paa galopperende Raceheste og hvorfra der udstrømmer en gjennemtrængende Lugt af Moskus og Ambra.

»Jeg glæder mig uendeligt over Deres Besøg«, forsikkrer Paula, »jeg haaber, at De bliver her et Par Dage. Har De allerede talt med Mama?«

»Nei«, beretter Fainacky, som vifter sig mere og mere affecteret,» jeg streifede først rundt om Slottet, uden at træffe Nogen, der kunde

melde mig. Saa hændtes der mig noget — ha, ha, ha! *C'est par trop bête!*«

»Naa, hvad da?«

»Paa mine Opdagelsesstreiftog kommer jeg endelig ind i en Havestue, finder et Par . . . Treurenberg og en ung Dame . . . vil De tænke Dem, jeg troede, at det maatte være hans Hustru . . . jeg har antaget denne . . . hvad er det nu hun hedder — Olga . . . Deres Protégée for Deres Søster, for Grevinde Selina — har bedt Treurenberg om at presentere mig for sin Hustru — ha, ha, ha! *Vraiment, c'est trop bête!*«

I samme Øieblik seiler en høi, yppig Skikkelse med rødligt Haar, blændende Teint og lidt for skarpe Træk ind i Stuen.

»Det er min Søster!« udbryder Paula. En formelig Presentation finder Sted.

»Inden jeg havde seet Grevinde Selina, fandt jeg kun min Feiltagelse komisk, nu finder jeg den utilgivelig!« udbryder han og lægger Haanden paa Hjertet. »Harry, har Du aldrig funden Ligheden paafaldende?« Han fæster et stivt, henrykt Blik paa Grevinden.

»Hvilken Lighed?« spørger Harry tørt.

»Naa, Ligheden med Prinsessen af Wales!«

XV.

»Men hvem er egentlig denne Olga?«

Det er Fainacky, som har rettet dette Spørgsmaal til Grevinde Treurenberg, og tilmed efter Gaffelfrokosten, ved hvilket Maaltid det allerede er lykkedes ham at vinde den unge Frue fuldstændig.

Han og Grevinden sidde begge under en graa og rødstribet Markise paa Vestsiden af Slottet ved et Bord, paa hvilket det fine Kaffeservice er blevet staaende. Resten af Selskabet har spredt sig.

Baronesse Harfink skriver et Brev til en en af sine Brødre, som er en af Spidserne i det østerrigske Demokrati og har været Minister i tre Maaneder, Paula og Harry spadsere om i Parken, og Treurenberg benytter det smukke, stærke Sollys til afvexlende at photographere en halv forfalden Brønd og to Stokroser fra alle Sider.

»Altsaa, hvem er egentlig denne Olga?« gjentager Fainacky og stryger med den lange Negl paa sin Lillefinger Asken af sin Cigarette.

»Aa, det er en temmelig pinlig Historie,« svarer Grevinde Selina.

»Tilgiv mig, jeg havde ingen Anelse,« forsikkrer Polakken; »hvis jeg begaaer en Indiscretion . . .«

»Vi henregne Dem til Familien, fuldstændig til Familien!« siger den unge Frue og smiler elskværdig. »Af enhver anden vilde dette Spørgsmaal vel have berørt mig meget ubehageligt, med Dem kan jeg jo tale aabent om denne Sag. Det vil maaske ikke være Dem ubekjendt, at en Søster til min Fader — hans eneste — som gammel Jomfru — jeg troer, at hun var syvogtredive Aar gammel — er løben bort med en Skuespiller — aa, med en obscur Komediant, jeg troer, at han spillede Ridderrollerne paa Theatret i Rudolfsheim og gjorde hende Hovedet kruset som Røveren Jaromir. *Elle a montré le courage de ses opinions* og har giftet sig med ham. Paa det mest Brutale mishandlet af ham, døde hun efter et femtenaarigt, ubeskriveligt ulykkeligt Ægteskab. Paa Dødsleiet lod hun min Fader kalde til sig og overgav sin Datter i hans Varetægt. Det er Olga. Min Fader — jeg veed ikke, hvoraf det kom — fattede en utrolig Forkjærlighed for hende, han opfordrede ligestrax Mama til at tage Olga til sig. Nu beder jeg Dem, en Skabning, der er voxet op under saa gyselige Forhold, blandt saadanne Mennesker! Det er nok sandt, at Tante før sin Død allerede i flere Aar havde levet skilt fra sin Røver Jaromir — men alligevel — hun havde dog saa kuriøse Forbindelser — Mama kunde ikke tage den lille Zigeunerske i Huset til sine næsten voxne Døttre. Af den Grund blev hun anbragt i et Klosterpensionat. Vi haabede bestandig, at hun skulde blive Nonne, men nei! Og da hendes Opdragelse var fuldendt, maatte Mama tage hende i Huset kort før Papas Død. Jeg var allerede gift dengang. Aa, jeg husker endnu saa tydelig hendes Ankomst! De kan nok tænke Dem, hvor forfærdeligt det var for os at maatte taale dette fremmede Element i vort Hus! Men hvor lidt han ellers i Almindelighed tog sig af de huslige Sager, var Papa dog undertiden meget despotisk — man maatte rette sig efter hans Magtbud.«

»Hm, hm!« yttrer Polakken, idet han med sine lange, hvide Fingre trommer paa Bordpladen. »Hm, hm!« *Je comprends. C'est une charge pour votre mère,*« tilføier han efter en Pause. Uagtet han taler Fransk daarligt og med en stærk Accent, saa gjør han det dog altid, som om det var det eneste Sprog, i hvilket han kunde udtrykke sine lønligste Følelser. »*C'est dur tout de même!*«

»Ak, Mama har jo kun altid levet for Pligten!« sukker Selina; »og Nogen maatte dog forbarme sig over det stakkels Væsen!«

»Ganske vist, ganske vist, meget ædelt talt, meget idealt tænkt, Grevinde Selina, men — Datteren af en Komediant . . . De veed ikke, hvad det vil sige. Røber hun da slet intet, som tyder paa hendes ulyksalige Herkomst?«

»Nei, egentlig ikke,« siger Selina tankefuld, »hun har ganske gode Manerer, denne *sacré-coeur* — Belevenhed, Klosteropdragelsens Tugt hviler

endnu over hende. Hun er ikke stærkt aandeligt udviklet, men nu da De minder mig om det, kommer jeg i Tanker om, at der dog er en vis Overspændthed hos hende, hendes Moders Overspændthed.«

»Og Faderens hede Zigeunerblod — en farlig Blanding,« sukker Polakken vigtig. »De maa sørge for snart at faae hende gift!«

»Det vil desværre falde vanskeligt at faae hende anbragt,« siger Selina. »Husk paa hendes Herkomst!«

Grevinden lægger Hovedet lidt paa Siden og trækker en lang Traad ud af sit Broderi.

»Hun skal være Faderens udtrykte Billede. Røveren Jaromir var nemlig en smuk Mand, af italiensk Herkomst.«

»Lever den brave Mand endnu?« spørger Polakken.

»Nei, han er død, Gud ske Lov — det vilde jo være gyseligt, hvis han existerede endnu!« udbryder Selina og leer. »Apropos,« tilføier hun, idet hun holder to Schatteringer af Gult prøvende op for Øinene, »finder De Olga smuk?«

»Hm, *pas mal* — ikke noget Særligt!» hykler Polakken. »Hvis jeg havde truffet hende et andet Sted, vilde jeg maaske have fundet hende smuk, men her — tilgiv mig min utilslørede Oprigtighed, Grevinde Selina, men . . . ved Siden af Dem vil enhver anden Kvinde have vanskeligt ved at gjøre sig gjældende. Det veed De jo forresten selv.«

»*Vil flatteur!*« udbryder den unge Frue og slaaer Polakken over Haanden med en Dukke Garn. Han og hun har ikke kjendt hinanden i tre Timer, men forstaa gjensidig hinanden saa godt, stemme saa nøie overens i deres Livsanskuelse, som om de vare opvoxede sammen. De ere jo ogsaa beslægtede. I Karlsbad, hvor han nylig gjorde Bekjendtskab med den gamle Baronesse Harfink og hendes Datter Paula, har Fainacky meddelt Damerne, at den ene af hans Bedstemødre, en født Löwenzahn, var Cousine til en Onkel til Baronesse Harfink.

Den Driftighed, hvormed han havde draget denne Kjendsgjerning frem, den Vigtighed, som det havde for ham, at blive behandlet som en Fætter af Familien Harfink, havde gjort Indtryk baade paa Paula og hendes Moder. Forresten havde han strax vundet deres Sympathi, hvad de allerede havde meddelt Selina.

»Man kan vise sig overalt med ham,« havde de kræsne Damer strax erklæret, ganske vist senere opdaget flere mærkværdige og glimrende Egenskaber hos ham og derefter fremhævet ham som en Acquisition, som et livligt, aandrigt, talentfuldt Menneske.

Han er hverken aandrig eller livlig, og hvad hans Talenter angaaer . . . naa, det er nu saadan sin Sag. Selv om han synger middelmaadigt, klimprer middelmaadigt paa Klaveer og kradser middelmaadige Leilighedsdigte op i smukt indbundne Damealbums, har han dog drevet det til et uomtvisteligt Mesterskab i en anden nyttig Kunst — den Kunst at hylde sine Medmenneskers Svagheder, at proppe deres Forfængelighed med søde Sager — Smigreriets Kunst.

Til at drive denne med tilbørlig Færdighed høre navnlig to Ting: Smagløshed og Frækhed, kun ved Hjælp af disse to Forbundsfæller faaer man Mod til at byde sine Medmennesker den stærke Dosis af Røgelse, som de — paa nær et Par mistroiske Originaler — allesammen taale. Erfaringen har lært Fainacky, at man, hvad Smiger angaaer, kommer videre med Dristighed end med Finhed. Han retter sig derefter!

Smigreri er hans egentlige Bestilling, den Specialitet, hvorved han frister sin flove Snylterexistens — Smigreri og den dermed nær beslægtede Kunst: Bagvadskelse. Et vellykket Epigram paa vor Næste gjør mange af os langt mere Fornøielse end en personlig Compliment.

Han flagrer fra Sted til Sted, smigrende, persiflerende. De sidste Uger har han tilbragt hos en i Nærheden boende fyrstelig Godseier, en Pebersvend, som led af Ansigtssmerter og havde den Vane at kaste Sophapuder i Hovedet paa sine Gjæster, hvilket Fainacky overfor sin sin Velynder fremhævede som vittigt. Men da Fyrsten en Dag gjorde Mine til at vælge et farligere Projectil til sine Kasteøvelser, fandt Fainacky, at det var paa Tide at forlægge sin Virksomhed til en anden Skueplads.

I Dobrotschan synes han at have funden en gunstig Jordbund. Han har vundet Værtindens Hjerte for anden Gang, nemlig derved, at han ved Gaffelfrokosten har massakreret sin forrige Værts Kok.

Medens han bliver ved med at gjøre Cour til Grevinde Selina, foregaaer der en rørende Scene paa et andet Sted i Haven. Paula, som paa Spadseretouren med sin Forlovede pludselig og paa lang Afstand har faaet Øie paa Treurenbergs photographiske Apparat, foreslaaer Harry paa Stedet at lade sig tage af sammen med hende. Den beklagelsesværdige unge Mands Modstand udretter intet mod hans Forlovedes Villiestyrke. Triumpherende slæber hun ham hen foran Apparatet og finder efter flere Forsøg en Stilling, som forekommer hende kjærlig nok. Med de foldede Hænder paa Harrys Skulder seer hun sværmerisk op til ham.

»Se ikke saa mørk ud,« mumler hun; »naar jeg ikke vidste, hvor meget Du holder af mig, maatte jeg tro, at Du hadede mig!«

Med tankefuldt sammenknebne Øine seer Lato paa Parret, saa tager han Dækselen af og siger: »Turde jeg bede!«

Pladen mislykkedes, fordi Harry just i det afgjørende Øieblik har vendt Hovedet om; men

da Paula opfordrer ham til for anden Gang at give sine ømme Følelser pantomimisk Udtryk, erklærer han, at han ikke engang kan blive i fem Minutter til — Kursmeden venter paa ham i Komaritz.

»Aa, den afskyelige Kursmed!« sukker Paula. Efter deres sidste Uenighed har hun foreslaaet Harry det fortrolige »Du«. Det er alt, hvad han har opnaaet ved sin Tværhed. »Det er allerede tredie Gang i denne Uge, at Du har maattet afbryde vor Samværen for Kursmedens Skyld!«

Harry bider sig i Læberne. Det er aabenbart paa høie Tid at finde et nyt Paaskud for den unaturlige Afkortning af hans Besøg. Forresten . . . hvis hun endelig engang vilde blive vred paa ham!

»Kan Du ikke tage med til Komaritz?« spørger han Lato, for at give Samtalen en anden Vending, hvorefter Lato, som strax gaaer ind paa dette Forslag, skynder sig ind i Slottet, for at gjøre sig færdig til Touren. Lidt efter kommer han, med Ridepisken i Haanden, hen til Selina, som endnu bestandig lader sig beundre af Fainacky.

»Vil Du nu lade mig være alene igjen, troløse, pligtforglemmende Mand!« udbryder hun og truer gratieus med Fingeren ad ham. Henvendt til Fainacky tilføier hun derpaa: »Vi leve i et moderne Ægteskab, saaledes som der staaer i Romanerne, Manden gaaer tilhøire, Konen tilvenstre. Det er den eneste Maade, hvorpaa man kan komme ud af det i Længden, ikke sandt, Lato?«

Lato giver intet Svar, rødmer kun lidt, kysser sin Hustru paa Haanden, nikker flygtigt til Fainacky og vil til at gaa.

»Kommer Du igjen til Diner?« raaber Selina efter ham.

»Naturligvis!« svarer han; dermed er han forsvunden bag Buskene.

Tankefuld snoer Fainacky sin Knebelsbart, stirrer først opmærksomt paa den unge Frue, dernæst paa Bordpladen, hvorefter han udstøder et udtryksfuldt »Hm!«

Med korte, hastige Skridt vil Lato imidlertid slutte sig til Ungdomsvennen, som han opdager henne ved Udgangen af Parken.

Saa kommer Olga henimod ham, med en stor Straahat, som kaster en Skygge over hendes Øine, paa Hovedet og et stort skeformet Blad, af hvilket friske Hindbær skinne indbydende frem, i de slanke Hænder.

»Hvor skal Du hen?« spørger hun.

»Jeg rider med Harry til Komaritz,« svarer han. »Aa, hvilke prægtige Hindbær, Olga . . .«

»Jeg veed, at det er din Yndlingsfrugt. Jeg har plukket dem til Dig,« siger hun.

»I denne Hede — men Olga dog!« udbryder han.

»Inden Aften vilde Solen have tørret dem,« siger hun.

Han forstaaer, at hun har villet vise ham en Opmærksomhed for at gjøre sin Feil fra om Formiddagen god igjen, og er dybt rørt derover.

»Vil Du da ikke spise dem?« spørger hun og paanøder ham Bærrene.

Han tager et Hindbær. I det Samme møder hans Blik Harrys. Olga bevarer sit utvungne Væsen, medens en let Forlegenhed bemægtiger sig Lato — han kan ikke selv angive Grunden dertil.

»Nu har jeg ikke Tid,« siger han og fjerner blidt hendes Hænder, som hun strækker ud imod ham med Hindbærrene.

»Skal jeg gjemme Hindbærrene til Dig til Dessert — Du kommer vel igjen til Diner?« siger jeg.

»Ja vist, Kl. 6 er jeg her igjen!« raaber han til hende. »Adieu, Barn!«

Medens han lidt efter sammen med Harry traver ud af Slotsgaarden ind i den store Poppelallee, spørger Harry ham:

»Har denne Olga altid opholdt sig her i Huset?«

»Nei, først et Aar efter mit Giftermaal kom hun fra Klosteret. Selina tager sig af hende, fordi Paula ikke kan enes med hende. Hun reiser tidt med os,« svarer Lato.

»Hun lader til at være behagelig og vindende,« siger Harry; efter en lille Pause tilføier han: »Jeg har sjelden seet en saa fuldendt Skjønhed!«

»Hun er eiegod,« siger Lato rask, derpaa tilføier han noget mere dæmpet: »Og grænseløs forladt. Stakkels Pige!«

XVI.

Det klodsede Vaaningshus i Komaritz kaster en lang, skraa Skygge over den gammeldags Have, over de med Blitum og Salvie indfattede store, retvinklede Blomsterbede, i hvilke sødtduftende Centifolier blomstre i broget Fællesskab med den mørkeblaa Stormhat, grelrøde Verbenaer og bleglila Phlox; indfiltrede Hindbær-, Ribs- og Stikkelsbærbuske, som strække sig i Baggrunden langsmed Havemuren, og over de slet vedligeholdte Plainer. Tykstammede Pære- og Æbletræer blande deres Skygger i Skyggen af den gamle Bygning.

En doven Eftermiddagsstemning hviler over det Hele; dovent lyder Biernes Summen henover Blomsterbedene, dovent Bladenes Susen, naar de vaagne et Øieblik efter en lang, ligesom fortryllet Søvn, fare sammen, for atter at forstumme

— dovent de svage Toner fra det gamle Klaver, paa hvilket den yngste Leskjewitsch øver sig paa »*Cloches du monastère*« og tilmed under Veiledning af en Spillelærerinde, ved Navn Frøken Laut, der er engageret for Sommerferien.

Slottets øvrige Beboere ere hverken til at høre eller se. Hedvig pleier Raad med sin Kammerjomfru og Grevinde Zriny gjør sig Umage for at reparere en stor Ulykke. Paa Reisen fra Wien til Komaritz havde hun nemlig taget to dyrebare Gjenstande fra sin Kammerjomfru, som i Forveien var overlæsset med Reisetøi, nemlig en i Træ udskaaren, dels smukt bemalet, dels rigt forgyldt St. Johannes og en stor Flaske Eau de Lourdes. Ved Udstigningen i Pernik snublede hun og faldt ligesaa lang hun var paa Perronen — Flasken med Eau de Lourdes fløi tilhøire, Johannes tilvenstre, Flasken gik itu og Johannes mistede ikke alene sit Hoved og den ene Haand, men røbede, da den stakkels Grevinde havde sanket hans Levninger sammen, en høist bedrøvelig, almindelig Skrøbelighed. Hans Reparation udgjør nu den gamle Dames vigtigste Livsopgave. For Øieblikket maler hun med Andagt og sort Oliefarve paa hans folderige Klædebon.

Harry og Treurenberg har ikke underrettet Nogen om deres Komme. De ligge paa en skraanende Græsplaine under et mægtigt Æbletræ, ryge og udkramme deres Erindringer.

»Hvor det er rart og hyggeligt Altsammen!« yttrer Treurenberg med sin bløde Røst og sit lidt syngende Tonefald. »Man bliver ti Aar yngre her. Det er de samme Blomster, de samme Træer, den samme Duft, den samme afsides Ensomhed — og hvis jeg ikke tager feil« — Lato smiler lidt — »den samme Musik! Du har ogsaa i sin Tid spillet Kirkeklokkerne!«

»Ja,« svarer Harry. »,*Les cloches du monastere*' vare Toppunctet af og den velsignede Afslutning paa mine musikalske Studier. Samtidig med min Musiklærer blev jeg ogsaa min sidste Prygledreng kvit.«

»Du mener Tschmuchalek?« spørger Treurenberg.

»Ja, det var hans Navn!«

»Hm, hm, jeg kan se ham endnu. Gud, hvilke Hænder!« Treurenberg seer eftertænksom hen for sig. »De vare altid røde som Radiser!«

»Mig mindede de snarere om et Par Foderroer, notabene som man lige har taget op af Jorden!« brummer Harry.

»Hvor de gamle Tider dukke op for mig!« mumler Lato, idet han paany lader Blikket streife henover sine Omgivelser, over den biomsummede Have, over Vaaningshusets klodsede Facaoe, over den lille Bakke, hvor Tschmuchaleks og Polakkens forhenværende Residens endnu staaer den Dag idag; ja, endnu høiere op til den gamle Ridderborg, der, et næsten formløst Murværk, aftegner sig brun og mørk med sine gamle Brandmærker og sin Pynt af nye friske Ranker mod den mørkeblaa Augusthimmel.

Det er besynderligt, det forekom mig hele Tiden, at jeg savnede noget i den gamle, hyggelige Rede,« begynder Lato efter en Pause, »nu veed jeg, hvad det er!«

»Naa?«

»Din Cousine Zdenas lille Skikkelse. Jeg venter stadigt, at see hende smutte ud fra Blomstermylderet ligesom en kaad lille Alf!«

Harry trækker Øienbrynene sammen, og plukker en »Pigen i det Grønne« i Græsset og siger intet.

Uden at lægge Mærke til Vennens Misstemning, vedbliver Treurenberg:

»Som Barn var hun vidunderlig nydelig, ogsaa usædvanlig klog og begavet. Har hendes Udvikling ikke holdt, hvad man lovede sig af hende?«

Harry plukker en ny »Pigen i det Grønne« og lægger den rolig ved Siden af den første.

»Det er en Smagssag,« svarer han let henkastet, uden at se paa Lato.

»Det er besynderligt. Mange unge Pigers Ynde forsvinder omkring det fjortende Aar næsten pludselig, uden at der senere kan opdages Spor deraf. Men hvad din Cousine angaaer, vilde jeg have vovet mit Hoved paa, at hun vilde blive meget smuk,« bemærker Lato.

»Jeg har ikke sagt, at hun er styg!« brummer Harry.

»Men Du synes ikke om hende!« Lato seer nu sin gamle Legekammerat lige ind i det mørke Ansigt.

Harry vender Hovedet bort.

»Jeg har ikke sagt, at jeg ikke synes om hende,« støder han frem, »men jeg holder ikke af at tale om hende, fordi . . . fordi hun er Skyld i det Hele!«

»I hvilket?« spørger Lato og seer skarpere paa Harry. Harry rynker Panden og tier.

Lato betragter ham nøie. Efter en Stund begynder han, efter at have tændt en Virginia:

»Jeg havde altid indbildt mig — naa ja, man lægger saa tidt Fremtiden tilrette for sine Venner, navnlig naar man ikke længer har noget at lægge tilrette for sig selv — naa, saa sagde jeg altid til mig selv, at Du og din Cousine engang vilde finde hinanden. Jeg holdt af at forestille mig Jer som et Par. Oprigtig talt blev jeg meget overrasket over din Forlovelse med Paula.«

»Saa? Ja, jeg med!« brummer Harry; saa bliver han pludselig meget rød, skammer sig over sin upassende Tilstaaelse, og derefter . . . naa, derefter er han glad over, at den er bleven ham aftvungen, glad over at kunne

tale aabent med Nogen om denne ubehagelige Affaire, kunne søge Raad hos ham.

Treurenberg trækker Veiret dybt og fløiter saa ganske sagte.

»Naa, saaledes forholder det sig!« bemærker han endelig. »Tænkte jeg det ikke nok. Jeg havde svoret mig selv, at Du skulde bekjende Kulør. Naa, og tør man spørge om, hvorledes Du er kommen i denne fatale Situation?«

Harry sukker.

»Hvad skal jeg sige? — Maaneskin, ophidsede Nerver — det skete og saa var det sket! Jeg var bleven uenig med min Cousine Zdena — Gud signe hende tusindfold — trods hendes phantastiske Nykker – man veed aldrig, hvor man har hende — men alligevel er hun den mest henrivende Skabning — dette kun *en passant!* —«

»Aldeles ikke *en passant*, det interesserer mig levende!« falder Treurenberg ham leende i Talen.

»Nok muligt, men det har kun lidt at gjøre med min Forklaring,« svarer Harry tørt. Altsaa, for at komme til det egentlige Emne for vor Samtale — det var en varm Augustnat og jeg kjørte alene med Paula, det vil sige uden Kusk, kun fulgt af min Rideknegt, som førte min Hest ved Tømmen, og som jeg fuldstændig glemte, fra Komaritz til Drobrotschan, henad den knudrede Skovvei; Du veed nok, den hvor man hvert Øieblik bliver puffet mod hinanden og hvor en ung Dame finder Leilighed til at vise Frygt paa en klædelig Maade. Hm! Pludselig blev hun bange for en Lygtemand . . . Jeg havde ikke tiltroet hende saa fine Nerver. Og saa — jeg ærgrede mig over Zdena og havde drukket et Glas for meget af Onkel Pauls gamle Bordeaux — kort og godt . . . jeg gav hende et Kys. Strax efter kom jeg til Besindelse. Hvis jeg ikke tager feil, udbrød jeg: ‚Pardon!‘ eller: ‚Jeg beder om Forladelse!‘ Dette aandrige Ord maa hun have overhørt, thi i en Haandevending var jeg forlovet. Den næste Dag saae jeg mere ædruelig paa Sagen og besluttede at gjøre en Ende paa Historien. Jeg satte mig hen ved Skrivebordet . . . gid Pokker havde det! Jeg har aldrig været nogen stor Helt med Pennen, Lato, og Opskriften til et Brev som det jeg skulde til at skrive, vilde jeg forgjæves have søgt i en Brevbog. Alt, hvad jeg fik sat paa Papiret, forekom mig saa grænseløs ufint, og — saaledes besluttede jeg mig til at tale med Mama Harfink . . . Jeg vilde foregive noget om en tidligere, bindende Tilbøielighed og desuden undskylde mig med Baronesse Paulas alt beseirende Elskværdighed . . . aa, jeg havde forberedt og lagt det Hele saa mageløst tilrette, men . . . den Gamle lod mig ikke komme tilorde, og saa gik det saaledes, som Du jo havde Leilighed til at se det.«

Gjennem den aabne Glasdør ind til Spisestuen, henover Blomsternes duftende Hoveder, svæver endnu stadig det gamle Klavers matte Stemme. Men det er ikke længer *»les Cloches du monastère,* men en rørende Canzonetta af et eller andet Prager Lokalgeni, som den unge Leskjewitsch tærsker løs paa Tangenterne med en for den blide Composition helt overflødig Kraft- og Pedalanvendelse. Med en fortrydelig Grimace holder Harry sig for Ørene. Treurenberg seer meget alvorlig ud.

»Det er altsaa ikke din Agt at gifte Dig med Paula?«

»For Guds Skyld!« udbryder Harry forfærdet.

»Saa« — Lato bider sig i Læberne, men fortsætter imidlertid rolig — »tilgiv en gammel Ven, som indseer Vanskeligheden ved din Stilling, den ubehagelige Bemærkning — men, naar det ikke er din Agt at gifte Dig med min Svigerinde, saa er din Adfærd overfor hende ikke alene meget upassende, men ligefrem urigtig.«

»Hvorfor det?« spørger Harry ærgerlig.

»Hvorfor?« Lato trækker Øienbrynene op i Panden. »Naa, fordi Du compromitterer hende yderligere ved ethvert nyt Besøg. Thi det maa Du da kunne indse, at I for en overfladisk Iagttager gjøre Indtrykket af at være et usædvanligt lykkeligt Par.«

»Jeg kan ikke forstaa, at Du vover at sige noget Saadant til mig!« siger Harry heftig, »Du maa da have lagt Mærke til . . .«

»At Du holder Dig til Defensiven overfor Paula?« yttrer Treurenberg med et alvorligt Smil. »Jo, det har jeg nok mærket.«

»Naa, hun burde da ogsaa mærke det!« mumler Harry.

Lato trækker paa Skulderen.

»Før eller senere maa hun da tabe Taalmodigheden,« siger Harry.

»Et ikke synderligt fintfølende og stærkt forelsket Fruentimmer har vanskeligt ved at tabe Taalmodigheden,« svarer Treurenberg. »Du maa tænke paa andre og — tilgiv min Oprigtighed — mere ærlige og ligefremme Veie til at opnaae din Hensigt.«

Harry suger energisk Røgen af sin Cigarette til sig og støder den i tykke, graa Skyer udover Blomsterrabatterne.

»Lato, Du er streng imod mig, men dog ikke strengere end jeg er imod mig selv. Naar Du vidste, hvor jeg føler mig nedværdiget ved min skjæve Stilling, naar Du vidste, hvor forfærdeligt alt dette piner mig, saa vilde Du gjøre mere for mig end tænde et Lys, ved hvis Skjær jeg rigtig tydeligt skal betragte min Stilling, saa vilde Du . . .«

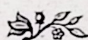
»Hvilket?« spørger Lato urolig.

»Hjælpe mig!« siger Harry koldt.

Lato seer forbløffet paa ham og trækker

BLOMSTERFILOSOFI.

Æbleblomster, rødmende hvide,
Sommerbebudere, dunede smaa,
hvor sødt I sprede ved Foraarstide
de buttede Vinger for Luftens blaa.
Snart skal den lysende, hvide Idyl
nedtrampet paa regnvaade Veje ligge,
Blomsten maa ofres for Frugtens Skyld;
men -- heldigvis -- det aner den ikke.

Alfred Ipsen

samtidig med sine lange, smalle Hænder uroligt Græsstraa op af Plainen.

»Nei, Harry,« fremstammer han endelig, »forlang ikke det af mig — ikke af mig. Det vilde heller ikke nytte Dig noget. De vilde ikke lade mig komme tilorde, ligesaalidt som min Svigermoder dengang lod Dig komme tilorde. Og desuden . . . selv om man ogsaa havde hørt paa mig, vilde de dog bilde sig ind, at Sagen var udgaaet fra mig, at jeg havde sat Dig sammen med Familien, havde advaret Dig.«

»Hm, skulde hun maaske ane, at Du kunde føle Dig foranlediget til Sligt overfor en god Ven?« spørger Harry med et barsk Smil.

Lato vender Blikket fra ham.

»Du vil altsaa ikke gjøre mig den Tjeneste?« spørger Harry.

»Jeg kan ikke!« mumler Treurenberg usikkert.

»Det kunde jeg have tænkt mig!« siger Harry opfarende, idet han seer vredt og haanligt paa Lato. »Du er bestandig den Gamle, fuldstændig den Gamle — en god Fyr er Du, deltagende og fintfølende, og det ædleste Menneske af Verden, saa længe man giver Dig Lov til at holde Dig passiv. Men saasnart man imidlertid forlanger af Dig, at Du paa en eller anden Maade skal optræde aktivt, saa er det forbi. Det kan Du simpelthen ikke — Du vilde heller dø, end tage Dig sammen til en energisk Handling!«

»Maaske,« mumler Lato med et usædvanligt fraværende Blik og et Smil, ved hvilket det løber Harry koldt henover Hjertet.

En længere Pause indtræder — den længste i denne hyppig af Pauser afbrudte Samtale.

Bierne summe endnu stadig om Blomsterne og i det gamle Æbletræes Grene sukker en tør, tørstig Vind. To, tre haarde grønne Æbler falde ned paa Jorden. Endelig tager Treurenberg sig sammen.

»Man maa tage mig, saaledes som jeg er,« siger han mat; »man kan ikke skjære med en sløv Kniv. At oplyse min Svigermoder om den sande Tilstand af dine Følelser, det kan jeg ikke. Det vilde ikke nytte noget, og jeg vilde faae et Helvede i Huset. Men jeg kan give Dig et godt Raad . . .«

Inden han endnu har kunnet faae talt ud, bliver hans Opmærksomhed ledet hen paa noget helt andet, nemlig paa et Helvedes Spektakel, som lyder ud fra Spisestuen. Klaverspillet er forstummet, dets Disharmoni er bleven afløst af en anden Disharmoni, en vred Duet mellem en skingrende kvindelig Stemme og den stridige Elevs — Wladimir Leskjewitschs — mellem Bas og Discant svævende Organ. Ophidselsen er saa heftig paa begge Sider, at der opstaaer en almindelig Sammenstimlen derover. Grevinde Zriny kommer farende ind — fed og ubekvem vraltende, i Haanden holder hun endnu Penselen, som har tjent til at udbedre St. Johannes' Klædebon — Hedvig kommer farende, Harry og Lato komme farende.

»Hvad er der paafærde, hvad er der paafærde?«

»De har med Villie heldt Vand i Tangenterne, for ikke at kunne spille!« ivrer Spillelærerinden imod sin Elev.

»Jeg nægter det ikke!« svarer Wladimir med Værdighed.

Alle Tilskuerne dølge et Smil, de ere aabenbart, som, ak, desværre saa ofte, paa Synderens Parti. Denne er en lang opløben Knegt paa henved fjorten Aar, med et rigtig kjønt Ansigt, mørk, med store, sorte Øine, en impertinent Opstoppernæse og fyldige, lidt overmodige Læber. Med Hænderne dybt begravede i Lommerne paa sin blaa Jakke, seer han sig alvorlig om i Kredsen, og sætter Hagen iveiret.

»Der kan De selv høre!« siger Frøken Laut, henvendt til de Omstaaende. Idet hun træder tæt hen til Wladimir, udbryder hun: »Hvorledes kan De forsvare det?«

Wladimir maaler hende med et storartet Blik.

»Og hvorledes kan De forsvare, at De har forbittret mig Glæden over Musikken!« udbryder han i en tragisk Tone og med en pathetisk Gestus. »Dette Klaver har ligefra min Barndom været min gode Ven!« Han peger følelsesfuld paa Instrumentet, en gammel, gul Kasse med tynde, firkantede Ben og sex Pedaler, hvis Øiemed Ingen endnu har udgrundet. »Ja, min Ven, og nu hader jeg det saaledes, at jeg var lige ved at ødelægge det. Frøken Laut, hvorledes vil De forsvare det?«

»Skal jeg finde mig i denne Uforskammethed!« skriger Frøkenen.

»Wladimir, gaa op paa dit Værelse!« befaler Harry med møisommelig tiltvungen Alvor.

Wladimir gaaer hen til Døren; med Haanden paa Laasen vender han sig endnu engang om imod sit Publikum og siger:

»Hun hedder Laut og hendes Moder var en født Peiniger!« Dermed forsvinder han. Men Lærerinden vender sig med Foragt bort fra de Omstaaende og hovedsagelig fra Harry, som gjør et Forsøg paa at berolige hende med et Par høflige Phraser. Med sagkyndig Haand skiller hun Klaveret ad, tager Klaviaturet fra hinanden og breder Hamrene ud paa nogle Kage-Plader, som Blasius har hentet, for at tørre det vaade, udbolnede Træ nede i Kjøkkenet.

»Tag Dem i Vare for en Autodafé!« raaber Harry efter hende. Uden at værdige ham noget Svar forsvinder hun med Indmaden af Klaveret.

Blasius har imidlertid med urokkelig Sindsro dækket Aftensbordet i den ene Ende af det store Værelse. Et Bjerg af rødliggule Mandel-

kager staaer paa den af Properhed duftende Dug, ved Siden af en Tallerken med appetitligt Rugbrød staaer en anden, hvorpaa Smørret ligger, garneret med Isstykker og Vinca-Grene. Desuden staa to store, med Ferskener, Druer og forskjellige blaa og grønne Blommer fyldte Frugtkurve paa Bordet og en grøn Glasskaal med Flødeskum, afkjølet i Is. Nu kommer Blasius ind med en stor Presentoerbakke, belæsset med Kander og Skaale. Det overraskende Antal Kander har sin Grund deri, at der i Komaritz bliver taget Hensyn til Enhvers Indfald, hvilket har til Følge, at Enhver ønsker noget andet end sin Nabo — ialtfald en anden Kvalitet af Fløde.

»Man kan da ikke sulte ihjel i Komaritz!« yttrer Lato smilende.

»Hjælp os at blive færdige med Ammunitionen!« foreslaaer Harry ham.

Hedvig gjentager Indbydelsen noget affecteret, men Lato, som tager sit Uhr frem, konstaterer ikke uden en vis Uro, at han allerede har overskredet sin Orlov med en hel Time.

Man udtaler sin levende Beklagelse — og lader ham gaa.

»Og det gode Raad, som Du er bleven mig skyldig?« bemærker Harry ved Afskeden, efter at have fulgt Vennen ud.

»Afkort din Orlov, reis,« siger Lato; »det vil ialtfald til en Tid fritage Dig for yderligere tvetydig Handlemaade — og i Breve lader Sligt sig lettere løse!«

Harry seer mørk hen for sig. Lato springer hastig op i Sadelen. »Farvel!« siger han og er allerede forsvunden bag Porten.

XVII.

»Bim—bam, bim—bam!« Paa hele Egnen ringe Klokkerne Sol ned og forkynde den trætte Menneskehed, at Tiden til Hvile er kommen!

Træernes lange Skygger blive blegere og blegere — nu ere de forsvundne og al Glans er udslukket med dem, kun et gustent, laant Halvlys svæver endnu over Jorden, og Solsikkerne i Smaahaverne udenfor Bøndernes Huse sænke deres Hoveder.

Solen er gaaet ned. »Bim—bam, bim—bam?« sige Klokkerne, Klokken i Komaritz lige ved Siden af Lato, Klokkerne i de andre Landsbyer med drømmerisk mildnet Klang, Klokkerne i de ensomme Kapeller paa Bjergskrænterne ved den modsatte Bred af den stille henglidende staalgraa Flod. »Bim—bam, bim—bam!« Den Ene siger det til den Anden, og i svirrende Unisono synge de det for den Arbeidstrætte.

Hviletimen er kommen, den Time, da de af deres forskjellige Dagværk adsplittede Familier atter mødes, og Menneskene mere varmt og inderligt have Følelsen af at høre sammen. Tynd, blaalig Røg stiger fra Skorstenene op mod Himlen; hist og her seer man en Kvinde staa i Hyttens Dør og med Haanden over Øinene se forventningsfuld ned ad Veien — i Døren til en anden fattig Bolig sidder en solbrændt, udslidt Arbeider, med pjudsket Haar og snavset, ifærd med at fortære sin Aftensmad af en Lerskaal, en ung Kvinde sidder ved Siden af ham, med Ryggen op til Dørstolpen, tilfreds og stille, medens et tykt Barn med bare, lidt hjulede Ben og krøllet Haar staaer lænet op til hans Knæ og, med den lille Mund begjærlig tilspidset, kigger ned i Lerskaalen. Faderen smiler og giver af og til Barnet en frugal Lækkerbidsken. Saa sætter han Skaalen fra sig og tager det lille Væsen op paa Skjødet. Det er et kjønt Barn og — maaske til Ære for Faderens Hjemkomst — næsten forbausende propert; men selv om dette ikke var Tilfældet . . . De fleste af Børnene som paa denne dæmrende Augustaften tumle sig udenfor Husene, ere hverken kjønne eller propre, de ere snavsede og pjaltede; mange ere syge og forkrøblede, og alligevel er der neppe een iblandt dem, som denne Stund ikke bragte et Kjærtegn.

Der gaaer ligesom en varm Strømning af gjensidig menneskelig Deltagelse gjennem den stille Luft henover den hvilende Jord. Og Klokkerne synge endnu: »Bim—bam, bim—bam!«

Nu har Lato passeret Landsbyen og traver henad Landeveien under Grenene af de mægtige Nøddetræer. Lyden af Plove, som skrabe henad Veien — Lyden af klodsede Hjul, som hvine under Vægten af høitlæssede Høstvogne — Lyden af hastige og kraftige Skridt af Mennesker, som vende hjem, klinger bestandig for hans Øren Veien er fuld af Hjemvendende — Alt iler mod Hjemmet.

Der ligger noget Mattende i den krydrede Sommerluft — noget, som hos ethvert Menneske fremkalder Ønsket om at læne sig op til et andet Menneske, dele Tilværelsens Byrde med en Anden. Selv Blomsterne trykke deres duftende Hoveder tættere op til hinanden.

Nu er Klokkeringningen ophørt, Veien er tom, kun Lato rider endnu henover det hvide Støv, kun han søger Veien hjem. Hjem? Er det muligt, at han har vænnet sig til at kalde sin Svigermoders Slot »hjemme«? I mangt et Hotel, til Exempel i »Lammet« i Wien, har han følt sig mere hjemme end der. Hvor er da egentlig hans Hjem? Han spørger forgjæves derom. Har han nogensinde havt et?

Herpaa bliver han sig selv Svaret skyldig. Hans Tanker søge tilbage, langt tilbage, søge, finde intet, ikke engang et Par kjærlige Minder Stakkels Lato! Han tænker paa sin første Barndom. Hans Forældre gjaldt i sin Tid for det smukkeste Ægtepar i Østerrig. Greven var blond, høi, slank, af en næsten sirlig Væxt,

bag hvilken der skjulte sig en i Østerrig berømt Legemsstyrke, og med et ædelt formet Ansigt. Han havde oplevet utallige Kjærlighedshistorier og Dueller, var dumdristig og uimodstaaelig, en saa daarlig Regnemester, at han altid lod sin Spillegjæld tælle sammen af sin Modpart, men tog aldrig feil af et Tal, naar det gjaldt om at betale en Æresgjæld. At hans Spillegjæld var den eneste Gjæld, hvis Betaling forekom ham af Vigtighed, behøver vel neppe at omtales. Han var forbausende afholdt af sine Undergivne, Tjenere, Heste og Hunde, som han alle tiltalte med »Du« og altid behandlede med samme godmodige Fortrolighed. Han gik for at være meget nedladende, og al bevidst principiel Hovmod laa fjern fra ham — men han led af en vis Nærsynethed. Han ansaae kun de Mennesker, der stode paa samme sociale Trin som han, for Mennesker — alle andre — hørte i hans Øine til Befolkningen og ind under Begrebet Mængden.

Om hans Hustru er der ikke andet at fortælle, end at hun var en meget yppig, brunet Skjønhed med et hensynsløst utvungent Væsen, dertil godmodig og umaadelig forlystelsessyg. Hun forkjælede den lille Lato ligesom en Skjødehund, men da man en Aften, da hun allerede var paaklædt til Bal, meldte, at Lato havde faaet Kighoste, blev hun høist altereret og rasende paa de Folk, som vare hensynsløse nok til at gjøre hende en saadan Meddelelse i et saa upassende Øieblik. Vognen blev meldt — hun lod den vente, skyndte sig op i Barnestuen kyssede den rallende lille Patient, truede derpaa med Fingeren ad ham og udbrød: »Vær nu en god Dreng og dø ikke, medens din Mama er paa Bal!« Dermed forsvandt hun.

Lato var en god Dreng og døde ikke. Til Belønning gav hans Moder ham den største og smukkeste Gyngehest, som hun havde kunnet opdrive i Wien. Det var Grevinde Treurenberg som Moder — og som Hustru! Naa, Hans Treurenberg var tilfreds med hende og hendes Gjøren og Laden kom ikke andre ved. Ialtfald enedes Ægteparret fortræffeligt — de vare aldrig sammen, undtagen naar de havde Fremmede.

Fred med hendes Støv! Grevinden bødede haardt for den korte Glædestid i hendes Liv. Ikke sexogtyve Aar gammel, blev hun angreben af en uhelbredelig Sygdom. Hendes Tilstand var desto pinligere, som hun skjulte den for Verden og gjorde sig Umage for at dølge den for sig selv. Lige til det sidste Øieblik gik hun i Selskab og døde endelig i *grande* Toilette, med Brillantboutons i Ørene, paa en Chaiselongue i sit grelt oplyste Boudoir.

Grev Treurenberg tog sig i Begyndelsen hendes Død meget nær, saa nær, at man i hans Kreds gjorde Bemærkninger derom. »Treurenberg er virkelig en skikkelig Fyr!« sagde man, og det var han ogsaa.

Med lille Lato beskjæftigede han sig en Tidlang fra Morgen til Aften og tabte ham ikke af Syne. Selv paa Spilleaftenerne — og der blev spillet meget og høit hos Hans Treurenberg — var lille Lato tilstede. Han var ikke tolv Aar gammel, da han allerede var indviet i alle Hasardspillets Hemmeligheder. Stille og opmærksom sad han tidt til langt ud paa Natten, følgende Spillet, og speidede med sine store, forvaagede Barneøine snart efter et, snart efter et andet Kort, foer sammen ved en pludselig Vending i Spillet, ved en eller anden stor Indsats, Tab eller Gevinst. Og hvor var han ikke stolt og fornøiet, naar han engang fik Lov til at tage Kortene i Haanden! Han spillede meget forstandigt af sin Alder, forsaavidt Forstanden strækker til overfor Hasardspil, og altid med Held. Herrerne morede sig over hans spændte Opmærksomhed, over hans Iver. Faderen klappede ham paa Kinden, strøg Haaret bort fra hans Pande, tog hans Ansigt mellem Hænderne og kyssede ham, hvorpaa han, tagende ham ved Hagen, vendte og dreiede hans Hoved til forskjellige Sider for at gjøre sine Venner opmærksom paa Drengens Skjønhed, paa hans af Spænding funklende Øine og blussende Kinder. Saa kyssede han Sønnen engang til, skjænkede et Glas Champagne til ham og sendte ham saa i Seng.

Fra den Sid af var Spiren lagt til den slette Lidenskab, som siden skulde berede Lato saa mangen en bitter Stund. Rolig, næsten phlegmatisk ligeoverfor alt andet, kom han i en umaadelig Ophidselse, som han dog ypperlig forstod at dølge, saasnart han rørte ved et Kort.

Da den bestandige Samværen med Sønnen dog tilsidst var bleven besværlig for Grev Hans, skilte han sig ved ham paa en anstændig Maade. Han sendte ham til Prag, der er bekjendt for sin phlegmatiske Soliditet, hvor han først anbragte ham hos Slægtninge, men senere hos en Professor, som tog sig af hans forsømte Undervisning. Da Lato var atten Aar gammel, traadte han ind i et Husarregiment.

Selv om ogsaa hans Fader ikke befattede sig yderligere med ham, saa viste han ham alligevel den hjerteligste Imødekommenhed, betalte leende hans Gjæld og beundrede hans gale Streger. Mere end det — han elskede ham oprigtigt, hvilket ikke forhindrede ham i at lade Lato gjøre myndig, da denne var tyve Aar gammel, for at gjøre hans Mødrearv disponibel, fordi han, Faderen, trængte til Penge.

Det var paa denne Tid, at Grev Hans' almindelige Verdensanskuelse undergik en paafaldende Forandring. Han blev liberal, men ikke alene i politisk Henseende, noget som jo

hyppigt hændes med hans Lige, men ogsaa i social, hvilket som bekjendt, forekommer sjeldnere. Han mødte nu oftere til Dinererne hos Wiens Hautefinance, og man satte megen Pris paa ham i disse Kredse, ikke alene som en virkelig elskværdig Selskabsmand. Hans liberale Anskuelser antoge stedse mere og mere storartede Dimensioner. Han udtalte sig dadlende om det østerrigske Aristokraties Exklusivitet, smilede ad de besynderlige Konsekventser af den stive østerrigske Hofetikette, og saa en skjønne Dag — blev han gode Venner med Conte Capriani og hengav sig med blind Iver til Børsspillet, idet han kastede *noblesse oblige*-Principet overbord som en overflødig Ballast, der hæmmede hans frie Bevægelser. Resultatet var kun ringe.

Da Lato en Dag anmodede Faderen om en større Pengesum, kunde denne ikke skaffe den tilveie. Der oprandt en sørgelig Tid for de To. Takket være Conte Capriani, som gik ham tilhaande med Raad og Daad og af og til hjalp ham til en eller anden virkelig lukrativ Finantsoperation, holdt Grev Hans sig oven Vande. Han kneisede lige høit for det, saae altid lige fornem ud og smilede bestandig med den samme Nedladenhed, hvori der blandede sig en Kjende Modvillie — med et Ord, han bevarede sin Personligheds uforklarlige Prestige og skyldte denne ialtfald eet Gode, nemlig at Conte Caprianis Venskab overfor ham aldrig antog en nedladende Charákter. Det eneste Conten forlangte var, at Grev Hans hvert Aar skulde tilbringe et Par Uger af Jagtsaisonen hos ham. Dertil viste Grev Hans sig redebon og mødte hvert Aar enten i August eller October i Heinrichsdorf — et Gods i det vestlige Ungarn, i Nærheden af Pressburg, hvor Conten helst opholdt sig, efterat Opholdet i Schneeburg var blevet ham ubehageligt siden Affairen med den unge Grev Lodrin.

Engang overtalte Greven sin Søn til at følge med ham til Heinrichsdorf.

Vil Lato nogensinde glemme de Uger sidst paa Sommeren, som han tilbragte der, i hvilke der indtraadte den afgjørende Vending i hans Liv?

Hvor fremmed, hvor kjedeligt, hvor haardt og grelt var ikke alt, hvor lidet hyggeligt, hvor uroligt i Meublementet, mellem hvis luxurieuse Nyhed der hist og her, ifølge Moden, bredte sig en umaadelig kostbar Antikvitet — Gjæsterne, blandt hvilke den historiske Adel var stærkt repræsenteret — Contens Secretair, en Cavaler, som havde afløst den afdøde Grev Malzin, en cholerisk Ungarer, som under udfordrende Cynismer skjulte den lille Rest af Standsidealisme, der heftede ved ham og saa lidt passede til hans Stilling, og . . . paa alle sine Spadseretoure gik med en lille Revolver i Lommen, med hvilken han afvexlende skjød efter Spurve og efter Fluer, der krøb om paa en eller anden Væg, maaske for at skaffe den Bitterhed, der gjærede i ham, Luft, Husets Herre, som, hvor man end mødte ham, viste den samme rynkede Pande, modsagde alt, hvad der blev sagt, med den samme Kulde og slog enhver poetisk Yttring, fra hvilken Retning den end maatte stamme, ned med sin »sunde Menneskeforstand«, hvorpaa han efter en saadan Explosion af ren Fornuft med mørk Mine trak sig tilbage til sit Cabinet for at dyrke sine to Lidenskaber, det vil sige fortjene Penge og udgrunde Midler og Veie til at ærgre Verden!

Den eneste Personlighed, som Lato følte virkelig Sympathi for, var Fruen i Huset, med hvem han ofte passiarede i flere Timer, og han kunde ikke andet end forbauses over hendes melancholske Ynde og stille Fornemhed, hendes næsten sygelig subtiliserede Finfølelse og hendes høie moralske Idealisme.

Den største Uvillie følte Lato i Heinrichsdorf for sine Standsfæller; det var Cavalerer, der, ligesom han, vare i Pengeforlegenhed og, idet de indsmigrende dansende om Børsguden, tryglede om hans Velsignelse til deres Speculationer.

Mellem dette aristokratiske og ikke-aristokratiske Slæng bevægede Grev Hans sig med uforanderlig Gratie — nedladende og venlig; men Sønnen manglede Faderens lette Sind, han følte sig ydmyget og trykket i Heinrichsdorf.

Saa indfandt Baronesse Harfink med sine to Døttre sig paa Slottet. De to iøinefaldende, unge Piger, som strømmede over af frodig Livsfylde, virkede oplivende paa det søvnige Selskab.

Paula var den Klogeste af de To, men hun talte for meget, det virkede trættende — og dernæst, hun gik for at være lærd, hvilket virkede frastødende paa Mændene. Derimod forstod Selina at maskere sine tarvelige Aandsevner med en interessant Taleladhed og en klædelig langsom Slaaen Øinene op, som gav den mandlige Phantasi noget at tænke paa. Da hun desuden var den Smukkeste af de to Søstre, overfløiede hun i en Fart Paula i Herrernes Gunst og blev formelig beleiret af de unge Herrer i Heinrichsdorf. Med den Klogskab, som undertiden udmærker dumme Fruentimmer overfor Mænd, forsmaaede hnn at dele sig, og koncentrerede strax sit Koketteri paa Lato. Hun gik med ham paa Hønsejagt, lod sig undervise af ham i Lawn-Tennis i en hvid Kjole med Haaret skinnende i Solen, eller hun laa rolig i en Gyngestol i den store, sorte Skygge, der bredte sig foran Slottet, og saae med sine store, halvt tillukkede Øine hen paa ham, medens han, halvt leende, halvt alvorlig, sagde hende forskjellige Complimenter.

Om Aftenen blev der gjerne spillet oppe paa Slottet, fordetmeste meget høit. Der hvilede en ubehagelig Atmosphære over disse Spilleborde,

mellem hvilke Conten, som ikke tog Del i et saadant »barnagtigt Tidsfordriv«, slentrede foragtelig omkring, og Enhver rakte Kortene ud imod ham for at vinde. Lato deltog i dette ophidsende Tidsfordriv, først med Held, siden tabte han; hans Tab satte ham i Forlegenhed, han trak sig tilbage fra Spillet. Han var ikke den Eneste, som efter et kort Besøg undgik Spillebordene, flere Herrer fulgte hans Exempel. Triumpherende lagde Conten Mærke dertil og arrangerede hensynsfuld en Femkreuzer-Whist, hvori han selv spillede med.

Lato bed sig i Underlæben. Hans pecuniaire Stilling var endnu aldrig forekommen ham saa ubehagelig som nu. Tørsten efter Guld, den i Heinrichsdorf herskende Epidemi, krævede et nyt Offer!

*

Det var efter en Jagtmiddag —- og Conte Caprianis Vine havde været usædvanlig hede. Stemningen var animeret, Heinrichsdorf kunde ikke mindes en saa festlig Stemning. Vinduerne i Salonen, hvor Selskabet opholdt sig, vendte ud til Parken og stode aabne, den lumre Augustnats berusende Duft strømmede ind, Stjernerne funklede over Træernes sorte Kroner, uroligt blinkende som skuffende Lygtemænd, paa den blaa Himmel, en ungarsk Zigeunerbandes tiltalende Musik trængte med Natteluften og Stjernelyset ind i Salen. Selina var den Aften bedaarende smuk, rigtignok en Haremsskjønhed, ikke andet, men netop saaledes passede hun godt til Augustnattens vellystige Trylleri. Hun bar en rød Crêpedragt, rød som flammende Ild, rød som Valmuens søvndyssende Blomst. Dybt nedringet, hævede den ved sin grelle Farve Armenes og Brystets hvide Perleskjær. Draget om hendes Mund var dengang ikke udartet til en maniereret Grimasse, Næsen var ikke skarp, Haarets Guldglans var endnu ikke ødelagt af den evige Pudren. Over hendes hele banale Personlighed svævede denne Blanding af Ophidselse og Mathed, som betegner en forhøiet Hjertetemperatur. Selina Harfink var forelsket. Lato vidste meget godt, at hun var forelsket i ham. Strengt taget anfægtede det ham ikke synderligt. Hvad havde det egentligt at sige — hvad skulde det føre til? Og alligevel — hver Gang han kom forbi hende, gav det et Sæt i ham.

Ud fra Nattens hemmelighedsfulde Skygge gled endnu bestandig Musik og krydret, lummer Sommerluft; hvor Lato end gik og stod, overalt saae han den røde Kjole! Paa engang lagde en Haand sig paa hans Arm — inden han vidste af det, var hans Blik dukket ned i to Øine, som sværmerisk tilsløredes af brede Øienlaag.

»Hvorfor undgaaer De mig?« hviskede Selina.

»Roser fra Syden!« skreg en Herre henne ved Vinduet ned til Musikanterne. Mellem Lindebladenes sagte Hvisken lød strax efter, hoppende og svævende, drillende og kjærtegnende, de første Tacter af den mest bedaarende af alle Strauss' bedaarende Valse.

Han dansede Valsen med hende — saa — næsten koldt — lod han hende staa. Han havde overhovedet hele Aftenen kun danset denne ene Gang med hende, og nu forlod han Salen. Han skyndte sig bort, et eller andet Sted hen, hvor den røde Kjole ikke vilde brænde ham i Øinene, og havde derved den ubehagelige Følelse, at han maatte overvinde sig, at han havde nægtet sig en Glæde, ialtfald en behagelig Opmuntring.

Af hvad Grund? Naa — hvad kunde det vel blive til andet!

For første Gang i flere Dage sluttede han sig til Spillerne. Han gjorde høie Indsatser, vandt og tabte skifteviis. Først til Slutning orienteret over Spillets egentlige Gang, forlod han Spillebordet med Bevidstheden om at have tabt mere, end han i Øieblikket var istand til at betale.

Han gik op paa sit Værelse, mekanisk klædte han sig af. Han havde Feber i Blodet. Hvor lummert det dog var i Værelset — han lukkede Vinduet op, sorte Uveirsskyer trak nu op over Himlen. Luften, som trængte ind til ham, var fugtig og lummer, svanger med en næsten ulidelig sødlig Duft. Det var denne overfrugtbare Luft, som vækker de mest forborgne Livsspirer i Naturen og fremmer al Væxt — Frugtbarheden og Forraadnelsen. En dæmpet Klang sukkede gjennem Parken, fuld af Tungsind og hemmelighedsfuldt Trylleri, ligesom en Lokken, i hvilken der blander sig en Klage. Henover Rosernes tørstige Kalke sukkede det: »Nyd . . . nyd . . . Livet er kort!« Han vendte sig bort, lukkede Øinene, men den røde Kjole blev ved at spille for hans indre Øje. Han kunde dog umulig tænke paa at gifte sig med hende. En ung Pige af en saadan Familie, med et saadant Slæng af ubehagelige Forbindelser! Ja, hvis hun havde været en fattig Skabning, som han havde kunnet rive ud af hendes Omgivelser, kunnet hæve op til sig — men nei — hvis han giftede sig med hende, saa — saa — i Øieblikket var hans Forstand endnu klar nok til at begribe dette — saa vilde han blive nødsaget til at rette sig efter hende, føie sig efter hendes sociale Forhold. Hun havde jo Magten i Hænde — Pengene!

Aa, disse lumpne Penge! Han følte Savnet af dem paa alle Leder og Kanter — han havde søgt at indskrænke sig, at nægte sig forskjellige Ting — men hvor ynkelig, hvor trykket følte han sig ikke tilmode dermed! Han vilde gjøre god

Brug af Pengene, naar han havde dem! Hun var meget smuk . . .

Ude paa Gangen hørtes lette Skridt med en eiendommelig stolt, man kunde næsten sige, ridderlig Rhytme. Var det ikke hans Faders Skridt? spurgte Lato sig selv. Da gik Døren op — Grev Hans traadte ind, rank og slank med stolte, fine Træk og livligt tindrende blaa Øine — meget skaldet, meget graa — men hvor megen Livslyst pulserede endnu i den gamle Mand, hvor stram var ikke enhver af hans Bevægelser. Lato blev greben af en mægtig Beundring for sin Fader, ved Siden af hvem han i dette Øieblik forekom sig saa ynkelig. Tillige paakom der ham en Følelse af Skamfuldhed. Hvad vilde hans Fader sige, hvis han havde anet, hvilke Ideer han, Lato Treurenberg, nylig havde omgaaedes med.

»Endnu oppe, Lato?« sagde den gamle Cavaler godmodig, idet han satte sig paa Kanten af Sønnens Seng. »Jeg saae nedefra, at Du endnu havde Lys, derfor er jeg kommen. Jeg vilde kun spørge, om der er et eller andet som piner Dig. Du lider ellers ikke af Søvnløshed.«

Rørt saae Lato hen paa Faderen. Han skammede sig nu dobbelt over de hæslige, lave Udveie af sine trykkende Forhold, som han nylig i sin Slaphed havde anseet for mulige.

»Der krydser saa mange Tanker i Ens Hjerne!« mumler han.

»Hm!« Den gamle Herre førte sin Havannacigar til Læberne og sendte en stor Røgsky op imod Loftet. »Du har nok idag tabt i Baccarat?« bemærkede han.

»Ja.«

»Meget?«

»Mere, end jeg i Øieblikket kan betale,« svarede Lato med et mat Smil.

»Som om det havde noget at sige!« trøstede Grev Hans ham. »Jeg staaer jo til din Disposition, er jo desuden din Skyldner!«

»Men, Fader!«

»Ja, ja, det er, som jeg siger Dig — jeg er din Skyldner; troer Du, at jeg glemmer det? Paa ingen Maade! Det gjør mig meget ondt, jeg kan ganske vist ikke gjøre for det, Forholdene have ført det med sig; Landvæsenet indbringer ingenting, der gjælder det bestandig kun om nye Tilskud, men naar man tænker paa at gjøre Kapitalen fri, saa er man net faren! Ingen, som ikke selv har været med dertil, veed hvad Jorden sluger.«

»Naa,« vedblev Grev Hans, »jeg har jo indseet, at det ikke kan blive ved at gaa saaledes. Vi maa rømme op fra Grunden af — fra Grunden af, ellers er det ude med os!«

Ja, Fader,« mumlede Lato, »vi maa søge at præstere noget, istedetfor tankeløse og arbeidssky kun at nyde. Vi have mistet vor Magt, have svigtet vore Grundsætninger, vi maa skabe os en ny Existens, Du og jeg!« Medens han udtalte denne Tirade, havde Lato den ubehagelige Følelse af at opramse noget Udenadlært; de store Ord, som han havde taget i Munden, gjorde ham selv forlegen, det generede ham at være kommen med Phraser til Faderen, som altid var tilbøielig til Spot. Han rettede sig iveiret. Men den gamle Greve havde slet ikke hørt efter. Det var Lato en Trøst — han sukkede og tav. Og pludselig flimrede den røde Kjole igjen for hans Øine.

Saa løftede Grev Hans Hovedet.

»Hun var saa smuk idag!« mumlede han.

»Hvem?« spurgte Lato langsomt, med tilbageholdt Aandedrag. Han havde ikke havt nødig at spørge, han vidste, at hans Fader havde havt de samme Tanker som han. Han blev forskrækket. Det var, som om han pludselig havde set noget synke, styrte sammen, noget som han endnu havde anseet for fast.

»Naturligvis Selina, det er den eneste virkelig smukke Person her i Huset,« sagde Grev Hans; »hun har udfoldet sig i de sidste Dage — det klæder altid kjønne Fruentimmer, naar de ere forelskede.«

»Forelsket?« gjentog Lato med sammensnøret Strube og tør Tunge.

Den gamle Herre lo og slog med Haanden paa Sengetæppet. »Se til den Lurendreier!«

Lato sagde ingenting.

Imidlertid vedblev den gamle Herre: »Man er meget misundelig over dit Held, Lato,« sagde han. »Har Du ikke lagt Mærke til, hvad der er skeet iaften i Drivhuset lige efter Dineren? Pistasch Kamenz har gjort hende en Kjærlighedserklæring, friet til hende. Hun har givet ham en Kurv, han fortalte mig det selv for lidt siden, halvt humoristisk — men det ærgrer ham alligevel. Jeg kan godt forstaa det, hun er et sjelden smukt Fruentimmer — ingen videre god Holdning — den physiske Opdragelse er altid noget forsømt hos disse Damer, men det er en Bagatel, det forandrer sig, man kunde gjøre ud af hende, hvad man vilde.«

Lato forblev taus, en Skjælven gjennemfoer hans Lemmer, denne Skjælven, der betegner en paany opvakt Attraa, som man skammer sig over. Pistasch Kamenz havde allerede forsøgt at gjøre det, som han vægrede sig ved, det var kun mislykket for Pistasch. For ham vilde det ikke mislykkes.

Den gamle Greve ventede lidt, saa vedblev han: »Det gjør mig ondt for Kamenz, Giftermaalet vilde have været et Coup for ham, han vilde have rangeret sig.«

»Rangere — med sin Hustrues Penge!« mumlede Lato, uden at se paa Faderen.

»Er det maaske noget Nyt?« udbrød Grev Hans, uden at miste sin Værdighed. »Af sin Elskede tør en Mand af Ære ikke modtage

noget, men af sin Hustru alt. Det er en gammel Regel. Hm, egentlig meget komisk!« Grev Hans lo i Skjæget. »I Østerrig forlanger man ganske vist, at en rig Brud altid skal stamme fra den samme Sphære som Brudgommen — — en Mesalliance tilgiver man kun, naar han tager en Tiggerske . . . men det er Dumheder. Vi ville aldrig bringe det til noget, naar vi ikke afkaste hele det Læs af Fordomme, som vi slæbe om med os. Denne utidssvarende Byrde trykker os jo til Jorden — vi kunne ikke holde Skridt med de andre — hvordan kan et Menneske løbe, naar han er iført en Jernrustning! Fraregnet det Par Fideicommismagnater iblandt os, som ialtfald nyde noget af deres Prestige, ere vi jo ligefrem usselt stillede. Hele vort Liv offre vi os for en Stand, som vi ikke have nogen Fordel af, og som vi ikke engang ere istand til at repræsentere anstændigt. Vi tilbringe vort Liv med at fodre Chimærer, som tilsidst opsluge os. Det, som jeg trods alt beundrer, det er Bourgeoisiet, som vi imponere og hvis Spytslikkere opretholde vor Nimbus. Pyt, nutildags nytter det ikke at komme med de gamle Narrestreger. Vi maa blande os i Livets friske Strøm.«

»Ja,« mumlede Lato igjen, men mere utydeligt end første Gang, »vi skulde arbeide, præstere noget.«

Grev Hans hørte ikke denne Bemærkning, ialtfald ændsede han den ikke.

»Alle store, nye Formuer i England gifte sig ind i Aristokratiet,« sagde han.

Udenfor sukkede endnu den besynderlige, æggende, klagende, lokkende Klang henover de tørstige Blomsterkalke — Uveirsluften strømmede ind ad Vinduet.

»At man tager en Kone for Pengenes Skyld, det er afskyeligt,« begyndte Grev Hans paany, og hans Stemme klang nu næsten ligesaa blød og indsmigrende som Sommernattens Røst udenfor, »men, Du milde Gud, hvorfor skulde man ikke gifte sig med en ung Pige, som man holder af, blot af den Grund, at hun er rig!«

Han forstummede — Lato havde lukket Øinene.

»Sover Du?« mumlede hans Fader.

Lato rystede paa Hovedet, uden at sige noget. Den gamle Greve reiste sig, slukkede selv Lysene paa Natbordet og bortfjernede sig sagte.

(Fortsættes).

Større Ting.

Af Ad. Langsted.

Joh. I. 51. Og Jesus svarede og sagde til ham: „Du skal se større Ting end disse."

Saa du end Sydens Himmel
Og Helgenstaden Rom
Med Mindets Blomstervrimmel,
Martyrers Helligdom,
Ja, selv Judæas Dale
Med Kedrons Kildespring, —
Giv Agt paa Herrens Tale:
Du skal se **større** Ting.

Saa du end Magtens Tinder
I Lykkens Stjærnedis, —
Hint Syn, der brat forsvinder
Paa gyldne Drømmes Vis, —
Saa du end Straalekysten
Med Naadens Kildespring,
End varsler Himmelrøsten:
Du skal se **større** Ting.

Saa du end Midnatssolen,
Hvis dunkle Purpurvæld
Forgylde Norlandspolen
Og skabe Gry af Kvæld,
Saa du end Nordlys tindre
Om Jøklerne i Ring, —
Der hviskes i dit Indre:
Du skal se **større** Ting.

Du skal se Himlen aaben
Selv under Gravens Sten,
Da knoppes al din Haaben
Lig Aarons Mandelgren,
Da skal med Tak du træde
For Kristi Kongestol
Og se din Herres Glæde
Oprinde lig en Sol.

C. F. SØRENSEN.

Med Kunstbilag: Jyllands Vestkyst med Farringe Kirke. Portrait, Randtegning og Finale af Charles Jensen.

Af det store Nutidspublikum, der vandrer gjennem vor aarlig tilbagevendende »Charlottenborg-Udstilling«, er der næppe overvættes mange, som tænker paa, hvor ung af Aar den danske Malerkunst er. Man ser Salenes Vægge fyldte af Billeder, der baade i Indhold og Form vidne om en frodig, national Kunst, hvis Værdier uden Overvurdering kunne jævnføres med, hvad den moderne Billedkunst har naaet i de store Kulturlande, og gjennemblader man sin Katalog, træffer man en Række Navne, der staar som levedygtige Bærere af denne vor hjemlige Kunst, og hvoraf adskillige have formaaet at tage Konkurrencen op med Udlandets dygtigste Malere ved de internationale Udstillinger. Men hele denne Udvikling er foregaaet fra Begyndelsen af Aarhundredet, da Eckersberg blev Grundlæggeren af den nationale danske Malerkunst.

Det er et stort Resultat, der er naaet i et forholdsvis kort Tidsrum, og selv om man nu og da kan blive lidt betænkelig ved den stedfindende Overproduktion, er der dog en ikke ringe Beroligelse at finde i den Omstændighed, at vor bildende Kunst aabenbart fortsætter sin sunde og selvstændige Udvikling med stadig nye Vidnesbyrd om Væxt og Fremgang. Men, vel at mærke, Nutidens unge Malere kunne med helt anderledes Lethed bidrage til denne Udvikling, end Tilfældet var med deres Forgængere for en og to Menneskealdere siden. Eckersberg blev den første, som gav den danske Malerkunst en Tradition at arbejde videre paa, men selv da havde man ikke fuld Klarhed over

de Principper, som nu hører med til Kunstnerens Børnelærdom. Man begyndte at se friere og friskere paa Naturen, men det varede endnu noget, før man dristede sig til at betragte den som den største og vigtigste Læremester — den, der overgik al akademisk Visdom.

C. F. Sørensen, hvis Portræt vi idag bringe vore Læsere, var en af de første danske Malere, som støt og selvstændig gik sine egne Veje og fandt sin bedste Lærdom ude i Naturen. Han blev næppe nogen Banebryder i egentlig Forstand, ligesaa lidt som han nogensinde dannede, hvad man kalder Skole, men ikke desmindre var han en af Pionererne for den Sandhed og Naturlighed i Kunsten, der nu er hævdvundet Princip for hele vor moderne Malerkunst. Og den Gang, da der endnu krævedes en vis Stil, en vis akademisk Behandling, hørte der adskillig mere Mod til end nutildags for at male »lige ud af Naturen«, saaledes som man selv saae og følte det og saa forøvrigt uden at bryde sig om Reglerne og »Stilen«.

Men C. F. Sørensen var selv en ægte Friluftsnatur. Født ovre paa Samsø, hvor Faderen, Rasmus Sørensen, var Kjøbmand og Skipper, blev han i en tidlig Alder fortrolig med Strand og Sø. Som otteaarig Dreng fik han Lov til at sejle med Faderen om Bord paa dennes Jagt, og Rejsen gik som oftest til de slesvigske og holstenske Havne, undertiden op til Norge. Naturligvis tænkte han selv paa at blive Sømand, men det blev ikke til noget. Strax efter sin Konfirmation kom han i Lære hos en Malermester Geisler i Kjøbenhavn, og han har næppe været utilfreds med dette Valg af Livsstilling; thi allerede hjemme paa Samsø havde han ivrig syslet med Pensel og Farver, og han var saa temmelig paa det rene med, hvad der skulde være hans Kald i Fremtiden. Om Ungdomsaarene i Kjøbenhavn er der ikke stort at fortælle; i saa Henseende ligner C. F. Sørensens Oplevelser utallige andre Kunstnerbiografier. Han kom paa Kunstakademiet, tjente samtidig sit Livsophold som Dekorationsmaler, vandt to af Akademiets Præmier og forberedte sig saa smaat paa at følge sit Hjærtes ivrigste Tilskyndelse: at blive Marinemaler. Mindre bekjendt turde det derimod være, at Sørensen var blandt dem af Kunstakademiets Elever, som deltog i Udsmykningen af Thorvaldsens Museum.

I 1843 — allerede 25 Aar gammel — udstillede han sit første Maleri — et Vinterstykke fra Skovshoved, og dermed begyndte hans egentlige Kunstnerbane. Dekorationsmaleriet blev helt opgivet, og han tog med Liv og Sjæl fat paa at male Marinebilleder. Den daværende Overpostdirektør, Grev Danneskjold-Samsø, havde kjøbt det af Sørensen i 1843 udstillede Maleri og tilbød ham nu at indrette sig et Atelier paa Postgaarden, som han beholdt i over tyve Aar, lige til han som den modne og anerkjendte Kunstner byggede sit eget Hus ude i Rosenvænget. Men endnu i Sommeren 1846 havde han ikke været udenfor sit Fædreland. Saa tog han en Dag Mod til sig og gik med sine Studier under Armen op til Christian den ottende for at bede om Lov til at sejle ud med et af de kongelige Orlogsskibe. Kongen syntes godt om de Studier, Sørensen viste ham, og havde desuden fundet Behag i de Arbejder, som Kunstneren samme Aar havde udstillet paa Charlottenborg-Udstillingen. Tilladelsen blev derfor allernaadigst givet, og Sørensen drog med en dansk Fregat paa Togt i Middelhavet. Senere var der ikke en Sommer, hvor han ikke var paa Rejse, enten med de kgl. Orlogsskibe eller turende omkring paa egen Haand. Sine store Stipendierejser foretog han i 1853 og 54 med Akademiets Understøttelse til Tyskland, Holland, Belgien, England og Frankrig og i 1864 paa det Anckerske Legat til Italien, hvor han opholdt sig den meste Tid i Neapel og Venezia.

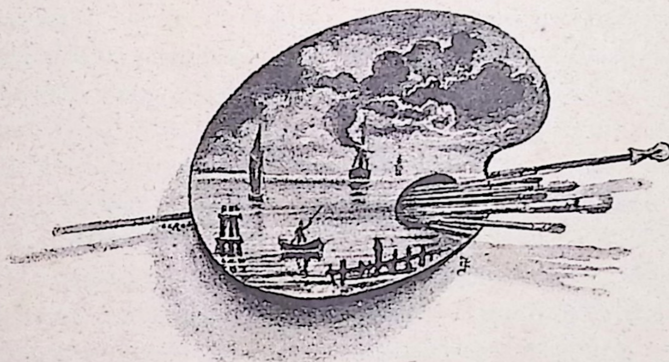
Imidlertid var Sørensen i 1856 bleven Medlem af Kunstakademiet, men først 13 Aar efter, 1869, blev han titulær Professor og fik i 1874 Ridderkorset. Ydre Hæderstegn har han næppe sat stor Pris paa og endnu mindre gjort sig nogen som helst Ulejlighed for at opnaa dem. Der var ikke saa lidt Sømandsblod i denne Kunstner — ligefrem og resolut i sin Maade at være paa, med et kraftigt, lidt robust Ydre og et uforstyrrelig muntert og frejdigt Sind. Al Sysselsættelse med Kunstens »Theorier« var ham fremmed. Det var ham overhovedet ligegyldigt, om det, han malede, fik Ord for at høre til Idealisme eller Realisme. Han udførte sine Billeder efter Naturen, saa-

ledes som han saae og opfattede den, og netop derfor kom der noget djærvt og ægte i alt hans Maleri. I Foredraget var Sørensen næppe altid nogen fin Kunstner, men han kunde derimod gjengive en Stemning, en Situation eller blot en ejendommelig Lysvirkning over Sø og Luft med en Finhed i Forstaaelsen som kun faa andre Malere.

C. F. Sørensen døde den 24 Januari 1879 i en Alder af knap 61 Aar. Hans Liv var gledet saa jævnt og sorgfrit hen, som det kun falder i faa almindelige Menneskers og endnu færre Kunstneres Lod. Det er vel ikke nogen betydelig Personlighed, der her træder en i Møde, men derimod et lykkeligt Kunstnersind, der havde misundelsesværdigt let ved at skabe, og hvis Glæde i Arbejdet satte Frugt i en frisk og djærv Kunst, som gjennem lange Tider vil bevare sit Værd.

I den kgl. Malerisamling findes der følgende af Kunstnerens Arbejder: »Jyllands Vestkyst med Farringe Kirke« (udstillet 1848), »Sommermorgen paa Helsingørs Rhed« (1861) og »Skærgaarden ved Bohuslen« (udstillet 1862.)

V. Ø.

JOHNS PRØVELSE.

Fortælling af P. Deming.

Der, hvor Veien gjennem Adirondack-Høilandet berører Randen af den store Champlain-Dal, ligger paa et opdyrket Stykke Land et enligt Blokhus. Det var den 10. Juli i Aaret 1852, da stod i Døren til dette Hus en kraftig, mager Kvinde og saae ud over den store Dal.

Fra Stedet, hvor hun stod, drog ti Mil grøn Naaleskov sig ned imod Søen.

Hun saae den Indskjæring, som »Bugten« gjorde i Bredden og længer henne det udstrakte Vand, flimrende og glittrende i den hede Solglans.

Af og til viste der sig mørke Prikker i det blændende Skjær, som den blaa, speilglatte Overflade udstraalede, og ved nærmere Iagttagelse kunde man se, at disse Pletter bevægede sig frem og tilbage. Kvinden vidste meget godt, at Prikkerne, der fore frem og tilbage ligesom Skygger, vare Baade, som, lastede med Tømmer, seilede henover Søen. Hun vidste ogsaa, at der iblandt dem kun var een, som muligvis vilde dreie af fra den almindelige Kurs og styre ind i den lille Bugt — den lille Chalup, som tilhørte hendes Søn John.

Derfor iagttog hun med saa ængstelig Spænding den mørke Prik, som langsomt nærmede sig Bugten og endelig dreiede ind i den. For at være fuldkommen sikker i sin Sag, hentede hun en gammel Kikkert, hvis Hovedlinse var revnet helt igjennem og kun gav hende et udvisket og taaget Billede af den prægtige Chalup, »Dolly Ann«, hendes Søns Eiendom. Nu var det umuligt at tage feil længer, hendes Søn, som havde været borte paa en tre Ugers Søreise, kom hjem.

Ogsaa Jupiter, Hunden, som havde fulgt alle hendes Bevægelser, lod til at være paa det Rene med hvad det dreiede sig om, thi da hun

opgav sit Udkig, udfoldede den trofaste Hundesjæl en saa kaad Lystighed, at den rolige, gamle Køter næsten skammede sig over sig selv. Dyret stod et Øieblik pibende og logrende, kastede saa et langt, spørgende Blik paa sin Madmoder og tilfreds med det den kunde læse i hendes Ansigt, sprang den i et Sæt over Gjærdet og afsted gik det i strakt Galop fra Veien, nedimod Dalen.

Konen vidste, at der vilde gaa tre, maaske ogsaa fire Timer, inden John og Hunden, trætte af den lange Vandring, kunde komme opad Bjergstien. Hun haabede og ventede, som ensomme Mødre længselsfuldt vente paa deres fraværende Sønner.

Henad Klokken fire kom en ung, mørkøiet Mand fulgt af Hunden opad Veien og hen til Huset.

»Holla, Moder! Alt vel?« lød hans Hilsen.

»Guds Fred, John,« var al den Velkomst, som Konen bød ham. Der gaves ingen Følelsesudbrud, ikke engang et Haandtryk; men den Glædesstraale, som gled henover den unge Mands Aasyn, og den lette Dirren i Konens Stemme tilkjendegav, at disse jevne Mennesker følte mere, end de viste. Der gik to Timer. Efter Aftensmaden kom Naboerne, som havde seet John og Hunden komme opad Veien, til, den ene efter den anden, for at høre »Nyt« af »Capitainen«, som Johns Venner almindelig benævnede ham.

»Naa, og hvor har Du gjort af din Fætter Will?« spurgte man.

John havde taget sin Fætter, som boede nede ved Søen, med paa denne sidste Reise, deraf Spørgsmaalet.

Men John tøvede med Svaret; han lod til at være pinlig berørt og kjendelig forlegen. Endelig tilstod han, at han ikke havde kunnet forliges med Will, det var kommet til Skjældsord og Haandgribeligheder og efter et saadant Optrin havde hans Fætter forladt Baaden i Vrede. — Hvor han var taget hen, vidste han ikke, — vel sagtens til Kanada, til Skovene.

»For mig kan han være, hvor han vil, jeg bryder mig Pokker om ham,« sluttede John, ophidset af Erindringen om alle de oplevede Ærgrelser.

Der forløb en Maaned, Fætter Will vendte ikke tilbage.

Men besynderlige Rygter trængte fra Kanada over Søen og naaede vore *Backwoodsmen** ved Bjergveien. Ingen Fætter Will var bleven seet i Kanada, men ved Mundingen af Fiskefloden, ligeoverfor den kanadiske Grænse, hvor Baadene ligge for Anker for at tage Ladning ind, var et forfærdelig medtaget Lig, som allerede var gaaet i Forraadnelse, dukket op og drevet nedad Floden i en Augustdags blændende Glans.

Fiskerne tog Liget og begravede det ved Bredden.

Efter deres Beskrivelse maatte den Forulykkede være et ungt, kraftigt Menneske, som i Høide og Skikkelse lignede Fætter Will.

Og Capitainen paa et Skib, som havde ligget for Anker i Nærheden af Johns Chalup ved Mundingen af Fiskefloden, paa hin ulyksalige Reise fra hvilken Fætter Will ikke var vendt tilbage — fortalte en anden gyselig Historie.

Han havde den 4. Juli, hele Eftermiddagen hørt Kiv og Strid ovre fra Johns Chalup og kun bemærket to Mænd paa Dækket, hvilke han ansaae for berusede. Henad Aften var det blevet roligt, men strax efter Mørkets Frembrud gaaet løs igjen. Nat og Taage havde forhindret ham i at se, men han havde hørt Skjældsord og Slag, ogsaa en hul Larm — som af to der slaaes — saa havde der lydt et kvalt Skrig, et Fald i Vandet og — lydløs Stilhed! —

En hel Time havde han lyttet ud i den stille Sommernat, men der var ikke hørt en Lyd mere fra Baaden.

Da han den følgende Dag, ganske tidligt om Morgenen, saae over til Chaluppen, som ikke laa et Stenkast fra hans, opdagede han en Hat paa Dækket, tog sin Kikkert i Haanden og troede ganske tydeligt at se Spor af Blod.

Han tænkte — »hvad kommer det mig ved!« — benyttede en svag Brise, lettede Anker, seilede bort og — sagde ingenting.

Men nu hørte han tale om det drivende Lig og var overbevist om, at der var begaaet et Mord ovre i Baaden.

Som en ærlig Mand holdt han det, som han sagde, for sin Pligt at tale og fortalte Historien.

Alle disse Omstændigheder opvakte hos Folkene ved Søen en Mistanke om, at Capitain John

* Navnet paa Beboerne af disse Skovstrækninger.

havde slaaet sin Fætter Will ihjel, og Folkene oppe i Bjergene kom langsomt og modstræbende til den samme Slutning. Man følte og udtalte det ogsaa, at John maatte sættes fast. Paa en kold, mørk Novemberdag kom to af Retfærdighedens Tjenere fra Districtsbyen, som laa ti Mil fra Søen, gaaende opad den steile Vei til det ensomme Blokhus, og John blev deres Fange.

Det var udentvivl et forfærdeligt Slag for de to Mennesker, som levede alene her i denne Udørk, og man havde med Rette kunnet vente et hjerteskjærende Optrin. Men der skete intet af den Art. Rettens Folk udtalte, at hverken John eller hans Moder havde gjort mange Ophævelser derover.

Medens hun talte med Mændene, kunde man opdage en svag, krampagtig Trækning i hendes Ansigtsmuskler — ellers intet ydre Tegn.

John lod til at være stærkere ramt af Slaget; han blev bleg og skjælvede, men fandt sig uden Modstræben i at følge med Folkene. Han var snart parat og de gik. I Døren vendte han sig om og sagde: »Levvel, Moder, det vil snart blive opklaret altsammen.«

»Det veed jeg, min Søn,« svarede hun simpelthen. »Gud være med Dig!«

De Tre vandrede tilfods ned ad Veien til det næste Blokhus, hvor Rettens Folk havde ladet deres Kjøretøi blive staaende.

Jupiter lagde Forpoterne op paa Gjærdet og saae dybsindig efter dem, indtil de forsvandt ved en Omdreining af Veien; saa listede den sig langsomt ind i Huset igjen. Konen gik til sit Arbeide, som sædvanlig, kun af og til trillede Taarer fra hendes Kinder ned paa det kolde, haarde Gulv. Den Tanke, at hendes eneste, kjære Dreng skulde tilbringe den kommende Nat i Fængsel, tyngede paa hendes Sind.

Klokken 12 i denne raakolde, sørgelige Novembernat traadte Konen tilligemed Hunden ud af Huset. Hun laasede Døren af, stængede Porten, og saa gik de To nedad den mørke Bjergvei, medens Vinden hylede gjennem Vildnisset og Fyrretræernes spøgelseagtige Susen sang en Gravsang over det døende Aar.

Næste Eftermiddag tog en dødtræt gammel Kone, med en Bylt under Armen, fulgt af en Hund, ind i Districtsbyens lille Gjæstgiversted, der laa lige ved Siden af Fængslet.

Der gik een Dag til, og saa kom det første Forhør, efter hvilket Dommeren skulde afgjøre, om der forelaa tilstrækkelige Grunde til at holde John arresteret indtil den næste Edsvorneretssession.

Forhøret varede i tre Dage. Skibsføreren, som den paagjældende Nat havde hørt Støien, gjorde sit Udsagn, og Fiskerne, som havde fundet Liget, aflagde Vidnesbyrd.

De to Matroser fra Johns Chalup bleve ligeledes afhørte. Men de kunde ikke meddele stort andet, end at de den 4. Juli havde været i Land og ved deres Tilbagekomst ikke havde truffet Will ombord paa Skibet.

Beviserne for den Anklagedes Brøde vare efter Rettens Mening klare og overbevisende. Men Arrestantens Forsvarer (som Johns Moder havde antaget) gjorde gjældende, at en Forbrydelse, som var begaaet i Kanada, ikke hørte ind under de Forenede Staters Jurisdiction. Denne Anskuelse seirede og efter fem Dages Forløb blev Arrestanten løsladt.

Men Folkets Røst, der, som det gamle Ordsprog siger, er Guds Røst, erklærede John for skyldig. Under Vægten af denne Domfældelse forlod John og hans Moder en kold Decemberdag Districtsbyen og vandrede hjemefter. Henad Aften steg de op ad den kjendte, steile Skrænt og naaede deres ensomme Blokhus høit oppe paa Bjerget.

Naboerne glædede sig over deres Hjemkomst, men sagde rentud, at det alligevel lod til, at John var skyldig. Disse ensomme Bjergboere vare ikke vante til at skjule deres Tanker. John og hans Moder udtalte sig ogsaa ganske aabent om Sagen. De indrømmede begge villigt, at Skinnet var stærkt imod John. »Men denne tilføiede roligt: »Jeg er uskyldig,« som om alt dermed var afgjort. Men Folkets Stemme vilde ikke tie; den offentlige Retfærdighedsfølelse fordrede Straf for Forbrydelsen. Snart udbredte der sig den Efterretning, at en for Mord mistænkt Mand boede i Nærheden af Champlain-Søen. Der fandt Forhandlinger Sted, som havde til Følge, at den kanadiske Øvrighed af de Forenede Stater fordrede Udleveringen af en vis — John Wilson —, hvem den offentlige Mening udpegede som sin Fætters, William Wilsons

Morder. For anden Gang steg Rettens Folk, denne Gang udsendte af Unionsregeringen, op ad Stien til det lille Blokhus, høit oppe ved Randen af den store Dal. En Nabo viste dem gjennem Sne og Storm Vei til det ensomme Hus. De meddelte Hensigten med deres Komme og en halv Time efter stode de igjen ude i Uveiret med deres Fange, som de skulde føre til den fjerntliggende By Montreal.

Der gik en lang Tid i Venten og Uro, før Konen fik Sønnen at se igjen. I hele fire Maaneder sad han i Varetægtsarrest og ventede paa, at Sagen skulde komme for. En uendelig Tid for den forladte Kvinde! Hun havde rigtignok ikke Stunder til at ruge over melancholske Tanker. Hun havde nok at gjøre med at hente Brænde og Kvas fra den tilsneede Skov og kløve det til sin Kakkelovn.

Naboerne hjalp hende med hvad de kunde og besørgede hendes Indkjøb hos Kræmmeren og paa Møllen nede i Dalen. »Men,« yttrede Peter Searles, en af Johns Venner, da det siden engang kom paa Tale, »hvad Hjælp kunde Naboer yde, naar den nærmeste boer en halv Mil borte og alle tydeligt lode sig mærke med, at man holdt hende for Moder til en Morder.«

Naboerne paastode forresten, at Ensomheden og det strenge Arbeide ikke var faldet hende besværlig. Morgen, Middag og Aften var hun ude i Sne og Blæst i det lille Bræddeskur, bagved Huset, for at passe det Par Køer og Faar, som vare hendes og Johns Eiendom.

Til andre Tider saae Reisende paa Bjergveien hendes magre, kantede Skikkelse klattre ned ad Fjeldvæggen og slæbe Grene og Stammer efter sig for at kløve dem til Brændsel.

I Løbet af Vinteren modtog hun to Breve fra John. Det første underrettede hende om, at han sad i Arresten i Montreal og ventede paa Afgjørelsen; det andet, at hans Sag skulde for i Begyndelsen af Marts.

Disse to Breve indeholdt de eneste Efterretninger, som Moderen modtog fra sin Søn, thi hele Vinteren over var Søen tillagt, Skibsfarten var standset og Skipperne kunde derfor ikke bringe Efterretninger fra Kanada.

Da Marts kom og gik, uden at bringe et Livstegn fra John, ansaae Districtets Befolkning det for et sikkert Tegn paa, at han var bleven kjendt skyldig i Forbrydelsen. Naar de, hvad der gjerne skete en Gang om Ugen, tog ned til den fjerne Station for at hente deres Post, ventede de altid sikkert at forefinde Breve eller Aviser, som bragte Dommen.

Da det lakkede mod Slutningen af Marts, og Foraar og Solskin holdt deres Indtog, lagde man Mærke til, at Johns Moder saae bleg og udtæret ud. Hun besørgede alligevel sin huslige Gjerning ligesom før og lod ikke til at føle sig syg.

Paa en af hine lunefulde Aprildage, da Veiene ere eet Søle og Solen skinner klart fra Himmelen, stod hun igjen oppe paa Fjeldet bagved Huset og stirrede ned imod Søen.

En Mand steg langsomt op ad den sølede Sti, gik ind ad Porten og rundt om Huset; først da blev Konen ham vaer.

En krampagtig Trækning foer over hendes Ansigt, et vemodigt Smil skjælvede om hendes Mund, saa skred hun langsomt ned ad Skrænten henimod Manden.

Hun kjæmpede et Øieblik efter Fatning, inden hun sagde: »Aa, John, jeg er glad over, at Du er kommen igjen.« John bestræbte sig ligeledes for at synes rolig, men Naturen krævede sin Ret. Han kunde ikke se Moderen ind i Øinene og hans simple Svar: »Ja, Moder,« kom frem i Hulken.

De To gik paa den sædvanlige Maade ind i Huset. Konen dækkede stiltiende Bordet, Sønnen bar Brænde ind og fik Ilden til at blusse op. Saa satte han sig paa sin gamle Plads ved Kakkelovnen og henkastede en Bemærkning — hvor hyggeligt det dog var, naar Ilden knittrede i Kakkelovnen og hvor godt det gjorde at være hjemme igjen. Konen svarede med nogle venlige Ord, saaledes som de komme fra Moderhjertet. Saaledes havde det altid været, naar John var kommen hjem. Men nu vilde den trykkede Stemning ikke vige, thi over denne Hjemkomst laa Fængselets Skygge. Jupiter lod til fuldkommen at forstaa Situationen; den bar intet til Skue af den livlige Glæde, som ellers havde været særegen for dens Velkomsthilsen, men listede sig langsomt hen til sin Herre, lagde Forpoterne og Hovedet op i Skjødet paa John og saae bedrøvet paa ham.

Da de sade ved Aftensbordet, fortalte John om sin Fangekost i Montreal og talte helt frit om Levemaaden der. »Skal Du derhen igjen?«

spurgte hun, og Trækningen foer atter over hendes Ansigt. »Nei, Moder,« sagde John, »det er afgjort, jeg er frikjendt.«

Efter Bordet fortalte han om Sagens Gang; hvor smukt hans Sagfører havde forsvaret ham, og at Dommeren havde andraget paa Frifindelse, fordi der manglede fuldgyldige Beviser for at overbevise ham om en saa svær Forbrydelse.

Hele Foraaret blev John hjemme; hans Chalup laa og skvalpede nede i Bugten, fordi han selv tog en Hviletime, som han udtrykte sig. Grunden laa dybere. Han saae, hvad der undgik andre: hans Moder havde baaret en tung Byrde og nu, da denne var taget fra hende ved hans Hjemkomst, vare hendes Kræfter udtømte. Sønnens Blik saae strax Forandringen, som fremmede Øine ikke bleve vaer.

Saaledes forstaa disse tause Mennesker at læse i hinandens Sjæl.

Da det blev varmere i Veiret, følte den raske Kone sig svagere, og da Juni kom med sit Blomsterflor, havde hun ondt ved at gaa og sad den største Del af Dagen i en Lænestol i den aabne Dør. John besørgede nu den huslige Gjerning og underholdt sig med Moderen. Ligesom hendes legemlige Kræfter toge af, saaledes forandrede hendes Væsen sig ogsaa. Hun gjorde sig ikke længer Umage for at dølge sin Sindsbevægelse, men græd, ligesom et træt Barn uden at lægge Baand paa sig, naar hun fortalte Sønnen om den sollyse Dal i Vesten, hvor hun havde tilbragt sin Ungdom i Sorg og Glæde. I hine Junidage opdagede han mere i sin Moders Hjerte, end han nogensinde havde havt Anelse om.

Og han vidste, hvad dette havde at betyde: det Hjerte, som stod hans nærmest, opfriskede endnu engang de rige Minder fra sin jordiske Pilgrimsfærd, forinden det for bestandigt lod dem fare.

Stille og blidt sov hen en Juliaften. Hun havde om Morgenen grædt meget; henad Middag, da det blev varmere, følte hun sig mat og ussel, saa bar Sønnen hende fra Stolen hen i Sengen, og da Solen sank, var hun gaaet bort.

John var alene i Huset, da hun døde. Efter sin Hjemkomst fra Montreal havde han ved mange Leiligheder maattet sande, at han foruden sin Moder kun eiede een Ven. Kun *een* Nabo havde brudt sig om ham, og det var Peter Searles; han alene var forbleven ham tro.

Men John vilde ikke forlange sin eneste Ven, som boede en Milsvei derfra, til at vaage om Natten sammen med ham. Han tændte et Lys, tog ned fra Hylden den lille Bibel og Salmebogen, som han og hans Moder havde benyttet, naar de fire Gange om Aaret gik den sex Mil lange Vei ned til Skolen, der tillige gjorde Tjeneste som Kirke. Alene med den Døde tilbragte han saa Tiden med at læse under Taarer og Betragtninger. Næste Morgen lukkede han sin Dør og gik over til Peter. Med klar Stemme, men bortvendt Blik meddelte han sin Ven Sørgebudskabet. — »Peter, det er forbi med hende. Hvis Du vil tage Nøglen og vente saa længe hos mig, vil jeg gaa ned til Søen for at hente Sagerne og træffe Aftale med Downer om, at Begravelsen kan finde Sted næste Torsdag.«

Peter betænkte sig et Øieblik, saa tog han den tilbudte Nøgle og sagde: »Naa godt, John, jeg skal tage min Kone med derover og bringe det Hele i Orden. Vi ere derovre, naar Du kommer tilbage.« Og nu gik John sin Vei. Downer var Præsten og »Sagerne« en Kiste og en Ligdragt. Om Torsdagen fandt Begravelsen Sted. Naboerne mødte fuldtallige, det havde Peter sørget for, uagtet John knap lod til at ønske det. Folkets Røst, som eengang havde afgjort, at John var en Morder, holdt ham endnu den Dag idag for det. Man paastod almindelig, at han kun kunde takke sin Advokats Kneb for, at han blev frikjendt. John kjendte sine Landsmænds Dom. Ved Begravelsen stod han stiv, kold og bleg ligesom en Statue. Medens de andre græd, løb kun enkelte Taarer nedad hans Kind: den Sjælekval, som afpressede ham disse, var stærkere end han. Hans Moder blev ikke begravet paa Koloniens Kirkegaard; efter hans Ønske stedte man hende til den evige Hvile her oppe paa hendes lille Eiendom, hvor hun havde levet, paa en lille Plet under Fjeldet, hvor der voxede vilde Violer.

Den Nat, som fulgte efter Begravelsen, tilbragte John i Peters Hytte og vendte ved Daggry tilbage til sit Hjem. Fra det Øieblik af begyndte han sit Eneboerliv. Han drev sine Køer og Faar over til Peter, stængede Huset og begyndte igjen sin Seilads paa Søen.

Han følte, at han bar Kainsmærket paa sin Pande.

Selv hans Sagfører raadede ham til at vende Land og Folk Ryggen og antage et andet Navn, men intet kunde formaa ham dertil. Bestemt og sikker i sin Optræden, streng, redelig og ædruelig, tiltvang han sig Agtelse, hvor han ikke kunde opnaa Tillid.

Der gik Aar. Capitain John var endnu Skipper, endnu var hans Hjem i det ensomme lille Blokhus høit oppe ved Dalranden. Hver Gang han vendte tilbage fra en Reise, tilbragte han en Dag og en Nat alene oppe paa den gamle Plads. Et høit, stærkt Gitter omgav hans Moders Grav, en Marmorplade smykkede den, og ved Siden af de vilde Violer voxede ogsaa andre Blomster.

Selv om Vinteren, naar Skibsfarten var standset og han boede nede ved Søen, opsøgte han hyppig sit gamle Hjem. Hans Skikkelse, skjøndt endnu ungdommelig, blev nu mager og ranglet, ligesom hans Moder havde været. Tidt saae Peter ham om Aftenen staa oppe paa Toppen af Fjeldskrænten, tegnende sig skarpt og klart af mod den kolde, staalblaa Vinterhimmel.

John havde ingen Kammerater og søgte heller ingen. Hans gamle Kammerater havde giftet sig og sat Bo. I hans Liv var ingen Forandring skeet. Men saa indtraadte der en Begivenhed.

Der var gaaet elleve Aar siden hans Moders Død og det var igjen Juni. John tilbragte igjen en Dag i sit gamle Hjem. Han sad i Døren og saae ud over det prægtige Landskab, den brede Sø og den dæmrende Linie af Bjergene, som begrænse Dalen. Den prægtige Dag lod til at glæde den alvorlige Mand og gjøre ham godt. Tre Personer kom op ad Veien og lige henimod John. En af dem gik i Forveien, saae John stivt ind i Ansigtet, strakte Haanden ud imod ham og udbrød: »John, kjender Du mig ikke?« Lyden af denne Stemme syntes at ramme ham som et Lyn. Skjælvende, aandeløs stirrede han paa Spørgeren, derpaa sagde han med pludselig tiltvungen Kulde og unaturlig Ro: »Er det Dig, Will?« —

De to andre, som havde holdt sig tilbage, havde før været Johns bedste Venner; de traadte nu nærmere, fortalte i faa Ord, saa godt de formaaede i den for dem pinlige Stilling, om Wills pludselige Tilbagekomst og bad om Forladelse for den uretfærdige og grusomme Mistanke, som i mange Aar havde gjort dem fremmed for deres bedste Ven. John syntes at høre paa alt dette i Drømme; han talte med Will og og Mændene, men hans Stemme lød besynderlig haard og udtryksløs. Han spurgte, hvor Will havde været henne i Verden og hvorfor han saa længe ikke havde ladet høre fra sig. Det varede vel et Kvarter. Mændene gjorde det Forslag, at John skulde gaa med dem hjem, hvor han vilde finde mange Venner forsamlede. Da de trængte ind paa ham, skjælvede deres Stemme af den Varme og Bevægelse, som opfylder os, naar en kjær Ven har lidt stor Uret, og vi skyldbevidste erkjender det.

John svarede ligesom aandsfraværende: »Ja, jeg veed ikke« — og saae sig usikkert om, ligesom han ledte efter noget — maaske efter sin Hat — han vilde reise sig fra Stolen, men hans Kræfter svigtede ham, og han faldt tilbage, askegraa, gispende efter Veiret, besvimet.

Det havde Mændene ikke ventet. Men fra Ungdommen af vante til det strenge Liv i Bagskovene, bevarede de deres Fatning. De viftede med deres Hatte for at skaffe den Besvimede Luft, og saasnart der var hentet Vand, vaskede de hans Ansigt og Hænder.

Han kom nogenlunde til sig selv igjen, saae paa dem og bad med brudt Stemme: »Lad mig sunde mig lidt, *Boys*.« Paa dette Vink gik de to Venner med Taarer i Øinene udenfor Porten, og Fætter Will tog Plads paa Dørtrinet.

John behøvede længere Tid, end han havde troet. Han var vandret for længe og for langt i Ensomhedens frygtelige Ørken til hurtigt og sikkert at finde Vei tilbage til Menneskehjerter.

En heftig Nervefeber fulgte efter Sindsbevægelsen og i to Maaneder maatte han holde Sengen.

Men i det gamle Hus var det ikke længer ensomt, gamle Venner og nye Naboer kom herop og søgte at holde ham nogenlunde skadesløs for den saalænge savnede Kjærlighed og Deltagelse.

I lang Tid saae man tydeligt, at Folkenes Godhed var ham pinlig og trykkede ham. »Det er aldeles, som om haarde Ord ikke saare ham, men Venlighed og Kjærlighed gjør ham Fortræd,« sagde Peter.

Han havde Ret. Johns Hjerte var staalsat mod Had og Foragt. Men en hjertelig Tone eller et Tegn paa Kjærlighed kunde saare ham saaledes, at han græd som et Barn.

Efter at være bleven rask var han mild og venlig, men tillige sky og tilbageholdende. Ved en eiendommelig sjælelig Begivenhed, som jeg ikke kan forklare, udøvede han, efter at have forladt Sygeleiet, en mærkelig Tiltrækningskraft paa sine Omgivelser; han fængslede alle med et mildt Trylleri.

I senere Aar gav man ham det Vidnesbyrd, at Ingen paa hele Egnen var Gjenstand for en saa almindelig Kjærlighed og Hengivenhed som han. Børnene hang især ved ham, og den unge Pige med det rene Barnehjerte, som han udkaarede til sin Hustru, døde, efter hvad der fortælles, af Sorg over hans Død.

I en Alder af 38 Aar sagde ogsaa han Verden Farvel og hviler nu ved Randen af den store Dal ved Siden af sin Moder og sin Hustru.

GJERTRUD.

Skitse fra Norge af Nina Moe.

Med Tegning af L. M. Moe.

Under en Busk oppe i Graneholtet var »vesle Ola« kommen til Verden.

Man kunde ikke kalde Familien for Tatere, om de end af Ydre lignede disse Folk. Af Profession var Manden Slagter og hørte hjemme der i Øj-Sogn, men fra den tidligste Vaar til langt ud paa Sommeren levede de under aaben Himmel, og det gav Kulør!

Det var Mo'er Nielsen, som fandt dem der under Busken, en Dag hun hentede Koen fra Sommerhavnen, og saa tog hun uden videre hele Familien med hjem og gav dem Ly og Føde i sin Lade.

Føden var nu tarvelig nok; Mo'er Nielsen havde selv saare lidt til alle sine egne sultne Munde, men Tellej Slagters Familie var ikke forvænt. Høet duftede deiligt under og over dem, og de vare fri for Natteduggen og Regnskyllet.

Vesle Ola trivedes aabenbart. De vandblaa Øine lyste formelig som to Perlemoers Knapper i det lille gulbrune, runde Hoved. Hans Veltilfredshed yttrede sig især ved smaa Ryk i Arme og Ben, medens han laa ved Moderens Bryst.

Gjertrud var en sværlemmet kantet Skikkelse, men havde noget aabent og godt i Ansigtstrækkene. Hun saae ud til at kunne tage ordentlig fat i Arbeidet, naar der var noget.

Ja, vesle Ola trivedes og store Ola med. Den sidstnævnte gravede sig Huler midt inde i Høet, og Emma, den ældste af Børnene, med det solblegede Haar ned over Øinene og det korte Skjørt, der knap skjulte de nøgne Knæ, legede »Fruen paa Gaarden« i et Hjørne af Laden.

Tellej var dragen op i Landet med en anden Slagter for at tage imod nogle Kreaturdrifter, der kom fra Tellemarken og da Blommeros efterhaanden gav mindre Mælk — den var Familiernes fornemste Ernærer — begyndte Gjertrud at tænke alvorligt over, at hun fik se at tage fat igjen paa et eller andet Arbeide, saa Lensmanden ikke skulde nappe dem som andre Fanter.

Var det ikke bedst at faae et Tag over Hovedet, som var deres eget, før det blev Vinter? —

Hun laa derinde i Laden de lange, lyse Sommernætter og grundede herpaa. Lidt efter lidt formedes Tankerne. Hun byggede de herligste Luftkasteller; ikke med Spir og gyldne Fløie, men af Graasten og Brædder. — En virkelig lille Hytte med muret Skorsten og to Vinduer, to ordentlige Vinduer, et til Syd og et til Øst. Hun vidste, at de paa Egelund havde nogle gamle Mistbænksruder, de ikke brugte. — Ja, Tellej skulde være Huseier, naar han til Høsten kom hjem, det var hun, Gjertrud,

Mand for. — Havde hun ikke to stærke Arme, der nok kunde lade hende være baade Murer, Tømrer og Stenbryder paa en Gang.

Vesle Ola blev bunden fast paa Ryggen, de andre to tog hun ved Haanden og drog saa afsted for at begynde paa sit store Værk.

Manden paa Biegaarden gav hende Byggegrund, omtrent saa meget hun kunde favne tre Gange, oppe i en Ur, og alle de Sten hun behøvede.

Paa Dampsagen tiggede hun sig Planker, Brædder og hvad andet hun kunde bruge, og alt bragte hun i Baad til Strømsbobryggen og herfra paa sin Ryg hele den lange, besværlige Fjeldvei op til Byggepladsen i Gaarddalen.

Mellem to store Stene blev vesle Ola anbragt. Han fik en Gulerod at gnave paa, og saa tog Gjertrud og begge de større Børn fat.

»Aa! saa lette vi den, aa!« Brækstangen kom ned imellem Stenene. Store Ola og Emma sang med, idet de løftede og brød. Det var en utrolig stor Fornøielse for dem, en Fornøielse, der end mere forøgedes ved den indvendige Stolthed over, at nu skulde de ogsaa eie Stue.

Arbeidet gik som en Leg, Grunden blev ryddet og Muren reist; den skulde være høi, saa der kunde blive Kjælder til Vinterbrændet, som de slæbte hjem fra Skoven. Sveden drev ned ad dem, og det knagede formelig i Gjertruds Arme, naar hun løftede eller brød, med den korte, sorte Snadde indeklemt i den ene Mundvig. Alt imedens byggede de videre paa Luftkastellerne i deres ivrige Passiar.

To smaa Kartoffelhaver med et Par Stikkelsbærbuske og kanske et Blommetræ skulde der være; en nedenfor og en ovenfor Hytten, paa det bare Fjeld. Jorden fik de bære i Sække op fra Hulveien. Den var nok lidt rød og mager der, men det fik ikke hjælpe. Og det kunde jo ogsaa være, ja, det var slet ikke saa urimeligt — at der blev Raad til at holde baade Gris og Kat.

»Aa nei! de fik det nok som Kongen,« mente store Ola.

En Gang imellem tog Gjertrud sig en Hvil paa Stengjærdet nede ved Veien. Der var altid en eller anden, hun kunde snakke lidt med og høre nogle velvillige Raad af om sit Byggearbeide, medens hun karvede op noget Skraatobak til sin Pibe, røgte, spyttede langt fra sig og af og til saae kritisk op paa Hytten, som nu reiste sig mer og mer.

»Jamænd, havde ikke Tallak Skomager Ret! — Var det ikke som den seg lidt i det ene Hjørne.«

Nu hun var kommen i Gang med Brædder, Hammer og Søm, gik det utrolig hurtigt fremad. Børnene tættede Sprækkerne med Mos og tiggede Mursten sammen til Skorstenen. Tre Ugersdagen efter at Grunden var ryddet, havde hun alt Taget paa. Hytten lignede en Pakkasse, der var sat paa den korte Ende.

Store Ola gav Emma et blaat Øie i Dagens Anledning og vesle Ola skraalede og bed sig i Fingrene af bare Sult. Glæden forhøiedes end mere, da nu Tellej Slagter ud paa Høsten vendte hjem og forbausedes over sin Kones store Værk.

Der havde altid været noget vist dannet i hans Væsen, som Gjertrud var meget stolt af, og dette kom end mere tilsyne forenet med en bevidst Værdighed nu, da han var bleven Huseier.

Han var en smuk, kraftig Skikkelse med elastiske Bevægelser, det saae man strax, naar han med Kalveskrotten i det hvide Klæde over Skulderen, Hatten bag af Nakken og i Haanden den halvfulde Flaske, krydsede hen ad den

knudrede Fjeldvei. — Han forsikkrede stedse, at Flasken kun indeholdt Eddike til Gjertrud, der skulde sylte. — En Gang imellem standsede han pludselig foran en Veifarende med et: »Aa hei Du! Jeg er saa let som en Rype, Faer!« efterfulgt af et Hallingkast.

Det blev Vinter med streng Kulde og en Mængde Sne. Driverne føg sammen i Uren, lagde sig lunende om Hytten som Edderduns Puder og dækkede den. En tyk, sort Røg af halvvaadt Kvistbrænde steg op fra Skorstenen, som Vinden undertiden slog ned i, saa Røgsøilen tog den forkerte Vei lige ind i Stuen, uden dog synderlig at genere andre derinde end Graapus, som missede med Øinene og krøb sammen oppe i Vindueskarmen, med den fine, lyserøde Snude mod den overisede Rude.

Store Ola kneb den i Halen, dels som Opmuntring, dels for at de Veifarende kunde høre, de havde Raad til at holde Kat.

Hytten, der kun bestod af et eneste Rum, var efterhaanden bleven betydelig forbedret. Dens Pragt kulminerede, da den kom til at indeholde en rødmalet Seng, et Par Krakke og tre store Pakkasser. Den ene sov Børnene i, den anden Griseungen, og den tredie var vendt om og tjente til Bord og Madskab.

Hvad Kosten angik, saa levede de Vinteren igjennem mest paa Tørfisk og Kaffe, da det Tellej kunde fortjene havde mange andre Veie at gaa end hjem til Hytten i Gaarddalen, og saa hændte det endvidere, da Snemasserne mod Vaaren smeltede og drev i utallige rislende Bække hen under Hytten og ned mod Hulveien, at Familien blev forøget med endnu et Medlem, en lille Pige, Tulla.

Samme Dag stod Gjertrud op, skurede Gulvet og kogte Kaffe til Mo'er Nielsen og Smedens Kone, som hun vidste kom for at gratulere, alt imedens grundede hun over — om de nu ogsaa havde Sagosuppe og Pandekager med til hende, som til andre Barselkoner af deres Bekjendtskab!

Da Varmen kom i Luften, var det en Lyst at se, hvorledes de smaa Haver florerede. Blommetræet stod med en Blomsterkvast ude paa Enden af hver af sine lange, tynde Grene, medens Stikkelsbærbuskene vare saa fulde af Frugtblomster, at de næsten ingen Blade havde.

Store Ola glædede sig til en rig Høst af sure Bær, naar han om Søndagen — kry og vigtig som selve Lensmanden — spankulerede paa Havemuren i sin rene, grove Skjorte; det eneste Klædningsstykke han eiede, nu han gik i sit femte Aar. En Gang imellem var han rigtignok nødt til at holde Sengen, naar — Mo'er vadsket Skjorta.

Gjertrud fandt, at Tellej i den senere Tid var begyndt at faae Stormandsnykker; thi om Hverdagene drak han værre end nogensinde og bar sig som en stor Bonde, medens han om Søndagen sad ved Vinduet med Salmebogen og sang saa høit, at alle Kirkefolkene kunde høre det: Hvo veed, hvor nær mig er min Ende.

Nei, han vidste nok ikke det, Tellej Stakkel! Sent en Aften, da han havde mere Eddike end sædvanlig med hjem paa Flasken, kom han op at skjændes med Gjertrud, der var gaaet i Seng.

Han vilde have et Par ny Buxer, ivrede han, men Gjertrud indvendte, at det var bedre store Ola fik dem at skjule sig i, nu han var bleven saa gammel.

Tellej blev imidlertid ved sit. Vreden og den nydte Brændevin steg ham stadig voldsommere til Hovedet. Han bandede værre og værre, slog i Bordet og forsikkrede — at nu gik han ud for at hænge sig.

Ja, det havde han sagt saa tidt, mente Gjertrud, vendte sig mod Væggen og sov ind. — — — — Næste Morgen fandt hun Manden hængende i Blommetræet, som var saa lille, at han havde maattet lægge sig paa Knæ.

»Tellej, Tellej!« raabte hun forfærdet, »aa nei, aa nei! — Buxerne havde Du faaet alligevel! —«

Ikke et Øieblik tænkte Gjertrud paa, at nu stod hun ganske ene i Verden med fire smaa, sultne Stakler. Hun havde slidt og stridt hele sit Liv, det var hun ikke bange for; men Tellej kunde hun nødig undvære. Han havde altid, trods sine mange Synder og Skrøbeligheder, været hendes Stolthed og bedste Glæde.

»Tellej, Tellej! — Hvorfor gjorde Du dog Alvor af det?« jamrede hun ustandselig.

»Herre Gud!« trøstede Smedens Kone. »Den Vei skal vi dog engang alle.«

Sanct-Hansnat i Dyrehaven.

Det lider mod Nat og den vilde Larm
Fra Dyrehavsbakken sagtner og svinder;
Gjøgleren sænker sin trætte Arm,
Pjerrot vasker de sminkede Kinder.
Bag Dukketheatrets Kulisser smaa
Mester Jakels Trop i Rolighed hviler,
Karussellerne stille og urørte staa,
Og Teltene lukkes, og bort man iler.
Gongongen og Lirekassen forstummer,
Og drømmende Stilhed Natten rummer.

Da toner der Sang,
Da høres der Klang
Af klirrende Glas fra Kilden dernede,
Og et flakkende Skjær
Mellem Skovens Træ'r
Sin dæmpede Lysning ses at sprede.

Thi ved **Kirsten Pil**
Har Studenter gjort Hvil,
Om Bollens Blus de jublende synge;
Da Sangen er endt,
En ung Student
Springer op, hilst med Fryd af den hele Klynge.

Og imod Bøgenes tætte Hang
Han slynger med Kraft sin friske Sang:

„Hvad ligner dig i Grunden,
Du danske Sommernat,
Saa tit i Bøgelunden
Du har os Stævne sat;
Naar Elverpiger slynge
Om os en Tryllering,
Mens Sangens Toner gynge
Paa Ranker rundt omkring.

Hvert Haab, vort Hjærte gjemmer,
Hver Længsel i vort Sind
Med ungdomsfriske Stemmer
Vi synge i dig ind.
Og Haab og Længsel bringer
Du som en trofast Ven
Paa Echos stærke Vinger
Os tusindfold igjen.

Derfor din Pris vi synge,
Du danske Sommernat,
Som skjænket har vor Klynge
Saa rig og skjøn en Skat.
For den vi vil dig love
Selv under Vint'rens Sne,
Naar dine stille Skove
I Mindets Glans vi se".

En Stund i Stilhed synker man hen,
Og Sindet fyldes med lyse Drømme,
Fortrolig læner sig Ven til Ven,
Og Hjertet bæver i Længsler ømme.
Da høres en Røst, hvis dybe Klang
Med Alvor ind gjennem Skaren trænger:
„Nu er det Midnat! Stem i en Sang!
Og saa tør her vi ei dvæle længer!"

Da reise sig alle; og staaende op
Synger nu høit den hele Trop:

„God Nat, **Kirsten Pil!**
Nu vi drage med Il
Fra dit grønne Hus
Gjennem Skovene ind,
Medens Natvindens Sus
Stille luller vort Sind.
I den sildige Kvæld
Har vi drukket en Rus
I dit rislende Væld
Af dit løvkrandste Krus.

God Nat, **Kirsten Pil!**
Nu vi drage med Il.
Du har styrket vor Haand,
Du har løftet vort Mod,
Vi har badet vor Aand
I dit rindende Blod.
Af dit sprudlende Fond
Har vi øst, og med Smil
Alle trykkende Baand
Har du løst, Kirsten Pil!"

Og Glassene tømmes, og Skaren gaar
Med dæmpet Sang gjennem Lunden stille;
Mens Nattetaagen alene staar,
En ensom Gjæst, ved Sanct Kirstens Kilde.
Snart lysner det gjennem Skovens Træ'r,
Og Fuglene vaagne i deres Reder;
Det er **Sanct Hansdagens** lyse Skjær,
Der over Dyrehaven sig breder!

Christopher Boeck

DAVID BALFOURS HÆNDELSER.

Roman af **Robert Louis Stevenson.**

Med Illustrationer af W. Hole.

(5. Fortsættelse.)

Jeg sank og tog Vand ind; kom saa op og fik et Glimt af Maanen at se; og saa ned igjen. De sige, at naar en Mand synker tredie Gang, kommer han ikke op mere. Jeg maa altsaa ikke være skabt som andre Mennesker; for jeg kan ikke sige, hvor mange Gange jeg sank og hvor mange Gange jeg kom op igjen. Hele Tiden blev jeg kastet afsted og tærsket paa og rystet og endelig helt opslugt; og det Hele gjorde mig saa fortumlet, at jeg hverken var bekymret eller bange.

Saa mærkede jeg, at jeg holdt mig fast ved et Rundholt, hvilket hjalp mig en Del. Og saa var jeg paa engang i smult Vande og begyndte at komme til mig selv. Det var en Raa, der maatte være gaaet overbord fra Briggen, jeg havde faaet fat i, og jeg blev forbauset over at se, hvor langt jeg var dreven bort fra Briggen. Jeg raabte imidlertid ud til den, men det var tydeligt, at den allerede laa udenfor Høreviddde. Den holdt endnu sammen, men hvorvidt de nu havde faaet Baaden i Søen eller ikke, var jeg for langt borte og for lavt nede til at se.

Medens jeg raabte ud til Briggen, opdagede jeg et smalt Vand imellem os, hvor der ingen store Søer kom, men som alligevel kogte i Skum og hævede sig i Maaneskinnet med Ringe og Bobler. Stundom bevægede Vandet sig til den ene Side, ligesom Halen af en levende Slange, stundom forsvandt det Hele i et Nu, for saa at koge op igjen.

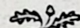
Hvad det var, havde jeg ingen Anelse om, hvilket i Øieblikket forøgede min Frygt for det; men nu veed jeg, at det maa have været Tidevandet, der havde slæbt mig saa hurtigt afsted og tumlet saa grusomt med mig, indtil det, ligesom træt af Legen, havde kastet mig og Raaen op paa Land.

Nu var mit Sind næsten i Ro, og jeg fik en Fornemmelse af, at et Menneske ligesaa godt kan fryse ihjel som drukne. Earraid laa tæt ved; jeg kunde i Maaneskinnet se Lyngtuerne og Glimmerens Funklen i Klipperne.

»Naa,« tænkte jeg ved mig selv, »det skulde være sært, hvis jeg ikke kunde naa derhen!«

Jeg havde ingen Færdighed i at svømme, Essen-Floden var kun smal i vor Egn: men da jeg favnede om Raaen med begge Arme og slog ud med Benene, mærkede jeg snart, at jeg kom fremad. Det var et strengt Arbeide og dræbende langsomt; men efter henved en Times Sparken og Pjadsken var jeg kommen et godt Stykke ind i en sandet Bugt, omgiven af lave Klipper.

Søen var her næsten rolig; der hørtes ingen Lyd af nogen Brænding; Maanen skinnede klart; jeg tænkte i mit stille Sind, at jeg aldrig før havde seet et Sted saa øde og forladt. Men det var dog Land; og da jeg endelig kunde slippe Raaen og vade i Land, kan jeg ikke sige, om jeg var mest træt eller mest taknemmelig. Men ialtfald, jeg var trættere end jeg nogensinde havde været og taknemmelig mod Vorherre, som jeg nok ofte havde været, men aldrig med mere Grund.

FJORTENDE CAPITEL.

Den lille Ø.

Fra det Øieblik af at jeg satte Foden paa Land, begyndte det værste Afsnit af mine Hændelser. Klokken var halv et om Natten, og skjøndt Vinden blev brudt af Landet, var det meget koldt. Jeg turde ikke sidde ned, da jeg saa var bange for at fryse ihjel, men drog mine Sko af og gik op og ned i Sandet, barfodet, slaaende Armene sammen for at holde Varmen og ulidelig træt. Der hørtes ikke en Lyd af Folk eller Fæ; ikke en Hane galede, uagtet det var paa den Tid, at de vaagne første Gang; kun Brændingen larmede ude i det Fjerne og mindede mig om de Farer, jeg og min Ven havde udstaaet. Jeg grebes af en vis Angst ved at gaa dernede ved Søen paa denne Tid af Døgnet og paa et Sted, der var saa øde og ensomt.

Saasnart det begyndte at gry ad Dag, tog jeg mine Sko paa og besteg en Klippe — den mest besværlige Klattren jeg nogensinde har foretaget — paa hele Veien tumlende om mellem svære Granitblokke eller springende fra den ene

til den anden. Da jeg stod oppe paa Toppen, var det blevet lyst. Jeg kunde ikke se noget til Briggen, som maatte være løftet af Revet og sunken. Baaden var heller ikke til at øine nogetsteds. Der saaes ikke et Seil over Søen, og i den Del af Landet, jeg kunde overskue, fandtes hverken Mennesker eller en menneskelig Bolig.

Jeg kunde ikke udholde længer at tænke paa den Skjæbne, der havde ramt mine Skibsfæller, eller at færdes i saa øde Omgivelser. Mine vaade Klæder, min Træthed og min Mave, som nu begyndte at knurre af Sult, gjorde mig Knuder nok foruden det. Altsaa gik jeg mod Øst langsmed Sydkysten, i Haab om at støde paa et Hus, hvor jeg kunde faae lidt Varme og maaske nogen Underretning om dem, jeg havde mistet. Og i værste Fald antog jeg, at Solen snart vilde komme frem og tørre mine Klæder.

Efter en Stund blev jeg standset af en Bugt eller Indskjæring af Søen, der lod til at strække sig temmelig langt ind i Landet; og da jeg ikke kunde komme over den, var jeg nødsaget til at gaa langs med Bredden for at komme til Enden af den. Det var hele Tiden den mest trættende Vandring, thi ikke alene hele Earraid, men ogsaa den tilstødende Del af Mull, der kaldes *The Ross*, er nemlig ikke andet end en Samling af Granitklipper med Lyngpletter imellem. I Begyndelsen vedblev Bugten at snevre sig ind, saaledes som jeg havde seet det nede fra Søen, men derefter begyndte den til min Overraskelse igjen at udvide sig. Ved denne Opdagelse kløede jeg mig bag Øret, men havde dog intet Begreb om den virkelige Sammenhæng, før jeg endelig kom til et Sted, hvor Jordbunden høinede sig noget, og det viste sig da pludseligt for mig, at jeg var kastet op paa en lille, ufrugtbar Ø, til alle Sider omsluttet af den salte Sø.

Istedetfor at Solen skulde komme frem for at tørre mig, begyndte det at falde ind med Regn og tæt Taage, saa at jeg befandt mig i den ynkeligste Forfatning.

Jeg stod i Regnen, rystende over hele Kroppen, og grundede paa, hvad jeg skulde gjøre, indtil det faldt mig ind, at Vandet i Bugten maaske ikke var dybere, end at jeg kunde vade igjennem den. Jeg vendte tilbage til det snevreste Sted og vadede ud. Men ikke ni Fod fra Land plumpede jeg i til op over Ørene; og at jeg slap levende derfra, skyldtes snarere et naadigt Forsyn end min egen Klogskab. Jeg var ikke bleven mere vaad, for det var umuligt, men langt mere forkommen efter dette Uheld; og da jeg havde opgivet ethvert Haab, følte jeg mig saa ulykkelig.

Saa kom jeg pludselig til at tænke paa Raaen. Denne, som havde hjulpet mig uskadt gjennem Tidevandet, vilde ogsaa nok hjælpe mig lykkeligt over denne lille, stille Bugt. Dermed begav jeg mig tilbage, tvers over Øen, forat hente Vragstumpen. Det var i alle Maader en besværlig Vandring, og hvis Haabet ikke havde holdt mig oppe, vilde jeg sikkert have kastet mig ned og opgivet alt. Hvad enten det skyldtes Havsaltet eller jeg havde Feber i Kroppen, saa plagedes jeg af Tørst og maatte standse paa Veien og drikke det mudrede Indhold af Vandpytterne.

Endelig naaede jeg ned til mit Landingssted, mere død end levende, og jeg troede at kunne skjønne, at Raaen var dreven lidt længere ud, end da jeg forlod den. For tredie Gang vadede jeg ud i Søen. Sandbunden var blød og fast og skraanede efterhaanden udefter, saa at jeg kunde vade ud, lige indtil Vandet naaede mig til Skulderen og de smaa Søer slog mig i Ansigtet. Men i denne Dybde begyndte mine Ben at svigte mig, og jeg turde ikke vove mig længere ud. Hvad Raaen angik, saae jeg den vugge sig meget roligt et Par og tyve Fod foran mig.

Jeg havde holdt mig tappert, lige indtil denne sidste Skuffelse; men da jeg atter var naaet i Land, kastede jeg mig ned paa Sandet og græd.

Den Tid jeg tilbragte her paa Øen staaer endnu saa gruopvækkende for mig, at jeg maa gaa let henover den. I alle de Fortællinger om skibbrudne Folk jeg har læst, havde de enten Lommerne fulde af Værktøi, eller en Kiste med forskjellige Brugsgjenstande var bleven kastet op paa Stranden tilligemed dem, ligesom forsætlig. Dette var ikke Tilfældet med mig. Jeg havde intet andet i mine Lommer end Penge og Alans Sølvknap; og paa Grund af at jeg var barnefødt inde i Landet, var jeg ligesaa blottet for Kundskaber som for Hjælpemidler.

Jeg vidste imidlertid, at man kunde spise Skaldyr, og mellem Klipperne paa Øen fandt jeg en Overflødighed af Muslinger, som jeg i Begyndelsen neppe kunde faae løs fra deres Plads, da jeg ikke vidste, at det kun gjælder om et rask Tag. Desuden var der en hel Del af de smaa Muslinger, som vi kalde *buckies*. Af disse to Arter bestod hele min Kost, idet jeg slugte dem raa, saaledes som jeg fandt dem, og jeg var saa sulten, at de i Begyndelsen smagte mig ypperligt.

Det var maaske ikke den rette Aarstid eller maaske det skyldtes Vandet der ved Øen, men nok af det, jeg havde aldrig saasnart nydt mit første Maaltid, før jeg blev grebet af Svimmelhed, fik Opkastninger og laa i lang Tid ligesom død. En ny Portion af samme Føde — jeg havde jo ingen anden — bekom mig bedre og gav mig nye Kræfter. Men i al den Tid jeg

opholdt mig paa Øen, vidste jeg aldrig hvad der ventede mig, efter at have spist; undertiden var der intet iveien og undertiden blev jeg saa daarlig; jeg kunde heller ikke opdage hvilken særlig Musling det var, der gjorde mig Skade.

Det øsregnede hele Dagen, Øen var eet Morads, der var ikke en tør Plet at finde, og da jeg om Aftenen lagde mig ned mellem to store Sten, der dannede ligesom et Tag, laa jeg med Benene i en Vandpyt.

Den næste Dag vandrede jeg Øen igjennem paa Kryds og Tværs. Den ene Del af den lignede den anden, det Hele var øde og klippefuldt, intet Levende paa den undtagen Fuglevildt, som jeg ikke havde Midler til at skyde, og Rovmaager, som i et forbausende Antal leirede sig paa de yderste Klipper. Men Indskjæringen eller Strædet, som adskilte Øen fra *The Ross*, udvidede sig mod Nord til en Bugt og denne Bugt stod igjen i Forbindelse med Sundet ved Iona, og det var i Nærheden af dette Sted, at jeg opslog min Bolig, skjøndt jeg ved Tanken om virkelig at skulle boe i en saadan Udørk, vilde være bristet i Graad.

Jeg havde gode Grunde til mit Valg. I denne Del af Øen laa en lille Hytte, der lignede en Svinesti, i hviken Fiskerne pleiede at overnatte, naar de kom herover for Fiskeriets Skyld, men Græstørvtaget paa den var sunket helt sammen, saa at Hytten ikke var til nogen Nytte for mig og ydede mig mindre Ly end mine Klipper. Hvad der havde mere Betydning for mig var, at de Muslinger jeg levede af fandtes her i stor Mængde; ved Ebbetid kunde jeg gjøre en rig Høst, og dette var ialtfald en Behagelighed. Men den anden Grund laa dybere. Jeg var paa ingen Maade bleven fortrolig med Øens gyselige Ensomhed, men holdt stadig Udkig til alle Sider — ligesom et Menneske, der bliver forfulgt — for at opdage et menneskeligt Væsen. Over Bugten kunde jeg øine den store, gamle Kirke og Hustagene paa Iona. Og til den modsatte Side, forbi den lave *Ross* saae jeg Røg stige op, Morgen og Aften, ligesom fra et beboet Sted nede i en Dalsænkning.

Jeg speidede efter denne Røg, naar jeg var kold og vaad og halvt fortumlet af Ensomheden, og jeg tænkte paa Arnen og menneskeligt Selskab, indtil jeg blev helt varm om Hjertet. Det Samme var Tilfældet med Tagene paa Iona. Kort sagt, uagtet denne Udsigt til menneskelige Boliger og Hygge forøgede mine egne Lidelser, holdt den dog mit Haab oppe og hjalp mig til at spise mine raa Muslinger (som jeg begyndte næsten at væmmes ved) og befriede mig for den Følelse af Skræk, der greb mig, hver Gang jeg var ganske alene med øde Klipper, Fugle, Regnen og den kolde Sø.

Jeg siger, den holdt mit Haab oppe; og det syntes virkelig at være umuligt, at jeg skulde ende mit Liv paa Kysten af mit eget Land, med Udsigt til en Kirkeby og Røgen fra menneskelige Boliger. Men den anden Dag forløb; og uagtet jeg, saalænge det var lyst, holdt skarpt Udkig efter Baade i Sundet og Mænd, som passerede *The Ross*, kom ingen Hjælp i min Nærhed. Det regnede hele Tiden og jeg søgte hen til min Soveplads, drivvaad og med en forfærdelig Smerte i Halsen, men en lille Kjende oplivet, maaske ved at have sagt Godnat til mine nærmeste Naboer, Folkene paa Iona.

Carl den Anden erklærede, at man kunde opholde sig ude flere Dage af Aaret i Englands Clima end nogetsomhelst andet Sted. Det kunde være sandt nok for en Konge, der havde et Slot i Ryggen og tørre Klæder til at skifte med. Men han maa have havt mere Held med sig paa sin Flugt fra Worcester, end jeg havde paa denne uhyggelige Ø. Det var midt om Sommeren, men alligevel regnede det i over et Døgn og klarede ikke op før ud paa Aftenen den tredie Dag.

Denne Dag var rig paa Hændelser. Om Morgenen saae jeg et rødt Raadyr, en Buk med et prægtigt Gevier, staa i Regnen paa det høieste Punkt af Øen; men aldrig saasnart havde den seet mig kravle frem bag mine Klipper, før den satte afsted ned paa den anden Side. Jeg antog, at den maatte være svømmet over Strædet, skjøndt jeg ikke kunde tænke mig, hvad der skulde føre noget Væsen til Earraid.

Lidt efter, da jeg var ude paa Muslingefangst, blev jeg afbrudt ved, at et Guineastykke faldt ned paa en Klippe foran mig og sprang ud i Søen. Da Søfolkene gave mig mine Penge igjen, beholdt de ikke alene en Trediedel af hele Summen, men ogsaa min Faders Læderpung, saa at jeg siden den Tid bar mit Guld løst i Lommen tilligemed Alans Sølvknap. Nu saae jeg, at der maatte være et Hul og stak i en Fart Haanden ned i Lommen. Men dette var at stænge Stalddøren, efter at Hesten var stjaalen. Da jeg forlod Queensferry, eiede jeg henved haldtredsindstyve Pund; nu havde jeg ikke mere end to Guineaer og en Sølvshilling.

Rigtignok fandt jeg lidt efter en tredie Guinea, der laa og blinkede i Lyngen. Med den eiede jeg nu ialt tre Pund og fire Shilling, i engelske Penge, en betydelig Sum for en ung Knegt, der var den retmæssige Arving til et Gods og nu havde Udsigt til at omkomme paa en Ø i den yderste Udkant af de vilde Høilande.

Denne min fortvivlede Stilling gjorde mig mere og mere nedslaaet, og paa denne tredie Dag var jeg virkelig i en sørgelig Forfatning. Mine Klæder vare begyndte at raadne op; især vare mine Strømper helt opslidte, saa at mine Ben vare blottede; mine Hænder vare blevne helt bløde af den stadige Regn; min Hals gjorde

meget ondt, mine Kræfter vare tagne meget af, og jeg var saa led ved det gyselige Stads, jeg var fordømt til at spise, at jeg var lige ved at faae Ondt ved det blotte Syn af det.

Men det Værste var dog endnu tilbage.

Paa den nordvestlige Side af Earraid ligger en høi Klippe, som jeg ofte besteg, fordi man fra dens flade Top kunde overse hele Sundet; jeg opholdt mig imidlertid ikke længe paa eet Sted, undtagen naar jeg sov; min elendige Forfatning lod mig ikke have Ro og jeg trættede mig selv ved uafbrudt at farte om i Regnen.

Saasnart Solen kom frem, lagde jeg mig imidlertid ned paa Toppen af den omtalte Klippe for at blive lidt tør. Jeg kan ikke beskrive den Velvære jeg følte ved Solskinnet. Det lod mig tænke med Haab paa Befrielse, hvad jeg næsten havde opgivet, og jeg speidede ud over Søen og *The Ross* med ny Interesse. Paa den sydlige Side af min Klippe sprang en Del af Øen frem og dækkede for det aabne Hav, saa at en Baad kunde komme helt tæt hen til mig paa denne Side, uden at jeg blev den vaer.

Naa, pludselig dreiede en fladbundet Fiskerbaad med et brunt Seil og et Par Fiskere ombord i den omkring dette Hjørne af Øen og styrede mod Iona. Jeg udstødte et jublende Skrig, kastede mig ned paa Klippen, rakte mine Hænder i Veiret og raabte til dem. De vare nær nok til at høre mig — jeg kunde endogsaa skjelne Farven af deres Haar; og der var heller ingen Tvivl om, at de havde opdaget mig, eftersom de raabte noget paa Gælisk og lo. Men Baaden ændrede ikke Kurs, men seilede videre til Iona, lige for Næsen af mig.

Jeg kunde ikke tro paa en saadan Ondskab og løb langs med Stranden, fra Klippe til Klippe, og raabte ynkeligt ud til dem; og da de vare helt forsvundne, troede jeg, at mit Hjerte skulde være bristet. I al min Elendighed græd jeg kun to Gange, første Gang, da jeg ikke kunde naae Raaen og anden Gang nu, da disse Fiskere vendte det døve Øre til mine Raab. Men denne Gang græd og skreg jeg ligesom et uartigt Barn, idet jeg rev Græstørven op med mine Negle og pressede mit Ansigt ned mod Jorden. Hvis et Ønske kunde dræbe Mennesker, vilde disse to Fiskere ikke have levet til den næste Dag, og jeg vilde sandsynligvis være død paa min Ø.

Da jeg nogenlunde havde forvunden min Ærgrelse, maatte jeg igjen have noget at spise, men jeg havde nu en saadan Lede ved min Føde, at jeg neppe kunde beherske den. Jeg vilde rigtignok have gjort klogere i at faste, thi mine Muslinger forgiftede mig igjen. Alle mine forrige Lidelser vendte tilbage; min Hals gjorde saa ondt, at jeg neppe kunde synke; jeg fik et Anfald af heftige Kuldegysninger, saa Tænderne klapprede i Munden paa mig, og jeg fik det samme Ildebefindende igjen, til hvilket vi ikke eie noget Navn, hverken i det skotske eller engelske Sprog. Jeg troede, at det var ude med mig og befalede mig Gud i Vold, idet jeg tilgav alle Mennesker, selv min Onkel og Fiskerne; og efterat jeg saaledes havde forberedt mig paa det Værste, klarede det op for mig: jeg opdagede, at det ikke truede med Regn til Natten, og at mine Klæder vare nogenlunde tørre; jeg var virkelig i en bedre Forfatning, end jeg havde været, siden jeg landede paa Øen; og saaledes lagde jeg mig endelig til Hvile med en Følelse af Taknemmelighed.

Den næste Dag (som var den fjerde af dette skrækkelige Afsnit af mit Liv) følte jeg mig meget svag. Men Solen skinnede, Luften var mild og de Muslinger, jeg spiste, bekom mig vel og livede mig lidt op.

Jeg var neppe vendt tilbage til min Klippe (hvor jeg altid gik hen efter hvert Maaltid) før jeg saae en Baad komme seilende gjennem Sundet og, forekom det mig, med Forenden vendt imod mig.

Jeg begyndte paa engang at haabe og frygte; jeg tænkte nemlig, at disse Mænd maaske havde fortrudt deres Grusomhed og nu kom tilbage for at hjælpe mig. Men en ny Skuffelse, som den igaar, var mere end jeg kunde bære. Som Følge deraf vendte jeg Ryggen til Søen og saae ikke efter Baaden, før jeg havde talt til flere Hundrede. Baaden styrede stadig henimod Øen. Derefter talte jeg videre indtil Tusind, saa langsomt som jeg var istand til; mit Hjerte bankede, som om det skulde briste. Men nu var der heller ingen Tvivl om det. Baaden styrede lige henimod Earraid.

Jeg kunde ikke beherske mig længer; men løb ned til Søen og sprang fra Klippe til Klippe, saa langt jeg kunde komme. Det var et Under, at jeg ikke druknede, thi da jeg endelig maatte standse, rystede mine Ben under mig og min Mund var saa tør, at jeg maatte fugte den med Søvand, før jeg var istand til at raabe.

Imidlertid kom Baaden nærmere; og nu kunde jeg se, at det var den samme Baad og de samme to Mænd som den foregaaende Dag. Jeg kunde se det paa Mændenes Haar, idet den Enes var lysegult og den Andens sort. Men nu var der en tredie Mand med dem, der saae ud til at være af en bedre Klasse.

Saasnart de vare komne saa nær, at de kunde tale med mig, toge de deres Seil ind og laa stille. Trods mine indtrængende Bønner drev de ikke længere ind, og hvad der ængstede mig mest af alt var, at den nye Mand lo dæmpet, idet han talte og pegede paa mig.

Derpaa reiste han sig op i Baaden og talte længe til mig med høi Røst og mange Fagter. Jeg sagde, at jeg ikke forstod Gælisk; derover blev han meget vred, og jeg fik en Mistanke om, at han var i den Tro, at han talte Engelsk. Ved at lytte meget nøie efter, opfangede jeg flere Gange Ordet »*Whateffer*«; men alt det Øvrige var Gælisk, og kunde for mit Vedkommende ligesaa godt have været Græsk eller Hebraisk.

»*Whatever*«, sagde jeg for at vise ham, at jeg havde opfanget Ordet.

»*Yes—yes—yes, yes,*« sagde han og saae hen til de andre Mænd, ligesom han vilde sige: »Sagde jeg ikke nok, at jeg kunde Engelsk,« og begyndte igjen at snakke Gælisk værre end før.

Denne Gang opfangede jeg et andet Ord »*tide*«. Saa opsteg der et Glimt af Haab hos mig. Jeg kom i Tanker om, at han hele Tiden pegede over imod *The Ross*.

»Mener I ved Ebbetid — —?« raabte jeg og kunde ikke fuldende Sætningen.

»*Yes, yes,*« sagde han, »*Tide.*«

Saa vendte jeg Ryggen til Baaden (hvor min Raadgiver igjen var begyndt at grine) løb samme Vei tilbage, som jeg var kommen, fra den ene Klippe til den anden, og stak i Rend tværsover Øen, som jeg aldrig havde løbet før. I en knap halv Time naaede jeg ned til Bugten; som i Virkeligheden var svunden ind til en lille Rende, gjennem hvilken jeg vadede — Vandet gik mig kun til Knæene — og med et jublende Skrig steg jeg i Land paa Hovedøen.

Et Menneske, der havde hjemme ved Kysten, vilde ikke have opholdt sig en Dag paa Earraid, som kun ved Flodtiden er helt afskaaren fra Hovedøen, og to Gange i hvert Døgn kan man komme derover og tilbage igjen, enten tørskoet eller i det Høieste ved at vade. Selv jeg, som havde seet Tidevandet gaa ud og ind i Bugten og netop passede paa Ebben for lettere at kunne komme til mine Muslinger — selv jeg, hvis jeg havde tænkt mig om, istedetfor at rase mod min Skjæbne, maatte snart have opdaget Hemmeligheden. Det var intet Under, at Fiskerne ikke havde forstaaet mig. Det var mere mærkeligt, at de havde gjættet min sørgelige Blindhed og gjort sig den Uleilighed at komme tilbage. Jeg havde lidt Sult og Kulde paa denne Ø i henved et hundrede Timer. Men uden Fiskerne maatte jeg have lagt mine Ben her, i ren Daarskab. Og som det var, havde jeg bødet dyrt nok for min Taabelighed, baade ved udstaaede Lidelser og min nuværende Forfatning; jeg var klædt som en Tigger, neppe istand til at gaa og min Hals smertede mig.

Jeg har truffet paa mange slette Mennesker og Tosser i mit Liv; og jeg troer, at de alle have faaet Løn som forskyldt; men Tosserne først.

FEMTENDE CAPITEL.

Drengen med Sølvknappen: Gjennem Øen Mull.

Den Del af Mull, som jeg nu havde betraadt, den saakaldte *The Ross*, var stenet og vildsom, ligesom den Ø jeg nys havde forladt; kun Sumpe, Lyng og store Sten. Der findes maaske Veie for dem, som ere godt kjendte med Landet; men jeg for mit Vedkommende havde ingen anden Veiviser end min egen Næse og intet andet Landmærke end *Ben More*.

Jeg rettede mig saa godt jeg kunde efter den Røg, jeg saa tidt havde seet ovre fra Øen, og uagtet min Træthed og Veiens Besværlighed kom jeg henad Kl. 5 eller 6 til Huset, som laa i en lille Lavning. Det var lavt og langagtigt, tækket med Græstørv og opført af ubrændte Sten og paa Jordvolden foran det sad en gammel Herre og røg sin Pibe i Solen.

Med den Smule Engelsk, han kunde, oplyste han mig om, at mine Skibsfæller vare komne i Land og havde brudt Brød i det samme Hus den følgende Dag.

»Var der en iblandt dem, der var klædt som en Gentleman?« spurgte jeg.

Han svarede, at de allesammen havde grove Overfrakker paa; men den første af dem, den Ene, som kom alene, bar rigtignok Knæbenklæder og Strømper, medens alle de Andre havde lange Sømandsbuxer.

»Aha!« udbrød jeg, »og havde han ikke en Hat med en Fjer i?«

»Nei,« svarede han, »han var barhovedet ligesom I.«

Først tænkte jeg, at Alan maaske havde tabt sin Hat; men saa huskede jeg paa Regnen, og jeg holdt det for mere sandsynligt, at han havde forvaret den under sin store Frakke. Derved kom jeg til at smile, baade fordi min Ven var frelst, og ved Tanken paa hans Forfængelighed med sine Klæder.

Saa slog den gamle Herre sig for Panden og udbrød, at jeg bestemt maatte være Drengen med Sølvknappen.

»Ja, det er meget rigtigt!« sagde jeg noget overrasket.

»Godt,« sagde den gamle Herre, »jeg har den Besked til Jer, at I kan træffe Jeres Ven i Torosay.«

Saa spurgte han mig, hvordan jeg havde havt det, og jeg fortalte ham, hvad jeg havde oplevet. En Mand fra det Sydlige vilde sikkert have leet; men denne gamle Herre (jeg kalder ham saaledes paa Grund af hans Væsen, thi hans Klæder hang i Laser om ham) hørte hele Tiden paa mig med den største Alvor og Deltagelse. Da jeg havde endt, tog han mig ved Haanden, førte mig ind i sin Hytte (den var ikke andet) og forestillede mig for sin Hustru, ligesom hun havde været Dronningen og jeg en Hertug.

Den gode Kone satte Havrebrød og en kold Rype for mig, slog mig paa Skulderen og smilede til mig, da hun ikke kunde Engelsk; og den gamle Herre vilde ikke staa tilbage og bryggede et stærkt Glas Punch til mig. Hele Tiden medens jeg spiste og bagefter, da jeg drak Punchen, kunde jeg neppe tro paa mit Held; og skjøndt Huset var opfyldt af Tørverøg og saa fuldt af Huller som et Dørslag, forekom det mig som et Palads.

Punchen satte mig i stærk Sved og jeg faldt i en dyb Søvn; de gode Folk lode mig ligge, og jeg kom først afsted henved Middagstid den næste Dag. Min Hals gjorde allerede mindre ondt, og jeg var helt oplivet af god Mad og gode Efterretninger. Skjøndt jeg nødte ham meget haardt, vilde den gamle Herre ikke tage imod Penge og forærede mig ovenikjøbet en gammel Fruentimmerhat til at bedække mit Hoved med; skjøndt jeg maa ærligt tilstaa, at jeg aldrig saasnart var kommen saa langt bort fra Huset, at man ikke kunde se mig, før jeg meget omhyggeligt vaskede hans Foræring i en Kilde ved Veien.

»Hvis det er de vilde Høilændere,« tænkte jeg ved mig selv, »kunde jeg ønske mine egne Landsmænd vildere.«

Jeg mødte Folk nok paa min Vei, nogle gravede paa smaa, usle Marker, som ikke kunde føde en Kat, andre vogtede smaa Køer, saa store som Æsler. Da Høilandsdragten var forbudt ved Lov siden Oprøret og Folket var tvunget til at bære Lavlandsdragten, som de ikke holdt af, frembød deres Paaklædning et besynderligt, broget Skue. Nogle gik omtrent nøgne, kun iførte en Slængkappe eller Overfrakke, og bare deres Benklæder paa Ryggen, ligesom noget overflødigt; nogle havde efterlignet *Tartanen* ved smaa sammenflikkede brogede Strimler, ligesom et Kludetæppe; andre bare endnu den høilandske *Philabeg,* men havde ved at sye et Par Sting mellem Benene forvandlet den til en Art Hollænderbuxer. Alle disse Kunster vare forbudte og strafbare, thi Loven blev strengt haandhævet, i Haab om at bryde Clan-Aanden; men paa denne afsides Ø fandtes der Faa til at gjøre Bemærkninger og Færre til at angive Overtrædelser.

De lode til at være meget fattige; hvilket var meget naturligt, nu da Røveruvæsenet var undertrykket og Anførerne ikke længer holdt aabent Hus; og Landeveiene (selv saadan en Sidevei, som den jeg fulgte) vare opfyldte af Tiggere. Og her mærkede jeg igjen en Forskel fra min egen Egn. Thi Tiggerne nede hos os — selv de privilligerede — have et keitet og krybende Væsen, og hvis I gav dem en Pence og bad dem om at give igjen, vilde de meget høfligt give Jer en Halv-Pence. Men disse Høilands Tiggere holdt paa deres Værdighed, bad kun om en Almisse til at kjøbe Snustobak for (efter deres Forklaring) og vilde ikke give igjen.

Det kom ganske vist ikke mig ved, undtagen forsaavidt det morede mig. Hvad der var af mere Vigtighed for mig var, at kun Faa af dem kunde lidt Engelsk, og disse Faa, (medmindre de hørte til Tiggernes Broderskab) vare ikke meget ivrige for at anvende det til min Fordel. Jeg vidste, at jeg skulde til Torosay og gjentog Navnet for dem og pegede i den Retning, hvor det laa; men istedetfor simpelthen at pege til Svar, gav de mig en Sludder paa Gælisk, som gjorde mig rent tosset; saa at det ikke er til at undres over, at jeg gik forkert ligesaa tidt som jeg gik rigtigt.

Endelig, henad Kl. otte om Aftenen, kom jeg meget træt til et enligt Hus, hvor jeg bad om Husly, hvilket blev mig nægtet, indtil jeg huskede paa Pengenes Magt og holdt en af mine Guineaer i Veiret. Saa begyndte Manden i Huset, som hidtil havde foregivet ikke at forstaa Engelsk og ved Tegn opfordret mig til at gaa, strax at tale saa tydeligt som det

behøvedes og samtykkede i for fem Shillings at give mig Ly for Natten og den næste Dag følge mig til Torosay.

Jeg sov uroligt den Nat, af Frygt for at blive udplyndret; men den Uro kunde jeg have sparet mig; thi min Vært var ingen Røver, kun meget fattig og en stor Snyder. Han var ikke ene om sin Fattigdom; thi næste Morgen maatte vi gaa fem Mil hen til En, som han kaldte en rig Mand, for at faae en af mine Guineaer byttet. Denne Mand kunde maaske kaldes rig efter Stedets Begreber; han vilde neppe være bleven betegnet saaledes i det Sydlige; thi det tog alt, hvad han eiede, der blev vendt op og ned paa hele Huset og en Nabo maatte spæde til, før han fik skrabet tyve Shillings i Sølv sammen. Den overskydende Shilling* beholdt han selv, idet han forsikkrede at han daarligt kunde forsvare at have saa mange Penge liggende »paa Kistebunden.« Desuagtet var han meget venlig og forekommende, nødte os begge til at sidde ned og spise til Middag med Familien og bryggede Punch i en smuk chinesisk Skaal, hvorover min slyngelagtige Veiviser blev saa lystig, at han nægtede at bryde op.

Jeg længtes efter at komme afsted og henvendte mig til den rige Mand (han hed Hector Maclean), som havde været Vidne til vor Aftale og min Erlæggelse af de fem Shillings. Men Maclean havde gjort Punchen Besked og svoer paa, at ingen Gentleman maatte forlade hans Bord, efterat Bowlen var brygget; saa der var ikke andet at gjøre end at sidde og høre paa deres Skaaler for Jacobiterne og deres gæliske Sange, indtil hele Selskabet var drukken og tumlede afsted til Sengen eller Stalden for at sove Rusen ud.

Den næste Dag (min Reises fjerde) vare vi oppe før Klokken fem; men min slyngelaktige Veiviser gav sig igjen i Lag med Flasken, og det varede tre Timer, inden jeg kunde faae ham afsted og endda blot for at opleve en endnu større Ærgelse, som De nu skal høre.

Saa længe vi passerede en lyngbevoxet Dal, som laa foran Mr. Macleans Hus, gik alt godt; min Veiviser saae sig blot bestandig om, og da jeg spurgte ham om Grunden, grinede han kun. Men aldrig saasnart vare vi komne over en Bakke, saa vi ikke længer kunde sees fra Husets Vinduer, før han sagde, at Torosay laa lige foran, og at en Bjergtop (som han udpegede) var mit bedste Landmærke.

»Det bryder jeg mig kun lidt om«, sagde jeg, »siden I følger med mig.«

Den uforskammede Karl svarede paa Gælisk, at han ikke forstod Engelsk.

»Min rare Fyr«, sagde jeg, »jeg veed meget godt, at Jeres Engelsk kommer og gaaer. Siig mig, hvad der kan bringe det tilbage? Er det flere Penge I ønsker?«

»Fem Shillings mere«, svarede han, »saa skal jeg følge Jer derhen.«

Jeg betænkte mig lidt og tilbød ham saa to, hvad han med Begjærlighed gik ind paa, men forlangte at faae dem med det Samme — »for at bringe Held«, som han sagde; men det var nok snarere til Uheld for mig.

De to Shillings hjalp ham ikke slet saa mange Mil frem; da han var kommen saa langt, satte han sig ned ved Veikanten og tog sine Sko af, som en Mand gjør, der vil hvile sig. Nu blev jeg hed i Hovedet. »Er I nu færdig med Jeres Engelsk?« spurgte jeg.

Han svarede uforskammet: »Nei.«

Ved dette Svar kogte Vreden op i mig, og jeg løftede min Haand for at slaa ham; og han trak en Kniv frem af sine Pjalter, krøb sammen og viste Tænder ligesom en Vildkat. Idet jeg derover glemte alt undtagen min Vrede, foer jeg ind paa ham, slog hans Kniv tilside med min venstre Haand og gav ham et Mund-dask med min Høire. Jeg var en kraftig Gut og meget vred, og han kun en lille Mand; og han faldt tungt til Jorden. Til alt Held fløi Kniven ud af Haanden paa ham, idet han faldt. Jeg tog baade den og hans Sko op, ønskede ham en god Morgen og fortsatte min Vei, efterladende ham barbenet og afvæbnet. Jeg lo ved mig selv, medens jeg gik, ved Tanken om at jeg nu af forskjellige Grunde var færdig med den Slyngel. For det Første vidste han, at han ikke kunde faae flere af mine Penge; dernæst vare Skoene kun nogle faa Pence værd der paa Egnen og endelig var det stridende mod Loven at bære Kniven, som i Virkeligheden var en Dolk.

Efter henved en halv Times Gang indhentede jeg en høi, pjaltet Mand, der gik meget hurtigt, men følte sig for med en Kjæp. Han var fuldstændig blind og fortalte, at han var Catechet, hvilket burde have beroliget mig. Men jeg holdt ikke af hans Ansigt; det havde et mørkt, truende og hemmelighedsfuldt Udtryk, og idet vi begyndte at gaa ved Siden af hinanden, saae jeg Staal-Skjæftet af en Pistol stikke frem under Overfaldet paa hans Frakkelomme. At bære en saadan Gjenstand straffedes, første Gang med en Bøde af femten Pund Sterling og anden Gang med Deportation til Kolonierne. Jeg kunde heller ikke indse, hvorfor en Religionslærer skulde bære Vaaben eller hvad en blind Mand kunde gjøre med en Pistol.

Jeg fortalte ham om min Veiviser, da jeg var stolt af min Bedrift, og min Forfængelighed seirede over min Klogskab. Da jeg omtalte de fem Shillings, skreg han saa høit op, at jeg besluttede mig til ikke at sige noget

* En Guinea er = 21 sh.

om de andre to og være glad over, at han ikke kunde se mig rødme.

»Var det for meget?« spurgte jeg, og stammede lidt i det.

«For meget!« udbrød han. »Om det var? For en Dram Brandy skal jeg følge Jer til Torosay, og i Tilgift lade Jer nyde Fornøielsen af mit Selskab (jeg som er en lærd Mand).«

Jeg yttrede en Tvivl om, at en blind Mand kunde være Veiviser; men derover lo han høit og sagde, at hans Kjæp var Øine nok for en Ugle.

»Ialtfald her paa Øen«, sagde han, »hvor jeg kjender hver Sten og hver Lyngtue ved Hjælp af min Forstand. Se nu her«, vedblev han, og prikkede med Kjæppen til Høire og Venstre som for at skaffe sig Vished. »Dernede løber en Bæk; og ved Siden af den ligger en Bakke med en stor Sten paa Toppen; og Veien til Torosay løber lige forbi Foden af Bakken; og Veien her, der er bestemt for Kreaturer, er nedtraadt og løber græsbevoxet gjennem Lyngen.«

Jeg maatte tilstaa, at han havde Ret i enhver Henseende og udtalte min Forundring.

»Ja!« sagde han, »det er ingenting. Vil I tro mig, at før Loven kom ud og mens der var Vaaben her paa Egnen, at jeg kunde skyde? Om jeg kunde?« udbrød han og tilføiede derpaa, idet han skottede til mig: »Hvis I havde saadan en Gjenstand som en Pistol hos Jer, skulde jeg vise Jer, hvordan man kan skyde.«

Jeg svarede, at jeg ikke bar slige Gjenstande hos mig og søgte at holde ham i passende Afstand. Han skulde blot have vidst, at Pistolen i dette Øieblik stak ganske tydelig op af hans Lomme, saa jeg kunde se Solen skinne paa Skjæftets Staal. Men til Held for mig vidste han af intet og tænkte, at alt var vel forvaret.

Saa begyndte han snedig at udspørge mig om, hvorfra jeg kom, om jeg var rig, om jeg kunde bytte en Fem-Shilling for ham (han sagde, at han just i Øieblikket havde en saadan i sin Taske) og hele Tiden holdt han sig tæt ind til mig, medens jeg veeg tilbage. Vi befandt os nu paa en græsbevoxet Markvei, som førte over Bakkerne ned imod Torosay, og vi gik fra den ene Side til den anden ligesom Danserne i en Reel. Jeg havde saa tydelig Overtaget, at mit Mod vaagnede, og jeg havde virkelig Morskab af denne Legen Blindebuk; men Catecheten blev mere og mere ærgerlig og begyndte tilsidst at bande paa Gælisk og slaa efter mine Been med sin Kjæp.

Saa underrettede jeg ham om, at jeg havde en Pistol i Lommen, ligesaavel som han, og hvis han ikke gik over Bakken mod Syd, skulde jeg øieblikkelig puste hans Hjerne ud.

Saa blev han pludselig overmaade høflig, og efter i nogen Tid at have søgt at formilde mig, men forgjæves, bandede han mig endnu engang paa Gælisk og begav sig afsted. Jeg saae efter ham, medens han skred gjennem Sumpe og Tjørne, følende sig for med Kjæppen, indtil han dreiede om Foden af en Bakke og forsvandt i den næste Lavning. Derefter gik jeg videre til Torosay, langt mere glad over at være alene, end at følges med denne lærde Mand. Det var en uheldig Dag; og disse to, som jeg havde skaffet mig af med, den ene efter anden, vare de to værste Personer, jeg traf paa i Høilandene.

(Fortsættes).

Jeanne d'Arc. Efter Maleri af Deruet. (18. Aarh.)

DEN VIRKELIGE HISTORIE OM „PIGEN FRA ORLÉANS."

Af Paul Dobert.

Den moderne Historiegranskning rydder ordentligt op blandt Legenderne. Siden man er begyndt at betragte de oeconomiske Forhold og Bevægelserne i Folkelivet som Faktorer, der have Indflydelse paa Begivenhedernes Gang, er der kastet Lys over meget, som hidtil har staaet uklart, og bleven vendt op og ned paa mangen en traditionel Forestilling. Et Exempel herpaa frembyder den kritiske Undersøgelse, som en Franskmand har foretaget af den Legende, der knytter sig til *Pigen fra Orléans.* Denne Kritik falder eiendommeligt nok sammen med den gjenvakte Interesse for Pigens Personlighed, som har givet sig Udtryk i Form af Mindesmærker og Statuer. Kritik og Legende ville derfor i lang Tid staa fjendtlige overfor hinanden, især da Pigen fra Domrémy har vunden Borgerret i de forskjelligste Literaturer og unægtelig er en sympathetisk Skikkelse, som man villigt lader vederfares Æren af at have befriet Frankrig.

Men det er netop denne Ære som *Ernest Lesigne* angriber og mod hvilken han retter sin skarpeste Kritik. Pigen har existeret, men har kun spillet en meget beskeden Rolle. Frankrigs Befrielse fra det engelske Aag skyldes ikke hendes guddommelige Mission, men derimod Karl den Syvendes seige, beregnende Regering, der benyttede sig af alle de Hjælpemidler, som det opblomstrende Bourgeoisi og den moderne Krigskunst gav den ihænde. Endelig er Jeanne d'Arc heller ikke bleven brændt, men endte som en lykkelig Hustru, saa at Afslutningen paa hendes ganske vist eiendommelige Løbebane, der kun kan forklares ud af de middelalderlige Anskuelser, var lykkelig, om end noget prosaisk.

Fordyber man sig i Frankrigs Historie i Begyndelsen af det femtende Aarhundrede, hvad der er absolut nødvendigt for Forstaaelsen af Lesignes Fremstilling, saa faaer man følgende Billede: paa Thronen sidder en vanvittig Konge, Karl VI., som er fuldstændig behersket af sine Slægtninge, sin Fætter Johan af Burgund, og

sin Broder, Hertugen af Orléans. Den Sidste, der har forstaaet at sætte sig fast i Dronning Isabellas Gunst, bliver myrdet af Burgunderen. Dronningen og den Myrdedes Søn, den unge Hertug af Orléans, som siden i femten Aar holdes fangen af Englænderne, reise sig mod Drabsmanden, og der udbryder en haard Feide mellem de to Partier, Burgunderne og Armagnakerne, som Hertugen af Orléans' Tilhængere blive kaldte efter deres Anfører, Grev Bernhard af Armagnac. Det Utrolige skeer: Dronningen forsoner sig med sin Elskers Morder og slaaer sig paa Burgundernes Parti, som have den endnu levende, men regeringsudygtige Konge i deres Magt, og hvis Fører, Johan af Burgund, holder Venskab med Kong Henrik V. af England. Derimod er det lykkedes det andet Parti at bemægtige sig Karl den Sjettes Søn, og i Henhold hertil erklære de deres Regering for den ene legitime. En ny blodig Tildragelse skærper Kampen: Burgunderen bliver i 1419 nedsablet af Orleanister. Denne Begivenhed benytter Henrik V. til at træde frem med en fiffigt udtænkt Plan: han frier til Karl den Sjettes Datter og for den Søn som maatte fremgaa af dette Ægteskab gjør han Fordring paa Frankrigs Krone. Isabella, som nærer et dødeligt Had til sin egen Søn, giver sit Samtykke, Giftermaalet finder Sted og Henrik den Femtes i 1421 fødte Søn vil engang som Henrik VI. komme til at herske over to Lande, England og Frankrig.

Englænderne havde imidlertid gjort Regning uden det franske Folk. Dette saae i Karl den Sjettes Søn den indfødte Hersker og da i Aaret 1422 baade den franske og den engelske Konge døde, fandt Karl VII. langt større Tilslutning end Henrik den Sjettes ikke 10 Maaneder gamle Søn, hvis eneste Støtte i Frankrig var den upaalidelige Burgunderhertug. Medens denne understøttede Englænderne i Frankrig og ikke vragede personlige Forbindelser — hans Datter var gift med Bedford, den engelske Regent — bekjæmpede han dem i Flandern, paa hvilket baade hans Forbundsfælle, Hertugen af Brabant, og den engelske Hertug af Glocesters Gemalinde, Jaqueline af Baiern, gjorde Krav.

Kongen af Bourges, som Karl VII. for Spot bliver kaldt, da Paris var lukket for ham og han havde sit Omraade i den sydvestlige Del af Landet, befandt sig derimod i en forholdsvis heldig Stilling. Rigtignok skortede det ikke paa dybtgaaende Modsætninger og Tvistligheder — Adel og Borgerstand stode fjendtlige overfor hinanden — men hans Regerings Styrke laa netop i at drage Fordel af disse indre Stridigheder. Det er urigtigt at sige, at først hans Søn, Ludvig XI., har grundlagt det moderne Frankrig; i Virkeligheden skabte Karl VII., eller rettere sagt hans *Grand Conseil* (Rigsraad), Grundlaget for den nye Stat. Medens den fredelige Tilstand i Aarene 1424—1429 blev udlagt som en Svaghed hos Kongen og hans Regering, vare begge tvertimod ivrigt beskjæftigede med at styrke Landets indre Forhold, at udvide og befæste den kongelige Magt og omdanne Hæren, hvilket ogsaa skete med Held. Karl den Syvendes Politik gik endvidere ud paa at sikkre sig et Rygstød ved Alliancer, og saaledes skortede det heller ikke paa Giftermaalsplaner, som vare egnede til at fremme dette Øiemed. En saadan politisk vigtig Forbindelse fandt Sted allerede i Aaret 1418. Kongen var Svigersøn til den ærgjerrige Jolande af Sicilien, hvis Søn, René af Anjou, blev betragtet som den barnløse Hertug af Bar's Arving. Ved Renés Giftermaal med Datteren af Hertugen af Lothringen, som ligeledes var uden Arvinger, blev denne mægtige Fyrste vunden for Karl den Syvendes Sag. Endvidere ægtede den Kongen hengivne Hertug af Alençon en Søster til Philip af Burgund, hvilket peger hen paa det Forlig med Hertugen af Burgund, som bestandig var holdt for Øie og virkelig fandt Sted i 1435.

I Betragtning af denne Forøgelse af den kongelige Magt overraskes man ikke over Udfaldet af den nye Kampagne mod Englænderne, som begynder 1429. De Sidste havde ikke paa noget Tidspunkt havt saa mange Soldater paa fransk Grund, at de kunde gjøre sig til Herre over Landet; naar de seirede, kunde de fordetmeste ikke nyde Seirens Frugter, idet de i talrige befæstede Byer mødte nye Modstandere, som ikke vare saa lette at faae Bugt med. Dette gjaldt navnligt om Orléans, som med store Offre havde tilveiebragt en med Skyts og Krudt velforsynet Armee. Den 12. October 1428 stode Englænderne igjen foran Orléans og havde aabnet en regulær Beleiring. Men da deres Krigsmagt ikke var tilstrækkelig til at indeslutte Byen helt, saa kunde denne stadig skaffe sig Proviant og vedligeholde en livlig Forbindelse med den franske Regering. At undsætte Orléans var derfor Hovedopgaven for den Armee, som var tilveiebragt af Kongens Raad med kraftig Understøttelse af Borgerstanden. I flere Aar havde man rustet sig, hvervet Folk, støbt Kanoner, samlet Penge ind, intet Middel, som kunde hjælpe til et heldigt Resultat, var blevet uforsøgt.

Til disse Midler hørte ogsaa »*Pigen fra Orléans*«.

Denne har aldrig baaret Navnet *Jeanne d'Arc,* medens hun levede, uagtet hendes Fader Jacques, til Forskjel fra en anden Jacques, blev kaldt Darc. Den unge Pige, som stammede fra Landsbyen Domrémy i Lothringen, hed slet og ret Jeanne, men blev undertiden kaldt Jeanette Romée, da hendes Moder Isabellette efter en Valfart til Rom bar dette Tilnavn og

de unge Piger i Lothringen tage Navn efter deres Moder. Pigens Fødselsaar er 1410 eller 1409, da hun i Begyndelsen af Aaret 1431 selv har opgivet, at hun var tretten Aar gammel, da hun syv Aar forinden, d. e. i Aaret 1423, første Gang hørte de himmelske Røster og saae de to Helgeninder Catharina og Margaretha. Disse Syner vare af en meget uskyldig Art: »gaa i Kirke og bed« — saaledes lød det himmelske Budskab. Den uvidende, men fromme Bondepige var udsat for Hallucinationer, som i vore Dage ikke have noget Uforklarligt ved sig, men dengang bleve ansete enten som Himlens eller Djævelens Værk. Synerne gjentoge sig, man talte nok derom, men Sagen, som bevarede sit fromme Anstrøg, vakte ingenlunde Opsigt. Først da Krigen ogsaa naaede Lothringen og Befolkningen søgte Tilflugt i de faste Stæder mod de plyndrende Soldaterhorder, forandrede Hallucinationerne Character. Beretningerne om Krigsbegivenhederne, Samtalerne med de Flygtende, Omgangen med Dominikanerne, som i Modsætning til Geistligheden i Paris stode paa Karl den Syvendes Side, men fremfor alt de egne Oplevelser udøvede deres Indflydelse paa den unge Piges Sind og som Følge deraf paa de Syner, som udsprang af dette Sind. Opfordringen til at være from veg Pladsen for Befalingen: »Gaa til Frankrig!« Og til Grund herfor laa ovenikjøbet snarere Tanken om at hjælpe den fangne unge Hertug af Orléans, Folkets Yndling, end at hjælpe Kongen. Denne Ide blev snarere først indpodet i Pigens Hjerne af Dominikanerne, der som Kongens Sendebud gjennemstreifede Grænselandene; de indsaae, hvilket Værd en saadan uskyldig Pige besad under den paatænkte Folkereisning mod Englænderne. Desuden var det den Tids Skik at omgive sig med Seere, Astrologer og andre Propheter. Var nu ovenikjøbet en Jomfru begavet med saadanne Visioner, gjaldt dette for det Høieste, da man ansaae det for umuligt, at Djævelen kunde tale ud af en Jomfru.

Lidt efter lidt blev der nu, meget imod Fader Darc's Villie, gjort Forsøg paa at lancere Jeanette frem for Offentligheden. En af de Ivrigste i saa Henseende var en Onkel ved Navn Lazart, som i 1428 tog Pigen med til Capitain Baudricourt i Vaucouleurs, men blev kort afvist af denne.

Et Aar efter er Forholdet et andet; den store Kamp skal begynde, der lægges Beslag paa alle Kræfter, man erindrer den lille Bondepige, og paa Hertugen af Lothringens Opfordring bliver hun ført til Kongens Hofleir. Der bestaaer hun de sædvanlige Prøver, men vækker imidlertid kun i ringe Grad Kongens Interesse. Adelspartiet tager sig af hende som et Middel til at fremskynde Krigen, medens der samtidigt ved Hoffet indfinder sig en anden Seerske, Catharina fra Rochelle, som paa sin Side repræsenterer de besindige Politikeres Standpunkt og raader til at slutte Fred med Burgunderne. Den Omstændighed, at der, medens Jeanette opholdt sig ved Kongehoffet, indtræffer Sendebud fra Byen Orléans og taler for Anvendelsen af Pigen — en Gang før paa Hunnernes Tid er Orléans bleven frelst ved et Mirakel! — gjør endelig Udslaget; Jeanette, nu kaldet *Jeanne la Pucelle*, bliver stillet i Spidsen for en lille Afdeling og udrustet med et Banner. Hun drager med sit Compagni og Geistligheden foran Hæren, ved sine Bønner og det i hendes Navn udstedte Sendebrev begeistrende Soldaterne og Folket, men uden nogensomhelst Indflydelse paa Hærens Ledelse. Denne Pigens Stilling, som Lesigne paaviser støttet til Begivenhederne foran Orléans, er en Kjendsgjerning, der omstøder hele den gamle Legende. Et yderligere Bevis for den underordnede Rolle, som var tilfalden Pigen, leverer Karl den Syvendes Kroning i Rheims, ved hvilken Ceremoni Jeanne ganske vist var tilstede, men kun som Tilskuer, ligesom hundrede Andre.

Med Kroningen er Felttoget 1429 endt; Hæren bliver afskediget med Undtagelse af de Soldknegte, som ikke have noget Hjem. Til dem som blive tilbage i Hofleiren hører ogsaa Pigen tilligemed hendes Brødre, som tjene i Compagniet. Heldet foran Orléans har indgydt hende Mod, hun benytter Vinterhvilen til paa egen Haand, i Spidsen for de frie Compagnier at rense Byerne langs Loire for Englænderne. Under disse Streiftog er det, at Pigens Brødre blive adlede, og hun benytter sig herefter ligeledes selv af den nye Titel *de Lys* (Lilie). Men da Foraaret heller ikke bringer nogen ny almindelig krigerisk Bevægelse, fortsætter Jeanne sine Streiftog mod Nord og falder derved i Hænderne paa Burgunderne, Englands Forbundsfæller.

Tilfangetagelsen fandt Sted den 23. Mai 1430; allerede to Dage efter skriver Geistligheden til Philip af Burgund, at han maa overlade Pigen til Retfærdigheden. Men da baade Hertugen og Johan af Luxemburg, Høvedsmanden for den Afdeling, som har taget Pigen tilfange, nægte Udleveringen, henvender den rasende Clerus sig til den engelske Regering med Anmodning om at opfylde dens Begjæring. Ifølge den Lov som giver Herskeren Ret til mod en bestemt Løsesum at afkjøbe Erobreren enhver Fange, kom Pigen først i Englændernes Magt, derefter i Geistlighedens. Et Flugtforsøg mislykkedes, Processen begyndte.

Denne blev ført med den største Omhu og Upartiskhed, Forsvaret blev ikke indskrænket i nogen Henseende. Men Jeanne vilde ikke forsvare sig; hun forklarede Alt paa sin simple Maade, idet hun beraabte sig paa Samtalerne med St. Michael, den hellige Catharina og Mar-

garetha, medens hendes Anklagere stillede det Krav, at hun skulde forkaste Synerne som ugudelige og bøie sig for Kirkens Anskuelse. I denne ulige Kamp maatte den stakkels uvidende unge Pige, som var fast overbevist om Synernes Realitet, selvfølgelig bukke under, og den af Tribunalet i Rouen og Fakultetet i Paris i Forening afsagde Kjendelse lød paa Skyldig. Men Kirken var ikke istand til selv at bringe Dommen til Udførelse. En verdslig Domstol maatte stadfæste den. Forinden denne Domstol traadte sammen, blev der endnu afholdt flere Forhør, og ved denne Leilighed tilbagekaldte Jeanne tilsidst sine Udsagn angaaende Samtalerne med Helgenerne, men tog imidlertid saa atter sin Tilstaaelse tilbage, saa at en Frikjendelse var umulig. Domstolen fældede dog heller ikke nogen Dom, af Grunde, som hovedsagelig maa have staaet i Forbindelse med den politiske Situation. Jeanne vedblev at være Fange; hvorledes og naar det er lykkedes hende at gjenvinde Friheden, har man ikke kunde oplyse. I Aaret 1436 findes hendes Navn paa et Salgsdokument; hun underskriver sig som *Jehanne de Lys, Pucelle de France, dame de Robert des Armoises, chevalier, seigneur de Fichiemont;* det fremgaaer altsaa heraf, at hun er bleven gift. Hendes senere Liv svandt roligt hen, hun opholdt sig gjentagne Gange i Orléans, hvor hendes Moder havde bosat sig efter sin Mands Død. At Kongen ogsaa huskede paa hende, beviser den Omstændighed, at en Broder til den forhenværende »Jomfru« blev udnævnt til Borgermester i Vaucouleurs.

Jeanne d'Arc i Domrémy. Statue i Marmor af H. Chapu.

Originalen i Glyptotheket paa Ny Carlsberg.

BARNEKONGENS DAGVÆRK.

AF EUSEBIO BLASCO.

Med Illustrationer af Toussaint og Adrien Marie.

Den mest populaire Souverain i hele Verden er det ikke Karl den Femtes lille Efterfølger, ved hvis Vugge de borgerlige Uroligheder, hvoraf Spanien har lidt, synes at være komne til Ro?

Alle Damer interessere sig for Barnekongen. De ville gjerne vide hvad han spiser og drikker, hvad han leger med og hvorledes han tilbringer sin Dag.

De Værelser, som beboes af H. M. Alphons XIII., ere beliggende paa anden Sal i Slottet i Madrid, ovenover de Værelser, som beboes af Dronning-Regentinden, hans Moder.

Kongens Seng er af Bronce, med himmelblaat Omhæng og Tæppe, paa Chaiselonguen ligeoverfor har Dronningen, under hans Sygdom, tilbragt syv Nætter i Træk, paaklædt.

Dronningens Leilighed staaer i Forbindelse med Sønnens ved en lille Vindeltrappe. Den mindste Støi, Hoste, et Suk midt i Nattens Stilhed høres af Dronningen, som sover meget let. Hvor mange Gange springer hun ikke ud af sin Seng, løber op ad Trappen og lytter med den Bekymring, som alle Mødre kjende saa vel.

Den lille Majestæt vaagner Kl. 7. Madame Tacon, hans Gouvernante, nylig udnævnt til Grevinde af Péralta, og Raymunda, hans Amme, som skjøndt Barnet er vænnet fra, alligevel er bleven i sin Tjeneste, klæde ham paa. Men forinden gjentager den lille Konge, paa Knæ i sin Seng, Ord for Ord den Bøn, som den værdige Grevinde fremsiger til at begynde Dagværket med: en Bøn for hans Fader, Kong Alphons den Tolvte, for hans Moder og for Fædrelandets Lykke . . .

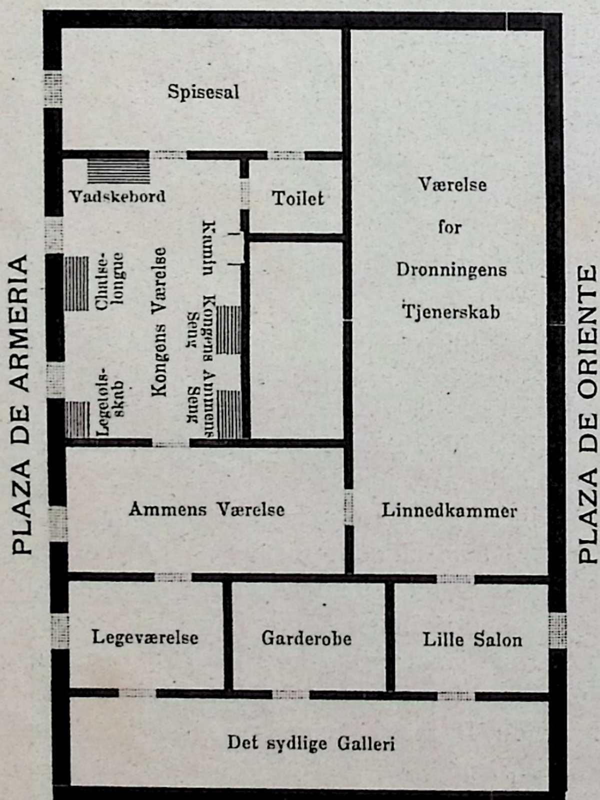
Umiddelbart efter kommer han i Bad. Regentinden opdrager sit Barn paa Engelsk. Det store Badekar, det kolde Vand, for at

hærde Legemet. Kammertjenerne komme derefter ind, meget høitidelige, med Chokoladen paa en Sølvbakke.

glemmer alt: Statssager, Ministerraad, Audientser, Dagens Ceremoniel osv. . . . Og medens Gouverneuren i Madrid dernede i den store

Klokken ni gaaer Dronningen, som allerede har været længe oppe, ovenpaa for at se hvor-

Plan over Kongens Gemakker.

ledes det staaer til der, kysser sin kjære Søn, tager ham paa Skjødet, leer med ham, og

Sal venter paa, at hun skal give ham Garnisonens Feltraab for den Dag, rider hun Ranke med sin Søn, synger for ham, pludrer med ham. Pludselig kommer hun i Tanker om, at Generalen venter paa de to Ord, som Skildvagterne skulle udvexle, og under Indtrykket af sin Lykke skriver hun paa et Stykke Papir: »Alphons-Kjærlighed« eller »Bébé-Sol«, Udtryk, som bringe Bud om Moderens Lykke.

Paa Slaget ti lyder Honneurmarchen nede paa den store Armeria-Plads. Det er Paraden!

Denne Parade, ved Slotsvagtens daglige Afløsning, som siden Karl den Tredies Tid finder Sted i Slotsgaarden foran selve Palaiet, er en Begivenhed for Hovedstadens mange Dagdrivere. Man gaaer derhen for at høre paa Regimentsmusikken, der spiller to, tre Stykker, medens alle Posterne afløses. Man begynder og ender med Honneurmarchen. Mødrene lade deres Børn danse, de smaa Abbater og Gadedrengene sidde paa Kanten af Muren og høre paa Musikken, medens de ryge deres Cigaretter. Paraden indbefatter alle Vaabenarter: Infanteri, Kavalleri, Artilleri, og den lille Konge, som er forgabet i alt Militært, løber hen til sit Vindue (det, som befinder sig mellem Chaiselonguen og Lege-

tøisskabet) og fryder sig over at se Soldaterne holde Trit og Geværerne og Sablerne blinke i Solen. Gouvernanten og Ammen holde paa ham for at han ikke skal falde ned, og han, beruset af Lys og Larm, klapper i Hænderne, synger og skriger som tosset .... Paa samme Tid sidde Politikerne og læse ganske alvorligt i Regeringsbladet, hvori Anordningerne have til Underskrift de høitidelige Ord: *Jeg Kongen.*

Fra Klokken halv elleve til tolv besørger Regentinden, som paa en Gang er Dronning og Husmoder, en Mængde alvorlige Sager. Hun opgjør sine Regnskaber, uddeler sine Almisser, fører Forsædet i Statsraadet, læser de fremmede Blade og den spanske Hovedstadspresse. Imens lukker den lille Konge sit Legetøisskab op og spreder det altsammen ud paa Meublerne. Aa, hvor han har Legetøi! og dyre Sager er det altsammen! Heste, Trommeslagere, mekaniske Dukker, osv. ... Det er først og fremmest Hestene, som fryde ham. De forvolde ham ogsaa mange Sorger, for han vil hver Gang have dem større, have dem *af Kjød og Blod!*

Alle Medlemmerne af den kongelige Familie, Bedstemoder Isabella, »Kong« Don Franz af Assisi, Hertugen af Montpensier, Infantinde Eulalia, have ødslet enorme Summer paa Legetøi til det kongelige Barn. Alle de fyrstelige Personer, som i de sidste to Aar have passeret Madrid, have ogsaa givet deres Bidrag: Erkehertug Rainer, Prindsen af Sachsen, Erkehertug Eugen, Greven af Caserta, alle Notabiliteter bringe en Gjenstand, og Skabet kan ikke længer rumme den bugnende Masse Legetøi. Derfor findes det ogsaa paa Bordene, ved Væggene, allevegne. Men det kan i hans Øine ikke maale sig med en Oberst paa sin hvide Hest, der rider forbi i Spidsen for sit Regiment til Musikkens Toner. Naar Paraden er endt, lukker Kongen igjen sit Vindue, nynner Honneurmarchen og hilser saaledes, uden at vide det, paa sig selv.

Klokken tolv spiser man Frokost. Kongen

spiser undertiden ved sin Moders Taffel, men ikke altid, han har jo sin egen Husholdning, han er Statens Overhoved; men han er altfor meget Barn til at være tilstede ved store Dejeuners og Diners. I saa Tilfælde serverer hans private Tjenerskab ham Frokost og Middag ved et særligt Bord. Det er naturligvis ham, der fører Forsædet paa sin høie Barnestol; Madame Tacon sætter sig ligeoverfor ham, Raymunda tilvenstre for Kongen, den tjenstgjørende Hofdame tilhøire for Madame Tacon, og Komtesse Vasili, hans østerrigske Opdragerinde, tilhøire for Hans Majestæt. Den lille Konge taler tre Sprog, taler dem alle paa samme Tid, men det han taler bedst er Spansk. Han er *niño* paa Spansk, *baby* paa Engelsk, *Puppe* paa Tydsk. Det er takket være dette Navn, at Dronningen faaer ham til at lystre; Hans lille Majestæt er nemlig meget selvstændig.

Naar Veiret er godt, kjører Kongen ud med sin Hofstat i en Landauer, uden Escorte. Kun Rideknegten lader de Forbigaaende gjætte, at det Barn, som stikker sit lille Hoved ud af Vogndøren, er Spaniens Konge. Han kjører til *Casa de Campo* eller *Moncloa*, Steder, hvor der er Grønt og Skygge, hvor han kan staa af Vognen, løbe omkring, more sig og faae en Tjener til at skjære en Gren af og snitte en Stok, en stor, meget stor Stok. Naar Veiret er daarligt, forbliver Kongen i sine Gemakker eller gaaer ned til Dronningen, som undertiden behager at forestille en eller anden Person for ham. Det følger af sig selv, at Alle, som ere stedte til Audients, anmode om at faae den Lykke at hilse paa Hans Majestæt. Dronningen bevilger undertiden denne Ære, og saa, midt iblandt Uniformerne, de sorte Knæbenklæder og de fine Toiletter, seer man et ganske lille Barn komme løbende ugenert tvers igjennem de store Sale, udstødende glade Skrig, fulgt med Besvær af hans værdige Gouvernante og to, tre høie Functionairer. Ligesom paa Mantegazzas Billede kan man se alle Hoveder bøie sig paa hans Vei: Hoveder af Generaler, Biskopper, Hofmænd og Damer. Hvad ham selv angaaer, saa seer han dristigt paa dem Alle med sine livlige, skjelmske Øine.

Han foretrækker at more sig med sine to Søstre, Prindsesserne Mercedes og Maria Theresia, som han holder meget af. Oppe i hans Soveværelse, omgiven af Legetøi og tumlende sig paa det røde Tæppe, som fremhæver hans nydelige Ansigt, leger Barnekongen, lige til Dineren med Regentindens to elskværdige Døttre, snart Konge og Dronning, snart en Gala-Soirée, hvor en kolossal Dukke fører Forsædet. Og intet er mere komisk end denne barnlige Phantasi, der stikker af mod den tørre og stive Virkelighed.

Han morer sig ikke videre, naar han siddende paa Moderens Skjød, oppe paa Thronen maa føre Forsædet ved en Gala-audients; men hvad der morer ham, det er Parodien paa selve Stadsen, naar hans Søstre, Prindsesserne, sammen med ham lade en Dukke holde Bryllup, eller en Bajads møde til Audients.

Disse Lege vare ved indtil Kl. 7. Saa melder man Hans Majestæt, at der er serveret.

Hans Maaltider staa under Tilsyn af Hoflægen, og Spisesedlen er forfattet af Dronningen selv. Man serverer en fuldstændig Diner, til Fornøielse for Hofstaten, men Kongen spiser kun to Retter, Mellemretten og Desserten. At han holder af søde Sager, kan man nok tænke, og at han ikke kan taale dem, det fik hele Europa fornylig at vide, da Nytaarsgodterne vare ligeved at bringe Dynastiet til at uddø.

Klokken halv ni, senest ni, lægger Damerne Vasili og Tacon, med Assistance af Raymunde, »Barnet«, som Ammen fortrolig kalder ham, til Sengs. Bønnen gjentages, og man venter paa det sædvanlige Besøg, da Kongen ikke for alt i Verden vil sove, naar ikke hans Moder kommer og siger Godnat til ham og kysser ham i Sengen.

Der er hun! Man hører Silkens Raslen paa Trinene af den lille Trappe, seer Dronningens lille smilende Ansigt, den fine og fornemme Skikkelse dukke frem. »God Aften! Sover Hans Majestæt allerede?«

Og Barnet strækker Armene ud.

Han holder ikke af, at Mama kalder ham Majestæt. Han vil være *Puppe*, men dette Kjælenavn er forbeholdt de særlige Leiligheder. Naar Kongen sætter sig i Hovedet ikke at ville lystre, naar han bliver heftig,

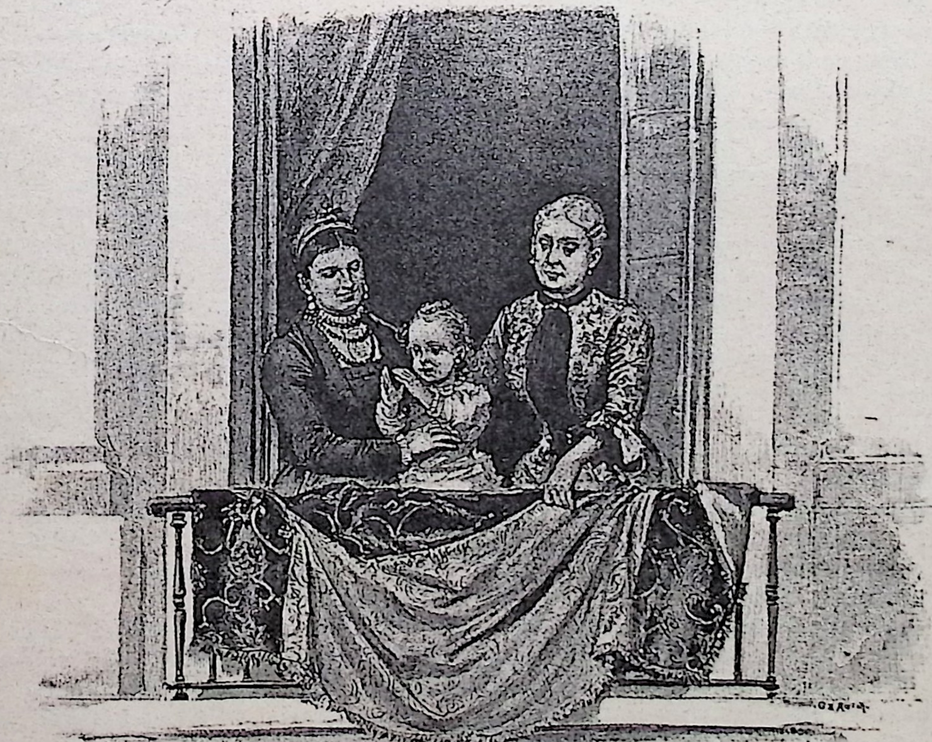
naar han faaer et Anfald af nerveus Vrede, saa siger Dronningen med sin blideste Stemme: »Naa, *Puppe,* naa, nu siger jeg ikke mere, at Du skal, nu beder jeg Dig om at gjøre hvad jeg siger? — Og det, som Kongen ikke vilde, det lover Puppe.

Dronningen bliver siddende hos ham, indtil han er falden i Søvn. Hun anmoder altid Damerne om at »passe godt paa«, et Paalæg, der er ligesaa naturligt, som overflødigt. Og medens Regentinden gaaer langsomt ned ad Trappen, kommer *Los Monteros.* Denne Institution, enestaaende i Europa, er meget gammel hos os. *Los Monteros* fra Espinosa have ikke andet Hverv ved det spanske Hof end at vaage over Kongens Søvn. De skulle alle være fødte i Espinosa, i Castilien. Bestillingen er arvelig, og hver Gang en af disse Tjeneres Hustruer er nærved at blive Moder, tager hun til Espinosa, for at Bestillingen paa den Maade kan blive i Familien. To *Monteros* sætte sig ind i Værelset, som støder op til det, hvori Kongen sover; de vaage indtil Kongen slaaer Øinene op, og hvis der i Løbet af Natten hændes noget i det kongelige Sovegemak, slaa de Allarm og kalde alle Folk til.

Kongen sover, Dronningen er rolig. Hun kommer endnu engang, paa Taaspidserne, før hun gaaer i Seng, for at se om Barnet sover roligt, og ved et lydløst Tegn vil *Los Monteros* melde hende, at denne tre Aars Konge er færdig med sit Dagværk og sover Englenes Søvn.

Paa hans Bord ligger endnu det sidste Stykke Legetøi tilligemed de Pengestykker, som ere blevne tilbage i hans Haand, efterat han paa Kjøretouren har givet en Skjærv til Tiggeren, en anden til den lille Halte, som staaer paa Plaza de Oriente og passer paa, naar hans Vogn kjører ud. Natlampen oplyser svagt Madonnabilledet med Jesusbarnet, som skuer ned paa den kongelige Seng. I Etagen nedenunder beder Kongemoderen sin sidste Bøn, idet hun i Nattens Stilhed hører Barnets rolige Aandedræt, dette Barn, som har forenet alle Partier, begravet alt Had, gjenoprettet Fædrelandet.

De sene Spadserende, som komme fra Theatret eller Klubben, sige til sig selv, idet de i Frastand se Slottets høie Vinduer, som oplyses af Maanen: »Hvis Tiden kunde staa stille! Hvis denne Tingenes Tilstand kunde vare i hundrede Aar! . . .«

MAJORENS NIECE.

Roman af Ossip Schubin.

(6. Fortsættelse).

XVIII.

Omtrent fire Maaneder efter traadte Lato med Selma Harfink hen for Alteret i en stor, glimrende dekoreret Kirke, som var opfyldt af en Menneskesværm, i hvilken Lato, medens han gik op til Alteret, uvilkaarlig søgte efter et bekjendt Ansigt — i Begyndelsen forgjæves. Endelig opdagede han dog nogen, sin gamle Lærer, dernæst en Hestehandler, som han i sin Tid havde havt noget at gjøre med, og saa derhenne, mere i Skyggen — ja, hvorledes havde han dog kunnet overse dem — en halv Snes Damer af hans Kreds. Nogle af dem holdt Lorgnetten op til Øinene, saa rykkede de tættere sammen, hviskede noget til hinanden. Han vendte Hovedet bort.

Hvordan kunde de vove at hviske om ham! Han havde ikke solgt sig, han giftede sig med en ung Pige, som han elskede og som — tilfældig var rig!

Langsomt bevægede det lange Tog sig op til Alteret. Det var for Lato, som om han slæbte en Byrde med sig, en Byrde, der blev tungere med hvert Skridt, han gjorde. Han var glad, da han endelig kunde knæle foran Præsten. Han fæstede Blikket paa sin Brud, der knælede ved Siden af ham, straalende af Skjønhed, glødende af Lidenskab, i løftet Stemning. Forgjæves søgte han en fugtig Glans i hendes Øie, et Spor af jomfruelig Ængstelse i hendes Træk, et eller andet Rørende, noget som vakte Medlidenhed eller Ømhed — nei! Om hendes svulmende Læber dirrede det ligesom en uhyre Triumph, Triumphen over to tilfredsstillede Lidenskaber — Forfængelighed og — Kjærlighed! Kjærlighed?

Latos Blik gled fra hende hen over Brudefølget — fremmed . . . fremmed . . . alt fremmed. Hans Familie var repræsenteret af hans Fader og Grevinde Zriny, en Slags Cousine til Grev Hans, som engang havde været forelsket i ham. Det løb Lato ligesom koldt ned ad Ryggen. En høitidelig Musik lød. Taarerne traadte ham i Øinene, løb ned ad hans Kinder. Pludselig blandede en uhyggelig klagende, klynkende Lyd sig i Musikken. Han saae op. Udenfor et af de lange, af smaa Glasruder sammensatte Kirkevinduer saae han noget Sort, Uhyggeligt, noget, der næsten saae ud som en Sørgefane. Det var den knækkede Krone af et svagt Træ, som blev pisket frem og tilbage af Blæsten.

Idetsamme rettede Præsten det Spørgsmaal til ham, hvis Besvarelse afgjorde hans Skjæbne.

*

Før det unge Pars Afreise og medens den unge Frue gjorde sig færdig, havde Grev Hans et rørende Øieblik. Rastløs gik han op og ned i det Værelse, hvor han og Lato ventede paa den unge Frues Tilsynekomst, søgte at sige et eller andet Opmuntrende til den unge Ægtemand, noget, som hos Lato kunde vække Bevidstheden om den store Lykke, der var bleven ham til Del. Han fandt intet. Endelig hørte man Damernes Stemmer. Saa gik den gamle Adelsmand hen til sin Søn, lagde Hænderne paa hans Skuldre og udbrød, idet han kjærlig drog ham ind til sig: »Op med Hovedet, gamle Dreng, Du har Livet for Dig, Du har Livet for Dig!«

Og Lato gjentog: »Jeg har Livet for mig . . .« I det næste Øieblik gik Døren op.

»Vognen er kjørt frem!«

Det Sidste, som Selina raabte til sin Familie ud fra den med hvid Atlask betrukne Coupé — en Foræring fra Grev Hans — var: »Glem ikke at sende mig Aviserne, naar der staaer noget i dem om vort Bryllup!«

*

Hestene satte sig i Bevægelse, Vognen rullede afsted. Hvor hurtigt Hjulene dog fløi henover Stenbroen! Lato følte det varme, kraftige Liv ved sin Side — i den dæmrende, kun af Lygteflimren oplyste Luft saae han Omridset af Selinas Skikkelse, hendes Ansigt rødt og hvidt, tilhyllet af et gjennemsigtigt Slør. Han lagde Armen omkring hende — hun klyngede sig lidenskabelig op til ham, løftede sit Ansigt op til ham, hendes varme Læber mødte hans. Han drog hende tættere ind til sig. Midt i hans forelskede Bevægelse paakom der ham en

ubehagelig Følelse, hvis Aarsag han i Begyndelsen ikke kunde forklare. Det var den stærke Parfume, som omsvævede Selinas Person. Den selvsamme Parfume havde ogsaa den Skuespillerinde brugt, som havde været Latos første Kjærlighed, et smukt, blond Fruentimmer med en uforlignelig Teint. Han kom pludselig i Tanker om, at hun havde lignet Selina — og det ærgrede ham.

*

Selina havde forlængst glemt det — Kvinderne glemme næsten altid Sligt, men i den første Tid af deres Giftermaal syntes hun ikke videre om at leve i »et fornemt Ægteskab« med Lato. Hun var forelsket i ham næsten indtil Smagløshed, var neppe istand til at beherske sine Ømheder, betjente ham ligesom en Slavinde, plagede den Smule Hjerne, hun havde, med at udspekulere forskjellige behagelige Overraskelser for ham, og overlod ham fuldstændig at disponere over hendes Formue. Hun vilde ikke raade over en Pfennig, alt tilhørte nu ham, alt. Det var ligefrem rørende, naar hun ligesom en angrende Synderinde klamrede sig til ham og hviskede:

»Jeg er en gyselig Ødeland, Lato, Du maa ikke være vred paa mig, men jeg har ikke flere Penge. Vil Du ikke betale min Skrædderregning for mig? Og saa, ikke sandt, naar jeg er rigtig sød, faaer jeg noget i Portemonnaien — hundrede Gylden — blot hundrede Gylden, Lato, min Elskede!«

I Begyndelsen vare saadanne Scener ham imod, han afviste hende heftig. Siden — naa, siden vænnede han sig til det, følte sig smigret, rørt, glemte næsten, hvorfra Pengene, som nu tilfløde ham saa rigeligt, kom, troede ialtfald, at de andre havde glemt det, spillede den Høimodige overfor sin Hustru, overraskede hende med kostbare Foræringer og glædede sig over hendes grænseløse Beundring og utrættelige Ømhed.

I al den Tid levede han som i en Rus. Han havde vænnet sig til sin unge Hustrues Kjærtegn, ligesom han havde vænnet sig til altid at reise med et Tros af Tjenerskab, i de bedste Hoteller altid bebo de bedste Værelser, drikke de bedste Vine, ryge de bedste Cigarer, lade sine Skræder- og Skomagerregninger voxe i en uhørt Grad, opfylde ethvert af sine Luner, fordrive Tiden med kostbare Fremtidsplaner og halvt uvilkaarlig tee sig, som om han ikke længer huskede en Tid, da han maatte overveie enhver Udgift.

Rødmen steg siden op i hans Kinder, naar han tænkte paa denne Periode af sit Liv, men . . . han kunde ikke fragaa det Faktum, at han dengang havde slaaet lidt stort paa det — med sin Hustrues Penge. Stakkels Lato!

I henved to Aar havde Rusen varet — ikke længer.

I Begyndelsen havde han forsøgt at blive i Tjenesten, men Militairlivets Strabadser var bleven hans til Blødagtighed heldende Natur imod, og Selina holdt for sit Vedkommende ikke af Ubehagelighederne ved dette omflakkende Liv, som derved faldt paa hendes Part. Han tog sin Afsked. De lagde i Forening Planer om at kjøbe et Gods, men kunde ikke blive enige, vandrede imidlertid, nydende i Zigzag, omkring paa Landkortet, fra Nizza til Rom — fra Rom til Paris, overalt fik de en venlig Modtagelse, blev der gjort Stads af dem.

Saa kom der en Tid, da Reiselivet faldt Selina besværligt. Hun vilde afvente den forestaaende Begivenhed, som hun imødesaae med overdreven Angst, i Wien og under Moderens Beskyttelse. Den skjønne Tid for Lato var forbi. Barnet kom, hun havde med Livsfare bragt det til Verden. Hendes hele Natur forandrede sig fra det Øieblik af — hun blev paa engang træt. Hendes Ydre mistede al Ynde. Næsen blev spids, Munden fik et koldt skarpt Træk, Ansigtet blev magert, medens Figuren tiltog i Fylde.

Hendes Følelser for Lato vare ogsaa undergaaede en grundig Forvandling. Hun var en af de koldhjertede, sandselige Naturer, som, naar det første lidenskabelige Oprør har lagt sig, ikke længer var istand til nogen inderlig Følelse, og hendes Ømhed for ham tog af med rivende Hurtighed. Fra nu af var kun Forfængeligheden tilbage hos hende, og denne følte sig bedst tilfredsstillet i Wien. Hvad der gjorde hende mest Fornøielse ved Omgangen med den fornemme Verden i Udlandet, det var, at kunne fortælle alle sine Bekjendte i Wien derom. Hun levede nu mere i Verden end hun nogensinde havde gjort — den Verden, som hun kjendte fra Ungdommen af, og slæbte Lato med. Hun kunde ikke blive træt af at vise sin ny Titel, sin distinguerede Mand og sine excentriske Parisertoiletter i den wienske Finantsverdens Saloner.

Hendes Verden var hende fuldkommen nok; at ville trænge mere ind i hans Verden, faldt hende slet ikke ind. Han gjorde et Par ængstelige Forsøg paa at indføre sin Hustru hos sine Slægtninge. De fik et ynkeligt Udfald. Man havde egentlig ikke noget imod Selina. Hvis hun havde været en fattig Pige, vilde man idetmindste have søgt at gjøre noget for hende af Hensyn til Lato. Men at tage det brammende, pralende, paafaldende Harfinkske Familieslæng med i Kjøbet — det kunde ingen forlange af dem, ikke engang Tidsaanden. Hvorfor tog han ikke ud paa Landet med sin Hustru, hvorfor fjernede han sig ikke fra hendes Familie, unddrog sig deres Indflydelse. Og senere, i Løbet af

et Par Aar, havde man seet . . . hvilken ulyksalig Ide det ogsaa var, at slaa sig ned med sin Hustru i Wien!

Ja, en ulyksalig Ide.

Overalt, hvor han viste sig med sin Hustru, stødte han paa sine Bekjendte — i Theatret, i Prateren, overalt . . . de hilste ham meget venligt paa Afstand — og undgik ham, som om han havde været befængt med en smitsom Sygdom. I Anledning af en Tantes Død modtog han de venligste Condolencebreve fra Folk, som boede omme i den næste Gade!

Selina tog sig alt dette ikke videre nær, saaledes havde det altid været i Østerrig og vilde sagtens ogsaa vedblive at være en god Stund endnu. Hun havde ikke ventet andet. Og Lato? Og hvad havde han da ventet, han, som kjendte Forholdene bedre end hun? Maaske et Mirakel, ialtfald en Undtagelse fra Reglen!

Hans Liv i Wien blev til en Plage. Han gjorde nu paa sin Side Front imod sin gamle Omgangskreds, kastede Sten efter den, spottede den, og — var greben af en tørstende Higen efter det, han havde mistet og sat saa liden Pris paa, medens det endnu tilkom ham som en Selvfølge. Naar han blot havde funden nogen Erstatning for det, han havde opgivet: Inderlighed, Alvor, en dybere Livsanskuelse, en høiere Tankeretning — det som han havde kunnet finde i en anden Kreds af Bourgeoisiet, vilde han have været fintfølende nok til at glæde sig derover; ja, maaske vilde der have været Stof i ham til at forandre sig grundigt under en saadan Indflydelse, omskabe sig til til et dygtigt, brugbart Menneske. Men den Kreds, i hvilken han var tvungen til at leve, var jo slet ikke noget Bourgeoisi, det var et uorganisk Sammensurium af rige Folk og Snyltere, som alle vare pyntede med en Titel fra igaar og ved Siden af at tjene Penge ikke havde nogensomhelst andet Maal end det at optræde »nobelt« — en Verden, som efterabede alle Unoder ved hans tidligere Kredse, i hvilken Mændene af chic gjorde sig dumme og Kvinderne frivole, i hvilken alle vare optagne af at være med, at gjøre Indtryk, blive omtalt i Bladene — en Verden, som pralede med en latterlig Exclusivitet, en modbydelig Antisemitisme, i hvilken det unaturlig hurtigt strømmende Guld ikke fandt ret Spillerum og Guldkalven, indestængt paa en altfor lille Arena, slog de mærkeligste Volter. Man tilbragte sin Tid med at fuldkommengjøre sig i den høiere Fornemhed og afvexlende at tale om gode Manerer, elegante Toiletter og raffinerede Kjøkkenrecepter. De ægte borgerlige »Patriciere« holdt sig borte fra disse Flitterguldkredse eller kom kun tilfældig i Berøring med dem.

Lato gjorde en meget ubehagelig Erfaring — de faa Mennesker af indre Værd, som han traf sammen med hos sin Svigermoder, undgik ham. Han fik heller aldrig ret Fodfæste overfor de Dygtigste blandt Mændene. Hans eneste Glæde i denne Verden, det var hans lille Søn, han blev med hver Dag mere buttet, sød og morsom. Han kunde allerede kjende sin Fader, strakte de smaa Arme ud imod ham, jublede ham imøde. Med hvilken Glæde greb Lato ham ikke under de smaa, bløde Skuldre, med hvilken Henrykkelse trykkede han ikke den lille, varme Krop ind til sig.

Drengen var lige femten Maaneder gammel, da den første heftige Strid mellem Lato og hans Hustru udbrød og gjorde Ægtefolkene uenige for bestandig.

Hidtil havde Lato havt fri Raadighed over sin Hustrus Formue, men hun havde allerede mer end engang ladet en Bemærkning falde om Anvendelsen af den; han havde gjort sig Umage for ikke at ændse det. Saa en Dag kjøbte han et Par Heste, som han allerede længe havde havt Lyst til og for hvilke han saa — naa, betalte en klækkelig Pris.

Han var saa henrykt over sit Kjøb, at han strax kjørte med Hestene ud i Prateren for at prøve dem. Da han kom hjem, modtog Selina ham med et meget surt Ansigt. Hun havde hørt om Kjøbet og spurgte om Hestene.

Han roste med Begeistring Dyrene, idet han i Øieblikket glemte sine vanskelige Livsforhold, udbrød han:

»Følg med og se dem!«

»Det behøves ikke«, svarede hun, »Du har ikke spurgt om min Mening, inden Du kjøbte dem, nu kommer det vel ud paa et, enten jeg synes om dem eller ikke!«

Han bed sig i Læben.

»Hvad har Du givet for dem?«, spurgte hun. Han nævnede Summen, hun trak paa Skuldrene og lo spodsk. »Man har sagt mig det«, udbrød hun, »men jeg vilde ikke tro det!«

»Naar Du har seet Hestene, vil Prisen ikke forekomme Dig for høi!« svarede Lato, der havde Møie med at beherske sig.

»Aa, Prisen kan jo være meget rimelig«, svarede hun skarpt, »men det er en temmelig stor Udgift! Ganske vist, naar Du har Pengene . . .«

Nu sortnede det for hans Øine. Han vendte sig bort og forlod Værelset. Endnu samme Dag solgte han Hestene og tilfældigt uden Tab. Han gik ned til sin Hustru, som han fandt beskjæftiget ved hendes Skrivebord og lagde Beløbet ved Siden af hende. Først blev hun forskrækket, vilde gjøre det godt igjen, der var ikke noget at stille op med ham. I en halv Dag blev Tvistens Æble i Form af en Pakke Sedler liggende paa Skrivebordet, som en Fristelse for uærlige Tjenestefolk, saa forsvandt Pengene — i Selinas Pult.

Fra dette Øieblik af var Lato ikke mere at formaa til at modtage en Pfennig af sin Hustru. Han indskrænkede sine Udgifter, saa godt det lod sig gjøre, til sine egne smaa Indtægter, Resten af sin Mødrenearv, som hans Fader punktligt udbetalte ham.

At han som Følge deraf undertiden spillede en lurvet Rolle blandt den nye, rige Familie, generede ham nu ikke i mindste Maade, men naar han tænkte paa, hvorledes han tidligere havde gjort sig tilgode med sin Hustrus Penge, saa — saa blev han hed om Ørene og det ordentlig.

Nu var det ikke længere Tale om at kjøbe et Gods. Istedetfor havde Selinas Moder kjøbt et. Treurenbergs kunde jo bo der om Sommeren. Af hvad Grund skulde man »smide Penge ud!« For at hæve Familiens Anseelse var *et* Gods fuldkommen tilstrækkeligt, naturligvis maatte dette være forsynet med et Slot, saa storartet som vel muligt.

Kort efter den første alvorlige Tvist med Selina døde Latos lille Søn af Difteritis. Dermed var hans Liv ødelagt — den sidste Solstraale var udslukket, det var blevet koldt og og mørkt omkring ham — iskoldt.

Paa alt dette tænker han, medens han rider fra Komaritz tilbage til Dobrotschan. Hans Hest har sagtnet sin Gang mere og mere — Tømmen hænger slapt ned. Det er blevet Aften. Pludselig vækker en hastig, svirrende Lyd den ensomme Grubler. Han seer op — det er en lille Fugl, der har forsinket sig og nu med ængstelig Hast opsøger sin Rede. Drømmende følger hans Blik det lille flagrende sorte Væsen. Om den lille Forvildede ogsaa vil finde sit Hjem, saa den vil blive venligt modtaget, klynge sig glad op til sine befjedrede Kammerater? spørger han sig selv og vil saa le ad sine pudsige Bekymringer. Men Latteren bliver stikkende i hans Hjerte. Med et Suk lader han Haanden glide hen over Panden.

»Hvad latterligt er der i det!« tænker han ved sig selv. »Min Gud, et Liv, som varmer sig ved et andet Liv, et Hjerte, som trøster et andet Hjerte — dreier vor hele Existens sig ikke derom, i det Store som i det Smaa? Alt andet i Verden er kun en Biting — Alt!«

Men for ham er der intet, ikke et Menneske, som han kunde læne sig op til, ikke et, som han tør søge Støtte hos. Intet, intet — ufrugtbar Kulde rundt omkring ham!

Maanen er nu gaaet op, over den lave Bjergryg seer man dens sølverne Segl svæve paa den gjennemsigtig mørke Sommerhimmel. Poplerne langs Veien kaste fine lysegraa Skygger over Chausseens blege Støv. Slottet i Dobrotschan rager frem af Dæmringen.

Derhenne, hvad er det? Henad Veien, henimod den forsinkede Rytter kommer en hvid Skikkelse. Skulde det være Selina? Hans Hjerte banker stærkt, idag vilde han være hende taknemmelig for det mindste Tegn paa Kjærlighed, saa grænseløs er den Længsel efter Deltagelse, en Smule varm, menneskelig Deltagelse, som idag opfylder ham. Speidende strækker han Hovedet frem. Nei, det er ikke Selina — det er en slank, høi ung Pige. Hun har seet ham, hun gaaer hurtigere.

»Lato!« udbryder en dyb Stemme, som er hæs af Bevægelse.

Det giver et Sæt i ham.

»Olga!« udbryder han, idet han springer af Hesten og gaaer hende imøde. Ja, det er Olga — Olga i en hvid Kjole, uden Hat eller Handsker og med et Udtryk af kjærlig Angst i sine smukke Øine.

»Gudskelov!« udbryder hun.

»Men, Barn, hvad gaaer der af Dig?«

»Jeg har været saa bange for Dig«, tilstaaer hun; »Du kommer næsten halvanden Time for sent, og Du veed, hvor taabelig jeg er. Saa faaer jeg saa mange Tanker. Min Phantasi arbeider hurtig!«

»Du er saa god, Olga!« hvisker han sagte. Han tager hendes lille Haand i sin og trykker den inderligt to Gange. Saa gaa de sammen op mod Slottet, han fører sin Hest ved Tømmen og lytter, med Hovedet vendt imod hende, til de uvæsentlige Ting, som hun fortæller ham.

Verden er ikke længer tom og kold for ham. Han har ialtfald funden et Menneske, som gjør Forskjel paa hans Kommen og Gaaen.

I Dobrotschan træffer han hele Selskabet forsamlet i Havesalonen. Selina og Polakken spille firhændigt sammen. Man er allerede færdig med Dineren — har ikke kunnet vente paa ham, fordi der paa Menuen stod en Soufflé af Parmasan og Trøfler, som Kokken idag for første Gang har forsøgt og som vilde være bleven ødelagt ved at trække Middagen ud — underretter Selina ham om. Men hans gjæstfrie Svigermoder tilføier:

»Der er endnu dækket inde i Spisestuen, jeg har givet Ordre til at lade servere, saasnart Deres Ankomst bliver meldt!«

Og Lato gaaer ind i Spisesalen, et storartet, egepanelet Gemak, i hvilket Lysekronen, som er tændt til Ære for ham, kun maler en rund Lys-Ø i et Hav af sort Mørke. Suppeterrinen staaer paa Buffeten, en Tjener holder Laaget i Haanden, medens Kammertjeneren øser Suppen op og sætter Tallerkenen hen til Lato. Ærgerlig tager Lato et Par Draaber, saa lægger han Skeen fra sig og vinker ad Kammertjeneren, at han skal tage Tallerkenen bort. Saa kommer Olga.

»Har Du ikke levnet noget til mig?« spørger hun . . »Jeg er forfærdelig sulten, har ikke kunnet spise noget ved Dineren.«

»Af Angst?« spørger Lato.

»Ja«, siger hun leende, idet hun sætter sig ligeoverfor ham, »af Angst?«

»Aa, Du dumme Olga!« yttrer Treurenberg og seer fornøiet paa, at hun bøier sig over Tallerkenen, som Kammertjeneren lige har sat hen til hende. Lato har paa engang selv faaet Appetit.

XIX.

Intet er mere ubehageligt, end naar en Ven har givet os et godt Raad, der strider imod vore lønligste og inderligste Tilbøieligheder, og vi nødsages til at give ham Ret. Harry Leskjewitsch befinder sig i denne ubehagelige Situation, og tilmed om Aftenen efter Latos Besøg i Komaritz.

Medens Lato indtager sin forsømte Diner i en af to Lakaier overværet *tête-à-tête* med Olga, slentrer Harry mismodig frem og tilbage paa den store, ujevne, skraanende Gaardsplads i Komaritz og mumler mellem Tænderne:

»Lato har fuldkommen Ret, jeg opfører mig uforsvarligt, intet anstændigt Menneske vilde spille denne Dobbeltrolle — jeg maa bort!«

Ja, bort — men hvorledes kan han tage bort, saa længe han veed, at Baron Wenkendorf endnu opholder sig i Zbirkow. Han har en Følelse af, at han dog endnu kunde gjøre noget til at afholde Zdena fra at bønhøre hendes gamle Frier — thi han optræder mere og mere tydeligt som saadan. Harry har nylig lagt Mærke dertil — Harry har nemlig i den sidste Tid været meget hyppigt i Zbirkow, ikke mindre end tre Gange siden sin Forlovelse — og har som Følge deraf havt Leilighed til nøie at iagttage hendes Opførsel. Hendes Følelse for Kurlænderen er tydeligt traadt ind i et andet Stadium, hendes Optræden ligeoverfor ham er nu mere alvorlig, men tillige mere venlig, hun henvender hyppigt smaa Spørgsmaal til Wenkendorf og synes næsten at finde en vis Fornøielse i hans Selskab.

»Hvem kan vide det«, tænker Harry ved sig selv og borer Neglene ned i sine Haandflader og er ligeved at dø af Jalousi, medens han vedbliver at gaa frem og tilbage paa Gaardspladsen.

Maanekuglen kryber op over Brænderiets sorte Spaantag, stiger høiere og høiere op paa den grønlige Augustnathimmel. Et sort, men glinsende Lys falder henover de brune, af alskens skraat og lige Bjælkeværk gjennemdragne Udhuse, over et eller andet dybt indsat, tilgittret Vindue, over en fremspringende Gren af de gamle Valnøddetræer, hvis mægtige Kroner rage op over Husenes Tage, over den med slimet Grønt bedækkede Møddingpøl, der udbreder sig stor og firkantet foran Staldene. Valnøddebladenes stramme Duft krydrer Luften. Men stærkere, mere gjennemtrængende svæver en anden Lugt gjennem Maanedæmringen — Lugten af gammelt Træ, imprægneret med et eller andet Gjæringsstof. Harry seer sig om. Derhenne ved Brændevinsbrænderiet er en Række vældige Kar stillet op til Muren.

Karrene fortælle Harry en Historie, ved Synet af dem gribes han af en Følelse, som baade gjør ham glad og vemodig stemt. I et af disse Kar har han engang under et Uveir søgt Skjul sammen med Zdena i den allerførste Tid af deres Bekjendtskab. Aa, hvor henrivende var hun ikke dengang! Han kan endnu se hende saa tydeligt med hendes lange, gyldne Haar, med hendes store, lysebrune Raadyrøine, der se saa troskyldigt paa ham, hendes alvorlige, lille Barnemund, der altid ligesom forbereder sig paa et Spørgsmaal, ja, han seer hendes smalle, bittesmaa Barnehænder, hendes store, hvide Ærmeforklæde, hendes sorte Kjole og hendes nydelige, nøgne og altid en lille Smule forkradsede Ben. Han husker endnu saa tydeligt den utaalmodige, korte Bevægelse, med hvilken hun pleiede at trække sin lille Kjole ned over Knæene, naar hun satte sig. I et af disse Kar havde de søgt Skjul under en Byge, han og hun — de havde klynget sig tæt op til hinanden og betragtet Verden gjennem det af Regndraaber vævede graa Vandtæppe. Hvor pudsigt hun hele Tiden havde stirret frem for sig, af og til strækkende den lille Haand ud for at overbevise sig om det endnu ikke var ophørt at regne. Det havde ikke villet høre op. Han kan endnu høre Regndraabernes Raslen gjennem Valnøddetræernes tætte Løv, deres Kladsken mod Karret og Gjæssenes arrige Snadren ude i Gaarden! Han havde fortalt den Lille Historier for at adsprede hende, og hun var falden isøvn derved, med Hovedet lænet til hans Skulder, og tilsidst havde han taget sin Frakke af for at svøbe hende ind i den, og havde baaret hende gjennem Regnen ind i Huset.

Aa, hvilken Prædiken af Mademoiselle Doris, som imidlertid forgjæves havde ladet søge efter Børnene og allerede var helt ude af sig selv af Angst for dem.

»Jeg begriber slet ikke, at De kunde være urolig«, havde han dengang med sin tolvaars Grandezza svaret den franske Dame, »De burde dog vide, at Zdena er vel forvaret hos mig!«

Der er gaaet hele fjorten Aar siden den Tid — men det forekommer ham pludselig, som om alt dette først var skeet igaar.

»Vel forvaret«, mumler han halvhøit ved sig selv, »vel forvaret . . . Jeg troer det endnu

den Dag idag, at hun vilde være velforvaret hos mig, men . . . min Gud!«

Hans Læber ere tørre, hans Strube sammensnøres. Hidtil har han vred og ærgerlig opfattet sin Forlovelse med Paula som en ubehagelig øieblikkelig Forlegenhed, men aldrig som en alvorlig og varig Hindring for sin Lykke. Latos Ord have kastet et skarpt Lys over hans Situation, han mærker nu tydeligt, at han ikke mere kan bevæge sig frit, og at enhver Time, som han tilbringer hos Paula, smeder hans Lænker fastere, Ja, Lato har Ret, han maa bort. Men han vilde gjerne se hende endnu engang før sin Afreise, blot en eneste Gang!

XX.

I Zbirkow hersker et høitideligt Røre og dette til Ære for Fru Rosamundes Fødselsdag, som idag skal feires mere festligt end ellers. Takket være et heldigt Sammenstød af Omstændigheder var Majoren nemlig istand til at give sin Hustru meget rigelige Foræringer. Han har nylig gjort en glimrende Forretning — det er lykkedes ham at sælge Bryggeriets hele indvendige Udstyrelse for den nette Sum af femtenhundrede Gylden som gammelt Jern og Kobber til en Jøde. Saa kan man nok gjøre sig lidt til Gode. Intet forhindrer den trofaste Ægtefælle i at opfylde Fru Rosamundes høieste Ønsker, hvilke ere: en Udflugt til Bayreuth og en grundig Reparation, om mulig Fornyelse af de stærkt medtagne Vægdecorationer i Zbirkow-Slot. Paa sit Fødselsdagsbord finder Fru Rosamunde mellem smagfuldt arrangerede Blomster for det Første et Slags Boutiksskilt *en miniature*, det vil sige et firkantet sort Kort, paa hvilket der med røde Bogstaver staar skrevet: Anvisning paa en Decorationsmaler«, og en stor Lergris med skrævende Ben og en kjøn trind Bug, paa hvilken de ligeledes med rødt Blæk malede Ord ere at læse: »Ridehest til Bayreuth.« En Bouket af Firkløver — Zdena har plukket den tidligt om Morgenen — er anbragt mellem Grisens fremstrakte Øren. En Naalepude af smukt efterlignet irsk Guipure, Klaverudtoget af »Tristan og Isolde«, tilligemed et Potpourri af »Parsifal« — begge for fire Hænder — komplettere Fødselsdagsgaven. Den irske Guipure er Zdenas Fabrikat, Musikalierne stamme fra Wenkendorf. Alle disse Ting, ja, selv Decorationsmalerne, ere af mindre Interesse for Fru Rosamunde. Hendes hele Opmærksomhed er concentreret paa Grisen, paa hvilket gaadefulde Uhyre hendes Blik er fæstet med udtryksfuld Forbauselse.

»Ridehest til Bayreuth« — det klinger som en daarlig Vittighed og endda en meget daarlig.

Med et polidsk Smil iagttager Majoren sin Hustru.

»Tag Grisen i Haanden og ryst den lidt!« udbryder han endelig. Fru Rosamunde gjør, som han siger — hun hører Klangen af klirrende Mønt — hun forstaaer Meningen. Med et Udbrud af Begeistring falder hun sin Mand om Halsen.

Resten af Dagen feirer hun sin Fødselsdag med afvexlende at spille enkelte Brudstykker af »Tristan og Isolde« og »Parsifal« firhændigt med sin Fætter. Men Majoren gaaer, med Hænderne paa Ryggen, utrættelig op og ned, tankefuld og dog fornøiet, ligesom et Menneske, i hvis Hjerne en Plan, som han længe møisommeligt har grundet paa, staaer i Begreb med at modnes.

Eftermiddagssolens Straaler blive allerede skraa og Skyggerne lange; Krupitschka, som er bleven færdig med at pudse Sølvtøiet — man har til Ære for Fødselsdagen idag taget sex Bestik flere end ellers i Brug ved Dineren — sidder nu paa en Bænk bagved Slottet og studerer i Fremmedordbogen, som han ifølge sit forlængst nærede Forsæt har kjøbt hos Antikvaren i den nærmeste Landsby for Udbyttet af den sidste Cantharidehøst. Han er meget utilfreds med sit Kjøb. Neppe en eneste af de exotiske Smuler, som han i Aarenes Løb har opfanget af Herskabets Samtaler og kradset op i sin Notitsbog, kan han finde i sin »Heyse«. I de sidste ti Minutter har han deri blandt andet forgjæves søgt at udfinde Betydningen af Ordene »delphinisk Rakl«, »Par Stifal«, »Die Turel«, »Kral«. Fast overbevist om, at »Bogjøden« i K. — det er tilfældigt en Christen — har taget ham ved Næsen, det vil sige narret ham med Ordbogen, lukker han med et Suk Folianten i, da en ung Husarofficier sprænger ind i Gaarden paa en engliseret Fux, der glinser som Atlask.

Ved Synet af Hest og Rytter glemmer Krupitschka alle Livets Gjenvordigheder, saasom der efter hans Mening overhovedet ikke existerer noget kjønnere i Verden end en »smuk Officier paa en smuk Hest.«

Han er ikke den Eneste, som beundrer Harry Leskjewitsch paa hans Hoppe »Frou-frou«. Ved et af Slottets Vinduer har der viist sig et blegt, smalt Ansigt, tilhørende en ung Pige, hvis store, lysebrune Øine seer ned paa Gaardspladsen, men kun et Øieblik. Hvor hurtigt det lille Ansigt end er forsvundet igjen, saa har Harry dog seet det — og Hjertet banker stærkere i hans Bryst.

»Er Herskabet hjemme?« spørger han Krupitschka, medens han samtidig giver Hestens Tømmer til en tililende Staldkarl i blaa- og hvidstribet Dvelgsjakke, som er lappet paa Albuerne, og med en meget anløben Sølvtresse om Huen.

»Til Tjeneste, Hr. Baron!« Og Krupitschka følger Harry opad Trappen hen til Døren til

Dagligstuen, som han aabner med en værdig Mine, ikke fordi denne Ceremoni paa nogen Maade er nødvendig, men fordi den unge Mand fra Barnsben af er hans Yndling, og han er glad, naar han blot kan være i Nærheden af hans sympathetiske Person.

Ved Harrys Indtræden sidder Fru Rosamunde og Wenkendorf endnu ved Klaveret, ifærd med »Parsifal«, og synes at blive lidt ubehageligt berørte af Forstyrrelsen — Majoren sidder i en Gyngestol og ryger Cigaretter; ved Synet af sin Neveu springer han op med et Udtryk af umiskjendelig Glæde og gaaer ham imøde med udstrakte Hænder.

»Meld Baronessen, at der, hm, er Fremmede, hun skal komme ned i Salonen!« siger han til Krupitschka og derpaa, henvendt til Harry, med et polidsk Smil: »Hm, Du kom altsaa alligevel for at gratulere?«

»Gratulere?« gjentager Harry forbauset og adspredt.

»Aa, din Laban, Du har altsaa ganske rigtigt glemt det?« udbryder Majoren leende.

Harry slaaer sig for Panden.

»Kjære Tante — tilgiv . . nei, hvor uforsvarligt af mig!« Og han kysser Baronessens Haand.

»Jeg tager Dig det ikke ilde op,« forsikkrer Fru Rosamunde godmodig, »i min Alder holder Folk desuden mere af, at man glemmer deres Fødselsdag.«

»Ja saa, det skal jeg skrive mig bag Øret!« forsikkrer Majoren.

»Med Dig er det en anden Sag. Du maa have Lov til, hvergang at holde Regnskab med, naar jeg er bleven et Aar ældre — nemlig for det Tilfælde, at Du hver Fødselsdag bereder mig saa megen Glæde som paa denne!«

»Det maa Du ikke gjøre Regning paa, Kjære, det lader sig ikke gjøre hvert Aar,« svarer Majoren belærende, »det var et heldigt Tilfælde!«

»Du har gjort gode Forretninger, Onkel?« spørger Harry høflig, søgende at interessere sig for denne Sag.

»Ja,« forsikkrer Majoren, »jeg har taget Indmaden ud af Bryggeriet — solgt Jernet!«

»Tør man spørge, for hvor meget?«

»Femtenhundrede Gylden!« udbryder Majoren triumpherende. »Har ikke givet efter, ikke ladet mig knappe en Tier af! Forvalteren har forundret sig over Prisen. Godt gjort, ikke sandt?«

»Jeg forstaaer mig ikke derpaa,« svarer Harry, idet han mindes de uhyre Summer, som Indretningen af Bryggeriet i sin Tid har kostet. Hans Onkels »glimrende Forretning« minder ham om Lykke-Hans' Byttehandel. »Naa, og nu har Du faaet rige Foræringer, svarende til de heldige Omstændigheder, Tante?«

»Ja.«

Fru Rosamunde viser ham fornøiet Pengegrisen. Den grønne Hovedpynt mellem Ørene er bleven noget vissen, men Pengene i dens Indre rasle endnu ligesaa opmuntrende og triumpherende som før.

»Ridehest til Bayreuth,« læser Harry. »Tante, det glæder mig meget, at Du har faaet dit Ønske opfyldt!«

»Billetter til to Forestillinger og desuden den nødvendige Mønt!« forklarer Majoren stolt.

»Min Fætter har ogsaa overrasket mig meget med — Musikalier, som jeg længe har ønsket mig!«

»Aa, jeg be'er, Rosamunde — ikke værd at tale om!« bemærker Kurlænderen.

»Min Hustrues Fødselsdag er egentlig bleven til en Wagnerfest,« siger Majoren »Fra Kl. 10 i Formiddags beskjæftige disse to Kunstnere sig ikke med andet end Wagner, spille for deres egen Fornøielse og for at omvende deres Tilhørere. Zdena er løben sin Vei — jeg har holdt Stand, jeg har ovenikjøbet allerede vænnet mig lidt til Spektaklet!«

»Det er et godt Tegn,« forsikkrer Wenkendorf. »Wagners Kompositioner maa man høre flere Gange. Hvad mener Du, Roderich, kunde vi ikke spille et Par af de smukkeste Steder i Parsifal for Harry, vi vare komne saa godt i Gang!«

»Jeg be'er, lad Jer endelig ikke forstyrre af mig, bliv ved, I gjør mig den største Fornøielse,« mumler Harry og skotter hen til Døren. En ulidelig Smerte presser hans Bryst sammen. Hvorfor kommer hun dog ikke?

Med mægtig Styrke have de to Virtuoser imidlertid begyndt.

»Kundrys Ridt!« raaber Fru Rosamunde til sin Neveu, medens hendes Hænder rase henover Tangenterne. Harry hører det ikke. Han har taget Plads ved Siden af Majoren, tager tankefuld en Cigarette ud af det Etui, som hans Onkel byder ham.

»Jeg er kommen for at sige Farvel,« bemærker han med usikker Stemme.

»Saa—aa!« udbryder Majoren og seer skarpt paa ham. »Er din Permission da udløben?«

»Nei, men . . .« Harry tier og trækker i sit Overskjæg.

»Hm!« Et fiffigt Smil glider henover Onkelens brede Ansigt. »Har Du maaske været oppe at nappes med din Forlovede?«

»Nei, men . . .«

Saa gaaer Døren op, Zdena træder ind, slank, bleg, i en lys, tarvelig Lærredskjole. Hun har mistet sin friske Kulør og hendes Ansigt er endogsaa blevet paafaldende magert. Men istedetfor at misklæde hende, giver dette hende kun en ny Ynde, en sørgelig, rørende Ynde, som er fuldkommen skikket til at berøve Harry

den Smule Forstand, som han har beholdt tilbage.

»Hvordan gaaer det, Zdena?« udbryder han, idet han gaaer henimod hende, og den varmeste Deltagelse dirrer ved disse Ord i hans friske, unge Stemme. »Du er saa bleg, er Du ikke rask?«

»Varmen angriber mig,« svarer hun med et neppe mærkeligt tvungent Smil, idet hun unddrager ham sin Haand, som han har grebet og holdt et Øieblik længer i sin, end det sømmer sig i hans Stilling.

»Motiv Balsam!« melder Fru Rosamunde henne fra Klaveret.

Lidt efter begynder Zdena:

»Men hvordan gaaer det i Komaritz? Heda har ganske vist sendt en velopdragen Gratulation ledsaget af Blomster, men hun gav ikke den mindste Oplysning om Eders Befindende!«

»Det undrer mig, at Heda ikke har mindet Dig om Fødselsdagen, Harry!« bemærker Majoren.

»Aa, hun glæder sig over enhver Forseelse, som man begaaer i hendes Omgivelse,« siger Harry noget spydig, »hun holder mest af at staa ene i sin ophøiede Dyd!«

»Motiv Frelserens Lidelser!« udbryder Fru Rosamunde — Zdena stikker Hovedet frem og lader meget fordybet i Wagner — Harry kan ikke løsrive sit Blik fra hende.

»Hvilken Forandring!« tænker han ved sig selv. »Skulde hun . . . virkelig lide saaledes for min Skyld?«

En behagelig Skjælven breder sig gjennem hans Nervesystem og blander sig i den store, tyngende Ubehagelighed, som han slæber om med sig.

»Aa, hvor har jeg dog været en Nar, en Dumrian!« tænker han ved sig selv. »Hvorledes kunde jeg dog blive saa opbragt over den Smule gammelkloge, barnagtige Spidsfindighed, istedetfor simpelthen at le ad hende og ærgre og straffe hende lidt og endelig, efter at have sat hendes forstyrrede lille Hoved i Lave, at tilgive hende, saa ømt og hjerteligt.«

»Zdena er ikke rigtig i sit Es, jeg veed ikke, hvad der er iveien,« bemærker Majoren, idet han klapper hendes Kind.

»Du har allerede længe været bekymret for dit eget Helbred, nu er Du det ogsaa for andres!« siger Zdena og sætter sig hen til Vinduet, hvor hun fordyber sig i et Haandarbeide. »Jeg lider lidt af Migræne,« føier hun til.

»Motiv jordisk Lyst!« udbryder Fru Rosamunde med Begeistring og hævet Stemme.

Majoren brister i en homerisk Latter, i hvilken Zdena, hvis Stemning med samme Lethed slaaer om til Graad som til Latter, stemmer i med. Kun Harry leer ikke, han har altfor meget andet i Hovedet.

»Skal Zdena med til Bayreuth?« spørger han.

»Nei,« svarer Majoren, »saa vidt strækker Finantserne ikke!«

»Skade,« siger Harry, »en Smule Luftforandring vilde maaske være til Gavn for hende.«

»Det troer jeg med,« forsikkrer Majoren, »jeg vilde ogsaa lige til at gjøre et Forslag. Apropos, naar reiser Du?« spørger han med en uskyldig Mine sin Neveu.

»Reiser Du?« udbryder Fru Rosamunde, idet hun, endnu glødende af Kunstiver og Anstrengelse forlader Klaveret, for sammen med Wenkendorf at slutte sig til de Andre.

»Han reiser!« gjentager Kurlænderen i komisk Efterligning af et Opera-Ensemble.

»Ja,« svarer Harry.

»Men hvad siger din Forlovede til det?«

»Det Spørgsmaal har jeg allerede gjort ham!« siger Majoren.

»En af mine Kammerater er pludselig bleven syg,« fremstammer Harry og rynker Panden, »og saa . . . det er mig naturligvis meget ubehageligt i Øieblikket . . .«

»Overordentligt,« mumler Majoren med skinhellig Medlidenhed, »for en vordende Ægtemand . . . men hvornaar agter Du da at snøre din Ransel?«

»Aa, imorgen, iovermorgen!«

»Det kommer mig ypperligt tilpas,« bemærker Majoren og strækker sig magelig i Stolen, »saa bliver der jo et Værelse ledigt i Komaritz, og saa kunde Zdena tage over til Jer i et Par Dage!«

Wenkendorf rynker misbilligende Panden.

»Det er virkelig Skade, at De ikke kan tage med til Bayreuth, Zdena!« henvender han sig til den unge Pige.

»Det var saamænd det rette Sted at tage hen for at blive kureret for Migræne!« bemærker Majoren ivrigt.

»Jeg vil helst blive hjemme hos Dig, lille Onkel!« forsikkrer Zdena.

»Det lader sig ikke gjøre. Fredag Aften tager min Kone til Bayreuth, Lørdag venter jeg Decorationsmaleren, saa staaer hele Huset paa den anden Ende, saa har jeg ingen Brug for Dig, og da der jo er Plads til Dig i Komaritz . . .«

»For Zdena er der altid Plads i Komaritz!« forsikkrer Harry livligt.

»Ja, og især, da Du reiser bort, det er afgjort, hun kommer derover! Jeg bringer hende Lørdag Formiddag!« bestemmer Majoren. »Du underretter nok Heda derom.«

»Hvem følger da Tante til Bayreuth?« spørger Harry.

»Hendes musikalske Fætter Roderich! Apropos, Wenkendorf, Du kommer da tilbage til Zbirkow fra Bayreuth?«

»Det er en Selvfølge, at jeg eskorterer Rosamunde hjem igjen!« siger Kurlænderen.

»Du vil være os meget velkommen ved Jagterne. Jeg betragter det som en Selvfølge, at Du endnu bagefter vil tilbringe en rum Tid hos os!«

»Det vil afhænge af Omstændighederne,« siger Wenkendorf hemmelighedsfuldt og med et Blik paa Zdena, der ikke undgaaer Harry. Augustskumringen er allerede frembrudt; Krupitschka kommer med Lamperne, Harry, som er bleven mere og mere ordknap, reiser sig.

»Bliver Du ikke her i Aften?« spørger Fru Rosa.

»Nei Tak, jeg har endnu adskilligt at tage Vare paa!« mumler Harry.

»Intet Under, lige før Reisen,« siger den fiffige Major, uden at gjøre den ringeste Mine til at holde det unge Menneske tilbage. »Du leder efter din Sabel, der har Du den. Aa, hvor saadan en Tingest er tung; naar jeg tænker paa, hvor mange Aar jeg selv har slæbt omkring med saadant et raslende Instrument!«

Nu er Harry borte — Majoren har fulgt ham ned. Nu kommer han tilbage, smilende og gnidende sig i Hænderne, ligesom over et vellykket Puds.

»Hvilken Idee, at reise saa pludselig . . . et forlovet Menneske!« bemærker Fru Rosamunde tankefuld.

»Hvis jeg var Bruden, vilde jeg skynde mig med at lade brodere Navn paa Udstyret,« siger Majoren langsomt. »Aa, jeg be'er, nu skal jeg til!« Disse sidste Ord ere henvendte til Wenkendorf, som er ifærd med at lukke Klaveret. Dermed sætter Majoren sig hen til Klaveret, tærsker sin Triumphmarch paa Tangenterne med stor Verve og forholdsvis ren Bas — saa lukker han det idag saa plagede Instrument, dreier Nøglen om og stikker den i Lommen. »Saa, nu kan det være nok for idag,« siger han.

XXI.

Majoren satte sin Villie igjennem. Om Lørdagen holdt den omtalte Decorationsmaler høitideligt Indtog i Zbirkow med sit Følge af Svende, Stiger, Farvepotter og Kjæmpepensler, som fuldstændigt forstyrre Harmonien i en lille Husholdning — men Friherre Paul satte sig med Zdena op i sin Vogn og kjørte med hende over til Komaritz. Det var det samme Kjøretøi, som i sin Tid havde bragt den nu voxne unge Pige som en sexaarig Baby for første Gang over til Komaritz.

Der var gaaet over en halv Snes Aar siden hin Eftermiddag, og alligevel huskede den unge Pige saa tydeligt hver Enkelthed ved Kjøretouren dengang. Meget havde forandret sig siden den Tid — Vognen var bleven en god Del mere medtaget, og de engang saa livlige Juckere vare nu satte og bovlamme — men Veien var ligesaa slet som dengang og Egnen ligesaa hyggelig tiltrækkende. Af og til løftede Zdena sit fine lille Hoved og kastede et Blik over paa Floden, som graa og sval kom tilsyne mellem Valnøddetræerne langs Veien, til den brune Borgruin, af hvilken først en røgsort Kant viste sig i Horisonten, men derpaa steg høiere og mere tydelig op i den blaa Luft. Saa satte Zdena hver Gang sin store Straahat rigtig langt ned i Panden og saae ligesom forsætlig ned paa Ryggen af Juckerne. Hvorfor saae Onkelen ogsaa altid saa polidsk smilende paa hende? Han havde jo ikke nødig at vide, hvilken Blanding af Glæde og Uro der opfyldte hende. Det behøvede jo ingen at vide. Stakkels Zdena! Hele Natten havde hun bebreidet sig selv, at have været for let til at give efter, for villig til at gaa ind paa Onkelens Forslag om at anbringe hende i Komaritz under den store Malerforstyrrelse, og havde endelig bragt sine Betænkeligheder til at tie med de samme Ord: »Han er der jo ikke!« Men jo nærmere hun kom Komaritz, desto mere jublede det i hendes Bryst: »Men hvis han ikke var reist!«

Klip—klap! Den gamle St. Johannes, hvis Hoved endnu som for mange Aar siden ligger for hans Fødder, rager graa og tydelig op mellem de tre ældgamle Lindetræer paa Fælleden udenfor den lille Landsby — man har naaet Komaritz. Klip—klap—klip—klap— Hestene tage ærgjerrigt stærkere Fart, for ialtfald at slutte Reisen med Glans. Den samme raadden-sødlige Lugt, som trænger ud fra Slagteriet, ja, og i Slagtergaarden den samme Stud, som med en Træstok i sin opskaarne Bug hænger i et gammelt Valnøddetræ — den samme Lugt af Vognsmørelse og brændt Horn fra Smedien, og udenfor Smedien den samme Skimmel, hvis Fod en Karl holder op, medens en halv Snes Landsbybørn staa gabende og se til. Det gamle, kjære Komaritz!

»Blot han ikke var reist!«

Med et buldrende Sæt kjører Vognen gjennem den malerisk forfaldne Port ind i Gaarden. Nu staa Juckerne stille — det polidske Smil paa Majorens Ansigt bliver meget bredt og usømmelig udtryksfuldt, Zdena er saa lykkelig.

Ja — han var alligevel ikke reist! der stod han i Døren til det klodset prunkløse Vaaningshus, med et forlegent Smil paa det solbrændte, stærkt afmagrede Ansigt, og rakte Zdena Haanden for at hjælpe hende ned fra det høie Kuskesæde.

»Hvilken Overraskelse; Du her?« udbrød den gamle Kavallerist med slet paataget Forbauselse, i hvilken der krydrende blandede sig en Draabe Ironi. »Jeg troede, at Du allerede var langt borte. Det er jo rigtig rart,

at Du kunde opsætte din Afreise lidt. Jeg kan desværre ikke blive, jeg maa strax tage hjem igjen. Adieu, Børn!«

Og i en Fart havde Baron Paul vendt sine udmattede Heste, og for sidste Gang muntert vinkende med Haanden, var han forsvunden bag Porten.

Og nu stode de alene udenfor Huset, hun og han. De gamle Valnøddetræer, som langsmed den ene Side af Gaarden strakte deres prægtige Kroner op i den blaa Luft, susede alskens venlige Ting til dem, men de To kunde ikke faae Munden paa Gled.

Endelig begyndte Harry, idet han tog den sorte Reisetaske ud af Haanden paa sin smukke Cousine: »Er det din hele Bagage?«

»Mælkemanden kommer med en Haandkuffert!« mumlede hun, uden at se paa ham.

»Vi har gjort dit gamle Værelse istand til Dig!« ssgde han.

»Aa, mit gamle Værelse — hvor yndigt!« Og dermed traadte hun over Tærskelen. Pludselig standsede Harry.

»Vil Du da ikke give mig Haanden?« spurgte han i en indsmigrende, bedende Tone, og saa rakte hun ham Haanden og tog den strax til sig igjen. Hun var tilmode, som om hun havde begaaet en Forbrydelse. Saaledes som Sagerne stode, havde hun ikke Lov til at gjøre ham nogensomhelst Indrømmelse — nei, ikke den allerringeste, det havde hun bestemt foresat sig, forresten havde hun jo slet ikke gjort Regning paa hans Nærværelse, tvertimod, hun tog ham det meget ilde op, at han alligevel var bleven hjemme — hun gjorde sig ialtfald al mulig Umage for at tage ham det ilde op.

Haf, haf, haf! Den i Løbet af tredive Aar stærkt forøgede Grævlingehundeflok kom farende i vanvittig Galop ned ad Trappen ud i den mørke Korridor henimod Zdena og sprang op ad hende — Harrys trofaste Jagthund Hektor kom og lagde sine Poter paa hendes Skuldre. Og nu kom ogsaa Damerne ned i Korridoren, Heda, Grevinde Zriny og Frøken Laut, for at tage imod Zdena og følge hende op paa hendes Værelse. Harry var bleven overflødig, han gik sin Vei.

En Stund rumsterede de tre Damer med Zdena i hendes lille Værelse, saa trak de sig ogsaa tilbage, for hver at passe sin egen Dont.

Hvor hun var glad over at være alene! Hun var saa underlig tilmode, beklemt og dog saa lyksalig.

Det var tydeligt, at Harry agtede at hæve sin vanvittige Forlovelse, som kun var bleven ham paatvungen ved en hemmelighedsfuld Sammenkjædning af Omstændighederne. At det kunde falde ham vanskeligt, tog Zdena slet ikke i Betragtning. Paula maatte jo selv gjætte, at han ikke brød sig om hende — og saa — saa kunde hun jo ikke andet end give ham hans Frihed. Saaledes sluttede Zdena — og Verden forekom hende saa smuk.

Aa, det kjære, gamle Værelse! Hun vilde ikke have byttet det med et Kongerige. Hvor hyggeligt, hvor rart . . . saa skyggefuldt, saa svalt, med dybe Vinduesnicher, til hvilke Solen først maatte bane sig Vei gjennem et susende, grønt Løvforhæng, med Empiremeubler, hvis stive Alvor stod i en mærkelig Modsætning til de vilde Blomsterrhapsodier, med hvilke en omvandrende Decorationsmaler for umindelige Tider siden havde decoreret Væggene, med sin gammeldags broderede Bedestol, paa hvilken der stod et gammelt Broncecrucifix, og sin smalle, aa, saa hvide og kjølige Seng, der duftede af Lavendler og Violrod!

Gulvet, som bestod af simpelt sammenføiede, nylig skurede Brædder, var uden Tæppe, med Undtagelse af en lille Sengeforlægger, paa hvilken en tænderskærende, meget gul Tiger boltrede sig paa en meget grøn Mark, og paa Væggene hang et eneste Billede — et falmet Farvelithographi, paa hvilket Zdena som Barn næsten havde stirret sig blind.

Billedet forestillede en ung Dame, som seer sig i Speilet. Hun bar en høist smagløs Frisure og havde en unaturlig lang og smækker Taille, der forsvandt i en folderig Kjole, som posede vældig op om Hofterne. Hun gjorde et noget besynderligt Indtryk paa den moderne Beskuer. Ikkedestomindre hilste Zdena hende glad som en gammel Bekjendt. Under Billedet stod de Ord: »*Lui plairai-je?*« Den nydelige Uting hang i en af de dybe Vinduesnicher, over et Marqueterisybord, paa hvilket der stod en Buket deilige Roser.

Hvem mon der har plukket dem og sat dem der? tænkte Zdena ved sig selv. Da hørtes en skingrende Klokke, som kaldte Slottets samtlige Beboere tilbords. Hastig tog Zdena den smukkeste Blomst i den duftende Buket og fæstede den i Brystet; saa saae hun sig i Speilet, et smalt, høit Speil i en glat, sort Ramme med Messingrosetter i Hjørnerne, og mumlede smilende: »*Lui plairai je?*« og saa rødmede hun og lagde Rosen fra sig. Det var jo en Synd at tænke paa Sligt . . . under de nuværende Omstændigheder.

XXII.

Nu er der gaaet fem Timer siden Zdenas Ankomst til Komaritz. Harry har været meget vakker, det vil sige, han har hele Tiden neppe ladet sig se — maaske fordi han føler, at han, saa længe han er sammen med Zdena, nu engang ikke kan faae Øinene fra hende, hvilket »under de nuværende Omstændigheder«, mildest talt, maa synes noget paafaldende.

Efter Bordet er han gaaet paa Agerhønsejagt og har opfordret sin yngre Broder, der holder meget af ham og som han forkjæler næsten som en Moder, til at gaa med. Men Vips, som Familien altid kalder ham istedetfor Wladimir, der ellers altid er saa stolt og lykkelig over at være sammen med den ældre Broder, har afslaaet Opfordringen. Han er nemlig bleven forelsket i Zdena. Der ligger han for hendes Fødder paa den lille Trætrappe, der fører fra Spisestuen ned i Haven. Han er friseret meget smukt (naturligvis *à la Capout)* og har sin bedste Frakke paa.

Grevinde Zriny sidder oppe paa sit Værelse og skriver til sin Skriftefader, Frøken Laut over sig paa noget af Brahms, med hvilken musikalske Heros hun næsten driver samme overdrevne Kultus som Rosamunde med sin Afgud Wagner, og Heda, som sidder paa Havetrappen hos sin Cousine, filerer med rosværdig Flid Stjerner.

»Men hvad siger Du egentlig til Harrys Forlovelse, Zdena?« begynder hun nu efter en lang Taushed.

Ved dette Spørgsmaal farer Blodet op i Kinderne paa Zdena, men hendes Svar lyder alligevel temmelig utvungent.

»Hvad skal jeg sige? Jeg blev meget overrasket!«

»Jeg ogsaa,« tilstaaer Heda; »i Begyndelsen var jeg ligefrem ude af mig selv, thi — *elle n'est pas de notre monde.* Men i den senere Tid have saa mange unge Herrer af vore Kredse giftet sig med *nobodies*, saa at man begynder at vænne sig til denne *horreur.* Jeg maa sige, at jeg endnu er alt andet end henrykt!« Heda trækker Filerenaalen med en særlig dristig Bevægelse ud af Arbeidet helt op over sit Hoved, hvad der giver hende et driftigt Udseende. »Ens egen Broder —. det berører En saa nær — men i et saadant Tilfælde er det dog altid bedre at lukke et Øie i. Naar man først engang har vænnet sig til Tanken om Mesalliancen, saa er der jo egentlig ikke noget at indvende mod Paula. Hun er smuk, opvakt, rasende dannet — altfor dannet, det er lidt *mauvais genre*, men — *pour le reste*, naar hun blot vilde klæde sig med mere Smag, vilde hun være præsentabel! Og desuden, hun kommer mig imøde med en Hjertelighed, som rører mig — forleden, da jeg første Gang spiste til Middag i Dobrotschan, fandt jeg i min Serviet en Sommerfugl med smaa Saphirer og Rubiner i Brillantvinger. Jeg maa vise Dig den — delicieus!«

»Og hvad har Du funden i din Serviet, Vips?« spørger Zdena, idet hun er tilmode, som om hun talte om fremmede Mennesker, der ikke komme hende videre ved, saa fremmed berører Sagen hende.

Jeg? Jeg var slet ikke med!« udbryder den unge Mand.

»Du var ikke indbudt?« henkaster Zdena drillende.

»Ikke indbudt?« — Vips trækker stolt Mundvigerne ned — »Naada . . . ikke indbudt! Om de har indbudt mig! De har indbudt hele Huset, ogsaa hende,« — han peger med en foragtelig Gestus henimod Spisestuedøren, som staaer paa vid Gab og gjennem hvilken man kan se Frøken Laut, siddende ved Klaveret — »vi skulde ovenikjøbet tage Hektor med. Men jeg blev hjemme, fordi jeg ikke kan udstaa disse Harfinks!«

»Aha, Du er altsaa ligeledes imod Mesalliancen?« siger Zdena.

»Mesalliancen!« Vips farer op. »Du veed da vel, at jeg er liberal!«

Vips har for fjorten Dage siden læst »Don Carlos«, men forresten ogsaa før den Tid leveret Beviser paa sin liberale Tænkemaade.

Sidste Vinter, da han i det bøhmiske Theater overværede Opførelsen af et nyt Stykke af stærk demokratisk Farve, har han applauderet alle frisindede Tirader i den Grad, at hans Hovmester til almindelig Moro for Publikum maatte lægge en Dæmper paa hans Begeistring.

»Ja saa, Du er liberal,« siger Zdena; »det glæder mig meget!«

»Naturligvis er jeg liberal — men ethvert anstændigt Menneske maa være lidt af en Aristokrat,« forklarer Vips, »og jeg kan ikke udstaa, at Harry skal gifte sig med denne Paula, jeg har sagt ham det op i hans aabne Øine, og jeg kommer ikke til hans Bryllup. Jeg forstaaer heller ikke, hvorfor han tager hende, thi forelsket . . .« Pludselig forstummer han. To Herrer komme gaaende gjennem Haven henimod Trappen —. Harry og Lato.

Harry hilser med oprigtig Hjertelighed paa Zdena — Heda udtaler overfor Harry sin Forundring over hans usædvanlig hurtige Tilbagekomst fra Jagten. Harry, som seer en Hentydning i alt, bliver rød og rynker Panden, medens han svarer: »Jeg saae i Frastand Treurenberg komme, og derfor er jeg vendt om; forresten vilde det idag ikke gaa rigtigt for mig med Jagten,« tilføier han og kaster et medlidende Blik paa sin store, smukke Jagthund, som nu har lagt sig ned ved sin Herres Fødder foran den lille Trappe. »Den rørte sig ikke af Pletten; jeg forstaaer det ikke, den er ellers saa livlig og glæder sig over Jagten som ingen anden, men idag var den ikke oplagt, og istedetfor at vise mig Vei, holdt den sig i Hælene paa mig — ikke sandt, Gamle?« Dermed bukker han sig ned over Dyret og klapper det venlig paa Halsen. Hunden gjør en ærgerlig Vending med Hovedet og snapper efter sin Herre.

»Snapper Du efter mig, det er noget Nyt!« udbryder Harry og rynker vredt sine

Bryn; saa tager han Dyret i Nakken, rusker det heftig og støder det bort fra sig. »March!« udbryder han. Som om Hunden pludselig skammede sig, seer den sig bedrøvet om og fjerner sig langsomt med sænket Hoved og Halen mellem Benene. »Jeg veed ikke, hvad der gaaer af Hunden!« udbryder Harry oprigtig bekymret.

»Den gaaer saa besynderligt, saa stivt,« bemærker Wladimir, idet han seer efter Hunden »næsten som om den havde Smerter!«

»En eller anden Døgenigt har maaske kastet en Sten efter den og ramt den i Ryggen!« siger Harry.

»Tag Dig i Agt for den Hund,« blander Heda sig i Samtalen, »i Landsbyerne heromkring ere fornylig flere Hunde blevne gale og en skal i længere Tid være dreven om her i Nærheden, inden det lykkedes Rakkeren at fange den!«

»Aa, lad mig være fri,« udbryder Harry, næsten opfarende; han kan aldrig forliges med Søsteren, »Du kommer altid med de behageligste Forudsætninger — naar en Flue sætter sig paa et Menneske, er Du altid overbevist om, at den kommer fra en snivet Hest eller en Ko med Miltbrand.

»Du er i den sidste Tid bleven saa pirrelig — jeg veed virkelig ikke, hvad der gaaer af Dig,« læsper Hedvig.

Harry rynker Panden.

Lato har med paafaldende Adspredthed, aabenbart dybt optaget af sine egne Tanker, ladet disse Bemærkninger glide forbi sig, og imidlertid, siddende paa det underste Trin af Havetrappen, med Støvlesnuden ridset kabbalistiske Tegn i Sandet. Nu løfter han Hovedet.

»Jeg har et Brev til Dig fra Paula, her er det,« bemærker han, idet han rækker Harry en tyk Pakke i lyseblaat Omslag. Medens Harry med et noget stivt Udtryk lader Brevet glide ned i sin Frakkelomme, fortsætter Lato: »Paula tænker sig allehaande om din lange Udebliven. Du har nu i to Dage ikke ladet Dig se i Dobrotschan. Hun er bange for, at Du er bleven syg og ikke har villet lade hende det vide for at spare hende for Bekymringer. Forresten kommer hun tilligemed min Hustru herover imorgen Eftermiddag for at se til Dig — for at besøge Damerne, mener jeg!« Efterat Lato har udtalt disse Ord med en monoton Stemme, skifter hans Ansigt pludselig Udtryk. I hans Træk afspejler sig Uro og Forlegenhed, medens han bøier sig over mod Harry og sagte hvisker til ham: »Jeg vilde gjerne tale et Øieblik i Enrum med Dig, har Du Tid tilovers for mig?«

Lidt efter reiser Harry sig under et eller andet Paaskud og gaaer med Vennen ind paa sit Værelse, et stort, hvælvet Rum, som støder op til Spisestuen og som Harry deler med sin lille Broder.

»Naa Gamle!« begynder han opmuntrende, idet han slaaer Treurenberg paa Skulderen. Lato rømmer sig flere Gange forlegen og kan ikke faae Ordene frem, saa lader han sig glide ned i en Lænestol, som staaer ved Siden af et Bord, der er bedækket med latinske og græske Skolebøger og beskrevne Collegiehefter. Harry sætter sig lige overfor ham. Lydløs Taushed hersker mellem de To.

Udenfor summe Bierne. Et gammelt Aprikostræ basker med sine mørkegrønne Grene mod Vinduet, som om det vilde sige noget, og sukker saa dybt og forstummer, som om det ikke kunde bringe det over sit Hjerte. Det gammeldags Uhr med Sølvpendulen slaaer fem. Det er ikke sent og dog er Luften i det store Rum allerede skumringsgraa — saa megen Umage har Solen for at arbeide sig gjennem det tætte Løvgardin foran Vinduerne.

»Naa?« siger Harry endnu engang meget venligt, idet han trækker Vennen i Ærmet.

»Det er besynderligt,« begynder Treurenberg; hans Stemme har en tvungen, haard Klang, han affecterer en Ligegyldighed, som ikke passer til hans Væsen, »siden jeg blev gift, har jeg altid spillet med meget Held. Det var mig, oprigtig talt, meget behageligt. Se ikke saa indigneret ud, vent, indtil Du er i min Stilling — men, hm, . . . i de sidste Dage har Chancerne været imod mig. I min Stilling er det høist ubehageligt!« Han leer og knipser med Fingeren et Støvgran af sit Frakkeærme.

Harry seer med store Øine paa ham. »Aa, nu forstaaer jeg det, Du trænger til Penge!« siger han. »Hvor meget? Hvis jeg kan hjælpe Dig, skal det være mig en Glæde!«

»Sexhundrede Gylden,« siger Lato kort.

Harry troer neppe sine egne Øren, for en saadan Bagatel henvender Lato sig til ham!

»Naa, det kan jeg vel nok skrabe sammen,« siger han let henkastet, reiser sig, gaaer hen til sit Skrivebord og tager et Par Banknoter op af en Skuffe. »Her!« siger han og rækker Lato Pakken.

Lato tøver et Øieblik, næsten som om han var bange for Pengene, saa tager han Sedlerne, uden at se videre paa dem, og stikker dem til sig.

»Tak,« mumler han hæst. Atter hersker der lydløs Taushed mellem de To. Lato er den Første, som bryder den. »Hvorfor stirrer Du saadan paa mig?« udbryder han næsten vredt.

»Tilgiv, Lato,« siger Harry, »vi ere jo saa gamle Venner.«

»Hvad er det?« spørger Lato.

»Jeg gjorde mig kun det Spørgsmaal, hvordan det var muligt, at et Menneske i dine glimrende Omstændigheder kunde være forlegen for lumpne sexhundrede Gylden!«

»Et Menneske i mine glimrende Omstændigheder!« gjentager Lato bittert. »Ja, Du troer vel sagtens ligesom alle de andre, at jeg endnu stadig lader mig underholde af min Hustru! Men deri tager Du feil. Jeg har nok en Tidlang prøvet denne Rolle — men jeg er ikke skabt til den — nei! I Begyndelsen var det anderledes — i Begyndelsen disponerede jeg over Alt, min Hustru vilde have det saaledes, og langsomt levede jeg mig ind i den Drøm, at hendes Millioner tilhørte mig. Hun henvendte sig til mig om enhver Skilling, jeg drillede hende med hendes Ødselhed, spillede den Høimodige, naar jeg tilgav hende, jeg gav hende kostbare Foræringer — ja — Gud, hvor modbydeligt! Men nu er det forlængst forbi, vi har hver sin Kasse. Gudskelov! jeg er nu tidt for lurvet i Herskabernes Øine derovre, men det generer mig ikke.« Lato trommer heftigt paa Bordet.

Harry seer mere og mere forbauset ud.

»Men saa forstaaer jeg aldeles ikke . . .« mumler han og har ikke Mod til at fuldende Sætningen.

»Jeg veed, hvad Du vil sige,« siger Lato haardt og bittert. »Du undrer Dig over, at jeg under de Forhold endnu ikke kan aflægge den gamle Vane? Naa, hidtil har jeg altid havt Held med mig — nu har Lykken svigtet mig . . . og alligevel kan jeg ikke beherske mig. Folk, som ikke have det fordømte Spillerblod i Aarerne, fatte det ikke, men — Spillet er det eneste i Verden, som er istand til virkeligt at optage mig, med et Ord, som bortleder mig fra alskens Tanker, som jeg helst skulde undgaa. Saa, nu veed Du det!«

Lato trækker Veiret dybt, saa leer han haardt og tørt — Harry bliver helt uhyggelig tilmode, saadan har han endnu aldrig seet Lato. Med Forfærdelse opdager han nu, hvorledes Latos Ydre har forandret sig i de sidste Dage. Hans Øine ere indfaldne og have en forøget Glans, hans Læber ere haarde og sprukne, ligesom en Febersygs. Han bevæger sig mere end ellers, naar han taler.

»Stakkels Lato, hvad er det nu der piner Dig?« spørger Harry, hvis Deltagelse stiger.

En mørk Rødme bedækker Latos Ansigt, saa lægger han urolig Æselsøren i en latinsk Grammatik, der ligger foran ham, trækker paa Skulderen.

»Aa hvad — ubehagelige huslige Forhold,« mumler han undvigende.

»Er der kommet noget Nyt til?« spørger Harry og seer stivt paa ham.

Lato kan ikke udholde dette forskende Blik.

»Hvad skulde der være kommet til?« udbryder han.

»Hvorledes lever Du egentlig med din Hustru?«

»Egentlig slet ikke — og dog værre for hver Dag,« siger Treurenberg tørt. »Nu blander denne fordømte polske Bajads sig ovenikjøbet i det . . .«

»Hvis det behager Herrerne; jeg skulde hilse fra Baronessen . . . Kaffen er serveret!« Med disse Ord har Blasius vist sig i Døren. Hastig springer Lato op — Samtalen mellem de to Venner er endt.

XXIII.

»Din lille Hvalp, hvad bestiller Du der — Du er bestemt endnu ikke færdig med dine Lectier og døser igjen Tiden bort!«

Det var Harry, som raabte disse Ord til sin lille Broder. Knegten var nemlig sprungen op paa en raadden Havebænk og saae speidende ud over Havemuren.

»Jeg saae efter den fremmede unge Pige, som var her idag med Herskabet fra Dobrotschan!«

»Hvem mener Du?«

»Naa, Skjønheden, Olga — Olga Dangeri, hedder hun nok. Kom herhen og siig saa selv, om det virkelig er Tidsspilde at se efter hende!«

Uvilkaarlig smilende ad den gammelkloge Knegt sprang Harry op paa Bænken ved Siden af Broderen og rettede sit Blik paa et Par, en Mand og en ung Pige, som i den langsomt indtrædende Skumring gik ned ad Landsbygaden. Mandens Holdning var slap, hans Hoved bøiet, den unge Pige holdt derimod Hovedet høit løftet, og hendes Holdning havde noget næsten kongeligt Stolt, Sikkert. Manden gik taus ved Siden af sin smukke Ledsagerinde, hun hørte ikke op med at passiare, fortælle ham Løst og Fast, medens hendes lille Hoved var vendt imod ham. Silhouetten af hendes Profil tegnede sig ren og ædel af mod den blege Aftenhimmel. Den nedgaaende Sols sidste gyldne Skjær lagde en flimrende, rødlig Bræmme om hendes brune Haar. Hun havde taget Hatten af og bar den over Armen. En hvid Kjole omsluttede hendes Skikkelse i lange, enkle Folder.

»Naa, er hun ikke deilig?« udbrød Vips i livlig Skoledrengebegeistring. »Jeg forstaaer ikke Lato, han har neppe offret hende et Blik!«

Harry sænkede Hovedet.

»Nu ere de forsvundne i Valnøddealleen, man kan ikke se dem mere,« siger Vips, idet han forlader sin Udkigspost. »Jeg syntes saa godt om hende — hun er ikke alene smuk, men ogsaa ganske klog og elskværdig,« phantaserer Knegten videre. »Jeg passiarede længe med hende. Men hun er ikke saa interessant som vores Zdena, hun har ikke saa mange gode Indfald. Forresten — veed Du hvad — ingen i hele Verden er saa sød som vores Zdena.« Ved disse Ord trak den skarpsindige Wladimir

den ældre Broder i Ærmet og betragtede ham iagttagende fra Siden. »Men hvad gaaer der af Dig, Harry?« — Harry havde nemlig stødt temmelig ublidt til ham.

»Aa, lad mig i Fred med din dumme Snak,« udbryder Harry barsk, »jeg har Hovedpine!«

Forskræmt gik Wladimir sin Vei, men ikke uden flere Gange at se sig om efter Broderen, hvorved han hver Gang tankefuld drog et Suk. Harry havde imidlertid taget Plads paa den samme raadne Bænk, fra hvilken Vips havde anstillet sine Iagttagelser. Med Hænderne i Lommen, Benene fremstrakte, saae han mørkt hen for sig og rev Jorden op med sine Sporer. Han havde havt en slem Dag, havde igjen maattet lyve — han havde været tvungen dertil. Aa, hvor han ærgrede sig bagefter og dog — det havde ikke kunnet være andet! Paula havde udført sin Trudsel og var kommen herover med Selina, havde ogsaa taget Lato og Olga med — »for at aflægge Damerne en Visit.« Efter at have hilst paa Damerne havde hun fuldstændig offret sig for sin Forlovede, som hun bestandig trak hen i skyggefulde Vinduesnicher eller duftende Alleer for at hviske ham søde Ord i Øret eller glæde ham med alskens Kjærtegn, som han ikke kunde frigjøre sig for, uden at blive raa. Aa, hvor dette Besøg var forekommet ham langt! Uagtet hans Forlovede havde afsondret ham saa meget som muligt fra Resten af Selskabet, fandt han alligevel Leilighed til at iagttage de Andre. Olga, som ikke taalte at kjøre baglængs og ikke havde villet skifte Plads med nogen af de to andre Damer — var ved sin Ankomst noget bleg og svimmel. Zdena tog sig med den elskværdigste Medlidenhed af hende, hjalp hende, saae deltagende paa hende. Hvor var hun dog nydelig, denne lille Zdena! Vips havde Ret, ingen i Verden var saa sød som hun, men den Anden var smukkere og desuden var hele hendes Personlighed gjennemglødet af et mægtigt Trylleri, mod hvilket ingen mandlig Organisme er uimodtagelig — en stærk, lidenskabelig Naturs Trylleri. Selv Harry, hvis Følelser dog nu dreiede sig om et andet, for ham uendeligt mere tiltrækkende Væsen, kunde ikke engang opholde sig i hendes Nærhed, uden at spore Virkningen deraf. Men denne unge Pige havde tillige noget Uhyggeligt for ham.

Harry havde i Begyndelsen ikke kunnet sige hvorfor, men det var ham ubehageligt at se, hvor hurtigt der var opstaaet en vis Intimitet mellem hende og Zdena. Da han saae de to unge Piger spadsere Arm i Arm om i Haven, var det for ham, som om han helst vilde have revet Zdena bort fra den unge Veninde, fra den blege smukke Olga, som det dog gjorde ham saa ondt for.

Heda havde imidlertid gjort Honneurs for Selina, hvorved Grevinde Zriny havde staaet hende bi paa sin venlig »velsignende« Maade, saa havde de to Søstre villet tage Huset i Øiesyn, og man havde taalmodig ført dem fra Kammer til Kammer, ved hvilken Leilighed de, aabenbart bestyrtede over Meublementets næsten fattige Tarvelighed, alligevel havde rost Alt overmaade og især hyppigt betegnet det som »stemningsfuldt«. Paula havde lagt stor Vægt paa at se Harrys Værelse, hun havde derinde givet en livlig Begeistring til Bedste, havde befølt alle hans Ridepiske, skjelmsk taget en af hans Cigarspidser i Munden og endelig *à la derobée* bag de Andres Ryg kysset sin Forlovede paa Øret, ved hvilken Leilighed Grevinde Zriny ganske tilfældigt har seet sig om efter det elskende Par, til stor Fortrydelse for Harry. Henad Kl. sex havde man drukket Kaffe, og endelig, efter mangfoldige slægtskabelige Kjærlighedsforsikringer, vare Gjæsterne brudt op.

Før Bortkjørslen havde der imidlertid været en ubehagelig lille Scene. Lato havde opfordret sin Kone til at afstaa sin Plads i Vognen til Olga, fordi denne, som allerede omtalt, ikke kunde taale at kjøre baglængs. Selina havde kort afslaaet sin Mands Anmodning og paastaaet, at det var ligesaa ubehageligt for hende som for Olga.

Men Olga havde blandet sig i Samtalen og yttret, hun havde hørt, at Fodstien gjennem Skoven var høist malerisk og slet ikke lang; hvis Lato vilde gaa med hende, foretrak hun at gaa tilfods. Lato havde gjort forskjellige Indvendinger, og endelig, naa endelig var han alligevel gaaet med hende, med slap Holdning og bøiet Hoved, ligesom et Offer, der lader sig slæbe med imod sin Villie, men han var gaaet.

Erindringen om den blege unge Pige med de store, mørke Øine forfulgte bestandig Harry. Var det da muligt, at ingen af de Andre læste i disse Øine! Han saae den høie, næsten spinkle Skikkelse, de lange, næsten magre og alligevel ædelt formede Arme, de smalle, noget lange Hænder, i hvilke der skjælvede en lønlig Feber, som om de higede efter at kunne holde et eller andet fast, kjærtegne det, han saae hendes Gangs glidende Tungsind, han var helt optaget af hendes Person. Det forekom ham, at han allerede andetsteds havde seet en Skikkelse, der udtrykte en lignende sværmerisk Længsel — paa et Billede af en gammel, italiensk Maler — Boticelli var hans Navn — og Billedet havde forestillet Foraaret, et blegt, lummert Foraar, i hvis Hænder Blomsterne visnede. Noget i den unge Piges Holdning og Skikkelse mindede om denne Foraarsallegorie, kun var Olgas Ansigt uendeligt smukkere end det vellystig-exstatiske Aasyn paa det gamle Billede. —

Harry sad endnu paa den gamle Bænk og grublede. Harry blev mere og mere uhyggelig

tilmode. Han glemte alle sine egne Ubehageligheder over denne nye Angst.

Han tænkte paa Treurenbergs forandrede Væsen. Olga havde endnu ikke givet sin Længsel Navn, det var endda en Lykke. Hun var ikke alene fuldstændig ren — det var Harry aldeles overbevist om — hun var ovenikjøbet endnu uvidende om sin egen Tilstand. Men hvor længe kunde det vare? Lidenskaben gaaer, ligesom en Somnambule, med svimlende Sikkerhed langsmed Randen af den dybeste Afgrund, saa længe dens Øine ere lukkede. Men hvad, naar en udelicat Advarsel eller blot et eller andet plumpt Tilfælde vækker den — saa . . . Gud naade den.

Mere og mere urolig rev Harry Jorden foran sig op med sine Sporer.

»Hvad vil der ske, naar hun vaagner?« spurgte han sig selv indtrængende, gysende. Hun helder ingenlunde til letsindig Syndighed — men hun er en lidenskabelig Natur, en Skabning uden stærke Grundsætninger, uden bindende Familieforpligtelser. Og Lato? Lato kjæmpede, han gjorde, hvad han kunde, for at overvinde sig. Vilde han være istand dertil, vilde han have den fornødne Kraft og den fornødne Tact til at undgaa en Katastrophe og bringe Sagen ind i den gamle Skure? Og hvis ikke, hvad saa?

Harry støttede Hovedet mellem Hænderne og sine Albuer mod Knæene, Haaret reiste sig paa hans Hoved. Hvad det vilde føre til, stod ikke klart for ham — men til noget Frygteligt, det anede han. Han kjendte Lato nøie, baade hans lammende Svaghed og den subtile Finhed i hans Natur. Han var fuldstændig blottet for strenge Grundsætninger, en bestemt Pligtfølelse — hvordan kunde det være andet ved den Opdragelse, han havde nydt! — Men til Gjengjæld besad han en medfødt, moralsk Skjønhedssands, der gjorde ham utilgjængelig for enhver Simpelhed.

»En ung Pige, et Medlem af hans snevreste Familiekreds!« mumlede Harry. »Nei, det er utænkeligt! Og dog . . . hvad skal det blive til, hvad?« Og en hulkende Vind bar Duften af de trætte Roser, af hvis Kalke den havde drukket Duggen, hen til ham, og gjennem det afsvedne Løv lød det som en triumpherende Dæmons Haanlatter.

XXIV.

Nu er Harry ophørt med at gruble, den skingrende Bordklokke har kaldt ham ind til Aftensbordet. Han finder allerede Selskabet samlet i Spisestuen, da han betræder den. Alle le, passiare, selv Zdena, som iøvrigt paa en mere og mere iøinefaldende Maade lader sig gjøre Cour til af den kjønne, gammelkloge Wladimir. Hun underretter strax alvorlig Harry om, at Vips lige har friet til hende, kun den store Aldersforskjel forhindrer hende i at modtage hans Tilbud, thi i sit inderste Hjerte holder hun meget — meget af ham.

»Jeg giver Afkald paa Dig af Pligtfølelse, Vips,« forsikkrer hun den unge Herre og stryger ham lystig med sin fine Pegefinger over hans glatte, brune Kind, og Vips bliver meget rød og udbryder:

»Hvis Du ikke vil have mig til Mand, saa lov mig ialtfald, at jeg maa være Brudefører ved dit Bryllup!«

Harry leer hjertelig.

»Det kalder jeg et Alternativ,« udbryder han, »enten Brudgom eller ialtfald Brudefører!«

»Men, ikke sandt, det lover Du mig, Zdena?« siger Vips.

»Det vil afhænge af, hvem jeg gifter mig med,« svarer Zdena med Værdighed; »Brudgommen har vel i dette Tilfælde ogsaa et Ord at sige!« og derved mødes hendes Øine tilfældigt med Harrys, hun sænker Blikket, hendes Kinder blusse og voldsom Forlegenhed lukker hendes Mund.

Da hun nu begiver sig hen paa sin Plads, finder hun ved Siden af sin Couvert et Brev, som bærer Poststemplet Bayreuth og er forseglet med et storartet Vaaben. Det giver et Sæt i hende og hun lader strax Documentet uaabnet glide ned i sin Lomme.

»Hvem er det fra?« spørger Heda, som ved enhver Leilighed lægger den ubændigste Nysgjerrighed for Dagen.

»Fra — fra Bayreuth,« svarer Zdena.

»Fra Tante Rosa?« spørger Heda.

Zdena tier.

»Fra Wenkendorf?« spørger Harry ærgerlig.

Blodet stiger op i hendes Kinder.

»Ja,« mumler hun.

»Det er interessant,« udbryder Heda, »jeg vilde virkelig gjerne lære hans Anskuelser om de musikalske Mysterier i Bayreuth at kjende! Læs Brevet for os!«

»Aa, det er bestemt kjedeligt,« svarer Zdena og lægger af Forlegenhed mindst en halv Snes Kartofler paa sin Tallerken.

»Velbekomme!« udbryder Wladimir.

Bestyrtet seer Zdena paa den mægtige Bunke Kartofler, der optaarner sig paa hendes Tallerken som et Monument over en kollossal Graadighed.

»Men saa luk dog Brevet op!« udbryder Heda.

»Luk det op!« gjentager Harry.

Mekanisk adlyder Zdena — hun brækker Omslaget, løber Brevet igjennem. Hendes Kinder blive rødere og rødere, hendes Hænder ryste.

»Naa, læs det dog for os — «

Men istedetfor stikker Zdena med en meget forlegen Mine igjen Skrivelsen til sig og mumler:

»Der — der staaer ikke noget i det om Bayreuth.

»Aa, Hemmeligheder!« siger den misundelige Heda spydig.

Men Zdena stirrer med fortvivlet Mine paa Kartoffelmonumentet, som under hele Maaltidet ikke bliver en eneste Bid mindre.

Skinsygen, som saa længe havde tiet i Harrys Bryst, flammer paany op i hans Hjerte. Man er ikke for intet en Leskjewitsch. Hun vedligeholder en Korrespondance med Wenkendorf, aha — maaske har han taget feil af hende. Hvorfor er hun bleven saa forlegen ved Synet af Brevet, hvorfor har hun skyndt sig at skjule det? Hvem veed, maaske fjaser hun med den gamle Tilbeder, af Forsigtighed, fordi hun endnu ikke er paa det Rene med sin Livsplan. Det er afskyeligt, hvem skal man da tro, naar der bag dette Engleaasyn skjuler sig en Løgn?

Grevinde Zriny, venlig og sød som altid — »Sirup fortyndet med Vievand,« kalder Vips hende — mærker, at noget har gjort et ubehageligt Indtryk paa de Tilstedeværende og gjør sig Umage for at bringe dem paa andre Tanker.

»Hvordan gaaer det med din Hund, kjære Harry?« spørger hun sin Neveu over Bordet.

»Det gaaer daarligt!« svarer den unge Officier kort.

»Saa! det er jo meget sørgeligt. Men hvad feiler den egentlig?«

»Ja, blot jeg vidste det! Den slæber Benene efter sig, hænger med Halen og har Feber. Jeg er overbevist om, at man har kastet med Sten efter den. Vidste jeg bare, hvem der har været saa lumpen!«

»Stakkels Hektor! Den er helt snavs, har heller ingen Appetit,« mumler Vips.

»Hvoraf veed Du det?« spørger Harry skarpt.

»Jeg vilde i Eftermiddag give den et Stykke Brød,« fremstammer Vips.

»Aha!« siger Harry opfarende. »Hvis Du gjør det een Gang til — saa — naa, saa skal Du faae at se, hvad jeg skal gjøre ved Dig! Jeg havde strengt forbudt Dig at komme i Nærheden af Hunden. Jeg gad dog se, om Du vil adlyde mig eller ikke!« derpaa, henvendt til de Andre, forklarer han: »Jeg har maattet lægge Dyret i Lænke, paa Grund af Folks dumme Snak!«

»Men, Harry,« begynder Vips lidt efter indsmigrende, »hvis jeg ikke maa komme i Nærheden af Hunden, saa skulde Du heller ikke give Dig saa meget af med den. Du har været saa mange Gange henne hos den idag!«

»Aa, jeg, det er noget helt andet, mig er den vant til!« svarer Harry kort, medens Broderen med Hovedet paa Siden seer forelsket og bekymret paa ham. »Og da alle de Æsler, ligefra det gamle Kvæg til Blasius ere bange for det stakkels Dyr, er jeg vel nødt til selv at passe den. Forresten feiler den ingenting!«

Vips trækker betænkelig Rynker paa Panden og ryster paa det brunlokkede Hoved.

Imidlertid gaaer Spisestuedøren op — gamle Blasius kommer ind, kridhvid og med rystende Knæ.

»Hvad er det?« spørger Harry og springer ærgerlig op.

»Naadige Hr. Baron . . .« fremstammer den Gamle med svigtende Stemme.

»Hvad er det?«

»Jeg sagde det nok, Hr. Baron,« udbryder den gamle Tjener med den smaalige Paastaaenhed, der hos mange Mennesker blander sig triumpherende i Meddelelsen om en Ulykke, »Hektor . . . naa, Galskaben er brudt ud hos den!«

»Dum Snak, hvad forstaaer Du Dig paa Hundegalskab! Lad min Hund i Fred!« udbryder Harry og stamper med Foden.

»Men, naadige Herre, den har reven sig løs fra Lænken!«

»Faae den saa bunden igjen! Kald paa Johan« (Harrys Privattjener).

»Johan er ikke hjemme. Men De veed ikke, Hr. Baron, hvad De befaler. Hunden kaster sig over Alt, hvad der kommer i Veien for den, og river og slider i det. Ingen tør komme i Nærheden af den, ikke engang Rakkeren — vi maa slaa den ihjel!«

»Saa—aa, din Kryster,« skriger Harry, »slaa min Hund ihjel, paa Grund af en Smule Epilepsi eller hvad den ellers feiler — det skulde jeg give mit Samtykke til!« Idetsamme bemærker Harry, at hans Broder, som imidlertid er forsvunden i det tilstødende Værelse, nu med en meget resolut Mine vil liste sig ud af den Dør, som vender ud til Forstuen. Harry tager ham i Skulderen og holder ham tilbage. »Hvor skal Du hen?« spørger han kort.

Vips tier.

»Hvad er det, Du har i Haanden?«

Det er Harrys Revolver.

»Er den ladt?« spørger Harry strengt.

»Ja,« mumler Vips neppe hørligt.

»Læg den strax hen paa Klaveret!« befaler Harry barsk. Den stakkels Fyr adlyder ængstelig, bedrøvet, saa kaster han sig til den ældre Broders Bryst.

»Men Du bliver her, Harry, kjære, kjære Harry; ikke sandt, Du gaaer ikke hen til Hunden?«

»Dumme Knegt, skal jeg maaske lade mig hovmesterere af Dig!« irettesætter Harry ham og griber saa bagfra fat om Drengens spinkle Skikkelse, saa at han holder hans Arme fast til Siderne, bærer ham ind i det tilstødende Værelse, aflaaser Døren efter ham og gjemmer Nøglen i Lommen. Saa gaaer han sin Vei, uden at have sagt et Ord mere. Blasius bliver staaende inde

i Spisestuen, han vrider sine Hænder og begynder tilsidst en jamrende Tankeudvexling med Vips, som ivrigt sparker løs paa den Dør, bag hvilken man holder ham fangen. Heda, Grevinde Zriny og Frøken Laut danne, med Ryggen op til Klaveret, paa hvilket Revolveren ligger, en interessant Gruppe, som udtrykker Angst og Raadvildhed i hver en Mine.

»Den er maaske alligevel ikke gal,« yttrer efter en længere Taushed Grevinde Zriny, ligesom altid tilbøielig til at tvivle om en ubehagelig Kjendsgjerning, »forresten har jeg i ethvert Tilfælde mit Eau de Lourdes.«

I samme Øieblik hører man en let Kjoles Raslen. Grevinde Zriny seer sig om efter Zdena, men denne er forsvunden. Hvor er hun henne?

Spisestuen har fire Døre, — en, som vender ud til Haven, en ligeoverfor, som vender ud til Forstuen, en, der fører ind til Harrys Værelse og en ind til Anretterværelset. Zdena er smuttet ud ad den Dør. Fra Anretterværelset kommer man ud i en lille, mørk Gang, fra denne fører en smal Trappe ind i et temmelig uordentligt Pulterkammer, hvorfra man kan komme ud i Gaarden.

Nu har Zdena lukket Yderdøren efter sig, hun staaer udenfor, seer sig om. Hendes Hjerte banker stærkt. Hun haaber at naae Harry, inden han er truffen paa Hunden. Men hvor meget hun end seer og seer — hun kan ikke opdage ham.

Skyer jage forbi Maanen, dæmpe dens Lys; Skyggerne ere snart mørke, snart blege, de danse og svæve, og alle Omrids vexle i phantastisk Utydelighed — Vinden, der før kun sittrede som et klagende Suk over Blomsternes Kalke, har forstærket sig, den skriger og stønner, hvirvler Støvet op og jager det i Øinene paa den stakkels Pige. En hæslig Lyd blander sig med dens vilde Røst til en hæs, uhyggelig hul Rullen.

Zdenas Hjerte banker heftigere og heftigere — hun er meget bange. »Harry,« udbryder hun i sin Dødsangst, »Harry!« Men forgjæves. Hun hører hans gjennemtrængende Fløiten i den anden Ende af Gaarden, hører hans bydende Kalden: »Hektor, herind, Hektor!« Han er langt, meget langt borte. Hun iler længere frem. Saa — hendes Hjerte standser sit Slag, ved Siden af hende lyder en Lænkes Raslen, et Par lumsk glødende Øine skinne hende imøde — Hunden er lige ved hende — den skærer Tænder, strækker Hovedet frem, gjør sig rede til Spring.

Zdena har rigtignok en Revolver i Haanden, men hun forstaaer ikke at bruge den, har endnu aldrig i sit Liv affyret et Skud. I panisk Skræk klattrer hun op ad en Brændestabel, som taarner sig op ved Siden af Brændevinsbrænderiet. Hunden styrter med blindt Raseri imod Brændet, tørner tilbage og fortsætter hylende sin Vei i en anden Retning. Nu har Maanen arbeidet sig ud af sine Slør og oplyser Gaardspladsen. Zdena opdager endelig sin egensindige Fætter — han gaaer nu lige løs paa Hunden.

»Hektor,« raaber han, »Hektor!«

For Guds Skyld! Kun et Par Skridt endnu, saa — har Zdena svunget sig ned fra sit beskyttende Observatorium. Gispende, ude af sig selv, fuld af opoffrende Heltemod og fortvivlet Angst skynder hun sig hen til Harry.

»Hvem er det? Zdena . . . er det Dig?« udbryder Harry. Thi i samme Øieblik han udstrækker Haanden efter Hundens lodne Nakke, har en fin Skikkelse kastet sig imellem ham og det tænderskærende, lumske Dyr.

»Der, Harry — der er Revolveren!« fremstammer den unge Pige og paanøder ham Vaabnet. Et skarpt Knald — Dyret dreier sig endnu engang vaklende om og synker saa død til Jorden!

Vaabnet falder ud af Haanden paa Harry — han lukker Øinene. Et Par Sekunder staaer han der, ligbleg og ligesom forstenet. Idetsamme mærker han en lille Haand lægge sig paa hans Arm, og en blød, skjælvende Stemme hvisker til ham:

»Tilgiv mig, Harry, jeg forstaaer, at det maa gjøre Dig ondt for den stakkels, gamle Ven, men — men jeg var saa bange for Dig!«

Saa slaaer han Øinene op, og idet han drager den unge Pige ind til sig, udbryder han: »O, Du . . . Du Engel! Og troer Du da virkelig, at jeg i dette Øieblik endnu kan offre Hunden en Tanke, hvor meget jeg end holdt af den!«

Han lægger Armen fastere om hendes Liv.

»Harry!« aander hun ængstelig.

Med et Suk giver han Slip paa hende.

Gjennem de gamle Valnøddetræers Kroner lyder en utilfreds Mumlen, og Maanen, som nylig har skinnet saa klart — Maanen, som holder saa meget af, at to smukke unge Mennesker kysse hinanden, er bleven narret for sin Glæde og tilhyller sig ærgerlig med en Sky.

»Lad os gaa ind!« hvisker Zdena. Det gaaer imidlertid ikke saa let, som hun troer. Hun er i den Grad svimmel, at hun ikke er istand til at sætte den ene Fod foran den anden. Enten hun vil eller ikke, saa maa hun lade sig lede af ham.

»Din lille Nar!« mumler han. »Læn Dig kun rigtig fast til mig. Stakkels Engel! Du ryster jo som et Espeløv!«

»Jeg befinder mig saa ilde — jeg har været saa bange,« tilstaaer hun.

»For min Skyld?« spørger han drillende.

»Nei, ikke alene for din Skyld — ogsaa for min egen,« svarer hun leende; »thi, mellem os sagt, jeg er jo egentlig en Kujon!«

»Virkelig? Aa, Du . . .« Han trykker hendes lille Haand.

»Men, Harry,« udbryder hun denne Gang, alvorligt irettesættende. »Nu er jeg forresten

ikke svimmel mere, jeg kan gaa alene!« Og hun river sig løs fra ham.

Han leer kun og siger: »Som Du vil, min Dronning, men Du behøver ikke at være bange for mig. Hvis et Menneske har gjort sig fortjent til Paradiset, har jeg gjort det derhenne.« Leende peger han paa det Sted under det gamle Valnøddetræ, hvor Maanen har ærgret sig over ham.

Et Øieblik efter træder de, hver for sig, ind i Spisestuen, hvor de tre Damer endnu ere samlede.

Grevinde Zriny kommer henimod Harry med en stor Flaske Eau de Lourdes, Heda er ifærd med at ophede en Theske over Lampen, Frøken Laut afbryder ved Harrys Indtræden en vidtløftig Forklaring af et Sympathimiddel mod Hundegalskab. Ikke uden Utaalmodighed afværger Harry alle disse Beviser paa en kjærlig og opoffrende Deltagelse. Paa de Spørgsmaal, med hvilke man bestormer ham, svarer han kun kort: »Hunden er død, jeg har skudt den!« Hvorledes det er gaaet til, forklarer han ikke. I Begyndelsen har han nok havt Lyst til at rose den unge Piges Heltemod, men saa er han, ved at se hende ind i Øinene, kommen paa bedre Tanker. Nei, Erindringen om denne Begivenhed vil han ikke dele med Nogen, men vil gjemme den i sit Hjerte som en kjær, hellig Hemmelighed. Saa melder Vips sig inde i det andet Værelse ved at sparke løs paa Døren. Smilende tager Harry Nøglen op af Lommen og løslader Fangen. Aldrig saasnart er Vips kommen ud af sin Arrest, før han løber hen til Broderen.

»Har den ikke bidt Dig — slet ikke?« udbryder han, og da Harry forsikkrer: »Nei!« saa beder han alvorlig: »Viis mig dine Hænder, Harry — dem begge!» og saa kaster han sig om Halsen paa Broderen og klynger sig til ham.

»Aa, din lille kjælne Hvalp!« udbryder Harry og klapper ham paa Hovedet. »Men gaa nu og vær fornuftig, opfør Dig ikke som en Tøs, hører Du!«

»Mine Nerver ere i en Tilstand . . .« yttrer Heda.

Men Harry stamper med Foden.

»Mine ogsaa!« udbryder han. »Jeg vil raade Damerne til at trække sig tilbage for at sunde sig ovenpaa denne storartede Begivenhed.

Kort efter er det stille i Huset. Selv Vips har efter nogen Modstand bekvemmet sig til at gaa i Seng og sove Skrækken bort. Kun Harry er oppe endnu. Efterat han har paalagt Blasius at skaffe Hundens Lig af Veien og bringe ham Revolveren, som han, hvad han nu bagefter husker, har ladet ligge ved Siden af det døde Dyr, sætter han sig ud paa Havetrappen udenfor Spisestuen, støtter Albuerne mod Knæene, Kinderne mellem Hænderne og drømmer. Blæsten har lagt sig, og Natten forekommer ham vidunderlig, skjøndt et gjennemsigtigt Skylag endnu tilslører Maanens Lys. Blomsterne dufte . . . Hvor Livet dog er smukt! Saa hører Harry lette Skridt smutte nedad Hovedtrappen. Han springer op, iler ud i Korridoren og seer Zdena, som netop lægger et Brev i Postkassen. Hendes Øine møde hans. Forgjæves gjør hun sig Umage for at bevare en rigtig alvorlig Mine — et overgivent Smil spiller om hendes fine Mund, afspeiler sig i hans Træk, der straale af Lykke.

»Hvem var det Brev til?« spørger han og gaaer nærmere hen til hende, drillende og ømt, ikke fordi der er blevet et Spor af skinsyg Mistanke tilbage hos ham — ingenlunde, kun fordi han gjerne vilde holde hende fast, om det ikke var mere end et Øieblik, have Del i Alt, hvad der vedrører hende. »Siig mig, Zdena, hvem var det Brev til?«

»Kommer det Dig ved?« spørger hun med Værdighed.

»Nei, men jeg vilde alligevel gjerne vide det!« beder han.

»Jeg siger det ikke!« svarer hun.

»Men sæt nu, at jeg havde gjættet det?«

Hun trækker paa Skulderen. »Det bliver din Sag!«

»Til Wenkendorf!« hvisker han og nærmer sig hende et Skridt mere.

Hun svarer ikke.

»Hvad har han skrevet til Dig?« vedbliver Harry.

»Det kommer nu slet ikke Dig ved!« svarer hun livlig.

»Og hvis jeg nu ogsaa havde gjættet det?«

»Naa, saa haaber jeg, at Du beholder Din Visdom for Dig selv og ikke omtaler det til Nogen!« udbryder Zdena, dennegang med oprigtig Energi.

»Han har friet til Dig!« siger Harry dæmpet.

Zdena sukker utaalmodig.

»Naa ja!« indrømmer hun endelig, og idet hun vender sit rødmende lille Aasyn om imod Harry, udbryder hun ivrig: »Men jeg kan virkelig ikke gjøre for det — det forsikkrer jeg Dig. Jeg har gjort, hvad jeg kunde for at undgaa det, men Mændene ere virkelig altfor indbildske. Naar en Mand først engang har sat sig noget i Hovedet, saa er han ikke til at faae fra det.«

»Hm, alle Mænd ere altsaa saa indbildske?« siger Harry, som har Møie med at undertrykke en hjertelig Latter.

»Naa, de som ikke ere det, de have igjen andre Feil,« siger hun, »de ere mistroiske og fremfusende, og det er langt værre!«

»Men de skammer sig bagefter saa dybt derover,« forsikkrer Harry bodfærdig.

»Hm, hvad det angaaer — han vil sagtens ogsaa skamme sig,« svarer Zdena humoristisk;

idet hun saa pludselig bliver mere alvorlig, tilføier hun: »Jeg vilde blot ikke have, at . . .«

»At Nogen faaer noget at vide om hans mislykkede Frieri,« falder Harry hende i Talen. Den ondskabsfulde Triumph, hvormed han udtaler disse Ord, er ikke til at beskrive. »Du kan være rolig, vi skal nok bevare hans Hemmelighed!«

»God Nat!« Hun tager sin Lysestage, som hun imens har sat fra sig paa Bordet, ved hvilket de begge staa, og gaaer henimod Vindeltrappen.

»Zdena,« hvisker Harry sagte.

»Hvad er det nu?«

»Ingenting — blot . . . Er da ikke en eneste længselsfuld Tanke bleven hængende ved de Skatte, som Du giver Afkald paa?

Hun ryster tankefuldt paa Hovedet, som om hun vilde prøve sig selv.

»Nei,« siger hun efter modent Overlæg; »hvad havde de gavnet mig, siden jeg dog ikke havde kunnet nyde dem!« Saa bliver hun pludselig ildrød, og idet hun energisk vender ham Ryggen, gaaer hun hen til Trappen.

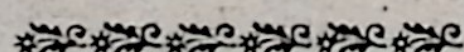
»Zdena!« udbryder han endnu engang, »Zdena!« Men hendes lyse Skikkelse er forsvunden i Omdreiningen af Vindeltrappen. Han er alene. Endnu en Stund stirrer han med fugtige Øine ind i den Skygge, som har opslugt hende. »Gud være med Dig!« mumler han derpaa kjærligt ved sig selv og gaaer endelig ind paa sit Værelse, men han tænker ikke paa at gaa til Ro.

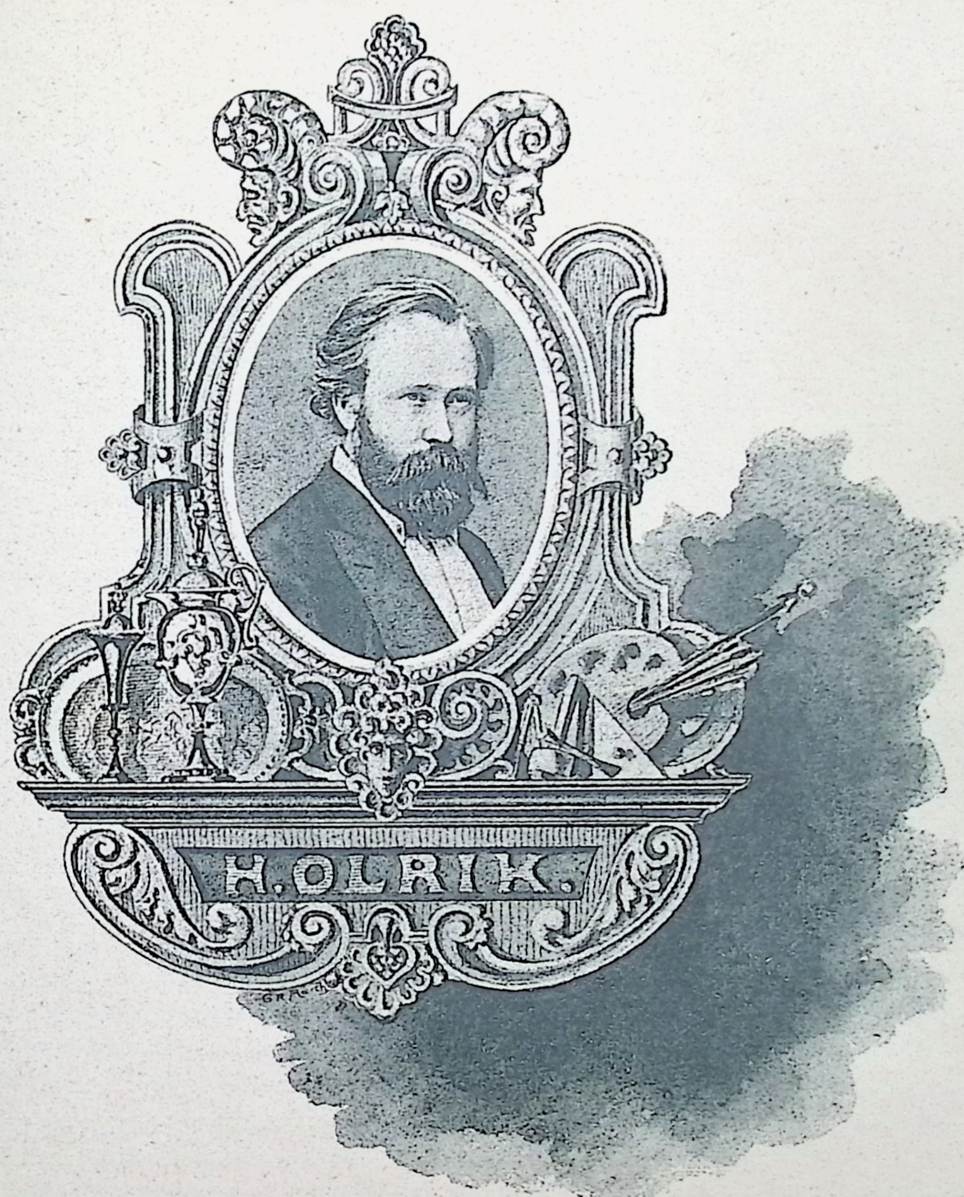
(Fortsættes).

Thorvaldsen i Livsfare.

Hort første Gjensyn af Rom (1825) — fortæller **Ludvig Bødtcher** i sin romerske Dagbog — frembød os næsten intet uden en utallig Mængde Pillegrimme. Pavens Speculation med det hellige Aar er nok gaaet i Lyset. Den Mængde velhavende hellige Fremmede, som ellers pleie i saa Tilfælde at berige Rom fra alle Lande, ere udeblevne. Vedkommende Regeringer have hemmelig forpurret det. Nu er Paven desperat og har ladet Romerne saa strengt faste, at det af Sult har sortnet for Øinene af de ikke Faa, der endnu tro paa hans Ufeilbarhed. Des større var ogsaa det kaade Raseri, hvormed Romerne afknaldede deres Fastepotter 1ste Paaskedags Middag. Jeg var just ene gaaet ud forbi Kapitolium, da Ringningen begyndte. I første Øieblik toge Alle Hattene af og Mange knælte, men strax efter begyndte man at fyre ud ad Vinduer, Døre og paa Gaden med smaa Kanoner, Pistoler, Geværer og Fastepotter fyldte med Krudt. Mænd og Børn toge Alle glade Del i Kanonaden; hvorved der især blandt de smaa Drenge forekom herlige Grupper af Glæde blandet med Ængstelse over Explosionen og Knaldet. Langfredag Morgen mødte jeg **Thorvaldsen,** som under vor Samtale viste mig et lille Hul paa sin Frakke paa venstre Side af Brystet ved Hjertet. „I Dag for 2 Aar siden," sagde han med sin dybe blide Stemme, „var jeg Døden meget nær. Just som jeg stod og syslede med en Pistol for ogsaa at bidrage mit til den almindelige Glædesild, affskjød en lille Dreng en anden til Ulykke skarp ladt Pistol imod mit Bryst. Ved den besynderlige Smerte, som jeg følte i min hele venstre Side, og bedøvet ved det pludselige Tilfælde sank jeg ned paa Sengen og ytrede, at jeg troede mig farlig saaret. Hele Huset kom i Skræk, og jeg havde Umage med nogenlunde at dæmpe deres Skrig, som især steg til det Høieste, da man ved Undersøgelse fandt Blod ved mit Hjerte. At dette hidrørte fra en af mine Fingre, som af Kuglen var kvæstet, opdagede vi først senere, da de ogsaa fandt Kuglen, som var bleven flad, liggende ved min Fod paa Gulvet. Hvor Kuglen er gaaet ind, hvorledes den har afkræftet sig paa mit Legeme og hvor den er gaaet ud igjen, er mig ikke let at sige med Vished: Forunderligt var det Hele, og havde jeg været Katholik," satte han til med et Smil, „havde man ganske vist raabt Mirakel og betragtet mig med store Øine. Nu fik Drengen Æren og man ytrede: at han, som god Katholik, ikke var i Stand til at skyde en Mand af min Reputation.

OM HENRIK OLRIKS LIV OG KUNST.

Af Hans Olrik.

I.

Med Kunstbilag: »En Brud pyntes af sin Veninde« og Portræt efter Fotografi fra 1872.

Livet er kort og Kunsten lang. Det Ord er sagt saa ofte, at Folk snart ere kjede af det. Man vil dog vist tilgive mig, at jeg bruger det som en Slags Overskrift, idet jeg kaster et Blik tilbage paa min afdøde Faders Liv og Gjerning for efter Opfordring at meddele Læserne af »Aaret rundt« nogle Hovedpunkter deraf. Det gamle Ord faldt mig i Tanke, ikke blot fordi min Fader blev bortkaldt, da han endnu manglede adskilligt i »Støvets Aar«, men navnlig fordi han forlod en Kunstnervirksomhed, der naaede sine videste Syner og Løsningen af sine største Opgaver umiddelbart før sin Afslutning og blev afbrudt paa et Punkt, hvor Fremgang endnu var sandsynlig og Udviklingen i Stand til at fortsætte sig. Netop dette gjør det vanskeligere at give et Billede af det svundne Kunstnerliv. Det vilde vel være let, men ogsaa urigtigt, hvis jeg særlig vilde fæste mine egne Erindringer til Papiret. Min Hensigt er det derimod at gjøre et Forsøg paa

at give en Oversigt over min Faders Virksomhed i det hele. Et Forsøg, — mere kan det ikke blive, dels paa Grund af den meget knappe Tid, dels paa Grund af de Vanskeligheder, en Søn har ved at fremstille og bedømme sin Faders Liv og Virken.

Ole Henrik Benedictus Olrik blev født i Kjøbenhavn d. 24. Mai 1830 og voxede op i et strængt og nøisomt, men tillige hyggeligt Hjem, rigt paa aandelige Interesser, saa at hans Sans for det skjønne og for alt godt kunde vækkes og næres. Faderen, Johan Henrik Ludvig Olrik, havde været Lieutenant, men maatte afbryde sin heldig begyndte militære Løbebane for at hjemføre sin Brud, Benedicte Martinette Heiberg. Han manglede nemlig den Formue, en Officier skulde have for at kunne faae Tilladelse til at gifte sig. Nu prøvede han først paa Landvæsenet, men det mislykkedes; ved Toldvæsenet opnaaede han en Stilling, men den var kun ringe lønnet, saa den yderste Sparsommelighed var nødvendig, hvis Familien skulde slaa sig igjennem. Efter mange Aars Embedsvirksomhed tog han sin Afsked som Toldkontrollør og trak sig tilbage til et endnu mere stille Liv. Ludvig Olrik var en kraftig Mand, i en Alder af 85 Aar endnu rask, rørig og aandsfrisk; af Karakter var han aaben og strængt retfærdig, alvorlig og religiøs, men tillige tung af Sind, noget mistrøstig og menneskesky. Herpaa bødede dog hans Hustrus muntre Freidighed. Forældrenes Eiendommeligheder gik i Arv til deres Søn: en ofte tungsindig Alvor forenede han med Livlighed og Sans for det fornøielige og selskabelige, og fra dem begge arvede han Arbeidsomhed og Villiekraft.

Allerede tidlig røbede Henrik Olrik som Elev i Efterslægtselskabets Realskole betydeligt Anlæg til Tegning. Hans Evner vakte endog saa megen Opmærksomhed, at der var Tale om, at han skulde være med ved »Galatheas« Verdensomseiling som naturhistorisk Tegner; men Christian VIII vilde ikke tillade, at en ukonfirmeret Knøs deltog i den lange Reise. Han var en lille spinkel Skikkelse, ivrig i alt hvad han tog sig for, fingernem og opfindsom, altid virksom og beskjæftiget. Saaledes fandt han paa at danne Smaafigurer af Vox og skære Dyr af Kridt eller — Gulerødder, naar der ikke var andet at faae. Forældrene tænkte egentlig ikke paa at lade ham gaa Kunstens Vei, navnlig fordi de ikke havde Raad til at bekoste hans Uddannelse. Men efter at Landskabsmaler Harder havde yttret sig rosende om Henrik Olriks Tegninger, skaffede en Onkel ham ind paa Akademiets Modellérskole. Langt mere skyldte han dog den gamle brave og elskværdige Professor Hetsch, at han kom frem som Kunstner. Hetsch fik tidlig Øie for hans Evner og tog sig af ham med sand faderlig Kjærlighed. I sin Glæde over at være kommen paa Akademiet tænkte Olrik først ikke nærmere over, hvilken Vei han helst skulde gaa — han var heller ikke mere end 15 Aar gammel —, men vandrede hurtig den slagne Vei gjennem Akademiets forskjellige Klasser og vandt fire Sølvmedailler, to som Dekorationsbilledhugger, to som Figurbilledhugger, hvorimod han forgjæves konkurrerede til Guldmedaille. For en Sølvsukkerskaal fik han 1853 den neuhausenske Præmie, hvad han haardt kunde trænge til. Ellers tjente han — ofte brydsomt nok — sit Underhold ved at arbeide for den kongelige Porcellænsfabrik (formindskede Kopier af flere af Thorvaldsens Statuer) og Ipsens Terrakottafabrik.

»Lysten til at male gjorde sig imidlertid mere og mere gjældende«, hedder det i nogle selvbiografiske Optegnelser, »og i den Tid, jeg kunde afse, gjorde jeg i al Hemmelighed forskjellige smaa Forsøg som Maler, hvilket imidlertid var meget vanskeligt for mig, da der den Gang endnu ingen Malerskole fandtes paa Akademiet, og da jeg i pekuniær Henseende ikke var saa heldig stillet, at jeg kunde betale Undervisning i en af Professorernes Atelier.« Den unge Kunstners Hu stod til at komme til Paris, hvorhen hele Skarer af yngre Malere strømmede for at uddanne sig i de private Malerskoler. Som Dekorationsbilledhugger fik han da offentlig Reiseunderstøttelse, og til den kunde han selv lægge nogle hundrede Rdl., han havde opsparet. Det var blevet Alvor med den stadige kjære Drøm: hidtil havde han kun seet saa lidt, men nu skulde han ud i den store Verden, baade for at lære den at kjende og lære sig selv at kjende. Saa bød han Farvel til Forældre og Søstre og til sine gode Venner, der saa ofte havde været samlede hos ham til et muntert

lille Lag, blandt dem den tidlig afdøde Billedhugger Steffen Ussing. I Dagbogen fra Begyndelsen af denne første Udenlandsreise (1854—55) møder man en ungdommelig, ligefrem jublende Glæde over alt, Potsdams Fontæner, det sachsiske Schweiz' Klipper og Salzburgs skyhøie Alper, Rafaels Madonna og de gamle hollandske Mestre, Stefanskirken og Strassburger Münster, alt det nye, skjønne og store, der møder. Reisen gik over Hamburg, Berlin, Dresden, Wien, Salzburg, München og Strassburg til Paris, hvor Olrik forblev et helt Aar. En ung Dansk, der i alle Maader kom fra smaa Forhold, maatte føle sig uendelig lille i Verdensstaden; men Tanken om Fremtidsmaalet hjalp over Ængstelser og Besværligheder. Varede det ogsaa lidt, inden han blev Sproget mægtig, saa klarede han sig dog tappert. En lille Bommert en Gang imellem gjorde ikke saa meget. En Dag raabte han en Kusk (cocher) an, men ved en Feiltagelse raabte han »cochon« *; Kusken blev omtrent lige forbauset og fornærmet, men den hele Historie blev da heldigvis kun et velkomment Latteræmne i de unge Kunstneres Kreds. Der var nok at se og lære i Paris, og med sædvanlig Flid tog Olrik fat paa sin Uddannelse som Dekorationsbilledhugger. Hjemsendte Tegninger skaffede ham Forlængelse af Stipendiet, saa Pariseropholdet kunde udstrækkes over det meste af den Tid, da Verdensudstillingen 1855 øvede sit Trylleri paa Tusender og atter Tusender fra Nær og Fjern. Dette Vandreaar fik allerstørste Betydning for Kunstnerens Liv og Udvikling: under tre Maaneders Veiledning i Coutures Atelier kom Olrik til Klarhed over, at hans Lyst til at være Maler tillige var hans Kald, og ved flittigt Modelstudium mærkede han selv snart betydelig Fremgang. Forvandlingen var foregaaet. Paa Charlottenborgudstillingen 1855 mødte »Billedhugger« Olrik op med sit første Maleri, »Drengen, der blæser Sæbebobler«, som strax vandt det danske Publikums Yndest.

Efter Hjemkomsten gjaldt det om at bryde ny Bane, som Maler. Her hjalp Udviklingen som Dekorationsbilledhugger Olrik over den værste Tid. Gav Malerkunsten endnu lidet af sig, saa tjente han sit Brød ved at gjøre Tegninger og Modeller til Brugsgjenstande i Metal, Porcellæn og Terrakotta, og denne Virksomhed gik ogsaa senere Side om Side med Malerivirksomheden. Efter at have udført flere Familieportræter, skred Olrik til *Billeder af det daglige Liv.* Uventet fik han den Opmuntring, at hans første Genrebilleder (Udstillingen 1857) strax bleve solgte. Enkedronningen kjøbte det ene, en ung Pige ved Klaveret (Kunstnerens yngste Søster); det andet, en Bondepige, der henter Vand ved en Kilde, blev kjøbt af Kunstforeningen. I Sommertiden fodturede han nu i Indlandet, med Malerkassen paa Ryggen og Tegnebogen under Armen. Mest frugtbart blev et Ophold i Holmslands Klit, hvor han i Fiskerpigernes daglige Dont fandt frugtbare Æmner. Landskabsomgivelserne i disse ældre Billeder er noget tunge og mørke i Farven, og Livet er mere skildret med Elskværdighed og Hygge end med Kraft og Lune.

Saa hurtig var det voxet for Olrik, at han 1858—59 for egen Regning kunde foretage en Italiensreise, ikke just for at male, men for at studere Mestrenes Værker, den yppige Natur og det maleriske Folkeliv. Intet Lærred blev derfor bragt hjem med fra denne Udfart, derimod adskillige vel fyldte Skitsebøger. Rom, der saa ofte har ført Nordboer sammen, blev ogsaa det Sted, hvor Olrik knyttede Venskabsbaand, der holdt gjennem hele Livet, med Malerne Carl Bloch, A. Dorph, F. C. Lund og Svenskeren Vinge, Billedhuggerne Saabye og V. Bissen, Arkitekterne Vilh. Petersen og Zwingmann, o. fl. Hjemmets mere blandede Vennekreds var spredt, men under Osteriets Straatag havde Olrik nu faaet sin Indvielse i Kunstnerlaget, hvor han ret hørte hjemme og altid var en god og fornøielig Kammerat.

I Mai 1859 holdt Olrik Bryllup med sin unge Forlovede, Hermina Valentiner, en Forpagterdatter fra Stevns. Deres hyggelige Hjem voxede snart, og Lykken var knyttet til deres Hus; Døden gjorde aldrig noget Skaar i Familien førend han selv blev kaldet bort. — Fra det første Ægteskabsaar hidrører et af Olriks mest kjendte Arbeider, en Brud, der pyntes af sin Veninde. Det blev kjøbt til Galleriet og har stedse haft mange Venner paa Grund af sin fine, yndefulde Stemning og den delikate Omhu, hvormed Enkelthederne, navnlig den hvide Atlaskes Kjole, er behandlede. Denne næsten pertentlige Samvittighedsfuldhed har imidlertid ogsaa, særlig

* Svin.

i vor Tid, mange Fjender; og det skal da bemærkes, at Kunstneren selv var kjed over kun at være repræsenteret paa vort Billedgalleri ved dette ene, i Sammenligning med mange senere Frembringelser noget svage Ungdomsarbeide. Desværre indtager det endnu sin enlige Plads. Olrik var imidlertid kommen saa vidt, at han med Akademiets Reisestipendium og en anden mindre Understøttelse kunde tiltræde sin tredie Udenlandsreise (1862), til London »hvor Verdensudstillingen gav ypperlig Leilighed til Studium i mange Retninger,« til Paris, hvor Bekjendtskabet med de rige Samlinger blev fornyet, og dernæst, i Selskab med den svenske Billedhugger Kjellberg, over Marseille efter en meget haard Søreise til Rom. Her tilbragte Olrik et righoldigt Studieaar; tillige gjæstede han Neapel og Pompeji en Maaneds Tid. Efter hans Hjemkomst rystedes Danmark af den sørgelige Krig, og Kunstnerne var ikke dem, der lede mindst under dens Virkninger. Atter maatte den kunstindustrielle Virksomhed skaffe det Ukomme, som Pensel og Palet nu vare ude af Stand til — indtil Folk igjen kunde tænke paa Kunst og ofre noget paa den.

I 60'erne foregaaer der en videre Udvikling i Olriks Kunst; det sees navnlig i hans Valg af Æmner. Overgangen repræsenteres af to stemningsfulde Romerbilleder, »Nonnen« og »Solnedgang fra Monte Pincio«, hvis Landskabs Glød og Poesi hæver det betydelig over de tidligere Landskabsstudier. Saa følger en Række større Billeder, der viser, at han fra at skildre det stille dagligdags Liv kaster sig over mere omfattende, dristigere udkastede Kompositioner. Her møder os først »Kain«, der udmærkede sig ved energisk Skildring af den onde Samvittigheds Kvaler, men ved Siden heraf frembød svagere Punkter, hvorfor Kunstneren selv til sidst tilintetgjorde Maleriet. I »Valkyrierne«, der fare over Valen, fremførte han en dristig Idee, udført med Flugt og Høihed i Tanken, Udslag af hans varme Begeistring for vor Oldtids Aandsliv. Fremdeles to store Alterbilleder, »Kristus i Gethsemane Have« og »Kristus og Synderinden« (1867). Fra samme Aar hidrører et tredie Arbeide, endnu større end de andre; det fremstiller to Nympher, der nysgjerrig betragte en sovende Faun. Dette Maleri viser, hvor hurtig Tiderne skifte. Nu til Dags vilde ingen — heller ikke Olrik selv, om han levede — male en Nymphe med vel ordnede Krøller og blaat Haarbaand; det tilhører en svunden Tid og staaer for os som Udtryk for uklar Romantik. Ja mon det ikke netop — aldeles ubevidst — staaer i Forbindelse med Olriks Begeistring for Oehlenschlägers Digtning, der lægger nymodens Romantik ind i Oldtidens Skikkelser? For at faae det rette kunstneriske Indtryk af Billedet maa vi derfor ligesaavel se bort fra den Slags Udsmykning, som vi paa Renaissancetidens bibelske Billeder se bort fra Pludderhoser, Kravestøvler og Fjederhat. Man vil da ikke nægte, at det er lykkedes Olrik i yppige Skovomgivelser at fremhæve Nymphernes Ynde som eiendommelig Modsætning til det naturmæssig sanselige hos Faunen. Høist stod det sidste Maleri i denne Række Kompositioner. Dets Æmne var hentet fra »Hjortens Flugt«: Rhitra og Gulitza paa Heden. Den vilde Aftenhimmel — der forøvrigt er malet om senere — er meget virkningsfuld; men Billedet er aldrig blevet fuldendt.

Samtidig havde Olrik begyndt at udfolde sin store Virksomhed som *Portrætmaler;* den tog hurtig til og naaede i 70'erne et meget stort Omfang, saa der gjennem flere Aar ikke levnedes Tid til andre kunstneriske Beskjæftigelser. Om denne Hovedvirksomhed er der af Sigurd Müller i »Nyere dansk Malerkunst« udtalt følgende Dom: »Hvad man navnlig sætter Pris paa hos Olrik, er ikke blot hans Evne til at »træffe« og tilfredsstille Fordringerne til den formelle Lighed, men ganske særlig den Maade, hvorpaa han i sin Kunst viser sig som Optimist, formaaer at faae det bedste, det kjønneste og elskværdigste frem hos hver enkelt; Olrik har i saa Henseende noget tilfælles med Juel.« Denne Dom, troer jeg, træffer saa temlig det rette. Uden at træde det karakteristiske hos sine Modeller for nær fremhævede Olrik det tiltalende, hvor han kunde; forsaavidt kunde han ogsaa komme til at idealisere sine Portrætter noget. Et øieblikkeligt, forskjønnende Udtryk, en tilfældig Friskhed i Farven, et pludseligt Spil i Øine og om Mund kunde han med Begeistring gribe og efter Evne fastholde, og Lyder, der skjæmmede, vilde han helst tage saa lempelig paa som muligt. Ligesom Lavater i sin Fysiognomik altid søgte at finde det ædle

og skjønne hos Mennesket, saaledes Olrik i sin Kunst.

Af den afdøde Kunstners mange Portrætter skal nævnes nogle af de mest kjendte. Flere Gange malede Olrik Hs. Majestæt Kongen, først Brystbillede, saa hel Figur, og senere Kongen i sit Statsraad. Efter Opfordring af Danske i England reiste Olrik i 1873 til London for at male Prinsessen af Wales; man seer Prinsesse Alexandra staaende ved et Bord, iført hvid Atlaskes Kjole med Besætning af hvide Struds-fjeder, Perler og Diamanter. Af Ballin er der taget et Kobberstik efter dette Maleri. Fremdeles har Olrik malet Kronprinsens tre ældste Børn*. Dernæst kan nævnes Portrætterne af Geheime-raad Hall, Professor J. P. E. Hartmann, Landskabsmalerne Prof. Kjærskou og Prof. Rump, Kunstnerens Hustru med deres yngste Barn (alle Knæstykker), Digteren Henrik Ibsen, afd. Indenrigsminister Kammerherre Skeel, en gammel Mand der læser (Kunstnerens Fader) o. s. v. Særlig har Olrik udført mange Børneportrætter. Barneven som han var, vidste han at more og underholde de smaa urolige Modeller og optage dem, saa de sad stille. Større Familiegrupper malede han helst i det Fri, og ved Landskabsbaggrund og hyggelige Haveomgivelser, som han behandlede med stor Omhu og Kjærlighed, opnaaede han ofte stemningsfuld Virkning. Af saadanne Billeder kan fremhæves det store Maleri af Grev Pipers Familie; man seer Børnene i en Baad, mens Moderen og en lille Dreng endnu staa paa Broen og Svanerne nærme sig for at faae Brød; Portrætfigurerne danne tilsammen i det venlige skaanske Landskab et livligt Genrebillede. Ogsaa det store Billede af Kunstnerens Døtre med Jordbær og Roser i en Have og Billedet af Prof. A. Munchs Døtre ved en Havebænk med smilende Landskabsbaggrund høre til Olriks bedste Gruppebilleder. Med særlig Kjærlighed og Dygtighed ere de mange Blomster, navnlig Roser, malede, som Olrik saa gjerne anbragte paa sine Billeder. Selv elskede han Blomster, han kunde staa helt fortabt i enkelt Blomsts Skjønhed, og en af hans største Glæder var at gaa i sin Have og sysle med sine Roser.

Olriks Portrætter ere saa godt som alle Oliemalerier. Først i sit sidste Leveaar lagde han sig efter Pastel. Med Lyst og Evne til at aabne sin Kunst nye Veie kastede han sig ivrig over Brugen af disse Farver, hvis Blødhed, Klarhed og Glansfrihed tiltalte ham; hans Forsøg førte da ogsaa til vellykkede Resultater. Akvareller udførte han kun yderst sjelden, men naar det skete, da med største Omhu og Finhed. Et Akvarelportræt af hans Hustru maa saaledes regnes blandt Perlerne i hans Kunst. Det tog ham imidlertid meget lang Tid, og let henkastede Akvarelskitser forekomme saa godt som ikke fra hans Haand. Meget omfattende var derimod hans Virksomhed som *Portrættegner,* og flere af hans allerbedste Frembringelser ere Kul- og Blyantstegninger. Her er mindre af det pyntelige, mere af det djærve. Paa dette Omraade var han ogsaa en hurtigere Arbeider end ellers; en Kultegning af sin Hustru, en af de fortrinligste i den store efterladte Samling Portrættegninger, har han saaledes udført paa tre Timer.

Skjønt Olrik en Gang kaldte Portrætmalerens Virksomhed »en af de interessanteste Grene af Malerkunsten«, higede han dog mere og mere efter de større Opgaver. Mange Aar inden han skred til sit Livs Hovedværk, det store *Alterbillede i Matthæuskirken*, udtalte han i sine selvbiografiske Optegnelser under Omtalen af sine tidligere Alterbilleder, at »de havde givet ham Leilighed til at arbeide i en Retning der særlig tiltalte ham.« For saa vidt var det med Glæde, at han paatog sig det mægtige Arbeide, og med fremadskuende Tillid til sine Evner. Selv Anerkjendere af Olriks Kunst vare bange for, at den efterspurgte Portrætmaler her havde paataget sig mere end han kunde magte, og han selv maatte ogsaa kjæmpe meget med Mismod og Tvivl; men Resultatet viste en Seir for hans Kunstnerbegavelse. Ihærdig tog Olrik fat paa sin Opgave. Først klarede han sig Kompositionens Helhed; udstyret med det anckerske Legat reiste han dernæst, denne Gang med sin Hustru, til Rom, hvor han samlede en Mængde Modelstudier til sit store Værk (1878—79).* Fem sex Aar medgik der, inden

* Medens dette Maleri blev udført paa Amalienborg 1876, kom Kongen oftere og saae til Arbeidet. En Dag overrakte Hans Majestæt da i egen høie Person Olrik Ridderkorset, og da der kun var et falsk Knaphul i Arbeidsfrakken, tog Kongen en Lommekniv op, skar selv et Hul og bandt Dannebrogsbaandet.

* 1867 havde Olrik foretaget en mindre Reise til Holland og Paris, 1877 atter en Reise til Holland, som Medlem af et Dommerudvalg ved en Udstilling.

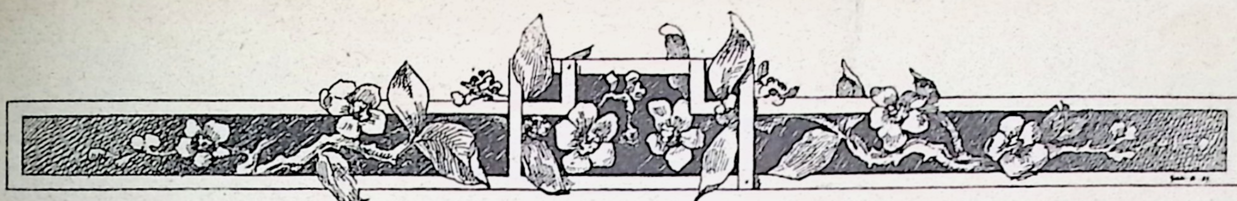
Alterbilledet stod færdigt. Malet paa den særlig tildannede Murflade — hele Korvæggen — er det i sine Maal det største Billede, der endnu er malet her hjemme. »Bjergprædikenens« lyttende Skarer danne ligesom en Fortsættelse af Menigheden i den lyse, venlige Kirke. I Grupper staa alle Slags Mennesker, samlede paa Klippeafsatserne, høiest Apostelkredsen om Herrens straalekransede Skikkelse, saa Almuesmænd og fornemme Jøder, Farisæere og Toldere, Krigere og Kjøbmænd, gamle Koner og unge Piger, Oldinge og Børn. I de mange Skikkelsers Aasyn og Holdning er det religiøse Livs Yttringer og Stemninger udtrykte, fra Synderens Fortvivlelse til den stille Sjælefred, fra Forargelsen til den glødende Trosiver. De harmonisk sammenstillede Grupper, de lyse, brogede Klædebon med de rige Foldekast, det disede Bjerglandskab, alt smelter sammen til et virkningsfuldt Hele med Kristus som det samlende Midtpunkt. Til næsten alle Figurerne — omtrent 130 i Tal — er der gjort indgaaende Model- og Drapperistudium, og idelig er der skeet Ændringer og Forbedringer i Anordning og Enkeltheder. Det har været en interessant Oplevelse at se dette Billede blive til og udfolde sig, stedse rigere i sin Komposition, stedse dybere i sin Inderlighed og klarere i Opfattelsen af den Andagt, der fremkaldes ved den ypperste Prædiken. Det blev vel næsten det største Øieblik i Olriks Liv, da Matthæuskirkens Menighed en klar Septembersøndag 1883 strømmede sammen og for første Gang stod overfor det Billede, der saa længe havde været skjult af Stilladser og Forhæng; navnlig ved Indtrædelsen i Kirken maatte man blive greben af dets Virkning. Lønnen for det mægtige Arbeide er ikke udebleven: offenlig Paaskjønnelse vandt det, idet Olrik blev udnævnt til Professor; men den største Løn var og er dog de manges Tak og Glæde.

Efter en Gang at være kommen i Lag med større Kompositioner længtes Olrik mod nye store Opgaver. Portrætter malede han nu kun for at faae Hvile fra de Arbeider, der i saa høi Grad beskjæftigede, men ogsaa anstrengte Fantasien — og saa tillige af oekonomiske Grunde. Tankerne syslede navnlig med historiske Æmner; flere bleve atter lagt hen, nogle naaede at blive løselig skitserede, enkelte kom ogsaa videre. Det var betegnende for Olrik at sysle med saadanne Opgaver, der baade krævede levende Fantasi og grundig Overveielse. Hans skabende Evne viste sig særlig i den gjennemførte *Komposition*. I Overensstemmelse hermed var hans Kunst *reflekteret*. Deri laa dens Styrke, forsaavidt han derved kunde lade den være helt gjennemtrængt af det skjønne; men deri laa samtidig ogsaa dens Svaghed, idet Reflexionen kunde betage hans Billeder den friske Umiddelbarhed. Det gjælder saaledes hans store Maleri, »Jeftas Datter sørger med sine Veninder« (1887). Derimod naaede han megen Kraft og Høihed i sine Apostle, malede til Marmorkirken, men endnu ukjendte for Publikum. De sex fik han færdige, saa de mægtige Loftsbilleder helt kunne udføres efter dem, og hans Forarbeider ville ogsaa komme til at ligge til Grund for de øvrige. Mest optaget var hans Fantasi og Villiekraft i de sidste Aar dog af en Opgave paa et helt nyt Felt: han paatog sig at male et meget stort Billede til Frederiksborg Museum, Volmerslaget. Den vilde Slagtummel, den hidsige Kamplyst, Spændingen, den store Kong Valdemars rolige Overlegenhed, Begeistringen ved Dannebrogs Neddalen, Klerkenes Fortvivlelse ved deres Biskops Lig, alt dette greb mægtig hans Tanker, der hidtil overveiende havde syslet med de fredelige, stille Æmner. Det formede sig til et stort Udkast, der dog endnu langtfra var færdigt, da han blev kaldet bort derfra. Hans ivrige Syslen med det stolte fædrelandshistoriske Minde har imidlertid givet sig Udslag i et af hans eiendommeligste Arbeider, det Skjold med Billeder af Valdemar Seirs Historie, som han udførte for V. Christesen. Men herom senere.

(Sluttes).

Rebus.

Opløsning paa Rebus i Mai-Heftet: Til Klatterier gaar mellem Aar og Dag ikke saa Lidt i Løbet.

Tre Skrivelser paa Vers

af

Erik Bøgh.

I.

Til min Ven, Entomologen N. N.

paa hans Bryllupsdag.

Der kan Du se, hvad jeg altid har sagt:
Det er umuligt at ta' sig i Agt
For den bevingede, buespændende,
Brandpilesendende
Lille Gavtyv, der gaar og gør Jagt
Paa Godtfolk, som viser ham Ringeagt —
Og frem for Alle paa Pebersvendene!
Jo længere de har trodset hans Magt,
Jo mere hovedkulds kommer de rendende
Og melder sig ind mellem Ægtemændene.

Du, kære Brudgom holdt Dig galant
Og længe, mens Aarene kom og svandt,
Men da den Rigtige kom og vandt,
Hverken Ly eller Læ Du fandt
Mellem Skabene paa Musæerne.
Haabløs og hjælpeløs stod Du iblandt
Curculionerne og Scarabæerne:
Hun vandt Kransen og tog Trofæerne,
Du har trukket i Bryllupsklæ'erne,
Gaaet til Skamlen og været paa Knæerne
Rigtigt for Alvor i Dag! — ikke sandt?
Tag da, nybagte Ægtemand
Vor Gratulation til Din nye Stand!
Dig og Din Ægteviede,
Sender vi over Sø og Land
De bedste Ønsker som tænkes kan —
Baade udtalte og fortiede.

II.

Fortale i en ung Piges Stambog.

Hvad dette dog er for en dejlig Bog -
Som **nu** den er — nota bene!
Den er saa fløjelsfin og saa klog,
Saa diplomatisk diskret, og dog
Taler hver Side alene
Den rene
Skære Uskyldigheds Sprog!

Jeg elsker det ubeskrevne Papir.
Det er saa jomfruelig yndigt,
Og det har oprørt mig tit, at det bli'r
Behandlet saa raat og ukyndigt —
Jeg finder det ligefrem syndigt!

Men ak, den saakaldte Poesi
Florerer saa græsselig frodigt!
Den er vi alle saa drevne i:
Vi har jo Penne og Blæk i Parti,
Og Papiret er saa taalmodigt,
Og der bliver Ingen straffet, fordi
Han forsynder sig mod de parnassiske Ni
Om det er aldrig saa blodigt!
Derfor: i Følge den Forkyndelse:
At **Signorina** vil overlade
Alle de smukke snehvide Blade
Til Offer for alskens æstetisk Forsyndelse
Siger jeg blot: Det var Skade,
Men vær saa artig! Lad kun en Kaskade
Af Blæk i kastalisk Fortyndelse
Udsprudles i Vers, hastemte og glade
Høje og dybe, pikante og flade! —
Nu har **jeg** gjort Begyndelse.

Fra Kysten af Florida, efter Tegning af Rudolf Cronau.

PASTOR JONES.

Fortælling af **C. W. Cable.**

Jules St. Ange var en elegant, men desværre tillige noget ugudelig ung Mand af »*la jeunesse dorée*« i New-Orleans. Han følte sig just ikke trykket af det, han havde lært i Skolen; thi af den Undervisning, som en tykhovedet Kapuciner havde givet ham, huskede han kun een Ting: at han maatte forestille sig Verden som et rundt Legeme, lidt fladtrykt paa Siderne — ligesom en Eidammer-Ost. Det var aabenbart Menneskets Pligt at slaa sig gjennem Verden, og Tanken om at maatte arbeide sig gjennem en Ost havde just intet Afskrækkende for vor unge Helt. Han tog strax fat og se, han var ikke 22 Aar gammel, da han allerede omtrent havde fortæret den Del af Osteverdenen, der faldt paa hans Part.

Dette tænkte vor Jules netop paa, da han en Søndag Morgen drev om i Midtpunktet af New-Orleans (som dengang for 70 Aar siden laa paa det Sted, hvor Rue Royale og Rue Conti krydse hinanden. Ak ja — det kunde ikke nægtes — hans Ost var spist op — Jules St. Ange havde været for ødsel, for ærlig; deraf det bedrøvelige Resultat. Jules drøftede denne Sag udførlig med sin Kammertjener Baptiste, en gulbrun Mulat, der var sin unge Herre blind hengiven, og for hvem vor Jules ikke havde nogen Hemmelighed. — Begge vare enige om, at Papas Taalmodighed og de Lommepenge, som »*chère tante*« tilstod Neveuen, vare fuldstændig udtømte, og at der kun gaves forbistret faa Midler til at komme ud af denne Klemme. —

Herre og Tjener gjøs aabenbart ved Tanken om Arbeide. Den Plan, at slutte sig til Major Inneraritys Expedition og som en moderne Flibustier gjennempløie Havene, var lidet tillokkende; — altsaa blev der kun et og maaske ogsaa det sikkreste tilbage: Hasardspillet. Naar man er bleven 22 Aar gammel, maa man absolut tænke paa at tage sig noget for, og hvorfor havde Jules St. Ange skullet betænke sig paa at byde Lykken Haanden? Hvo intet vover, intet vinder, og det er ubehageligt at sulte!

Rigtignok maatte Sagen gribes fornuftig an — maaske lykkedes det de To at gjøre Bekjendtskab med en eller anden brav Landboer, som var kommen til Byen for at more sig? Den Udvalgte maatte selvfølgelig have Penge; hvis han ikke forstod at omgaaes med Kort og Tærninger, havde det mindre at sige — det skulde de nok lære ham. Saaledes var da Beslutningen tagen og Resultatet lige saa sikkert, som Amen i Fadervor.

Solen brød seierrig igjennem paa den skyede Himmel, og Baptiste betegnede dette som et godt Forvarsel. Om Natten havde der raset en heftig Storm, en syndflodlignende Regn var styrtet ned. Endnu drev Regnen ned ad de mosbevoxede Teglstenstage, og paa de høie Murstens- og lave Lermure hang tunge Draaber, i hvilke Solen speilede sig.

I Haverne i Rue de Canal saae det sørgeligt ud. Knækkede Træer, nøgne, afbladede Grene og nedrevne Hække talte om Stormens Vælde; i Forstaden St. Marie havde der dannet sig smaa Søer, hvis Overflade krusedes af Morgenvinden.

Der var malerisk i Rue Royale; Rige og Fattige rakte saa at sige hinanden Haanden. Nøglen, der dinglede i Skiltet udenfor Kleinsmedeværkstedet, raslede lige ved Siden af den elegante Indgang til Banken, medens paa den anden Side af Gaden en Kammagers lille, usle, snavsede Bod skamfuld skjulte sig i Skyggen af det rige, oversøiske Importhus.

Trods Søndagen var Skodderne tagne fra de større Handlendes elegante Boutiksvinduer; udenfor disse bølgede Spadseregjængerne op og ned, og de langt fremspringende Balkoner og Verandaer viste de Forbigaaende gratieuse Dameskikkelser med funklende, mørke Øine og røde Læber.

Her holdt kostbare Kniplingsgardiner nysgjerrige Blikke ude, der maatte et grovt Klæde beskytte mod Solen; der var en ituslaaet Rude kun tilklinet med Papir, og der sendte en enlig, halv løsreven Skodde stønnende, klagende Toner til Paris, efter Husets sorgløse Herre, som opholdt sig der.

Jules St. Ange stod vel en Timestid paa Gadehjørnet og saae ind i den bølgende Vrimmel. Paa denne Tid af Dagen var Dameverdenen endnu temmelig sparsomt repræsenteret i Rue Royale, kun hist og her skyndte en Andægtig sig hen til Kirken, for ikke at forsømme Messen. I Dørene til de Caféer, i hvilke den elegante Verden pleier at mødes, stod unge Lapse, tegnede med deres sirlige Spadserestokke mystiske Kredse i Luften og bleve ikke trætte af at drille hverandre. Af og til blev Jules St. Ange tiltalt af Bekjendte og opfordret til at slaa Følge med dem, men selv dette virkede ikke, og leende gik Fristerne deres Vei.

Monsieur St. Ange henkastede engang imellem en Bemærkning til Tjeneren, som stod ikke langt derfra, uden at vende Hovedet om. Han var overbevist om, sagde han, i meget kort Tid at kunne tilbagebetale de *Bons,* som den tro Baptiste havde laant ham.

»Hvad vil Du saa gjøre med dem, Baptiste?«

»Jeg?« svarede denne hurtigt, »jeg vil se paa Tyrefægtningen paa Place Congo.«

»Aha, er der Tyrefægtning? Hvordan har Monsieur Cayetano det?«

»Aa, Skybruddet inat har gjennemblødt alle hans Sager; istedetfor Cirkus skal der nu være Tyrefægtning — ingen almindelig Tyrefægtning med gamle, syge Ralliker, men en ordentlig Kamp mellem Bøfler og Tigre. Det maa jeg hen at se og naar —«

I dette Øjeblik saae man to, tre Personer fare over mod det modsatte Gadehjørne og slaa løs paa noget med deres Stokke. Andre fulgte efter. Var det muligt? Skulde Monsieur St. Ange og hans Tjener, alle Kreolerne, Cubanerne, Portugiserne, Spanierne, Franskmændene og de andre Dagdrivere faae den Nydelse at overvære et Slagsmaal? Alle skyndte sig hen til Stedet. Er det En, der har faaet Krampe? Har man maaske opdaget en stor Slange og gjælder det om at slaa den ihjel? De Handlende styrte ud paa Gaden, de tilbageblivende Kvinder staa op paa Stole, for at ikke noget skal undgaa dem! Enhver strækker Hals efter bedste Evne for at kunne see over sin Formand — Mængden pakker sig sammen, saa at man hverken kan komme frem eller tilbage, meningen veed, hvad der egentlig er paafærde.

»De har vel fanget en levende Rotte der forude?«

»Er der Nogen kommen til Skade?«

»Hvor mange Døde?«

»Slet ingen,« lo en Hanskemager, idet han forpustet vendte tilbage til sin Boutik, »Blæsten har revet Hatten af en Mand og feiet den ned i Rendestenen, men Jules St. Ange kom heldigvis til og reddede Hatten. Se — Manden staaer derhenne — han rager et helt Hoved op over de Andre.«

»Aa — ham der i Lærredsdragten! Hm — det lader til at være en *Américain,* formodentlig

fra Florida — naa, det var neppe Umagen værd!«

»Aha — nu taler han — hør!«

»Hvem taler han med?«

»Tys! Tys! Han taler med Jules —«

»Jules — hvilken Jules?»

»*Mon Dieu* — med Jules St. Ange, som i umindelige Tider ikke har betalt sin Regning hos mig.«

Med ægte sydlandsk Nysgjerrighed stimlede Mængden sammen om Jules St. Ange og Manden, hvis Hat havde foraarsaget Opløbet. Den Fremmede var en Kjæmpeskikkelse og bar Hoved og Skuldre noget foroverbøiet, aabenbart som Følge af uafladelige Forsøg paa at afpasse hans Skikkelse efter den sædvanlige Høide af Døre og Lofter. Han var stærkbygget som en Tyr; hans solbrændte Ansigt var endnu ikke mærket af Aarene, Haarvæxten var nok tynd, men den smalle Pande uden en eneste Rynke.

Om Jules St. Ange, der saa energisk havde reddet hans truede Hat, havde den Fremmede strax dannet sig den allergunstigste Mening. Paa det brede, grove, med sproglige »Eiendommeligheder« blandede Sprog forkyndte han for enhver, som vilde høre derpaa, at den »lille Kreol« var en »Knop« og ægte »Gentleman«; saa sandt han selv hed Pastor Jones!

Monsieur St. Ange bukkede smilende og søgte ved Blikke og Gebærder at henlede den Fremmedes Opmærksomhed paa et besynderligt Noget, der laa paa »Amerikanerens« endnu blottede Hoved. Denne havde aldrig saasnart gjættet, hvad det dreiede sig om, før et Greb af hans Kjæmpehaand langede Gjenstanden — det var en Pakke sammenlagte Banknoter — ned fra sin Toupée. Alle lo, Pastoren fra Vest-Florida lo med; saa begyndte Mængden at spredes.

»Seer De, disse Penge tilhører Kirken i Smyrna,« bemærkede Kjæmpen forklarende.

»Det være meget farligt at gjemme Deres Penge der, Monsieur Pasteur Jone,« yttrede Jules St. Ange paa gebrokkent Engelsk, idet han med et hurtigt Blik gjorde et Overslag over Sedlernes Værdi.

Hans Velærværdighed »Pasteur Jone« smilede vantro forbauset.

»Men hvoraf veed De, at jeg hedder Jones?« spurgte han; men uden at afvente Svaret vedblev han paa sin sorgløse, livlige Maade at give de kosteligste Prøver paa sin brede Vest-Florida-Dialekt. Den Oprigtighed, hvormed han fortalte om sit Hjem, sin Familie, sit Embede, om det Hôtel, hvor han var taget ind, Grunden, hvorfor han var kommen, sine nuværende og fremtidige Planer, havde kunnet gjælde for den mest beregnende Naivitet — hvis det ikke netop var den naturligste Naturlighed. »Og altsaa har jeg været i Mobile* i Forretninger for Menigheden i Bethesda. Det er allerførste Gang, at jeg er hjemmefra, det havde De bestemt ikke tænkt Dem, vel? Men jeg er saa glad over at have lært Dem at kjende, ja, det er jeg. De maa spise til Middag med mig. Vi ere begge to sultne — nemlig min Nigger og jeg. Hvad var det, De sagde, at De hed? Jules? Kom saa, Jules — kom Colossus! Det er nemlig min Nigger — ha, ha, ha, Kolossen paa Rhodus! Den gule Knegt der er vel Deres Tjener, Jules? Tag ham med, Kolossus! Det er sandelig en særlig Tilskikkelse af det guddommelige Forsyn, at jeg har fundet Dem! De troer da vel paa Forsynet, Jules?«

Jules St. Ange forsikkrede, at han troede oprigtigt paa det, specielt idag.

Med raske Skridt vandrede nu de nye Venner gjennem Gaderne, fulgte af Baptiste og Colossus, en ravnsort, ældre, grotesk udseende Neger, der med et bredt Grin havde presenteret sig for Mulatten som Hans Velærværdighed Hr. Pastorens »Kammertjener«.

Begge Par forkortede Veien ved livlig Conversation. Pastoren udbredte sig mere udførligt om det guddommelige Forsyn og oplyste sit Foredrag med Exempler fra det praktiske Liv. Derefter talte han om Udsigterne for Bomuldshøsten og bemærkede, at efter hans urokkelige Overbevisning kunde Himlens Velsignelse ikke hvile over den, saalænge man vanhelligede Søndagen ved at plukke Bomulden.

»*Je dis*,« tog St. Ange nu tilorde, »jeg sige, De 'ar fuldkommen Ret, *monsieur le pasteur*. Jeg troer meget, meget paa Forsynet. *Mon père, vous savez* 'ar en *plantage du sucre*. ,Jules, *mon fils*, 'an sige en Gang, jeg vil gjøre et Fad Sukker *extra fine*, for at faae 'øieste Pris paa Markedet i New-Orleans! *Bien!* 'an tage altsaa sit bedste Fad Sukker — 'an være en meget dygtig Mand, min Papa, og gjør Sukker og *sirop sans pareil*. ,Jules, 'an sige, Du gaa 'en til Pater *Pierre* og faae dette lille Krus fyldt med *l'eau bénite*, jeg 'am give *sirop* for det, 'an skal sende sit lille Krus'. Jeg 'ente altsaa det 'ellige Vand, min Papa 'elde det paa Sukkeret og sætte et Kors ovenpaa Fadet.«

»Men, Jules,« bemærkede Pastoren hovedrystende, »Vievandet og Korset kan da ikke have gavnet noget!«

»Ikke gavnet? 'ar opnaaet den 'øieste Pris! De tage mit 'oede, om dette Sukker ikke har opnaaet den 'øieste Pris *dans toute la ville*. *C'est parceque* den Mand, som 'ar kjøbt Sukkeret, 'ar forregnet sig med 'undred Pund, 'ar betalt for 'undred Pund — 'undred Pund, *mais certainement!*«

---

* En lille By paa Kysten af Florida.

»Og De troer, at det er Vievandets Skyld?« spurgte Pastoren.

»*Mais quoi donc*! Det vel ikke 'ar været den *sirop*, som min Papa 'ar lovet Pater *Pierre*, for Papa 'ar be'oldt det lille Krus og 'ar glemt *la sirop!*»

Pastor Jones følte sig høilig skuffet og begyndte i en bebreidende Tone:

»Seer De, Jules, det var dog ikke rigtigt — men De er vel en streng Catholik, Jules?«

Monsieur St. Ange trak paa Skulderen, men han kunde dog ikke godt fornægte sin Religion.

»*Je suis un Catholique, mais*,« — tilføiede han i den Mening dermed at anbefale sig hos Pastoren — »ikke meget ivrig!«

»Naa, det maa jeg sige — men stop, hvor er min Colossus?« afbrød Pastor Jones sig selv, idet han stod stille og vendte sig om. »Naa, der er han — godt, lad os saa gaa videre. Tænk Jer, i Mobile havde jeg engang et Øieblik tabt ham af Syne og maatte lede efter ham i hele to Dage. Men holdt, her er vort Spisehus — kom Jules! Colossus og den gule Fyr kan spise ude i Kjøkkenet. — Naa Colossus, hvad er det? Hvorfor gjør Du Tegn til mig?«

Han lod sig trække hen til en Side af Negeren, som hviskede nogle Ord til ham.

»Men, saa ti dog stille!« udbrød han og skubbede Negeren tilside, »gaa din Vei, Du maa være forrykt, hvad skulde der vel ske med mig? Hvad? Tal høiere! Du er sandelig den største Tosse af Verden! Vil Du gaa eller ikke, Colossus? Skal jeg hjælpe Dig?«

»Aa Massa — jeg nok gaa — jeg nok gaa, men, Massa,« fuld af Angst holdt han sig nu paa Afstand. — »Massa ikke drikke, ikke drikke en Draabe!«

I sin Ivrighed stak den Sorte den ene Fod ned i Rendestenen, snublede og tabte Ligevægten. Han faldt over imod sin Herre, som ærgerlig rystede ham af sig og befalede ham at skruppe af.

»Saa, der har vi det! min Colossus maa være bleven rent forstyrret! — Hm! kom Jules, kom og lad os faae noget at spise! Hm! At sige til *mig*, at jeg ikke maa drikke, *jeg*, som aldrig nyder en Draabe Vin eller Brændevin, undtagen naar jeg er forkjølet. Og det veed Colossus ligesaa godt som jeg — Fyren maa være gal!«

De to Herrer begyndte at gaa op ad Trappen.

»*Mais*, 'an være en Slyngel, *moi je le vendrais* — sælge 'am, jeg!« foreslog den unge Kreoler.

»Nei, det vilde jeg aldrig gjøre, Jules,« udbrød Pastoren hastig, »skjøndt der er Folk nok i Bethesda, som har sagt til mig, at han er en Slyngel. Han er forfærdelig dreven, og han har Mønt, Jules, Mønt, jeg kunde godt sige mere Mønt end Religion. Hvis jeg slog Haanden af ham, vilde han sikkert komme i slet Selskab og gaa til Grunde, og det vil jeg ikke have!« Dermed vare Herrerne udenfor Hørevidde.

Istedetfor at gaa ned i Kjøkkenet, som de havde faaet Ordre til, smuttede Baptiste og Colossus ind i en Kneipe, der laa ved Siden af Spisehuset, og i hvilken der, tvertimod Forbudet, i Smug blev udskjænket spiritueuse Drikke til Slaver. Her i hyggeligt Selskab med Baptiste og Værten begyndte den Sortes glimrende Talegaver at udfolde sig paa en ligefrem forbausende Maade.

»Massa have Opdragelse,« begyndte han, »Massa vide umaadelig meget, men Colossus have Forstand, megen Forstand, og saadan han komme godt ud af det med Massa.«

Nu skjød Niggeren en Flaske, som han allerede i længere Tid havde skottet til, hen til sig, og idet han støttede Albuerne mod den snavsede Skjænk, vedblev han:

»Af Grundsætning, Colossus aldrig drikke Brændevin. Det være Daarlighed! I ikke maa drikke Whisky, ikke maa vanhellige Sabbathen, ikke maa spille paa Fiolin, ikke maa bande og sværge. Det være de fire store Synder for Samvittigheden. Og naar et Menneske begaaer de fire store Synder, Djævelen komme med sin Fork, for at hugge og stikke. Har Colossus ikke Ret!«

Værten og Baptiste forsikkrede, at det var Tilfældet.

»Imidlertid,« her fyldte den Sorte et Glas til Randen med Whisky og tømte det i et Drag uden at blinke, »naar en brav Mand, en Herrens Tjener eller hans stakkels Nigger lide af daarlig Mave, de gjerne maa tage en Draabe til at styrke sig paa!«

Colossus' Veltalenhed maa dog ikke lade os glemme den virkelige Helt i denne ægte christelige Historie, og altsaa vende vi tilbage til »Pasteur Jone«.

Pastoren og hans nye Ven lode Maden smage sig, men da Kaffen blev bragt, erklærede Kreoleren den for udrikkelig. Lige omkring Hjørnet ved det franske Torv var en Café, hvor den ædle Drik blev brygget i høieste Fuldkommenhed, der vilde han føre Pastoren hen. Men denne betænkte sig, havde Skrupler. At nyde Kaffen her, hvor den saa at sige hørte til Middagsmaden, til den daglige Nødtørft, det var ogsaa tilladt den mest Orthodoxe paa Sabbathen. Men udelukkende for Nydelsens Skyld at gaa et andet Sted hen og kjøbe en Kop Mokka, det var en hel anden Sag!

»Seer De, Jules,« begyndte han, »Enhver har sin Samvittighed, som leder ham og i dette Tilfælde —«

»*Mais oui,*« faldt St. Ange ham ivrigt i Talen, »Samvittigheden, Pasteur Jone, Samvittigheden er det første af alt. *Mais certainement!* Jeg er en *catholique*, De er en *schismatique*. De mener det være urigtigt idag at gaa 'en paa en Café — *eh bien!* altsaa er det urigtigt. De troer det være ikke rigtigt, at tage for 'øi Pris for et Fad Sukker — *eh bien* — altsaa er det urigtigt. Jeg mener, det være ingen Synd — *eh bien alors* det være 'eller ingen! *C'est l'habitude*, det kommer an paa Vanen, *voila tout!* Det som et Menneske troer er rigtigt — er rigtigt! Intet Menneske skal 'andle imod sin Samvittighed! *Ma foi*, troer De, jeg vil gjøre noget imod min? *Mais allons*, lad os se, *où* vi kan faae *une bonne tasse de café! Venez, monsieur le pasteur Jone!*«

»*Eh bien?*

»Jules!

»Jules, det er ikke det at drikke Kaffe, som jeg holder for urigtigt, men at kjøbe den paa den hellige Sabbath! De maa virkelig have mig undskyldt, men seer De, det strider imod min Samvittighed!«

»*Ah,*« sagde St. Ange, »*c'est bien vrai*! Det er meget sandt! For Dem, *pasteur Jone*, det være Synd, *mais* for mig det væré kun *habitude. Réligion* er en løierlig Ting! Jeg kjender ogsaa en Mand, 'an tænke det være Synd at gaa til 'anekamp Søndag Aften. Jeg sige, det være en Vane! *Mais, venez, pasteur Jone*, jeg 'ave en Ven, Miguel, 'an 'ave ingen *famille*, lever sammen med sin Ven, den lille José; — vi gaa hen og drikke *café* hos ham. *Allons!*«

»Ak, Jules, min kjære Ven,« sagde den Geistlige forlegen og skamfuld, »det gaaer virkeligt ikke an, — jeg — aflægger ingen Besøg paa den hellige Sabbath!«

»Ingen . . .?« og den unge Kreoler spilede Øinene op af Forbauselse.

»Ingen Besøg, nei,« bekræftede Præsten undseeligt smilende.

»*Jamais des visites?*«

»I det Høieste en enkelt Gang hos mine Sognebørn,« berigtigede Pastor Jones.

»*Mais,*« fortsatte St. Ange sine Overtalelsesforsøg, »*mais Miguel et José* være ogsaa Sognebørn, gaa meget *à l'église*, i Kirke, *certainement*. De meget tidt tale om *réligion. Venez chez Miguel et José*, vi saa tale om *réligion. Venez*, jeg maa 'ave min *café*!«

Pastor Jones tog sin Hat, som han havde lagt under Stolen, og reiste sig.

»Jules,« sukkede den svage, godmodige Kjæmpe, »nu skulde jeg allerede have været i Kirke!«

»*A la bonne heure!* Miguels 'us støder lige op til Kirken, *mais oui!*«

Pastorens Modstand var brudt og de To begave sig paa Veien.

»Jeg mene,« vedblev den livlige Kreoler, idet de gik ned ad Trappen, »jeg mene *chacun* Menneske skal 'ave den *réligion*, som er 'am den kjæreste. Jeg elske *la réligion catholique*, for mig den være den bedste. Alle Mennesker komme bestemt i Himlen, som 'olde sin Religion for den bedste!«

»Jules,« spurgte Pastoren og lagde sin Kjæmpearm kjærligt om den unge Mands Skuldre. »Jules, troer De, at De tør haabe paa Himlen?«

»*Mais oui,*« svarede St. Ange tillidsfuldt, »*j'en suis bien sûre*, jeg være ganske sikker. Jeg tro, alle Mennesker komme i Himmelen, *pasteur Jone*, De *et Miguel et José et moi et* — alle Mennesker, jeg tro det *oui, mais* — de maa være døbte! Jeg endogsaa tro, at brave Niggere« —

»Jules,« afbrød Pastoren ham og stod pludselig stille, »hvor er min Nigger? Han maa ikke blive borte for mig.«

»'an ikke blive borte, Baptiste være *avec lui!*«

Men Jones blev endnu staaende raadvild.

»Var det ikke bedre, at jeg gik i Kirke,« begyndte han tøvende, »jeg troer, jeg kjender Veien.«

»Pasteur Jone!« — lød det bebreidende.

»Hvad?«

»Jeg sige, vi gáa i Kirke!«

»Virkelig, gaaer De med!« spurgte Pastoren glad.

»*Allons vite!*« udbrød Jules St. Ange og greb sin Vens Arm.

De gik ned ad Rue Chartres, dreiede om nogle Hjørner og kom efterhaanden hen i en mere afsides Del af Byen. Engang imellem stod Pastor Jones stille og saae sig om med ængstelige Miner.

»Hvad seer De efter?« spurgte hans Ledsager.

»Jeg syntes jeg saae Colossus,« svarede den Adspurgte, »men jeg maa have taget feil.« Og de gik videre.

Den Gade, de nu dreiede ind i, var ligesom uddød. Enhver Forbigaaendes Opmærksomhed blev strax tiltrukken af en stor, hvid Bygning, som laa midt i den. Fra et af de øverste Vinduer ragede en Flagstang ud over Gaden, og paa begge Sider af den lukkede Indgang var anbragt høie, brogede Lygter. Det var et Theater, som desuden skjulte de værste Spillebuler i sit Indre. Paa denne Tid af Dagen var alt endnu stille og det eneste Tegn paa Liv dannede en Flok barbenede Smaapiger, som havde sat sig ned paa Trappetrinene, og af hvilke hver havde et mindre Barn paa Skjødet. Saasnart Jules St. Ange og hans Ledsager nærmede sig Indganger, sprang det lille Selskab op for at gjøre Plads, men saasnart de To vare forsvundne i det Indre, satte de sig ned igjen.

Efter en halv Times Forløb, i hvilken Tid det inde i den hvide Bygning havde været ligesaa stille og roligt som i en Kirke, hørte Børnene udenfor Lyden af høirøstede, ophidsede Stemmer. Øine og Øren bleve lagte til Sprækker og Revner i Dørene, for ikke at miste noget af den interessante Strid, der lod til at være udbrudt indenfor. Der hørtes en Stemme, som fremtordnede i høieste Affekt:

»Det er ikke Tilfældet, Herre! Jeg har ikke fornærmet Dem. Hvor kan det falde Dem ind, Herre! Monsieur Jules har taget feil, han holdt dette Hus for Søndagsskolen! . . . Nei, jeg *vædder* ikke, jeg vil ikke vædde! Men jeg gaaer — jeg forlader øieblikkeligt dette Hus. Jeg har min frie Villie, jeg er en fri, hvid Mand og ingen Slave! Jeg sagde kun, jeg troer ikke, at De vilde vinde med dette Kort! . . . Jeg kan ikke spille, og selv om jeg kunde, vilde jeg ikke vinde Penge fra en Skurk, som De er! . . . Kom bare an, hvis De tør! De kan slaa mig ihjel, men ikke skræmme mig. Nei, jeg vædder ikke! Hellere dø! Monsieur Jules kan vædde, hvis han har Lyst, jeg er ikke hans Herre!«

Den Talende syntes at henvende de sidste Ord til St. Ange.

»Jules, nei, jeg forstaaer Dem ikke, aldeles ikke! Jeg har aldrig tilbudt at laane Dem Penge for at spille for mig. Det havde jeg ikke tænkt om Dem, Jules, nei, jeg havde ikke! Nei, jeg vil ikke drikke mere af det Bryg, det er det gyseligste Tøieri, som jeg nogensinde har smagt!«

Jules St. Ange svarede i høieste Falset og hans Ord syntes ikke at være uden Virkning, thi lidt efter tog Pastorens Ophidselse og Harme af.

»Forlang ikke det af mig, Jules, jeg kan ikke gjøre det, ikke engang for Dem! Gjør Dem ingen Uleilighed mere, det er en hellig Samvittighedssag for mig, Jules!«

»*Mais oui,* det være ogsaa en Samvittighedssag for mig.«

»Men Jules, det er ikke mine Penge, de tilhøre Kirken, Menigheden.«

»Om jeg blot kunde spille een eneste Gang,« tryglede den udholdende St. Ange, »een eneste Gang! Saa jeg det slemme 'us strax vilde forlade. *Mais oui!* Jeg ikke tænkte, *oh pasteur Jone,* jeg ikke troede, De være saa grusom mod stakkels Jules!«

»Aa, Jules, led mig ikke i Fristelse.« —

»Nei, Velærværdige Herre, men« —

»Og De er aldeles overbevist om at vinde?« spurgte Kjæmpen vankelmodig.

»*Mais certainement!* Men jeg ikke alene vil vinde, jeg vil spille for Samvittigheden — for Æren!«

»Naa godt, Jules, jeg haaber ikke at begaa en altfor stor Uret, naar jeg laaner Dem en Del af mine Penge. Men De maa love mig, at De strax vil følge med mig og lade Deres Gevinst af Syndepengene blive tilbage!«

Et Øieblik herskede dyb Stilhed. Børnene kunde se, hvordan Pastoren stak Haanden ned i Lommen og tog den tom op igjen . . . . Bleg Forfærdelse malede sig i de store, ærlige Træk — Kjæmpenæven dukkede endnu engang ned i Lommens Dyb, med samme trøstesløse Resultat! Haanden faldt ned ligesom lammet. Han bøiede Hovedet, lukkede Øinene, pressede Hænderne mod sine Tindinger, og den svære Skikkelse sank lydløst til Jorden, ligesom ramt af Lynet. Forskrækkede løb de smaa Barnepiger bort og Jules St. Ange svoer ved alle Helgene, ved alle sine forevigede Forfædres Salighed, svoer det for Miguel og José, svoer det for Pastoren, som efterhaanden vaagnede af sin Bedøvelse, at han vidste ikke, hvor Pengene vare blevne af, han var »*innocent*« som et nyfødt Barn, han kunde ikke tro andet, end at Niggeren, den Skurk, vidste mere Besked om det end nogen Anden.

*

Langt udenfor det gamle Orleans, paa den anden Side af de tidligere Volde, som beherskedes af et Trio af længst forfaldne, spanske Forter, der, hvor siden Byen, udvidende sig, er voxet op og bleven gammel igjen, laa dengang de i den frodige kreolske Sommers Pragt og Herlighed blomstrende og duftende Kongoenge. Midt paa disse var opført et uhyre Lærredstelt, som tilhørte den berømte Cayetano, til hvis Cirkus Mængden hver Søndag strømmede hen.

Men idag var den store Mand desværre ude af Stand til at efterkomme sine trykte Løfter. Om Natten var Orkanen ogsaa feiet hen over hans Telt og havde anrettet en uoverskuelig Ødelæggelse. Der kunde ikke være Tale om en af de yndede Cirkusforestillinger, i det Høieste kunde man benytte Arenaen til en Tyrefægtning.

Solen spredte Skyerne og lod til at være Forehavendet gunstig. »Se bare,« jublede Spanierne og saae op mod den straalende Himmel, hvor nu kun enkelte store, hvide Skyer omgave Horisonten, »se bare, Himlen smiler glad til Tyrefægtningen!«

Paa de øverste Siddepladser i det tarvelige Amphitheater havde Gascognernes broget opstadsede Hustruer og Døttre indfundet sig tilligemed de høit leende og passiarende spanske Sælgekoner, i hvis glinsende sorte Haar Solen speilede sig. Længere nede opfyldte deres Mænd og Kjærester i Søndagsstads de uhøvlede Bænke. Der var Mælkemænd, Slagtere, Bagere, sortskjæggede Fiskere, sicilianske Frugthandlere, solbrændte portugisiske Matroser med deres smaa uldne Huer, foruden Fremmede med et mere sat Væsen, Søfolk fra England, Tydskland, Holland. De nederste Rækker vare besatte med Trappere, Smuglere og kanadiske »*voyageurs,*« som drak og

sang lystigt. Man saae ogsaa »*Américains*« fra det øvre Flodgebeet, blandt hvilke Flasken gik livligt om, og som befandt sig vel i den sydlige Tummel, for, efter deres Hjemkomst, med Afsky at fortælle om Sodomas Fordærvelse; dernæst kobberfarvede Mexikanere med smaa, gnistrende Øine, bredskyggede Hatte, Sølvtresser og klirrende Sporer. Derhenne, hvor det gaaer roligere til, have Quadron-»Damerne« med sorte Kniplingsslør taget Plads — hos dem opholder Baptiste sig; længere nede, mellem Negerinderne i skrigende Farver og med Turban paa, dukker Colossus op — for strax igjen at forsvinde.

Skjøndt det er temmelig langt ud paa Eftermiddagen, vil Skuespillet dog ikke begynde, trods Publikums høie, utaalmodige Raab. Amerikanerne blive urolige og fordrive Tiden med Drillerier og Spot. De gjøre Nar af de tilstedeværende Romaner med deres forskjellige nationale Eiendommeligheder og besvare deres Udbrud af Raseri med skraldende Latter. Nogle af de mest overgivne raabe paa deres bedste Fransk Komplimenter til Gascognerinderne, og en Matros springer under Bifaldsklap op paa Bænken og kysser paa Fingeren ad Quadron-»Damerne«. Søfolkene fra England, Tydskland, Holland more sig som Tilskuere; medens Spanierne udslynge rasende Blikke og tordnende Forbandelser mod de spottende Forfølgere. Nogle Gascognere føre med ængstelig Forsigtighed deres Kvinder ud og forsvinde under en vild Krydsild af drøie Vittigheder.

I Haab om igjen at tilveiebringe Ro og Orden, lyder Raabet paa Tyren:

»Tyren, Tyren — hsch!«

Paa en af de Pladser, som laa nærmest ved Arenaen, udmærkede en Mand af herkulisk Skikkelse sig ved særlig høie Raab og livlige Fagter. Efter hans Sprog at dømme var Kjæmpen en »*Américain*«; den Person, som stod ved Siden af ham og af Herkules blev kaldt »Joe«, var paa ingen Maade lille af Væxt, men den Anden ragede dog et helt Hoved op over ham. En elegant lille Kreoler, i hvem vi gjenkjende vor Ven Jules St. Ange, søger under Latter og Fnisen at bringe Kjæmpen til Taushed, men de Omstaaende forhindre energisk dette, thi Herkules' Skrig og Spektakel morede dem.

Ved hvilken Underfundighed kan Hans Velærværdighed Pastor Jones være kommen i denne yderst exalterede Tilstand, som desværre kun kan betegnes ved Ordet Fuldskab? Ja — der er ingen Tvivl om det, Manden fra Vest-Florida er meget beruset. — Nu slaaer han ud med Armene, opløfter sin Røst og — begynder at prædike.

»O naadige, barmhjertige Gud i Himlen, viis Dig nu som det algode Forsyn! Lad ikke Din Tjener, som hidtil tillidsfuld lagde Alt i Din Haand, blive til Skamme! . . .« Og — o, Skjændsel — hans egne Landsmænd, Mændene fra det Land, hvor den stærkeste Bibeltro, Afholdsbevægelsen og Frelsens Hær har hjemme, de klappe og tiljuble ham Bifald, drive ham videre og videre paa denne Vei af vanvittig Selvnedværdigelse! Men altfor længe kan denne Scene heller ikke fængsle den rasende Mængde. Et nyt Raab paa det lovede Skuespil overdøves af en Gadevise, som istemmes af en Flok Matroser:

»Død er den gamle Djævel,
Den rare, brave Sjæl!«

skraale de af fuld Hals, og brølende og rasende falder Choret ind under Trampen og Svingen med Hattene:

»Og derfor skal vi more os det Bedste vi kan,
Hæng i, alle Mand!«

Det varer en Stund, inden den med en broget Sløife dekorerede Mand, som er dukket op midt paa Arenaen, kan skaffe sig Ørenlyd. Den tykke Joes Haand lægger sig paa Pastorens Mund, da denne paa ingen Maade vil tie stille, og Festherolden begynder: »Trods alle Anstrengelser ville Tyrene ikke lade sig drive ud af Stalden; Stormen sidste Nat har gjort dem vilde og rasende og —« Længer kom Manden ikke — et rasende Hyl fra den skuffede Mængde afskar ham Ordet og søgende sin Redning i ilsom Flugt forsvandt Taleren.

Støien voxer og voxer. I Hundredevis reise Mændene sig rasende fra deres Pladser, medens Fruentimmerne ængstelige søge at slippe ud af Trængselen. Pludselig, som om en Dæmning var gjennembrudt, vælter Mængden sig ind paa Arenaen, rivende alt ned paa sin Vei! Det, som ikke følger med, bliver uden Barmhjertighed traadt under Fødder, Gittere, Porte existere ikke længer! De rive den ene Stang efter den anden fra de vilde Dyrs Bure og efter at have bemægtiget sig den vældige Bøffel, der saa godt som ingen Modstand gjør, trække de det ængstede Dyr ved Ben, Hale og Hoved midt ind paa Arenaen! Og i den tætteste Trængsel, med Hoved og Skuldre ragende op over dem Alle, endnu mere rasende og vild end et vildt Dyr af det uvante Glædesbæger, han har tømt, raser den Guds Mand fra Florida.

Paa sine Arme bærer han — og hele Mængden brøler af Fryd og Forfærdelse, da den seer det — en ung Tiger. Han har løftet Dyret høit iveiret og stemmet dets Ryg ind mod sit Bryst; som Klemmer lægge de stærke Arme sig om den gule Kats smidige Krop; den krummer sig som en Orm, skjærer Tænder og pisker i afmægtigt Raseri sin Betvinger med sin lange Hale. Og Pastor Jones' vældige Røst overdøver Larmen, han raaber:

»Thi der staaer skrevet, Tigeren og Bøffelen skal lægge sig for dine Fødder! Hvo er den, som tvivler derom? Løver og Tiger, Tyr og

Panther græsse tilsammen — lad mig komme frem, at jeg kan gjøre Herrens Ord til Sandhed!«

Idet han atter og atter brøler disse Ord ud med Kjæmperøst, baner han sig Vei gjennem Mængden, hele Tiden bagefter Tyren, som de tilstedeværende Spaniere have kastet en Lasso om Hornene og under skingrende Raab slæbe indad Byen til.

Forgjæves søge de mere Besindige at sætte en Stopper for den vanvittige Færd; der opstaaer Skrig, Trængsel, den som ikke følger med, bliver uden Barmhjertighed trampet ned, fremad, fremad, den tappre Pastor med Tigeren er hele Tiden midt i Toget. Foran opstaaer der pludselig en stærk Tumult, Tyrens Lasso er bleven skaaret over, med hule Brøl gjør det plagede Dyr omkring og søger med de vældige Horn at bane sig Vei gjennem den tætpakkede Mængde. Den staaer foran Pastoren. Med et vældigt Kast slynger denne Tigeren op paa Ryggen af Fjenden, der nærmer sig med sænket Hoved — en rasende Masse, Brøl, Knurren fra de rasende Dyr, vilde Skrig fra Mængden, Knive blinke og et Øieblik efter ligge Bøffel og Tiger døende paa Jorden!

Pastor Jones, den vældige Helt, bliver løftet op paa Amerikanernes Skuldre og med Hurraraab baaren i Triumph ind i Byen, medens han med høi Røst, under vilde Fagter præker om det tusindaarige Rige, om Daniel i Løvekulen og lignende. En halv Time efter sover han sin Rus ud i en Enecelle i Byens Fængsel.

— — — —

Da Pastor Jones vaagnede, forkyndte et Taarnuhr et eller andet Sted Midnat. I det Samme blev Nøglen stukken i Døren ind til Cellen. Laasen skrattede, langsomt bevægede Døren sig paa sine Hængsler, Slutteren stak Hovedet ind, traadte tilbage og en sølverne Straale af Maanen faldt paa Jules St. Ange. Fangen sad midt i sin Celle paa de haarde løse Lænker henne ved Væggen.

»*Monsieur le pasteur Jone!*« hviskede den Besøgende dæmpet og blidt.

»Aa, Jules!«

»*Mais qu'avez-vous donc, pasteur Jone?*«

»Mine Synder, Jules, mine Synder!«

»*Oh, pasteur Jone,* ikke maa græde, fordi engang en lille Smule beruset. Det være en lille Spas! *Mais,* naar en Mand være *toujours* beruset, det stride mod Samvittigheden. *Voyons!*«

»O, Jules, Deres Øine ere forblændede! — Og, Jules, hvor er min stakkels, gamle Nigger?«

»*Pasteur Jone,* ikke tænke paa 'am — 'an være med Baptiste.«

»Men hvor er han henne?«

»Jeg det ikke vide — *mais,* 'an være med Baptiste — Baptiste brillant passe paa!«

»Er han af samme Kaliber som De, Jules?« spurgte Pastoren indtrængende.

Jules blegnede lidt, han mærkede en skjult Spot i Spørgsmaalet.

»De vide, *pasteur Jone,* Nigger ikke kan være saa god, som hvid Mand — *mais* Baptiste være god Nigger!«

Pastoren stønnede og skjulte Ansigtet i sine Hænder.

»Imorgen ganske tidlig skulde jeg forlade Byen for at tage hjem med ,Isabella'. Stakkels, stakkels Smyrna!«

»*Pasteur Jone,*« sagde Jules, idet han lænede sig op til Muren og smilede, »jeg sværge, De være *l'homme le plus curieux,* den kuriøseste Mand, jeg har seet i mine Dage. Var jeg *pasteur Jone,* jeg sige, *moi: ,bon dieu je vous remercie,* de Penge jeg 'ar tabt, ere ikke mine? *Ma foi!* Skal en Mand være bedrøvet, fordi de Penge, 'an 'ar tabt, ikke være 'ans Penge! *Moi, je dirais,* det være en særlig Tilskikkelse af det naadige Forsyn!«

»*Oh, Pasteur Jone*«, vedblev han, da han saae, at hans Trøst endnu ikke gjorde Virkning, og prøvede paa at oplive ham paa anden Maade, »de 'ave holdt *saa* komisk Prædiken i Cirkus. Ha, ha! De kan gjøre Penge, mange Penge i *Théatre St. Philippe* med den Prædiken. Ha, De være den tappreste Mand, *pasteur Jone,* den tappreste og tillige den frommeste Mand, jeg kjender. Hvor finder man vel en Præst, der være saadan som *pasteur Jone? Mais,* hvorfor De ikke være munter, stolt? *Moi,* hvis jeg være saa *misérable comme vous,* jeg ikke længer vilde leve!«

Den sønderknuste Pastor rystede kun sørgmodigt paa Hovedet.

»*Bien, Pasteur Jone,* jeg bringe saa gode Efterretninger.«

Fangen foer op med et spørgende Blik.

»Da de Dem 'ave indespærret igaar Aftes, jeg gaa ligestrax til *monsieur de Blanc's* 'us, at faae Dem fri — *monsieur de Blanc* være Dommeren. Da jeg kommer ind i Stuen, de raabe Allesammen: *ah, voilà, Jules,* det var ret, at Du kommer, ville 'ave os et lille Parti, Jules være fjerde Mand. Hr. Pastor, det 'ave været en Tilskikkelse af Forsynet. Jeg vinde i tre Timer over sex'undred Dollars — sex'undred Dollars! *Regardez!*« Og glædestraalende viste han Pastoren en Pakke Banknoter.

Pastor Jones stirrede bedrøvet paa Pengene. »Og hvad sagde Dommeren om mig?« spurgte han endelig mørk og spagfærdig.

»De være fri med den første Solstraale!« jublede Jules St. Ange.

»Jules, min Ven, al Deres Godhed er spildt, er spildt!«

Kreoleren blev forstenet af Overraskelse.

»Ja«, sagde Pastoren, »jeg tør ikke modtage min Løsladelse, af to Grunde: For det Første har jeg forseet mig imod Loven og maa

lide Straffen derfor, dernæst — Jules, De maa virkelig ikke blive vred paa mig — men jeg er bange for, at min Løsladelse ikke er opnaaet paa en ærlig Maade. De har bestemt sagt til Dommeren, at jeg var uskyldig arresteret, men det er desværre ikke Tilfældet, og det sømmer sig ikke for en Christen — thi uagtet mine store Misgjerninger haaber jeg dog endnu at være værdig til dette Navn — at benytte sig af en Fordel, der er opnaaet ved falske Forestillinger, at gjøre noget Slet, for at der skal opstaa noget Godt deraf! Jeg maa blive her, maa udstaa min Straf!«

Forstenet og maalløs stod Jules St. Ange en Stund foran Pastoren; et saadant moralsk Heltemod var endnu ikke forekommet i hans unge Liv. Men han havde ogsaa i dette Tilfælde strax en Udvei ved Haanden. »*Mais, pasteur Jone,*« udbrød han ivrig i den høieste Falset, »*la ordre* — De ikke kan læse, være paa Fransk — *la ordre* sige, de *skal* forlade Arresten med den første Solstraale!«

»Er det sandt, Jules,« og Pastoren sprang op med straalende Ansigt, ligesom elektriseret, »er det virkelig sandt?«

Den unge Mand nikkede smilende, men uagtet han smilede, mærkede han, at hans Øine bleve fugtige, og at han blev saa underlig blød om Hjertet. Da Pastoren faldt paa Knæ og fremstammede en varm Takkebøn, gjorde den unge Kreoler andægtig Korsets Tegn og hviskede to *Ave Maria* efter hinanden, fra Begyndelsen til Enden.

— — — — — — — — — — — — — —

I sommerlig Herlighed skred Morgenen frem, og dens gyldne Skjær lagde sig over en Gruppe lyse Landsteder udenfor Byen, som skjulte sig i et Mylder af gamle Ege og blomstrende, duftende Magnolier ved Randen af en dyb Indskjæring af Mississippi. Det var en endnu landlig Forstad til New-Orleans, bekjendt under Navnet »Faubourg St. Jean«.

Næsten med de første Straaler af det ny opdukkede Dagslys traadte Pastoren fra Vest-Florida og Jules St. Ange hen til Bredden af Flodbugten. Over Pastorens Arm hang et Par antike Saddeltasker, der aabenbart gjorde Tjeneste som Vadsæk. Baptiste hinkede møisommelig bagefter, begge hans Øine vare opsvulmede og sorteblaa og hans ene Kind bar det tydelige Aftryk af Colossus' kraftige Næve. Han, der »var saa brillant til at passe paa«, havde skammelig mistet sin Protegée. Hvergang den Sorte blev nævnet, blev han rasende og fremsprudlede de mest morderiske Forbandelser. Efterat Jules paa det kraftigste havde befalet ham at forholde sig rolig, var han endelig istand til ialtfald at give den nøiagtigste Oplysning om et Punkt. Han troede at kunne sværge paa, at Colossus allerede var draget til Floridas hjemlige Strande, han var sikker paa det, ialtfald troede han at være det.

Kjettingernes Raslen lød dem imøde, da de Tre naaede ned til Stranden og Baptiste pegede paa den i Skyggen af en gammel Kjæmpeeg midt i Sivene hvilende »Isabella«, som netop satte Seil til. Afskedstimen var kommen og Skilsmissen lod til at falde tung for Vennerne.

»Jules«, sagde Pastoren, »men hvis Colossus nu alligevel ikke er hjemme? Vil De saa lede efter ham? Jules, jeg skal aldrig glemme Dem, aldrig, aldrig! Nei, men Jules, jeg troer ikke, at Colossus har taget Pengene. Jeg veed nok, at alle Niggere stjæle«, — dermed satte han Foden paa Landgangsbrædtet — »men Colossus vilde ikke bestjæle mig, nei. Og nu, lev vel Jules, min Ven!«

»*Pasteur Jone*«, udbrød St. Ange og lagde kjærligt sin Haand paa Pastorens Skulder, »vent lidt, *un moment*. De se disse Penge, jeg vinde igaar Aftes. Jeg dem 'ave vundet ved en særlig Tilskikkelse af det naadige Forsyn, som De sige, *pasteur Jone, oh?*«

»Jeg tør ikke længer udtale nogen Mening derom«, yttrede Pastor Jones dæmpet og ydmyg, »Herrens Veie ere uransagelige og Forsynet ,vælger vidunderlige Maader herneden til at kundgjøre sin Villie for Menneskeheden'!«

»*Ah*«, udbrød Kreoleren livlig, »*voilà c'est vrai*, være saa sandt! Jeg 'ave vundet disse Penge paa vidunderlig Maade', *mais*, hvis jeg dem be'olde, veed De saa, *pasteur Jone, mon ami*, hvor Pengene være inden Aften?«

»Hvordan kan jeg vide det?« sagde Pastor Jones.

»Pokker i Vold!« udbrød den unge Mand lystigt.

Skibscapitainen, som stod lænet op til Masten, og selv Baptiste lo høit.

»Gjør ikke det, Jules, gjør ikke det!« bad Pastoren.

»*Eh bien,* hvad skal jeg gjøre med Pengene?«

»Det vilde da være bedre at give dem til en stakkels Trængende, end —«

»*Mais, pasteur Jone,* det være netop det jeg vil. De 'ave mistet fem'undred Dollars ved min Skyld—«

»Ikke ved Deres Skyld, Jules!«

»*Mais oui,* jo jo!«

»Nei!«

»Det *var* min Skyld, jeg sværge det var! *Mais, voilà,* 'er være fem'undred Dollars, jeg ikke 'ave Brug for Pengene, De maa tage dem. *Oh! ma foi, pasteur Jone, mon ami,* De ikke maa græde, *voyons!*«

Pastor Jones hulkede, Taarer kvalte hans Stemme, endelig fandt han Ord:

»O, Jules, Jules, min stakkels, ædle, dyrebare, vildledte Ven! Hvad havde De ikke kun-

net blive til ved en kristelig Opdragelse! Herren oplyse og velsigne Dem for Deres ædle Hensigt. Men jeg kan ikke røre ved Pengene med Spidsen af min Finger, Jules, tænk paa, hvorledes de ere erhvervede. Bliv ikke vred paa mig, Jules, min Ven, jeg tør, jeg kan ikke modtage dem!«

St. Ange stod maalløs, ligesom forstenet.

»Og nu, lev vel, Jules, lev vel«, vedblev Pastor Jones, idet han satte Foden paa Dækket, »jeg staaer i Guds Haand, og han er barmhjertig og naadig, det vil De ogsaa komme til at sande, derom beder jeg. Lev vel, lev vel, Gud være med Dem«, — Skibet begyndte langsomt at bevæge sig langsmed Bredden, en frisk Brise fyldte Seilene — »lev vel, min Ven, lev vel!«

St. Ange vaagnede af sin Forstenelse.

»*Pasteur Jone,*« raabte han over til ham, »De mig love, aldrig at komme, *aldrig* mere til New-Orleans, til Syndens By!«

»Give til Gud, Jules, at jeg aldrig mere bliver nødsaget til at forlade mit elskede Hjem!«

»'erren det vil, *Pasteur Jone*, 'an vil det! *Adieu, pasteur Jone. Ma foi,* De være den tappreste og den bedste Mand! *Adieu, Adieu!*«

Langsomt gled Skibet langsmed Bredden. Pludselig udstødte Baptiste et rasende Skrig og løb forbi sin Herre ned til Vandet, idet han samlede Sten og Jordklumper op.

St. Ange saae endnu, hvorledes Kolossen fra Rhodus' mørke Skikkelse dukkede op paa Dækket og Pastoren fra Smyrna og Bethesda kjærligt omfavnede ham.

»O, Colossus, Colossus«, hørte man ham udbryde, »min stakkels, gamle Nigger, der er Du jo igjen, Gudskelov, Gudskelov!«

Den lille Kreoler var ligeved at græde af Glæde og Bevægelse ved dette Syn. Han løb langsmed Bredden bagefter Skibet, lo, gestikulerede og gav sin Henrykkelse Udtryk paa alle mulige Maader. Derved løb han lige paa Baptiste, og denne faldt, ligesaa lang han var, om i Dyndet.

Vinden var et Øieblik løiet af og Skibet seilede derfor roligt langsmed den sivbevoxede Bred, medens Mandskabet hjalp til med Stænger.

Pastor Jones knælede paa Dækket, Hatten var falden af hans Hoved og laa foran ham, bagved ham knælede hans Neger. Med tordnende Røst kaldte den Guds Mand sig en »blind Daare«, som ikke var værdig til Herrens Godhed. Han havde fornedret sig, men Herren havde ydmyget ham og viist, at selv hans gamle Neger var klogere end han.

Colossus foldede Hænderne og stønnede og klynkede.

Pastoren bønfaldt om et bodfærdigt Hjerte.

»Herren give os det!« skreg Negeren.

Pastor Jones takkede for den naadige Frelse.

»Takker Herren!« lød det fra den Sorte.

»Herre, hjælp os fremdeles i Din Naade!« bad Pastoren.

»Hjælpe stakkels Nigger og Massa Jones!« stønnede Colossus.

»Og før«, vedblev Pastoren, uden at lade sig forstyrre, »før din uværdige Tjener, den stakkels snublende Hyrde for Din Hjord og hans gamle, trofaste Nigger hjem i Fred!«

»Amen, Gloria, Halleluja!« faldt den Sorte kraftigt ind. »Nu Massa Jones, maa bede for tabte Penge!«

Men Pastoren bad for sin stakkels forblændede Ven.

»Bede for Penge!« gjentog Colossus.

»Herre, saafremt Du agter mig værdig dertil, saa lad mig gjenfinde den tabte Skat!« begyndte Pastoren paany med Stentorrøst, »dog ske ikke min, men Din Villie!«

Nu reiste Colossus sig sagte paa Taaspidserne og bøiede sig ned over sin Herre, der laa hensunken i den dybeste Andagt. St. Ange, Capitainen, Skibsmandskabet stirrede i lydløs Forundring paa Negeren. Et Øieblik grinede den Sorte og gjorde Tegn til dem over sin Herres Hoved, idet han gottede sig over sine Tilskueres stumme Forbauselse, derpaa lod han sagte den velbekjendte og, smerteligt savnede Seddelpakke falde ned i Pastorens Hat, der laa paa Dækket, og indtog atter sin forrige liggende Stilling, medens hans Tilskuerkreds paa den mest udtryksfulde, men tause Maade gav sit Bifald tilkjende.

»Amen!« brølede han af fuld Hals for at faae sin Herre til at holde op.

»O, Herre, skjøndt uværdig til Din store Naade —« fortsatte denne med hevet Røst, uden i ringeste Maade at lade sig forstyrre.

»Amen!« raabte den utaalmodige Sorte endnu engang.

»A-a-amen!« udbrød nu ogsaa den endelig overvundne Pastor.

Langsomt, høitideligt stod han op, bukkede sig ned efter sin Hat og opdagede deri den forsvundne Skat. Ligesom forstenet stirrede han et Øieblik paa den endnu knælende Neger, som vred de foldede Hænder og rullede rædselsfuldt med Øinene. Men da han saa bemærkede de muntre Ansigter og hørte de glade Tilraab, som løde ham imøde fra Dækket og inde fra Land, opløftede Pastor Jones sine Øine og Hænder mod Himlen og græd, græd som et Barn. Dernæst betragtede han sin kjære Pakke, følte paa den gjenfundne Skat, klappede og kyssede den, og Jules St. Ange forsøgte inde fra Bredden at istemme et nyt Jubelskrig, men blev stikkende

midt i det, da Stemmen svigtede ham. Skibsmandskabet greb paany til Stængerne og stødte kraftigt fra Land.

Og saa kommer Baptiste pludselig farende, bedækket med Mudder og begynder at udslynge sit Kasteskyts mod sin sorte Fjende. Det første falder pladskende i Vandet, langt fra Maalet. Nu glider Skibet ud i aabent Vand, hvor den lette Brise kommer det godt til Nytte. Et nyt Hævnforsøg af Baptiste, som udstøder lydelige Forbandelser, modtages med skingrende Haanlatter, og nu tager Vinden fat i Seilene. Kolossen fra Rhodus, Øieblikkets Helt, staaer i sin fulde Høide ved Masten, han smiler og bukker til alle Sider og Skonnerten glider, baaren af den lette Brise, atter et Øieblik gjennem brusende Siv og kløver derpaa let og muntert Bugtens krusede Vande.

I lang, lang Tid stod Jules St. Ange og saae efter Skibet, saae hvorledes det snart forsvandt og snart dukkede frem igjen med Flodens Slyngninger. Da endelig en langt fremspringende Stribe Skov skjulte det fuldstændigt for hans Blik, vendte han tilbage til Byen, fulgt af sin harmfulde Tjener.

»Baptiste!«

»*M'sieur?*«

»*Savez-vous,* hvad jeg vil gjøre med Pengene?«

»*Non, m'sieur?*«

»*Payer mes dettes,* betale min Gjæld, saa sandt hjælpe mig Gud! *Allons!*

Nynnende en lystig, lille Vise, i hvilken han forsikkrede, at hans eneste Elskede var en Flaske god Vin, vendte Jules St. Ange og Baptiste tilbage til den maleriske Rue Royale. Forsynets Veie ere visselig forunderlige! Midt i alle de angrende, smertelige Tanker, som Erindringen om hans Besøg i »Fordærvelsens By« hver Gang fremkaldte, har »*pasteur Jone*« desværre aldrig modtaget den glædelige Efterretning, at den christelige Dyds Lys, der havde lyst for ham endog i hans dybeste Fornedrelse, varigt oplyste Jules St. Anges vildsomme Veie og gjorde denne til et nyt og bedre Menneske.

DAVID BALFOURS HÆNDELSER.

Roman af **Robert Louis Stevenson.**

Med Illustrationer af W. Hole.

(6. Fortsættelse).

Ved Torosay, ligeved Mull-Sundet og med Udsigt til Morven, laa en Kro, som tilhørte en Maclean, der lod til at være af meget fornem Slægt; thi at holde Kro bliver betragtet som langt mere fint i Høilandene end hos os, maaske fordi det staaer i en vis Forbindelse med Gjæstfrihed, eller maaske fordi Bestillingen er Lediggang og Drik. Han talte godt Engelsk, og da han mærkede, at jeg var lidt af en Student, udspurgte han mig først paa Fransk, hvori han let overgik mig, og dernæst paa Latin, i hvilket jeg ikke veed, hvem af os der var den Dygtigste. Denne fornøielige Væddekamp gjorde os strax til gode Venner, og jeg satte mig hen og drak Punch med ham, eller rettere sagt, sad og saae paa, at han drak, indtil han var saa drukken, at han lagde Hovedet paa min Skulder og græd.

Jeg lod ham, ligesom tilfældig, se Alans Knap; men det var tydeligt, at han aldrig havde seet eller hørt tale om den. I Virkeligheden var han ikke velstemt mod Ardshiels Slægt og Venner, og medens han endnu var nogenlunde ædru, oplæste han for mig et Spottedigt, skrevet paa meget godt Latin, men af et saare ilde Indhold, som han havde digtet paa elegiske Vers over en Person af denne Familie.

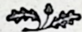
Da jeg fortalte ham om min Catechet, rystede han paa Hovedet og sagde, at jeg kunde glæde mig over at være bleven ham kvit. »Det er et meget farligt Menneske«, sagde han, »han hedder Duncan Mackiegh; han kan skyde efter Lyden i flere Alens Afstand og er tidt beskyldt for at have udplyndret Reisende og engang for Mord.«

»Men det Bedste af alt«, sagde jeg, »var, at han kaldte sig Catechet.«

»Hvorfor skulde han ikke det«, sagde han, »naar han virkelig er det? Det var Maclean af Duart, som gav Duncan den Bestilling, fordi han var blind. Men, det var maaske en Feil«, tilføiede min Vært, »for han ligger altid paa Landeveien, gaaer fra Sted til Sted for at høre de unge Folk i deres Religion, og det er ganske vist en stor Fristelse for den arme Mand.«

Tilsidst, da min Kromand ikke kunde drikke mere, anviste han mig en Seng, og jeg lagde mig ned, yderst tilfreds, efter i fire Dage og

med lidet Besvær at have gjennemreist den største Del af den store og bjergfulde Ø Mull, fra Earraid til Torosay, 50 Mil regnet efter Kragens Flugt, men saaledes som jeg var gaaet nærmere ved hundrede. I Virkeligheden var jeg i et langt bedre Humeur og raskere ved Slutningen af den lange Reise, end jeg havde været, da jeg tiltraadte den.

SEXTENDE CAPITEL.

Drengen med Sølvknappen: Gjennem Morven.

Der er en regelmæssig Færgeforbindelse mellem Torosay og Kinlochaline paa Fastlandet. Begge Kyststrækningerne ere beboede af Macleanernes stærke Clan, og Folkene, som befandt sig i Færgen tilligemed mig, hørte næsten alle til denne Clan. Skipperen i Baaden hed derimod Neil Roy Macrob, og eftersom Macrob var et af Navnene paa Alans Clansmænd, og Alan selv havde sendt mig til denne Færge, var jeg begjærlig efter at tale i Enrum med Neil Roy.

I den overfyldte Baad var dette naturligvis umuligt, og Overfarten gik meget langsomt.

Der var ingen Vind, og da Baaden var daarligt udrustet, kunde vi ikke roe med mere end to Aarer paa den ene Side og een paa den anden. Folkene roede imidlertid efter bedste Evne, Passagererne afløste dem og hele Selskabet forkortede Tiden med gæliske Baad-Sange. Og Sangene, Søluften, den almindelige Munterhed og det smukke Veir, alt bidrog til at gjøre Overfarten yderst behagelig.

Men der var alligevel en mørk Side ved den. I Mundingen af Loch Aline saae vi et stort Skib ligge for Anker; jeg antog det først for at være et af Kongens Skibe, som krydsede langs denne Kyst, baade Sommer og Vinter, forat afskjære al Forbindelse med Frankrig. Da vi kom lidt nærmere, saae jeg imidlertid, at det var et Handelsskib, og hvad der forbausede mig endnu mere, var, at ikke alene Dækket, men hele Stranden vrimlede af Folk, og Baade gik bestandigt til og fra Skibet. Da vi kom endnu nærmere, naaede klagende Røster vore Øren, baade Folkene ombord og dem inde paa Kysten jamrede og raabte, den Ene til den Anden, saa det maatte røre en Sten.

Saa gik det op for mig, at det maatte være et Udvandrerskib, bestemt til de amerikanske Kolonier.

Vi lagde til med Færgebaaden, og Udvandrerne bøiede sig ud over Reilingen, græd og strakte Hænderne ud imod mine Reisefæller, blandt hvilke de troede at finde nære Frænder. Hvor længe dette Optrin vilde have varet, veed jeg ikke, da de ikke syntes at tænke paa Tiden; men endelig kom Skibs-Capitainen, der lod til at være næsten ude af sig selv, og det var ikke til at undres over midt i denne Staahøi, hen til Reilingen og bad os om at forføie os bort.

Saa stødte Neil fra, og Forsangeren i vor Baad istemte en sørgmodig Melodi; Udvandrerne og deres Venner inde paa Stranden sang med, saa at det lød fra alle Sider ligesom en Klagesang over Døde. Jeg saae Taarerne trille ned ad Kinderne paa Mændene og Kvinderne i Baaden, medens de trak paa Aarerne, og jeg blev selv i høi Grad greben af Situationen og Melodien til Sangen, som er en der kaldes »Farvel til Lochaber«.

I Kinlochaline tog jeg Neil Roy tilside inde paa Stranden og sagde, at jeg troede forvist, han var en af Appins Mænd.

»Ja, hvorfor ikke?« sagde han.

»Jeg søger en Mand,« sagde jeg, »og antager, at I maa kunne give mig Besked om ham. Han hedder Alan Breck Stewart.«

Og istedetfor at vise ham Knappen, var jeg saa dum at stikke en Shilling til ham.

Han foer tilbage. »Jeg er høilig krænket,« sagde han, »og det er ikke Maaden, hvorpaa en Sjentleman skal opføre sig overfor en anden. Den Mand, I spørger om, er i Frankrig; men hvis jeg havde ham her i min Taske og Jeres Vom var fuld af Shillings, vilde jeg ikke krumme et Haar paa hans Hoved.«

Jeg indsaae, at jeg var gaaet galt tilværks, og uden at spilde Tiden med Undskyldninger, viste jeg ham Knappen liggende i min hule Haand.

»Ja saa,« sagde Neil; »I skulde have begyndt ved den Ende! Men naar I er Drengen med Sølvknappen, saa er Alt i Orden, og jeg har lovet at tage mig af Jer. Men hvis I vil tillade mig at tale rent ud af Posen,« vedblev han, »saa er der et Navn, som I aldrig skulde tage i Jeres Mund, og det er Alan Brecks Navn; og der er en Ting, som I aldrig skal gjøre, og og det er at byde en Sjentleman fra Høilandene Jeres lurvede Penge.«

Det var ingen let Sag at komme med Undskyldninger her, da jeg ikke godt kunde fortælle ham, hvad sandt var, at jeg aldrig havde drømt om, at han vilde kalde sig en Gentleman, før han selv sagde mig det. Neil ønskede for sit Vedkommende ikke at fortsætte vort Bekjendtskab, han vilde blot fuldføre sit Hverv og faae det fra Haanden og skyndte sig nu at oplyse mig om den Vei, jeg skulde følge. Jeg skulde overnatte i Kroen i Kinlochaline, næste Dag gaa over Morven til Ardgour og ligge Natten over hos en Mand, John of the Claymore, som var forberedt paa mit Komme, den tredie Dag sætte over en Loch ved Corran og en anden ved Balachulish og dernæst spørge om Vei til James of the Glens i Aucharn. Som De hører, var der en hel Del Færgesteder; i hele denne Del af Landet skærer Søen sig ind i Bjergene og

bugter sig om deres Fod. Dette gjør Landet vanskeligt at holde og besværligt at bereise, men det frembyder til Gjengjæld et vidunderlig vildt og malerisk Skue.

Jeg fik et andet Raad af Neil; ikke at tale med Nogen underveis, at undgaa Whigger, Campbeller og »Rødkjolerne«, at forlade Veien og lægge mig bag en Busk, hvis jeg saae nogen af de Sidste komme, »for det var aldrig heldigt at træffe sammen med dem«, kortsagt at opføre mig som en Røver eller jakobitisk Agent, hvad Neil maaske antog mig for.

Kroen i Kinlochaline var det usleste Sted, jeg nogensinde har seet, fuld af Røg, Utøi og faamælte Høilændere. Jeg var ikke alene utilfreds med mit Logis, men ogsaa med mig selv for min slette Opførsel overfor Neil, og tænkte jeg kunde neppe blive værre faren. Men deri tog jeg feil, hvad jeg snart skulde sande. Jeg havde nemlig ikke opholdt mig en halv Time i Kroen — den meste Tid staaende i Døren, da Tørverøgen sved mig i Øinene — da der reiste sig en Storm, Søen skar ind i den lille Høi, paa hvilken Kroen laa, og satte den ene Ende af Huset under Vand. Offentlige Herberger vare slette nok overalt i Skotland i de Dage; men det forbausede mig dog, at jeg maatte vade i Vand til Anklerne fra Ildstedet hen til min Seng.

Kort efter at jeg næste Dag havde begivet mig paa Vei, mødte jeg en lille, firskaaren, alvorlig Mand, som gik meget langsomt, læsende i en Bog og af og til sættende Mærke ved det Læste med sin Finger. Han var iført en tarvelig Dragt af et præsteligt Snit.

Jeg fik at vide, at han ligeledes var Catechet, men af en anden Art end den blinde Mand fra Mull, udsendt af Selskabet for Kristendommens Udbredelse i Edinburgh for at prædike Evangeliet paa de Steder i Høilandene, hvor Befolkningen var mere raa og uvidende. Hans Navn var Henderland; han talte de sydlige Egnes brede Maal, som var begyndt at skurre i mine Øren: men foruden at vi vare Landsmænd, fandt vi snart, at vi havde fælles Interesser. Min gode Ven, Præsten i Essendean, havde nemlig i sin Fritid oversat paa Gælisk en Del Psalmer og gudelige Skrifter, som Henderland benyttede og satte megen Pris paa. Det var et af disse, han læste i, da vi mødtes.

Vi fulgtes ad, da vi skulde samme Vei saa langt som til Kingairloch. Underveis standsede han og talte med alle de Veifarende og Arbeidere, som vi traf paa; og skjøndt jeg naturligvis ikke kan sige hvad de talte om, lagde jeg dog Mærke til, at Mr. Henderland maatte være meget afholdt her paa Egnen, da jeg saae mange af dem tage deres Snushorn frem og byde ham en Pris.

Jeg fortalte ham om mine Sager, saa meget som jeg ansaae for klogt, nemlig, forsaavidt de ikke stode i Forbindelse med Alan; og opgav Balachulish som det Sted jeg skulde til for at træffe en Ven; da jeg mente, at Aucharn og navnlig Duror vilde være for paafaldende og kunde lade ham lugte Lunten.

Han, for sit Vedkommende, fortalte mig meget om sit Værk og de Folk han færdedes iblandt, de hemmelige Præster og Jacobiter, Afvæbnings-Loven, Klædedragten og mange andre Mærkeligheder, som knyttede sig til Tiden og Stedet. Han lod til at være moderat: dadlede Parlamentet i adskillige Retninger, og særligt fordi de havde haandhævet Loven mere strengt imod dem, som bare Nationaldragten, end imod dem, som bare Vaaben.

Deraf tog jeg Anledning til at spørge ham om Røde Ræv og Forpagterne i Appin: Spørgsmaal, som jeg antog kunde synes ganske naturlige af En, der agtede sig til denne Del af Landet.

Han sagde, at det var en slem Historie. »Det er forbausende,« sagde han, »hvor Forpagterne faaer Pengene fra, eftersom de ere lige ved at sulte ihjel. (De har vel ikke Snustobak hos dem, Mr. Balfour? Ikke. Naa, jeg har vel ogsaa bedst af at undvære det.) Men disse Forpagtere, som jeg nylig sagde, ere udentvivl tildels nødsagede til det. James Stewart i Duror — det er ham, som de kalde James of the Glens — er Halvbroder til Ardshiel, Clanens Overhoved; og han nyder stor Anseelse og presser haardt paa. Og saa er der En, som hedder Alan Breck — —«

»Ah!« udbrød jeg, »hvor er han?«

»Hvor er den Vind, som blæste for lidt siden?« sagde Henderland. »Han er snart her og snart der; idag her og imorgen er han forsvunden: en sand Vildkat. Det skulde ikke undre mig, hvis han sad bag Gyvelbusken derhenne og holdt Øie med os! De har vel ikke lidt Snustobak hos Dem, har De?«

Jeg sagde nei, og at han havde spurgt om det Samme engang før.

»Det er nok muligt,« sagde han med et Suk. »Men det forbauser mig, at I ikke har det. Imidlertid, som jeg nylig sagde, denne Alan Breck er en Vovehals og bekjendt for at være James' høire Haand. Han har allerede forskjertset sit Liv; han er rede til Alt; og maaske, hvis en Forpagter skulde holde sig tilbage, vilde han give ham en Dolk i Brystet.«

»Jeres Beskrivelse er ikke meget lystelig, Mr. Henderland,« sagde jeg. »Og hvis der kun er Frygt paa begge Sider, bryder jeg mig ikke om at høre mere.«

»Naa,« svarede Mr. Henderland, »men der er ogsaa Kjærlighed og en Selvfornægtelse, saa stor, at vi og vore Lige maa staa til Skamme. Der er noget Smukt i det; maaske ikke christeligt, men menneskeligt smukt. Selv Alan Breck er, efter Alt hvad jeg hører, en Mand som man

maa respectere. Der sidder mangen en Hykler i Kirken i vor egen Del af Landet, som nyder stor Anseelse i Verdens Øine, og maaske er et langt værre Menneske, Mr. Balfour, end hin vildledte Udgyder af Menneskeblod. Ak, ak, vi burde tage Exempel efter dem. — I vil maaske tænke, at jeg har opholdt mig for længe i Høilandene?« tilføiede han med et Smil.

Jeg svarede, at det ingenlunde var Tilfældet; jeg havde seet meget blandt Høilænderne, som man maatte beundre; og naar det kom til Stykket, var Mr. Campbell jo selv en Høilænder.

»Ei,« sagde han, »det er sandt nok. Det er en stolt Slægt.«

»Og hvad foretager Kongens Agent sig?« spurgte jeg.

»Colin Campbell?« udbrød Henderland. »Stikker sit Hoved ind i en Bisværm!«

»Jeg hører, han er ifærd med at sætte Forpagterne ud med Magt?« sagde jeg.

»Ja,« svarede han, »men det gaaer op og ned, som Folk sige. For det første red James of the Glens til Edinburgh og fik fat i en Advokat (udentvivl en Stewart — for de hænge alle sammen som Ærtehalm) og fik Sagen standset. Men saa tog Colin Campbell derind og fik Retten paa sin Side. Og nu siges det, at de første Forpagtere skal flytte imorgen. Det skal begynde i Duror under James' egne Vinduer, hvilket efter min Mening ikke er klogt handlet.«

»Troer I, at det vil komme til Kamp?« spurgte jeg.

»Naa,« svarede Henderland, »de ere afvæbnede — eller antages at være det — for der ligger endnu en god Del koldt Jern velforvaret. Colin Campbell har desuden sendt Bud efter Rettens Folk. Men alligevel, hvis jeg var hans Hustru, vilde jeg ikke være rolig, før jeg havde ham hjemme igjen. Det er haarde Halse, Stewarterne i Appin.«

Jeg spurgte ham, om de vare værre end deres Naboer.

»Paa ingen Maade,« svarede han. »Og det er det Værste af det hele. For hvis Colin Roy kan føre sit Hverv tilende i Appin, maa han begynde forfra i den næste Landsdel, som hedder Malmore og beboes af Cameronerne. Han er Kongens Stedfortræder paa begge Steder, og skal ogsaa sætte Forpagterne ud der, og, Mr. Balfour, oprigtig talt er det min Mening, at hvis han slipper godt fra det ene Sted, vil han finde Døden paa det andet.«

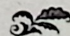
Saaledes gik vi og talte sammen den meste Del af Dagen; indtil Mr. Henderland endelig, efter at have udtalt sin Glæde over mit Selskab og over at træffe en Ven af Mr. Campbell (»som,« sagde han, »jeg vil være saa dristig at kalde vort forenede Zions herlige Sanger«) foreslog, at jeg skulde gjøre et kort Hvil og ligge Natten over i hans Hus, lidt forbi Kingairloch. Ærlig talt, var jeg glad over Tilbudet; jeg var nemlig ikke meget lysten efter at gjøre Bekjendtskab med John of the Claymore, og siden mit dobbelte Uheld, først med Veiviseren og dernæst med Gentleman-Skipperen, nærede jeg en vis Frygt for fremmede Høilændere. Som Følge deraf slog jeg til, og henad Eftermiddagen kom vi til et lille Hus, som laa alene ved Bredden af Loch Linnhe. Solen var alt gaaet ned bag de øde Bjerge i Ardgour paa denne Side, men skinnede endnu paa Appins histhenne; Bugten var saa stille som en Indsø, kun Maagerne fløi skrigende henover den; og hele Stedet havde et forunderligt og høitideligt Præg.

Vi vare aldrig saasnart komne indad Døren til Mr. Henderlands Bolig, før han til min store Overraskelse — jeg var nemlig nu bleven vant til Høilændernes Høflighed — foer forbi mig, styrtede ind i Stuen, fremtog et Krus og en lille Hornske og begyndte at stoppe en uhyre Mængde Snustobak op i sin Næse. Derpaa nøs han, saa det havde Skik, og saae sig om med et næsten fjollet Smil.

»Det er et Løfte, jeg gjorde,« sagde han. »Jeg gjorde det Løfte, at jeg ikke vilde tage Snus med. Det er ganske vist et stort Savn; men naar jeg tænker paa Martyrerne, ikke alene blandt de skotske Covenanter, men ogsaa paa andre Steder i Christenheden, skammer jeg mig ved at tale om det.«

Saasnart vi havde spist — Porridge og Valle var det Bedste af den gode Mands Kost — satte han et alvorligt Ansigt op og sagde, han havde en Pligt at opfylde imod Mr. Campbell, og det var at underrette sig om mit Forhold til Gud. Jeg var tilbøielig til at smile ad ham, siden Historien med Snustobakken; men han havde ikke talt længe, før jeg fik Taarer i Øinene. Der er to Ting, som man aldrig skulde blive træt af, Fromhed og Ydmyghed; vi faae aldrig for meget af dem i denne barske Verden, og blandt kolde, stolte Mennesker; men Mr. Henderland talte deres ægte Sprog. Og skjøndt jeg var en god Del opblæst af mine Hændelser, laa jeg snart paa Knæ ved Siden af en jevn, fattig, gammel Mand, og vi vare begge stolte og glade tilmode.

Inden vi gik iseng bød han mig til Hjælp paa Reisen en Sixpence, som han tog op af en lille Læddike, han havde gjemt i Jordvolden omkring Huset. Jeg vidste ikke hvad jeg skulde gjøre. Men han nødte mig saa indtrængende, at jeg tænkte, det var mere høfligt at lade ham faae sin Villie, og forlod ham saaledes fattigere end jeg selv.

SYTTENDE CAPITEL.

»Røde Ræv« Død.

Den næste Dag talte Mr. Henderland med en Mand af hans Menighed, som havde egen Baad og om Eftermiddagen skulde seile over Loch Linnhe til Appin for at fiske, og bad ham om at tage mig med. Paa den Maade slap jeg for en lang Dagsreise og for at betale de to offentlige Færger, som jeg ellers skulde have benyttet.

Henad Middagstid kom vi afsted; det var mørkt Veir med drivende Skyer, som Solen kun paa enkelte Steder brød igjennem. Søen var her meget dyb og rolig, der var næsten ingen Søgang, saa at jeg maatte smage paa Vandet for at overbevise mig om, at det virkelig var salt. Bjergene paa begge Sider vare høie og nøgne, meget sorte og skumle i Skyggen af Skyerne, men der hvor Solen falde paa de smaa Vandløb ligesom gjennemdragne med Sølvstriber. Dette Appin syntes at være en lidet venlig Egn, og jeg undrede mig over, at Folk kunde holde saa meget af det, som Alan gjorde.

Der var kun een Ting, som er værd at omtale. Lidt efter at vi vare afseilede, skinnede Solen paa en lille, skarlagenrød Klump, der bevægede sig langs med Vandet paa den nordlige Side. Den havde omtrent samme Farve som Soldaterkjoler, af og til saaes ogsaa smaa Glimt, som om Solen falde paa blankt Staal.

Jeg spurgte min Baadfører om hvad det kunde være, og han svarede, at det vist var nogle af de røde Soldater, der kom fra Fort William og skulde til Appin for at bruges mod de stakkels Forpagtere der paa Egnen. Naa, det var intet behageligt Skue for mig; og hvorvidt det nu kom af, at jeg tænkte paa Alan, eller fra en Forudfølelse i mit Bryst, betragtede jeg dem ikke med venlige Øine, skjøndt det først var anden Gang, jeg saae Kong Georgs Soldater.

Endelig kom vi i Nærheden af Indseilingen til Loch Leven, og her bad jeg om at blive sat i Land. Min Baadfører, som var en brav Karl og huskede sit Løfte til Catecheten, vilde gjerne have bragt mig til Balachulish, men eftersom dette var at føre mig længer bort fra mit hemmelige Bestemmelsessted, fastholdt jeg min Begjæring og blev endelig sat i Land ved Lettermore- eller Lettervore-Skoven (jeg har hørt begge Navne) i Alans Hjemstavn.

Det var en Birkeskov, der voxede opad en steil, ujevn Bjergskrænt, som hang ud over Bugten. Den havde mange Lysninger og smalle Dalsænkninger, bevoxede med Bregner; og midt igjennem den, fra Nord til Syd løb en Vei eller Sti, ved hvis Rand, hvor der fandtes en Kilde, jeg satte mig ned for at spise et Stykke af Mr. Henderlands Havrebrød og tænke over min Stilling.

Heri blev jeg ikke alene forstyrret af en Myggesværm, men endnu mere af min Tvivlraadighed om hvad jeg skulde gjøre, hvorfor jeg skulde slutte mig til en Fredløs og maaske Morder som Alan, om jeg ikke handlede mere fornuftigt i at vende direkte tilbage til min Hjemstavn, og hvad Mr. Campbell eller endog Mr. Henderland vilde tænke om mig, hvis de nogensinde skulde faae min Taabelighed og Dumdristighed at høre; dette varo de Tvivl, som nu begyndte at gribe mig stærkere end før.

Medens jeg saaledes sad og grublede, trængte Lyden af Mænd og Heste til mig gjennem Skoven; og strax efter, ved en Omdreining af Veien, saae jeg fire Reisende komme tilsyne. Veien var paa dette Sted saa ujevn og smal, at de maatte gaa En efter En og føre deres Heste ved Tømmen. Den Første var en høi, rødhaaret Gentleman med et bydende og rødt Ansigt, han holdt sin Hat i Haanden og viftede sig med den, da han var meget forpustet og varm. Af den Andens tarvelige, sorte Dragt og hvide Paryk sluttede jeg meget rigtigt, at han maatte være Advokat. Den Tredie var en Tjener, som tildels var klædt i Tartan, hvilket røbede, at hans Herre enten maatte være en Fredløs eller stod i særlig Gunst for Regeringen, da det var forbudt at bære dette Stof. Hvis jeg havde været bedre inde i disse Forhold, vilde jeg have vidst, at Tartanet bar Familien Argyles (eller Campbells) Farver. Denne Tjener havde en rummelig Mantelsæk bunden til sin Hest og et Net med Citroner (til Punsh) hængende ved Saddelknappen, som det hyppigt var Skik hos velhavende Reisende i denne Del af Landet.

Hvad den Fjerde, som kom tilsidst, angaaer, saa havde jeg seet hans Lige før og vidste strax, at han var en af Sheriffens Folk.

Jeg havde aldrig saasnart faaet Øie paa disse Mænd, før jeg besluttede (hvorfor kan jeg ikke sige) at gaa Faren imøde; og da den Første kom hen til mig, reiste jeg mig op fra Bregnerne og spurgte om Vei til Aucharn.

Han stod stille og saae paa mig, lidt forbauset, forekom det mig; derpaa sagde han, henvendt til Advokaten: »Mungo, der er Mange, som snarere vilde se en Advarsel i dette end i at møde to Skader. Her er jeg paa Vei til Duror i det Ærinde, som I kjender, og her springer en ung Knegt frem fra Bregnerne og spørger, om jeg er paa Vei til Aucharn.«

»Glenure,« svarede den Anden, »det er ikke noget at spøge med.«

De to Mænd havde nu stillet sig op og stirrede paa mig, medens deres Ledsagere havde gjort Holdt omtrent et Stenkast derfra.

»Og hvad vil I i Aucharn?« spurgte Colin Roy Campbell af Glenure, ham de kaldte for Røde Ræv; for det var ham, jeg havde tiltalt.

»Den Mand, som boer der,« svarede jeg.

»James of the Glens,« sagde Glenure tankefuld; og derpaa henvendt til Advokaten: »Troer I, at han kalder sine Mænd sammen?«

»Hvordan det nu er eller ikke,« sagde Advokaten, »saa gjøre vi bedre i at tøve her og vente paa Soldaterne.«

»Hvis jeg volder Eder Bekymring,« udbrød jeg, »saa hører jeg hverken til hans Mænd eller til Eders, men er en god Undersaat af Kong Georg, lyder ingen og frygter ingen.«

»Vel talt,« svarede Kongens Agent. »Men om jeg maa være saa fri at spørge, hvad bestiller den gode Mand saa langt fra sin Hjemstavn, og hvorfor kommer han her og spørger efter Ardshiels Broder? Jeg skal nemlig sige Jer, at det er mig, som byder her. Jeg er Kongens Agent i disse Distrikter og har tolv Geledder Soldater til min Raadighed.«

»Jeg har hørt Folk sige,« sagde jeg, lidt ærgerlig, »at I er en streng Mand.«

Han stod hele Tiden og stirrede paa mig, ligesom tvivlraadig.

»Naa,« sagde han, »I fører dristig Tale, men jeg kan godt lide Ærlighed. Hvis I havde spurgt mig om Vei til James Stewarts Dør en hvilkensomhelst anden Dag end idag, havde jeg sagt Jer Besked og ønsket Jer Lykke paa Veien. Men idag — hvad siger I, Mungo?« Og han henvendte sig igjen til Advokaten.

Men idet han vendte sig om, faldt der et Skud og Glenure sank om paa Veien.

»Aa, jeg døer!« gjentog han flere Gange.

Advokaten løftede ham op og holdt ham i sine Arme, Tjeneren stod hos og greb hans Hænder. Og nu saae den Saarede forskrækket fra den Ene til den Anden og hans Stemme lød saa forandret, at det gik En til Hjertet.

»Sørg for Eder selv,« sagde han, »jeg døer.«

Han prøvede paa at knappe sin Frakke op, ligesom for at se efter Saaret, men hans Fingre gled ud paa Knapperne. Saa drog han et dybt Suk, hans Hoved sank ned paa Skulderen, og han var død.

Advokaten sagde ikke et Ord, men hans Ansigt var saa skarpt som en Pen og hvidt som en død Mands. Tjeneren begyndte at hulke ligesom et Barn; og hvad mig angaaer, saa stod jeg og stirrede paa dem med en vis Rædsel. Sheriffens Betjent var strax, da Skuddet faldt, løbet tilbage for at skynde paa Soldaterne.

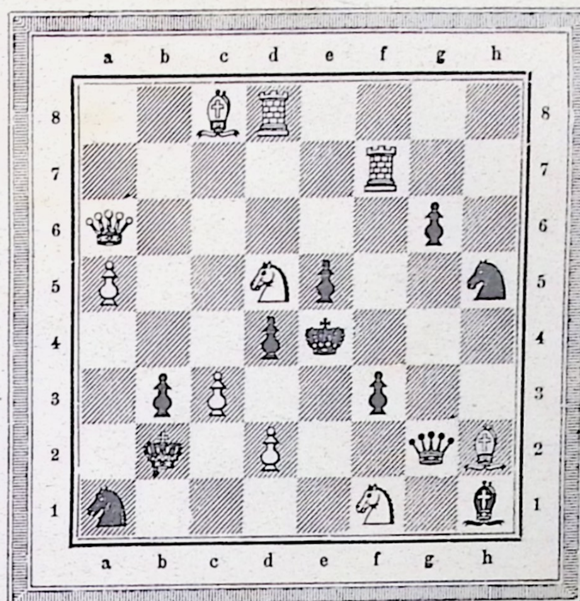
(Fortsættes).

Skakopgave Nr. 5.

Af T. Taverner.

SORT.

HVID.

Hvid begynder og gjør mat i 2 Træk.

Løsning paa Skakopgave Nr. 4.

1. L c2—b3.	1. K d4—e5.
2. K f2—e3.	2. K e5—f5.
3. T h4—h6.	3. K f5—g4 eller —e5.
4. L b3—e6 eller T h6—h5 mat.	

A.

1.	1. K d4—d3.
2. K f2—f3.	2. K d3—d4.
3. T h4—h5.	3. K d4—d3.
4. T h5—d5 mat.	

»Bondepigens Sang«.

Omstaaende Sang er skreven en Sommernat 1847 af den nylig afdøde Forfatter, Cand. theol., fhv. Overlærer ved Helsingørs Borgerskole, *Carl Schütz*, til en Melodi, som han allerede i Efteraaret 1843 havde optegnet i Borgstuen i Hygom Præstegaard ved Lemvig, men af hvis *Text* han kun har benyttet første Linie »En Vise jeg nu skrive vil«. Melodien, som blev optaget i *Berggrens* Samling af danske Folkesange, er senere benyttet af *Carit Etlar* i »Tonne gaaer i Krigen« (1849) og af *H. C. Andersen* i »Hyldemoer« (1851). Det skal tillige bemærkes, at af den Text, som findes i 3die Udgave af Folkesangene, er 2det Vers aabenbart identisk med 2det Vers af denne, som ad en Omvei og i forvansket Skikkelse er kommet til Berggren.

BONDEPIGENS SANG.

Andantino — *Jydsk Folkemelodi*

1 Mit Hjertes Sorg jeg skrive vil Og ud jeg sender den, Om den kan fin – de Veien til Min kjære. fjerne Ven Du dragen er til fremmed Land Og tænker ei paa mig. Mens jeg nu gaaer ved mørke Strand Og seer kun efter Dig.

2 Jeg beder hver en Bølge — lil. Som tyst mod Bredden slaaer, At den min Hil – sen bringe vil, Naar atter bort den gaaer; Jeg spørger hver en liden Fugl Som flyver o – ver Strand, Om den fra Dig ei brin – ger Bud, Min so–de Fæstemand!

3. Al anden Sorg, al anden Fryd
Ei til mit Hjerte naaer,
Naar fjernt jeg hører Dansens Lyd,
Til denne Krog jeg gaaer
At græde ud i mørke Nat
Min Længsel og min Nød,
Thi siden Du mig har forladt,
Er al min Glæde død!

4. Den fro Fiol og Clarinet
Ei tale meer mit Sprog,
Min Fod ei mere hopper let,
Som da vi sammen drog.
Jeg bedst forstaaer det øde Sand,
Hvor ingen Blomster gro;
Jeg lider bedst den vilde Strand
Som aldrig kjender Ro! —

C. Schütz

Ungdom. Efter Maleri af L. Knaus.

Den hele, store Verden.

Den hele, store Verden
vi rakte mod som smaa,
den hele store Verden
den kan vi ikke faa.
Barnet vil lege med Solen
og trække Stjerner paa Snor,
Barnet beregner ikke,
at Solen er altfor stor.

Men, naar vi blive større,
saa lære vi at forstaa,
den vide, vide Verden
er delt i tusind smaa.
Hver faar sit lille Stykke,
vil eller vil han ej,
hver faar sin Lod og Lykke
og det for mer end for Leg.

Og alt som Aarene rinde,
saa snævres Synerne ind,
den store Verden kan ikke
rummes mer i vort Sind.
Fra Dag til Dag vor Tanke
drager snævrere Spor,
den store Verden bli'r lille,
den lille bliver saa stor.

Alfred Ipsen

MAJORENS NIECE.

Roman af Ossip Schubin.

(7. Fortsættelse).

XXV.

Nei, han vilde ikke gaa iseng endnu, dertil havde han altfor vigtige Ting at udrette. Endelig maatte han tage sig sammen og bringe den fornødne Orden og Klarhed i sine Forhold. Det gik ikke an længer med disse evige Løgne, dette Dobbeltspil, det var jo ti Gange mere uværdigt og hæsligt end den mest brutale Oprigtighed, sagde han til sig selv. Og dermed satte han sig hen til det samme Skrivebord, ved hvilket han for ikke to Dage siden havde modtaget Latos pinlige Skriftemaal, og begyndte paa et Udkast til et Brev til Paula. Men han standsede allerede ved de første Ord. Han havde staaet i Begreb med at skrive »Kjære Paula!« men det gik ikke an. Kunde han vel benytte denne fortrolige Tiltale, naar han vilde løse sit Forhold til hende? Nei, umuligt! Men han kunde da heller ikke skrive »Høistærede Baronesse«, det lød latterligt, ja, ligefrem latterligt overfor en ung Pige, med hvem han i flere Uger daglig havde været sammen i Timevis. Han bestemte sig til at skrive »Kjære Baronesse Paula!«

Han følte sig lettet, da disse tre Ord med smuk rund Skrift stode paa Papiret foran ham. Men nu kunde han slet ikke komme nogen Vei.

I de sidste otte Dage havde han sagt »Du« til hende — det havde været meget ubehageligt for ham, men han havde nu engang gjort det. Han kunde umuligt skrive »Du« til hende. Naa, i dette Tilfælde kunde det jo dog ikke løbe af uden at støde, tænkte han med et Suk, derpaa dyppede han Pennen og skrev med meget tyk Skrift nedenunder »Kjære Baronesse Paula!«:

»Jeg kan ikke sige Dem, hvor tungt det falder mig at meddele Dem, hvad jeg maa meddele dem. Jeg havde hidtil haabet, at De selv vilde gjætte det . . .«

Han havde nedskrevet disse Ord med stor Hast og en vis Dødsforagt. Nu standsede han. Han læste de faa Linier igjennem. Blodet steg op i hans Kinder. Nei, det kunde han ikke skrive, ikke det! Han kunde ligesaagodt give en Dame et Slag i Ansigtet. Det var simpelthen umuligt. Men hvorledes skulde han begynde. Endelig fik han en Idee. Hvor dumt, at han ikke havde tænkt paa det før! Han maatte henvende sig til Moderen, det var jo tydeligt. Han tog Papiret, rev det itu og smed det under Bordet, saa dyppede han igjen Pennen . . . men det gik ikke — nei, hvormegen Umage han end gjorde sig — det gik ikke. Enhver Time, som han havde tilbragt sammen med Paula, ethvert Kjærtegn af hende, som han havde funden sig i, opregnede hans Samvittighed for ham, den sparede ham ikke for den mindste Enkelthed. Latos Ord randt ham i Hu: »Du kan da ikke dølge for Dig selv, at I To — Du og Paula — gjøre Indtryk af et Par usædvanlig kjærlige Forlovede.«

Han skar Tænder. Det lod sig ikke nægte — han havde opført sig slet, havde kompromitteret Paula forfærdeligt. Han kunde ikke bryde Forlovelsen, uden at begaa en Slags Æreløshed.

Aa Gud, aa Gud, hvordan var det dog gaaet til! Hvorledes havde han dog ladet sig forlede til Dag for Dag at ride over til Dobrotschan! Han havde hele Tiden haabet, at der skulde tilbyde sig en Leilighed til Forklaring. Og naar han endelig var sammen med Paula, saa havde han taget imod hendes Kjærlighedsbeviser, uvenlig, ærgerlig, som en øieblikkelig Ubehagelighed, uden at tænke paa de yderligere Følger. Han havde ikke overveiet, men kun ærgret sig, og nu . . . Haaret reiste sig paa hans Hoved, han fik ligefrem Feber.

Endnu engang greb han Pennen, men forgjæves. Han lagde Haanden under Kinden, et knugende Mismod snørede hans Strube sammen. Alle hans Lemmer smertede, som om de vare indsnørede i Jernlænker. Han kastede Pennen — han kunde ikke skrive Brevet — saaledes, som Sagerne stode, saaledes, som han havde ladet Situationen voxe sig over Hovedet, kunde han ikke skrive det — hun maatte løse Forholdet, hvis det overhovedet kunde løses.

Hvis det overhovedet kunde løses! Ja, hvad skulde det sige? Det var, som om en Stemme havde udtalt disse Ord ved Siden af

ham, høit og tydeligt. Hvad var det for Snak? Hvis det kunde løses! Som om der herskede Tvivl om, at det kunde og maatte løses, men hvordan, hvordan . . .

Han blev mere og mere ilde tilmode. Hans Angst tiltog i en foruroligende Grad. Han fandt ikke længer nogen Udvei.

Hun maatte bevæges til at give ham fri af egen Drift, men hvorledes skulde han bære sig ad dermed? De mest vanvittige Tanker foer gjennem hans Hjerne. Kunde han ikke lade sig overraske i en Liaison med en Zigeunerinde eller foregive en trykkende Gjæld? Modløs rystede han paa Hovedet. Lyve endnu mere — det var altfor modbydeligt, og desuden, hvad havde det nyttet ham, hun havde tilgivet Alt!

Idetsamme gav Vips sig saa ynkeligt i Søvne.

»Vips!« raabte Harry, for at vække ham, og gik hen til Broderens Seng.

Søvndrukken slog Knegten Øinene op, og og idet han skuttede sig lidt, udbrød han: »Jeg er saa glad over, at jeg er vaagnet, jeg havde en afskyelig Drøm; jeg drømte, at Du var bleven sønderreven af en Leopard!«

»Din lille Tosse!«

»Aa, det var ingen Spøg igaar,« forsikkrede Vips og sukkede vigtig. »Det er et Held, at det gik, som det gik!« Idet han derpaa greb sin Broder i Armen og drog ham længere ned til sig, vedblev han: »Zdena tog Revolveren med til Dig, jeg saae det gjennem Nøglehullet, der var ingen af de Andre, der vilde have gjort det. Ja, der findes ikke Mage til vores Zdena i hele den vide Verden!« Vips klappede Harry paa Armen. »Seer Du,« hviskede han meget sagte, »jeg tvivler ikke om, at . . .«

Men saa rynkede Harry Panden, og Vips rødmede og lukkede Øinene og vendte Ansigtet om imod Væggen.

Lysene vare gaaede ud, det første matte Dagskjær brød sig Vei gjennem Dæmringen, saa kom et rosenrødt Skjær tilsyne paa den østlige Horisont over Floden histhenne; Floden lyste og funklede, som om den bestod af flydende Guld, og paa Jorden skilte Skyggerne sig ud fra det ensformige Graa, som indhyllede alt; uendelig lange strakte de sig henover Blomsterbedene nede i Haven mellem rødnende Morgendug. Duggen var overalt, som fint Sølvstøv laa den paa Græsstraaene, den raslede sagte i Løvet paa det store Aprikostræ udenfor Vinduet, ved hvilket Harry stod og saae trøstesløs ud i den herlige Verden. Han havde lukket Vinduet op, Natviolernes Duft trængte ind til ham sammen med den kjølige Morgenluft. Fuglene begyndte at kviddre.

Harry mærkede Ubehageligheden ved en gjennemvaaget Nat i sine Lemmer; en Slags Sult meldte sig hos ham, men han følte sig tillige trykket af en Modløshed, han hidtil aldrig havde kjendt.

Saa . . . hvad var det? Henover den stille Vei lød klirrende Bjælder, Hovslag af rappe Heste. Harry bøiede sig længere frem. Hvem var det? Lænet tilbage i en aaben Vogn, med en graa Reisehue paa Hovedet, kom en smuk, gammel Herre kjørende henad Veien.

»Fader!« udbrød Harry.

Den gamle Herre blev ham vaer og vinkede livligt til ham. I et Nu var Harry ved Døren for at lukke op for ham.

»Hvilken Overraskelse, ikke sandt, det er lykkedes mig!« udbrød Karl Leskjewitsch, idet han omfavnede sin Søn. »Men hvad er der iveien med Dig — Tømmermænd, hvad? Saa gul har jeg endnu aldrig seet Dig . . . din Slyngel!« Han truede med Fingeren ad ham.

»Aa, det er ingenting, Fader, det kan vi tale om siden; men kom nu og hvil Dig!«

Harry havde aldrig glædet sig i den Grad over Faderens Ankomst. Nu maatte Alt jo komme i den rette Skure, hans Fader maatte afgive sit »Veto.«

XXVI.

Baron Leskjewitsch var i ypperligt Humeur, han satte Liv i hele Huset. Grevinde Zriny beklagede sig nok til Frøken Laut over hans besværlige Veltalenhed — men det var maaske blot, fordi denne Veltalenhed undertiden antog en antikatholsk Character.

Strax ved Frokosten havde Baron Karl saaret den gamle Stiftsdame dybt. Hun havde nemlig ved dette Maaltid hengivet sig til en overdreven Nydelse af sin Livret, Flødeskum med Brombærkompot, og da han gjorde hende opmærksom paa denne Delikatesses Ufordøielighed, havde hun svaret ham, at hendes Ambrosia var aldeles uskadelig, da hun altid kom en Theskefuld Eau de Lourdes i Kompotten, inden hun blandede den med Flødeskum; det tog det Farlige bort.

Baronen havde kaldt dette Preservativmiddel for »katholsk Kvaksalveri.« Det lod til at ærgre ham, at Grevinden ikke svarede paa hans Udfald. Ligesom høisalig Keiser Alexander af Rusland længtes han efter en Opposition. Han gjorde alt, hvad han kunde, for at ærgre Grevinden. Lidt efter erklærede han, at hun var en Hedning. Katholicismen i dens senere Form, med dens pittoreske Liturgi og overtroiske Helgenkultus var ikke andet end maskeret Hedenskab.

Grevinde Zriny, for hvem denne temmelig antikvariske Visdom var ny, dirrede af Rædsel og stirrede paa ham, som paa en Antichrist, men hun sagde ingenting.

Saa spillede han sin sidste Trumf ud. Han meddelte hende, at i hans Øine var Darwins

Theori langt mindre irreligieus end hendes smaalige Opfattelse af Guddommen. Saa reiste Grevinden sig fra Bordet og forlod Værelset, for strax at skrive et Brev til sin Skriftefader, i hvilket hun udtalte sine svare Bekymringer for Fætterens Sjælefred og opfordrede ham til at læse en Messe til Kjætterens Omvendelse.

»Stakkels Kathi, har jeg jaget hende bort, det var jo slet ikke min Mening!« sagde Baronen og saae efter hende.

Nei, det havde sandelig ikke været hans Mening, han havde jo kun villet have en Opposition, men det var desværre mislykket for ham.

»Et udmærket Emne til en Afhandling,« udbrød han efter en Pause, »kosteligt, storartet — ,Darwins Theori og den katholske Maskerade', forfattet af en virkelig Troende! Jeg maa i den nærmeste Fremtid udgive en Broschure med denne Titel. Afhandlingen vil ganske vist bringe mig i Konflikt med Statsadvokaten, men det var ikke det Værste!«

Det var Baronens inderligste Ønske, engang at binde an med Statsadvokaten, om muligt at blive indviklet i en Proces, der rystede hele Monarkiet i dets Fuger. Men ligesom der er mange Damer, hvem det, trods alle Anstrengelser, aldrig lykkes at kompromittere sig, saaledes var det endnu ikke lykkedes Karl Leskjewitsch at komme i en alvorlig Konflikt med Regeringen. Man tog ham ikke alvorlig — og selv om han ogsaa sagde de mest oprørske Ting, saa saae man deri ikke andet end en politisk Dilettants pudsige Ordgyderi.

I Rigsraadet havde hans Partifæller lagt et vist Baand paa hans Snakkesalighed, og som Følge deraf havde han en hel Del politiske Paradoxer paa Lager, som han ikke havde faaet Anvendelse for. Med dem bombarderede han hele Bordselskabet saa længe, indtil det ene Medlem efter det andet fulgte Grevinde Zrinys Exempel, og han tilsidst var alene med sin ældste Søn.

Han tændte en Cigar og opfordrede Harry til at gaa med ned i Haven. Harry, som allerede længe havde ventet paa en Leilighed til at tale et alvorligt Ord med sin Fader, sluttede sig yderst redebon til ham.

Solen skinnede, Blomsterne i de med Salvie indfattede Rabatter funklede som Ædelstene. Den gamle Ridderborg ragede brun og steil op i den saphirblaa Luft, Bierne summede flittigt og Frøken Laut øvede sig paa noget af Brahms. Spisestuen var naturligvis aldrig saasnart bleven tom, før hun havde benyttet Leiligheden til at lægge Beslag paa Klaveret.

Harry gik med sænket Hoved ved Siden af Faderen og søgte forgjæves efter Ord til at fremstille sin Situation for ham. Hans Fader holdt sig meget rank, stødte med imponerende Grandezza til smaa Kiselstene, fremsprudlede alskens vildt Tøieri og rettede hvert Minut mindst tyve Spørgsmaal til Sønnen, uden at afvente Svar paa et eneste.

»Har Du tilbragt hele din Permission her; har Du ikke kjedet Dig; hvorfor har Du ikke foretaget en eller anden interessant Reise? Her maa være temmelig kjedeligt — Heda har aldrig bidraget synderligt til den almindelige Adspredelse, og hvad stakkels Kathi angaaer, finder Du hende interessant? Mellem dette *mouton à l'eau bénite* og Pølsebakkersken (med et Blik i den Retning, hvorfra der lød en Flom af interessante Dissonanser) »maa Du have fundet Opholdet her grundig trivielt. Kathi Zriny er i hvert Fald et skikkeligt Væsen — men denne Laut — brr! Mig forekommer hun som en Frø, garneret med Purløg, hvad siger Du? Se bare paa hendes Haar, det seer komplet ud som studset, fortørret Snitling. Et gyseligt Fruentimmer! Jeg gad nok vide, hvorfor Skabelsen overhovedet producerer denne Artikel, vi har ingen Brug for den!« Han tav — maaske for at trække Veiret.

»Fader!« begyndte Harry modfalden.

»Naa?«

»Jeg har noget at sige Dig.«

»Tal bare — men uden Fortale — jeg kan ikke lide Fortaler, læser dem aldrig, det er nok til at gjøre mig kjed af en Bog, naar den er beheftet med en Fortale. Hvorfor skriver man en Fortale — enten for at forklare Bogen, der følger efter, eller for at undskylde den. Hvorfor skal man læse en Bog, som trænger til Forklaringer og Undskyldninger? Forleden Dag sagde jeg til Franz Weyser, den berømte Folketaler i Rigsdagen, at han . . .«

»Fader,« begyndte Harry igjen i en bedende Tone, han indsaae, at han vilde have nogen Vanskelighed ved at anbringe sin Tilstaaelse.

»Du sætter jo et forbistret sentimentalt Ansigt op, hahaha! — jeg aner noget! Du har bestemt forelsket Dig i Zdena! det kan man ikke fortænke Dig i, det er en allerkjæreste lille Abekat — en komplet Skjønhed, ligner Goethes Charlotte Buff — hun mangler blot en toetages Pudderfrisure. Ja, hvad skal jeg sige til det? I dit Sted vilde jeg maaske ikke have været klogere. Forresten — — hvis Du vil gifte Dig med En, der ingenting har, saa bliver det din Sag. Det er klart, at Du mister de Penge, Du faaer af Frantz; det maa Du vel erindre; af Paul kan Du ikke vente store Sager — i det Høieste den dobbelte Kaution; hvad mig angaaer, kan jeg ikke gjøre andet for Dig, end give Dig min Velsignelse; Du veed, hvorledes mine Sager staa; og desuden maa jeg jo ogsaa tænke paa din Søster, Ingen tager hende uden Medgift. Jeg kan da heller ikke blotte mig helt — en Politiker maa værne om sin Uafhængighed, thi, som jeg nylig sagde til Fritz Bøhm i Rigsraadet . . .«

Forgjæves har Harry søgt at faae et Ord indført. Med et bittert Smil husker han paa et pudsigt Udfald i et wiensk Vittighedsblad, som, med Overskriften »En forhindret Kalamitet«, var saalydende: »Den Deputeredes, Friherre von Leskjewitschs Talestrøm flød dennegang atter saa heftigt fra hans Læber, at man kunde befrygte det Værste. Heldigvis lykkedes det Præsidenten, Hr. Doctor Smolka, endnu i det sidste Øieblik, at dreie Hanen om for denne Veltalenhed, da Deputeretkammeret tilligemed Monarchiet maaske ellers vilde være gaaet tilgrunde i en Springflod af Ord.«

Pludselig snublede Friherren over en Sten, hvilket heldigvis fik ham til at bryde af.

»Det dreier sig jo slet ikke om Zdena!« udbrød Harry nu, benyttende sig af Leiligheden.

»Naa, ikke det? Altsaa . . .«

»Jeg har forlovet mig!« raabte Harry høit, af Frygt for at Faderen ikke skulde høre det.

»Ja, hvad har jeg at gjøre med det?«

»Du skal hjælpe mig at hæve Forlovelsen!« udbrød Harry i Fortvivlelse.

Karl Leskjewitsch, som ved Siden af hele sin Tankeforvirring havde bevaret et stærkt udpræget Sans for Humor, kløede sig bag Øret, saa at hans store Straahat, en solbrændt Panama'er, som havde gjort en Bestigning af Vesuv med og havde et Hul i Pullen, var lige ved at falde af.

»Ja saa! Men først og fremmest vilde jeg dog gjerne vide, hvem Du har forlovet Dig med — naturligvis af Kjedsomhed i en eller anden lille Garnisonsby? Jeg har jo altid sagt, at det for en Kavallerist . . .«

Harry følte den største Lyst til at paakalde Rigsdagspræsidentens, Doctor Smolkas, Hjælp mod Faderens ødelæggende Veltalenhed, men da dette ikke lod sig gjøre, og han ikke vidste at hjælpe sig paa anden Maade, skubbede han med Foden en lille Hindring i Veien for Faderen. Atter snublede Friherren og stirrede forbløffet op i Luften, næsten som om han stod i den Mening, at Hindringen var falden ned fra Himlen. Imidlertid udbrød Harry:

»Jeg har forlovet mig med Paula Harfink!«

»Harfink!?« udbrød Friherren og saae med store Øine paa Sønnen. »Harfinkerne fra Kolowratring?«

»Ja, de opholder sig i Sommer i Dobrotschan,« forklarer Harry.

»Hm, og med hende har Du forlovet Dig? Hun er jo kjøn — lidt for svær, men, Gud, det er jo en Smagssag! Og hende vil Du gifte Dig med?«

»Nei, nei, — jeg vil jo ikke gifte mig med hende!« udbryder Harry forfærdet.

»Ja saa! Du vil ikke gifte Dig med hende — ja, rigtigt . . .« mumler Baronen. »Men hvorfor ikke?«

»Fordi — fordi jeg ikke elsker hende!«

»Hvorfor har Du da forlovet Dig med hende?«

Harry gav en kort Forklaring af hvorledes det var gaaet til.

Baron Karl satte atter sin Panamahat bag i Nakken og kløede sig tankefuld bag Øret.

»Ja, og hvad vil Du have, at jeg skal gjøre?« spørger han efter en lang, trykkende Pause.

»Hjælpe mig ud af det, Fader — nedlægge dit Veto imod denne Forbindelse!«

»Hvad har mit Veto at sige i dette Tilfælde? Du er myndig, Du har fri Raadighed over din Person!« erklærede Friherren hovedrystende.

»Naa, gânske vist i juridisk Henseende,« udbrød Harry meget mismodig; »men det kunde jo dog aldrig falde mig ind, at indgaa en Forbindelse imod din Villie!«

Denne Forsikkring om barnlig Lydighed fra Sønnens Side forekom Karl Leskjewitsch pudsig. Idet han bekjæmpede et Smil, skottede han til den unge Mand, gav ham saa med pompøs Theateralvor Haanden og udbrød:

»Jeg takker Dig for denne Udtalelse, den glæder mit Faderhjerte!« Efterat han saa en Stund havde svunget Sønnens Haand frem og tilbage ligesom en Pumpestang, gav han Slip paa den og sagde, stadigt i et humoristisk Lune: »Hm, desværre har jeg ikke noget at indvende mod din Forlovelse med den smukke Harfink. Under hvilket Paaskud skal jeg da modsætte mig den?«

»Naa . . .« Harry blev meget rød. »Du kan jo sige, at Du ikke tillader Mesalliancen.«

»Saa! Tak for den Anmodning! Jeg hører til det liberale Parti og føler mig ikke kaldet til at give den aristokratiske Cerberus, som tænderskjærende forsvarer sine Fordomme!« Her tog Baronen sin Notitsbog frem. »Aristokratisk Cerberus,« mumlede han, »det maa jeg skrive op, det kan jeg ved Leilighed anvende i Rigsraadet.« Saa stak han igjen Notitsbogen i Lommen og vedblev: »Forresten vilde det i Øieblikket være mig særlig ubehageligt at lægge mig ud med Harfinks. Hvis Du før din Forlovelse havde spurgt mig, om Forbindelsen var mig behagelig, saa vilde jeg have benægtet det, det er dog altid en simpel Konnexion, men nu, da det er gaaet saa vidt, holder jeg ikke af at gjøre Skandale. Den gamle Harfinks Broder, Doctor Grünbart, er en af Førerne for vort Parti. Tidligere har han vist sig meget tilbageholdende overfor mig og i mine liberale Anskuelser kun seet et Lune, et flygtigt Liebhaveri; men fornylig traf jeg sammen med ham paa min Reise gjennem Sverige og Norge. Han havde sin Kone og Datter med — vi reiste sammen. Han er en meget dygtig Mand, men, mellem os sagt, ubehagelig, og han har altid sorte Negle. Og hans Fruentimmer . . . Gud fri os . . .« Baronen slog

Hænderne sammen. »Konen pillede altid de Forelhoveder, som jeg lod ligge paa Fadet, og Datteren — naa, hun reiste i en himmelblaa Kjole og med en grøn Botaniserkasse paa Ryggen — og hun har et Gebis — gyseligt! Konen er Datter af en Husvært, og den Gamle har giftet sig med hende for at indfri et Studenterløfte. Meget hæderligt, men det lønner sig ikke. I hele sex Uger har jeg reist sammen med dem, jeg har erobret Partiførerens Hjerte ved at være elskværdig imod hans Fruentimmer. Hvis jeg holdt Hus i Wien, vilde jeg rigtignok betænke mig to Gange paa at invitere dem, uagtet selv de ivrigste Demokrater i Østerrig virkelig ere meget fornuftige i social Henseende, især hvad deres Fruentimmer angaaer. Det smigrer Dem, naar man paa Reise er høflig mod Damerne, men de forlanger ikke, at man skal fortsætte hjemme — men det hører ikke herhen . . .«

Det lod ogsaa til at være Harrys Mening, at dette ikke hørte herhen, han bed sig krampagtigt i Læberne og knyttede Hænderne i Smug. Under Faderens Udgydelser var han tilmode, ligesom naar en Flue kryber om paa Ansigtet af En, der er bunden paa Arme og Ben.

»Men, hvad jeg vil sige,« optager Friherren paany sin Veltalenheds Traad, »ja, denne Demokrats Stolthed er hans elegante Søster — Baronesse Harfink, og at hun en Gang, efterat hun havde anstrengt sig, vist ved en eller anden Velgjørenhedsforantaltning, blev indbudt til et stort Bal hos Fyrstinde Colloredo — jeg troer nok, det var Colloredo. Jeg gad nok have seet hende der!« Den frisindede Deputerede gned sig i Hænderne med et megetsigende Smil. »Naa, min Demokrat paastaaer, at hun har seet langt mere distingueret ud end Damen i Huset! Du forstaaer nok, at naar jeg saarer hans Familiestolthed, staaer Alt paa Spil for mig, og jeg trænger til hans Bistand i min politiske Virksomhed — jeg haaber gjennem ham at opnaa et større Spillerum i Rigsraadet — jeg haaber, at han vil hjælpe mig til, endelig, endelig engang at komme tilorde!«

Harry tænkte ved sig selv, at det virkelig kunde være en Fortjeneste at forhindre denne Ulykke — men det sagde han naturligvis ikke, men noget helt andet, nemlig: »Aa, Papa, Du trænger virkelig ikke saa haardt til denne Demokrats Venskab, som Du indbilder Dig. Jeg veed jo, hvorledes Østerrigs største Statsmand have Øinene fæstede paa Dig. Man venter meget af Dig!« — saaledes yttrede den unge Mand og vedblev: »En Brouille med Politikeren vilde i det Høieste være en Ubehagelighed, medens en Vedvaren af min Forlovelse ligefrem vilde slaa mig ihjel. Jeg har gjort hvad jeg kunde, for at faae Paula til at træde tilbage. Hun har ikke forstaaet mig. Der er ikke andet for, end at Du tager Dig af Sagen, Papa . . .« Harry foldede Hænderne ligesom et bedende Barn. »Gjør det for min Skyld. Du er den Eneste, som kan hjælpe mig!«

Baron Karl var rørt — han lovede Alt, hvad hans Søn forlangte af ham.

XXVII.

Baronen holdt ikke af at opsætte noget længe, det stred mod hans Grundsætninger og mod hans Natur. Han vilde afvikle Sagen med det Samme. Strax efter Middag lod han spænde for, tog en sort Frakke paa og kjørte til Dobrotschan.

Brønden pladskede drømmende, da han kjørte ind i Slotsgaarden. Eftermiddagssolen glittrede paa Vandet, en stor Hund kom henimod ham og stak logrende sin Snude ind i hans Haand. Han kjendte den gamle Hund.

»Hvordan gaaer det, gamle Ven, hvordan har Du det under den ny Regering?« sagde han og klappede Dyret paa Hovedet. Saa kom to Tjenere i drapfarvede Gamascher og blaa- og hvid-stribede Veste farende henimod ham. Han gav den ene af dem sit Kort og ventede paa Husets Frue i den store, noget mørke Salon, i hvilken Tjeneren havde ført ham ind.

Imidlertid saae han sig om. Han syntes ganske godt om Omgivelserne. De store Vinduer i Værelset vare tilslørede med matgrønne Silke-Stores, Meublerne af meget forskjellig Form og Art vare alle magelige, ikke et eneste grelt og smagløst; store og smaa Vaser fyldte med maleriske Blomsterbuketter stode paa Borde og Etagèrer; et sort Ibenholts Skab af gammeldags Form indeholdt en smuk Samling Porcellain. Friherren var en Kjender af gammelt Porcellain. Han havde lige reist sig for at tage de nydelige Rariteter nærmere i Øiesyn, da en Tjener traadte ind og meldte, at Fru Baronessen lod bede.

Friherrens Hjerte bankede lidt ved Tanken paa hans Mission — han bandede i sit stille Sind den »dumme Knegt«, som havde sat ham i denne ubehagelige Situation.

»Hvad han har redet sig ind i, skulde han sandelig ogsaa selv kunne rede sig ud af,« tænkte han ved sig selv, idet han fulgte med Tjeneren, der svævede i Forveien paa Fløielspoter.

Tjeneren aabnede Døren ind til et lille, men meget nydeligt og landligt med lyst Cretonne udstyret Boudoir.

»*I'm in for it,*« tænkte Friherren, Han holdt meget af at spække sine Enetaler med engelske Brokker, ligesom han overhovedet nærede en Forkjærlighed for England og hentede meget, saaledes til Exempel sine Klæder, sin Sæbe og sine politiske Reformideer *en gros* derfra.

I Rigsraadet kaldte man ham »*old England.*«

Ved hans Indtræden i det smukke Værelse reiste en Dame sig fra en nydelig Sopha og gik ham imøde med udstrakte Hænder. Disse Hænder vare smukke, smaa, hvide og bløde, og Ringene, som smykkede den fjerde Finger, en Rubin og en stor Brillant, begge indfattede i glat Guld, klædte hende fortræffeligt. Baron Karl kunde ikke andet end føre en af disse Hænder til sine Læber — det skyldte han den stakkels Dame i Betragtning af den store Sorg, som han var tvungen til at tilføie hende, tænkte han ved sig selv. Fru v. Harfink sagde et Par venlige Ord til Velkomst, hvilke han besvarede med ridderlig Belevenhed, saa bad hun ham tage Plads i en magelig Lændstol ved Siden af hendes Yndlingssopha og Conversationen gik istaa. Forlegent hvilede Friherrens Blik paa Husets Frue. Det kunde ikke nægtes; hun var en smuk Kone trods sine halvtredsindstyve Aar. Hendes Træk vare regelmæssige, hendes Tænder blændende hvide, og at hun sminkede sig lidt, naa — det blev hendes Sag, men det gjorde ikke det Hele noget Afbræk. Det mørkeblonde Haar, som i glinsende Bølger omgav hendes Pande, var endnu tykt, og den lillebitte, hvide Kniplingskappe klædte hende allerkjæreste. Hendes lille og fyldige, men velformede Skikkelse var ikke uden Ynde, og hendes tarvelige sorte *Crêpe de chine*-Kjole sad fortrinligt. Baronen havde en Følelse af, at det vilde have faldet ham mindre vanskeligt at saare hende, hvis hun havde været styg. Mod denne Konnexion var der egentlig ikke noget at indvende. Han havde haabet, at hun lignede hans Ven Grünbart, men der var ingen Lighed. Medens han endnu grundede frem og tilbage, strakte Fru v. Harfink Haanden ud efter en Klokkestreng.

»Begge mine Døttre er nede i Parken,« udbrød hun, »hvor de vil blive glade, især Paula; hun længes saadan efter at gjøre Deres Bekjendtskab; jeg vil strax sende Bud efter hende!«

Karl Leskjewitsch holdt hende tilbage.

»Blot et Øieblik,« bad han, »jeg . . . jeg er kommen i en meget alvorlig Sag.«

Hendes Øine fæstede sig paa hans Ansigt — havde hun gjættet det . . . vilde hun ikke forstaa ham . . . hvem veed? Ingen Kvinde kunde have gjort det vanskeligere for ham at anbringe det, han var kommen for at sige, det er sikkert.

»Aa, lad de alvorlige Sager foreløbig blive udenfor,« udbrød hun, »dem have vi jo Tid nok til at tale om! Det angriber naturligvis altid en Moder, naar . . .«

Baron Leskjewitsch legede af Forlegenhed med forskjellige Broschurer, som laa paa det lille Bord mellem ham og Fru v. Harfink. En af dem tog han nærmere i Øiesyn. Hvordan blev han vel tilmode, da han deri gjenkjendte sit eget Værk, et Flyveskrift om »Serviliteten blandt de Liberale« — en med alskens Fioriturer udstyret, halsbrækkende politisk Bravourarie, som Forfatteren i sin Tid havde lovet sig ikke lidt af, men som, lig saa mangt et andet Mesterværk, var saa godt som sporløst forsvundet i den Syndflod af Trykkersværte, der hver Aar skyller henover Monarchiet. Broschuren var ikke alene helt opskaaren, men, som Leskjewitsch ved et flygtigt Gjennemsyn opdagede, paa flere Steder forsynet med tykke Blyantsstreger.

»De seer, hvor bekjendt De er her, kjære Baron!« udbrød Fruen og vedblev, idet hun tog Hatten fra ham: »Jeg kan ikke lide at se, at De sidder der saa formelt, læg dog Tøiet! Vi har da den Fornøielse at beholde Dem noget længere hos os? Veed De, jeg føler mig saa forlegen overfor Forfatteren til dette Mesterværk?«

»Men jeg be'er, naadige Frue!« Demokraten *par excellence* kunde ikke overvinde sig til at anerkjende Fru Harfinks splinternye Adelsbrev. »Naadige Frue . . . en Bagatel, et politisk *capriccio*, henkastet i mine ledige Timer, ikke værd at tale om!«

»Stor i det Smaa, kjære Baron, stor i det Smaa!« sværmede Fruen. »Siden Schopenhauer har Ingen forstaaet at behandle det tydske Sprog saaledes som De. En Stil — præcis, gjennemsigtig og elegant som slebet Krystal, og hvilken Rigdom af originale Aphorismer! Lidt skarp hist og her, næsten grusom,« — hun truede skjelmsk ad ham med Pegefingeren — »men Sandheden er altid grusom!«

»En høist betydelig Kvinde,« tænkte Baron Karl, »en overordentlig betydelig Kvinde!« Han maatte nu selvfølgelig gjøre Gjengjæld. »Jeg foretog i Sommer en lille Udflugt til Nordkap« — Leskjewitsch pleiede altid at tale om sine Reiser som om smaa Udflugter, en Reise til Kalifornien betegnede han gjerne som en Afstikker — »naa, paa en lille Udflugt til Nordkap havde jeg den Fornøielse at træffe sammen med Deres Broder, Baronesse« — Ordet kom ham paatvers i Halsen, men han fik det dog frem — »vi kjendte allerede hinanden fra Rigsdagen, men vare aldrig komne i nærmere Berøring med hinanden, men oppe i det høie Nord er vort Bekjendtskab hurtigt blevet til Venskab.«

»Jeg er allerede orienteret,« udbrød Baronesse Harfink, »det var jo netop min Broder, som har gjort mig opmærksom paa denne Perle!« — Hun pegede paa Broschuren. — »Han havde selvfølgelig ingen Anelse om, at vi stode i Begreb med at træde i et saa nært Slægtskabsforhold til hinanden, da han skildrede det Indtryk, som De havde gjort paa ham. Aa, De maa endelig høre lidt af hans Brev!«

Baronessen trak en Skuffe ud i sit Skrivebord og udfoldede et vældigt Document i Kvart-

format, hvoraf hun begyndte at læse et og andet op, rigtignok med stadige Afbrydelser, idet hun bladede om, ledte. Endelig kom hun til det Sted, hun saa møisommeligt havde søgt efter:

»Baron Leskjewitsch er en meget betydelig og af Naturen i enhver Henseende glimrende udstyret Personlighed. Hans Ulykke er, at han, udskillende sig fra de Konservative, aldrig har været istand til fuldstændig at vinde de Liberales Tillid. Efterat jeg har lært ham nærmere at kjende, er jeg rede til at lægge min hele personlige Indflydelse i Vægtskaalen for ham og tvivler ikke om, at det vil lykkes mig at hjælpe ham til at erobre den fremragende politiske Stilling, som han fortjener. Jeg seer i ham Østerrigs vordende Udenrigsminister.«

Endnu for et Par Minutter siden havde Baron Karl Følelsen af et svagt Mishag — nu var ethvert Spor deraf forsvundet. Han var greben af en lyksalig Rus. Han saae sig som stor Statsmand — han overveiede allerede, hvad han skulde sige i en alvorlig Konference med Rigskansleren.

»Hils Doctor Grünbart mange Gange fra mig, naar De næste Gang skriver til ham,« begyndte han, ikke uden Nedladenhed . . . idetsamme styrtede en ung Dame ind i Værelset, høi, fyldig, med tiziansk Haar og blændende Teint, med bølgende Barm og straalende Øine. I sin løftede Stemning fandt Baronen hende skjøn som en Gudinde. »Ved Gud, Drengen gjør et godt Coup!« tænkte han ved sig selv. Den ubestemte Misfornøielse opsteg paany hos ham, men forsvandt strax igjen, da Paula med udstrakte Hænder gik henimod ham. Med faderlig Ømhed drog han hende ind til sig og kyssede hende paa Panden. Idetsamme traadte Selina og Fainacky ligeledes ind i Boudoiret. Det blev til en hel rørende Familiescene.

Baronessen ringede, hvorpaa to Tjenere kom ind med en sirlig Theetagère. Man samledes til *afternoon-tea* — Olga indfandt sig ogsaa — Treurenberg udeblev; som Selina ikke uden en vis Ærgrelse meddelte, tilbragte han »allerede igjen« Eftermiddagen hos Officiererne i K. Baron Karl dansede paa Roser og indaandede Virak — da Fru v. Harfink endelig gav ham et let Slag paa Armen og spurgte ham i de Andres Nærværelse:

»Og den alvorlige Sag, som De vilde drøfte med mig?« Saa gav det et Sæt i ham og han sagde ingenting. Men Fru v. Harfink vedblev skalkagtig: »Og hvis jeg nu havde gjættet Deres Ærinde? De kommer fra Harry, ikke sandt?«

Baron Karl nikkede taus.

»For at Bryllupsdagen kan blive bestemt, ikke sandt?«

Hvad skulde den stakkels Mand gjøre; før han endnu havde sundet sig, sagde Baronesse Harfink:

»Vi har allerede drøftet Sagen, vi vil ikke forhaste os; det er og bliver dog altid vanskeligt for en Moder definitivt at maatte bestemme den Dag, da hun skal skilles fra sit Barn, og selv den kjærligste Brud« — Fru v. Harfink kastede et sværmerisk Blik paa den tykke Paula, hvis Barm ved disse Ord svulmede endnu mere end før, medens hun følte sig nødsaget til ærbart at slaa Øinene ned — »selv den kjærligste Brud,« gjentog hun, »vil gjerne skyde Tiden noget ud. Men — Herrerne holde jo ikke meget af at vente. Alt vel overveiet, har jeg fastsat Brylluppet til den nittende October. — Det kan De sige Harry fra mig af, og hils ham hjerteligt fra os Alle, men giv ham mange Skjænd, fordi han ikke er kommen selv — men han er saa barnlig . . . saa overspændt fintfølende! Naa, en gammel Kone maa jo have Lov til at sværme lidt for sin Svigersøn, ikke?«

Noget efter satte Baron Leskjewitsch sig igjen op i sin Vogn for at kjøre samme Vei tilbage, som han var kommen. Aftenskyggerne vare allerede lange, et koldt Pust steg op fra Jorden. Langsomt arbeidede hans Bevidsthed, som foreløbig var bleven bedøvet ved alskens Smiger, sig vaagen Han blev meget uhyggelig tilmode. Ja, hvad havde han da egentlig gjort? Han vendte hjem med uforrettet Sag — nei, ikke med uforrettet Sag, Sagerne stode betydeligt værre for Harry end før. Han havde beseglet hele Forlovelsen, paatrykt den det sidste officielle Stempel, som den endnu manglede.

Men hvorledes skulde han ellers have grebet Sagen an? Han havde dog umuligt kunnet fremkalde en Skandale, kunde ikke gjøre sig til Uvenner med Doctor Grünbarts Søster, Monarchiets Ve og Vel kunde afhænge af hans venskabelige Alliance med Føreren for det demokratiske Parti. Hans Phantasi bredte Vingerne ud og svang sig op til høiere Sphærer — han havde ikke længer Tid til at tage sig af sin Søns beskedne Livsskjæbne. Mere og mere storartet svævede hans Ærgjerrighed gjennem hele Rummet, han saae sig allerede som den cisleithanske Halvdels Førsteminister og var i Begreb med grundigt at reformere Monarchiet ved Hjælp af Doctor Grünbart, hvem han anviste en desto mere indskrænket Virkekreds, jo mere storartet hans egen udvidede sig.

Nu kjørte han gjennem den forfaldne Porthvælving ind i Gaarden. Der holdt allerede en Vogn udenfor Huset. De han spurgte, hvem den tilhørte, blev der svaret, at den var kommen fra Zbirkow for at hente Baronesse Zdena. Saa gik han ind i Spisestuen. Allerede i Frastand lød livligt passiarende Stemmer ham imøde. Man sad endnu ved Frokostbordet og lod til at være meget gemytlige — saa gemytlige, at man havde overhørt hans Komme.

De første Skumringsskygger laa allerede

over Dugen, og Mørket sænkede sig ned fra Loftet. Samtidig med Friherren, men ind ad en anden Dør, kom Blasius, med Lampen i Haanden. Dens fulde Lys faldt paa de Forsamlede. Baron Karls Blik mødte Sønnens glædestraalende Øine. Stakkels Dreng! han havde ikke næret Spor af Tvivl om et heldigt Udfald. Nu saae Zdena ligeledes op. Hendes Læber vare rødere end ellers, hendes lille Mund havde et særligt rørende, ømt Udtryk. Hendes Øine lyste ligesom af undseelig tilbageholdt Lykke. Det kunde ikke nægtes, hun var bedaarende smuk.

Hun havde gjættet, hvorfor Baron Karl var taget over til Dobrotschan, hun troede . . .

Det svimlede for Baronen, men, man maatte bære Sligt, Østerrigs tilkommende »Canning« kunde ikke anfægtes af slige Bagateller.

Blasius havde sat Lampen paa Bordet. Hvor hyggeligt saae Bordet ikke ud med sine halvt plyndrede Frugt- og Kageskaale, med den lille Armee af Kander og Flødekander, bag hvilken Grevinde Zriny præsiderede!

»En Kop Iskaffe?« spurgte den gamle Stiftsdame med en svag vittig Hentydning til Drikkens afkjølede Tilstand.

»Nei Tak!« sagde han. Noget i hans Stemme røbede Harry Alt.

Faderen vilde tage Plads ved Bordet for at undgaa den ubehagelige Forklaring saa længe som muligt, men Harry kunde ikke udholde Uvisheden.

»Der er noget, jeg skulde spørge Dig om,« mumlede han toneløst. »Vil Du ikke komme et Øieblik ind til mig?« Og Harry gjør et ynkelig mislykket Forsøg paa at se ud, som om det dreiede sig om den ligegyldigste Ting af Verden. De gik ind i det tilstødende Værelse. Det var nu mørkt — den Ene kunde ikke længer tydeligt se den Andens Ansigt, kun Øinenes Glans. Harry tændte et Lys og satte det paa Bordet mellem sig og Faderen.

»Naa, Fader?« spurgte han hult.

»Mit kjære Barn, der var ikke noget at stille op!« svarede Faderen tøvende. Et Øieblik gjorde det unge Menneskes Sorg Indtryk paa ham — Alt stod stille for ham. Men strax efter brød hans ubetvingelige Veltalenhed løs paany. »Der var ikke noget at stille op, Harry,« gjentog han dæmpet og vedblev derpaa med en skjøn Gestus, som udtrykkede den høieste Ædelmodighed: »En Forlovelse er en Overenskomst, som er bleven beseglet med et Æresord. Et Æresord kan indfries, men det — tør ikke brydes. Naar Harfinks paa mine uforblommede Hentydninger ikke fandt sig foranledigede til at give Dig dit Ord tilbage, saa var der ikke andet for mig at gjøre, end at finde mig i det. Som Mand af Ære, som Cavaler kunde jeg ikke handle anderledes, jeg kunde ikke fordre dit Ord tilbage.«

Baron Karl saae med en vis ængstelig Spænding paa sin Søn, hvis Heftighed han kjendte, han ventede en Strøm af Bebreidelser, af bittre, opæggende Ord, ventede, at Harry skulde stampe med Foden, slaa et eller andet Meubel itu; men intet af alt dette skete. Harry forholdt sig ganske rolig, med den ene Haand støttet mod Bordet, paa hvilket det enlige Lys brændte, stod han overfor Faderen. Han sænkede Hovedet en Smule og var ligbleg, men han rørte ikke saa meget som en Finger, da hans Fader endnu engang forklarede: »Du forstaaer nok, jeg kunde ikke handle anderledes!«

Saa nikkede han kort og mumlede: »Ja, jeg forstaaer det.« Hans Stemme lød spæd og hæs som et lille, sygt Barns, og saa tav han stille. Lidt efter begyndte han igjen: »Onkel Paul har sendt Vogn efter Zdena, han skrev en Billet til mig, i hvilken han opfordrede mig til at følge hende over til Zbirkow. Vognen har holdt i halvanden Time, fordi Zdena vilde vente til Du kom tilbage, inden hun kjørte til Zbirkow. Jeg beder Dig, gjør mig den Tjeneste at tage med Zdena i mit Sted — jeg kan ikke!«

Dermed vendte Harry sig bort fra Faderen og gik hen til et af Vinduerne, udenfor hvilke de gamle Aprikostræer susede og sukkede.

Det gjorde Baron Karl meget ondt for det unge Menneske, men hvad havde han da kunnet gjøre? Man maatte indrømme, at hans Stilling havde været overordentlig vanskelig. Han var tilmode som Junius Brutus, der offrede sin Søn for Fædrelandet. Saasnart det var lykkedes ham at se den Rolle, han havde spillet i denne Sag, i et saa heroisk Lys, var han fuldstændig tilfreds med sig selv.

Han forlod Værelset og lovede at følge Zdena hjem. Men Harry blev staaende ved Vinduet og stirrede ud i Skumringen. En hæslig, lammende Følelse greb ham. Han vidste, at det, som han hidtil havde betragtet som en næsten spøgefuld Misère, som en rent forbigaaende Ubehagelighed — var blevet Alvor, bitter Alvor. Det var ikke længer muligt at undslippe — han saae ingen Udvei. Der maatte ske et Mirakel for at befri ham, og — han troede ikke paa Mirakler!

XXVIII.

Hvert Aar henimod Slutningen af August pleiede Baron Franz Leskjewitsch, Familiens Bussemand og Krøsos, at dukke op paa sit Gods, Worhabschen, som stødte op til Zbirkow, for at orientere sig om Udfaldet af Høsten, gaa et Par Gange paa Jagt, skjælde ud paa Alting, og et Par Uger efter at forsvinde ligesaa pludseligt, som han var kommen.

Ved denne Leilighed undgik han sin Broder Paul med en ostentativ Omhu; de af Komaritzerne,

som for Øieblikket befandt sig i den gamle Rede, bleve en eller to Gange under hans Ophold inviterede til Middag hos ham, ved hvilken Leilighed han gjorde sig Umage for at drille den sippede og stolte Heda, som han ikke kunde lide.

Han havde ikke været bosiddende i Worhabschen siden den store Familiekonflikt, hvorfor Vaaningshuset eller Slottet, paa hvis Vedligeholdelse han, gjerrig som han var, aldrig offrede en Skilling, var yderst forfalden og lurvet baade i det Indre og Ydre. Det var en stor Bygning med en Mængde Vinduer, hvis smaa Ruder tildels vare beskyttede af daarligt lukkende og defekte Tremmeskodder, som ved hvert Vindstød buldrede og knaldede ligesom en heftig Geværsalve. Mange af Ruderne vare knækkede, andre slaaede helt ud, da den Ødelæggelse, som den sidste Haglbyge havde anrettet iblandt dem, endnu ikke var bleven udbedret. Duerne byggede Rede mellem Familieportraiterne, som alvorligt og udfordrende trodsigt hang Side om Side i et mørkbeitset, egepanelet Galleri.

Ligesom mange andre Slotte, stødte Hovedbygningen i Worhabschen lige op til Avlsgaarden, og dens Hovedfacade vendte ud til en vældig, gulbrun Mødding.

Beboerne af denne umaleriske Ruin, hvem det paahvilede at holde den varm for Eieren under hans hyppige Fraværelse, vare: for det Første en Husholderske ved Navn Lotte Papouschek — dernæst Friherrens Hofnar, den forhenværende Brygger Studniczka, som stundom holdt sig for den hellige Elias og stundom for et miskjendt musikalsk Geni — endvidere Forvalteren, dennes Personale og en eller anden ung Mand, som, Gud maa vide af hvilken fix Idee, havde forvildet sig til dette Gods for at studere det moderne Landvæsen, og hvis Bestræbelser syntes at gaa ud paa at lade sig fede af Husholdersken Lotte, som nærede stærke Sympathier for høflige unge Mennesker.

Gamle Leskjewitsch kaldte aldrig Landvæsenseleverne i Worhabschen for andet end: »Lottes Fedekalve«.

Fru Lotte havde allerede tjent Friherren i over fyrgetyve Aar. Hendes brede Ansigt var nu rødt med mange brune Vorter, ligesom et Jomfruæble, og hendes Træk haarde og mandlige. Hun havde mistet næsten alt sit Haar og bar en Traadchignon under sin sorte Tyllskappe. Skjøndt hun desaarsag var alt andet end smuk, gjaldt hun alligevel for en forhenværende Skjønhed. Der gik ovenikjøbet det Sagn, at Baron Franz, efter at have modtaget Efterretningen om sin Søns Giftermaal med Marie Duval, havde udbrudt: »Jeg gifter mig med min Husholderske, jeg gifter mig med Lotte!« Hvad den ved Oskars Mesalliance undergravede Familieprestige havde vundet derved, ville vi lade staa hen, og hvorvidt Friherren overhovedet nogensinde har ment dette Udbrud alvorligt, er et Spørgsmaal — saaledes havde Lotte ialtfald opfattet det; tyve Aar efter talte hun tidt om det med stor Pathos og den Forsikkring, at hun havde svaret ham: »Det vilde være den rene Taabelighed, Hr. Baron!« Da hun ved Siden af sin store Forfængelighed og sine almindelige Særheder var en erkebrav Person, som værnede mere om Familien Leskjewitschs Storhed end noget af de virkelige Medlemmer af denne fremragende Slægt, saa kan det Sidste maaske have havt sin Rigtighed. Paa Grund af hendes fanatiske Ærlighed havde Baronen udnævnt hende til at føre et Slags Overopsyn med Forvalteren i Worhabschen, til stor Ærgrelse for denne.

Det var en klar Eftermiddag i September, Dampmaskinen arbeidede ude i den udstrakte Avlsgaard, dens ynkelige Piben, Pusten og Klynken trængte ind i Lottes snevre Værelse i Stueetagen, som altid lugtede af tørret Frugt, og hvor hun selv i den varmeste Sommertid fra Morgen til Aften kogte Kaffe i en vældig, grøn Kakkelovn. Hun var netop ifærd med at tage den brune Nektar ud af Kakkelovnen for at traktere Volontæren, som mere laa end sad mageligt udstrakt i en blød Lænestol. Efterat have opvartet ham satte Husholdersken sig i Sophaen ligeoverfor det unge Menneske og skjænkede en Kop til sig selv. Af og til fæstede hun Blikket paa et falmet Pastelbillede, som hang paa Væggen i en smal, oval uægte forgyldt Ramme.

»Seer De, unge Herre, det var min første Kjærlighed,« bemærkede hun efter en Stund sukkende og sentimentalt, idet hun pegede paa Pastellen. Den forestillede en eller anden Militær, af hvem man nu ikke kunde se synderlig andet end de krebsrøde Opslag paa hans Uniform og en tyk, sort Knebelsbart.

»Nei, virkelig?« svarede Volontæren distrait, idet han med stor Velbehag indslubrede sin Kaffe.

»Ja, ja!« Og Lotte fik Taarer i Øinene. »Jeg gad nok vide, hvor vores Herre farter om?« bemærkede hun efter en Pause. »Han har ikke svaret mig paa mit lange Brev, som jeg adresserede til Franzburg!«

»Aha, saa De staaer i Korrespondance med Baronen?« mumlede Volontæren — han var for doven til at tale tydeligt — og langede efter et Stykke Mandelkage.

»Naturligvis!« gav Lotte ham til Svar, ikke uden en irettesættende Betoning. »De maa ikke glemme, at jeg aldrig har indtaget et Tyendes Stilling overfor Familien Leskjewitsch. Jeg har været vor stakkels, kjære Baron Fritz' Opdragerske og siden den Tid altid en intim Veninde af Huset!«

Lotte havde egentlig været Fritz Leskjewitschs Barnepige, men forøvrigt var hendes

Udsagn overensstemmende med Sandheden, man havde altid betragtet hende som en Veninde, ja næsten som et underordnet Medlem af Familien. Hun var fanatisk tro og talte et temmelig rent Tydsk. Begge Egenskaber havde man altid regnet hende meget til Gode.

»Hvilke interessante Ting har De saa skrevet til Baronen?« bemærkede Volontæren med hyklet Deltagelse og halvt tillukkede Øine. Dermed lagde han sit krøllede, pomadeglinsende Hoved mageligt tilbage i Lænestolens Puder.

»Naa, alting — hvormeget Kornet giver i Skjeppen, hvilke Køer der have kælvet, og at Baron Harry er bleven forlovet! Jeg for min Part synes ikke om denne Forlovelse!«

»Aa, Dem kan man slet ikke tale med, De har saa forfærdelig aristokratiske Anskuelser!« sagde Volontæren — han var selv en Hr. v. Kraschinsky — men gav sig altid overfor Lotte Mine af, at hans Adelskab var ham komplet ligegyldigt; det vil sige, han gjemte sin Adelsstolthed til mere passende Leiligheder.

Lotte smilede; der var ikke noget, der smigrede hende mere, end naar man bebreidede hende hendes aristokratiske Sindelag.

»Det maa De virkelig ikke sige om mig,« udbrød hun, »jeg er ikke saa feudal« — Lotte havde abonneret i Leiebibliotheket og nærede en absolut Forkjærlighed for velklingende og fremmede Udtryk — »jeg er virkelig ikke saa feudal, som De troer. Naar en ung Cavaler forelsker sig i en fattig borgerlig Pige, saa er det en Ulykke — men man kan ikke kalde det Slethed. Det har jeg ogsaa sagt lige op i hans Øine, men han har ikke villet høre paa mig og har behandlet stakkels Fritz, som om han havde begaaet en vanærende Forbrydelse. Jeg var paa et hængende Haar løben min Vei, saa oprørt var jeg over hans Haardhed; kun Tanken om at det skulde lykkes mig at tilveiebringe en Forsoning mellem Baronen og hans Søn Fritz, holdt mig tilbage —« Hun tav, idet hendes brede, røde Ansigt antog et vemodigt Udtryk.

»Og det er ikke lykkedes Dem?« lallede Volontæren allerede i Halvsøvne, af hvilken han dog strax blev vækket af en stor, blaa Flue, som med den giftige Ondskab, der udmærker Høstfluerne, havde kildret ham paa Næsen.

»Nei, desværre,« svarede Lotte, »i dette ene Tilfælde var han uimodtagelig for min Indflydelse. Og da stakkels Fritz døde og Baron Paul tog Enken og den lille Datter til sig, saa var han rent ude af sig selv i sit Had til de stakkels Skabninger. ‚Det franske Pak!‘ kaldte han Moder og Datter, og vilde ikke tro, at den Lille virkelig var den Afdødes Barn. Saadan noget burde jeg rigtignok ikke fortælle Dem, unge Herre!« Og Lotte tav.

»Aa, jeg be'er, gener Dem endelig ikke,« bad Volontæren — han havde ikke hørt rigtig efter, da han hovedsagelig var beskjæftiget med at ødelægge sin paatrængende Fjende, den store, blaa Flue. Gemytligt summende krøb den netop over det rød- og graablomstrede Bordtæppe og slikkede paa et Par Korn Sukker. Volontæren slog løs paa den med en Kniv, hvorved han med forbausende præcis Ubehændighed kun huggede en Vinge af den. »Mærkværdig seiglivet!« mumlede han, da den envingede Flue energisk kravlede videre.

»Hvem taler De om, unge Herre?« udbrød Lotte i en vred Tone.

»Om Fluen!« svarede han phlegmatisk.

»Ja saa!« Lotte blev beroliget. »Jeg troede, at De talte om min Herre, og det havde jeg ikke taalt af Dem, skjøndt jeg, som sagt, ikke er enig med ham i alle Retninger. Seer De, unge Herre, da jeg hørte, at vores smukke Fritz' lille Datter var ovre i Zbirkow, saa greb det mig saadan — allerhelst havde jeg strax taget mit Hat paa og var løbet derover, jeg havde ikke engang ladet spænde for, skjøndt det ellers ikke er min Vane at gaa tilfods. Men vores Herre, han var helt forblændet i sit Had! Jeg skulde vælge mellem ham og det franske Pak, sagde han. Hvad skulde jeg saa gjøre? Jeg turde ikke nærme mig den lille Pige, men jeg har alligevel holdt Øie med hende paa Afstand og glædet mig over, at hun blev smukkere Aar for Aar og var den afdøde Fritz' udtrykte Billede. Og da det hed sig her paa Egnen, at vores Harry havde forelsket sig i hende, blev jeg saa glad. Men Herren rasede som en Vild, og skjøndt de To dengang endnu ikke vare andet end Børn, erklærede han, at Harry ikke skulde arve ham, ifald han understod sig i at gifte sig med Datteren af Pariser-Demimondainen. Naa, Baron Harry er jo kommen paa andre Tanker . . .« Den Gamles Træk antoge et strengt og spodsk Udtryk, og hun krydsede udfordrende Armene over sit brede, flade Bryst. »Jeg gad nok vide, om Herren vil være fornøiet med den nye Brud!«

Her kastede Lotte et Blik paa Volontæren. Udtrykket i hans Ansigt, ligesom Holdningen af hans fede, af Sundhed struttende Krop udtrykkede en salig Sindsro. Han sov trygt. Lotte gav sig til at tage af Bordet.

Udenfor sang Dampmaskinen endnu stadig sin ensformige og nervepirrende Klagesang. Lidt borte fra Arbeiderne, som travle syslede omkring det stønnende Uhyre, stod Forvalteren i snevre graa Benklæder og meget kort Jagtfrakke med grønne Opslag. Som en ung Mand med et tiltalende Ydre og ikke uden lapsede Pretensioner, holdt han af at stille sin smukke Figur til Skue. Opsynet med Arbeiderne offrede han kun ringe Opmærksomhed — det fandt han under sin Værdighed. Han holdt et Bind »Lenau« i

Haanden og beskjæftigede sig med at lære et Digt udenad, som han agtede at declamere i Klubben i K. Hofnarren Studniczka sad ved sit Harmonium og komponerede.

Saa raslede en klodset Postvogn ind i Gaarden. Forvalteren foer sammen og stak i en Fart sin Lenau i Lommen. Lotte glattede sit graa Haar, stod op og gik ned. Hun vidste, at »Herren« var kommen. Det hørte med til hans mistroiske Særlingsvaner, aldrig at lade Vogn møde ved Stationen, men pludselig at dukke op, naar man allermindst ventede ham. Dette var meget ubehageligt for hans mandlige Personale, men det anfægtede ikke Lotte.

Studniczka var den Sidste, som mærkede, at der foregik noget Usædvanligt nede i Gaarden. Da det endelig var gaaet op for ham, forlod han sit Harmonium og gik hen til Vinduet.

Midt i en Gruppe af ivrige og ærbødige Mennesker stod en gammel Mand i en langskjødet grøn Millionærfrakke og en smuk, glinsende, høi Hat. Der var noget i Herrens Ydre, som forbausede Hofnarren.

»Nu staaer Verden ikke længe,« udbrød han. »der ske Tegn i Sol og Maane — Baronen har faaet sig en ny Hat!«

XXIX.

Lotte var ogsaa bleven forbauset over Herrens nye Hat, men hans Hovedbedækning var ikke det Eneste, hvori hun sporede en Forandring hos ham. Udtrykket i hans Ansigt var ikke saa bistert som ellers; istedetfor at nedtordne den forfængelige Forvalter med en bidende Bemærkning, smilede han kun roligt ved Synet af denne »Salonlandmand« — hans Hudfarve var lidt mindre gul, ja, den havde ligefrem et rødligt Skjær, og hvad der var det mærkeligste af det Hele, han lod roligt Forvalteren betale Kusken, uden at gjøre det ringeste Forsøg paa at tinge om Prisen.

Efterat have nikket kort til alle Sider spurgte han Lotte, om hans Værelser var i Orden.

»Det forstaaer sig,« svarede den gamle Husholderske, »alt fix og færdigt, som det sig hør og bør!«

Den Gamle besvarede Ordene med et tilfreds Smil og fulgte bagefter Lotte, som ilede i Forveien med Nøgleknippet. Hun rev Døren op ind til et stort, pertentlig propert Værelse, som var temmelig sparsomt meubleret med tyndbenede Stole og messingbeslaaede Kommoder fra det første Keiserdømmes Tid. Vinduerne stode aabne. Ikke et Støvgran var at se. Baronen bestilte Kaffe og lod Lotte gaa.

Da hun var forsvunden, begyndte hans skarpe, sorte Øine at streife søgende om, uden at kunne finde hvad de søgte. Med et utaalmodigt Skuldertræk reiste han sig fra Lænestolen, i hvilken han, træt af Reisen, havde taget Plads, og gik ind i det tilstødende Værelse. Ja, her var det!«

Paa Væggen hang to Billeder i brede og temmelig smagløst forsirede, forgyldte Rammer. Det ene forestillede en smuk, blond Dame med bar Hals og lange, bløde Hængekrøller, det andet en brunet Mand i rød, guldbroderet Kammerherreuniform. Han smilede ikke uden Bitterhed ved sig selv, da han saae paa Billedet.

»Har været,« mumlede han og vendte Ryggen til det. Det var den sidste Erindring om sin Fortid, som han affærdigede med disse Ord. Men nu paakom der ham en ganske eiendommelig Følelse. Det var, som om han skulde speide efter sin Fremtid — en treoghalvfjerdsindstyveaarig Mands Fremtid! Han ledte endnu efter noget. Urolig gik han omkring i Værelset, greb snart efter Et, snart efter et Andet. En mørk Rødme steg op i hans Kinder, han løsnede sin Halskrave. Tilsidst aflaasede han Døren, næsten som om han var bange for at blive grebet i noget Urigtigt. Saa gik han hen til sit Skrivebord, et stort og temmelig kompliceret Meubel, hvis utallige Skuffer vare prydede med Messingbeslag, som forestillede en laurbærkranset Imperator. I et lønligt Gjemme laa en lille Mappe. Han aabnede den. Den indeholdt henved et Dusin eller endnu flere Photographier. Alle forestillede de et og det samme Menneskebarn — det Samme, men paa forskjellige Livsstadier. Et lille halvnøgent Barn paa Moderens Skjød, aa, hvilken tyk, freidigt smilende lille Fyr — saa en toaarig Baby i broderet Kjole, med værdig Mine og bittesmaa, komisk udspilede Fingre.

»Frits,« mumlede den Gamle hæst, »Fritz!«

Ja, Fritz og bestandig Fritz! Den Gamle lod alle Billederne glide gjennem sine Fingre, saa mange de end vare, hvert betragtede han med det samme længselsfulde Blik, med hvilke vi gjerne vilde kalde Billedet af en Afdød til Live. Der var Fritz med sit første Gevær, Fritz som Kadet, og endelig Fritz som ung Diplomat, photographeret af Disderi i Paris med et Bjerglandskab i Baggrunden.

Billedet skjælvede i den gamle Herres Hænder. Hvor glad var han ikke bleven over det — hvor stolt havde han ikke været af sin smukke Søn . . . og saa . . .

Det bankede paa Døren — Lotte meldte, at Kaffen var færdig. I en Fart skjulte han sine Relikvier og gik ud.

Den gamle Særling havde været i den Grad fordybet i sine Erindringer, at han fuldstændig havde overhørt den Rumsteren, som havde været forbunden med Forberedelserne til hans Maaltid inde i Sideværelset. Bordet var dækket; fra en mægtig Sølvkande — gammelt Slotsinventarium, som blev taget frem til Ære for Herren

i Huset — duftede Kaffen ham imøde, appetitlige Mandelkager stode paa Bordet tilligemed andet Bagværk.

»Hm, Lotte, De er nok igjen ved at fodre Fedekalven — deraf det store Forraad!« drillede den gamle Herre sit Tyende, med et Blik paa de rigeligt tilmaalte Lækkerier.

»Jeg har ventet Hr. Baronen hver Dag,« svarede Lotte med Værdighed og Slagfærdighed og tilføiede uden Spor af Forlegenhed: »Det kan jo nok være kommet den ny Volontær til Gode.«

»Naa, det skal være ham vel undt!« yttrede Friherren i en usædvanlig godmodig Tone. »Sæt dem nu ned og fortæl mig, hvad Nyt der er passeret her paa Egnen!«

Lotte satte sig i ærbødig Afstand fra sin Herre, meget stiv og stram.

»Naa?« begyndte Baronen, idet han selv skjænkede sin Kaffe.

»Alle vore store Nyheder har jeg fortalt Baronen i mit Brev; siden er der ikke passeret andet, end at vores engelske So, som Baronen i Foraaret kjøbte paa Udstillingen, inat har faaet Grise, tolv Grise, lutter Pragtexemplarer, hvide og trinde, de se ud, som om de var lavet af Butterdeig.«

»Naa, det er jo meget glædeligt! Men hvad stod der da i Deres Brev? Det har jeg ikke faaet, det maa være blevet liggende i Franzburg!«

»Naa — der stod alt muligt i Brevet — fire af de Korthornede have kælvet — kort efter Baronens Afreise.«

»Saa er Kalvene vel store, lige til at sælge?«

»Tre af dem er Pragtexemplarer, den sidste var svagelig, vi har maattet slagte den.«

»Har Forvalteren allerede anskaffet nye Kreaturer til Fedning?« spurgte Friherren.

»Forvalteren — aa, han glemmer alting!« forsikkrer Lotte. Han havde nemlig nylig glemt at gratulere hende paa hendes Fødselsdag. »Men jeg har sørget for det,« sagde hun.

»Naa, naar det blot er gjort! Holder Kjødpriserne sig?«

»Fireogtredive Kreuzer levende Vægt,« svarede Husholdersken.

Der indtraadte en længere Pause. Saa rømmede Lotte sig og sagde derpaa, lidt tvungent:

»Naadigherren har vel hørt, at Baron Harry er bleven forlovet?«

Friherren satte Koppen fra sig i en saadan Fart, at Underkoppen klirrede.

»Ikke et Ord!« udbrød han. Han havde Møie med at skjule den Glæde, som gav sig Udtryk i hans Miner. Harry forlovet? Med hvem kunde Harry vel have forlovet sig undtagen med den lille guldhaarede Hex, som den gamle Herre dengang havde mødt i Skoven — med Fritz' Datter Zdena. Friherren havde nok forbudt ham det under Trudsel af Tab af Arven, men Knegten havde fuldkommen Ret i ikke at bryde sig om Forbudet. Han vilde have foragtet ham, hvis han havde gjort det. Han glædede sig allerede til at indjage ham en alvorlig Skræk, og saa . . . Imidlertid paatog han sig en ligegyldig Mine.

»Ja saa — saa Fyren har forlovet sig!« sagde han slæbende. »Det var jo rart — saadan uden videre, uden at spørge nogen tilraads. De er naturligvis kisteglad, Lotte? Forstil Dem ikke, jeg kjender Dem baade ind og ud, det forsikkrer jeg Dem!«

»Jeg veed ikke af, at jeg forstiller mig i dette Øieblik!« brummede Lotte. »Og at jeg skulde glæde mig over den unge Herres Forlovelse!«

Lotte udstødte en misbilligende Lyd og stak Hagen i Veiret.

Den gamle Mand saae forskende paa hende. Der var noget i Udtrykket i hendes Ansigt, som gjorde ham urolig. Regningen stemte ikke.

»Naa, hvem er saa Bruden?« spurgte han koldt.

»Den yngste af de to Harfinkfrøkener, af hvilke den ældste er gift med Grev Treurenberg!«

Friherren vilde ikke tro sine egne Øren.

»Harfink — siger De — det er ikke muligt!« Han slog i Bordet.

»Det Samme mente jeg, men jeg tog feil. Det er endda allerede officielt. Baron Karl har fornylig aflagt en Visit hos Brudens Moder, og næste Uge skal der være stort Forlovelsesgilde, hvortil alle Omegnens Honoratiores ere inviterede.

»Men hvad gaaer der dog af den dumme Knegt? Hvad siger Folk til det?« buldrede den gamle Herre.

»Naa — hvad skal Folk sige? Folk mener, at vores unge Herre er interesseret — vores unge Herre maa have havt Gjæld . . «

Baronen farer op i Vrede.

»Gjæld! En net Grund!« skreg han. »Har han ikke mig?!«

Men saa maalte Lotte ham med et megetsigende Blik.

»Som om man altid vidste, hvordan man er faren, naar man anmoder Baronen om Penge,« mumlede hun.

Den gamle Mands Hudfarve blev mørkerød, næsten blaa.

»Gaa Deres Vei!« udbrød han og pegede paa Døren.

Uden at fortrække en Mine stod Lotte op, satte sin Stol hen til Væggen og forlod med værdig Holdning Værelset. Det var hun vant til af sin Herre — det maatte man finde sig i. Hun vidste jo alligevel, at hendes Ord gjorde Indtryk paa ham, og at han ikke i Længden tog hende dem ilde op.

Da Døren havde lukket sig efter Husholdersken, satte den gamle Herre sig hen til sit

Skrivebord, som altid var forsynet med Penne, Papir og Blæk. Han vilde skrive til sin Neveu, nedlægge et exemplarisk Veto mod hans Forbindelse med Pengebaronessen. Men allerede efter de første Linier gled Pennen ud af hans Haand.

»Hvad kommer det egentlig mig ved?« mumlede han. »Hvis han nu havde fulgt en taabelig Tilbøielighed, ligesom min Fritz —« Han lod Haanden glide henover Øinene. »Naa, maaske vilde jeg nu have optaget Sagen anderledes end . . . hm, dengang . . . for tyve Aar siden. Men hvis han er istand til at sælge sig til saadan en Guldfisk, med Kjærlighed til en anden ung Pige i sit Hjerte, saa existerer han simpelthen ikke længer for mig. Lad ham saa ligge, som han har redet! Hm! Mine Penge vare ham sagtens ikke nok, eller var han bange for at komme til at vente for længe paa dem? Naa, mig kan det være ligemeget. Han skal lære, hvilken Lykke det er, som fattig Djævel at være bunden til en rig Pige, som man ikke elsker!«

Dermed trak han heftigt i Klokkestrengen En ung Forstmedhjælper, som under Friherrens korte Ophold i Worhabschen stedse paatog sig hans personlige Opvartning, traadte ind.

»Lad spænde for, Martin, for at jeg kan komme i rette Tid til Stationen!« raabte han til ham.

Endnu samme Aften forlod han Worhabschen og begav sig til Franzburg, hvor han strax sendte Bud efter sin Sagfører, for med hans Hjælp at oprette et nyt Testamente.

(Fortsættes).

Prometheus.

Parabel af Marie v. Ebner-Eschenbach.

Da Prometheus efter lange Kvaler, befriet fra sine Lænker, traadte frem for Himlens og Verdens Behersker, modtog denne ham naadig og bød ham fremtidig at bo hos Guderne. Men fordi den Ed, Zeus engang havde svoret: at Titanen for evigt skulde være smedet til Kaukasus, ikke turde brydes, maatte Prometheus paa sin Finger bære en Ring, hvori der var indfattet en lille Sten af den Klippe, paa hvilken han havde udstaaet sin Martyrdom.

Smilende tog han imod den lille Byrde — ikke længer nogen Lidelse, men kun Lidelsens Symbol. Men den i Begyndelsen næsten umærkelige Byrde blev tungere fra Dag til Dag og tyngede tilsidst ligesaa haardt, som Vulkans Jernlænker havde gjort.

Prometheus sad i Gudernes Raad, og de lyttede til de vise Ord, som lød fra hans Læber. Ærefrygt og Kjærlighed omgav ham, sammen med de Udødelige boede han i Frihedens, Lysets, Skjønhedens Rige. Men et Blik paa Ringen, han bar, og han laa atter smedet til Klippen, over hans Hoved lød susende Vingeslag, og han mærkede Ørnekloens Tag og Ørnenæbets grusomme Hakken i hans Kjød.

Og Titanen raabte til Verdens og Himlens Herre:

„Almægtige Gud, som kun kan benaade, men ikke forsone! Erindringen om min Skjændsel og Bod spotter din Naade!"

MIKKEL PAA JERNBANEN.

Af en Jægers Erindringer.

Inde i den deilige Thüringerwald med sine store prægtige Skove, frugtbare Dale og storartede Natur, laa den gamle Forstmesterbolig, omgiven af mægtige Bøge og med den mørke Baggrund af Graner blandet med enkelte Fyrretræer med nøddebrun Bark og halvudgaaede nøgne Grene paa en Skraaning af Donnersbank.

En let Røg steg lige op fra Skorstenen og

lovede godt Veir næste Dag, samtidig kom en tynd graa Taage drivende ud fra Skoven ved Foden af Schneekoppe og spredte sig som Millioner af Diamanter over hele Dalstrøget og blev hængende glimrende paa Blade og Græs.

Ude paa Verandaen sad den gamle Forstmester i sin graa baierske Joppe med de grønne Opslag, den lille Filthat med Gemseskjæget og Tjurfjedren og dampede paa sin korte Jagtpibe, medens han lod Øiet hvile paa det smukke Gevier af en Tolvender, som sad i Spidsen paa Gavlen og paa de mange Skufler af Daavildt og Opsatser af Bukke og paa Glenterne og og Høgene, som vare opslaaede nedenunder, og mange glade Minder fra det friske Jægerliv dukkede op i hans Erindring.

Der var en dyb Fred i hele Naturen, kun af og til lød en dæmpet Klokkeklang ovre fra Obersdorf, og saa gled Forstmesterens Øie ud over Dalen til en ung frisk Naalebevoxning isprængt med Birke, hvis sølvhvide Stammer og fine smukke Forgreninger tog sig deiligt ud, og faldt paa en stærk Buk, som efterat have staaet en Tid i Tykningen med fremstrakt Hoved, nu vovede sig ud mellem de smaa Granplanter, for at blive der til Solopgang.

Gamle Mikos, den ungarske Jæger, sad under en stor Ahorn og pudsede sin Herres Yndlingsbøsse, medens han fik en Passiar med Hundejægeren Heinz, som var paa Veien til Hundestalden med Aftenfodret til sine Løver, som han kaldte Støverne; men paa een Gang sprang han op og pegede med Bøssepiben op i Luften, da en Ørn, næsten uden at røre Vingerne, kom svævende hen over Dalen og slog sig ned paa en enligt staaende knudret Eg i det Fjerne.

Kort efter hørtes en let Rumlen af en Vogn, og Lady, den brunplettede Hønsehund, reiste sig og gav nogle korte Glam henimod Skovveien, hvorfra Overførsteren fra Gera, den tykke Førster fra Torfhaus og flere Jagtbetjente, som skulde være med til Jagten næste Morgen, kom kjørende op for Døren.

Førsteren fra Torfhaus, som ellers brugte flere Baiere om Dagen end Ord, var ualmindelig veltalende, da Selskabet under en Regnbyge var taget ind i en Kro, hvor de havde spist og drukket saa mange Glas, at han var bleven stærkt anskudt, og idet han viste Forstmesteren sin tilsølede Haand, som havde hængt udenfor Vognen og stadig var kommen i Berøring med det snavsede Hjul, fortalte han grædende, »at det Bæst af Kusk havde kjørt over hans Haand og knust den.«

Næste Morgen blæste Forstmesteren en skingrende Fanfare i Spisestuen, og alle foer forfærdede op af Søvnen og stillede kort efter, medens paa samme Tid de indbudte Jagtherrer, baade de ægte Jægere og Bomskytterne, som Heinz kaldte dem, kom kjørende.

Især havde han altid fat i Medicinalraaden, hvis Monocle stadig faldt ud og hængte som en Klokkestreng ned paa hans runde Mave, og saa gik Skudet gjerne i Luften eller ned i Skyttelinien; og hans anden Modpart var Registrator Rümpel fra Altenberg. Denne var en høi mager Mand med nogle elegante Armbevægelser og efter sin egen Mening en complet Jæger. Naar han traadte frem i sin sirlige Jagtdragt og Gummigaloscher, af hvilke en som oftest blev siddende i et Vandhul, med Bøsse- og Taskerem broderet med Roser og Forglemmigeier, gjorde han et imponerende Indtryk; men var Medicinalraaden hurtig til Skudet, saa fik Registratoren sjelden Ild i Bøssen, men mange Mulcter for Stikpenge af Vildtet, som kom igjennem ved hans Post.

Heinz og hans Dreng vare iforveien med de koblede Hunde, og Jagtpladsen blev snart naaet, Skytterne satte af paa deres Poster i dyb Stilhed, og kort efter lød Signalet til at koble Hundene af; og saa hørte man indefra Saaten Heinz med sin skarpe Stemme raabe: »Los, los! Koppel, Koppel!« Og nu begyndte Hundene at søge og fare rundt om, men Juno, som var den ældste og bedst indjagede, kom snart paa Foden af Vildt og lod sin klare Halsen høre og nu raabte Heinz sit: »Uh, la la, such, such!« og blæste Fanfaren for at lede de unge Hunde paa Sporet. Nu blev der Liv i den før saa stille Skov, Hundene halsede og næsten hylede, naar de kom paa Foden af en Ræv, Skudene knaldede muntert, Hornet lød imellem og den friske Krudtdamp stod næsten stille mellem Træer og Buske!

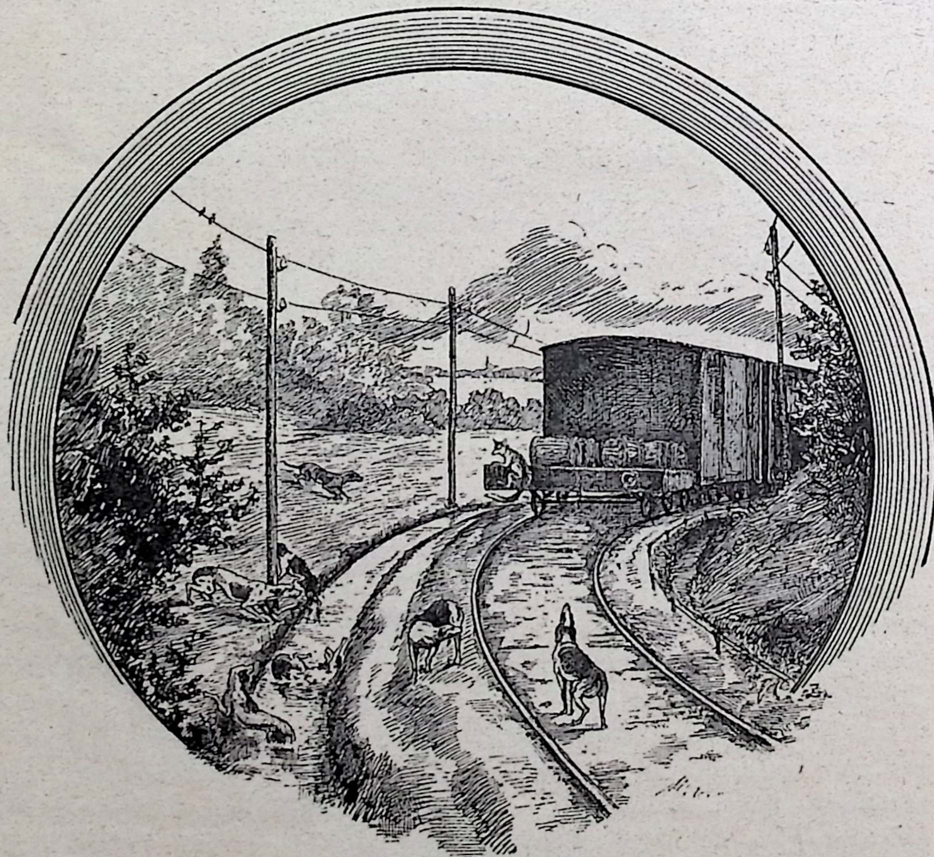
Saaledes gik det muntert fra Saat til Saat indtil henimod Frokosttid, da man skulde have den bedste Rævesaat, en tæt Underskov med en Mængde Grave, som man stoppede Dagen før, for at den røde Junker ikke skulde gaa ned i sin Røverkule.

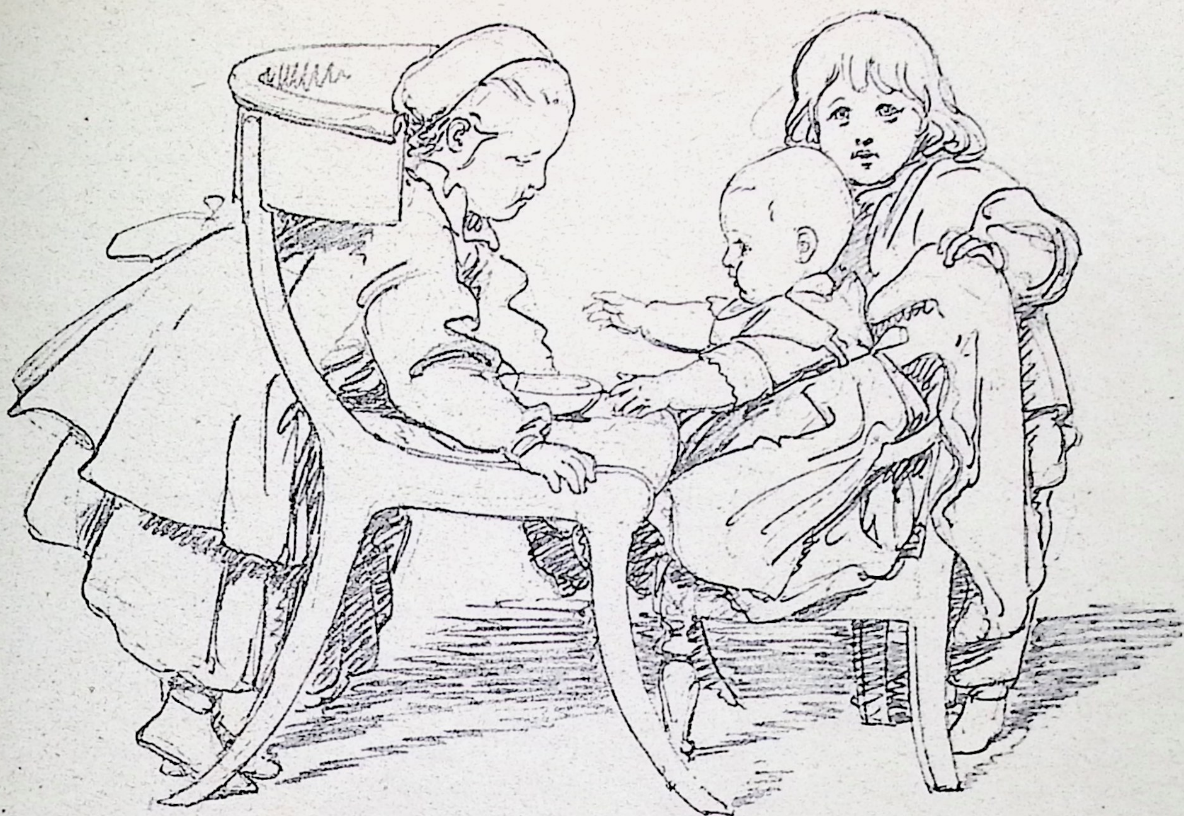
Jernbanen fra Arnstadt begrænsede Jagtpladsen mod Syd, og nu begyndte Hundene at jage, da der pludselig faldt to Skud og Hundene vare ikke langt borte! Koblet løb efter Skudet; det kom fra Registratoren, som endelig havde skudt et lille Egern, der længe havde siddet og seet paa denne pyntede Jæger, men hans Glæde fik en brat Ende, da Svip, Valter, Snap og Yello sloges om det, saa Registratoren kun fik den buskede Hale af Egernet, men glad var han, da han kunde bringe den hjem som et Seierstegn!

Hundene kom atter i Fart og et Par Ræve faldt; saa kom Juno paa Foden af en Ræv, som længe havde listet om i Udkanten af en Granholm, men da Hundene kom nærmere, kom han i en Fart ned ad Skrænten, henimod Banen, hvor netop Toget kom; han standsede lidt, men da Hundene vare ham for nær, foer han over en bred Grøft ved Siden af Banen og i sin Forskrækkelse sprang han op paa en lav Godsvogn, hvor han sad med hængende Lunte og saae med sine skjæve Gavtyveøine paa Hundene, som paa engang havde tabt Sporet.

Svip og Svap kom i deres Fart i Grøften, Juno stod meget flov med Halen mellem Benene, Øinene knebne sammen og Snuden iveiret og gav nogle korte Hyl, Linda stod med Ryggen til det bortkjørende Tog og kunde intet begribe, kun Yello, som kom sidst ned af Skrænten, fik Øie paa Mikkel og fulgte Toget et langt Stykke Vei, medens Mikkel sad og viste Tænder. Saaledes kjørte han frit til næste Station, og da Toget begyndte at stoppe, sprang han ned, snappede Stationsforvalterens store Hane og foer saa ind i Krattet til stor Forbauselse for alle paa Perronen!

Blinko.

Haandtegning af H. Olrik fra 1864. (Kunstnerens ældste Børn).

OM HENRIK OLRIKS LIV OG KUNST.

Af Hans Olrik.

II.

Med fire Illustrationer.

Olrik var begyndt som Billedhugger, og selv om Malervirksomheden hurtig blev hans Hovedgjerning, opgav han dog aldrig den Kunstform, som han havde viet sine Kræfter i de tidlige Ungdomsaar. Ofte tog han atter Modellerstokken og Voxet frem; ja selv i Tider, hvor Malervirksomheden lagde Beslag paa næsten alle hans Kræfter, kunde man, naar Dagslyset var svundet og Lampen var tændt, se ham gjøre Udkast til Figurer eller kunstindustrielle Gjenstande.

Af de to Grene af Billedhuggerkusten, hvori Olrik havde uddannet sig, var Dekorationsretningen i mange Aar eneherskende. Det skyldtes hans levende kunstindustrielle Sans, der sikkert var ham medfødt og desuden havde faaet en Læremester som Professor Hetsch; tilmed havde han studeret mest paa dette Omraade. Først i de senere Aar kom han tilbage til *Figurbilledhuggerkunsten*. Denne Virksomhed fik ikke noget større Omfang, men den indtager en mærkelig Plads i Olriks hele Kunstnerudvikling. Dens første og maaske ypperste Frembringelse er en Miniaturbuste af hans Hustru; den blev til ifølge en pludselig Indskydelse paa en Tid, hvor han ellers havde Pensel og Palet i Haanden fra Morgen til Aften. En Trang til at prøve Kræfterne paa dette Omraade maa jo have været tilstede; men den ydre Anledning var — en forstuvet Fod, der hindrede Olrik i at staa ved sit Staffeli og male. Busten blev først udført i Gibs (1878), senere i Sølv og ciseleret af Kunstneren selv (udstillet bl. a. paa den store nordiske Udstilling 1888). Efterhaanden modellerede han adskillige smaa Figurudkast, en Sædemand, badende Piger o. s. v. Hans Fantasi syslede ogsaa her med nye Opgaver, som han ikke naaede at faae fuldført. En stort anlagt Plan, hvor Skulpturen var forenet med

Arkitektur, fik han dog udformet. Det var en Model til et mægtigt Mindesmærke for den myrdede russiske Kejser Alexander II; men den blev forøvrigt for sent færdig til at indleveres til den store Konkurrence. Langt mere maa dog fremhæves to Buster fra Olriks sidste Levetid (to af Kunstnerens Børn), om end de ved at blive støbte i Gibs og ved at blive »gaaede efter« mistede noget af deres oprindelige Kraft; — det var ikke den eneste Gang, at han af Samvittighedsfuldhed forblev altfor længe ved et Arbeide.

Olriks tre Buster maa vistnok regnes blandt hans allerbedste Arbeider. Selv den nymodens Kritik ydede dem en Anerkjendelse og Ros, som ikke blev hans Malerier til Del i de sidste Aar. Det var dog en uoverlagt Ytring, naar en Kritiker regnede den lille Sølvbuste for at være mere værd end alle Olriks Malerier tilsammen(!). Denne Ros blev i Virkeligheden en Uforskammenhed mod den ældre Kunstner, der bl. a. havde malet et Billede som den store Altertavle i Matthæuskirken. Men det er sandt nok, at der er noget mere originalt ved Olriks Buster, naar de sammenstilles med andre, samtidige Arbeider, end der er ved hans Malerier, der i det hele slutte sig til hans Jævnaldrendes Frembringelser. En af vore første Billedhuggere, med hvem jeg talte om de tre Buster, vilde ligefrem tilkjende dem en helt selvstændig og eiendommelig Plads i vor nyeste Kunst, fordi de vise en i vor Tid ualmindelig stærk direkte Paavirkning af de græske Mesterværker. De staa som Repræsentanter for en *ren* Skulptur. Man vilde vente, at naar en Maler gav sig til Billedhuggerkunsten, maatte hans Skulptur ogsaa være »malerisk«, men det blev ikke Tilfældet hos Olrik. Det kan imidlertid høre sammen med hans Eiendommelighed som Maler; thi han var ikke Kolorist, hvorimod Tegningen og Kompositionen var hans stærke Side. Ogsaa i anden Henseende vise Busterne nøie Slægtskab med hans Malerier: den samme poetiske, idealiserende Finhed i Opfattelsen, den samme grundige Omhu i Udførelsen. Men den omhyggelige Gjennemførelse i det enkelte og det mindste naaer endnu videre i Billedhuggerkunsten. Behandlingen af Enkeltheder som Øienbryn, Haar og Skjæg opviser en sjelden Nøiagtighed og Iver for at faae alting med, mens Gjengivelsen af Øiet staaer Realismens djærve Fremstillingsmaade nær. Grunden til den vidtdrevne Gjennemførthed var ingenlunde smaalig Trang til at pynte og glatte. Nei, den var Udslag af Olriks faste Overbevisning om, at saaledes var det Veien for *ham* at løse sin Kunstopgave. I Enkelthedernes Smaaeiendommeligheder speilede Individualiteten sig for ham med en saadan Klarhed, at selv en nok saa vellykket Gjengivelse af Ansigtslinier og Grundudtryk ikke overflødiggjorde en Higen efter at aflure Naturen dens smaa Finesser og en Stræben efter ogsaa at faae det Mindre udtrykt med saa stor Tydelighed som muligt. »Al den Form, jeg seer, vil jeg søge at give«, — det udtalte han oftere som sit Princip, og han mente, at det var Veien til at faae det fulde sjælelige Udtryk frem.

Den stærke Gjennemførthed udelukkede ikke Friskhed. Olrik var ligesom mere ungdommelig i denne Billedhuggervirksomhed, og det skjønt han først saa sent begyndte at dyrke den. Han tog fat paa sit Forehavende med Begeistring, og Mismodet stjal ikke saa meget af hans Glæde som det ellers saa ofte skete. Mere og mere kom han til at betragte Billedhuggerkunsten som den fuldkomneste Kunstform, og han tog den ogsaa til Hjælp i Malervirksomheden, naar det gjaldt om at klare sig en vanskeligere Stilling. Saaledes er et Studiehoved i Vox blevet til som Forstudie til Kong Valdemar i Volmerslaget. Dette efterladte Arbeide var udstillet paa Foraarsudstillingen 1890, — Olriks sidste Deltagelse i det Kunststævne, hvor han gjennem saa mange Aar havde givet Møde.

Olriks Virksomhed som *Dekorationsbilledhugger* er langt mere omfattende. *Kunstens Anvendelse paa Industrien* var ham en Livssag: Han ønskede ikke blot Kunstværker udbredte blandt Folk som Pryd for Stuer og Sale; nei, i det daglige skulde Øiet bestandig møde det skjønne i Bohave og Brugsgjenstande. Intet skulde være for ringe til at Kunsten kunde lægge sin Haand paa det og give det sit Stempel. Saaledes vilde Kunsten i høiere Grad gjennemtrænge Livet og bidrage sit til Løsningen af den store Opgave, Menneskenes Opdragelse og Udvikling. Olriks egen kunstindustrielle Virken kom da ogsaa til at rumme en stor Mangfoldighed af Arbeider i forskjellige Industrigrene.

Det var ikke blot i sin første Ungdom at han arbeidede for den kongelige Porcellænsfabrik.

Senere gjorde han talrige Tegninger og Modeller til Stel og Opsatser. Blandt disse sidste maa fremhæves en Skaal, som en ung Pige holder opløftet, støttet paa Hovedet. Det her gjengivne Exemplar var en Sølvbryllupsgave til hans Svigerforældre (1860) og udmærker sig fremfor de andre ved at være dekoreret af ham selv med Egeløv og Sommerfugle paa dæmpet guldgul Grund og Aarstal og Navnetræk i mørkerøde Felter. Paa en anden Opsats har Olrik ladet en knælende Pige bære Skaalen, og paa en tredie hviler Skaalen paa en Delfin, — altsammen paavirket af Antikken.

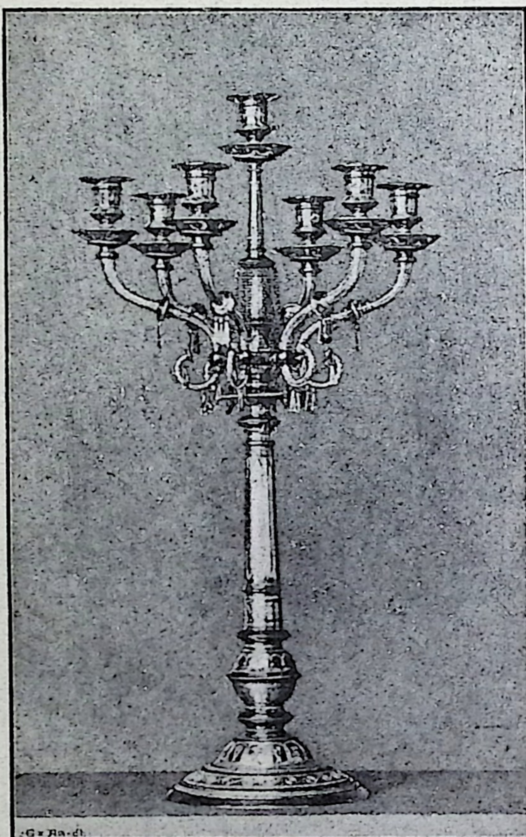
Endnu talrigere ere Olriks Tegninger og Modeller til Metalsager for V. Christesens Sølvvarefabrik og Drewsens Elektropletfabrik. Ogsaa her er det den senere Antiks og Renæssancens rige og elegante Stil der ere hans Forbilleder, medens Rokokkostilen er ham fremmed. Det skyldtes dels hans personlige Anlæg og Smag, dels Paavirkningen fra Professor Hetsch. En Gang forsøgte han dog med Held en helt forskjellig Stilart, nemlig Broncealderens. Det var til et stort Bordudstyr, udført for Drewsen, at denne eiendommelige, gammel-nordiske Stil blev anvendt. Man seer Sværdmotivet brugt til Knive og Bordbørste, Spiralornamenter anbragte paa Brødbakke og Lysestager o. s. v. Særlig maa dog fremhæves en stor Armstage, hvis Grene ere Lurer, Broncealderens skjønneste Frembringelse. Olriks Brug af denne Stil er Udtryk for hans Kjærlighed til vore Fortidsminder, der var vakt i hans Barndom og forøget ved Konferensraad Thomsens begeistrede Skildringer og Forklaringer. I kunstnerisk Henseende gjør Udstyret et harmonisk Indtryk, i Stilen er det nøiagtigt, hvorfor det ogsaa er bleven rost af en Kjender som Dr. phil. Sophus Müller. — Men ellers ere som sagt Antikken og Renæssancen Olriks Forbilleder. Blandt hans mange Arbeider kan nævnes en Sybordsplade af forsølvet Kobber, hans Brudegave til sin Hustru: Man seer Alfer og Genier sværme om en lille sovende Pige; de nærmeste vige forsigtig tilbage, da hun er ved at vaagne af sine Drømme. Et andet Exemplar af denne Plade gik til Grunde ved Christianborg Slots Brand. Fremdeles kan nævnes en Sølvarmstage med en kjæk lille Lysgenius i Toppen, en Gave fra Forpagter C. U. Valentiner til afd. Kammerherre Scavenius. Dernæst forskjellige Vaser, Skaale og Opsatser. Ved de sidste yndede Olrik en udstrakt Anvendelse af Figurer, navnlig omkring Støtten, der bærer

Opsats af Porcellæn og Biscuit (Kgl. Porcellænsfabrik).

Skaalen: snart er det smaa Drenge, der holde hverandre i Hænderne, snart Kvindeskikkelser eller en Faun og Nymfe, der kysses o. s. v. Ogsaa den øverste Afslutning dannes ofte af en Figur: paa en af dem seer man en lille Bacchus, paa en anden hæver en Flora sig, mens Duer ere anbragte hist og her paa Randen af Skaalen. Et af de smukkeste Arbeider, en stor Jardiniere, baade ren og rig i Stilen, stod ufærdig ved Kunstnerens Død; dog manglede der kun saa lidt, at den efter Bestemmelsen kan blive udført hos V. Christesen.

Olriks største Arbeide paa dette Omraade er dog det Sølvskjold med Fremstillinger af Valdemar Seirs Historie, som blev udført af V. Christesen i Anledning af Udstillingen 1888. Skjoldet er i Form og Anordning en Efterligning af Renæssancetidens Pragtskjolde, med en Udstyring, der passer til Stil og Æmne. Skjoldnaglerne ere Rubiner, øverst straaler en stor Diamant som en Stjerne over Danmarks Skytsengel. Felterne ere lysere og omgivne af mørkere holdte Ornamenter og allegoriske Figurer. I det øverste Felt seer man Kong Valdemar modtage sin Brud, Dronning Dagmar; i det store Midterfelt Volmerslaget, hvor Dannebrog daler ned fra Himlen over den vilde Kamptummel; i de smaa Sidefelter to mindre Grupper, Valdemars Sorg ved Dagmars Dødsleie og Fader og Søn i Fangenskab hos Grev Henrik; endelig i det nederste Felt: Jydske Lov vedtages paa Thinge, hvor den gamle Konge fører Forsædet tillige med sin Søn og udvalgte Efterfølger Erik. De omgivende sindbilledlige Figurer ere Legemliggjørelsen af de tilhørende Egenskaber, Følelser og Stemninger. »Styrke« og »Mod« betegne den store Konges Karakter; dernæst seer man Symboler paa Valdemars Lykke i Kjærlighed og seirrig Kamp; ved den fromme Dronnings Død seer man en lille Trøstens Genius, der modvirker fristende Gøglesyner; Landesorgen over Valdemars Fangenskab er betegnet ved den sorgtyngede Mand, foran hvem den tyske Ørn basker med Vingerne over Danmarks Skjold, mens en Genius atter opmuntrer til Daad; nederst den dømmende og straffende Retfærdighed, der nedtræde Forbrydelsen og holde det onde bundet under Lov og Retsorden. — Volmerskjoldet er et af de eiendommeligste Udtryk for Olriks Kunstnerpersonlighed. Det fantasirige, det følelsesfulde og det gjennemtænkte ere her sammensmeltede i en meget rig, harmonisk og elegant Komposition, hvis Væsenstræk ikke er det storstilede og enkle, men den frodige Mangfoldighed af Tanker og Former, sammentrængt paa de begrænsede Felter. Det er saa tydelig den samme Kunstner, der har malet det store Alterbillede i Matthæuskirken og modelleret Skjoldet. Man mærker den samme Trang til at øse med fulde Hænder af Fantasiens sprudlende Kildevæld, den samme Lyst til at skildre en Mangfoldighed af Stemninger og Karakterer og tage saa meget som muligt med, ofte mere end hvad Flertallet af Tilskuere ere i Stand til at samle og fatte.

Armstage i Broncealderstil (Drewsens Elektropletfabrik).

Naar man under eet skal samle det eiendommelige ved Olriks Virksomhed som Dekorationsbilledhugger, skeer det maaske lettest ved at sammenstille ham med hans ældre Samtidige, Peters, der ligeledes har meget af sin betydnings-

fuldeste Virken paa dette Omraade. Peters er mere naturkraftig og storslaaet, mere enkel og regelret i Stilen; Olrik udmærker sig ved en mere sart Elegance, større Rigdom, men mindre Kraft, han har mere Ynde, men er til Gjengjæld spinklere. Udenfor denne Sammenligning maa endelig fremhæves Olriks Opfindsomhed i Motiver; Barneaarenes veltænkte Paafund førte i Manddomstiden over i et tankerigt Snille. — Om den her skitserede Billedhuggervirksomhed i det hele staaer over den tidligere omtalte Malerkunst, skal jeg lade være usagt; men sikkert er det, at nogle af dens Frembringelser indtage en mere selvstændig Stilling i vor Kunst.

Det var imidlertid ikke blot Billedhuggerkunsten, Olrik anvendte som Dekorationskunst. Med Pensel og Blyant var han ogsaa virksom, hvor det gjaldt Udsmykning og Forskjønnelse. Sin egen Havestue dekorerede han i pompejansk Stil med Væg- og Loftmalerier. Til flere Herregaarde har han — som Led i Dekorationen — tegnet smaa vingede Alfer og Genier, baade til Soveværelser, Spisesal og Billardstue; ligeledes hidrøre Genierne i Universitetets Festsal fra hans Haand. Men det var ikke blot paa disse fornemmere Felter at Olrik virkede. I Overensstemmelse med sin Iver for skjønt Bohave vilde han ogsaa, at ethvert Papir, som var i Omløb blandt Folk, skulde være en Skjønhedens Budbringer. Med Glæde gik han derfor ind paa at tegne Vignetter, Bogbind, Pengesedler o. s. v. Vignetterne (f. Ex. til flere af Chr. Richardts Digtsamlinger) ere smaa og fordringsløse, men rumme den Poesi, som de skulle. Bogbindene ere rige, saaledes til Baches »Nordens Historie«, hvor Nornen skriver sin Krønike, omgiven af Verdenstræet Ygdrasil. Af Pengesedlerne kunne nævnes vore 100-Kroners Sedler og de her i Landet kun lidet kjendte islandske Sedler med deres kraftige, nordiske Stil. Desuden har Olrik tegnet Julebilleder og mange andre Illustrationer, bl. a. i sin Tid til »Illustreret Tidende«. — Som det ypperste i denne Gren af Dekorationskunsten staaer dog det sidste, Adressen fra det kgl. Kunstakademi i Anledning af Hans Majestæt Kongens Regeringsjubilæum, en af de faa Akvareller fra Olriks Haand: Man seer Kongen i Purpurkappe sidde paa sin Trone, hensunken i Tanker om den svundne Tid; Danmark, en stolt og kraftig Kvindeskikkelse i søblaat Klædebon og støttet til det danske Rigsvaaben, rækker Kongen Æreskransen, mens en Række lette hvidklædte Møer skrider fremad, — Aarene, der drage frem for Kongens Blik. Forrest kommer Krigsaaret med Hjelm og Brynie; Sværdet er sænket, men Hovedet dog løftet, og Øiet skuer fremad. Derefter følge de andre Aar med Hentydninger til Hovedbegivenhederne i Kongehuset og Statsstyrelsen. Det festlige og høitidsmæssige er kommet smukt frem, sammensmeltet med Mindefestens Alvor og Vemod. Det er i det hele en af Olriks stemningsfuldeste Kompositioner, og tillige et levende Udtryk for hans varme Følelser for Konge og Fædreland.

Dekorationsvirksomhed laa særlig for Olrik. Hans Smag, hans Evne til fortrinsvis at skildre Stemning og Følelse, hans Forkjærlighed for det allegoriske kunde her virke sammen og give sig Udslag i Frembringelser, der have noget vist individuelt ved sig og derfor i Reglen ogsaa ere meget let kjendelige. Hans Fantasi kunde altid fremtrylle en Skare Engle, Genier, Alfer og Nisser. Der er noget meget barnligt ved hans smaa, buttede Engle, noget let og yndefuldt ved hans lokkede Alfeskikkelser, noget vist godmodig skæmtende og elskværdigt ved hans Nisser, men ikke det egenlig komiske, — Karrikaturtegning laa slet ikke for ham Der er yppig Rigdom i hans Planteornamenter, en vis Ynde ved hver Blomst og Kvist og noget gjennemkomponeret harmonisk i Anordning og Inddeling. Ingen Enkelthed begunstiges paa Helhedens Bekostning, man finder ikke barokke Indfald, der søge at vække Folks Studsen, men Maalet har altid været at glæde Tilskuerens Skjønhedssans.

Naar man opregner alle de Arbeider, der ere udgaaede fra Olriks Atelier, vil deres Antal vise sig at være uhyre stort. Og dog var han ikke nogen hurtig Arbeider. Det er hans Jernflid det maa tilskrives, at han har faaet udrettet saa meget. Aldrig undte han sig Hvile. Han kjendte ikke til at holde Ferie, i alt Fald ikke paa anden Maade end Ophold paa Herregaarde for at male, og det kunde dog ikke kaldes at hvile fra den daglige Syssel. Hans Flid og Arbeidsiver stjal da ogsaa hans Kræfter, forkortede vel hans Liv, tilmed da han ikke havde nogen kraftig Legemsbygning eller stærkt Hel-

bred. Allerede i Begyndelsen af 1878 blev han saa heftig angreben af Tyfus og Lungebetændelse, at han var Døden nær. Fra den Tid var hans Bryst svagt, Lungerne havde mistet deres Spændstighed, og Aandedrættet var ofte besværet. Han følte derfor sine Kræfter tage af, det nedslog hans Mod og dæmpede hans Livslyst. Hans Begeistring over de Ideer, der optoge hans Tanker og grundlagde hans Planer, var ingenlunde svækket; snarere var den større og varmere end i tidligere Aar. Men med Udførelsen vaagnede der Mistillid til Evner og Kræfter, og snart lød den stille Klage over ikke at kunne faae det frem, som Fantasien vilde skabe. Selv hans bedste Ting kostede ham adskillige mørke Timer, og mangen Plan er bleven tilintetgjort under dræbende Selvkritik. Kunstnermismod lærte han til Gavns at kjende. Efter Udførelsen af det store Alterbillede til Matthæuskirken kom det Spørgsmaal idelig op hos ham, om han ikke nu var ifærd med at gaa tilbage som Kunstner. Han saae ikke længer Fremtiden imøde med Freidighed. En Følelse af, at det stundede mod Afslutningen, førte ganske naturlig Tanken tilbage over den Vei, der allerede var gjennemvandret; men dette fik stor Betydning for hans sidste Livsudvikling. Et alvorligt Tilbageblik over de svundne Aar fremkalder altid Vemod. Dette maatte blive endnu dybere, hvor det føiede sig sammen med Tvivl om, hvorvidt Livsgjerningen kunde bevare sig frisk i de kommende Tider, og hvor det voxede ved Følelsen af, at Haanden hurtigere blev træt. Vemodet har dog ogsaa sin Rigdom, og den blev lykkeligvis tillige Kunstnerens Eie. Først paa Grundlag af egen Erfaring kunde han udfolde den Dybde af Vemodsfølelse, som er noget af det mest fængslende ved Volmerskjoldet og Kongeadressen. Men ogsaa paa anden Maade berigede Vemodet hans Kunst. Den melankolske Stemning er i Stand til at pege ud over sig selv, mod andre Strande, hvor Lykken synes at smile og vinke; Utilfredsheden med det nærværende fostrer Driften mod andre Maal. Netop under Tungsind brød Olrik sig derfor ny Bane, som Billedhugger, og søgte nye Æmner for sin Malerkunst.

Den alvorlige Selvprøvelse gjaldt imidlertid ikke blot Kunsten, den stillede sine Spørgsmaal til alt hvad der boer inderst i Mennesket: »Veed du ogsaa, hvad du lever paa og hvad du lever for?« Under dyb Eftertanke modnedes Væxten til det største og sidste Livsspørgsmaal; ogsaa her pegede Vemodet mod lysere Strande. Men hvor meget end Sindet lærte at bøie sig i Følelsen af ikke at være eneraadende, vilde det dog for Olrik med hans rastløse Arbeidsomhed og ivrige Higen mod ny Opgaver have været vanskeligt at glide over i Oldingeaarene og føle sig selv for gammel til at hævde sin Plads, endsige gjøre Fremskridt. Han blev da forskaanet for at se sin Kunst i Tilbagegang: efter faa Dages Sygeleie sov han stille og rolig hen den 2. Januar 1890, som et af de mange Ofre for sidste Vinters hærjende Smitsot. Døden overraskede ham ikke. Mens han endnu var saa godt ved Helbred som han i det hele var det sine sidste Aar, tænkte han idelig paa Døden og var rede til at møde den, og under sin Sygdom længtes han inderlig efter den. Intet Under da, at hans Bortgang var præget af den dybeste Fred.

Alle, der have kjendt Olrik, ville sikkert give ham det Eftermæle, at han var en alvorlig, elskværdig og ridderlig Karakter, der altid var sin Sag tro. I sit Væsen var han betænksom, høflig og beskeden. I sin Overbevisning var han meget sikker; det kunde vare noget, inden han fik dannet sig sin Mening, men naar han efter grundig Overveielse kom til et Resultat, stod han fast. I Samtaler kunde han blive ivrig, men han agtede andres Synsmaade, og hans Hensynsfuldhed svigtede ham aldrig. Principfast som han var, kunde han paa sin Vis være streng; men paa den anden Side var han en meget varmtfølende Natur, der idelig tænkte paa at glæde andre. Sin Kunst har han ofte brugt i Venskabets Tjeneste. Ved hele hans Liv var det eiendommeligt, at alt hvad han havde for, omfattede han med sjælden Varme. Som Menneske og Kunstner var han den samme: som hans Kunst tilstræbte det skjønne og harmoniske, saaledes var hans Færd gjennemtrængt af Finfølelse og Takt.

Olrik havde en ret mærkelig Evne til bestandig at udvikle sig videre og naae længere frem. Mens de fleste opsøge sig et be-

grænset Omraade for at blive der og gjennem hele Livet udvikle sig indenfor de eengang satte Grænser, lagde han forskjelligartede Marker ind under sin flittige Virken og brød idelig sin Kunst nye Veie. Fra Billedhugger udviklede han sig til at blive Maler, som Maler blev han atter Figurbilledhugger; fra de simple og lettere Opgaver skred han til de mere sammensatte og tilsidst til de største og vanskeligste. Denne Perfektibilitet gjorde sig ogsaa gjældende paa andre Omraader. Man kan saaledes sige, at han tørstede efter Kundskab. Det var ham et Savn, at han — paa Grund af smaa Kaar i sin Ungdom — ikke havde studeret. Derfor søgte han ihærdig at bøde derpaa, han læste ikke lidt og tænkte meget over hvad han læste, og ved Samtaler vilde han gjærne øge sin Viden og klare sin Tanke. I Digtningens, Tænkningens, og Historiens Verden søgte han Næring for sin Aand, Æmner for sin Kunstnervirksomhed og Støtte i Udførelsen af sine Planer.

Fordi han i almenmenneskelig Henseende naaede videre og videre frem, omfattede han ogsaa bestandig sin Kunstnergjerning med dybere Inderlighed. Det forekom derfor ogsaa ham selv, at han i tidligere Aar havde taget sig sine Opgaver lettere, ikke klaret sig Dybden af dem i Sammenligning med senere. Stedse grundigere overveiede han sine Planer; ofte varede det derfor meget længe, inden han skred til Udførelsen. I Reglen udkastede han flere helt forskjellige Skitser for at vælge den bedste; hans Samvittighedsfuldhed kunde derved foranledige pinlig Famlen og Tvivl, indtil han blev sikker paa, hvad der var det rette. I stigende Omfang lagde han ogsaa Modelstudier til Grund for sit Arbeide. Det naaede Høidepunktet ved Udarbeidelsen af Kartonen til det store Volmerslag, der stod ufærdig ved Kunstnerens Død. Ligeledes var han utrættelig i sine Luftstudier. Intet optog ham saa meget som Aftensolens Kamp med Skyerne. Saa ofte der var Leilighed dertil, fordybede han sig i disse skiftende Syner, fremfor alt fra Vestre Kirkegaard. Denne Plet, der vel er den smukkeste i Kjøbenhavns umiddelbare Nærhed, fik han mere og mere kjær, og det er efter eget Ønske at han nu har faaet sin Grav der. Ved Kæmpehøien paa Kirkegaarden traf Professor Nikolaj Bøgh ham en Høstaften sidste Aar, hensunken i sine Betragtninger, og dette lille Træk har foranlediget de første Strofer af hans smukke Mindedigt:

Fra Kirkegaarden, hvor han hviler,
saa venlig Vang og Vove smiler,
naar Dagens himmelske Herold
hen over Vesterhimlen iler
med gyldne Straaler i sit Skjold.

Der stod han tidt og saae saa nøie
med mildt og tankeklaret Øie,
som tindred bag de stærke Bryn,
ud over Kirkegaardens Høie
til Strandens Speil og Kystens Syn.

De mange Farvetoners Lue
paa Aftenhimlens skjønne Bue
han saae i Kunstens Perspektiv,
for siden hjemme i sin Stue
at give dem fornyet Liv.

Der stod han end mod Vintertide
med Vemod i de Øine blide,
med Lidelse, som ingen veed;
thi nu han saae i Vesterlide
sin egen Aftensol gaa ned.

Som selv han ydmyg var og stille,
saa svandt og *den* med Straaler milde,
med Kjærlighedens eget Blik;
og Venskabs bløde Lærketrille
den hilste ømt, da bort den gik . . .

Med Aarene udviklede Olrik sig til større og større Taalsomhed, til bedre Forstaaelse af andres Gjerning, om den end var bygget paa Grundsætninger, der vare ham fremmede. Dette Frisind viste sig ikke mindst i hans Dom over anden Kunst. Saaledes havde han Øiet aabent for de nye Kunstformers gode Sider. Yderligheder og Udskeielser vare ham imod, men han kunde anerkjende og rose de yngre Kunstneres Kraft og Energi, og i Kunstværker, hvor der var meget, han ikke kunde billige, kunde han finde andet at beundre. Selv hørte han til den ældre Malerskole, og skjønt der var adskilligt af det nye, han gjærne vilde optage, saae han sig ikke i Stand til at bryde med de gamle Principper og den tilvante Teknik. Lidt blev han dog — maaske uden selv at vide det — paavirket af den nye Retning; det kan sees, naar man foretager en Sammenligning mellem hans tidligere og senere Malerier. — Svarende til Olriks Holdning overfor den nyere Kunst var hans Standpunkt i Spørgsmaalet om Akademiets

Sølvskjold med Fremstillinger af Valdemar Seirs Historie. (V. Christesens Sølvvarefabrik).

Ordning, en Sag, som han ofrede megen Interesse. I det hele var han lige siden 1871, da han blev Medlem af Akademiet, stærkt optagen af dets Anliggender; men i Begyndelsen tog han sjælden Ordet, og først i de senere Aar tog han mere aktiv Del i Forhandlingerne og hævdede sin Synsmaade med stor Iver. Dette havde han rig Leilighed til som Medlem af det Udvalg, Kultusministeriet nedsatte (1886—87) for at tilveiebringe Enighed mellem de ældre og yngre Kunstnere; han har væsenlig bidraget til den nuværende Forfatning, blev ogsaa valgt til Medlem af det nye Akademiraad og kom ligeledes ind i flere af dets Udvalg, deriblandt Skoleraadet. I Akademisagen ønskede Olrik en rolig Udvikling uden voldsomt Brud med Fortiden. Frisindet her som ellers anerkjendte han adskilligt berettiget ved de yngre Kunstneres Fordringer; men paa den anden Side ansaae han det for sin Pligt at gjøre skarp Front mod ligefrem revolutionære Ideer i Kunstnerverdenen. Ved sit hensynsfulde Maadehold blev han derfor afholdt i Kunstnerlagene, ikke blot i de ældres, men ogsaa i de yngres Kreds. Men ogsaa langt videre var hans Personlighed og hans Kunst skattet. Det lagde sig for Dagen ved mange Leiligheder, ikke mindst i Deltagelsen ved hans Jordefærd, og disse mange Beviser paa Kjærlighed og Hengivenhed er et af de smukkeste Bidrag til hans Eftermæle.

Hans Olrik.

ALLEHELGENSAFTEN.

Af Augustin Filon.

Der var gaaet to Maaneder efter Charles Hazelriggs Død — han var falden, i Spidsen for sit Compagni, medens han forsvarede en lille ubekjendt By i Westphalen — det var to Maaneder siden, at hans Lig var blevet begravet i tydsk Jord, da Efterretningen om hans Død naaede Brownlow. Dette Sørgebudskab ramte Præstegaardens Beboere lige saa haardt som Slottets, thi Charles var Søn af Esquire Hazelrigg og Brodersøn af Pastor Hazelrigg, hvis Datter, den smukke Elsa, han med det første skulde have ægtet.

Hazelriggerne, fra Godset Hazelrigg, som ligger paa Grænsen af Devonshire og Somerset, høre til den høiere Adel, men kunne dog ikke regne deres Herkomst fra den graa Oldtid. De omtales første Gang i de historiske Beretninger fra Henrik den 8des Tid, senere hører man atter om dem, da de med stor Iver deltage i Plyndringen af det prægtige Abbedi Burnlough. De udmærke sig ogsaa ved af Kongen at kjøbe de bedste Klosterjorde til Spotpris og understøtte Reformationen lige saa varmt, som Besidderne af Emigranternes Godser nutildags forsvare Republikken. Paa de første Stuarters Tid naaer Slægten sit Høidepunkt, og Hazelriggerne besidde store Eiendomme og megen Indflydelse; men da de under Borgerkrigen have stillet sig paa Parlamentets Side, gaaer det efter Restaurationen ned ad Bakke med deres Magt, og de trække sig lidt efter lidt tilbage til deres Eiendomme paa Landet, hvor de føre en ørkesløs Tilværelse uden oftere at træde frem i det offentlige Liv.

I Begyndelsen af Syvaarskrigen representere Squiren og Præsten Familien. Den ældste af Brødrene, Percy, boer paa Slottet Hazelrigg, som er opført i engelsk-normannisk Stil af Kampesten fra Wales, men tildels ødelagt af Royalisternes Kugler. Den yngre Broder, Thomas, boer i en stor, firkantet Bygning, opført af røde Mursten, som i Tidens Løb ere blevne sorte, og som i over et Aarhundrede har været Præstebolig. Percy er Fredsdommer, og Thomas forlængst ordineret. Om denne Begivenhed udtrykker han sig i Reglen saaledes: »Fanden tage mig, om jeg mere kan huske, hvornaar det skete, eller hvordan det gik til.«

Naar han i det hele taget var gaaet ind i

den geistlige Stand, var Grunden nærmest den, at Squiren havde Ret til at bortgive et Præstekald, og dette vilde Thomas beholde i Familien.

Hverken den ældre Broders retslige Functioner eller den Yngres geistlige Værdighed havde præget sig i deres Væsen og Aandsretning. Naar der var Tale om Politik, erindrede ingen af dem, om de vare Toryer eller Whigger; men de vidste dog, at de ved Valgene pleiede at stemme paa samme Candidat, som Hertugen af Newcastles Tilhængere. Deres Læsning bestod af Almanakken, som de hvert Aar kjøbte af en Kolportør; desuden læste de nogle enkelte Numre af »*Gentlemans Magazine*« og »*Post.*« Man maatte dog være tilstrækkelig belæst, naar man vidste, paa hvilken Dato Paasken og Pinsen vilde falde, naar det var Hendes Majestæts Fødselsdag, naar Skatterne skulde opkræves, og naar det var Markeds- og Torvedag. Man var jo ogsaa inde i Kornpriserne og vidste desuden, at Englands Premierminister hed Mr. Pitt, og at England var det største Rige i Verden.

De to Brødre fiskede, gik paa Jagt, bandede, røg og drak sammen. Hvis man vil gjøre sig et Begreb om den Mængde fransk og spansk Vin, som de To kunde skylle ned paa en Aften, maa man læse Henry Fieldings Mesterværk, »*Tom Jones;*« thi fraseet denne Helts Geni, ligner han i alle Henseender Brødrene Hazelrigg. Den eneste Forskjel mellem Brødrene bestod i, at Thomas var mere støiende og ivrig og interesserede sig lidenskabeligt for Heste og Hunde, medens Percy, der var taus og hypokonder, havde en svag Tilbøielighed for theologiske Spørgsmaal. Da de vare unge, havde Percy sværmet for det smukke Kjøn; sligt havde derimod aldrig interesseret Thomas.

Elsa var voxet op mellem disse to Mænd, som forgudede hende. Ved et besynderligt Sammentræf vare de begge blevne Enkemænd i en ung Alder, og derfor vilde det kvindelige Element, saavel paa Hazelrigg som i Brownlow, kun have været representeret af to gamle Husholdersker og nogle mandhaftige, rødhaarede Piger, saafremt lille Elsa ikke havde oplivet disse kjedsommelige Hjem ved sin Nærværelse. Naar de to Gamle saae paa Elsa, straalede deres Øine, og alt hvad der i deres Hjerter endnu fandtes af gode Egenskaber, kom frem i hendes Nærværelse. Men naar hun var borte, var det ogsaa forbi. Elsa var deres Ideal, deres levende Digt; hun var det Baand, som knyttede dem til den usynlige Verden, og hun var Ungdommen, som lyste op i deres Alderdom.

Hun havde faaet samme Opdragelse, som Datidens unge Piger i hendes Stilling, det vil sige: hun havde ikke lært andet end at læse og skrive, og det ikke engang orthografisk. Hun kunde ogsaa stege en Steg, bage Vildtpostei og Boller til Langfredag eller Julebudding, denne Budding, som optager en hel Maaned af Aaret: Man taler om den i otte Dage, er en Uge om at lave den, en Uge om at spise den og endnu otte Dage om at fordøie den. Skjøndt Elsa var født paa Landet, kjendte hun dog ikke mere til det, end hvad hun havde seet, naar hun med sin Fader kjørte til et Selskab eller Marked. Dengang faldt det aldrig unge Adelsdamer ind at spasere; og man behøver kun at vide, hvorledes deres Fodtøi saae ud for at forstaa det forunderlige i en saadan Tanke. En eneste Gang i sit Liv havde Elsa faaet et Par Træsko paa og var smuttet hen til en Forpagtergaard, hvor hun havde seet en Ko blive malket og selv havde taget et Æg frem under en Høne. Men denne Begivenhed erindrede hun ogsaa hele sit Liv.

Da Elsa fyldte tolv Aar, blev hendes Tante Margaret optaget i Faderens Hus. Hun skulde opdrage den lille Pige og lære hende, hvorledes en ung Dame skulde opføre sig. Hendes Søn fulgte med hende; han var et ungt Menneske paa tretten, fjorten Aar, som helst vilde sidde stille over sine Bøger. Man saae allerede den vordende Præst i ham og bestemte, at han med Tiden skulde blive Pastor Hazelriggs Efterfølger, skjøndt man naturligvis haabede, at Pastorens Død maatte indtræffe i en fjern Fremtid.

Moderen og Sønnen vare stilfærdige i deres Væsen, beskedne og virksomme; paa en Maade smuttede de ind i Huset ligesom Mus. Tante Margaret kjendte Verden. Hun havde været tilstede ved Georg den Andens Kroning og været med til Maskeraderne i Covent-Garden og til de chinesiske Fester i Vauxhall. Hun kunde tale med om Havefesterne i Marylebone og de vilde Lystseiladser paa Themsen. Hun havde overværet Opførelsen af *Congreves* Lystspil og en Gang talt med Hr. *Pope*. Denne berømte Dværg havde fundet hendes Udtale af det franske Sprog saa fortræffelig, at han troede, hun stammede

fra samme Land, som hans Ven, Hr. Voltaire, og han havde sagt til hende paa Fransk: »Det har været mig en stor Fornøielse at tale med Dem.« Saadanne Begivenheder kunne ellers nok præge sig i Hukommelsen; men Tante Margaret maatte dog fortælle denne Anecdote mindst to Gange om Ugen for ikke at glemme den. Naar nu en saadan Dame sagde: »Saaledes skal man gaa, saaledes skal man sætte sig, saaledes tage en Pris, neie saaledes og give en Herre Haanden saaledes, hvem kunde saa nægte, at hun havde Sagkundskab eller gjøre Indvendinger mod hendes Mening? Pastor Hazelrigg beundrede hende; og saafremt han ikke havde afskyet Kvindekjønnet, »som ikke duer til andet end at ødelægge Livet,« havde han giftet sig med hende. »Ja, det kunde, ved Gud, godt være, at han havde begaaet den Daarskab!«

Klokken syv om Morgenen stod Elsa op, blev paaklædt, fik Sko paa med taarnhøie Hæle og blev snørt ind i et Corset, som klemte hendes unge Bryst og skjød hendes Barm opad. Hun blev kun friseret hveranden Dag og pudret hver Søndag.

Hendes Teint var skjær, Ansigtsformen oval, Næsen fin og Hagen lidt kløftet. De store, sorte Øine havde et sørgmodigt Udtryk, Munden stod halvt aaben, hendes Hals var fint formet og Gangen gracieus, men lidt usikker. I hendes Ansigt var endnu intet at læse; naar de Unge ikke have lært at lyve, ere deres Ansigter Gaader; deres fremtidige Character har ikke sat sit Segl paa dem, og Livet har ikke givet dem sit Præg.

Hendes bedste Veninde boede fyrretyve engl. Mil fra Hazelrigg. Hun saae hende sjeldent og skrev aldrig til hende, af gode Grunde. I de lange Regnveirsdage var der ikke hyggeligt i de store, øde Værelser, hvor Betrækket paa Meublerne var skimlet og lugtede muggent af Vinterens Fugtighed. Naar Vinden fra Atlanterhavet, sukkende og uendelig melankolsk, foer hen over Devons Heder, følte Elsa sig urolig og trykket; den ubeskrivelige Kjedsomhed var ved at tage Livet af hende, og hun fik Taarer i Øinene; men hun vogtede sig vel for at lade Tanten se det. Hendes Kammerpige Molly havde laant hende »*The pilgrims progress*« af Bunyan. I et Kammer, hvor man tørrede Æbler, havde hun fundet en hel Skat af gamle Bøger, som en af hendes Forfædre, der interesserede sig for Literatur, havde samlet. Der var en Oversættelse af »*Gerusalemme liberata*«, »*Fedronningen*« af Spenser, »*Nymphidia*« af Drayton og »*Melankoliens Anatomi*« af Burton, nogle Dramaer af Shakspeare, gjennemseete og bearbeidede af Dryden og et gammelt Exemplar af »*Emblemerne*« af Qarles med et mærkeligt Billede paa Titelbladet til den ældste Udgave. Dette Kobberstik forestillede en Sjæl, i Form af et lille besynderligt Væsen, der var spærret inde i et menneskeligt Skelet, gjennem hvis Ribben det kigede ud, ligesom en Fange mellem Jernstængerne i sit Fængsel. I de lange Eftermiddage om Vinteren læste Elsa alt dette imellem hinanden. De sælsomme Følelser og ophøiede Fantasier, hvoraf disse Bøger vare fulde, bragte Uro og Forvirring i hendes Hjerne. Efterhaanden faldt hun dog mere til Ro. Hun havde kun forstaaet det Halve af, hvad hun havde læst, og knap en Fjerdepart deraf kunde hun huske. Af det, der blev tilbage i hendes Erindring, dannede hun sig sin egen Verden, fuld af Allegorier og Drømmebilleder, hvori hun tilbragte sit Liv. Hendes Amme, som var romersk-katholsk, fortalte hende ofte om Engle og Helgener. Disse Engle og Helgener blandede hun sammen med Bunyans og Spensers symbolske Heroer og med Underjordiske og Alfer, thi paa alle disse Væsener troede hendes Omgivelser endnu, baade Tjenestefolkene og Bønderne. Midt i sin Ensomhed var hun omgiven af en usynlig Verden, som hun altid kunde fremkalde, og som syntes hende langt mere virkelig end selve Virkeligheden.

»Naar Du er sexten Aar gammel, skal Du giftes med Din Fætter Charles,« havde hendes Fader sagt. Denne Sag var nu engang slaaet fast, og hvorfor skulde hun saa plage sig med at spekulere derover? Ligesaavel som man høster i August, plukker Humle i September og løber paa Skøiter i Julen, vilde dette Giftermaal finde Sted, naar Tiden kom. Hun blev saa den tilkommende Squires Hustru og Herskerinde paa Haselrigg, det største Gods i Egnen. Var det ikke altsammen meget godt? I Præstegaarden fandtes der et Portrait af Charles Hazelrigg, da han var tyve Aar gammel, som var malet af en Elev af Godfrey Kneller. Det var et gyseligt Billede, men enten kunde Elsa ikke se det, eller ogsaa vilde hun ikke indrømme det for sig selv. Og, for Resten, kunde det ogsaa godt være, at det ikke lignede ham. Nu var hendes Forlovede

tredive Aar gammel, og hun havde ikke seet ham i otte Aar. Da han sidste Gang havde været paa Hazelrigg, havde han allerede havt en Antydning af Moustacher. Han havde omfavnet hende med sine Kæmpearme og løftet hende i Veiret, saa han borede sine Jernfingre ind i hendes Sider.

Soldaterne paa den Tid vare sandelig ogsaa nogle raa Karle; de vare allesammen grusomme og saa drak de, ligesom deres General, Cumberland, med Tilnavnet Slagteren.

Folkene paa Slottet og i Præstegaarden fortalte to vidt forskjellige Historier om den beundrede Charles Hazelrigg. Efter Slaget ved Laurfeldt havde hans General kaldt ham frem for Fronten og omfavnet ham i Armeens Paasyn. En anden Gang havde han vundet et Væddemaal, der bestod i, at han skulde fylde sin ene Støvle med Canariesæk og drikke den ud til Bunden. Og det var nok en umaadelig stor Støvle!

Brylluppet var blevet udsat paa Grund af Felttoget; det skulde nu finde Sted til Mikkelsdag, men saa kom pludselig, den 29de Juli, Efterretningen om den unge Hazelriggs Død.

Hvilket skrækkeligt Slag! Alle Forhaabninger bleve tilintetgjorde, og Slægten vilde uddø . . . Præsten blev mørkerød i Hovedet, udstødte en forfærdelig Ed og slog i Bordet med knyttet Haand. Squiren blev bleg og bøiede Hovedet; hans Læber skjælvede, men han beherskede sig og sagde:

»Han var en god Dreng, en ægte Hazelrigg! — — Men Guds, den Almægtiges, Villie ske!«

Om Aftenen drak de mere end sædvanligt.

Den Dag græd Elsa ikke; hun var bleven forbauset, ja næsten forstenet. Men da hun næste Dag blev klædt i Sorg, og Damerne fra Nabolaget kom for at se til hende, begyndte paa deres ceremonielle Beklagelser og mumlede: »poar dear, poar thing,« saa følte hun sig ogsaa meget ulykkelig, brast i Graad og skjulte Hovedet ved Tante Margarets Bryst, medens hun vædede hendes Kjoleliv med en Strøm af Taarer.

Hun gik ud at spasere i Haven med sin Fætter Donald; de gik med afmaalte Skridt, som det sømmer sig for en Sørgende. De satte sig tause i et Lysthus, dannet af beklippede Taxtræer. Donald respecterede sin Cousines Sorg, han sagde intet, men sad og stirrede paa sine Skospænder.

Den Donald er et elskværdigt Barn, men han er heller ikke andet end et Barn!

Skjøndt han var nitten Aar gammel, vilde Elsa gjerne anse ham for at være yngre end sig. Mon hun havde glemt Datoerne, eller var det, fordi hun var Kvinde? Eller, fordi hun kun havde læst de gamle Bøger i det Kammer, hvor Æblerne bleve tørrede? Han, som sad der, havde intet Overskjæg, han talte saa blidt og beskedent, hans smukke Ansigt lignede en ung Piges, naar han gik, klirrede ingen Sporer, og han saae altid ud, som om han fremsagde Bønner . . . Han kunde aldrig have tømt en Støvle, fuld af Vin, i et eneste Drag! Man kunde ikke godt forestille sig ham, sværtet af Krudtrøg og dryppende af Blod og Sved, blive omfavnet af Generalen paa Valpladsen!

»Stakkels Cousine,« mumlede han, »Du holdt jo saa meget af ham?«

»Af Charles? Ja, det gjorde jeg! Det vil sige . . . jeg troer det da! Men Kjærligheden, Donald . . . «

Hun tav. Donald slog sine smukke, blaa Øine op og saae spørgende paa hende. »Kjærligheden?«

»Nei . . . jeg mente . . . men det forstaaer Du Dig ikke paa, Donald. Du tænker kun paa Gud og læser ikke andet end Hooker og Tillotson, ikke andet end theologiske Værker.«

Donald gjorde ingen Indvendinger, men indrømmede ved sin Taushed, at han var ude af Stand til at dømme om Kjærlighed.

»Jeg har kun seet Charles en tre, fire Gange,« sagde Elsa, »men han var min Forlovede, og alle mine Tanker tilhørte ham. De vare hos ham, til han drog sit sidste Suk, og jeg føler, at ingen Anden nogensinde vil kunne indtage hans Plads i mit Hjerte . . . Som Damerne før sagde derinde, er jeg Enke efter en Helt, og det skal jeg aldrig glemme.«

Hun troede selv, hvad hun sagde, men kunde ikke lade være at beundre den lille Tale, hun havde holdt, for egentlig havde hun ikke tænkt sig, at hun kunde komme saa godt fra den. Det var jo saaledes, de mageløse unge Piger talte i de Dramaer og Bøger, som hun havde læst. Disse smukke Ord maatte vist gjøre en uhyre stor Virkning paa Donald, og han vilde blive gjennemtrængt af Ærbødighed for hende.

Hun følte, at hun nu var bleven en vigtig Person, og det var uhyre værdigt, men dog særdeles blidt, at hun, da hun havde rejst sig, sagde:

»Kjære Fætter, hvis Du ikke har noget imod det, ville vi gaa videre.«

Og de gik i dyb Alvor, med hinanden i Haanden, hen under Avnbøgene, gjennem Alleerne og over Legepladsen, hvor de et halvt Aar før havde leget og spillet Fjederboldt.

»Molly, hvem har sat disse Blomster ind paa mit Værelse?«

Det var en Buket af hvide Roser, indfattet i en Krans af Violer, rigtig en Sørgebuket, men nydelig i sin elegante Alvor. Hun tog den og indaandede med Fryd den liflige Duft og sagde saa igjen:

»Hvem kan dog have sat de Blomster ind paa mit Værelse? . . . Men hvad gaar der af Dig, Molly? Du bliver jo ganske bleg. Du knækker min Kam.«

Molly havde virkelig tabt den Skildpaddekam, som hun stod med i Haanden, paa Gulvet.

»Aa, Frøken Elsa! Hvis det nu var . . .«

»Hvem dog?«

»Jeg har svoret paa ikke at ville sige Dem det . . . men . . .«

»Men, Du er nær ved at dø af Lyst til at sige det . . . Naa, siig mig saa, hvad det er!«

»Frøken Elsa, de paastaa, at den unge Herre gaaer igjen.«

»Aa, hvilken taabelig Snak!«

»Det er ikke Snak. Jim, Staldkarlen, har selv seet ham.«

»Har han seet ham?«

»Ligesaa tydeligt, som jeg nu seer Dem . . . Det vil sige . . . han har seet et Lys spasere om i Haven ganske alene.«

»Han maa have havt sig en Rus.«

»Og Jomfru Jamieson, Husholdersken, har hørt saadanne tunge, tunge Skridt . . . Aa, Gud! Jeg er næsten bange for at fortælle det igjen! . . .«

»Hun maa have drømt . . . Og Du troer altsaa, at disse Blomster . . .«

»Ja, Frøken! Ingen anden end et overnaturligt Væsen kunde komme ind i Deres Værelse. Døren nedenunder var lukket, og for Vinduet i Deres Værelse er der jo Jernstænger. Det maa ganske bestemt have været ham. Skal jeg tage Blomsterne?«

»Nei, hvorfor skulde Du det?«

»Ja, det er ogsaa sandt, man maa ikke opirre dem.«

Elsa var bleven noget bevæget. Men det var ikke passende for en ung Pige af fornem Byrd, for en Heltinde, som havde læst Shakspeare og Spenser, at skjælve som en lille uvidende Bondepige. Hun tog Mod til sig og lugtede igjen til Blomsterne. Det var virkelig en underlig berusende og gjennemtrængende Duft, der udgik fra dem. Nu bildte hun sig allerede ind, at de ikke mere lugtede som jordiske Blomster.

Flere Gange om Dagen kom hun til at tænke paa denne forunderlige Hændelse.

Om Aftenen tænkte hun endnu derpaa, medens hun stod ved sit Vindue og stirrede paa det sidste Skjær af den nedgaaende Sol. Det begyndte allerede at skumre, og den første Stjerne tændtes, hvid og klar, og skinnede igjennem de røde Taager i Horisonten. Ikke en Vind rørte sig, og alt var stille i Landsbyen, i Skoven og paa Engen. Pludselig hørte den unge Pige et sagte, men ganske tydeligt Suk bagved sig, og samtidig var det for hende, som om et Aandepust streifede hendes Hals. Hun vendte sig om og saae intet . . . intet andet end det tætte Mørke, som hvilede over Værelset. Hun foer sammen og kaldte paa Molly. I Forening undersøgte de nu Garderober og Skabe, kigede i Krogene og bag Gardinerne, men de fandt intet.

Elsa talte endnu længe med Kammerpigen, efter at hun var bleven afklædt, og da hun var kommen i Seng, turde hun ikke slukke Lyset.

Lidt før Daggry vaagnede hun pludseligt. Hendes Lys var brændt ud. Gysende og ganske stiv af en ubestemt Rædsel, reiste den unge Pige sig op og støttet paa Albuen, stirrede hun forfærdet ud i det tætte Mørke. En overjordisk Klarhed oplyste hendes Forlovedes Billede. Det var for hende, som om nogen klagede sig tæt ved. Var det Vindens Susen? Nei, i denne Nat hvilede Naturen i den dybeste Ro. Kun Violin- eller Harpestrenge, spillet paa af usynlige Hænder, kunde klinge som denne Lyd. Disse Toner smeltede sammen i en Melodi, saa vemodig og øm, men forunderlig fremmed, som gik den unge Pige gjennem Marv og Ben. Det var en Sjæls

Sang, en Sjæl, som lider og pines af Kjærlighed. Elsa lyttede til, rædselsslagen og som fortryllet, medens Haarene reiste sig paa hendes Hoved ved de usynlige Kjærtegn af denne Elsker fra den anden Verden.

Hun vidste ikke, hvorlænge denne Tilstand havde varet. Da endelig Hanen galede, hørte Tonerne op, og Elsa slumrede ind med Hovedet paa sin Pude.

Om Morgenen troede hun, at hun havde drømt, men da hun slog Øinene op, var det første, hun saae, en Buket af Scabioser og Evighedsblomster, som stod paa Bordet istedetfor Roserne og Violerne.

Hun foer forskrækket op. Nu maatte hun betro sig til nogen, men hun vovede ikke at tale derom hverken til sin Fader eller Tante Margaret. Den ene var altfor raa, den anden for civiliseret. Hun havde heller ikke Lyst til at fortælle sin Hemmelighed til disse gamle Mennesker, som ikke mere kunde forstaa, hvad Kjærlighed var. Den Aand, som i Nat havde været hos hende, var ikke som andre Gjengangere. Det var en Elsker, enten han saa var overnaturlig eller ikke.

Men hvorfor betroede hun sig ikke til sin lille Fætter?

Donald vilde ikke skjænde paa hende eller le ad hende, Donald vilde taalmodigt høre paa alt, hvad hun sagde, og han vilde beklage hende . . . Der vilde rigtignok blive noget for dem at tale om. Af alle disse Grunde bestemte hun sig endelig til at fortælle alt til sin Fætter, som hørte paa hende med dyb Opmærksomhed.

»Det er en forunderlig Tilskikkelse,« sagde denne fremtidige Kirkens Tjener. »Det er uden Tvivl Gud, som sender Dig disse Hallucinationer for at prøve Din Dyd . . . Eller maaske er Du bleven besat af en Aand?«

»Jeg! . . . Kan det være muligt?«

Jo, maaske . . . Men vær blot rolig, man kjender jo fem Maader at forjage onde Aander paa. Jeg skal læse for Dig, hvad den hellige Jeronimus siger om Besættelser. Og, hvis Du vil have det, skal jeg vaage hos Dig inat.«

Dette Tilbud modtog Elsa med Glæde.

Da Klokken var elleve, bankede Donald paa Døren, med en tyk Bog under Armen.

Den unge Pige lukkede ham ind; hun var klædt i en Morgendragt af storblomstret Stof og syet med mange Læg.

»Tak, fordi Du kom,« sagde hun ganske ligefrem.

»Her har jeg nogle Formularer, som maaske kunne blive gavnlige for os.«

De satte sig ved Siden af hinanden og talte med sagte Stemme for ikke at vække det sovende Hus. Beroliget ved den unge Mands Nærværelse og træt efter den foregaaende Nats Søvnløshed, slumrede Barnet ind med Hovedet lænet til Donalds Skulder og med hans Haand i sin. Hun sov let, og af og til rystede hun af nerveuse Trækninger.

Pludselig slog hun Øinene op og spurgte: »Har Du ikke hørt noget?«

»Nei, endnu ikke!«

Saa faldt hun hen igjen og i sine forvirrede Drømme blandede hun, paa en besynderlig Maade, Donald sammen med Charles Hazelrigg.

Hun syntes, at hun fik Feber af at holde sin Fætters brændende hede Haand i sin, og en Ildstrøm foer gjennem hendes Aarer. Og det forekom hende, at hun gjennem sine halvtlukkede Øienlaag med de lange Øienvipper kunde se Donald sidde, bøiet over hende, og betragte hende med et ganske nyt Udtryk i sine Øine. Men hvem kan drage Grænsen mellem den vaagne Indbildningskrafts Hjernespind og Drømmenes skuffende Illusioner?

Klokken slog tolv, den slog et og to. Saa galede Hanen. Da reiste Donald sig og befriede sig ærbødigt for det smukke, sovende Hoved, som hvilede paa hans Bryst.

»Nu faaer vi ikke noget at høre i Nat. Sov vel, lille Cousine!«

Og han kyssede paa Fingeren og gik med sin tykke Bog.

Den næste Nat begyndte Musikken igjen, saa ynkelig og fortvivlet lød det, at Elsa blev grebet af Medlidenhed. Hun kunde ikke lade være at tale om det til Molly.

»Det er Deres Forlovede,« sagde denne.

»Troer Du?«

»Ja, det er jeg sikker paa . . . De faaer saadanne underlige Ideer, de Døde, mellem de fire Planker i deres Ligkiste . . . Jeg har engang hørt en Fortælling om en Pige fra Wales, fra Grevskabet Chester, som ligesaadan blev elsket af en død Mand. Hun spurgte Præsten

tilraads, som befalede hende at faste i tre Dage. Saa spurgte hun Doktoren, og han aarelod hende to Gange for at drive Sygdommen ud. Hun spurgte ogsaa en klog Kone fra Skotland og en papistisk Nonne og en Somnambule fra det Kvarter i London, som hedder »*petite France*«. Men der var ingen Ting, der hjalp. Saa var der en Nabokone, der sagde: ,Du maa lade ham faae sin Villie, saa vil han lade Dig i Fred. Ellers vil han drage Dig med sig i Graven.' Pigen fulgte Raadet. Allehelgensaften lagde hun hvide Lagener paa Sengen, hængte rene Gardiner for Vinduet, lagde en ren Dug paa Bordet og satte en Skaal Æblemost frem, en Duepostej og to Tallerkener og to Glas. Ved Midnatstid, da Klokken slog det første Slag, vendte hun Hovedet til den anden Side og lukkede Øinene, for man siger jo, at Spøgelser ere mere frygtsomme end Mennesker, og de tør ikke gaa over en ung Piges Dørtærskel, naar man seer paa dem. Da hun vendte sig om igjen, saae hun en smuk ung Mand, som drak af Mosten; han saae helt fornøiet ud, men hans Øienhuler vare tomme.«

»Og saa?« udbrød Elsa aandeløs.

»Saa . . . ja, saa veed jeg ikke mere. Hun vilde aldrig fortælle mere. Men . . .«

»Hvad saa?«

»Samme Aar fødte hun en Søn.«

»Og levede han?«

»Ja, men han var saa bleg, som om der ikke var Blod i hans Aarer, og han lo aldrig. De kaldte ham »the dead mans son«, den døde Mands Søn.«

»Aa, hvilken uhyggelig Historie!«

Efteraarsdagene kom. Skovene bleve gule og Vinden fra Havet jog ind over de store Heder. Squiren gik ikke udenfor Slottet, og Præsten foer hele Dagen om i Menigheden fra den ene Ende til den anden af det umaadelig store Sogn. Elsa blev bleg og væredes hen af en ubekjendt Sygdom. Mysteriet var kommet ind i hendes Liv, og det tog hende ganske fangen. Hun blev sort under Øinene og saae ynkværdig ud. Hun syntes at høre Stemmer, som ingen anden hørte og gyste ved Berøring af usynlige Hænder. Da kom hun i Tanker om, hvad Molly havde sagt: »De Dødes Attraa drage os med dem i Graven.« Hun følte denne Tiltrækning og underkastede sig den med en resigneret Rædsel som en Magt, der var stærkere end hendes. Ungdom, Munterhed, Skjønhed og Livsglæde, Grundbetingelserne for hendes Væsen, vare ved at gaa til Grunde, grebne af den usynlige Vampyr, som strakte sine Arme ud efter hende.

Det skar En i Hjertet at se hende saaledes; naar hun saae sig i Speilet, kjendte hun ikke sig selv igjen.

Hendes Elsker fra Skyggernes Rige kaldte hver Nat mere indtrængende og fortvivlet paa hende, alt syntes at forudsige den unge Pige, at Timen nærmede sig, da hun skulde bringe det sidste Offer.

Hvad foregik der i denne bedragne Hjerne, hvor Fornuften begyndte at vige Pladsen? Hvilket lønligt Arbeide i hendes Indre og hvilken langsom, snigende Angst formaaede hende til at gjøre det skrækkelige Forsøg.

Allehelgensaften var Elsa ene i sit Værelse. Døren stod aaben, der var dækket til To ved Bordet, og den hendøende Ild udbredte en mild Varme.

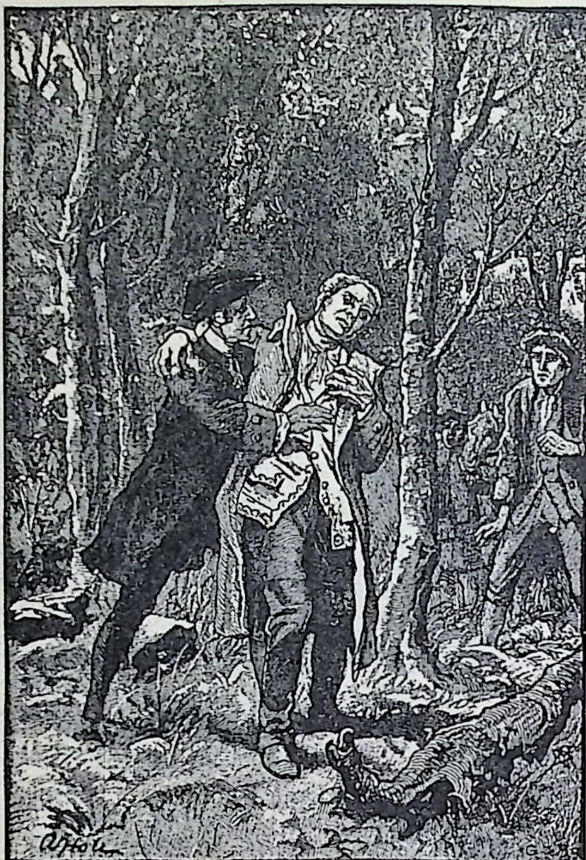
Dødelig bleg og med voldsomt bankende Hjerte fulgte Elsa Viserens Gang paa Uhrskiven. Klokken manglede kun lidt i tolv. Mon hun skulde leve saa længe?

Klokken slog. Tonerne klang saa høitideligt, langsomt og alvorligt og døde hen i det tomme Rum. Da hørtes lette Skridt og noget, som svævede gjennem Nattens Stilhed i Gangen udenfor. Der kom En ind.

Og hun besvimede ikke, og hun døde ikke?

Nei, hun hverken døde eller besvimede, for igjennem Ruden havde hun gjenkjendt sin Fætter Donald.

Fortællingen kan sluttes med faa Ord. Donald følte ikke mere noget Kald til at blive Præst eller for Cølibatet. Han ægtede Elsa, gik i Krigen og blev ikke dræbt. Jeg veed ikke, om Bønderne i Brownlov kjende Forklaringen paa disse Tildragelser, ialtfald tro de ikke paa dem. Derfor har ogsaa Hazelrigg og de gamle Præsters røde Gaard — som nu begge ligge i Ruiner — bestandig deres Spøgelser. Hvis Skjæbnen skulde føre Dem derhen, saa frygt man ikke Gjenfærdet af den vilde Soldat, som faldt i Westphalen, men Skyggerne af de to Børn, som elskede hinanden saa længe, det ene uden at sige det, og det andet uden at vide det.

Advokaten løftede ham op og holdt ham i sine Arme. (Pag. 335.)

DAVID BALFOURS HÆNDELSER.

Roman af Robert Louis Stevenson.

Med Illustrationer af W. Hole.

(7. Fortsættelse).

Tilsidst lagde Advokaten den Døde ned paa Veien; derpaa reiste han sig op, ligesom forvirret.

Jeg troer nok, at det var denne Bevægelse, som gjengav mig Fatningen, thi aldrig saasnart havde han gjort det, før jeg begyndte at stige op ad Bjerget, idet jeg raabte: »Morderen! Morderen!«

Der var forløbet saa kort Tid, at da jeg naaede Toppen af den første Skraaning og kunde overse en Del af de aabne Bjerge, var Morderen ikke kommen synderlig langt. Det var en høi Mand i en sort Frakke med blanke Knapper og i Haanden havde han en lang Fuglebøsse.

»Kom herop!« raabte jeg. »Jeg kan se ham!«

Derved kastede Morderen et lille, flygtigt Blik tilbage og begyndte at løbe. Et Øieblik efter var han forsvunden i en Gruppe Birketræer; saa kom han ud igjen paa den modsatte Side, hvor jeg kunde se ham klattre ligesom en Abekat, da denne Del af Bjerget igjen var meget steil; saa dukkede han ned bag et Klippestykke, og jeg saae ham ikke mere.

I al den Tid var jeg kommen et godt Stykke Vei, da en Stemme bød mig at staa stille.

Jeg var naaet hen til Udkanten af Skoven, og nu, da jeg standsede og saae tilbage, kunde jeg overse hele den aabne Del af Bjergene foran mig.

Advokaten og Sheriffens Betjent stode just nede paa Veien og raabte og vinkede til mig, at jeg skulde vende om; og til Venstre for dem begyndte Rødkjolerne at trænge frem fra Underskoven, en for en, med Bøssen i Haanden.

»Hvad skal jeg dernede?« raabte jeg. »Kom I herop!«

»Ti Pund til den, som griber denne Knegt!« raabte Advokaten. »Han er en Medskyldig og var sat her for at holde os op med Snak.«

Ved disse Ord, som jeg kunde høre ganske tydeligt, skjøndt de ikke vare rettede til mig, blev jeg greben af en ny Skræk. Det er nemlig een Ting, naar Ens Liv er i Fare og en anden,

naar det gjælder baade Liv og Ære. Desuden var det Hele kommet saa pludseligt, ligesom et Lyn fra klar Himmel, saa at jeg var helt forvirret og raadvild.

Soldaterne begyndte at sprede sig, nogle af dem løb, andre tog deres Bøsser og sigtede paa mig; men endnu blev jeg staaende.

»Løb ind mellem Træerne,« hørte jeg en Stemme sige tætved.

I Virkeligheden vidste jeg neppe hvad jeg gjorde, men jeg adlød; og i det Samme hørte jeg Bøsserne knalde og Kuglerne pibe mellem Birketræerne.

Lige indenfor Træerne traf jeg Alan Breck med en Medestang. Han hilste ikke; der var jo heller ikke Tid til Høfligheder; han sagde blot: »Kom!« og begyndte at løbe langsmed Bjerget henad Balachulish til; og jeg fulgte bagefter ligesom et Faar.

Snart løb vi mellem Birketræerne, snart standsede vi bagved lave Stenblokke paa Bjergskraaningen, snart kravlede vi paa alle Fire gjennem Lyngen. Det var forfærdeligt anstrengende; mit Hjerte slog imod Ribbenene, som om det skulde briste, og jeg havde hverken Stunder til at tænke eller Veir til at faae et Ord fremført. Jeg husker kun min Forbauselse over, at Alan af og til rettede sig i sin fulde Høide og saae tilbage; og hver Gang, han gjorde det, hørte man langt borte Soldaterne raabe og juble.

Efter et Kvarters Forløb standsede Alan, kastede sig fladt ned i Lyngen og vendte sig om imod mig.

»Det er Alvor,« sagde han. »Gjør som jeg, det gjælder Livet.«

Og med samme Hast, men med uendelig mere Forsigtighed løb vi tilbage samme Vei vi vare komne, maaske lidt høiere oppe, indtil Alan tilsidst kastede sig ned i den øverste Del af Lettermore-Skoven, hvor jeg først havde truffet ham, og laa med Ansigtet ned i Bregnerne og gispede ligesom en Hund.

Mit Bryst gjorde saa ondt, det svimlede for mig, Tungen hang ud af min Mund af Hede og Tørhed, jeg laa ved Siden af ham ligesom død.

ATTENDE CAPITEL.

Jeg taler med Alan i Lettermore-Skoven.

Alan var den første, som kom til Kræfter igjen. Han reiste sig op, gik hen til Udkanten af Skoven og saae sig lidt om; derefter kom han tilbage og satte sig ned.

»Naa, David,« sagde han, »det var en hed Dyst.«

Jeg sagde intet, jeg ikke saa meget som løftede Hovedet. Jeg havde været Vidne til et Mord, seet en rask og livlig Mand i et Nu blive udslettet af de Levendes Tal; jeg befandt mig endnu under Indtrykket af dette Syn og dog var det kun en Del af mine Bekymringer. Her var begaaet et Mord paa den Mand, som Alan hadede; Alan krøb i Skjul bag Træerne og flygtede for Soldaterne; og hvad enten det var hans Haand, der havde affyret Skuddet eller han blot var Hovedet, som havde givet Ordre dertil, gjorde kun liden Forskjel. Efter min Mening var min eneste Ven i denne barske Egn i høieste Grad besudlet med Blod; jeg følte en Gru for ham; jeg kunde ikke se paa ham; jeg vilde hellere have ligget alene i Regnen paa min kolde Ø, end i denne lune Skov ved Siden af en Morder.

»Er I endnu træt?« spurgte han igjen.

»Nei,« sagde jeg, stadig med Ansigtet begravet i Bregnerne, »nei, nu er jeg ikke træt længer og jeg kan tale. I og jeg maa skilles. Jeg holdt saa meget af Jer, Alan, men Eders Veie ere ikke mine og ikke Guds, og kort og godt, vi maa skilles.«

»Jeg vil nødig skilles fra Jer, David, uden at høre Grunden,« sagde Alan, meget alvorligt.

»Hvis I har noget at udsætte paa mig, burde I ialtfald, for gammel Bekjendtskabs Skyld, lade mig vide hvad det er; og hvis I blot er bleven kjed af mit Selskab, maa det da blive min Sag at bedømme, om jeg er fornærmet.«

»Alan,« sagde jeg, »hvad mener I med det? I veed meget godt, at Campbell-Manden ligger i sit Blod paa Veien.«

Han tav en Stund; saa sagde han: »Har I nogensinde hørt Historien om Manden og Alferne?«

»Nei,« svarede jeg, »og jeg bryder mig heller ikke om at høre den.«

»Med Eders Tilladelse, Mr. Balfour, vil jeg alligevel fortælle Jer den,« sagde Alan. »Manden, maa I vide, blev kastet op paa en Klippe i Søen, hvor det lader til at Alferne pleiede at komme og holde Rast paa Veien til Irland. Klippen hedder Skerryvore og ligger ikke langt fra det Sted, hvor vi led Skibbrud. Naa, Manden raabte og skreg saa ynkeligt, blot han kunde faae sit lille Barn at se forinden han døde! at Alfernes Konge følte Medlidenhed med ham og sendte En afsted, som kom tilbage med Barnet i en Pose og lagde det ned ved Siden af Manden, som laa og sov. Da saa Manden vaagnede, laa der en Pose ved Siden af ham, og der var noget i den, som bevægede sig. Det lader nu til, at han var en af den Slags, som altid tænker det Værste om Alting; og for en Sikkerheds Skyld stak han sin Dolk igjennem Posen, inden han løste op for den, og saa var Barnet død. Jeg tænker nu som saa, Mr. Balfour, at I og Manden har meget tilfælles.«

»Vil I dermed sige, at I ikke havde nogen Del i det?« udbrød jeg og reiste mig overende.

»Jeg vil først og fremmest sige Jer, Mr. Balfour af Shaws, som Ven til Ven,« sagde Alan, »at hvis jeg havde isinde at dræbe en Mand, vilde jeg ikke gjøre det i min egen Hjemstavn for at bringe Ulykke over min Clan, og jeg gik ikke uden Sværd eller Bøsse med en lang Medestang paa min Ryg.«

»Det er sandt,« sagde jeg.

»Og nu,« vedblev Alan, idet han tog sin Dolk frem og lagde Haanden paa den paa en egen Maade, »sværger jeg ved det hellige Jern, at jeg hverken har været vidende derom eller havt Lod deri.«

»Jeg takker Gud for det!« udbrød jeg og rakte ham min Haand.

Han lod ikke til at se det.

»Og det er for meget Væsen at gjøre af en Campbell!« sagde han. »De ere ikke saa sjeldne, det jeg veed af.«

»I kan da ikke bebreide mig noget,« sagde jeg, »for I husker vel nok, hvad I fortalte mig ombord i Briggen. Men der er Forskjel paa Fristelsen og Gjerningen, og det er jeg glad over. Vi kunne Alle blive fristede; men med koldt Blod at tage et Menneskes Liv, Alan!« Jeg kunde ikke sige mere i dette Øieblik. »Og veed I, hvem der gjorde det?« tilføiede jeg. »Kjender I Manden i det sorte Frakke?«

»Jeg kan ikke rigtig huske hans Frakke,« sagde Alan kun, »men mig forekommer det, at den var blaa.«

»Blaa eller sort, kjender I ham?« spurgte jeg.

»Jeg vilde ikke med god Samvittighed kunne aflægge Ed derpaa,« svarede Alan. »Han gik lige forbi mig, men mærkeligt nok var jeg netop ifærd med at binde mine Sko.«

»Kan I sværge paa, at I ikke kjender ham, Alan?« udbrød jeg, halvt ærgerlig, halvt oplagt til at le ad hans Udflugter.

»Endnu ikke,« sagde han, »men jeg har en ypperlig Evne til at glemme, David.«

»Og dog var der en Ting, jeg tydeligt lagde Mærke til,« sagde jeg, »og det var, at I udsatte Eder selv og mig, forat lede Soldaterne vild.«

»Det er meget muligt,« sagde Alan,« og det vilde enhver Gentleman gjøre. I og jeg vare uskyldige i den Sag.«

»Naar vi vare falskelig mistænkte, maatte vi da snarere have Udsigt til at slippe fri,« udbrød jeg. »Den Uskyldige maatte da sikkert have Fortrinet for den Skyldige.«

»Ja vel, David,« sagde han, »den Uskyldige har selvfølgelig al Udsigt til at blive frikjendt af Retten; men for Manden, som afskjød Kuglen, troer jeg nok det sikkreste Sted vilde være paa Heden. De, som ikke have været i Forlegenhed, burde være meget overbærende mod dem, som ere det. Og det er god Christendom. For hvis der var en anden Vei her omkring, og Manden, hvem jeg ikke tydelig kunde se, havde været i vore Sko, og vi i hans (hvilket meget godt kunde have været Tilfældet), saa troer jeg nok, vi havde været meget taknemmelige imod ham, hvis han havde ført Soldaterne paa Vildspor.«

Efter den Tale opgav jeg Alan. Men han saae hele Tiden saa uskyldig ud, var aabenbart overbevist om Rigtigheden af sin Anskuelse og saa rede til at opoffre sig for det, han ansaae for sin Pligt, at min Mund var lukket. Mr. Henderlands Ord randt mig ihu: at vi selv kunde tage Exempel af disse vilde Høilændere. Alans Moral var hel bagvendt; men han var rede til at give sit Liv hen for den, som den var.

»Alan,« sagde jeg, »jeg vil just ikke sige, at det er god Christendom, saaledes som jeg forstaaer den, men den er god nok. Og her rækker jeg Jer min Haand for anden Gang.«

Derpaa gav han mig begge sine og sagde, at jeg bestemt havde forhexet ham, thi han kunde tilgive mig Alt. Saa blev han meget alvorlig og sagde, at vi havde ikke megen Tid at give bort, men maatte forlade denne Egn: han, fordi han var en Flygtning, og hele Appin nu vilde blive gjennemsøgt ligesom et Værelse, og Enhver blive nødsaget til at aflægge nøie Regnskab; og jeg, fordi jeg sikkert var indviklet i Mordet.«

»Aa!« udbrød jeg, »jeg nærer ingen Frygt for Retfærdigheden i mit Land.«

»Som om dette var Eders Land!« sagde han. »Eller som om I vilde blive stillet for Retten her, i Stewarternes Land!«

»Det er Skotland altsammen,« sagde jeg.

»Menneske, jeg er forbauset over Jer,« sagde Alan. »Det er en Campbell, som er bleven dræbt. Sagen vil altsaa blive paadømt i Inverara, Campbellernes Hovedsæde, med femten Campbeller paa Jurybænken og den største Campbell af dem Alle (og det er Hertugen) kneisende i Dommersædet. Retfærdighed, David? Den selvsamme Retfærdighed, som Glenure for lidt siden mødte paa Landeveien.«

Dette skræmmede mig lidt, indrømmer jeg, og vilde have skræmmet mig endnu mere, hvis jeg havde vidst, hvor nøiagtigt Alans Spaadom slog til; i Virkeligheden overdrev han kun i et Punkt: der sad kun elleve Campbeller i Juryen; skjøndt det, da de andre fire vare ligesaa afhængige af Hertugen, var af mindre Betydning, end man skulde synes. Jeg indvendte desuden, at han var uretfærdig mod Hertugen af Argyle, som, uagtet han var en Whig, ikke destomindre var en klog og hæderlig Adelsmand.

»Ja vel!« sagde Alan, »Manden er en Whig, det er sikkert; men jeg vilde aldrig benægte, at han var et godt Overhoved for sin Clan. Og hvad vilde Clanen tænke, naar en Campbell blev skudt, og Ingen blev hængt og dens eget Overhoved var Lordretspræsident?

Men jeg har tidt lagt Mærke til, at I Lavlandsfolk ikke have noget klart Begreb om, hvad der er rigtigt og galt.«

Derover brast jeg i Latter, og til min Overraskelse lo Alan med og ligesaa fornøiet, som jeg selv.

»Naa,« sagde han, »vi ere i Høilandene, David, og naar jeg siger, at I skal løbe, saa tro mig paa mit Ord og løb. Det er ganske vist haardt at søge Skjul og lide Nød paa Heden, men det er dog værre at ligge lænket i et Rødkjole-Fængsel.«

Jeg spurgte, hvor vi skulde flygte hen, og da han svarede »til Lavlandet«, var jeg noget mere tilbøielig til at følge med ham, da jeg virkelig længtes efter at komme tilbage og holde Afregning med min Onkel. Alan gjorde mig desuden saa sikker paa, at der ikke vilde blive Tale om Retfærdighed i den Sag, at jeg begyndte at frygte for, at han maatte have Ret. Af alle Dødsmaader vilde jeg dog sandelig holde mindst af at ende i Galgen og dette utiltalende Instrument stod for mig med usædvanlig Tydelighed (eftersom jeg engang havde seet det afbildet paa en Vise) at jeg tabte Lysten til at komme i Kast med Retfærdigheden.

»Lad gaa, Alan,« sagde jeg, »jeg følger med Jer.«

»Men husk paa«, sagde han, »det er ikke Legeværk. I kommer ikke til at ligge blødt og maa vænne Jer til at høre Tarmene skrige. Eders Leie vil være den røde Agerhønes, Eders Liv det jagede Dyrs og I maa sove med Haanden paa Eders Vaaben. Ja, Mand, I maa udholde mangen en øm Fod, før vi undslippe! Jeg siger Jer det forud, for det er et Liv, jeg kjender saa vel. Men hvis I spørger om, hvilken anden Udvei I har, saa svarer jeg: ingen, enten flygte til Heden med mig eller vandre til Galgen.«

»Og det Valg er let at træffe«, svarede jeg, og vi gav hinanden Haanden paa det.

»Og lad os nu igjen holde Udkig efter Rødkjolerne«, sagde Alan og førte mig hen til den nordøstlige Udkant af Skoven.

Ved at kigge ud mellem Træerne, saa vi en uhyre Bjergskraaning, som gik overordentlig steilt ned imod Bugten. Det var en barsk Egn, alt overhængende Klipper og Lyng og smalle Stimler Birkeskov og henad Balachulish til dukkede smaa Klatter af røde Soldater op og ned over Bakker og Dale og bleve mindre med hvert Øieblik. Nu raabte de ikke; de havde vist anden Brug for det Veir, der var levnet dem; men de benede stadig af, aabenbart i den Tanke, at vi vare lige foran dem.

Alan holdt Øie med dem og smilede.

»Naa«, sagde han, »de blive ordentlig trætte, inden de blive færdige med den Bestilling! Og imens kan I og jeg, David, sætte os ned og faae lidt at spise og puste lidt længere og tage en Dram af min Flaske. Derefter vil vi gaa til Aucharn, til min Frænde, James of the Glens, hvor jeg maa hente mine Klæder og Vaaben og Penge til vort Ophold; og saa, David, vil vi raabe: ‚Afsted!‘ og begive os ind i Heden.«

Saa satte vi os igjen ned og spiste og drak, paa et Sted, hvorfra vi kunde se Solen gaa ned bag store, vilde og ubeboede Bjerge, saadanne, som jeg nu var dømt til at vandre i med min Kammerat. Dels medens vi sade her og dels siden, paa Veien til Aucharn, fortalte hver af os sine Hændelser, og jeg skal her anføre saa meget af Alans, som enten er interessant eller nødvendigt.

Det viser sig, at han løb hen til Reilingen, saasnart Søen var skyllet over; blev mig vaer, tabte mig af Syne og fik igjen Øie paa mig, medens jeg tumlede om i Søen, og saae endelig et Glimt af mig, da jeg klamrede mig til Raaen. Det var dette, som indgjød ham noget Haab om, at jeg maaske alligevel vilde naae i Land, og fik ham til at efterlade de Anvisninger og Hilsener, som havde ført mig til denne ulyksalige Egn.

Imens havde Folkene paa Briggen faaet Baaden sat i Søen, og en eller to Mand var allerede nede i den, da der kom en ny Sø, større end den forrige, som løftede Briggen af Grunden og sagtens vilde have sendt den tilbunds, hvis Skibet ikke var blevet opfanget af en fremspringende Del af Revet og havde sat sig fast der. Da det stødte første Gang, havde det været paa Bougen, saa at Agterstavnen hidtil havde ligget lavest. Men nu var Stavnen løftet iveiret og Bougen under Vandet og derved begyndte Søen at strømme ind i Forenden ligesom gjennem en Møllesluse.

Det tog Farven fra Alans Ansigt, blot at fortælle, hvad der nu fulgte efter. For der laa endnu to Mænd hjælpeløse i Køierne; og disse, som saae Vandet strømme ind og tænkte, at Skibet var strandet, begyndte at skrige, og det saa gudsjammerligt, at alle, som vare paa Dækket, sprang ned i Baaden, den Ene efter den Anden, og greb til Aarerne. De vare ikke tohundrede Yards borte, da der kom en tredie svær Sø, og den løftede Briggen af Revet; dens Seil fyldtes for et Øieblik og den syntes at seile bag efter dem, men sank hele Tiden mere og mere, som dragen af en usynlig Haand, og Søen lukkede sig over »*Enigheden*« af Dysart.

De talte ikke et Ord, medens de roede ind imod Kysten; de vare slagne med Rædsel over Skrigene; men aldrig saasnart havde de sat Foden i Land, før Hoseason vaagnede op som af en Dvale og bød dem lægge Haand paa Alan. De tøvede imidlertid og følte ingen Lyst dertil, men Hoseasen var som besat af en ond Aand; han raabte, at Alan var alene, at han havde en

stor Sum Penge hos sig, at han havde været Aarsag til Briggens Forlis og alle deres Kammeraters Død, og at her var baade Hævn og Rigdom paa et Bræt. De vare Syv imod En; i den Del af Kysten fandtes der ikke en Klippe, som Alan kunde sætte Ryggen op til, og Søfolkene begyndte at sprede sig og omringe ham.

»Men saa«, vedblev Alan, »var der den lille Mand med det røde Haar — jeg kan ikke mindes, hvad han hed.«

»Riach«, sagde jeg.

»Javel«, sagde Alan, »Riach! Han tog mit Parti og spurgte Folkene, om de ikke vare bange for at blive straffede og sagde: ‚Til Helvede, jeg vil selv sætte min Ryg til Høilænderens.' Han er ikke saa slem endda, Jeres lille Mand med det røde Haar«, tilføiede Alan, »han har dog en Gnist af Anstændighed.«

»Ja«, sagde jeg, »han var god imod mig paa sin Vis.«

»Og det samme var han mod Alan«, sagde han, »og paa min Ære, jeg fandt hans Vis saare god.«

»Men hvordan optog Hoseason det?« spurgte jeg.

»Det rinder mig i Hu, at han optog det meget ilde«, sagde Alan. »Men den lille Mand raabte til mig, at jeg skulde løbe, og jeg fandt, at Raadet virkelig ikke var saa galt og løb. Det Sidste jeg saae, var, at de Allesamme stode i en Klynge ved Stranden, ligesom Folk, der ikke ere de bedste Venner.«

»Hvad mener I med det? spurgte jeg.

»Naa, de brugte Næverne«, sagde Alan, »og jeg saae en Mand gaa paa Hovedet ligesom en Sten. Men jeg tænkte, det var bedre ikke at tøve. Der boer nemlig en Klat Campbeller i den Ende af Mull, og det er intet godt Selskab for en Mand som mig. Hvis dette ikke havde været Tilfældet, vilde jeg have tøvet og selv opsøgt Jer, blot for at give den lille Mand en Haandsrækning.« (Det var pudsigt, at Alan lagde saa megen Vægt paa Mr. Riachs Størrelse, for, sandt at sige, var den Ene ikke meget mindre end den anden.) »Altsaa satte jeg mit bedste Ben foran«, vedblev Alan, »og naar jeg mødte Nogen, raabte jeg, at der var strandet et Skib. Naada, de gjorde ikke lang Snak! I skulde have seet dem kile ned til Stranden! Og da de kom derned, opdagede de, at de havde havt Fornøielsen af et Væddeløb, hvilket er meget sundt for en Campbell. Jeg tænker mig, det var en Dom over Clanen, at Briggen gik helt under og ikke strandede. Men det var meget heldigt for Jer, det Samme, thi hvis noget Vrag var drevet iland, vilde de have forfulgt Høi og Lav og snart have fundet Jer.

❧

NITTENDE CAPITEL.

Frygtens Bolig.

Mørket faldt paa, medens vi gik, og Himlen blev overtrukken, saa at det var usædvanlig mørkt efter Aarstiden. Vi gik over knortede Bjergskrænter, og skjøndt Alan ilede afsted, saa tryg og sikker, kunde jeg dog ikke opdage, hvad han rettede sig efter.

Endelig, henad Klokken halv elleve, kom vi til Toppen af et Fjeld og saae Lys under os. Lyset faldt ud gjennem en aaben Dør; og rundt omkring Huset færdedes en fem, sex Personer i travl Virksomhed, hver med en brændende Fakkel.

»James maa være gaaet fra Sands og Samling,« sagde Alan. »Hvis det var Soldaterne, der kom, istedetfor Jer og mig, vilde han være net faren. Men han har nok sat Vagt nede ved Veien og veed fuldt vel, at ingen Soldater vilde finde den Vei, vi kom fra.«

Derpaa fløitede han tre Gange paa en egen Maade. Det var mærkeligt at se, hvordan, ved den første Fløiten, alle Faklerne pludselig stode stille, som om deres Bærere vare blevne forskrækkede, og hvordan de, da Alan fløitede tredie Gang, atter satte sig i Bevægelse.

Efter saaledes at have beroliget Folkene, stege vi ned ad Klippen og bleve ved Gaardsporten modtagne af en høi, kjøn Mand i Fyrgerne, som tiltalte Alan paa Gælisk.

»James Stewart,« sagde Alan, »jeg vil bede Jer om tale Skotsk, jeg har her en ung Herre med mig, som ikke forstaaer det andet. Det er ham,« tilføiede han og stak sin Arm under min, »en ung Herre fra Lavlandet, og ovenikjøbet en Laird i sin Hjemstavn, men jeg antager, det vil være bedst for hans Helsen, om vi lade Navnet fare.«

James of the Glens vendte sig et Øieblik om imod mig og hilste meget venligt; i det næste henvendte han sig igjen til Alan.

»Det er en forskrækkelig Begivenhed,« udbrød han. »Den vil bringe Nød over Landet.« Og han vred sine Hænder.

»Naa, naa!« sagde Alan. »I maa tage det Sure med det Søde, Mand. Colin Roy er død og vær glad for det!«

»Da vilde jeg paa Ære ønske, at han var levende igjen!« sagde James. »Det er godt nok at snakke og prale i Forveien; men nu er det skeet, Alan; og hvem kommer det til at gaa ud over? Det skete i Appin — husk paa det, Alan; det er Appin, som kommer til at betale Gildet; og jeg er Familiefader!«

Medens dette foregik, saae jeg mig om efter Folkene. Nogle stode oppe paa Stiger og rodede op i Straataget paa Huset og Udhusene, fra hvilket de fremtog Bøsser, Sabler og forskjellige andre Vaaben; andre bare dem bort; og at dømme efter Lyden af Hakker, som kom fra et Sted længere henne under Klippen,

antager jeg, at de gravede dem ned. Skjøndt de alle vare saa flittige, herskede der ingensomhelst i Orden i deres Anstrengelser; Mænd sloges om den samme Bøsse og løb paa hinanden med deres brændende Fakler; og James afbrød stadig sin Samtale med Alan for at udstede Befalinger, som tilsyneladende ikke bleve forstaaede. Folkenes Ansigter havde i Fakkelskjæret et Udtryk af Forvirring og Skræk, og skjøndt Ingen talte høit, lød deres Tale baade bekymret og ærgerlig.

Det var ved den Tid, at en ung Pige kom ud fra Huset med en Pakke eller Bylt; og jeg har tidt maattet smile ved Tanken om, hvorledes Alans Instinct vaagnede ved det blotte Syn deraf.

»Hvad er det Tøsen bærer paa?« spurgte han.

»Vi ere just ifærd med at gjøre Huset i Orden,« sagde James paa sin frygtsomme og noget sledske Maade. »De ville gjennemsøge Appin med Lys, og vi maa have alt i Orden. Vi grave et Par Bøsser og Sabler ned i Mosen, som I seer; og det hun gaaer med, er sagtens Jeres egne franske Klæder.«

»Vil I grave mine franske Klæder ned!« udbrød Alan. »Nei, sandelig om I skal!« Og han tog Pakken og gik ind i Laden med den for at klæde sig om, efter at han havde bedt sin Frænde om at tage sig af mig imens.

Som Følge deraf førte James mig ind i Kjøkkenet, satte sig med mig ved Bordet og talte og smilede i Førstningen paa en meget elskværdig Maade. Men snart greb Tungsindet ham paany; han sad med rynket Pande og bed sig i Fingrene; kun af og til huskede han paa mig og gav mig saa et Ord eller to og et sølle Smil, men sank strax efter tilbage i sine Grublerier. Hans Hustru sad henne ved Arnen og græd, med Ansigtet i sine Hænder; hans ældste Søn sad paa Hug paa Gulvet, rodede en Mængde Papirer igjennem og stak nu og da Ild til et og brændte det op til sidste Stump; og en Tjenestepige rumsterede om i Værelset, hun var helt forstyrret af Angst og gik og jamrede sig; og nu og da stak en Mand Hovedet ind ad Døren for at spørge om noget.

Tilsidst kunde James ikke holde ud at sidde længer og bad mig undskylde, at han var saa uhøflig at gaa sin Vei. »Jeg er dog kun et daarligt Selskab, Herre,« sagde han, »jeg har ikke Tanke for andet end den forfærdelige Begivenhed og den Nød, den vil bringe over helt uskyldige Mennesker.«

Lidt efter blev han vaer, at Sønnen brændte et Papir, som han mente burde have været opbevaret, og derover blev han saa ophidset, at det var pinligt for mig at høre derpaa. Han slog Sønnen gjentagne Gange.

»Er Du gal?« skreg han. »Vil Du bringe din Fader i Galgen?« og glemmende, at jeg var tilstede, fortsatte han en Tidlang paa Gælisk. Den unge Mand svarede intet; kun da Konen hørte Ordet Galge, kastede hun sit Forklæde over Ansigtet og hulkede stærkere end før.

Alt dette var det en Ynk for en Fremmed at høre paa, og jeg var rigtig glad, da Alan vendte tilbage, lignende sig selv i sine smukke franske Klæder, skjøndt de sandelig nu næsten vare for medtagne til at kaldes smukke. Nu fulgte en anden af Sønnerne mig ud, for at jeg kunde skifte Klæder, som jeg saa længe havde trængt til, og jeg fik et Par Høilands-Sko, syede af Dyreskind, som strax vare mig noget uvante, men efter at have gaaet lidt med dem, fandt jeg dem meget behagelige at have paa Fødderne.

Da jeg kom tilbage, maa Alan have fortalt sin Historie, for de lode til at vide, at jeg skulde flygte med ham, og vare ifærd med vor Udrustning. De gave hver af os et Sværd og Pistoler, skjøndt jeg tilstod min Ukyndighed i Brugen af det første; og med disse Vaaben, nogen Ammunition, en Pose Havremel, en Jernpande og en Flaske fransk Brændevin vare vi rede til at begive os ind paa Heden. Det skortede os dog paa Penge. Jeg havde henved to Guineaer tilbage; da Alans Belte var blevet befordret videre af en Anden, havde det tro Bud ikke mere end sytten Pence i sit Eie; og hvad James angaaer, lod det til, at han var kommen saadan paa Knæene paa Grund af Reiser til Edinburgh og retslige Udgifter til Bedste for Forpagterne, at han ikke kunde skrabe mere end nogle faa Pence sammen, hvoraf det meste var i Kobber

»Det forslaaer ikke,« sagde Alan.

»Saa maa I se at finde et eller andet sikkert Sted her i Nærheden og faae sendt et Par Ord til mig,« sagde James. »I indseer nok, at der ikke er Tid til at vente paa en Guinea eller to. De ville snart komme paa Spor efter Jer og opsøge Jer og, ved min Adfærd, ville De tillægge Eder Skylden for hvad der er skeet idag. Men naar Mistanken falder paa Jer, vil den ogsaa falde paa mig, som Eders nære Frænde og den, der husede Jer, medens I var her paa Egnen. Og hvis det skeer —« han tav og bed sig i Fingrene og blev bleg som et Lig. »Det vilde være et haardt Slag for vore Venner, hvis jeg skulde blive hængt,« sagde han.

»Det vilde bleve en slem Dag for Appin,« sagde Alan.

»Det er en Dag, som sidder mig i Halsen,« sagde James. »Aa, Mand, Mand, Alan! I og jeg have talt som to Tosser!« udbrød han og slog med Haanden mod Væggen, saa det rungede i Huset.

»Det er meget sandt,« sagde Alan; »og min Ven fra Lavlandet« (han nikkede til mig) »gav mig et godt Raad i den Retning; havde jeg blot lyttet til ham.«

»Men, hør nu,« sagde James, og var atter ligesom før, »hvis de lægge mig i Lænker, Alan, saa er det, at I vil trænge til Penge. For med alt, hvad jeg har sagt og hvad I har sagt, saa vil det se sort ud for os To; føler I det? Naa, saa indseer I ogsaa, at jeg maa sende Stikbrev efter Jer; at jeg maa udlove en Belønning for Eders Paagribelse; ja, det maa jeg? det er haardt overfor en saa nær Frænde; men hvis jeg faaer Skylden for den skrækkelige Begivenhed, saa maa jeg værne om mig selv. Indseer I det?«

Han talte med forsvarende Alvor og holdt Alan fast i Brystet af Kjolen.

»Ja vel, det indseer jeg,« sagde Alan.

»Og I maa forlade Egnen, Alan — det maa I, og forlade Skotland — I og Jeres Ven fra Lavlandet. For jeg maa ogsaa sende Stikbrev efter Jeres Ven fra Lavlandet. Det indseer I nok, Alan — siig, at I indseer det!«

Det forekom mig, at Alan rødmede lidt. »Det er haardt for mig, som bragte ham hid, James,« sagde han og kastede Hovedet tilbage. »Det er næsten som at gjøre mig til en Forræder!«

»Naa, naa, Alan!« udbrød James. »Se Sagen, som den er! Der vil blive sendt Stikbrev efter ham, hvordan det saa gaaer; Mungo Campbell vil sende Stikbrev efter ham; hvad gjør det saa, om jeg ogsaa sender Stikbrev efter ham? Og desuden, Alan, jeg har Familie at sørge for.« Og efter en lille Pause paa begge Sider tilføiede han; »Og, Alan, det vil blive en Jury af Campbeller.«

»Der er een Ting,« sagde Alan tankefuldt, »Ingen kjender hans Navn.«

»Det skal de ikke heller, Alan! Der er min Haand paa det, Alan,« udbrød James, ganske, som om han virkelig havde kjendt mit Navn og vilde afstaa fra en Fordel. »Men blot den Dragt han var i, og hvordan han saae ud og deslige? Jeg kan ikke godt gjøre mindre.«

»Jeg undrer mig over Jeres Faders Søn,« udbrød Alan strengt. »Vil I sælge Drengen med en Gave? Vil I give ham andre Klæder og saa forraade ham?«

»Nei, nei, Alan,« sagde James. »Nei, nei: den Dragt han tog af — den Dragt Mungo saae ham i.« Men han forekom mig saa modfalden; i Virkeligheden greb han efter ethvert Halmstraa, og jeg tør nok sige, at han hele Tiden saae Ansigterne af sine Arvefjender paa Dommersædet og de Edsvornes Bænk og Galgen i Baggrunden.

»Naa,« sagde Alan, henvendt til mig, »hvad siger I til det? I er her i min Varetægt, og jeg maa sørge for, at der ikke skeer andet, end hvad der behager Eder.«

»Jeg har kun een Ting at sige,« svarede jeg; »da jeg staaer fuldstændig fremmed overfor hele denne Disput. Men efter almindelig sund Fornuft pleier man at lægge Skylden der, hvor den hører hen, og det er paa den Mand, som affyrede Skuddet. Send Stikbrev efter ham, lad ham eftersøge og lad ærlige og uskyldige Mennesker bære deres Ansigter frit.«

Men derover blev baade Alan og James helt forfærdede og bad mig tie stille, for det kunde der ikke være Tale om og spurgte mig om: »Hvad Cameronerne vilde tænke?« (hvilket bekræftede min Formodning om, at en Cameron fra Mamore maatte være Gjerningsmanden) og om jeg ikke indsaae, at han vilde blive paagreben? »Det har I vist ikke tænkt paa?« sagde de, med saadan en uskyldig Alvor, at jeg blev helt forbløffet og ikke vidste, hvad jeg skulde sige.

»Naa, godt,« sagde jeg, »naar I endelig vil det, send saa Stikbrev efter mig, efter Alan og Kong Georg! Vi ere alle Tre uskyldige, og det lader til at være det, som der ønskes! Men i hvert Fald,« sagde jeg til James, »er jeg Alans Ven, og hvis jeg kan gavne hans Venner, skal Faren ikke skræmme mig.«

Jeg mente, det var bedst at give mit Samtykke med et glad Ansigt, da jeg saae Alan urolig; og desuden (tænkte jeg ved mig selv), saa snart jeg har vendt dem Ryggen, sender de Stikbrev efter mig, enten jeg siger Ja eller Nei. Men deri tog jeg dog feil; for aldrig saasnart havde jeg udtalt Ordene, før Mrs. Stewart reiste sig fra sin Stol, ilede hen til os og græd, først med Hovedet paa min Skulder og dernæst paa Alans, idet hun takkede Gud for vor Godhed imod hendes Familie.

»Hvad Jer angaaer, Alan,« sagde hun, »var det ikke mere end Jeres Pligt. Men det er en anden Sag med Drengen, som er kommen her og har seet os i vor Nød og seet den gode Mand, der med Rette burde udstede sine Befalinger saa godt som nogen Konge, handle som en Forræder. Mit Hjerte er bedrøvet over ikke at kjende Eders Navn, men jeg har Eders Ansigt, og saa længe mit Hjerte banker, skal jeg bevare det i min Erindring og velsigne Eder.« Og dermed kyssede hun mig og brast igjen saadan i Graad, at jeg stod helt forlegen.

»Naa, naa,« sagde Alan og saae umaadelig dum ud. »Dagen kommer hurtigt i Juli Maaned, og imorgen vil der være Travlhed i Appin; saa kommer der Dragoner og Rødkjoler og saa skriges der op af ‚Cruachan'*, og derfor er det bedst for os To at komme afsted saa snart som muligt.«

Saa sagde vi Farvel og begave os igjen paa Vei, holdende lidt mod Øst, i en smuk, mild og mørk Nat, gjennem en Egn ligesaa vildsom som den vi kom fra.

---

* Campbellernes Øgenavn.

TYVENDE CAPITEL.

Flugten paa Heden: Klipperne.

Snart gik vi og snart løb vi, men henad Morgenstunden løb vi mere end vi gik. Skjøndt Egnen tilsyneladende var øde, fandtes her dog beboede Hytter og Huse, af hvilke vi vistnok passerede over en Snes, der laa i Skjul mellem Bakkerne. Naar vi kom i Nærheden af et Hus, forlod Alan mig og gik hen og slog paa Muren og talte en Stund gjennem Vinduet med den af Beboerne, som var bleven vækket af sin Søvn. Dette skete for at bringe Nyheder, hvilket i den Grad var en Pligt der paa Egnen, at Alan, selv nu paa sin Flugt, maatte standse og opfylde den; forresten var det blevet besørget saa godt af Andre, at man de fleste Steder allerede vidste Besked om Mordet. Paa de andre, efter hvad jeg kunde forstaa (staaende i Frastand og hørende et fremmed Tungemaal) bleve Nyhederne modtagne med mere Bestyrtelse end Overraskelse.

Hvor meget vi end skyndte os, vare vi dog langt fra et Skjulested, da det begyndte at gry ad Dag. Paa den Tid befandt vi os i en udstrakt Dal, bestrøet med Klipper, hvorigjennem der løb en skummende Flod. Den var omgiven af vildsomme Bjerge og der voxede hverken Græs eller Træer; jeg kom siden i Tanker om, at det maa have været Glencoe-Dalen, hvor det store Slag stod paa Kong Wilhelms Tid. Men hvad Enkelthederne ved vor Reiseroute angaaer, har jeg endnu ikke faaet Rede paa dem: vor Vei løb snart langs smalle Kløfter, snart gik vi ad lange Omveie; vor March var saa hurtig; sædvanlig reiste vi ved Nattetid; og Navnene paa de Steder, som jeg spurgte om og hørte nævne, vare paa det gæliske Sprog og de fleste glemte jeg snart.

Det første Dagskjær viste os altsaa dette uhyggelige Sted, og jeg kunde se Alan rynke Panden.

»Det er ikke noget heldigt Sted for Jer og mig,« sagde han. »Det er et Sted, hvor de ere nødsagede til at passe paa.«

Og dermed gik han længere ned til Vandet, til et Sted, hvor Floden var delt i to Arme mellem tre Klipper. Den passerede med en frygtelig Buldren, som gjennemrystede mig, og over Vandfaldet svævede en let Regntaage. Alan saae hverken tilhøire eller tilvenstre, men sprang lige over paa den midterste Klippe og kastede sig ned der paa Hænder og Knæer for at stoppe sig i Farten, da Klippen var smal, og han let kunde være styrtet ned til den modsatte Side. Jeg fik neppe Tid til at maale Afstanden eller blive klar over Faren, før jeg var fulgt bagefter ham og han havde grebet og standset mig.

Nu stode vi der, Side om Side paa en smal Klippe, der var slibrig af det opsprøitende Vand, foran os den bredere Arm af Floden, som buldrede til alle Sider. Da jeg saae, hvor jeg var, paakom der mig en dødelig Angst, og jeg holdt Haanden for mine Øine. Alan greb fat i mig og ruskede mig, men Vandfaldets Buldren og mit Sindsoprør forhindrede mig i at høre hvad han sagde; jeg saae kun, at hans Ansigt var rødt af Harme og at han stampede i Klippen. Det samme Blik viste mig det brusende Vand og Taagen, der hang i Luften og ved dette Syn lukkede jeg igjen Øinene og det gav et Sæt i mig.

I det næste Øieblik havde Alan sat Brændevinsflasken til mine Læber og tvang mig til at drikke omtrent en halv Pægl, hvilket atter bragte Blodet tilbage til mit Hoved. Saa satte han Hænderne til Munden og sin Mund til mit Øre, raabte: »Hænges eller drukne!« og vendte derpaa Ryggen til mig, sprang over den anden Arm af Floden og landede i god Behold.

Jeg var nu alene paa Klippen, hvilket gav mig mere Plads; det susede for mine Øren af Brændevinen; jeg havde Alans Exempel for mig og Forstand nok til at indse, at hvis jeg ikke sprang nu, kom jeg slet ikke til at springe. Jeg bøiede mine Knæ og sprang saa med den Fortvivlelsens Kraft, som hos mig ofte er traadt istedetfor Mod. Men det var kun mine Hænder, som naaede den fulde Længde; de slap, greb fat igjen og gav atter Slip, og jeg var ved at glide ned i Vandet, da Alan greb fat i mig, først i Haaret, saa ved Kraven og med en Kraftanstrengelse halede mig iland.

Han sagde ikke et Ord, men løb alt hvad han kunde, og jeg maatte følge bagefter. Jeg havde været træt i Forveien, men nu var jeg syg og elendig og tildels beruset af Brændevinen; jeg snublede hvert Øieblik og havde et Sting, der næsten ikke var til at udholde; og da Alan endelig standsede ved en stor Klippe, som stod der mellem mange andre, var det ikke for tidligt for David Balfour.

En stor Klippe, sagde jeg, men det var egentlig to Klipper, som stode op til hinanden, begge nogle og tyve Fod høie og paa første Blik utilgjængelige. Selv Alan (skjøndt man godt kan sige, at han havde fire Hænder) gjorde to Gange forgjæves Forsøg paa at bestige dem; og det var først ved det tredie Forsøg og ved at staa op paa min Skulder og springe med saadan Magt, at jeg troede, han havde knækket mit Nakkeben, at han fik Fodfæste. Da han endelig var deroppe, firede han sit Læderbelte ned, og ved Hjælp af det og et Par svage Holdepunkter i Klippen, klattrede jeg op til ham.

Nu saae jeg, hvorfor vi vare komne der; de to Klipper, som begge vare noget hule foroven og heldede skraat imod hinanden, dannede nemlig en Fordybning, hvor en tre, fire Mænd kunde ligge skjulte.

I al den Tid havde Alan ikke sagt et Ord og havde løbet og klattret med saadan en besynderlig, vanvittig Hast, at jeg vidste, han var i dødelig Angst for, at der skulde tilstøde os noget. Selv nu, da vi befandt os paa Klippen, sagde han intet eller blot saa meget som mildnede det mørke Udtryk i sit Ansigt, men kastede sig fladt ned, og idet han kiggede over Randen af vor Skjulested, speidede han til alle Sider. Nu var det Dag; vi kunde se de stenede Sider af Dalen og Bunden, som var bestrøet med Klipper, og Floden, som gjennemskar den og dannede skummende Vandfald; men intetsteds Røgen fra et Hus eller noget levende Væsen, undtagen nogle Ørne, der kredsede skrigende om en Klippe.

Saa smilede Alan endelig.

»Naa,« sagde han, »vi har havt Held med os;« og bemærkede med et Smil: »I er ikke meget flink til at springe.«

Derover skiftede jeg vist Farve af Ærgrelse, thi han tilføiede strax: »Naa, naa, det behøver I ikke at tage Jer nær! At nære Frygt for noget og alligevel gjøre det, det klæder en Mand bedst. Og desuden var der Vand, og Vand er noget, som endogsaa skræmmer mig. Nei, nei, det er ikke Jer, som er at dadle, men mig.«

Jeg spurgte ham hvorfor.

»Hvorfor?« svarede han. »Fordi jeg har opført mig som en Dosmer inat. For det Første vælger jeg en feil Vei og det i min egen Hjemstavn, saa at Dagen nu har overrasket os paa et Sted, hvor vi aldrig burde have været, og vi paa Grund deraf ere udsatte for nogen Fare og en Del flere Ubehageligheder. Og dernæst (og det er det Værste af det Hele for en Mand, der har færdedes saa meget paa Heden som jeg) har jeg glemt at tage en Vandflaske med, og her ligge vi en hel lang Sommerdag, uden at have andet at drikke end Spiritus. I tænker maaske, at det ikke har stort at sige; men før Natten kommer, David, vil jeg faae andet at høre.«

Jeg var nu alene paa Klippen. (Pag. 375.)

Jeg var begjærlig efter at vise min Characterstyrke og tilbød, at hvis han vilde helde Brændevinen bort, vilde jeg løbe ned og fylde Flasken i Floden.

»Jeg spilder ikke den gode Spiritus,« sagde han. »Den har været Eder en god Ven inat; uden den vilde I, efter min ringe Mening, endnu sidde sammenkrøben paa Klippen derovre. Og hvad mere er,« tilføiede han, »I, som er saa skarpsindig, maa da have lagt Mærke til, at Alan Breck gik mere livligt end han ellers pleier.«

»I,« udbrød jeg, »I løb, som om det gjaldt Livet.«

»Gjorde jeg det?« sagde han. »Nuvel, I kan stole paa, der var heller ingen Tid at spilde. Nu har vi talt nok; læg Jer til at sove, imens vaager jeg.«

Følgelig lagde jeg mig ned; en Smule Jord havde samlet sig mellem de to Klipper og nogle Bregner voxede der; det var mit Leie; det Sidste jeg hørte var Ørnenes Skrig.

Klokken var vel ni om Morgenen, da jeg brat blev vækket og følte Alans Haand presset mod min Mund.

»Tys!« hviskede han. »I snorker.«

»Naa,« udbrød jeg, overrasket over hans bekymrede og mørke Aasyn, »og hvad saa?«

Han pegede ud over Klipperanden og opfordrede mig til at se ud.

Det var nu høilys Dag, uden Skyer og meget varmt. Dalen laa saa tydelig som paa et Maleri. Omtrent en halv Mil opefter langs Vandet havde Rødkjoler slaaet Leir, der var tændt et stort Baal, ved hvilket nogle vare ifærd med at koge Mad; og tætved, paa Toppen af en Klippe af omtrent samme Høide som vor, stod en Skildvagt; hans Vaaben blinkede i Solen. Langsmed hele Floden var udstillet andre Skildvagter, paa nogle Steder tæt ved hinanden, paa andre mere spredte; nogle anbragte, ligesom den første, paa høie Punkter, andre paa den flade Mark og gaaende frem og tilbage, saaledes at de mødtes paa Halvveien.

(Fortsættes).

Stanley og hans Ledsagere.

Dr. Parke. Nelson. Stanley. Stairs. Jephson.

I DET MØRKESTE AFRIKA.

En Fortælling om Stanleys sidste Reise. Efter »Darkest Africa« ved Al. S.

I.

Chartum var falden, Gordon dræbt, hele det ægyptiske Sudan var i Hænderne paa Mahdien og hans Tilhængere, alene med Undtagelse af »Sudans Perle«, de smukke frugtbare Egne mellem Nilsøerne og femte Grad nordlig Bredde. Der vaiede endnu det Flag med Halvmaanen, takket være den ægyptiske Gouverneurs, Emin Beys, og hans Negersoldaters Energi og Opoffrelse. Afskaaren fra alt Samkvem med Yderverdenen, uden Bistand fra Ægypten, kun henvist til sig selv og sit barbariske Lands Hjælpekilder, omringet af mægtige Fjender, holdt han Stand; thi foruden af Mahdien fra Nord, truedes han fra Syd af den mægtige Hersker i Uganda ved Victoriasøen, den Samme, som i den sidste Tid var optraadt saa fjendtlig mod Europæerne og havde ladet den engelske Missionsbiskop Hannington henrette.

Hvem var denne Emin, som Alle talte om? En tydsk Læge, Eduard Schnitzer, af jødisk Herkomst, født 1840 i Oppeln i Schlesien. Han havde følt Lyst til at se sig om i Verden og paa sin eventyrlige Omflakken var han 1876 landet i Ægypten, hvor han blev ansat som Læge af General Gordon. Han antog Navnet Emin Effendi Hakim — den trofaste Læge — blev sendt som Lægeforvalter og Læge til Ladó, senere skikket i en politisk Mission til Kong Mtesa af Uganda, saa kaldt tilbage til Chartum, derpaa sendt i et lignende Ærinde til Kong Kabba-Rega af Unjoro og endelig, 1878, forfremmet til Bey og udnævnt til Gouverneur over Ækvatorial-Provinsen Hatt-el-Estiva (Aequatoria).

Alle de Reisende, som besøgte ham, vare enige om at fremhæve hans personlige Elskværdighed, betydelige Kundskaber og administrative Dygtighed. Den store Opgave, han havde stillet sig, var at opdrage de Sorte. Hvad Emin har udrettet i saa Henseende, vil vel neppe nogensinde blive bekjendt i dets hele Omfang, da Mahdiens Opstand ogsaa her har tilintetgjort et betydeligt Kulturværk, men i den Tid Emin herskede uafhængigt, var Slaveriet og Mishandling af de Indfødte fuldstændig afskaffet i hans Provins. Hvad dette vil sige, seer man bedst ved at gjennem-

læse de ældre Reiseskildringer fra hine Egne, som paa hver Side fortælle om Drab, Krig, Slaveri og de mest oprørende Grusomheder. Negerne havde ubetinget Tillid til deres nye Gouverneurs Menneskelighed og Retfærdighed; han talte med dem i deres eget Sprog, og de ægyptiske Tropper, som stode under hans Befaling, turde ikke tillade sig nogensomhelst Voldshandling. Overalt blev der oprettet Stationer til Sikkring af Handelen, Agerbruget blomstrede og Emins Provins gav Udbytte. »Landet er nu saa sikkert, at man kunde reise omkring i det med en Spadserestok i Haanden, hvis ikke de vilde Dyr vare inde i Tykningen,« skrev en Reisende, Dr. Felkin, dengang. Endnu i 1878 havde Provinsen kostet den ægyptiske Regering 152,000 Lstr. og allerede i 1882 kunde han aflevere et kontant Overskud af 32,000 Lstr. i Kairo, efter at have afholdt alle Udgifter ved Forvaltningen; og dette Resultat var ikke opnaaet ved Inddrivelsen af haarde Skatter, men Folket var blevet opdraget til Arbeide. Der blev valgt dygtige Embedsmænd og disse holdt streng Disciplin. De Sorte ere nemlig store Børn, der trænge til en bestemt, men retfærdig Ledelse. Friheden, saaledes som man opfatter den i Europa, er ikke paa sin Plads i Afrika, og der er det absolut nødvendigt at adlyde. Emins Herredømme var strengt, men retfærdigt. Følgen deraf var, at fra det Land, hvor der før havde hersket Rov, Mord, Krig og Slaveri, indløb Kornafgiften til Regeringen punktlig, at de Sorte, som nu levede i Fred, villigt stillede Bærere, og at Posten hver Uge blev besørget med fuldkommen Sikkerhed og Punktlighed fra Sted til Sted. Emins Liv forløb i uafbrudt Arbeide. Medens han residerede i Ladó, stod han op tidligt om Morgenen og aflagde et Besøg paa Hospitalet for at se til de Syge. Hele Dagen var han optaget af Regeringssager og om Aftenen, naar Andre søgte velfortjent Hvile, saa sad Emin ved Skinnet af de Lys, han selv havde støbt, og skrev de Afhandlinger, som nyde saa megen Anerkjendelse i den lærde Verden. Man maatte beundre Alsidigheden hos en Mand, der var istand til at præstere noget saa Dygtigt under saadanne Forhold, midt inde i Hjertet af Afrika. Kun to Gange om Maaneden kom et Dampskib fra Ægypten og bragte de nødvendigste Gjenstande, saa at Emin selv maatte være baade Haandværker og Ingenieur. Han anlagde Veie, viste Negerne, hvorledes man forfærdiger Vogne og spænder Oxer i Aag, indførte Dyrkningen af Bomuld, Kaffe, Ris, Indigo og Hvede. Emins Provins var bleven et Eldorado midt i en Ørken. Thi rundtom, mod Øst, Vest og Syd herskede endnu barbariske Tilstande, der foretog Slavejægerne deres Streiftog, afbrændte Landsbyer, dræbte Mændene og slæbte Kvinder og Børn bort som Slaver. Disse Slavejægere, som han og Gordon bestandig havde været paa Nakken af, vare hans mest uforsonlige Fjender og sluttede sig under Opstanden selvfølgelig strax til Mahdien; da Chartum var falden, lurede de kun paa hans Undergang. Hvorledes hans Stilling da var, erfarer man bedst af følgende Brev, som Emin d. 31. December 1885 skrev fra Wadelai til Secretairen for Antislaveri-Selskabet, Hr. Charles Allen:

»Lige siden Mai Maaned 1883 ere vi afskaarne fra enhver Forbindelse med Verden. Forglemte og forladte af Regeringen, have vi været tvungne til at gjøre en Dyd af Nødvendigheden. Siden Besættelsen af Bahr-el-Ghasal ere vi blevne heftigt angrebne, og jeg veed ikke, hvorledes jeg skal beskrive mine sorte Troppers Hengivenhed under en lang Krig, som ialtfald ikke har bragt dem nogen Fordel. Skjøndt det allerede i lang Tid har skortet dem paa det Allernødvendigste og de ikke have modtaget deres Lønning, kjæmpede mine Folk dog tappert, og naar Sulten tilsidst havde svækket dem, naar deres Kræfter efter 19 Dages utrolige Savn og Lidelser vare udtømte og det sidste Stykke Læder af den sidste Støvle var fortæret, saa banede de sig endnu Vei midt igjennem Fjenderne og det lykkedes dem at bringe sig i Sikkerhed. De have udholdt alle disse Strabadser uden den ringeste Bagtanke, ja endog uden Haab om en Belønning, der er værd at tale om, og kun ladet sig lede af deres Pligtfølelse og Ønsket om at vise Fjenderne mandig Tapperhed.«

Dette Brev, som blev offentliggjort i »Times«, gjorde et stærkt Indtryk ved sin mandige og freidige Tone, dets Forfatter blev Dagens Helt og man drøftede allerede Midler og Veie til at komme ham til Undsætning.

Og hvis han ikke skulde dele Skjæbne med Gordon, maatte der ikke tøves. Det sidste Brev fra Emin, som gav Oplysning om hans Stilling, var dateret 6. Juli 1886. Dengang holdt han endnu ti befæstede Stationer langsmed Nilen tilligemed Hovedstationen Wadelai og raadede over 1500 Soldater, ti ægyptiske og femten sorte Officierer, samt tyve koptiske Embedsmænd. Han havde tilstrækkelig Ammunition indtil Slutningen af 1886, men haabede at kunde holde sig et halvt Aar længer, naar de vilde Stammer ikke angreb ham. Tilhængere af Mahdien havde slet ikke vist sig i 1886, men Emin frygtede for, at hans Tropper paa Grund af Mangel paa Forraad — de klædte sig allerede i Huder — ikke vilde forblive tro. Saasnart de Vilde opdagede, at hans Ammunition var opbrugt, vilde hans Stilling være fortvivlet.

Under Forsæde af Sir William Mackinnon dannede der sig nu i London en Komité til en Emin Pascha-Expedition. Engelske og skotske Rigmænd tegnede det nødvendige Fond, den ægyptiske Regering bidrog 10,000 Lstr. og udnævnte desuden Emin til Pascha i Betragtning af hans Fortjenester. Stanley, som for ikke

længe siden var vendt tilbage fra sin tredie Afrikareise, hvis Resultat var Oprettelsen af den uafhængige Kongostat, stillede sig i Spidsen for Foretagendet, Udrustningen og Valget af Deltagere blev tilendebragt i forbausende kort Tid og allerede den 21. Januar 1887 brød Stanley op fra England og begav sig over Ægypten til Sansibar, hvor han vilde samle sin Expedition. Hans Navn, hans tidligere Virksomhed var en Borgen for, at ogsaa det nye Foretagende vilde lykkes. I Sansibar laa en Damper parat, som bragte Expeditionen derfra omkring det Gode Haabs Forbjerg til Kongomundingen, hvor den indtraf den 18. Marts.

De europæiske Deltagere vare følgende:

Major Edmund Musgrave Barttelot, Capitain R. H. Nelson Lieutenant W. Grant Stairs, alle engelske Officierer, William Bonny og Dr. T. H. Parke, som lægekyndige Medlemmer, John Rose Troup og James S. Jameson, begge fortrolige med Reiser i Afrika, samt A. J. Mounteney Jephson, den eneste af dem Alle, som endnu var fuldstændig uerfaren med Hensyn til Reiser i Udlandet og uvant med Livet i de afrikanske Udørkener. Men Grevinden af Noailles havde til Gunst for ham tegnet 1000 Lstr. til Fondet, og det gjorde Udslaget. Senere kom Herbert Ward til, som i de sidste Aar havde staaet i Kongostatens Tjeneste og tidligere foretaget Reiser i Ny-Zeeland og paa Borneo.

Desuden bestod Expeditionen af 61 Sudanesere, 13 Somali og 630 Bærere fra Sansibar, og den var forsynet med praktisk indrettede Baade, deraf Staalbaaden »Advance«, som var til at skille ad i tolv Dele, af hvilke hver veiede 74 Pd. og med Lethed kunde bæres af to Mænd, et automatisk Maximgevær, en Gave fra Opfinderen, de fortrinligste Instrumenter og Vaaben.

I Sansibar var Stanley truffen sammen med sin Reisefælle fra 1877, den arabiske Slavehandler Scheich Hamed ben Mohammed, mere bekjendt under Navnet Tippu-Tib, som nu var en langt mere mægtig Mand end dengang. Han havde anlagt sin møisommeligt erhvervede Formue i Krudt og Vaaben, eventyrlystne Arabere havde flokket sig under hans Fane, og han var nu den ukronede Konge over Egnen mellem Stanley-Faldene og Tanganika-Søen og bød over mange tusinde Mand, som alle vare vante til Kampene og det vilde Liv under Ækvator. Det var derfor Stanley magtpaaliggende at vinde den snu Araber, ikke fordi han just trængte til hans Hjælp for at naa sit Maal, men hvis Tippu-Tib erobrede og benyttede den Ammunition, som var bestemt for Emin, var Kongostatens hele Existens alvorlig truet, og desuden behøvedes der Folk til at transportere det uhyre Forraad af Elfenben, som Emin efter Sigende havde opsamlet. Resultatet blev, at Araberhøvdingen erklærede sig villig til at stille 600 Bærere til Expeditionen og modtog med tilsyneladende Tilfredshed Udnævnelsen til Gouverneur over Stanley-Faldene, som telegrafisk var udvirket hos den belgiske Konge. Alt tegnede saaledes yderst lovende.

Tippu-Tib.

II.

Fra Jambuja til Panga-Faldene.

Marchen langsmed den nedre Kongo frembød mange Vanskeligheder, da det skortede paa Levnetsmidler til den 700 Mand stærke Expedition. Men da man ved Stanley Pool havde naaet den seilbare Del af den mægtige Kongo og Kongostatens Damperflotille, gik det hurtigt fremad; man seilede opad Floden og naaede allerede den 28. Mai Aruwimis Munding, det egentlige Udgangspunkt for Foretagendet. Langs med denne Flod maatte Stanley trænge frem i lige Linie mod Øst, for at komme til Emin Pascha, og hvert Skridt, som han nu foretog, førte ham ind i nye, ubekjendte Egne.

Ligesom en god General altid dækker sig Tilbagetoget, saaledes gjorde ogsaa Stanley. Ovenfor Aruwimis Udløb i Kongo, ved Jambuja, anlagde han en befæstet Leir, i hvilken han efterlod betydelige Forraad og 271 Mand under Befaling af Major Barttelot, med Jameson som Næstkommanderende. Majoren skulde forblive her, indtil der indtraf en Afdeling af 125 Mand, som Stanley havde ladet blive tilbage i Bolobo, under Ledelse af Ward, Troup og Bonny. Naar Tippu-Tib efter Aftale indtraf med sine Folk, skulde Majoren ufortøvet bryde op og følge bagefter Fortroppen. Hvis Tippu-Tib endnu ikke var indtruffen, naar Afdelingen fra Bolobo kom til Jambuja, skulde Barttelot med sin egen Afdeling af ca. 270 Bærere

marchere videre paa korte Strækninger og gjøre gjentagne Reiser fra den ene Leir til den anden, indtil alle vigtige Gjenstande vare besørgede. Det blev overladt til hans eget Skjøn, hvilke Gjenstande han ansaae for nødvendige og hvilke ikke. Alt var nu bragt i Orden og den 28. Juni 1887 brød Stanley saa op med Hovedstyrken, som endnu bestod af 389 Mand, for langsmed den sydlige Bred af Aruwimi at trænge frem mod Øst.

Fordelte i Compagnier droge Folkene i Gaasegang ud fra den forskansede Leir. Hvert Compagni havde sin Fane, sin Trommeslager eller Trompeter, samt et bestemt Antal af Overtallige, medens 50 udsøgte Folk marcherede i Forveien, forsynede med Huggerter og Øxer for at bane Vei for Dragerne og ved at hugge en bred Strimmel Bark af Stammerne betegne Veien for dem, der senere skulde følge efter.

Stanley blev staaende og iagttog de forbidragende Folk, indtil den Sidste af Bagtroppen havde forladt Leiren; saa kom Major Barttelot, Jameson og Garnisonen ud for at sige Farvel til de Bortdragende.

De sidste Ord og Haandtryk bleve vexlede; saa ilede Stanley hen for Fronten, medens Capitain Nelson stillede sig i Spidsen for Bagtroppen.

Colonnen havde gjort Holdt ved Enden af Landsbyerne, eller rettere sagt den Vei, som var bleven anlagt under Opholdet her.

»Hvor gaaer Veien, Fører?« spurgte Stanley den Mand, der gik i Spidsen for Colonnen. Han bar et græsk Costume, en græsk Hjelm *à la* Achilles.

Kirangosi, den forreste Mand i Colonnen.

»Det er denne her, som fører mod Solopgang,« svarede han.

»Hvor mange Timers March er der til den næste Landsby?«

»Det maa Gud vide.«

»Kjender Du ingen Landsby eller Egn ad den Kant?«

»Ikke en eneste; hvordan skulde jeg ogsaa det?« lød Svaret. Og han var endda den Klogeste af dem alle.

»Nu vel, saa afsted i Guds Navn!« udbrød Stanley. »Gud være med os! Hold Dig til Stien, der fører langs med Floden, indtil vi finder en Vei.«

»Bismillah!« lød det fra Pionererne, Nubiernes Trompeter blæste Signalet »Fremad« og kort efter forsvandt Spidsen af Colonnen i det tætte Buskads ved den yderste Grænse af Lysningen ved Jambuja og betraadte den store mellemafrikanske Urskov, som Stanley skulde bruge 160 Dage for at komme igjennem.

Ved en Temperatur af 24° R. i Skyggen drog Toget langsomt henad en Sti, som slyngede sig hen under tæt, mørkt Buskads og var spærret af Slyngplanter, der satte Fortroppens Øxer i uafbrudt Virksomhed.

Ved Middagstid passerede de den første Bøining af Aruwimi og nedenfor en Strømhvirvel 6 km. længer opefter, der glittrede i Solen, laa en hel Flaade af Kanoer, blandt hvilke der herskede stort Liv og Røre. Da de kom nærmere, saae de, at en Tange, der laa lige overfor Strømhvirvlen, bestod af Øer, tæt besatte med Kvinder og Børn. Kanoerne vare bemandede med indfødte Krigere, som med haanlige, spottende og udfordrende Tilraab fulgte Colonnens Bevægelser, medens den dukkede op og forsvandt i Skovens Lys og Skygge.

Kort efter naaede Spidsen af Colonnen Enden af en bred, aaben Vei, ved hvis øverste Ende omtrent 300 Indfødte fra Byen Jankonde stode med den spændte Bue i Haanden og skreg og fægtede med Armene. Pionererne gjorde Holdt, betænkte sig og udvexlede deres Bemærkninger: »Hvad skal det betyde? Hedningene have hugget en bred Vei for os op til dem og alligevel staa de kampberedte ved den anden Ende! Det er en eller anden Fælde, pas derfor paa!«

Med Buskadset, som de Indfødte havde kappet, var Adgangen til Skoven paa begge Sider af Veien spærret paa en længere Strækning. Men Fortroppens skarpe Øine opdagede snart, at denne tilsyneladende Landevei gjennem Buskadset var spækket med lange, tørre Palmestengler og Træstykker, tilspidsede i begge Ender, som vare rammede halvt ned i Jorden og let bedækkede med grønne Kviste, som de Indfødte havde henkastet saa snildt, at man ved første Øiekast skulde tro, at de henkastede Blade hidrørte fra Hugsten af Tykningen.

Stanley lod to Rækker, hver paa 12 Mand, stille sig op tvers over Veien og gav den første Ordre til at rykke Træstykkerne op af Jorden, medens den anden maatte dække Arbeiderne med deres Vaaben og skulde give Ild ved den første Pilehagl. Paa begge Sider af Veien blev der udsendt Speidere, som maatte bane sig Vei gjennem Skoven ind i Landsbyen. Colonnen var ikke rykket 20 Meter frem ad den aabne Vei, før der opsteg Røgskyer fra Byen, og en lille Sky af Pile kom farende, men de faldt for kort. Stanleys Folk svarede med en Salve, rykkede hurtigt Træstykkerne op og trængte stadig frem, indtil de naaede Landsbyen, paa samme Tid som Speiderne

styrtede frem fra Krattet, og da samtlige Pionerer nu rykkede frem, begyndte der en livlig Skydning, under hvis Beskyttelse Karavanen hurtigt marcherede gjennem den brændende By til en Landsby ved dens yderste østlige Ende, som endnu ikke var kommen i Brand.

Dette første Sammenstød med de Vilde skyldtes udentvivl Jambuja-Folkene, som maa have opfundet de mest overraskende Fabler for at formaa deres Naboer til et Forsøg paa at standse en Trop, bevæbnet med næsten 400 Geværer.

Klokken var omtrent 9 om Aftenen, inden Bagtroppen naaede Leiren. Hele Natten sendte de Vilde Assegaier og stærkt forgiftede Pile ned i Leiren, medens de pludselig udstødte Skrig, Hyl og Trudsler og tudede i Horn, som om der strax efter skulde foretages et almindeligt Angreb. Leiren blev omgivet med Skildvagter, som kun fik Ordre til at iagttage den strengeste Taushed og holde vaagent Øie. Men de Vilde holdt sig klogelig i deres Skjul.

En af Stanleys Folk var nær bleven dræbt om Natten; da han vaagnede om Morgenen, opdagede han, at et Spyd havde boret sig ned i Jorden gjennem hans Tæppe og Sovemaatte. To andre havde faaet lette Pilesaar.

Næste Morgen brød Karavanen op og kom i de følgende Dage gjennem flere smaa Landsbyer, beliggende i Grupper, indbyrdes forbundne ved en Sti og omgivne af frodige Maniokmarker; Folkene lode sig ikke se. Hovedadgangen til Landsbyerne var tæt bestrøet med forgiftede Træsplinter, som nødte Enhver til at iagttage den største Forsigtighed, da selv det mindste Saar — og Splinterne vare istand til at gjennembore det tykkeste Saalelæder — foraarsagede de forfærdeligste Smerter. En anden Ubehagelighed var den, at Veien hyppigt spærredes af omstyrtede Træer, og Folkene, som ikke alle vare lige dygtige til at klattre, begyndte at klage over disse alvorlige Hindringer og det deraf foraarsagede Ophold.

Den 1. Juli om Eftermiddagen gjorde Stanley Holdt i Nærheden af nogle Vandhuller, et godt Stykke fra en Landsby, hvor tre af hans Folk vare blevne saarede paa Gjennemmarchen. Samme Dags Morgen, omtrent tre Timer før Daggry var Leiren bleven vækket af Hyl og vedholdende Tuden i Horn. Da denne Tuden kort efter forstummede, hørte man klart og tydeligt Stemmer af to Mennesker, skjøndt det paa Grund af det dybe og uigjennemtrængelige Mørke var umuligt at se Personerne.

Den første Taler sagde: Heida, I Fremmede, hvor skal I hen?

Parasiten gjentog: Hvor skal I hen?

Taleren: Dette Land byder Jer ikke Velkommen.

Parasiten: Byder Jer ikke Velkommen.

Taleren: Alle Folk ere imod Eder.

Parasiten: Ere imod Eder.

Taleren: I ville sikkert blive slaaede ihjel.

Parasiten: Sikkert blive slaaede ihjel.

Taleren: Ah—ah—ah—ah—ah—aah.

Parasiten: Ah—ah—aah.

Taleren: Uh—uh—uh—uh—uuh.

Parasiten: Uh—uh—uuh.

Men da alle Tilhørerne brast i en almindelig og høist uventet Latter, tog Taleren og hans Echo skyndsomst Flugten.

Da Stien, som førte ned til Vandhullerne, tydeligt hidrørte fra Elefanter, og Stanley, som Følge deraf, vidste, at det vilde skorte paa Levnetsmidler, sendte han 200 Mand tilbage til Landsbyerne efter Maniok og lod samtidig et Antal Speidere undersøge, hvor Stien førte hen. Disse vendte tilbage med sex Indfødte, som de havde overrasket inde i Skoven, ifærd med at sætte Fælder for Vildtet. Fangerne tilhørte en Stamme, ved Navn Babali, og havde en lys chocoladebrun Hudfarve. Da Stanley spurgte dem ud om Landet, sagde de: »Vi have kun et Hjerte; I burde ikke have to,« hvilket skulde sige det Samme som: »Tal ikke saa godt til os, naar I dog ville gjøre os Fortræd.« Som alle Indfødte forsikkrede de, at de ikke spiste Menneskekjød, men at dette derimod var Skik hos Babanda-, Babali- og Bakukwa-Stammerne, som bo ved Aruwimi ovenfor Jankonde.

Næste Morgen forlod Toget Stien og arbeidede sig gjennem den uhyre høie Skov og den djungleagtige Underskov. Stanley, der var fjerde Mand i Colonnen, gik med Compasset i Haanden for at bestemme Retningen. Det gik kun langsomt fremad. Kl. 4 om Eftermiddagen befandt de sig endnu paa Marchen og havde netop passeret en stinkende Sumpstrækning, hvor Folkene sank i til Knæene, da det pludselig blev saa mørkt, at Stanley neppe kunde aflæse Compasset. Der hørtes en fjern Susen, som hastigt forstærkede sig til en heftig Piben, det knagede i Grenene og sukkede i de mægtige Stammer. Et Uveir var i Anmarch. Det gjaldt derfor om at komme bort fra de alt andet end indbydende Omgivelser, og de trængte saa rask frem i det tiltagende Mørke, at de, da Regnen begyndte at falde, allerede vare ifærd med at opslaa Telte og gjøre Plads til Leiren.

Regnen var isnende kold og faldt i Draaber, saa store som en Daler, Tordenen bragede og Lynene kastede deres skarpe, blaalige Lys nedover den trætte og sultne Karavane, som vaklede ind i Leiren. Hele Natten maatte Folkene sidde sammenkrøbne og trykkede op til hinanden, først henad Morgenstunden blev det muligt at faae Baalene tændte, saa at Folkene kunde varme sig og riste deres bittre Maniokknolde.

Efterat Folkene vare komne lidt til Kræfter igjen, blev Reisen fortsat, og snart stode de atter

nede ved Floden. Da denne var rolig og uden Strømhvirvler, og Stanley ønskede at skaane Folkene saa meget som muligt, lod han »Advance« sætte sammen og gjøre flot, for at tjene som Transportmiddel for en Del af Bagagen.

Dels til Beskyttelse af Baaden, dels for at drage Nytte af Floden, holdt Colonnen sig tæt inde ved Bredden, hvor Landet var lidt mere aabent end i det Indre, skjøndt der ofte først maatte hugges en Tunnel gjennem det tætte Netværk af Grene, Slyngplanter og Siv.

Det blev mere og mere indlysende, at Floden maatte være de Vildes eneste Samfærdselsvei, idet alle Landsbyerne, de nu kom igjennem, laa paa Lysninger ved Flodbredden, uden Adgang fra Land. De Indfødte vare imidlertid forsvundne, naar Karavanen holdt sit Indtog i deres Landsby, kun en enkelt Gang opfangede de Reisende et Glimt af forsvindende Kanoer eller af Indfødte, der vendte tilbage, efter at de ubudne Gjæster var dragne bort.

Colonnen led meget af Fugtighed og Kulde. Morgenen var altid vaad og taaget, Folkene maatte arbeide sig gjennem Sumpe og tidt vade i Vand til op paa Livet. Flere af dem havde faaet Træsplinter op i Foden og mange klagede over besynderlige Smerter i Lemmerne. Stemningen var som Følge deraf meget trykket og blev ikke bedre ved Synet af den kjedelige, graa Flod, der afspeilede den mørke, overtrukne Himmel og den lange uafbrudte Skovlinie.

En Formiddag kom en femtenaars indfødt Dreng, ved Navn Bakula, drivende nedad Floden paa en Stump af en Kano og sprang behændigt ombord i »Advance«. Han blev frivilligt og gav dem mange Oplysninger om Egnen, fortalte, at inde i Landet mod Nord boede Baburu'erne, som adskille sig væsentligt fra de Stammer, der bo langs Floden, at der en Maaneds Reise opad Floden bo Dværge med langt Skjæg, at han engang havde været oppe ved Panga, hvor Floden styrter sig ligesaa dybt ned, som den høieste Stamme er høi. Bakula var en usædvanlig dreven Knegt, en ægte Kannibal, som vilde have været sjæleglad over en Portion Menneskekjød, men tillige en fuldendt Skuespiller, som forstod at indsmigre sig og gjøre sig behagelig. En Dag, da Folkene havde gjort Holdt i en Landsby, kom nogle Indfødte til i en Kano og raabte dem an. Bakula tjente som Tolk og der blev afsluttet en Handel om et Par Høns; den første Tuskhandel, de havde været istand til at afslutte paa Aruwimi. Samme Dag forsvandt to af Folkene; man antog, at de Indfødte havde taget dem tilfange, men det viste sig siden, at de vare deserterede og komne til Jambuja, hvor de fortalte hine vidunderlige Historie og Krige og Ulykker, som havde saa ubehagelige Følger.

Forøvrigt lode de Indfødte sig nu mere tilsyne. Først røbede de ganske vist Frygt, heldte Vand over Hovedet som Fredstegn og raabte: »Vi lide Hungersnød og have ingen Levnetsmidler, men længer opad Floden ville I finde en Mængde. O, Monomopote (Havets Søn).« Men da der blev svaret: »Vi lide Mangel paa Levnetsmidler og have ikke Kræfter til at gaa videre, hvis I ikke give os nogle,« kastede de tykke Maiskolber, Paradisfigener og Sukkerrør til Stanleys Folk. Dette var Forspillet til yderligere Forretninger, hvorved de tilsyneladende uforfalskede Indfødte røbede et betydeligt Handelstalent. Ubetydelige Gjenstande, saasom tomme Sardin- og Conservesdaaser modtoge de villigt i Bytte for Sukkerrør, Mais og Tobak, men satte ogsaa Pris paa Tøistoffer, især gloende røde Tørklæder. En Høne blev betalt med et Bomuldstørklæde. Geder vilde de ikke sælge; de vare forbeholdte Høvdingene.

De Indfødtes Hovedpynt bestod af en Kurvefletning, pyntet med røde Papegøiefjer eller af Hætter af Abeskind med vedhængende Haler. Hals-, Arm- og Bensmykker vare af Jern, en enkelt Gang af Kobber, men aldrig af Messing. De forarbeide nydelige Aarer, dannede som et tilspidset Blad og med smukt udskaarne Forsiringer. Deres Hud er mere okkerfarvet end sort; naar man seer en Flok af dem paa den modsatte Flodbred, kan man knap opdage en Forskjel i Farven mellem dem og den rødlige Lergrund paa Landingsstedet. Dette skyldes navnlig Rødtræpulveret, som de gnide sig ind med, men den Omstændighed, at de ikke ere udsatte for Solstraalerne, bidrager ligeledes væsentligt til deres lyse Farve. Saaledes blev Drengen Bakula, da han ikke længer kunde faae Forskjønnelsesmidlet, meget lysere end de fleste af de medfølgende Sansibariter.

Den 25. Juli blev Transportflaaden, som nu foruden »Advance« bestod af 16 Kanoer, standset af en Række Strømhvirvler, der havde en Udstrækning af ca. 3 Kilometer. Ovenfor dem laa flere Landsbyer, hvor Stanley haabede at finde Ly og Levnetsmidler for sin trætte Karavane.

»Vore første Bestræbelser mod Strømhvirvlerne kronedes med Held,« fortæller Stanley, »Strømmen er stærk og frembringer af og til farlige Bølger, men i den første halve Time kom vi godt fremad. Saa begyndte Kampen, idet vi roede paa den ene Side, medens Mandskabet paa den anden, Styrbordsiden, greb fat i de overhængende Buske og trak, to Mand hjalp til med Stænger og to andre stode paa den bedækkede Boug, for med Baadshager at faae Tag i de unge Træstammer ved Bredden. Jeg styrede. I Begyndelsen kom vi langsomt, men stadigt fremad i en smal, brusende Arm af Floden mellem Klippeøer. Foran os laa Banken, hvor Strømmen brækkede voldsomt over Revet, som i kvadratmeterstore Klipper ragede frem af Vandet. Vi

havde valgt denne Passage, fordi vi her løb mindre Fare for at drukne, hvis vi skulde kæntre. Modige og tilskyndede af det forestaaende Eventyr, styrtede vi os ind i det. Ivrige Hænder udstrakte sig for at gribe fat i Grenene, men ved det første Tag dukkede en hel Armee af rasende, hævntørstige Hvepser frem, satte sig i dette kritiske Øieblik paa vore Ansigter, Hænder og Kroppen, kortsagt paa enhver saarlig Del og bibragte os de djævelske, giftige Stik. Rasende og halv vanvittige af de brændende Smerter, i Kamp med denne skrækkelige Fjende, omgivne af Rev og Klipper, farlige Bølger og brusende Hvirvler, trak vi med Tænder og Negle og vare i Løbet af nogle faa Minutter 100 Meter ovenfor det frygtelige Sted. Idet vi klamrede os fast til Træerne, gjorde vi derpaa Holdt, for at puste, beklage hinanden og udvexle vore Anskuelser og Meninger om Stikket af de forskjellige Insekter, Bier, Gedehamse og Hvepser.

»En af os spurgte med et blandet Smil min Tjener: »Sagde De ikke nylig, at de troede, der var megen Honning i Hvepsernes brune Papirreder? Hvad mener De nu om Honningen? Synes De ikke, at den er noget bedsk?« Dette fremkaldte almindelig Latter, vi gjenvandt vort gode Humeur, gave os paany ifærd med Arbeidet og kom efter en Times Forløb til Landsbyen, som allerede var besat af vor Landafdeling. Da Mandskabet i de medfølgende Kanoer saae vor Kamp med Hvepserne, flygtede de tvers over Floden og seilede langsmed den høire Bred. Kun Somalierne og Sudaneserne, der havde mere Tillid til Allah, fulgte i vort Spor, bleve ogsaa frygteligt stukne, men trøstede sig imidlertid med Triumfen over Sansibariterne, hvis Fører var den fra mit Værk »Gjennem det mørke Fastland« bekjendte Uledi.

»Naa,« bemærkede jeg til ham, »det var ingen tapper Daad af Dig, at Du flygtede for Hvepserne.«

»O, Herre«, svarede han, »det nøgne Menneske kan intet udrette i saadan en slem Situation. Hvepserne ere langt mere farlige end de vildeste Indfødte.«

Stanley lod nu Folkene holde Hvil i to Dage ved Hvepsehvirvlerne, som de bleve døbte. De, som vare blevne stukne af Hvepserne, havde Feber, især led Baadens Styrmand meget. I den Tid havde de Besøg af Buamburiernes Høvding, hvis Landsby laa paa den anden Side af Floden. Han vilde forære dem en fire Ugers Høne, som et Venskabstegn, men da Manden aabenbart var fattig, nægtede Stanley at modtage Gaven. Hans Prydelse bestod af to smaa, fladslebne og polerede Elefanttænder, som han bar om Halsen i et Baand af flettede Græsstraa, og paa Hovedet bar han et langhaaret Abeskind.

Det første Dødsfald ved Fortroppen indtraf den 2. August, den 36. Dag efter Afmarchen fra Jambuja, hvilket i Betragtning af de mange Strabadser og Savn, de havde udholdt, maatte ansees for overordentlig gunstigt. Et Ophold paa fire, fem Dage i en velhavende Landsby vilde dengang have været af største Fordel for dem alle, men en saadan var ikke til at finde, og de maatte drage videre og trænge frem saa hurtigt som muligt, indtil de opdagede en saadan.

De droge gjennem en stor, forladt Landsby, og da det netop var Tid til at slaa Leir, gjorde de alt rede, for at kunne tilbringe Natten saa behageligt som vel muligt, og Teltene vare alle reiste, da de i en af Hytterne fandt et Lig, som allerede var bedækket med Skimmel. Strax efter fandt de flere andre. Det er en Selvfølge, at de skyndte sig bort fra den døde Landsby, for ikke at paadrage sig den Sygdom, der havde lagt Stedet øde.

Desuden havde de det Uheld, at et af Æslerne, som ikke kunde finde tilstrækkelig Næring, lagde sig ned og døde; et andet var helt afkræftet og lod til at længes efter Græs, som ikke fandtes i den endeløse Skov.

Den 4. August kom de endelig til Panga eller Nepanga-Vandfaldene, som Drengen Bakula havde fortalt saa meget om. Vandfaldene ere 9 Meter høie, skjøndt de paa første Blik, paa Grund af den store Skraaning ovenfor den egentlige Katarakt, synes dobbelt saa høie; fra deres Fod til den øverste Ende have de en Udstrækning af over $1^1/_2$ Kilometer. Vandet styrter ned i fire Fald, der ligge ved Siden af hinanden, af hvilke det bredeste er ca. 180 Meter og flyder mellem Smaaøer, som udgjøre et Tilflugtssted for de Indfødte ved Panga. Naar disse ikke blive forstyrrede, opholde de sig paa en stor Ø nedenfor Vandfaldene, som hedder Nepanga og er $1^1/_2$ Km. lang og 275 M. bred. Øen har tre Landsbyer med ca. 250 kegleformede Hytter. Længere inde i Landet til begge Sider findes flere beboede Steder. De Indfødte ernære sig hovedsagelig af Paradisfigener, skjøndt der ogsaa findes Maniokmarker.

I denne Egn var Alt vildt. En enlig Flodhest havde aldrig saasnart faaet Øie paa Folkene, før den begyndte at forfølge dem; den bødede med Livet. Hønsene paa Nepanga vilde ikke lade sig fange, men flygtede ind i Tykningen, Gederne vare rebelske og vilde. De fangede ialt tolv, ligesom det lykkedes dem at fange nogle Fisk i Ruser og Net. Resultatet af en tre Dages Fouragering paa Øerne, baade paa den høire og venstre Flodbred, var 115 Kg. Mais, 18 Geder og ligesaa mange Høns, samt nogle Bundter Paradisfigener — til 383 Mand. En hel Del Landsbyer bleve afsøgte, men de Indfødte syntes selv ikke at have tilstrækkelige Levnetsmidler. Efter Sigende laa de i Krig med en Stamme, der hed Engwedde, og istedetfor at dyrke Jorden, levede de af Bananstilke, Svampe, Rødder, Urter,

Fisk, Snegle og Larver, og til Afvexling en dræbt Fjende.

En saadan Egn fristede ikke til et længere Ophold og Stanley begyndte derfor at transportere Baadene omkring Vandfaldet. Stairs Compagni fik Ordre til at rydde Vei for Kanoerne og kaste Grene tvers over Veien. Med fuld Musik og høirøstet Sang droge de saa afsted og efter en travl Dag leirede de sig ovenfor de store Vandfald.

(Fortsættes.)

„Parti ved Raad- og Domhuset."

Maleri af M. Rørby.

Det gamle Kongens Kjøbenhavn! Hvor staaer det ikke tydeligt for os, naar vi betragte Rørbys Billede. Omgivelserne ere uforandrede, men synes dengang at have frembudt et adskilligt mere livligt og tiltalende Skue end nu. Solen skinner venligt ned over den triste Bygning, en Kat har lagt sig til Borgerleie paa Gesimsen; der er Travlhed, Liv og brogede Farver. Alle Samfundslag ere repræsenterede: Skildvagten, som gjør Honneurs for den uniformerede Embedsmand, der har en Tjener til at bære Portefeuillen, den fine Cavaler, som skotter hen til Borgermadamen, der har besørget sine Indkjøb til Huset, den gamle, hvidhaarede Mand, som med Hatten i Haanden og ærbødig Holdning taler med en Velynder, den fixe Tjenestepige, som tinger med Sælgekonen ovre paa Hjørnet, Sjoueren, som med korslagte Arme læner sig op til Muren, alle ere de Typer for en Tid, vi kjende saavel af Carl Bernhards Noveller og Heibergs Vaudeviller. Kun Manden med Lygten staaer som en Gaade for mig — er det maaske en Datidens Diogenes, som leder efter Mennesker?

Martinus Christian Wesseltoft Rørby er født den 17. Mai 1803 i Drammen, hvortil hans Fader, Overkrigskommissair R., Aaret forinden var bleven forflyttet som Magasinforvalter. Da Norge i 1814 blev adskilt fra Danmark vendte Faderen tilbage til Kjøbenhavn, hvor Sønnen blev sat i Borgerdydsskolen. Bestemmelsen var, at han skulde studere, men da han følte mere Lyst og Kald til Tegning, besøgte han Kunstakademiet og lærte samtidig at male hos Eckersberg, sammen med Küchler, Adam Müller o. fl. 1824 vandt han den lille, Aaret efter den store Sølvmedaille, og i 1829 den lille Guldmedaille for et bibelsk Sujet.

I April 1834 reiste han med Understøttelse fra Fonden *ad usus publicos* til Italien og derfra til Grækenland og Tyrkiet, hvorfra han medbragte en Mængde Studier, som han benyttede i flere Malerier, saaledes »En tyrkisk Notar, som afslutter en Ægteskabskontrakt« (1838), der indbragte ham den Thorvaldsenske Medaille (Udstillingsmedaillen), som det Aar uddeltes første Gang. Sujettet til hans Medlemsarbeide til Akademiet er ligeledes hentet fra Orienten.

I Efteraaret 1839 reiste han atter til Syden for sit Helbreds Skyld. Han havde fra sin tidligste Ungdom lidt af en Underlivssygdom og befandt sig egentlig kun vel og følte Lyst til at arbeide i et varmere Klima. Under dette andet Ophold i Italien udførte han »Torvet i Amalfi« (udst. 1842.) Allerede i Sommeren 1841 vendte han tilbage til Kjøbenhavn, blev i 1844 Professor ved Modelskolen og fuldførte Billeder fra forskjellige Egne, saaledes »Østerlændere udenfor et tyrkisk Kaffehus« udst. 1845) og »Skagboere ved Stranden« (udst. 1848). Hans Sygdom forværredes imidlertid til en kræftagtig Mavesygdom, og efter et kort Sygeleie døde han den 29. August 1848.

Rørbys Billeder udmærke sig ved deres overordentlige Omhu i Behandlingen, som dog ofte fremhæver det Uvæsentlige paa det Væsentliges Bekostning og lader dem mangle Liv og Friskhed. Men som Repræsentant for sin Tids Kunst indtager Rørby en fremragende Plads. For den betød Formen mere end Indholdet, det Maleriske var ikke altid ensbetydende med det Karakteristiske.

L.

Rebus.

Opløsning paa Rebus i Juli-Heftet: Forlangtes disse Punkter edeligt bevidnede.

Løsning paa Skakopgave Nr. 5.

1. T f7—h7. — 1. S h5—g3.
2. T h7—h4 mat.

A.

1. . . . — 1. Efter Behag.
2. Dronning, Springer eller d2—d3 mat.

Tre Skrivelser paa Vers.

III.

Til Professor X. Y.

(forsinket Taksigelse for en tilsendt Digtsamling).

Ærede Hr. Professor!
Tilgiv min slemme Forsømmelse!
Den er paa Forhaand straffet
med min egen Fordømmelse.
Til Undskyldning har den dog: **først,**
den vældige Blækudtømmelse,
Der aarlig henimod Jul
fremkalder en Oversvømmelse,
Som fosser saa grueligt ud
over os stakkels Anmeldere,
At vi mangen Gang ønsker
at drukne jo før jo hellere —
Dernæst, den hæslige Skik,
jeg deler med alle Opsættere:
At „give mig Tid" med Alt,
der skal behandles nettere,
Saa Knubs ekspederes straks,
mens Skrivelser til elskværdige
Velyndere, Venner og Frænder
næsten aldrig bli'r færdige —
Og **endelig:** min Brev-Gjæld,
der naar mig saa højt over Ørene,
At jeg omtrent er i samme
Casus som Bankerottørerne:

Hvis bare En jeg vil klare,
(hvortil jeg sjælden vover mig!)
Strax falder den hele Skare
af Ikke-Klarerede over mig.
Altsaa bedste Professor!
Min venligste Tak for Digtene!
De er en lykkelig Mand,
der ejer de aldrig svigtende
Galante Vers til alle
Smaablomsterne i Buketterne,
Imens vi Andre maa sidde
og plage vor Muse om Nætterne
Til at frembringe Digte,
som nøjere overvejede
Enten bli'r omskrevne halvt,
eller ogsaa helt overstregede.
De, der endog paa Latin
har tvunget de mest uæstetiske
Tingester og Rekvisiter
til at blive poetiske,
Og ikke kjender den dyrkøbte
Vellyst i alle Fibere:
At kunne kaste sin Pen
og nyde det søde *Non scribere!*

— Modtag min bedste Lykønskning!
Og næst efter naadig Tilgivelse
Lov mig endelig Et:
Lad Ingen se denne Skrivelse!
Thi hvis blot En opsporer
min Inkonsekvens, vil tusinde
Lovlige Brevkreditorer
lige straks komme busende,
Og saa er der ingen Respit,
saa er Bøn og Bod overflødige —
Den, der da gaar fallit
bliver
Deres ærbødige . .

Erik Bøgh

MAJORENS NIECE.

Roman af **Ossip Schubin.**

(8. Fortsættelse).

XXX.

Ja, det var blevet Alvor, ramme Alvor! For første Gang følte Harry det. Han var tilmode som en Dødsdømt, hvis Ansøgning om Benaadning er bleven afslaaet Dagen før Henrettelsen var bestemt — der fandtes ikke længer nogen Udvei, han havde givet sit Æresord og — maatte holde det.

Dagen efter hans Faders Besøg i Dobrotschan havde han ogsaa presenteret sig der og meddelt Damerne, at han paa Grund af presserende Forretninger maatte tilbage til Wien, men Paula, som var nøie underrettet om Varigheden af hans Permission, slog seierrig alle de Grunde af Marken, som han anførte for Nødvendigheden af sin skyndsomme Afreise. Han maatte ialtfald opsætte Reisen en kort Tid. Man havde arrangeret et Forlovelsesgilde til Begyndelsen af September, ved det maatte han da være tilstede — det var umuligt uden ham. Og den tykke, nervestærke Paula græd og lavede en Scene og — han blev, fortsatte samvittighedsfuldt sine Besøg i Dobrotschan, kom der, om end ikke hver Dag, saa dog mindst et Par Gange om Ugen. Han havde i de sidste Dage forandret sig saaledes, at han næsten ikke var til at kjende. Han var bleven meget mager, hans Stemme havde en haard, skurrende Klang og hans Øine samme urolige Glans som hos et Dyr, der er fanget i en Fælde. Han havde mistet sin Appetit, og hans Kinder brændte som Ild. Hans Forlovede, hvis Lidenskab var i stadig Tiltagende, overøste ham med bekymret Ømhed, som han nu ikke længer søgte at undgaa, men rolig fandt sig i med fortvivlet Resignation.

Broen var kastet af efter ham, han vidste ingen Udvei mere, alt pegede henimod eet Maal. Han maatte finde sig i sin Skjæbne. Tidt gjorde han et rørende Forsøg paa at slette Billedet af den blege og nydelige unge Pige, som han Dag og Nat bar om med sig, ud af sin Sjæl. Ja, han anstrengte sig for at holde af sin Forlovede og nærme sig hende, trænge dybere ind i hendes Følelsesliv, lære hende at kjende og at holde af hende. Men fra saadan en lille phychologisk Recognosceringstour kom han altid hjem med en sand Afsky — han fandt hendes Tanker og Følelser saa raa, saa grelle, uden al Finhed. Hun syntes om ham, hun satte megen Pris paa hans Don Quijotiske Ridderlighed, hans upraktiske Livsanskuelse, men kun med sin Forfængelighed, ikke med sit Hjerte — det vil sige, hun satte Pris paa det som et *gentlemanly accomplishment*, som noget, der forekom hende nobelt, ligesom den Maade, hvorpaa han sad tilhest eller Formen af hans Profil. Men sætte sig ind i hans Tankegang, det kunde hun ikke. Og medens Lidenskaben hos hende bestandig voxede, saa forvandlede den tidligere utaalmodige Uvillie hos ham sig til pinlig Afsky — noget saa Forfærdeligt, at han tidt greb efter Revolveren . . . for at berolige sig. Men han var fireogtyve Aar gammel, og — Livet kunde have været saa smukt, hvis . . . Tidt smilede dog endnu et blegt, dødssygt Haab til ham ligesom fra det Fjerne. Men hvorfra Frelsen skulde komme, det vidste han rigtignok ikke.

Imidlertid gik Dagene, Dagen, der var bestemt til Forlovelsesgildet, nærmede sig. Fainacky, der havde opkastet sig til *maître de plaisir*, en ophøiet Bestilling, som Ingen røbede Lyst til at gjøre ham stridig, arbeidede med roesværdig og utrættelig Iver paa at give Festen en særlig Glans. Næsten hver Time fik han en ny Idee. Han betegnede en Række Havegange, som skulde pyntes med kulørte Lamper — lod et Buskads beklippe, bag hvilket Musikken — Musikcorpset ved et Infanteriregiment, som laa i Garnison i Nærheden — skulde anbringes.

»Musikken er den mest poetiske af alle Kunster, saa længe man spares for Synet af de udøvende Kunstnere,« havde han sagt til Fru v. Harfink i Anledning af disse Foranstaltninger, »den første Betingelse for en vellykket Fest er — et skjult Orchester!«

Han komponerede selv to gribende Stykker, en Paula Galop og en Selina Kvadrille, for at gjøre Programmet mere fyldigt. Udsmykningen

af Havesalen blev udført under hans Ledelse af en Tapetserer, der var forskrevet fra Wien. Han udfyldte Invitationskortene og bestemte Vinene til Souperen, udkastede en Skizze til Blomsterdekorationerne paa Bordet. Men Spisesedlerne vare dog hans Mesterstykke. Dem havde den civiliserede Menneskehed aldrig seet Mage til. Ved hver Couvert skulde der ligge en Pergamentrulle, overvunden med en Guldsnor, ved hvilken Seglet med Harfinkernes Vaaben var anbragt. Denne gyldne Bulle dannede Glanspunctet af de Fainacky'ske Opfindelser, alt andet: Fakkeltoget ved Midnat med Lykønskningstale til det forlovede Par fra de taknemmelige Harfinkske Undersaatter, Fyrværkeriet, ved hvilket Parrets nydeligt sammenslyngede Forbogstaver, foreløbigt kun Døbenavnene, skulde lyse i Ildskrift, var Biting. Og under denne travle Virksomhed havde den beundringsværdige Polak endnu tilstrækkelig Tid til at anstille forskjellige Iagttagelser og forberede hemmelige Extrafornøielser for sig selv.

Engang faldt det ham tilfældigt ind at se nøiere paa Olga Dangeri, som han før ikke havde skjænket den mindste Opmærksomhed. Efter at have beseet hende nøie, fandt han, at det var Umagen værd at tage hende i Øiesyn en Gang til. Snart fik han den Vane bestandig at forfølge hende med sit kolde og frække Blik, naturligvis kun bag Ryggen paa den smukke Grevinde Selina, som han vedblev at gjøre Cour til, uden nogensomhelst bestemt Hensigt, af planløst Liebhaveri. Hvor han kunde gjøre det uden Frygt for at blive seet, listede han sig bagefter Olga, sagde hende overdrevne Smigrerier frækt op i Øinene og beviste hende de mest paatrængende Opmærksomheder. Det eneste Udbytte, han hidtil havde opnaaet, var, at hun undgik ham, naar hun blot kunde. Han følte sig tilfreds med dette Resultat.

»Stakkels Pige! Hendes krampagtige Tilbageholdenhed er jo et tydeligt Tegn paa hendes Angst ved at mærke det Oprør hendes Følelser ere komne i. Lidenskaben arbeider i hende. Det staaer jo skrevet paa hendes Ansigt!« sagde han til sig selv.

I Virkeligheden maatte det være enhver opmærksom Iagttager paafaldende, at Olga i den sidste Tid var bleven grebet af en eiendommelig Sindsbevægelse. Hun var endnu mere ordknap end ellers. Hendes Læber lyste ligesom med Feberrødme i hendes paafaldende blege Ansigt. Alle hendes Bevægelser røbede Træthed. Hendes Skjønhed vandt derved i mystisk, magisk tiltrækkende Ynde. Ved sin første Optræden i Dobrotschan troede Polakken at have opdaget en gjensidig Tilbøielighed mellem Treurenberg og den smukke »Komediantdatter«, men da han ikke siden havde seet noget, som kunde bestyrke ham i hans Mistanke, saa havde han glemt sin oprindelige Formodning. Alle Symptomer paa en lønlig Sindsbevægelse, som traadte frem hos Olga, udlagde Ladislaus Fainacky til Gunst for sig.

XXXI.

I Begyndelsen af September! Sæden er høstet, Vinden farer hen over Stubbene — en svag, ubehagelig tør Vind, som bestandig paany bortjager Skyerne, der hver Formiddag i store, phantastisk formede Flager seile hen over den blaa Himmel, for saa henad Kl. tolv at forsvinde sporløst. Hele Naturen røber Træthed og Tørst. Jorden slaaer Revner, paa Roemarkerne ere Bladene fortørrede paa Stengelen nær — tykke, hvide Stengler som stjerneformige, matte og kraftesløse strække sig henad Jorden rundt omkring Roden.

Intetsteds paa hele Egnen virker Tørken saa ødelæggende, som paa det med daarlige Jorder velsignede Dobrotschan. Man er der ikke engang istand til at bevare Parkens grønne Friskhed. Kilderne tørre ind. Græsset er graat med store brune Rustpletter, ligesom et forslidt, lurvet Gulvtæppe. De gamle Træers Løv hænger med brune Kanter og rasler tørt paa Grenene.

Alt længes efter et Tordenveir — man føler, at Forløsningen her vil være forbunden med et stort Oprør. Et eller andet vil gaa tilgrunde derved, vil briste sønder! Det tilbageholdte Liv i denne til kvælende Træthed tvungne Natur vil, naar det endelig vækkes, vredt kræve et Offer. Det er umuligt andet — man maa finde sig i det. Ialtfald vil det, som bliver tilbage, være forfrisket og styrket, atter trives. Alt er at foretrække for denne almindelige Henvisnen og Vansmægten, saa langt Øiet naaer, for denne evindelige, haanligt leende Vind, der jager Skyerne bort.

Idag tier den for første Gang i mange Dage, Barometret falder og i Horisonten optaarne sig sorteblaa Skyer, næsten lige saa skarpe i Omrids som fjerne Bjerge, saa mørkt truende, at man til andre Tider vilde have betragtet dem med Skræk. Idag speider man længselsfuldt efter dem, udbryder: »Endelig, endelig!«

Men de stige ikke høiere, Luften bliver mere og mere lummer og der falder ikke en Draabe Regn.

I den mest skyggefulde Del af Parken ligger en Dam, omkranset af Siv, omgiven af tætte Buske, som ellers staa saa frodige, men nu ere forkomne med sparsomt Løv, og fra Krattet rage de sorte Skeletter af flere udgaaede Træer mægtigt op mod Himlen. Sidste Vinter, kort efter at Enkebaronesse Harfink havde kjøbt Dobrotschan, vare de sidste af Træerne — Træer, der vare lige saa gamle som den Familie, der vare gaaet tilgrunde paa Dobrotschan — gaaede ud. Som

tause Vidner om Reisningen mod det nye Herskab ragede de endnu op mod Himlen i livløs Stivhed. Man havde ikke tænkt paa at rydde dem bort.

Dammen, i normale Aar et smukt, mørktglinsende Vand, er nu næsten svunden ind til en Pyt, bedækket med et Net af Sumpplanter. Og mærkeligt nok, nu, da alt rundtom er fortørret, da Roserne allerede dø i Knoppen, blomstrer det frodigt i Sumpen, gult, hvidt, blegviolet.

Ved Bredden af Dammen, halvt nedsunken i Dyndet, ligger en gammel Baad og i den sidder Olga, iført en hvid Kjole og med en rød Rose i Beltet — en af de faa Roser, som Heden har sparet. En opslaaet Bog hviler i hendes Skjød. Hun stirrer drømmende, med halvt tillukkede Øine ned i Vandet, den Mudderpøl, hvori Himlen afspeiler sig. Hun holder sig noget bøiet, hendes Arme hænger slappe ned. Af og til farer ligesom en Febergysen gjennem hendes slanke Skikkelse. Det er en Fortælling af Turgenjew, hun har læst i, »Den første Kjærlighed«, men hun er ikke naaet udover de første Sider. Hendes Tanker have ikke grebet Traaden i Fortællingen; de ere altfor optagne af mangfoldige andre Ting.

»Hvorfor er Lato bleven saa forandret, hvorfor undgaaer han mig, hvad har jeg gjort, der kan mishage ham?« spørger hun gjentagende sig selv. Og hun sidder der, saa hensunken, med Hænderne foldede i Skjødet, og stirrer ned i det brune, mudrede Vand.

Olga havde ikke lagt Mærke til, at Fainacky, lokket hid af hendes lyse Kjole, som skinnede frem mellem Buskene, havde nærmet sig Dammen og nu allerede i længere Tid beskjæftigede sig med at stirre paa hende.

»Hun elsker!« læspede han, undersøgende det drømmende Udtryk i den unge Piges Ansigt — hans Forfængelighed tilføiede strax: »Hun elsker mig!«

Han forsøgte at magnetisere hende, det vil sige, ved sit ufravendt paa hende rettede Blik at tvinge hende til at se paa ham. Hans Experiment mislykkedes. Saa greb han til et andet Middel for at gjøre sig bemærket. Med sin tynde, skurrende Tenorstemme begyndte han at fløite *»Salve dimmora casta e pura«* af Gounods »Faust.«

Denne Gang vender hun sig om, men hendes Øine antage et alt andet end glad Udtryk. Hun reiser sig op, stiger ud af Baaden og vil gaa forbi den paatrængende Tilbeder, uden at sige et Ord, slaa ind paa den korteste Vei op til Slottet. Han viger ikke fra hendes Side.

»Frøken Olga, jeg har noget at sige Dem!« hvisker han.

»Har De?«

»Ja, jeg vilde gjerne engang udtale mig for dem, oplyse Dem om Ting, som De har misforstaaet — lade Dem se tilbunds i mit Hjerte.«

Han er standset under denne lange Tiltale. Hun er ogsaa bleven staaende, en ærgerlig Forlegenhed sammensnører hendes Strube. Hun vilde gjerne sige noget, som lukker Munden paa ham, bibringer ham den Overbevisning, at hun ikke i mindste Maade interesserer sig for hans »Hjerte.« Men hun vilde sige det til ham, uden at blive grov . . . Hvorledes skal hun det — alt, hvad der kommer hende paa Læben, er grovt og heftigt.

»De har hidtil misforstaaet mig aldeles,« forsikkrer han. »O, Olga, hvorfor kan de ikke aflægge deres Mistro overfor mig?«

»Mistro?« gjentager hun næsten mekanisk. »Jeg veed ikke af nogen Mistro.«

»Nægt det ikke,« vedbliver han med mere og mere nasalt miauende Ømhedslyde, idet han folder Hænderne, »nægt det ikke, De nærer en dyb Mistro til mig. Det saarer mig, det gjør mig ondt og — det gjør Dem ondt!« — Olga troer neppe sine egne Øren. Uden at sige et Ord, seer hun kun studsende, forundret og ængstelig paa ham, næsten som om hun var bange for, at han pludselig var bleven tosset.

»Nei, nei, De maa høre paa mig,« udbryder han i høieste Affekt, »denne Mistro maa fjernes — den Mistanke, som ene og alene forhindrede Dem i at føle, hvor varmt og oprigtigt mit Sværmeri er for Dem! De maa da have lagt Mærke til, hvormeget jeg sværmer for Dem?«

Paa dette Punct tabte hun Taalmodigheden, og maalende ham fra Top til Taa, siger hun ivrigt: »Jeg har lagt Mærke til, at De har faaet den høist ubehagelige Vane at forfølge mig med deres Blik og sige mig Ting, som De antager for Høfligheder, hovedsagelig, naar De vidste dem ubemærket!«

»Det skete af Hensyn til Dem,« forsikkrer han.

»De maa undskylde, at jeg ikke kan sætte mig ind i Deres Tankegang,« svarer hun skarpt, »men jeg bryder mig ikke om den Slags Hensyn!« Og med et stolt Kast med Hovedet vender hun sig bort fra ham og gaaer henimod Slottet.

Et Øieblik seer han efter hende ligesom lamslaaet. Hvor hendes Gang er let, hvor hendes lyse Skikkelse tager sig prægtig ud i den mørke Allee!

»Hun elsker, hun lider!« mumler han ved sig selv. Hans Phantasi fænger paa engang Ild. Det dreier sig ikke længer om en flygtig Forelskelse for ham, nei! Han er bedaaret, han tilbeder hende!

I et Sæt har han indhentet hende.

»Olga!« udbryder han heftig. »Saaledes maa De ikke gaa fra mig, o, min herlige, uforlignelige Olga! Jeg elsker Dem, jeg elsker Dem over al Beskrivelse!« Han kaster sig ned for hendes Fødder og griber fat i hendes Kjole.

»Tag Alt, hvad jeg eier, mit Navn, mit Liv, min Stilling, jeg lægger en Krone for Deres Fødder!«

»Det gjør mig uendelig ondt,« mumler hun, nu oprigtig bestyrtet, »men jeg kan ikke — jeg kan virkelig ikke!« Dermed vil hun rive sig løs fra ham.

Med den uforlignelige Haardnakkethed hos en forfængelig Nar, der ikke vil give Slip paa sin selvbehagelige Indbildning, holder han hende fast.

»O, tving ikke deres deilige Læber til at søge efter grusomme Ord, som De dog ikke finder og som strider mod Følelsen i Deres Bryst. Jeg har iagttaget Dem, Alt hos Dem aander Kjærlighed. O, Olga, min Stjerne, min Dronning, siig det, Du elsker mig!«

Hans Ansigt er fortrukket af en forelsket Grimace, han griber efter den unge Piges Hænder og trykker sine hede, fugtige Læber paa dem.

Med et Udtryk af Væmmelse river hun sig løs fra ham. Idetsamme kommer Lato gaaende.

Fainacky reiser sig op. De to Mænds Øine mødes. Treurenbergs Blik udtrykker harmfuld Foragt, Polakken har noget Usikkert, Ubestemt, bag hvilket der ulmer et dybt Had. Et Øieblik staa de tause overfor hinanden, saa bider Polakken sig i Læben og gaaer.

XXXII.

Hvad er der egentlig paafærde, hvad var det?« spørger Treurenberg urolig, idet han gaaer hen til den blege unge Pige.

»Ingenting, ingenting,« svarer hun, »ingenting, som jeg kunde blive fornærmet over.« Hun tier. Efter en kort Pause tilføier hun med skjærende Bitterhed: »Tvertimod, han har jo vist mig en stor Ære, han har villet gjøre mig til Grevinde Fainacky! Det er rigtignok faldet ham ind noget sent — efterat han før har været noget paatrængende.«

Lato trækker uroligt i sit Overskjæg, saa lidt efter mumler han noget tvungent: »Naa . . . og kunde Du virkelig ikke beslutte Dig dertil?«

»Lato!« udbryder Olga oprørt.

»Naa . . .« et bittert Udtryk fortrækker hans Læber saaledes, at han i Øieblikket slet ikke ligner sig selv — »en ung Pige, som overhovedet vil giftes, maa tage tiltakke!« støder han frem.

Han har vendt Hovedet bort fra hende, rundtom ham er det stille, den aandeløse Lummerhede behersker alt, Blade og Græs og de to unge, smukke Mennesker.

Pludselig hører han et hæst, halvkvalt Skrig — en Kjoles Raslen, hastige korte Skridt . . . Han seer op. Der i Alleens grønne Ramme seer han hendes høie Skikkelse flygte for ham. Alt hos hende, hver Fold i hendes hvide Kjole udtrykker krænket Stolthed. Han burde lade hende gaa! Men han kan ikke, han iler efter hende; før hun veed af det, har han lagt sin lette, varme Haand paa hendes Arm.

»Olga, min stakkels Olga, saaledes var det ikke ment,« udbryder han indtrængende og mildt. »Tag dog imod Fornuft, Barn! Jeg vilde jo ikke fornærme Dig, jeg vilde kun være fornuftig for Dig!«

Hun vender Øinene bort fra ham, saa brister hun pludselig i en heftig, ubetvingelig Graad.

»Stakkels Barn! Vær dog stille!« mumler han; »nei, det kan jeg ikke holde ud. Har jeg da virkelig krænket Dig saa dybt? Jeg . . . det er jo ligefrem til at le ad, jeg, som vilde lade mine Fingre skjære af for din Skyld! Kom, vær nu rolig,« og dermed drager han hende ned paa en Bænk af Birkegrene og sætter sig ved Siden af hende.

Hendes Bryst arbeider endnu bestandigt ligesom et lille Barns, der ikke kan blive færdig med sin Graad, selv efter at Grunden til dets Sorg er borte. Han tager hendes Haand i sin og klapper den let.

Noget ligesom en svag Rus banker i hans Aarer, en Følelse af uendelig Tilfredshed, pludselig Lyksalighed opfylder ham og midt i den blander sig en pinlig Uro, en langsomt til Bevidsthed vaagnende Anelse om, at Alt, hvad han siger og gjør, er forkert, at han er slaaet ind paa en gal Vei, at han staaer i Begreb med at begaa en Uret, og alligevel vedbliver han at holde den unge Piges Haand i sin og se hende ind i Øinene.

»Hvorfor er Du ikke altid saa god imod mig?« spørger hun ham troskyldigt.

Hans indre Uro voxer, han lader hendes Haand falde.

»Hele sidste Uge er Du gaaet forbi mig, som om Du slet ikke saae mig!« udbryder hun bebreidende. »Har Du været vred paa mig, har jeg gjort Dig imod?«

»Men, Olga!«

»Altsaa, hvad var der da iveien!?« udbrød hun og trængte mere og mere heftigt ind paa ham.

»Aa, jeg havde saa meget at tænke paa,« mumler han klangløst.

»Stakkels Lato!« hvisker hun uendelig blødt. »Jeg tænkte det nok. Naar Du vidste, hvor tung jeg var om Hjertet for din Skyld! Vil Du da slet ikke skrifte nogle af dine Sorger for mig? Det letter saadan, naar man kan udtale sig til Nogen. Betro mig din Sorg.«

Og inden han endnu havde fundet Svar paa hendes rørende Ord, har hun taget hans høire Haand i begge sine og trykket den op til sin Kind.

Saa opdager han pludselig Polakken, som, staaende i nogen Afstand, speider henover Olgas

mørke Hoved, og hvis gule Ansigt har et eiendommeligt lurende Udtryk.

Treurenberg har neppe opdaget ham, før han igjen er forsvunden.

En kold Gysen farer gjennem Lato. Hans løftede Stemning viger Pladsen for en pinlig Slappelse. Han staaer op.

»Og vær nu fornuftig,« siger han; »gaa hjem og vask dine Øine, de Andre behøve ikke at se, at Du har grædt.«

»Aa, de skal heller ikke faae det at se, der er endnu længe til Diner. Kom, gaa en Tour med mig gjennem Parken. Solen staaer lavt, det er ikke længer saa varmt som før!«

»Jeg kan ikke, Barn . . . jeg skal skrive et Brev,« svarer han tøvende.

»Som Du vil,« siger hun dæmpet, saa tilføier hun efter en kort Pause: »Men . . . Du har alligevel forandret Dig overfor mig.«

Inden han kan svare, er hun forsvunden.

Over Stien, som hun har forladt, lægger sig et rosa Skjær — Bladene af den røde Rose, som Olga har baaret i sit Belte!

*

Treurenberg er tilmode som En, der er skræmmet op af en dyb Bedøvelse. Han vakler under Gangen og holder Haanden for Øinene, som om endog det dæmpede Eftermiddagslys voldte ham Smerte. Det Forfærdelige — Søde, hvorefter han længes, som han er bange for, rykker nærmere og nærmere, han behøver kun at strække Haanden ud efter det og . . . Han stamper med Foden, aa, hvor det er afskyeligt at tænke paa Sligt. En hæderlig ung Pige, en Slægtning af hans Hustru! Som om Sligt overhovedet var muligt! Det er Feberphantasier, Fostre af et ophidset Nervesystem, som plage ham. Han ryster sig, som om han vilde afkaste en Byrde, saa bøier han med raske, faste Skridt ind paa en Sti i modsat Retning af den, der er bedækket med Rosenbladene.

Med Blikket fæstet mod Jorden er han lige ved at løbe paa Polakken. De to Mænds Øine mødes, uvilkaarligt vender Lato Ansigtet bort fra Fainacky, hans Træk have derved et forlegent Udtryk, som opfylder Fainacky med hæslig Skadefryd.

»Naa,« begynder han trædsk, »din lange Samtale med den smukke Olga lader til at have indvirket mindre heldigt paa din Stemning, end jeg havde ventet.«

Ellers vilde Treurenberg have givet et skarpt og affærdigende Svar paa slige Udfald — idag føler han sig nødsaget til at søge efter Ord, at give en Forklaring, at undskylde sig.

»Hun var meget ophidset,« mumler han, »jeg havde stor Møie med at berolige hende. Hun . . . hun er pirrelig og nerveus, hendes Stilling i min Svigermoders Hus hører ikke til de behageligste.«

»Naa, Du gjør jo alt hvad Du kan for at forbedre denne Stilling for hende,« fløiter Fainacky skinhelligt.

»Og Du, for at gjøre den umulig for hende!« siger Treurenberg opfarende.

»Hm, har den smukke Olga maaske beklaget sig over mig?« spørger Fainacky.

»Som om det var nødvendigt!« udbryder Treurenberg. »Troer Du da, at jeg ikke har Øine i Hovedet, at jeg ikke lægger Mærke til, hvordan Du lister Dig efter hende og forfølger hende med Øinene?«

Fainacky streifer ham med et lurende Blik, saa leer han hult og skurrende.

»Naa ja, jeg indrømmer, at jeg har gjort lidt Cour til hende, jeg synes om hende. Ja, ja, jeg nægter ikke, at jeg er modtagelig for kvindelig Skjønhed — jeg har aldrig ageret hellig!«

»Saa, idag lader det ialtfald til, at Du har gjort Forsøg paa at besmykke din Paatrængenhed,« udbryder Treurenberg, idet han med knusende Foragt seer ned paa dette karrikerede Exemplar af Menneskeslægten, »Du har jo tilbudt hende din Haand!«

Neppe ere disse Ord undslupne Lato, før han allerede indseer, at det var en Dumhed at udtale dem og derved opægge Fainacky.

Denne er bleven ligbleg, hans Træk have antaget et ubeskrivelig hadefuldt Udtryk.

»Det er sandt,« siger han, »at jeg i Øieblikket forglemte mig selv og tilbød din lille Protegée min Haand. Aa Gud, jeg er ikke den første Adelsmand, som i et Øieblik af Enthusiasme og for at berolige en knibsk Skjønheds Nerver, har tilbudt en fattig Pige uden Extraktion Ægteskab. Naa . . . den Hindring, som spærrer mig Veien til hendes Hjerte, lader til at være af en saa alvorlig Natur, at jeg ikke vil gjøre noget Forsøg paa at rydde den bort!«

Med en afskyelig Betoning og et udfordrende Smil slynger han Treurenberg Ordene i Ansigtet.

»Hvilken Hindring mener Du?!« udbryder Lato heftig.

»Forlanger Du virkelig et Svar af mig?« siger Polakken med en tynd, perfid, giftig Stemme, der lyder som en Slanges Hvislen.

Ude af sig selv af Vrede løfter Treurenberg Haanden.

Polakken maaler ham med Blikket.

»Hvis Du vil duellere med mig, behøves der ikke et saa drastisk Middel til at formaa mig dertil. Men troer Du virkelig, at det vilde være heldigt for din . . . din smukke Protegées Rygte, hvis Du duellerede med mig for hendes Skyld?« Og dreiende sig om paa Hælen gaaer Fainacky henimod Slottet.

Men Lato staaer endnu paa samme Plet, staaer der som rodfæstet og uden at kunne løsrive Blikket fra Jorden.

XXXIII.

Nu er det om Aftenen efter Dineren, og den forgyldte Lysekrone i den store Havesalon, hvor man pleier at drikke Kaffe, er tændt. Selina sidder ved Klaveret og accompagnerer Fainackys Sang. Paula og hendes Moder ere inde i deres private Gemakker, ivrigt beskjæftigede med at syne Dele af Udstyret, som ere komne med Posten fra Wien. Lato er standhaftig bleven i Havesalonen. Med heltemodig Taalmodighed holder han ud, medens Fainacky afvexlende klynker: »*J'etais assis près d'elle, un souffle d'air leger — apportait jusqu' à moi l'odeur des orangers,*« eller hulker: »*Je me mis à pleurer, comme on pleure à vingt ans!*«

Han accentuerer de følelsesfulde Steder med dramatiske Fagter, medens han paa det mest Grusomme ælter sit Lommetørklæde og mishandler det paa enhver Maade. Efter hver Sang komplimenterer han Selina for hendes Klaverspil. Hendes Anslag minder ham om Madame Essipoff. Selina, som, hvad Smiger angaaer, er velsignet med en sjelden Fordøielse, sluger alle hans Lovtaler, idet hun seer paa ham, som om hun længtes efter mere.

Olga gaaer frem og tilbage paa den store, gule Grusplet udenfor Havedøren. Lyset som falder ud gjennem Dør og Vinduer belyser skarpt den ene Halvdel af hendes Skikkelse. Hun holder Hovedet noget bøiet, Hænderne har hun foldet. Alle hendes Bevægelser have en eiendommelig glidende Ynde. Hvor meget Treurenberg end gjør sig Umage for at afvinde den Avis, han læser i, nogen Interesse, er han dog ikke istand til at forstaa en eneste Sætning. Bogstaverne bevæge sig for hans Øine som en Legion af kravlende Insekter. Træt af sin frugtesløse Anstrengelse seer han op, da møder hans Øine Olgas, som hvile paa ham med et Udtryk af ubeskrivelig kjærlig Deltagelse. Han farer sammen, vil paany fordybe sig i sin Avis, men inden han seer sig om, er hun traadt ind fra Haven og har taget Plads paa en lille Stol ved Siden af ham.

»Er der noget iveien med Dig?« spørger hun.

»Hvad skulde der være iveien?« svarer han undvigende.

»Jeg troede, at Du havde Hovedpine, Du er saa bleg!« siger hun, rigtig saa husmoderlig bekymret.

»Olga, jeg vil alvorligt foreslaa Dig at studere Medicin, Du har et saa skarpt Blik for Sygdomssymptomerne hos dine Medmennesker!«

Dermed søger Lato at bortironisere hendes alvorlige Stemning.

Hun slaaer ham med spøgende Irettesættelse paa Armen.

Saa vender Polakken sig om imod de To, midt i et yderst virkningsfuldt Foredrag af Massenets »*Nuits d'Espagne*«. Et djævelsk Udtryk blinker i hans hæslige, grønne Øine.

»Naar I vil passiare, kunde I da gjerne gaa ud i Haven, istedetfor at forstyrre os her!« udbryder Selina skarpt.

Lato farer sammen og fordyber sig igjen i Studiet af Avisen. Da han atter seer op, er Olga forsvunden. Urolig staaer han op og stiller sig hen i Havedøren. Over Haven derude ruger Septembernattens lumre Trylleri. Maanen er endnu ikke kommen frem — den vaagner først sent, men utallige Stjerner tindre paa den sorteblaa Himmel og kaste et mat sittrende Sølvskjær over den natdunkle Jord. Olga er ikke til at se — jo der . . . Han gaaer et Par Skridt frem . . . hun gaaer hurtigt. Han staaer som rodfæstet, seer efter hende, indtil hun er forsvunden mellem Buskene, saa gaaer han ind i Havesalen igjen.

Nu er det Selina, som synger, og tilmed en stor Arie af »Lucretia Borgia«. Hun er Elev af Fru Marchesi og har en smuk, det vil sige sjelden omfangsrig og stor Stemme, som maaske vilde gjøre megen Lykke paa Scenen, men derimod virker overordentlig ubehageligt i et forholdvis snevert Rum. Der er ligesom man blæste Trompet i en Salon.

Hans Kones Sang er det Eneste i Verden, som Lato paa ingen Maade kan udholde og han har heller aldrig gjort det. Gaaende tvers igjennem Havesalen, forsvinder han gjennem en Dør, som fører ind til det Indre af Huset.

Allerede som ganske ung Kone har Selina taget sin Mand det ilde op, at han satte saa ringe Pris paa hendes musikalske Præstationer; selv nu, da hun søger at vedligeholde hans Ligegyldighed overfor hende i enhver anden Henseende, er hendes Kunstnerfølsomhed vedbleven at være den samme.

Idet hun strax afbryder sin Sang, raaber hun efter ham: »Er det en Demonstration?«

Han hører det ikke.

»*Continuez donc, ma cousine*, jeg be'er dem!« fløiter Polakken.

Med fordobblet Energi og accompagnerende sig selv, fortsætter Grevinde Selina sit Foredrag, og efterat have afrundet sin Præstation med en halsbrækkende Bravourkadence, tager hun Hænderne bort fra Tangenterne. Gracieust lænet op til Klaverlaaget og med enthusiastisk lukkede Øine har Polakken lyttet dertil.

»Selina, De er en Engel!« udbryder han nu, da hun har endt. »Hvis jeg var i Treurenbergs Sted, maatte De synge for mig fra Morgen til Aften!«

»Min Mand finder ikke Behag i min Sang,« svarer Selina skarpt; »jeg behøver kun at tage den første Tone, saa gaaer han ud af Værelset,

De saae det jo nylig selv. Han er ligesaa umusikalsk som en Pudelhund!«

»Mærkværdigt!« udbryder Polakken og tilføier efter en lille Pause: »Det havde jeg egentlig ikke tænkt mig; da jeg kom hertil — De husker nok, jeg kom ganske uventet og kunde ikke finde Nogen, der kunde melde mig — naa, saa forvildede jeg mig ogsaa ind i denne Sal . . .« Han tav.

»Naa ja, og hvad saa mere?« udbryder Selina.

»Naa, Nina eller Olga, hvad er det nu Deres lille Protegée hedder?« Han knipser utaalmodig med Fingrene.

»Olga! Naa, hvad er der med hende?«

Grevinde Selina rynker ærgerlig Panden.

»Ingenting, ingenting, ikke andet end . . . hun sad just ved Klaveret og klimprede et eller andet, Lato hørte paa hende med en Andagt, som om hun —«

Men Selina er sprungen op og med heftige, korte Skridt gaaet hen til Havedøren, næsten som om hun trængte til frisk Luft. Hendes Ansigt er meget rødt og hun trækker urolig i de hvide Kniplinger paa sin Jabot.

»Hvad har jeg da gjort, har jeg fortørnet Dem?« klynker Polakken og vrider sine Hænder.

»Aa nei, De har slet ikke noget med Sagen at gjøre!« siger Grevinden opfarende. »Jeg forstaaer mig ikke paa Lato, det er ligefrem smagløst af ham at give sig saa paafaldende af med denne grønne Græshoppe!«

»De skulde søge snart at faae hende gift,« sukker Fainacky.

»Søg De bare, søg De . . .« efter Grevinden ham; »med den stivsindede Skabning gjør man ikke, hvad man vil!«

»Hun maa ganske vist være vanskelig at faae anbragt,« klynker Fainacky, »den sørgelige Herkomst . . . ingen Formue!«

»Ingen Formue?!« udbryder Selina.

»Jeg mente, at Olga fuldstændig var henvist til Deres Mamas Høimodighed!« udbryder Polakken livligt.

»Aldeles ikke. Fader har endnu af Resterne af hendes Moders Formue reddet en meget pæn Formue for Olga; hun raader over en Kapital af tre — til firehundredetusind Gylden; det er tilstrækkeligt til at gjøre et meget anstændigt Parti; men denne opblæste Skabning lader til at have sat sig i Hovedet at vente paa en Prins af Blodet!«

Den unge Kone stamper med Foden.

»Aha, og mener De virkelig, at kun Olgas Ærgjerrighed forhindrer hende i at indgaa et fornuftigt Giftermaal?« bemærker Polakken og stirrer med tydeligt Forsæt ud i Luften.

XXXIV.

Det er Morgenen før det vidt og bredt udbasunede Forlovelsesgilde. Byuhret i K. har allerede slaaet tre, da Treurenberg med slapt hængende Tøiler rider tilbage til Dobrotschan henad den ensomme Chaussee. Han har tilbragt Natten sammen med et Par Officierer hos Grevinde Wodin, hans gamle Flamme, der »lod ham sidde«, fordi hun havde mere praktiske Livsanskuelser end han — end han havde dengang, vil det sige, thi senere er han jo fulgt hendes lysende Exempel og er ligeledes bleven praktisk. Det er ikke heldigt for ethvert Menneske!

Selskabet, som var forsamlet hos Grevinde Wodin, havde været usædvanlig animeret; — hun var derfor den eneste tilstedeværende Dame, med Undtagelse af Majorinden, et neutralt, klodset Fruentimmer, som faaer Grevindens aflagde Klæder. Af Herrer var der derimod en hel Mængde, næsten hele Officierscorpset og en eller to Herrer fra Nabolaget. Man fordrev Tiden med at spille Kort. Lato havde i Begyndelsen ikke deltaget, men var gaaet fra det ene Spillebord til det andet og havde »kigget«, saa havde han taget Kortene for sin Cousine, da denne, pludselig greben af en uovervindelig Danselyst, havde reist sig, for ialtfald »at danse en Gang rnndt i Værelset«. Hun valsede, saa hun var lige ved at tabe Veiret, med Treurenbergs Fætter, Kadetten Flammingen, som aabenbart var forelsket i hende til op over begge Øren. En Dragonofficier dreiede paa en lille Salonlirekasse. Da hun atter vendte tilbage til Spillebordet, havde Lato vundet en hel lille Formue til hende. Hun gratulerede ham til hans Held og raadede ham til at udbytte det for sig selv. Han forsøgte det.

Mellem Partierne havde man drukket hed Vin og moret sig over slibrige Vittigheder. Treurenberg havde leet høiere end de Andre, skjøndt han egentlig ikke holdt af den Slags, især ikke i en Dames Nærværelse. Men Grevinden havde jo udtrykkelig bedt om at blive behandlet som Mand, og hendes Veninde — naa, hun havde ved et ulykkeligt Forsøg paa at vænne sig til at ryge, faaet saa ondt, at hun maatte lægge sig ind paa en Chaiselongue i det tilstødende Værelse.

Medens dette Offerlam for slette Sæder, for hvilke det aabenbart ikke var skabt, var fraværende, havde Stemningen høinet sig betydelig, indtil pludselig den stakkels lille Flammingen, som endnu for lidt siden lystigt havde valset omkring i Værelset med Husets Frue, begyndte at græde bitterligt. Man forsøgte ganske vist at afvinde denne berusede Vemod en komisk Side, men den havde alligevel gjort Stemningen betydeligt Afbræk. En af de Tilstedeværende begyndte at spille paa Lirekassen, for derved at sætte Liv i Selskabet, men uden tilsvarende Udbytte. Man var træt, man fandt Luften kvælende, Røgen begyndte at blive for tæt, den Ene kunde ikke længer se den Anden. Saa fik man det ulyksalige Indfald

at lukke et Vindue op. Den friske Luft, som strømmede ind midt i denne usunde, graa Dunst, virkede eiendommeligt paa de Forsamlede, de bleve paa engang stille, hvorpaa de i Løbet af meget kort Tid spredtes til alle Tider, ligesom Spøgelser, naar Klokken har slaaet et.

Lato havde trukket sig tilbage tilligemed de Andre og fra sin Cousines Salon medtaget den behagelige Bevidsthed om at have siddet i Held, det var dog altid noget. Dermed red han gjennem den dødsstille By, saa længer ud mellem de øde Rugmarker, fra hvilket intet Neg mere ragede op, og mellem de mørke Strækninger af frisk pløiet Jord, fra hvilke en krydret Jordlugt steg op til ham, som talte om bestandig tilbagevendende Frugtbarhed. Maanen stod høit paa den næsten farveløse Himmel, bleg og uden Glans som en lille Sky, den østlige Horisont var farvet af et gulligt Skjær. Morgendæmringen hang endnu, udviskende alle Omrids, hvidlig, halvgjennemsigtig som en tynd Taage over Alt, Luften var kjølig, lidt efteraarsskarp. Hist og her flaggrede et vissent Blad ned fra Træerne. Temperaturen havde kjølet sig af i disse sidste Dage, rundt omkring var der faldet Tordenbyger, kun over Dobrotschan herskede endnu stadig den gamle Tørke, her var endnu ikke faldet en Draabe. Treurenberg følte Træthed i alle Lemmer, Trætheden blev mere og mere lammende, han lod Haanden med Tømmen falde ned paa Hestens Hals. Tilhøire og venstre for ham ragede nu mægtige Popler iveiret. Det var den Allee, i hvilken Olgas hvide Skikkelse dengang var kommen ham imøde. Slottet laa tætved. En Gysen gjennemfoer ham — en gaadefuld Angst drev ham tilbage!

Dæmringen trak bort, han kunde nu se Landskabet tydeligt. Græsset i Chausseegrøfterne var gult og vissent, lyseblaa Blomster stode i Massevis langs Veikanten, imellem dem voxede hist og her en Busk vilde Valmuer med tynde Stengler, Blomsterne hang matte ned. De blaa Blomster se saa sygelig blege ud i det gustne Lys, Valmueblomsterne næsten sorte.

Paa engang forandredes Alt — brede, mørke Skyggestriber droge sig henover Veien, Alt, hvad der laa imellem, var bedækket med en rødlig Trylleglans. Tusinde kviddrende Stemmer hilste den frembrydende Morgen.

Treurenberg saae op. Med storartet Alvor steg Solen op i Øst midt i en Halvkreds af rødgylden Dunst.

Ja, med eet Slag var Alt blevet anderledes, Alt — den blege, tomme Himmel fuld af Lys og tonende Begeistring — Jorden vækket til nyt Liv.

Hvorfor fortvivle i træt Modløshed, naar et eneste Øieblik er istand til at omskabe Verden. Ogsaa for ham kunde Solen endnu engang staa op, det kunde endnu engang blive lyst og klart i ham! Da, ved en pludselig Omdreining af Veien ragede Slottet i Dobrotschan op foran ham og stillede sig imellem ham og Solen. Som en Ildebrand flammede Morgenrøden om Bygningens Omrids, der tegnede sig haardt og mørkt af mod denne flammende Baggrund. Treurenbergs momentant opblussende Livsmod sluktes ved dette Syn — Taabelighed, at ville foregjøgle sig noget, for ham gives der ikke mere nogen Solopgang, han har ikke andet for sig end en haard, mørk Mur, der stænger ham ude fra Lys og Haab, og som han ialtfald kan løbe Panden imod, hvis han var gal nok til at prøve paa at gjennembryde den!

XXXV.

Idet Lato traver tæt forbi Slottet, bliver et Vindue lukket i, han løfter Hovedet, det er Vinduet ovenover hans Værelse — Olgas Vindue. Hun har været bekymret for ham, har ventet paa ham. Han begynder at ryste ligesom i den stærkeste Feber.

»Det maa have en Ende,« siger han til sig selv, idet han kaster Tømmen til en søvnig Staldkarl og gaaer ind i Slottet.

Hans Værelse er i Stueetagen, hastig tumler han derind og kaster sig paa Sengen, uden at klæde sig af — pint af en utaalelig ophidset Tilstand; efterhaanden bliver han mere rolig, hans Tanker forvirres, den klare Bevidsthed ophører. Uden at sove trygt, drømmer han. Det forekommer ham, at han holder Olga i sine Arme og svømmer gjennem en Sø, paa hvis Overflade blege Nøkkeroser vugge sig. Paa engang forvandle disse blege Roser sig til graadigt slikkende Flammer, Søen gløder i Ild, en kvælende Røg opfylder Luften. Lato foer op, hans Hjerte bankede heftigt, hans Tunge var tør, et uudholdeligt Mishag snørede hans Bryst sammen, han tørrede Sveden af sin Pande. Han vilde staa op, blot for at undgaa en anden lignende Drøm, men hans store Mathed drog ham endnu engang ned i Puderne. Uroligt væltede han sig paa sit Leie, han troede at være vaagen, han hørte sit Lommeuhrs Tikken, saae de enkelte Meubler, saae Lion, som laa ved Siden af hans Seng — men saa pludselig stod Olga foran ham med store, af en himmelsk Medlidenhed forklarede Øine og hviskede: »Vil Du ikke dele din Sorg med mig?« Hun strakte Armene ud imod ham, han drog hende til sit Bryst — hans Læber mødte hendes — saa vaagnede han med et Skrig. Møisommeligt stod han op, han maatte ikke drømme mere! Han trak et Rullegardin op og saae ned i Gaarden. Klokken var sex. I en Remise vaskede en Staldkarl en Vogn, ellers var alting stille, kun den lille Brønd ved Siden af St. Johannes Statuen mumlede og pladskede. Et Par brune Blade flød paa Bassinet, i hvilket

den sølverne Straale udgjød sig. Vandets urolige Glittren skar Lato i Øinene, han vendte sig bort. Langsomt, med slæbende Skridt begyndte han at gaa op og ned — op og ned, op og ned. Men Bevægelsen forøgede Følelsen af hans store Uro og Kval; han lod sig glide ned i en Lænestol, betrukken med mørkerødt Ruslæder — saa tog han en Bog i Haanden; forgjæves søgte han blot at sammensætte Bogstaverne og Stavelserne -— han var ikke istand dertil; inden han vidste af det, var Bogen gledet fra ham og ned paa Gulvet; ved Papirets Raslen gav det et Sæt i ham. Utaalmodig over sin Nerveusitet rystede han paa Hovedet, tog Haanden op til Panden, han kunde ikke holde denne Tilstand ud — der maatte ske en Forandring. Det kunde ikke længer gaa saaledes! Han tænkte og tænkte. Hvad lod der sig da endnu sammenflikke af Resterne af hans ødelagte Tilværelse? Naa... han maatte søge at stille sig paa en bedre Fod med sin Hustru, hurtigst muligt forlade Dobrotschan! Hvad der saa siden vilde ske — om han nogensinde vilde vænne sig til sin Tilværelse... Aa, Tiden udjevner saa meget, hjælper En ud over saa meget — maaske hjalp den ham ogsaa ud over denne græsselige Elendighed!

Og ligesom en ærlig Kjøbmand, der har en Fallit for Øie, talte han ængstelig sin Creditside sammen. Hans Kone havde jo før elsket ham lidenskabeligt. Han havde i lang Tid ikke tænkt paa hendes fordums Elskværdighed — nu randt den ham tydeligt ihu. Det er ikke muligt, at en saa heftig Følelse kan være fuldstændig bortdød, tænkte han ved sig selv — nei, han var selv Skyld i Selinas forandrede Væsen, men det skulde blive anderledes. Hvis han formaaede at fjerne hende fra hendes Omgivelsers skadelige Indflydelse, skulde det nok lykkes ham at kalde Alt, hvad der var dygtigt og ægte hos hende, frem paany; de vilde slutte sig til hinanden, støtte hinanden som gode Venner. At leve i Wien sammen med hende, det var umuligt, hans umaadelige Følsomhed, som bestandig blev irriteret og saaret i den derværende Atmosphære, forligtes kun daarligt med hendes Forfængelighed, som svælgede i billige Triumfer.

Under saadanne Omstændigheder vare Rivninger uundgaaelige; men de havde jo før talt om at kjøbe et Gods, havde sværmet saa meget for Landlivet. Ja, et eller andet Sted paa Landet, i et smukt, hyggeligt Hjem at glemme Verden, paany vænne sig til Livet — det var det Rette, det var Forløsningen! Han tænkte paa sit døde Barn, maaske skjænkede Gud ham endnu et.

Men hvorledes skulde det gaa Olga? Ved den Tanke følte han ligesom en Kniv fare gjennem sit Hjerte, han havde ikke Ret til at tage sig af den Sag, Olga vilde undvære ham, men endelig . . . maaske vilde hun finde en brav Mand. At han skulde kunne dele hans syndige Følelse, havde han ikke et eneste Øieblik tilstaaet for sig selv; han vilde ikke.

»Den stakkels Skabning vil dog alligevel miste mig,« mumlede han ved sig selv. »Jeg kan ikke hjælpe hende — enhver maa sørge for sig selv!« Det gjentog han flere Gange, idet han trak sine Hænder heftigt frem og tilbage — Hænder, som, smalle, lange, gullig blege og komplet kraftesløse i alle deres Bevægelser, besade noget af den tiltalende Ubehjælpsomhed, der er betegnende for særlig smukke Damehænder. »Ja, man maa sørge for sig selv, maa lære at beherske sig!«

XXXVI.

De Andre ere allerede forsamlede ved Frokostbordet, da Treurenberg træder ind i Spisesalen — alle med Undtagelse af Fainacky, som i sin overdrevne Pligttroskab endnu er optaget af Dekorationen af Havesalen. Denne ivrige *maître de plaisir* har jo fuldt op at bestille hele Dagen, da der iaften skal holdes Generalprøve paa Forlovelsesgildet imorgen. Gjæster fra Nabolaget, Gjæster, som komme langveis fra, blive ventede, for allerede at smykke og beundre Forspillet til den kommende Herlighed.

En Plads ved Siden af Selina staaer tom. Lato gaaer lige derhen. Han bærer intet Spor af sin Sindsbevægelse, af den gjennemvaagede Nat. Temmelig bleg, men forfrisket af en lang Morgentour, korrekt friseret og soigneret, seer han saa usædvanlig smuk og fornem ud i sin lyse Sommerdragt, at Selina lægger Mærke dertil. Han har en Rose i Haanden, og da han bøier sig over den unge Kone, fæster Blomsten i hendes Haar og derpaa kysser hende paa Haanden, tager hun ikke unaadigt imod disse Opmærksomheder. Hun er idag tilbøielig til at være stolt af sin fornemme Eiendom, som hun endnu idag vil faae Leilighed til at presentere for saa og saa mange mindre begunstigede Veninder. Idet hun flygtigt besvarer det lette Tryk af hans Haand, udbryder hun: »Men hvoraf kommer dette ægteskabelige Ganlanteri?«

»Vor Forlovelsesdag, Selina!« siger han i den lette, halvt spøgende Tone, som Ægtefolk af en vis social Kategori gjerne anvende, naar de i Andres Nærværelse hentyde til mere følelsesfulde Ting, og dermed tager han Plads paa Stolen ved Siden af hende.

»Rigtigt, det er vor Forlovelsesdag!« udbryder hun, aabenbart smigret, i samme Toneart. »Og Du har husket den? Du imponerer mig, Lato, til Gjengjæld skal jeg ogsaa idag smøre dit ristede Brød!«

Saa danser Polakken ind i Spisesalen.

»*Changement de décoration!* Du har jo taget

min Plads, Treurenberg!« udbryder han ikke uden Ærgrelse. »Siden hvornaar sidde moderne Ægtefolk sammen?«

»*En famille* er det tilladt, undtagelsesvis!« belærer Selina ham, idet hun lægger de med guldgult nykjernet Smør smurte Brødskiver paa Latos Tallerken. Hendes Blik streifer Fainacky, men vender sig strax igjen bort fra ham. For første Gang falder det hende ind at drage en Parallel mellem denne affecterede Smigrer og sin Mand; den er ikke til Held for Fainacky; hans bajadsagtige Person, som dufter af Skjønhedsmidler, forekommer hende idag ligefrem latterlig. Han gjætter noget af det, som foregaaer hos hende, og ærgrer sig voldsomt. Han nærer slet ingen Følelser for Selina, hverken tilladte eller ikke tilladte, men siden det sidste Sammenstød hader han Lato, som han egentlig aldrig har kunnet lide, af hele sin Sjæl. Den venlige Tone, som Ægtefolkene idag have anslaaet overfor hinanden, bereder ham den mest brændende Ærgrelse. Det staaer klart for ham, at hans sidste Forsøg paa at mistænkeliggjøre Lato overfor Selina er slaaet feil. Nei, han har kun opflammet en vis Følelse af Erobringslyst hos hende. Det piner ham. Han vilde dø af Misundelse, hvis han skulde være Vidne til, at de To bleve forsonede og Lato igjen kunde begynde at nyde godt af sin Kones Millioner. Han sætter sig paa den eneste ledige Stol, og hans grønne Øine lede efter et eller andet, hvormed han kunde ødelægge Stemningen. Endelig fæster hans Blik sig paa Olga, som sidder ligeoverfor ham og brækker et Stykke Biscuit i Krummer paa sin Tallerken.

»Har De igjen ingen Appetit, Frøken Olga?« spørger han ondskabsfuldt.

Det giver et lille Sæt i Olga og hun fører Thekoppen op til sine Læber.

»Finder De ikke, mine Herskaber, at Frøken Olga i den sidste Tid seer saa daarlig ud?« bemærker Polakken, idet han retter sit Spørgsmaal til hele Selskabet.

Alles Øine ere rettede paa Olga, og med grusom Tilfredshed glæder Polakken sig over den unge Piges synlige Forlegenhed.

Treurenberg har ogsaa kastet et Blik paa hende og er bleven forskrækket over hendes smalle Kinders Bleghed.

»Ja, stakkels Olga, Du er virkelig ikke i dit Es,« siger han, idet han med Møie behersker sin Stemme, »man maa for Alvor gjøre noget for dit Helbred.«

»Luftforandring er i saadanne Tilfælde det Bedste,« mener Polakken, idet han vedbliver at forarbeide sin Skinke. Medens han spiser, holder han Albuerne meget langt ud fra Kroppen og undlader aldrig, under Haandteringen af Kniv og Gaffel, at udspile begge sine Lillefingre, som ere prydede med en mægtig lang Negl.

»Det troer jeg med,« siger Treurenberg, og da han nu er mere Herre over sig, end han endnu for kort siden havde anseet det for muligt, tilføier han, henvendt til sin Svigermoder: »Jeg tænker, naar Alt her er kommet i den gamle Skure . . .«

»I den nye, mener Du vel!« falder Paula ham med forelsket funklende Øine i Talen.

»Naa ja, indtil hele Historien er overstaaet,« begynder Treurenberg paany, denne Gang lidt usikkert. Hans Samvittighed melder sig altid pinligt, naar Paula taler om sin Kjærlighedslykke.

»Jeg forstaaer, efter mit Bryllup!« udbryder den glædestraalende Brud triumpherende.

»Saadan i Begyndelsen af October,« svarer Treurenberg modfalden, »kunde Du saa ikke reise med Olga til Syden, Mama. I vilde begge have godt af en Vinter i Nizza.«

»*Tiens, c'est une idée!*« udbryder Selina. »Saa mange af vore Bekjendte agte jo i Aar at reise til Nizza, den halve Ringstrasse vil være der. Det er slet ingen ilde Plan, Lato. Ja, vi kunde meget godt Allesammen tilbringe et Par Maaneder i Nizza.«

»Aa, for os har jeg andre Planer, Line!« siger Treurenberg hurtigt.

»Aa, nu begynder jeg at forstaa det,« yttrer Fru v. Harfink, »vi skal ryddes afveien, Du og jeg, Olga!« og hun smiler bittert.

»Men, Mama!« udbryder Treurenberg.

»De misforstaaer ham totalt, Baronesse,« siger Fainacky ironisk, som endnu er ivrig sysselsat med Kniv og Gaffel, idet han gjør sit Bedste for med sine spidse Albuer at stikke Øinene ud paa sine Bordfæller, »han var jo kun bekymret for Olgas Helbred, men det giver ogsaa Anledning til Bekymring, Mangelen paa Appetit er foruroligende.« Og atter henleder han med ondskabsfuld Grusomhed alle de Tilstedeværendes Opmærksomhed paa den unge Pige, som forgjæves gjør sig Umage for at synke en Bid.

»Jeg veed virkelig ikke, hvad der gaaer af Dig,« udbryder Paula, »hvis jeg blot kunde tænke mig en eller anden Gjenstand til din Flamme, saa vilde jeg sige, at Du var forelsket.«

»For vort Kjøn ere slige Suppositioner ikke tilladte,« bemærker Polakken, idet han snoer sit Overskjæg opad og smiler, hvorved hans lange, spidse Næse sænker sig ubehageligt ned over hans Overlæbe.

Olga ryster over hele Kroppen; ikke for alt i Verden kunde Treurenberg undlade at gjøre et Forsøg paa at hjælpe det stakkels Væsen ud af Forlegenheden.

»Snak!« udbryder han; »hun er blot en Smule angreben af Varmen, lidt nerveus, det er det Hele! Men Du skulde dog forsøge at spise lidt, Olga.« Og dermed rækker han hende et Fad. Hendes Haand ryster saa stærkt, at

Fadet er ligeved at glide fra hende og støder klirrende imod en Tallerken.

Fru v. Harfink rynker Panden.

En Tjener kommer og præsenterer Treurenberg et Brev. Budet venter. Hastigt aabner han Billetten, hvis Udskrift er skrevet med en uøvet Drengehaand. Han farer sammen, skifter Farve og forlader Værelset.

»Hvem kan det Brev være fra?« grubler Selina høit.

»Hm!« siger Polakken og trommer let paa Bordet med en Mine, som et Menneske, der veed mere end han vil sige. Kort efter er han alene med Selina i Spisestuen, de andre tre Damer have forladt Værelset.

»Har De nogen Anelse om hvem det Brev var fra?« spørger den unge Grevinde Polakken.

»Ikke den ringeste!« svarer denne og knapper sin Jaquet helt op i Halsen, hvilket hos ham altid betegner et Anfald af vigtig Hemmelighedskræmmeri.

»Vil De være saa venlig at meddele mig Deres Formodning?« siger Selina bydende og og ikke uden en vis Skarphed i sin Stemme

»De veed, Grevinde, at for mig er et Ønske af Dem en Befaling,« svarer Polakken med Værdighed, »men i dette Tilfælde er det mig desværre umuligt at tjene Dem.«

»Hvorfor?«

»Fordi De vilde tage mig min Meddelelse ilde op og det vilde være skrækkeligt for mig at falde i Unaade for Dem!«

»Tal!« siger Grevinden kort.

»Naar jeg endelig skal . . .« Han trækker Skuldrene iveiret, som om han dermed vilde udtrykke, at han frasiger sig ethvert Ansvar for det, som han muligt maatte fremmane ved sine Ord, og idet han affecteret snoer sit Overskjæg, fortsætter han: »Jeg er overbevist om, at . . . dette Brev staaer i Forbindelse med . . . Treurenbergs Pengeforlegenheder . . . *voilà!*«

»Pengeforlegenheder!?« udbryder Selina med en ikke ubegrundet Harme. »Hvordan skulde min Mand komme i Pengeforlegenheder?«

Hun ærgrer sig over Polakken, hvis Grimacer hun begynder at finde ensformige, føler sig overhovedet mærkelig tilbøielig til at forsvare sin Mand. Det er næsten, som om noget af hendes forlængst udslukte Kjærlighed til ham var vaagnet op paany. Polakken mærker, at han idag ikke har saa let Spil overfor hende som ellers, men han opgiver ikke Ævret.

»De veed altsaa ikke af, at han gjør Gjæld bag Deres Ryg?«

»Naar De ikke kan fortælle mig noget mere Sandsynligt, kan De sandelig spare Dem Umagen!« siger den unge Frue heftigt.

»Tilgiv, Grevinde,« udbryder Polakken med Værdighed, »jeg vilde aldrig have gjort Dem en saadan Meddelelse, hvis jeg ikke havde været fuldstændig sikker i min Sag. Treurenberg er tilfældigvis bleven hængende ved den samme Aagerkarl, til hvem jeg ogsaa undertiden tager min Tilflugt. Thi, *enfin,* jeg lægger ikke Skjul paa det, jeg har Gjæld. Det er et standsmæssigt Onde for en Ungkarl. Min Gud, vi Cavalerer nutildags« — han gjør en storartet Haandbevægelse — »Men jeg forsikkrer Dem, at Abraham Goldsteins Venskab kommer mig dyrt til at staa, det er en Luxus, som jeg, hvis det blot lader sig gjøre, vil give Afkald paa, jeg betaler fire Pro . . .«

»Det interesserer mig ikke i mindste Maade, hvor mange Procent De betaler,« udbryder Selina, hvis sociale Anstændighedsfølelse er bleven saaret ved Polakkens Meddelelse, »men jeg forstaaer ikke, hvordan De vover at gjentage en saa oprørende Sladder, som aabenbart er fuldstændig greben ud af Luften, for mig?«

Hendes Optræden overfor ham tirrer ham ubeskriveligt og hovedsagelig fordi den viser ham, at han endnu ikke sad saa fast i hendes Gunst, som han fuldt og fast havde troet. Det skjønne, paa Smiger eller ialtfald Skaansel af den gjensidige Forfængelighed byggede Venskab mellem disse to ædle Sjæle synes at staa i Begreb med at gaa istykker. Fainacky nærer kun eet inderligt Ønske, at ærgre den hensynsløse Kvinde og skade Treurenberg.

»Saa . . . Sladder, greben ud af Luften!« mumler han nu spodsk og langtrukken.

»Ja, ikke andet,« udbryder hun, »afseet fra, at min Mand personlig disponerer over en anseelig Indtægt — min Fader har overbevist sig derom, inden han gav sit Samtykke til mit Giftermaal; han vilde aldrig have taget imod en Aristokrat uden selvstændig Formue som Svigersøn — naa, afseet derfra, er det en Selvfølge, at mine Midler staa til hans Raadighed!«

»Ja saa — virkelig? Naa, jeg troede, at De førte forskjellig Cassa!« siger Polakken, som nu, takket være hans ophidsede Tilstand, giver sin Impertinence frit Løb.

Selina bider sig i Læben og siger intet.

Imidlertid vedbliver Fainacky: »Jeg kan kun sige Dem, at mine Efterretninger om Treurenfinantsielle Manipulationer stamme fra den bedste Kilde, nemlig fra Abraham selv. Denne indiscrete Fortrolige meddelte mig en Dag, at den rige Harfinks Mand — saaledes udtrykkede han sig — gjorde Gjæld hos ham. Denne Omstændighed lod til at berøre Abrahams Sans for Humor. Han har megen Sans for Humor, den gamle Knark!«

»Jeg forstaaer ikke . . . det er umuligt, Lato kan ikke have forglemt sig i den Grad!« fremstøder Grevinden bleg, aandeløs af Bevægelse i korte, afbrudte Sætninger. »Og ovenikjøbet . . . hans personlige Fornødenheder ere ubetydelige. Han er ingen Ødeland . . .«

»Nei,« siger Polakken med et ondskabsfuldt Smil, »han er ingen Ødeland, men . . . en Spiller! Det veed De maaske dog, Grevinde, hvor lidt De end ellers synes at være vidende om Deres Gemals Gjøren og Laden!«

»En Spiller!« udbryder hun. »De ynder store Ord, lader det til!«

»Og De har en ægte kvindelig Antipathi mod Sandheden, forekommer det mig,« svarede han. »Saa det vidste De ikke engang? Allerede som ungt Menneske var Treurenberg bekjendt som Spiller!«

»Siden han er bleven gift, har han ikke længer hengivet sig til denne Lidenskab!«

»Saa, og hvad tager han sig da for, naar han Dag for Dag rider over til K., hvad beskjæftiger han sig da med til langt ud paa Morgenstunden? Han spiller!« — Selina søger efter Ord og finder ingen — triumpherende fortsætter Polakken: »Ja, han spiller, og hans Midler ere slupne op, og Abraham Goldsteins Taalmodighed er udtømt, og han har faaet den Vane at laane af Kammerater, ogsaa det har jeg bragt i Erfaring, og hvis ikke Alt skuffer mig, Selina, saa vil han . . . en af disse Dage bide i det sure Æble ligeoverfor Dem — vil ikke længer kunne bevare sin Hidalgostolthed, men krybe til Korset — han vil i sine finantsielle Forlegenheder henvende sig til Dem — og jeg . . . jeg vilde i Deres Sted ikke afvise ham — ved Gud ikke, ikke nu. De maa søge at vinde ham — netop nu . . .«

»Og hvorfor nu?« udbryder hun sagte.

»Hvorfor?« Han leer høit. »Ja, har De da ikke Øine i Hovedet?!« udbryder han. »Vare mine hensynsløse Hentydninger forleden Aften . . . mine Advarsler ikke tydelige nok?«

»Hvad mener De, hvad tillader De Dem, hvad . . .« Selinas tørre Læber svigter hende; de Hentydninger, som endnu for kort siden ere prellede af mod hendes Selvtillids uforlignelig stærke Pantser — rammer idag ikke hendes Hjerte . . . nei, men derimod hendes Forfængelighed lige i det Sorte.

Efter at have trukket Veiret dybt vedbliver hun heftig: »Er De maaske gal nok til at indbilde Dem, at Lato blot et eneste Øieblik kunde beskjæftige sig alvorligt med det grønne, umodne Pigebarn? Et brillant Indfald . . . Nei, paa det Punkt staaer jeg endnu ikke. Jeg har forsømt Lato, det har jeg . . . men jeg behøver kun at strække Fingeren ud, og . . .«

»Jeg har jo ingenting sagt,« klynker Polakken, »slet ingenting. For Guds Skyld, bliv ikke saa altereret — der er bestemt ikke skeet noget, men Treurenberg er taktløs . . . og Olga . . . naa, hun er Datter af en Komediant! — Og det maa De dog indrømme mig, skudt i Lato til op over begge Øren, det kan jo Enhver se! *Enfin* — jeg signaliserer Dem en Fare. Behandler De Treurenberg fornuftigt . . . saa . . .«

»Lad mig være!« skriger hun.

Han staaer op og gaaer. I Døren vender han sig endnu engang om, og med sin bekjendte Lyst til ved de umuligste Leiligheder at drapere sig i Heltemod, udbryder han med en Gestus, der vilde have gjort første Elsker ved et Provinstheater al mulig Ære, som Afgang i fjerde Act:

»Ja, jeg har gjort mig umulig overfor Dem, Selina, jeg har forspildt Deres Gunst — men . . . jeg har maaske reddet Deres Existens!«

Dermed lukker han Døren efter sig og gaaer ned i Havesalen for endnu engang at tage Decorationerne i Øiesyn. Han har ikke anseet det for nødvendigt at slæbe sin Heltestemning med herhen — tvertimod, medens han giver Tapetsererne de sidste Anvisninger, spiller et triumpherende Smil om hans Læber.

»Det skulde undre mig, hvis det nu lykkes Treurenberg at klare Situationen,« tænker han ved sig selv.

Selina er imidlertid bleven siddende paa sin Plads. Det er ikke Sorg, ikke dyb Krænkelse, som nylig er vederfaret hende — nei, hendes Hjerte er forbleven uberørt af det, som hun har hørt. Men hendes pludselig vækkede Erindring fremkalder tusinde smaa Træk i hendes Hukommelse, som alle, alle pege hen paa et og det samme, og fra Top til Taa dirrer hun af Vrede over, at Nogensomhelst — hendes egen Ægtefælle var istand til at foretrække denne grønne, halvfærdige unge Pige for hendes egen, vidtberømte Skjønhed.

XXXVII.

Med Hensyn til Indholdet af det Brev, Lato havde modtaget, havde den skarpsindige Polak taget feil. Abraham Goldsteins Taalmodighed var endnu ikke udtømt overfor den rige Harfinks Mand, den var overhovedet ikke til at udtømme, og naar Brevet alligevel mindede Lato ubehageligt om hans pekuniære Vanskeligheder, saa var det paa Grund af en ung, uerfaren Ven, der i sin Dødsangst havde henvendt sig til ham, hvem han gjerne vilde hjælpe og ikke kunde. Det var hans lille Fætter Flammingen, der aflagde et langt Skriftemaal for ham og endte med en Anmodning om et øieblikkeligt Laan af tretusinde Gylden. For den stakkels Dreng var det en uhyre Sum, for den rige Harfinks Mand derimod en Bagatel — men en Bagatel, som det i Øieblikket var vanskeligt at skaffe tilveie. Og det unge Menneske maatte have Pengene i Løbet af fireogtyve Timer for at betale Spillegjæld — Æresgjæld.

Treurenberg havde som ungt Menneske engang været i en lignende Situation — en Situation, da han var lige paa Nippet til at maatte bevare sin Ære uplettet ved et Skud gjennem Hovedet.

Det gjorde ham ondt for det unge Menneske — Skrækken havde han godt af, men han maatte hjælpes. Hvorledes? Lato vendte alle sine Lommer, ledte i alle Skufferne i sit Skrivebord — det Høieste, han kunde skrabe sammen, var tolvhundrede Gylden. Disse leverede han Budet tilligemed en kort Billet, i hvilken han meddelte Flammingen, at han haabede at kunne sende ham Resten i Løbet af Eftermiddagen. Bekymringen for hans Fætters Skjæbne virkede hærdende paa ham, ialtfald kunde han i Øieblikket ikke gruble videre over sin egen Elendighed.

Selv om han ikke havde været istand til at anmode sin Kone om Penge, hvis det havde gjaldt hans egne Affairer, faldt det ham forholdsvis let at gjøre det for en Anden. Han tvivlede intet Øieblik om, at hun vilde opfylde hans Bøn. Hun var jo ikke gjerrig, kun udelicat, og for en Anden kunde man nok finde sig i det. Han afventede kun det Øieblik, da han kunde tale i Enrum med hende, men han havde allerede to Gange indfundet sig forgjæves i hendes Værelse.

»Fru Grevinden er endnu ikke kommen op!« meldte Jomfruen ham begge Gange.

Han rynkede Panden, gik ned i Haven, tændte en Cigar, Opsættelsen af Samtalen med Hustruen gjorde ham urolig.

I Bibliothekværelset sad imidlertid Olga, forstemt og ubeskæftiget. Hele den udslagne Dag havde hun en Følelse, som om hun pludselig havde mistet noget, men hun havde ikke været istand til at sige, hvad der fattedes hende. Hun tog en Bog for at adsprede sig. Tilfældigt fik hun just fat paa den samme Novelle af Turgenjew, som hun havde læst i, da hun sad i den gamle Baad, og Fainacky havde forstyrret hende med sin forelskede Paatrængenhed. Hun havde dengang glemt Bogen i Parken, en Gartnerkarl havde fundet den og afleveret den til hende. Først bladede hun mismodig og tankeløs i den, saa fæstede hendes Blik sig paa Siderne — hun begyndte at læse. Hendes Interesse steg fra Capitel til Capitel — hun slugte Ordene. Hun trak Veiret hastigt, hendes Kinder blussede, hun læste videre indtil det Øieblik, da Helten i opblussende Vrede slaaer Zenaide med sin Ridepisk over den hvide Arm og hun roligt bøier sig ned over den røde Strime og kysser den.

Saa gled Bogen ud af hendes Hænder, hun følte ingen Harme over Zenaides syndige Forhold — hun følte ingen Rædsel over Heltens grusomme Hidsighed — nei, hun følte ikke andet end en brændende Misundelse, Misundelse paa Zenaide, som formaaede at kysse denne Strime, at tilgive denne Raahed Paa engang vaagnede der noget fuldstændig Nyt i hendes Indre, en mægtig, alt opslugende Længsel. Uvilkaarligt pressede hun Hænderne mod Tindingerne. Ak, blot en eneste Gang at blive delagtig i en saadan Følelse, en saadan dyb, henrivende Lidenskab — en Kjærlighed, som jubler triumpherende op mod Himlen over al Skændsel, over al Mishandling!

Hendes Lecture havde i den Grad lagt Beslag paa hende, at hun slet ikke havde lagt Mærke til, hvad der foregik omkring hende. Nu foer hun uvilkaarligt sammen. Hun hørte Nogen gaa igjennem Korridoren — hørte en Dør blive aabnet og lukket — Døren til Selinas Paaklædningsværelse.

»Hvem er det?!« udbrød Selinas skarpe Stemme.

»Det er mig!« svarede Treurenbergs Stemme.

Selinas Paaklædningsværelse stødte op til Bibliothekværelset, hvor Olga befandt sig.

(Fortsættes.)

EN SAMMENSVÆRGELSE.

I.

En kold Octoberaften i Aaret 1788 sad Mariette Michelin bøiet over sit Arbeide paa et Kvistkammer i Hotel Sainte-Genoviève, som laa i den tidligere Clunygade. Hun sørgede over sin Moder, som kun havde efterladt hende Skjønhed og Fattigdom.

Frk. Michelin følte sit eget Værd, som enhver Kvinde, der ved Arbeide fortjener sit Underhold, og hvis hele Levevis hviler paa Gudsfrygtens og Sædelighedens Grundvold. Den unge Pige havde allerede modtaget fristende Tilbud. Der var blevet sagt til hende:

»De er smuk og i Besiddelse af Grundsætninger, Dannelse og Aand, De har tilbragt den største Del af Deres Liv i den fornemme Verden, De gjorde Lykke i de adelige Damers

Kreds, skjøndt De var af borgerlig Herkomst, De har endog vundet Fyrstinden af Polignacs Yndest. Kunde De ikke have Lyst til at blive Selskabsdame i et fornemt Hus? De vil opnaa en agtet Stilling og Deres Fremtid er sikkret.«

»Nei,« svarede Frk. Michelin, »De tilbyder mig kun Afhængighed. Agtelsen, De lover, er Medlidenhed, den lyse Fremtid hviler paa Beregninger, som ere mig modbydelige.«

Man havde ogsaa sagt til hende:

»Vil De bo i et lille Hus, som De kan kalde Deres eget, Mariette? Vil De herske over lydige Tjenere? Holder De af at se Guldet glimre i Deres Pung og at have Lov til at give det til hvem De lyster? Hvad synes De om en Loge i Operaen, Landsted og Equipage?«

»Al Deres Rigdom forslaaer ikke til at kjøbe mig,« svarede Frk. Michelin.

»De sætter da Deres Værd meget høit.«

»Saa høit som Alt, hvad der ikke er tilfals.«

Mariette skulde modtage endnu mere forunderlige Tilbud. Medens hun arbeidede den Aften, hvormed Historien begynder, forekom det hende, at Døren blev aabnet paa Klem; en ung ubekjendt Herre traadte ind, hilste og sagde:

»De hedder Mariette Michelin?«

»Det er mit Navn.«

»Tillader De, jeg taler med Dem under fire Øine.«

»Her er ingen tilstede, jeg hører.«

Mariette kastede nogle smaa Brændestykker ind i Kaminen; det usikkre Skjær tillod den Fremmede at se hendes fattige Værelse.

»Hvad kan De tage Dem for i en saa kold og bedrøvelig Aften.«

»Jeg kan arbeide for at tjene mit Brød, og for ikke at ligge nogen til Byrde.«

»Hvad bruger De disse smaa Lapper og Baand til?«

»Jeg erhverver mit Underhold med dem. Da min Moder døde, vilde Værten jage mig ud af Huset, men jeg havde lært at forfærdige Smaating, som fornemme Damer bruge til at pynte sig med, mit Arbeide blev rost, og for Øieblikket har jeg langt flere Bestillinger, end jeg kan overkomme, saa De seer, at jeg nødvendig sent eller tidlig maa blive rig.«

»Det kan ske strax, jeg er kommen for at gjøre Dem rig.«

Den unge Pige betragtede den Ubekjendte med et mistroisk Blik, medens han vedblev:

»Tvivl ikke og frygt ikke, jeg forsikkrer, at jeg vil gjøre Dem rig i al Tugt og Ære.«

»Det forekommer mig lidt vanskeligt.«

»Hør mig. De kan imorgen flytte ind i et smukt Hus i St. Honoré Gaden. De skal faae Tjenere og saa mange Penge, at De kan tilfredsstille ethvert af Deres Luner. Dersom De ikke skulde have Lyst til at opholde Dem saa længe i Huset, som jeg ønsker, staaer det Dem frit for, øieblikkeligt at forlade det igjen, og beholde Meubler, Malerier, Kostbarheder, kort sagt, Alt hvad det indeholder. De kan tage det med Dem, man vil endog takke Dem, naar De gjør det. Det er nu Medaillens ene Side.«

»Og Reversen.«

»Er ikke mindre behagelig. I et af Husets Værelser er en hemmelig Dør, som fører ind til et elegant Hotel i samme Gade; en Herre vil hver Aften Klokken otte træde ind i Deres Sal, trykke paa Fjederen til den hemmelige Dør og forsvinde derigjennem, det er det Hele.«

»Hvorfor skal dette ske saa hemmelighedsfuldt.«

»For at ingen uden De erfarer disse Besøg.«

»Hvad er Hensigten med dem.«

»En Sammensværgelse mod Fyrstinden af Polignac, Dronningens Veninde.«

»Jeg tager mod Tilbudet og vil gjøre alt hvad De ønsker. Deres Forehavende hjælper mig til at hævne min Moder?«

»Ved en Sammensværgelse mod Marie Antoinettes Yndling?«

»Ja.«

»Hvormed har hun fornærmet Deres Moder?«

»Hun var for ti Aar siden i Fyrstindens Tjeneste, og fik en Dag sin Afsked under det mest intetsigende Paaskud. Fyrstinden holdt tilsyneladende meget af mig, jeg kastede mig for hendes Fødder, bad om Naade, men hun var ubønhørlig og jog os bort. Min Moder døde af Sorg. Hvad mig angaaer, saa kan jeg tilgive Fyrstinden, hvad hun lod mig selv lide, men aldrig min stakkels Moders Død.«

»Deri er jeg enig med Dem, jeg beundrer Dem, — naar vil De forlade dette Hus?«

»Jeg er til Deres Tjeneste, naar De vil.«

»Altsaa imorgen. Jeg gjør kun een Be-

tingelse ved alt hvad De forlanger, jeg vil blive ved som hidtil at tjene mit Udkomme i den elegante Bolig, De tilbyder mig.«

»Som De behager.«

»Endnu et! troer De, at De vil kunne seire over Fyrstinden?«

»Stol paa mig og paa mine Venner. Hun vil falde og hendes Fald blive skrækkeligt.«

»Hvad er Deres Navn og hvem er De?«

»Oberstlieutenant i Garden, Neveu af hans kongelige Høihed, Hertugen af Orleans, mit Navn er Marquis Philip de Laurier.«

Mariette hilste ham til Afsked.

»Jeg troer ikke, at den gamle Hertug af Richelieu, der var saa bekjendt for sine sindrige Indfald, vilde have kunnet handle kløgtigere,« tænkte Marquien, idet han kyssede den unge Piges Haand.

Da han var borte, gik Mariette hen til Vinduet, for endnu engang at se den Mand, der med en saa udsøgt Artighed var kommen indenfor hendes Horisont. Deres Øine mødtes. Han forsvandt ved Hjørnet af Clunygaden. Derefter begyndte hun at forberede sig til Flytningen den følgende Dag. Hun pakkede sine kjæreste Eiendele ned i en Vadsæk, som kunde rumme langt mere; hun gjemte en Medaillon med Moderens Billede i sin Kjolelomme, kastede sig paa Knæ foran sin Seng og bad.

II.

Næste Morgen opdagede Mariette en vægtig Guldpung mellem Baandene, som laa paa Bordet. Samme Aften steg hun ind i en elegant Vogn og førtes af Marquis de Laurier til hendes nye Bolig. Philip viste hende den lille Dør og trykkede paa Fjederen; i samme Øieblik svarede to Slag inde fra den anden Side.

»Det er det aftalte Tegn,« sagde Marquien smilende. »Det vil lyde saaledes hver Aften, og jeg vil være lykkelig ved at faae Dem at se et Øieblik hver Dag.«

Da Herr de Laurier var borte, begyndte Mariette at føle sig urolig over denne hemmelige Sammensværgelse med en saa smuk og høflig Mand.

Marquis de Laurier havde daglig i en Maaned besøgt Hotellet i Saint-Honoré Gaden, og ventede hver Dag hos Mariette paa det Signal, hvorefter han aabnede den hemmelige Dør og forsvandt; han undlod aldrig at hviske til den unge Pige:

»Jeg forlader Dem i vor fælles Hævns Interesse.«

En Aften traadte Marquien ind i Frk. Michelins Salon. Pigen underrettede ham om, at hendes Frøken var gaaet ud for at kjøbe nogle Modesager. Philip besluttede at vente paa hende, rullede en Lænestol hen til Kaminen, hvori der brændte et livligt Baal; herfra kunde han se ind i Mariettes Sovekammer. Han blev tilsidst utaalmodig, fordi Frk. Michelin lod ham vente saalænge. For at adsprede sig, tog han et Miniaturportrait op af Lommen og betragtede det; det var hans eget Billede, et Mesterstykke af en berømt Maler. Det forekom den unge Adelsmand, at han var smuk nok til at turde gjøre sig Haab om at finde Naade hos enhver Kvinde.

Frk. Michelin var endnu ikke kommen, da Klokken slog otte. Philip lagde sit Billede op paa Marmorkonsolen over Kaminen, lænede Hovedet tilbage mod Stoleryggen og faldt i en blid Søvn.

Lidt senere aabnedes Fløidørene, Mariette traadte ind; hun fik Øie paa den Sovende, nærmede sig sagte og betragtede ham blidt og sørgmodigt; hun berørte hans Pande med sin lille Haand og udbrød:

»De sover, Hr. Marquis, Fyrstinden glimrer endnu ved Dronningens Hof i hele sin Vælde, er det at holde Deres Løfte?

»Jeg har været vred paa Dem,« yttrede Philip.

»I Søvne . . .«

»I Drømme.«

»Hører De Signalet, skynd Dem. Husk paa vor Hævn.«

»Jeg havde saameget at sige Dem iaften.«

»Det kan De gjøre imorgen, farvel.«

Da Hr. de Laurier var gaaet, fik Mariette Øie paa hans Portrait; det fremkaldte en Rækkefølge af forunderlige Tanker hos hende, hun blev urolig, idet hun troede sig overbeviist om, at Marquien havde ført hende bag Lyset, og at den lille Dør i Virkeligheden ikke førte ind til de Sammensvorne, men til en Dames Værelse. Hun beholdt hans Portrait, fast besluttet paa, næste Dag at kaste det for hans Fødder.

K. Hansen-Reistrup: Dragoner ride ud fra Nestved.

Næste Aften prøvede Marquien som sædvanlig paa at kysse hendes Haand, hun drog den hurtigt tilbage.

»Hvad er der hændet, Mariette, er De vred paa mig,« udbrød han forbauset. »Bliver De bange, eller hvad betyder denne Forandring hos Dem?«

»De har fornærmet mig,« svarede Mariette med Taarer i Øinene, »jeg siger Dem herved Farvel og gaaer min Vei.«

»Hvorhen?«

»Tilbage til mit Kvistkammer, som jeg aldrig burde have forladt, der vil jeg angre min Lettroenhed og huske, at jeg kun er en fattig forældreløs Sypige; jeg vil gaa til mine Velgjørere og bede dem skjænke mig deres Arbeide igjen og tilgive, at Stolthed og Forfængelighed et Øieblik kunde vinde Overhaand hos mig.«

Hun tog Marquiens Billede frem, prøvede paa at give ham det tilbage og sank bevidstløs om i Stolen.

Da hun atter aabnede sine Øine, følte hun sig omsluttet af Philips Arme.

»De har Ret,« hviskede han bevæget, »De maa bort herfra, og jeg er rede til at følge Dem. Jeg har skuffet Dem,« vedblev han, »og skal tilstaa alt. Vil De høre mig? Deres Moder var for to Aar siden ansat ved Orangeriet i Versailles, og Fyrstinden af Polignac beærede hende med sin Opmærksomhed. Jeg saae Dem dengang hver Dag. Da Deres Beskytterinde senere fjernede os fra hinanden, gjemte jeg den Følelse, De havde indgydt mig, i mit Hjerte, jeg haabede for vist engang igjen at faae Dem at se. Først efter Fru Michelins Død lykkedes det mig at finde Deres Bolig, jeg lærte at beundre Dem, medens De kjæmpede for at fortjene Deres Brød. Nu tør jeg sige det: jeg har mere end en Gang sat Deres Forstand, Deres Hjerte og Mod paa Prøve. Det var mig, der foreslog Dem en Ansættelse som Selskabsdame i et fornemt Hus, jeg lod Dem tilbyde Rigdom for et tvivlsomt Rygte. De var for stolt til at gaa ind paa alle mine Forslag. Da kom jeg selv op paa Deres Kvistkammer, talte om Fyrstinden af Polignacs Uretfærdighed, lovede at hjælpe Dem og at hævne Deres Moder. Jeg talte til Dem om Sammensværgelse og Politik, medens jeg kun tænkte paa min Kjærlighed.«

»Og den hemmelige Dør, den hemmelige Dør?« gjentog Mariette, uden at have Mod til at møde Marquiens straalende Øine.

»Den fører ind til mit eget Hotel.«

»Hvem er da den usynlige Person, som banker.«

»Min Kammertjener.«

»Hvorfor giver han Dem Tegn?«

»For at faae Dem til at tro paa Sammensværgelsen.«

»Og dette Portrait? Glemte De det?«

»Nei, jeg har givet det bort.«

»Til en Dame?«

»Ja, til min Hustru.«

I dette Øieblik lød det sædvanlige Signal, Marquien trykkede paa den hemmelige Fjeder, Døren sprang op, denne Gang kom en Tjener tilsyne.

»Er min Befaling fuldbragt?« spurgte Marquien.

»Ja, naadige Herre.«

»Kommer Notaren?«

»Han venter.«

»Og min Reisevogn er forspændt?«

»Ja, naadige Herre.«

»Godt, Jean! Du er den ældste og troeste af mine Tjenere, Du skal derfor ogsaa være den første, som hilser paa din nye Herskerinde, Marquise de Laurier.«

Kammertjeneren bukkede dybt og ærbødigt. Marquien tog sin unge Brud ved Haanden og førte hende mod den hemmelige Dør. Frk. Michelin standsede paa Tærskelen og sagde smilende:

»Men jeg har jo endnu ikke givet mit Samtykke, Hr. Marquis.«

»Vist har De, Mariette, den, som tier, indrømmer jo.«

Den unge Pige sagde ikke nei. Dagen efter sagde hun Ja for Alteret.

Fyrstinden af Polignac faldt besynderligt nok i Unaade fjorten Dage efter Brylluppet. Mariette derimod blev presenteret i Versailles som Marquise de Laurier. *Nada.*

AUTOMATISK.

Opfindelsesaanden er i de senere Aar næsten helt bleven ledet ind paa krigeriske Baner. Man konstruerer Geværer, som præstere det mest Mulige og helst samtidig gaa af i begge Ender, foruden at de i uberegnelig kort Tid udspy en ubegrænset Mængde dræbende Projectiler over Fjenden; man blander knald- og røgfrit Krudt, og neppe er Verden optaget af denne opsigtsvækkende Nyhed, før der dukker en ny frem og lader alle de skjønne Forhaabninger, som ere knyttede til det røgfri Krudt, gaa op i Røg; nu behøver man overhovedet ikke Krudt, Giffards Luftbøsse gjør det billigere, og jeg læser i Tanken en Meddelelse om, at en Englænder har opfunden Kanoner uden Rør og Lavet.

Desto glædeligere er det at se, at der endnu gives harmløse Særlinge, som lægge sig efter fredelige og og ublodige Opfindelser. En saadan Menneskeven er Amerikaneren George Brown fra Providence, der for nogle Aar siden konstruerede den første automatiske Vægt.

Antallet af de automatiske Vægte, som ere opstillede siden den Tid, er uberegneligt; jeg har truffet dette Jernmeubel i Kjøbenhavns Tivoli og i Genua, i Øst og i Vest, og en vidtbereist Kollega gjorde mig den Meddelelse, at der ved Indgangen til Urskoven ligeledes stod en automatisk Vægt. Instrumentet har imidlertid, skjøndt det ikke optraadte som farlig Konkurrent til Nogen, været Gjenstand for mangfoldige Angreb. Man har tvivlet om Paalideligheden af dets Angivelser, og da det viste sig, at Viserne ikke springer tilbage til Nulpunctet, saa længe Pladen er belastet, maatte Automatet finde sig i, at man for *een* Tiøre lagde Beslag paa dets Tjeneste to, tre Gange i Træk; man behøver jo kun at holde Pladen nede med Foden, indtil den Anden er kommen paa Plads.

Den automatiske Vægt var ikke et halvt Aar gammel, da Efterretningen om automatiske Chokoladesælgere trængte ud blandt Publicum. En tydsk Chokoladefabrikant havde konstrueret automatiske Salgssteder og andre Fabrikanter fulgte Exemplet. Nu gives der ikke et Forlystelses-Etablissement, intet mere besøgt Sted, paa hvilket ikke den stumme Chokoladehandel trives; paa Jernbanestationer og paa Dampskibe træffer man Udsalgssteder for Chokoladefabriker, og paa landlige Udflugter kan man ofte blive Vidne til, hvorledes Ungdommen stimler sammen om Giveren af de søde Sager, hvorledes bly Ungmøer i nydelig Forvirring strække Haanden ud efter Chokoladekagerne, som den opmærksomme Tilbeder har fremtryllet ved Hjælp af en Tiøre; den lille Kjærlighedsgud sidder gjemt i den automatiske Glaskasse, og en realistisk Romanforfatter — af hvilke der nu ere saa mange — kan ikke finde en bedre Begyndelse, end de Ord: »De havde gjort hinandens Bekjendtskab ved et Chokoladeautomat.«

Efter de smukt indpakkede Chokoladekager fulgte Bonbonnièrer og Æsker med brændte Mandler, næsten paa samme Tid opdukkede de automatiske Voxtændstiksælgere, som navnlig i Berlin ere opstillede i Restaurationernes Forstue og skulle minde Gjæsten, der vil til at gaa hjem, om, at det undertiden kan falde vanskeligt at finde op ad mørke Trapper. Ogsaa Cigaretter og Cigarer blive solgte paa denne Maade. De sidste have dog ikke noget godt Navn paa sig, og man stiller dem i Klasse med de Asthmacigarer, som Kjøberen efter de første Drag igjen afleverede til Sælgeren med de Ord: »Hellere Asthma!«

I Berlin er Automathistorien vistnok for Øieblikket mest udviklet og udbredt; man kan paa Gaden for ti Pfennige forsyne sig med Lecture; af hvad Art dette literaire Automatslikkeri er, har jeg ingen Mening om, men jeg er bange for, at det ikke er Entrepreneurernes Hensigt at gjøre Classikerne populaire. Den, som søger Duft og Parfume, behøver kun at gaa hen til det hist og her opstilllede Parfumeautomat, som mod et ringe Vederlag udleverer ham en Bliktube fyldt med Lillieconvalextrait, eller han kan for samme Pris af den skjulte Forfrisker lade sig overstænke med en duftende Essens. Denne overraskende Begivenhed — man forestille sig en Glaskasse, fra hvis øverste Rand der pludselig sprøiter en fin Straale *Eau de Cologne* — har taget Luven fra de alvorlige og værdige Automater, ialtfald i denne Branche.

Man har ogsaa i lukkede Rum* opstillet Musikværker, som for en Femøre give et Stykke til Bedste, og automatiske Kukkasser »med tolv interessante Prospecter« ere ganske almindelige i Forsalene til store Concert- og Forlystelsesetablissementer. Nu er ovenikjøbet det automatiske Bladsalg stillet i Udsigt. »Blomsterpigerne«, hvis manglende Ungdommelighed overalt giver Anledning til berettigede Klager, ville ligeledes blive afskaffede, naar den automatiske Rosensælger, som fornylig er bleven opstillet i Berlin i flere Exemplarer, finder videre Udbredelse.

---

* Her i Panoptikon.

Men endnu fattes Kronen paa dette Selvvirksomhedsprincip: det photographerende Automat. Man har allerede bebudet det, thi det hedder sig, at Vanskelighederne ere overvundne, og man vil blive betjent hurtigere af et Automat end af den »amerikanske Hurtighedsphotograph«, hvis Billeder endda se ud, som om de vare tagne ud af et Forbryderalbum. Oprindelig var Meningen den, mechanisk at udlevere et Mærke, mod hvis Aflevering Billedet saa paa en bestemt Dag kunde afhentes i et Centralbureau. Entrepreneuren vilde saa hver Aften samle Pladerne og præparere og kopiere dem i Hjemmet; men inden det kom saa vidt, bleve ogsaa de tilsyneladende uovervindelige Hindringer bekjæmpede, Photographens før som uundgaaelige ansete Manipulationer kunne meget godt udføres af selve Apparatet uden hans personlige Medvirkning, og Photographautomatet vil i Løbet af nogle faa Minutter udlevere Kunden hans Billede. Opstillingen af saadanne Trylleateliers er nær forestaaende, og det lader sig med Bestemthed forudsige, at de professionelle Lyskunstnere fra Husenes Tage med Misundelse ville se ned paa de dygtige, tause og prompte Concurrenter nede paa Gaden.

Saaledes bliver den menneskelige Action paa alle Omraader sat ud af Spillet. Selv de nydelige Lodseddelsælgersker, som med deres Sirenesmil lokke triste Udstillingsbøsøgende og med deres Øines overvældende Veltalenhed paasnakke dem en Lodseddel, selv disse elskværdige Prydelser for vore Udstillinger skulle fortrænges, thi paa den sidste Kunstudstilling i Berlin besørgede saakaldte »Nitte-Lirekasser«, det vil sige dreielige Automater, Salget af Lodsedlerne; efter at have offret sin Reichsmark udlirede man selv sin fornøielige eller bedrøvelige Lodseddel. Lodsedlerne indeholdt strax Navnet paa den eventuelle Gevinst, og saaledes fandt Trækningen Sted samtidig med Kjøbet af Lodsedlen. Denne Spøgen med Fortuna har moret Mange, som ellers ere imod alt Lotterispil og hvem de mest blonde og søde Lodseddeldamer forgjæves spærrede Veien for. Bladene fortalte om en Mand, som tredive Gange satte Haandtaget i Bevægelse uden at faae saa meget som det ubetydeligste »Stillelivs-Billede« eller blot et af de nyttige Photographier i Kabinetsformat, som man bagefter ikke veed, hvor man skal gjøre af.

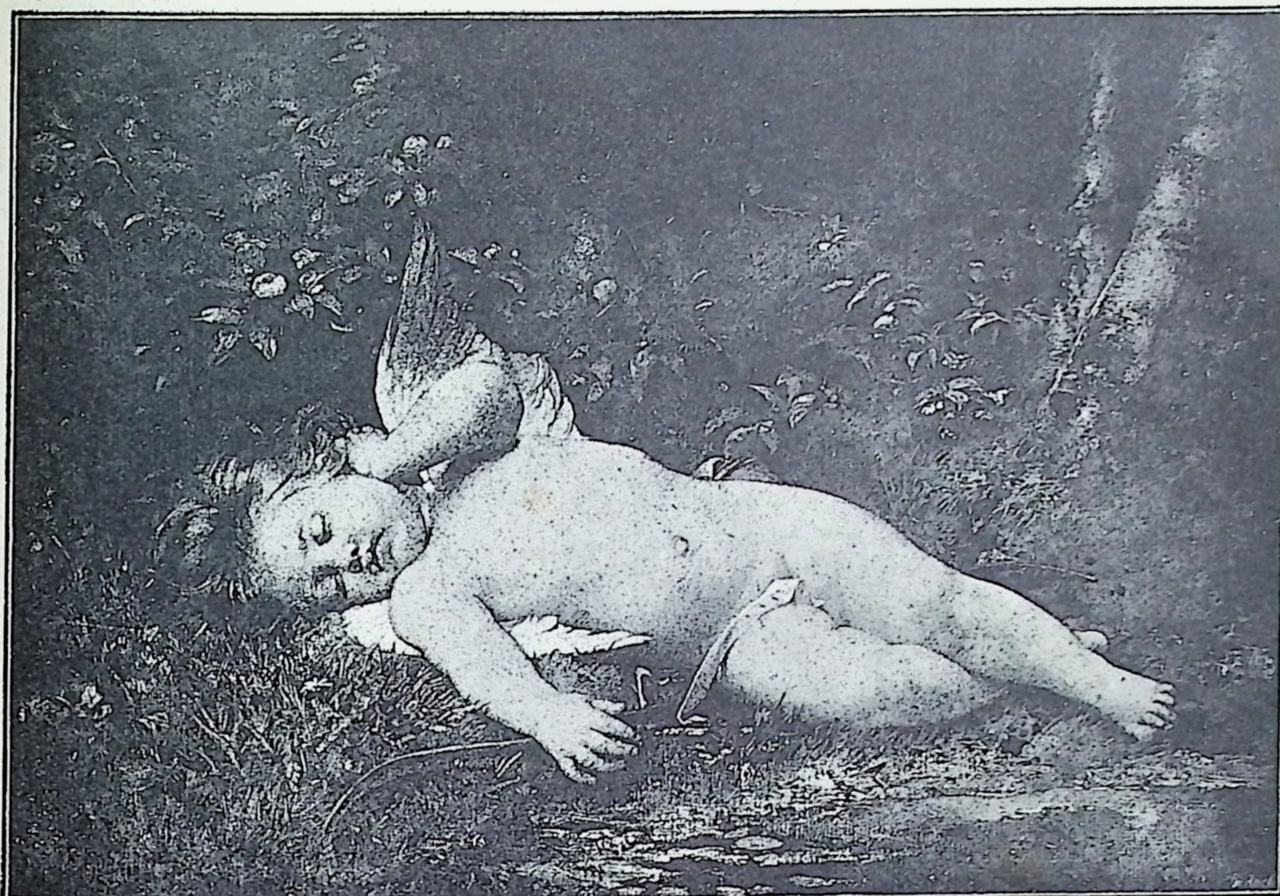
Paa Industriudstillingen i Hamborg sidste Aar præsenterede Automaterne sig i mangfoldige Skikkelser. Jeg saae en Automatpavillon, som var helliget til forskjellige Øiemed — paa den ene Side var anbragt en Hane, som, naar man offrede tredive Pfennige, aabnede sig og udskjænkede Cognac; i en lille Kurv laa Glas til Afbenyttelse. Der fandtes endvidere, konstrueret efter samme Mønster som den automatiske Løftekraftmaaler, et Automat, fra hvilket en tyk, conisk Tap ragede frem. Dette var bestemt til at prøve menneskelig Trykkraft — der maa altsaa findes Folk som have Lyst til at prøve deres Evner i den Retning — man trykkede blot paa Tappen, og jeg maa tilstaa, at Synet af et Kulturmenneske, som sloges med denne Tap, havde noget vist oplivende ved sig. Men naaede man et vist Maximum — jeg troer hundrede Kilo eller maaske var det tohundrede — saa faldt den betalte Mønt igjen ud forneden, som en Slags Opmuntringspræmie. Ondskabsfulde Mennesker — der gives jo ogsaa saadanne i den gamle Hansestad ved Elben — fandt nu paa at narre Automatet; to, tre Personer trykkede med forenede Kræfter paa Tappen og franarrede paa denne Gadedrengemaner den værgeløse Kraftmaaler det velfortjente Pengestykke.

I Dresden saae jeg Automater, som indeholdt brogede Blikdaaser fyldte med Chocoladepastiller, for hvilke Fabrikanten forlanger ni Pfennig. Man kaster et Tipfennigstykke ind foroven og forneden falder en Kobberpfennig ud tilligemed Varen. Det vittige Indfald gjør Lykke; jeg har lagt Mærke til, at de Voxne more sig ligesaa meget over det hemmelighedsfulde Byttekontor, som Børnene over Chocoladen.

Som man seer, er der her aabnet en udstrakt, frugtbar Mark for Opfindsomheden, og de spøgefulde Overdrivelser, som Automatvæsenet indtil for ganske nylig gav Anledning til, ere tildels overtrufne af Virkeligheden. En amerikansk Apotheker har endogsaa ladet konstruere en menneskelig Figur, paa hvis Krop der findes forskjellige Aabninger, forsynede med Overskrifter. Kaster man sit Pengestykke ned i Aabningen paa Panden, falder et probat Middel mod Hovedpine ud forneden; den som faaer et Anfald af Tand- eller Mavepine, offrer sin Skjærv til Apothekerafguden og modtager til Gjengjæld et Husmiddel; der skal drages Omsorg for enhver af Menneskenes almindelige smaa Daarligheder, og paa Steder, hvor Lægehjælp ikke er let at opnaa, vil den mest discrete og hjælpsomme af alle Læger blive anseet for en Velgjerning. Den automatiske Doktor hører ialtfald til de bedste Ideer, som ere udsprungne af en amerikansk Opfinderhjerne. Næsten lige saa genial er den discrete automatiske Forsikkringsagent, der skal opstilles paa de store Banegaarde og mod en vis Godtgjørelse udleverer en Police, der forsikkrer Eieren i Tilfælde af Død eller ved Ulykkestilfælde, en Forsigtighedsregel, som ikke synes overflødig, naar man tager Hensyn til den Mængde Jernbaneulykker, som fylde Aviserne.

»Mein Liebchen, was willst Du denn mehr!« kan man synge. Jo, »Liebchen!« . . . Der falder mig noget ind . . . Man kunde maaske ønske et Ægteskabsautomat, som fritager Ægteskabskandidaten for det ofte besværlige og tidsspildende Courmageri til den Tilbedte; Ideen var maaske ikke saa ilde, og jeg seer allerede i Aanden mangen en Ungkarl med et blandet Smil træde hen til Automatet og gjøre et Greb ned i Vestelommen — foroven kaster man en Daler ind og forneden dumper den hulde Livsledsagerinde ud . . . vel at mærke, kun hendes Contrafei og øvrige fornødne Oplysninger . . . Er der Ingen, der har Lyst til at realisere Ideen?

Paul v. Schönthan.

Sovende Amor. Efter Maleri af Perrault.

ET KONGELIGT EVENTYR.

Fortælling af A. v. Winterfeld.

Den, som nutildags kommer til Madrid, vil blive bittert skuffet ved Synet af den spanske Hovedstad, om hvilken man har hørt saa meget Romantisk. Den noget ensformige og lidet interessante Metropol udbreder sig over den bakkede Del af den nøgne, øde og kjedelige nycastiliske Høislette; en kold Vind fra det snebedækkede Sierra-Nevada feier gjennem de for Størstedelen regelmæssige Gader, saa at den elegante og ubeskjæftigede Verden maa trænge sig sammen ved Puerta del Sol for at finde lidt Ly og Sol, og Manzanares med sit saa poetiske Navn flyder grumset og livstræt i sit kolde, stenede Leie, ved hvilket kun hist og her en sygelig Kastanie skyder sine forkrøblede Grene i Veiret.

Men i de første Aar af den allerchristelige Kong Philip den Fjerdes Regering var det anderledes. Byen frembød rigtignok saa temmelig det samme Billede, naar undtages de lige, kjedelig-moderne Gader, som der naturligvis ikke kunde være Tale om dengang; men Medinas mørke Egeskov udstrakte sit skyggefulde Rige lige til Stadens Mure og gjenlød ikke sjelden af Hundeglam og Hornenes Klang, naar Kongen holdt Jagt; mangt et fornemt Adelslot skjulte sig koket i det frodige Løvværk, og gjennem de bredbladede Kastanier ved den svulmende og trodsige Manzanares susede endnu den gamle, romantiske Ridderaand, uden hvilken vi selv nutildags ikke kunne tænke os den pyrenæiske Halvø.

En varm Sommernat hviler over den castiliske Høislette; Maanen kaster sit blege, sølverne Skjær over Husmasserne i det høitliggende Madrid, over den skummende Manzanares og Toppene af den udstrakte Medina-Skov, fra hvis mystiske

Mørke der ofte høres ligesom dæmpet Hundeglam, Vrinsken af Heste og Horntoner.

Men disse Lyde dø mere og mere hen, ret som om Skoven nu kun drømte om den Jagt, der om Dagen er faret gjennem dens Stammer.

Men omsider er ogsaa den sidste Lyd hendød, og Naturen er stille og taus, som om den selv var gaaet til Ro.

Dog nei! Skinner et eventyrligt Lys ikke derhenne gjennem Skovens mørke Stammer? . . . eller er det maaske en Straale af Maanen, som nysgjerrig har stjaalet sig gjennem det tætte Bladhang? — Ih, bevares! Glansen er ikke saa blaalig bleg, som den blege Lunas Slør, men den flimrer klar og venlig, som om en Stjerne var falden ned fra Himlen og bleven hængende i det grønne Løv. — Vort Øie vænner sig tilsidst til det mystiske Mørke og til Nattens bølgende Taage; det skjelner allerede de mørke Omrids af et sirligt Slot med et rundt Hjørnetaarn, fra hvis høie Vindue i Stueetagen Lyset skinner ud.

Da den indbydende Muraabning er utillukket og utilsløret, lad os saa kaste et Blik indenfor.

Et rundt Taarnkammer af udsøgt Elegance. Svære, kunstfærdigt vævede Gobelinstapeter hænge ned ad de kolde Vægge; et tykt, blødt Tæppe udbreder sig over Gulvet; ligeoverfor Vinduet en sort Kamin i blændende hvid Marmorramme, ved Siden af denne en Egetræes-Bedepult med rød Fløielspude under en blid Guds Moder med Christusbarnet; to Døre med svære Portièrer; gammeldags Lænestole langs Væggene, og tilvenstre for Vinduet en rigt besat Buffet med indbydende koldt Kjøkken og fyldte Krystalflasker, som endnu synes at vente paa en Gjæst.

Men det Smukkeste i det runde Taarnkammer er dog en ung Dame, der, ligesom drømmende, sidder lænet tilbage i en blød Lænestol, og hvis mørke, halvtillukkede Øine tilsyneladende tankeløst stirre ud i Rummet. De slanke Lemmer ere indhyllede i en blændende hvid Kjole, som om Livet holdes sammen af et Guldbelte; de blottede, prægtigt formede Arme, glide ud af de vide, nedfaldende Ærmer; det smukke Hoved er bøiet svagt ned mod den fyldige Barm, og en Rigdom af sort Haar falder ned over de runde Skuldre og den stolte Nakke. Den ene Haand hviler i Skjødet, og de fine, hvide Fingre paa den anden holde et aabent Brev. Uagtet hun allerede har læst det tyve Gange og kan dets Indhold udenad, fører hun alligevel Bladet op til sine Øine og studerer det med en Opmærksomhed, som om det endnu var fuldkommen nyt for hende. Saa kjærlige Ord kan man ikke høre for tidt; for hver Gang faae de jo fornyet Tiltrækning. Og det var dog kun saa faa og simple Ord:

»Dyrebare Cousine!

I Aften, naar Mørket er faldet paa, skal jeg være hos Dem, for endelig efter min Tilbagekomst til Fædrelandet og efter saa lang Fraværelse at udtale, hvad jeg hidtil kun vovede at tænke i mit stille Sind. Altsaa paa Gjensyn i Aften, Rafaele.

Don Juan, Marquis af Albatera.«

Den unge Mand med det smukke, stolte Navn var hendes Ungdomskjærlighed. Tidligt berøvet deres Forældre, bleve begge Børn opdragne af en fælles Slægtning, delte deres første smaa Glæder og Sorger og fortalte hinanden deilige Historier om forelskede Riddere og skjønne Frøkener, i hvilke de naturligvis altid selv spillede Hovedrollen. I de to unge Hjerter opstod saaledes en Tilbøielighed, som, hvor barnagtig den end i Begyndelsen kunde være, alligevel var saa dybt rodfæstet, at mange Aars Skilsmisse ikke kunde udrydde den. Men de Hindringer, med hvilke man i Begyndelsen kun havde leget, indfandt sig siden som barsk Virkelighed. Efterat hendes Barndoms Legekammerat ved Faderens Landsforvisning havde mistet hele sin Formue og var bleven spansk Officier, havde Skjæbnen ført ham udenlands for at deltage i de Kampe, i hvilke Kongen dengang var indviklet. Saaledes var det gaaet til, at hun ikke havde seet den Elskede siden sin Barndom, og hendes Hjerte bankede af bange Forventning om, hvordan han mon nu saae ud og hvorledes den blonde Dreng havde udviklet sig til en stolt Officier. — Men i det Glædesbæger, som hendes Læber allerede berørte, blandede sig ogsaa en Følelse af bange Frygt, der lagde sig beklemmende om det glad bankende Hjerte. Hendes Tante, Grevinden af Castro, af hvem den forældreløse Rafaele var afhængig, havde lovet hendes Haand til Hertugen af Ribeira, en rig og ved Hoffet anseet Mand, der eiede ligesaa mange Slotte, som han bar Ringe paa sine visne Fingre; men han var gammel og hæslig, og naar den smukke Rafaele tænkte paa at maatte kysse ham, gjøs hun uvilkaarlig tilbage for de rindende Øine og den lange Næse, hvis Spids altid var farvet med Spaniol. — Men Rigdom betød for Tante Castro Alt, og da den smukke Fætter, Don Juan af Albatera, var fattig som en Kirkerotte, saa stod det neppe til at haabe, at Forbindelsen med ham vilde komme istand ad sædvanlig Vei.

Den smukke unge Pige drog et dybt Suk. Og hvad havde hun desuden vovet? — Hun ventede sin Elskedes Komme uden Tantens Vidende, og skjøndt denne var syg og for Øieblikket sengeliggende, kunde hun dog alligevel faae Nys om det natlige Besøg. Og hendes eneste Forbundsfælle var en tro, men temmelig indskrænket Bondepige, hvis ringe aandelige Evner endda ovenikjøbet vare optagne af Kjærligheden til en kongelig Gensdarm, der havde lagt Beslag paa alle hendes Tanker og Følelser. — Det tændte Lys skulde underrette ham om, i hvilket

Værelse hun befandt sig . . . Det laa ikke høit oppe, og naar han stod op paa Hestens Saddel, kunde han let komme op paa den lille Altan, — Men hvor blev han dog af? — Natten var allerede frembrudt, og Stjernerne tindrede saa venligt paa Himlen . . . hvert Øieblik kunde han staa for hende . . . gribe hendes Haand og sige til hende . . . men hvis der nu var tilstødt ham en Ulykke underveis? . . . Veiene ere nu saa usikkre, og navnlig i Skoven er der ikke sikkert . . .

Ved disse foruroligende Tanker sprang hun op, lænede sig ud ad Vinduet og lyttede. Alt var stille . . . ikke en Lyd trængte sig gjennem de sovende Træer. »Hvor jeg dog er taabelig!« udbrød Rafaele, idet hun atter forlod Vinduet; »han kan jo ikke være her endnu . . der er et godt Stykke Vei fra Guadalaxara . . . jeg vil dog se efter, om Tante sover, for at vi siden kan være desto mere trygge . . .«

Dermed gik hun med lydløse Skridt hen til den ene Dør og slog de svære Portièrer tilside. »Dulcinna!« kaldte hun sagte . . . »Dulcinna! Aa Gud, nu er Pigen igjen falden i Søvn. — Dulcinna!«

Et Øieblik efter traadte en tyk, robust Pige ind i Værelset, idet hun med Bagen af begge Hænder gned de runde Øine. »Er han nu endelig kommen?« spurgte hun og undertrykte med Møie en Gaben.

»Hvem mener Du? — Hvem skal være kommen?« yttrede Rafaele forbauset.

»Naada . . . min Piquillo, . . . min søde Gensdarm . . . han vilde jo komme og besøge mig iaften, naar Jagten var endt . . .«

»Aa, hvem taler om din Piquillo,« sagde Frøkenen lidt ærgerlig; »tag Dig sammen og husk Dig om!«

»Ja, ja . . . jeg husker det godt,« svarede den endnu halvsovende Pige . . »han vilde gjerne have en ny Hat med en Guldkvast . . . han mener, at jeg vilde holde ti Gange mere af ham, naar han havde den paa . . . og jeg holder dog saa meget af ham, at jeg nok gad vide, hvordan jeg skulde holde mere af ham . . .« Donna Rafaele gjorde en utaalmodig Gebærde og ruskede sin Kammerjomfru i Armen.

»Dulcinna!« sagde hun . . . »saa vaagn dog op! — Hør nu efter hvad jeg har at sige Dig. — Saa tag da endelig Hænderne bort fra Øinene. — Du staaer jo og sover, Pige.« — Den tykke Pige lod nu de buttede Arme synke og satte et fjollet Grin op.

»Naa, Gud ske Lov!« udbrød den unge Dame; »kan Du nu forstaa, hvad jeg har at sige Dig?«

»Jo—o, Sennora; jeg kan deiligt forstaa Alting.«

»Godt . . . hør saa efter: nu gaaer jeg hen til Tante for at se, om hun sover« . . .

»Godt, Sennora.«

»Imens bliver Du her . . . og hvis han skulde komme, medens jeg er borte . . . saa veed Du, hvad Du har at gjøre« . . .

»Ja vel, Sennora; saa giver jeg ham et Kys!« . . .

»Hvor kan det falde Dig ind? Hvem er det, Du vil give et Kys?«

»Naa . . . min Piquillo!«

»Hvem taler nu om din Piquillo? — Brug dog din Fornuft . . . hvis Don Juan de Albatera imens skulde komme . . . saa beder Du ham om at tage Plads og kalder paa mig under et eller andet Paaskud« . . .

»Men Sennora . . . jeg kjender jo slet ikke Deres Don Juan de Albatera . . . siig mig da ialtfald hvordan han seer ud, at jeg ikke skal tage feil.«

»Din Tosse!« svarede Rafaele, »har en anden Mand maaske nogensinde betraadt dette Værelse?«

»Ialtfald ikke det jeg veed af, Sennora.«

»Naa, seer Du det. . . . naar der altsaa kommer Nogen, saa er det den Rette.«

»Godt, Sennora! . . . Men gjør Dem endelig ingen falske Forhaabninger iaften« . . .

»Hvad mener Du med det, Dulcinna?«

»Troer De da, at han saadan en bælgmørk Nat vil ride gjennem en stor Skov? — Min Piquillo har nok Courage, eftersom han er Gensdarm; men naar *han* ikke engang kommer, saa kommer Deres Don Juan de Albatera saamænd ikke, selv om han ogsaa var ti Gange mere forelsket.«

»Slemme Pige!« sagde Frøkenen med et dybt Suk; »hvorfor berøver Du mig Haabet? . . . det er saa skjønt.« — Dermed forsvandt hun bag en af de svære Portièrer. —

Da den tykke Dulcinna var alene, satte hun sig i en Lænestol henne ved Kaminen, lænede sig mageligt tilbage, strækkede sig og gabede ret af Hjertenslyst.

»For mig gjerne!« sagde hun til sig selv, »mig kan det jo være ligemeget, om han kommer eller ikke . . . jeg gjør min Skyldighed og venter paa ham . . . og naar han er der . . . saa . . . saa beder jeg ham . . . saa beder jeg ham om at tage Plads . . . og . . . og . . . kalder paa Frøkenen . . . under . . . under et eller andet . . . Paaskud . . .« I Midten af Sætningen vare hendes Øine allerede faldne i, og da hun havde udtalt det sidste Ord, sank hendes Hoved tungt ned mod Brystet, og hun sov de Retfærdiges Søvn.

Hun kunde vel have tilbragt ti Minutter i denne Tilstand, da der paa Gruset nedenfor Vinduet hørtes lette Hovslag og strax efter svang en mørk Skikkelse sig op paa Altanen. Et Øieblik stod den ubevægelig og lyttede; saa traadte den med lette Skridt ind i Værelset.

Det var en slank ung Mand af Middelhoide, med mørkt Haar, solbrændt Ansigt og fyrige

Øine, der lyste af Mod og Lidenskab. Dragten var tarvelig: en mørk Vams af militairt Snit, et Par høie Ridestøvler med blinkende Sporer, Sværd ved Lænd og paa det smukke, udtryksfulde Hoved en Fjederhat med en Guldkvast.

Da den unge Mand var traadt ind i Værelset, saae han sig igjen forsigtig om. »Ikke et Menneske!« udbrød han med dæmpet Stemme, »og af dette brændende Lys og aabne Vindue skulde man dog drage den Slutning, at Nogen var tilstede her . . . maaske havde ventet« . . .

Ved de sidste Ord spillede et Smil om den Fremmedes Mund, hvilket syntes at antyde en Blanding af Glæde og Forfængelighed.

»Hvis jeg ikke tager feil,« vedblev han, talende med sig selv, »saa maa dette Værelse nylig være bleven forladt . . . ovenikjøbet af en Dame . . . det siger mig denne berusende Duft, som opfylder Luften herinde . . . og eftersom hun har ventet, vil hun snart komme igjen . . . indtil da maa vi betvinge vor Utaalmodighed« . . . Med disse Ord lagde han Hatten med Guldkvasten paa en Stol og tog selv Plads i Lænestolen, som Donna Rafaele for lidt siden havde siddet i og som stod med Ryggen til den sovende Dulcinna. Saa faldt hans Blik paa det aabne Brev, som Sennora'en havde ladet ligge paa Bordet, og han strakte Haanden ud efter det og holdt det op imod Lyset. Medens han læste, fortrak det fornemme Ansigt sig til et eiendommeligt Smil og de mørke Øine lukkede sig, som om de vilde drømme. »Det er jo ganske ypperligt,« mumlede han, neppe hørligt, hen for sig; »jeg oplever idag det ene Eventyr efter det andet . . . først den kostelige Jagt, hvormed min kjære Sandoval glædede mig og som forjog mit slette Morgenlune . . . dernæst min Omstreifen alene i denne mørke Skov, indtil jeg var nærved at overvældes af Sult og Træthed, og endelig et henrivende Asyl, som ialtfald lover at blive endnu mere tiltrækkende« . . .

Han holdt igjen Brevet op imod Lyset og lod endnu engang Blikket glide henover Linierne. »Og hvorfor ikke?« fortsatte han derpaa sin dæmpede Enetale; »naar man ikke driver Spøgen for vidt, kan det jo ikke skade. — Jeg kommer her ukaldet til et mig uvedkommende Stævnemøde og finder Turtelduen i den varme Rede. Jeg faaer virkelig Lyst til at indtage den lykkelige Marquis af Albateras Plads. — Den skjønne Slotsfrøken har ikke i mange Aar seet sin Tilbeder og vil naturligvis antage mig for ham. — Ved St. Jacob af Compostella, Eventyret tiltaler mig! — Jeg bliver . . . jeg bliver under alle Omstændigheder, og medens min trætte Hest udhviler sig lidt nedenunder Altanen, knytter jeg heroppe en lille Kjærlighedshistorie. — Men hvis den Anden nu ogsaa kommer?« tilføiede han lidt tøvende. — »Aa hvad, — saa finder man nok Midler og Udveie til at dæmpe den smukke Elskers Vrede.« Derpaa saae han sig ligesom søgende om i Værelset. »Blot jeg ikke var saa forfærdelig sulten,« sagde han med et tragikomisk Suk; »hvad er en Elsker uden Mad og Drikke . . . Det er sørgeligt, at enhver dristig Aandsflugt fattes Svingkraften, naar man ikke i Forveien bestikker denne prosaiske Fyr.« Med disse Ord reiste han sig fra Lænestolen, lagde Brevet fra sig paa Bordet og saae sig om i Halvmørket. Men pludselig foer han sammen og lod de speidende Blikke hvile paa eet Punkt. »Hvad Pokker,« tænkte han; »der sidder den hulde Slotsfrøken lyslevende. Hvis hun har beluret min forræderiske Monolog, er det naturligvis forbi med min lille Kjærlighedshistorie. En fordømt Vane, at tale høit med sig selv! Foreløbigt ville vi anstille en Prøve.« Med disse Ord gjorde han et dybt Buk for at lade den anden Part tale først. Men den anden Part sagde ingenting, men sad ubevægelig paa sin Stol med sænket Hoved. »Aha!« tænkte den fremmede Herre, »den Skjønne har udentvivl hørt min Monolog og bekjæmper mig nu med mine egne Vaaben, idet hun ligeledes holder sig til Defensiven. Men naar to fjendtlige Partier begge holde sig til Defensiven og Ingen angriber, saa kan Historien blive noget langvarig. Hele Natten kan vi da ikke staa saaledes overfor hinanden. Hun har ovenikjøbet slaaet Øinene ned, for at Blikket ikke skal røbe hende; det er en Modstander, som man maa omgaaes forsigtig med; jeg vil foreløbig bukke en Gang til.« Og det gjorde han saa, idet han bøiede Overkroppen endnu længere forover og slog Hælene sammen, saa at Guldsporerne klirrede svagt. Kvindeskikkelsen i Lænestolen rørte sig ikke. Ridderen trak i komisk Resignation paa Skulderen. »Det nytter ingenting,« reflekterede han; »hun kommer ikke frem af sine Forskansninger — jeg maa paa en eller anden Maade gaa over til Angreb, men hvordan?« — Naar han nu væltede en Stol eller gjorde en eller anden Støi? — Men det vilde se altfor forsætligt ud og kunde let gjøre ham latterlig; men det er en Situation, i hvilken Elskeren bliver umulig. Hellere Morder eller Forbryder, men blot ikke latterlig. Det lod sig vel ikke godt gjøre uden at tale, og en blot Tiltale røber strengt taget heller intet. — »Rafaele!« hviskede han derfor, i sin Rolles Aand; »min tilbedte Rafaele!«

Intet Svar, ingen Bevægelse.

»Aha, hun vil spøge med sin Elsker,« tænkte den Fremmede; »hun vil, at han skal stjæle et Kys, uden at hun giver sig den mindste Blottelse; ja, ja, man bliver aldrig færdig med at studere Kvindernes Koketteri, selv om man blev ligesaa gammel som Methusalem og bevarede en Antinous' Skjønhed. Lad os altsaa være forsigtig og først vove et ærbødigt Haandkys.«

Efter at have taget denne Beslutning, traadte

han tæt hen til den ubevægelige Kvindeskikkelse og strakte langsomt Haanden ud, ligesom et Følehorn, der først skal undersøge Terrainet.

»Hun rører sig ikke af Pletten,« overveiede den unge Mand; »hun er saa stille som en Mus og lader mig roligt komme hen til sig. Velan da! frisk Mod!« Dermed traadte han endnu nærmere og rørte forsigtig ved den hemmeligheds-fulde Dames lille Haand, som hvilede rolig i hendes Skjød. Men neppe havde han berørt den, før han atter i en Fart trak Haanden til sig. »Oho!« tænkte han; »den er mærkelig ru at føle paa! Skulde min Nærsynethed have skuffet mig i den Grad, at jeg har kunnet anse en graanet Taarnvægter for en Slotsfrøken? Det maa vi dog undersøge nærmere.« Han traadte et Par Skridt tilbage, tog Lyset fra Bordet og belyste forsigtig den paagjældende Skikkelse.

»Nei,« sagde han til sig selv, »tilsyneladende er det rigtignok et Fruentimmer, men just ingen Engel, som jeg først tænkte mig; dertil er hun lidt for svær og har ogsaa røde Hænder, desuden er hun falden isøvn, hvilket ligeledes ikke taler til Fordel for den hende iboende Poesi; en ung Pige, der kan sove saa roligt, naar hun hvert Øieblik kan vente sin Tilbeder, er en Umulighed for en tænkende Mand. Men denne Don Juan de Albatero er sagtens en lignende Phlegmatikus, der har forsinket sig i et eller andet Værtshus, medens hans Hjertets Dronning er nærved at forgaa af Længsel. Der har vi det! Nu begynder hun ovenikjøbet at snorke. Min kjære Marquis, jeg misunder Dig ikke længer og giver Afkald paa at indtage din Plads; saa hellere igjen ud i den mørke Skov, end at dette muligt kunde blive til Alvor.« Dermed satte han Lyset hen paa Bordet og gik nogle Skridt for at naae Altanen, da han pludselig standsede. »Her lugter jo paa engang saa deiligt,« tænkte han; »som om stegte Duer fløi omkring, eller en ædel Hjort dreiede sig paa Spidet. Kjøkkenet er sagtens lige ved Siden af; saa kunde det da nok lønne sig at blive her lidt endnu, om ikke som smægtende Elsker, saa dog som træt og sulten Reisende, der ved Nattetid er faret vild i Skoven. Aha, der er en Portière! Lad os engang se, hvad der skjuler sig bagved den!« Efter denne høist praktiske Beslutning ilede han hastigt hen til den nys opdagede Udgang, for i det næste Øieblik at løbe saa heftigt imod en haard Gjenstand, at han ikke alene fik et ordentligt Knubs, men der opstod ogsaa en Klirren og Klappren, som om et Glasskab truede med at falde omkuld.

»For Pokker, der lader jeg til at være løbet imod noget,« stønnede den Fremmede; idet han paa samme Tid gned sin Mave og sine Knæ. »Saadan gaaer det, naar man for det Første er nærsynet og for det Andet ikke kan beherske sine Lidenskaber . . . det er endda et Held, at jeg ikke har væltet noget . . . og at den skjønne Sovende ikke er vaagnet . . . det maa sandelig være et overordentlig sundt Pigebarn; thi den, der kan sove saadan, naar hele Slottet ryster . . .«

»Aa, De maa endelig ikke tage mig det ilde op,« hørte han i dette Øieblik en Kvindestemme sige.

»Ved St. Jago af Compostella! Nu er hundrede og et ude!« bandte den Fremmede i sit stille Sind . . . »det er Følgen af at gaa paa gale Veie . . .«

»Jeg kunde virkelig ikke gjøre for det« . . . vedblev Stemmen i en bønfaldende Tone . . .

»Jeg ikke heller,« svarede den Fremmede; »jeg gjorde det ialtfald ikke med Villie . . .

»Jeg har kun blundet en ganske lille Smule,« vedblev Pigen . . .

»Ja, det saae jeg,« yttrede den unge Mand, endnu bestandig med smertelig fortrukket Ansigt; »men hvorfor lod De Dem forstyrre af mig? . . . Jeg var lige ved at gaa min Vei« . . .

»Men, Du gode Gud, hvad vilde saa Donna Rafaele have sagt!« udbrød den tykke Pige og slog Hænderne sammen; »det vilde hun jo aldrig i Evighed have tilgivet mig!«

»Donna Rafaele?« gjentog den Fremmede og blev opmærksom; »De er altsaa ikke Donna Rafaele?«

Pigen kom i en gyselig Forlegenhed, blev rød som et Kirsebær, slog Øinene ned og trak i Folderne paa sit korte Skjørt. »Aa, Gud forlade Dem Deres Synd!« sagde hun med dæmpet Stemme, idet hun skottede hen til Døren . . . »saadan maa De ikke spøge . . . hvis Donna Rafaele hørte det, saa blev De aldrig mere gode Venner med hende . . .«

»Aha!« tænkte den Fremmede; »Donna Rafaele er altsaa en Anden . . . det havde jeg da forresten strax kunnet tænke mig; men mange Gange tænker man ikke paa det, der ligger allernærmest . . . saa vil jeg dog foretrække at tøve lidt endnu . . .«

Vær saa god at tage Plads, Hr. Marquis de Almasera?« . . . sagde den tykke Ungmø med et dybt Knix og med en meget tydelig Haandbevægelse henimod en Stol . . .

»Nu bliver Sagen igjen gemytlig« . . . tænkte den Fremmede; »hun holder mig for den Ventede . . . lad os altsaa spille den Rolle, som vi havde til Hensigt . . .«

»Var det ikke Almasera?« spurgte Dulcinna . . . »jeg har da vel husket Deres ærede Navn?«

»Det forstaaer sig . . . fuldkommen rigtigt,« svarede den unge Mand, som ligeledes havde glemt sit adopterede Navn. Saa tog han langsomt Plads paa den betegnede Stol.

»De tager mig det vel ikke ilde op, Hr. Marquis,« vedblev Pigen, idet hun satte sig ligeoverfor ham og glattede sin Kjole med sine store Hænder.

»Jeg be'er, jeg be'er, gener Dig endelig ikke,« svarede den Fremmede smilende.

»Naar man er saa lykkelig som Hr. Marquien, saa tager man det heller ikke saa nøie med et andet stakkels Menneske . . . vel?«

»Nei, Gud bevares, . . . altsaa . . . jeg er meget lykkelig? . . . Var det ikke saadan Du sagde?«

»De er i den syvende Himmel, Hr. Marquis . . . Men det burde De da selv have en Følelse af . . .«

»Ja, naturligvis . . . men, seer Du, man holder ogsaa nok af at høre det af Andre.«

»Det forstaaer jeg saa godt, Hr. Marquis . . . naar man selv elsker, Hr. Marquis, saa trænger man saamænd ikke til en Forklaring . . .«

»Ja saa? . . . Du elsker altsaa ligeledes?«

»Aa ja!« udbrød Pigen, med et vældigt Udbrud af Følelse; »seer De, Hr. Marquis . . . bare jeg udtaler Ordet ,Kjærlighed', bliver jeg tilmode, som om jeg kunde kysse alle Mennesker!« Og dermed udbredte hun sine tykke Arme og bøiede sig forover med en smægtende Mine.

»Lad det nu være godt,« sagde den Fremmede og rykkede sin Stol lidt tilbage; »jeg tvivler ikke! — Men hvem er saa den Lykkelige?« tilføiede han med et venligt Smil.

»Aa, et deiligt Menneske!« svarede Pigen, som strax kom i Extase; »med et stort, blond Overskjæg og blødt, krøllet Haar . . . han siger, at naar han bare havde en Hat med en Guldkvast, vilde han blive langt smukkere; men jeg kan næsten ikke tænke mig, at det er muligt.«

»Hm! — Saa er din Udkaarne vel Soldat?«

»Nei, Gensdarm . . . han rider foran, naar Kongen kjører ud eller gaaer paa Jagt . . . kjender De Kongen, Hr. Marquis?«

»Aa ja!« svarede den Fremmede, efter først at have studset lidt.

»Kan De lide ham, Hr. Marquis?«

»Aa . . . han har aldrig gjort mig noget . . .«

»Veed De hvad, jeg holder ikke af ham . . . brr!« sagde Pigen, idet hun rystede paa Hovedet, ligesom efter en bedsk Drik.

Den Fremmede satte et halvt ærgerligt, halvt forlegent Ansigt op.

»Hvorfor kan Du da ikke lide ham?« spurgte han derpaa.

»Fordi Piquillo har beskreven ham saa fælt« . . .

»Hvem er Piquillo, om jeg tør spørge?«

»Det er min Kjæreste« . . .

»Naa saadan . . . Gensdarmen . . . med det blonde Overskjæg« . . .

»Fuldkommen rigtigt, Hr. Marquis . . . Men han snakker kun bagefter andre Folk . . . for han er, med Respect at melde, noget dum . . . men det bryder jeg mig slet ikke om, naar han bare er smuk og holder af mig . . . og det gjør han . . . umaadeligt.« Ved disse Ord strakte hun atter i sin overstrømmende Lykke Armene ud imod den Fremmede, saa at denne ikke kunde redde sig paa anden Maade, end ved at flytte sig endnu længere tilbage.

»Kjender De Kongen?« spurgte hun efter at have beroliget sig.

»Ligesaa godt, som mig selv,« svarede den Fremmede smilende.

»Aa! — Saa har De vel ogsaa Adgang til ham!«

»Javel . . . hver eneste Dag!«

»Veed De hvad . . . det misunder jeg Dem egentlig ikke,« svarede Dulcinna, »han skal være et forskrækkeligt opfarende og uelskværdigt Menneske . . . men De forstaaer sagtens at omgaaes ham, og derfor kunde De gjøre mig en rigtig stor Tjeneste« . . .

»Og det er, om jeg tør spørge?«

»De kunde lægge et godt Ord ind for min Piquillo, saa at han snart kan blive Vagtmester.«

»For Gensdarmen? Fordi han ikke kan lide Kongen?« spurgte den Fremmede, næsten opbragt.

Pigen trak paa Skulderen. »Herre Gud, En mere eller mindre har vel ikke stort at sige for ham,« sagde hun; »jeg mener som saa, at naar man er saa lidt yndet, maa man ogsaa redeligt have gjort Sit til at fortjene Folkets Uvillie. Paa Kjærlighed kan vor gode Konge vel ikke gjøre Fordring.«

Vredesrødmen steg op i den unge Mands Aasyn.

»Saa!« udbrød han hastigt . . . »og hvad bebreider man ham da?«

»Naa . . . at han altid er gnaven og i daarligt Humeur! . . . Den hele udslagne Dag beder han sin Rosenkrans, og naar han endelig engang vil udhvile sig lidt, lader han til Afvexling Hovedet hugge af et Par trofaste Undersaatter. — Synes De, at det er smukt af ham? — Skal man maaske elske ham for det?«

Den Fremmede stampede med Foden i det bløde Tæppe. »Det er Bagvadskelse og ondskabsfuld Overdrivelse!« udbrød han med en Stemme, der dirrede af Harme; »Philip den Fjerde er ikke grusom, men kun retfærdig. Det forblændede Folk maa regeres med Strenghed, saa at det taber Lysten til at lade sig ophidse mod Statsmagten af de utilfredse Store. I et Land, hvor Ingen er tilfreds, er det vanskeligt at gjøre Alle tilpas. Bliver Folket begunstiget, skriger Adelen; føier man Adelen, saa skriger Folket. Men Ingen kan tjene to Herrer, selv om han ogsaa er Konge af Spanien og Begge Indierne.« Og efterat have udtalt sig saaledes løb han og og ned i det lille Værelse med alle Tegn paa stærk Ophidselse. Pigen fulgte ham hovedrystende med Øinene.

»Hør, veed De hvad, De er et besynderligt Menneske,« sagde hun, »jeg har endnu aldrig seet Nogen, der interesserer sig saadan for vor

Konge. Naar De holder saa meget af ham, saa skulde De virkelig give ham bedre Raad.«

»Bedre Raad? Hvad mener Du med det?« vedblev den Fremmede, idet han endnu gik frem og tilbage.

»Herre Gud . . . vær nu ikke saa forfærdelig bister,« svarede Pigen; »man bliver jo ordentlig bange for Dem . . . Se, jeg er kun en dum og enfoldig Skabning; men jeg troer nok, at jeg er klogere end vor Konge.«

»Men det er dog for galt!« udbrød den unge Mand, idet han pludselig stod stille og saae med funklende Øine paa Pigen.

»Hvorfor er det for galt?« spurgte denne ganske rolig; »det er slet ikke for galt. — Hør nu engang, mens jeg endnu var Barnepige, vare mine Smaafolk ogsaa tidt uartige og rebelske og laa i Haarene paa hinanden, saa at jeg tidt blev hed om Ørene. Ja! Men saa maa man være taalmodig og fornuftig, ellers bærer man sig jo ad ligesom Børnene. For naar man snart slaaer løs paa den Ene og snart paa den Anden og snart vil kjæle for den Ene og snart for den Anden, saa gjør man blot Sagen værre istedetfor bedre. Seer De, naar mine Smaafolk skreg og rasede, saa har jeg først og fremmest spurgt mig selv om, *hvorfor* de vare utilfredse og om de havde *Ret* til at være det, og naar de *ikke* havde Ret, saa har jeg ikke strax givet dem en paa Øret, men jeg har forklaret dem Sagen rolig og fornuftig, indtil de endelig have indseet det, og saa har jeg klappet dem paa Kinden og kysset dem. Seer De, saadan, tænkte jeg, skulde Kongen bære sig ad, og selv om ogsaa hans uartige Børn ere store Herrer og Damer, det har ingenting at sige, Kongens Kys skader Ingen.«

Den unge Mand vedblev at stirre paa Pigen, som om han var hensunken i dybe Betragtninger over det han havde hørt.

»Men Gud; hvad er der iveien?« spurgte Dulcinna endelig, »man kan jo blive helt angst og bange over Deres besynderlige Væsen. Hvorfor stirrer De saadan paa mig? Du Alstyrendes! De er da vel ikke gaaet fra Forstanden! Naar De ikke snart siger et fornuftigt Ord, raaber jeg Brand!«

»Det skulde Du bare vove!« sagde den Fremmede hurtigt.

»Men saa maa De ogsaa sige mig, hvorfor De sætter saadan et gyseligt Ansigt op. Er De maaske ikke vel, kjære, gode Herre?«

»Jeg feiler ingenting, jeg er kun bedrøvet over det, Du nylig sagde.«

»Er De bedrøvet over det! Nei, det fatter jeg ikke. Hvad er det da for skrækkelige Ting, jeg har sagt?«

»Naa, naar man ikke bliver elsket af Nogen, det forekommer mig da at være Grund nok til Sorg og Melancholi.«

Pigen lo høit. »Men det har jeg jo ikke sagt om Dem, De er jo, Gud være lovet, ikke vor Konge!«

Den Fremmede blev forskrækket. »Nei!« udbrød han, ligeledes smilende, »jeg er jo ikke Kongen, jeg er jo —«

»Marquien af Albanero — var det ikke saadan?«

»Jo, meget rigtigt, Marquien af Albanero!«

»Naa, seer De det! Og saa piner det Dem, at Ingen holder af Dem? Veed De ogsaa af, at De begaaer en stor Synd og egentlig slet ikke fortjener Deres Lykke? Hvis De ikke bliver elsket, saa veed jeg sandelig ikke, hvem der gjør det, og jeg kjender to straalende, sorte Øine, som fuldstændig vil bekræfte mit Udsagn.«

Den Fremmede blev strax igjen i godt Humeur. »Men, hvor blive de to sorte Øine da af saa længe?« spurgte han, idet hans Øine ligeledes igjen begyndte at funkle; »Deres Nølen med at se mig, taler rigtignok ikke synderligt for den store Kjærlighed, hvorpaa De skulle bringe mig et Bevis.«

»Men De er da ogsaa et utaknemmeligt Menneske!« svarede Pigen; »Frøkenen er jo hos sin Tante, Grevinde de Castro — naa, De kjender da sagtens vores Tante Castro?«

»Ja, naturligvis kjender jeg vores Tante Castro,« faldt den Fremmede hende hurtigt i Talen; »hvordan har den kjære Tante det?«

»Hun er ikke rask og ligger tilsengs.«

»Hvor det gjør mig ondt! Det er da vel ikke noget af Betydning?«

Dulcinna rystede paa Hovedet. »Nei,« svarede hun, »det behøvede De da ikke at tage Dem saa nær.«

»Skal jeg ikke gaa til hende, for personlig at bevise hende min Deltagelse?« udbrød den Fremmede, og vilde ile afsted.

Pigen holdt ham tilbage.

»Naa, det var ellers net!« sagde hun forbauset, »De maa jo slet ikke lade dem se for vores Tante! Hun maa jo ikke vide, at De er her.«

»Naa saadan; hun maa ikke vide, at jeg er her! Det er ganske vist en anden Sag.«

»Hun har jo lovet Frøkenen til det gamle Fugleskræmsel, Hertug Ribeira, der har saa stor, men desværre skadelig Indflydelse paa Kongen.«

»Ja saa; det vidste jeg ikke.«

»Men det gjør ingenting; det bryder vi os ikke om. Kongen kan passe sine egne Sager, det har han saamænd nok at gjøre med. Gud, hvis Tante Castro vidste, at De iaften vil forlove Dem med vores lille Rafaele og maaske holde Bryllup om otte Dage —«

»Men det er jo prægtigt,« udbrød den Fremmede.

»Naa, saa *helt* prægtigt er det da heller ikke,« svarede Pigen, »der er endnu mange

Hindringer at overvinde, inden der blot kan være Tale om et hemmeligt Giftermaal.«

»Saa? Og hvori bestaa disse Hindringer?«

»Det maa De da selv bedst vide.«

»Jeg forsikkrer Dig, jeg aner det ikke.«

Dulcinna rystede smilende paa Hovedet. »Naa; man kan da ikke leve af Luften,« sagde hun.

»Nei, det har Du fuldkommen Ret i,« svarede den Fremmede; »jeg har allerede længe følt den dybe Sandhed af disse Ord. Hør, siig mig engang, kunde Du ikke —«

»Og desuden har De jo ogsaa endnu en altfor lav Rang,« afbrød Pigen ham.

»Hvad? Jeg har en altfor lav Rang?« gjentog den unge Mand forbauset.

»Jeg mener en altfor lav Rang i Armeen.«

»Naa saaledes! Jeg har en altfor lav Rang i Armeen! Men det kunde der maaske dog blive Raad for; hør, siig mig engang, kjære Barn, kunde Du ikke —«

Men Dulcinna syntes at have sat sig i Hovedet ikke at ville lade Marquien tale ud. »Hvad tænker De dog paa?« vedblev hun i sin Iver. »Datteren af en spansk Grande og en fattig Djævel, som De, det giver vores Tante aldrig i Evighed sit Minde til.«

»Naa, saa kan vi jo vente lidt endnu,« svarede den Fremmede, hvem det syntes meget magtpaaliggende at give Samtalen en anden Vending. »Hør, siig mig engang, kunde Du ikke —«

»Vente?« afbrød Dulcinna ham, atter høilig indigneret. »De taler om at vente, naar Frøken Rafaele brænder af Længsel efter at blive Deres; naar hun idag hele den udslagne Dag har glædet sig som et Barn til at gjense Dem efter saa lang Adskillelse —«

»Naa, naa . . . Du kan være ganske rolig,« faldt den Fremmede hende i Talen, »jeg brænder jo ogsaa; men i dette Øieblik er jeg opfyldt af en anden Følelse, som ikke længer lader sig beherske; jeg er nemlig frygtelig sulten.«

»Men hvorfor sagde De ikke det strax?« spurgte Pigen og slog Hænderne sammen, »Alt staaer jo parat til Dem. Rafaele har jo udsøgt og arrangeret Alt til Dem.«

»Gud, den kjære Pige! . . . Hvor jeg holder af hende!« udbrød den Fremmede, »men hvor da, hvor?« Dulcinna, som allerede var bleven meget fortrolig, tog ham bagfra under begge Arme og vendte ham om imod den velbesatte Buffet.

»Ah,« udbrød den unge Mand ved Synet af alle disse Herligheder, »det var derfor her lugtede saa godt for lidt siden; det burde jeg rigtignok have opdaget noget før.«

Og derpaa tog han strax for sig af Retterne og spiste og drak af Hjertenslyst, medens Dulcinna smilende saae paa ham. »Naa, det lader da til at smage Dem; Gud ske Lov!« sagde hun.

»Det skulde jeg mene!« udbrød den Fremmede efter at have taget en god Slurk; »en bedre Vin har jeg ikke i min egen Kjælder!«

»Det vil nu ikke sige stort,« yttrede Pigen. »I Deres Kjælder er Rotterne sagtens Hovedsagen.«

»Rotterne?« gjentog den unge Mand forbauset.

»Hvis De da overhovedet har en Kjælder,« tilføiede Dulcinna.

»Naa saadan,« udbrød den Fremmede, idet han lod Maden smage sig. »Det har Du igjen Ret i; men saa meget er vist, at Maden ikke i lang Tid har smagt mig saa godt, og at det er endnu længer siden, at jeg har været saa munter og glad. Jeg troer, at nu kunde man forlange af mig, hvad man vilde, jeg tilstod det strax!«

I dette Øieblik fik Dulcinna Øie paa den smukke Fjederhat med Guldkvasten, som den Fremmede før havde lagt fra sig paa en Stol. Hvor hendes Øine straalede! Hun traadte et Skridt nærmere hen til den, strakte Haanden ud og trak den igjen til sig, hun trippede rundt omkring Stolen for at betragte Maalet for sine Ønsker fra alle Sider; saa vovede hun endelig sagte og i Smug at klappe den fine Filt og den bølgende Fjeder, at lege med Kvasten, veie den i Haanden og hvad hun ellers kunde finde paa i sin Nysgjerrighed. Af og til sendte hun den Fremmede et Blik saa kjærligt, som om hun havde Lyst til at kysse ham; men da denne slet ikke tog Notits af hende, men var ivrig i Færd med Retterne, saa udstødte hun et dybt, smerteligt Suk og begyndte saa sin Leg forfra.

»Hvordan mon min Piquillo vilde se ud, naar han havde den Hat paa,« tænkte hun, »jeg kan slet ikke tænke mig, at han kunde blive endnu kjønnere, end han er i Forveien; men jeg gad alligevel nok se ham, naar Guldkvasten dinglede over det venstre Øre og den hvide Heirefjer stod saadan bag ud. Jeg havde Lyst til at bede Hr. Marquien om at forære mig Hatten, han er jo idag saa lykkelig, at han ikke kan sige Nei til Nogen; det sagde han jo selv for lidt siden . . . han kan da ikke tage mig det fortrydeligt op . . . jeg vil bede ham om den.« Kommen til denne Beslutning, tog hun Hatten dristig i Haanden og var allerede gaaet et Par Skridt henimod den Fremmede, da der hørtes en svag, eiendommelig Fløiten udenfor. Den unge Mand løftede Hovedet og lyttede, medens Dulcinna begyndte at ryste over hele Kroppen. Hendes Kinder blussede, hendes Øine lyste, og den fyldige Barm hævede sig, som om den skulde sprænge Livstykket.

»Hvad var det?« spurgte den Fremmede og rynkede sin høie Pande.

»Du alstyrende Gud!« svarede Pigen, idet hun, af uvilkaarlig Frygt, skjulte den smukke Hat bag paa Ryggen, »det veed jeg sandelig ikke, Hr. Marquis; jeg har ikke den ringeste Anelse derom.«

»Vi blive da ikke forstyrrede,« vedblev den Fremmede, som var bekymret for Slutningen af sit Eventyr, »det vilde ikke være mig behageligt, og jeg vilde lade den ubudne Gjæst undgjælde derfor.«

»Aa, Gud, bliv nu endelig ikke vred,« bad Pigen med alle Tegn paa Angst, »De var jo før saa elskværdig og i saa godt Humeur; det har maaske været en lille Fugl, som pippede derude.«

Da lød den samme Fløiten igjen, men endnu tydeligere, mere bestemt, som om den nu vilde gjøre sig mere bemærket. Den Fremmede gik et Par Skridt henimod det aabne Vindue. »Jeg vil dog se efter,« sagde han.

Dulcinna fløi nu formelig af indre Angst. »Aa nei,« bad hun med skjælvende Stemme; »De skal ikke se ud, Hr. Marquis; gaa ikke saa nær hen til Vinduet, De kunde forkjøle Dem; De behøver slet ikke at være bange, det er Ingen, som vil besøge Dem, det er —«

Saa blev der fløitet for tredie Gang, endnu mere skingrende, bydende. Pigen foer sammen, som om hun var ramt af et Lyn, udstødte et høit Skrig og løb saa ud af Værelset med Hatten i Haanden.

(Sluttes.)

DAVID BALFOURS HÆNDELSER.

Roman af Robert Louis Stevenson.

Med Illustrationer af W. Hole.

(8. Fortsættelse.)

Høiere oppe i Dalen, hvor Terrainet var mere aabent, blev Forpostkjæden fortsat af Hestfolk, som vi kunde se ride frem og tilbage. Længere nede fortsatte Infanteriet, men da Floden var opsvulmet ved Sammenløbet med en betydelig Bjergstrøm, vare de mere spredte og holdt kun Øie med Vadestederne og Stenene, der tjente til Overgang.

Jeg kastede kun et Blik paa dem og dukkede mig saa ned igjen. Det var virkelig besynderligt at se denne Dal, der havde ligget saa øde i Dagbrækningen, struttende af Vaaben og overstrøet med røde Kjoler og Knæbuxer.

»Se, det var det, jeg var bange for, David,« sagde Alan, »at de skulde bevogte Floden. De begyndte at komme for omtrent 2 Timer siden; men I er et rigtigt Sovehjerte! Vi ere ilde farne. Hvis de komme op paa Bjergskrænterne, kan de med Lethed se os i en Kikkert; men hvis de blot vil holde sig nede i Dalen, gaaer det endda an. Skildvagterne ere mere spredte langs Floden; og naar Mørket falder paa, vil vi forsøge at slippe forbi dem.«

»Og hvad skal vi foretage os saa længe?« spurgte jeg.

»Ligge her,« svarede han, »og steges.«

Ordet »steges« var virkelig det meste af den Dags Historie, som vi nu skulde tilbringe. De husker nok, at vi laa paa den nøgne Top af en Klippe; Solen skinnede lige paa os, Klippen blev saa ophedet, at man knap kunde holde Haanden paa den; og den lille Smule Jord og Bregnerne, som holdt sig koldere, var kun stor nok til En ad Gangen. Vi skiftedes til at ligge paa den nøgne Klippe, hvilket var en Stilling som den Helgens, der led Martyrdøden paa en Rist; og jeg tænkte paa, hvor mærkeligt det var, at jeg, i samme Klima og i Løbet af nogle faa Dage, skulde lide saa grusomt, først af Kulde paa min Ø og nu af Hede paa denne Klippe.

I al den Tid havde vi intet Vand at drikke, kun Brændevin, hvilket var værre end slet intet; men vi holdt Flasken saa kold, som vi kunde, ved at grave den ned i Jorden og fik nogen Lindring ved at bade vort Bryst og vore Tindinger.

Soldaterne færdedes hele Dagen nede i Dalen, snart afløsende de udstillede Vagtposter, snart droge de i Patrouiller om mellem Klipperne. Disse laa rundtom i et saa stort Antal, at det at søge efter Mennesker iblandt dem, var ligesom at lede efter en Naal i en Høstak; og da det var saa haabløs en Gjerning, blev det ikke udført med videre Omhu. Vi kunde dog se Soldaterne stikke deres Bajonetter ned i Lyngen, hvilket fik det til at løbe koldt ned ad Ryggen paa mig, og de slog sig undertiden ned ved vor Klippe, saa vi neppe vovede at trække Veiret.

Det var ved denne Leilighed, at jeg første Gang hørte det rigtige engelske Sprog. En Soldat kom derhen, slog med Haanden paa den solhede Side af Klippen, hvorpaa vi laa, og tog den til sig igjen med en Ed.

»Jeg siger Jer, den er varm,« sagde han, og jeg forundrede mig over de afsnuppede Ord og den mærkelige syngende Tone, i hvilken han talte. Jeg havde nok hørt Ransome; men han havde hentet sine Manerer fra alle Slags Folk og talte ialtfald saa ufuldkomment, at jeg hoved-

sagelig skrev det paa hans barnagtige Væsens Regning. Min Overraskelse var desto større ved at høre en voxen Mand tale paa samme Maade.

Det Pinlige og Trættende ved disse Timer tilbragte paa Klippen forhøiedes yderligere eftersom Dagen skred frem; Klippen blev bestandig hedere og Solen mere glødende. Der indtraadte Svimmelhed og Ildebefindende og heftige Smerter, ligesom Rheumatisme. Det var en Guds Lykke, at ingen af os fik Solstik.

Tilsidst, henad Klokken to, var det ikke til at udholde længer. Solen var gaaet lidt i Vest, der kom en Plet af Skygge paa den østlige Side af vor Klippe, hvilket var den Side, der var modsat Soldaterne.

»Ligesaa godt den ene Død, som den anden,« sagde Alan og lod sig glide ud over Kanten og falde ned paa Jorden paa Skyggesiden.

Jeg fulgte strax bagefter ham og faldt ligesaa lang jeg var; saa svag og svimmel var jeg. Her laa vi saa en Timestid eller to, afkræftede og med Værk i alle Lemmer, fuldstændig ubeskyttede, saa at en Soldat, som var kommen forbi, strax maatte have seet os. Der kom imidlertid ingen, de holdt sig til den anden Side, saa at Klippen vedblev at være vort Skjold, selv i denne nye Stilling.

Snart begyndte vi at komme til Kræfter igjen, og da Soldaterne nu laa tættere ved Floden, foreslog Alan, at vi skulde forsøge at komme bort. Jeg var paa den Tid kun bange for een Ting i hele Verden, og det var, at skulle vende tilbage til Klippen; alt andet var mig velkomment. Altsaa gjorde vi os strax rede til at bryde op og smuttede fra Klippe til Klippe, den Ene efter den Anden, snart kravlende fladt paa Maven i Skyggen, snart sættende i Løb for at naae Skyggen, med Hjertet siddende oppe i Halsen.

Da Soldaterne havde afsøgt denne Side af Dalen og nu maaske vare noget søvnige af Eftermiddagens Lummerhede, havde de aflagt en stor Del af deres Vagtsomhed og stode døsige paa deres Poster eller holdt blot Udkig med Flodbredden, saa at vi, holdende os nede i Dalen og samtidig nærmende os Bjergene, kom længer og længer bort fra dem. Men det var det mest trættende Arbeide, jeg nogensinde har været med til. Man kunde trænge til hundrede Øine i hver Del af sit Legeme for at holde sig skjult i denne ujevne Egn, uden at blive anraabt af de talrige og spredte Skildvagter. Naar vi vare nødte til at passere en aaben Plads, var Hurtighed ikke nok, man maatte i en Fart kunne bedømme ikke alene hele Stedets Beliggenhed, men tillige Fastheden af enhver Sten vi traadte paa; ud paa Eftermiddagen var det nemlig saa stille, at naar en Sten raslede ned, vilde det lyde som et Pistolskud og vække Ekkoet mellem Bjergene og Klipperne.

Ved Solnedgang vare vi komne et godt Stykke Vei, til Trods for vor langsomme Reisemaade, skjøndt vi endnu bestandig kunde se Skildvagterne paa Klipperne. Men nu kom vi til noget, som forjog al Fare; og dette var en dyb Bjergstrøm, som styrtede ned i Dalen for at forene sig med Floden der. Ved Synet deraf kastede vi os ned paa Jorden og badede Hoved og Skuldre i Vandet; og jeg kan ikke sige, hvad der var mest fornøieligt, enten det Sæt det gav, da den kolde Strøm skyllede henover os eller den Begjærlighed med hvilken vi drak af Vandet.

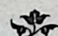
Vi lagde os ned der (da Bredden dækkede os), drak atter og atter, badede vort Bryst og stak Hænderne ned i Vandet, indtil de gjorde ondt af Kulden; og tilsidst, vidunderligt styrkede og oplivede, løste vi op for vor Melpose og tilberedte *Drammach* i Jernpanden. Skjøndt dette ikke er andet end Havremel, udrørt i koldt Vand, udgjør det dog en ganske god Føde for en sulten Mave; og hvor der ikke er Midler til at tænde Ild eller (som Tilfældet var med os) gyldig Grund til ikke at tænde nogen, er det den væsentligste Føde for dem, der søge ud paa Heden.

Saasnart Mørket faldt paa, gik vi videre, først med den tidligere Forsigtighed, men snart med mere Dristighed, idet vi rettede os i vor fulde Høide og tog lange Skridt. Veien var meget besværlig, da den førte langsmed steile Bjergskrænter. Ved Solnedgang var Himlen bleven skyet og Aftenen var mørk og kold, saa det trættede mig ikke saa meget at gaa, men jeg var i en bestandig Frygt for at falde og trille ned ad Skrænterne, og jeg vidste ikke hvor vi gik hen.

Endelig stod Maanen op og fandt os endnu paa Vandring; den var i sidste Kvarter og længe tilhyllet af Skyer, men efter en Stund brød den frem og viste mig talrige, mørke Bjergtoppe og blev afspeilet langt nedenunder os i en snever Fjord.

Ved dette Syn standsede vi begge: jeg forbauset over at finde mig saa høit oppe og, som det forekom mig, gaaende paa Skyer; Alan for at tage Egnen i Øiesyn.

Tilsyneladende var han meget tilfreds, og han maa vistnok have antaget os udenfor vore Fjenders Hørevidde, thi hele den øvrige Del af vor natlige Vandring forkortede han Veien ved at nynne forskjellige Melodier, som satte Foden i Trit, Melodier fra min egen Hjemstavn, som fik mig til at længes efter at komme hjem, og baade Melodier og Tanker gjorde os Selskab mellem de store, mørke og vildsomme Bjerge.

ENOGTYVENDE CAPITEL.

Flugten paa Heden: Kløften ved Corrynakiegh.

Det var endnu mørkt, da vi naaede vort Bestemmelsessted, en Kløft paa Toppen af et høit Bjerg, gjennemstrømmet af en Bæk og med

en dyb Hule paa den ene Side. Her fandtes en lille Skov, som til den ene Side bestod af lyse, smukke Birke, men længer henne afløstes af Fyrretræer. Bækken var fuld af Foreller, Skoven af Ringduer; paa den aabne Side af Bjerget hørte man Ryper pibe og der var en Mængde Gjøge. Fra Kløftens Munding saae vi ned over en Del af Mamore og Fjorden, som adskiller denne Egn fra Appin; og det var min største Fornøielse at nyde Udsigten fra denne betydelige Høide.

Kløften hed *the Heugh of Corrynakiegh*, og uagtet den paa Grund af sin Høide og Søens Nærhed ofte var indhyllet i Skyer, var det dog i det Hele taget et behageligt Sted, og de fem Dage, vi opholdt os her, vare meget fornøielige.

Vi sov inde i Hulen paa et Leie, vi havde dannet af afskaaren Lyng og indhyllede i Alans Kappe. Der var et lavt, forborgent Sted i en Omdreining af Dalen, hvor vi vare saa dristige at gjøre Ild paa, saa at vi kunde varme os, naar Skyerne sænkede sig, hvor vi kunde koge varm Porridge og riste de smaa Foreller, som vi fangede med Hænderne under Stenene og de overhængende Bredder. Dette udgjorde i Virkeligheden vor væsentligste Adspredelse og Bestilling; og ikke alene for at spare paa vort Mel til knappe Tider, men for Morskabs Skyld tilbragte vi en stor Del af Dagen nede ved Vandet, blottede til Beltestedet, for at fange disse Fisk og se, hvem der kunde faae de fleste. De største, vi fik, veiede vel et Fjerdingspund; men de smagte godt, og kogte paa Gløderne, fattedes de blot lidt Salt for at være en ligefrem Delikatesse.

I Mellemtiden maatte Alan lære mig at bruge mit Sværd, da min Udygtighed voldte ham megen Bekymring; og jeg tænker desuden, at da jeg undertiden var hans Mester i at fiske, var han ikke kjed af at have en Leilighed, hvor han kunde vise sin Overlegenhed. Han gjorde det langt mere til en Plage end det behøvedes, tog paa Vei og trængte saa tæt ind paa Livet af mig, at jeg blev bange for, at han skulde spidde mig med sit Sværd. Jeg var ofte fristet til at løbe min Vei, men holdt alligevel Stand og fik endel Udbytte af Undervisningen, skjøndt det kun var at staa paa Post med rolig Fatning, hvilket ofte er alt hvad der fordres. Skjøndt jeg aldrig i mindste Maade kunde gjøre min Læremester tilpas, var jeg derfor ingenlunde misfornøiet med mig selv.

De maa dog ikke tro, at vi for disse Adspredelser forsømte vor vigtigste Opgave, som var at komme bort.

»Det vil vare noget,« sagde Alan til mig, den første Morgen vi tilbragte her, »før Rødkjolerne tænke paa at afsøge Corrynakiegh; saa nu maa vi se at faae Bud sendt til James og han maa finde Sølvet til os.«

»Men hvordan skal vi faae det Bud sendt?« spurgte jeg. »Vi befinde os her paa et afsides Sted, som vi endnu ikke tør forlade, og medmindre I kan faae Fuglene i Luften til at være Eders Budbringere, indseer jeg ikke, hvorledes vi skal bære os ad.«

»Ja saa?« sagde Alan, »I har ikke megen Opfindsomhed.«

Derpaa faldt han i Tanker, medens han stirrede ned i Emmerne af Ilden; lidt efter tog han et Stykke Træ og dannede det til et Kors, hvis Ender han forkullede i Gløderne. Saa skottede han hen til mig.

»Vil I laane mig min Knap?« spurgte han. »Det kan synes besynderligt at forlange en Gave tilbage, men jeg tilstaaer, at jeg ømmer mig ved at skjære en anden Knap af.«

Jeg gav ham Knappen, og han trak den paa en Strimmel, som han havde revet af sin Kappe og brugt til at binde Korset sammen med og knyttede dertil en lille Birkekvist og en lille Fyrrekvist. Derefter saae han fornøiet paa sit Værk.

»Se saa,« sagde han, »der er en lille Flække, ikke langt fra Corrynakiegh, som hedder Koalisnacoan. Der boer mange af mine Venner, som jeg trygt kan lide paa, og andre, som jeg ikke er saa sikker paa. Som I veed, David, vil der blive sat en Pris paa vort Hoved; James selv vil gjøre det, og hvad Campbellerne angaa, saa spare de aldrig paa Sølvet, naar en Stewart kan komme i Fortræd. Hvis det ikke var Tilfældet, vilde jeg gaa ned til Koalisnacoan og lægge mit Liv i disse Folks Hænder, ligesaa trygt, som jeg vilde betro en Anden min Hanske.«

»Men som det nu er? yttrede jeg.

»Som det nu er,« sagde han, »vilde jeg helst, at de ikke se mig. Der er slette Mennesker allevegne, og hvad der er langt værre, svage Naturer. Naar det igjen bliver mørkt, vil jeg derfor stjæle mig ned til Flækken og stille dette, som jeg har dannet, i Vinduet hos en god Ven af mig, John Breck Maccoll, en af Appins Forpagtere.«

»Det er godt nok,« sagde jeg, »og naar han finder det, hvad vil han saa tænke?«

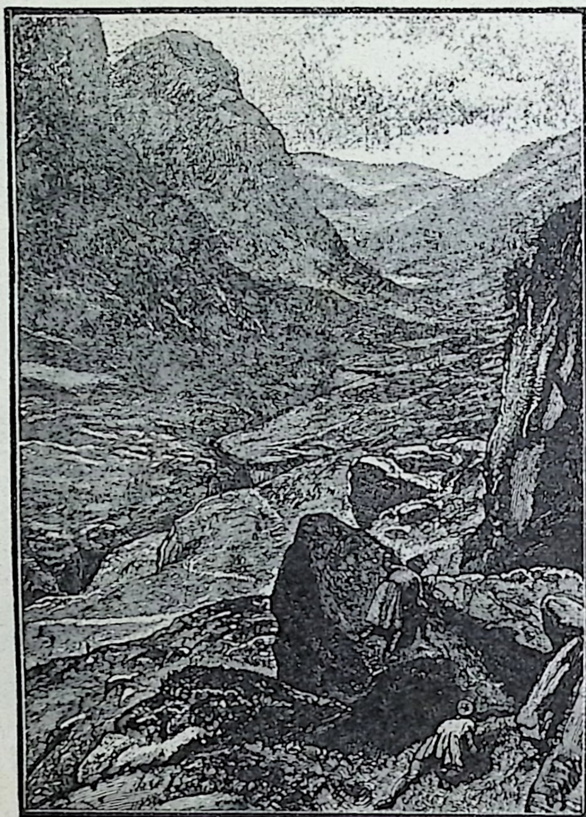
»Ja,« sagde Alan, »hvis han blot havde mere Omløb; jeg er sandelig bange for, at han ikke vil tænke videre ved det! Men jeg har ikke kunnet finde paa andet. Dette Kors er en Slags Budstikke, som betyder, at vor Clan skal give Møde; men han vil dog vide, at Clanen ikke skal reise sig, eftersom det staaer i hans Vindue, uden at der er tilføiet et Ord. Saa vil han sige til sig selv: *Clanen skal ikke reise sig, men det gjælder noget andet.* Saa vil han opdage min Knap, og den har tilhørt Duncan Stewart. Og saa vil han sige til sig selv: *Duncans Søn er ude paa Heden og trænger til min Hjælp.*«

»Det er nok muligt,« sagde jeg. »Men selv om han ogsaa gjør det, saa er der en god Del Hede herfra og til Fjorden.«

»Og det er et sandt Ord,« sagde Alan. »Men saa vil han se Fyrrekvisten og Birkekvisten, og han vil sige til sig selv (hvis han da overhovedet besidder nogen Skarpsindighed, hvad jeg tvivler om): *Alan maa ligge i en Skov, som bestaaer baade af Fyr og Birk.* Saa vil han tænke ved sig selv: *her paa Egnen er ikke saa meget af den Slags;* og saa vil han komme og opsøge os i Corrynakiegh. Og hvis han ikke gjør det, saa skal Pokker tage ved ham, og jeg er bange for det, men saa vil han ikke fortjene Saltet til sin Porridge.«

»I er ellers meget opfindsom,« sagde jeg spøgende. »Men vilde det ikke være langt simplere for Jer, at skrive et Par Ord til ham, give ham det med Sort paa Hvidt?«

»Det er en ypperlig Bemærkning, Mr. Balfour til Shaws,« sagde Alan, »og det vilde rigtignok være langt simplere for mig at skrive til ham, men det vilde blive et drøit Arbeide for John Breck at læse det. Han maatte først gaa i Skole en to, tre Aar, og det er muligt, at vi vilde blive kjede af at vente saa længe paa ham.«

Vi smuttede fra Klippe til Klippe. (Pag. 414.)

Den Nat bar Alan altsaa sin Budstikke ned til Flækken og satte den i Forpagterens Vindue. Han var urolig, da han kom tilbage; Hundene havde gjøet og Folkene vare løbne ud fra deres Huse og det forekom ham, at han havde hørt Raslen af Vaaben og seet en Rodkjole komme tilsyne i en Dør. Derfor laa vi den næste Dag i Udkanten af Skoven og holdt skarpt Udkig, saa at vi, hvis det var John Breck, der kom, vare parate til at modtage ham, og hvis det var Rødkjolerne, kunde faae Tid til at komme bort.

Ved Middagstid saae vi en Mand komme gaaende op ad den aabne Side af Bjerget, i Solskinnet, idet han saae sig om til alle Sider, skyggende med Haanden for Øinene. Aldrig saasnart var Alan bleven ham vaer, før han fløitede; Manden kom lidt henimod os; Alan fløitede igjen og Manden kom bestandig nærmere; og saaledes blev han ved Alans Fløiten ført hen til det Sted, hvor vi laa.

Det var en pjaltet, skjægget Mand paa en fyrgetyve Aar, høilig vansiret af Koppear og Udtrykket i hans Ansigt var baade vildt og enfoldigt. Skjøndt hans Engelsk var meget daarligt og gebrokkent, vilde Alan dog ikke, af Hensyn til mig, tillade ham at tale Gælisk. Maaske voldte det besynderlige Sprog, at han syntes mere tilbageholdende, end han virkelig var, men efter min Mening havde han ikke den bedste Villie til at tjene os og gjorde det kun nødtvungent.

Alan vilde have, at han skulde bringe mundtligt Bud til James, men det vilde Manden ikke høre tale om. »Han kunde glemme det,« sagde han med sin skrigende Stemme og vilde enten have et Brev eller gaa sin Vei igjen.

Jeg troede, at dette skulde være en Hindring for Alan, da vi savnede Skrivemateriale i denne Afkrog. Men Alan var en Mand, der forstod at hjælpe sig; han ledte i Skoven, indtil han fandt en Duefjeder, som han skar til en Pen; derpaa lavede han et Slags Blæk af Krudt fra sit Horn og Vand fra Bækken, rev et Hjørne af sin franske Bestalling (hvilken han altid bar hos sig som en Slags Talisman, der kunde fri ham fra Galgen) og satte sig saa ned og skrev følgende:

»Kjære Frænde — Behag at sende Pengene ved Overbringeren heraf, til det Sted, som han kjender.

Eders hengivne Fætter
A. S.«

Denne Seddel overgav han til Manden, som lovede at skynde sig det bedste han kunde og derpaa gik ned ad Bjerget med den.

Han var borte i hele tre Dage, men den tredie Dags Aften hørte vi en Fløiten i Skoven, hvilken Alan besvarede, og lidt efter kom Manden gaaende op langs Vandet, idet han speidede efter

os. Han syntes mindre tvær end før og var aabenbart glad over at have faaet Ende paa saa farlig en Kommission.

Han bragte os Efterretninger fra Egnen, at den var opfyldt med Rødkjoler, at man havde fundet Vaaben og at Folk daglig kom i Forlegenhed; James og hans Folk vare allerede slæbte i Fængsel til Fort William og stærkt mistænkte for Delagtighed i Mordet. Det lod til, at Rygtet gik, at Alan Breck havde affyret Skuddet og der var udsat en Pris af et hundrede Pund baade paa hans og mit Hoved.

Det var altsammen saa ilde, som det kunde være og den lille Billet, som Manden havde med tilbage fra Mrs. Stewart, indeholdt lutter Sorg og Elendighed. I den bad hun Alan om ikke at lade sig tage tilfange, idet hun forsikkrede ham, at hvis han faldt i Hænderne paa Soldaterne, vilde baade han og James, miste Livet. De Penge, hun havde sendt os, var alt hvad hun kunde skrabe sammen og hun bad til Gud om, at vi kunde hjælpe os med dem. Til Slutning meddelte hun, at hun vedlagde en af Plakater, i hvilke vort Signalement var angivet.

Vi saae paa Stikbrevene med stor Nysgjerrighed og en vis Frygt, dels som man kan se sig i et Speil og dels som man kan se ind i Løbet af en Fjendes Bøsse for at bedømme, hvorvidt den er sigtet paa En. Alan var beskrevet som en mager, koparret, kraftig Mand paa femogtredive Aar eller deromkring, bærende en Fjederhat og iført en blaa fransk Silkefrakke med Sølvknapper og Kniplinger, de sidste noget tilsmudsede, en rød Vest og sorte Plüsches Benklæder; og jeg, som en lang, kraftig Dreng paa henved atten Aar, iført en gammel blaa Frakke, meget pjaltet, en gammel høilandsk Fruentimmerhat, lang hjemmevævet Vest og blaa Benklæder; han har bare Ben og Tæerne stikke ud af hans Sko; han taler som en Lavlænder og har intet Skjæg«.

Alan var meget fornøiet over at se sin Pynt beskreven saa nøie; kun, da han kom til Ordet »tilsmudset«, saae han paa sine Kniplinger, som En, der føler sig lidt krænket. Hvad mig selv angaaer, syntes jeg nok, at jeg gjorde en ynkelig Figur i Stikbrevet, men var alligevel meget tilfreds, da Beskrivelsen, efterat jeg havde skiftet disse Pjalter, var ophørt at være en Fare for mig og derimod bleven en Kilde til Sikkerhed.

»Alan,« sagde jeg, »I skulde skifte Klæder.«

»Jeg har jo ingen andre,« svarede Alan. »Det vilde ellers blive et net Syn, hvis jeg kom tilbage til Frankrig med en Fruentimmerhat paa!«

Dette bragte mig paa en anden Tanke: hvis jeg forlod Alan og hans iøinefaldende Dragt vilde jeg være i Sikkerhed og kunde aabent gaa til mit Hverv. Og desuden, hvis jeg blev anholdt, naar jeg var alene, var der kun lidt, der talte imod mig, men hvis jeg blev paagreben sammen med den berygtede Morder, vilde jeg komme i en farlig Situation. Af nærliggende Grunde yttrede jeg ikke noget i den Retning, men derfor tænkte jeg ikke mindre paa det.

Jeg tænkte saameget desto mere paa det, da Manden fremtog en grøn Pung med fire Guineaer i Guld og en Del Smaapenge. Det var ganske vist mere, end jeg eiede, Men Alan skulde ogsaa til Frankrig og jeg ikke længer end til Queensferry; saa at Alans Selskab, naar man tog dette i Betragtning, ikke alene var en Fare for mit Liv, men ogsaa en Byrde for min Pung. Men min hæderlige Ledsager var fjern fra en saadan Tanke. Han levede i den Tro, at han hjalp og beskyttede mig. Og hvad kunde jeg gjøre andet end tie, ærgre mig og lade Tilfældet raade?

»Det er lidt nok,« sagde Alan og gjemte Pungen i sin Lomme, »men jeg vil føre mit Hverv tilende. Og nu, John Breck, er I nok saa god at levere mig min Knap tilbage, saa vil denne Herre og jeg begive os paa Vei.«

Men efterat Manden havde søgt i en Skindtaske, som han bar paa Høilænder-Maneer (skjøndt han ellers var klædt i Lavlands-Dragt og Sømandsbuxer), rullede han besynderligt med Øinene og udbrød: »Jeg har bestemt tabt den.«

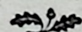
»Hvad!« udbrød Alan, »har I tabt min Knap, som tilhørte min Fader før mig? Naa, jeg vil sige Jer, hvad jeg tænker paa, John Breck, jeg tænker paa, at det var det værste Dagværk, I nogensinde har udført, siden I blev født.«

Og idet Alan talte, støttede han Hænderne mod sine Knæ og saae paa Manden med smilende Læber og hint Glimt i Øiet, som spaaede hans Fjender ilde.

Maaske var Manden ærlig nok og maaske havde han først havt i Sinde at snyde, men ved at befinde sig alene med os To paa et afsides Sted indseet, at Ærlighed var at foretrække, thi pludselig efter megen Søgen fandt han Knappen og gav den til Alan.

»Godt, og det er heldigt for Maccollernes Ære,« sagde Alan, og derpaa henvendt til mig: »Her er min Knap tilbage igjen, og jeg takker Jer, fordi I har villet skille Jer ved den, hvilket er et nyt Bevis paa Eders Venskab for mig.« Derpaa tog han en meget varm Afsked med Forpagteren. »Thi,« sagde han, »I har gjort mig en stor Tjeneste og udført en vovelig Handling, og derfor vil jeg altid kalde Jer en brav Mand.«

Endelig gik Forpagteren bort ad een Vei, og efterat Alan og jeg havde samlet vore Eiendele sammen, slog vi ind paa en anden og fortsatte vor Flugt.

TOOGTYVENDE CAPITEL.

Flugten paa Heden: Mosen.

Over elleve Timers uafbrudt, møisommelig Vandring bragte os tidligt om Morgenen til Enden af en Bjergkjæde. Foran os laa et Stykke lavt,

ujevnt, øde Land, som vi nu skulde passere. Solen var nylig staaet op og skinnede os lige i Øinene; en let Taage stod over Mosedraget ligesom en Røg, saa at, som Alan bemærkede, tyve Eskvadroner Dragoner kunde have ligget der, uden at vi vidste af det.

Vi satte os derfor i en Bjergkløft, indtil Taagen havde lettet sig, tilberedte os en Portion Drammach og holdt Krigsraad.

»David,« sagde Alan, »det er en kilden Sag. Skal vi ligge her indtil Mørket falder paa, eller skal vi være dristige og gaa videre?«

»Ja,« sagde jeg, »jeg er nok træt, men jeg kunde godt gaa et Stykke Vei endnu, hvis det ikke var andet.«

»Men det er det ikke,« sagde Alan, »ikke engang det Halve. Vi ere saaledes stillede: Appins skjønne Død for os. Mod Syd boer der ikke andre end Campbeller, saa der kan vi ikke komme hen. Mod Nord; naa, der er intet at opnaa ved at gaa mod Nord, hverken for Jer, som vil til Queensferry eller for mig, som vil til Frankrig. Men vi kan gaa mod Øst.«

»Altsaa mod Øst!« udbrød jeg, helt freidig, men tænkte ved mig selv: »O, hvis I blot vilde drage een Vei og lade mig drage en anden, vilde det være bedst for os Begge.«

»Naa, mod Øst have vi, som I seer, Moserne,« sagde Alan. »Men hvordan skal et Menneske kunne skjule sig i den øde og flade Egn? Lad Rødkjolerne komme over et Bjerg, og de kan se os i milevid Afstand og ville snart indhente Jer. Det er intet heldigt Sted, David, og jeg kan tilføie, det er værre ved høilys Dag end i Mørke.«

»Alan,« sagde jeg, »hør nu min Mening. Appins Død for os; vi have ikke mange Penge eller Levnetsmidler; jo længere de søge, desto snarere gjætte de, hvor vi ere; det er et Vovestykke, men jeg giver Jer mit Ord paa at gaa indtil jeg styrter.«

Alan blev glad. »Der gives Øieblikke, da I er altfor forsigtig og altfor meget Whig til at være et passende Selskab for en Gentleman som jeg; men til andre Tider er I en ren Vovehals, og det er ved saadanne Leiligheder, at jeg holder af Jer som af en Broder.«

Taagen lettede sig og trak bort og Egnen laa foran os saa øde som Havet; kun Rypen og Viben skreg og langt henne mod Øst saae vi en Flok Hjorte. En Del af Egnen var rød af Lyng, en anden var opfyldt af Sumpe og Mosehuller; noget bar Mærke af Hedebrand og paa et andet Sted fandtes en hel Skov af udgaaede Fyrretræer, der stode ligesom Skeletter. Man kunde ikke tænke sig en mere sørgelig Egn, men der var ingen Soldater og det var det Vigtigste for os.

Vi gik altsaa henimod den østlige Grænse. Da Egnen var helt omgiven af Bjerge, fra hvis Toppe man hvert Øieblik kunde opdage os, maatte vi holde os til de dybeste Steder af Mosen og bevæge os fremad med uendelig Forsigtighed. Undertiden maatte vi, i en halv Time, krybe fra den ene Lyngtue til den anden, ligesom Jægere gjøre, naar de ere tæt inde paa Vildtet. Det var igjen en klar Dag med brændende Sol; der var ikke meget Vand tilbage i Brændevinsflasken; og det ene med det andet, hvis jeg havde anet, at jeg i halve Timer skulde krybe paa Maven og det meste af den øvrige Tid gaa med bøiede Knæ, vilde jeg sandelig have betakket mig for et saa dræbende Foretagende.

Medens vi afvexlende slæbte os afsted og udhvilede os, forløb Morgenen, og ved Middagstid lagde vi os ned i en frodig Lyngtue for at sove. Alan tog den første Vagt, og det forekom mig, at jeg aldrig saasnart havde lukket Øinene, før jeg blev vækket for at holde Vagt. Vi havde intet Uhr til at rette os efter, men Alan stak en Lyngkvist i Jorden, for at den kunde gjøre samme Nytte; saa snart Skyggen af Kvisten faldt saa langt imod Øst, skulde jeg vække ham. Men jeg var paa den Tid saa udmattet, at jeg kunde have sovet tolv Timer i Træk; mine Lemmer sov, skjøndt min Forstand var vaagen; den hede Duft af Lyngen og de vilde Biers Summen virkede søvndyssende paa mig, og hvert Øieblik foer jeg op og mærkede, at jeg havde blundet.

Sidste Gang jeg vaagnede, syntes jeg, at jeg var kommen længere bort og tænkte, at Solen havde gjort et stort Spring paa Himlen. Jeg saae paa Lyngkvisten og havde nær skreget høit, ved at se hvorledes jeg havde forsømt min Pligt. Jeg var helt fortumlet af Frygt og Skamfuldhed; og ved det Syn, der mødte mig, da jeg speidede ud over Mosen, var mit Hjerte nærved at staa stille. For medens jeg sov, var nemlig en Afdeling Hestfolk kommen herned og nærmede sig os fra Sydost, spredte vifteformigt og ridende frem og tilbage i Lavningen.

Da jeg havde vækket Alan, saae han først paa Soldaterne, dernæst paa Solens Stilling og rynkede sine Bryn; det var al den Bebreidelse, han gjorde mig.

»Hvad skal vi nu gjøre?« spurgte jeg.

»Vi maa lege Harer,« svarede han. »Kan I se Bjerget derhenne?« Han pegede i nordostlig Retning.

»Ja vel,« sagde jeg.

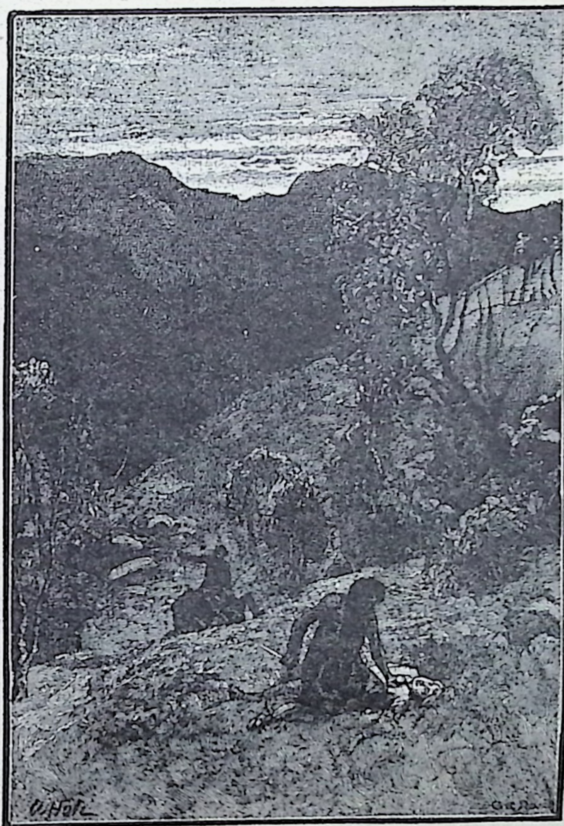
»Godt,« sagde han. »Der maa vi hen. Det hedder Ben Alder; det er et vildt og øde Bjerg, fuldt af Klipper og Huler, og vi maa gjøre vort Bedste for at naae derhen før Daggry.«

»Men Alan,« udbrød jeg, »saa maa vi jo krydse Soldaternes Vei.«

»Det veed jeg meget godt,« sagde han, »men hvis vi drives tilbage til Appin, er det ude med os. Altsaa, frisk Mod, David.«

Dermed begyndte han at løbe paa Hænder og Knæer med en utrolig Hastighed, som om det var hans naturlige Gang. Han vedblev ogsaa hele Tiden at bugte sig ind og ud i de lavere Dele af Mosedraget, hvor vi vare bedst skjulte. Nogle af disse havde været afbrændte eller ialtfald afsveden af Ild, og et blændende, kvælende Støv, saa fin som Røg, slog os ind i Ansigtet (der var lige ved Jorden). Vi havde drukket det sidste Vand, og denne Løben paa Hænder og Knæer trætter i en saa overvældende Grad, at det værker i alle Lemmer og Haandleddene slappes under Vægten af En.

Af og til, naar vi kom til en frodig Lyngbusk, udhvilede vi os dog en Stund og speidede, ved at drage Grenene tilside, ud efter Dragonerne. De havde ikke faaet Øie paa os, men droge videre i den tidligere Retning; saavidt jeg kunde skjønne, var det et halvt Compagni. Jeg var vaagnet i det yderste Øieblik; lidt senere og vi maatte være flygtet foran dem, istedetfor at undslippe til den ene Side. Men selv som det var, kunde det mindste Uheld røbe os; og stundom, naar en Rype fløi op fra Lyngen og baskede med Vingerne, laa vi saa stille som Mus og turde ikke vove at trække Veiret.

Vi laa paa Ryggen, hver med en Dolk for Brystet. (Pag. 420.)

Mine Lemmer værkede, mit Hjerte arbeidede voldsomt, mine Hænder smertede, mine Øine sved af det fine Støv, som trængte ind i dem, jeg kunde tilsidst ikke holde det ud længer og vilde med Glæde have opgivet Ævret. Ikkun Frygt for Alan indgjød mig et Slags falsk Mod til at fortsætte. Hvad Alan angaaer — og De maa erindre, at han var besværet af en tung Kappe — var han først bleven høirød, men alt som Tiden gik, begyndte Rødheden at blandes med hvide Pletter; hans Aandedræt var pibende og hans Stemme, naar vi holdt Rast og han hviskede sine Iagttagelser til mig, lød ikke som et Menneskes. Men ellers lod han ikke til at være hverken sløvet eller slappet, og jeg kunde ikke andet end beundre hans Udholdenhed.

Endelig, da det begyndte at blive mørkt, hørte vi et Hornsignal, og ved at kaste et Blik tilbage saae vi, at Afdelingen begyndte at samle sig. Lidt efter havde de tændt et Baal og leiret sig for Natten, omtrent midt i Mosedraget.

Ved at se dette bad og tryglede jeg om, at vi skulde lægge os ned og sove.

»Der bliver ingen Søvn af inat!« svarede Alan. »Fra nu af vil Jeres mødige Dragoner holde Mosen besat og Ingen vil slippe ud fra Appin, undtagen flyvende Fugle. Vi slap igjennem i rette Tid, skal vi saa sætte det paa Spil, som vi have opnaaet? Nei, nei, naar Dagen kommer, skal den finde Jer og mig paa et sikkert Sted i Ben Alder.«

»Alan,« sagde jeg, »det er ikke Villien, men Kræfterne, der fattes mig. Hvis jeg kunde, saa vilde jeg; men, saa sikkert som jeg lever, jeg kan ikke.«

»Naa, godt,« svarede Alan, »saa skal jeg bære Jer.«

Jeg saae paa ham i den Tro, at han spøgte; men nei, det var hans ramme Alvor, og Synet af saa megen Kjækhed gjorde mig skamfuld.

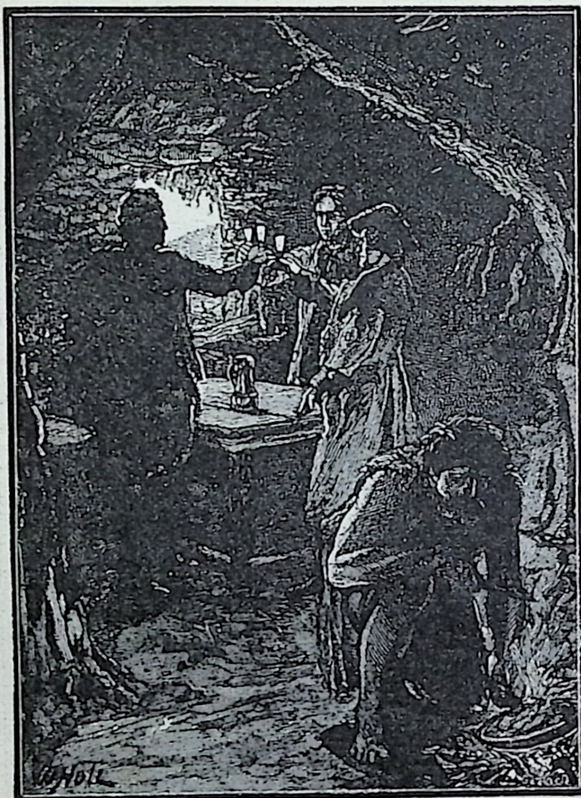
»Gaa I kun i Forveien,« sagde jeg, »jeg følger efter.«

Han sendte mig et Blik, der betød saa meget som: »Godt gjort, David!« og gik videre henimod Bjerget.

Det blev koldere og tillige lidt mørkere (men ikke meget), da Natten brød frem. Himlen var skyfri; det var endnu tidligt i Juli og smukt Veir; i den mørkeste Tid paa Natten maatte man ganske vist have havt gode Øine for at læse, men jeg har alligevel ofte seet det mørkere midt paa Dagen ved Vintertid. Der faldt en svær Dug, der opblødte Mosen ligesom Regn; og den forfriskede mig en Stund. Naar vi standsede lidt for at puste og jeg havde Leilighed til at se mig om og saae Nattens Klarhed og Skjønhed, Bjergene, der laa ligesom slumrende Gjenstande og Baalet, der skinnede ligesom en lys Plet midt i Mosen, blev jeg pludselig saa ærgerlig over, at jeg skulde slæbe mig saa møisommeligt afsted og æde Støv ligesom en Orm.

Efter hvad jeg havde læst i Bøger, maa

jeg antage, at kun Faa, som have ført en Pen, nogensinde have kjendt til virkelig Træthed, da de ellers vilde give en mere kraftig Skildring af denne Tilstand. Jeg havde ikke Tanke for noget, tænkte hverken paa Fortiden eller Fremtiden, jeg huskede knap, at der existerede et Menneske, som hed David Balfour. Jeg tænkte ikke paa mig selv, men kun med Fortvivlelse paa hvert et Skridt, jeg skulde tage — og jeg var overbevist om, at det skulde blive mit sidste, og med Harme paa Alan, som var Skyld i det. Som Soldat var Alan paa sin rette Plads; det er Officierens Opgave at formaa Folkene til vedblivende at udrette Ting, uden at de vide hvorfor, og hvis Valget blev stillet dem, vilde de lægge sig ned, hvor de vare, og lade sig dræbe. Og jeg tør sige, at jeg vilde have været en ganske god menig Soldat, thi i den sidste Tid havde jeg aldrig havt noget Valg, men maatte kun lystre, saa længe jeg kunde, og dø efter Ordre.

En Skaal for Restaurationen. (Pag. 422.)

Det begyndte at gry ad Dag, det forekom mig, at der var gaaet hele Aar, og paa den Tid havde vi overstaaet den værste Fare og kunde gaa paa vore Fødder ligesom Mennesker, istedetfor at krybe paa Fire ligesom umælende Dyr. Men, Du gode Gud! Det maa have været et ynkeligt Syn at se os To; vi gik med rystende Knæ ligesom gamle Mænd, snublede ligesom smaa Børn og vare saa hvide som Lig. Der blev ikke vexlet et Ord imellem os; hver af os holdt Munden sammenpresset og stirrede stivt frem for sig og løftede Foden op og satte den ned igjen ligesom Folk i en Trædemølle, medens Rypen skreg nede i Lyngen og det lysnede mere og mere i Øst.

Jeg siger, at Alan gjorde som jeg. Ikke fordi jeg nogensinde saae paa ham; jeg havde nok at gjøre med at passe paa mine Ben; men fordi det er klart, at han maa have været ligesaa sløv af Træthed, som jeg selv var, og hverken have seet tilhøire eller venstre, da vi ellers ikke vilde være gaaet i et Baghold ligesom blinde Mænd.

Det gik saaledes til: Vi gik ned ad en lyngbevoxet Skrænt, Alan i Forveien og jeg et Skridt eller to bagefter, ligesom en Spillemand og hans Kone; saa i et Nu raslede det i Lyngen, tre, fire pjaltede Mænd sprang frem, og i det næste Øieblik laa vi paa Ryggen, hver med en Dolk for Brystet.

Jeg troer ikke det anfægtede mig; Smerten af hans barske Tag gik fuldstændig op i de Smerter, jeg allerede havde; og jeg var altfor glad over at blive fritaget for at gaa videre, til at tænke paa en Dolk. Jeg laa og stirrede ind i Ansigtet paa den Mand, som holdt mig, og jeg husker, at hans Ansigt var stærkt brunet af Solen og hans Øine meget lyse, men jeg var ikke bange for ham. Jeg hørte Alan og en Anden hviske sammen paa Gælisk, men det var mig ligemeget, hvad de talte om.

Saa tog de Dolkene bort, men fratog os vore Vaaben og satte os ligeoverfor hinanden i Lyngen.

»Det er Clunys Mænd,« sagde Alan. »Vi kunde ikke være faldne i bedre Hænder. Vi maa tøve her sammen med disse, som ere hans Forposter, indtil de kan faae Bud til Chefen om vor Ankomst.«

Cluny Macpherson, Høvdingen for Vourich-Clanen, havde været en af Førerne i det store Oprør sex Aar forinden; der var sat en Pris paa hans Hoved, og jeg havde troet, at han forlængst var i Frankrig, sammen med de andre Oprørere. Hvor træt jeg end var, blev jeg dog halvt vaagen af Overraskelse, over det, jeg hørte.

»Hvad?« udbrød jeg. »Er Cluny endnu her?«

»Ja vel er han det!« sagde Alan. »Endnu i sit eget Land og beskyttet af sin egen Clan. Kong Georg kan ikke udrette mere.«

Jeg havde nok gjort flere Spørgsmaal, men Alan forhindrede det. »Jeg er noget træt,« sagde han, »og kunde godt lide at sove lidt.« Og uden flere Ord pressede han Ansigtet ned i en tæt Lyngbusk og syntes ligestrax at falde i Søvn.

Det kunde jeg ikke gjøre ham efter. De

har nok hørt Græshopper synge i Græsset ved Sommertid? Naa, jeg havde aldrig saasnart lukket Øinene, før hele min Krop og fremfor alt mit Hoved, min Mave og mine Haandlede vare ligesom fulde af syngende Græshopper, og jeg maatte ligestrax aabne Øinene igjen og ryste og vende mig og sætte mig overende og lægge mig ned igjen; og se paa Himlen, som blændede mig, eller paa Clunys vildt udseende og lurvede Skildvagter, som pegede ud over Toppen af Skrænten og sludrede paa Gælisk.

Det var al den Hvile, jeg fik, indtil Sendebudet kom tilbage; det lod til, at Cluny vilde være glad over at modtage os, og vi maatte op igjen og gaa videre. Alan var i et udmærket Humeur, meget oplivet af sin Søvn, meget sulten og glad over Udsigten til en Dram og et Maaltid Mad, hvorom Sendebudet lod til at have ymtet et Ord. Hvad mig angaaer, saa gjorde det mig syg at høre tale om Mad. Jeg havde før været dødtung og nu følte jeg en besynderlig Lethed i Kroppen, som forhindrede mig i at gaa. Jeg slingrede frem og tilbage; Jorden forekom mig at være en Sky, Bjergene Fjerdynger, Luften at have en Bevægelse, ligesom rindende Vand, der bar mig frem og tilbage. Jeg blev derover greben af en Slags Fortvivlelse, saa at jeg kunde have grædt over min Hjælpeløshed.

Jeg saae Alan rynke sine Bryn og troede, at han var vred, og dette indgjød mig en taabelig Frygt, ligesom et Barn kan have. Jeg husker ogsaa, at jeg smilede og blev ved at smile, hvormeget jeg end anstrengte mig for at lade det være, da jeg ansaae det for mindre passende. Men min gode Ledsager nærede ikke andet end venlige Tanker; i det næste Øieblik havde to af Mændene mig ved Armen, og jeg blev baaren afsted med stor Hurtighed (saadan forekom det mig, skjøndt det i Virkeligheden vistnok gik meget langsomt) gjennem en Labyrinth af gyselige Kløfter og Huler og ind i Hjertet af det vildsomme Bjerg, Ben Alder.

TREOGTYVENDE CAPITEL.
Clunys Bur.

Vi kom endelig til en skovbevoxet, meget steil Fjeldskrænt, som foroven kronedes af en nøgen Top.

»Det er her,« sagde en af Veiviserne og vi steg op ad Skrænten.

Træerne hængte sig fast ved Skrænten, ligesom Matroser til Vantet i et Skib, og deres Stammer tjente som et Slags Trin under Opstigningen.

Helt oppe ved Toppen og lige før Klippens stenede Overflade sprang frem af Løvet, fandt vi det mærkelige Hus, som var kjendt paa Egnen som »Clunys Bur«. Flere Træstammer vare blevne flettede ind i hinanden, Mellemrummene styrkede med nedrammede Pæle, og Grunden bag denne Barrikade jevnet med Jord for at danne et Gulv. Et Træ, som voxede ud fra Klippesiden, tjente som en levende Støttebjælke for Taget. Væggene bestode af Kviste, bedækkede med Mos. Hele Huset havde en vis Lighed med et Æg, og det halvt hængte, halvt stod i Krattet paa den steile Fjeldskrænt, ligesom en Hvepserede i en Hvidtjørn.

Dets Indre kunde i al Mag rumme fem, sex Personer. En fremspringende Del af Klippen var indrettet til Ildsted, og Røgen, som hævede sig langs med Klippens Overflade og i Farve ikke var ulig denne, unddrog sig let Opmærksomheden nedefra.

Dette var kun eet af Clunys Tilflugtssteder; han havde desuden Huler og underjordiske Kamre paa forskjellige Steder i Landet, og rettende sig efter Speidernes Meddelelser drog han fra det ene Sted til det andet, alt eftersom Soldaterne kom i Nærheden eller droge bort. Paa Grund heraf og takket være hans Clans Hengivenhed havde han ikke alene hele Tiden været i Sikkerhed, medens saa mange andre vare flygtede eller tagne tilfange og dræbte, men tilbragte yderligere fire, fem Aar paa denne Maade, indtil han efter sin Herres udtrykkelige Ordre drog til Frankrig. Der døde han kort efter, og han har vist tidt savnet sit Bur paa Ben Alder.

Da vi kom til Døren, sad han henne ved Ildstedet og førte Tilsyn med en af Folkene, der var ved at lave Mad. Han var overmaade tarvelig paaklædt, med en strikket Nathue trukket ned over Ørene og han røg paa en sodet kort Pibe. Ikke desto mindre havde han en Optræden som en Konge, og det var et helt Skuespil at se ham reise sig fra sit Sæde og byde os Velkommen.

»Mr. Stewart, træd nærmere, Herre!« sagde han, »og tag Eders Ven med, ham, hvis Navn jeg endnu ikke kjender.«

»Hvordan lever I selv, Cluny?« sagde Alan. »Jeg haaber, at I lever i bedste Velgaaende. Og jeg er stolt over at se Eder og forestille Eder min Ven, Lairden af Shaws, Mr. David Balfour.«

Naar vi vare alene, hentydede Alan aldrig til min Stand uden med et Anstrøg af Ironi, men overfor Fremmede udslyngede han Ordene ligesom en Herold.

»Træd indenfor, begge I Herrer,« sagde Cluny. »Jeg byder Eder Velkommen i mit Hus, hvilket forvist er saare ringe og besynderligt, men i hvilket jeg dog har beværtet en kongelig Person; Mr. Stewart — I kjender udentvivl den Person, jeg har for Øie. Vi ville drikke en Dram til Velgaaende og naar Maden er færdig, ville vi spise og derpaa tage Kortene frem, som det sømmer sig for Gentlemen. Mit Liv er noget ensformigt,« tilføiede han, idet han skjænkede Brændevinen, »jeg seer kun Faa hos mig og sidder og snoer mine Tommelfingre om hinanden og tænker paa

en stor Dag, som er svunden og længes efter en anden stor Dag, den vi alle haabe maa være nær forhaanden. Og saa drikke vi en Skaal for den, for Restaurationen!«

Derefter klinkede vi Alle og drak. Jeg ønskede sandelig ikke noget Ondt over Kong Georg, og hvis han havde været tilstede i egen Person, er det høist sandsynligt, at han vilde have handlet som jeg. Aldrig saasnart havde jeg faaet Drammen tillivs, før jeg følte mig langt bedre tilmode og kunde se til og høre efter, maaske nok en Smule omtaaget, men ikke længer med den forrige ubegrundede Angst og Sindsforvirring.

Det var virkelig et besynderligt Sted og dets Beboer var ligesaa besynderlig. I sit lange Eneboerliv havde Cluny antaget mange af de Særheder, man kan træffe hos gamle Jomfruer. Han havde sin bestemte Plads, hvor ingen Anden maatte sidde, hans Bur var ordnet paa en særlig Maade, som Ingen maatte forstyrre, Madlavning var en af hans Hovedtilbøieligheder, og selv medens han hilste paa os, holdt han Øie med den Tjener, som var beskjæftiget med Maden.

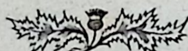
Det lader til, at han undertiden besøgte eller modtog Besøg af sin Hustru og et Par af sine nærmeste Slægtninge, under Nattens Skjul, men den meste Tid levede han ganske alene og omgikkes kun med sine Mænd. Hver Morgen kom en af dem, som var Barber, og ragede ham og fortalte ham Nyt fra Egnen, hvilket han var overmaade begjærlig efter. Der var ingen Ende paa hans Spørgsmaal; han gjorde dem ligesaa alvorligt som et Barn, og over enkelte af Svarene lo han uden Spor af Grund og kunde briste i Latter ved den blotte Tanke paa dem, flere Timer efter at Barberen var gaaet.

Ganske vist maa han have havt en Hensigt med sine Spørgsmaal, thi skjøndt han levede saa afsondret fra Alle og ligesom de øvrige skotske Godseiere af Parlamentet var berøvet retslig Myndighed, udøvede han endnu en patriarkalsk Justits i sin Clan. Stridigheder bleve bragte til ham i hans Skjul for at blive afgjorte, og Mændene paa hans Egn, som vilde have knipset med Fingeren ad den lovlige Domstol, opgave Hævn og betalte Penge paa det blotte Ord af denne forfulgte Fredløse. Naar han var vred, hvilket ikke gik saa sjeldent paa, gav han sine Befalinger og udstødte Trudsler om Straf ligesom en Konge, og hans Mænd skjælvede og krøb for ham ligesom Børn for en hidsig Fader. Naar han traadte ind, vexlede han høitidelig Haandtryk med hver enkelt af dem, medens begge Parter samtidig holdt Haanden op til Huen paa militair Vis. I det Hele taget havde jeg god Leilighed til at faae et Indblik i en skotsk Clan, og denne havde ovenikjøbet en fredløs Høvding; hans Land var erobret; Soldaterne søgte overalt efter ham og vare ofte kun en Fjerdingvei fra det Sted, hvor han opholdt sig, og den usleste af de pjaltede Karle, som han udskjældte og truede, kunde have tjent en Formue ved at forraade ham.

Den første Dag, saasnart Ragouten var færdig, gav Cluny den med egen Haand en Tilsætning af Citronsaft (han var nemlig velforsynet med Luxusartikler) og bad os gaa tilbords.

»Denne Ragout,« sagde han, »er en lignende, som den, jeg opvartede Hans Kongelige Høihed med her i dette Hus, naar undtages Citronsaften, thi paa den Tid vare vi glade over at faae Kjødet og ikke forvænte med Mad. Sandelig, der var flere Dragoner end Citroner i mit Land i Aaret sexogfyrge.«

(Fortsættes.)

CARL LOCHER.

Med Portrait og Kunstbilag: Frisk Kuling paa Atlanterhavet.

Den nyere Periode af dansk Malerkunst, regnet fra Begyndelsen af Halvfjerdserne, frembyder en Række interessante Fænomener. Man finder ingen samlet »Skole«, næppe heller nogen enkelt, stærkt dominerende Retning, der i sluttet Trup baner Vei for det ny; men hver enkelt Kunstner søger sine egne Veie, tager sin Befrugtning og Udvikling dér, hvor han bedst troer at finde den. Derigjennem er det eiendommelige Personlighedspræg kommen til at gjøre sig stærkere gjældende, end Tilfældet var for et Par Menneskealdre siden, og det er ikke blot i Teknik, men ogsaa i kunstnerisk og rent individuelt Syn, at man sporer Forskjellen mellem Nutidens Malere og den Tid, da det kgl. Akademi og det skjønne Italien udgjorde henholdsvis Lærdomssædet og Studiemarken — de eneste saliggjørende — for alle danske Malere.

Tager man de betydeligste af vore bildende

Kunstnere — exempelvis Krøyer, Jerndorff, Viggo Johansen, Ancher, Th. Niss og Locher, vil man se, at hver især af disse Malere har vandret sin egen Vei, om de end noget nær ere komne til samme kunstneriske Erkjendelse, samme Maal. De repræsentere en reformerende Bevægelse, som egentlig er gaaet ganske stilfærdig for sig, uden bratte Overgange, men styrende jævnt og sikkert frem.

For denne Falanx af Nutidsmalere staar *Carl Locher* som en typisk Repræsentant. Hans Kunst har fortrinsvis Præget af at bunde i hans egen Personlighed uden paa Forhaand at være gaaet i Lære hos nogen bestemt Skole eller have rettet sig efter nogen akademisk Vedtægt. Fra Halvfjerdsernes Begyndelse foregaar jo det selv samme Gjennembrud i bildende Kunst som i Literatur: Livet og Naturen som de eneste store Læremestre, det er værd at følge. For saa vidt man vil kalde denne Retning med det indtil Trivialitet misbrugte Navn: Realisme, har Locher fremfor nogen anden kunnet lyse den i Kuld og Kjøn, idet man sporer lige fra hans første Billeder, at han aldrig har kunnet andet end male Naturen, saaledes som den varmede hans eget Hjærte, uden nogensomhelst Tanke om at forskjønne eller »stilisere«. Hans Billeder ere derfor i Ordets bedste Forstand blevne Friluftsmalerier, og de have under Gjennembrudsperioden taget Del i den reformerende Bevægelse ved at aabne Øinene — selv hos lidet troende — for, hvad der i Kunstens Liv og Verden er det eneste fornødne.

Carl Locher.

Dette er i Grunden Lochers Karakteristik som Marinemaler, at han af sig selv kræver den fuldeste Sandhed i Gjengivelsen af den Natur eller Stemning, han vil male. Selv i hans flygtigst henkastede Skitse eller i et af de Malerier, der ere »bredest« i Foredraget, skjønner man denne Forstaaelse af Naturen som den inderste Nerve i hans Kunst. Locher kan stundom male med en Bredde, der grændser nær til Hensynsløshed — i hvert Fald hensynsløst overfor tekniske Regler — men det sker ingenlunde i hans mindst lykkelige Timer; thi bag ved ligger netop den Koncentrering af Følelse og Energi, der lader ham se finest og dybest i den Stemning, han vil gjengive paa Lærredet, og som han altid faar frem saaledes, at den tager Hjærtet fangent hos Beskueren.

Og hvilke Veie har Kunstneren saa traadt for at komme til sit Maal? Alle andre end de akademiske. I 1870 udstillede Locher sit første Billede; det hed »Fra Sundet«, var ikke synderlig stort hverken i Omfang eller Indhold, vakte heller ikke stor Opmærksomhed.

Men samtidig begyndte hans Udvikling og Arbeide paa egen Haand. De allerførste og hyppigste Reiser gik til Skagen, hvis Natur Locher har skildret med finere Forstaaelse og kjærligere Følelse end nogen anden dansk Maler — Michael Ancher undtagen. Aar efter Aar malede han deroppe i hele Efteraarstiden og en Del af Vinteren, og et af hans bedste Arbeider: »Fra Skagens Søndenstrand« (udstillet 1878) skriver sig fra denne Periode. Ligeledes det store Billede: »Redningsbaaden gaar ud«, med hvilket han for første Gang slog til Lyd overfor Publikum. Allerede nogle Aar forinden havde Locher været et Aars Tid

i Paris, og i 1879 tog han atter dertil for at arbeide under Bonnat. Fra denne Tid skriver sig den egentlige Udvikling i Lochers Kunst. Men — hvad der er ganske karakteristisk for hans Naturel og Personlighed — det blev ikke den berømte franske Maler, der kom til at paavirke ham stærkest. Locher studerede knapt et halvt Aar under Bonnat; derpaa gjorde han en Reise til Island, og efter sin Hjemkomst i Foraaret 1880 flyttede han ud til Fiskerleiet Hornbæk. Han byggede sig et Hus og boede der i ti Aar, Vinter og Sommer, kun afbrudt af kortvarige Udenlandsreiser til den aarlige Parisersalon, til Belgien, Holland og England — nu og da en Sviptur til Skagen — men altid tilbage igjen til Klithuset i Hornbæk.

Naar man tager i Betragtning, hvad Ancher har udrettet paa Skagen, Locher i de ti Aar, han har boet i Hornbæk, synes Recepten at være god nok, og den turde overhovedet have havt en ikke ringe Indflydelse paa de senere Aars Produktion af hjemlig Kunst. Der kan næppe raade stor Tvivl om, at den Fortrolighed med Naturen, som kun opnaaes ved at leve med den gjennem Aar og Dag, er bleven af afgjørende Betydning for Kunstnerens Udvikling, og selv om Hornbæk for Øieblikket er et tilbagelagt Stadium for Lochers Vedkommende, saa har det dog sat Mærker i hans Kunst, som strække sig udover den afsluttede Periode.

Det ensomme Samliv med Naturen — maaske ogsaa Uafhængigheden af alt Klikevæsen — har vel bl. a. lært Kunstneren at samle al sin Energi om den Opgave, han i det givne Øieblik stiller sig. Medens Locher i Hornbæk malede saa prægtige Ting som »Fregatten Jylland i Atlanterhavet« (kjøbt af Gøteborg-Musæet) og »Fra Hornbæk Strand« (der findes i den kgl. Malerisamling), tog han strax efter, at han atter havde opslaaet sit Domicil i Hovedstaden, fat paa »Frederik den syvende«-Billedet — en Ide, som han havde syslet med fra sine første Ungdomsaar. Det samme er Tilfældet med det store Bataillebillede »Fra Kolberger Hejde«, som Kunstneren for Tiden maler paa, og som Frederiksborg-Musæet har sikret sig. Det er saaledes ogsaa udenfor det rent maritime Omraade, at Locher har præsteret Ting, der skyldes en ligesaa betydelig som energisk og eiendommelig Kunst.

Til Slutning et Par Data, der jo høre til, selv om man kun skriver den svageste Antydning af en Biografi: Carl Locher er født i Flensborg 1851 (Faderen Malermester Jens Tilson Locher). Som ovenfor nævnt udstillede Locher sit første Billede 1870 og har siden jævnt hen deltaget i de følgende Charlottenborg-Udstillinger, samt gjentagne Gange udstillet paa Pariser-Salonen. Foruden sine mange private Udenlandsreiser — næppe nogen anden dansk Maler har reist saa meget som han — besøgte Locher i 1887 med det Ancherske Legat og Kunstakademiets Stipendium England, Frankrig og Spanien, ligesom han flere Gange har været paa Togt med danske Orlogsskibe. 1875 ægtede han Anna *Güllich*, en Søster til Theatermaler G.

V. Ø.

Fægtning med Avisibba-Kannibaler.

I DET MØRKESTE AFRIKA.

En Fortælling om Stanleys sidste Reise. Efter »Darkest Africa« ved Al. S.

(1. Fortsættelse.)

III.

Fra Panga-Faldene til Ugarrowwas Station.

Efter at have passeret flere rivende Strømhvirvler kom Karavanen d. 13. August til Avisibba eller Aveschiba, en Samling af fem Landsbyer, af hvilke to laa ved en Bæk, som kaldes Ruku. Flodafdelingen var den første, som besatte disse Landsbyer. Mellem to Rækker lave, af høie Palissader omgivne Hytter førte en smuk, aaben Vei; de rundtom staaende Paradisfigentræer lovede en rig Høst; Urskoven bagved Landsbyen lod til at være høi, tæt og gammel. Mellem Bækkens Munding og den yderste Ende af Landsbyerne fandtes en bred Stribe Urskov, gjennem hvilken der førte en Sti, ligesom et noget smallere Skovbelte strakte sig mellem Landsbyen og Aruwimi. Medens Expeditionen satte over Floden, afsøgte Baadmandskabet Hytterne for at se efter om der ikke laa Vilde i Skjul, forinden de vovede sig ind mellem Figentræerne og udenfor Landsbyerne. En Afdeling af Folkene blev sendt over Bækken for at undersøge, om der ikke Syd for denne var Leilighed til at fouragere. Stanley havde just nedsat en Krigsret i Anledning af et Mord, der havde fundet Sted den foregaaende Dag — en Sansibarit var bleven dræbt af en Bøssekugle, hvoraf man gjættede, at Gjerningsmanden maatte findes blandt Folkene — da der pludselig hørtes en heftig Geværild. Lieutenant Stairs samlede i Hast en 50 Mand og marcherede i Løb ned til Floden, medens de Andre bleve tilbage i den Tanke, at 50 Bagladere maatte være tilstrækkelige til at forjage Fjenden. Men den ene Salve blev afgivet efter den anden, og derimellem hørtes Speidernes vedholdende skarpe Geværild. Stanley, Doctor Parke og Nelson ilede derfor med Forstærkning ned til Kamppladsen. Den Første, de saae, var Lieutenant Stairs; hans Skjorte var sønderreven og Blodet strømmede ud af et Pilesaar i Brystet. Pile fløi forbi og sloge imod Bladene. Stairs blev overgivet til Doctorens Omsorg og Stanley søgte at skaffe sig Underretning. Folkene krøb sammen om ham og fyrede paa et mistænkeligt Buskads

paa den anden Side af Bækken, bag hvilket der sikkert laa Vilde i Skjul; men man kunde ikke se noget til dem.

Da Baaden med de udsendte Speidere kom over Bækken, havde der pludselig paa den modsatte Side vist sig en Flok Indfødte, som afskjød deres Pile paa Folkene, der overraskede af Angrebet havde dukket sig ned i Baaden og roet denne tilbage til Landingsstedet. Der havde de saa grebet til deres Bøsser og lystigt knaldet løs. I dette Øieblik var Lieutenant Stairs kommen til og havde ligeledes givet Ild paa Fjenden, som holdt mere tappert Stand, end de Vilde ellers pleiede. Kort efter havde Stairs faaet en Pil i Brystet, men revet den ud paa Tilbageveien; fem Mand vare ligeledes blevne ramte.

Stanley havde just hørt denne Fortælling tilende, da han pludselig saae en mørk Skygge snige sig henad Jorden mellem Buskene; han affyrede et Skud i den Retning, og det blev besvaret af et besynderligt, spøgelsesagtigt Skrig. To Minutter efter var Pileregnen ophørt. De bedste Skytter bleve nu stillede paa Post langs Floden, og Stanley trak sig derefter tilbage med Resten af Folkene.

Avisibba Kriger med kroneagtigt Hovedsmykke.

Den følgende Dag blev to Compagnier satte over Bækken for at opsøge Fjenden, et tredie under Capitain Nelson blev skikket tillands ind i Skoven. Lidt efter hørtes en Salve, saa een til og derpaa uophørlig Geværild, et Tegn paa at Fjenderne vare modige. Der fandtes fortrinlige Skytter ved det ene Compagni, men hvad kunde de udrette i det tætte Buskads og mod en Fjende, som vidste, at han havde de farligste Vaaben, men ikke kjendte til Kuglernes Virkning. Efterat der var afgivet henved 300 Skud, indtraadte Stilhed. Kun fire Skud havde været dødbringende, medens fire af Stanleys Mænd vare saarede af Pile, som nylig vare dyppede i en copalagtig Substans.

Stanley undersøgte et Par af de dræbte Vilde, som Folkene havde samlet op. Den Ene af dem havde langt Haar, som blev holdt sammen af en Slags Jernkrone, og bar et Halsbaand af smaa Jernkugler og enkelte Abetænder. Hans Tænder vare spidst tilfilede. Stammemærket paa Kroppen lod til at bestaa af en dobbelt Række helt smaa Ar omkring Brystet og Underlivet. Det andet Lig havde et Halsbaand af Mennesketænder, bar paa den forreste Del af Hovedet en Krone af poleret tyndt Jern, og havde flere blanke Armbaand af samme Metal. For at beskytte den venstre Arm mod Buestrengen var der anbragt en tyk Bomuldspude bedækket med Gedeskind.

Efter at de Indfødte vare fordrevne, begyndte Folkene at fouragere og vendte i Løbet af Dagen tilbage med et rigt Forraad af Paradisfigener.

Ved Middagstid d. 15. August forlod Landcolonnen Avisibba under Anførsel af Jephson, som — da en Indfødt havde meddelt, at der et Stykke opefter fandtes tre Vandfald — havde Ordre til at følge langs med Floden og henad Kl. halv tre gjøre Holdt paa det første passende Sted; imidlertid vilde Stanley med Flodkolonnen, som nu bestod af Baaden og 14 Kanoer, blive liggende indtil hele Bagtroppen under Capitain Nelson havde forladt Landsbyerne, og, da Kanoerne kom hurtigere fremad end Landcolonnen, sandsynligvis snart indhente Jephson og dernæst efter en Times Roning holde Rast, i hvilket Tilfælde han skulde marchere videre, indtil de atter mødtes.

Da den sidste Mand havde forladt Avisibba, roede Stanley derfor med en Hurtighed af halvandet Knob opad Floden og Kl. $2^3/_4$ slog han Leir for Natten, men ventede forgjæves paa Jephson. Der blev affyret Signalskud, en Baad blev sat ud i Floden og Bredden undersøgtes i Kikkert, men intetsteds var Spor af Leirild at opdage, ingen Røg steg op over Træerne, skjøndt den ellers i stille Veir pleier at lægge sig som en Taage over Træerne, intet Knald af en Bøsse, intet Trompetsignal, ingen menneskelig Stemme hørtes. Stanley maatte altsaa antage, at Caravanen havde fundet en god Sti og fortsat Marchen til Vandfaldene. Men da den følgende Dag, trods alle Efterforskninger, ikke bragte nogensomhelst Oplysning om Colonnen, sendte Stanley d. 17. August et Baadmandskab med Jægeren Saat Tato, ogsaa kaldet »Three O'clock« og sex Speidere tilbage til det Sted, hvor de den foregaaende Dag havde slaaet Leir, med Ordre til at følge en der opdaget Sti ind i det Indre, indtil de naaede Colonnens Spor og derefter følge efter den, indhente den og bringe den tilbage til Floden. Da Baaden kom tilbage, fortalte Styrmanden, at de havde fulgt Sporet i tre Timers March og deraf maatte slutte, at Jephson, istedetfor at føre Colonnen O. t. N. og O.N.O, svarende til Flodens Løb, havde ført den mod Syd. Stanley haabede dog, at Saat Tato vilde indhente den og bringe

den tilbage til næste Dag. Om Landcolonnen var heller ingen Efterretning indtruffen trogs udsendte Patrouiller.

Paa dette Tidspunkt var Stanleys Stilling meget kritisk. Hvert Øieblik kunde han vente et Angreb af de Indfødte og havde kun 18 Mand til sin Raadighed; i Leiren fandtes 28 Syge, deraf flere døende, og Lieutenant Stairs Saar var farligt og krævede stadig Pleie. Samtidig indtraf et heftigt Regnskyl, som forøgede Situationens Uhygge.

»Havde vi ikke Elendighed nok, uden denne evige Regn?« skriver Stanley. »Man er næsten fristet til at tro, at det er den yderste Dag. Selv ‚Himlens Sluser' synes at have aabnet sig og Naturen at gaa sin Opløsning imøde. Der falder en saadan Mængde Regn, at hvert Blik mod oven fordunkles af de forbausende store Draaber. Man tænke sig de utallige Blade i Skoven og at hvert Blad falder ti til tyve Gange i Minuttet, at en graa Sky af fin Regn i Dampform stiger op fra den opblødte Jord og at Luften er opfyldt af smaa Vandkugler og omflyvende Bladstumper. Og til alt dette føie man saa de Styrtesøer, som strømmer ned over os, naar der kommer et Vindstød oven fra og ryster de utallige Grene og farer klagende gjennem Trætoppene. Træernes Stønnen og Klagen er alt end trøstende og det er ikke synderligt tillidvækkende, naar de mægtige Stammer styrte om med et hult Brag, men det indgyder virkelig Skræk, naar Tordenen ruller hen over os og dens Drøn gjenlyder inde i Tykningen, medens Lynene fare frem og tilbage med Straaler og Flammer. Det vilde være en uhyre Lettelse for vore Syge og Saarede, hvis vi vare fritagne for denne Larm. Et europæisk Slag frembyder ikke en saadan Mangfoldighed. Og det har nu varet hele Dagen. Det bliver neppe lyst igjen, ialtfald slutter jeg dette af Udtrykket i Folkenes Ansigter. Alle synes bedøvede af Skræk, Nød, Sygdom, Tab af Venner, Sult, Regn, Torden og den almindelige Elendighed. Man kan se dem sidde sammenkrøbne under Tage af Bananblade, Skjolde, Halmmaatter, Ler- og Kobberkar, Uldtæpper, ja endog under Sadeler, hver indhyllet i blaa Vanddamp og fuldstændig optaget af sin usle Tilværelse. De stakkels Æsler med Ørene lagte tilbage, lukkede Øine og krummet Ryg, de indespærrede Høns med de slappe Kamme afspeile den sørgeligste Melancholi. Ak, denne Jords Herlighed er komplet forsvunden. Jeg veed ikke, naar den fik sin Skjønhed tilbage, dens Børn atter gjenvandt deres stolte Holdning, de bevægede Søer og opsvulmede Floder atter tørrede ind og Solen steg op af Chaos, thi Følelsen af Elendighed havde udmattet mig saaledes, at en lang Søvn nedsænkede mig i en velkommen Glemsel.«

Endelig lysnede det op. Den 21. August indtraf Landkolonnen, rigtignok i en forkommen og elendig Tilstand — tre Mand vare døde underveis — og samme Dag indløb en Skrivelse fra Jephson; Saat Tato havde fundet ham og han var nu paa Vei til de Andre.

Efterat Stanley havde mønstret Folkene — Karavanen bestod nu af 373 Mand, 16 vare døde, siden de droge ud fra Jambuja — fortsattes Marchen. Den 26. August kom de til Népoko-Floden, der fra en Høide af 12 Meter styrter sig over Skiferklipper i Aruwimi, som her kaldes Ituri, og den 30. August havde de ifølge de anstillede Iagttagelser tilbagelagt Halvveien til Albert-Søen. Folkene befandt sig i en ynkelig Tilstand og vare meget nedtrykte; de led af Svulster, og Blodfattigdom havde svækket deres Livskraft. Da det blev meddelt dem, at man nu havde naaet Halvveien, svarede de vantro og knurrede. De spurgte: »Hvordan kan Herren vide det? Viser det Instrument ham Veien? Siger det ham, hvilken der er den rette Vei? Hvorfor siger det ikke os det, for at vi kunne se og tro? Kjender de Indfødte ikke bedre deres Land? Sige de ikke alle, at hele Verden er bedækket med Træer og tæt Buskads? — Bah, Herren taler til os, som om vi vare Børn og selv ingen Forstand havde.«

Den 31. August oprandt med tætte Taageskyer, og da Solen henad Kl. 9 brød frem, stod den paa Himlen, som en bleg Kugle, uden Glans. Medens Baadmandskabet slæbte de mindre Fartøier op ad den stride Strøm, blev der banet en bred Vei gjennem Tykningen, paa hvilken Staalbaaden, uden at skilles ad, kunde transporteres af 60 Mand. Veien var færdig, en foreløbig Leir anlagt ved dens øverste Ende, Folkene vare i Lag med Baaden og Stanley ledede personlig Arbeidet, da hans europæiske Tjener kom tililende og raabte:

»Herre, Herre, Emin Pascha er kommen!«

»Emin Pascha?«

»Ja, Herre. Jeg har selv seet ham i en Kano. Hans røde Flag, ligesom vort (det ægyptiske) vaier fra Hækken. Det er aldeles vist, Herre.«

Naturligvis styrtede Alle afsted, Folkene lode Baaden falde, som om den havde været glødende. Det var et komplet Væddeløb; enhver vilde være den Første. I Leiren herskede der ligeledes stort Røre. Det viste sig nu, at der var ankommen ni Manjema'er, i Tjeneste hos en arabisk Slavehandler, Uledi Baljus, som blandt de Indfødte var bekjendt under Navnet Ugarrowwa. Han havde slaaet sig ned omtrent 8 Dagsmarcher længer oppe ved Floden og skulde raade over flere hundrede bevæbnede Mænd. De Fremmede fortalte, at Ugarrowwa havde udsendt dem tilligemed flere Andre, som havde slaaet Leir 10 Kilometer længer oppe ved Floden, for at udforske Flodens Løb og konstatere, om der ad denne ubekjendte Flod, ved hvis Bred de holdt Rast, kunde tilveiebringes en Forbindelse med Stanley-Faldene.

De fik de ønskede Oplysninger og erklærede derpaa at ville vende tilbage til deres Leir og gjøre Forberedelser til at modtage os næste Dag. Sansibariterne vare sjæleglade over denne Efterretning.

Da Karavanen den følgende Dag kom til den Landsby, hvor Manjema'erne skulde have opslaaet deres Leir, vare disse forsvundne, men havde efterladt blodige Spor. Ved Indgangen til Landsbyen laa Liget af en Dreng, bogstavelig hakket i Stykker og indenfor Palissaderne fandtes Liget af en Kvinde, som var bleven dræbt af Spydstik.

Manjema'ernes Besøg havde virket uheldigt paa Folkene. Intet var længer sikkert i deres Hænder, Kisterne bleve aabnede og Indholdet stjaalet, hvis de da ikke foretrak at forsvinde med det Hele. I Løbet af de sidste Dage vare ikke mindre end 14 Mand deserterede, aabenbart i den Hensigt at støde til Manjema'erne.

Underveis traf Stanley paa flere Steder Spor af arabiske Slavehandlere, i Form af nedbrændte Landsbyer, omhuggede Palmer, raserede Marker og omstrøede Skeletter af Forsvarerne.

Da Karavanen den 16. September havde gjort Holdt, hørtes der flere Geværskud. Saat Tato blev sendt ud for at indhente Oplysninger, og en halv Time efter meldte tre Skud, at han havde havt Held med sig. Kort efter indtraf tre flagsmykkede Kanoer med Mænd i hvide Dragter. De kom for at byde Stanley velkommen i deres Høvdings, Ugarrowwas Navn og melde hans Besøg i Aftenleiren. Efter gjensidig Udvexling af Høfligheder seilede de atter op ad Floden under Affyring af deres Bøsser og munter Sang.

Om Eftermiddagen drog Stanley videre og leirede sig Kl. 4 nedenfor Ugarrowwas Station. Paa samme Tid forkyndte Trommehvirvler, talrige Bøsseskud og en hel Flaade af Kanoer, at den arabiske Høvding nærmede sig. Han var ledsaget af 50 kraftige unge Mænd, foruden Sangere og Kvinder, som alle vare yderst velnærede.

Høvdingen kaldte sig Ugarrowwa; i forrige Tider var han bekjendt under Navnet Uledi Baljus (eller Consul-Uledi) og havde i Aarene 1860—63 ledsaget Capitainerne Speke og Grant som Telttjener, men var bleven tilbage i Unjoro eller deserteret. Han forærede Stanley to fede Geder, ca. 40 Pund Ris, nogle modne Bananer og flere Høns.

Paa Stanleys Forespørgsel om Expeditionen havde Udsigt til at finde Levnetsmidler i Nærheden af hans Station, meddelte han, at hans Folk havde ødelagt alt, fordi de vare rasende paa »Hedningene« formedelst de blodige Udskeielser, som de Indfødte havde gjort sig skyldige i mod deres Landsmænd paa disses Søgen efter Elfenben. Han meddelte desuden, at Landet de nu befandt sig i hed Bunda og Beboerne Babunda; Befolkningen paa den nordlige Bred i Nærheden af hans Station kaldte sig Bapai eller Bavaija.

Den 17. September fortsatte Karavanen Marchen til Ugarrowwas Station og om Eftermiddagen seilede Stanley over Floden til den arabiske Koloni, hvor han fik en gjæstfri Modtagelse. Stationen var helt omgiven af høie Palissader, hvortil man havde bundet korte Planker paatværs for at danne en Skjærm mod fjendtlige Pile. I Midten, med Fronten ud imod Floden, laa Høvdingens Hus, en rummelig og høi Bygning, hvis Vægge vare forsynede med Skydeskaar; de høie, truende Ler-Mure gav den Lighed med et Fort. Ved at passere en Gang mellem Ugarrowwas Privatleilighed og de offentlige Rum saae Stanley en stor Gaardsplads opfyldt af Tjenere. Stedet var aabenbart vel forsvaret og der vilde udkræves en hel Bataillon for at erobre denne Slavehandlernes Forpost.

Ved denne Leilighed fik Stanley at vide, at der et Sted længer opefter boede en anden Araber, som blev kaldt Kilonga-Longa, men hvis rette Navn ligeledes var Uledi.

Her saae Stanley ogsaa for første Gang en Repræsentant for Dvergstammen, som skulde være meget udbredt Nord for Ituri. Det var en meget veludviklet syttenaarig Pige, 84 cm. høi; Kroppen var glat og glinsende; hun manglede ikke en vis Ynde og havde meget tiltalende Træk. Hudfarven var som hos Quadroner eller som gammelt Elfenben. Øinene vare pragtfulde, men overdreven store for et saa lille Væsen, næsten ligesaa store som en ung Gazelles, runde, udstaaende og blanke. Den lille Dame var fuldstændig nøgen, men syntes aabenbart rigtig godt om sig selv, som om hun var vant til at blive beundret, og det fornøiede hende at blive stillet til Skue.

Efterat Ugarrowwa havde vist Stanley alle sine Skatte, deriblandt et pragtfuldt Forraad af Elfenben, fulgte han ham ned til Baaden og forærede ham til Afsked store Fade fulde af kogt Ris og en vældig Skaal med Høns i Carry.

Landingsstedet frembød et livligt Skue. Sælgere af Bananer, Kartofler, Sukkerrør, Ris, Maniokmel og Fjerkræ falbøde deres Varer og der blev hurtigt afsluttet Tuskhandel med Tøier og Perler. Sansibariterne vare ret i deres Es og tolkede deres Glæde i Toner, som ikke længe vare hørte.

Stanley afsluttede en Overenskomst med Ugarrowwa om at modtage de Syge i Kost paa sin Station indtil videre, ligesom Høvdingen mod en Anvisning paa 300 Pund Krudt lovede at sende 40 Speidere afsted med en Skrivelse til Major Barttelot. (Han opfyldte ogsaa virkelig sit Løfte. Det lykkedes Folkene at naae til Hvepsehvirvlerne, hvor de imidlertid paa Grund af lidte Tab og de Indfødtes fjendtlige Optræden maatte vende om med uforrettet Sag.)

De deserterede Sansibariter ligesom Stanley selv havde antaget, at Ugarrowwas Folk, som

de dengang mødte, vilde fortsætte Reisen mod Vest ad en Sti, der førte ind i det Indre, men det viste sig nu, at de vare vendte tilbage til deres Herre med de modtagne Efterretninger, i den Mening derved at have opfyldt deres Hverv. Dette overbeviste Stanley om, at Overenskomsten med Ugarrowwa og den offentlige Erklæring overfor alle Folkene vilde gjøre en Ende paa yderligere Desertioner.

Da Stanley var temmelig kjed af Arbeidet paa Floden med de talrige Strømhvirvler, udtalte han til Ugarrowwa, at han agtede at fortsætte Marchen over Land, men Araberen raadede ham indstændigt derfra, dels af Hensyn til Bærerne, dels for at undgaa, at de Syge maatte lades tilbage, og meddelte, at efter indhentede Oplysninger skulde Floden længere opefter være langt mere seilbar end længere nedefter.

IV.

Fra Ugarrowwas Station til Kilonga-Longas Station.

Da Expeditionen d. 19. September brød op, bestod den atter af udsøgte Folk. Den arabiske Høvding fulgte dem et Stykke paa Vei.

Da de ved Mørkets Frembrud havde slaaet Leir, indtraf der pludselig en Kano med tre fangne og bundne Sansibariter. Det var Deserteurer, som Ugarrowwa havde fundet ved sin Hjemkomst og nu sendte tilbage. Stanley besvarede Opmærksomheden ved at forære Høvdingen en Revolver med 200 Patroner.

For at Expeditionen ikke skulde blive nødsaget til at vende tilbage med uforrettet Sag, fandt Stanley det nødvendigt at gribe til de strengeste Forholdsregler og statuere et Exempel. Næste Morgen lod han derfor Fangerne føre frem i hele Mandskabets Nærværelse og holdt en Formaningstale til Folkene. »I paastaa,« endte han sin Tale, »at I ville skyde de Indfødte ned, som ere Jer i Veien og forhindre Jer i at trænge frem eller vende tilbage. Men hvad gjør disse Folk? Kan I marchere frem eller tilbage, naar I ikke længer have Vaaben eller Ammunition?«

»Nei!« raabte de Alle.

»Nu vel, I har dømt dem til Døden. Den Ene skal dø idag, den Anden imorgen, den Tredie iovermorgen, og fra idag af bliver enhver Tyv og Deserteur, som forlader sin Post og udsætter sine Kammeraters Liv for Fare, straffet med Døden.«

Der blev nu trukket Lod om hvem der skulde dø først. Loddet traf en Slave, som tilhørte en Anfører ved første Compagni. Et Reb blev kastet over en stærk Gren, 40 Mand greb fat i den ene Ende af Rebet, Slyngen blev lagt om Halsen paa den Dødsdømte og kort efter dinglede Manden i Luften.

Rebet blev erstattet af et Stykke Rotang og Liget bundet fast til Træet. Expeditionen drog videre.

Den følgende Morgen ved Daggry sendte Stanley Bud efter Overanføreren, Raschid.

»Naa, gamle Dreng,« sagde Stanley til ham, »nu maa vi henrette den anden Mand. Det er snart paa Tide at træffe Forberedelser dertil. Hvad mener Du?«

»Naa, hvad kan vi gjøre andet, end dræbe dem, som forsøge at dræbe os. Naar vi vise Folkene en Faldgrube, der er spækket med tilspidsede Pæle og forgiftede Træsplinter og sige til dem, at de skal vogte sig for den, saa kan man sikkert ikke give os Skylden, naar Folkene er døve for vore Advarsler og springe i den. Saa maa de selv tage Følgerne.«

»Men det er alligevel meget haardt. Raschid ben Omar, denne Skov gjør Menneskets Hjerte til Bly og Sulten berøver det Forstanden; man tænker ikke paa andet end paa de tomme Tarme og den knurrende Mave. Jeg har hørt, at Mødre, drevne af Sult, ofte har spist deres Børn. Kan det saa undre os, at Tjeneren løber bort fra sin Herre, naar denne ikke er istand til at ernære ham?«

»Det er Sandhed ligesaa klar som Solen. Men naar vi skal dø, lad os saa dø alle tilhobe. Der gives mange brave Mænd her, der ville offre deres Blod for Jer, hvis I forlanger det. Der er andre — Slaver af Slaver — som intet vide og ikke bekymre sig om noget; de vilde gribe Flugten med det, som vi selv behøve til at sikkre vort Liv, lad dem omkomme og raadne op. De veed Alle, at I, en Christen, foretager alt dette, blot for at frelse de Sønner af Islam, som ere i Vaande langt herfra i Nærheden af en stor Sø; de bekjende sig til Islam og alligevel vil de forlade den Christne i Skoven. Lad dem dø!«

»Men lad os nu antage, Raschid, at vi kunde forhindre denne Løben bort og al anden Fortræd paa en eller anden Maade, der ikke er slet saa streng, som at hænge dem op, indtil de ere døde; hvad mener Du om det?«

»Jeg siger, at alle Midler ere gode, men det bedste er det, som lader dem leve, for at de kunne angre.«

»Naa godt, naar jeg har drukket Kaffe, skal der gives Signal til Mønstring. Gjør imidlertid et langt Reb af Rotang istand og kast det over en stærk Gren. Lav ogsaa en god Slynge af et Stykke af denne nye Fangeline. Hold Fangen rede, lad ham bevogte, og naar Du hører Trompetsignalet, hvisk saa følgende Ord til de andre Anførere: »Kom til mig og bed om Naade for ham; jeg vil benaadige ham.« Saa vil jeg se paa Dig og spørge, om Du har noget at sige. Det skal være Tegnet. Hvad synes Du om det?«

»Det ske, som I siger. Folkene ville give Jer Svar.«

En halv Time efter lød Signalet til Mønstring, og Compagnierne sluttede Carré om Fangen. Ned fra Grenen hang det lange Reb med den dødbringende Slynge i den ene Ende og slæbte henad Jorden ligesom en uhyre Slange. Efter at Stanley havde holdt en kort Tale, traadte en Mand frem og lagde Slyngen om den Dødsdømtes Hals; et Compagni stod rede til at hale ham tilveirs.

»Naa, Mand, har Du endnu noget at sige, inden Du følger efter din Broder, som døde igaar?«

Manden forblev taus og syntes neppe at forstaa Ordene. Stanley henvendte sig derpaa til Overanføreren: »Har I noget at sige, før jeg giver Signalet.«

Raschid gav de andre Anførere et Tegn, hvorpaa de alle styrtede frem og kastede sig for Stanleys Fødder, idet de tryglede om Tilgivelse, strengt fordømte Tyvene og Morderne og dyrt og helligt forsikkrede, at de herefter skulde skikke sig bedre, hvis Stanley denne Gang lod Naade gaa for Ret.

Det lønnede sig Umagen at betragte Sansibariterne under dette Optrin, deres Pupiller udvidede sig, de pressede Læberne sammen og deres Kinder bleve blege, da den samme Bevægelse som et Lyn greb dem alle.

»Nok, Børn!« sagde Stanley. »Tag Manden, hans Liv tilhører Eder. Men vogt Jer! For den, som stjæler et Gevær fra os, gives der for Fremtiden kun een Lov, og det er Døden ved Strikken.«

En almindelig Bevægelse greb Folkene, hos mange løb Taarerne ned ad Kinderne, de kastede Huer og Turbaner op i Luften, svingede med Geværerne og raabte: »Ingen vil forlade den »hvide Hue« (Stanley), før den er jordet! Død over den, som forlader Bula Matari! Vis os Veien til Njansa! Før os, vi følge efter!«

Fangen græd ogsaa. Efter at Slyngen var bortfjernet, knælede han ned for Stanley og svoer at ville dø for hans Fødder. Stanley trykkede hans Haand og sagde: »Det er Guds Værk, tak ham for det!«

Atter lød Trompeterne og alle raabte med høi Røst: »Med Guds Hjælp! Med Guds Hjælp!« Bærerne ilede til deres Poster, modtoge deres tunge Byrde og marcherede afsted, saa glade, som om det gik til en Fest. Aldrig har der været saa mange glade Hjerter i Kongoskoven som paa denne Dag. Men Glæden varede kun kort. Flodkolonnen maatte kjæmpe med den rivende Strøm, som stadig frembød nye Hindringer; det skortede paa Levnetsmidler, idet de arabiske Elfenbensjægere havde affolket Skoven og ødelagt Landsbyerne; Fouragererne fik kun et ringe Udbytte og Folkene vare snart saa afkræftede, at mange af dem neppe kunde krybe afsted.

Den 30. September havde de leiret sig ved et gammelt Færgested og vare just ifærd med at fortære en Antilope, som Stairs havde fundet i en Grube og en Ret Fisk, som Stanley havde opdaget i en Fiskers Ruse ved Udløbet af en lille Bæk, et sandt Festmaaltid efter saa mange Dages Savn, da de bleve opskræmmede af tre Skud. Et Øieblik efter holdt en halv Snes smukke og kraftige Manjema'er deres Indtog i Leiren. De hørte til Kilonga-Longas Følge og meddelte, at Høvdingens Station kun laa fem Dagsmarcher derfra, men raadede Stanley til at holde Hvil i to Dage, for først at skaffe Levnetsmidler tilveie, da Landet var ubeboet. Der fandtes Bananer ovre paa den anden Side af Floden. Udbyttet var dog kun ringe.

Den 3. October drog Karavanen videre. Mangelen paa tilstrækkelig og passende Føde udøvede dog snart sin Virkning paa Folkene, tre døde, Capitain Nelson og 52 af Mændene led af ondartede Bylder, som gjorde dem uskikkede til at drage videre. Da Flodfarten desuden paa Grund af den rivende Strøm efter faa Dages Forløb helt maatte opgives, saae Stanley sig stillet overfor et meget vanskeligt Problem.

Han var nødsaget til at lade de Syge blive tilbage, men vilde dog ikke opgive Haabet om at frelse dem. Ifølge Manjema'ernes Fortælling var der nu kun tre Dagsreiser til den arabiske Station og paa Capitain Nelsons Forslag sendte Stanley derfor Overanføreren tilligemed fem andre dygtige og paalidelige Mænd afsted med Ordre til at marchere langs den sydlige Flodbred, indtil de opdagede et Landingssted, hvor de maatte finde Midler til at sætte over Ituri; derpaa skulde de opsøge Stationen og strax besørge nye Forraad af Levnetsmidler.

Derefter overgav Stanley de 52 Syge, en Del af Bagagen og 10 Kanoer til Capitain Nelson og marcherede saa afsted med Baaden og Resten af Bagagen.

»Man kunde ikke havde valgt et mere trist Sted til en Leir end denne sandede Terrasse,« skriver Stanley. »Helt indesluttet af Klipper, var den indsnevret af de mørke Skove, som fra Floden hævede sig indtil en Høide af 185 Meter, og omgiven af den kogende, hvirvlende Strøms og tvende Vandfalds uophørlige Brusen og Larmen. Phantasien gyser ved Tanken om de hjælpeløse Stakler, som vare fordømte til Uvirksomhed, til hvert Øieblik at høre den forfærdelige Larm af den fortørnede, i uforsonligt Raseri henstormende Strøm og den ensformige, vedholdende Torden af de faldende Vandmasser, til at iagttage de springende, rullende Bølger, som boltrede sig i evig Kamp om Herredømmet, og til at se ned paa de mørke, ubarmhjertige Skove, som udstrække sig langs med Floden og til alle Sider og bestandig staa der i deres kjedelige grønne Dragt og sørge over svundne Tider, Aarhundreder og Generationer. Man forestille sig saa Natten med dens tætte Mulm, de skovklædte Høies kulsorte Skygger,

den evige rasende Larm, Vandfaldenes uophørlige Oprør, de ubestemte Skikkelser, som udspringe af Nerveusitet og Frygt, den Vaande, som fremkaldes af Ensomheden og Frygten for at blive forladt, og man vil kunne danne sig et Begreb om disse stakkels Folks virkelige Stilling.

»Og vi, som arbeidede os op ad de skovklædte Skrænter for at naae Kammen af det skovbedækkede Høiland og trænge videre og videre frem — hvorhen veed vi ikke, hvor længe vove vi ikke at tænke paa — og søge efter Levnetsmidler, tyngede af det dobbelte Ansvar baade for de trofaste, brave Karle, som drage med os, og for de ikke mindre brave Folk, som vi have efterladt i den forfærdelige Kløft.«

»Da jeg betragtede de stakkels Folk, som slæbte sig udmattede afsted, forekom det mig, at nogle faa Timer vare tilstrækkelige til at besegle vor Skjæbne. En Dag til, maaske to, og Livet vilde flygte bort. Hvor de speidede ind i Tykningen efter Bær og Frugter! Hvor de kastede sig over Skovens vamle Bønner og stirrede efter dens Skatte af Svampe! Kort sagt, i den haarde Nød, hvori vi befandt os, blev intet vraget, undtagen Blade og Træ. Vi passerede flere forladte Lysninger; nogle skar Stykker af Bananstenglerne og ledte saa efter vilde Urter, som de kunde koge Suppe paa. Medens vi vaklede videre vare Fenessi eller vilde Brødog andre større Frugter, værdifulde, vigtige Gjenstande for os.«

Endelig, den 16. October, brød Pionererne gjennem en Tykning og stødte paa en Vei. Og paa hvert Træ fandtes Manjema'ernes Mærke, en Opdagelse, som gik fra Mund til Mund og blev hilset med uendelig Jubel. Det betød jo Frelse.

Men hvordan saae de ogsaa ud efter de Lidelser, aandelige og legemlige, som de havde udstaaet. De Hvide vare ikke slet saa medtagne som de Sorte. Noget over 50 Mand vare endnu i temmelig god Tilstand, men 180 Mand, Skeletter overtrukne med askegraa Hud, matte og afkræftede, bare Alle Elendighedens Præg i Øinene, paa Kroppen og i deres Bevægelser. De kunde ikke udrette synderligt andet, end at krybe afsted, stønne, udgyde Taarer og sukke.

Marchen gik let henad Manjema'ernes Vei; den lod til at være meget benyttet, Stier gik ud fra den til alle Sider, og jo længer de kom frem, desto flere Tegn viste der sig paa, at de nærmede sig en stærkt befolket Koloni.

Om Morgenen den 18. October stode de endelig ved Randen af en stor Lysning; men en tæt Taage spærrede Udsigten. Medens de gjorde Holdt for at drøfte hvilken Vei de skulde følge, hørte de Stemmer, Raab og Latter. Det kunde ikke være Indfødte, men Folk, der intet havde at frygte, siden de vare saa høirøstede. Stanley afskjød sit Winchestergevær flere Gange efter hinanden, og fra sværtladede Bøsser kom strax efter Svaret: De vare hos Manjema'erne. Saasnart Gjenlyden af de forskjellige Ekkoer var hendød, gav Karavanen sin Glæde Luft i længe vedholdende Hurraraab.

De steg nu ned ad Lysningen og kom til en lille Dal, som var omgiven af frodige Marker med Mais, Ris, Kartofler og Bønner. Fra den modsatte Skrænt ilede Mænd og Kvinder de Fremmede imøde, trykkede deres Hænder og bøde dem Velkommen. Mændene lode Bøsserne lystigt knalde.

Ved Ankomsten til Landsbyen blev Stanley og hans europæiske Ledsagere indbudte til at tage Plads i de dybe, skyggefulde Verandaer og maatte derpaa besvare en Mængde Spørgsmaal og modtage Lykønskninger, og da Karavanen drog forbi til det anviste Kvarter, opsendte de arabiske Værter Takkebønner til Gud for de Fremmedes vidunderlige Frelse fra den skrækkelige Udørken, der strækker sig fra den arabiske Koloni ved Ipoto til Vandfaldet ved Basopo, over en Strækning af 320 Kilometer, Takkebønner, som ethvert Medlem af den haardtprøvede Karavane istemte af ganske Hjerte.

Dette i Ipoto bosiddende Selskab af Elfenbensjægere var fem Maaneder før Stanleys Ankomst kommet fra Lualaba. Reisen havde taget halvottende Maaned og i al den Tid havde de paa deres Omflakken hverken seet Græs eller skovfrit Land, ja ikke engang hørt tale derom. Ved Ankomsten til Lenda-Floden fik de Underretning om Ugarrowwas Station, hvorefter de bortfjernede sig fra Omkredsen af hans Streiftog for at finde et Midtpunct for deres egne, og efter at have overskredet Lenda var det lykkedes dem at naae den sydlige Bred af Ituri, omtrent Syd for deres nuværende Koloni i Ipoto.

Da de Indfødte negtede at hjælpe dem over Floden, fældede de et stort Træ og udhulede det med Øxe og Ild til en temmelig stor Kano, der bragte dem over til Ipoto. Fra denne Dag af begyndte de deres blodige og ødelæggende Virksomhed. I Omegnen af Floderne Lenda og Ihuru jevnede de enhver Landsby med Jorden; deres rasende Ødelæggelseslyst udstrakte sig endog til Bananerne. Enhver Kano paa Floderne blev splintret, hver Ø gjennemsøgt, de trængte ind i de mest afsides Smuthuller, kun drevne af deres overveiende Lidenskab, at dræbe saa mange Mænd og tage saa mange Kvinder tilfange, som Grusomhed og List gjorde det muligt for dem. Hvor langt de ere trængte frem mod Nord og Øst, vides ikke, nogle sagde ni, andre femten Dagsreiser, men overalt, hvor de ere naaede hen, have de forvandlet Skovlandet til en Udørken og ikke ladet en eneste Hytte blive staaende paa hele det uhyre Omraade.

Hvad disse Ødelæggere have ladet blive tilbage, er af Elefanter og Aber bleven traadt

ned til raadnende, stinkende Skarn og paa det Sted, hvor Landsbyerne før stode, er der skudt op storbladede Planter, Tjørnebuske, Siv og Krat, som de Indfødte i fordums Tid har udryddet med Knive, Øxer og Hakker. Med hver Aarstid blev Krattet kraftigere og høiere og i Løbet af nogle faa Aar er ethvert Spor af menneskelig Virksomhed udslettet.

I de første Dage var Stanley og hans Folk blevne modtagne med overdreven Venlighed, men allerede den tredie Dag begyndte der at indtræde en vis Kjølighed hos deres Værter. Disse havde aabenbart ventet at blive delagtige i Indholdet af de medbragte Kister og Baller, og da de bleve skuffede, begyndte de systematisk at bevæge Folkene til at sælge alt hvad de besade. At Folkene skilte sig ved deres personlige Eiendele, var der intet at sige til, derved handlede de værst mod sig selv, men Patrontasker, Knive, Ladestokke og tilsidst Remingtongeværerne gik samme Vei, og efterat Expeditionen var undsluppen Hungersdøden, stod den i overhængende Fare for at blive de arabiske Slavers Slaver.

For at undgaa en saadan Skjæbne, maatte der gribes til kraftige Forholdsregler. En Mand, som havde stjaalet Geværer, blev dømt til at hænges og Exekutionen fulgte paa Dommen, fem andre slap med 25 Piskeslag hver. Derefter sendte Stanley Bud efter Manjema'ernes Anførere og forlangte, at de ufortøvet skulde skaffe Geværerne tilveie, i modsat Fald maatte de bære Ansvaret for Følgerne. Liget, der dinglede i Træet, overbeviste sagtens Manjema'erne om, at Stanleys Ord vare mere end en tom Trudsel, og efter en længere støiende Raadslagning i Landsbyen kom de tilbage med fem Geværer og angave desuden, hvem der havde solgt dem. Der var ialt forsvunden elleve Geværer og 3000 Patroner, men da Stanley ansaae det for uklogt at drive Sagen paa Spidsen, saa meget mere som han ikke kunde stole paa sine Folk under en Kamp med Manjema'erne, lod han sig nøie med de fem. Paa samme Tid ankom Uledi, Styrmanden paa »Advance«, til Leiren med Underretning om, at Baaden laa i god Behold ved Landingsstedet i Ipoto og at de sex savnede Anførere vare blevne opdagede sex Kilometer fra Kolonien, de havde forvildet sig og vare halvdøde af Sult.

Stanley fortalte sin trofaste Styrmand hvad der var hændt, og denne paatog sig at tale med Manjema'erne og bringe dem paa bedre Tanker. Det lykkedes ham ogsaa virkelig at tilveiebringe en Forsoning. Endnu samme Aften kom Høvdingene til Stanley og bragte ham Mais og Undskyldninger.

Manjema'erne havde gjentagne Gange lovet at afsende et Hjælpecorps til Nelsons Leir, men bestandig var der kommet noget iveien, først den 25. October lykkedes det Stanley at formaa Anførerne til at underskrive en Overenskomst, som gik ud paa:

»At sende 30 Mand med 400 Kolber Mais til Capitain Nelson;

At forsyne Capitain Nelson og Dr. Parke, samt alle Syge, der ikke ere istand til at udføre Markarbeide, med Levnetsmidler indtil Stanleys Tilbagekomst fra Albert Søen;

At medgive Stanley en Fører fra Ipoto til Ibwiri imod en Betaling af halvanden Balle Tøier, som skulde leveres ved Bagtroppens Ankomst.«

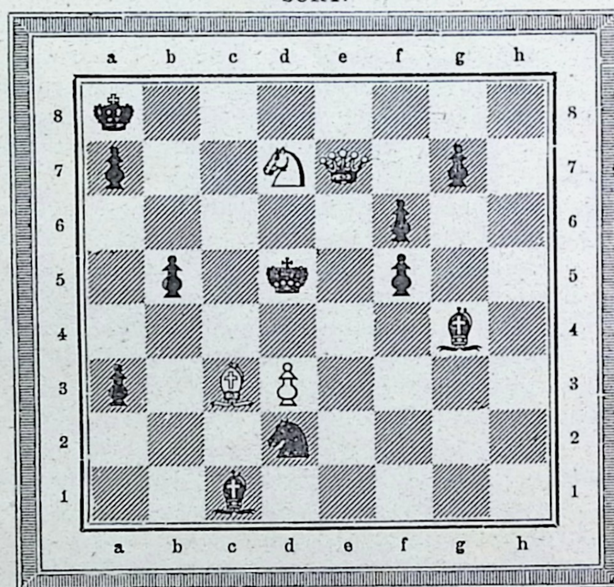
Den følgende Dag ved Middagstid tiltraadte Jephson, 40 Sansibariter og 30 Manjema-Slaver Marchen til Nelsons Leir, og den 27. October forlod Stanley med sit stærkt reducerede Mandskab Ipoto.

(Fortsættes.)

Skakopgave Nr. 6.

Af Dr. Fano i Triest.

SORT.

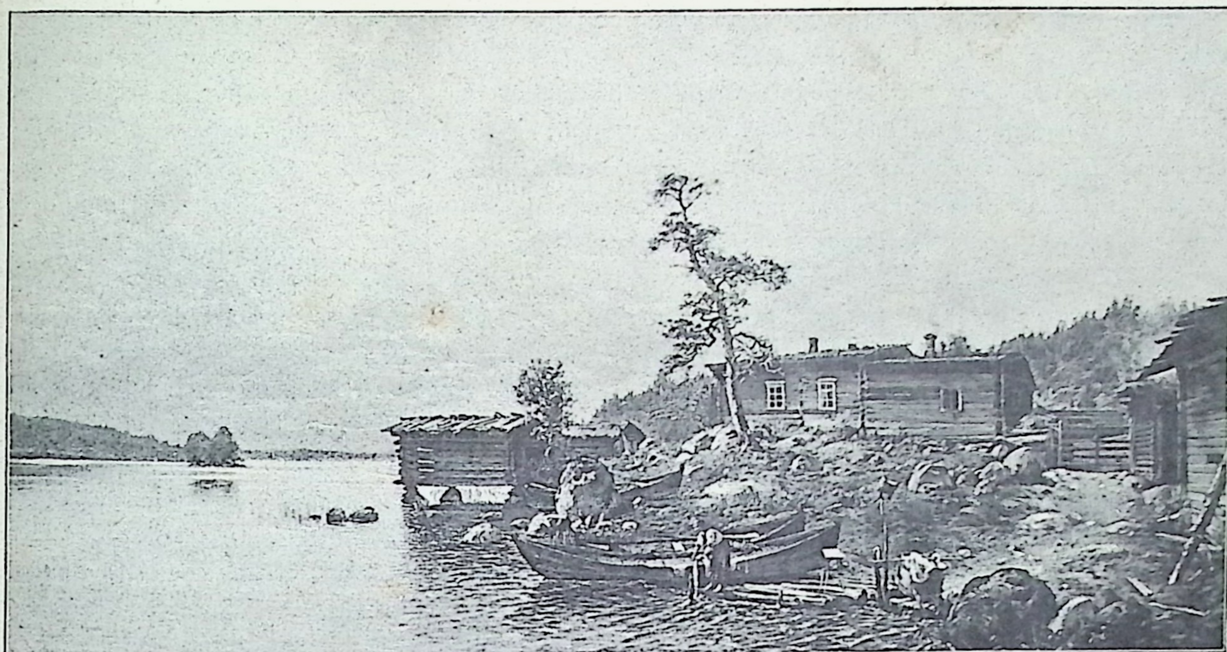
HVID.

Hvid begynder og gjør mat i 3 Træk.

Rebus.

Opløsning paa Rebus i August-Heftet: En sælsom Historie.

Ved Kukkio Sø (Finland). Efter Maleri af Hj. Munsterhjelm.

LODSEN.

Skizze fra Østre-Finland af J. Ahrenberg.*

I den Wiborgske Skærgaard ligger det gamle Herresæde *Raukasaari*. Til Godset hører en hel Gruppe mindre og større Holme og Øer, af hvilke den yderste *Hietalnoto* i første Halvdel af dette Aarhundrede beboedes af Lodsoldermanden Kristian, hans Søn og Sønnesøn, en femaars Gut. Gamle Kristian og hans Søn vare Enkemænd alt i længere Tid. Intet kvindeligt Væsen hyggede om Oldingen, Manden og Drengen ude paa den ensomme Ø, der en stor Del af Aaret kun havde lidet Samkvem med den øvrige Verden. Den Gamle var mistænksom, bitter og haard. Hadet og Bitterheden hos ham stammede fra længst hengangne Tider, fra hans Ungdom, da han troede sig grusomt forurettet af *Raukasaaris* daværende Eier, Kammerherre von Schultze, og denne Uret havde han aldrig kunnet glemme, uagtet Herresædet siden den Tid var gaaet i Arv alt i tredie Led.

Det var den gamle Historie om Nabot og Kong David. Da Kammerherren kjøbte *Raukasaari*, hørte de yderste Øer ikke med til Godset. Han havde i flere Aar ønsket at afrunde sin Besiddelse ved Kjøb af en Strimmel Strand, det skovklædte *Hietalnoto* og Fiskevandet mellem Stranden og Øen. Men det kunde ikke lykkes ham; thi Kristian besad al denne Herlighed som Kronens Forpagter og vilde ikke paa nogensomhelst Betingelse afstaa Jorden og Fiskevandet til Kammerherren.

Saaledes stode Sagerne mellem Lodsoldermanden og Herremanden, da et Medlem af den keiserlige Familie aflagde et længe lovet Besøg paa *Raukasaari*. Jagter, Fisketoure og landlige Fester afløste nu hinanden paa det prægtige Herresæde, og da den høie Gjæst, træt af Landlivets Glæder, atter vendte tilbage til Hovedstaden, udvirkede han, at Kammerherre von Schultze som Tak for den Gjæstfrihed, han havde vist sin Herskers Slægtning ikke blot fik Kronens Jord

* Forfatteren af disse Skizzer, en af Finlands første Arkitekter, som var Kommissair for den finske Afdeling paa den Nordiske Udstilling i Kjøbenhavn 1888; har i sit Fødeland tillige vundet et anset Navn saavel ved sine Reiseerindringer fra fjerne Lande som ved sine Skizzer fra Finland og om finske Forhold.

O. A.

i flere Versters Omkreds men ogsaa Stranden, Fiskevandet og *Hietalnoto* som Donation.

Med denne Gave fulgte den Forbandelse, som fulgte med al Donationsjord, de undergivne Bønders Had mod Herremanden, Jordens daarlige Drift og Ruin. Gamle Kristian kunde aldrig tilgive Kammerherren denne Donationshistorie; han kunde ikke overbevises om, at denne ikke gjennem Intriger havde faaet Donationen. Han gjemte, som Almuen pleier, sit Had i sit Indre, beklagede sig kun sjeldent, det kom endnu sjeldnere til Udbrud hos ham, men kom det, brød det ogsaa frem som en Storm. Det var en stille, dæmpet Bitterhed, som forgiftede hele hans Sjæl. Det ligger som en Klump indeni mig, pleiede han at sige. Det sydede i ham og ødelagde al hans Glæde, al hans Lykke; det havde gjort ham mistænksom, haard og ubøielig.

Aarene gik; den gamle Kammerherre betalte sin Gjæld til Naturen; hans Søn faldt i Krigen, og Sønnesønnen, en ung, smuk Dragonlieutenant eiede nu Donationsgodset. Under ham fyldtes Malurtbægeret til Randen for Lodsen Kristian.

Den gamle Lods havde en Søn, der kun lignede ham af Navn, thi ogsaa han hed Kristian, og oppe paa Herregaarden kaldte man ham for Spøg Kristian den anden, Tyrannen. Forkuet og skræmt af den barske Fa'er, faldt det ham ikke ind at modsætte sig dennes Villie, — og dog havde han een Gang gjort det, een Gang havde han trodset Faderens Had, Vrede og Forbandelse.

Paa Herregaarden var der en ung Pige, om hvem ingen vidste, til hvilken Samfundsklasse hun hørte, hvilken Stilling hun egentlig indtog i det von Schutzeskes Hus. Hun var af lettisk Blod, og blandt Folk gik der nærgaaende Rygter om den smukke *Marja*. Den unge Kristian forelskede sig i hende; hans Kjærlighed begunstigedes saavel af *Marja* som af Donationsherren, og inden den unge Fyr vidste af det, var han gift med hende og fik en Medgift paa 20 Rubler. Da gamle Kristian fik Nys om Sagen, steg Vreden ham til Hovedet, den nye Uret lagde han til den gamle og svoer paa, at een Gang vilde han hævnes for al denne Forsmædelse.

Livet i Lodshuset var strengt under disse Forhold. Den Gamle talte aldrig til Sønnekonen og med Sønnen knapt mere, end der behøvedes til Tjenesten. Den stakkels Kristian den anden, som med Hustru og Barn maatte bo under Tag med Oldermanden, maatte døie mangen en huslig Storm, der tyktes ham værre end den mest rasende Efteraarsorkan. Men for Hadet og Vreden hos den Gamle søgte han Trøst hos *Marja*, som, hvad enten Rygterne nu havde talt sandt eller ei, var bleven en hengiven, opoffrende Hustru, der uden Klage bar sin ublide Skjæbne og Aar ud, Aar ind med Ydmyghed og Opmærksomhed søgte at formilde sin Svigerfaders jernhaarde Sind.

En Dag henimod Foraaret, da Bølgerne brødes mod Isflagerne ude paa Havet, da den fugtige Søndenvind vakte Anelser om en kommende Vaar, en mild, skyfuld Aprildag, netop en saadan som Sælerne holde af, iførte unge Kristian sig sin hvide Dragt, tog Snebrillerne paa og begav sig paa Jagt. Han lovede *Marja* at komme tilbage, inden Mørket faldt paa. Det var en heldig Dag. Sælerne vare saa optagne af at klø hinanden paa Ryggen med deres lange Tænder, at plumpe ud mellem de svømmende Isstykker og afkjøle deres glødende, erotiske Følelser, at de aldeles ikke havde Øie for den lurende Fjende. Kristian havde allerede fældet tre eller fire af de fede, uformelige Dyr, da han pludselig mærkede, at Vinden var gaaet om til Nord, og at han neppe kunde naae hjem før Solens Nedgang. Ufortøvet begyndte han at slæbe sit Bytte hjemad langs den bløde Is. Et Sting foer gjennem hans Sjæl ved Tanken om *Marja;* han vidste, hvor meget disse Jagttoure vare hende imod, hvor angst hun var for den forræderiske Vaaris. En ubeskrivelig Uro overvældede ham. Mørket tog til, af alle Kræfter slæbte han paa sin tunge Byrde, men endnu var han langt fra Hjemmet. Vel saae han Skinnet af den brændende Fyrrespaan glimte fra de smaa Vinduer i Lodshuset, men mellem det og ham laa Snemarken et Par Verster lang. Hans Uro tog til, han slap sit Bytte og løb henimod Hjemmet. Nu hørte han *Rausi*, Gaardhunden, gjø, det lød for ham som en Vens Røst, nu glimtede Lyset fra Vinduet ikke mer, det lyste som et Fyrtaarn med roligt Skin hen over Marken. Endelig naaede han aandeløs sin Faders Hus, rev Døren op og spurgte urolig efter *Marja*.

Hvor bliver Du af? Hun er gaaet ud paa Isen for at søge efter Dig, hun tog Skierne med sig, svarede den Gamle.

Barmhjertige Gud! skreg Sønnen, hvor ere mine Skier? Fa'er, Fa'er! det tøer med Nordenvind, kom med for Himlens Skyld, hjælp mig at redde hende. Du kjender Faren ved Tø med Nordenvind.

I løber efter hinanden som Børn, der lege Skjul. Jeg er for gammel til den Leg. Gaa selv, hun er vist ikke langt borte, hun gik ad Stranden til.

Unge Kristian havde aldrig været hurtig i sine Bevægelser; nu blev han det. Skierne, *Rausi,* et Reb og en Baadshage tog han med i Hast, og som en Pil fløi han henover det tynde Snedække. Det tøede mer og mer, store, hvide Fnug lagde sig lysende paa hans Klæder og smeltede med det samme. Mørket var forfærdeligt i den blytunge Nat, fugtig og vaad, Sælerne nede ved Iskanten græd som smaa Børn, Bølgerne sloge i korte, tunge, dumpe Slag mod det skrøbelige Isdække under ham; men det, der forfærdede ham mest, var, at Nordenvinden stadig tog til. Nu maatte han vel snart være der. Ja, endelig! Men der, hvor han for faa Timer siden vandrede, der gabede Havet, en sort, farveløs Afgrund, der saa lumsk, saa ubarmhjertig tegnede sig mod den hvide Snemark. — Maaske er hun ikke langt borte? Og med hele sin Stemmes Styrke overdøvede han Bølgernes Brus og Nordenvindens Susen. *Marja, Marja!*

Da lød fra det Fjerne som et Ekko, som en Hilsen fra hinsides Graven:

Kristian, Kristian, Farvel, vi ses igjen!

Det lød saa ophøiet, saa mildt: »Kristian, Kristian, Farvel!« Adskillelsen kunde ikke vare længe. Hun kommer snart tilbage! Han sank ned ved Kanten af Isen; de vilde Bølger hævede sig som glubende Uhyrer, men hvad brød han sig om dem. Vi ses igjen, sagde han fortrøstningsfuldt, saa roligt. Den mørke Vinternat lyste ved disse Ord, Stjerner foer op af det sorte Vand, hver Bølge skinnede som Ild. Der var saa lyst, saa høitideligt som en Julemorgen i Herrens Hus, og Nordenvinden sang: Kristian, vi ses igjen, vi ses igjen! Det var en deilig Sang. Hans trætte Hoved sank ned mod Brystet, og han slumrede ind, ikke i Søvnen, ikke i Døden, men i Vanvidet, roligt og stille, som han selv altid var.

Det blev atter Dag. Gamle Kristian traadte ud i Bislaget, skyggede med Haanden over Øiet og speidede ud over det blaanende Snedække, ud mod den af Bølgerne optaarnede Isvold, der i Morgensolens Skin lyste som Diamanter mod det mørkeblaa, isfri Hav. Langsynet som enhver, der stedse har en vid Horisont for Øie, opdagede han snart sin Søn langt ude ved Isvolden.

Det var en tung Byrde for den Gamle at bære den stivfrosne, dødtrætte Søn til Hjemmet, dobbelt tung, fordi hele Hadet, al Bitterhed fra de svundne Aar tyngede paa hans Sjæl. Og for hvert Skridt voxede Byrden; thi nu overvældede Minderne ham. Hvorledes havde han Aar ud, Aar ind behandlet den smukke *Marja.* Hvad nyttede det, at han mindedes sin lidte Uret, den gamle Historie om Donationen. Hans stolte, ubøielige Sind maatte nu falde til Føie.

Og da Foraarsregn, Sol og Søndenvind smeltede Sne og Is og gjengav Bølgen sin Frihed, da smeltede ogsaa Hadets Is i gamle Kristians Hjerte, og frem af lange Aars Vinterkulde spirede et Foraar i Gubbens Bryst. For sin ulykkelige Søn og sit lille Barnebarn blev han en øm Beskytter.

(Aut. Oversættelse ved *H. B.*)

MAJORENS NIECE.

Roman af Ossip Schubin.

(9. Fortsættelse).

XXXVIII.

Det var omtrent blevet Middag; Selina lod sig just frisere af sin Jomfru, da Treurenberg traadte ind i sin Hustrues Paaklædningsværelse. For første Gang i mange Aar traadte han ind uden at banke paa. Hun havde gjort alt muligt for at blive Herre over den ubehagelige Sindsbevægelse, som var fremkaldt af Fainackys Meddelelser, havde taget et Bad for at forfriske sig og derefter udhvilet sig en halv Time. Om Eftermiddagen ventede man Fremmede fra Wien, og for dem vilde hun være smuk. Hun vilde ogsaa være smuk, for fuldstændig at overstraale denne blege Olga, for at stille Latos Smagsforvildelse i det skarpeste Lys. Da han traadte ind til hende, sad hun just i en lang Friserkaabe foran Speilet og lod sit Haar børste af Kammerjomfruen. Hun havde endnu pragtfuldt, langt rødgyldent Haar, som hun desværre puddrede stærkt for at dæmpe dets noget grelle Glans. Hendes fyldige Arme skinnede i blændende Hvidhed frem af Kaabens vide Ærmer.

»Hvem er det?!« udbrød hun utaalmodigt, da hun hørte Nogen træde ind.

»Det er blot mig!« svarede han blidt.

Hvorfor udøver Lyden af hans bløde, behagelige Stemme en saadan Virkning paa hende idag? Hvorfor synes hun idag imod sin Villie bedre om Lato, end hun har gjort i flere Aar? Hendes stærke Sindsbevægelse tiltager ved Modsætningen i hendes Følelser.

»Hvad vil Du her?« spørger hun skarpt.

»Tale med Dig,« svarer han paa Fransk. »Send din Jomfru bort!«

Istedetfor at efterkomme hans Opfordring, siger Selina til sin Kammerjomfru: »Børst mit Haar noget mere flot. De gjør mig nervøs med Deres ængstelige Varsomhed!« Treurenberg trækker utaalmodig Øienbrynene sammen, saa opfordrer han i en temmelig bestemt Tone Kammerjomfruen til at bortfjerne sig. Hun gaaer, Selina gjør ikke Mine til at holde hende tilbage; det lader sig heller ikke godt gjøre under disse Omstændigheder. Men neppe har Døren lukket sig efter Josephine, før den unge Kone med funklende Øine udbryder:

»Hvor kan det falde Dig ind at jage mit Tyende ud af Værelset imod mit udtrykkelige Ønske, saalænge jeg har Brug for det?«

»Jeg har allerede sagt, at jeg ønsker at tale med Dig,« svarer han med mere Fasthed, end han nogensinde før har lagt for Dagen overfor hende — den Fasthed, som meget svage Mennesker undertiden lægge for Dagen under pludselig Dødsfare eller moralsk Fortvivlelse. »Det, som jeg har at sige Dig, trænger ikke til Vidner og taaler ingen Opsættelse.«

»Naa, saa tal!« udbryder hun haanligt og lægger Armene overkors. »Hvad ønsker Du?«

Han har sat sig overskrævs paa en Stol ved Siden af hende, og med Armene paa den lave Ryg, Hagen støttet til Armene kaster han et eftertænksomt og prøvende Blik paa hende. Hvorfor minder hans Holdning, hans Maade at se paa hende, Selina saa tvingende om den første Tid af deres Ægteskab? Dengang pleiede han hyppigt at sidde hos hende og se paa, at hun ordnede sit deilige Haar — hun selv, thi dengang, ak, dengang! Men hun ryster disse besværende, følsomme Anfægtelser af sig. Sandelig, det lønner sig nok Umagen at ødsle sin Ømhed paa en Mand, der ikke undseer sig for . . . som er smagløs nok . . .

»Hvad ønsker Du?« spørger hun endnu engang og mere koldt end første Gang.

»Fremfor alt din Deltagelse,« svarer han alvorlig.

»Saa—aa — det er altsaa den Sag, Du vilde tale med mig om og som ikke taalte at opsættes?« bemærker hun tørt.

Han rykker sin Stol nærmere hen til hende.

»Sina,« mumler han, »vi ere i den sidste Tid blevne meget fremmede for hinanden!«

»Hvis er Skylden?« spørger hun.

»Tildels min,« indrømmer han sørgmodig.

»Kun tildels?« spørger hun skarpt. »Naa, det kommer an paa Synspunctet. Du har forsømt mig, og jeg har fundet mig i det, saadan kan man ogsaa se Sagen!«

»Jeg har trukket mig tilbage fra Dig, fordi . . . fordi jeg troede at falde Dig til Besvær,« fremstammer han og føler, at han ikke

holder sig strengt til Sandheden — føler, at han i sin Tid med Glæde havde bemærket de første Symptomer paa hendes Ligegyldighed, fordi de kom ham ret tilpas.

»Det er ganske vist rigtigt, at jeg ikke har græmmet mig tildøde over din Ligegyldighed. Det laa ikke for mig at trygle om din Gunst. Men lad det fare, lad os tale om mere actuelle Ting, om den Sag, som ikke taaler Opsættelse . . .« Hun smiler spottende.

Han tager Haanden op til Panden.

»Rigtigt,« mumler han, »over mine personlige Anliggender var Sagen gaaet mig af Glemme. Jeg vilde bede Dig om en lille Tjeneste . . .«

»Aha!« bemærker hun og han vedbliver:

»Jeg har tilfældig ingen rede Penge — ialtfald er det, jeg har, ikke tilstrækkeligt. Vil Du forstrække mig med Beløbet?«

Hun trommer triumpherende paa sit Toiletbord. »Jeg vidste nok, at det vilde komme . . . hm! Hvor meget behøver Du?«

»Attenhundrede Gylden!«

»Saa, og det er i dine Øine en Bagatel?!« udbryder hun udfordrende. »Saa vidt jeg veed er det omtrent lige saa meget som en Ritmesters aarlige Gage. Og Du . . . behøver Pengene, for — at betale en Spillegjæld, ikke sandt?«

»Ikke min egen,« udbryder han hæst, »Gud skal vide, jeg hellere vilde have skudt mig en Kugle gjennem Hovedet end bede Dig om Penge!«

»Det er saa let sagt!« siger hun koldt. »Forresten glæder det mig, at Du saa bestemt forsikkrer mig, at Pengene ikke ere til Dig selv. For at betale din Gjæld, redde det Navns Ære, som jeg bærer, vilde jeg nok bringe et Offer, men at understøtte Udskeielser hos Garnisonen i K., det indlader jeg mig ikke paa!« Og Selina begynder at klippe sine Negle med en lille Sax.

»Men, Selina, Du maa jo ikke ane, hvad det dreier sig om!« udbryder Treurenberg. Han er nu sprungen op, vrister hende Saxen ud af Haanden og kaster den henad Gulvet. »Kvinder have intet Begreb om Sligt, Du veed ikke, hvad en Spillegjæld betyder — en hel Existens afhænger af dens prompte Betaling, et ungt, haabefuldt Menneskes Existens; naar man ikke hjælper ham, vil han kun have at vælge mellem Vanære og Død. Og naar jeg imorgen fortæller Dig, at han har skudt sig — hvad saa?«

»Han skyder sig ikke,« siger hun roligt; »forresten var det min Faders urokkelige Princip aldrig at understøtte Nogen, som truede med Selvmord. Jeg har altid rettet mig derefter.«

»I Almindelighed er det ogsaa i sin Orden,« udbryder han; »men dette er en Undtagelse! Betænk dog, det dreier sig om et stakkels ungt Menneske paa knap nitten Aar — et Barn, som ikke var vænnet til sin Selvstændighed og har tabt Hovedet. Lad os antage det Tilfælde, at Du har Ret, at han ikke har Mod til at forlade Verden — et attenaarigt Menneske, som har dømt sig selv til Døden, ryster jo saa let paa Haanden — men hvad saa? Skammen for ham selv — Skammen for hans Familie — en kasseret Officier, et Menneske, der maa synke ned til en Pjalt, fordi han ikke tør reise sig op mere! Vær dog barmhjertig, Selina, for Himlens Skyld!«

Han bønfalder hende som en Fortvivlet, men han kunde ligesaa godt tale til en Lededukke, saa liden Forstaaelse har hun for hans Ord.

Endelig tier Lato aandeløs, udmattet af sin stærke Bevægelse. Men Selina kaster med Nakken og siger, idet hun haanligt maaler ham:

»Jeg har ikke megen Sympathi for unge Døgenigte — og at de maa bære Følgerne af deres Synder ligger i Sagens Natur og kommer ikke mig ved. Jeg vilde ovenikjøbet spørge Dig, hvoraf det kommer, at Du interesserer Dig for en saadan ung Pjalt, naar jeg ikke vidste, at Du havde dine gode Grunde for det — Du er jo selv Spiller!«

Treurenberg farer sammen og seer stivt paa hende. »Spiller!« udbryder han. »Hvordan kommer Du paa det? Jeg spiller af og til for at adsprede mig, men Spiller . . . det er meget sagt. Jeg veed ikke af, at jeg nogensinde har gjort Dig Uleilighed med mit Spilleraseri!«

»Nei — derfor har Du jo Abraham Goldstein. Mig har Du skaanet — hvis det kan kaldes at skaane en Kvinde, naar man uskyldigt bringer hende i Ry for smagløs Gjerrighed!« udbryder hun.

Der er noget Sandt i hendes Ord, noget Naturligt i hendes Harme. Forlegen slaaer han Øinene ned. Paa engang opstaaer en Anelse hos ham. »Det er Fainacky, som har sagt Dig, at jeg staaer i Forbindelse med Abraham Goldstein!«

»Ja,« indrømmer Selina tørt.

»Ah!« udbryder han. »Nu forstaaer jeg den Forandring, som er foregaaet med Dig. For Himlens Skyld, lad Dig ikke paavirke af denne misundelige, feige Karl!«

»Jeg lader mig ikke paavirke af ham,« siger Grevinden affeiende, »men hans Meddelelser have gjort et vist Indtryk paa mig, thi de vare aabenbart correcte, det negter Du jo ikke engang. Du er Spiller og laaner Penge mod høie Renter af en Aagerkarl, fordi Du er for stolt eller for egensindig til at betro Dig til mig. Forholder det sig ikke saaledes?«

Treurenberg er allerede gaaet henimod Døren, men pludselig standser han, tager sig sammen. Han vil endnu gjøre et Forsøg paa at komme til en Forstaaelse med sin Hustru — det sidste. Han henvender sig paany til hende.

»Nu vel,« udbryder han, »jeg har handlet hensynsløst imod Dig, og at Du tidligere engang har saaret min Stolthed, maaske uden at ville det, er ingen Undskyldning for mig. Jeg har feilet — jeg har forsømt Dig. Jeg spiller, ja,

Selina, jeg spiller, jeg tilbringer mit Liv blandt fremmede Mennesker, men kun fordi jeg er langt, langt mere fremmed i mit Hjem. Selina!« udbryder han ude af sig selv, og hans hele Elendighed taler ud af hans Stemme, »jeg kan ikke holde det ud i dine Omgivelser, kald det Characterløshed, kald det Svaghed, kald det hvad Du vil — men jeg kan ikke. Følg med mig bort herfra, træk Dig tilbage med mig til en eller anden afsides Krog, og jeg skal omskabe den til et Paradis ved min Taknemmelighed og Hengivenhed, jeg skal tjene Dig paa mine Knæ, jeg skal bære Dig paa Hænderne, men kom bort herfra!«

Stakkels Lato! Han har talt sig om en Hals. Forstaaer han da ikke, at ethvert af hans Ord maa være et Dolkestik for hendes ømmeste Side — for hendes Forfængelighed!

»Du vil drage mig bort fra mine Omgivelser? Men hvilket Selskab byder Du mig da til Erstatning?« siger hun meget bittert. »Mine Bekjendte anstaa ikke Dig — og jeg er ikke god nok for din tidligere Omgangskreds.«

Han føler, at han har begaaet en Feil, at han har krænket hende, og det gjør ham ondt.

»Selina,« siger han, »det skal ikke skorte Dig paa gode Venner — og desuden, behøve vi da fremmede Mennesker? Kunde vi ikke søge Lykken i hinanden? Tænk blot, hvis Gud igjen vilde skjænke os saadan en lille Engel som den, han har taget fra os!«

Han knæler ned ved Siden af hende og kysser hendes Haand, men hun tager den heftigt til sig.

»Rør ikke ved mig,« udbryder hun, »jeg er ikke Olga!«

Han springer op, fortumlet, ligesom bedøvet af et Kølleslag. »Hvad mener Du?«

»Det jeg siger.«

»Jeg forstaaer Dig ikke!«

»Hykler!« udbryder hun, ikke længer beherskende sin Skinsyge. »Jeg er ikke blind, troer Du da, at jeg ikke veed, hvem der hver Dag faaer alle de gode Ord og Kjærtegn af Dig, som kun blive mig tildel, naar Du trænger til en Tjeneste af mig?«

Idetsamme forekommer det ham, at han hører en Kjoles Raslen inde i det tilstødende Værelse. »For Guds Skyld, Selina, tal ikke saa høit,« hvisker han i Dødsangst.

»Saa! Din første Følelse er Angsten for at saare hende — alt andet er Dig ligegyldigt. Du tænker ikke engang paa at forsvare Dig imod min Beskyldning!«

»Beskyldning?« mumler han klangløst. »Jeg har endnu ikke opfattet, hvad Du beskylder mig for.«

»Naa, at Du staaer i Forhold til denne Tøite!«

Han dirrer af Harme, og med løftet Haand træder han hen til hende. En næsten ubetvingelig Lyst til at slaa hende har grebet ham, men han behersker sig, lader sig nøie med at gribe hende ublidt i Armen. »Tøite!« udbryder han, »Tøite ... er Du rigtig klog! Olga — men Olga er jo ren som en Engel, ren som en Sneflok, der endnu svæver mellem Himmel og Jord!«

»Jeg troer ikke paa denne Renhed!« svarer hun. »Forresten selv om det endnu ikke er kommet saa vidt — Lidenskaben lyser jo ud af Eders Øine. Men det maa ikke komme til en offentlig Skandale, hun maa bort, jeg taaler hende ikke længer her i Huset — hun skal bort!«

»Hun skal bort!« udbryder Treurenberg forfærdet. »Du vil jage hende ud paa Gaden, hende, en uerfaren, smuk ung Pige! Men, Selina! Jeg skal gjerne gaa min Vei, og jo før jo hellere, men hun maa blive!«

»Hvor Du elsker hende!« spotter Selina.

Et Øieblik er det dødsstille i Værelset; Lato betragter sin Hustru som noget Fremmed, noget, som han seer for første Gang, betragter hende med en Forbauselse, der er blandet med Gru. Hans Taalmodighed er tilende, han glemmer Alt i Trangen til at afkaste de Lænker, som saa længe have lammet ham, ryste den Selvbeherskelse af sig, med hvilken han har plaget sig saa længe.

»Naa ja,« udbryder han med hævet Røst, »jeg elsker hende, jeg elsker hende rasende, ubeskriveligt — men det er første Gang, at jeg tilstaaer det fuldstændigt for mig selv, og Du er Aarsagen dertil. Jeg har kjæmpet Dag og Nat mod min Lidenskab, har benegtet den overfor mig selv, har villet kvæle den. Jeg har gjort hvad jeg kunde for at nærme mig Dig, begynde et nyt Liv med Dig — et Liv, i hvilket jeg ikke vilde se hende mere og haabede at glemme hende. Hvad Du har svaret mig derpaa, det veed Du. Men det forsikkrer jeg Dig, vi have talt det sidste Ord med hinanden, Du og jeg, og selv om Du paa dine Knæ vilde bønfalde mig om at forsone mig med Dig, saa gjorde jeg det ikke. En Kvinde uden Finfølelse og uden Barmhjertighed existerer ikke for mig. Jeg har Modbydelighed for Dig!« Med disse Ord har han naaet Døren og er gaaet ud.

XXXIX.

»Hvor er Greven?« spørger Fru v. Harfink Kammertjeneren ved Lunchen, da Treurenbergs Plads ved Spisebordet staaer tom.

»Hr. Greven har ladet sin Hest sadle, Hans Naade lader melde, at han ikke idag vilde indfinde sig ved Frokosten, da han havde uopsættelige Forretninger i K.!« melder den Adspurgte.

»Ja saa!« siger Fruen ligegyldig, og dermed bøier hun sig, uden at tænke mere paa sin Svigersøn, ned over et Fad med *oeufs au madère*, som

Tjeneren presenterer hende. Hun har ingen Anelse om, at for en Time siden er en allerede forlængst undergravet Menneskeexistens styrtet sammen for bestandig!

Frokosten gaaer sin Gang. Det er en hastig, overilet Frokost — en Frokost, som tyder paa, at Huset er sat paa den anden Ende paa Grund af Forberedelserne til kommende Storartetheder, ved hvilken der bliver serveret en kold Ret istedetfor en varm, fordi Tilberedningen af Galadineren fuldstændig lægger Beslag paa Husets kulinariske Kræfter — en Frokost, ved hvilken Ingen taler, fordi Enhver har for meget at gjøre med sine egne Tanker til at beskjæftige sig med sin Næstes.

Fru v. Harfink rekapitulerer for hundrede Gang Spisesedlen, spørger sig selv, om der ikke er noget at forbedre ved den, om den tilstrækkelig representerer Familien Harfinks Glans, om de til dens Bedømmelse indbudte Millionairer maaske ikke kunde finde en eller anden Enkelthed at kritisere ved den.

Paula, som er fuldstændig hildet i salige Følelser, sværmer i sit stille Sind og har af lutter Lyksalighed mistet sin ellers saa solide Appetit. Der bliver overhovedet kun spist lidt ved dette Maaltid. Den Eneste, som rører Kniv og Gaffel, er Polakken, som, ifølge sin Natur meget maadeholden, hverken kan taale at ryge eller drikke, men til Gjengjæld ikke mister Appetiten over noget, det skulde da være paa Grund af en daarlig Mave. Men han er ogsaa den Eneste af de Tilstedeværende, som har sin Opmærksomhed henvendt paa de Andres daarlige Appetit. Paula og Fruen i Huset skjænker han ikke synderlig Opmærksomhed. Den Førstes Sværmeri har ligesaa lidt Interesse for ham som den Sidstes Værtindesorger. Men desto mere opmærksomt betragter han Selina og Olga.

Den unge Grevinde befinder sig i en meget ophidset Stemning, og hvad der kan synes høist besynderligt hos denne Person, som fra Ungdommen af er dresseret til vidtgaaende Selvbeundring, hun er aabenbart utilfreds med sig selv, utilfreds med sine Omgivelser. Paa et Spørgsmaal af hendes Moder, om man allerede idag skulde servere to Slags Suppe, da det jo kun er en lille intim Diner, eller blot en, svarer hun, at det er hende høist ligegyldigt og det vil sagtens være ligesaa ligegyldigt for Gjæsterne i Almindelighed. Saa bemærker hun: »Gjæsterne kunne maaske nok medbringe Appetit til Dineren iaften — jeg har forlængst tabt den, blot ved Spisesedlen, som jeg nu har maattet tygge igjennem hver Dag i hele fjorten Dage.« Ellers siger hun ikke et Ord under hele Maaltidet.

Polakken kan godt forklare sig hendes Stemning. Hun har havt en Scene med Treurenberg og er gaaet for vidt, hvilket nu gjør hende urolig; det staaer at læse paa hendes Ansigt. Men den, hvis Stemning er en komplet Gaade for ham, er Olga. Den trykkede Stemning, som hun tydeligt har lidt af i de sidste Dage, er forsvunden, hun bærer Hovedet høit, bevæger sig frit, og i hendes halvttillukkede Øine tindrer ligesom en stor, forklaret Salighed, ligesom en hellig Stolthed.

XL.

Imidlertid traver Treurenberg henad Chausseen til K.

Landskabet er øde. Efteraaret sniger sig henover Markerne og søger efter Sommeren og finder den ikke — søger efter frodigt Liv, som det kunde dræbe, berusende Skjønhed, som det kunde tilintetgjøre. Forgjæves — endnu bestandig hviler den samme Tørke ligesom en Forbandelse over Alt, og midt i den fortørrede grønligbrune Ensformighed blomstre Gaaseurt og Valmue.

Treurenberg lader Blikket streife om til alle Sider uden at se noget. Hans Øine have noget glasagtigt, hans Mund har et haardt, næsten ondt Drag, som ellers var fuldstændig fremmed for ham. Han er ikke længer det samme Menneske, som endnu for nogle faa Timer siden, med Hjertet opfyldt af bodfærdige Følelser, var traadt hen til sin Hustru for at bede hende om at begynde et nyt Liv med ham — ikke det Menneske, som imorges tidlig smedede Planer, afmalede sig en ny Tilværelse og derhos var plaget af en rastløs Uro.

Uroen har forladt ham med det sidste usle Glimt af Haab, alle hans Følelser ere sløvede, den brændende Pine er borte. Der er død noget i ham. Han tænker slet ikke mere paa sit Liv — det er forbi, han har slaaet en Streg over det, en tyk, sort Streg. Det eneste, han endnu føler, er en lammende, nedslaaende Træthed — den samme Træthed som om Morgenen, blot endnu stærkere, mere kuende. Imorges tidlig havde han ikke kunde holde det ud i Sengen — efter Scenen med Hustruen har en forfærdelig Sløvhed greben ham, en næsten ubetvingelig Lyst til at lægge sig ned — lukke Øinene for Alt, men han maatte ikke give efter for den, han havde endnu noget at udrette. Han maa redde det stakkels unge Menneske, den letsindige Knegt havde godt af Skrækken — men hjælpes maatte han.

Fainackys Paastand om, at Treurenberg havde antaget den Vane at laane Penge af sine gamle Kammerater, var fuldstændig greben ud af Luften; naar undtages Harry, med hvem han lige fra sin Barndom havde staaet paa en broderlig Fod, havde han ikke indviet Andre i sine Pengeforlegenheder end Abraham Goldstein, paa hvis Taushed han mente at kunne stole. Det havde været ham yderst pinligt at give en Fremmed Indblik i sine ægteskabelige Forhold.

Nu var det forbi — Selina maatte selv bære Skylden derfor. Han kunde ikke lade det unge Menneske omkomme, og da Selina ikke vilde forbarme sig over ham, saa maatte en Anden gjøre det, det kunde ikke hjælpe.

Ft Øieblik havde han tænkt paa Harry, men efter et kort Overlæg havde han sagt til sig selv, at Harry neppe havde en saa stor Sum liggende, og der var ikke Tid til frugtesløse Forsøg, der var ikke andet for, han maatte henvende sig til Wodin, som var gift med hans Cousine og gamle Flamme, og bede ham om Hjælp.

*

Træerne staa mere spredte, Løvet er mere rustbrunt, man møder flere og flere pjaltede Børn paa Veien. Hist og her gaa langs med Chausseen, mest to og to, nogle unge Damer i afstikkende Dragter — efter den sidste Modejournal — og med affecteret Holdning. Saa komme et Par lave Huse, trykkede ned i Jorden af klodsede sorte Tage, Møddinger, gryntende Svin, som vælte sig i slimede grønne Pøle, Hække, paa hvilke pjaltet Linned hænger til Tørring, vantrevne Frugttræer, kvalte i Støv, et Værtshus, en Fragtmandskneipe med en rød Krebs malet over Døren; Støi af fulde Folk trænger ud derfra. Dernæst en hvid Mur, som alskens Grønt rager op over — Byens Anlæg! Lato har naaet sit Maal. Han gjør Holdt udenfor Kasernen. En Ordonnants tager imod Tømmen, og han iler op ad den brede, snavsede Trappe, gjennem Korridorer, som ere endnu mere snavsede og lugte af alle mulige Uddunstninger, hvor Dragoner med klirrende Sabler og Sporer løbe forbi ham og hvor flittige og udasede Officiersoppassere banke deres Herres Frakker og deres Frues Skjørter, ind i Oberstens Leilighed — en Leilighed, som ved sin forkjælet luxurieuse Udstyrelse staaer i en skjærende Modsætning til Veien, der fører til den. Grev Wodin er ikke hjemme, men maa snart komme, Grevinden lader Lato bede om at gaa indenfor. Han beslutter sig til at vente paa Obersten og hilser paa sin Cousine, finder hende i et stort, noget for lavt Gemak, en Blanding af Rygeværelse og Salon, i hvilket der mellem Divaner, behængte med gamle orientalske Tæpper, staa nydelige Boulemeubler og japanesiske Etagèrer overlæssede med alle mulige kurieuse Porcellainsrariteter. Et lille Fortepiano er stillet op til Væggen mellem to Vinduer, over det hænger en Gondol, ved Siden af paa Gulvet staaer en Palme i en stor Kobberballie, som aabenbart stammer fra en venetiansk Vandbærerske — to Porcellainsmopper i Legemsstørrelse, der se ud som degenererede Chimærer, skjære med skuffende naturtro Hæslighed Tænder ad den Indtrædende. Dørene ere løftede af og Aabningerne draperede med Portièrer af store Summaktæpper. Et Par engelske Kobberstik, forestillende Sportsujetter, hænge paa den med mørke Tapeter betrukne Væg. Midt imellem disse i Sort og Hvidt afbildede Parforcejagter og Væddeløb hænger en formindsket Copi af en Tiziansk Venus.

Det Hele røber en Blanding af Ligegyldighed og Raffinement, af fin Kunstsans og brutal Smagløshed, og midt i denne Omgivelse ligger Grevinden i en meget forkrøllet, meget lang og rigt med gullige Valenciennekniplinger besat Morgenkjole paa en Chaiselongue. Hendes Haar er skjødesløst redt tilbage, hun har en fortrædelig Mine og beskjæftiger sig med at se i en stor Bunke Photographier. Hun er for Øieblikket alene, men idet Treurenberg træder ind hører han inde i det tilstødende Værelse Stemmer og Klappren af Besigue-Jetons.

Grevinden rækker ham Haanden, trykker hans meget hjerteligt, før hun giver Slip paa den, og siger med mat, noget slæbende Stemme:

»Hvordan føler Du Dig tilpas efter igaar, Lato?«

»Efter hvilket?« spørger han adspredt.

»Naa, efter vor lille Salonorgie. Jeg har Hovedpine efter den« — hun lader sin Haand glide over Panden — »hvor Luften dog er daarlig herinde! Kunde Du ikke lukke et Vindue op til, Lato?«

»De staa jo aabne allesammen,« svarer han, idet han seer sig om.

»Ah!« Hendes fine Næsepor dirre utilfredse. »I have igaar forgiftet Luften med Eders Vin, med Eders Cigarer, med Eders Spillefeber — Luften smager af Tømmermænd!«

Han nikker adspredt.

»Jeg priser de Mennesker, som ikke kjende til Tømmermænd, i det Høieste til lidt Ildebefindende!« sukker den unge Kone og gjør en Haandbevægelse henimod det tilstødende Værelse, hvorfra der endnu høres Lyden af gemytligt passiarende Menneskestemmer. Lato flytter Hovedet lidt; gjennem Døraabningen seer han et temmeligt kurieust Par sidde ved Spillebordet — Majorinden, tyk, rødmusset, kvabset, med skjæv Frisure og iført en gammel, helt omsyet Kjole af Grevinde Wodins — ligeoverfor hende en ung civilklædt Mand, bleg, hostende, med et langt, uskjønt, men aristokratisk formet Hesteansigt, indfaldent Bryst og Vesten knappet helt op i Halsen.

»Din Broder?« bemærker Lato, henvendt til Grevinden.

»Ja,« siger hun, »min Broder og mit Skjermbrædt, og det er ogsaa heldigt, thi det maa holde mangen en Tørn ud. Apropos, veed Du af, at jeg, hvad kvindelig Omgang angaaer, nu er indskrænket til den tykke Dorthe?« Grevinden leer uhyggeligt. »Jeg har hver Dag besluttet at gjøre Gjenvisit hos din Hustru. Jeg veed ikke, hvorfor det endnu ikke er blevet

til Alvor; men Damerne i Dobrotschan ere virkelig yderst elskværdige, de have alligevel inviteret mig til Forlovelsesgildet til Trods for min forsømte Høflighed. Apropos, Lato, veed Du ikke, om der kommer nogen — nogen . . . som man kjender?«

»Jeg har ikke undersøgt Listen over de Indbudne,« mumler han, lyttende efter, om han ikke kan høre Wodins Skridt.

»Naa, jeg vilde blot gjerne vide det — det vilde være mig ubehageligt at træffe nogen af mine Bekjendte der, de ere nu alle saa besynderlige overfor mig. Det veed Du jo forresten« — atter perler hendes uhyggelige, glasklare Latter fra hendes røde Læber — »men naar jeg var sikker paa ikke at træffe nogen, vilde jeg komme. Jeg har et nyt Toilette fra Worth, jeg vilde dog nok vise det et eller andet Sted — altid at feie mine Slæb gjennem denne tilrøgede Kaserneluft, bliver ensformigt i Længden. Jeg troer, at jeg kommer.«

Stemmerne i Sideværelset lyde høiere herind, blandede med hjertelig Latter. Lato seer hvorledes Majorinden med en Gebærde af humoristisk Fortvivlelse tager sig op til Hovedet.

»Hvor de more sig!« udbryder Grevinden mismodig; »de spille Besigue om — Rosiner. Det morer min Broder — til en Afvexling. Hans Læge har sendt ham ud paa Landet for at forfriske sig ved god Luft og en solid, regelmæssig Levemaade. Saa er han i det bedste Farvand her, hvad?« Og atter lyder hendes glasklare Latter, og saa har hun tabt Veiret — hun lukker Øinene, læner Hovedet tilbage og seer ud som et Lig.

Det løber Lato koldt ned ad Ryggen ved Synet af hende — han kan ikke sige hvorfor. Han kommer pludselig til at tænke paa sin Ungdom. Der var en Tid, da han elskede denne Kvinde med Begeistring, rede til ethvert Offer. Denne Kvinde . . . Han betragter hende med en Art Nysgjerrighed. Hun er smuk endnu, men det smalle Ansigt er noget indfaldent ved Kinderne og Tindingerne, Teinten, hvad man seer af den under et tykt Lag af bleglila Pudder — er gusten, Enden af den fintbøiede, fordum kun lidt afstumpede Næse er for tyk, Næseborene lidt røde, den lille Mund bestandig fortrukken af en maniereret Grimace, Armene ere meget magre og Neglene paa de lange og smalle Hænder have en vis Lighed med Kløer. Selv den hvide Morgenkjole har et falmet Udseende, forkrøllet, som hos Kvinder der plages af indre Uro. Der svæver et Feberpust over hele Personen.

Uvilkaarligt drager Treurenberg en Sammenligning mellem denne Kvinde og Olga — han seer den unge Pige, høi og slank som en Lillie, hendes hvide Klæder, der altid ere saa friske og rene, han seer hendes jomfruelige Ansigts smalle og dog nydeligt afrundede Oval, hendes store, klare Blik, hendes uskyldige Smil! Og Selina har tilladt sig at kalde denne Olga en Tøite! Det koger i ham. Som om Olga kunde gjøre for den ulyksalige, syndige Lidenskab, som hun har antændt hos ham. Hans Tanker svæve langt bort.

»Syvtusindeogfemhundrede«, lyder Majorindens triumpherende Stemme ud fra Sideværelset. »Bliver det saadan ved, Grev Franz, hører jeg snart op med at spille om Rosiner. Ah!« da hun ved en Vending med Hovedet opdager Treurenberg, »Du har Fremmede, Lori!«

»Ja!« udbryder Grevinde Lori; »men lad Jer ikke forstyrre og forstyr ikke os!«

Jetonerne fortsætter deres Klappren.

»Jeg maa tale med din Mand,« bemærker Lato nu; »veed Du hvor han er henne, saa . . .«

»Han er her om ti Minutter, Du skal ikke være bange, han møder altid paa Klokkeslettet,« udbryder Lori bittert. »Apropos, veed Du, hvad jeg var beskjæftiget med da Du kom? Med at tage mine gamle Photographier frem!« Hun rækker ham et Billede af den store Bunke, som ligger ved Siden af hende: »Saadan saae jeg ud, dengang da Du var forelsket i mig¡«

Ikke uden Opmærksomhed betragter han det lille gulnede og falmede Billede; det forestiller en ung Pige, høi og slank, men alligevel med velafrundede Former, med bløde, ikke skarpt udprægede, uendelig nydelige Træk, med Øine, som under temmelig optrukne Bryn se venligt og nysgjerrigt ud i Verden. En gammel Drøm drager gjennem den pinte Mands Sjæl.

»Det lignede udmærket,« siger han.

»Ikke sandt? yttrer Grevinden. »Jeg var en pudsig Fyr dengang, og hvor jeg var daarlig klædt! Kan Du se de brede Ærmer og den sammenflikkede Kjole? Den havde tilhørt min ældre Søster. Den Kjole har været en medvirkende Aarsag til, at jeg gav Dig Løbepas dengang! Kan Du huske det endnu?«

»Ja, Lori!«

»Dunkelt, forekommer det mig!« Hun leer. »Og dog, dengang lod Du til at tage Dig det meget nær — jeg var selv meget bevæget. Men hvad skulde jeg gjøre? Jeg var kjed af at gaa med min Søsters aflagte Klæder. Naar man er ung, længes man efter Glans, det er en Børnesygdom — og naar man har den — bah . . . Du behøver ikke at sætte saadan et Ansigt op, Lato — jeg har aldeles ikke isinde at kaste mig i dine Arme. Jeg veed godt, den gamle Historie er ude for os. Vi havde heller ikke passet sammen. Det var meget godt, at jeg ikke giftede mig med Dig, men — min Gud, jeg kunde jo have ventet paa en anden, det var da ikke absolut nødvendigt at . . .« Og med en kort Gebærde af Afsky peger hun paa et Photographi af Grev Wodin, som hun

ligeledes tager ud af Bunken, for strax efter at kaste det fra sig igjen. »Hvad skulde jeg gjøre?« vedbliver hun. »Naar en halvveis presentabel Mand kommer, og man veed at han kan kjøbe ligesaa mange Kjoler, Brillanter og Heste til En, som man ønsker sig — naa, saa tænker man ikke videre over det og tager ham. Hvilke Forestillinger gjør man sig vel om Ægteskabet, naar man er sytten Aar gammel! Og Forældrene vogte sig vel for at oplyse En derom. ‚Det gaaer sin naturlige Gang. Hun finder sig nok tilrette!' siger Faderen til Moderen, og Moderen troer det, fordi det passer hende, og de glæde sig begge over, at Datteren er forsørget, og inden man seer sig for, saa sidder man i det . . . Jeg kjeder Dig, Lato . . .«

»Nei,« svarer han, »det gjør mig ondt for Dig.«

»Aa, det er blot engang imellem, at det kommer over mig,« mumler hun. »Skal jeg fortælle Dig Grunden til mit daarlige Humeur?«

»Almindelig Slappelse, en naturlig Følge af Fornøielsesstrabadserne igaar!« bemærker Lato.

»Nei, idag faldt min Cousine Adas Portrait mig tilfældigt i Hænde. Du husker nok min Cousine Ada? Der er hun!« Hun rækker ham et Portrait. »Rørende smuk, ikke sandt?«

»Ja,« siger han og betragter Billedet, »Øinene have noget Fortryllende, og der ligger saa megen ægte Kvindelighed, saa megen sværmerisk Ømhed om hendes Mund!«

»Der er heller ingen der kan overgaa Ada,« siger Grevinde Lori, »hun var en Helgen, god, opoffrende, ikke Spor af almindeligt Koketteri.«

»Hun giftede sig dog med Hugo Reinsfeld, hvis jeg ikke tager feil?« bemærker Lato. »I den sidste Tid har jeg ikke hørt tale om hende, Efterretningerne fra Eders Verden naae ikke altid over til mig.«

»Man taler overhovedet ikke mere om hende,« mumler Grevinde Lori. »Hun har giftet sig uden Kjærlighed, ikke af Forfængelighed, som jeg, men af Opoffrelse for sin Familie — uforsørgede Søskende — Faderen gammel — ubetydelig Formue. Naa, Ada hun var bedre end jeg — hun har i lang Tid ærligt bestræbt sig for at gjøre sin Pligt — og derfor har hun tilsidst ikke kunnet holde ud at leve sammen med Manden!« Grevinden holder inde, en lang Pause indtræder. Op fra Torvet lyde de Forbigaaendes Skridt gjennem den træge Septemberluft, en italiensk Lirekasse spiller søvnigt og sentimentalt Slummerarien af »Troubadouren«. Derimellem høres Kasernelarmen i Gangene. En Solstraale glider ved Siden af det nedrullede Gardin ind i Værelsets Halvmørke og streifer Boulemeublerne.

»Naa — *elle a eu le courage de ses opinions,*« begynder Grevinden igjen. »Hun har forladt sin Mand og lever sammen med — naa, med en Anden — min Gud, Du har jo ogsaa kjendt ham, det er Niki Gladnjik — i Schweiz — de leve der helt afsondrede fra Verden — kun for hinanden. Han bærer hende paa Hænderne . . . Verden . . . vor Verden — den, som jeg ikke gjerne vilde træffe sammen med paa eders Bal, vil ikke mere vide af Ada — men jeg skriver tidt til hende og hun til mig. Idag har jeg igjen læst i hendes Breve. Det lader til, at hun er meget lykkelig, sværmerisk lykkelig . . . saa lykkelig, at jeg ikke misunder hende — men det gjør mig alligevel ondt for hende, thi som Du veed, Niki . . . han elsker hende virkelig, han vil gifte sig med hende — i to Aar vente de paa Skilsmissen, som hendes Mand ikke vil give sit Samtykke til — og Niki er brystsvag, man er bange for ham, Du forstaaer nok — hvis han skulde dø, inden . . .«

Latos Læber ere blevne tørre under denne Fortælling. Saa gaaer Døren op — Grev Wodin træder ind.

XLI.

Flammingens Affairer ere bragte i Orden — denne Bekymring er Treurenberg kvit. Han kan igjen tænke paa sine egne Sorger, medens han traver ud ad den lille By tilbage til Dobrotschan.

Slummerarien af »Troubadouren« sittrer endnu i hans Nerver, samtidig maa han atter og atter tænke paa det unge Par, som er lykkeligt dernede i Schweiz i en afsides Dal . . . Han seer Dalen for sig, indesluttet af høie Bjerge — Mure, som Vorherre selv har optaarnet for at beskytte dette grønne Paradis mod Menneskenes Paatrængenhed og Grusomhed — Mure, som lukke for Verden og kun lade Udsigten til den blaa Himmel aaben. Hvor lykkelig kunde man ikke være i denne afsides grønne Ensomhed! Han synes formelig at mærke den krydrede Alpeluft, som dufter af Harpix og Grannaale, han hører den sølvklare Mumlen af en lille Bæk, som styrter sig ned i Dalen. Han seer et venligt Hus lænet op til en Fjeldskrænt, og i Døren staaer en ung Kvinde i hvid Kjole og med store, kjærlige Øine, som ere forklarede af en himmelsk Medlidenhed . . . Hun venter paa den Hjemvendende — hvor kommer han fra! Fra den nærmeste By, hvor han har besørget Indkjøb — thi han forlader undertiden det ensomme Paradis — nødtvungen — hun aldrig . . . o nei! Det smerter hende at se Mennesker — Menneskene, som foragte og — misunde hende. Aa, hvad bryde de To sig om Menneskene! Han strækker Armene ud imod hende, hun hviler ved hans Bryst . . . aa, hvilken Salighed, hvilken Henrykkelse!

Hans Hest snubler over en Sten — han farer op. En hed Gysen gjennemrisler ham, og — ligesom imorges forfærdes han over sig selv! Kan han da ikke et Øieblik tabe Herredømmet over sig, uden at alle hans Tanker bestandig

tage samme Retning, uden at alle hans Følelser mødes i samme Længsel! Det forekommer ham, som om Olga blev vanhelliget af hans Længsel!

*

De ventede Gjæster ere imidlertid indtrufne i Dobrotschan. De ere komne allerede for en Time siden, tre Vognladninger fulde af Wiener Fornemhed, tildels decorerede med høifeudale Navne. Det er et meget aristokratisk Selskab, som idag vil forsamle sig om Bordet i Dobrotschan: Grevinde Weiszeneck — født Grinzing, gift med et *mauvais sujet*, hvis meget kostbare Underhold hun bestrider, og fra hvem hun har levet adskilt i over et Aar; Grevinde Mayenfeld, født Gerstel — gift med en ikke fuldt fem Fod høi Cavaler, som i Wien havde faaet Øgenavnet »Numismatikeren«. 'Da Efterretningen om hans Forbindelse med den rige Amandine Gerstel trængte ud blandt Publikum, kurserede det Bonmot, at han havde udkaaret hende for at forøge sin Møntsamling. Passionen for hans Møntsamling og dennes Forøgelse foranledigede denne ridderlige Aristokrat til philosophisk at sætte sig ud over den reserverede Holdning, som hans nærmeste Slægtninge indtoge overfor ham siden hans Giftermaal — forresten levede han i den bedste Forstaaelse med sin lille og noget forvoxede Hustru. Desuden et andet Ægtepar, hvis Adel var temmelig ny, men alligevel havde en ganske god Klang, dernæst en ugift Grevinde med kortklippet Haar og næsten mandlige Sportpassioner, et Badebekjendtskab fra Franzensbad; endvidere Baron Kilary, den mest finantskyndige Aristokrat i Wien, som til enhver Tid var parat til at spise Østers og Gaaseleverposteier hos hvem det skulde være, uden at forglemme sig i den Grad, at han indførte sin Hustru eller Datter hos nogen af sine ikke standsmæssige Værter; den berømte Digter Paul Angelico Orchys og den lille Baron Königsfeld fuldstændiggjøre Listen over de Ankomne.

Den første Velkomsttummel er forbi — forbi er Kammerjomfruernes Løben frem og tilbage efter forlagt Haandbagage, Kjævlet mellem Tjenerne, som have baaret de forskjellige Kufferter ind i feile Værelser og nu ville gjøre deres Feiltagelse god igjen — alt er forstummet. Samtlige Herskaber sidde, forsamlede om smaa Haveborde, paa et skyggefuldt Sted i Parken, drikke The og bekjæmpe ivrigt en hel Hærskare af Gedehamse, som med forbausende Frækhed rette deres Angreb paa de forskjellige søde Sager, med hvilke enhver elegant *afternoon tea* er udstyret.

Slottet er tomt — kun i Frastand hører Lato den summende Lyd af de mange fremmede Stemmer, da han, vendt tilbage fra sin Expedition til K., opsøger sit Værelse med det inderlige Ønske om saa længe som muligt at slippe for at tage Notits af den besværlige Indkvartering. Det Første, hans Øine falder paa, er et Brev, adresseret til ham, der ligger paa hans Skrivebord. Han tager det, Couverten er forsynet med en nitakket Krone og Selinas Monogram. Han river Brevet op — det indeholder ikke andet end et Stykke hvidt Papir og — en Pakke Sedler, attenhundrede Gylden.

Latos første Følelse er en Opbrusning af Vrede — hvad skal han nu med disse usle Penge? Hvor han glæder sig over, at han ikke længer har dem behov, glæder sig over at kunne sende dem tilbage til Selina med det samme! Saa falder hans Blik paa Udskriften. Han studser. Er det ogsaa Selinas Skrift? Han troede det først, men nu, da han betragter den nøiere . . . maaske er det hans Svigermoders Skrift? Har hun maaske for at forebygge en Familieskandale villet gjøre sin Datters Forseelse god igjen? Han skubber med Afsky Pengene fra sig. Pludselig paakommer der ham noget Besynderligt — der er noget i Atmosphæren, som berører ham behageligt. Hvad er det? En svag Lugt af Heliotroper! Det giver et Sæt i ham . . . skulde det maaske . . . Idetsamme falder hans Blik paa nogle visne violette Blomster, som ligge paa Gulvet, neppe et Skridt fra ham. Han bukker sig ned og tager Blomsterne op, kysser dem heftigt — Olga har idag ved Frokosten havt en Bouket Heliotroper i Brystet. Det har været hende, som har sørget for ham, som har tænkt paa ham!

Men efter det første Udbrud af Glæde melder Reactionen sig atter hos ham. Men hvordan har hun kunnet faae det at vide? Naa, maaske havde Selina i sin overvættes irriterede Stemning udbasunet hans Anmodning i hele Huset, maaske tale Kokkedrengene allerede om, at Grev Treurenberg har anmodet sin Hustru om et Laan af attenhundrede Gylden og har faaet et rent Afslag. Han knytter Haanden og bider sig i Underlæben. Pludselig kommer han til at tænke paa den lette Raslen af en Kjole, som han under sin Samtale med Selina troede at høre inde i det tilstødende Værelse. Blodet stiger ham op i Hovedet — Olga var inde i Bibliotheket — hun har hørt hvad han talte om med sin Hustru . . . Og naar hun har hørt, at han bad Selina om Pengene, saa har hun ogsaa hørt . . . Ah! . . . Han skjuler Ansigtet i begge sine Hænder!

*

Afternoon tea-Selskabet har opløst sig — Damerne have trukket sig tilbage for at »forberede sig til Slaget«, som Paul Anglico Orchys udtrykker sig, med andre Ord, for at sætte deres Skjønhed istand — udhvile sig lidt og kaste et sidste prøvende Blik paa det Toilette, med hvilket de ville fortrylle, hvad der tilbyder sig for dem. Herrerne have begivet sig ind i Billardværelset, hvor de under Ledelse af Baron Kilary, der kjender Lokaliteterne i alle de Slotte, i hvilke han dukker op som Gjæst, bedre end Eieren selv — spille

et Parti Carambole og nyde en excellent Havanna, som Kilary har ladet sin Kammertjener bringe.

Lato er gaaet ned i Parken, han kjender ikke mere sig selv, Jorden gynger under ham. Tidt klamrer han sig til en Gren ligesom en Beruset — atter og atter opstiger det Spørgsmaal hos ham: »Skulde hun have hørt det?«

Uvilkaarligt gaaer han nedad den samme Gang, hvor han fornylig har talt saa længe med hende og ved beroligende Ord forjaget hendes Taarer. Derhenne paa den af Birkegrene raat sammentømrede Bænk skinner noget Hvidt. Er det ikke . . .

Han vil flygte og kan ikke — han staaer stille ligesom rodfæstet. Saa vender hun Ansigtet om imod ham, hun gjenkjender ham. En svag Rødme bedækker hendes Kinder, og ud af hendes Øine, som hun har fæstet paa ham, skinner en overjordisk Glans.

»Lato!« siger hun. Er det hendes Stemme? Den klinger saa fyldig, saa blød . . . Han rører sig ikke. Hun reiser sig op og gaaer hen til ham. Saa smuk har han endnu aldrig seet hende. Hendes ellers lidt bøiede Skikkelse er idag saa lige som en slank ung Gran, hun bærer Hovedet høit ligesom en ung Dronning, om hvis Pande man for første Gang lægger Diademet. Nu staaer hun ligeoverfor ham, han bliver baade hed og kold.

»Olga!« mumler han endelig. »Det var Dig, som lagde Pengene ind paa mit Værelse? Men hvoraf vidste Du, at jeg trængte til dem?« siger han, næsten barsk — næsten bydende.

Hun tier endnu bestandig.

»Olga . . . Olga! Du var idag inde i Bibliotheket, medens . . .«

Hun nikker.

»Og Du har hørt det Hele — det Hele?«

»Ja!«

Der indtræder en kort Pause, i det fortørrede Løv stønner et dæmpet, klagende Pust.

»Olga!« Med en Art Rædsel seer han stivt paa hende. »Olga . . . hvad nu?«

»Jeg kan ikke længer udholde at se din Jammer,« mumler hun neppe hørligt.

Har han strakt Armene ud imod hende? Han vidste det ikke selv — men det, som han hundrede Gange har drømt, er skeet, hun hviler ved hans Bryst, hans Læber berøre hendes, alle hans Kvaler ere udslukkede — det er lyst i ham og om ham, en lyksalig Følelse bemægtiger sig ham, det er, som om han skulde brede Vingerne ud og svæve ind i Himlen!

Det varer kun et Øieblik, saa er den tydelige Bevidsthed om Virkeligheden atter vendt tilbage hos ham. Han løsner de kjære bløde Arme fra sin Hals, trykker endnu et Kys paa den fine Haand, inden han støder den fra sig — saa gaaer han — gaaer hurtigt, med faste Skridt, uden at se sig om — gaaer med den klare, fulde Bevidsthed om Sagernes Stilling — Bevidstheden om, at han ikke har faaet Vinger og at den tunge Byrde, som trykkede ham, har fordobblet sig!

XLII.

Lad Fainacky ogsaa i det Hele taget kun være et meget middelmaadigt Exemplar af Menneskeslægten, det maa man ialtfald indrømme, at han gjør Fyldest som *maître de plaisir*, som Festarrangeur. Man kan neppe tænke sig et mere nydeligt dækket Bord end det, om hvilket de tyve Mennesker forsamle sig, som skulle feire Generalprøven paa Harrys Forlovelsesgilde. Det eneste man maaske kunde sige, er, at Gjæsterne sidde for langt fra hinanden. Men hvem havde ogsaa kunnet forudse, at Selskabet lige i det sidste Øieblik skulde blive fire Personer færre? Paul Leskjewitsch med Frue og Niece have sendt Afbud — og Olga har lagt sig kort før Dineren, som hun paastaaer, paa Grund af en heftig Migraine, alle Fru v. Harfinks Forsøg paa at bevæge hende til »at tage sig sammen« og komme ned ere frugtesløse. Lato har indfunden sig, det er ham ligegyldigt, hvor han driver Tiden hen. Han har kun Tanke for en eneste Ting, at bringe Olga saa lidt som muligt paa Omtale. Hans verdslige Dressur og den Sløvhed, som følger ovenpaa stærke Sindsbevægelser, hjælpe ham til fuldstændig at vogte paa sin Holdning og udfylde sin Plads upaaklageligt. Af og til dukker Bevidstheden om hans trøstesløse Stilling op hos ham, saa forsvinder den igjen, han glemmer alt, hvad der rækker ud over Øieblikket, lader Øinene glide hen over alt, hvad der omgiver ham, skarpt iagttagende, som om han ikke længer stod i nogen Forbindelse med det Hele, som om han saae ned paa det ligesom fra en anden Verden.

Ja, Bordet er nydeligt dækket — blegrøde Dverg-Chrysanthemum bedække omtrent hele Borddugen lige indtil det funklende Batteri af slebne Krystalglas, indtil de med sirlige Blomsterguirlander besaaede Tallerkener af Meiszener-Porcellain. Lave Dessertopsatser og mangearmede Sølvstager med rosa Voxlys ere anbragte der imellem, flimre til de andre Lys, som brænde i Lampetter. Det vilde falde vanskeligt at skaffe et mere smagfuldt Arrangement, en mere correct Opvartning — men de Mennesker, som sidde ved dette Bord . . . han har endnu aldrig seet dem saa tydeligt, dømt dem saa strengt.

Det er fremfor alt hans Standsfæller, som opvække hans Foragt. Han opholder sig ikke længe hos Fritz Mayenfeld, Numismatikeren. Af Naturen bebyrdet med et høist plebeiisk Ydre, dertil helt forsumpet i beregnende, smudsig Gjerrighed, føler denne usædvanlige Cavaler sig ikke alene fuldstændig veltilmode i den Harfink'ske Familieatmosphære, men seer ogsaa ud, som om han altid havde været nær i Slægt med

den. Derimod bærer de andre tilstedeværende Aristokrater, baade Kilary, Sportgrevinden med det kortklippede Haar og den affecterede Grev Fermor deres aristokratiske Herkomst temmelig tydeligt til Skue, det lader ogsaa til at være dem magtpaaliggende at værne om deres aristokratiske Prestige — thi Alle mødes de i en og samme Bestræbelse, at adle deres Snylterliv ved Impertinence.

Lato gribes af Afsky for sin egen Kaste, naar han betragter dens Vanslægten. Og hans prøvende Blik søger hen til de tre Gjæster fra Komaritz, Grevinde Zriny, Hedwig og Harry. Synet af den gamle Stiftsdame — hun sidder naturligvis paa hans høire Side — faaer ham til at smile. Den storartede Nedladenhed, som hun af Hensyn til sin Neveu lægger for Dagen overfor »disse Mennesker«, den ceremonielle Høflighed, med hvilken hun reiser en uoverstigelig Skillevæg mellem dem og sig — de Smuler af en for hendes Omgivelser trøstende og opmuntrende Liberalisme (?!), som hun udstrøer i Conversationen, ere al Opmærksomhed værd.

Stakkels gamle Dame! Hvilken Vigtighed tillægger hun sig ikke; Hendes Dragt er den mest smagløse og tarvelige af alle de tilstedeværende Damers — Sportgrevinden har faaet sin foræret af Selina — men sex Rækker vidunderlige Perler, som hun bærer om Halsen, redde Situationen. Hedvig . . . naa, hun er lidt mere affecteret end hun pleier, forresten koketterer hun flot med den lille Baron Königsfeld, der har ført hende tilbords, og udmærker ham endogsaa i en paafaldende Grad fremfor hendes anden Sidemand, Grev Fermor. Og Harry . . . Med dyb Sympathi og grænseløs Medlidenhed hefte Vennens Øine sig paa den unge Mand. Tarvelig, uden nogensomhelst Pretention eller Stadseri, meget høflig, uden Nedladenhed, men en lille Smule stiv, næsten keitet, saaledes som det naturligste Menneske bliver det i Omgivelser, i hvilke han føler sig fremmed, med et Udtryk, en Holdning, som fuldstændigt fremhæver ham blandt hans Bordfæller, er Harry af alle de Tilstedeværende det eneste Exemplar paa hans egen Kaste, som Lato føler sig tilfreds med.

»Man kan sige om os, hvad man vil,« tænker han ved sig selv, »jeg kritiserer jo ogsaa — men naar en af os slaaer til, saa staaer han ogsaa inde for det,« og saa spørger han sig selv, om man overhovedet i en anden Stand vilde kunne møde et saadant Exempel paa smuk og ædel Mandighed — et Exempel paa en saadan quijotisk, sig selv tilintetgjørende Ridderlighed og Æresfølelse? »Ja, hvorfor ikke,« tilstaaer han for sig selv, »ganske vist hvad moralsk Værd angaaer, men Formen vilde være mere raffineret!«

Lato har seet meget i sit Liv, har bortkastet alle sine Kastefordomme — men han har beholdt det subtile Kasteinstinct. Engang opkaster han det Spørgsmaal, om hans Familie — Familien Harfink — lægger Mærke til Forskjellen mellem Harry og de andre tilstedeværende Aristokrater, han spørger sig selv, om Harfinks dog ikke føle sig frastødte af Snylternes Impertinence, om de ikke mærke det Saarende i Grevinde Zrinys Nedladenhed? Det synes ikke at være Tilfældet, baade Fru Harfink og hendes to Døttre ere fuldkommen tilfredse med det, man byder dem, de strømme over af smigret Forfængelighed, glæde sig over den vellykkede Fest, selv Selina befinder sig i en løftet Stemning — Olgas Fraværelse lader til at have beroliget hende; ved forskjellige smaa Elskværdigheder — Reminiscenser, som hun lader falde i Samtalens Løb — Blikke, som hun tilkaster Lato, beviser hun ham, at den heftige Scene imorges gjør hende ondt, at hun var rede til en Forsoning. Hun fortæller sin Bordcavaller, Baron Kilary, at det idag er hendes Forlovelsesdag.

Stærkere og stærkere gribes Lato af den ubehagelige Overbevisning om, at den Skinsyge, som sætter hele hendes Organisme i Oprør, har vakt noget af hendes gamle Følelse for ham. Den Tanke er ham mere imod end alt andet — med Afsky vender han sig bort fra hende.

Mest beskjæftiger han sig med Harry. Hvor den stakkels Djævel lider, hvor han vrider og vender sig moralsk under sin Forlovedes iøinefaldende Lidenskab, idet hun udtømmer sig i deltagende Spørgsmaal om hans blege Udseende og anfører alle mulige Grunde derfor undtagen den eneste rette.

»Hvad skal der blive af den Stakkel, naar han ikke er istand til at frigjøre sig for denne Mare?« spørger Lato sig selv. En ubeskrivelig Angst sammensnører hans Strube. »En Selvmordskandidat,« tænker han ved sig selv. Et øieblikkeligt Ildebefindende griber Treurenberg, alt løber rundt for ham.

Men hvorfor skulde Harry dø, han, hvis Liv kunde bringes i Lave ved et eneste Ryk? Han kan endnu frelse sig, og saa . . . hvor megen skjøn, varm ung Livslykke udbreder sig ikke for ham! Hvis man blot kunde hjælpe ham!

Man er naaet til den anden Halvdel af Dineren, efter den første Steg. Der er lige bleven serveret Glas med Punchis. Tjenere have aabnet de store Vinduer i Salen, i hvilken den ophedede Luft er bleven kvalm. Den svage Vind har i Øieblikket lagt sig, Natten er stille, Udsigten til Parken fortryllende. Kuleurte Lamper i Form af phantastisk formede Blomster oplyse Buskene — ud fra et Buskads lyder dæmpet Musik . . .

Alt, hvad der af hans Kval et Øieblik var slumret ind, vaagner ved den indsmigrende Klang. Samtidig opstaaer med næsten tvingende Magt en rasende Tørst efter Lykke. Hvis det dog lod sig gjøre — hvis han kunde opnaae en

Skilsmisse! Drømmerisk indlullende, saa atter vellystig henhvirvlende lyder op fra Parken: »Roser fra Syden.«

»Aa, hvor det dog minder mig om min Forlovelse!« yttrer Selina, idet hun med en maniereret Gestus bevæger sin Vifte i Tact efter Musikken. Uvilkaarligt kaster Lato et Blik hen paa hende.

Hun er iført en rød Kjole, der ligesom dengang er dybt nedringet. Hendes Skuldre ere blevne mere fyldige, hendes Træk skarpere, forresten er hun bleven sig selv lig, mange vilde idag finde hende langt smukkere end dengang i hin lumre, berusende Septembernat, da det for første Gang faldt ham ind, at han — elskede hende . . . nei, da han indbildte sig det, foreløi sig det, fordi . . . det passede ham . . .

Han begynder at gruble. Digteren Angelico Orchys, som hidtil har beflittet sig paa en utrættelig tyggende Taushed, vækker ham af hans Grublerier. Han, Paul Angelico nemlig, er staaet op, og idet han med en dramatisk Gestus løfter sit Glas, udbringer han i flydende Vers de Forlovedes Skaal. Glassene klinge imod hinanden — man har aldrig saasnart sat sig ned igjen, før Fainacky udbringer en Skaal for Ægteparret, som idag feirer Aarsdagen for dets for sex Aar siden afsluttede Kjærlighedsforbund. Alle reise sig — Selina strækker sit Glas henimod Lato. Fra hendes halvtillukkede Øine træffer der ham et smægtende Blik — hun smiler til ham over Randen af sit Glas.

Det løber ham koldt nedad Ryggen. Og han haaber paa en Skilsmisse!

Glassenes Klirren er forstummet, Alle have taget Sæde, en ny Ret er bleven serveret. Der er indtraadt en Pause i Conversationen, som medfører en fornyet Virksomhed af Tyggeredskabdrne — Musikken lyder endnu bestandig derude, dæmpet, lokkende, klagende — fra sin Plads henimod det aabne Vindue gjør Fainacky forskjellige hemmelighedsfulde Tegn til Musikdirecteuren.

Treurenbergs Ulykkesbevidsthed er i de sidste Minutter tiltaget i den Grad, at han ikke længer veed, hvorledes han skal holde det ud uden at skrige høit. Da dukker pludselig en Tanke op hos ham, en lille, mørk Tanke, der udbreder sig langsomt ligesom en Tordensky. Han kan neppe trække Veiret, en kold Sved udbryder hos ham, hans Hjerte banker hastigt og stærkt.

»Hvad er der iveien, Lato?« spørger Selina over Bordet. »Du er bleven saa bleg?«

Han svarer ikke. Hans Hjertebanken er hørt op, han føler en forløsende Beroligelse og Lettelse — han er tilmode, som om han endelig havde fundet Løsningen paa en stor, plagende Gaade.

Rundt omkring begynder Vinen at paavirke Stemningen — Conversationen bliver saa høirøstet, at man ikke længer hører Musikken. Man har allerede talt om kulinariske Nyheder, man har politiseret og dreven saare megen smagløs Antisemitisme, nu begynder man — uden at tage Hensyn til de tilstedeværende unge Piger, at gjennemhegle forskjellige ulovlige Kjærligheds-historier.

»Har nogen af de Tilstedeværende hørt den nyeste Vending i Reinsfeld-Gladnjik-Historien?« spørger Kilary.

Treurenberg lytter.

Den lille Sportgrevinde bemærker:

»Nei, i de sidste to Aar veed jeg intet om Ada Reinsfeld — siden . . . naa, siden hun har forladt sin Mand, kunde man da ikke længer holde Omgang med hende. Jeg dømmer ganske vist overbærende i slige Affairer — ingen kan bebreide mig filisteragtige moralske Anskuelser — men overfor en offentlig Skandale kan man ikke gjøre noget.«

Det er fuldstændig min Anskuelse, kjære Grevinde!« udbryder Baronesse Harfink. »Saa længe den ydre Form bliver bevaret, kommer mine Medmenneskers indre Skrøbeligheder ikke mig ved — men den ydre Form maa bevares!«

»Min Cousine har i hele denne Historie opført sig som et — Daarekistelem,« siger Numismatikeren med Munden fuld af Mad, »hun raadede over det bedst indrettede Hus i hele Graz. Reinsfeld havde en Kok! — jeg har aldrig i mine Dage spist en bedre Agerhønse-salami, naar undtages idag,« bemærker han med et Buk henimod Værtinden i Huset, hvorpaa han gjør Tegn til en af Tjenerne for at sikkre sig en ny Portion Ambrosia og fuldstændig glemmer sin Cousine Ada.

»Stakkels Ada! Hun var saa nydelig — men hun havde hengivet sig til en fritænkerisk Lecture og Tankeretning, som har fordreiet Hovedet paa hende,« siger Grevinde Zriny. »En Dame, som læser Renan og Strauss, er i mine Øine allerede fortabt!«

»De forsamlede Herskabers Bemærkninger ere af den høieste Interesse for mig,« yttrer nu Baron Kilary med snøvlende Impertinence, »men ikke destomindre beder jeg om Ordet, mine Nyheder ere virkelig af sensationel Interesse. De veed vel, at Grevinde Ada tryglede om Skilsmisse, uden at kunne opnaa sin ædle Ægtefælles Samtykke. Imidlertid forværredes Gladnjiks Bryst-sygdom, udartede til galopperende Svindsot. For to Dage siden døde han!«

»Og hun?!« udbrød flere af de Tilstedeværende som med een Mund.

»Hun . . . hun har taget Gift!«

Et Øieblik hersker Dødsstilhed i det festligt oplyste Gemak, man hører atter tydeligt Musikkens dæmpede Toner. Ind ad det aabne Vindue svæver en ungarsk Dans af Brahms med dragende Trylleri.

Stemningen er undergaaet en Forandring. Den Strenghed, med hvilken man før fordømte Grevinde Ada, har veget Pladsen for en medlidende Deltagelse.

Grevinde Zriny fører sit kniplingsbesatte Lommetørklæde op til Øinene. »Stakkels Ada!« mumler hun. »Jeg seer hende endnu for mig, jeg har aldrig kjendt en mere henrivende ung Pige. Hvorfor har man ogsaa tvunget hende til at gifte sig med den gamle Reinsfeld!«

»Han havde en saa fortrinlig Kok!« bemærker Kilary med et spottende Blik paa Numismatikeren, men Pilen preller af mod hans solide Appetit.

»Tvunget!« udbryder nu Paula med sin dybe, gutturale Stemme. »Det er en Talemaade. Som om et Meneske med Character nutildags kunde blive tvunget til at gifte sig!«

Harry trækker i sine Moustacher og seer ned paa sin Tallerken.

»Jeg er den Sidste til at forsvare en Pligtforsømmelse,« vedbliver den gamle Stiftsdame, »men i dette Tilfælde bærer Familien paa en vis Maade Skylden. Man har tvunget Ada til at gifte sig — moralsk tvunget hende!«

»Det er Tilfældet,« indrømmer selv den hjerteløse Cyniker Kilary, »man har tvunget hende, skjøndt man vidste, at hun havde en Tilbøielighed for Niki Gladnjik og han for hende. Desuden maa jeg tilstaa, at det trods de fremragende Egenskaber, som jeg ikke vil frakjende Reinsfeld, til Exempel hans excellente Kok — for et ungt distingueret og fintfølende Væsen maatte være vanskeligt at leve sammen med den væmmelige gamle Satyr — jeg betjener mig af et høfligt Udtryk.«

»Niki havde taget sig hendes Troløshed meget nær,« sukker den lille Sportgrevinde; »det hedder sig, at han var bleven saa nedbrudt af Fortvivlelse derover. Ialtfald har Ada i den Retning tilskrevet sig megen Skyld — Medlidenheden har taget Magten fra hende!«

Idetsamme giver Fainacky paany et Tegn til Musikken — den drømmeriske *Mezza voce* bryder af. Grelt og skingrende slynger Musikanterne den berømte Fiakervise (i Marchtempo) ud i Natten.

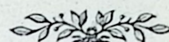
Taffelet bliver hævet.

Det løber rundt for Treurenberg, idet han, med Grevinde Zriny, gaaer hen i Havesalonen, hvor Decorationerne skulle tages i Øiesyn og Kaffen venter paa Herskaberne.

»Den smukke Olga er da vel ikke alvorlig syg?« hører han bagved sig Kilary sige til Selina.

»Aa, bevares!« trøster Selina ham. »De behøver ikke at være bange for nogen smitsom Sygdom. Olga er noget uopdragen og overspændt. Jeg kan ikke sige Dem, hvilken Byrde min afdøde Papa har paabyrdet os med hende! Men vi har allerede idag talt om det med Mama — hun maa ud af Huset — ialtfald for en Tid. Tante Emilie reiser med hende til Italien. Det vil være en stor Lettelse for os Alle!«

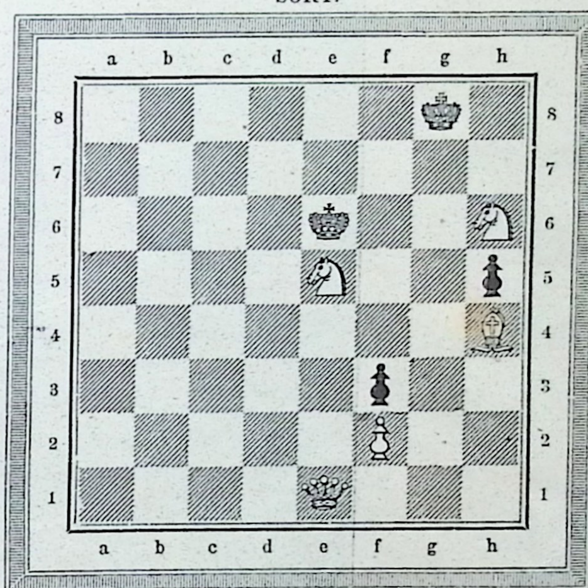
(Sluttes).

Skakopgave Nr. 7.

Af Emil Pradignat.

SORT.

HVID.

Hvid begynder og gjør mat i 3 Træk.

Løsning paa Skakopgave Nr. 6.

1. S d7—c5.		1. b5—b4.
2. D e7—d7 †		2. K d5—c5:
3. L c3—d4 † mat.		
	A.	
1. . . .		1. L g4—f3.
2. S c5—a6.		2. Efter Behag.
3. S a6—b4 eller D e7—e6 † mat.		
	B.	
1. . . .		1. f4—f3.
2. S c5—b7		2. Efter Behag.
3. D e7—d6 eller e4 † mat.		

Opløsning paa Rebus i September-Heftet: Stol paa dine Pistoler i Nøden.

Rebus.

Simonsen i sit Atelier. Efter Photographi af V. Tillge.

NIELS SIMONSEN

Med Billede af Kunstneren i sit Atelier og Kunstbilag: Episode af Slaget ved Sankelmark.

Han lignede ikke en Jyde, snarere en Franskmand, baade af Ydre og Sindets Naturel, og dog var han en Jyde af Afstamning, thi derovrefra droge hans Forældre Rasmus og Bolette Simonsen for at nedsætte sig i Kjøbenhavn som Viktualiehandlere. Paa Nytorv, i det Hus, hvor Søren Kierkegaard saae Verdens Lys, etableredes Forretningen og der blev Sønnen, der i Daaben fik Navnet Niels, født den 10. Dcbr. 1807. Drengen var opvakt, viste Lyst til Tegning og blev derfor sat i Lære hos Malermester Holmer; men da der viste sig mere i Gutten, kom han 1823 ind paa Akademiet, hvor Historiemaleren J. L. Lund fattede Interesse for ham, og hvor han efterhaanden vandt de to Sølv- og den lille Guldmedaille. Vi kjender jo Niels Simonsen kun som Maler og dog vandt han »lille Guld« som Billedhugger. Til denne Gren af Kunsten viede han nemlig sine unge Kræfter.

I 1828 udførte han efter J. L. Lunds Tegninger to Basreliefs med dansende Figurer til et Værelse paa Kristiansborg Slot og i 1830 fik han den lille Guldmedaille for et større Basrelief »Kristus helbreder de Syge«. Dette var dog ikke det eneste Arbeide med bibelske Motiver, han syslede med; 1831 behandlede han »Nedtagelsen af Korset« i en Tegning, 1834 malede han en Altertavle »Kristus med Disciplene i Emaus« og 1854 »Et Kristushoved«. Ja, han har sikkert oftere behandlet lignende Emner, men det er dog ikke paa dette Omraade, han særlig har erhvervet sig et Navn som Kunstner.

Megen Opmærksomhed vakte derimod den unge Maler ved sit Genrebillede »En Gjerrig i sit Hjem«, der udstilledes 1833 og eies af Kammerherre Scavenius. Det er jo stukket af Edv. Sonne, og som Medlemsblad fra Kunstforeningen findes det i saa mange Hjem, at det her er overflødigt at fremhæve det morsomt udstafferede Kvistkammer og den Ivrighed, hvormed Gnieren undersøger et Værdipapir.

Samme Aar opnaaede Niels Simonsen Akademiets Reisestipendium og drog til München, hvor han tog fast Ophold indtil 1845; dog var han atter hjemme i Danmark 1837 for at holde Bryllup med sin Forlovede Anna Marie Petersen. München, med dets rige Samlinger og friske Kunstnerliv, blev som sagt hans Hjem i en lang Aarrække, men han foretog derfra dog adskillige Reiser til Tyrol, Norditalien og Algier.

Alt det Fremmede, for en Nordbo saa Fantastiske paa Afrikas Nordkyst, greb den unge Kunstner stærkt, og mangfoldige ere de Emner, han har hentet derfra. Snart viser han os »En arabisk Familie i Ørknen«, (kjøbt af Kong Christian VIII), derpaa »En arabisk Brevpost« eller »En reisende arabisk Familie« og »En Araber hensunken i Bøn«. De spændende Motiver tiltalte ham dog mest, og ofte behandler han saadanne som »Kamp mellem Zouaver og Arabere«, »En Araber paa Flugt«, »Zouaver overfaldes af en Horde Arabere«, »Franske Kavallerister gjøre Indhug paa Arabere« (Tilh. Grosserer Moresco) o. fl. a., i hvilke vi føle Paavirkning af Horace Vernet. — Det er dog ikke alene fra Landjorden, at Kunstneren henter sine Motiver til disse livfulde Arbeider, han fører os ogsaa ud paa Havet forat vise os »En Slup angreben af algierske Sørøvere« og »En tunesisk Kaper jaget af en spansk Brig og en Kanonbaad«, foruden mange andre.

At fremstille bevægede Episoder paa Havet yndede Niels Simonsen i det Hele meget og valgte derfor ogsaa som Emne til sit Medlemsarbeide (1848) »Tordenskjolds Hukkert i Fægtning med en svensk Fregat«. Disse Søbilleder ere som oftest godt komponerede og livlige i Fremstillingen, og blandt dem maa særlig fremhæves »Efter en Stranding paa Vestkysten af Jylland«, der nu eies af Göteborg Museum.

Mindre underholdende ere derimod tvende af Omfang meget anselige Billeder, der tilhører d. kgl. Malerisamling; det ene forestiller »Kniplepigen Kristine Svends, som finder Guldhornet ved Gallehus paa sin Gang til Møgeltønder-Kirke« (d. 24. Juli 1639), det andet viser os »En Trolovelse i Herrestads Herred i Skaane«. Er der end i sidstnævnte Arbeide med megen Dygtighed gjort Rede for de smukke Nationaldragter og selve Rummet meget malerisk behandlet, gjør det dog som Helhed et noget tomt Indtryk, fordi man savner den rette Karakteristik af de fremstillede Personer. Ypperlige vare derimod tvende smaa Studier til selve Bondestuen; de fandtes paa Auktionen over Kunstnerens efterladte Arbeider.

Stor Betydning har Niels Simonsen derimod som Slagmaler, og vi skylde hans Pensel en hel Række Billeder fra de slesvigske Krige. Faa Aar før Krigens Udbrud i 1848 var Kunstneren jo vendt tilbage til Fædrelandet, og da Tropperne droge over til Sønderjylland, fulgte han med, greben af den Begeistring, som den Gang fyldte hele det danske Folk, og han var til Stede ved de fleste betydeligere Kampe. Blandt denne Række Billeder, af hvilke de fleste jo ere lithograferede og derfor godt kjendte, ville vi fra 1848 særlig fremhæve »Bivouak efter Affairen ved Slesvig, Natten mellem d. 23. og 24. April« (tilh. d. kgl. Malerisamling) og »Batteriet Jessen ved Nybøl d. 28. Mai, hvor 6 danske Kanoner tage Kampen op mod 16 fjendtlige«; fra 1849 »Erobringen af de to sachsiske Kanoner d. 13. April« og »Kamp i en Løbegrav; Episode

af Slaget ved Fredericia d. 6. Juli«; fra 1850 »Erobringen af Skansen ved Isted Kro af 1. Reservejægerkorps og 4. Forstærkningsbataillon samt Fodgarden«, »Slaget ved Isted, Garden afslaaer et Angreb af det fjendtlige Kavalleri, som søger at tilbagetage de i Skansen erobrede Kanoner« (tilh. d. kgl. Malerisamling), »Stormen paa Mølleskansen ved Frederiksstad d. 4. Oktober« (tilh. d. kgl. Malerisamling) og »Stormen paa Frederiksstad d. 4. Oktober«. — Af megen Interesse ere ogsaa Kunstnerens talrige Tegninger fra disse Krigsaar, ikke blot de mange Portraiter af bekjendte Officerer men ogsaa de morsomme Skildringer af Livet i Felten, i hvilke »Trandunkene« spille en ikke uvæsentlig Rolle.

Ogsaa fra den sidste slesvigske Krig har Niels Simonsen hentet Motiverne til to af sine mest bekjendte Billeder. Det ene forestiller »Infanterister, der redde en Kanon paa Tilbagetoget fra Dannevirke« (tilh. Konsul Pontoppidan i Hamborg), det andet »Episode af Træfningen ved Sankelmark« (tilh. Greve Moltke-Hvidtfeldt til Glorup), paa hvilket vi se den lille Helteskare fylkes til den sidste Kamp mod den i Antal saa langt overlegne Fjende.

Ved sin store Elskværdighed og sit livlige Sind havde Niels Simonsen vundet mange Venner baade i Fædrelandet og i Udlandet, hvor hans Arbeider vakte megen Opmærksomhed. Han var Æresmedlem af Akademierne i München og Stockholm. 1852 modtog han Ridderkorset og udnævntes til Dannebrogsmand 1874. Sit Embede som Professor ved Modelskolen, hvilken Post han havde udfyldt med megen Dygtighed siden 1854, fratraadte han i 1884. At vige Pladsen for yngre Kræfter faldt ham ikke svært, men samtidig at maatte forlade sin Bolig paa det kjære Charlottenborg var ham en Hjertesorg, som han aldrig forvandt. Savnet blev dog ikke langt, thi allerede d. 11. December 1885 sov han stille hen.

—n.

ET KONGELIGT EVENTYR.

Fortælling af A. v. Winterfeld.

(1. Fortsættelse og Slutning).

Da den Fremmede var alene, gik han hen til Vinduet og saae ud. Hans Hest stod endnu rolig bunden; Tømmerne vare gledne ned over Halsen paa den, og den havde sænket Hovedet, som om den sov. I Skoven var alt ligeledes roligt; ikke et Blad rørte sig; der hørtes intet dæmpet Fodtrin i Sandet; ingen opskræmmet Fugl fløi med ængstelige Skrig gjennem Træernes Toppe.

»Alt er stille,« mumlede den Fremmede, idet han traadte tilbage fra Vinduet; »besynderligt! Hvad betød denne Fløiten? Det var ialtfald et aftalt og tillige forstaaet Tegn, ellers vilde Pigen ikke pludselig være bleven saa forskrækket og urolig. Var hun bange for sin egen Sikkerhed, eller maaske for min? Det var egentlig ikke saa forunderligt, thi hvis Grevinde Castro har faaet at vide, at hendes Nieces ildesete Tilbeder i Smug har listet sig ind i Slottet, kunde man ikke tage hende det ilde op, hvis hun gjorde sin Ret gjældende og lod den ubudne Gjæst besørge paa Porten. Det vilde ganske vist være en temmelig ubehagelig Ende paa det Eventyr, der er begyndt saa godt. Heldigvis har jeg bevaret mit Incognito, ellers kunde Historien have langt værre Følger for mig. St. Jacob af Compostella! hvis min Kone hørte, at jeg ved Nattetid er steget ind ad Vinduet til en smuk Dame; Historien gik strax til Paven, og jeg maatte maaske gjøre Bod i Kamelhaarsskjorte, eller faste i tre Dage, hvilket ogsaa vilde være mig høist ubehageligt. Man kan virkelig komme til Sligt paa den alleruskyldigste Maade; thi Gud skal vide, at jeg sandelig ikke af egen Drift vilde være kommen paa den Ide at opleve et galant Eventyr. Og selv om jeg havde ført det til Ende, havde jeg kun spillet min Elskerrolle overfor Donna Rafaele saa vidt, som det lod sig forene med Sømmelighed og gode Sæder. Gud bevare mig for at krænke en Kvindes Ære og bedrage en brav Adelsmand! Det overlader jeg til de letsindige Franskmænd paa den anden Side af Pyrenæerne; det gjør en Spanier aldrig. Eller skulde mine Fjender have faaet Nys om, at jeg her har fundet et Asyl, skulde de have

omringet Slottet for at bemægtige sig min Person? Ah, i saa Tilfælde skulde jeg nok vide at forsvare mig. Sagen er og bliver under alle Omstændigheder paafaldende, Donna Rafaeles Udebliven, denne Piges pludselige frygtsomme Forsvinden, den mistænkelige Fløiten; jeg vil hellere trække mig tilbage, end afvente Slutningen af et Eventyr, som i bedste Tilfælde ikke kan bringe mig nogen Fordel.«

Han dreiede sig et Par Gange om paa Hælen, fordi han ikke vidste, hvor han havde lagt sin Hat, da de tunge Portièrer foran en af Dørene bleve skudte tilside, og ind traadte en slank, hvidklædt ung Pige med en frisk Rose i sit ravnsorte Haar. Den Fremmede syntes ligesom blændet af denne Skjønhed, der nu saa uventet var traadt ham imøde, og stirrede paa Damen med beundrende Blikke, som om en Engel pludselig havde aabenbaret sig for ham. Hvad den unge Pige angaaer, saa var hun bleven staaende i Døren og betragtede den unge Mand med glad Velbehag, hvori der dog blandede sig en vis Skuffelse, som imidlertid efterhaanden atter forsvandt fra hendes yndige Træk. Saaledes stode de to unge Mennesker en Stund maalløse overfor hinanden, og den Fremmede syntes fuldstændig at have opgivet sin Beslutning om at afbryde Eventyret.

»Juan!« udbrød den unge Pige endelig med en saa fortryllende Stemme, at den trængte Rytteren berusende gjennem alle Nerver.

»Rafaele!« svarede han, dæmpet og forlegen.

»De har altsaa virkelig ikke glemt Deres lille Rafaele?« vedblev den unge Dame.

»O, hvorledes havde dit Billede nogensinde kunnet blegne for min Sjæls Øie?« udbrød den Fremmede, idet han traadte hen til hende og greb en af hendes bløde Hænder; »dog bort med det stygge og fremmede De og lad os til Gjengjæld benytte det fortrolige Du, hvormed vi tiltalte hinanden i vor Barndom.«

Sennoraen var faret let sammen, da hun følte sin Haand berørt og trykket ømt, som om hun blev greben af en instinktmæssig Anelse om, at denne Berøring og dette Tryk ikke var tilladt. Men den unge Mands bløde, lidenskabelig bevægede Stemme beroligede atter den ubevidste Tvivl.

»Tilbedte Pige,« vedblev den Fremmede; »uagtet den lange Skilsmisse kjendte jeg Dig dog strax, thi af min Erindrings fine Knop kunde kun denne skjønne Blomst udfolde sig.« Saa lagde han sagte den høire Arm om hendes slanke Midie, drog den neppe Modstræbende ind til sig og trykkede et Kys paa hendes blændende hvide Pande.

»Hvor Tiden har været mig lang, medens Du var borte,« yttrede den unge Pige, rødmende og med nedslagne Øine.

»O, hvor tidt har jeg ikke ønsket mig Vinger for at kunne ile til Dig!« udbrød den unge Mand, »men Du kjender de Hindringer, som med Jernstyrke holdt mig tilbage, den lange Afstand, din Tante Castros Strenghed, Familien Alba . . . albu . . . albi.« Den Fremmede tav og kom i Forlegenhed, fordi han havde glemt sit eget Navn.

Rafaele saae med smilende Forbauselse paa ham. »Du har forandret Dig meget, Juan,« sagde hun med dæmpet Stemme; »Du havde før saa smukke blonde Lokker, og nu —«

»Er jeg næsten bleven sort,« endte den Fremmede Sætningen, idet han undertrykkede sin Forlegenhed; »Haaret bliver mørkt med Aarene.«

Den unge Pige lod sig atter berolige. Hvorledes kunde hun ogsaa tænke sig, at en Anden var kommen istedetfor hendes Juan?

»Hvad maa Du ikke have oplevet i al den Tid, vi ikke have seet hinanden?« vedblev Rafaele.

Den Fremmede, som meget godt havde bemærket den svage Tvivl, som var opstaaet i Damens unge Hjerte, gjorde sig nu Umage for at kvæle den ved Inderligheden af sine Følelser. »Hvad jeg har oplevet?« gjentog han derfor, »jeg har tænkt paa Dig, har bestandig afmalet dit kjære Billede for mig. O, Du har ikke et eneste Øieblik ophørt at udfylde min hele Sjæl, Du har oplivet min Ensomhed, har bevaret Haabets duftende Blomst for den Rastløse, halvt Fortvivlende. I Slagets vilde Larm saavelsom i Bivouakens lange Nætter svævede dit hulde Aasyn bestandigt for min Sjæls Øie, og ud fra dine skjønne Øine straalede en Kjærlighed mig imøde, uden hvilken jeg slet ikke kunde udholde at leve.«

Den unge Pige klyngede sig op til ham. »Min dyrebare Juan!« sagde hun, »saa have vore Hjerter altsaa været forenede, uanseet den store Afstand. Da Tante havde forbudt mig at skrive til Dig, har jeg saa meget at fortælle Dig. Jeg har lidt meget, siden Skjæbnen rev Dig fra min Side. Men nu maa Du heller aldrig, aldrig mere forlade mig.«

Den Fremmede blev noget varm ved denne Yttring.

»Nu maa Du altid blive hos mig,« vedblev Rafaele, »og forsvare mig imod Alle, som ville mig ilde.«

»Ja vist, ja vist!« svarede den unge Mand med et neppe hørligt Suk. Saa drog han hende hen til det aabne Vindue og søgte at give Samtalen en anden Vending.

»O, min Rafaele,« sagde han, »se blot, hvor smukt der er derude og hvor Luften er mild! Stjernerne synes at sende os en Hilsen, og Natten udbreder sine mørke Vinger for at beskytte vor lønlige Kjærlighed. Frygt intet, mit Barn, til saa trofaste Forbundsfæller kunne vi trygt betro os.«

»Vil Du bortføre mig?« spurgte den unge Pige naivt.

Den Fremmede fik en Skræk i Livet. Han mærkede, at han ikke havde rigtigt Held med sit Eventyr og fortrød næsten, at han ikke i Tide havde taget Flugten. Men nu maatte han blive i sin Rolle, indtil der tilbød sig en passende Leilighed til at kaste Masken.

Men da han ikke vidste noget Svar paa Rafaeles Spørgsmaal, holdt han det for rigtigst at give hende et Kys. Men det lod slet ikke til at være den unge Pige saa behageligt, som man skulde have antaget. »Nei, nei, Juan,« sagde hun afværgende; »Du glemmer, at vi endnu ikke ere gifte. Indtil da maa vi være meget alvorlige og strenge overfor hinanden. Kom,« vedblev hun og drog ham bort fra Vinduet, »sæt Dig her hos mig, jeg har endnu meget vigtige Ting at meddele Dig.«

Den Fremmede adlød og tog Plads ved hendes Side.

»Jeg er lutter Øre,« sagde han og greb atter hendes Haand.

»Hvordan staaer Du Dig nu med Kongen, Juan?« vedblev Sennoraen.

»Aa, meget godt,« svarede den Fremmede tankeløst, efter at han først havde studset ved Spørgsmaalet.

»Meget godt?« gjentog den unge Pige. »Saa skulde Du dog bede ham om at gjengive Dig Eders confiskerede Familiegodser, eller ialtfald foreløbigt give Dig en høiere Charge i Armeen.«

»Ja . . . det kunde jeg ganske vist bede ham om,« svarede den Fremmede, endnu bestandig under Indtrykket af Forlegenhed.

»Men hvorfor har Du ikke gjort det forlængesiden? Det var da meget urigtigt af Dig.«

»Jeg havde ingen Leilighed dertil, kjære Rafaele, men nu kan Du være aldeles ubekymret, jeg skal under alle Omstændigheder give ham en høiere Charge i Armeen.«

Den unge Pige saae forundret paa ham. »Hvad?« spurgte hun. »Du vil give ham en høiere Charge. Hvem taler Du da om?«

Den Fremmede blev helt blodrød af Forlegenhed. »Aa, hvad er det jeg siger?« udbrød han for at gjøre sin Feil god igjen, »den Lykke at gjense Dig har gjort mig helt forstyrret; jeg vilde sige, at Marquien af Alba . . . alba . . . albu . . . under alle Omstændigheder skal faae en høiere Charge i Armeen.«

Rafaele saae endnu forbauset paa ham; men hun følte sig paa den anden Side ogsaa smigret ved den Forvirring, i hvilken hun havde bragt sin Tilbeder.

»Og du vil ogsaa faae dine Familiegodser tilbage?« spurgte hun videre.

»Ja, naturligvis skal han ogsaa faae sine Familiegodser . . . hvad jeg vilde sige, mine Familiegodser tilbage.«

»Hvem?«

»Naa . . . han . . . jeg vilde sige . . . jeg!«

Derpaa trak den Fremmede Veiret dybt og tørrede Angstsveden af Panden.

»Men hvoraf veed Du det saa bestemt, kjære Juan?« vedblev Rafaele.

»Aa,« svarede den Fremmede, »naar man staaer sig saa godt med Kongen, som jeg allerede har sagt Dig.«

»Du gjør Dig maaske dog en falsk Forestilling om Philip den Fjerde.«

»Hvorledes det?«

»Fordi — o, en god Spanierinde bør i Grunden ikke tale ilde om sin Monark.«

»Ilde? Ilde? Hvad mener Du med det?«

»Naar jeg var *den Eneste,* som sagde det,« svarede den unge Pige, »vilde det rigtignok ikke have megen Vægt, men jeg udtaler jo kun den almindelige Mening.«

»Hvad er saa den almindelige Mening, jeg vil vide det!«

»At vor allernaadigste Landsherre ofte er meget styg.«

»Meget styg?«

»Det vil sige aandelig, ikke legemlig, meget uelskværdig, ubehagelig, uretfærdig, utilgjængelig.«

»Naa . . . lad det nu være nok!« afbrød den Fremmede hende hurtigt, »ellers udsøger Du maaske alle de Egenskabsord, som begynde med »u«. Du var ialtfald godt paaveie dermed. Historien begynder ganske paa samme Maade som før. Jeg veed jo ikke hvad I Allesammen have at udsætte paa denne ulyksalige Konge, som rigtignok undertiden tugter sit Spanien, men kun, fordi han elsker det.«

»Elsker?« gjentog Rafaele. »Du har maaske ladet Dig forblænde af et venligt Ord, som han har sagt Dig; en Soldat er jo saa let tilfredsstillet i saa Henseende; men Tante Castro maa sagtens vide det bedre, da hun kommer i Berøring med mange høitstillede Personer, som alle ere fuldstændig af samme Mening som hun.«

»Ja saa?« sagde den Fremmede, idet han kun med Møie beherskede sin Ærgrelse, »og hvad er da Tante Castros Mening?«

»At han ganske vist foregiver at elske Spanien,« svarede den unge Pige, »men derhos adsplitter det, at han tilstræber Nationens Hæder, men alligevel fører den til Afgrundens Rand, at han prædiker Forsoning og Enighed og derhos ikke tænker paa, at hans Hænder ere besudlede med hans Undersaatters Blod. Han vil Velsignelse og udsaar Forbandelse; han vil høste Lovtaler og bliver fordømt; man skal strø Virak for ham, men man skjærer Tænder og knytter Hænderne, naar han rider gjennem Spanien. Men han vil have regeret sin længste Tid, siger Tante Castro, thi Krukken gaaer saa længe tilvands, indtil den kommer hankeløs hjem, siger Tante Castro, og naar Trykket bliver saa stærkt, at Folket ikke længer kan udholde det, siger Tante Castro, saa vil Philip den Fjerde af Spanien ikke være

den første Konge af Spanien, som blev stødt fra Thronen paa Grund af sit Tyranni.«

»Ih, men det er jo en yderst elskværdig Dame, denne Tante Castro!« udbrød den Fremmede, blussende af Harme, idet han sprang op og med lange Skridt gik op og ned ad Gulvet.

Rafaele fulgte ham med bekymrede Blikke. »Juan,« sagde hun med sin bløde Stemme, »Du gjør mig helt urolig; hvad fattes Dig? jeg er bange for Dig! Dine Øine have et saa mørkt Udtryk og ere underløbne med Blod; naar Du seer saa vred ud, kan jeg ikke holde af Dig; jeg mærker formelig, hvordan mit Hjerte bliver koldt.«

Den unge Mand syntes endnu bestandig under Indtrykket af stor Forbittrelse. »Man gjør Kongen Uret,« udbrød han med en Stemme, som pludselig lød haard og truende, »man skal ikke tro Alt hvad hans Fjender udsprede om ham, udelukkende i den Hensigt at skade ham og undergrave hans Anseelse; men denne Rotteyngel skal —« Men her afbrød han sig selv, bekjæmpede med voldsom Anstrengelse den opflammende Vrede og traadte i det næste Øieblik igjen med et venligt Smil hen til den unge Dame. »Tilgiv mig, Rafaele,« sagde han og tog hendes smaa Hænder mellem begge sine, »en Soldat kan og maa ikke høre paa, at der tales ilde om hans Landsherre; tilgiv mig og lad os nu tale om noget andet.«

»Hvor har Du faaet den smukke Ring fra?« spurgte den unge Pige, idet hun betragtede et Klenodie paa sin Tilbeders Haand.

»Ringen?!« udbrød denne i den Hensigt at gjøre sin heftige Optræden god igjen, »jeg har kjøbt den i Burgos for at forære Dig den.«

Dermed tog han Ringen af og satte den paa Rafaeles Tommelfinger, fordi den ikke passede paa nogen anden Finger.

»Men hvordan kommer det kongelige Vaaben paa den?« spurgte den unge Pige, idet hun betragtede den nøiere.

»Det kongelige Vaaben?« gjentog den Fremmede og blev atter meget forlegen. »Ja, det veed jeg ikke selv; jeg har ikke engang lagt Mærke til det; Kongen har sagtens solgt den til Juveleren, jeg kjøbte den af.«

Medens den unge Pige endnu var helt hensjunken i Betragtningen af den smukke Ring, hørtes den dæmpede Klang af en Sølvklokke. Rafaele foer forskrækket sammen. »Aa, det er Tante,« sagde hun, »hun ringer paa mig; aa Gud, hvis man havde sagt hende —«

»Hvor kan Du dog tro det, kjære Barn?« udbrød den unge Mand for at berolige hende, »hun er sagtens vaagnet og har ringet paa Pigen.«

»Nei, nei, hun kaldte paa mig,« svarede Sennoraen.

»Men hun kan da vel nok vente et Øieblik.«

Men den unge Pige flaggrede som en opskræmmet Due ud ad Døren.

Den Fremmede var igjen alene.

»Den fordømte Castro!« mumlede han ærgerlig, »jeg kan just ikke sige, at hun har gjort et særlig gunstigt Indtryk paa mig.«

Efter at han var gaaet et Par Gange op og ned ad Gulvet, traadte han igjen hen til Vinduet og saae en Stund ud i den tause Nat. »Nu var der igjen en Leilighed til at forsvinde,« tænkte han ved sig selv; »skjøndt det nu er betydeligt vanskeligere, end det var før, men derved faaer Handlingen ogsaa et større Værd. Selvovervindelse er en af de skjønneste Characteregenskaber; altsaa vil jeg hurtigt vende Ryggen til Skuepladsen for mine Triumpher og Nederlag. Stakkels Rafaele! naar Du faaer at vide, at Du har kysset og elsket en falsk Person, vil din virkelige Tilbeder faae en haard Dyst at bestaa. Maaske bliver han tvungen til at tiltræde den Tilbagevei, som jeg nu vælger af fri Villie. Det gjør mig ondt, min kjære Marquis af Alba . . . Albu . . . det er mærkeligt, at jeg ikke kan huske det Navn — det gjør mig ondt, at jeg har stukket Dig ud, men det maa Du afgjøre med din Donna; hvorfor har den gode Moder Natur begavet hende med en saa fin Smag? Men til Syvende og Sidst ville I begge finde Jer i det Uundgaaelige.«

Efter disse Ord stod han just i Begreb med at træde ud paa Balkonen for at svinge sig ned igjen, da en mild og dæmpet Sang lød op til ham gjennem Mørket. Hurtigt traadte den Fremmede tilbage igjen, trykkede sig tæt op til Væggen og lyttede til de følgende Ord, som vare ledsagede af sagte Guitar-Accorder:

»Jeg rører Guitarens Strenge
Og synger min Længsel ud,
Lad mig ei vente for længe,
Vis Dig, min yndige Brud.«

Her tav Stemmen og syntes at vente paa Svar.

»Det skal ikke være,« tænkte den Fremmede, idet han gjorde sig saa lille som muligt, »jeg kommer ikke afsted. Det er den virkelige Elsker . . . jeg vil blot forholde mig ganske rolig, saa gaaer han maaske igjen.« Nu blev det ogsaa virkelig stille. »Sagde jeg det ikke nok,« reflecterede den Fremmede; »han vover ikke at komme uden Indbydelse; nu vil han sagtens prøve sin Lykke ved et andet Vindue, og saa kan jeg slippe bort. Blot han ikke seer min Hest, det vilde —«

Men her blev han afbrudt af en svag Støi ude paa Balkonen, og et Øieblik efter saae han en paafaldende smuk ung Mand træde ind i Værelset og, uden at se sig om, tage sin lange sorte Kappe af og lægge den tilligemed Hat og Guitar paa Bedepulten ved Siden af Kaminen.

»Der har vi ham allerede,« tænkte den Fremmede; »nu vil det sagtens give et ubehageligt Optrin.«

Da Don Juan de Albatera atter havde vendt sig om og var gaaet et Par Skridt, befandt han

sig ligeoverfor den Anden. »Hvad behager?« sagde den Nysankomne, efter at have forvundet den første Overraskelse, »en fremmed Mand? Hvem er De og hvad vil De her?« Ved den lidet høflige Tone, i hvilken disse Ord bleve udtalte, rettede den Fremmede sig stolt i Veiret.

»Hvem jeg er, kommer ikke Dem ved, Hr. Ridder,« svarede han, »ligesom hvad jeg vil her. Men da De har truffet mig i dette Værelse, vil min Nærværelse vel ogsaa have sin Berettigelse.«

Den Sikkerhed hvormed den Fremmede udtrykte sig lod til at imponere Marquien af Albatera, og da han ansaae det for muligt, at han maaske stod overfor en ham ubekjendt Fætter til Grevinde Castro, besluttede han at stemme den stolte og overlegne Tone noget ned. »Tag mig det ikke ilde op, Herre,« vedblev han derfor, »jeg turde under alle Omstændigheder have Ret til, ja, hvad mere er, det turde ovenikjøbet være min Pligt at bede Dem om at forklare, hvilken Omstændighed der fører Dem ind i dette Værelse.«

»Søg fremfor alt at dæmpe Deres Ophidselse!« svarede den Anden; »De er jo blussende rød og Deres Øine funkle, som om De vilde gjennembore mig med Blikket. Men hvis jeg nu negtede at give Dem den fordrede Forklaring? og hvis jeg istedetfor fordrede den af Dem?«

»Af mig?« spurgte Marquien af Albatera forundret.

»Ja . . . af Dem.«

Den Sikkerhed, hvormed den Fremmede optraadte, dæmpede atter den Bevægelse, som paany havde overmandet den skinsyge unge Mand.

»Ja,« svarede han, lidt forlegen, »Sagen er nemlig ganske simpel.«

»Naa, hvorfor tøver De saa?« udbrød den Fremmede utaalmodig.

»Jeg hører jo hjemme her« . . . svarede Don Juan noget usikkert.

»Saa?« sagde den Anden med et ironisk Smil. »De hører hjemme her og klattrer over en Balkon ind i deres Bolig, ligesom en Tyv eller Misdæder.«

»Tyv eller Misdæder?« gjentog Marquien med hurtig opblussende Vrede, »veed De ogsaa af, at De sætter min Taalmodighed paa en temmelig haard Prøve? — Jeg fandt en Hest bunden dernede —«

»Det er min,« afbrød den Fremmede ham; »hvad berettigede Dem til at benytte den som Stige for at klattre ind ad Vinduet til en ung Dame?«

»Min Herre! De fører en Tale!«

»Som det behager mig, min Herre. Forresten vil jeg ikke tage det saa nøie med Deres Heftighed, da man altid maa have Overbærenhed med Forelskede.«

»Med Forelskede?«

»Ja vel! Thi De er udentvivl kommet her for Donna Rafaelas smukke Øines Skyld?«

»Selv om det ogsaa var Tilfældet, min Herre; hvad angaaer det Dem? — Hvilken Interesse kunde De have deraf?«

»Maaske en større, end De antager,« svarede den Fremmede med et eiendommeligt Smil.

»Vil De ikke endelig engang tale mere tydeligt, min Herre?«

»Og hvis jeg virkelig nedlod mig dertil?«

»Nedlod? Hvis De negtede det, vilde jeg tvinge dem dertil!«

»I den Henseende er Tvang umulig, min Herre.«

»Godt! Saa vilde jeg straffe Dem for Deres Taushed!«

»Og hvorledes det, om jeg tør spørge?«

»Ved at kaste Dem ud der, hvor jeg kom ind!« udbrød den Anden rasende.

»Vil De virkelig det?« svarede den Fremmede med beundringsværdig Ro. »De er altsaa meget forelsket i Donna Rafaele, ikke sandt, Hr. Marquis af Alba . . . Albu . . . Alba . . . tera?«

»Hvad?« spurgte den unge Mand forbauset. »De kjender mit Navn?«

»Naa, saa har jeg da endelig gjættet rigtigt,« sagde den Fremmede leende. »Ganske vist . . . som De seer,« vedblev han derpaa; »og De nærer derfor udentvivl det Ønske, saasnart som muligt at ægte Deres Cousine, ikke sandt? — Det kan jeg forresten slet ikke fortænke Dem i, thi hun er virkelig et bedaarende smukt Barn. Desværre er der meget betydelige, neppe overstigelige Hindringer for denne Forbindeelse.«

»Mener De?« svarede den Anden med fornærmende Spot, »naa, det vilde vel neppe være Dem, som bortryddede disse Hindringer.«

Den Fremmede bevarede sin urokkelige Ro. »Det kan De jo slet ikke vide, Hr. Marquis,« svarede han, »hvis jeg nu til Exempel havde Ret til at disponere over Rafaeles Haand og gjorde Brug af denne Ret til Fordel for en Anden?«

»Til Fordel for en Anden?« gjentog Albatera forbauset; »hvad mener De med det, min Herre?«

»Jeg tænkte, at Sagen laa saa uendelig nær,« mente den Fremmede med et elskværdigt Smil, »dermed vilde jeg sige, at jeg ligeledes elsker Donna Rafaele.«

Marquien blev ved disse kjække Ord henreven til en ubændig Vrede. »Hvad!« udbrød han med skjælvende Stemme; »De elsker Rafaele og vover at sige mig det lige op i Øinene.«

»Jeg antog, at det dog altid var bedre, end hvis jeg dulgte det for Dem,« svarede den Fremmede med en Ro, som blot gjorde den Anden endnu mere rasende.

»De er altsaa min Medbeiler?« udbrød han dirrende af Vrede.

»Det synes ganske vist saa, min Hr. Marquis.«

I næste Øieblik foer den skinsyge Elskers Kaarde ud af Skeden. »Ah!« udbrød han og satte alle de Hensyn, som han dog burde have

iagttaget, tilside, »der er altsaa en Mand formeget i dette Slot, og denne Mand er De, min Herre! Hvem De end maa være, Høi eller Lav, Minister eller Gjøgler, gjør Plads. — Træk blank, min Herre . . . træk blank, hvis De ikke er en Kryster; jeg forlanger den Satisfaction, som De skylder mig . . . frem med Klingen og forsvar Dem, eller jeg spidder Dem til Væggen ligesom en Oldenborre!« Med disse Ord gjorde han et Udfald mod den Fremmede, som imidlertid roligt lod sin Kaarde blive i Skeden og kun vinkede afvisende med Haanden.

»Lad det være godt, kjære Marquis,« sagde han roligt; »stik Deres Kaarde i Skeden! Den er nu overflødig, thi der kommer Donna Rafaele selv, hun vil afgjøre vor Skjæbne.«

Don Juan vendte sig hurtigt om, og da han saae den elskede Skikkelse, lod han det blanke Vaaben falde lydløst ned paa det bløde Tæppe.

»Himmel!« udbrød Rafaele forskrækket, da hun ledsaget af Dulcinna var traadt ind i Værelset; »to *Mænd* her?«

»Ja vel, Sennora,« svarede den Fremmede og gik et Skridt henimod hende, »ikke alene to *Mænd*, men ovenikjøbet to *Fættere*.«

Marquien af Albatera var imidlertid helt hensjunken i Betragtningen af sin Hjertenskjær, og hvad denne angik, saa betragtede hun ligeledes med tindrende Blikke den unge Mand, som glædestraalende og beundrende stod foran hende. Den Fremmede lod hun ikke til at skjænke den ringeste Opmærksomhed. »Min hulde Rafaele,« tiltalte han Sennoraen, »vil De nu have den Bevaagenhed samtidig at raadføre Dem med Deres Ungdomserindringer og Deres Hjerte for at træffe et Valg mellem os To.«

Den unge Pige stod endnu en Stund ubevægelig med Øinene rettet paa Don Juan de Albatera, saa strøg hun pludselig med den venstre Haand Haaret fra Panden og pegede med den høire paa sin Barndoms Legekammerat: »Ham, ham er det!« udbrød hun med jublende Stemme.

Den Fremmede bed sig ærgerlig i Underlæben. »Min Forfængelighed lider idag virkelig følelige Nederlag,« tænkte han.

De to Elskende gjorde en Bevægelse for at ile henimod hinanden, da den Fremmede ved et Vink holdt dem tilbage.

»Jeg beder Dem, endnu et Øieblik!« sagde han. »De har truffet Deres Valg, Rafaele, og jeg har derfor mistet mit Krav paa Deres Person. Men forinden De iler i min lykkelige Medbeilers Arme, har jeg endnu en Sag at afgjøre med ham.«

Marquien bukkede sig ned for at tage sin Kaarde op, men den Fremmede rystede paa Hovedet. »Lad den kun blive liggende,« sagde han og vedblev derpaa: »Marquis de Albatera, jeg skylder Dem en Forklaring, og her er den: Ved Nattens Frembrud, faret vild i Skoven ved Medina, næsten overvældet af Træthed og Sult, steg jeg op paa hin Balkon, læste Deres Brev og indtog Deres Plads. Jeg har ovenikjøbet fortæret den Souper, der var bestemt for Dem. Maden smagte mig ganske fortræffeligt, og den hede Vin ansporede mig til at gjøre lidt Cour til Deres Cousine, idet den i en halv Time lod mig glemme, at jeg er Konge af Spanien.«

I de Tilstedeværendes Miner maledes sig paa engang Forbauselse og Bestyrtelse. »Kongen!« hørte man dem sagte udbryde.

»Ja vel,« vedblev Philip den Fjerde, idet han tog Rafaele ved Haanden og førte hende hen til Don Juan af Albatera, »Kongen, som beder om Undskyldning. — Der har Du din Brud, kjære Marquis,« vedblev han derpaa henvendt til denne; »Grevinde Castro, for hvem jeg iøvrigt nærer al Respect, vægrede sig ved at give sin Nieces Haand til en almindelig Officier uden Formue . . . Obersten for Livgarden, hvem jeg tilbagegiver alle hans Familiegodser, vil hun ikke negte den, især naar jeg undlader at plukke en Høne med hende.«

De to Elskende kyssede Monarkens Haand og udtalte deres dybtfølte Tak, derefter hengave de sig af fuldeste Sjæl til Glæden over Gjensynet.

»O, tak, tak, Rafaele, at dit Hjerte efter en kort og saa tilgivelig Skuffelse har gjenkjendt mig!« udbrød den unge Mand og trykkede den Elskede til sit Bryst; »hvad mig angaaer, saa gjenfinder jeg i Dig de søde barnlige Træk hos den unge Pige, som nu voxet op til en herlig Jomfru gjør mine Drømmes Billede til Virkelighed!«

Kongen havde smilende været Tilskuer til denne Scene. »Nu har jeg vel intet mere at gjøre her,« sagde han, »og kan begive mig paa den mørke Hjemvei; dog først endnu et Ord i Løndom til min yndige Værtinde. Du tillader det vel, Marquis de Albatera.« Saa tog han Rafaele ved Haanden og førte hende hen i den anden Ende af Værelset.

»Ringen beder jeg Dem om at beholde til Minde om denne Aften,« hviskede han til hende, »og hvad de uskyldige Kys angaa, saa har Deres Kammerpige foruden mange andre gode Lærdomme ogsaa beroliget mig desangaaende, og hendes Ord maa ligeledes tjene Dem til Trøst. Kongens Kys gjør Ingen Skade, har hun sagt, thi Kongen er sine Undersaatters Fader, og naar han kysser dem, kysser han kun sine Børn.«

Derpaa førte han galant den rødmende Sennoras Haand til sine Læber og ledsagede hende hen til hendes lykkelige Elsker. »Og nu vil jeg tage Afsked,« tilføiede han og saae sig om, ligesom søgende efter noget, »men hvor er min Hat bleven af? Jeg mente, jeg havde lagt den paa denne Stol.« I dette Øieblik faldt den tykke Dulcinna paa Knæ, ildrød i Hovedet og strakte Hænderne ud imod Kongen. »Aa,

bliv for Guds Skyld ikke vred paa mig, Majestæt!« sagde hun bønfaldende.

»Hvorfor?« spurgte Philip, »hvorfor skulde jeg blive vred paa Dig?«

»Fordi jeg har foræret Deres Hat til min Piquillo,« vedblev Pigen; »De husker nok, at han vilde saa gjerne have en med en Guldkvast, fordi den vilde gjøre ham smukkere, sagde han . . .«

»Og saa har Du givet ham min Hat?« udbrød Kongen leende.

»Aa, Du kjære, gode Gud, vær nu endelig ikke vred og lad mig ikke henrette eller brænde levende!« klynkede Pigen; »hvis jeg havde vidst, at De var vores Konge, havde jeg jo ikke gjort det; men fordi jeg troede, at De var vores Kjæreste, og fordi De sagde, at De følte Dem saa lykkelig, at De kunde opfylde ethvert Menneskes Bøn, saa —«

»Det er udmærket!« udbrød Monarken, »nu maa jeg ovenikjøbet tage hjem uden Hat, hvis Hr. Oberst de Albatera ikke har den Godhed at laane mig sin.« Derpaa bukkede han sig ned til Dulcinna og tilføiede, idet han klappede hende paa de tykke Kinder: »Den kan Du altsaa beholde for de gode Lærdomme, Du har givet mig; jeg lover at jeg skal forbedre mig og gjøre din Piquillo til Vagtmester.«

I dette Øieblik hørtes kaldende Stemmer udenfor og Skjær af Fakler trængte gjennem det aabne Vindue ind i det lille Taarnkammer.

»Majestæt! Majestæt!« raabtes der.

»Ah! Der er jo min trofaste Sandoval!« sagde Kongen og satte Hatten, som Marquien rakte ham, paa Hovedet; »levvel smukke Rafaele og glem ikke at indbyde mig til Deres Bryllup, men fremfor alt anbefal mig til Deres Tante Castros Bevaagenhed.«

Dermed kyssede han endnu engang den smukke Frøkens Haand og et Øieblik efter galopperede han ved Fakkelskjær gjennem den tause Skov til det nære Madrid.

Den Nat sov han bedre, end han længe havde gjort, thi han følte den behagelige Bevidsthed om at have gjort fire Mennesker lykkelige.

Amerikansk Humor.

Nyt Yankee-Ordsprog.

Arbeid, eller Du vil blive bearbeidet.

*

Om den berømte amerikanske Humorist Artemus Ward fortæller man følgende nette Anekdote:

Artemus Ward reiste en Dag paa Jernbanen; han var i daarligt Humeur og bange for at blive generet af paatrængende Medreisende, hvori han heller ikke tog feil; thi snart satte en Herre sig ved Siden af ham og begyndte: „Veed De det Nyeste om Horace Greely?"

„Greely? Greely?" sagde Artemus, „Horace Greely? Hvem er det?"

Manden forholdt sig taus i fem Minutter. Saa begyndte han igjen:

„Georg Francis Train* gjør ikke ringe Opsigt ovre i England. Troer De, at man vil sætte ham i en Bastille?"

„Train? Train? — George Francis Train?" sagde Artemus høitideligt. „Har aldrig hørt Tale om ham!"

Denne Uvidenhed bragte Manden til at forstumme et Kvarterstid, saa sagde han:

„Hvad mener De om General Grants Udsigter til Præsidentskabet? Troer De, at han gaaer igjennem?"

„Grant? Grant? For Pokker, Herre," udbrød Artemus, „De lader til at kjende flere Fremmede end jeg og andre Mennesker."

Manden var rasende; han gik op og ned i Vognen, men stod tilsidst stille og spurgte:

„Har De nogensinde hørt Tale om Adam, De forbistrede Ignorant?"

Artemus saae op og svarede: „Hvad hed han til Efternavn?"

* Bekjendt Politiker.

*

Den korteste Vei til en Kvindes Hjerte finder man saaledes:

Naar hun er gift, men uden Børn — roes hendes Mand. Naar hun er gift og Moder — roes hendes Børn. Er hun ugift, men forlovet — roes hendes Kjæreste. Er hun ugift og ikke forlovet — roes hende selv.

*

Mrs. Darnley er et Mønster paa en sparsommelig Husmoder. Hun siger, at hun har faaet et Par Sokker til at holde i femten Aar, blot ved hver Vinter at strikke nye Fødder og hvert andet Efteraar at strikke nye Skafter i dem.

*

„Tal ikke til mig om jeres Vesuv!" sagde en Amerikaner til en Neapolitaner. „Vor Niagara slukker den i Løbet af tre Minutter."

*

Da Koleraen rasede i New-York, kom en Dag en Kellner hen til Buffeten i „St. Charles Hotel" og bestilte: „To Glas Grog til Nr. 16, en Flaske Vin til Nr. 26 og en Kiste til Nr. 29. De to første i en Fart; den tredie kan vente.

Jonathan.

I Atelieret. Efter Maleri af Michael Munkacsy.

MICHAEL MUNKACSY.

Munkacsys bevægede, skjæbnesvangre og tunge Barndom kunde yde en dygtig Romanforfatter Stof, der kunde bringe den mest ufølsomme til at fælde Taarer.

Dog, hvad siger jeg! Bogen findes jo virkelig.

Skulde Læseren kjende Fortællingen om »det lille Pus«, dette fortrinlige Værk af Alphonse Daudet, hvor man Skridt for Skridt og Time for Time følger en brav lille Dreng, der er kastet ind i Verden ligesom en lille Fugl, der er falden ned fra Reden, et Barn, der kjæmper modigt for at blive en Mand og for at bringe det ødelagte Hjem paa Fode igjen. Der er mange Sammenligningspunkter mellem det lille Pus og den lille Miska. Miska er Deminutiv af Mihály (Michael) et af disse Kjælenavne, der lyde saa sødt fra en Moders Læber. Munkacsy hørte sig dog ikke blive kaldt saaledes af den, hvem han skyldte Livet, thi kort efter hans Fødsel døde hans Moder. Han voxede fra sin Vugge uden at føle noget til Kjærtegn, da hans Fader, en Embedsmand i Munkacs*, en ivrig Patriot, var optaget af de store Kampe, der førtes for at gjenoprette Ungarns Uafhængighed. I 1848 blev Faderen, som havde kompromitteret sig, arresteret. Han blev syg i Fængslet og døde, efterladende sig 6 Sønner og 1 Datter uden Formue, men ikke uden Beskyttere. De forældreløse havde 5 Tanter eller Onkler, som strax antoge sig dem. Den rigeste Tante optog Michael Munkacsy og hans Søster i sit Hus. Barnet troede at have fundet en ny Moder, og at han nu endelig skulde lære Mildhed og Kjærlighed at kjende. Men

* c. 30 Mile nordøst for Pest.

nei! Skjæbnen forfulgte ham. En skrækkelig Begivenhed skulde tilintetgjøre dette Haab. En Nat blev Huset omringet af en Bande Forbrydere, som benyttede sig af den Bevægelse, der stadig herskede i Landet; de myrdede den brave Kone og bemægtigede sig alt, hvad hun eiede. For anden Gang berøvet sin Moder fandt den lille Miska et Tilflugtssted hos sin Onkel, Advokat Reök. Denne var ikke rig. Da han havde kompromitteret sig stærkt under den politiske Bevægelse, bleve hans Eiendomme konfiskerede. Belært af Erfaring, tænkte han, ligesom Bias, at Mennesket bør føre alt sit med sig, det vil sige: holde Hovedet klart og Haanden parat.

»Min Søstersøn,« sagde han, »skal lære et Haandværk.»

Drengen blev sat i Lære hos en Bygningssnedker i Csaba.

Om Dagen var han ved Høvlebænken og om Aftenen ved Bøgerne.

Efter en temmelig lang Læretid blev Michael Svend. Han arbeidede ufortrødent i sit Haandværk i Arad* og tjente halvtredie Gylden om Ugen, det vil sige 14 Kroner om Maaneden! Ikke en Smule mere, og heraf skulde han leve.

Men hvilken Tilværelse var det ikke ogsaa! Hvad maatte han ikke savne! Hvad maatte han ikke lide! Fra Kl. 5 om Morgenen maatte han staa ved Høvlebænken. Han maatte tilbringe hele Dagen i Værkstedet, udføre et haardt og vanskeligt Arbeide midt iblandt udannede og raa Arbeidere. Men den lille Miska tabte ikke Modet. Han havde sin Faders Sindelag. Han vilde ikke give efter. Han blev ved at være den nette Fyr med den stolte Karakter, blev ved at være ved godt Mod, som man skal være. Han *vilde* ikke nedad, Arbeidet gav ham Kraft. Dant vulnera vitam.** Han havde Tro paa sin egen Fremtid. Han var overbeviist om, at han nok skulde staa sin Prøve i Tiden, at han nok skulde komme ud af dette Helvede, at han nok skulde blive til noget en skjønne Dag. Men hvad? — Digter maaske? Thi drømte han end dengang ikke om at blive Maler, saa skrev han dog Vers. Om Aftenen, naar Værkstedet var lukket, gik han hen hos nogle unge Bekjendte, Latinskoledisciple i Arad. Han læste sammen med dem og udviklede sig, og han begyndte at skrive. Den store ungarske Maler har af disse lyriske Forsøg kun bevaret et tykt Hefte, hvor Oder og Tegninger, der angaa hans Profession, findes blandede. Paa den ene Side Vers, hvor Digteren betroer Stjernerne sine Tanker, paa den anden Udkast til en Karnis. — Drøm og Virkelighed.

Denne dobbelte, saa anstrengende Tilværelse, som Kunstner og som Haandværker, endte imidlertid med at svække Munkacsys Helbred. Efter at have levet i et halvt Aar uden at have smagt varm Mad, blev den lille Bygningssnedker syg. Han blev angreben af en Koldfeber, som ikke lod ham have Fred to Dage i Træk. Det var i Aaret 1861. Hans Onkel Reök begyndte at reise sig igjen efter det Slag, som Revolutionen havde bibragt ham; han havde nemlig adskillige Hjælpekilder. Han kunde tage sin Søstersøn til sig igjen i Gyula.

Man kan takke denne Sygdom, denne lykkelige Sygdom for, at Munkacsy blev den store Maler, som han er den Dag idag. Hans Kaldelse kom pludselig til ham. Et enkelt Ord bragte den til at lyde for ham. En Dag kom Onkel Reök ind i Michaels Værelse. Denne, hvem Feberen et Øieblik lod have Fred, havde taget et Kobberstik ned fra Væggen og morede sig med at tegne det af.

»Vil Du være Maler?« spurgte Onkelen leende.

»Ja!« svarede Munkacsy.

Ti Minutter efter tænkte Onkelen ikke mere paa, hvad han havde sagt. Miska derimod tænkte meget derpaa. Være Maler! Denne Tanke var trængt dybt ind i ham. Være Maler! For Fremtiden blev det dette Maal, som han stræbte henimod af alle Kræfter og med alle Midler.

Der var dengang i Gyula en Portraitmaler ved Navn Szamosy, en Kunstner af anden Rang, men meget dannet og meget inde i sin Kunst. Munkacsy havde seet ham hos sin Onkel, han besøgte ham og arbeidede hos ham under sin Rekonvalesents, lidenskabeligt og begjærligt.

Men alt, ogsaa en heldig Sygdom, skal have en Ende, og det Øieblik kom, da Munkacsy var rask, saa rask, at hans Onkel vilde sende ham tilbage til Bygningssnedkeren igjen.

»Men jeg er jo Maler!« udbrød Munkacsy. Onkelen gav sig til at le.

»Maler,« sagde han »veed Du hvad, det vil

---

* Lidelser vække til Liv.

** *Csaba* og *Arad* ligge henholdsvis c. 20 og 30 Mile sydøst for Pest.

sige, Du forstaaer jo ikke engang Begyndelsesgrundene. Kan Du tegne? Kan Du . . .?«

»Jeg *er* Maler,« gjentog den unge Mand, »og jeg skal bevise Dig det.«

Han greb en Blyant og et Blad Papir og tegnede Onkelens Portrait paa staaende Fod. Det var hans første Portrait. Det virkede slaaende ved sin Lighed, det var et talende Portrait. Man kan nok anvende dette Udtryk, siden det forestillede en Advokat. Onkelen følte sig overbeviist.

»Gjør hvad Du vil,« sagde han, »men Du veed, hvorledes mine Omstændigheder endnu ere. Gjør derfor ingen Regning paa mig. Jeg kan ikke hjælpe Dig.«

Munkacsy bad ham ikke om noget. Han følte sig stærk og lykkelig, blot han ikke skulde vende tilbage til Bygningssnedkeren, det var alt, hvad han ønskede. Forresten skulde han nok slaa sig igjennem. Han behøvede kun lidt, havde han ikke levet af 14 Kr. om Maaneden?

Saaledes blev han Maler eller idetmindste begyndte han at uddanne sig til Maler. Kort efter forlod hans Lærer Gyula. Munkacsy reiste med ham. De reiste sammen til Arad, hvor Szamosy havde nogle Portraiter at male, og hvor hans Elev tjente sit Brød ved at undervise i Tegning. Timebetalingen var en Portion Middagsmad. Dengang Flandrin* begyndte, malede han Portraitet af en Gensdarm for et Femfrancsstykke. Munkacsy malede Billedet af en hel Skræderfamilie og fik i Stedet for en Overfrakke. En udmærket Maade at skaffe sig Klæder paa, og der er kun det ubehagelige ved den, at man, for at faae en ny Klædning, hver Gang maa finde en ny Skræder, som har Familie.

Han tilbragte to Aar saaledes, fri og uafhængig, under Ledelse af den udmærkede Szamosy, der ikke alene lærte ham at male, men ogsaa fuldstændiggjorde hans literaire Opdragelse. Lidt efter lidt voxede Eleven sig stor, han komponerede allerede Malerier, han solgte dem paa Staffeliet, fik vel ikke meget for dem, men dog nok til at leve, nok til at kunne foretage en Reise.

Han forlod nu sin Lærer og begav sig, efter at have taget nogle Naturstudier ude hos sin Onkel, hvor han opholdt sig i nogen Tid, til Pest, hvor en første Succes ventede ham. Han havde paa tre Maaneder udført et Genrebillede, der forestillede et Interieur fra Bondelivet. Selskabet for de skjønne Kunstner i Pest kjøbte dette Kunstværk for 80 Gylden. Et andet Maleri gik op til 130 Gylden. Nu syntes Munkacsy, at han var bleven rig. Ved Hjælp af disse Penge kunde han besøge Musæerne i Wien. Han vendte tilbage til Pest under Krigen i 1866; men en Øiensygdom bandt ham et helt Aar til Hospitalet. Da han kom ud, var det for at reise til München. Han havde nu kun 20 Gylden i Lommen; men hvad gjorde det, det gik nok. I to Aar arbeidede han i München, lidt paa Akademiet, men som oftest alene.

Hidtil havde Munkacsy troet, at for at male et Kunstværk, var det først og fremmest nødvendigt at fjerne sig fra Virkeligheden. Han arbeidede altfor meget som Digter eller som Tænker og støttede sig mere til sin Fantasi end til sine Modeller. Men han forbausedes snart ved at se, at han ingen Fremskridt gjorde mere. Han følte sig moden til at udføre noget bedre, end han hidtil havde gjort. Dette ledede ham ind paa en Række ædruelige Reflektioner, og snart begreb han, at det først og fremmest dreier sig om, hvad der er naturligt.

Han forlod da München for at reise til Düsseldorf, og her forandrede han strax sin Malemaade. Hans første Maleri var usselt, — det er ham selv, der siger det — det andet kunde nok gaa an, det tredie var »*En dødsdømts sidste Dag*«.

Munkacsy havde først, da han kom hertil, ønsket at komme i Knaus's Atelier, men da denne Kunstner ikke tog mod Elever, blev han tvungen til at opgive sin Plan. Han stod imidlertid i Forbindelse med denne gamle tyske Lærer, hvem han sendte sine Skizzer til Bedømmelse. Da han fik Ideen til »den dødsdømte,« talte han derom til ham, fordi han dog alligevel betragtede ham som sin Lærer; men denne fraraadede ham indstændigt at indlade sig paa et saa vanskeligt Æmne.

Munkacsy trak sig lidt nedslaaet tilbage, men gjenoptog snart sin Plan, og da han var opfyldt af Æmnet, begyndte han paa det og ophørte at gaa hen til Knaus. Nogle Maaneder efter, da han var naaet temmelig vidt med sit Maleri, talte man i Byen om det som en hel Mærkværdighed. Lovtalerne kom ogsaa den gamle Maler for Øre, og han fik Lyst til at gaa hen til Munkacsy, hvis Billede han opmærk-

* Berømt fransk Historiemaler, født 1809, død 1864 i Rom.

somt betragtede, og til hvem han aabent og ærligt sagde: »Jeg tog feil, men nu tager jeg ikke feil, naar jeg spaaer Deres Billede stort Held.

Fra alle Sider raadede Munkacsys Venner ham til at sende sit Maleri paa Salonen.

»Du maa endelig sende det Billede til Paris,« sagde hans Familie.

»Det tør jeg ikke vove,« svarede Munkacsy; »paa Salonen kommer der kun Mesterværker.«

»Prøv alligevel!« — Han prøvede og »den dødsdømte« vakte Opsigt paa Udstillingen i 1872.

Den ungarske Malers kraftige og fyldige Penselføring, hans Evne til at give Udtryk og Følelse, den kraftige Clairobscur, gjennem hvilken han yndede at lade sin Personer dukke frem, tog baade Publikum og Kritiken med Vold. Paris forstod, at her var Stof til en Mester, og det kaldte denne Mester til sig.

Munkacsy kom tillidsfuld til Frankrig. Selv om han ikke kjendte Landet, elskede han i det mindste dets Befolkning og dets Soldater; det havde han beviist i 1870. Han var neppe kommen ind paa Boulevarden, før den første Person, han mødte, var Oberst de B., der nu er General, og hvem Mukacsy havde seet en Aften hos sig i sit Atelier i Düsseldorf sammen med nogle andre fangne franske Officerer. Obersten blev henrykt ved at gjense et af de faa venlige Ansigter, som han havde seet under sit Fangenskab. Han tog Kunstnerens Arm, og førte ham hjem til sig under uafbrudte venlige Udtalelser. Munkacsy, som ikke kunde tale et Ord Fransk, svarede paa Ungarsk. Samtalen var dog derfor ikke mindre venskabelig. Da Obersten var kommen hjem, gik han hen til et lille Bord og hentede et Invitationskort fra Aftenselskabet i Düsseldorf. Synet af det lille Kort var nok til at vække en Masse Erindringer. Det beviste den ungarske Maler, at hvis hans Færd i Düsseldorf under Krigen var bleven betragtet med fjendtlige Øine af Tyskerne, saa havde den paa modsat Side vundet ham den mest levende og anerkjendende Sympathi.

Siden jeg taler om Düsseldorf, kommer jeg til at tænke paa en Episode, som havde en væsentlig Betydning for Munkacsys Liv. Det var i denne By, at han, ved de franske Officerers Bord, gjorde Bekjendtskab med Grevinde de Marsch, som var kommen sammen med sin Mand for at tage sig af de fangne. Senere hen traf han i Paris Fru de Marsch, der var bleven Enke, og ved at ægte hende skabte han sig baade et hyggeligt Hjem og gunstige Forhold for sine Arbeider.

Det er midt i Pariserlivet, som Munkacsy ganske har indlevet sig i, og hvis fineste Nuancer han kjender, at han efterhaanden har komponeret sine store Mesterværker, som »Episode fra den ungarske Krig i 1848«, et sørgeligt og pinligt Tilbageblik paa hans Barndomserindringer; det var udstillet paa Salonen 1873. Aaret efter sendte han til Champs-Élysées: »Natteravnene« og »Mont-de-Piété«. 1875 beundrede alle hans »Landsbyhelte« og 1876 hans »Atelier-Interieur«. Paa dette sidste Maleri har han malet sig selv siddende kjækt paa Hjørnet af Bordet med Paletten i Haanden, saaledes som han er, naar han er hjemme. Og kunde han vel have fundet en mere udtryksfuld Type for en Kunstner end sig selv? Ethvert af disse Værker betegne et nyt Fremskridt. Enten er det Penselføringen, som er bleven raskere, eller det er Sceneriet, som har vundet i Harmoni, eller Kompositionen, der er bleven mere fuldkommen.

Munkacsy hører efter Kritiken og drager Nytte af de gode Raad, som kompetente Dommere give ham. Man har sagt ham, at han gjør urigtigt i at lade sine Personer flyde ud i et Halvmørke, han burde lade dem faae mere Lys og Luft, og Kunstneren svarer med sit smukkeste Maleri: »Milton og hans Døtre«, som han udstillede første Gang i Palais Champ-de-Mars. Man kunde ikke beskylde dette Maleri for ikke at være lyst nok. Solen skinnede mildt og venligt ind paa begge Sider af Vinduesposten og faldt som Glansen fra en Helgenglorie paa den blinde Oldings Pande. Udtrykket i den gamle Digters, den tænkende Aands, Ansigt er beundringsværdigt, hans Læber se ud, som om de, hvad Øieblik det skulde være, kunde udsige de skjønneste Vers af det tabte Paradis. De tre Døtre ere, tarveligt klædte, anbragte omkring Bordet. Den ene broderer, den anden staaer op ved Siden af, den tredie sidder med en Pen i Haanden og betragter sin Fader opmærksomt, ængstelig for, at et eneste Ord skal undgaa hende. Alle tre ere smukke, eller rettere sagt forskjønnede ved noget vist rørende; man kan se, at den samme Tanke beskjæftiger dem alle. Men have de ikke

ogsaa alle Kjærlighed, Ærbødighed og Hengivenhed for den samme? Dette Maleri med dets mesterlige og individuelle Udførelse og med sin dybe Inderlighed kastede en overordentlig Glans over den østerrig-ungarske Afdeling for de skjønne Kunster. Det fængslede Mængden, fordi den her fandt to sjeldne og beundringsværdige Ting, nemlig et overlegent Talent og et Digterhjerte. Men behager Munkacsy Mængden, behager han ikke mindre de finere kunstforstandige, og det bedste Bevis herfor er, at ved den store Konkurrence for alle verdensberømte Kunstnere, blev Æresprisen tilkjendt Miltons Maler.

Réné Delorme.

DAVID BALFOURS HÆNDELSER.

Roman af **Robert Louis Stevenson.**

Med Illustrationer af W. Hole.

(8. Fortsættelse.)

Ragouten var vist meget god, men det vendte sig i mig ved Synet af den, og jeg kunde kun spise lidt. Imidlertid underholdt Cluny os med Historier fra Prinds Karls Ophold i Buret; han gjengav de Talendes egne Ord og reiste sig fra Bordet for at vise os, hvor de havde staaet. Af hans Meddelelser sluttede jeg, at Prinsen var et elskværdigt og livligt ungt Menneske, en værdig Efterkommer af belevne Konger, men ikke slet saa viis som Salomo. Jeg sluttede tillige, at han, under sit Ophold i Buret, ofte var drukken; den Feil, som siden, efter Alles Beretning, har gjort ham til et saadant Vrag, havde saaledes allerede dengang begyndt at vise sig hos ham.

Aldrig saasnart vare vi færdige med at spise, før Cluny fremtog et gammelt, medtaget og snavset Spil Kort, og hans Øine lyste, idet han foreslog os at spille et Parti.

Nu var dette en af de Ting, som jeg var bleven oplært til at sky som Pesten, idet min Fader betragtede det som usømmeligt baade for en Christen og en Gentleman at sætte sin egen og Andres Velfærd paa Spil for nogle malede Papstykker. Jeg kunde rigtignok have anført min Træthed, hvilken var Undskyldning nok, men jeg tænkte, det sømmede sig bedst at aflægge en aaben Bekjendelse. Jeg maa have været meget rød i Ansigtet, men jeg talte roligt og sagde, at jeg ikke havde Ret til at opkaste mig til Dommer over Andre, men for min egen Part var det en Ting, jeg ikke ansaae for rigtig.

Cluny holdt op med at blande Kortene. »Hvad i Djævelens Navn er det?« udbrød han. »Hvad er det for en whiggisk, skinhellig Tale i Cluny Macpherson's Hus?«

»Jeg vil stikke min Haand i Ilden for Mr. Balfour,« sagde Alan. »Han er en brav og modig Gentleman, og jeg vil bede Eder erindre, hvem det er, der siger det. Jeg bærer en Konges Navn,« vedblev han og skjød Hatten bag i Nakken, »og jeg og enhver, jeg kalder Ven, ere Selskab for den Bedste. Men Herren er træt og skulde sove; hvis han ikke har Lyst til Kortene, vil det ikke være nogen Hindring for Eder og mig. Og jeg er rede, Herre, til at spille ethvert Spil med Eder, som I kan nævne.«

»Herre,« svarede Cluny, »i dette mit fattige Hus maa enhver Gentleman følge sin Tilbøielighed. Hvis Eders Ven har Lyst til at staa paa Hovedet, er han velkommen. Og hvad enten han, eller I, eller en hvilkensomhelst Anden, ikke er fuldkommen tilfredsstillet, skal det være mig en Ære at gaa udenfor med ham.«

Jeg vilde ikke have, at disse to Venner skulde drage Vaaben for min Skyld.

»Herre,« sagde jeg, »jeg er meget træt, som Alan siger; og hvad mere er, eftersom I sagtens selv har Sønner, maa jeg sige Jer, at det er et Løfte, jeg har givet min Fader.«

»Siig ikke mere, siig ikke mere,« udbrød Cluny og førte mig hen til et Leie af Lyng i et Hjørne af Buret. Han var alligevel meget misfornøiet, skottede hen til mig og brummede i Skjæget. Og jeg maa virkelig tilstaa, at baade mine Betænkeligheder og de Ord, i hvilke jeg udtalte dem, smagte stærkt af Presbyterianeren og ikke vare paa deres Plads blandt vilde skotske Jacobitere.

Dels Brændevinen og dels Maden havde fremkaldt en forunderlig Tunghed hos mig, og jeg havde neppe lagt mig ned paa Leiet, før jeg faldt i en Slags Katalepsi, som varede næsten i al den Tid, vi opholdt os i Buret. Undertiden var jeg lysvaagen og forstod hvad der foregik, undertiden hørte jeg blot Stemmer eller Mænd snorke, ligesom Lyden af en mumlende Bæk, og Plaiderne paa Væggen krøb sammen og foldede sig ud igjen, ligesom Ildskjæret paa Loftet. Jeg

maa undertiden have talt eller raabt, thi jeg husker, at jeg af og til blev bestyrtet over at faae Svar; jeg led dog ikke af Mareridt, men kun af en almindelig, vedholdende Skræk — en Skræk for det Sted, hvor jeg var, og Sengen jeg laa i, Plaiderne paa Væggen, Stemmerne, Ildskjæret og mig selv.

Barberen, som tillige var Læge, blev kaldt ind for at ordinere mig noget, men eftersom han talte Gælisk, forstod jeg ikke et Ord af hvad han sagde og var desuden for syg til at bede om en Oversættelse. Jeg vidste meget godt, at jeg var daarlig, og det var alt, hvad jeg brød mig om at vide.

Jeg gav kun liden Agt paa hvad der foregik, medens jeg laa i denne elendige Tilstand. Men Alan og Cluny sade den meste Tid ved Kortene, og jeg erindrer, at Alan maatte være begyndt at vinde, for da jeg reiste mig overende og saae dem ivrigt ifærd med Spillet, blinkede en 60 eller 100 Guineaer paa Bordet. Det var besynderligt nok at se denne Rigdom i en Klipperede, der var flettet omkring voxende Træer. Og selv da tænkte jeg, at det var dybt Vand for Alan til at ride igjennem, eftersom han ikke havde nogen bedre Hest end en grøn Pengepung med fem Pund.

Den anden Dag lod det til, at Lykken vexlede. Ved Middagstid blev jeg som sædvanligt vækket til Maaltidet, og som sædvanligt afslog jeg at spise og fik en bitter Urtedrik, som Barberen havde tillavet. Døren stod aaben, Solen skinnede ind i Buret og skar mig i Øinene og var mig ubehagelig. Cluny sad ved Bordet og bladede i Kortene. Alan stod bøiet over min Seng, hans Ansigt var tæt ved mine Øine og i min Febertilstand forekom det mig af forfærdelig Størrelse.

Han bad om at laane mine Penge.

»Hvortil?« spurgte jeg.

»Aa, blot som et Laan,« sagde han.

»Men hvortil?« gjentog jeg. »Jeg indseer ikke . . .«

»Men, David!« udbrød han. »I vil da ikke negte mig et Laan?«

Det vilde jeg nu alligevel, hvis jeg havde været ved min fulde Fornuft! Men i det Øieblik tænkte jeg ikke paa andet end at faae hans Ansigt bort, og jeg gav ham Pengene.

Den tredie Dags Morgen, da vi havde tilbragt 48 Timer i Buret, vaagnede jeg betydelig lettet, rigtignok endnu svag og afkræftet, men jeg saae Tingene i deres rette Størrelse og med deres dagligdags Udseende. Jeg følte desuden Lyst til at spise, stod ud af Sengen ved egen Hjælp, og saasnart vi havde spist Frokost, forlod jeg Buret og satte mig udenfor i Skoven. Det var en Graaveirsdag med kold og mild Luft, og jeg sad som i en Drøm hele Morgenen, kun forstyrret af Clunys Mænd, der kom med Levnetsmidler og Beretninger, thi eftersom Kysten paa den Tid var fri for Soldater, holdt han paa en Maade offentlig Audients.

Da jeg kom ind igjen, havde han og Alan lagt Kortene tilside og udspurgte en af Folkene, og Høvdingen vendte sig om og tiltalte mig paa Gælisk.

»Jeg forstaaer ikke Gælisk,« sagde jeg.

Siden Kortspørgsmaalet ærgrede Cluny sig over alt hvad jeg sagde og gjorde. »Saa har Eders Navn mere Forstand end I selv,« brummede han, »thi det er godt Gælisk. Men Sagen er den: Mine Vagtposter meddele, at alt er klart mod Syd, og Spørgsmaalet er nu, har I Kræfter til at gaa?«

Jeg saae Kort paa Bordet, men intet Guld, kun en lille Bunke beskrevne Papirstrimler, og disse allesammen paa Clunys Side. Alan havde desuden et besynderligt Udtryk, ligesom et Menneske, der er misfornøiet, og jeg begyndte at faae en stærk Mistanke.

»Jeg veed ikke, om jeg er saa rask, som jeg kunde være,« sagde jeg og saae paa Alan; »men den Smule Penge vi have, har en lang Vei at bære os.«

Alan bed sig i Underlæben og saae mod Jorden.

»David,« sagde han endelig, »jeg har tabt dem, det er den nøgne Sandhed.«

»Ogsaa mine Penge?« spurgte jeg.

»Ogsaa Jeres Penge,« svarede Alan med et Suk. »I skulde ikke have givet mig dem. Jeg er tosset, naar jeg kommer i Lag med Kort.«

»Naa, naa,« sagde Cluny. »Det er altsammen Narrestreger. Naturligvis skal I have Jeres Penge igjen, og det dobbelte Beløb, om I tillader det. Det vilde være en egen Sag for mig at beholde dem. Ingen maa tro, at jeg vilde lægge nogen Hindring i Veien for Gentlemen i Eders Stilling; det vilde da være en egen Sag!« udbrød han og begyndte at tage Guld op af Lommen, men han var meget rød i Hovedet.

Alan sagde ingenting, men stirrede mod Jorden.

»Vil I gaa udenfor med mig, Herre?« spurgte jeg.

Cluny sagde, at det vilde han med Glæde, og han gik villigt nok med, men han saae ophidset og forlegen ud.

»Og nu, Herre,« sagde jeg, »maa jeg først takke Eder for Eders Ædelmodighed.«

»Snak om en Ting!« udbrød Cluny. »Hvor er Ædelmodigheden? Det er en meget ubehagelig Sag; men, hvad vil I, at jeg skal gjøre — indestængt i denne Bikube — uden netop at sætte mine Venner til Kortene, naar jeg kan faae fat paa dem? Og naar de tabe, naturligvis, det følger af sig selv —« Her gjorde han en Pause.

»Hvis de tabe, giver I dem deres Penge tilbage, og hvis de vinde, bære de Eders Penge bort i deres Lommer? Jeg sagde før, at jeg

anerkjender Eders Ædelmodighed; men for mig, Herre, er det en meget pinlig Sag at komme i den Situation.«

Der opstod en Pause, i hvilken det hele Tiden lod til at Cluny vilde sige noget, men han sagde ingenting. Han blev blot mere og mere rød i Ansigtet.

»Jeg er en ung Mand,« sagde jeg, »og beder om Eders Raad. Raad mig, som I vilde raade Eders Søn. Min Ven har retmæssigt tabt disse Penge efter retmæssigt at have vundet en langt større Sum fra Eder; kan jeg modtage Pengene igjen? Vilde det være rigtigt af mig? Hvad jeg end gjør, vil I indse, at det maa være haardt for en Mand, der er i Besiddelse af nogen Stolthed.«

»Det er langt mere haardt for mig, Mr. Balfour,« sagde Cluny, »og det seer ud, som om jeg var en Mand, der vilde bringe fattige Folk i Fortræd. Jeg vilde ikke have, at mine Venner skulle modtage Fornærmelser i mit Hus; nei,« udbrød han med et pludseligt Anfald af Vrede, »men ikke heller, at de skulle tilføie dem!«

»I indseer saaledes, Herre,« sagde jeg, »at jeg har noget at anføre til mit Forsvar; og det er, at Kortspil er en meget daarlig Beskjæftigelse for hæderlige Folk. Men jeg venter endnu paa at høre Eders Mening.«

Jeg er overbevist om, at hvis Cluny nogensinde har hadet Nogen, saa var det David Balfour. Han maalte mig fra Top til Taa med et fjendtligt Blik og jeg læste en Udfordring paa hans Læber. Men enten var det min Ungdom eller hans egen Retfærdighedsfølelse, som afvæbnede ham. Det var sikkert en ydmygende Sag for alle Parter og ikke mindst for Cluny; desto større Ære for ham, at han tog det, som han gjorde.

»Mr. Balfour,« sagde han, »I forekommer mig noget forsigtig og presbyteriansk, men alligevel tænker I som en sand Gentleman. Paa mit ærlige Ord, I skal tage disse Penge — det er, hvad jeg vilde sige til min egen Søn — og her er min Haand paa det.«

FIREOGTYVENDE CAPITEL.

Flugten paa Heden: Striden.

Om Natten bleve Alan og jeg satte over Loch Errocht og vi gik langs med dens østlige Bred til et andet Skjulested i Nærheden af Loch Rannoch; en af Folkene fra Buret fulgte med os. Denne Mand bar hele vor Bagage og ovenikjøbet Alans store Kappe; han slentrede afsted med den tunge Byrde, af hvilken langt mindre end Halvdelen pleiede at tynge mig til Jorden, ligesom en stolt skotsk Pony med en Fjederbusk; og han var alligevel en Mand, som jeg, i Kamp, kunde have brækket over mit Knæ.

Det var en stor Behagelighed at gaa uden Oppakning, og uden denne Behagelighed og den deraf følgende Følelse af Frihed og Lethed kunde jeg maaske slet ikke have gaaet. Jeg var nylig staaet op fra Sygeleiet, Forholdene skulde ikke opmuntre mig til særlige Anstrengelser, eftersom vi droge gjennem en af de mest øde Egne i Skotland, under en overtrukken Himmel og med uvenlige Følelser i Hjertet.

I lang Tid vexlede vi ikke et Ord, medens vi gik Side om Side eller den Ene efter den Anden, hver med en fortrædelig Mine; jeg vred og stolt, Alan vred og skamfuld, skamfuld over at have tabt mine Penge, vred over at jeg tog ham det saa ilde op.

Tanken om en Skilsmisse fik mere og mere Magt med mig, og jo mere jeg billigede den, desto mere skamfuld blev jeg over denne Billigelse. Det vilde være smukt og ædelt handlet af Alan at vende sig om og sige til mig: »Gaa, jeg er i den største Fare, og mit Selskab forøger blot Eders.« Men for mig at henvende mig til den Ven, som virkelig holdt af mig, og sige til ham: »I er i stor Fare, jeg kun i ringe; Eders Venskab er mig en Byrde, gaa, vær ene om Faren og alle Vanskeligheder — —« nei, det var umuligt, og den blotte Tanke paa det fik mine Kinder til at gløde.

Og dog havde Alan opført sig som et Barn og (hvad værre er) et slet Barn. At snakke mig mine Penge fra, medens jeg laa halvt bevidstløs, var ikke stort bedre end Tyveri, og dog gik han her ved min Side uden at eie en Skilling og gjorde, efter hvad jeg maatte antage, Regning paa at faae Part i de Penge, han havde faaet mig til at tigge. Ganske vist var jeg villig til at dele med ham, men det oprørte mig at se ham stole paa min Villighed.

Dette vare de vigtigste to Tanker hos mig, og jeg vilde ikke kunne lukke Munden op uden at tale om sort Uredelighed. Altsaa gjorde jeg det Næstværste og sagde ingenting og ikke saa meget som kastede et Blik paa min Ledsager.

Endelig, da vi befandt os paa den anden Side af Loch Errocht og passerede en flad Strækning, hvor der var let at gaa, kunde han ikke udholde det længer og kom tæt hen til mig.

»David,« sagde han, »det ligner ikke noget for to Venner at blive uenige over saadan en Bagatel. Jeg maa sige, at jeg er bedrøvet, og saa er det sagt. Og hvis I har noget paa Hjerte, gjør I bedst i at komme frem med det.«

»Aa,« svarede jeg, »jeg har ingenting at sige.«

Mine Ord lod til at bringe ham ud af Fatningen, og jeg var lumpen nok til at glæde mig derover.

»Naa,« sagde han, og hans Stemme dirrede lidt, »men naar jeg siger, at jeg var at dadle.«

»Ja, det er sandt nok, I var at dadle,« sagde jeg koldt, »men I maa indrømme mig, at jeg ikke har bebreidet Jer noget.«

»Det har I ikke,« svarede han, »men I veed meget godt, at I har gjort det der var værre. Skal vi skilles? I har sagt det engang før. Agter I at gjentage det? Der er Bjerge og Hedestrækninger nok mellem dette Sted og de to Søer, David, og jeg maa tilstaa, at jeg ikke er meget begjærlig efter at blive der, hvor jeg ikke er velkommen.«

Disse Ord gjennemborede mig ligesom et Sværd og syntes at blotte mine lønlige Følelser.

»Alan Breck!« udbrød jeg og vedblev derpaa: »Troer I, at jeg vilde vende Jer Ryggen i Eders største Nød? I tør ikke sige mig det op i mine Øine. Min hele Opførsel gjør det til en Usandhed. Det er sandt, at jeg faldt i Søvn i Mosen, men det var af Udmattelse, og I gjør Uret i bebreide mig det — —«

»Hvilket jeg aldrig har gjort,« sagde Alan.

»Men bortseet derfra,« vedblev jeg, »hvad har jeg gjort, at I kan krænke mig med en saadan Forudsætning? Jeg har endnu aldrig svigtet en Ven, og det er ikke sandsynligt, at jeg vil gjøre Begyndelsen med Eder. Der er Ting imellem os, som jeg aldrig kan glemme, selv om I kan det.«

»Jeg vil kun sige Jer dette, David,« sagde Alan meget rolig, »jeg har længe skyldt Jer mit Liv, og nu skylder jeg Jer Penge. I skulde forsøge at gjøre den Byrde let for mig.«

Denne Udtalelse burde have greben mig, og det gjorde den ogsaa paa en Maade, men ikke paa den rette. Jeg følte, at jeg opførte mig slet og var nu ikke alene vred paa Alan, men ogsaa paa mig selv, og dette gjorde mig desto mere grusom.

»I bad mig om at tale,« sagde jeg. »Godt, jeg vil gjøre det. I indrømmer selv, at I har gjort mig Skade; jeg har maattet tage en Fornærmelse i mig; jeg har aldrig bebreidet Jer det, aldrig omtalt Sagen, førend I bragte den paa Tale. Og nu bebreider I mig, at jeg ikke kan le og synge, som om jeg var glad over at blive fornærmet. Det næste vil være, at jeg skal falde paa Knæ og takke Jer for det! I skulde tænke mere paa Andre, Alan Breck. Hvis I tænkte mere paa Andre, vilde I maaske tale mindre om Eder selv; og naar en Ven, som holder meget af Jer, har lidt en Krænkelse uden at sige et Ord, vilde I handle klogt i at lade den ligge, istedetfor at gjøre den til en Stok til at skrive paa hans Ryg med. Eftersom det var Jer, der var at dadle, burde I ikke søge Strid.«

»Tys,« sagde Alan, »siig ikke mere.«

Og vi faldt tilbage i vor forrige Taushed og gjorde Holdt og spiste til Aften og lagde os ned uden at vexle et Ord.

Den næste Dag i Skumringen satte Manden fra Buret os over Loch Rannoch og tilkjendegav os sin Mening om den Vei, vi helst skulde følge. Vi skulde begive os helt op til Toppene af Bjergene, gaa rundt omkring Lyon-, Lochey- og Dochart-Dalen og stige ned i Lavlandet ved Kippen og den øverste Ende af Forth. Alan var ikke videre fornøiet med en Route, der førte os igjennem hans Arvefjenders, Glenorchy-Campbellernes, Land. Han indvendte, at vi ved at gaa mod Øst snart vilde komme til Alhole-Stewarterne, et Folk af hans eget Navn og egen Slægt, skjøndt de fulgte en anden Høvding, og desuden langt hurtigere og bekvemmere naae vort Bestemmelsessted. Men Manden, som i Virkeligheden var Anføreren for Clunys Speidere, havde gode Grunde at give ham i enhver Henseende, idet han nævnede Troppestyrken i hvert District og endelig paastod (efter hvad jeg kunde forstaa) at vi intetsteds vilde blive saa lidt forulempede som blandt Campbellerne.

Alan gav tilsidst efter, men kun modstræbende. »Det er en af de nedrigste Egne i hele Skotland,« sagde han. »Jeg kjender ikke andet der, end Lyng og Krager og Campbeller. Men jeg seer, at I er en forstandig Mand, og det ske som I vil!«

Vi begave os videre i Henhold til denne Reiseplan og det meste af tre Nætter droge vi over frygtindgydende Bjerge og mellem vilde Floder, ofte begravede i Taage, næsten hele Tiden i Blæst og Regn og ikke en eneste Gang oplivede af en Solstraale. Om Dagen laa vi og sov i den drivvaade Lyng, om Natten klattrede vi om paa halsbrækkende Bjerge og mellem Klippestykker. Vi gik ofte vild og vare tidt saa indhyllede i Taage, at vi maatte ligge stille indtil den lettede. Ild var ikke til at tænke paa. Vor eneste Føde var Drammach og en Portion koldt Kjød, som vi havde medbragt fra Buret; og hvad Drikke angaaer, saa skal Gud vide, vi havde ingen Mangel paa Vand.

Det var en skrækkelig Tid, og den blev endnu værre ved Veirets og Egnens Uhygge. Jeg var aldrig varm, mine Tænder klapprede i Munden, jeg led af de samme Halssmerter, som jeg havde paa Øen, jeg havde et pinligt Sting i Siden, som aldrig forlod mig, og naar jeg sov i min vaade Seng, med Regnen piskende ned over mig og Mudderet sivende under mig, gjenoplevede jeg i Phantasien den værste Del af mine Hændelser — saae Taarnet paa Shaws-House oplyst af Lynene, saae Mændene slæbe afsted med Ransome, Shuan døende ved Indgangen til Hytten, eller Colin Campbell gribe sig for Brystet. Af en saadan urolig Søvn blev jeg saa vækket i Skumringen for at sidde overende i den samme Pøl, i hvilken jeg havde sovet, og spise kold Drammach, medens Regnen piskede mig ind i Ansigtet eller løb ned ad min Ryg i isnende

Draaber og Taagen enten indhyllede os ligesom i et mørkt Kammer — eller naar Vinden blæste, lettede pludselig og viste os en eller anden skummel Dal med larmende Floder.

Larmen af en utallig Mængde Floder trængte op til os fra alle Sider. Den vedholdende Regn havde opsvulmet Kilderne i Bjergene; enhver Dal var forvandlet til en Cisterne, enhver Flod var traadt over sine Bredder. Under vore natlige Farter gjorde det et høitideligt Indtryk at høre deres Røster nede i Dalene, snart buldrende som Torden, snart som vrede Skrig. Jeg kunde godt forstaa Historien om Vandaanden, som klager og græder i Floderne indtil den evige Jøde kommer. Jeg saae, at Alan troede paa Sagnet, eller halvveis troede det; og naar Skriget nede fra Floden lød mere end almindeligt gjennemtrængende, blev jeg lidt overrasket (skjøndt det naturligvis altid gav et Sæt i mig) over at se Alan gjøre Korsets Tegn efter katholsk Skik.

Paa disse skrækkelige Vandringer herskede der ingen Fortrolighed imellem os, vi talte ikke engang sammen. Sandt at sige var jeg dødssyg, hvilket er min bedste Undskyldning. Men desuden havde jeg ligefra Barn af havt et stridt Sind, jeg blev ikke let fornærmet, men havde til Gjengjæld ondt ved at glemme, og nu var jeg forbittret baade paa min Ledsager og mig selv. I de første to Dage var han utrættelig omhyggelig, nok taus, men altid rede til at hjælpe, og han haabede, hvad jeg godt kunde mærke, at min Misstemning skulde blæse bort. Men samtidig var jeg taus og indesluttet, kjælede for min Vrede, afslog barsk hans Tjenester og offrede ham ikke et Blik, ligesom han havde været en Busk eller Sten.

Den anden Nat, eller rettere sagt den tredie Dags Morgen befandt vi os paa et meget aabent Bjerg, saa at vi ikke som sædvanlig strax kunde lægge os ned for at spise og sove. Inden vi havde naaet et beskyttet Sted, var Dagen brudt frem, smuk og klar, thi skjøndt det endnu regnede, trak Skyerne bort, og da Alan saae mig ind i Ansigtet, havde han et bekymret Udtryk.

»I gjorde bedre i at lade mig tage Eders Byldt,« sagde han, vistnok for niende Gang efter at vi havde forladt vor Veiviser ved Loch Rannoch.

»Tak, jeg har det godt,« svarede jeg saa kold som Is.

Alan blev blodrød. »Jeg tilbyder det ikke mere,« sagde han. »Jeg er ingen taalmodig Mand, David.«

»Det har jeg aldrig sagt, at I var,« sagde jeg, hvilket virkeligt var at tale som en tølperagtig, dum ti Aars Dreng.

Robin begynder at blæse en Krigssang. (Pag. 470.)

Alan gav intet Svar, men hans Opførsel svarede for ham. Det maa antages, at han nu fuldstændig tilgav sig selv for Affairen hos Cluny, han satte atter sin Hat bag i Nakken, gik let henad Veien, fløitede Melodier og skottede til mig med et udfordrende Smil.

Den tredie Nat skulde vi passere den vestlige Del af Egnen ved Balquidder. Natten var klar og kold, med et Pust af Frost i Luften, og der blæste en nordlig Vind, som drev Skyerne bort og gjorde Stjernerne klare. Vandløbene vare naturligvis opsvulmede og larmede stadigt mellem Bjergene, men jeg lagde Mærke til, at Alan ikke længer tænkte paa Vandaanden og var i et ypperligt Humeur. For mit Vedkommende kom Veirforandringen for sent: jeg havde ligget saa længe i Mudder, at jeg væmmedes ved mine Klæder, jeg var dødstræt, dødssyg og led af Smerter og Kuldegysninger, den kolde Vind gjennemisnede mig og Lyden af den gjorde mig fortumlet. I denne usle Forfatning maatte jeg døie meget af min Ledsager. Han talte meget og aldrig uden at snærte til mig, »Whig« var det bedste Navn, han havde at give mig. »Her,« sagde han til Exempel, »her er et Sted, hvor I kan springe, lille Whig! Jeg veed, at I er en dygtig Springer!« og saa fremdeles; hele Tiden med en spottende Stemme og Mine.

Jeg vidste, at det var min egen Skyld og ingen Andens, men var altfor elendig til at føle Anger. Jeg mærkede, at mine Kræfter snart vare udtømte, og at jeg snart maatte lægge mig ned og dø i disse vaade Bjerge, ligesom et Faar eller en Ræv, og mine Ben skulde bleges der, ligesom Benene af et Kreatur. Jeg begyndte at finde Fornøielse i denne Udsigt, begyndte at juble ved Tanken om en saadan Død, alene i Ørkenen, med de vilde Ørne kredsende om mig i min sidste Stund. Saa vilde Alan nok føle Anger, tænkte jeg; naar jeg var død, vilde han huske hvormeget han skyldte mig, og Erindringen vilde blive en Plage. Saaledes gik jeg ligesom en syg, taabelig og ond Skoledreng og nærede min Vrede paa en Kammerat, istedetfor at jeg skulde have ligget paa mine Knæ og anraabt Gud om Barmhjertighed. Og ved hver af Alans Spottegloser ønskede jeg mig tillykke. »Aa!« tænkte jeg ved mig selv, »jeg har noget bedre i Baghaanden; naar jeg lægger mig til at dø, vil I føle det som et Slag i Ansigtet; aa, hvilken Hævn, aa, hvor vil I angre Eders Utaknemmelighed og Grusomhed!«

Imidlertid blev jeg daarligere og daarligere. Engang faldt jeg; mine Ben svigtede mig simpelthen og dette gjorde et Øieblik Indtryk paa Alan; men jeg kom saa hurtigt paa Benene igjen og gik videre paa en saa naturlig Maade, at han snart glemte Hændelsen. Snart følte jeg en brændende Hede og snart rystede jeg af Kulde. Stinget i min Side blev næsten ikke til at holde ud. Tilsidst begyndte jeg at mærke, at jeg ikke kunde slæbe mig videre og derved paakom der mig pludseligt et Ønske om at holde Afregning med Alan, lade ham kjende min Vrede og paa en Maade mere hurtigt blive færdig med det Hele. Han havde lige kaldt mig »Whig«. Jeg standsede.

»Mr. Stewart,« sagde jeg med en Stemme, der dirrede ligesom en Violinstreng. »I er ældre end jeg og skulde vide hvad der sømmer sig. Synes I, at det enten er meget klogt eller meget vittigt at drille mig med mine politiske Anskuelser? Jeg mente, at naar Folk ere uenige, burde Gentlemen strides paa en høflig Maade; og hvis jeg ikke gjorde det, vil jeg blot sige Jer, at jeg kunde finde en bedre Spot end Eders.«

Alan stod overfor mig med Hatten paa Snur, Hænderne i Buxelommerne og Hovedet lidt paa Siden. Han hørte efter, smilede ilde, efter hvad jeg kunde se ved Stjerneskjæret, og da jeg havde endt, begyndte han at fløite en politisk Vise. Det var den Vise, der var lavet over General Copes Nederlag ved Prestons Pans:

»Hei, Johnnie Cope, er I vaagen nu
Og rører I jeres Trommer nu?«

Og jeg kom i Tanker om, at Alan den Dag havde kjæmpet paa Kongens Side.

»Hvorfor vælger I den Vise, Mr. Stewart?« sagde jeg. »Er det for at minde mig om, at I har kjæmpet paa begge Sider?«

Aandedrættet standsede paa Alans Læber. »David!« udbrød han.

»Men nu kan det være nok med Eders Artigheder,« vedblev jeg, »og I gjør bedst i herefter at tale høfligt om min Konge og mine Venner Campbellerne.«

»Jeg er en Stewart —« begyndte Alan.

»Ja,« sagde jeg, »jeg veed, at I bærer en Konges Navn. Men I maa erindre, at siden jeg har været i Høilandene, har jeg seet en hel Mængde af dem, som bære det, og det bedste jeg kan sige om dem, er, at de kunde trænge til at vaskes.«

»Veed I af, at I fornærmer mig?« sagde Alan.

»Det gjør mig ondt,« sagde jeg, »for jeg er ikke færdig endnu, og hvis I ikke synes om Begyndelsen, vil I vistnok synes endnu mindre om Fortsættelsen. I er bleven forfulgt i aaben Mark af voxne Mænd af mit Parti; det skulde synes en daarlig Morskab at bringe en Dreng ud af Fatning. Baade Campbellerne og Whiggerne have slaaet Jer; I er løbet for dem ligesom en Hare. Det sømmer sig for Jer at tale om dem som om Jeres Overmænd.«

Alan stod ganske stille; Vinden tog fat i hans store Kappe.

»Det er Skade,« sagde han tilsidst. »Der er sagt Ting, som man ikke kan forbigaa.«

»Det har jeg heller ikke forlangt af Jer,« sagde jeg. »Jeg er ligesaa rede som I selv.«

»Rede?« sagde han.

»Ja, rede,« gjentog jeg. »Jeg er ingen Skryder, som Andre jeg kunde nævne. Kom an!« Og idet jeg drog mit Sværd, satte jeg mig i Dækstilling, saaledes som Alan havde lært mig det.

»David!« udbrød han. »Er I fra Forstanden? Jeg kan ikke slaaes med Jer, David. Det vilde være det rene Mord.«

»Det skulde I have tænkt paa, da I fornærmede mig,« sagde jeg.

»Det er sandt!« udbrød Alan og stod et Øieblik og pressede sin Haand imod Munden, ligesom et Menneske i stor Forvirring. »Det er meget sandt,« sagde han og drog sit Sværd. Men før jeg kunde krydse min Klinge med hans, havde han slængt Vaabenet fra sig og kastet sig ned paa Jorden. »Nei, nei,« blev han ved at sige, »nei, nei — jeg kan ikke, jeg kan ikke.«

Ved dette forlod min Vrede mig fuldstændig, og jeg følte mig blot syg og bedrøvet og forbauset over mig selv. Jeg vilde have givet Alt for at kunne tage mine Ord i mig igjen; men hvo kan fange det Ord, som engang er udtalt? Jeg huskede paa al Alans Venlighed og Mod i den forløbne Tid, hvordan han havde hjulpet og opmuntret og baaret over med mig i vore onde Dage, saa huskede jeg paa, hvordan jeg havde

fornærmet ham og indsaae, at jeg havde mistet denne gjæve Ven for bestandig. Paa samme Tid syntes min Sygdom at fordobble sig, og Stinget i min Side var saa skarpt som et Sværd. Jeg tænkte, jeg skulde være daanet, hvor jeg stod.

Det var denne Tilstand, som indgav mig en Ide. Ingen Undskyldninger kunde udslette hvad jeg havde sagt; det var unyttigt at tænke paa nogen, ingen kunde dække over Fornærmelsen; men hvor en Undskyldning var frugtesløs, vilde et simpelt Raab om Hjælp bringe Alan over paa min Side igjen. Jeg opgav min Stolthed. »Alan,« sagde jeg, »hvis I ikke kan hjælpe mig, maa jeg dø her.«

Han sprang op og saae paa mig.

»Ja, det er sandt,« sagde jeg. »Det er ude med mig. Lad mig blot komme ind i et Hus — der vil jeg have lettere ved at dø.« Jeg havde ikke nødig at forstille mig; enten jeg vilde eller ikke, talte jeg i en grædende Tone, som vilde have blødgjort et Hjerte af Sten.

»Kan I gaa?« spurgte Alan.

»Nei,« sagde jeg, »ikke uden Hjælp. I den sidste Tid have mine Knæ rystet under mig; jeg har et Sting i Siden ligesom et glødende Jern og har ondt ved at trække Veiret. Hvis jeg døer, vil I saa kunne tilgive mig, Alan? Jeg holdt saa inderligt af Jer, selv naar jeg var allermest vred paa Jer.«

»Snik, Snak!« udbrød Alan. »Tal ikke om det, David! I veed —« Graad kvalte hans Stemme. »Lad mig faae min Arm om Jer,« vedblev han; »det er det Bedste! Støt Jer nu godt til mig. Gud maa vide, hvor der er et Hus! Naar vi først ere i Balquidder, skulde der ikke være Mangel paa Huse, eiheller paa Venner. Har I lettere ved at gaa saaledes, David?«

»Ja,« svarede jeg og trykkede hans Arm med min Haand.

Han var igjen lige ved at briste i Graad. »David,« sagde han, »jeg er intet godt Menneske, jeg har hverken Følelse eller Omtanke, jeg huskede ikke paa, at I kun var et Barn og kunde ikke se, at I var Døden nær; David, I maa forsøge at tilgive mig.«

»Lad os ikke tale mere om det!« sagde jeg. »Vi have intet at bebreide hinanden — det er Sandheden! Vi maa bære over med hinanden, Alan! Aa, hvor mit Sting gjør ondt! Ere vi ikke snart ved et Hus?«

»Jeg skal nok finde et Hus til Jer, David,« sagde han bestemt. »Vi gaa ned langs med Floden, der er Huse nok. Stakkels Menneske, var det ikke bedre, at jeg bar Jer?«

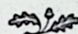
Aa, Alan,« svarede jeg, »jeg er jo godt tolv Tommer høiere end I.«

»Det er I ikke,« udbrød Alan og foer op. »Der kan være en ringe Forskjel af en Tomme eller to; jeg vil ikke sige, at jeg just er hvad man vilde kalde en høi Mand; og jeg maa sige,« tilføiede han og dæmpede Stemmen paa en pudsig Maade, »naa, naar jeg tænker nøiere over det, vil jeg sige, at I vist har Ret. Det er nok en Fod eller saa omtrent, eller maaske det er mere!«

Det var pudsigt at høre Alan tage sine Ord i sig igjen af Frygt for en ny Strid. Jeg kunde have leet, hvis mit Sting ikke havde gjort saa ondt, men hvis jeg havde leet, havde jeg vist maattet græde tillige.

»Alan,« udbrød jeg, »hvorfor er I saa god imod mig? Hvor kan det være, at I har saa megen Omsorg for en saadan utaknemmelig Knegt?«

»Ja, jeg veed det ikke,« svarede Alan. »Thi hvorfor jeg holdt saa meget af Jer, var, fordi I aldrig gjorde Vrøvl; — og nu synes jeg langt bedre om Jer!«

FEMOGTYVENDE CAPITEL.

I Balquidder.

Alan bankede paa Døren til det første Hus vi kom til, hvilket var temmelig voveligt i denne Del af Høilandene, ved Balquidder. Her raadede ingen stor Clan, Egnen var opfyldt af smaa Familier, adsplittede Rester af større Slægter og saakaldte »Folk uden Høvding«, som vare fortrængte herhen af Campbellerne. Her vare Stewarter og Maclarens, hvilket kommer ud paa et, da Maclarens fulgte Alans Høvding i Krig og hørte til samme Clan som Appin. Her fandtes ogsaa mange af Macgregorernes gamle, fredløse, navnløse og blodplettede Clan. De havde altid været slet anskrevne, og nu mere end nogensinde, intet Parti i hele Skotland havde Tillid til den. Deres Høvding, Macgregor af Macgregor, var i Landflygtighed, den nærmeste Leder af den Del af dem, som boede i Balquidder, James More, Rob Roys ældste Søn, afventede sin Dom i Edinburgh Slot; de laa i Feide med Høilændere og Lavlændere, med Grahamerne, Stewarterne og Maclarens, og Alan, som gjorde enhver, selv den fjerneste Slægtnings Sag til sin, ønskede oprigtigt at undgaa dem.

Tilfældet var os meget gunstigt, idet vi vare komne til en Maclarens Hus, hvor Alan var velkommen ikke alene for Navnets Skyld, men hvor han ogsaa var kjendt af Anseelse. Jeg kom strax iseng og der blev sendt Bud efter en Læge, som fandt mig i en ynkelig Tilstand. Men enten det nu var, fordi han var en god Læge eller fordi jeg var ung og kraftig, laa jeg ikke tilsengs i mere end en Uge, og inden en Maaned var jeg istand til at drage videre med et trøstigt Sind.

I al den Tid vilde Alan ikke forlade mig, skjøndt jeg ofte opfordrede ham dertil, og hans Dumdristighed ved at blive vakte ogsaa almindelig Forbauselse hos de to, tre Venner, som vare indviede i Hemmeligheden. Om Dagen skjulte han

sig i en Hule i Bakkerne under en lille Skov, og om Natten, naar der ingen Fare var paafærde, kom han til Huset for at se til mig. Jeg behøver ikke at sige, at jeg var glad over at se ham; Mrs. Maclaren, vor Værtinde, mente, at intet var godt nok for en saadan Gjæst, og da Duncan Dhu (hvilket var Navnet paa vor Vært) havde et Par Sækkepiber i Huset og var en stor Ynder af Musik, gav min Helbredelse Anledning til formelige Gilder, og vi gjorde gjerne Nat til Dag.

Soldaterne forstyrrede os ikke, skjøndt en Afdeling, bestaaende af to Compagnier og nogle Dragoner en Dag drog gjennem Dalen, hvor jeg kunde se dem gjennem Vinduet, mens jeg laa i Sengen. Men hvad der var mere forbausende: ingen Øvrighedsperson kom i min Nærhed, og der blev ikke spurgt om hvor jeg kom fra eller hvor jeg skulde hen; og i denne urolige Tid var jeg ligesaa fri for enhver Efterspørgsel, som om jeg havde ligget i en Ørken. Alligevel var min Nærværelse almindelig bekjendt der paa Egnen, forinden jeg forlod Stedet; der kom mange paa Besøg, og efter Egnens Skik fortalte disse Nyheden til deres Naboer. Stikbrevene vare nu ogsaa blevne trykte. Et af disse var stukket op med Knappenaale over Fodenden af min Seng, saa at jeg kunde læse den ikke meget smigrende Beskrivelse af min Person og, trykt med større Bogstaver, det Beløb som var sat paa mit Hoved. Duncan Dhu og de Andre, som vidste, at jeg var kommen der i Selskab med Alan, kunde ikke have været i Tvivl om hvem jeg var, og mange andre maa ogsaa have gjættet det. Thi uagtet jeg havde skiftet Klæder, kunde jeg dog ikke skifte Alder og Person, og attenaars Drenge fra Lavlandet vare ikke saa udbredte i denne Del af Verden og særligt ikke paa den Tid, at Folkene kunde undgaa at lægge det ene til det andet og sætte mig i Forbindelse med Stikbrevet. Det var ogsaa Tilfældet. Andre Folk betro en Hemmelighed til to eller tre gode Venner, og paa en eller anden Maade bliver den bekjendt, men blandt disse Clansmænd fortælles den til en hel Egn og vil blive bevaret i et Aarhundrede.

Der hændtes kun en Ting, som er værd at omtale, og det var det Besøg jeg havde af Robin Oig, en af den berygtede Rob Roys Sønner. Han blev efterlyst overalt, anklaget for at have bortført en ung Kone fra Balfron og, efter hvad man paastod, giftet sig med hende. Men alligevel gik han om i Balquidder ligesom en Gentleman i sin egen Have. Det var ham, som havde skudt James Maclaren ved Markskjellet, en Sag som aldrig var bleven sonet, og dog gik han ud og ind i sine Blodfjenders Huse, som en Veifarende i en Kro.

Duncan fandt Leilighed til at underrette mig om hvem det var; og vi saae bekymrede paa hinanden. De maa nemlig vide, at det var lige ved den Tid, Alan pleiede at komme og det var ikke sandsynligt, at de To vilde forliges; men hvis vi sendte Bud eller søgte at give et Tegn, vilde det sikkert vække Mistanke hos en Mand, der var saaledes stillet som Macgregor.

Han traadte ind med megen Høflighed, men ligesom en Mand blandt sine Undergivne, tog sin Hue af for Mrs. Maclaren, men satte den paa Hovedet igjen, da han tiltalte Duncan, og da han saaledes, efter sin Mening, havde sat sig i et passende Lys, kom han hen til min Seng og bukkede.

»Det er blevet mig sagt, Herre,« sagde han, »at Eders Navn er Balfour.«

»Mit Navn er David Balfour,« svarede jeg »til Tjeneste.«

Jeg vilde sige Jer mit Navn til Gjengjæld, Herre,« sagde han, »men det er i de sidste Dage blevet noget ilde omtalt, og det vil maaske være tilstrækkeligt, naar jeg siger Jer, at jeg er kjødelig Broder til James More Drummond eller Macgregor, hvem det neppe feiler at I har hørt omtale.«

»Nei, Herre,« sagde jeg, lidt bestyrtet; »og ligesaa Eders Fader, Macgregor-Campbell.« Og jeg satte mig overende i Sengen og bukkede, da jeg tænkte det var bedst at complimentere ham, i det Tilfælde at han var stolt af at have havt en Fredløs til Fader.«

Han bukkede til Gjengjæld. »Men hvad jeg er kommen for at sige, Herre« begyndte han, »er dette. I Aaret '45 samlede min Broder en Del af ‚Gregara' og drog afsted med sex Compagnier for at slaa et Slag for den gode Sag, og Lægen, som fulgte med vor Clan og lægte min Broders Ben, da det var brækket i Slaget ved Preston Pans, bar det samme Navn som I. Han var Broder til Balfour fra Baith, og hvis I er beslægtet med denne Herre, er jeg kommen for at stille mig selv og mine Folk til Eders Raadighed.«

De maa erindre, at jeg ikke kjendte mere til min Familie end en Bissekræmmers Hund; Onkel havde nok pratet en Del om vor fornemme Familie, men intet der vedkom det nærværende Tilfælde, og jeg var nødsaget til med bitter Skam at bekjende, at det vidste jeg ikke. Robin yttrede kort, at han beklagede at have uleiliget sig herhen, vendte mig Ryggen uden Farvel, og da han gik, kunde jeg høre ham sige til Duncan: »at jeg blot var et Hittebarn, som ikke kjendte sin egen Fader.« Skjøndt ærgerlig over disse Ord og skamfuld over min Uvidenhed kunde jeg ikke bare mig for at smile ved Tanken om, at en Mand, som var under Lovens Svøbe og virkelig blev hængt tre Aar efter, kunde være saa høflig mod sine Bekjendtes Slægtninge.

Lige i Døren mødte han Alan, som kom idetsamme, og de To veg tilbage og saae paa hinanden ligesom to fremmede Hunde. Ingen af dem var svære Mænd, men de syntes formelig

at bulne ud af Stolthed. Hver af dem bar et Sværd og gjorde en Bevægelse med Hoften for at Heftet kunde være nærmere ved Haanden.

»Mr. Stewart, antager jeg,« sagde Robin.

»Det er sandt, Mr. Macgregor, det er ikke et Navn man behøver at skamme sig over,« svarede Alan.

»Jeg vidste ikke af, at I var her paa Egnen, Herre,« sagde Robin.

»Jeg tænker, at jeg er hos mine Venner, Maclarerne,« sagde Alan.

»Det er en kilden Sag,« svarede den Anden, »der kan være delte Meninger om den. Men det forekommer mig, at jeg har hørt I var Soldat?«

»Medmindre at I skulde være født døv, Mr. Macgregor, vil I have hørt en god Del mere end det,« sagde Alan. »Jeg er ikke den eneste Mand i Appin, som kan føre et Vaaben, og da min Frænde og Høvding, Ardshiel, for ikke mange Aar siden havde et Sammenstød med en Herre af Eders Navn, har jeg ikke hørt, at Macgregor stod sig bedst ved det.«

»Mener I min Fader, Herre?« sagde Robin.

»Ja, det skulde ikke undre mig,« sagde Alan. »Den Herre, jeg taler om, havde den ilde Vane at føie Campbell til sit Navn.«

»Min Fader var en gammel Mand,« svarede Robin. »Partiet var ulige. I og jeg vilde afgive et bedre Par, Herre.«

»Jeg tænkte just paa det,« sagde Alan.

Jeg var halvt ude af Sengen og Duncan stod og holdt Øie med disse Kamphaner, rede til at lægge sig imellem ved den mindste Leilighed. Men da hine Ord vare udtalte, var Leiligheden kommen.

»I Herrer,« sagde han, og han var meget bleg, »jeg har tænkt paa noget ganske andet. Her ere mine Sækkepiber og her ere I to Herrer, som begge ere berømte Pibere. Det er en gammel Strid, hvilken af Jer, der er den bedste. Her er en god Leilighed til at afgjøre det.«

»Ei, ei, Herre,« sagde Alan, stadig henvendt til Robin, som han ikke havde Øinene fra, ligesaalidt som Robin fra ham. »Javel, jeg synes nok jeg har hørt Tale om noget af den Art. Kan I gjøre Musik, som Folk sige? Er I et Stykke af en Piber?«

»Jeg kan blæse som en Macrimmon!« udbrød Robin.

»Det er meget dristigt sagt,« sagde Alan.

»Jeg har gjort dristige Ord til Sandhed før idag,« svarede Robin, »og det overfor bedre Modstandere.«

»Det er let at forsøge det,« sagde Alan.

Duncan Dhu skyndte sig at hente det Par Sækkepiber, som var hans fornemste Eiendom og at sætte frem for sine Gjæster en Bedekølle og en Flaske af den Drik, som kaldes »Atholes Bryg« og er lavet af gammel Whisky, kogt Honning og sød Fløde, blandet i det rette Forhold. De to Fjender vare endnu i Krigshumeur, men de satte sig ned, hver paa sin Side af Tørveilden, stive og stramme. Maclaren opfordrede dem til at smage paa Bedekøllen og hans Hustrues Bryg, idet han erindrede dem om, at hun var paa Athole og vidt og bredt bekjendt for sin Dygtighed i Tillavningen af den Drik. Men Robin takkede og sagde, at det var til Skade for Lungerne.

»Jeg vil tillade mig at bemærke,« sagde Alan, »at jeg ikke har nydt en Krumme Brød i henved ti Timer, hvilket vil være til mere Skade for Lungerne end et hvilkensomhelst Bryg i Skotland.«

»Jeg vil ikke have nogen Fordel for Eder, Mr. Stewart,« svarede Robin. »Spis og drik, jeg vil gjøre Eder Selskab.«

De spiste nu hver en Bid af Kjødet og drak et Glas af Mrs. Maclarens Bryg; og efter mangfoldige Høfligheder tog Robin Piberne og spillede en lille Springdans paa en meget kunstig Maade.

»Ja, I kan blæse,« sagde Alan, og idet han tog Instrumentet fra sin Medbeiler, spillede han først den samme Springdans paa en lignende Maade som Robin, men varierede derpaa Themaet og pyntede det med mangfoldige Triller og Tremulanter.

Jeg havde glædet mig over Robins Spil, men var henrykt over Alans.

»Det er ikke saa ilde, Mr. Stewart,« sagde hans Medbeiler, »men I gjorde en Feil i Eders Triller.«

»Jeg!« udbrød Alan og Blodet steg op i hans Ansigt, »der lyver I!«

»Er I kjed af Piberne,« sagde Robin, »og ønsker I at ombytte dem med Sværdet?«

»Det er meget godt sagt, Mr. Macgregor,« svarede Alan, »og foreløbig (han lagde stærkt Eftertryk paa Ordet) tager jeg Løgnen tilbage. Jeg beraaber mig paa Duncan.«

»I har sandelig ikke behov at beraabe Jer paa Nogen,« sagde Robin. »I er selv en langt bedre Dommer end nogen Maclaren i Balquidder, for I er sandt for Gud en meget brav Piber af en Stewart at være. Giv mig Piberne.«

Alan gjorde, som han ønskede og Robin gav sig til at efterligne og rette en Del af Alans Variationer, som det lod til at han huskede nøie.

»Ei, I forstaaer Jer paa Musik,« sagde Alan mørk.

»Og nu skal I selv være Dommer, Mr. Stewart,« sagde Robin, og idet han tog Variationerne op fra Begyndelsen af, gik han dem helt igjennem, med et helt nyt Resultat og med saa megen Kunst og Følelse, en saa sjelden Smag og saa stor Færdighed i Trillerne, at jeg lyttede med Undren.

Hvad Alan angaaer, saa blev hans Ansigt mere mørkt og rødt, og han sad og tyggede paa

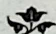
sine Fingre, ligesom et Menneske der lider en dyb Krænkelse. »Nu kan det være nok!« udbrød han. »I kan blæse paa Sækkepibe — gjøre det Meste ud af det.« Og han vilde reise sig op.

Men Robin strakte Haanden ud, som for at paabyde Stilhed, og slog over i en Krigssangs langsomme Tact. Det var i sig selv en smuk Melodi og den blev fortrinligt spillet, men den lod desuden til at være særlig knyttet til Appin Stewarterne og Alans Yndlingsmelodi. Robin havde neppe blæst de første Toner, før der kom et forandret Udtryk i Alans Ansigt; da Takten blev mere livlig, kunde han ikke sidde stille paa sin Plads, og længe før Stykket var tilende, var ethvert Spor af Vrede forsvunden og han havde ikke Tanke for andet end Musikken.

»Robin Oig,« sagde han, da denne var færdig, »I er en stor Piber. Det sømmer sig ikke for mig at blæse i samme Kongerige som I. Paa Ære! I har mere Musik i Eders Taske end jeg har i mit Hoved! Og skjøndt det bestandigt minder mig, at jeg maaske kunde vise Jer noget andet med det kolde Staal, det siger jeg Jer forud — saa vilde det ikke være sømmeligt! Det vilde stride imod mine Følelser at lemlæste en Mand, der kan blæse som I!«

Dermed var Striden bilagt; hele Natten gik Brygget rundt og Piberne fra Haand til Haand og Dagen brød frem, lys og klar, før Robin saa meget som tænkte paa at komme afsted.

Det var sidste Gang jeg saae ham, da jeg opholdt mig i Nederlandene ved Universitetet i Leyden, dengang han udstod sin Straf og blev hængt paa Grassmarket. Og jeg har fortalt dette saa udførligt, dels fordi det var den sidste Hændelse af nogen Betydning, som jeg oplevede i Høilandene og dels fordi (eftersom Manden blev hængt) det paa en vis Maade er Historie.

SEXOGTYVENDE CAPITEL.

Enden paa Flugten: Vi passere Forth.

Maaneden var som sagt endnu ikke tilende, men det var allerede langt inde i August og smukt, varmt Veir med alle Tegn paa en tidlig og god Høst, da jeg blev erklæret istand til at fortsætte Reisen. Der var nu saa stærk Ebbe i vor Pengepung, at vi fremfor alt maatte tænke paa at skynde os, for hvis vi ikke snart kom til Mr. Rankeillor, eller hvis han, naar vi kom der, skulde negte at hjælpe os, maatte vi omkomme. Alan mente desuden at Forfølgelsen nu var langt mindre ihærdig og Bredden af Forth ligesom selve Stirling-Broen, der er Hovedpassagen over Floden, neppe blev bevogtet med videre Omhu.

»Det er et Hovedprincip i militaire Sager,« sagde han, »at gaa der, hvor man mindst venter Jer. Forth er vor Bekymring; I kjender nok Ordsproget: ‚Forth holder de vilde Høilændere i Tømme!' Men hvis vi gaa rundt omkring Floden til Kippen eller Balfron, er det just der, at de ville holde Udkig for at faae Fingre i os. Men hvis vi gaa lige over den gamle Stirling-Bro, vil jeg holde mit Sværd paa, at de lade os passere uantastede.«

Den første Nat gik vi derfor hen til en Maclaren i Strathire, en Ven af Duncan, hvor vi sov den enogtyvende August og hvorfra vi ved Nattens Frembrud begave os videre til et nyt Standkvarter. Den toogtyvende laa vi i Lyngen paa en Skrænt i Uam Var, med Udsigt til en Flok Raadyr, og sov trygt i ti Timer; Solen skinnede og den duftende Lyng afgav det skjønneste Leie. Om Natten gik vi til Allan Water og fulgte det nedefter, og da vi kom til Udkanten af Bjergene laa hele Sletten ved Stirling for vore Fødder, saa flad som en Pandekage, med Byen og Fæstningen paa en Bakke midt i det, og Maanen skinnede paa Flodens Krumninger.

»Naa,« sagde Alan, »jeg veed ikke om I bryder Jer om det, men nu er I igjen i Eders eget Land. Klokken et inat passerede vi Høilandsgrænsen, og hvis vi nu blot kan slippe over jeres bugtede Vand, kan vi kaste vore Huer op i Luften.«

I Allan Water, tæt ved det Sted, hvor det falder i Forth, fandt vi en lille, sandet Ø, overgroet med Skræpper, Gaaseurter og lignende lave Planter, som lige kunde skjule os, naar vi laa fladt ned. Her opsloge vi vor Leir, med Udsigt til Stirling-Castle, hvor vi kunde høre Trommerne gaa, naar en Del af Garnisonen holdt Øvelser. Høstfolk arbeidede hele Dagen paa en Mark paa den ene Side af Floden; vi kunde høre Kornet falde for Seglene og Mændenes Stemmer, ja selv Ordene, naar de talte. Det var nødvendigt at lægge sig fladt ned paa Jorden og forholde sig roligt. Men Sandet paa den lille Ø var solvarmt, de grønne Planter skyggede for vore Hoveder, vi havde Mad og Drikke i Overflod; og for at sætte Kronen paa det Hele, havde vi Udsigt til at komme i Sikkerhed.

Saasnart Høstfolkene havde forladt deres Arbeide og Mørket var begyndt at falde paa, vadede vi iland og gik hen til Stirling-Broen, idet vi holdt os til Markerne og under Markgjærderne.

Broen ligger lige under Fæstningen; det er en gammel, høi, snever Bro med Tinder langs Brystværnet, og De kan nok forestille Dem med hvilken Interesse jeg betragtede den, ikke alene som et historisk berømt Sted, men som en sand Frelsens Port for Alan og mig. Maanen var endnu ikke staaet op, da vi kom dertil; nogle faa Lys skinnede ud fra Fæstningen og længere nede saaes enkelte oplyste Vinduer i Byen; men der herskede den dybeste Stilhed og der lod ikke til at være nogen Skildvagt paa Broen.

Jeg vilde gaa lige over Broen, men Alan var mere forsigtig.

»Der seer ud til at være Fred og ingen Fare,« sagde han, »men alligevel vil vi lægge os forsigtigt i Skjul bag Dæmningen og overbevise os.«

Her laa vi saa i henved et Kvarterstid, af og til hviskede vi, af og til laa vi stille og hørte ikke andet end Vandets Skvalpen mod Bropillerne. Endelig kom en gammel Kone hinkende ved en Krykkestok; først standsede hun et Øieblik, tætved det Sted hvor vi laa, og beklagede sig over den lange Vei hun havde gaaet; saa gik hun videre over Broen. Konen var saa lille og Natten endnu saa mørk, at vi snart tabte hende afsyne; vi hørte kun Lyden af hendes Skridt og hendes Stok og hendes Hoste forsvinde mere og mere.

»Nu maa hun være ovre,« hviskede jeg.

»Nei,« svarede Alan, »hendes Skridt lyde endnu hult paa Broen.«

Og idetsamme raabte en Stemme: »Hvem der?« og vi hørte Kolben af et Gevær rasle imod Stenene. Jeg antog, at Skildvagten havde sovet, saa at vi kunde være slupne over usete, hvis vi havde forsøgt det, men nu var han vaagen og Leiligheden var forspildt.

»Det lader sig ikke gjøre,« sagde Alan, »nei, aldrig i Evighed, David.«

Og uden at sige et Ord mere begyndte han at krybe henover Markerne, og da han var kommen et godt Stykke bort, reiste han sig op og slog ind paa en Vei, som førte i østlig Retning. Jeg kunde ikke begribe hvad han havde isinde, og jeg var virkelig saa nedtrykt ved Skuffelsen, at alt var mig ligegyldigt. For et Øieblik siden havde jeg seet mig selv banke paa Mr. Rankeillors Dør for at gjøre Fordring paa min Arv, ligesom Helten i en Ballade; og nu stod jeg her igjen, en omflakkende, forfulgt Vagabond, paa den feile Side af Forth.

»Hvad nu?« spurgte jeg.

»Hvad nu,« sagde Alan, »ja, hvad skal vi gjøre? De ere ikke saadanne Tosser, som jeg antog dem for. Det gjælder endnu om at slippe over Forth.«

»Men hvorfor skal vi gaa imod Øst?« spurgte jeg.

For at finde en Leilighed, ikke for andet!« sagde han. »Hvis vi ikke kan komme over Floden, maa vi se at slippe over Bugten.«

»Der er Vadesteder over Floden, men ingen over Bugten.«

»Ja vel er der Vadesteder og ovenikjøbet en Bro,« sagde Alan, »men hvad nytter det, naar de ere bevogtede?«

»Naa, naar galt skal være,« sagde jeg, »kan man da svømme over en Flod.«

»Ja, naar man kan svømme,« svarede han, »men jeg veed ikke af at I eller jeg besidder særlig Dygtighed i den Henseende; hvad mig angaaer, saa svømmer jeg ligesom en Sten.«

»Ja, det Samme er Tilfældet med mig, Alan,« sagde jeg, »men jeg seer, at vi have gjort feil Regning. Naar det er galt at komme over en Flod, er der al Grund til at tro, at det vil blive værre at komme over en Sø.«

»Men hvis jeg ikke tager feil, er der noget der hedder en Baad,« sagde Alan.

»Jo, og tillige noget der hedder Penge,« sagde jeg. »Men eftersom vi ikke har nogen af Delene, er det ligesaa godt, som om den aldrig havde existeret.«

»Naa, saa det troer I?« sagde Alan.

»Ja, jeg gjør,« sagde jeg.

»Hør, David,« sagde han, »I er et Menneske med liden Opfindsomhed og endnu mindre Tro. Men lad mig nu tænke mig om, og hvis jeg ikke kan tigge, laane eller stjæle en Baad, saa laver jeg en!«

»Det kan I gjøre,« sagde jeg. »Men der er en anden Ting: naar vi gaa over en Bro, fortæller den ingenting; men naar vi seile over Bugten, ligger Baaden paa den forkerte Side — der maa En have bragt den derhen — Landet maa allerede være allarmeret —«

»Menneske!« udbrød Alan, »naar jeg laver en Baad, sørger jeg tillige for at faae den bragt tilbage igjen! Lad mig nu være fri for mere af Jeres Snak, men brug Jeres Ben (for det kan I) — og lad Alan tænke for Jer.«

Vi gik hele Natten langsmed den nordre Flodbred under de høie Ochil-Bjerge, forbi Alloa og Clackmannan og Culross, og henad Kl. ti om Formiddagen kom vi til den lille Flække Limekilns, som ligger lige ved Vandet, og hvorfra man har Udsigt til Queensferry. Røg steg op fra Husene paa begge disse Steder og fra Landsbyerne og Avlsgaardene i Nærheden. Man var ved at høste; to Skibe laa for Anker og Baade kom og gik. Det Hele var et yderst fornøieligt Syn for mig, og jeg kunde ikke blive træt af at se paa disse hyggelige, grønne, opdyrkede Bakker og de virksomme Mennesker paa Landet og paa Søen.

Og desuden, derovre paa den sydlige Bred laa Mr. Rankeillors Hus, hvor jeg ikke nærede Tvivl om, at der ventede mig Rigdom; og her stod jeg paa den nordlige, klædt i en ussel Dragt af et fremmed Snit, med tre Shillings i hele mit Eie, en Pris sat paa mit Hoved og i Følge med en fredløs Mand.

»Aa, Alan!« udbrød jeg, »at tænke paa det! derovre, der venter mig alt hvad Hjertet kan begjære, og Fuglene flyve derover og Baade seile derover — enhver, som føler Lyst dertil, kan tage derover, kun jeg ikke! Aa, Alan, det er hjerteskjærende at tænke derpaa!«

I Limekilns tog vi ind i et lille Værtshus, hvor vi kjøbte lidt Brød og Ost af en kjøn ung Pige, som passede Forretningen. Brødet og Osten tog vi med os i den Mening at sidde og spise det i et lille Krat, som laa et kort Stykke derfra,

nede ved Søen. Medens vi gik, vedblev jeg at se over Vandet og sukke ved mig selv; og skjøndt jeg ikke tog nogen Notits af det, var Alan falden i Tanker. Pludselig standsede han.

»Lagde I Mærke til Pigen, som vi kjøbte dette af?« spurgte han og pegede paa Brødet og Osten.

»Ja vel,« svarede jeg, »det var en kjøn Pige, og hun saae saa rar ud.«

»Saa det syntes I?« udbrød han. »Det er godt Nyt.«

»Ved Alt hvad der er vidunderligt, hvorfor det?« sagde jeg. »Hvad Godt kan der være i det?«

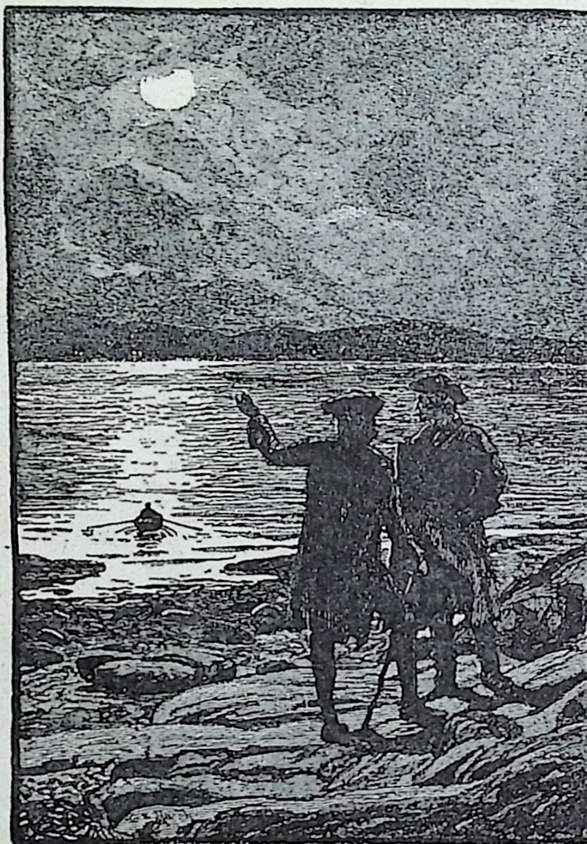
»Ei,« sagde Alan med et af sine komiske Blik, »jeg nærer et svagt Haab om, at det maaske kunde skaffe os den omtalte Baad.«

»Hvis der var en anden Udvei, vilde den vist være at foretrække,« sagde jeg.

»Ja det kan I sige, at I ikke veed,« sagde Alan. »Jeg mener ikke at Pigen skal blive forelsket i Jer, jeg vil blot have, at hun skal føle Deltagelse for Jer, David, og til den Ende er det slet ikke nødvendigt, at hun skal anse Jer for en Skjønhed. Lad mig engang se« (han mønstrede mig paa en komisk Maade) »jeg vilde ønske, at I var en lille Kjende blegere, men bortseet derfra vil I egne Jer godt for min Plan — I har et kjønt modfaldent LurendreierUdtryk, som om I havde stjaalet Klæderne fra et Fugleskræmsel. Kom, høire om og tilbage til Værtshuset for at hente Baaden.«

Jeg fulgte ham leende.

»David Balfour,« sagde han, »den Maade I tager Sagen paa viser, at I er en spøgefuld Herre, og jeg skal heller ikke negte, at det er en komisk Bestilling. Men ikkedestomindre, hvis I har noget tilovers for min Hals (for ikke at tale om Eders egen), vil I maaske være saa venlig at tage denne Sag alvorlig. Jeg agter at spille lidt Komedie, og Grunden dertil er mindst ligesaa alvorlig som Galgen for os To. Husk altsaa vel derpaa, om I behager, og opfør Eder derefter.«

»Det er en prægtig Pige,« sagde han endelig. (Pag. 474.)

Da vi kom i Nærheden af Flækken, fik han mig til at tage hans Arm og klynge mig til den ligesom En, der er næsten hjælpeløs af Træthed, og i det Øieblik, da han stødte Krodøren op, syntes han næsten at bære mig. Pigen lod overrasket (hvad hun sagtens kunde være) over vor hastige Tilbagekomst, men Alan gav sig ikke Stunder til en Forklaring, men hjalp mig hen til en Stol, bad om en Kop med Brændevin, som han lod mig nippe til, brækkede derpaa Osten og Brødet itu og madede mig, som man mader et Barn; alt dette med en alvorlig, bekymret og kjærlig Mine, som maatte have skuffet en Dommer. Det var intet Under, at Pigen blev saa greben af det Billede vi fremstillede: en stakkels syg og udaset Knøs og hans yderst omhyggelige Kammerat. Hun kom helt hen til os og stod med Ryggen lænet op til det nærmeste Bord.

»Hvad er der iveien med ham?« spurgte hun tilsidst.

Alan vendte sig om imod hende og til min store Forbauselse med et vist Raseri. »Hvad der er iveien?« udbrød han. »Han har gaaet flere hundrede Mil end der er Haar paa hans Hage og sovet tiere i vaad Lyng end i tørre Tæpper. Hvad der er iveien, siger hun! Der er nok iveien, skulde jeg mene!« og han blev ved at brumme, medens han madede mig.

»Han er noget ung til Sligt,« sagde Pigen.

»Altfor ung,« sagde Alan med Ryggen til hende.

»Han gjorde bedre i at ride,« sagde hun.

»Og hvorfra skulde jeg faae en Hest til ham?« skreg Alan og vendte sig om imod hende med det samme Udtryk af Raseri, »vil I have, at jeg skulde stjæle den?«

Jeg tænkte at hans Barskhed havde fornærmet hende og den lukkede ogsaa virkelig hendes Mund i Øieblikket. Men min Ledsager vidste meget godt hvad han gjorde, og ligesaa enfoldig han var i visse Retninger, ligesaa dreven var han ved en saadan Leilighed som denne.

»Det har I ikke behov at sige mig,« sagde hun tilsidst. »I er fine Folk.«

»Naa,« sagde Alan lidt formildet (jeg troer næsten imod sin Villie) ved denne ukunstlede Bemærkning, »og forudsat at vi virkelig er det, har I aldrig hørt, at fine Folk kan komme i Forlegenhed?«

Hun sukkede, som om hun selv var en fornem Dame, der var gjort arveløs.

»Jo,« sagde hun, »det er meget sandt!«

Jeg var imidlertid ærgerlig over den Rolle jeg spillede og sad tungebunden baade af Skamfuldhed og Lystighed; kun engang kunde jeg ikke dy mig længer og bad Alan lade mig være, da jeg allerede følte mig bedre. Men Stemmen svigtede mig, da jeg altid har hadet at tage Del i Løgn, men min Forvirring hjalp med til Komedien, da Pigen aabenbart satte min hæse Røst i Forbindelse med Sygdom og Udmattelse.

»Har han ingen Slægtninge?« spurgte hun med Graad i Stemmen.

»Jo, vel har han det,« udbrød Alan, »hvis vi blot kunde komme til dem! — Slægtninge, og tilmed rige Slægtninge, Senge at ligge i, Mad at spise, Læger at se til ham — og her maa han traske om i Slud og Blæst og sove i Lyngen ligesom en Tigger.«

»Men hvorfor det?« spurgte Pigen.

»Min Kjære,« sagde Alan, »jeg kan ikke sige Jer det rentud; men jeg skal sige Jer, hvad jeg vil gjøre istedetfor; jeg vil fløite en Stump af en Melodi for Jer.« Og dermed lagde han sig over Bordet og fløitede, ganske simpelt, men med vidunderlig smuk Følelse, nogle enkelte Tacter af »*Charlie is my darling.*«

»Tys,« sagde hun og saae over Skulderen henimod Døren.

»Se, det er Sagen,« sagde Alan.

»Og saa ung han er!« udbrød Pigen.

»Han er gammel nok til —« og Alan lod Fingeren glide henover sin Nakke; dermed mente han at jeg var gammel nok til at miste Hovedet.

»Det vilde være Synd og Skam,« udbrød hun og blev blussende rød.

»Det er hvad det vilde,« sagde Alan, »medmindre vi forhindre det.«

Ved disse Ord vendte Pigen sig om og løb ud af Stuen, idet hun lod os alene derinde, Alan i ypperligt Humeur over den vellykkede Plan, og jeg ærgerlig over at blive kaldt en Jacobiter og behandlet som et Barn.

»Alan,« udbrød jeg, »jeg holder det ikke ud længer.«

»Saa maa I ogsaa tage Følgerne, David,« sagde han. »For hvis I nu vælter Potten, maa I selv rage Eders Liv ud af Ilden, men Alan Breck er en død Mand.«

Dette var saa sandt, at jeg blot kunde sukke, men mit Suk tjente kun til at fremme Alans Formaal, da det blev hørt af Pigen, som kom farende ind igjen med en Budding og en Flaske stærk Ale.

»Stakkels Lam,« sagde hun, og da hun havde sat Maden paa Bordet, klappede hun mig venligt paa Skulderen ligesom for at opmuntre mig. Saa bad hun os om at tage for os af Retterne og sagde, at vi ikke havde mere at betale, da Kroen var hendes egen, eller rettere sagt hendes Faders, men han var taget til Pittencrieff og blev borte hele Dagen. Vi lode os ikke bede to Gange, da Brød og Ost er en tør Kost og Buddingen smagte fortrinligt; og medens vi sade og spiste, indtog hun sin forrige Plads ved det nærmeste Bord, saae paa os, grundede, rynkede Panden og trak Snippen af sit Forklæde gjennem Haanden.

»Jeg staaer og tænker paa at I har en lang Tunge,« sagde hun til Alan.

»Ja,« sagde Alan, »men I seer, jeg kjender de Folk jeg taler til.«

»Jeg vilde aldrig forraade Jer,« sagde hun, »hvis I mener det.«

»Nei,« sagde han, »I er ikke af den Slags. Men jeg vil sige Jer, hvad I vil gjøre: I vil hjælpe.«

»Jeg kan ikke,« sagde hun og rystede paa Hovedet. »Nei, jeg kan ikke.«

»Nei,« sagde Alan, »men hvis I kunde.«

Hun svarede ikke.

»Se nu, min Pige,« sagde Alan, »der findes Baade i Kongeriget Fife, for jeg saae to (ikke færre) nede paa Stranden, da jeg kom her til Byen. Hvis vi nu kunde raade over en Baad, for i Ly af Natten at komme over til Lothian, og et taust, bravt Menneske, der kunde bringe Baaden tilbage igjen og bevare en Hemmelighed, vilde to Sjæle blive frelste — min efter al Sandsynlighed — hans saa sikkert som Døden. Hvis vi ikke faae den omtalte Baad, have vi kun tre Shillings i vort Eie, og hvor skal vi gaa hen, og hvad skal vi gjøre, og hvad anden Udvei har vi end Galgens Lænker — jeg giver Jer mit Ord paa det, jeg kjender ingen! Skal vi gaa herfra uden Baaden, lille Pige? Skal I ligge i Jeres varme Seng og tænke paa os, naar Blæsten tuder i Skorstenen og Regnen pisker paa Taget? Skal I spise Eders Mad ved Skjæret af en knittrende Ild og tænke paa denne min stakkels syge Dreng, der vandrer om i Moser og Kjær og bider i sine Fingerspidser af Sult og Kulde? Hvad enten han er syg eller rask, maa han bestandig videre; med Døden i sit Hjerte maa han bestandig traske om i Regnen paa de lange Veie; og naar han udaander sit sidste Suk paa en kold Stenhob, vil der ikke være andre Venner hos ham end mig og Gud.«

Jeg kunde se, at disse Ord satte Pigen i stor Forlegenhed, idet hun var tilbøielig til at hjælpe os, men alligevel nærede en vis Frygt for at hjælpe Forbrydere, og derfor besluttede jeg mig til at tage Ordet og fjerne hendes Betænkeligheder ved en Portion af Sandheden.

»Har I nogensinde hørt Tale om Mr. Rankeillor ovre i Færgestedet?« spurgte jeg.

»Rankeillor, Skriveren,« udbrød hun. »Ja, det har jeg rigtignok.«

»Godt,« sagde jeg, »det er ham jeg skal til, saa I kan deraf bedømme hvorvidt jeg er en Misdæder; og jeg vil fortælle Jer endnu mere, at skjøndt jeg virkelig, ved en grusom Feiltagelse, er i nogen Livsfare, har Kong Georg ingen mere trofast Ven i hele Skotland end mig.«

Ved disse Ord opklaredes hendes Ansigt betydeligt, skjøndt Alans formørkedes.

»Det er mere end jeg vilde spørge om,« sagde hun. »Mr. Rankeillor er en bekjendt Mand.« Og hun bad os om at ende vort Maaltid, forlade Flækken saasnart som muligt og skjule os i det lille Krat ved Flodbredden. »Og I kan stole paa mig,« sagde hun, »jeg skal nok finde Midler til at sætte Jer over.«

Nu tøvede vi ikke længe, trykkede hendes Haand, gjorde kort Proces med Buddingen, brød atter op fra Limekilns og søgte hen til Krattet. Det var en smal Strimmel, som bestod af henved en Snes Hyldetræer og Tjørnebuske og nogle faa unge Asketræer, ikke tætte nok til at dølge os for de Forbigaaende paa Veien eller Flodbredden. Her maatte vi imidlertid ligge og trøste os med det gode varme Veir og de gode Forhaabninger, vi nu havde om at komme i Sikkerhed, og lagde meget omstændeligt Planer til hvad vi saa skulde gjøre.

Vi bleve kun forstyrrede engang hele Dagen: da en omvankende Sækkepiber kom og satte sig i Krattet hos os; en drukken Hund med rød Næse og rindende Øine, en stor Flaske Whisky i Lommen og en lang Historie om Fortrædeligheder, der vare tilføiede ham af en hel Masse Mennesker, ligefra Lordretspræsidenten, som havde negtet ham Retfærdighed, og ned til Politiet i Inverkeithing, som havde givet ham mere af den end han ønskede. Det var umuligt andet end at han maatte fatte Mistanke til to Mænd, som skjulte sig hele Dagen i et Krat og ikke havde noget at tage sig for. I al den Tid han blev der, holdt han os til Ilden med nysgjerrige Spørgsmaal, og efter at han var gaaet, da han neppe var et Menneske, som vilde holde Tand for Tunge, vare vi desto mere utaalmodige efter selv at komme afsted.

Dagen gik tilende og Natten brød frem stille og klar; Lys bleve tændte i Husene og atter slukkede, det ene efter det andet; men Klokken var over elleve og vi havde længe været pinte af Bekymringer, da vi endelig hørte Aareslag ude paa Vandet. Vi speidede ud og saae Pigen selv komme roende i en Baad. Hun havde ikke betroet vore Affairer til nogen, ikke engang til sin Kjæreste, hvis hun havde en, men da hendes Fader var gaaet til Ro, havde hun forladt Huset gjennem et Vindue, taget en Naboes Baad og var seilet afsted alene.

Jeg vidste ikke hvordan jeg skulde finde Udtryk for min Taknemmelighed, men hun var ikke mindre forlegen ved Tanken om at modtage vor Tak og bad os ikke at spilde Tiden og forholde os stille, thi hvad det gjaldt om var Hurtighed og Taushed; og hun havde sat os i Land i Lothian, havde trykket vore Hænder, var igjen ude paa Søen og roede tilbage til Limekilns, uden at der var yttret et Ord hverken om hendes Tjeneste eller vor Taknemmelighed.

Selv efterat hun var borte, kunde vi ikke finde Ord, som virkelig passede til en saadan Venlighed. Kun Alan stod længe paa Stranden og rystede paa Hovedet.

»Det er en prægtig Pige,« sagde han endelig, »David, det er en prægtig Pige.« Og en Timestid senere, da vi laa i en Fordybning ved Stranden, og jeg allerede var ved at falde isøvn, brød han igjen ud i Lovtaler over hende. Hvad mig angaaer kunde jeg ikke sige noget, hun var en saa enfoldig Skabning, at mit Hjerte krympede sig baade af Samvittighedsnag og Frygt; Samvittighedsnag over at vi havde draget Nytte af hendes Uvidenhed, og Frygt for at vi paa nogen Maade skulde have draget hende med ind i vor farefulde Stilling.

(Sluttes.)

I Hungerleiren.

I DET MØRKESTE AFRIKA.

En Fortælling om Stanleys sidste Reise. Efter »Darkest Africa« ved Al. S.

(2. Fortsættelse.)

Da Jephson kom tilbage til den arabiske Koloni, afsendte han følgende Beretning til Stanley:

— »Om Eftermiddagen naaede jeg Floden, overskred denne og opslog vor Leir. Næste Morgen tidlig brød vi atter op og kom henad Middag til det Sted, hvor vi havde overskredet Floden, dengang vi, halvdøde af Sult, vandrede om for at opsøge Araberne. De Tegn og Pilespidser, med hvilke vi havde mærket Træerne for at underrette Førerne om, at vi vare gaaede over Floden, vare endnu friske. Samme Aften kom jeg til en anden af vore Leirpladser og den følgende Dag tilbagelagde vi næsten tre af vore tidligere Marcher. I Dagens Løb opdagede vi Skeletterne af tre af vore Folk, som vare blevne tilbage og sultede ihjel; de mindede paa den skrækkeligste Maade om den Elendighed, vi nylig havde overstaaet.

Saasnart det dagedes den 29. October, brød jeg op, da jeg var besluttet paa endnu samme Dag at træffe Nelson og afgjøre Spørgsmaalet, om han endnu var ilive. Kun fulgt af en eneste Mand befandt jeg mig snart langt forud for mine øvrige Folk. Da jeg kom i Nærheden af Nelsons Leir, paakom der mig en febrilsk Utaalmodighed efter at erfare hans Skjæbne, og jeg trængte rask frem, gjennem Flod og Bæk og Sump og over Bakker, som vore forhungrede Folk med de enkelte Dele af Baaden langsomt og med Møie havde slæbt sig henover. Idag kom vi meget hurtigt over alle Vanskeligheder; atter vidnede Skeletterne langs Veien om de Prøvelser, vi havde udstaaet. Da jeg steg ned i Nelsons Leir, hørte jeg ingen anden Lyd end to Døendes Stønnen inde i et Telt; hele Stedet havde et Præg af Forladthed og Sorg. Jeg gik sagte rundt omkring Teltet og fandt Nelson siddende der; vi trykkede hinandens Haand, saa vendte den stakkels Fyr sig bort og sukkede og mumlede noget om hvor afkræftet han var.

Nelson havde forandret sig meget; han var afkræftet og mager og havde dybe Rynker om Øine og Mund. Han fortalte mig om sine Bekymringer, da den ene Dag gik efter den anden

og ingen Hjælp kom; endelig var han kommen til den Overbevisning, at der maatte være tilstødt os noget og vi havde været tvungne til at forlade ham. Han havde hovedsagelig levet af Frugter og Svampe, som hans to Drenge hver Dag havde bragt ham. Af de 56 Mand, han havde havt hos sig, vare kun fem tilbage, og af disse laa to for Døden. Alle de andre vare enten deserterede eller omkomne.

Jeg gav ham de Levnetsmidler, som De havde sendt ham, og som jeg underveis havde passet nøie paa; han lod strax en af Hønsene og nogen Vælling koge, den første nærende Føde, han havde faaet i mange Dage. Efterat jeg havde opholdt mig nogle Timer hos ham, kom ogsaa mine Folk til og flokkedes om Teltet for at ønske ham tillykke.

Som De vil erindre, havde Nelson i flere Dage, før vi forlode ham, lidt af daarlige Fødder, saa at han i al den Tid, han var her, ikke havde kunnet forlade Teltet. Engang havde han ti Bylder paa den ene Fod, nu er han imidlertid nogenlunde rask igjen og mener at være istand til at marchere langsomt. Den 30. October tiltraadte vi Tilbagemarchen. Jeg uddelte de fleste Byrder til Manjema'erne og Sansibariterne, men var tvungen til at lade 13 Kister Ammunition og 7 andre Byrder blive tilbage. Jeg har gravet dem ned, saa at Parke kan hente dem senere.

Nelson holdt Marchen bedre ud, end jeg havde ventet, selv om han ogsaa var meget udmattet mod Enden af Dagen. Paa Tilbageveien overskrede vi Floden længere nedefter og droge saa langsmed den høire Bred, indtil vi en Dagsreise fra Arabernes Leir stødte paa Deres gamle Vei. Her saae vi endnu flere Skeletter, paa et Sted laa tre ikke 200 Meter fra hinanden.

Den femte Dag, d. v. s. den 3. November, naaede vi Araberleiren og havde saaledes opfyldt vort Hverv. Trods Marchen er Nelson nu kommen fuldstændig til Kræfter igjen, men han kan ikke sove om Natten og befinder sig endnu i en nerveus og stærk ophidset Tilstand, men jeg haaber dog, at Hvilen i Araberleiren vil lade ham gjenvinde sit Helbred. Det er sikkert, at han ved sin Helbredstilstand ikke havde kunnet følge med os paa vor Søgen efter Levnetsmidler; han vilde være styrtet om underveis.«

V.

Gjennem Skoven til Masamboni's Pic.

Imidlertid marcherede Stanley videre, med en Afdeling Manjema'er som Veivisere, og kom til Balassernes Land, hvor Landsbyerne vare omgivne af udstrakte Lysninger, opfyldte af fældede Træer, som laa paakryds og tvers over hverandre og kun med største Møie og Livsfare kunde passeres, især om Morgenen, naar Stammerne vare glatte af Duggen og gjorte endnu mere slibrede af Fortroppens lerede Fødder.

Navnlig var Veien fra Mambungu mod Øst opfyldt af disse uhyre Forskansninger. Man havde fældet de høieste Træer og i saa stort Antal, som om man havde isinde at bygge en hel Krigsflaade; Træerne laa hulter til bulter mellem hverandre, Grenene dannede hele Bakker, den ene ovenover den anden og midt i denne Skovruin voxede Bananer, Paradisfigerner, vilde Vindruer, Snylteplanter, epheuagtige Ranker, Snerler o. s. v. og gjennem alt dette maatte den stakkels Colonne ase sig frem.

Hver Dag henad Aften trak Skyer op, og Tordenen drønede gjennem Skoven, mangfoldiggjort af Ekkoet, Lynene knittrede, kappede Kronerne af nogle Træer, og spaltede og splintrede andre; Regnen strømmede ned, og i deres blodfattige Tilstand begyndte Folkene at fryse og blive modfaldne. Men paa selve Marchen var Forsynet dem gunstigt, Solen skinnede ind mellem Grenene og opklarede Stemningen, lod Skovens Haller og Gange fremtræde i vidunderlig Skjønhed, forvandlede de smukke, slanke Træstammer til graa Marmorsøiler og Dug- og Regndraaberne til funklende Brillanter, opmuntrede de usynlige Fugle til at istemme deres livlige, afvexlende Sange, medens Papegøier skreg og fløitede af bedste Evne og Flokke af Aber gjorde kaade Spilopper, og i det Fjerne forkyndte dybe Brøl, at en Soko- eller Chimpanse-Familie morede sig med en eller anden vild Sport i dens Smuthul.

Colonnen passerede flere forladte Dverglandsbyer, overskred Vandskjellet mellem Floderne Ihuru og Ituri og kom den 7. November til en Landsby, Vest-Indekaru, som var beliggende paa Siden af et høit Bjerg, 1249 Meter over Havets Overflade. Herfra havde de for første Gang et Overblik over Engen. Nedenunder dem udbredte Skoven sig, saa langt Øiet naaede, som en bølgende Løvslette, saa uafbrudt og tæt, at man kunde fristes til at tro paa Muligheden af at betræde den. Hvor misundte de Reisende ikke Ørnene og Gribbene, som uhindrede kredsede gjennem den rolige Luft, og ønskede sig Vinger for at kunne følge med dem, bort fra de slemme Manjema'er, som plagede og haanede Folkene og voldte Stanley mangfoldige Ærgrelser ved deres Grusomhed, Ondskab og Havesyge. Vest-Indekaru dannede imidlertid den yderste Grænse for Araberkoloniens Territorium, hvorved Stanley til en vis Grad fik mere frie Hænder, skjøndt Manjema'erne skulde følge med til Ibwiri.

Den 10. November indtraf Colonnen i Ibwiri, efter at have passeret gjennem flere for nylig forladte Dverglandsbyer og over otte Floder. Araberne vare dragne derhen i Forveien og havde lagt Beslag paa de betydelige Forraad af Mais, som fandtes der. Stanley fik imidlertid Nys herom, og da Manjema'ernes Fører, Chamis, gjorde

det Forslag, at Expeditionen skulde besætte den vestlige Halvdel af Landsbyen, men han og hans Folk den østlige Side, erklærede Stanley, at da de nu havde forladt hans Herres Omraade og som Følge deraf gjorde Fordring paa hele Landet mod Øst, kunde de herefter undvære hans Forslag om hvad de skulde gjøre, og ikke et Maiskorn, eller en Paradisfigen eller Banan eller nogetsomhelst af Landets Produkter maatte føres bort uden hans, Stanleys, Tilladelse.

Stanley sagde ham endvidere, at intet Folk paa Jorden vilde have taalt de Skamløsheder og Krænkelser, som Manjema'erne havde tilføiet Sansibariterne, men fra nu af vilde det staa disse frit for efter bedste Evne at øve Gjengjældelse for saadanne Fornærmelser. Chamis var lutter Underdanighed og samtykkede i alt.

Der blev nu truffet den Aftale, at den vestlige Halvdel af Lysningen ved Ibwiri skulde overlades til Expeditionens Raadighed, medens de Indfødte skulde beholde den østlige Del fra en vis Flod af som deres Omraade. Manjema'en Chamis maatte ogsaa anerkjende denne Overenskomst. Borjo, den vigtigste Høvding i dette Balesse-Distrikt, fik en Pakke Messingstænger og forærede til Gjengjæld fem Høns og en Ged.

Det var en vigtig Dag. Siden den 31. August havde ikke et eneste Medlem af Expeditionen kunnet spise sig fuldstændig mæt, og her fandtes Bananer, modne og umodne Paradisfigener, Kartofler, Urter, Yams, Bønner, Sukkerrør, Mais, og Meloner i saadan Mængde, at Folkene, selv om de havde været Elefanter, ikke havde kunnet fortære hele det opsamlede Forraad i mindre end ti Dage. Nu kunde de endelig stille deres nagende Sult, og da de vare nødsagede til at vente her paa Jephson og nogle og tredsindstyve Sansibariter — 40 Mand af Hjælpecolonnen, Baadmandskabet og de Helbredte fra Ipoto — maatte de gode Følger af Overflødigheden snart vise sig. Men endnu vare Folkene hæslige at se til, magre og nøgne som de vare. Nøgne, fordi de i Ugarrowwas Station og Ipoto havde solgt deres Klædningsstykker for Levnetsmidler, og de havde intet Kjød paa Kroppen, fordi de under den 73 Dages Hungersnød og 13 Dages fuldstændige Mangel vare afmagrede til Skeletter. De vare meget afkræftede og saae i enhver Henseende daarlige ud; deres Hudfarve, som ellers lignede prægtig, ferniseret Bronce, var bleven til en Blanding af skident Sort og Træaske, deres rullende Øine røbede Sygdom, Urenheder i Blodet og Forhærdelse af Leveren; Kroppens smukke Omrids og Musklernes fine Linier vare fuldstændig forsvundne. De hørte mere hjemme i et Benhus end i en Leir af Mænd, som bestandig skulde være rede til Kamp.

Den 16. November, Kl. 3 om Eftermiddagen, indtraf Jephson, der, som vi veed, glimrende havde udført sit Hverv, medens Capitain Nelson, at dømme efter et medbragt Brev til Stanley, kun syntes at være befriet fra sin skrækkelige Nød for at komme i en lignende fortvivlet Situation midt i Ipotos Overflod. »Da vi i to Dage ikke havde modtaget Levnetsmidler,« skrev han, »sendte jeg Bud til Ismaili, som, efter først at have gjort en Del Vanskeligheder, sendte os lidt Mel. For Øieblikket lever jeg af at sælge mit Tøi, da vi neppe faae noget af Høvdingen. Idag gik vi, Dr. Parke og jeg, med Hamis Pari som Tolk til Høvdingen og talte med ham om Levnetsmidler; han sagde, at De ikke havde *truffen nogen Aftale med ham om mit* Underhold, og han underholdt kun Doctoren og mig af egen Gavmildhed, men negtede at fodre vore Drenge, tre i alt (vi kunne ikke hjælpe os med færre), da De ikke har givet ham noget Paalæg desangaaende.«

Den følgende Dag tog Chamis afsted med sine Manjema'er, uden at sige Farvel. »Jeg har aldrig været saa utilfreds med mig selv,« siger Stanley, »som paa den Tid, da jeg maatte behandle disse Folk saa venligt og tillade dem at drage hjem, uden at have den Tilfredsstillelse at sige dem min private Mening om Manjema'erne i Almindelighed og Banden i Ipoto i Særdeleshed. Jeg var bleven slaaet paa alle Punkter; de tvang mig til at give dem en ædelmodig Behandling og afnødte mig ovenikjøbet tilsidst den Forpligtelse at besørge deres stjaalne Elfenben videre. Og alligevel var jeg paa en vis Maade taknemmelig for, at de ikke havde udbyttet min Stilling endnu mere. Da Capitain Nelson, Dr. Parke og henved 30 Mand vare i deres Magt, havde de kunnet tvinge mig til tusinde Indrømmelser, hvad de heldigvis ikke gjorde.«

Følgerne af Forbindelsen med Manjema'erne viste sig snart. De Indfødte vare hidtil optraadte meget venlige mod Stanley og hans Folk, men Manjema'ernes Overgreb havde ophidset dem og bragt dem til at gribe til Vaaben. Fjendtlighederne begyndte med, at en Mand, ved Navn Simba, fik et Pileskud i Underlivet, da han var nede ved Floden for at hente Vand. Da han i sine Kammeraters bekymrede Ansigter kunde læse, at Saaret var dødeligt, ladede han sit Remingtongevær, efter at han var baaret ind i sin Hytte, og skjød sig.

De Betragtninger, som Sansibariterne anstillede over Selvmordet, vare mærkelige; Telttjeneren Sali udtalte sig paa følgende Maade:

»Tænk blot, Simba, en stakkels Djævel, som ikke eier det Ringeste, uden Navn, Hjem, Eiendom eller Ære, begaaer Selvmord. Hvis han var en rig Araber, en Hindu-Kjøbmand, Høvedsmand, Gouverneur over et Distrikt eller en Hvid, som har havt Uheld med sig eller er bleven et Offer for Vanære eller Skjændsel, ja, saa kunde der være Mening i Selvmordet; men denne Simba, som ikke var andet end Slave,

en Udstødt fra Unjanjembe, som i hele den vide Verden ikke har nogen anden Ven, end de stakkels Skabninger i hans Compagni her i Leiren, gaaer hen og dræber sig ligesom en rig Mand! Bah, kast ham ind i Skoven og lad ham raadne op! Hvad Ret har han til Æren af en Kiste og en Begravelse?« Det var hans Fællers almindelige Mening, om de end ikke udtrykkede sig saa elegant som Sali i hans dybe Indignation over et saadant Hovmod.

Den 19. November indtraf Uledi, Styrmanden paa »Advance,« med sit Baadmandskab og meldte at 15 Helbredte vare underveis. Om Aftenen ankom disse til Leiren.

Efter Ankomsten til Ibwiri vare de fleste af Folkene daglig tiltagne et Pund i Vægt. Nogle vare blevne rene Kolosser, deres Øine begyndte at lyne, og deres Hud blev ligesaa glinsende som før. I de sidste Aftener havde de ovenikjøbet prøvet paa at synge, idet de nynnede Melodier, medens de knuste deres Mais, og naar de havde spist til Aften sang Viser til Maanen. Man hørte ogsaa tidt hjertelig Latter. En Eftermiddag havde to unge Knegte arrangeret en Nævekamp, ved hvilken kraftige Puf bleve uddelte. Livet var pludseligt vendt tilbage; Tankerne dreiede sig ikke længer om Døden og kjære Venner i det fjerne Hjem, nu saae man glad Fremtiden imøde, talte om Græslandet med dets bølgende Sletter og Græsgange, befolkede med fede Kreaturer, talte om fulde Yvere, Faarenes høie Pukler og Fedthaler, om de med Hirse og Sesam opfyldte Lader, Krukker med Sogga, Pombe og andre gode Sager; og i Drømme saae de Havnen ved Søen, hvor den hvide Mands Dampskibe laa for Anker.

Alle ønskede nu blot at komme afsted og mente at have holdt Rast længe nok. Den 24. November, ved Solopgang, blæste den sudanesiske Trompeter Signalet til Opbrud i saa muntre Toner, at de fandt Gjenklang hos Alle. Folkene raabte: »Færdig, færdig, Herre!« Officiererne havde ikke nødig at klage over Tværhed og Sendrægtighed; der var ikke en eneste Efternøler i Leiren, og det var en Colonne af lykkelige Mennesker, som droge ud af Landsbyen.

I Løbet af tre Kvarter kom de til Balesse-Høvdingen Borjos Landsby, som var beliggende paa et jevnt, høit Terrain, helt omgiven af den mørke, skjæbnesvangre, ugjæstfrie Urskov. Efter en kort Rast fortsattes Marchen og efterat have passeret flere forladte Landsbyer, deriblandt en stor Dverglandsby, bestaaende af 92 Hytter, kom de den 30. November til et høit Bjerg, hvorfra de for første Gang havde Udsigt til det forjættede Land. Den store Skov, i hvilken de saa længe havde været begravede, og hvis Grænse de nu havde naaet, syntes uforandret og uafbrudt at fortsætte sig mod Nordost, mod Øst derimod udstrakte sig græsbevoxede Sletter og Bakker, gjennemstrømmede af Floder og bedækkede med Lunde og Trægrupper, som naaede helt hen til en Række Bjerge, der lukkede for Udsigten, og ved hvis Fod det længe attraaede Maal maatte ligge.

Folkene ilede op ad Skrænten, og endnu før de klædte deres Tanker i Ord, syntes deres spørgende Blikke at sige: »Er det sandt? Er det ikke Løgn? Er det muligt, at vi staa ved Enden af dette Skovfængsel?« De overbeviste sig selv, og da de et Øieblik efter havde afkastet deres Byrder, stirrede de med glad Undren paa det Billede, som oprullede sig for dem. Længselsfulde strakte de Armene ud imod det herlige Land, Alle saae i taknemmelig Ærbødighed op mod den klare, blaa Himmel, og efterat de længe som fortryllede havde betragtet Solen, sukkede de dybt; da de vendte sig om, for at betragte den mørke Skov, der mod Vest fortsatte sig langt ud i det Fjerne, knyttede de Hænderne og truede ad den. I deres pludselige Glæde sammenlignede de den med Helvede, anklagede den for at have dræbt hundrede af deres Kammerater og gav den Øgenavne. Men den store Skov, der udbredte sig som en hel Verdensdel foran dem, lig et stort sovende Dyr, hvis Uddunstninger indhyllede det i et tyndt Slør, svarede ikke, men laa der i sin uendelige Ensomhed, ubarmhjertig og ubønhørlig som altid.

Den 1. December steg de atter ned ad Bjerget, hvis høie Top Stanley havde opkaldt efter Bibelens Pisgah, og kom om Formiddagen til en stor Landsby, Ijugu, som selvfølgelig var forladt, da de Indfødte i Skovene meget hurtigt blive underrettede om Fremmedes Ankomst.

Den 2. December stødte de, efter længe at have irret om i Skoven, pludselig paa en Landsby, hvis kegleformede Tage vare bedækkede med Græs, en Opdagelse, som blev hilset med høie Glædesraab. En af Folkene kastede sig bogstavelig over Græsset og kyssede det. Under Middagshvilen benyttede nogle af de unge Folk Leiligheden til at undersøge Nabolaget og vendte tilbage med et Knippe grønt Græs, der blev modtaget med samme Glæde, som den hvormed Noah og hans Familie maa have modtaget Duen med Oliegrenen. Folkene meldte imidlertid, at den Vei, de hidtil havde fulgt, førte hen til en Sump, og da Sumpe ere en Skræk for belæssede Karavaner, droge de om Eftermiddagen i sydsydostlig Retning og kom efter halvanden Times March til Indesura, en Landsby eller rettere sagt et District, som bestod af flere smaa Kolonier af kegleformede Hytter med Græstag. Her gjorde de Holdt.

Strax efter saae de, at en Mand, som var steget op paa Huset for at udbedre Taget, skyggede med Haanden for Øinene, og stirrede ivrigt efter noget, og et Øieblik efter raabte han saa høit,

at det kunde høres over hele Landsbyen: »Jeg kan se Græslandet, vi ere lige ved det!«

»Naa,« svarede En spottende, »kan Du ikke ogsaa se Søen og Dampskibet og Paschaen, som vi lede efter.«

De fleste vare imidlertid sprungne op ved denne Efterretning. Nogle klattrede op paa Tagene, andre op i Træerne, og strax efter lød det i Chor: »Ja, sandelig, det er den rene Sandhed. Det aabne Land ligger lige foran os og vi vidste det ikke. Sandelig, det er kun et Pileskud herfra. Ak, naar vi først ere der, saa Farvel Mørke og Blindhed!«

Da en af Folkene gik ned til Floden for at hente Vand, traadte en gammel Kvinde ud fra Tykningen, og han smed sin Vandkrukke og greb fat i hende. Men hun havde gode Kræfter og satte sig ivrigt til Modværge. Men Manden var alligevel den Stærkeste og slæbte hende med ind i Leiren. Ved venlig Behandling og gode Ord og især ved at stoppe en lang Pibe til hende, blev hun tilsidst mere medgjørlig og fortalte, at Stedet hed Indesura, Beboerne Wanjasura, og at de slukkede deres Tørst i Ituris Vand. Mange Dagsreiser mod Øst fandtes en stor, bred Strøm, langt, langt bredere end Ituri, med Kanoer saa brede som et Hus (3 Meter), hvori sex Personer kunde faae Plads; nogle Dagsreiser mod Nord boede en mægtig Stamme, kaldet Bansansa, og Øst for denne et andet Folk, Bakandi; begge Stammer eiede talrige Hjorder, vare tappre, krigeriske og rige paa Hornkvæg, Kauris og Messingstænger.

Den fangne Gamle, hvis eneste Pynt bestod i en stor Træskive, anbragt i Overlæben, fik nu et nyt Anfald af Stædighed og begyndte at skjælde ud paa dem Allesammen, med Undtagelse af en undseelig, skjægløs Ungersvend, som hun tilsyneladende havde kastet sin Kjærlighed paa, men den dumme Knegt blev bange for hende, troede hun var en Hex og greb Flugten.

Efterat have recognosceret Terrainet forlode de den 4. December Indesura, overskred Ituri og kom til et smalt Belte af høie Træer, i hvilket de marcherede videre, anførte af Jephson, som fulgte en bred Elefantsti, der endelig mundede ud paa en udstrakt Slette, saa grøn som en Haveplaine. »Hvis jeg tør slutte fra mig selv til de Andre,« siger Stanley, »saa havde vi, da vi betraadte det unge Grønsvær, en Følelse, som om vi vare blevne en halv Snes Aar yngre. Med lange Skridt ilede vi fremad, og tilsidst, da vor Bevægelse ikke længer lod sig beherske, satte hele Karavanen i Løb. Alles Hjerter syntes at udvide sig og svulme af barnlig Glæde. Den blaa Himmel foroven havde endnu aldrig forekommet os saa stor og høi, saa ren og klar, som i dette Øieblik. Vi stirrede ovenikjøbet ind i Solen, uden at blive blændet af dens glødende Klarhed. Det unge Græs, som kun var en Maaned gammel, blev kjærtegnet af en mild Brise, og bevægede sig frem og tilbage, som om det vilde vise os de smukke Nuancer i dets friske grønne Farve. Fugle, som vi ikke havde seet saa længe, seilede og kredsede gjennem den klare Luft, mindre og større Elsdyrantiloper stode paa en græsbevoxet Bakke og betragtede os forundret, for derpaa at fare afsted, staa stille igjen og give deres Forbauselse, som ikke var mindre end vor, Luft ved Snøften; Bøfler løftede Hovedet, grebne af Forundring over Folkene, som trængte ind i deres stille Domaine, gjorde omkring og travede afsted. 250 □ km prægtigt Land laa aabent for vort Blik, tilsyneladende øde, da vi endnu ikke have været istand til at fremdrage Landets enkelte Skjønheder. Milevidt udstrækker det lysegrønne Steppeland sig i lette Bølger, gjennemskaaren af skyggefulde Træers smalle, bugtede Linier, som udfylde Fordybningerne; talrige smaa Bakker, besaaede med mørke Buske, af hvilke hist og her et stolt Træ rager frem, beherske de udstrakte Græsflader og langt imod Øst hæve sig truende nogle Bjergkjæder, bag hvilke, efter vor Overbevisning, den blaa Albert-Sø sov i sin dybe Seng.« Saa længe de kunde trække Veiret, ilede Karavanen afsted i Løb; det var ligeledes en Fornøielse, de længe havde savnet.

Derefter gjorde de Holdt paa en Bakke, som ragede op over Sletten, og nød Landskabets Skjønhed. Alles Ansigter straalede af Glæde. Vantro og ondt Lune vare fuldstændig banlyste. De følte sig tilmode som Mænd, der vare slupne ud af et Fængsel og havde ombyttet Smuds og Fugtighed og Mørke med Renhed, Lys og Luft.

Expeditionen drog nu videre henimod Høilandet og kom d. 8. December, efter at have overskredet tre Arme af Ituri, til en stor, opdyrket Slette, som strakte sig helt hen til Masamboni-Bjergene, et Tegn paa en talrig Befolkning. Saa store Kolonier havde de endnu ikke seet siden de forlode Bangala ved Kongo, og ved Synet af de uhyre Skarer, som havde besat alle fremragende Punkter langs deres Route, opstod der hos dem en Mistanke om, at disse Indfødte maaske hørte til det Forbund af Stammer, som holdt Gouverneuren i Aquatoria indesluttet.

For at undgaa at ophidse de Indfødte og forhindre Colonnens uforbederlige Fribyttere i at begaa Misligheder, fulgte Expeditionen en Sti, der løb i sydøstlig Retning udenom Districtet, og havde efter to Timers March naaet dettes østlige Ende, hvor den holdt Middagshvil under et Træ, hvis Grene bevægedes af den stærke Brise, som kom ind fra Nyanza'en.

Kl. 1 brød den atter op og marcherede ind mellem Bananerne, der vare plantede og vedligeholdte med største Omhu. De kegleformede Boliger vare store og indvendig afdelte med løse Skillerum, flettede af sivagtigt Græs. Der var feiet i alle Landsbyerne, som om man ventede

Fremmede. Bananstammerne hang fulde af Frugter, rundtom udbredte sig store Kartoffel- og Hirsemarker, og de først nylig opførte Lader vidnede om, at man ventede en rig Høst.

Endelig kom Colonnen ud af Kornmarkerne, uden at være bleven forulempet en eneste Gang, og betraadte den brede Vei, der førte hen til Bjergene gjennem en næsten vandret Slette, bevoxet med Fodergræs. Et Stykke til Venstre flød Ituri, ved hvis modsatte Bred der laa en anden tætbefolket Koloni.

Kl. 3 om Eftermiddagen kom Colonnen til Foden af Masamboni-Bjergene. Mange af de høieste Puncter vare besatte med Grupper af Hytter, men de Indfødtes Kvægfolde laa i Fordybninger mellem Bjergene. Folkene havde forsamlet sig paa de nærmeste Høider i større Skarer og udstødte høie og udfordrende Raab, da Expeditionen kom i Nærheden af dem. Stien fortsatte sig ikke opover de steile Bjergskrænter, men dreiede af imod Øst langs Foden af Bjergene henimod en Dal, som var bedækket med frodig, næsten moden Durrha. Tilhøire hævede Masamboni-Kjæden sig iveiret, tilvenstre skraanede det helt med Kornmarker bedækkede Land jevnt nedimod en Arm af den østlige Ituri, for paa den modsatte Side at høine sig paa lignende Maade og ende i en bred, hesteskoformet, græsbevoxet Høideryg, som var tæt besat med Hytter og beplantet med Hirse, Mais og Bananer.

Da Stanley og hans Folk betraadte denne velhavende, kornrige Dal, lød over deres Hoveder i et truende Chor de Indfødtes Krigsskrig, som fik dem til at se op. Grupperne vare nu blevne langt talrigere, og der kunde vel nu være forsamlet 300 med Skjolde, Spyd og Buer udrustede Krigere, som svang de blanke Vaaben, fægtede med Skjolde og Spyd og skreg rasende i et ubekjendt Sprog. De bleve mere og mere ophidsede og syntes at agte sig ned, men forandrede saa deres Plan og steg atter op til Toppen, hvor de holdt Skridt med Colonnen, som marcherede ved Foden af Høien, idet de hele Tiden skreg og hylede, raabte og truede, sagtens for derved at udtrykke deres Had og opmuntre deres Kammerater nede i Dalen, hvis Krigsskrig ogsaa modtog Colonnen, da den traadte ud fra den første Række Kornmarker.

Klokken var nu omtrent fire, og det var saaledes paa Tide at vælge en Leirplads og gjøre Forberedelser til at tilbringe Natten midt iblandt den i Antal saa mægtige Befolkning. Heldigvis hævede sig lige i Nærheden den steile Nsera Kum-Høi med en Udløber, hvis flade Top laa 30 Meter over den gjennemsnitlige Dalhøide, 450 Meter fra Floden og 180 Meter fra Masamboni-Kjæden, og dannede ligesom en Ø i Dalen. I en saadan Stilling kunde man med 50 Geværer forsvare en Leir mod 1000 Indfødte.

(Fortsættes.)

De Indfødte i Iiugu forlade deres Landsby. (Pag. 478.)

Christen Købke

CHRISTEN KØBKE.

Med Portrait efter Radering af J. Roed og Kunstbilag: En Sommermorgen paa Østerbro.

Christen Schjellerup Købke er født i Kjøbenhavn d. 26. Mai 1810. Forældrene, Bagermester Peter Købke og Cecilie Købke sendte ham ikke i Skole men lode ham opdrage i Hjemmet. Da Drengen var 11. Aar gammel, fik han Gigtfeber, og som Reconvalescent fordrev han Tiden med at tegne. Disse Tegninger røbede gode Evner, hvorfor han allerede i sit 13. Aar fik Adgang til Undervisning paa Akademiet og ikke længe efter blev optaget paa Chr. A. Lorentzens Malerstue. Efter Lorentzens Død i 1828 kom den unge Kunstner ind under Eckersbergs frugtbare Veiledning, der for ham som for de fleste samtidige yngre Kunstnere blev af største Betydning. Dog hævdede han sin Selvstændighed, arbeidede flittig efter Naturen og røbede ved den grundige Sikkerhed i Formen og en tiltalende Friskhed i Farvegivningen en eiendommelig Umiddelbarhed.

Et fortrinligt Bevis herpaa er »En gammel Sømand«, der var udstillet 1833 og nu eies af d. kgl. Malerisamling; Billedet udmærker sig ved en sjelden Finhed i Form og Farve.

Købkes ypperlige Radering efter denne lille Perle blev udgivet af Kunstforeningen og findes nu i mange Hjem. Samtiden kjendte saa godt den gamle Sømand; ude ved Kastellet havde han etableret en ambulant Cigarforretning, og Gamlingens karakteristiske Hoved har tiltalt den unge Kunstner, som i et tidligere Billede — fra 1830 — har fremstillet ham siddende ved sit lille Bord med de fremlagte Cigarer. Af Portraiter har Købke i det Hele malet ikke faa; de udmærke sig alle ved en aandfuld Opfattelse, om de end i Farven ikke staa jevnbyrdige med hans Landskaber. Foruden den gamle Sømand ville vi blandt disse Arbeider særlig fremhæve Portraitet af Professor Höyens Moder og af Kunstnerens Søster Adolphine.

Et fremragende Arbeide fra 1837 er »En Sommermorgen paa Østerbro«, der tilhører d. kgl. Malerisamling. Det har ikke alene Interesse som en Illustration af det Kjøbenhavn, der er forsvunden, men tiltaler i høi Grad ved den ypperlig gjengivne Færdsel af Mennesker og Dyr og ved det kjølige Solskin.

Købkes Motiver fra denne Periode udmærke sig særlig ved deres Enkelthed og store Elskværdighed; de ere som oftest hentede fra den østre Kant af Byen, og forunderlig indtagende ere hans Billeder dels fra Kastellets Broer med de røde Stolper, dels fra Sortedamssøen. Se blot paa det lille Arbeide i d. kgl. Malerisamling, hvor nogle Damer med Datidens store Solhatte staa paa en Baadebro; det er saa enkelt og dog saa aandrigt, saa stille og dog saa veltalende.

I Slutningen af Trediverne ægtede Købke en Slægtning, Susanne Købke. Det første Samliv blev dog ikke langt; thi allerede 1838 tiltraadte han en større Studiereise, til hvilken Midlerne bleve bevilligede dels af Fonden *ad usos publicos* dels af Akademiet. Reisens Maal var Rom, hvor han traf sin Søster og dennes Mand, Medailleur Krohn, foruden adskillige andre danske Kunstnere, blandt hvilke han særlig sluttede sig til Constantin Hansen, med hvem han fulgte til Neapel og Capri.

Syditaliens herlige Skjønhed gjorde et mægtigt Indtryk paa den unge Kunstner, og talrige vare de Motiver, han som Studier fængslede til Lærredet for at lade dem gjenopstaa i større Billeder efter sin Hjemkomst i 1840. Glimrende Prøver paa denne hans Virksomhed ere særlig »Kystparti ved Capri; Morgen«, der heldigvis tilhører d. kgl. Malerisamling, altsaa er let tilgjængelig for Alle, og »En Pergola«, der nu eies af Grosserer le Maire. I det førstnævnte Billede forbauses man over den maleriske Opfattelse, Farvernes Glands paa de prægtige Klipper og det dybblaa Hav, den klare Morgensol og den karakterfulde Gjengivelse af Øens smukke Fiskerbefolkning. Dette Arbeide vil altid indtage en fremragende Plads blandt den danske Kunsts Frembringelser. »En Pergola« var til Eftersyn før Auktionen over Vinhandler Sandbergs lille, men fortræffelige Samling 1871, og man maatte beundre den deilige Maade, hvorpaa Kunstneren havde forstaaet at gjengive det solbeskinnede Vinløv.

To Aar efter sin Hjemkomst blev Købke »agreeret« til Akademiet og fik til Opgave »Et Parti fra Italiens Kyst ved Middelhavet«. Kunstnerens Sygdom og andre Sorger hindrede ham i at udføre Opgaven indenfor den bestemte Tid, og da Billedet endelig blev færdigt 1846, maatte han lide den bittre Skuffelse, at det forkastedes med et ringe Overtal af Stemmer.

Medlem af Akademiet blev Købke altsaa ikke, og dog havde han 1844 udstillet det herlige Billede fra Capri. Hvad Grunden til Forkastelsen har været, er ikke let at forstaa, og var sikkert endnu mere uforstaaelig for Kunstneren; ja ikke blot uforstaaelig men saa smerteful, at det tyngede haardt paa ham de faa Aar, der endnu blev ham forundt at leve i, en stakket Tid, der yderligere formørkedes af smertelige Dødsfald i hans nærmeste Kreds. Befrielsen kom ved en pludselig Død d. 7. Februar 1848, og kort efter fulgte hans Hustru ham til Livet hinsides Graven.

Omtale Købke yderligere som Kunstner er overflødig. Hans efterladte Arbeider ere de bedste Talsmænd. At hans Samtidige holdt af ham som Menneske, forstaar man saa let ved at betragte det sympathetiske Portrait, Marstrand malede af ham i Rom.

—*n.*

MAJORENS NIECE.

Roman af **Ossip Schubin.**

(10. Fortsættelse og Slutning).

XLIII.

Nu er Selskabet fuldtop beskjæftiget med at bese Decorationerne i Havesalen De fleste af Gjæsterne nøies med at beundre, andre foreslaa Forbedringer. Man kan ikke blive rigtig enig om det Sted, hvor Musikanterne skulle anbringes. Man prøver paa at anbringe dem snart her, snart der, de flytte om i Salen som en Flok Husvilde. Snart lyder Musikken for stærkt, snart for svagt — Kilary, som har en Lidenskab for at blande sig i alting, kommandere overalt, raaber op med sin snøvlende Stemme. Nu har man placeret Orkestret lige foran det store Vindue, som vender mod Vest — man vil prøve, hvorledes det er at danse. Kilary valser med Selina, Treurenberg seer paa dem. Kilary har lagt sin Arm meget fast om den unge Kones fyldige Taille. De valse Bryst imod Bryst — hendes Hoved hviler næsten paa hans Skulder.

Ellers vilde Lato have ærgret sig over sin Hustrues upassende Maneer og have oppebiet en Leilighed til at foreholde hende den. Men idag . . . Aa, hvor er det Altsammen ham ligegyldigt! Han vender Blikket bort, forlader de støiende Mennesker, det grelle Lys og gaaer ud i Parken. Der lægger en varm Haand sig paa hans Skulder. Han vender sig om — det er Harry.

»Hvad er der iveien, Gamle?« spørger han godmodig. »Jeg synes ikke rigtigt om Dig idag!«

»Jeg kan ikke faae stakkels Adas Historie ud af Tankerne,« mumler Treurenberg.

»Har Du kjendt hende?« spørger Harry.

»Ja! Og Du?«

»Jeg ogsaa!« svarer Harry. »Da jeg lærte hende at kjende, var hun allerede gift. Hun tiltalte mig i høi Grad. Jeg er sjelden truffen paa en nydeligere Kvinde. Hun gjorde desuden Indtryk af at være en yderst alvorlig og retskaffen Character. Historien er ogsaa gaaet mig nær til Hjerte.«

»Lagde Du Mærke til, at ingen af de tilstedeværende Damer lagde et godt Ord ind for den Ulykkelige, førend de hørte, at hun var død?« spørger Treurenberg, og hans Stemme lyder irriteret og skarp.

»Jeg lagde Mærke til det,« siger Harry og skotter opmærksomt til Vennen.

»De vilde maaske offre en Krans af Evighedsblomster paa hendes Kiste,« siger Treurenberg haardt, »men saa længe hun levede, vilde Ingen af dem have givet hende Haanden.«

»Naa, hun vilde heller ikke have tabt meget i de her forsamlede Damers Venskab,« bemærker Harry tørt; »men jeg er desværre bange for, at ogsaa ædlere og mere høimodige Kvinder vilde have unddraget stakkels Ada deres Venskab, og strengt taget havde man ikke kunnet fortænke dem deri. Vi kan da virkelig ikke forlange af vore Mødre og Søstre, at de, uden videre, skulle blive ved at omgaaes en Kone, der er rendt fra sin Mand og nu lever i polsk Ægteskab med en anden!«

»Polsk Ægteskab . . . rendt fra . . . hvor det lyder simpelt!« udbryder Treurenberg heftig.

»Vort Sprog har intet andet Udtryk derfor,« siger Harry tørt.

»Jeg forstaaer Dig ikke,« svarer Treurenberg fortørnet, »Du opfatter Sagen ligesaa raat som alle de Andre!«

De ere gaaede videre og have nu naaet en hvid Havebænk, som, indenfor de kuleurte Lampers Omraade, staaer i Skygge. Harry sætter sig først, Lato følger hans Exempel.

»Hvorledes skal jeg da opfatte hende?« spørger han.

»I mine Øine var Ada en Martyrinde!« paastaaer Treurenberg.

»Ogsaa i mine!« indrømmer Harry.

»Jeg nærer den største Beundring for hende!« udbryder Treurenberg.

»Og jeg kun den største Medlidenhed,« erklærer Harry; derpaa tilføier han mere dæmpet: »Jeg siger ikke noget om hende, Niki er ialtfald den Skyldigste af de to. En virkelig ædel Kvinde, som elsker, glemmer at tænke paa Følgerne af hendes Handlemaade, især naar Medlidenheden helliger hendes Lidenskab og i hendes egne Øine udsletter hendes Brøde. Hun seer et lysende Maal for sig og tvivler ikke om at naae det. Ada troede paa at opnaae Skilsmisse, troede paa

ved Skilsmissen at kunne faae Æresopreisning. Hun vidste ikke, hvilken Sump hun maatte vade igjennem for at komme til Maalet, og at der, selv om hun virkelig havde naaet Maalet, i bedste Tilfælde var bleven hængende saa meget Smuds ved hende, at ingen Magt i Verden havde kunnet aftvætte det. Niki burde have sparet hende derfor; han kjendte Livet godt nok for at vide, hvad det Skridt, hun gjorde for hans Skyld, betød.«

»Ja, Du har Ret, Kvinderne kjende ikke Livet, de se blot hvad der er smukt og helligt i deres Hengivelse — navnlig en ung Pige . . .«

»Hos en ung Pige er et saadant Tilfælde utænkeligt!« falder Harry ham i Talen, og hans Stemme klinger haard.

En trykkende Pause indtræder. Lato farer sammen.

»Du fryser,« siger Harry kjendeligt blidere, »gaa med hjem.«

»Nei, nei, bliv!«

Gjennem den stille Nat klinger Melodien af en Vals af Arditi: »*La notte gia stende suo manto stellato* —«, man hører Skraben af Fødder, Raslen af Kjoler, som hvirvle om i Dansen . . .

»Hvordan har din Cousine det?« spørger Lato efter en Stund.

»Jeg veed det ikke, jeg har ikke talt med hende, siden hun tog fra Komaritz,« mumler Harry afvisende.

»Og Du har heller ikke seet hende?« spørger Lato.

»Jo, engang,« siger Harry og støder Ordene frem, »da jeg red forbi, saae jeg hende over Havemuren. Hun er bleven bleg og mager; stakkels Væsen!«

Lato siger intet — Harry vedbliver:

»Kan Du huske, Lato, hvor længe er det siden — tre Uger eller fire — da vi vare sammen i Komaritz? Dengang gjorde jeg endnu daarlige Vittigheder over . . . over mine Forlegenheder — fra den ene Dag til den anden ventede jeg paa min Befrielse. Nu . . .« Han gjorde en kort Bevægelse med Skulderen.

»Du var dengang vred paa mig — vred, fordi jeg ikke vilde skride ind,« bemærker Lato usikkert.

»Aa, det havde dog ikke nyttet noget,« mumler Harry.

Istedetfor at svare griber Lato urolig efter en Gren og brækker den af.

»Hvor Alt dog er skrækkelig tørt!« mumler han.

»Ja!« siger Harry, »saa længe det var varmt, haabede man paa Torden, men Tordenen er udebleven. Det er blevet kjøligt uden Regn — det er forbi med Alt!«

»Foraaret vil gjøre Alt godt igjen, det kommende Aar vil sprede dobbel Velsignelse,« hvisker Lato meget sagte med en Stemme, som mange Aar efter vil klinge gjennem Harrys Sjæl.

»Harry — Harry, hvor er Du?! Kom, prøv ialtfald en Tour med mig!« hører man Paulas mægtige Organ udbryde. Hun styrer nu lige hen imod de to Venner.

»Hils Zdena, naar Du seer hende igjen!« hvisker Lato til ham, saa griber han hans Haand og trykker den længe varmt og inderligt. Inden Harry veed af det, er han sporløst forsvunden, ligesom dukket ned i Skyggen.

XLIV.

Nu har han Brug for al den Energi, som Forsynet har skjænket ham. Alt Godt og Ædelt, som slumrede i ham, vaagner i det Øieblik, da det kun kan hjælpe ham til at dø som en Mand. Han formaaer ikke at afkaste de gyldne Lænker, som han har smedet til sig selv — han vil ikke drage det, som er ham helligst i hele Verden, gjennem Sumpen — altsaa . . .

Da han var kommen ind paa sit Værelse, satte han sig hen til Skrivebordet og skrev flere Breve, først et til sin Fader, med Bøn om at betale hans Gjæld, derefter et til Paula, et til sin Svigermoder og et til Harry. Brevet til Harry lød saaledes:

»Min kjære, brave gamle Kammerat!

»Naar dette Brev kommer Dig ihænde, vil Du maaske allerede være løst fra dine Lænker. Jeg har hele Tiden ikke kunnet tilgive mig selv, at jeg ikke har gjort Dig den Tjeneste, som Du bad mig om dengang i Komaritz. Jeg gjør Forsømmelsen god igjen. Jeg har skrevet til Paula og min Svigermoder og oplyst dem begge om Situationen — uden Skaansel. Du er fri — levvel, indtil det sidste Øieblik Din trofaste Ven

Lato Treurenberg.«

Han lagde Pennen fra sig.

De Andre morede sig endnu bestandig. Musikkens Toner lød ind til ham som langt borte fra, dæmpet, indsmigrende. Han skjulte Hovedet i sine Hænder — han grublede.

Han havde indseet, at det maatte ske. Han havde skrevet Brevene, for definitivt at komme paa det Rene dermed, for at gjøre det første Skridt til Maalet. Men hvorledes skulde han iværksætte det.

Han kastede et Blik paa sin Revolver. Det kunde ske med det Samme . . . det vilde være gjort i et Nu. Han greb efter det lille, blinkende Vaaben, hurtigt, næsten med en Slags Begjærlighed. Pludselig huskede han paa en Ven, som havde skudt sig og hvis Lig han havde seet ligge i Sengen, i hvilken han havde udført Gjerningen. Han saae de hæslige Blodpletter paa Hovedpuden. Han havde en Gru for alt, som var uskjønt og smudsigt, det var hans inderste Natur imod. Og dernæst Optrinet

— den Forstyrrelse, som vilde følge efter Opdagelsen af Liget! Hvis han dog kunde omgaa alt dette, kunde dække over det Hæslige, som han maatte gjøre. Idetsamme kom hans trofaste, gamle Jagthund fra en Krog af Værelset hen til ham, næsten som om den havde mærket, at der foregik noget Særligt og Sørgeligt, og lagde Hovedet i sin Herres Skjød.

Det gav et Sæt i Lato. Han var tidt i den sidste Tid tidligt om Morgenen gaaet paa Jagt — han behøvede jo kun tidligt om Morgenen at liste sig bort med Bøssen og . . . Det vilde falde ham lettere derude under Guds fri Himmel; men der vilde gaa et Par Timer, inden han kunde forlade Slottet. Det var frygteligt! Vilde hans Beslutning staa fast? Han begyndte at gaa urolig op og ned.

Havde han ikke glemt et eller andet, som maatte besørges? Pludselig stod han stille og lyttede. Det forekom ham, at han havde hørt sagte Skridt ovenpaa. Ja, Olgas Værelse laa over hans, han hørte hende gaa op og ned — op og ned — op og ned! Hans Aandedræt standsede, alt i ham brændte, alt i ham raabte paa Liv, paa Lykke. Han kastede sig paa sin Seng, med Ansigtet begravet i Puderne, Hænderne krampagtigt knyttede om Lagenet, og laa saaledes — uden at røre sig.

Endelig ophørte Skridtene, ogsaa Musikken forstummede, det blev livligt i Korridoren. De Fremmede gik op paa deres Værelser — saa var det stille igjen — dødsstille!

Lato stod op, tændte Lys, saae paa sit Uhr — halv tre — der laa ham endnu noget paa Hjerte — en Uro, som han ikke vilde tage med sig i Graven. Han satte sig endnu engang hen til Skrivebordet og skrev hastigt et Par Linier til Olga — et Par Linier, i hvilke han udaandede sin Sjæl. Saa brød han Brevet til Harry og vedføiede følgende Seddel:

»Det er i og for sig unyttigt at ville skjule mig for Dig, Du har jo dog læst tydeligt i mit Hjerte, derfor vil jeg bede Dig om en sidste Tjeneste. Giv Olga disse Linier fra mig. Jeg vil ikke have, at Nogen her i Huset skal faae Nys om denne Afskedshilsen. Tænk intet Ondt om hende — og hvis Du hører det, saa tro det ikke — aldrig!«

Han vilde have skrevet endnu mere, men fandt ikke Ord til at udtrykke sine Følelser, saa lagde han sin lille Billet til Olga ind i Brevet til Harry, forseglede det, skrev udenpaa og satte et Frimærke paa det. Han vilde aflevere det, naar . . .

Hans Tanker begyndte nu at blive forvirrede, ældgamle Historier randt ham ihu, pludselig begyndte han at le ad noget, som var hændt for ti Aar siden i Komaritz — det Puds, som han og Harry dengang havde spillet »Helten Fainacky«.

Han hørte sig selv le — det løb ham iskoldt ned ad Ryggen, samtidigt mærkede han, at det hvidlige Morgenskjær begyndte at sive ind gjennem Rullegardinet. Han saae paa Uhret — det var paa Tiden. Han trak Veiret dybt og med Besvær og forlod Værelset — Hunden fulgte med ham. Han blev staaende i Gangen. Han følte en Attraa efter at liste sig hen til Olgas Dør, knæle ned foran den og kysse Tærskelen. Han var allerede gaaet to Skridt henimod Trappen, saa vendte han om med uhyre Overvindelse.

Men nede i Parken opsøgte han den Sti, hvor han havde mødt hende den foregaaende Dag, hvor han havde givet hende det første, det eneste Kys. En Stund blev han staaende der. Som fortabt saae han frem for sig — da saae han, utydeligt og udvidsket, men alligevel kjendeligt, et Par lette Fodspor i Sandet. Han kastede sig ned paa Jorden og trykkede sine Læber mod Sporene.

Nu har han forladt Parken, ogsaa Landsbyen ligger allerede bagved ham. Han har lagt sit Brev til Harry i den gule Kasse paa Posthuset. Han gaaer gjennem Poppelalleen — her kom hun ham dengang imøde; det er ikke tre Uger siden. Han føler endnu Berøringen af hendes fine, bløde Haand. Et svagt Fugleskrig lyder gjennem Luften. Det falder ham pludselig ind, hvordan han dengang lyttede efter den lille befjedrede Vagabond, som havde forsinket sig og skyndte sig saa ængstelig hen til sin Rede.

»Et Liv, som varmer sig ved et andet Liv, et Hjerte, som trøster et andet Hjerte,« mumler han ved sig selv. Med næsten tvingende Magt drages han tilbage. Men nei, han vender ikke om. Han gaaer videre, skjøndt han har en Følelse, som om han skjød en tyk Mur frem foran sig — videre — henimod Skoven. Han vil kun vente til Solen staaer op, saa . . .

Han venter forgjæves, hele Himlen er bedækket med Skyer, en skarp Vind stryger henover Jorden. Græsstraa og Blade — alt skjælver som i Dødsangst — for første Gang i sex Uger falde et Par Draaber fra Himlen. Ingen Glans hilser den vaagnende Jord, men det lysner blodigrødt i den østlige Horisont. Lige foran Lato flaggrer en enlig, hvid Sommerfugl. Vinden bliver mere skarp, Draaberne falde tættere. De blege Gaaseurter langs Veien fare sammen, Valmuernes Kalke forblive lukkede og bøie sig søvndrukne mod Jorden.

XLV.

Olga var bleven siddende oppe paa sit Værelse, fordi hun ikke kunde overvinde sig til at vise sig for Treurenberg. Nei, hun kunde det ikke efter de Ord, som vare faldne imellem dem — efter det Kys, i hvilket hans og hendes Læber vare mødtes

— hun kunde det ikke — ikke før han kaldte paa hende . . . Thi at tage sine Ord tilbage — det tænkte hun endnu ikke paa — hun var rede til Alt for hans Skyld. Hun offrede ikke en Tanke paa den Skjændsel, som hun ved en saadan Handlemaade paadrog sig overfor Verden. Som om hun ændsede, hvad de fremmede Mennesker sagde og tænkte om hende. Men han . . . hvis hun var sunken i hans Øine ved sin Tilstaaelse, ved sin Lidenskab. Den Tanke pinte hende.

Hun gjentog bestandig for sig selv: »Han er bleven bange for mig, jeg har saaret hans Finfølelse! Aa, min Gud — og dog — jeg kunde ikke se ham lide saaledes — jeg kunde ikke!«

Imidlertid var det blevet Nat. Hun laa paaklædt paa sin Seng den ene Time efter den anden. Engang imellem stod hun op og gik et Par Gange op og ned ad Gulvet; saa lagde hun sig igjen. Endelig var hun falden isøvn. Saa forekom det hende, at hun hørte en Dør gaa. Hun foer sammen, lyttede — det var Døren ind til Latos Værelse. Hun lyttede — lyttede. Nei, intet — hun maatte have taget feil, og forresten — hvad tænkte hun ogsaa paa. Det var jo den rene Taabelighed. Hvordan kunde det falde Lato ind at forlade Huset lidt over Kl. 3 om Morgenen! Hun søgte at berolige sig, ja, hun begyndte ovenikjøbet at klæde sig af. Da paa engang blev hun greben af en skrækkelig Anelse — hendes Tænder klapprede i Munden — Blodet flød trægt som stivnende Bly gjennem Aarerne.

»Jeg maa have taget feil,« tænkte hun. Men hun var ikke istand til at forholde sig saa stille og ubevægelig. Hun foer op og traadte ud i Korridoren. Der var alt stille. Morgenens graa Skumring havde allerede begyndt at forvandle sig til et uklart Hvidt. Hun listede sig ned ad Trappen hen til Døren ind til hans Værelse; der knælede hun ned og lagde Øret til Nøglehullet. Egentlig skulde hun dog have hørt ham trække Veiret, tænkte hun ved sig selv. Men hvorledes kunde hun høre hans Aandedræt, naar Blodet bankede saa voldsomt i hendes Bryst — ja, i hendes Bryst, hendes Hjerte og tillige i hendes Øren og Hænder.

Hun lyttede mere og mere anspændt! Hendes Hoved sank tungt imod Døren — Døren, som kun havde været trukket til, veg tilbage. Hun sprang op — halvdød af Skam vilde hun flygte — hun kom et Par Skridt, saa stod hun som fastnaglet til Gulvet. Hun saae sig om. Maatte han da ikke være vaagnet ved Lyden af Døren, som peb i sine Hængsler, hvis han overhovedet havde været inde i Værelset. Hun blev staaende — vendte sig om, speidede med af indre Spænding skærpet Synsevne ind i Værelset.

Hun opdagede strax, at det var tomt. Hendes Aandedræt standsede — hun styrtede frem. Sengen var saa godt som urørt, Tæppet ikke engang slaaet tilside.

Hendes Hjerte bankede som om det skulde sprænges — hun ilede ud. Hun kunde godt have skreget høit — vækket hele Huset: »Han er borte — han er borte, for at gjøre en Ulykke paa sig — søg efter ham, frels ham!«

Men hvorledes skal hun sige det? For hvem kan hun da tilstaa, at hun har søgt ham paa hans Værelse? Hendes Kinder brænde, hun presser begge Hænder mod Tindingerne, gispende skynder hun sig tilbage til sit Værelse. Hun river Vinduet op — den friske Luft slaaer imod hendes Pande, den blege Morgen sniger sig ind til hende.

Paa engang . . . hvad er det? En sagte Kradsen paa Døren dernede — saa en ynkelig Piben, som bliver stærkere og stærkere. Hun iler atter ud i Korridoren — begriber først ikke, spørger sig selv, hvorfra Lyden egentlig kommer. Nu endnu stærkere, mere indtrængende — en utaalmodig Kradsen og Buldren — Lyden kommer fra den Dør, der fører ud til Parken. Hun skynder sig derhen, lukker Døren op.

»Lion!« udbryder hun ude af sig selv, da Hunden springer henimod hende, saa kaster den sig ned i Sandet, med Hovedet hvilende paa Forbenene, seer med sine trofaste Øine fortvivlet paa hende og hyler langtrukkent — hæst, uhyggeligt. Olga bøier sig ned til den. Store Gud — hvad er det — dens Snude er fugtig af Blod. Hun betragter den nøiere, der klæber ogsaa Blod paa dens Lab, paa dens Skulder. Olgas Hjerte staaer stille. Saa napper Hunden hende i Kjolen, som om den vilde trække hende med sig — giver Slip paa hende, løber i lange Sæt henimod Udgangen af Parken; der standser den, seer sig om efter hende. Følger hun med?

Ja, hun kommer, skjælvende og gispende. Hun er fulgt bagefter den gjennem Parken ud i Landsbyen, fra Landsbyen ud paa Chausseen, Træerne ved Veikanten ere opfyldte af skingrende Fuglekvidder — en tung Bondekærre kjører henad Veien, Kusken gnider søvnig sine Øine og seer efter den uhyggelige Skikkelse med pjudsket Haar og krøllet hvid Kjole, som iler over Markerne henimod Skoven.

Hun har naaet Skoven. Hundens Uro tager til. Den forsvinder mellem Træerne. Hun bliver staaende — hun kan ikke komme længer. Hunden hyler ynkeligt, stærkere og stærkere. Idet hun holder sig ved Træerne vakler hun langsomt videre. Der . . . hun har traadt i noget Slibrigt — i størknet Blod — der ved Siden af Krybskyttegrøften . . . i Skyggen af den forfaldne Trækors . . . hun har fundet ham!

Et Skrig gjennemtrænger Luften — grelt hæsligt — hæst. Træerne skjælve, hele Skoven skjælver af ængstede Fugles uroligt og hastigt opflaggrende Vingeslag — hele Himlen er opfyldt af Veklager, og Jorden gyser.

Saa forstummer alt — alt — i Rædsel, som ikke kan udtrykkes i Ord.

XLVI.

Det var ved en glimrende Jagtfrokost hos Caprianis, og Grev Hans Treurenberg, slank og stram, et Billede paa fornem Letsindighed, besnærende Ridderlighed, havde lige sagt noget meget vittigt. Da nemlig en af hans mindre selvbevidste Standsfæller, en af Contens adelige Slaver, havde holdt en lang Tale over den nye Æra, som man gik imøde, og tilsidst udbragt en Skaal for Forbindelsen mellem de to største Magter i Verden, Rigdommen og Adelen, saa havde alle de Tilstedeværende holdt Glassene frem, kun Grev Hans havde tøvet et Øieblik, men derpaa med sit uefterlignelige Smil bemærket:

»Naa ja, lad os klinke paa Guldkalvens Formæling med Chimæren!« Derpaa, medens endnu en forbløffet Mine forstenede alle de Forsamledes Træk, tilføiede han betænkelig: »Mine Herrer, troer De, at det er et Conveniens-Giftermaal eller et Giftermaal af Kjærlighed? Capriani, det vilde virkelig interessere mig meget, at høre Deres Mening derom!« Saa havde Ingen kunnet dy sig længer, til Trods for Værtens truende sammentrukne Bryn vare alle de tilstedeværende Aristokrater bristede i aandeløs Latter.

Men i samme Øieblik kom et Bud med et Telegram til Greven. Hvorfor skjælvede pludselig Haanden paa den til Telegrammer sandelig ikke uvante Cavaler, skjælvede saaledes, at hans Champagneglas faldt paa Gulvet og gik i tusinde Stykker? Hastig udfoldede han Depeschen:

»Der er skeet en Ulykke — Lato haardt saaret paa Jagten. Selina.«

»Haardt saaret!« Greven vidste, hvad disse Ord betød i et Telegram.

En Time efter befandt han sig paa Jernbanen.

Paa den Route, han havde valgt, hørte Banen op to Mil fra Dobrotschan. Han havde ikke vidst det, eftersom han aldrig før havde foretaget Reisen til Dobrotschan. Den Harfink'ske Equipage ventede ham ved en hel anden Station. Han maatte først sende sin Livjæger til en nærliggende By for at bestille en Vogn. Imidlertid forhørte han sig angaaende Katastrophen i Dobrotschan hos Stationsforstanderen, hos Banebetjentene. Ingen vidste noget Bestemt. I denne Retning var Forbindelsen med Dobrotschan hyppigt afbrudt og altid uregelmæssig. Men den gamle Greve begyndte at haabe. Hvis det Værste var indtraadt, maatte Ulykkesbudskabet vel have udbredt sig hurtigere — Selina havde bestemt overdrevet. Han tog Telegrammet op af Lommen, læste det, een Gang, ti Gange.

»Der er skeet en Ulykke — Lato haardt saaret paa Jagten.«

Det var den conventionelle Floskel, naar man meddeler et Menneske en nær Slægtnings Død.

Alt løb rundt for ham i den lille, tomme Ventesal, i hvilken han trak sig tilbage, for ved Lampens Skjær at overtyde sig om Rædselsbudskabets Ordlydende. En iskold Sved sprang frem paa hans Pande. Da — for første Gang grebes han af en anden, en sønderknusende Tanke.

»En Ulykke paa Jagten — hvilken Ulykke kunde der vel paa Jagten ske med en vel indrettet Baglader . . . hvis . . . ja, hvis . . . Men det er jo umuligt, han har aldrig beklaget sig!« fremstødte han. Der paakom ham et Anfald af legemlig Svaghed, et heftigt Ildebefindende.

Saa kom Tjeneren med Vognen. Han havde heller ikke kunnet erfare noget Bestemt. En og Anden i den lille By, hvor han havde leiet Vognen, havde nok hørt, at der skulde være skeet en Ulykke i Nærheden; men hvorvidt det kun dreiede sig om et Saar, eller om Døden — det vidste Ingen.

Greven satte sig ind i Vognen, en halvaaben Karet, der lugtede af fugtigt Læder og Skimmel. Kjørselen varede i to Timer. I Begyndelsen var det helt mørkt; der var ikke andet at se end de to hvide Lysstraaler fra Vognlygterne, som syntes at jage en stor, mørk Masse foran sig. En Gang blundede Greven, træt af Sindsbevægelsen og lullet i Søvn af Vognens ensformige Rysten. Saa var det, som om en vaad, iskold Vinge streifede hans Kind. Han foer op — Mørket rundtom var blevet mindre tæt — en Anelse om Dagslyset glimtede allerede over den endnu slumrende Jord. Alt havde et graat, gjennemsigtigt, spøgelseagtigt Udseende. De phlegmatiske Heste stødte ængstelige imod hinanden og foer sammen i deres Seletøi.

I en Landsby gjøede en Hund. Langt borte fra lød hul Vognrullen — han bøiede sig frem, saae noget Utydeligt fare hurtigt afsted, to lange, blege Lysstriber svævede foran det.

Det var en Vogn, ikke andet; men det gav alligevel et Sæt i ham, som overfor noget Overnaturligt. I Alt troede han at se Tegn og Varsler.

»Er vi der snart?« spurgte han Kusken.

»Ligestrax, Excellence!«

De kjørte ind i en Landsby. En hæslig, foruroligende Lyd modtager Greven — en Hunds langtrukne Hyl, dernæst noget helt Uforklarligt, Uhyggeligt, noget ligesom den ængstelige Flaggren af en bunden Fugl, som forgjæves stræber efter Frihed. Greven saae op. I taagede Omrids ragede Slottet op foran ham, noget Stort, Sort, som udfoldede sig og bugtede sig i Morgenvinden, hængte ned fra Taarnet . . .

Vognen holdt. Martin tog imod Greven. Han fortalte sin forrige Herre, at hele Familien var bleven siddende oppe til Midnat for at vente paa Hans Excellence, men da den Vogn, som var sendt ned til Stationen, kom tom hjem, havde

man trukket sig tilbage. Men Hans Excellences Værelse var i Orden.

Alt dette fortalte han — men om det Forfærdelige, som havde tildraget sig, om det Greven ønskede at vide, talte han ikke et Ord. Han kunde ikke faae det over sine Læber. Tause gik de opad Trappen. Pludselig standsede Greven.

»Skete det paa Jagten?« spurgte han Tjeneren.

»Ja, Excellence!«

»Naar?«

»Igaar Morges!«

»Var Du tilstede?« Grevens Stemme lød skarpere.

»Nei, der var Ingen tilstede, Excellence; Hr. Greven var gaaet ud alene!«

En trykkende Pause paafulgte. Faderen havde forstaaet Alt; han vendte Ryggen til Tjeneren. En Stund stod han ubevægelig, saa befalede han: »Før mig til ham.«

Tjeneren gaaer nedad Trappen, fører Greven gjennem de lange Gange og lukker endelig en Dør op. »Her, Excellence!«

De havde lagt den Døde i hans eget Værelse, og der skulde han blive, indtil de storartede Forberedelser til Sørgehøitideligheden vare færdige. Al Sørgepragt fattedes. Han laa der i al Tarvelighed, fredeligt, et Kors var anbragt mellem hans foldede Hænder, et større Krucifix stod ved Hovedgjerdet, med et Voxlys paa hver Side — det var det Hele.

Tjeneren traadte tilbage, Grev Hans knælede ned ved Liget — han forsøgte at bede. Men denne katholske Cavaler, som indtil for faa Aar siden kraftigt havde understøttet alle ultramontane Forslag i Herrehuset, opdagede for første Gang — at han havde glemt sit »Fadervor«. Nei, han kunde ikke engang bede for den Afdøde! En Slags Vrede paa sig selv opstod hos ham og tillige for første Gang en grænseløs Utilfredshed med sit hele Liv. Atter og atter heftede hans Øine sig paa den Dødes Aasyn. »Hvorfor skulde det ogsaa ende saaledes, hvorfor?!«

Hans Tanker vilde ikke dvæle ved det Forfærdelige, som han havde for sig, de stræbte tilbage, dvælede snart her, snart der. Han tænkte paa Jagtfrokosten den foregaaende Dag, tænkte paa sin vittige Yttring og den almindelige Munterhed, som den havde fremkaldt — en Munterhed, som Værtens fortørnet rynkede Pande ikke engang havde kunnet lægge en Dæmper paa. Han hørte Lyden af sin egen Stemme. »Ja vel, mine Herrer, lad os drikke paa Chimærens Formæling med Guldkalven!«

Paa samme Tid saae han Lato for sig paa hans første Parforcejagt i rød Frakke tilhest, endnu mager og ufærdig, men saa smuk, glødende af Begeistring, svingende Ridepisken . . .

Hans Øie var tørt — hans Mund var tør, Alt i ham var ligesom opbrændt af Feber. Med hvert Aandedrag syntes han at løfte en Centnervægt. Bevidstheden om en forfærdelig Brøde paatrængte sig ham pludselig, han rystede af Kulde, han følte en pludselig Rædsel for at være alene med Liget, ved hvilket han hverken kunde græde eller bede.

Den blege Morgen svævede langsomt gjennem Værelset.

Endnu bestandig hører man Sørgeflaget smelde, som det hæmmede Vingeslag af en bunden Fugl, og en Hunds langtrukne Hyl.

XLVII.

Et Par Dage efter blev Latos Lig bisat i Treurenbergernes Familiebegravelse, naturligvis ikke uden forudgaaede pompeuse Sørgehøitideligheder i Dobrotschan.

Med ham døde det sidste Skud af en gammel Slægt, som i sin Tid havde været stor og mægtig og var vedbleven at være ædel og ridderlig til det Sidste.

Dagen efter Katastrofen havde Harry faaet et Brev fra Paula, i hvilket hun under Paaskud af stærkt divergerende aandelige Interesser, som maatte gjøre et harmonisk Ægteskab umuligt, havde givet ham hans Ord tilbage. Den Omstændighed, at hun efter Sørgegudstjenesten opholdt sig hele otte Dage i Dobrotschan, beviser vel noksom, at hun vilde give den afskedigede Brudgom Tid til at remonstrere mod hendes Afgjørelse. Men han vogtede sig vel for, selv blot for en Forms Skyld, at vove nogensomhelst Protest. Et meget høfligt, meget formelt, meget kort Brev, i hvilket han underkastede sig hendes Afgjørelse, var det eneste Livstegn, som han gav fra sig overfor sin Exforlovede.

Da Paula Harfink havde bragt i Erfaring, at Harry havde forladt Komaritz og var vendt tilbage til sit Regiment i Wien, afreiste hun selv tilligemed sin Moder og Søster fra Dobrotschan og tog først til Nizza, hvor hun tilbragte et Par Maaneder sammen med sin Familie.

I Begyndelsen af Januar vendte hun og Baronesse Harfink tilbage til Wien — med lægt Hjerte og med dobbel robust Selvtillid. Hun nærede fra nu af en dyb Foragt for Officierer og især for Kavallerister, hvilke hun alle tilhobe fordømte som indskrænkede Sportsnarre, og levede nu kun for Videnskaben og Professorer, af hvilke hun altid forsamlede et stort Antal omkring sig og blandt hvilke denne Sultaninde, som det lod til, med stor Omhu og Forsigtighed agtede at udsøge sig et Exemplar, der var værdigt til at blive ophøiet til hendes Prins-Gemal.

Selina var ikke fulgt med til Wien, men foreløbig bleven i Nizza tilligemed en Selskabsdame. Som de fleste Blondiner, klædte Enkesorgen hende ypperlig, og det lod til, at hendes yppige, af den mørke Crêpebaggrund fremhævede

Skjønhed havde tilført hende et stort Antal Tilbedere, som — det paastod Rygtet ialtfald — ikke alle smægtede helt uden Haab for hendes Fødder.

Fainacky var imidlertid ikke bleven taget til Naade igjen.

Selina traadte i et meget intimt Forhold til sin Cousine Linda Landsberg, født Harfink, som, ligeledes tilhørende de livslystne Enkers Gruppe, holdt sit lille Hof i Nizza og lod til at have indført Selina i dette fornøielige Nydelsesliv.

Olga var gaaet i Kloster — dels for at afbryde ethvert Samkvem med den Verden, der havde misforstaaet den Rolle, som den unge Pige havde spillet i det frygtelige Drama — men tillige for ved sin asketiske Fromhed at sone Latos Selvmord, hvilket hendes dyb religieuse Sans opfattede som en Forbrydelse, hun tildels selv havde givet Anledning til.

Forresten havde dette Selvmord udøvet en rystende Virkning paa alle Latos Venner. Harry kunde ovenikjøbet i Begyndelsen slet ikke føle Glæde over sin Befrielse, da Sorgen over den gamle Ungdomsvens og Kammerats Skjæbne kastede en Skygge ind i hans Glæde. Under disse Omstændigheder og før der saa at sige var voxet Græs over den skrækkelige Tildragelse, kunde der ikke være Tale om en virkelig Forlovelse med Zdena, og — det vilde være forekommen ham som noget Krænkende, noget, der stred mod hans moralske Skjønhedssans. Han havde ladet sig nøie med, ved den Afskedsvisit, som han før sin Afreise til Wien aflagde i Zbirkow, at underrette hele Familien om den pludselige Forandring, der var indtraadt i hans Forhold. Majoren, der ikke var slet saa fintfølende, som Neveuen, kunde ved den Leilighed ikke bare sig for med et meget bredt Smil at gjøre nogle meget kraftige Bemærkninger, som just ikke vare til Fordel for Exkjæresten, ligesom han heller ikke kunde formaa sig til at forskaane Neveuen for et Par Spørgsmaal, som satte den discrete unge Mand i en slem Forlegenhed.

Ved Afskeden paanødte den gamle Kavallerist formelig Harry og Zdena en tête-à-tête, idet han pludselig skyndte sig ind i Huset og troløs lod Zdena, der var efterkommet hans Opfordring til at følge Harry ud, i Stikken og alene med sin gamle Legekammerat. De havde lige naaet Døren, da han forsvandt — men istedetfor at gaa tilbage i Forstuen, som Onkelen vel sagtens havde ventet, gik hun, uden at tøve, lige ud i Gaarden og hen til Harrys Ridehest, som hun rigtignok klappede meget kjærligt, idet hun samtidig bød den et Stykke Sukker.

»Lev vel, Zdena!« sagde Harry, idet han til Afsked kyssede hendes kolde smaa Fingre, ikke anderledes end ellers ved en længere Skilsmisse. Derpaa — Haanden med Tømmerne allerede paa Hestens Hals, rede til at sidde op saae han hende dybt ind i Øinene. »Naar maa jeg komme igjen, Zdena?« spurgte han.

Og derpaa svarede hun: »Til Foraaret!« Men det sagde hun med en saa dæmpet, skjælvende Stemme, at Ekkoet deraf endnu længe efter Skilsmissen drog gjennem hans Sjæl som et tøvende, vidunderlig kydsk Kjærtegn. Han nikkede taus, svang sig i Sadlen; før han red ud ad Porten, vendte han sig endnu engang om for at se efter hende — saa var han forsvunden. Hun blev staaende i Gaarden og saae efter ham, indtil Hovslagene vare hendøde, saa smuttede hun ind i Huset igjen og forblev usynlig hele Resten af Formiddagen — hun havde lukket sig inde paa sit Værelse.

*

Vinteren forløb. I Rytterkasernen i Josefstadt talte man om, at der var foregaaet en Forandring med Harry Leskjewitsch. Han begyndte at blive anseet for en alvorlig og stræbsom Officier. Naar Talen faldt paa de unge Mennesker, hvem man spaaede en stor militær Løbebane, saa blev hans Navn nævnet i første Række. Mærkværdigt nok mistede han ved den tiltagende Agtelse, som hans Foresatte viste ham, intet af den Popularitet, som han altid havde nydt blandt sine Kammerater.

De alleryngste Døgenigte bebreidede ham ganske vist, at han var bleven kjedelig, solid og tillige forsigtig i sine Udgifter. Men da man, ved et eller andet Tilfælde, i Regimentet erfarede Grunden til hans pludselige Sparsommelighed, gjorde de ikke længer Bemærkninger, ja, nogle af dem bleve ligefrem grebne af en ustandsmæssig Rørelse, naar de mærkede, hvorledes den tidligere letsindige Ødeland nu negtede sig Ting, som han før ligefrem havde betragtet som et *sine qua non* for sin Tilværelse. Men han viste sig forresten endnu bestandig rede til at gjøre et Greb i Lommen for at hjælpe en trængende Kammerat.

Da han efter Harfinkernes Hjemkomst fra Nizza første Gang mødte Paula Harfink paa Gaden, blev han meget forlegen og mærkede, at han blev rød. Han blev dog lidt underlig tilmode, da han atter saae de svulmende, røde Læber, som han havde kysset saa tidt, og betragtede den fyldige Skikkelse, som endnu for ganske kort Tid siden havde klynget sig saa ømt til hans Arm. Da han saa næsten tøvende tog Haanden op til Huen, undrede han sig over den storartede Fordomsfrihed, hvormed den unge Dame besvarede hans Hilsen. Hans Forundring steg endnu adskillige Grader, da Fru v. Harfink en Dag tiltalte ham i Ringstrasse og, efter venligt at have spurgt til hans Befindende, tilføiede med det sødeste Smil:

»Jeg haaber, at den Omstændighed, at min Datter har hævet Forlovelsen, ikke vil foranledige

Dem til at holde Dem borte fra vort Hus. Min Gud, det var en lille Feiltagelse, De passede ikke sammen. Som Ven skal De til enhver Tid være os overordentlig velkommen. De maa endelig besøge os!«

Naar der var foregaaet en paafaldende Forandring med Harry, saa var den Forandring, der var foregaaet med Zdena, ialtfald af en langt mere paafaldende Natur. Hun var mere stille end før, de Udbrud af barnlig Munterhed, i hvilke han ellers undertiden var jublet ud, vare fuldstændig forsvundne, men til Gjengjæld viste der sig heller ikke mere Spor af hendes Utilfredshed. Hun havde rigtignok ikke megen Tid tilovers til at være utilfreds, da hun jo havde forfærdelig meget at bestille.

For det Første lærte hun at koge — ja, denne ærgjerrige lille Person lærte at koge! I hele Timer opholdt hun sig i Kjøkkenet og udviklede ved denne prosaiske Beskjæftigelse en saadan Ynde, at Majoren ikke kunde andet, end meget tidt at se ud i Kjøkkenet. Med Ærmerne smøgede op helt til Skulderen, det lysebrune Haar skjult under et rødt Silketørklæde — trods det fornuftige Liv, hun nu førte, vilde hun dog nok arrangere sig lidt malerisk — stod hun ved Kjøkkenbordet og den gamle Kokkepige maatte rose hende for hendes Dygtighed. Snart forsøgte hun nye Sammensætninger, opfandt nye Retter, og naar Onkelen særlig roste en af disse Retter, forsikkrede hun ham ivrig: »Ikke sandt, den smager godt? Og den er slet ikke dyr!«

Saa nappede Onkelen hende i Øret og lo i Skjæget.

Fru Rosamunde var helt uvidende om det, der forberedtes i hendes Nærhed. Og naar hun til sin Mand fremhævede Zdenas store Flid, de forbausende praktiske Evner, som denne i den sidste Tid lagde for Dagen, og meddelte ham, at hun allerede havde lagt alle Husets Nøgler i den unge Piges Hænder, og at Zdena ikke alene havde gjort de største Fremskridt i smagfuldt Haandarbeide — det havde hun jo altid været dygtig i — men ovenikjøbet i at lappe og stoppe og saa fremdeles, saa tilføiede hun hver Gang med et Suk:

»Jeg er kun glad over, at hun ikke har sat sig noget i Hovedet med Hensyn til Roderich. Jeg maa tilstaa, at jeg har taget ham hans pludselige Forsvinden meget ilde op — efter alle de Opmærksomheder, han havde viist hende.«

Majoren sukkede altid deltagende til slige Udtalelser og greb den første den bedste Leilighed til at løbe ud af Stuen og, som han udtrykte sig, »at faae sig en sund Latter.«

Om Aftenen, efterat alle de Andre vare iseng, blev Zdena endnu siddende længe oppe paa sit Kammer og syede. Onkelen havde til Jul foræret hende et Stykke fint Lærred, og deraf syede hun Linned; og medens hun jog den blinkende Naal gjennem det hvide Tøi, tænkte hun paa alt umuligt. Hun kjendte Harrys Leilighed i Kasernen, da hun og Tanten jo havde besøgt ham sidste Sommer. Naa, der var ikke overdreven Plads, men Værelserne vare store og luftige — det nok gik an. Ti Gange flyttede hun i Tankerne om med Meublerne — snart saaledes, snart saaledes. Aa, hun skulde nok faae det arrangeret saadan, at det tog sig ud, og at han skulde blive tilfreds. Hvordan havde hun ogsaa kunnet frygte for at være fattig! Det var jo ligefrem fornøieligt. At knappe af paa Husholdningspengene for at berede ham smaa Overraskelser, udpolstre hans lille Rede rigtig varmt og hyggeligt, egenhændig at opvarte ham, naar han varm og træt kom hjem fra Tjenesten, og naar han en og anden Gang skulde se bekymret og sørgmodig paa hende paa Grund af et Savn, som han var nødsaget til at paalægge hende, da at forjage hans Griller med sin Lyksalighed.

Saaledes forestillede hun sig Livet ved hans Side, Dag for Dag, Time for Time. Tidt blev hun saa pludselig rød, Traaden gik itu mellem hendes Fingre. Hastigt lagde hun Arbeidet sammen.

Og Livet gik sin ensformige Gang.

Harrys Breve, som altid vare adresserede til Majoren og regelmæssigt indtraf to Gange om Maaneden, bleve af den gamle Kavallerist med Begeistring først oplæste for Damerne, saa blev Krupitschka gjort bekjendt med deres væsentlige Indhold, og dernæst bleve de liggende paa et eller andet iøinefaldende Sted. De forsvandt altid sporløst. Da Majoren imidlertid engang foregav at ville efterse et Sted i et af disse vigtige Dokumenter, og han ledte meget ivrigt efter den paagjældende Epistel, viste det sig, at Zdena . . . tilfældig havde opbevaret den . . .

Og endelig var Vinteren forbi, brusende og jublende meldte Foraaret sin Ankomst og smeltede Isen og rev det hvide Snektædebon af Jorden. Et Par Dage laa den der i sin hele utilslørede Nøgenhed, brun, skjælvende og styg. — Da kastede den unge Seierherre overmodig en rig Blomsterdragt over dens skjælvende Nøgenhed — og stormede videre. Han kastede Brudekransen i Skjødet paa mangen en haabløs bedrøvet lille Pige — og lagde endnu en Blomst i den stivnende Haand paa mangen en Døende, som havde ventet paa hans Komme for at gaa bort fra denne Jord, og streifede med sin ødsle Gavmildhed endog de mest glemte Grave.

Zdena og Majoren vare begge store Venner af Foraaret, de kunde slet ikke blive trætte af at spadsere om i Haven og se paa hvorledes Alt udfoldede sig. Nysgjerrigt betragtede de Stikkelsbærbuskenes grønne Smaablade, de store brune Knopper paa de andre Buske, glædede sig over Fuglenes lystige Kvidder, over de opsvulmede Bækkes Brusen, som lød ind i den

stille Have. Og snart fik alle Buskene et grønt Skjær, og Frugttræerne bare deres hvide Høitidsdragt — men Zdenas Munterhed var borte, thi Harrys Brev, som ellers saa punktlig pleiede at indtræffe hver fjortende Dag, havde nu ladet vente paa sig i hele tre Uger, ligesom Harry heller ikke i sit sidste Brev havde talt om en projecteret Foraarspermission.

Med febrilsk Uro ventede Zdena paa Mælkemanden, som pleiede at komme før Eftermiddagstheen og medbringe Posten fra K. Men forgjæves skottede hun over til Majoren, som sorterede Brevene.

»Posten har intet Brev med til Dig . . . Mit Hjerte, mit Hjerte!« sang han i uforstyrret Munterhed.

Og idag havde Mælkemanden forsinket sig. Zdena er ikke istand til rolig at vente paa ham. Hun tager en stor Straahat fra forrige Aar paa og gaaer den Sendrægtige imøde. Klokken er henad sex, Solen staaer allerede lavt og skinner matgylden gjennem et sønderrevent Slør af gjennemsigtige Lammeskyer. Der blæser en lun Vind, sød Foraarsduft stiger op fra Jorden. Det flade og ensformige Landskab besidder en eiendommelig, stemningsfuld Skjønhed, alle Omrids ere udvidskede af et fugtig gyldent Skjær, Farverne ikke stærkt udprægede. Sommerens grelle Modsætninger fattes. Zdena gaaer hurtig med nedslagne Øine — pludselig hører hun hastigt Hestetrav — hun seer op . . . er det muligt! Hendes Hjerte staaer stille og saa . . . naa, saa skyndte hun sig at vende om og løbe hjem, saa hurtigt hendes smaa Fødder kunne bære hende. Men han har snart indhentet hende. Han springer af Hesten og giver Tømmerne til en forbigaaende Bondedreng.

»Zdena!« udbryder han.

»Aa, er det Dig!« svarer hun med en ganske lille, svag Stemme og vedbliver at skynde sig hjem. Først da de have naaet Haven, den gamle Frugthave, som har Indgang fra Landsbyen, standser hun forpustet.

»Zdena!« raaber Harry igjen, denne Gang urolig, næsten barsk, »hvad gaaer der af Dig, hvorfor er Du saa — saa besynderlig? Det er jo næsten, som om Du var bange!«

»Jeg . . . jeg . . . Du kommer saa uventet, vi havde ingen Anelse om . . .« fremstammer hun.

»Uventet!« udbryder Harry og hans Blik formørkes saare. »Uventet! Tør jeg spørge Dig, om Du maaske har betænkt Dig for anden Gang?«

Hun har vendt Ansigtet bort fra ham, forundret — opfyldt af tusinde onde Tanker, betragter han hende. Paa engang mærker han, at hun hulker, og saa . . .

Ingen af dem siger et Ord, men han har trykket hende til sit Bryst, og hun har lagt begge Arme om hans Hals — og . . . Digterne paastaa det, og det maa vel ogsaa være sandt — det skjønneste Øieblik i to Menneskers Liv er forbi!

Jublende farer Foraaret gjennem Træerne og strøer hvide Blomsterblade ned over de to smukke unge Mennesker. Rundtom dem spirer og blomstrer det, i Luften rører der sig noget Eiendommeligt, Susende, Flaggrende — en sort Fugleskare stryger henover Havens lyse Blomsterpragt.

»Zdena, hvor er Du?!« hører man Majorens Stemme raabe. »Zdena, Zdena, skynd Dig og kom, se blot . . . Svalerne ere komne!«

Idetsamme kommer den gamle Kavallerist gaaende ud fra en Sti. »Naa, hvad er nu det?« udbryder han saa barsk som muligt, da han faaer Øie paa det unge Par.

De unge Mennesker fare tilside, Zdena er ildrød, men Harry siger muntert:

»Lad blot ikke saa forbauset — det har Du jo vidst forlængesiden, at jeg . . . at vi holdt af hinanden!« Og dermed kysser han Zdena paa Haanden.

»Naa ja, men . . .« Majoren trækker paa Skulderen og holder sig stiv og afvisende.

»Du mener vel, at jeg først skulde have indhentet dit Samtykke?« spørger Harry.

Den gamle Officier kan ikke holde sig længer, og smilende over hele Ansigtet gaaer han hen til Zdena, og idet han napper hende i Øret, spørger han:

»Hør Du — Zdena, hvorfor skal man absolut gifte sig, naar man holder af hinanden — hvad?«

XLVIII.

Gamle Baron Franz Leskjewitsch havde den Vinter forandret sig meget. Af hans nærmeste Omgivelser paastode nogle, at han vilde dø, andre paastode, at han var bleven gal. Mere rastløst end nogensinde reiste han frem og tilbage mellem sine forskjellige Godser, og i Worhabschen, som han ellers aldrig havde besøgt om Vinteren, var han dennegang i den kolde Vintertid ikke alene dukket op flere Gange, men havde ogsaa hver Gang opholdt sig der længer end ellers. En Gang, paastod Rygtet, havde han ovenikjøbet givet sin Kusk Ordre til at kjøre ham — til Zbirkow — og faktisk havde man seet den bidske Friherres gamle hængende Karm kjøre nedad Zbirkower-Alleen — men lige udenfor Landsbyen var Vognen vendt om.

Man var ikke istand til at forklare sig disse besynderlige Begivenheder. Mange Mennesker talte om Spøgeri.

Ja, ja, den gamle Baron var enten forrykt eller han skulde dø. Han havde forandret sig altfor skrækkeligt. Snart kjøbte han sig en Newfoundlænder, som han overøste med Kjærtegn, snart lagde han ovenikjøbet en Forkjærlighed for Kanariefugle for Dagen. Af sin Hofnar, Propheten Studnicka, lærte han at spille paa Harmonika — og

hvad der var et langt mere foruroligende Symptom end alle de nys omtalte: han blev ædelmodig; han stod Fadder til to Bønderbørn og gav Udstyret, da en af hans Forvaltere skulde giftes med en fattig Pige!

I Begyndelsen af April havde han nu igjen ladet sig tilsyne i Worhabschen, hvor han denne Gang lod til at føle sig saa vel tilpas, at han slet ikke var istand til at rive sig løs derfra.

Dagen efter Harrys pludselige Tilsynekomst i Zbirkow sad han just, rygende af en meget stor Merskumspibe, i en vældig Lænestol og lyttede smilende til det rimede Galimathias, som hans Hofnar Studnicka læste op af en smukt indbunden Bog, i hvilken dette for Verden endnu ubekjendte Genie pleiede at indføre sine Vers. Digteren, som af sin Velynder naadigst var bleven opfordret til at tage Plads, var naturligvis kun tildels fulgt denne Opfordring, han sad eller snarere støttede sig lige paa den yderste Kant af Stolen. Hans Herres Nedladenhed gik ikke saa vidt at indbyde ham til at gjøre sig det mageligt. I den gamle Friherres Øine udtrykkede Hofnarens keitede Stilling kun den passende og tilbørlige Forskjel.

»Ak, Ambrosius, da vi svæved'
gjennem Nattens mørke Hav,
hede Jubelsange bæved'
ud fra Maanens Sølverskjær!«

I dette Øieblik kom Husholdersken for at tage af Bordet efter Frokosten — en Bestilling, som denne forvænte Despotinde altid selv besørgede hos sin Herre — maaske for at have Leilighed til at slaa en lille Passiar af med ham.

»Lærkerne slog deres Triller,« deklamerede Studnicka og løftede Haanden op imod Himlen.

»Hold Han sin Mund — Lærkerne slaa ikke Triller om Natten!« udbrød Friherren barsk. Han havde nu faaet nok af sin Hofnars Idiotisme.

»Hør Lotte, Forvalteren fortalte mig igaar, at den letsindige Slyngel, denne Harry, nu igjen driver om i Egnen, er det sandt?«

»Ja, Franz mødte ham igaar!« berettede Lotte, idet hun med en seglformet Børste feiede Brødkrummerne fra Dugen ned paa en grøn lakeret Thebakke.

»Hvad bestiller han da her?« spurgte den Gamle efter en lille Pause.

»Efter hvad det lader til, gjør han Cour til Baronesse Zdena!«

»Ja saa, hm!« Den gamle Herre gjorde sig Umage for at se saa bister ud som vel muligt. »Som det lader til, har han tænkt som saa, at da Pengesækken i Dobrotschan har givet ham Løbepas, saa prøver han igjen sin Lykke hos den Lille; han mener vel, at jeg nok skal falde til Føie. Ja ja, vi kjender det — vi kjender det!«

»Hr. Baronen skulde virkelig skamme sig for at sige saadant noget om vor Harry!« udbrød Lotte heftig. »Forresten kan Hr. Baronen spørge den unge Herre selv,« tilføiede hun, lokket hen til Vinduet af hastige Hovslag, »der er han! Skal jeg vise ham herop, eller vil Hr. Baronen ikke tale med ham?«

»Ih — send ham bare herop, jeg vil tage ham lidt i Skole!« svarer Friherren, og henvendt til Digter-Hofnarren, udbrød han: »Gaa Han Pokker ivold!«

Med ydmyge Skrabud forsvinder Digteren. Kort efter kommer Harry.

»God Morgen, Onkel, hvordan har Du det?« udbryder han med et Aasyn, der straaler af indre Lykke.

Denne nikker kort. Uden at røre sig i sin store Lænestol, uden at gjøre Mine til at række Neveuen Haanden, uden blot saa meget som at opfordre ham til at tage Plads, mønstrer han ham mistroisk.

Med Haanden paa Sabelen staaer Harry foran ham, noget forundret over denne besynderlige Modtagelse og alt andet end tilbøielig til at omstemme den Gamle ved indsmigrende Elskværdigheder.

»Trænger Du til Noget?« spørger den Gamle efter en Stund.

»Nei!«

»Saa dine Penge ere ikke slupne op?«

»Nei, tvertimod, jeg har lagt Penge op!« svarer Harry og ikke et Atom mindre kort end hans Onkel.

»Saa Du har lagt Penge op? Begynder Du allerede nu at blive gjerrig? Det passer sig jo rigtig godt i din Alder — det har Du sagtens lært af dine Bekjendtskaber i Pengeverdenen!« snærrer den Gamle.

»Jeg har sparet — fordi jeg vil gifte mig, og min Kjæreste er ubemidlet!« svarer Harry heftig.

»Aha . . . nu vil Du pludselig til en Forandring gifte Dig med en fattig Pige! Du lægger jo et rigtig opbyggeligt Vankelmod for Dagen! Hvad hedder da den unge Skjønhed, som Du vil offre din Pengebegjærlighed?«

»Det er min Cousine Zdena!« siger Harry kort.

»Ja saa, Zdena!« udbryder den gamle Herre med en godt paataget Vrede. »Glemmer Du maaske, at jeg i saa Fald gjør Dig arveløs?«

»Du kan gjøre, som Du finder for godt!« giver Harry ham tørt til Svar. »Jeg vilde gjerne have sikkret min Hustru en behagelig Lod. Men hvis Du troer, at jeg er kommen for at trygle om din Gunst, saa tager Du feil. Det var min Pligt at underrette Dig om min Forlovelse, det har jeg gjort — det er det Hele!«

»Naa, saa det er det Hele!« tordnede den gamle Leskjewitsch. »Det skal være det Hele! Vent, din Grobian, din Laban! Vi faae at se, om Du altid vil sætte Næsen saa høit tilveirs. Jeg vender Bladet om — jeg indsætter Zdena til Arving, men kun paa den Betingelse, at hun

ikke tager Dig. Hun skal vælge mellem Dig, det vil sige mellem Elendigheden og mig!«

»Hun vil ikke betænke sig længe. God Morgen!« Dermed dreier Harry sig om paa Hælen og forlader Værelset.

Den gamle Herre staaer en Stund som rodfæstet paa samme Plet. Ind ad de aabne Vinduer trænger kun Foraarsluft og Lyden af kurrende Duer, af Vanddraaberne, som falde fra Taget ned paa Gaardens Stenbro, en utaalmodig Ridehests Snøften og Skraben, derpaa Klirren af Sabel og Sporer . . .

Et bredt Smil viser sig paa den Gamles Aasyn.

»Har Race, den Knegt — en ægte Leskjewitsch,« brummer han, »passer til den Lille!« Saa gaaer han hen til Vinduet. Harry har allerede lagt Haanden paa Sadelknappen og staaer i Begreb med at sidde op, da raaber den Gamle ned til ham: »Harry, Harry! For Pokker, er Du da bleven døv, kan Du ikke høre?«

*

Imidlertid gik Majoren en Tour i Haven med sin Niece. Det var ham, der havde opfordret Harry til strax at underrette sin Onkel om sin Forlovelse.

Zdena havde viist sig aldeles ligegyldig, da Talen faldt paa, hvorledes den lunefulde og hidsige Særling vilde forholde sig ligeoverfor den nye Familiebegivenhed. Og da Onkelen saa pludselig havde taget hende under Hagen med det Spørgsmaal, hvordan hun vel vilde finde sig i de indskrænkede Forhold, saa havde hun rolig lagt Haanden paa sin Kjærestes Arm og kjærligt hvisket til ham: »Du vil faae det at se!« Og saa havde hun faaet Taarer i Øinene, og hun havde ømt og medlidende hvisket: »Men hvordan vil Du finde Dig i det, Harry?«

Men han havde kysset begge hendes Hænder og svaret:

»Lad det være godt, Zdena, jeg forsikkrer Dig, at i dette Øieblik er Conte Capriani en meget fattig Djævel i Forhold til mig!«

Paa dette Punkt havde Fru Rosamunde trukket sin Gemal i Ærmet og *nolens volens* tvunget ham til at følge med ud af Stuen.

»Jeg forstaaer Dig ikke,« var hun saa begyndt i den ægteskabelige *tête-à-tête,* »Du er saa udelikat, bliver staaende og stirrer paa Børnene, naar Du dog seer, at de begge har forfærdelig Lyst til at give hinanden et Kys. Man maa dog give et Par unge Mennesker Leilighed til at tale lidt ugenert sammen!«

Fru Rosamunde havde i Begyndelsen havt lidt vanskeligt ved at forlige sig med denne overmaade ufornuftige Forlovelse, men nu var hun med Liv og Sjæl derved. Hun drev alt systematisk, endog Finfølelse. Hendes nøie Forskrifter i den Retning vare slet ikke efter Majorens Hoved — han vilde saa gjerne have varmet sig en Smule ved denne unge Lykke og glædede sig af Hjertet over denne Forlovelse, han saalænge havde forudseet og ønsket. Alligevel beredte det unge Pars Fremtid ham alvorlige Bekymringer. For første Gang tog han sig sin daarlige Forretningsførelse og sine deraf flydende tarvelige Kaar nær.

»Kunde jeg blot give den lille Stakkel et større Tilskud,« tænkte han bestandig ved sig selv, »eller hvis Franz vilde komme til Fornuft — ja, hvis han vilde komme til Fornuft, saa var der ingen Nød længer!«

Det opfyldte hans Tanker paa den solklare Foraarsformiddag, da han spadserede med sin Niece under de blomstrende Træer — medens Neveuen var taget til Worhabschen. Som Følge deraf havde han ikke Stunder til blot at tale et Ord med Zdena og hørte neppe paa al den tossede Passiar, hvori Zdena udøste hele sit af Lykke og uskyldig Kjærlighed overstrømmende Hjerte for ham.

Fuglene kvidrede høit og flaggrede travle frem og tilbage og byggede deres nye Reder — i Græsset i den gamle Frugthave skinnede Løvetandens første Guldstjerner frem.

Harry blev ventet til Frokost. Majoren brændte af Uro og Utaalmodighed.

»Nu er Klokken et!« bemærkede han. »Nu skulde den Slyngel egentlig være her igjen. Hvad siger Du, Gamle, skal vi gaa ham lidt imøde?«

»Som Du vil, Onkel,« svarede den unge Pige og nikkede med et muntert Smil. De gik henimod Huset. Saa kom Krupitschka farende, helt forpustet.

»Hvad er der paafærde?!« udbrød Majoren forskrækket.

»Ingenting, ingenting,« svarede Krupitschka, »men jeg skulde hilse fra Baronessen og bede om Herskabet vilde komme op i Salonen, der er Fremmede!«

»Og derfor skal Du løbe, saa Du snapper efter Veiret som en Karpe paa det Tørre!?« tiltordnede Majoren sin gamle Tjener. »Hvor Du gjorde mig forskrækket, Æsel, Rhinoceros! Hvem er da kommet?«

»Undskyld . . . jeg veed det ikke!« løi Krupitschka frækt, og den gamle Kavallerist kløede sig bag Øret og brummede:

»Vi gaa Glip af vor Spadseretour, Din Dromedar!« Og medens han saaledes kastede hele Zoologien i Hovedet paa den gamle Tjener, oversaae han aldeles det triumpherende poliske Smil, som traadte mere og mere tydeligt frem paa Krupitschkas Ansigt.

Zdena gik foreløbig op paa sit Værelse for at sunde sig lidt, men Majoren styrede gnaven lige henimod Salonen. Han lukkede Døren op — og blev staaende som fastnaglet! Ved Siden af Sophaen, paa hvilken Rosamunde thronede med sit officielle Visitansigt, sad en bredskuldret

gammel Herre i en sid, langskjødet Millionairfrakke og lo høit over et eller andet, som hun lige fortalte ham.

»Franz!« skreg Paul von Leskjewitsch.

»Det er mig!« svarede den ældre Broder med lidt kunslet Ro. Han stod op — de gik hver et Skridt frem. Men inden de endnu havde rakt hinanden Haanden, udbrød den Ældste af de To: »Hør Du, Paul, siig til din Forvalter, at han skal sørge bedre for Markerne. Marken ved Babina er i en Tilstand — Bjerg og Dal, den ene Jordklump ved Siden af den anden! Jeg har altid sagt, at naar saadan en Herre af Militairet blander sig i Landvæsenet! Du har aldrig havt Spor af Begreb om Landvæsen!« Og dermed rækker han Majoren Haanden og kniber Harry, som smilende har iagttaget Scenen mellem Brødrene, venskabeligt i Øret.

»Jeg forstaaer Dig godt, Onkel — jeg skal blive i Tjenesten. Det kunde heller ikke falde mig ind andet,« forsikkrer Harry, »ikke engang, hvis Du vilde bede mig derom!«

»Han er haardnakket, den Fyr,« siger den Gamle og leer, »det er den Lille forresten ogsaa. Har hun aldrig fortalt Jer, at hun engang mødte mig i Skoven? Vi kom i Snak sammen, hun og jeg. I Begyndelsen antog hun mig for den Nar til Studnicka, men saa gjættede hun, hvem jeg var, og har læst mig Texten, og det saa det forslog! Gjør ingenting — deraf saae jeg, at hun er en ægte Leskjewitsch. Hm . . . egentlig vilde jeg allerede dengang være taget herover, men . . . jeg . . . jeg kunde ikke finde Veien, jeg ventede bestandig paa En, der kunde vise mig den.« Og han slaaer Harry paa Skulderen. »Men, for Pokker, for er Pigebarnet henne, hun kryber da vel ikke i Skjul for mig?«

Nu traadte Zdena ind. Den gamle Mand blev pludselig ligbleg, han begyndte at ryste heftigt paa Hænderne, han vilde strække sine Arme ud imod hende — de faldt kraftesløse ned. Saa ilede den unge Pige hen til ham og slyngede begge Arme om hans Hals. Han omfavnede hende, som om han ikke vilde give Slip paa hende mere!

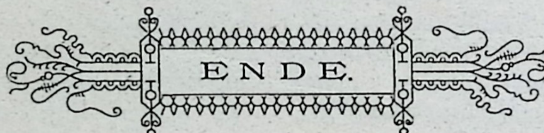
De Andre vendte sig bort. De hørte en stærk, hæs Hulken! Det, som den stærke Mand i over tyve Aar saa gjerrigt havde gjemt i sit Bryst, det brød nu frem i dette Øieblik!

Og lidt efter havde Sindet lagt sig til Ro, alt gik sin regelmæssige Gang. De to gamle Herrer grupperede sig om Fru Rosamunde, som endnu stadig sad i Sophaen, og de Forlovede stode i en Vinduesfordybning og saae ud i Vaaren.

»Saa bliver vi alligevel ikke fattige,« yttrede Zdena med et Suk. De havde opfanget enkelte Ord af, hvad deres Bedstefader just fortalte deres Onkel Paul; noget angaaende deres Medgift.

»Det lader ikke til det,« sagde Harry og lagde Armen om hendes Liv.

Hun tav en Stund, saa mumlede hun sagte: »Skade, jeg havde glædet mig saadan til det!«

LILLE ANNIE.

Fortælling af P. Deming.

Klokken slog netop syv i den lille røde Murstenskirke derovre ved Landeveien, og man var midt i den haarde, strenge og, hvad der vil sige endnu mere, ægte Adirondack-Vinter. Klokken, støbt af den billigste »Patent«-Blanding af det daarligste Metal, sendte sine rustne, skingre Toner ud i den bitterlig kolde, skarpe, bidende Aftenluft. Gjennem Kirkevinduernes tilfrosne Ruder faldt et bleggult Skjær ud paa den glitrende Sne, et Tegn paa, at Talglys-Illuminationen derinde allerede var i fuld Gang.

Den ene Slæde kom farende efter den anden; lidt over halv otte vare herved trehundrede og halvtredsindstyve Personer forsamlede i den lille Kirke. De havde faaet Plads allesammen, men den lille Bygning var ogsaa kvælende fuld og Luften derinde hed.

Men Heden bidrog maaske netop til at høine Følelserne. Folkenes aandelige Bevægelse steg som Havets Bølger og oprørte dem i deres inderste Sjæl.

Pastoren formanede sin Hjord. I skjælvende Sindsbevægelse søgte han at oplyse dem om Vigtigheden af en alvorlig Bøn. Han udtalte, at Guds Aand for enhver Pris maatte komme over Menigheden, at han iaften selv følte sig stærk og rede til ethvert Vovestykke, men var bestemt paa at holde sig fuldstændig tilbage, »for at Velsignelsen kunde udgyde sig umiddelbart fra oven over Brødrene og Søstrene«.

Bevægelsen steg i en forbausende Grad. Onde Tunger paastode siden, at denne overhovedet havde spillet en større Rolle, end »Guds Aand«! Men det være nu som det vilde, saa var Pastorens Iver ialtfald stor, og Frygten for, at det skulde mislykkes for ham at vække Folkene af deres sædvanlige Lethargi, foresvævede ham sikkert som det største Skræmmebillede. Hans Ord virkede foreløbigt mægtigt paa en høi, mager Mand, som med sand Tordenrøst begyndte en Bøn. Han bad, der gik fem Minutter, ti, femten, tyve Minutter, og endnu drønede hans Bøn. Der syntes ikke at være den ringeste Sandsynlighed for, at han frivilligt skulde høre op, thi med enhver ny Vending kom han ind paa nye og mere indvirkede Baner. En dæmpet Hvisken lød i Nærheden af Pastoren, og pludselig istemte Broderen med høi Røst en Hymne.

Men den bedende Broder lod sig ikke forstyrre, tvertimod, han fordobblede sin Stemmes Magt, gik med Held og Behændighed over til de Følelser, som kom til Udtryk i Hymnen og opfordrede Brødrene til af fuld Bryst at istemme deres: »*Gloria, gloria, gloria in excelsis!*«

Tilsidst var der kun eet Middel tilbage, til at bringe disse voldsomme Udbrud af Andagt til Taushed. Man bemægtigede sig den Bedende og satte ham udenfor Døren i den kolde Aftenluft, for at hans vulkanske Følelser kunde blive afsvalede. Men han blev ved at bede, at velsigne Brødrene og prise sig selv lykkelig for denne Forfølgelse, indtil hans Stemme tabte sig i Mørket derude.

Efterat man lykkelig og vel var bleven af med den »tossede Elkins«, som de Unge kaldte ham, eller »stakkels Broder Elkins«, som de ældre Medlemmer af Menigheden pleiede at kalde ham, blev der sunget en Hymne, og Pastoren talte et Par beklagende og undskyldende Ord om vor stakkels, gode, desværre noget utilregnelige Broders overordentlige, rigtignok paa urette Sted udviste Iver.« Derefter fik Mr. Elkins Lov til at komme ind igjen og satte sig stille hen bag Kakkelovnen.

Nu forkyndte Pastoren, at Prædiken skulde begynde. Han forestillede Præsten Hetchel, en Evangelist af det reneste Vand, som Herren havde sendt dem i sin store Naade, paa det han kunde tage Del i det store Arbeide, at opvække Sjælene. Broder Hetchel havde erklæret sig villig til at holde Talen ved denne Leilighed, og da den unge Broder var bekjendt som en ægte »Herrens Prædiker i Ørkenen«, saa priste han, Pastoren, sig lykkelig over, at en slig Naade var vederfaredes hans Hjord.

Præsten Hetchel betraadte nu Prædikestolen og begyndte sin Tale. Han havde et bredt, rødt Ansigt og sort, krøllet Haar. Han var ikke ung, som Pastoren havde betegnet ham, men en Mand i sin bedste Alder. Hans Prædiken viste ham paa ingen Maade som et Menneske med store Gaver, men fra selve hans Person udstrømmede en vis grov Tiltrækningskraft, som i det hele taget lod til at fængsle Folk.

Efter Prædiken kom saa den frygtede, høitidelige Katechisation af Ungdommen, de saakaldte »Torturbænke« fyldtes, og Menigheden istemte imidlertid af og til deres smukkeste Kirke-Melodier.

Pastoren og Præsten Hetchel tog ikke meget varsomt paa de unge Knegte og Piger paa »Torturbænken«. De raabte dem op ved Navne en efter een, forelagde dem Spørgsmaal og opfordrede dem til at staa op og uden Frygt for Forsamlingen tolke de Tanker, som opfyldte dem.

Nogle af de Unge gjorde det, stode op og talte, og dyb Stilhed herskede rundtom for at opfange de faa stammende Ord, der faldt fra disse unge Bekjenderes Læber.

Blandt de unge Piger, som »talte«, var ogsaa »Lille Annie«, en Datter af Kirkeældste Fernwell, som selv med Liv og Sjæl virkede for Herrens Sag.

Lille Annies nydelige, runde Skikkelse paadrog sig Præsten Hetchels Opmærksomhed. Endnu var hun en Skolepige i kort Kjole, rigtignok femten Aar gammel, men lille og spinkel af sin Alder. Hun var saa paafaldende flink, nydelig og væver, at Jægeren Logan pleiede at sammenligne hende med et Egern, naar hun trippede henad Veien til Skolen. Hun var i Virkeligheden den yndigste Personification af en frisk, vild Hækrose. Saaledes var Lille-Annie paa hin Aften, da Præsten Hetchel slugte hende med Øinene og lyttede til hendes sagte Tale.

Lille-Annie skildrede sine »Følelser« paa en ubehjælpsom, barnlig Maade. Til Slutning forsikkrede hun, at hun endnu aldrig i sit unge Liv havde været saa »følelsesfuld« som iaften, hvilket fremkaldte en stjaalen Fnisen hos nogle unge Fyre i Baggrunden. Men Menigheden opbyggede sig ved Barnets aabenbare, gode Villie, og Præsten Hetchels Amen lød med en saadan Vægt, et saadant Eftertryk, at Alle uvilkaarligt forstummede. Nu formanede han fuld af Salvelse den unge Søster til ikke at aflade i alvorlig Iver for Herrens hellige Værk, men vandre videre paa den engang betraadte Vei og overalt række en hjælpsom Haand.

* * *

Vinteren med sine brusende Storme, sine Aftenmøder, sine ophidsende Bedesammenkomster var tilende, og i Skoven derude begyndte den fine, blaa Viol at kigge frem af Mosset, ud i den dybe Ensomhed, som omgav den. Det var en Dag fuld af April-Solskin og en Rødkjælks smeltende, yndige Toner lød ud fra de Lindetræer, som grønnedes i Farmer Fernwells Gaard. Derinde i Stuen stod Præsten Hetchel med tykt,

rødt Ansigt, hvidt Halstørklæde og sorte Høitidsklæder ved Siden af Lille-Annie. Hun bar en lang, hvid Kjole og Orangeblomster i Haaret. Nogle af hendes smaa Legekammerater var ogsaa tilstede, aabenbart skræmmede af den store, tykke, høitidelige Brudgom ved Lille-Annies Side. Ellers var der foruden Forældrene ikke andre tilstede end et Par ældre, alvorlige Medlemmer af Menigheden.

Præsten Hetchel og Lille-Annie vare just blevne forenede af Districtets Magistratsembedsmand, da den gode Pastor pludselig var kommen i Tanker om, at han netop paa denne særlige Dag havde udenbyes Forretninger. Ceremonien forløb meget høitidelig, og det var morsomt at se Brudens smaa, pudsige Anstrengelser for at optræde saa værdigt som det sømmede sig i hendes ophøiede Stilling som Præstekone.

Naboerne havde erklæret, at det var en Synd og Skam, vist var det saa, at give Lille-Annie, det stakkels unge Væsen, saagodtsom et Barn endnu, til — den Gamle«.

»Knøsene«, som Mændene der paa Egnen bleve kaldte indtil deres fyrgetyvende Aar, havde ligeledes deres specielle Mening om Sagen. Sol Davis sagde: »Veed I hvad, imellem os sagt, det er den skammeligste Handel, som jeg endnu har oplevet. Fernwell er for god for denne Verden! Men derfor behøvede han dog ikke at være saadan en gammel Tosse. Hvorfor skulde han være bange for Præsten! Jeg vil lade mig slaa ihjel, hvis ikke det Menneske med Tiden flaaer ham levende!«

Og saaledes, med megen Sladder og mange Bemærkninger, var Lille-Annies Bryllup og Hvedebrødsdage overstaaede. I Juni blomstrede Roserne, i Juli og August bragede Tordenen, og endnu sad Præsten Hetchel hos sine Svigerforældre og gjorde sig det behageligt. Han nød aabenbart Livet der i fulde Drag, og det lod slet ikke til et Øieblik at falde ham ind, at man kunde forlange andet af ham.

Han besad et eneste, stort Talent, og det var at drive med Anstand og pleie sit Legeme. Farmer Fernwell arbeidede hele Sommeren igjennem ude paa Marken i sit Ansigts Sved, Præsten Hetchel sad høitidelig i sorte Klæder og hvidt Halsbind i den svale Stue. Hans høie, geistlige Værdighed kom aldrig i Fare for at formindskes ved altfor nær Berøring med Livets Hverdagssager, eller at plettes af verdslig Stræben. Hele den varme Sommer igjennem vedblev han at være den samme ærefrygtindgydende Utilgjængelige — en vandrende mørk Søile, behængt med sorte Drapperier.

Lille-Annie var derimod ligesaa flink, munter og glad, som hun altid havde været, hun hoppede ind og ud overalt, var Alles Yndling, og hendes Væsen var en saa pudsig Blanding af barnlig overgiven Glæde og forgjæves Forsøg paa at optræde med Værdighed.

Da saa Sommeren var forbi, Bladene begyndte at farves brune, røde og gyldne, men Præsten Hetchel endnu stadig opholdt sig i Huset, begyndte Sagen dog at blive Svigerfaderen lidt for morsom, saa meget mere som Præsten ingenlunde kunde glæde sig over den samme Popularitet som den foregaaende Vinter. I den sidste Tid havde Pastoren endog forsømt at opfordre ham til at tage Plads oppe paa Prædikestolen, en høflig Opmærksomhed, som han før havde viist ham hver Søndag. Denne Forsømmelse kom maaske deraf, at Folkene øiensynligt begyndte at trække paa Skulderen over Pastorens Optræden. Han pleiede at sidde stille under Møderne og med halvtillukkede Øine og et velvilligt Smil paa de brede Læber følge, hvad der foregik omkring ham. Pludselig i et givet Øieblik sprang han saa op, slyngede et Par drønende Sætninger ud i Forsamlingen, medens et Væld af Taarer strømmede ud af hans Øine, hvilket de første Par Gange, han prøvede dette Experiment, truede med at skylle Brødrene og Søstrene ned i den dybeste Afgrund af Anger og Bod. Krampagtig Hulken lød fra alle Kanter. Tre, fire Gange havde denne Manøvre slaaet an, saa havde den efterhaanden tabt Nyhedens Tiltrækning, Taarerne udtørredes, og Sagen blev erklæret for Humbug. Siden den Tid var Præsten kommen i Miskredit, og Folk vilde ikke vide mere af ham at sige.

Man havde ikke Brug for ham, hverken ovre i den lille Murstenskirke eller i nogen af de omliggende mindre *Settlements*. Hans eneste synlige Beskæftigelse, foruden den at ligge sin Svigerfader til Byrde, bestod deri, at han ledede Familieandagten i Hjemmet. Denne absolute Uvirksomhed ærgrede Farmeren og hans Hustru. Det var brave, arbeidsomme Mennesker, der, som det er Skik og Brug der, ikke holdt »Hjælp«, men besørgede alt i Huset med deres egne Hænder. Den forøgede Byrde, som blev paalæsset dem af Svigersønnen, hvis hellige, sorte Klæder afholdt ham fra ethvert almindeligt Arbeide i det daglige Liv, begyndte efterhaanden at trykke dem føleligt.

Da det igjen blev Vinter, men Præsten lod til fremdeles at pleie sin Magelighed, tog Farmer Fernwell Mod til sig og foreslog ham en lille Forandring i det huslige Program, nemlig en særlig Husholdning i eget Hjem for Præsten Hetchel og hans Hustru. Strax kom de nu saa velbekjendte Taarestrømme, og Præsten bad sin Svigerfader sammen med ham at bede Herren om Klarhed i denne Sag. Han erklærede, at han allerede forlængst var forberedt i Aanden, rustet til Kamp og kun ventede taalmodigt paa Kaldet fra Herren. Han befandt sig netop paa et Stadium af Tvivl om, hvorvidt han ukaldet

B. Vautier: En galant Professor.

skulde bryde frem og støde i Zions Kampbasun eller vente i Taalmod, indtil han blev værdiget en Befaling til at arbeide i Herrens Vingaard.

Den halve Vinter var allerede gaaet, og endnu drev Præsten Hetchel uvirksom om i Huset. Svigerfaderens beskedne Vink vare efterhaanden udartede til den alvorlige Fordring, nu endelig at reise sin Vei og grunde et eget Hjem; Præstens pathetiske Udgydelser vare derimod blevne svagere og svagere, han bar nu kun en dyb, smertelig Melancholi til Skue.

Den overveiende Del af Naboerne sympathiserede med Farmer Fernwell og tog Parti for ham imod Svigersønnen, hvem man kaldte en altopsugende Svamp. Men han havde alligevel endnu nogle Tilhængere blandt Menigheden. De unge Mænd vare derimod alle af den Mening, at der saa hurtigt som muligt maatte gjøres en Ende paa Historien. Henved en halv Snes af de Kjækkeste indbød Præsten til en Diskussion i Skolen og holdt der et saadant Foredrag for ham om hans Pligter som Statsborger i Almindelighed og som Ægtemand og Svigersøn i Særdeleshed, at baade Syn og Hørelse forgik den Overlistede. En Sangkvartet af unge Mennesker, som havde antaget det profane Navn »de hellige Skraalhalse«, oplivede ovenikjøbet Lektionen ved ryggesløse Nidviser, som vare møntede paa Præsten, og tilsidst blev der stillet Staklen det Ultimatum, enten at se sig om efter et Hjem til sig og sin lille Hustru eller forlade Stedet.

Den forfulgte Mand besluttede sig da ogsaa kort efter til at fordufte. Hans Afreise var unødvendig forhastet. Tre Dage efter Foredraget gik han rasende, opbragt og ærgerlig omkring i Huset, antydede, at Himlen vilde hjemsøge de Ugudelige under disse kolde Himmelstrøg og engang hjælpe dem til et varmere Logis, og var saa Mandag Morgen forsvunden til ubekjendte Regioner. Han havde ikke engang gjort sin lille Hustru bekjendt med sine Planer.

Der gik nu flere Uger, og det blev efterhaanden klart, at Præsten virkelig for Alvor var reist sin Vei. Man optog i Almindelighed hans Afreise som en høist tilfredsstillende Kjendsgjerning, og kun enkelte af Menigheden fastholdt den Mening, at en af Herrens Retfærdige havde rystet Støvet af sine Fødder og med tilhyllet Aasyn var flygtet fra det Sted, hvor man havde miskjendt og mishandlet ham.

Lille-Annie var ligesaa glad og lykkelig som før og prøvede kun en ganske enkelt Gang paa at hævde sin Værdighed som Præstekone.

Sex Maaneder vare forløbne, og Præsten Hetchel levede kun i Erindringen, Ingen spurgte efter ham, Ingen savnede ham. Saa kom der en Dag et Brev til Farmer Fernwell fra hans Svigersøn. Han spurgte deri, om han maatte vende hjem til sin Hustru, ligerviis som den forlorne Søn, sønderknust og angrende, og bad den »kære Fatter« om at slagte »den fæde Kal«, for han skulde visseligt faae Glæde af ham. Den »kære Fatter« saae just ikke Sagen i det samme Lys, men forberedte sig ikkedestomindre paa at modtage sit Barns Husbond og tage imod ham efter Fortjeneste.

Den forlorne Søn holdt da ogsaa sit Indtog en Aften i August, just som Dagens Lummerhede begyndte at vige for den kostelig friske Natteluft. Han red paa en smuk, hvid, kanadisk Hingst, og da han var staaet af og havde bundet Hesten til Gjærdet, traadte han ind i Huset. Hans Udseende havde forandret sig noget. En straalende Vest, hvorover der dinglede en svær Uhrkjæde, tiltrak sig særlig Opmærksomheden. Hans egen Hilsen paa sin Familie var enthusiastisk, men blev imidlertid kvalt i Fødselen af isnende Væsen og kjølige Ord fra den anden Side. Bestyrtelse og Sorg afmalede sig strax i det brede, smilende Ansigt, for atter at vige Plads for en Strøm af Taarer. Det var virkelig nerveangribende at se en Mand græde saaledes.

Præstens flydende Anstrengelser seirede tilsidst over Familiens haarde Hjerter, og man optog ham atter i Naade i Hjemmet. Hans Tilbagekomst blev i en Fart bekjendt i Nabolaget, og næste Søndag, da han igjen mødte i den lille Kirke, modtog Menigheden ham med en vis Venlighed. Det lod til, at han for Fremtiden kunde opholde sig iblandt dem uden at blive mere forulempet.

Nu gjælder det om at optegne en smertelig, gribende Kjendsgjerning i denne sandfærdige Historie; nemlig Præstens successive, langsomme, men sikkre Forvandling til — Skomager! Da hans Svigerfader gik ham haardt paa Klingen angaaende hans Duelighed til en eller anden Beskjæftigelse, tilstod Lille-Annies Ægtefælle, den meget lovende Præst og Arbeider i Herrens Vingaard, at han besad et nøie Kjendskab til Læder og Læste. Efter nogen Tøven og Nølen af Hensyn til Naboernes Mening besluttede han sig da til at opslaa sit Værksted i et af Husets Værelser og anskaffe Værktøi og andet Materiale. Han viste sig som en mere dygtig Arbeider i denne Retning, end i den forrige. Det første Stykke, som blev til under hans Hænder, hans Triumph- og Mesterstykke, var et Par lange Saffiansstøvler til Lille-Annie, hvilke opvakte den høieste Beundring blandt »Damerne« i Nabolaget, og af dem almindeligt bleve betegnede som »ganske mageløse«. En af Lille-Annies Veninder opdagede strax Nødvendigheden af at faae Magen til dem, andre fulgte efter, og snart havde Præste-Skomageren fuldt op at bestille.

Glemselens Slør blev høimodigt kastet over Nedstigningen fra hans forrige ophøiede, sociale Rang, og baade Naboerne og Farmer Fernwell agtede i ham herefter kun den dygtige, flittige

Arbeider. Men dette var ikke Tilfældet med Lille-Annie og hendes Moder. Denne Forvandling fra Præstekone til Skomagerkone var jo ogsaa altfor vældig, — Lille-Annie havde dengang ikke saameget giftet sig med Mr. Hetchel som med Præsten.

Saaledes gik der to Aar. Livet i Farmen forløb stille, roligt og ensformigt med den eneste Afvexling, som de forskjellige Aarstider føre med sig paa Landet. Skomager-Hammerens Tap—Tap i det lille Værksted ovenpaa var bleven en fortrolig Lyd for Husets Beboere. Endnu et andet Tap—Tap begyndte at lade sig høre; det hidrørte fra et Par smaa bitte Fødder, som just forsøgte de første Skridt, de første smaa, usikkre Skridt paa Livets lange, steile, møisommelige Vei. Præsten var efterhaanden bleven til en bosiddende, hæderlig Skomagermester med Hustru og Barn: en munter, lysøiet lille Datter, som var døbt Ruth. Alle Naboerne kjendte nu deres Medborger ud og ind og havde indseet, at han nok var sentimental og løierlig, men ellers godmodig og temmelig fornuftig. Kun i Kirken maatte man holde vaagent Øie med ham, thi der prøvede han atter og atter det gamle vandede Kneb: ved sit uventede Udbrud at sætte Brødre og Søstre i religieus Grædekrampe.

En ny Erfaring forestod Menigheden: »Aanderne« begyndte at slaa sig ned i disse afsides, mørke, øde Regioner. Det var i Begyndelsen af en streng Vinter. De ældre, mere fornuftige Medlemmer af Menigheden haabede indstændigt, at Kulden skulde faae Aanderne til at fryse ihjel. Men desværre var »Mediet« en Indfødt, som nylig var vendt hjem fra et Besøg i mildere Egne og extra havde bragt »Aanderne« med som sit største Udbytte, og det lykkedes ham ogsaa at gjøre dem det saa hyggeligt i hans Hjem, at der ikke var Tale om at faae dem fordrevne.

»Aanderne« fik ogsaa Magt over Mr. Hetchel, Skomageren. Han tilbragte flere Aftener i det Hus, hvor de gave Gjæsteroller og blev snart en af deres ivrigste og mest troende Tilhængere. I sin Svigerfaders Hus kunde han hverken foretage Borddans eller andre hemmelighedsfulde Experimenter, da Kirkeværge Farnwell bestemt erklærede, at der indenfor hans fire Vægge ikke var Plads for saadant Vrøvl. Men i Smug havde man Skomageren mistænkt for, at han oppe i sit Lønkammer tidt fremmanede Aander istedetfor at sye Støvler. Han tryglede og bad sine Svigerforældre om endelig ikke at undervurdere »Aandernes vældige, hemmelighedsfulde Magt«, ikke at krænke dem ved Tilsidesættelse, og var ligeved at kvæles i en Strøm af bittre Taarer, da de begge tilsidst begyndte at le ham ud. Hulkende ligesom en lille udskjældt og straffet Dreng trak han sig saa tilbage til sit Værelse, hvilket Mrs. Fernwells moderlige Hjerte imidlertid ikke kunde bære, uden at hun løb efter ham og søgte at trøste ham.

Lille-Annie befandt sig imellem en dobbelt Ild. Hendes Mand troede fuldt og fast paa Aanderne, hendes Fader fordømte dem. For at tilfredsstille sin Nysgjerrighed, overværede hun et Møde sammen med sin Mand. Fra det Øieblik af var det ude med hende; de mystiske Magter fik ogsaa Herredømmet over hende. Hun hældede især til Læren om Sjælenes aandelige Forening, saaledes som den blev forkyndt af en spiritistisk Præst, der nylig var kommen til Stedet for at bestyrke og fæstne de ny Disciple i Troen. Kvindens Hjerte var siden hendes Giftermaal langsomt og efterhaanden vaagnet i hende og krævede nu pludselig bydende sin Ret. Det gik hurtigt op for alle Deltagerne i Møderne, at Skomager Hetchels lille Kone røbede et ganske særligt Talent for Læren om den sjælelige Forening. Det var ingen Hemmelighed for Nogen, med hvilket ganske overordenligt Velbehag »de kjære Englebørn smilede ned til en Forbindelse mellem Søster Hetchels og Broder Skitchpins Sjæle«. Denne Skitchpin var en fremmed Præst. Han var meget ung, og naar man saae bort fra et vist tomt, intetsigende Ansigtsudtryk, kunde man kalde ham en smuk Mand. Han havde lange, omhyggeligt pomadiserede Lokker, som han pleiede at dreie ligesom Proptrækkere, og i hans mere oplivede Øieblikke kom der et Udtryk over ham, hvilket den begeistrede Kreds af hans Disciple betegnede som »engleligt«.

Lille-Annies rene Barnesind vilde ængsteligt være veget tilbage for enhver almindeligt Umoralitet, men netop dette mystisk hemmelighedsfulde i Læren om den røde Roses Sammensmeltning med Liliens hvide Uskyldskalk, som Broder Skitchpin med Forkjærlighed pleiede at udtrykke sig, tiltrak hende og omspændte hendes stakkels unge Hjerte ligesom med Ørneklør. Man maa derved huske paa, at Lille-Annie ikke engang var fyldt tyve Aar, og at Romantiken i hendes Natur først nu kom almægtig til Udbrud.

Forbauselsen og Bestyrtelsen var derfor ogsaa stor, da man en skjøn Morgen pludselig savnede Lille-Annie og Broder Skitchpin. Tildragelsen sysselsatte Alverden. De gode Folk vare ramte paa det Pinligste: »de havde havt en saadan Tillid til Lille-Annie!« Jægeren Logan tog ogsaa ved denne Leilighed ivrigt hendes Parti: »Hvorfor har man ogsaa ladet hende gifte sig med sin Oldefader, det kunde aldrig gaa i Længden,« pleiede han at sige.

En halv Snes Dage i Sorg og Spænding forløb, saa kom der et Brev. Det var underskrevet af Slick & Spavin, Advokater i Chicago. De Herrer »havde den Ære at meddele Mr. Hesekiel Fernwell, at efter forudgaaet Arrangement var Mr. A. Z. Skitchpin, Præst, sidste Fredag indtruffen her, at, da Papirer, beedigede Udsagn

etc., Alt var befundet at være i Orden, havde man strax foretaget den retslige Skilsmisse og derefter sidste Lørdag kunnet forene Parret lovligt, hvorom de skyndte sig at underrette Mr. Fernwell«. Brevet var vedlagt et Circulaire, hvori de Herrer anbefale sig til et æret Publikum og gjøre opmærksom paa den ganske særlige Lethed og Hurtighed, med hvilken de ere istand til at fuldbyrne retslige Skilsmisser indenfor den korteste Frist.

Dette Brev tog en Sten fra Forældrenes Hjerte. Kort efter indløb ogsaa et fra Lille-Annie selv til Moderen. Det indeholdt en besynderlig Blanding af Romantik, Kjærlighed og Forstyrrelse. Man kunde tydeligt deraf se, hvorledes den lille beskedne Hækrose, som aldrig havde været udenfor sin Faders Havegjærde og havde betragtet den lille røde hjemlige Murstenskirke som Arkitekturens største Underværk, var henrykt over, bedøvet og forvirret af Tummelen i Verden derude.

Den lille, barnlige Triumph i Slutningen af Brevet: »og nu, kjære Moder, er jeg alligevel bleven Præstekone«, havde kunnet klinge komisk hvis den ikke havde været saa bedrøvelig.

* * *

Livet i Farmhuset forløb derefter stille og ensomt. Tre lange, tunge Aar og sex Maaneder randt hen, saa langsomt og slæbende, som Tiden altid pleier at gaa, naar Sorgens Blyvægt hefter sig ved den. Farmer Fernwell og hans Hustru vare blevne graahaarede. Naboerne beklagede dem og den forladte Ægtemand, som stille og flittigt blev ved med at sy Sko. Han var bleven mere sat, stille, langt mindre let »til Vands« end tidligere, han ældedes ogsaa kjendeligt med hver Dag. I al den Tid hørte de ikke et Ord fra Lille-Annie. Sommer og Vinter kom og gik, og nu var det igjen blevet Sommer.

* * *

Det var en stille, varm Juni-Aften, lige saa varm og stille som den havde været den Gang, da Mr. Hetchel for næsten syv Aar siden var kommen ridende paa sin hvide kanadiske Hingst og havde opført det rørende Skuespil, »den forlorne Søn.« Kun det skarpe Skrig af en Ugle eller en lille Fugls dæmpede, drømmende Kviddren afbrød af og til Aftenens Stilhed. De Tre, som sade udenfor Farmhuset og nøde den efterhaanden indtrædende Kjølighed, havde maattet slæbe haardt paa Livets Kummer og vare derved blevne til taalmodige, overbærende Mennesker. Lille Ruth sov trygt i sin lille Seng. Dyb Stilhed herskede inde i Huset, der hørtes kun Uhrets Tik-tak og en Faarekyllings Piben.

»Det var Uret af mig at gifte mig med hende, det burde jeg aldrig have gjort«, sukkede Mr. Hetchel igjen, som han havde gjort saa mange Gange før.

»Nei, det var ikke alene Eders Skyld, saadan maa I ikke optage det, og jeg troer, at hun alligevel holdt af Jer«, søgte den godmodige Moder venligt at trøste ham.

Hvor tidt og mange Gange havde de ikke drøftet denne Sag, de Tre.

»Der kommer halte Lisbeth,« sagde Farmer Fernwell og pegede henad Veien.

Laagen ind til Gaardspladsen gik op, og i den viste sig en Kvinde, haltende og usikker, med en lille Bylt under Armen. I Skumringen kunde man kun svagt se Omridsene. Midt paa Veien tøvede hun, vaklede, stod stille, græd og faldt om.

»Aa Gud, det er vort Barn, det er Lille-Annie!« udbrød Mrs. Fernwell.

Moderens Hjerte anede Nærheden, forinden Øiet var istand til at gjennemtrænge Mørket. Og det var virkelig Tilfældet! I tre tunge Aar havde det stakkels, forladte, sønderknuste, men stolte Barn kjæmpet den bittre Kamp med Livet, som et ensomt, svagt, uvidende lille Væsen har at bestaa for at skaffe sig det Allernødvendigste, alene i en stor Bys Malstrøm. Saa var hun med blødende Fødder, saaret Hjerte, syg, udtæret, elendig, grædende sunken om ved sin Faders Dør. Her havde Livets vilde Bølger, mod hvilke hun forgjæves havde kjæmpet, atter skyllet hende op paa den frelsende Strandbred.

I et Nu havde de Tre omringet hende. Faderen løftede hende kjærligt op og bar hende paa sine stærke Arme ind i Huset. »Stakkels, stakkels Barn!« hulkede han. I lang, lang Tid kunde hun ikke faae et Ord frem men hang grædende om Faderens Hals, skjulende sit Ansigt ved hans Skulder. Skjælvende og fuld af Deltagelse stod Mr. Hetchel ved Siden af, et Par Taarer trillede ned i hans Skjæg, uden at han lod til at ændse det. Moder Fernwell følte sig elendig, efter at hun en Stund havde hulket med Mand og Barn. Kun med Møie lykkedes det hende at tænde Lys, og da Lampens Skjær endelig faldt paa Datterens stakkels, blege, udtærede Ansigt, i hvilket Livets Kamp havde draget saa dybe Furer, da, for første Gang i sit ensformige, stille Liv, tabte hun Bevidstheden.

Lille Annies Hjemkomst blev Dagens vigtigste Begivenhed i Nabolaget. Mændene vare allesammen mere eller mindre tilbøielige til ædelmodigt at bære over med hende. Kvinderne erklærede, at de ikke vilde tale mere om Lille-Annie, hun havde faaet sin Straf, men desto ivrigere beundrede de den ædle Høimodighed, med hvilken Mr. Hetchel tog den Bortflygtede til Naade igjen. Han blev formelig kvalt i Lovtaler og opnaaede en saadan Grad af Popularitet, som han ikke engang havde nydt i sin bedste Tid som »Taareperse«. En halv Snes smaa Be-

viser paa hans Kjærlighed til Lille-Annie bleve stadig opfriskede med synligt Velbehag. En Morgen, fjorten Dage efter hans forhenværende Kones Hjemkomst, blev han overrasket indtil Maalløshed ved Synet af en lang, hvid, cylinderformet Gjenstand, der viste sig at være en i hvidt Papir indpakket Stok. Man havde i Smug lagt den paa Bordet i hans Stue, og en Seddel, som var befæstet dertil med et rødt Baand, meddelte, at »Damerne« i Nabolaget tillode sig dermed at udtrykke deres Beundring og Agtelse. Stokken var forsynet med en stor, massiv Guldknap, paa hvilken Ordene: »Til den elskede og høitærede Præst Walter Hetchel« vare indgraverede.

Da for første Gang viste der sig hos Mr. Hetchel atter Tegn paa et Tilbagefald i hans »Taareperiode«, da han ved Frokosten fortalte det til sin Familie. Han begyndte at snøfte og kunde kun ved et strengt Blik fra Svigerfaderen bringes til Fornuft og til at beherske sig.

Mr. Hetchels Friertid blev kun kort. Et lille Arrangement i Chicago havde i en Fart gjort Mrs. Skitchpin, som i næsten tre Aar ikke havde hørt fra sin spiritistiske og desværre noget vel forfløine Gemal, til en lovmæssig ugift Kvinde. En Søndag, omtrent fire Uger efter hendes Hjemkomst, blev bestemt til Brylluppet. Folkene troede allesammen at have Ret til at tage Del i en Roman, som foregik for Alverdens Øine, og det blev derfor besluttet denne Gang at feire Høitideligheden i den lille røde Kirke.

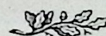
* * *

Det var en solklar Dag i September. Jorden var rigt velsignet med Frugter af enhver Art, og en mild, varm Luft strøg hen over Markerne. Kl. ti om Formiddagen forlod det lille Bryllupstog Huset for at begive sig tilfods til Kirken. Mr. Hetchel, i sort Kjole og hvid Vest, med den stolte »Tilegnelsesstok« i Haanden, var endnu en ganske presentabel Brudgom. Mager, bleg og huløiet trippede det lille Fruentimmer i Mousselinskjole ved Siden af ham med Ruth ved Haanden; først efter en otte Dages barnlig Protest havde Barnet igjen vænnet sig til »Mama«, men opfattede hende til Gjengjæld nu med desto større Kjærlighed.

Lige bagefter fulgte Farmer Fernwell med sin Hustru. Og saaledes gik de Fem henad den kjendte, lille, støvede Sti, som deres Fødder havde betraadt saa tidt. I det klare Solskin, gjennem den krystalklare Luft saae de mod Nord Bjergene optaarne sig og strække deres skovklædte Sider henimod St. Lorenzdalen, indtil Alt tilsidst tabte sig i den fjerne, taagede Horisont. Fra Barn af havde den lille Kone havt denne Natur for Øie, men hun havde aldrig følt dens ubeskrivelige Majestæt saaledes som idag.

I Kirken havde saa først den sædvanlige Søndagsgudstjeneste funden Sted, derefter havde Pastoren forrettet Vielsen.

Lille-Annie havde efter sin Hjemkomst holdt sig hjemme og kun Faa havde seet hende. Efter at Formularen var oplæst, Mr. Hetchel og Lille-Annie igjen vare blevne Mand og Kone og Pastoren havde lykønsket det nye Par, sluttede Kvinderne Kreds om Bruden for at hilse paa hende, ogsaa mange af Mændene kom til for at sige hende et venligt Ord. Der flød rigelige Taarer. Hvilken stakkels, træt, sønderknust Kvinde var der ikke bleven af Lille-Annie, det vævre Barn med det glade Sind! De store, sørgmodige Øine, den fast tillukkede, ubevægelige Mund, hvad fortalte de ikke om ubeskrivelig Nød og Elendighed! Og det menneskelige Hjerte er vidunderlig blødt hos disse Landboere; de trohjertede Kvinder forstode dette tause Sprog. Mo'er Marshton tog den lille Brud i sine kraftige Arme, enten hun vilde eller ikke, og fra de gode, medlidende Øine faldt de klare Taarer ned paa det stakkels, haardtprøvede Væsen, der laa ved hendes Bryst. Det var vanskeligt at modstaa. Lille-Annie trak Veiret dybere og dybere, en Hulken gjennemsittrede den ubevægelige Skikkelse, Isen begyndte at tø, og da den endelig i befriende, lindrende Taarer perlede ned over de udtærede, blege Kinder, brast Dæmningen, Sluserne aabnede sig, og Lille-Annie var bleven Barn paany.

Løsning paa Skakopgave Nr. 7.

1.	S h6—f5.	K e6—f5.
2.	S e5—g6.	K f5—g6 eller —g4.
3.	D e1—e6 mat.	

A.

1.	. . .	K e6—d5.
2.	K g8—f7.	K d5—c5.
3.	D e1—a5 mat.	

Løsning paa Rebus i Oktober-Heftet:
Efteraars-Hovedrengjøring.

MIN SØSTERS GRAVSTEN.

Af Koloman Mikszáth.

Jeg var kun en Dreng, da min lille Søster døde, netop som hun var bleven forlovet. Hun var rigtignok ældre end jeg, men jeg kaldte hende alligevel min lille Søster.

Moder lod gjøre en Gravsten til hende og kjørte selv til Pest for at bestille den og forordne, at Billedhuggeren skulde anbringe en knækket Rosenknop derpaa og lade en Plads aaben for hendes og mit Navn. Efterhaanden skulde vi alle optegnes paa Stenen . . . det var til stor Trøst for hende at vide det.

Nu skulde der gaa Vogn til Byen efter Stenen. Jeg fik Plads hos Kusken, Suska Mihály. Store Filczik var ogsaa med; han havde en Tværsæk fuld af Kobberpenge hos sig; den var fastbunden bag i Vognen og klirrede hver Gang det gav et Ryk i denne. Sedlerne, som udgjorde Prisen for Gravstenen, vare betroede i Suska's Varetægt; dem bandt han ind i et Hjørne af sit Tørklæde og slog tre Knuder for.

Underveis fortalte Filczik og Suska Historier fra 1848 og det tydede næsten paa, at de To egenlig havde fuldbragt hele Revolutionen. Det var to Pokkers Karle . . . det maatte man lade dem. I Slaget ved Piski havde Suska Mihály ganske alene jaget tyve Mennesker ud i Floden og rolig seet paa, at de druknede . . . Han malede ogsaa Soldater i forskjellige Opstillinger med et Stykke Kridt paa Filcziks Skindpels: Der var Broen . . . der stod gamle Bem, her stod jeg . . . her ved den røde Tulipan stod Fjenden.

Filczik fattede nøiagtig det hele og nikkede dertil. Men hvad var det vel i Sammenligning med, dengang han som Vagtmester ved Nationalgarden lod atten Slovaker hænge . . .

— Hvorfor hængte I dem da, kjære Fætter Filczik? spurgte jeg med dyb Rædsel.

— Fordi jeg var gal i Hovedet, min Dreng. Jeg saae helt bange op til den vældige Kjæmpe og vovede kun ganske sagte at spørge:
— Hvad havde de Stakler da gjort?

— Ingenting. De havde bare fortalt sig. De kom hjem fra Marken og mødte mine Folk, som jeg samme Dag havde uddelt Hellebarder til. »Skal de Spid maaske være til at spidde Frøer paa?« spurgte de haanligt og gjorde sig lystige over de blanke Vaaben. Det hørte jeg, Rebene frem til at hænge dem i, dermed var de færdige.

Han rystede sit pjuskede Hoved og slog et vældigt Slag til yderligere Forsikkring paa Agebrædtet.

— De var væk . . . jeg lod dem hænge tilsammen, forsikkrede han med et nyt Slag, som denne Gang faldt paa Suskas Skulder.

— Vi er to Karle, vi To, fordømt raske Karle . . . hvad?

Og nu sade de en Stund med fæle barske Miner. Da vi kom til Waitzen, pegede Suska med Pisken paa de spredte Bakker og yttrede:
— Histovre gik den anden Historie for sig . . . den I nok mindes.

Filczik nikkede bekræftende, og de saae Begge mere fæle ud.

Vi kjørte hele Natten og kom til Pest tidlig om Morgenen. Her tog vi ind hos en gammel Bekjendt af Filczik, en Vognmager, med hvem han engang havde reist i Udlandet. Manden var rigtignok død, men det brød Filczik sig ikke om. En fremmed Vognmager havde kjøbt Forretningen af Enken, men det maatte aabenbart staa i Kontrakten, at Hr. Filczik István (Stefan F.) skulde have Holdeplads her, naar han kom til Byen. Da den ny Eier ikke kunde mindes en saadan Aftale, blev Filczik rasende.

— Hvad behager, skulde den Ugle have glemt mig? Det er aldeles umuligt! Ikke huske sin bedste Ven? Ikke huske Filcziks fra Kis-Csoltó! Har De maaske læst hans Testamente?

Vognmageren rystede paa Hovedet.

— Naa, saa staaer det deri, det er en afgjort Sag! sagde Fætter beroliget og hjalp Mihály med at spænde fra.

Vi bleve altsaa der og satte Hestene ind i et Skur, der var Oplagssted for en Mængde Fade og Tøndestaver. Filczik hængte sin Tværsæk over Skulderen, han stønnede formelig under Vægten, og vi begave os nu ind til Byen, han for at kjøbe Corduanskind og Saaler, jeg og Suska for at høre om Gravstenen var færdig. Det var den imidlertid ikke. Billedhuggeren sagde, at vi skulde komme igjen henad Aften. Suska kløede sig fortrædelig bag Øret.

— Det ender nok med, at de stjæler mine Penge. Det er soleklart. Hvordan tør jeg saa lade mig se for den naadige Frue? Hvor skal jeg forvare dem? Hvad skal vi dog gjøre?

— Vi kan jo betale Stenen forud.

Han udstødte en haanlig Grynten: — Jo vist! Enhver kan se paa den Karl, at han vilde gaa fra det i Eftermiddag. Og hvordan Pokker skulde jeg saa finde Stoldommeren i denne vældige By.

Vi gik altsaa tilbage til Herberget. Et fornuftigt Menneske lader sine Penge blive hjemme, naar det er en større Sum. Efter modent Overlæg gjemte Suska derfor Tørklædet med Sedlerne under et tomt Fad i Vognmagerens Gaard. Derpaa begave vi os ud i Gadernes Zig-Zag, ligesaa rolige, som om Pengene vare anbragte i Sparekassen. Vi gjennemstreifede hele det fornemme Kvarter, beundrede de kolossale Butiksvinduer med deres æventyrlige Rigdom af Silke, Guld, Sølv og — Karfunkler. Suska og Filczik kaldte alting Karfunkler, naar de ikke vidste, hvad det i Virkeligheden var.

— Hvilke uhyre Vinduer! Rædsomme Vinduer! Latterligt store Vinduer!

Det var under Filcziks Værdighed at blive forbauset over Pragten af de høie Paladser; han gjorde kun den ene Bemærkning, at han Pokkers gjerne gad se, hvordan Slovaken kunde transportere disse vældige Ruder i sin Glarkiste? Ja, det er nogle Tyveknegte, de Slovaker! I hele Pest beundrede han intet i den Grad, som Slovakerne.

— Ja vist, ja vist, det er besynderlige Ruder, bekræftede Mihály. Hjemme i Csoltó sætter de en Potte med Rosmarin eller Reseda i Vinduet, men her er det lutter Kostbarheder.

— Ja, veed Du hvad, kjære Mihály, saadan en lille Nellike i Vinduet er slet ikke tosset . . . For Pokker, Suska . . . den Gang vi To var unge, hvad?

Store Filczik blev ganske rørt.

— Maaske boer her ingen Fruentimmer, yttrede Suska i sin Enfoldighed.

Det vrimlede baade foran og bagved os af Damer, den ene smukkere end den anden, alle klædte i Silke og Kniplinger. Og dog fandtes hverken Rosmarin eller Reseda i Vinduerne . . .

De To gik omkring, sky og frygtsomme; hvem skulde tro, at det var de drabelige Karle, som alle Folk derhjemme saae op til med ærbødig Beundring. Ellers forløb alt i den bedste Orden. Efter at have spist til Middag, fandt vi Pengene under Tønden; Ingen havde rørt dem. Vi betalte Stenen, læssede den paa Vognen og standsede paa Hjemveien kun en Gang i en befærdet Gade. Suska steg af for at kjøbe en Pisk og Filczik benyttede Leiligheden til ny Indkjøb. Tværsækken lod han blive tilbage, efter at have taget en Haandfuld Skillinger . . . Han maatte gribe dybt ned i den . . . Jeg skulde passe paa Hestene og raabte efter dem:

— Bliv nu ikke for længe borte, Fætter Filczik.

— Nei, nei, min Skat! svarede han.

Jeg ventede i flere Minutter og Ingen af dem lod sig tilsyne. Uroligt speidede jeg til alle Sider, da pludselig en Herre i gul Frakke traadte hen til Vognen og tiltalte mig paa Slovakisk:

— Fætter sender mig efter sin Tværsæk.

Han sagde dette i en naturlig Tone, som En, der har Hastværk, og uden at ane Uraad begyndte jeg at løse Sækken.

— Naa, bliver det til noget? udbrød han utaalmodig. Skynd Dig, Dreng!

Hvad behager! Skolemesteren hjemme siger ikke engang Du til mig! Jeg kastede mig derfor trodsig tilbage i Agestolen.

— Nu giver jeg slet ikke Sækken fra mig. Nei, jeg gjør ikke. Filczik kan selv komme!

Jeg sagde ikke længer: Fætter Filczik, for at Manden i den gule Frakke skulde se, at jeg stod et Trin høiere i Rangforordningen.

— Du vil altsaa ikke udlevere den? Det gad jeg nok se!

— Det skal De faae Lov til, for jeg gjør det ikke.

— Bi kun, din Hvalp! udbrød han og gik rasende bort. Henne paa Gadehjørnet truede han med knyttet Næve ad mig.

Mit Hjerte bankede, jeg blev ganske bleg og begyndte allerede at angre min Ulydighed. Hvem kunde vide, hvordan det vilde spænde af? Jeg havde hørt Fader sige, at kun Palatinen kunde befale os Adelsmænd, men sæt nu, at Munden i den gule Frakke netop var Palatinen!

Lidt efter kom Suska med den nye Pisk og bandede hele Pest, saa ingen Sten skulde lades paa den anden, i den Grad havde man snydt ham med Pisken; den var fletttet af Blaar istedetfor af Hamp. Det var aldeles utænkeligt, at Verden kunde bestaa paa den Maade . . .

Filczik indfandt sig i en langt mere oprømt Stemning, skjøndt jeg frygtede for det modsatte. Han var blid som et Lam og fremtog smilende en rigtig lille Bøsse, som han havde skjult under sin Pels.

Tøvende rakte jeg Haanden ud efter den.

— I er altsaa ikke vred, fordi jeg ikke gav ham den? Han var saa grov . . .

— Hvem? Hvad mener Du?

— Naa, den Mand I sendte efter Tværsækken.

— Efter Tværsækken? fremstammede Filczik forskrækket og opsøgte den uvilkaarligt med Øinene. Jeg seer, at den er der. Jeg har Ingen sendt.

— Og Manden sagde dog, at I havde sendt ham.

— Den Bedrager, den Skurk! Det var en Tyveknegt! Hvor er han? Hvor gik han hen? Jeg maa have fat i ham, han skal ikke dø i Synden! Hvordan saae han ud?.

— Han havde en gul Frakke paa og talte Slovakisk.

— Er det ikke grusomt! stønnede han og tørrede de store Sveddraaber af Panden. Slovakerne havde taget hele Komitatet . . . Du har reddet det, min rare Dreng.

Han slog mig paa Skulderen og vedblev i en venlig Tone:

— Du har reddet et Komitat og alle mine Kobberpenge desuden. I al Fald tre hele Gylden.

Suska kastede et tvivlende Blik paa Fætter.

— I maa nemlig vide, forklarede denne, at det dreier sig om Svigermoders Proces. Hele Komitatet tilhører egenlig Familien Laczko . . . Processen kan rigtignok ikke føres tilende . . . idag leverede den tyvende Advokat mig Dokumenterne tilbage . . . men lige meget . . . hvad man har, det har man . . .

Vi tog Plads paa Vognen og Suska prøvede sin ny Pisk.

— Loven kan vende sig . . . spandt Filczik sine Tanker videre, medens vi kjørte. Hvorfor skulde den ikke det?

Han blev ikke træt af at rose mig. Jo mindre Pest blev i Horisonten, desto større blev han selv og desto mere Værdi fik Procesacterne i Tværsækken,

Suska levede ogsaa efterhaanden op igjen, og de To bleve atter drabelige Helte, medens vort Kjøretøi bevægede sig langsomt henad den sandede Vei. Den hjemlige Luft havde forvandlet dem.

I Skumringen begyndte det at regne, og tunge Draaber faldt paa Lærredet, hvori Stenen var indhyllet. Filczik yttrede bekymret:

— Den tossede Bløde ender nok med at vaske de forgyldte Bogstaver ud . . .

Han udbredte forsigtigt sin Skindpels over Stenen, og Suska beskyttede den yderligere med sin korte Skindtrøie.

— I vil komme til at fryse, Fætter Filczik, og Stenen kan da ikke tage Skade af en Smule Regn.

— Naa, naa, brummede han, jeg kan da ikke lade noget blive vaadt, som tilhører min lille Frøken.

Mørket blev tættere og Luften opfyldtes med Spøgelser for mig, med fægtende Soldater for dem. De bleve alvorlige og talte kun lidt, fordi de troede at se saa meget i Mørket; men jeg lukkede Øinene og faldt i Søvn, indtil jeg pludselig foer op ved at det gav et voldsomt Ryk i Vognen.

— Naada! Axen er brækket, hørte jeg Filczik sige. Suska sprang af. Bagvognen berørte virkelig Jorden.

— Det er en net Historie, udbrød han og kløede sig bag Øret. Axen er gaaet Fanden i Vold og nu ligger vi der i Sølen. Hvad Pokker skal vi nu gribe til?

— Havde vi blot et Stykke Træ at binde Axen fast til!

— Hvor skulde vi faae det Træ fra i denne fordømte Egn, hvor der ikke voxer andet end

Brombær! . . . Præsterne har suget Kraften ud af Jorden. Hvad Pokker skal vi gjøre?

Filczik fik en Ide.

— Jeg løfter Vognen op og holder paa den til vi finder et Træ. Imens lader Du Hestene gaa ganske sindigt. Sørg bare for, at den stakkels Dreng ikke vaagner, han kunde ellers blive forskrækket.

Jeg lod som jeg sov, skjøndt med aabne Øine, og hjalp dem med at opsøge et Træ i Mørket. Men Filczik maatte bære Bagvognen et godt Stykke Vei og han stønnede lydeligt af Anstrengelse.

— Der har vi et! raabte Suska. Derhenne svaier en lille tynd Poppel for Vinden. Den vil akkurat passe.

Og virkelig lagde der sig en mørk Stribe tværs over Veien, Skyggen af et slankt lille Træ. Maanen var lige kommen frem og lyste ned over Egnen. Dette Træ var det eneste i vid Omkreds.

— Her kunde man ikke engang hænge sig, sagde Filczik og saae med dyb Foragt ud over Dalstrøget. Træet her har ogsaa staaet sin længste Tid. Vent Du bare . . .

Han trak vaersomt en Øxe frem under mit Sæde, sprang over Veigrøften og gav Træet et Hug med Øxen.

Stammen skjælvede og Regndraaber faldt ned fra dens Blade. Men op fra Løvet steg en opskræmmet Fugl og flaggrede fortvivlet omkring. Et Kor af pibende Unger svarede Fuglen.

— Vil Træet passe under Axen? spurgte Suska utaalmodig.

— Ja vel passer det, svarede Filczik gnaven, der er bare kommet noget iveien.

— Hvad er nu det, for Pokker?

— Naa, der er . . . en Rede i det.

— Hvad saa?

— For Pokker, Suska! Jeg kan da ikke fælde det . . . for Ungernes Skyld. Hør blot, hvordan de piber og klager!

— Ja, nu kan jeg høre dem . . . De Stakler. Men hvad skal der blive af os?

— Hvad der skal blive af os? Jeg bliver nok nødt til at slæbe Vognen et Stykke endnu.

Jeg havde gjerne raabt til ham, at han skulde tage Ungerne og give mig dem, men jeg turde ikke, han saae saa bøs ud.

Og han var forfærdelig vred, da han igjen bukkede sig ned for at løfte Vognen. Han bandede hele Egnen og truede med at stikke Ild paa den nærmeste Landsby og lade hvert levende Væsen omkomme i Flammerne, hvis han ikke forinden stødte paa et Træ . . .

(Fra Ungarsk ved *Al. S.*)

DAVID BALFOURS HÆNDELSER.

Roman af **Robert Louis Stevenson.**

Med Illustrationer af W. Hole.

(10. Fortsættelse og Slutning.)

SYVOGTYVENDE CAPITEL.

Jeg kommer til Mr. Rankeillor.

Den følgende Dag blev det aftalt, at Alan skulde skjøtte sig selv indtil Solnedgang; men saasnart det begyndte at blive mørkt, skulde han ligge paa Markerne ved Veikanten i Nærheden af Newhalls og ikke røre sig, før han hørte mig fløite. Jeg foreslog først til Tegn at fløite »*Bonnie House of Airlie*«, der var en af mine Yndlingsviser, men han indvendte, at den Melodi var altfor almindelig bekjendt, enhver Plovmand kunde fløite den tilfældigt; og istedetfor lærte han mig et lille Brudstykke af en høilandsk Melodi, som jeg husker den Dag idag og sagtens vil huske i min sidste Stund. Den klinger ofte for mit Øre, og jeg seer da Alan sidde i Hulen og fløite og slaa Takt med Fingeren, medens det graa Skjær af den gryende Dag falder paa hans Ansigt.

Jeg var i Langgaden i Queensferry længe før Solen var staaet op. Det var en smukt bygget Flække; Husene teglhængte; mange tækkede med Skifer; Raadhuset forekom mig ikke saa smukt som det i Peebles, Gaden heller ikke saa anseelig; men det Hele fik mig dog til at skamme mig over mine smudsige Pjalter.

Da det blev Morgen, Skorstenene begyndte at ryge, Vinduerne bleve lukkede op og Folk

kom ud fra deres Huse, voxede min Bekymring og Modløshed mere og mere. Jeg saae nu, at jeg ikke havde noget at støtte mig til; intet klart Bevis paa min Ret eller blot paa min egen Identitet. Hvis det Hele var en Boble, vilde jeg rigtignok blive smerteligt skuffet og ilde faren. Selv om Sagerne forholdt sig, som jeg antog, vilde det efter al Sandsynlighed tage Tid at gjøre mig Ret gjældende, og hvad Tid havde jeg tilovers med mindre end tre Shilling i min Lomme og en dømt, forfulgt Mand paa Halsen, hvem jeg skulde skaffe ud af Landet? Sandelig, hvis mit Haab brast for mig, kunde vi Begge endnu ende i Galgen. Og medens jeg vedblev at gaa op og ned og saae Folk skæve til mig og puffe til hinanden eller tale sammen og smile, begyndte jeg at faae en ny Bekymring: at det ikke vilde være nogen let Sag blot at komme til at tale med Prokuratoren og endnu mindre at overbevise ham om Rigtigheden af mine Udsagn.

Ikke for nogen Pris kunde jeg tage Mod til mig og henvende mig til nogen af disse agtværdige Borgere; jeg skammede mig for blot at tiltale dem i denne Sylte af Pjalter og Smuds; og hvis jeg spurgte efter saadan en Mand, som Mr. Rankeillor, antog jeg, at de vilde le mig lige op i mine Øine. Altsaa gik jeg frem og tilbage, op ad Gaden og ned til Havnen, ligesom en Hund, der har mistet sin Herre, med en underlig Gnaven i mit Indre og tillige af og til et Anfald af Fortvivlelse. Endelig blev det høilys Dag, Klokken var vel ni, og træt af denne Omflakken var jeg tilfældigt standset udenfor et anseeligt Hus paa Landsiden, et Hus med smukke, klare Glasruder, Blomster i Vindueskarmen, Muren nylig hvidtet, og en Jagthund sad paa Trappen og gabede, ligesom den hørte hjemme der. Jeg misundte endog dette dumme Dyr, da Døren gik op, og ud traadte en anseelig Mand med velpuddret Paryk og Briller. Jeg var i en saadan Tilstand, at man ikke engang offrede mig et Blik, men han saae gjentagende paa mig og lod til at være saa greben af mit fattige Ydre, at han kom lige hen til mig og spurgte om, hvad jeg vilde.

Jeg sagde ham, at jeg var kommen til Queensferry i et Ærinde, og idet jeg tog Mod til mig, bad jeg ham om at vise mig Vei til Mr. Rankeillors Hus.

»Hvordan,« udbrød han, »det er det Hus, jeg lige kom ud fra; og ved et næsten besynderligt Tilfælde er jeg den Mand, I søger.

»Saa maa jeg bede Eder beære mig med en Samtale, Herre,« sagde jeg.

»Jeg kjender ikke Eders Navn,« sagde han, »eller blot Eders Ansigt.«

»Mit Navn er David Balfour,« sagde jeg.

»David Balfour?« gjentog han, ganske høit, ligesom overrasket. »Og hvor kommer I fra, Mr. David Balfour?« spurgte han og saae mig skarpt ind i Ansigtet.

»Jeg kommer fra en hel Mængde fremmede Steder, Herre,« svarede jeg, »men jeg mener det vilde være bedst at fortælle Eder de nærmeste Omstændigheder paa et mere privat Sted.«

Han lod til at betænke sig lidt, idet han holdt sin Haand op til Læben og saae snart paa mig og snart ned paa Stenbroen.

»Ja,« sagde han, »det vilde udentvivl være det bedste.« Og han tog mig med ind i Huset, raabte til Nogen, som jeg ikke kunde se, at han vilde være optaget hele Formiddagen, og førte mig ind i et lille Værelse, der var fuldt af Bøger og Papirer. Her satte han sig ned og bad mig tage Plads, skjøndt det forekom mig, at han saae lidt sørgmodig fra sin pæne Stol til mine snavsede Pjalter. »Og nu,« sagde han, »hvis I har noget paa Hjerte, beder jeg Eder at fatte Eder i Korthed og hurtigt komme til Sagen. *Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo* — forstaaer I det?« sagde han med et skarpt Blik.

»Jeg agter netop at gjøre som Horats siger,« svarede jeg smilende, »og gaa *in medias res.*« Han nikkede ligesom tilfreds, og hans latinske Sætning havde virkelig været bestemt til at prøve mig. Alligevel, skjøndt jeg var lidt opmuntret, steg Blodet op i mine Kinder, da jeg tilføiede: »Jeg har Grund til at tro at være arveberettiget til Shaws.«

Han tog en Protokol ned fra en Hylde og lagde den opslaaet foran sig. »Godt!« sagde han.

Men jeg havde udskudt min Kugle og sad maalløs.

»Videre, videre, Mr. Balfour,« sagde han, »I maa fortsætte. Hvor er I født?«

»I Essendean, Herre,« sagde jeg, »den 12. Marts i Aaret 1734.«

Han lod til at se efter i sin Bog, men af hvad Grund vidste jeg ikke. »Eders Fader og Moder?« sagde han.

»Min Fader var Alexander Balfour, Skolelærer der paa Stedet,« sagde jeg, »og min Moder Grace Pitarrow; jeg troer nok, hun var fra Angus.«

»Har I ingen Papirer til at bevise, hvem I er?« spurgte Mr. Rankeillor.

»Nei, Herre,« sagde jeg, »de findes hos Præsten, Mr. Campbell, og kunne let komme tilstede. Mr. Campbell vil ligeledes bekræfte min Identitet, og for den Sags Skyld antager jeg ikke, at min Onkel vilde fornegte mig.«

»Mener I Mr. Ebenezer Balfour?« sagde han.

»Netop ham,« sagde jeg.

»Som I har seet?« spurgte han.

»Af hvem jeg blev modtaget i hans eget Hus,« svarede jeg.

»Har I nogensinde truffet en Mand ved Navn Hoseason?« spurgte Mr. Rankeillor.

»Det har jeg, Herre, for mine Synders Skyld,« sagde jeg, »for det var ved ham, paa

Foranledning af min Onkel, at jeg blev bortført fra denne By, kom tilsøes, led Skibbrud og udstod megen anden Elende og idag staaer for Eder i denne usle Mundering.«

»I sagde, at I led Skibbrud,« sagde Rankeillor, »hvor var det?«

»Paa den sydlige Ende af Øen Mull,« sagde jeg.» Den Ø, jeg blev kastet op paa, hedder Earraid.«

»Ah,« sagde han smilende, »I er mere inde i Geographien end jeg. Men for saa vidt, maa jeg sige Jer, stemmer det meget nøie med andre Oplysninger, jeg har modtaget. Men I siger, at I blev bortført. Hvorledes skal jeg forstaa det?«

»I Ordets bogstavelige Forstand, Herre,« sagde jeg. »Jeg var paa Veien til Eders Hus, da jeg blev bragt ombord paa Briggen, fik et Slag, som strakte mig til Jorden, blev baaret ned i Lasten og ikke vidste af noget, før vi vare langt ude i Søen. Jeg var bestemt til Colonierne, en Lod, som jeg, ved Forsynets Hjælp, er undsluppen.«

»Briggen gik under den 27. Juni,« sagde han, idet han saae i sin Bog, »og nu har vi den 24. August. Her er en betydelig *hiatus,* Mr. Balfour, paa næsten to Maaneder. Det har allerede voldt Eders Venner megen Uro, og jeg tilstaaer, at jeg ikke vil være helt tilfreds, før dette er bragt paa det Rene.«

»Ja, Herre,« sagde jeg, »disse Maaneder er det virkelig let at udfylde; men forinden jeg fortæller min Historie, vilde jeg være glad ved at vide, at jeg taler til en Ven.«

»Det er at gaa udenom Sagen,« sagde Prokuratoren. »Jeg kan ikke være overbeviist, før jeg har hørt Eder. Jeg kan ikke være Eders Ven, før jeg er tilbørligt underrettet. Hvis I vilde være mere tillidsfuld, vilde I have mere Gavn deraf i Eders Liv. Og I veed, Mr. Balfour, at vi her paa Egnen have det Ordsprog: Tyv troer, at Hvermand stjæler.«

»I maa ikke glemme, Herre,« sagde jeg, »at jeg allerede har lidt nok for min Tillidsfuldhed og blev bragt ombord som Slave af den samme Mand, som (hvis jeg ikke er feil underrettet) er Eders Client.«

Hele Tiden havde jeg vundet Terrain hos Mr. Rankeillor, og i samme Forhold, jeg vandt Terrain, blev jeg ogsaa mere dristig. Men ved denne Yttring, som jeg selv gjorde med et Smil, lo han høit.

»Nei, nei,« sagde han, »saa galt er det heller ikke. *Fui, non sum.* Jeg *har* virkelig været Eders Onkels Consulent, men medens I *(imberbis juvenis custode remoto)* flakkede om i Vesten, er der løbet meget Vand i Stranden; og hvis det ikke sang for Eders Øren, er det ikke, fordi der ikke blev talt om Eder. Samme Dag I forulykkede paa Søen, kom Mr. Campbell ind paa mit Kontor og spurgte efter Jer. Jeg havde aldrig hørt tale om Eder, men jeg havde kjendt Eders Fader, og paa Grund af Omstændigheder, der vare komne til min Kundskab (og som jeg siden skal berøre) var jeg tilbøielig til at frygte det Værste. Mr. Ebenezer indrømmede at have seet Jer, erklærede (hvilket lod usandsynligt) at have givet Jer en betydelig Sum, og at I var reist til Fastlandet for at fuldende Eders Studier, hvilket var sandsynligt og prisværdigt. Adspurgt, hvorfor I ikke havde underrettet Mr. Campbell med et Ord, udsagde han, at I havde udtalt Ønsket om at bryde med Eders Fortid. Endvidere adspurgt, hvor I nu opholdt Eder, foregav han ikke at vide det men antog, at I var i Leyden. Dette er nøiagtigt Summen af hans Svar. Jeg er ikke aldeles sikker paa, at Nogen troede ham,« vedblev Mr. Rankeillor med et Smil, »i Særdeleshed da han tog nogle af mine Yttringer saa fortrydeligt op, at han (med et Ord) viste mig Døren. Vi kunde saaledes ikke gjøre noget; thi hvilken Mistanke vi end maatte nære, havde vi ikke Skygge af Beviser. I det Samme kommer Capitain Hoseason og fortæller, at I er druknet; hvorpaa Alt faldt til Jorden, uden andre Følger end at bedrøve Mr. Campbell, skade min Lomme og sætte en ny Plet paa Eders Onkels Charakter, som meget daarligt kunde taale det. Og nu, Mr. Balfour,« sagde han, »kjender I hele Sammenhængen og kan selv bedømme, i hvilken Udstrækning I kan stole paa mig.«

I Virkeligheden var han mere pedantisk, end jeg kan skildre ham, og anbragte adskillige latinske Brokker i sin Tale; men det Hele blev fremsat med en saadan Livlighed i Blik og Væsen, at det fuldstændigt overvandt min Mistro. Jeg kunde desuden se, at han nu behandlede mig, som om der ikke var nogen Tvivl om min Person.

»Herre,« sagde jeg, »naar jeg fortæller Eder min Historie, maa jeg betro en Vens Liv til Eders Discretion. Giv mig Eders Ord paa, at det skal være Eder helligt; hvad mig selv angaaer, attraaer jeg ingen bedre Borgen end Eders Ansigt.«

Han gav mig meget høitideligt sit Ord. »Men,« sagde han, »det er en næsten foruroligende Indledning, og hvis der i Eders Fortælling er nok saa lidt, som støder an mod Loven, vil jeg bede Eder komme i Hu, at jeg er Lovens Tjener, og gaa let hen over det.«

Saa fortalte jeg ham min Historie fra først til sidst; han hørte efter med Brillerne skubbede op i Panden og tillukkede Øine, saa at jeg undertiden frygtede for, at han sov. Men paa ingen Maade! Hun hørte hvert Ord (som jeg bagefter fandt) saa godt og huskede det saa nøie, at det forbausede mig. Selv fremmede, gæliske Navne, som han blot hørte denne ene Gang, huskede han og vilde huske mig paa, mange Aar efter. Men da jeg nævnede Alan Breck ved sit fulde Navn, havde vi en komisk Scene. Alans Navn var selvfølgelig bekjendt over hele Skotland ved

Efterretningen om Appin-Mordet og den udlovede Belønning, og det var aldrig saasnart undsluppet mig, før Prokuratoren rørte sig i Sædet og aabnede sine Øine.

»Jeg vilde ikke nævne saa overflødige Navne, Mr. Balfour,« sagde han, »fremfor alt ikke Navne paa Høilændere, af hvilke mange have forsyndet sig mod Loven.«

»Det er sandt, jeg skulde ikke have gjort det,« sagde jeg, »men siden jeg har ladet det undslippe mig, kan jeg vel ligesaa godt fortsætte.«

»Paa ingen Maade,« udbrød Mr. Rankeillor. »Jeg har lidt ondt ved at høre, som I maaske har bemærket, og jeg er langtfra sikker paa at have hørt Navnet rigtigt. Om I behager, ville vi kalde Eders Ven Mr. Thomson — for at der ikke skal kunne anstilles Reflexioner. Og jeg vilde herefter gjøre ligesaa med enhver Høilænder, som I maatte have at omtale — død eller levende.«

Deraf saae jeg, at han maatte have hørt Navnet tydeligt og allerede havde gjættet, at jeg nu vilde komme til at tale om Mordet. Naar han foretrak at spille den Uvidende, kom det ikke mig ved; altsaa smilede jeg, sagde, at Navnet klang ikke rigtig høilandsk, og opfyldte hans Ønske. I hele Resten af min Historie var Alan Mr. Thomson, hvilket morede mig desto mere som det var en List efter hans eget Hoved. James Stewart blev, paa samme Maade, omtalt som Mr. Thomsons Frænde, Colin Campbell blev udgivet for en Mr. Glen, og Cluny, da jeg kom til den Del af min Fortælling, gav jeg Navnet »Mr. Jameson, en høilandsk Høvding«. Det var virkelig det mest aabenlyse Komediespil, og det undrede mig, at Prokuratoren lagde Vægt derpaa, men forresten var det fuldstændigt i den Tids Smag, da der var to Partier i Landet, og stilfærdige Personer, uden udprægede politiske Anskuelser, søgte enhver Sprække for at undgaa Sammenstød.

»Godt, godt,« sagde Prokuratoren, da jeg var helt færdig, »det er jo et stort Heltedigt, en hel Odyssee. I maa fortælle det paa Latin, Herre, naar I har opnaaet større Lærdom, eller paa Engelsk, om I behager, skjøndt jeg for min Part foretrækker det fremmede Tungemaal. I har været vidt omkring; *quæ regio in terris* — hvilken Egn i Skotland har I ikke betraadt under Eders Omflakken? I har desuden viist en sær Tilbøielighed til at komme i mislige Situationer og dog i det Hele taget forstaaet at klare Eder ganske godt i dem. Denne Mr. Thomson synes mig at være en Gentleman med udmærkede Evner, skjøndt maaske lidt af en Hugaf. Det skulde ikke glæde mig mindst, hvis han (med alle sine Meriter) var faldet i Nordsøen, thi, Mr. David, den Mand er i en slem Forlegenhed. Men I handler udentvivl rigtigt i at hænge ved ham, ligesom han aabenbart hænger ved Jer; thi, det maa man sige, han har været Eder en tro Ledsager i Eders onde Dage, som nu heldigvis ere forbi, og jeg antager, at al Eders Nød snart har Ende.«

Idet han saaledes moraliserede over mine Hændelser, betragtede han mig med saa megen Humor og Venlighed, at jeg neppe kunde lægge Baand paa min Glæde. Jeg havde saa længe flakket om med fredløse Mennesker og redt min Seng paa Bjerge og under aaben Himmel, at det var en umaadelig Forandring endelig engang at sidde i en ordenlig Stue og tale i al Fortrolighed med en velklædt Gentleman. Just som jeg tænkte saaledes, faldt mit Øie paa mine usømmelige Pjalter, og jeg blev atter modfalden. Men Prokuratoren lagde Mærke dertil og forstod mig. Han stod op, raabte ud over Trappen, at der skulde sættes en Couvert til, da Mr. Balfour blev til Middag, og førte mig derefter ind i et Sovekammer ovenpaa. Her gav han mig Vand og Sæbe og en Kam og lagde nogle Klæder frem, som tilhørte hans Søn, og forlod mig derpaa, for at jeg kunde gjøre Toilette.

OTTEOGTYVENDE CAPITEL.

Paa Vei til Shaws-House.

Jeg forandrede mit Ydre, saa godt jeg kunde, og da jeg saae mig i Speilet, blev jeg glad over at finde, at Tiggeren nu hørte Fortiden til og David Balfour kom tillive igjen. Og alligevel skammede jeg mig over Forandringen og især over de laante Klæder. Da jeg var færdig, modtog Mr. Rankeillor mig paa Trappen, gjorde mig sine Complimenter og førte mig igjen ind i sit Værelse.

»Sid ned, Mr. David,« sagde han, »og nu, da I lidt mere ligner Jer selv, vil jeg se, om jeg ikke kan finde noget Nyt at fortælle Eder. I vil sagtens gjerne vide lidt Besked om Eders Fader og Onkel? Det er sandelig en besynderlig Historie, og jeg blues næsten ved at fortælle Eder den. Thi,« sagde han, virkelig noget forlegen, »den staaer i Forbindelse med en Kjærlighedsaffaire.«

»Oprigtig talt,« sagde jeg, »har jeg ondt ved at forbinde denne Tanke med min Onkel.«

»Men Eders Onkel, Mr. David, har ikke altid været gammel,« svarede Prokuratoren, »og, hvad der maaske vil overraske Eder mere, ikke altid styg. Han havde et smukt, tiltalende Væsen; Folk stode i deres Døre og saae efter ham, naar han red forbi paa en vælig Hest. Jeg har seet det med mine egne Øine og maa aabent bekjende, ikke ganske uden Misundelse, da jeg selv var en tarvelig Mands Søn, og i de Dage hed det: *Odi te, qui bellus es, Sabelle.*«

»Det klinger ligesom en Drøm.«

»Ja vel, ja vel,« sagde Prokuratoren, »det er hvad Tilfældet er med Ungdom og Alderdom. Det var heller ikke Alt, men han havde gode Evner,

som syntes at give store Løfter for Fremtiden. I 1715 løb han bort for at slutte sig til Oprørerne. Det var Eders Fader, som fulgte efter ham, fandt ham i en Grøft og bragte ham tilbage *multum gementem*, til Moro for hele Egnen. Imidlertid, *majora canamus* — bleve de to Fyre forelskede og tilmed i en og samme Dame. Mr. Ebenezer, som var den beundrede og elskede og forkjælede, var udentvivl vis paa sin Seir; og da han blev skuffet, skreg han op ligesom en Paafugl. Hele Egnen talte om det; snart laa han syg hjemme, med sin dumme Familie staaaende om Sengen badet i Taarer, snart red han fra Kro til Kro og slukkede sine Sorger i Selskab med Per og Poul. Eders Fader, Mr. David, var en ægte Gentleman; men han var svag, sørgelig svag; han bar al denne Galskab med stor Taalmodighed, og en Dag — tænk Jer kun! — gav han Afkald paa Damen. Hun var imidlertid ikke saadan en Tosse; det er fra hende I maa have arvet Eders udmærkede gode Forstand; og hun vægrede sig ved at gaa ind paa Byttet. Begge kastede sig paa Knæ for hende, og Enden paa Historien blev foreløbig, at hun viste dem Begge Døren. Dette skete i August; ak ja! samme Aar jeg kom hjem fra Universitetet. Den Scene maa have været i høi Grad pudsig.«

Jeg tænkte selv, at det var en dum Affaire, men kunde ikke glemme, at min Fader havde en Haand med i den. »Ja vel, Herre, den havde noget vist tragisk ved sig,« sagde jeg.

»Nei, paa ingen Maade,« udbrød Prokuratoren. »En Tragedie behandler store Spørgsmaal, *dignus vindice nodus;* og hele denne Sag var ikke andet end Kaadheden hos et ungt Æsel, som var blevet ødelagt og mest af alt trængte til at smage Pisken. Imidlertid var dette ikke Eders Faders Mening, og Enden paa det blev, at Eders Fader gjorde den ene Indrømmelse efter den anden, og Eders Onkel røbede den mest smudsige, sentimentale Egenkjærlighed, og tilsidst kom det til en Slags Overenskomst, som I nys har mærket Følgerne af. Den ene tog Damen, den Anden Godset. Naa, Mr. David, Folk tale en hel Del om Kristenkjærlighed og Ædelmodighed, men jeg tænker tidt, at i dette omskiftelige Liv synes de heldigste Følger at opstaa, naar en Gentleman raadfører sig med sin Sagfører og tager Alt, hvad Loven tillader ham. Forresten har dette Quijoteri af Eders Fader, der i sig selv var uretfærdigt, fremkaldt en hel Kjæde af Uretfærdigheder. Eders Forældre døde som fattige Folk, I blev opdraget under fattige Kaar og desuden, hvilken Tid har det ikke været for Forpagterne paa Godset Shaws! Og jeg kan tilføie (hvis det var noget jeg brød mig om) hvilken Tid for Mr. Ebenezer!«

»Det Besynderligste af det Hele er dog aabenbart, at en Mands Natur kunde forandre sig saaledes.«

»Meget sandt,« sagde Mr. Rankeillor. »Og dog forestiller jeg mig, at det var ganske naturligt. Han kunde ikke mene, at han havde spillet en smuk Rolle. De, som vidste Besked, vendte ham Ryggen; de, som ikke kjendte Historien og saae den ene Broder forsvinde, medens den Anden overtog Godset, raabte paa Mord, saa at Alle undgik ham. Penge var alt, hvad han fik ud af sin Handel; naa, han kom til at tænke endnu mere paa Penge. Han var egenkjærlig i sin Ungdom, han er egenkjærlig nu paa sine gamle Dage, og I har selv seet, hvad der er blevet ud af al denne Levemaade og alle disse skjønne Følelser.«

»Ja vel, Herre,« sagde jeg, »og hvad er min Stilling i alt dette?«

»Godset tilhører absolut Eder,« svarede Prokuratoren. »Det er uden Betydning hvad Eders Fader underskrev, I er den retmæssige Arving. Men Eders Onkel er Mand for at forsvare den mest uholdbare Stilling, og han vil sagtens benegte, at I er den, I udgiver Jer for. En Proces koster altid Penge og en Familieproces gjør altid Opsigt; dertil kommer, at vi, hvis nogle af Eders Hændelser med Eders Ven, Mr. Thomson, skulde komme for Dagen, let kunde brænde vore Fingre. Bortførelsen vilde ganske vist være en Triumf paa vor Side, hvis vi blot kunde benytte den. Men det kunde falde vanskeligt at bevise den; og mit Raad er overhovedet at træffe en Overenskomst med Eders Onkel, maaske endog lade ham blive boende i Shaws-House, hvor han har slaaet Rod i et kvart Aarhundrede og imidlertid lade Eder selv nøie med en kjøn Provision.«

Jeg sagde, at jeg var rede til en Overenskomst, og at det naturligvis var mig meget imod at drage Familieaffairer frem for Offentligheden. Imidlertid begyndte jeg at skjelne Omridsene af den Plan, efter hvilken vi siden handlede.

»Det Vigtigste,« sagde jeg, »er at bringe den Bortførte hjem til ham.«

»Ja vel,« sagde Mr. Rankeillor, »og, om muligt, uden Rettens Hjælp. Thi mærk Eder vel, Mr. David, vi kunde maaske nok finde nogle af Folkene fra »Enigheden«, og føre dem som Vidner; men naar de først engang stode for Skranken, kunde vi ikke længer lukke Munden paa dem, og et og andet Ord om Eders Ven, Mr. Thomson, kunde let slippe ud. Hvilket jeg, efter hvad I har fortalt, ikke troer vilde være heldigt.«

»Godt, Herre,« sagde jeg, »vil I høre mit Forslag.« Og jeg meddelte ham min Plan.

»Men dette synes at betinge, at jeg træffer sammen med denne Mr. Thomson?« sagde han, da jeg var færdig.

»Det mener jeg virkelig ogsaa, Herre,« sagde jeg.

»Kjæreste!« udbrød han og trak Panden i Rynker. »Kjæreste! Nei, Mr. David, jeg er bange for, at Eders Plan er utilladelig. Jeg siger intet imod Eders Ven, Mr. Thomson; jeg kjender ikke noget til ham; og hvis jeg gjorde det — mærk Jer det, Mr. David! — vilde det være min Pligt at lægge Haand paa ham. Nu spørger jeg Eder: er det klogt, at vi mødes? Han turde have Grunde til at skjule sig. Maaske har han ikke fortalt Eder Alt. Maaske hedder han ikke engang Thomson!« udbrød Prokuratoren og blinkede, »thi nogle af disse Mennesker sanke Navne op paa Landeveien, som en Anden plukker Melbær.«

»Ja, det maa I dømme om,« sagde jeg.

Men det var tydeligt, at han følte sig tiltalt af min Plan, thi han vedblev at sidde og gruble, indtil vi bleve kaldte tilbords i Selskab med Mrs. Rankeillor; og denne Dame havde neppe igjen overladt os til os selv og en Flaske Vin, før han kom tilbage til mit Forslag. Naar og hvor jeg skulde træffe min Ven, Mr. Thomson? om jeg var sikker paa Mr. T.'s Diskretion? forudsat at vi kunde fange den gamle Ræv, om jeg saa vilde indvilge i den og den Overenskomst? — disse og lignende Spørgsmaal fremsatte han med lange Mellemrum, medens han tankefuld rullede Vinen paa Tungen. Da jeg havde besvaret dem alle og, som det syntes, til hans Tilfredshed, hensank han i endnu dybere Grublerier, selv Vinen blev nu glemt. Saa fik han et Ark Papir og en Blyant og begyndte at skrive, idet han veiede hvert Ord, og tilsidst tog han en Klokke og ringede paa sin Skriver.

»Torrance,« sagde han, »jeg maa have dette skrevet rent til iaften; og naar det er færdigt, vil I være saa god at tage Eders Hat paa og være rede til at følge med denne Herre og mig, da der sagtens vil blive Brug for Jer som Vitterlighedsvidne.«

»Hvad, Herre!« udbrød jeg, da Skriveren var gaaet, »vil I vove det?«

»Ja, det synes saa,« sagde han og skjænkede i sit Glas. »Men nu vil vi ikke tale mere om Forretninger. Det blotte Syn af Torrance minder mig om en lille komisk Hændelse for et Par Aar siden, da jeg havde aftalt et Møde med den stakkels Fyr i »Korset« i Edinburgh. Vi havde hver besørget vore Forretninger, og da jeg kom Klokken fire, havde Torrance taget sig en Taar over Tørsten og kjendte ikke sin Principal, og jeg, som havde glemt mine Briller, var saa blind uden dem, at jeg giver Eder mit Ord paa, at jeg ikke kjendte min egen Skriver.« Og derpaa lo han hjerteligt.

Jeg sagde, at det var et besynderligt Tilfælde og smilede af Høflighed; men hvad der forbausede mig hele Eftermiddagen var, at han bestandigt vendte tilbage til og dvælede ved Historien og fortalte den om igjen med nye Enkeltheder og ny Latter, saa at jeg tilsidst blev helt underlig tilmode og skammede mig over min Vens Taabelighed.

Henad den Tid jeg havde aftalt med Alan, forlode vi Huset, Mr. Rankeillor og jeg Arm i Arm, og Torrance følgende bagefter med Dokumentet i sin Lomme og en tildækket Kurv i Haanden. Paa hele Veien gjennem Byen hilste Prokuratoren til høire og venstre og blev bestandig attraperet af Herrer, som vilde tale med ham om offentlige eller private Sager, og jeg kunde se, at han var meget anseet der paa Stedet. Endelig kom vi ud af Byen og gik langs med Havnen og henad Kroen »Tjørnehækken« og Færgehavnen til, Skuepladsen for min Ulykke. Jeg kunde ikke se Stedet uden Bevægelse, og jeg tænkte paa, hvor mange af dem, som jeg den Dag havde været sammen med, nu ikke existerede mere: Ransome, hvis Nød nu forhaabentlig havde Ende; Shuan, som var draget did, hvorhen jeg ikke dristede mig til at følge ham; og de arme Sjæle, som vare gaaede tilbunds med Briggen. Alle disse, og Briggen med, havde jeg overlevet og var sluppen heldigt fra al Nød og Fare. Min eneste Tanke burde have været Taknemmelighed, og dog kunde jeg ikke se Stedet uden at sørge over Andre og gyse ved Erindringen om, hvad jeg selv havde oplevet.

Det tænkte jeg just paa, da Mr. Rankeillor pludselig udstødte et Raab, slog sig paa Laarene og begyndte at le.

»Naa,« udbrød han, »hvis dette ikke er en komisk Hændelse! Trods alt, hvad jeg sagde, har jeg glemt mine Briller!«

Nu forstod jeg naturligvis Hensigten med hans Anekdote og vidste, at hvis han havde glemt sine Briller hjemme, var det skeet med Villie, for at han kunde drage Nytte af Alan uden Ubeleiligheden af at gjenkjende ham. Og det var virkelig godt udtænkt; thi (forudsat at det skulde gaa saa galt) hvorledes kunde Rankeillor nu bekræfte min Vens Indentitet eller blive nødsaget til at aflægge Vidnesbyrd til Skade for mig? Alligevel havde han været længe om at udfinde sin Brøst, og han havde tiltalt og gjenkjendt adskillige Personer, da vi gik gjennem Byen, og selv tvivlede jeg ikke om, at han saae temmelig godt.

Saasnart vi vare komne forbi Kroen, hvor Værten stod i Døren og røg sin Pibe — jeg var forbauset over, at han ikke saae ældre ud — forandrede Mr. Rankeillor vor Marchorden, idet han gik bagefter med Torrance og lod mig gaa i Forveien, ligesom en Blænker. Jeg gik op ad Bakken, idet jeg fra Tid til anden fløitede min gæliske Melodi, og endelig havde jeg den Glæde at høre den besvaret og saae Alan reise sig op bag en Busk. Han var noget nedslaaet, efter at have tilbragt en hel Dag med at luske om i Egnen og kun have nydt et tarveligt Maaltid

i et Værtshus i Nærheden af Dundas. Men ved det blotte Syn af mine Klæder begyndte han at opklares, og saasnart jeg havde meddelt ham, hvorledes Sagerne stode og den Rolle jeg havde tiltænkt ham i det, som nu skulde foregaa, blev han til et helt nyt Menneske.

»Og det er en overmaade god Ide af Jer,« sagde han, »og jeg tør nok sige, at Eders Valg ikke let kunde falde paa nogen bedre Mand til at føre den igjennem, end Alan Breck. Det er ikke noget (mærk Jer det) som Alle og Enhver kunde gjøre, men det fordrer en Gentleman med Skarpsindighed. Men jeg kommer til at tænke paa, at Eders Prokurator ikke vil være meget glad over at se mig.«

Efter Aftale raabte jeg og gjorde Tegn til Mr. Rankeillor, som kom til alene og blev forestillet for min Ven, Mr. Thomson.

»Mr. Thomson,« sagde han, »det glæder mig at hilse paa Eder. Men jeg har glemt mine Briller, og Eders Ven, Mr. David her,« (han slog mig paa Skulderen) »vil fortælle Jer, at jeg næsten er blind og at I ikke maa blive overrasket, naar jeg gaaer forbi Eder imorgen.«

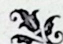
Dette sagde han i den Tanke, at det vilde glæde Alan, men Høilænderens Forfængelighed følte sig saaret ved en mindre Anledning end denne.

»Jeg maa sige, at det gjør mindre til Sagen,« sagde han stivt, »eftersom vi ere komne sammen her i en særlig Anledning, nemlig for at hjælpe Mr. Balfour til sin Ret; og efter hvad jeg kan skjønne, er det ikke sandsynligt, at vi ellers skulde komme i nærmere Berøring med hinanden. Men jeg modtager Eders Undskyldning, hvilken jeg finder meget sømmelig.«

»Og det er mere, end jeg kunde vente, Mr. Thomson,« sagde Mr. Rankeillor hjertelig. »Og nu, eftersom I og jeg ere Hovedaktørerne i Foretagendet, antager jeg, at vi nok skulde komme til en Forstaaelse, til hvilken Ende jeg foreslaaer, at I giver mig Eders Arm, da jeg (formedelst Mørket og Savnet af mine Briller) har vanskeligt ved at finde Veien, og hvad Eder angaaer, Mr. David, vil I finde, at Torrance er et behageligt Selskab. Lad mig blot minde Eder om, at det er aldeles overflødigt, at han faaer mere at vide om Eders eller denne — hm — Mr. Thomsons — Hændelser.«

De To gik altsaa i Forveien, i ivrig Samtale, medens Torrance og jeg dannede Bagtroppen.

Det var omtrent Nat, da vi fik Shaws-House i Sigte. Klokken var over ti; det var mørkt og mildt, med en behagelig, susende Vind af Sydvest, som dulgte Lyden af vore Skridt; og da vi kom nærmere, saae vi intet Lys i nogen Del af Bygningen. Det lod til, at min Onkel allerede var gaaet iseng, hvilket ogsaa var det Heldigste for vort Foretagende. Vi holdt en sidste dæmpet Raadslagning i et halvhundrede Yards Afstand; derefter snege Prokuratoren og Torrance og jeg os derop og skjulte os bag Hjørnet af Huset; og saasnart vi havde indtaget vor Plads, gik Alan lige hen til Døren og bankede paa.

NIOGTYVENDE CAPITEL.

Jeg kommer til mit Kongerige.

I nogen Tid dundrede Alan paa Døren, og hans Banken vakte blot Ekkoet i Huset og Nabolaget. Endelig hørte jeg dog et Vindue blive aabnet forsigtigt og vidste, at min Onkel nu havde indtaget sin Udkigspost. Ved det Lys, der var, kunde han se Alan staa, ligesom en mørk Skygge, paa Stentrappen, de tre Vidner vare fuldstændig skjulte for hans Blik, saa at der ikke var noget, som kunde forurolige en ærlig Mand i hans eget Hus.

Ikkedestomindre iagttog han en Stund den Fremmede i Taushed, og da han talte, mærkedes det paa Stemmen, at han anede Uraad.

»Hvem er det?« sagde han. »Det er ingen Tid for ordentlige Folk, og jeg har ingenting at skaffe med Natteravne. Hvad vil I her? Jeg har en Muskedonner!«

»Er det Eder selv, Mr. Balfour?« svarede Alan, idet han traadte tilbage og stirrede op gjennem Mørket. »Tag Jer ivare med Jeres Muskedonner, den kunde let gaa af.«

»Hvad vil I her? og hvem er I,« sagde Onkel ærgerlig.

»Jeg har ikke Lyst til at raabe mit Navn ud for Alverden,« sagde Alan; »men hvad der fører mig herhen, er en anden Sag, som vedkommer Jer mere end mig; og hvis det kan fornøie Jer, skal jeg sætte Musik til den og synge den for Jer.«

»Og hvad er det?« spurgte min Onkel.

»David!« svarede Alan.

»Hvad, hvad sagde I?« udbrød min Onkel i en hel anden Tone.

»Vil I høre Resten af Navnet?« sagde Alan.

Der indtraadte en Pause; og saa: »Det er vist bedst, at jeg lader Jer komme indenfor,« sagde min Onkel tvivlraadig.

»Det troer jeg ogsaa,« sagde Alan, »men Knuden er: vil jeg? Nu skal jeg sige Jer min Mening. Jeg troer, at det er her paa denne Trappe, at vi To skulle drøfte Sagen; og det skal ialtfald blive her og intet andet Sted; for jeg vil lade Jer vide, at jeg er ligesaa stivnakket som I selv og en Gentleman af bedre Familie.«

Denne forandrede Tone bragte Ebenezer ud af Fatning; han tyggede lidt paa det, og saa sagde han: »Godt, godt, hvad der skal være, det skal være,« og lukkede Vinduet. Men det tog ham lang Tid at komme ned ad Trappen og endnu længere at faae Slaaerne skudt fra, idet han sagtens tøvede og blev greben af ny

Frygt ved hvert andet Skridt og hver Laas og Slaa. Endelig hørte vi Døren pibe paa sine Hængsler, og det lod til, at min Onkel smuttede forsigtig ud, og da han saae, at Alan var traadt et Par Skridt tilbage, satte han sig ned paa det øverste Trappetrin med Muskedonneren i Hænderne.

»Se saa,« sagde han, »husk paa, at jeg har min Muskedonner, og hvis I kommer et Skridt nærmere, er I ligesaa godt som død.«

»Det er ikke meget høfligt talt,« sagde Alan.

»Nei,« sagde min Onkel, »men det er ogsaa egne Omstændigheder, og jeg er nødt til at være forberedt. Og nu da vi forstaa hinanden, vil I maaske sige mig Jeres Ærinde.«

»Naa,« sagde Alan, »I, som er en saa skarpsindig Mand, vil udentvivl have bemærket, at jeg er en høilandsk Gentleman. Mit Navn kommer ikke Sagen ved; men min Hjemstavn ligger ikke langt fra Øen Mull, som I nok har hørt tale om. Et Skib strandede der paa Egnen, og Dagen efter var en Gentleman af min Familie gaaet ned til Stranden for at søge efter Vragstumper til Brændsel, da han traf paa en ung Fyr, som var halvdød. Naa, han tog sig af ham; og han og nogle andre Gentlemen tog og bare ham hen til et gammelt, forfaldent Slot, hvor han fra den Dag af og indtil nu har kostet min Slægtning mange Penge. Mine Slægtninge ere lidt vilde af sig og bryde sig mindre om Lov og Ret end Andre, jeg kunde nævne, og da de hørte, at Knegten var af god Familie og Eders kjødelige Neveu, Mr. Balfour, bad de mig om at hilse paa Jer og tale om Sagen. Og jeg vil sige Jer forud, at med mindre vi kunne blive enige, er der ikke megen Sandsynlighed for, at I faaer ham at se mere. Thi mine Frænder,« tilføiede Alan oprigtigt, »ere ikke velstaaende.«

Min Onkel rømmede sig. »Det bryder jeg mig ikke om. Han har aldrig været nogen god Dreng, og han kommer ikke mig ved.«

Min Onkel sad paa Dørtrinet med Muskedonneren i Hænderne.

»Ei, ei,« sagde Alan, »jeg mærker, hvor I vil hen: I foregiver, at I ikke bryder Jer om ham for at slippe med færre Løsepenge.«

»Næ,« sagde min Onkel, »det er den rene Sandhed. Jeg bryder mig ikke det mindste om Knegten, jeg betaler ingen Løsepenge, og I kan for mig gjøre med ham, hvad I lyster.«

»Naa, naa, Herre,« sagde Alan, »for Pokker, Blod er tykkere end Vand! I kan ikke slaa Haanden af Eders Brodersøn, alene for Skams Skyld; og hvis I gjorde det, og det kom ud blandt Folk, vilde I ikke blive meget afholdt i Eders Egn, hvis jeg ikke tager feil.«

»Jeg er just ikke meget afholdt i Forveien,« svarede Ebenezer; »og jeg indseer ikke, hvordan det skulde komme ud. Ikke ved mig, paa ingen Maade, heller ikke ved Jer og Jeres Familie. Saa det er tom Snak,« sagde han.

»Saa maa det blive David, som fortæller det,« sagde Alan.

»Hvordan det?« sagde min Onkel skarpt.

»Aa, det falder af sig selv,« sagde Alan. »Mine Slægtninge ville udentvivl beholde Eders Neveu saa længe der er nogen Sandsynlighed for at kunne slaa Mønt af ham, men i modsat Fald er jeg overbeviist om, at de vil lade ham gaa, hvorhen han lyster, og give ham en god Dag!«

»Men det bryder jeg mig heller ikke om,« sagde min Onkel. »Det vilde ikke røre mig en Smule.«

»Det troer jeg nu alligevel,« sagde Alan.

»Og hvorfor det?« spurgte Ebenezer.

»Hvorfor, Mr. Balfour, svarede Alan, »efter alt hvad jeg kan forstaa, af to Aarsager: enten holder I af David og vil betale for at faae ham tilbage, eller I har vægtige Grunde til ikke at savne ham og vil betale os for at beholde ham. Det første lader ikke til at være Tilfældet; naa, godt, saa det Andet; og jeg er glad ved at vide det, da det vil blive en kjøn Skilling for mig og mine Slægtninge.«

»Jeg forstaaer Jer ikke ganske,« sagde min Onkel.

»Ikke?« sagde Alan. »Godt, hør saa efter: I ønsker ikke at faae Knegten tilbage; godt! Hvad vil I have, at vi skal gjøre med ham, og hvor meget vil I betale?«

Min Onkel svarede ikke, men rokkede urolig frem og tilbage paa Trappetrinet.

»Hvad bliver det saa til, Herre,« udbrød Alan. »Jeg vil lade Jer vide, at jeg er en Gentleman; jeg bærer en Konges Navn; jeg agter ikke at slide mine Skosaaler paa Eders Dørtrin. Enten giver I mig et høfligt Svar, og det i en Fart; eller, ved Toppen af Glencoe, jeg spidder Jer som en Kramsfugl.«

»Menneske dog,« udbrød min Onkel og foer op, »giv mig dog Tid! Hvad gaaer der af Jer? Jeg er en stilfærdig Mand og ingen Dansemester og gjør mig Umage for at være saa høflig, som det vel er muligt. Men hvad er det for en Tale, I fører, det er lumpent. Spidde mig som en Kramsfugl, siger I! Har jeg maaske ikke min Muskedonner?« tilføiede han.

»Krudt og Jeres gamle Hænder ere som Sneglen imod Svalen i Forhold til det blanke Staal i Alans Haand,« sagde den Anden. »Forinden Jeres rystende Fingre kunde finde Aftrækkeren, vilde Heftet støde mod Jeres Brystben.«

»Menneske dog, hvem vil benegte det?« sagde min Onkel. »Gjør som I vil, det bliver Eders egen Sag; jeg skal ikke forhindre Jer deri. Siig mig saa, hvad I ønsker, og I skal se, at vi nok blive enige.«

»Det troer jeg ogsaa, Herre,« sagde Alan, »jeg ønsker ikke andet end en ren Aftale. Med to Ord: vil I have Drengen aflivet eller holdt i Forvaring?«

»Aa, Gud!« udbrød Ebenezer. »Aa, Gud bedre det! Er det en Maade at tale paa!«

»Aflivet eller holdt i Forvaring?« gjentog Alan.

»Aa, holdt i Forvaring, holdt i Forvaring!« jamrede min Onkel. »Vi vil ikke have nogen Blodsudgydelse, om I behager?«

»Godt,« sagde Alan, »som I vil, det bliver blot dyrere.«

»Dyrere?« udbrød Ebenezer. »Vilde I besudle Eders Hænder med en Forbrydelse?«

»Naa, naa!« sagde Alan, »begge Dele er en Forbrydelse, hvis man skal tale saadan. Og det er lettere at dræbe, og hurtigere og sikkrere. Det vil blive en vanskelig Sag at holde Knegten i Forvaring, en vanskelig og kilden Sag.«

»Jeg vil alligevel have ham holdt i Forvaring,« svarede min Onkel. »Jeg vil ikke have med noget Uhæderligt at gjøre, og jeg bryder mig ikke om at føie en vild Høilænder.«

»I er overmaade samvittighedsfuld,« spottede Alan.

»Jeg er en Mand med Grundsætninger,« sagde Ebenezer; »og naar jeg skal betale for det, saa betaler jeg. Og desuden,« føiede han til, »I glemmer, at Drengen er min Brodersøn,«

»Godt,« sagde Alan, »nu kommer vi til Prisen. Det et ikke let for mig at nævne en Sum; jeg maatte først have et Par Oplysninger. Jeg maatte f. Ex. vide, hvor meget I gav Hoseason?«

»Hoseason?« skreg Onkel og foer tilbage. »For hvad?«

»For at bortføre David,« sagde Alan.

»Det er Løgn, det er en sort Løgn!« udbrød Onkel. »Han er aldrig bleven bortført. Han, som fortalte Jer det, løi i sin Hals. Bortført? Det er han aldrig bleven!«

»Det siger ialtfald Hoseason, hvis han er en Mand man kan stole paa?«

»Hvad skal det sige?« udbrød Ebenezer. »Har Hoseason fortalt Jer det?«

Naa, I gamle Vissenpind, hvordan skulde jeg ellers vide det?« udbrød Alan. »Hoseason og jeg ere Kammerater; vi dele halvt; saa I opnaaer ikke meget ved at lyve. Og jeg vil ærligt sige Jer, at I handlede som en Tosse, da I gjorde en Mand som denne Skipper til Eders Fortrolige. Men nu er det gjort, og I maa ligge, som I har redet. Og Spørgsmaalet er nu: hvad betalte I ham?«

»Har han selv sagt Jer det,« spurgte min Onkel.

»Det bliver min Sag,« sagde Alan.

»Naa,« sagde min Onkel, »jeg bryder mig ikke om, hvad han sagde; han løi, og den rene Sandhed er, at jeg gav ham tyve Pund. Men, jeg vil være ganske oprigtig: foruden det, han vilde faae ved at sælge Drengen paa Carolinerne, hvilket vilde blive saa meget mere, men ikke ud af min Lomme, seer I.«

»Tak, Mr. Thomson. Det vilde gjøre god Virkning,« sagde Prokuratoren, som nu kom til; og derpaa yderst høfligt: »God Aften, Mr. Balfour!«

Og »God Aften, Onkel Ebenezer,« sagde jeg.

Og »det er en smuk Aften, Mr. Balfour,« tilføiede Torrance.

Min Onkel sagde ikke et Ord, hverken sort eller hvidt; men blev siddende paa det øverste Trappetrin og stirrede paa os, som en Mand, der var forvandlet til Sten. Alan snappede Muskedonneren fra ham, og Prokuratoren tog ham ved Armen, hjalp ham op og førte ham ind i Kjøkkenet, hvorhen vi alle fulgte bagefter, og satte ham paa en Stol ved Siden af Ildstedet, hvor Ilden var gaaet ud og der kun brændte en Tællepraas.

Vi saae alle en Stund paa ham, idet vi glædede os over vort Held, men samtidig følte en vis Medlidenhed med Manden.

»Naa, naa, Mr. Ebenezer,« sagde Advokaten, »I skal ikke være saa modfalden, jeg lover Jer, at Vilkaarene skulle blive lette. Giv os imidlertid Kjældernøglen, saa kan Torrance hente en Flaske af Eders Faders Vin til Ære for denne Begivenhed.« Derpaa henvendte han sig til mig, tog mig ved Haanden og sagde: »Jeg ønsker Eder tillykke med Eders Held, som, jeg troer, er fortjent.«

Og derpaa til Alan, lidt spøgende: »Mr. Thomson, jeg gjør Eder min Compliment for Eders snedige Fremgangsmaade; men een Ting var mig ikke rigtig klar. Forstaaer jeg ret, hedder I James, eller Charles, eller maaske George?«

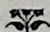
»Og hvorfor skulde det være et af de tre Navne, Herre?« sagde Alan og rettede sig i Veiret, ligesom En, der troer sig fornærmet.

»Ikke for andet, Herre, end fordi I nævnede en Konges Navn,« svarede Rankeillor; »og eftersom der aldrig har existeret en Kong Thomson — jeg har ialtfald aldrig hørt tale om ham — saa antog jeg, at I sigtede til det Navn, I havde faaet ved Daaben.«

Dette var netop at ramme Alan paa hans ømmeste Sted, og jeg er tilbøielig til at tro, at han tog det meget fortrydeligt op. Han sagde ikke et Ord, men gik helt hen i den anden Ende af Kjøkkenet, hvor han satte sig ned og surmulede; og først da jeg gik hen til ham og gav ham Haanden og takkede ham, som den, jeg jeg skyldte min Lykke, begyndte han at smile lidt og lod sig tilsidst bevæge til at gjøre os Selskab.

Ved den Tid havde vi faaet gjort Ild paa og en Flaske Vin trukken op; et godt Aftensmaaltid kom frem af Kurven og Torrance og Alan og jeg gave os ifærd med det, medens Prokuratoren og min Onkel gik ind i det tilstødende Værelse for at forhandle. De bleve derinde i henved en Time, og da de kom ud derfra, var Sagen ordnet, og Onkel og jeg underskrev Overenskomsten i retsgyldig Form. Ifølge denne forpligtede min Onkel sig til at betale Rankeillor for hans Medvirkning og svare mig to Trediedele af de aarlige Indtægter af Shaws.

Tiggeren i Balladen var kommen hjem igjen; og da jeg den Nat lagde mig paa en af Kisterne i Kjøkkenet, var jeg en Mand med Formue og Navn. Alan og Torrance og Rankeillor laa og snorkede paa deres haarde Leie, men hvad mig angaaer, som saa mange Nætter og Dage havde ligget under aaben Himmel og paa den bare Jord og Stene, og tidt med en tom Mave og i Livsfare, saa greb denne lykkelige Forandring i mine Kaar mig mere, end alt det Onde jeg havde gjennemgaaet; og jeg laa vaagen indtil det gryede ad Dag og betragtede Ildskjæret paa Loftet og lagde Planer for Fremtiden.

TREDIVTE CAPITEL.

Lev vel!

For mit eget Vedkommende var jeg kommen i Havn, men jeg havde endnu Alan, hvem jeg var saa forpligtet, at sørge for, og desuden hvilede Mordet og James of the Glens tungt paa mit Sind. Angaaende begge disse Sager betroede jeg mig til Rankeillor den næste Morgen, da vi ved Sextiden gik frem og tilbage udenfor Shaws-House og med intet andet for Øie end Markerne og Skovene, som havde været mine Forfædres og nu tilhørte mig. Selv da jeg talte om hine alvorlige Sager, glædede mit Øie sig ved Synet deraf og mit Hjerte hoppede af Stolthed.

Prokuratoren nærede ingen Tvivl om mine Pligter overfor min Ven; jeg maatte for enhver Pris hjælpe ham ud af Landet; men hvad James angik, var han af en anden Mening.

»Det er een Sag med Mr. Thomson,« sagde han, »men en hel anden med Mr. Thomsons Frænde. Jeg kjender kun lidt til Forholdene, men jeg antager, at en stor Herre (hvem vi, om I behager, ville kalde H. af A.*) er stærkt interesseret i Sagen. H. af A. er udentvivl en fortræffelig Adelsmand, men, Mr. David, *timeo pui nocuere deos.* Hvis I vil afvende hans Hævn, maa I erindre, at I kun kan afgive Eders Vidnesbyrd paa een Maade, nemlig ved at sætte Eder selv paa Anklagebænken. Der vil I være i samme Forlegenhed som Mr. Thomsons Frænde. I vil svare, at I er uskyldig; godt, men det Samme er han. Og at blive forhørt for en høilandsk Jury, i en høilandsk Sag og med en høilandsk Præsident i Dommersædet, vilde kun være en kort Overgang til Galgen.«

Nu havde jeg i Forveien anstillet alle disse Betragtninger og var ikke kommen til noget heldigt Resultat; saa at jeg gjorde mig saa enfoldig, jeg kunde. »I saa Tilfælde, Herre,« sagde jeg, »vilde jeg sagtens blive hængt — vilde jeg ikke?«

»Min unge Ven,« udbrød han, »gaa i Guds Navn og gjør, hvad I anseer for rigtigt. Det kunde ikke falde mig ind i min Alder at raade Jer til noget Uhæderligt, og jeg tager mine Ord tilbage med en Undskyldning. Gaa og gjør Eders Pligt og bliv hængt, hvis det skal være, som en Gentleman. Der er værre Ting til i Verden end at blive hængt.«

»Ikke mange, Herre,« udbrød jeg smilende.

»Jo, jo, Herre, «udbrød han, »saare mange. Og det vilde være ti Gange bedre for Eders Onkel (for ikke at gaa længere bort) hvis han dinglede anstændigt i en Galge.«

Derefter gik han ind i Huset og skrev to Breve for mig, idet han gjorde sine Bemærkninger, medens han skrev.

»Dette Brev,« sagde han, »er til mine Bankierer, »*the British Linen Company*«, med Anmodning om at aabne en Credit paa Eders Navn. Tal med Mr. Thomson; han vil kjende Udveie, og I kan, med denne Credit, skaffe Midlerne. Jeg troer nok, at I vil holde godt Hus med Eders Penge; men naar det angaaer en Ven, som Mr. Thomson, vilde jeg endog være ødsel. Hvad hans Frænde angaaer, er det bedst, at I opsøger Advokaten, fortæller ham

* Hertugen af Argyll.

Eders Historie og tilbyder Eders Vidnesbyrd; om han vil modtage det eller ikke, er en ganske anden Sag og vil afhænge af H. af A. Men for at I kan møde velanbefalet hos Lord Advokaten, giver jeg Eder her et Brev med til en Navnefætter af Eder, den lærde Mr. Balfour af Pilrig, en Mand, som jeg sætter stor Pris paa Det vil se bedre ud, at I bliver indført af en Mand af Eders eget Navn, og Lairden af Pilrig er meget anseet i Facultetet og staaer sig godt med Lord Advokat Grant. Jeg vilde ikke, hvis jeg var i Eders Sted, uleilige ham med Enkeltheder; og (veed I hvad?) jeg troer, det vilde være unyttigt at beraabe Eder paa Mr. Thomson. Tag Exempel efter Lairden, han er et godt Mønster; naar I taler med Advokaten, saa vær forsigtig; og Gud være med Eder, Mr. David!«

Derpaa sagde han Farvel og begav sig med Torrance tilbage til Færgestedet, medens Alan og jeg vendte vore Fjed mod Edinburgh. Da vi gik henad Fodstien og kom til den ufuldendte Indgang, stode vi stille og kastede et Blik tilbage paa min Faders Hus. Det laa der, øde og stort og uden Røg, ligesom et ubeboet Sted; kun i et af de øverste Vinduer bevægede Snippen af en Nathue sig op og ned og frem og tilbage, ligesom en Kanin, der stikker Hovedet ud af sin Hule. Jeg blev ikke modtaget med et venligt Ord, da jeg kom, og ved endnu mindre Venlighed, medens jeg var der, men man saae efter mig, da jeg gik.

Alan og jeg gik langsomt henad Veien, kun lidet oplagte baade til at gaa og til at tale. Den samme Tanke var fremherskende hos os Begge: at vi nærmede os Tiden for vor Skilsmisse; og Erindringen om alle de svundne Dage opfyldte os med Vemod. Vi talte om, hvad der skulde gjøres, og det blev bestemt, at Alan skulde blive der i Egnen, opholdende sig snart her, snart der, men engang om Dagen komme til et bestemt Sted, hvor jeg kunde sætte mig i Forbindelse med ham, enten i egen Person eller ved et Bud. Imidlertid skulde jeg gaa til en Prokurator, som var en Appin Stewart, og derfor en Mand, man kunde stole paa, og han skulde saa sørge for et Skib og ordne Alans Afreise. Aldrig saasnart var denne Aftale truffen, før Ordene syntes at fattes os; og uagtet jeg søgte at spøge med Alan, som Mr. Thomson, og han med mine nye Klæder og mit Gods, kan De nok forstaa, at vi vare nærmere ved Graad end Latter.

Vi kom ad en Sidevei over Corstorphine-Høien; og da vi kom til et Sted, som hedder Hvil-og-vær-taknemmelig og saae ud over Corstorphines Sumpe og Byen og Slottet oppe paa Høien, standsede vi Begge; thi uden at der var blevet sagt et Ord, vidste vi, at her skiltes vore Veie. Han gjentog endnu engang, hvad der var blevet aftalt imellem os: Prokuratorens Adresse, den Tid paa Dagen, da Alan var at træffe, og de Tegn, der maatte gjøres af Den, der kom for at opsøge ham. Saa gav jeg ham de Penge jeg havde (et Par Guineaer, jeg havde faaet af Rankeillor) for at han ikke skulde lide Nød i Mellemtiden; og derpaa stode vi en Stund og saae over mod Edinburgh i Taushed.

»Naa, Farvel,« sagde Alan og holdt sin venstre Haand frem.

»Farvel,« sagde jeg og gav Haanden et let Tryk og gik saa nedad Bakken.

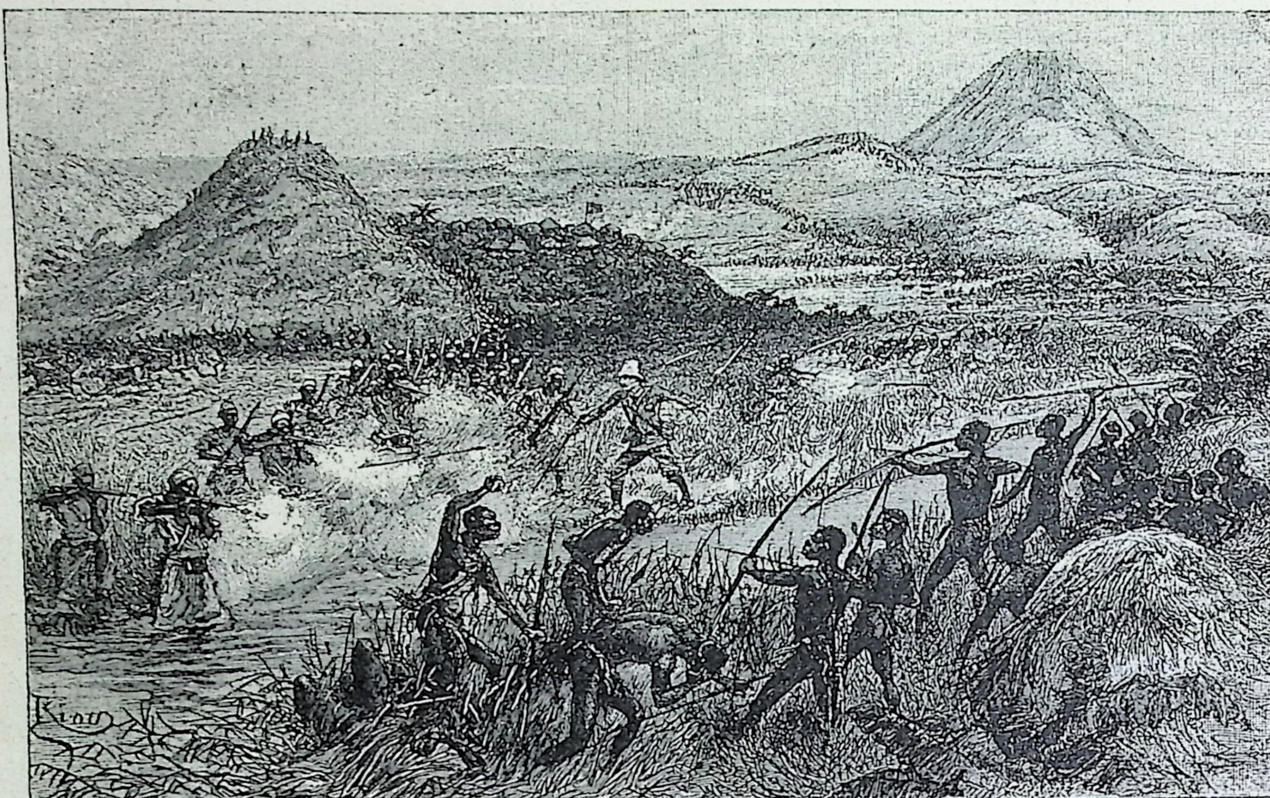
Ingen af os saae den Anden i Ansigtet, ligesom jeg ikkeheller kastede et Blik tilbage paa den Ven, jeg forlod. Men da jeg gik henad Veien til Byen, følte jeg mig saa fortabt og ene, at jeg godt kunde have sat mig ned ved Veikanten og grædt og hulket som et Barn.

Det var henad Middag, da jeg kom ind i Byens Gader ved West Kirk og Grassmarket. Husenes vældige Høide, ti og femten Stokværk, de snevre, hvælvede Indgange, som bestandig udspyede Forbigaaende, de udstillede Varer i Kjøbmandsboderne, Larmen, den kvalme Lugt, de fine Dragter og hundrede andre Enkeltheder, som ere for ubetydelige at omtale, gjorde mig helt fortumlet af Overraskelse, medens jeg lod mig føre frem og tilbage af Strømmen; og alligevel tænkte jeg hele Tiden paa Alan og Hvil-og-vor-taknemmelig; og hele Tiden (skjøndt De vil tænke, at jeg ikke kunde andet end glæde mig over al denne Tummel og alt det Nye), havde jeg en Følelse, som om jeg havde begaaet noget Urigtigt.

Under min Omflakken førte Skjæbnen mig til »*The British Linen Company's* Bank.«

[Her agter den nuværende Udgiver for Øieblikket at sige Farvel til David. Hvorledes Alan slap bort, og hvad der skete i Mordsagen tilligemed en Mængde andre interessante Enkeltheder, kan fortælles en anden Gang. Det er imidlertid Noget, som afhænger af Publikums Dom. Udgiveren nærer stor Interesse baade for Alan og David og vilde med Glæde tilbringe en stor Del af sit Liv i deres Selskab; men i dette Punkt staaer han muligt alene. Af Frygt for dette, og for at Ingen skulde faae Grund til at besvære sig over uhøflig Behandling, skynder han sig at forsikkre, at det gik dem Begge godt, i den begrænsede og menneskelige Betydning af Ordet »godt«; at hvad der end hændtes dem, var det intet Uhæderligt, og hvad der end fattedes dem, var det ikke Agtelse for sig selv.]

ENDE.

Træfningen ved Nsera Kum-Høien. (Pag. 517.)

I DET MØRKESTE AFRIKA.

En Fortælling om Stanleys sidste Reise. Efter »Darkest Africa« ved Al. S.

(3. Fortsættelse.)

»Vi ilede opad Høien,« fortæller Stanley, »medens Krigerne kom ned fra Høiderne og nærmede sig os, som om de anede vore Hensigter; ogsaa fra Flodbredderne styrtede en Masse skrigende Bevæbnede imod vor Marchlinie, dog lykkedes det os, efterat Speiderne i Fortroppen havde afgivet enkelte Skud for at gjøre Fronten fri, at naae Høien og komme derop. Byrderne bleve kastede af, det blev paalagt nogle fortrinlige Blænkere paa hver Side af Colonnen at støtte Bagtroppen, andre fik Ordre til at reise et Tjørnegjærde omkring den øverste Del af Høien, og en Afdeling paa ca. 30 Mand blev sendt til Floden for at hente Vand. En halv Time efter var hele Colonnen paa Høien i Sikkerhed, Tjørnegjærdet omtrent færdigt, Vandet hentet, og vi kunde nu puste et Øieblik og undersøge Omgivelserne fra vort dominerende Standpunkt. Det Syn, der frembød sig, var alt andet end opmuntrende. Henved 50 Landsbyer laa spredte over Dalen, og i alle Retninger laa den ene Plantage bagved den anden, den ene Mark og Landsby ved Siden af den anden. Hvad der laa paa Bjergene, vidste vi ikke. Antallet af Indfødte, som sværmede om paa Skrænterne, beløb sig til over 800, hvis trodsige Skrig og Støi opfyldte Luften.

»Bjergbeboerne syntes tilbøielige til et Forsøg paa strax at bringe Sagen til en Afgjørelse. Vi vare trætte af den lange March og den brændende Sol, og de tunge Byrder havde svækket Folkene; ikkedestomindre udvalgte vi nogle af de Bedste og sendte dem ud imod Bjergbeboerne, medens vi stode og saae til for at lære vore Modstanderes Fremgangsmaade at kjende. Fire Blænkere vare forud for de Andre og et lignende Antal Indfødte sprang dem tappert imøde, i den instinctmæssige Følelse af, at vore Folks Mod ikke var det allerstørste. De Indfødte nærmede sig dem paa omtrent 90 Meters Afstand og gjorde saa deres Buer rede. Vore Folk fyrede een Gang, uden at gjøre Skade, og trak sig derpaa tilbage, medens Bjergbeboerne rykkede frem, stadig med Fingeren paa Buestrengen. Nu greb vore fire Mand Flugten,

bandede af Hundrede, som fra vor Leir betragtede Skuespillet. Det var for vort Vedkommende en daarlig Begyndelse; de Indfødte betragtede det derfor ogsaa som et heldigt Varsel og hilste det med Jubel. For at gjøre en Ende paa denne Glæde, søgte vore Bøsseskytter Dækning og begyndte alvorligt at forulempe de Indfødte. Nogle, som befandt sig oppe paa Høien, anrettede Skade blandt de Bjergbeboere, som befandt sig paa den ligeoverfor liggende Bjergkjæde, Andre krøb ned i Dalen og sørgede her for vor Triumph, og atter Andre snege sig omkring Foden af Nsera Kum og virkede der til vort Bedste. Jægeren Saat Tato tog en Ko fra dens Eiere. Da Mørket brød frem, opsøgte baade Indfødte og Fremmede deres Kvarterer, begge i Forventning om, at den næste Dag skulde blive meget livlig.«

Den følgende Dag var en Hviledag. Om Morgenen blev Tjørnegjærdet gjort færdig, Patroner uddelte og Geværerne undersøgte. Henad Kl. 9 veeg de tidlige Morgentimers Kjøling for Straalerne af den varmende Sol, og kort efter samlede de Indfødte sig i store Skarer. De skingrende Toner af Krigshornene kaldte Folkene sammen og fra hver Bakkekam lød over tyve Trommer. Overalt hørtes Raab og Skrig, og Stanley og hans Folk vare nu helt omringede. Henad Kl. 11 steg nogle Indfødte nedad Skrænterne og kom saa nær, at en af Mændene i Leiren, en vis Fetteh fra Unjoro, kunde forstaa, hvad de sagde; han udvexlede heftige Skjældsord med dem, indtil der sluttelig opstod et helt Skjænderi. Da Stanley hørte, at en af hans Folk forstod Sproget, førte han dette rasende Skjænderi ind i mere fredelige Baner, hvorpaa en venskabelig Samtale fandt Sted.

»Vi for vort Vedkommende,« hed det, »kjæmpe kun for at forsvare os. I angribe os, medens vi roligt drage igjennem Landet. Vilde det ikke være bedre, først at tale med hinanden og forsøge, om vi ikke kunde komme til en Forstaaelse, og først kjæmpe, naar vi ikke kunde blive enige?«

»Det er sandt, det er vise Ord,« svarede En. »Siig os, hvem I er. Hvor kommer I fra og hvor skal I hen?«

»Vi komme fra Sansibar, fra Havet, og vor Høvding er en hvid Mand. Vi ville til Njansa'en ved Unjoro.«

»Naar I have en hvid Mand hos Eder, saa viis os ham og vi ville tro Eder.«

Strax traadte Lieutenant Stairs ud fra Forskandsningen, og Fetteh forestillede ham for de Indfødte.

»Men siig os nu ogsaa, hvem I ere,« udbrød Fetteh. »Hvad er dette for et Land? Hvad hedder eders Høvding? Og hvor langt er der herfra til Njansa'en?«

»Landet hedder Undussuma, Høvdingen er Masamboni. Vi ere Wasamboni. Man kan komme til Ruweru (Njansa) paa to Dage. I ville behøve fem Dage. Den ligger mod Øst. Der fører kun een Vei derhen, som I ikke kunne tage feil af.«

Det var Begyndelsen til en venskabelig Forbindelse, og de Indfødte fortalte endvidere, at der i Undussuma gaves to Høvdinge, af hvilke den ene ikke var utilbøielig til at slutte Fred og til at udvexle Foræringer. Stanley erklærede sig villig til det Samme, og der forløb nu flere Timer, uden at der hørtes fjendtlige Raab eller Skud, undtagen nede ved Floden, hvor Beboerne vare halsstarrige og kun vilde Krig.

Om Eftermiddagen kom der Sendebud fra Masamboni, som ønskede at se Prøver af Tøierne, der traadte i Stedet for Penge. Han fik et Par Alen skarlagenrødt Klæde og et Dusin Messingstænger, og Stanley modtog derpaa Løfte om, at Høvdingen den følgende Dag vilde komme i egen Person og slutte Broderskab med ham.

Næste Morgen, medens Stanley, Stairs og Jephson befandt sig paa den yderste vestlige Udløber af Bjergkjæden, nød den prægtige Udsigt og allerede i Tanken saae dette smukke Land beboet af civiliserede Nybyggere — Jephson udpegede endog et Sted, hvor han vilde anlægge en Fædrift og bygge sig en Villa — kom de Indfødte pludselig tilsyne i lange Rækker paa Udløberne af Bjerget og bevægede sig alle henimod den flade Top af en Høi, som laa i ca. 900 Meters Afstand fra Leiren. Strax efter hørtes en ægte Folketalers klare, velklingende Stemme nede i Dalen, og Fetteh, som var bleven hentet for at oversætte Ordene, forklarede, at Manden bød Fred i Kongens Navn. Han havde dog neppe talt ud, før de Indfødte nede i Dalen opløftede gjennemtrængende Skrig, hvilke bleve besvarede af Folkene i Bjergene og paa Skrænterne. Da dette ikke lød meget fredeligt, blev Fetteh sendt ned i Dalen for at høre, hvorledes det forholdt sig. De Indfødtes Svar var tydeligt nok. De to Udtryk »*Kanwana*« (Fred) og »*Kurwana*« (Krig) lignede hinanden saa meget, at Fetteh havde forvexlet dem.

»Vi bryde os ikke om Eders Venskab,« raabte de. »Vi skulle snart komme over til Jer og jage Jer ud af Leiren med vore Hyrdekjæppe.«

Der var saaledes ikke andet for, end at give Svar paa Tiltale, og efterat Compagnierne vare blevne mønstrede, førte Lieutenant Stairs sine 50 Bøsseskytter mod de rasende Indfødte paa den anden Side af Ituri, medens en halv saa stærk Afdeling under Jephson blev sendt ud for at storme Skrænterne tilvenstre og 20 udvalgte Folk under Uledis Anførsel skulde gjøre et Udfald tilhøire. Raschid fik Ordre til med 10 Mand at besætte Toppen af Nsera Kum for at forhindre en Overrumpling fra denne Side. Jephson og Uledi kunde, dækkede af de foranliggende Bakker, ubemærkede indtage deres Stillinger og usete nærme sig Fjenden paa en

Afstand af 180 Meter, medens Lieutenant Stairs Compagni, som befandt sig længere fremme i Dalen, sagtens vilde lægge Beslag paa de Indfødtes hele Opmærksomhed.

Allerede et Par Minutter efter var Stairs Compagni i en hed Fægtning. De Indfødte optraadte i Begyndelsen med koldblodig Energi og deres Pile faldt, bogstavelig talt, som en Regnbyge; men Lieutenanten bemærkede strax, at deres Mod kun hidrørte fra Bevidstheden om, at der laa en temmelig bred Flod imellem dem og hans Compagni. Han opfordrede derfor sine Folk til at overskride Floden; Folkene adløde, og idet de betraadte den modsatte Bred, afgave de en saa ødelæggende Salve, at de krigslystne Karles Rede var ryddet i et Nu. Landsbyen blev stormet og derefter stukken i Brand, medens de Indfødte styrtede over Floden ud i det aabne Land og flygtede mod Nord.

Imidlertid havde Uledi med sin Afdeling opdaget en Sti, som langsmed en Udløber førte opad Bjerget, og efterat have naaet en Høide af 150 Meter faldt han de Skarer, som iagttoge og opmuntrede deres Fæller nede i Dalen, lige i den høire Flanke. Winchestergeværerne gjorde fortrinlig Gavn, og da Jephsons Afdeling samtidig dukkede frem af en Kløft tilvenstre, udøvede alt dette en saa uheldig Virkning paa de Indfødtes Nerver, at de i vild Flugt styrtede opad Skrænterne, forfulgte af Uledi og hans Folk.

Da Jephson saae dem i fuld Flugt, vendte han sig mod Øst og marcherede ca. 3 Kilometer videre, idet han stadig affyrede Salver og saaledes rensede Egnen. Ved Ettiden vare alle Stanleys Folk atter i Leiren, og kun een Mand var let saaret.

Da de Indfødte Kl. 2 vare vendte tilbage til Dalen, blev de enkelte Afdelinger igjen sendte ud imod dem. Kampen varede til ud paa Eftermiddagen, da de Indfødte hele Tiden vare i Bevægelse og snart angrebe, snart flygtede. Henad Aften var der ikke en Eneste mere at se, og Stilhed herskede rundtom Leiren. De Indfødte befandt sig enten i Bjergene eller langt imod Øst og Nord; i Dalen var ikke en eneste Hytte bleven tilbage, som havde kunnet give dem Ly for Natten.

Den 11. December opad Formiddagen kom nogle Indfødte ned fra Bjergene, ledsagede af store, bidske Hunde, for igjen at give de Fremmede Beviser paa deres fjendtlige Sindelag, men de bleve snart drevne tilbage. Kort efter kom en Indfødt tilsyne paa en høi Bakke over Leiren; det var en Udsending fra Masamboni, som skulde meddele, at denne havde modtaget de Fremmedes Gaver, men af sine ustyrlige unge Folk, der raabte paa Kamp, var bleven forhindret i det lovede Besøg. Men nu, efterat mange af dem vare dræbte, var han villig til at betale Tribut og herefter vare de Fremmede en tro Ven.

Stanley lod svare, at han gjerne vilde slutte Venskab med de Indfødte, men eftersom de havde holdt ham og hans Folk for Nar, beholdt deres Fredsgaver og skjældt dem ud for gamle Kjærlinger, maatte de nu kjøbe Freden med Oxer eller Geder; naar de holdt Græs i de opløftede Hænder, kunde de nærme sig uden Frygt. Med den Besked vendte Sendebudet tilbage.

VI.

[Ankomst til Albert-Søen og Tilbagetog til Ibwiri-Fort Boda.]

Den 12. December brød Expeditionen op fra Leiren, uden at blive forulempet eller høre en Røst, og indtil Kl. 9 om Formiddagen var hele Dalen ligesom uddød. Veiene førte ned i Afgrunde og snevre Dale, gjennem hvilke de paa Bjergkjæden og i de talrige Kløfter udspringende Floder bugtede sig mellem tæt Krat og Siv. Men aldrig saasnart var Morgenkjølingen forsvunden, før det første Krigsskrig lod sig høre fra en stor Gruppe Landsbyer, der vare beliggende paa en Række Bakker foran Undussuma-Kjæden, og kort efter rykkede de Indfødte dristigt frem og omsværmede skrigende og truende den høire Flanke af Colonnen og Bagtroppen. Under hele Marchen strømmede nye Skarer til fra alle Sider, paa alle fremspringende Punkter blev Colonnen hilset med Trudsler og Raab, og de Indfødtes Dristighed tiltog med det voxende Antal. Stanley var hidtil draget fredelig gjennem deres Landsbyer, men da de Indfødte syntes at opfatte dette som et Tegn paa Frygt, lod han deres Hytter stikke i Brand, hvilket udøvede en noget mere beroligende Virkning paa deres Nerver end Bagtroppens Geværer. Den 13. December mente Forfølgerne, at deres Skarer nu vare saa talrige, at de med Lethed kunde vise, at »de vare Mænd«, som de saa længe havde truet med, og vovede et alvorligt Angreb, men bleve kastede tilbage i vild Flugt og viste nu kun deres fjendtlige Hensigter i passende Afstand.

Samme Dag naaede Colonnen sit foreløbige Maal: Rygningen af et Høidedrag, som imidlertid nu viste sig at være en Høislette, der aabnede Udsigt til de blaa, ensformige Linier af et Høiland, som i en Afstand af 40 Kilometer ragede op i Skyerne. Ved Synet deraf knurrede Folkene og udbrøde: »Maschallah, denne Njansa gaaer længere og længere bort fra os.« Men Stanley trøstede dem og sagde: »Hold Øinene aabne, *Boys,* I kan hvert Øieblik faae Njansa'en at se.« Han vidste, at det blaa Land i det Fjerne var Unjoro, og at der mellem dette og Colonnen aabnede sig en uhyre, dyb Kløft, paa hvis Bund Albert-Søen laa.

»Hvert Skridt vi gjorde, beviste os, at vi nærmede os en usædvanlig dyb Dal, eller Njansa'en,« skriver Stanley, »Unjoros Høiland traadte mere og mere tydeligt frem, medens Skrænterne paa

begge Sider af os bestandig bleve lavere, og tilsidst hvilede Alles Øine paa en graa Sky. Hvad er det? Taage? Nei, det er Njansa'en, som slumrer, indhyllet i en let Taage; der, i Nordost, har den Oceanets Farve. Folkene stirrede i flere Minutter paa Søen, før de kunde fatte, at det, de saae, virkelig var Vand, og gave saa deres Følelser Luft i Jubel og enthusiastiske Raab.«

Endelig naaede Colonnen hen til Randen af Høisletten og gjorde derpaa Holdt i Nærheden af en lille Landsby. Folkene jublede og dansede, medens Stanley med Kikkerten ængsteligt speidede ud over Søen for at opdage en Kano. Der fandtes ingen, og langs Skrænterne og paa hele den udstrakte Slette voxede kun forkrøblede Træer og Buske, men ikke en eneste Stamme, som kunde afgive Materiale til en Kano. Skulde de, saa nær ved Maalet, blive nødsagede til at vende om, og skulde alle deres Anstrengelser, uafbrudte Kampe og Offre af Menneskeliv være forgjæves?

Efter ca. 20 Minutters Hvil begyndte de at stige ned fra Høisletten. Inden Lieutenant Stairs og Bagtroppen endnu havde forladt Stedet, vare de Indfødte allerede strømmede til, havde udbredt sig blænkeragtigt paa begge Sider af den forfærdelig trættende og steile Sti og forulempede Bagtroppen, som derved blev nødsaget til at give Ild.

Medens de Indfødte afskjøde deres Pile og listede sig hen til deres Offre, raabte de: »Kula-la heh lelo! — Hvor vil I sove inat? Veed I ikke, at I er omringede? Nu har vi Jer, hvor vi vilde have Jer.«

Men Folkene tøvede ikke et Øieblik med Svaret: »Der, hvor vi agte at sove, vove I ikke at komme os for nær, hvorfor kommer I ikke strax, naar I har os, hvor I vil have os?«

Trods den livlige Skydning var Skaden kun ubetydelig, da Terrainet ikke egnede sig til at tage nøie Sigte; kun een Mand af Colonnen var bleven saaret af et Pileskud. Ikkedestomindre blev Kampen fortsat livligt og rastløst paa begge Sider. Nedstigningen varede i tre Timer, og hvert Kvarter maatte Colonnen gjøre Holdt for at slaa de Indfødte tilbage, der i et Antal af 40 Mand fulgte den helt ned til Sletten.

800 Meter fra Foden af Bjergene passerede Colonnen en svag saltholdig Flod, der havde udgravet sig en dyb Kanal, og paa begge Sider var omgiven af steile Bredder og paa enkelte Steder af lodrette Klippevægge. Ved Randen af en af disse steile Vægge opslog Expeditionen Leir, som saaledes var beskyttet paa den ene Halvkreds; den anden blev hurtigt forskanset med Grene og Materiale fra en nærliggende forladt Landsby. Da de dristige Indfødte vare stegne ned paa Sletten og tydelig forberedte sig paa et natligt Angreb, blev der i nogen Afstand fra Leiren udstillet Skildvagter, som vare godt skjulte i Græsset. En Time efter Mørkets Frembrud foretog de Indfødte Angrebet men bleve yderst forbausede, da de, overalt hvor de kom frem, modtoges med Geværild.

Dermed endte denne bevægede Dag og Colonnen begav sig til Ro.

Den næste Dag marcherede de tvers over Sletten, som skraanede nedimod Søen, medens de speidede efter et Træ, der kunde benyttes til en Kano; men paa hele Sletten voxede ikke andet end Akacier, Tjørn, Tamarinder og andre Buske, da den salpeter- og sodaholdige Jordbund forhindrede en tropisk Vegetation. Da de kom forbi en ussel Akacieskov, hørte de, at nogle Indfødte vare bekjæftigede med at hugge Brænde derinde. Colonnen gjorde derfor Holdt og iagttog Taushed, medens Tolken søgte at faae Svar paa sine venlige Tilraab. Endelig kom en Kvinde tilsyne og affyrede en saadan Ladning af smudsige Skjældsord, at de opgave ethvert Forsøg paa at formilde hende.

Tolken og nogle Mænd bleve nu sendte i Forveien hen til en ved Bredden af Søen beliggende Landsby, som tilhørte en Høvding ved Navn Katonsa, ogsaa kaldet Kaija Nkondo, med Paalæg af at gjøre Alt for at vinde Beboernes Tillid, ikke lade sig skræmme af Ord eller Trudsler og kun vige for Haandgribeligheder; imidlertid vilde Colonnen følge langsomt bagefter og derpaa gjøre Holdt, indtil han lod høre fra sig.

»Efter hvad vi hørte,« skriver Stanley, »befandt Landsbyens Befolkning sig i fuldstændig Uvidenhed om vort Komme. Deres første Indskydelse, da de saae vore Folk, var at flygte, men da de bemærkede, at de ikke bleve forfulgte, opstillede de sig, mere af Nysgjerrighed end af Fredelighed, paa en Myretue, som laa i et Pileskuds Afstand. Da de indsaae, at vore Folk vare venlige, høflige og fuldstændig harmløse, tillode de Karavanen at komme nærmere. Henved 40 Indfødte tog Mod til sig og kom saa tæt hen, at vi kunde tale sammen i al Mag, og nu fulgte Tale paa Tale, hvorved Folkene af det ene Parti svore ved deres Liv, ved Kjærligheden til deres Hals og Himmelen over os, at de ikke havde noget Ondt isinde, men kun søgte Venskab og god Villie, hvorfor de vilde give passende Foræringer, medens Folkene af det andet Parti paastode, at selv om deres Tøven kunde blive galt opfattet og maaske blive udlagt som Frygt, vare de dog ofte stødte paa Folk, som hed Warasura og vare bevæbnede med Geværer ligesom vore, der strax dræbe Fjenden. Maaske vare vi alligevel Warasura eller Venner af dem, vi havde jo ogsaa Geværer, og i saa Fald vare de hvert Øieblik rede til Kamp, saasnart de kom til den Overbevisning, at vi vare Warasura eller disses Forbundsfæller.

»— Warasura! Warasura! Hvad er det for Folk? Vi har aldrig hørt deres Navn. Hvor

kommer de fra? Dette og lignende Spørgsmaal gjorde vi i hele tre Timer, staaende i den brændende Sol. Vor Smiger og vindende Smil syntes endelig at gjøre Virkning, da de pludselig igjen bleve ærgerlige og udtalte deres Mistanke i Wanjoro'ernes haarde, snurrende Sprog, som skurrer forfærdeligt i Ørene. Vore Bestræbelser mislykkedes fuldstændigt. Uden at vide af det havde vi vakt deres Mistanke ved at tale venligt om Unjoro og dets Konge, Kabba Rega, der, som vi senere hørte, var deres Dødsfjende. De vilde ikke modtage vort Venskab, ikke slutte Broderskab med os og afsloge endog enhver Gave, men vilde dog give os Drikkevand og vise os Vei.

»— I søger efter en hvid Mand, siger I. Efter hvad vi høre, skal der opholde sig een (Casati) hos Kabba Rega. For mange, mange Aar siden kom en hvid Mand (Mason Bey) hertil nordfra i en Røgbaad, men han tog bort igjen; det skete, medens vi endnu vare Børn. Siden er ingen besynderlig Baad bleven seet paa vore Vande. Vi har hørt, at der skal være mærkelige Folk i Buswa (Mswa), men det er langt herfra. Eders Vei gaaer der imod Nord langsmed Søen. Derfra kommer alle onde Mænd. Vi har heller aldrig hørt, at der nogensinde er kommen gode Folk hertil fra Ituri. Warasura'erne kommer ofte fra den Kant.

»Forundrede over deres besynderlige Optræden droge vi, betænkelige og i en meget ubehagelig Stemning, videre langsmed Søen.

»Medens jeg grublede over, hvorledes de lyse Forhaabninger, som hidtil havde besjælet os, pludselig vare blevne tilintetgjorde, tænkte jeg paa, at der neppe nogensinde for en Reisende i det vilde Afrika havde viist sig en mere nedslaaende Udsigt end den, der aabnede sig for os. Lige fra det Øieblik af, at vi den 21. Januar 1887 forlode England og indtil nu, var det ikke faldet Nogen af os ind, at vore Planer kunde blive fuldstændigt kuldkastede saa nær ved Maalet, som vi nu vare. I alt dette var der imidlertid dog een Trøst: fra nu af vare vi ikke længer i Uvished. Vi havde ventet her at modtage Efterretninger fra Emin Pascha; efter vor Mening maatte en Provinds-Gouverneur, som raadede over to Dampskibe, Redningsbaade, Kanoer og Tusinder af Folk være bekjendt overalt ved en saa lille Sø som Albert-Njansa, der i to Dage kunde befares fra den ene Ende til til den anden. Enten kunde eller vilde han ikke forlade Wadelai eller han vidste endnu intet om vort Komme.

»Da vi bleve nødsagede til at lade vor Staalbaad blive tilbage i Ipoto, haabede vi, at et af tre Tilfælde vilde indtræffe: enten, at Paschaen som af mig var bleven underrettet om vort Komme, havde forberedt de Indfødte paa vor Ankomst, eller at vi kunde kjøbe en Kano, eller at vi selv kunde forfærdige een. Men Paschaen havde aldrig besøgt den sydlige Ende af Søen, og ligesaalidt var der en Kano at faae eller Materiale til en saadan.

»Siden vor Ankomst til Græslandet havde vi brugt 5 Kister med Patroner, saa at vi endnu besade 47 Kister, foruden dem, der vare blevne tilbage i Ipoto under Capitain Nelsons og Dr. Parkes Opsyn. Til Wadelai var der over Land 25 Dagsreiser, til Vands kun 4 Dagsreiser. Naar vi marcherede mod Nord over Land, var der al Sandsynlighed for, at vi, hvis de Indfødte der lignede dem mod Syd, vilde bruge yderligere 25 Kister Ammunition for at komme til Wadelai. Ved vor Ankomst til Emin Pascha vilde vi saa kun have 22 tilbage, og, naar vi overlode ham blot 12 Kister, selv kun beholde 10 til vort Tilbagetog ad en Route, paa hvilken vi under Henmarchen havde forbrugt 30 Kister. For os vilde 10 Kister være et ligesaa utilstrækkeligt Forraad, som 12 Kister for Emin. Saaledes overveiede jeg i Tankerne vor Stilling, medens vi droge mod Nord langsmed Bredden af Albert-Søen; men i Haabet om, at det skulde lykkes os at erhverve en Kano ved Øen Kasenja, hvorhen vi styrede vore Skridt, besluttede jeg foreløbig ikke at gjøre andet end i et Par Dage at søge efter et Fartøi af en hvilkensomhelst Art, og først naar dette skulde vise sig umuligt, aabent at drøfte Sagen med mine Reisefæller.«

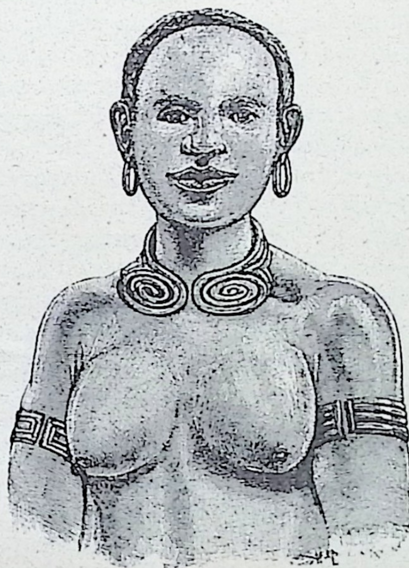
Om Eftermiddagen slog Colonnen Leir i Nærheden af Øen Kasenja, og næste Morgen blev Lieutenant Stairs sendt ud med 40 Mand for at tale med Beboerne af Øen, som ligger omtrent 750 Meter fra Land. Da Søen paa dette Sted er meget grundet, kunde en Kano med to Fiskere, som Stairs havde raabt an, kun nærme sig Land i en Afstand af flere hundrede Meter, og Mudderet var saa bundløst, at Ingen turde vove sig ud i det. Langs med Bredden strækker sig en Ambatschskov*, der fortsætter sig som en smal Krans omkring den sydlige Ende af Søen, saa at det i Frastand seer ud, som om der stod en lang Række Fiskerpæle eller høie Palissader. Da man paa det Sted, hvor Fiskerne befandt sig, knap kunde høre Lyden af deres Stemme, pegede de paa et Punkt længer opefter Søen, hvor de kunde komme nærmere ind til Bredden, og hvor de ogsaa havde deres Landingssted ved en lav, foroven skovbevoxet Bakke. Om Eftermiddagen blev Jephson med en Afdeling sendt hen til det betegnede Sted, og paa deres Raab nærmede en Fisker og hans Kone sig Bredden i et Pileskuds Afstand og indlode sig i Samtale med de Fremmede. De sagde: »Ja, vi mindes, at der for lang Tid siden er kommen en Røgbaad hertil. Der var en hvid Mand (Oberst Mason) i den og han talte meget venligt. Han skjød en Flodhest og gav os den at spise.

* Aedemone mirabilis *Kotschy*, Træ af Bælgplanterne.

Knoglerne af den ligge tæt ved det Sted, hvor I staa, saa at I selv kan overbevise Jer derom. Der findes ingen store Kanoer paa denne Sø eller nogetsteds i Nærheden af den, thi de største kunne med Sikkerhed kun optage to eller tre Personer, ikke flere. Vi kjøbe vore Kanoer af Wanjoro'erne ovre paa den anden Side for Fisk og Salt. Om vi vil besørge et Brev for Jer til Unjoro? (Leende) Nei. Det er ikke til at tænke paa for os, det er en Opgave for en stor Mand, og vi ere fattige Folk, ikke bedre end Slaver. Om vi vil sælge en Kano? En lille Kano som denne kan ikke bære Jer nogetsteds hen, den egner sig kun til Fiskeri tætved Bredden i grundet Vand som her. Hvor kommer I fra? Fra Ituri? Ak, det beviser, at I ere onde Mænd. Hvem har nogensinde hørt, at der kom gode Folk fra den Kant? Hvis I ikke var onde Folk, vilde I have bragt en stor Baad med og skudt Flodheste, ligesom den anden hvide Mand. Gaa jeres Vei — der ligger jeres Sti. Men naar I følge den, vil I træffe paa Folk, der er ligesaa slemme som I og hvis Bestilling det er at dræbe Mennesker. I Nærheden af Søen og paa hele denne Slette findes ingen Levnetsmidler. Fiskere, som vi, bruge ingen Hakker. Se Jer om, I finder ikke en Mark. I maa gaa tilbage til Bjergene, hvor der er Føde for Jer; her er intet. Vort Arbeide er at tilberede Salt og fange Fisk, som vi bringe til Folkene deroppe og udvexle mod Korn og Bønner. Denne Ø er Kasenja og tilhører Kavalli, og det nærmeste Sted er Njamsassi. Gaa videre. Hvorfor gaaer I ikke og forsøger Eders Lykke andetsteds? Den første hvide Mand blev en Nat paa dette Vand i sin Baad og drog videre næste Morgen. Siden har vi hverken seet ham eller nogen anden.«

Saaledes som Sagerne stode, var der ikke andet for end at følge Fiskernes Opfordring og finde sig i det Uundgaaelige. Alle Veie vare lukkede med Undtagelse af den, ad hvilken de vare komne, og det var paa Heldningen med deres Proviant.

Om Aftenen holdt Stanley Raad med sine Officierer, og det blev nu besluttet at drage de 18 Dagsreiser tilbage til Ibwiri og anlægge en stærkt befæstet Leir der; naar dette var skeet, sende en mandstærk Afdeling til Ipoto for at hente Baaden, Varerne, Officierer og Rekonvalescenter; derefter lade 50 Bøsseskytter under Befaling af tre eller fire Officierer blive tilbage i Leiren og hurtigt drage til Ugarrowwas Koloni, sende de Helbredte derfra til Ibwiri, senere fortsætte Marchen for at opsøge Major Barttelot og Bagtroppen, inden han og den kom noget til eller begav sig ind i Urskoven, og endelig, naar Alle vare samlede, vende tilbage til dette Sted med Baaden, for grundigt at gjennemføre det engang paatagne Hverv.

Dvergdronningen. (Pag. 523.)

Den 16. December begav Stanley og hans Mænd sig altsaa paa Tilbageveien og ankom den 7. Januar til Ibwiri og Borjos Landsby. Under deres Fraværelse havde de Indfødte stukket Ild paa Vest-Ibwiri, og Borjos smukke Landsby var ligeledes en rygende Grushob. De bedste Brædder vare imidlertid forinden fjernede fra Hytterne og stablede op udenfor, ligesom det betydelige Maisforraad i Hast var blevet transporteret hen til Skure, som laa en 200 Meter inde i Tykningen. Begge Dele vare af uskatterligt Værd for Expeditionen, som strax gav sig ifærd med at samle Brædderne og Kornet sammen, og endnu inden Aften var der allerede begyndt paa Anlæget af det nye Fort Bodo, »Fredsfortet«.

Den 18. Januar vare Palissaderne omkring Fortet reiste. Omtrent hundrede Mand havde fældet og transporteret høie Stammer, som saa af Andre bleve rammede ned langs den smalle Grøft, der bestemte Fortets Omrids. Paa disse lodrette Pæle var der ved Hjælp af stærke Ranker og Rotanggrene befæstet tre Rækker Tværplanker, som paa den udvendige Side vare anbragte saaledes, at de Indfødte ikke, naar Garnisonen morede sig om det tændte Baal, kunde klattre op og sende en forgiftet Pil ind i Mængden. Paa de tre Hjørner af Fortet var reist 5 Meter høie Taarne, ligeledes omgivne med Palissader og Tværplanker, fra hvilke Vagtposterne ved Dag og Nat kunde overse de fremtidige Marker. For at give Forsvarerne et bedre Overblik løb et Vægtergang helt rundt bagved Palissaderne, thi da Udførelsen af de forskjellige Opgaver vilde kræve et længere Ophold her, og Manjema'erne muligt kunde slaa sig sammen til et Angreb paa Fortet, maatte dette gjøres baade kugle- og pilefast.

Efterat Pæleværket var færdigt, maatte de massive Opstandere og Bjælker, Hundreder af Tagsparrer, Tusinder af Ranker og Slyngplanter til Officiersboliger, Pakhuse, Kjøkkener, Korn-

lader og Udhuse, samt store Dynger af Phryniumblade til Tækning af Husene skaffes tilveie.

Og da det groveste Arbeide saaledes var besørget, begav Lieutenant Stairs sig den 19. Januar med 100 Bøsseskytter til Kilonga-Longas Station.

Den 28. Januar var Hovedkvarteret færdigt til Indflytning. 1,2 Hektar Land var ryddet, Buskadset fuldstændig hugget bort indtil 182 Meter fra Fortet, Træerne fældede, de lettere transporterede bort og de sværere stablede op og stukne i Brand; den næste Dag bleve Teltene slaaede sammen og bragte ind i Husene, som udvendigt vare bestrøgne med en Art Kalkfarve af Træaske, hvilket gav dem et ganske pynteligt Udseende. Væggene vare i Begyndelsen noget fugtige, men bleve snart udtørrede ved Hjælp af Kulgløder.

Indtil den 6. Februar blev Lysningen gjort større; men da de Indfødte streifede om i Nærheden af Fortet og stak forgiftede Træsplinter ned i Jorden paa Stierne, udsendtes to Patrouilleafdelinger, som ogsaa i en Afstand af kun 1½ km fra Fortet stødte paa flere Dvergleire med betydelige Forraad af Bananer. Dvergene bleve jagede paa Flugt og deres Leir ødelagt.

Efterat Husene havde været beboede i nogle Dage, gjæstedes de af Skarer af Rotter, Lopper og mikroskopisk smaa Myg. »Rotterne«, fortæller Stanley, »fortærede vort Korn, bed os i Fødderne, løb kaade henover Ansigtet paa os og legede Skjul i vore Sengklæder; med deres vidunderlige Snedighed syntes de at have opdaget, at de Indfødte agtede at stikke Ild paa Vest-Ibwiri, hvorfor de, for at undgaa den truende Skjæbne, i Tide vare udvandrede til Tykningen og Kornmarkerne, sagtens i en dunkel Anelse om, at et saa ypperligt Sted ikke længe vilde forblive ubeboet. Da Europæernes bekvemme Huse med deres rummelige Lofter og de med uudtømmelige Forraad fyldte Kornlader vare opførte, ventede de indtil Alt parat; men imidlertid havde de fremmede Mænd gravet en lang og dyb Grøft omkring Fortet, i hvilken flere Rottefamilier, i deres Iver for over Hals og Hoved at tage Bygningerne i Besiddelse, vare dumpede ned, og en Morgen sprang Grævlingehunden Randy (Stanleys Hund) ned i den og gjorde Kaal paa de Forulykkede. Nogle gamle Rotter fra de Indfødtes Landsby havde imidlertid fundet en sikker Indgang og mangfoldiggjort sig i den Grad, at de, indtil vi havde vænnet os til deres spøgefulde, men ubehagelige Tidsfordriv, vare en Kilde til utaalelige Ærgrelser for os.

»Samtidig begyndte ogsaa det varme, tørre Lergulv at udklække Myriader af Lopper. Stakkels Randy var helt ulykkelig over disse nærgaaende Plageaander. Os gik det ikke bedre, thi medens vi klædte os paa, vare vi sorte af disse Dyr. For at udrydde denne Plage greb vi til det Middel bestandig at holde Gulvet fugtigt og feie det to Gange om Dagen.

»Det almindelige Moskitonet frembød ingen Beskyttelse mod Myggene fra Lysningen. Disse seilede gjennem de fine Aabninger, ligesom Mus vilde smutte gjennem et Antilopegarn, saa at der ikke blev andet Middel tilbage for os end at fremstille Moskitonettene af Bomuldsmousselin, som heldigvis opfyldte sin Hensigt, men under hvilket de Sovende bleve halvt kvalte.

»Paa hele Veien fra Jambuja til Sletterne vare vi hver Nat blevne forstyrrede af Makiernes* gyselige Skrig. Dette begyndte med en forfærdelig høi Grundtone, som gjentog sig og lidt efter lidt blev til en hastig Rækkefølge af ærgerlige, klagende Skrig, som løde helt spøgelseagtige i Mørket og Nattens Stilhed. Lidt efter begyndte i en Afstand af maaske 200 Meter en kvindelig Kammerat at svare i samme Toneart, og ofte gjorde to, tre Par af disse Dyr det til en fuldstændig Umulighed at sove, særlig naar Ens Søvn paa Grund af Upasselighed i Forveien var urolig.

»Undertiden kom hele Armeer af røde Myrer, hvis Colonner ikke lode sig standse af Grøfter, fra Lysningen ind i Fortet. I lange, tætte, uafbrudte Linier, paa begge Sider bevogtede af udstillede Poster, pleiede disse Insekter i talløse Skarer at klattre nedad den ene Side af Grøften og opad den anden, marchere over Brystværnet, gjennem Aabningerne mellem Pælene og over Vægtergangen hen til den aabne Plads i Fortet, hvor fra nogle Colonner angrebe Kjøkkenerne, medens andre hjemsøgte Hovedkvarteret og Officierernes Masse; ve den ulykkelige nøgne Fod, som traadte paa Myriaderne. At blive pisket med Brændenelder, at faae Cayennepeber strøet paa en sønderflænget Krop er intet mod de Tusinder af bidende, giftige Dyr, som klattre opad Benene og Kroppen, grave sig ned i Hovedhaaret og bore deres glinsende, hornagtige Bideredskaber ind i Kjødet, hvor der ved hvert Bid opstaa smertende Vabler, fyldte med Materie. Menneskene synes at forfærdes ved deres Komme, de skrige, hyle af Smerte og vride sig.

»Uagtet det tropiske Afrika vrimler af alle mulige Reptilier, var paa hele vor 39000 km lange Reise til Lands og Vands i Afrika kun to Mand blevne bidte af Slanger, uden at dette havde Døden til Følge. Men i samme Øieblik vi begyndte at rydde Skoven, opdyrke Jorden og anlægge Veie, fik vi ogsaa et Begreb om de Farer, vi vare undgaaede, idet vi ved denne Leilighed traf paa talrige og deriblandt meget smukke Exemplarer af Slanger; nogle ikke større end Regnorme. Skildpadder vare meget almindelige; et Stinkdyr efterlod talrige Tegn paa sin Nærværelse.

»Medens dristige Glenter kredsede henover enhver Lysning i Skoven, opførte utallige Papegøier en øredøvende Consert fra Morgen til

* Halvaber med spids, ræveagtig Snude og lang Hale.

Aften, af og til udhvilede enkelte Heirer, paa Veien fra Njansa'en, sig paa Træerne i Lysningen. Den sorte Ibis og Vipstjerten havde ledsaget os paa hele Reisen, og i Nærheden af enhver Skovlandsby byggede Væverfugle Rede. Elephanter besøgte i Flokke vort Nabolag og nærmede sig tilsidst Fortet i en halv Snes Meters Afstand. Vi traf ogsaa hyppigt Spor af Bøfler og Vildsvin. Men vi vare ikke Naturforskere og havde ikke Stunder og maaske heller ikke Lyst til at samle Insekter og Fugle. For os var et firføddet Dyr eller en Fugl noget Spiseligt, dog lykkedes det os trods alle vore Bestræbelser kun sjeldent at skyde nogen af Delene. Min Familie var altfor stor til at tillade, at jeg gav mig af med Biting; der gik ikke en Time, uden at mine Tanker fløi til Stairs i Ipoto eller min Phantasi lod mig se Barttelot og Jameson, som, overvældede af deres kolossale Opgave, kjæmpede sig gjennem Skoven, eller beskjæftigede sig med den Hemmelighed, der omgav Paschaen, de lumske Dverge, de morderiske Balesser og deres Færd, eller Nødvendigheden af hver Dag at sørge for Levnetsmidler.

»Efter d. 7. Februar var den største Del af Garnisonen beskjæftiget med at anlægge brede, lige Veie mod Øst og Vest, og over den Vest for Fortet løbende Flod blev der bygget en Bro, som gjorde det muligt for Patrouillerne ved Dag og Nat hurtigt at komme over til Plantagerne. Man kan nok tænke sig hvilken Virkning denne Strøm af Lys havde paa de flygtede Indfødte, som foretrak at søge hen i den dybe Skygge og skjulte bag de mægtige Træstammer speide efter en Leilighed til Angreb. De mærkede, at de ikke paa noget Sted kunde smutte over Veien uden at danne Skive for en Skildvagts Bøsse, og at deres Spor vilde røbe dem for Patrouillerne.«

Den 8. Februar blev det ægyptiske Flag heiset og saluteret med 21 Skud. Strax efter hørtes et Skud ved Enden af den vestlige Vei, og Skildvagten paa det Taarn, som beherskede denne Side, raabte: »Skib i Sigte!« Karavanen fra Ipoto var i Anmarch.

Dr. Parke var den Første, som indtraf. Han saae vidunderlig godt ud, dette var imidlertid ikke Tilfældet med Nelson, som, paa Grund af daarlige Fødder, først ankom en Time senere. Han var ældet før Tiden, hans Træk vare furede, Ryggen bøiet og hans Ben saa svage som hos en 80aarig Mand.

De havde havt onde Dage hos Manjema'erne, faaet utilstrækkelig Føde, hyppig sultet og været udsatte for en raa og smudsig Behandling. Capitain Nelson havde ligget tilsengs i over to Maaneder, Dr. Parke lidt af Blodforgiftning og dernæst af Rosen, 11 Mand vare døde, de Overlevende, som indtraf i Ibwiri, vare gyseligt afmagrede, deres Muskler indskrumpede, Senerne slappede; de vare neppe til at gjenkjende.

Den 12. Februar indtraf Lieutenant Stairs og hans Afdeling med Baaden efterat have været borte i 25 Dage, og den 16. begav han sig atter paa Vei til Ugarrowwas Station. 20 Frivillige fulgte med; de skulde opsøge Major Barttelot og overbringe ham Breve.

Paa et af sine Streiftog tog Uledi en Dvergdronning, gift med Høvdingen i Indekaru, tilfange. Om Halsen bar hun tre Ringe af poleret Jern, hvis Ender vare oprullede ligesom en Uhrfjeder, samt tre Ringe i hvert Øre. Hun var ca. 1,32 Meter høi, havde en lysebrun Hudfarve, et bredt, rundt Ansigt, store Øine og smaa, men tykke Læber, og var i det Hele taget en net lille Skabning med et beskedent og roligt Væsen.

Ved denne Tid blev Stanley alvorlig syg; han fik en Byld paa Armen og blev samtidig angreben af en heftig Mavebetændelse, som holdt ham tilsengs i 23 Dage, og længe efter var han saa svag, at han neppe kunde røre sig; hver Eftermiddag blev han hjulpen hen til en af høie Træer dannet Colonnade ved Veien til Njansa'en, og her, siddende i en Lænestol, tilbragte han Tiden med at læse, drømme eller se ud over Markerne, hvor Alt skjød frem med en forbausende Frodighed.

VII.

For anden Gang til Albert-Njansa.

Den 2. April brød Stanley med 126 Mand op fra Fortet, hvor 49 Mand vare blevne tilbage under Nelsons Befaling. Dvergene og de Indfødte havde behændigt skjult forgiftede Træsplinter under Phryniumblade og ved Foden af Træstammer, men da Fortroppen nøie undersøgte Veien, bleve de opdagede i Tide og Ingen kom til Skade.

Den 4. April kom de til Indemwani og marcherede næste Dag til en anden Landsby, hvor det lykkedes Saat Tato og nogle Kammerater i en nærliggende Lund af Paradisfigener at tage nogle Dverge tilfange. Disse, fire Kvinder og en Dreng, tilhørte to forskjellige Typer. Den ene af Kvinderne havde smaa, lumske, dybtliggende og tæt sammenstaaende Abeøine, Læber, der hængte ned over Hagen, fremstaaende Underkrop, smal og flad Brystkasse, hængende Skuldre, lange Arme, stærkt indværts rettede Fødder og meget korte Ben; hun maatte aabenbart betegnes som en overordentlig lav, udartet og næsten dyrisk Type paa et menneskeligt Væsen. De fire Andre havde store, runde, klare, fremstaaende Øine, bred, rund Pande og rundt Ansigt, smaa Hænder og Fødder, lidt fremstaaende Kindben, velformet, om end noget lille Figur og teglstensagtig Hudfarve.

Den 10. April vandrede de langsmed Foden af Pisgah henad en ny Sti, som førte igjennem de smaa Landsbyer ved Mande. Ved Ankomsten

vare de Indfødte flygtede med hele deres rørlige Eiendom og havde stillet sig op paa venstre Side af Floden (Ituri) og afskjøde deres Pile paa de Forbidragende, men da disse sendte Kugler til Svar, opstod der en almindelig vild Flugt. Colonnen satte derpaa over Floden og traadte efter halvfjerde Timers March fra Skovens bestandige Skumring ud i det klare Solskin.

Medens Expeditionen holdt Rast ved Landsbyen Besse, som ligger 975 Meter over Havet, 7 Timers March fra Ituri, og var ifærd med at indrette sig der, fandt en temmelig heftig Skærmydsel Sted, ved hvilken Fetteh, den Eneste, der kunde tale med Stammerne paa Sletten, blev saaret overfor Maven. Det høie Græs begunstigede Balessernes Træskhed, men Skarpskytterne, som bleve posterede i Udkanten af deres Landsby, betog dem snart Modet.

Ved Bistand af en Indfødt fra Uganda kom en Samtale istand med en af Landsbyens Beboere, som blandt andet yttrede: »Vi ere fuldstændig overbeviste om, at I Sorte ogsaa ere Skabninger ligesom vi, men hvordan forholder det sig med eders hvide Høvdinger? Hvor kommer de fra?«

»Aa,« svarede Manden fra Uganda med det mest uskyldige Ansigt, »deres Ansigter skifte Farve med Fødselen af enhver Maane; naar Maanen er fuld, bliver deres Farve ligesaa mørk som vor. De ere anderledes end vi, da de oprindelig ere komne deroppe fra.«

»Ah, sandelig, det maa være rigtigt,« svarede den forbausede Sorte, medens han af Høflighed holdt Haanden for den vidt opspilede Mund.

Den 14. April leirede Colonnen sig paa Udløberen af Nsera Kum-Høien. Denne Gang saaes ingen jublende Krigere, hørtes ikke en Trudsel og intet Krigsraab; fra Toppene af de fjerne Høie iagttoge Beboerne i Taushed de Fremmede. Da det var Stanley magtpaaliggende at komme paa det Rene med de Indfødtes Sindelag, blev Uganda-Tolken udsendt, og paa hans gjentagne Opfordring lode de sig endelig bevæge til at komme nærmere og betræde Leiren. Det kom hurtigt til gjensidig Forstaaelse; de Indfødte bleve beroligede ved at høre, at de Fremmede ikke kom som Fjender, men kun søgte en Hvileplads for Natten og næste Morgen vilde drage videre ned til Søen, og angave, som Undskyldning for deres tidligere Optræden, at man havde forsikkret dem om, at de Fremmede vare Warasura'er, Kong Kabba Regas Soldater, som ofte hjemsøgte denne Egn, hærgede Landet og drev Kvæget bort. Da de fik at vide, at de Fremmede vare underveis for at opsøge en Høvding, der for flere Aar siden skulde have været i Nærheden af Søen ved Unjoro, udbrøde de ivrigt:

»Omtrent to Maaneder efterat I vare dragne forbi os paa Tilbageveien fra Njansaen, kom en hvid Mand ved Navn Malleju eller den Skjæggede i en stor Kano, helt af Jern, til Katonsa. Moder! Som den svømmede! Og i Midten af den stod et stort sort Træ, hvorfra der opsteg Røg og Ildgnister, og der var fremmede Folk ombord, og Gjeder løb omkring ligesom i en Landsby, og der var Høns i Kister, lukkede med Stænger, og vi hørte ogsaa Hanerne gale ligesaa lystigt som paa vore Hirsemarker. Malleju spurgte med dyb, dyb Stemme efter Dig, hans Broder. Hvad Katonsa har sagt, veed vi ikke, men Malleju seilede bort igjen med sin store Jernkano, der lod saa megen Røg stige op i Luften, som om den stod i Brand. Tvivl ikke om, I vil snart finde ham, Masamboni skal sende sine Løbere ned til Søen, og Katonsa vil imorgen Aften erfare, at Malleju's Broder er ankommen.«

Det var de første Meddelelser Stanley modtog om Emin Pascha.

(Fortsættes.)

